T.C.
FIRAT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

KASIM B. MAHMUD KARAHİSARİ'NİN,

İRŞADÜ'L MÜRİD İLE'L-MURAD Fİ TERCEMETİ MİRSADİ'L-İBĀD

(İNCELEME - METİN – DİZİN)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN

Yrd. Doç. Dr. Nadir İLHAN

HAZIRLAYAN

Ahmet ÇAL

ELAZIĞ – 2008

T.C.
FIRAT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

KASIM B. MAHMUD KARAHİSARİ'NİN,

İRŞADÜ'L MÜRİD İLE'L-MURAD Fİ TERCEMETİ MİRSADİ'L-İBĀD

(İNCELEME - METİN – DİZİN)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Bu tez / / tarihinde aşağıdaki jüri tarafından oy birliği / oy çokluğuyla kabul edilmiştir.

Danışman **üye** **üye**
Yrd. Doç. Dr. Nadir İLHAN

Bu tezin kabulü Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun / / tarih ve sayılı kararıyla onaylanmıştır.

Doç. Dr. ERDAL AÇIKCES
ENSTİTÜ MÜDÜRÜ

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

İrşadü'l Mürid İle'l-Murad Fi Tercemeti Mirsadi'l-İbâd
(İnceleme / Metin / Sözlük-dizin)

Ahmet ÇAL

Fırat Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı
2008, Sayfa: IX+590

Türkçenin tarihi gelişiminde önemli bir yere sahip olan Eski Anadolu Türkçesi, Batı Türkçesinin de temelini oluşturmaktadır. XIII.-XV. yüzyıllar arasını kapsayan bu dönemde kullanılan dil, halkın rahatlıkla anlayabileceği sade bir dildir. Zaten bu dönem eserlerinin yazılış amacı halkı bilinçlendirmektir.

Bu eserlerden biri de Kasım bin Mahmud tarafından yazılmış olan İrşadü'l Mürid İle'l-Murad Fi Tercemeti Mirsadi'l-İbâd adlı dinî eserdir. Müridin kurtuluşu anlamına gelen eser, adından da anlaşılacağı gibi insanların kurtuluşa er mek için ne yapmaları gerektiğinden bahsetmektedir. Eserde anlatılanların daha iyi anlaşılabilmesi için yer yer çeşitli hikâyeler anlatılmış ve Kur'an'dan alıntılar yapılmıştır. Eserde anlatılmak istenenler bazen beyitlerle de ifade edilmiştir.

Eser, yazıldığı dönemin dil özellikleri hakkında da çeşitli bilgiler vermektedir. Eserde iki farklı imla sisteminin kullanılması farklı yazılış biçimlerinin ortaya çıkmasına neden olmuştur.

Biz, bu çalışmamızda öncelikle eserin transkripsiyonlu metnini ortaya koymay a çalıştık. Daha sonra Eserin fonetik ve morfolojik özelliklerini detaylı bir biçimde göstermeye çalıştık. Sözlük-dizin kısmında da metnimizdeki kelimelerin anlamlarını ve hangi sayfalarda geçtiklerini vermeye gayret ettik.

Anahtar Kelimeler: Mürid, İrşad, Hoca.

ABSTRACT

Thesis of High Licence
Firat University

İrşadü'l Mürid İle'l-Murad Fi Tercemeti Mirsadi'l-İbād

The University Of Social Sciences
Turkish Languange And Literature
2008; Pages: IX+590

Ancient Anatolian Turkish, playing an important role in the historical development of Turkish language, form the base of Western Turkish. The language used in this time period between XIII. and XV. centuries was a simple language easily understandable to the public. The main aim of the works of that tim e was to inform people.

One of these works is a religious work called İrşadü'l Mürid İle'l -Murad Fi Tercemeti Mirsadi'l-İbād written by Kasım bin Mahmud. This work whose meaning is the salvation of the disciple, as is understood from its name, mentions about what people should do in order to reach the salvation. In the work some stories was told and some parts was quoted from Koran so that it could be better understood. Things wanted to be told in the work were sometimes told by couplets.

The work gives various information about the features of the language of the period in which it was written. The use of two different orthography systems can be considered to be the indicator that the language could not form a systematic structure, yet.

We, before all else, tried to point out the tra nscribed text of the work in this study. Then we tried to show the phonetic and morphologic features of the work in minute detail. In the dictionary-index part we gave the meanings of the words in our writing and we added the data about in which pages th ese words were found.

Key words: Mürid, İrşad, Teacher.

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER I
ÖN SÖZ IV
ÖZET VI
ABSTRACT VII
TRANSKRİPSİYON SİSTEMİ VIII
KISALTMALAR IX
I. BÖLÜM-GİRİŞ 1
1. XV. YÜZYILDA OSMANLI TÜRKÇESİ VE EDEBİYATI 1
2. KARAHİSARİ KASIM BİN MAHMUD (? / ?) 4
2.1. HAYATI, SANATI VE EDEBİ KİŞİLİĞİ 4
2.2. ESERLERİ 5
3. İRŞADÜ'L-MÜRİD İLE'L MURĀD Fİ TERCEMETİ MİRSĀDİ'L-İBĀD 6
3.1. ESER HAKKINDA BİLGİLER 6
3.2. ESERİN NÜSHALARI ARASINDAKİ TEMEL FARKLAR 7
3.3. ESERİN MUHTEVASI 9
3.4. ESERİN DİLİ 13
3.5. KELİME HAZİNESİ 14
4. METNİ OLUŞTURURKEN İZLENEN YOL 14
5. İMLA ÖZELLİKLERİ 15
5.1. ÜNLÜLERİN YAZILIŞI 18
5.2. ÜNSÜZLERİN YAZILIŞI 23
5.3. EKLERİN YAZILIŞI 29
5.4. BİTİŞİK YAZILAN KELİMELER 29
5.5. TAMLAMALARIN YAZILIŞI 30
II. BÖLÜM-İNCELEME 32
1. SES BİLGİSİ (PHONETICS) 32
1.1. ÜNLÜLER 32
1.1.1. Uzun Ünlüler 32
1.1.2. Ünlü Değişmeleri 40
1.1.3. Ünlü Düşmesi 43
1.1.4. Ünlü Türemesi 44
1.1.5. Ünlü Birleşmesi 45
1.1.6 Ünlü Uyumu 46
1.1.6.1. Kalınlık – İncelik Uyumu (Dil Uyumu) 46
1.1.6.2. Düzlük – Yuvarlaklık Uyumu (Dudak Uyumu) 46
1.2. ÜNSÜZLER 54
1.2.1. Ünsüz Değişmeleri 54
1.2.1.1. Tonlulaşma (çkpt < cgbd) 54
1.2.1.2. Tonsuzlaşma 59
1.2.1.3. Süreklileşme 60
1.2.1.4. Sızıcılaşma (ķ / ħ değişimi) 60
1.2.2. Ünsüz Uyumu 61
1.2.3. Ünsüz Türemesi 61
1.2.4. Ünsüz Düşmesi 63
1.2.5. Ünsüz Benzeşmesi 64
1.2.6. Ünsüz İkizleşmesi 64
1.2.7. Ünsüz Yer Değiştirmesi (Metatez) 64

1.2.8. Hece Düşmesi 64
2. ŞEKİL BİLGİSİ (MORPHOLOGY) 66
2.1. İSİM ÇEKİMİ 66
2.1.1. Çokluk Eki 66
2.1.2. İyelik Ekleri 67
2.1.3. Hal Ekleri 68
2.1.3.1. Yalın Hal (Nominative) 68
2.1.3.2. İlgi Hali (Genetive) 69
2.1.3.3. Belirtme Hali (Accuzative) 70
2.1.3.4. Yönelme Hali (Dative) 72
2.1.3.5. Bulunma Hali (Lokative) 72
2.1.3.6. Çıkma Hali (Ablative) 73
2.1.3.7. Eşitlik Hali (Ekvative) 74
2.1.3.8. Yön Gösterme Hali (Direktive) 74
2.1.3.9. Vasıta Hali (İnstrümental) 75
2.2. YAPIM EKLERİ 76
2.2.1. İsimden İsim Yapma Ekleri 76
2.2.2. İsimden Fiil Yapma Ekleri 79
2.2.3. Fiilden İsim Yapma Ekleri 80
2.2.4. Fiilden Fiil Yapma Ekleri 81
2.3. FİİLİMSİLER 84
2.3.1. İsim Fiiller (Mastarlar) 84
2.3.2. Sıfat Fiiller (Ortaçlar) 85
2.3.3. Zarf Fiiller (Bağ-Fiiller) 86
2.4. ZAMİRLER 89
2.4.1. Şahıs Zamirleri 89
2.4.2. İşaret Zamirleri 90
2.4.3. Dönüşlülük Zamirleri 91
2.4.4. Belgisiz Zamirler 91
2.4.5. Soru Zamirleri 92
2.4.6. Bağlama Zamirleri 92
2.5. SIFATLAR 93
2.5.1. Niteleme Sıfatları 93
2.5.2. Belirtme Sıfatları 94
2.5.2.1. Belgisiz Sıfatlar 94
2.5.2.2. İşaret Sıfatları 94
2.5.2.3. Sayı Sıfatları 95
2.5.2.4. Soru Sıfatları 96
2.5.3. Sıfatlarda Karşılaştırma 97
2.5.4. Sıfatlarda Küçültme 97
2.6. ZARFLAR 97
2.6.1. Zaman Zarfları 97
2.6.2. Miktar Zarfları 98
2.6.3. Hal Zarfları 99
2.6.4. Yer Yön Zarfları 100
2.7. EDATLAR 101
2.7.1. Çekim Edatları 102
2.7.2. Bağlama Edatları 103
2.7.3. Kuvvetlendirme Edatları 107

2.7.4. Soru Edatları 107
2.7.5. Ünlem Edatları 107
2.7.6. Gösterme Edatları 108
2.7.7. Karşılaştırma Edatları 108
2.8. FİİLLER 109
2.8.1. Şahıs Ekleri 109
2.8.1.1. Zamir Kökenli Şahıs Ekleri 109
2.8.1.2. İyelik Kökenli Şahıs Ekleri 110
2.8.1.3. Emir Kipi Şahıs Ekleri 110
2.8.2. Fiil Çekimleri 111
2.8.2.1. Haber (Bildirme) Kipleri 111
2.8.2.1.1. Görülen Geçmiş Zaman 111
2.8.2.1.2. Anlatılan (Öğrenilen) Geçmiş Zaman 112
2.8.2.1.3. Gelecek Zaman 112
2.8.2.1.4. Geniş Zaman 113
2.8.2.1.5. Şimdiki Zaman 114
2.8.2.2. Dilek (Tasarlama) Kipleri 114
2.8.2.2.1. İstek Kipi 115
2.8.2.2.2. Gereklilik Kipi 115
2.8.2.2.3. Emir Kipi 116
2.8.2.2.4. Dilek – Şart Kipi 116
2.8.3. Fiillerin Birleşik Çekimi 117
2.8.3.1. Hikaye 117
2.8.3.2. Rivayet 118
2.8.3.3. Şart 118
2.9. BİRLEŞİK FİİLLER 118
2.9.1. Birinci Unsuru İsim Olan Birleşik Fiiller (İsim+Fiil) 119
2.9.1.1. it-, eyle-, kıl-, ol- Fiilleriyle Oluşturulanlar 119
2.9.1.2. Diğer Fiillerle Oluşturulanlar 120
2.9.2. İki Unsuru Da Fiil Olan Birleşik Fiiller (Fiil+Fiil) 121
2.9.2.1. Süreklilik Fiilleri 121
2.9.2.2. Tezlik Fiilleri 121
2.9.2.3. Yaklaşma Fiilleri 122
2.9.2.4. Yeterlik (İktidar) Fiilleri 122
SONUÇ 123
KAYNAKÇA 126
III. BÖLÜM TRANSKRİPSİYONLU METİN 130
IV. BÖLÜM SÖZLÜK-DİZİN 375
ÖZ GEÇMİŞ 590

ÖN SÖZ

Bir milletin tarihini, geçmişteki yaşam şekillerini, inançlarını öğrenebilmek için geride bıraktıkları eserlere bakmak gerekmektedir. Kökleri çok eskilere dayanan Türk milletiyle ilgili bilgilere de atalarımızın geride bıraktıkları eserlerden ulaşabilmekteyiz. İlme büyük önem veren Türk milleti tarihin her döneminde çeşitli konularda eserler meydana getirmiştir. Bu eserlerin çokluğu ve içerdikleri değerli bilgiler, bize Türk milletinin tarihin çeşitli dönemlerinde ulaştığı kültür ve medeniyetin ne kadar yüksek seviyelerde olduğunu da göstermektedir.

XV. yüzyılda Türk milleti ilmin her sahasında ilerleme göstermiştir. İlmin her sahasında olduğu gibi bu yüzyılda dinî konuda da birçok eser ortaya konulmuştur. Kasım Bin Mahmud Karahisarī tarafından kaleme alınan "İrşadü'l Mürid İle'l-Murad Fi Tercümeti Mirsadi'l-İbād" isimli eserin içerisinde değerli dinî bilgiler bulunması ve sade bir Türkçe ile yazılmasından dolayı Türk dili açısından incelenmesi gerektiğini düşündük. Bundan dolayı eser üzerinde herhangi bir çalışma yapılmamış olmasını da göz önünde bulundurarak bu eserle ilgili bir çalışma yapmaya karar verdik.

İrşadü'l Mürid İle'l-Murad Fi Tercemeti Mirsadi'l-İbād adlı eserin tez seçimi aşamasında çeşitli kaynaklar ve kataloglar taranmıştır ve eserin 8 nüshası tespit edilmiştir. Bu nüshalardan dördü Ankara'da Milli Kütüphane'de, biri Konya İl Halk Kütüphanesi'nde, biri İstanbul'da Yahya Efendi Kütüphanesinde, bir diğeri yine İstanbul'da Fatih Kitaplığı'nda ve sonuncusu Kayseri Raşit Efendi Kütüphanesi'ndedir. Bizim incelememize konu olan nüsha Kayseri Raşit Efendi Kütüphanesi'ndeki nüshadır.

Tez çalışması; giriş, inceleme, metin ve dizin olmak üzere dört bölümden oluşturulmuştur.

Giriş bölümünde, İrşadü'l Mürid İle'l-Murad Fi Tercemeti Mirsadi'l-İbād adlı eser ve yazarı ile ilgili genel bilgiler verilmiştir. Eserin Türk Dili açısından önemi, kelime hazinesi ve imla özellikleri açıklanmaya çalışılmıştır.

İnceleme bölümünde, eser gramer yönünden incelenmiştir. İrşadü'l Mürid İle'l-Murad Fi Tercemeti Mirsadi'l-İbād'ın fonetik ve morfolojik yapısı üzerinde durulmuş, eserde görülen özellikler örneklerle açıklanmıştır.

Metin bölümünde, eserin Türk transkripsiyon sistemine göre transkribi yapılmıştır. Kelimeler transkripsiyon harfleriyle yazılırken yazımla ilgili herhangi bir

düzeltme yapılmamış, eserde yer alan kelimeler metne bağlı olarak yazılmıştır. Özellikle baş sayfalarda olmak üzere eserin bazı kısımlarında yırtılmalar ve tahribatlar meydana gelmiştir. Okunamayan kısımların çoğu Ankara Milli Kütüphane'deki 06 Mil Yz B 422 numaralı nüshadan tamamlanmaya çalışılmıştır. İki nüshada da okunamayan kısımlar "…" konularak geçilmiştir.

Dizin bölümünde bütün kelime ve ekler sözlük-dizin olarak gösterilmiştir. Kelimelerin geçtiği sayfalar belirtilmiştir.

Çalışmamın bütün safhalarında görüşlerinden yararlandığım ve çeşitli vesilelerle başvurduğumda yardım ve desteklerini esirgemeyen bölümümüzün bütün hocalarına sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Tezimin oluşum safhasında bilgi ve deneyimiyle bana yol gösteren, uyarıları ve düzeltmeleriyle tezin oluşumunda büyük pay sahibi olan, kusurlarımı hoşgörüyle karşılayan ve her türlü desteği esirgemeden veren saygıdeğer hocalarım Prof. Dr. Ahmet BURAN, Yrd. Doç. Dr. Nadir İLHAN ve Yrd. Doç. Dr. Ercan ALKAYA'ya da teşekkürü bir borç biliyorum.

Elazığ -2008 **Ahmet ÇAL**

KISALTMALAR

A.	**:**Arapça
age.	**:**Adı geçen eser
agm.	:Adı geçen makale
agt.	**:**Adı geçen tez
b.i.	**:**Birleşik isim
C.	**:**Cilt
çev.	**:**Çeviren
DTCF	**:**Dil ve Tarih – Coğrafya Fakültesi
e.	**:**Edat
EUTS	**:**Eski Uygur Türkçesi Sözlüğü
F.	**:**Farsça
f.	**:**Fiil
FÜ	**:**Fırat Üniversitesi
Haz.	**:**Hazırlayan
İst. Üniv. Edeb. Fak.	**:**İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi
is.	**:** İsim
MEB	**:**Milli Eğitim Bakanlığı
S.	**:**Sayı
s.	**:**Sayfa
sf.	**:**Sıfat
T.	**:**Türkçe
TDAY-B	**:**Türk Dünyası Araştırmaları Yıllığı Belleten
TDK	**:** Türk Dil Kurumu
TTK	**:**Türk Tarih Kurumu
vb.	**:**Ve benzerleri
yay.	**:**Yayını, yayınları
yy.	**:**Yüzyıl
zf.	**:**Zarf
zm.	**:**Zamir

TRANSKPİPSİYON SİSTEMİ

a ā	ـَ اٗ	v	**و**
b	**ب**	**y**	**ی**
c	**ج**	**z**	**ز**
ç	**چ**	ź	ذ
d	**د**	ż	ض
e	ـَ اه	ž	ظ
f	**ف**	‘	**ع**
g	ك ک	’	**ء**
ġ	**غ**		
ĥ	**ح**		
ħ	**خ**		
h	**ه**		
ı-i	ـِ ای اِ		
ķ	**ق**		
k	ك ک		
l	**ل**		
m	**م**		
n	**ن**		
ŋ	ک		
o	ـُ اوُ		
ö	ـُ اوُ		
p	**پ**		
r	**ر**		
s	**س**		
ŝ	**ث**		
ś	**ص**		
ş	**ش**		
t	**ت**		
ŧ	**ط**		
u-ü	– اوُ وُ		

I. BÖLÜM
GİRİŞ

1. XV. YÜZYILDA OSMANLI TÜRKÇESİ VE EDEBİYATI

XIII.-XV. yüzyıllar arasında Anadolu'da kurulup gelişen yazı diline Eski Anadolu Türkçesi adı verilmektedir. Eski Anadolu Türkçesi'nin temelini, Türkçenin Oğuz-Türkmen lehçesi oluşturmaktadır. Zeynep Korkmaz bu konuda şunları söylemektedir: "Eski Anadolu Türkçesi veya Eski Türkiye Türkçesi diye adlandırdığımız yazı dili bilindiği gibi, Anadolu ve Rumeli bölgesinde ve Oğuz-Türkmen lehçesi temelinde kurulup gelişmiş olan Türk yazı dilinin XIII-XV. yüzyıllar arasını kaplayan ilk dönemidir."[1] Eski Anadolu Türkçesi, Batı Türkçesi'nin birinci dönemidir. Batı Türkçesinin ilk dönemini oluşturan Eski Anadolu Türkçesi özellikle dil bakımından kendisinden sonraki Osmanlı Türkçesi ve Türkiye Türkçesi'nden bazı farklılıklar göstermektedir.[2] Kelimelerin farklı yazılış biçimleriyle karşımıza çıkdığı bu devreyi Batı Türkçesi'nin bir oluş ve kuruluş devresi olarak değerlendirmek gerekmektedir.

Bazı araştırmacılara göre Anadolu'ya gelen Oğuzların 13. yüzyıldan önce yazı dilleri yoktur ve onlar 11. ve 12. yüzyıllarda Türkçeyi sadece sözlü-edebî geleneklerinde devam ettirmişlerdir. Yazı dilleri Arapça ve Farsçadır. Şartların olgunlaşmasıyla 13. yüzyıldan itibaren Oğuzcaya dayalı yeni bir yazı dili meydana gelmiş ve bu dille eserler yazılmaya başlanmıştır.[3]

1402'de Osmanlı devletinin Ankara Savaşı'nı kaybetmesinden sonra Anadolu'daki Türk birliği bozulmuş ve Anadolu beylikleri tekrar ortaya çıkmıştır. Bu dönemde Anadolu'da siyasi birliğin bozulmasına rağmen Türk dili gelişimini sürdürmüştür. Bu konuda Zeynep Korkmaz şunları söylemektedir: "Beylikler devri, siyasi tarihimizde Anadolu birliğinin parçalanma devri olduğu halde, dil tarihi

---

[1] Zeynep KORKMAZ, "Eski Anadolu Türkçesinin Türk Dili Tarihindeki Yeri", http://turkoloji.cu.edu.tr/ (25-05-2008)
[2] Tuncer GÜLENSOY, **Türkçe El Kitabı,** Ankara 2000, s. 213
[3] Leyla KARAHAN, "Eski Anadolu Türkçesinin Kuruluşunda Yazı Dili-Ağız İlişkisi",IV. Uluslar arası Türk Dili Kurultayı (24-29 Eylül 2000) Bildirileri, C. I, TDK yay., Ankara 2007, s.929-938.

bakımından millî bir yazı dilinin kuruluş devridir. Oğuzcanın Anadolu bölgesinde ve tarihte ilk defa müstakil bir yazı dili haline geçişini ifade eder."[4]

Osmanlı İmparatorluğunun siyasi ve kültürel bir güç olarak gelişmesine paralel biçimde dil özellikleri bakımından 15. yüzyılın ikinci yarısına kadar olan dönemin diline Eski Anadolu Türkçesi, bu tarihten sonraki dönemin diline de Osmanlıca denilmektedir.

XV. yy. Osmanlı İmparatorluğu'nun yükselişe geçtiği dönemdir. Bu asırda Osmanlı İmparatorluğu hem Anadolu'da hem de Balkanlarda topraklarını genişletmiş ve dünyaya hükmeder hale gelmiştir. Osmanlı Devleti'nin büyüyüp güçlenmesiyle birlikte Osmanlı Türkçesi adı verilen bir dil meydana gelmiştir. "Osmanlı Türkçesi sadece Anadolu'da konuşulan Türkçenin ismi değildir. Bunun sebebi, İmparatorluğun Rumeli ve Balkanlar'daki topraklarının da Anadolu kadar geniş olması ve gittikçe genişlemesidir."[5] Devletin toprakları genişledikçe Osmanlı Türkçesi'nin konuşulma alanı da genişlemiş ve Osmanlı Türkçesi 3 kıtada konuşulmaya başlamıştır.

Osmanlı Devleti'nin imparatorluk haline gelmesine paralel olarak konuşulan dil de büyük gelişme göstermiştir. "Türk dili bu asırda tam bir imparatorluk haline gelen ve hākim olduğu medenî ülkeleri idare iddiasında ve iktidarında bulunan büyük bir devlet ve milletin ortak İslam Medeniyeti'nde söz sahibi olmasını sağlayacak bir kelime zenginliği ve ifade üstünlüğü seviyesine ilerlemiştir."[6] Ancak ortak İslam medeniyeti oluşturulurken Türk diline gereken önem verilmemiş; bundan dolayı Türk dili Arapça ve Farsçanın etkisi altında kalmıştır.

Osmanlı Türkçesi, aynı topraklarda yaşayan birçok milleti (Arap, Acem, Yunan, Ermeni ve benzeri) tek bir çatı altında toplamayı başarmıştır. Dar kalıplar içinde kalmayan Türk dili diğer dillerden özellikle de Arapça ve Farsçadan çeşitli kelimeler alarak zenginleşmiştir. Türkçe bünyesine aldığı yeni kelimeleri kendi süzgecinden geçirerek Türkçeleştirmiştir. Bir kısım Arapça ve Farsça kelime ve terkipleri hariç tutulacak olursak, Türkçeye giren bütün diğer kelimeler, Türk halk söyleyişine uyarak ses ve anlam bakımından Türkçeleşmiştir. Osmanlı Türkçesi'nin yabancı dillerden yeni

---

[4] Zeynep KORKMAZ, "Anadolu Beylikleri Devrinde Türk Dili ve Karamanoğlu Mehmet Bey", **Türk Dili Üzerine Araştırmalar,** TDK yay. Ankara 1995, C.I, s.424-428

[5] Nihad Sami BANARLI, **Resimli Türk Edebiyatı Tarihi,** Milli Eğitim Basım evi İstanbul 1983, C. I, s. 437

[6] Nihad Sami BANARLI, **age.,** s.437

kelimeler almak ve bu kelimelerle birleşerek bir imparatorluk dili haline gelmesinin yanında ses ve söyleyişin Türkçe kalmasını sağlayan önemli bir neden de bazı padişahların Türkçeye büyük önem vermeleridir. Asrın büyük hükümdarı Sultan II. Murad da Türkçeye büyük önem vermiştir.

XV. asırdaki edebî faaliyetlerin daha çok Osmanlı sahasında verimli olduğu görülür. I. Bayezid ve I. Mehmed gibi padişahlar yüzyılın başında şairlere ve bilim adamlarına büyük değer vermiş ve onları saraylarında ağırlamışlardır.

II. Murad dönemi (1421-1451)'nde bilimsel ve edebî etkinliklerin daha da arttığını görüyoruz. Kendisi de şair olan II. Murad, Muradī mahlasıyla şiirler yazmış, birçok şair ve sanatçıyı korumuş, onlara destek olmuştur. Şair ve sanatçılara verdiği bu desteğe bağlı olarak döneminde II. Murad adına çok sayıda manzum ve mensur eser yazılmıştır. [7] Bunlardan biri de tez çalışmamıza konu olan ve Kasım Bin Mahmud Karahisarī tarafından padişaha sunulan İrşadü'l Mürid İle'l-Murad Fi Tercemeti Mirsadi'l-İbād adlı mensur eserdir.

Devrin diğer padişahları da hem şiir yazmışlar hem de sanatçılara destek vermişlerdir. Fatih Sultan Mehmed Avni, II. Bayezid Adli mahlasıyla şiirler söylemişlerdir.

XV. yüzyılda Anadolu'da edebi yönden büyük bir ilerleme gösterilmiştir. Eskiden sadece Acem ve Arap şairleri taklitten öteye gidemeyen Divan Edebiyatı, kendine özgü bir muhteva oluşturarak Acem ve Arap şairleriyle boy ölçüşebilecek bir düzeye gelmiştir. Bu konuda Mine Mengi şunları söylemektedir. "XV. yüzyılda Anadolu'da ve Rumeli'de edebiyat büyük bir gelişme göstermiş, divan edebiyatı artık kuruluş dönemini tamamlamış ve klasik bir edebiyat görünümü kazanmaya başlamıştır. Manzum ve mensur her türde ve her konuda pek çok eser verilmiştir." [8]

Bu yüzyılda, şairlerin şiir dilini, İran şiirinin ahengine ulaştırmak istemeleri sonucu dile yabancı kelime girişi artmıştır. Başta dönemin ünlü şairi Necati olmak üzere yüzyılın diğer şairlerin de atasözlerini, deyimleri ve halk söyleyişlerini kullanması şiir diline Farsça unsurların girişini engelleyememiştir. "XV. Yüzyılda nesir dilinde de iki ayrı yol izlenmiştir."[9] Halkın yararlanması amacıyla yazılmış olan dinî ve tarihî

[7] Mine MENGİ, **Eski Türk Edebiyatı Tarihi,** Ankara 2000, s.104
[8] Mine MENGİ, **age.,** s.104, Büyük Türk Klasikleri**,** C. I. s. 105-106
[9] Mine MENGİ, **age.,** s.106

eserlerde sade bir dil kullanılırken kimi eserlerde sanat yapma amacı ön plana alınarak süslü nesir üslubu geliştirilmiştir. Sinan Paşa'nın "Tazarru-name" adlı ünlü eseri, süslü nesir üslubunun bu yüzyılda olduğu kadar daha sonraki yüzyıllarda da en başarılı örneklerinden birisidir.

Bu yüzyılın önemli şairleri arasında Ahmed-i Dāī, Şeyhī, Ahmed Paşa, Necātī, Avnī (Fatih Sultan Mehmed), Adlī (II. Bayezid), Cem Sultan, Şehzade Korkud, Adnī, Nişancı Mehmed Paşa, Cemalī, Nizāmī, Sarıca Kemal, Melihī ve Mesihī'yi sayabiliriz. Mesnevi alanında Süleyman Çelebi, Yazıcıoğlu Mehmed, Hamdullah Hamdi ve Hatiboğlu gibi isimler ön plana çıkmaktadır. [10]

2. KARAHİSARİ KASIM BİN MAHMUD (? / ?)

2.1. HAYATI, SANATI VE EDEBİ KİŞİLİĞİ:

Kasım bin Mahmud Karahisarī'nin hayatıyla ilgili kaynaklarda açıklayıcı bir bilgi yoktur. Sadece Afyon Karahisarlı olduğu ve eseri İrşadü'l Mürid İle'l-Murad Fi Tercemeti Mirsadi'l-İbād'ı Sultan II. Murad'a sunduğuna dair bilgiler vardır. Bu bilgiler şöyledir:

"Mensur eser olarak ikinci Murad Han zamanında yazılan eserlerin başında İrşadü'l-Mürid İle'l Murad gelmektedir. Kasım bin Muhammed tarafından Farsçadan tercüme edilmiştir."[11]

"Mensur eser olarak ikinci Murad Han zamanında yazılan eserlerin başında İrşadü'l Mürid İle'l Murad gelmektedir. Kasım bin Mahmud tarafından Farsçadan tercüme edilmiştir."[12]

"Dönemin önemli eserlerinden birisi de Afyon Karahisar'lı Şeyh Kasım bin Mahmud'un 1421(825) yılında meydana getirerek II. Murad'a sunduğu Mirsadü'l-İbad Mine'l-Mebde-i ve'l-Maad çevirisidir."[13]

"Kasım b. Mahmud-i Karahisarī tarafından Sultan Murad II. (slt. 824-848/ 1421-1444) adına İrşadü'l-Mürīd ile'l-Murād fī Tercemeti Mirsādi'l-İbād adıyla Türkçeye çevrilmiştir."[14]

---

[10] Büyük Türk Klasikleri, C. I, s. 105-106
[11] "http://www.tekplatform.com/edebiyat-turkce/92211-osmanli-turkcesi-edebiyati-16-yuzyil.html" (29/04/2008)
[12] "http://www.gozlemci.net/798-osmanli-turkcesi-edebiyati-ii.html" (29/04/2008)
[13] Tarama sözlüğü, TDK yay. C.I-VIII, Ankara 1964-1967

Bunların dışında ana kaynak olarak kabul edilen eserlerden Osmanlı Müellifleri[15], Türk Edebiyatı Tarihi[16], Resimli Türk Edebiyatı Tarihi[17], Büyük Türk Klasikleri[18], Türk Edebiyatı Tarihi[19], Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi[20], Büyük Osmanlı Tarihi[21], Türk Edebiyatında İlk Mutasavvıflar[22], İslamī Türk Edebiyatı[23], Eski Türk Edebiyatı Tarihi[24] gibi eserleri incelememize rağmen hakkında yukarıda yazılı olanlardan başka herhangi bir bilgiye ulaşamadık.

Eldeki bilgilerden ve eserinden yola çıkarak Kasım bin Mahmud Karahisarī'nin XV. yüzyılda yaşadığını söyleyebiliriz. Padişaha eser sunması, Farsçadan Türkçeye eser çevirmesi onun iyi bir eğitim aldığının göstergesi olarak kabul edilebilir. Türkçeye, Arapça ve Farsça unsurların girmeye başladığı bir dönemde yabancı unsurlardan mümkün olduğunca uzak durması Türk diline ne kadar hakim olduğunun bir göstergesidir. Müellif eserini sanat gayesi taşımadan halkı çeşitli dinî konularda bilgilendirmek için sade bir Türkçeyle kaleme almıştır. Bunu da eserin 8a ve 8b sayfalarında dile getirmiştir.

2.2. ESERİ:

Kasım bin Mahmud Karahisarī'nin bilinen tek eseri İrşadü'l-Mürīd ile'l-Murād fī Tercemeti Mirsādi'l-İbād adlı eserdir. Eser Necmüddin Dāye'nin Mirsādü'l İbād Mile'l-Mebde İle'l-Me'ād adlı Farsça eserinin Türkçeye tercümesidir. Eserin yazılış tarihi hakkında bir bilgi yoktur. Fakat Sultan II. Murad'a sunulmasına dayanarak, II. Murad'ın tahtta olduğu 1421-1444 yılları arasındaki bir tarihte yazılmış olduğunu söyleyebiliriz. Eserin tesbit ettiğimiz 8 nüshası vardır. Bunlardan biri Kayseri Raşit Efendi Kütüphanesi, dört tanesi Ankara Milli Kütüphane'de (06 Mil Yz A 2467/3, 06 Mil Yz B 422, 06 Mil Yz B 420, 06 Mil Yz FB 445/1), biri Konya İl Halk

---

[14] Ahmet ATEŞ, "Hicri VI-VII (XII.- XIV.) asırda Anadolu'da Farsça Eserler" Türkiyat mecmuası, C. VII- VIII, s.111, İst. 1945; Derya ÖRS, "Necmüddin Razi, hayatı ve eserleri", http: www. doguedebiyatı.com.tr (29/04/2008)
[15] Bursalı Mehmet Tahir, **Osmanlı Müellifleri,** (Hazırlayan: İsmail ÖZEN), İstanbul 1975
[16] Agah Sırrı LEVEND, **Türk Edebiyatı Tarihi,** Türk Tarih Kurumu yayınları C.I, Ankara 1998
[17] Nihad Sami BANARLI, **age.**
[18] Büyük Türk Klasikleri C.II-III İstanbul 1985
[19] M. Fuad KÖPRÜLÜ, **Türk Edebiyatı Tarihi,** 3. basım, İstanbul 1981
[20] Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi, Dergah Yayınları, C.I-VIII, İstanbul 1981
[21] Bajon J. V. Hammer Purgstall, **Büyük Osmanlı Tarihi,** C. I-VIII, İstanbul 1989
[22] M. Fuad KÖPRÜLÜ, **Türk Edebiyatında İlk Mutasavvıflar,** İstanbul 1981
[23] Necla PEKOLCAY, **İslamī Türk Edebiyatı,** İstanbul 1967
[24] Mine Mengi, **age.**

Kütüphanesi'nde (42 Kon 3721), biri Fatih Kitaplığı'nda (2576), diğeri de Yahya Efendi Kitaplığı'nın Hacı Mahmut Efendi Bölümü'nde (2235) bulunmaktadır.

3. İRŞADÜ'L-MÜRİD İLE'L MURĀD FĪ TERCEMETİ MİRSĀDİ'L-İBĀD

3.1. ESER HAKKINDA BİLGİLER:

İrşadü'l-Mürīd ile'l-Murād fī Tercemeti Mirsādi'l-İbād'ın tespit edebildiğimiz 8 nüshası bulunmaktadır. Bu nüshalardan biri (çalışmamıza kaynaklık eden nüsha) Kayseri Raşit Efendi Kütüphanesi'nde, dört tanesi Ankara Milli Kütüphane'de, biri Konya İl Halk Kütüphanesi'nde, biri Fatih Kitaplığı'nda sonuncusu da Yahya Efendi Kitaplığı'nın Hacı Mahmud Efendi Bölümünde bulunmaktadır.

Eserin Fatih Kitaplığı'ndaki nüshası 2576 numarada, Yahya Efendi Kitaplığı'ndaki nüshası da 2235 numarada kayıtlıdır. Bu iki nüshayla ilgili elimizde başka bir bilgi bulunmamaktadır.

Diğer nüshalarla ilgili bilgileri şöyle sıralayabiliriz:

3.1.1. Ankara Milli Kütüphane'deki 06 Mil Yz FB 445/1 Numaralı Nüsha:

Nüshanın istinsah tarihi ve müstensihi hakkında herhangi bir bilgi yoktur. Nüsha 220 varaktan oluşmaktadır. Her sayfada 15 satır bulunmaktadır. Nüsha harekelidir. Nüshanın boyutları (dış-iç) 258x176-210x127mm'dir. Yazı türü harekeli nesih, kağıt türü kalın cediddir. Nüshanın Milli Kütüphane'de kayıtlı olduğu DVD numarası 1749'dur. Kapak kahverengi deri ve kabartma işlemelidir. Eserin 2a sayfasında alt kısım yırtıktır; ancak bu yırtıklık yazının olduğu bölümde değildir. Belirtilen sayfadan başka bir sayfada yırtık yoktur. Eserin büyük çoğunluğunda yazı siyah olmasına rağmen özellikle Arapça ve Farsça yazıların az bir bölümü kırmızıyla yazılmıştır.

3.1.2. Ankara Milli Kütüphane'deki 06 Mil Yz B 420 Numaralı Nüsha:

Nüshanın müstensihi bilinmemekle birlikte istinsah tarihi 988 (1580)'dir. Nüsha 281 varaktan oluşmaktadır. Satır sayısı genellikle 15 olmasına rağmen bazen değişmektedir. Nüshanın boyutları (dış-iç) 255x180-210x135 mm'dir. Yazı türü harekeli nesih, kağıt türü çapa filigranlıdır. Nüshanın Milli Kütüphane'de kayıtlı olduğu DVD numarası 711'dir. Kapak kahverengi deri ve kabartma işlemelidir. Nüshada kenar yazıları sıkça kullanılmıştır. Nüshadaki yazıların büyük bir bölümü siyah olmakla birlikte yer yer kırmızı yazılara da rastlanmaktadır.

3.1.3. Ankara Milli Kütüphane'deki 06 Mil Yz B 422 Numaralı Nüsha:

Bu nüshanın müstensihi İbrahim b. Mustafa Erzincanī, istinsah tarihi de 984 (1576)'dır. Nüsha 257 varaktan meydana gelmiştir. Satır sayısı çoğunlukla 15'tir; ancak bazı sayfalarda satır sayısının 19 ila 20 arasında değiştiği de görülmektedir. Nüshanın boyutları (dış-iç) 225x180-210x125 mm'dir. Yazı türü harekeli nesih, kağıt türü abadidir. Nüshanın Milli Kütüphane'de kayıtlı olduğu DVD numarası 712'dir. Kapak kahverengi deri ve kabartma işlemelidir. Nüshada Türkçe kısımlar siyah, Arapça ve Farsça kısımlar bazen kırmızı bazen de siyah yazıyla yazılmıştır. Nüshanın bazı sayfalarında kenar yazıları da kullanılmıştır.

3.1.4. Ankara Milli Kütüphane'deki 06 Mil Yz A 2467/3 Numaralı Nüsha:

Nüshanın müstensihi ve istinsah tarihi bilinmemektedir. 80 varaktan meydana gelen nüshanın satır sayısı değişmektedir. Nüsha genellikle 23 satırdan oluşmasına rağmen 20 ila 25 satır arasında değişen sayfalara rastlanmaktadır. Nüshanın boyutları (dış-iç) 210x140-175x103 mm'dir. Metin harekesizdir. Yazı türü rika, kağıt türü cediddir. Kapak kahverengi deri ve kabartma işlemelidir. Nüshanın Milli Kütüphane'de Kayıtlı olduğu DVD numarası 130'dur. Nüshadaki yazıların tamamı siyahtır.

3.1.5. Konya İl Halk Kütüphanesi'ndeki 42 Kon 3721 Numaralı Nüsha:

Nüshanın müstensihi Ömer b. El-Hacı Beg, istinsah tarihi 898 (1520)'dir. Nüshanın yazı türü harekeli nesihtir.

3.1.6. Kayseri Raşit Efendi Kütüphanesi'ndeki Nüsha:

Çalışmamıza da kaynaklık eden bu nüshanın müstensihi bilinmemektedir. Nüshanın istinsah tarihi ise 845 (1467)'tir. Nüsha 200 varaktan meydana gelmektedir. Nüshanın 1b sayfası 18, diğer sayfaları 17 satırdan meydana gelmektedir. Nüshanın boyutları (dış-iç) 225x180- 210-125 mm'dir. Metin harekelidir. Yazı türü harekeli nesihtir. Kağıt türü kalın cediddir. Kapak kahverengi deri ve kabartma işlemelidir. Türkçe kısımlar siyah, Arapça ve Farsça kısımlar genellikle kırmızı, bazen de siyah olarak yazılmıştır.

3.2. ESERİN NÜSHALARI ARASINDAKİ TEMEL FARKLILIKLAR:

Eserin çalışmamıza konu olan Kayseri Raşit Efendi Kütüphanesi'ndeki nüshasıyla Ankara Milli Kütüphane'deki üç nüshayı karşılaştırdık. Nüshalar arasındaki temel farkları şu şekilde sıralayabiliriz:

1. Eserin Milli Kütüphane 06 Mil Yz A 2467/3 numaralı nüshası harekesiz yazılmıştır. Harekesiz yazıldığından dolayı da kelimelerdeki ünlülerin nasıl okundukları belli değildir.

2. Nüshaların varak sayıları birbirinden farklıdır. Bunun en büyük nedeni müstensihler arasındaki farklılıklardır. Bazı müstensihler kelimeleri iç içe yazarken bazıları da birbirinden ayrı olarak yazmıştır. Bu da nüshaların farklı hacimlerde olmasına yol açmıştır. Varak sayısının farklı olmasında bir sayfadaki satır sayısının da etkisi vardır. Bir müstensih bir sayfada 15 satır kullanırken, diğer bir müstensih bir sayfada 25 satır kullanmıştır.

3. Ankara Milli Kütüphane'deki 06 Mil Yz FB 445/1 numaralı nüshanın giriş kısmı bulunmamaktadır. Bunun müstensihten mi yoksa eserdeki tahribattan mı kaynaklandığı bilinmemektedir. Eserin Raşit Efendi Kütüphanesi'ndeki ve Ankara Milli Kütüphane'de 06 Mil Yz B 422 numaralı nüshaların giriş bölümleri bulunmaktadır. 06 Mil Yz FB 445/1 numaralı nüsha, incelediğimiz nüshanın 8a sayfasından itibaren başlamaktadır.

4. İncelediğimiz nüshada, diğer nüshalara oranla tahribat daha fazladır. Okunmayan ve yırtık olan kısımlar bulunmaktadır. Diğer nüshalarda tahribat fazla değildir. Buna bağlı olarak biz de yırtık ve okunmayan kısımları diğer nüshalardan tamamladık.

5. İncelediğimiz nüsha ve Ankara'daki 06 Mil Yz B 422 numaralı nüshada Arapça ve Farsça kısımlar genellikle kırmızı ile yazılmıştır. Bu da metnin okunmasında kolaylık sağlamaktadır. 06 Mil Yz FB 445/1 numaralı nüshada ise Arapça ve Farsça kısımlar da genellikle siyah yazılmıştır. Kırmızı ile yazılan kısımlar azdır. 06 Mil Yz A 2467/3 numaralı harekesiz nüshada ise tüm yazılar siyahtır.

6. Nüshalarda müstensihlere bağlı olarak aynı kelimenin farklı olarak yazıldığı da görülmektedir. Bu farklılıklardan tespit ettiklerimizden bazılarını şu şekilde sıralayabiliriz:

a) 06 Mil Yz FB 445/1 numaralı nüshada kelime başındaki ya da kelime sonundaki bazı seslerin çift yazıldıkları görülmektedir.

bī-ḫaber 1a.2	بي خَخَبَر	idüb 1a.10	اِاِدُب
kendünüŋ 1a.8	كَنَندُنُك	irüb 1a.12	اِرُبب

b) Farsça edat olan Lā-cerem kelimesi Kayseri nüshasında Lā-cirem biçiminde transkribe edilmişken, 06 Mil Yz FB 445/1 ve 06 Mil Yz B 422 numaralı Ankara nüshalarında bu kelimenin aslına uygun olarak yazıldığı görülmektedir.

lā-cerem 1a.10, 54b.5	لاجَرَم	06 Mil Yz FB 445/1
lā-cerem 28b.10	لاجَرَم	06 Mil Yz B 422

c) Kayseri nüshasında genellikle c ile gösterilen ç sesleri 06 Mil Yz FB 445/1 ve 06 Mil Yz B 422 numaralı nüshalarda genellikle ç ile gösterilmiştir.

çünki 122b.1	چونُکهِ	06 Mil Yz FB 445/1
çoḳ 122b.12	چُق	06 Mil Yz FB 445/1
çıḳarlar 152b.1	چقرلر	06 Mil Yz FB 445/1
çünki 73a.3, 199b.10	چونُکهِ	06 Mil Yz B 422
içerü 73a.3	اِچَروُ	06 Mil Yz B 422

d) Kayseri nüshasında b ile yazılan Türkçe kelimelerdeki p seslerinin yazımında 06 Mil Yz B 422 nüshasında p de kullanılmıştır.

çekilip 124b.9	چَکِلِپ	06 Mil Yz B 422
geçüp 138b.12	کَچُپ	06 Mil Yz B 422

3.3. ESERİN MUHTEVASI:

Dinî, tasavvufī bir eser olan İrşadü'l-Mürīd ile'l-Murād fī Tercemeti Mirsādi'l-İbād besmele, Allah'a hamd ve peygamberimiz Hz. Muhammed ve onun nesline ile ashabına salat ve selam ile başlamıştır.

Yazar kendi ismini verdikten sonra kitabın neden yazıldığından bahsetmektedir. Eserin, tarikat ve hikmet gibi konuların daha iyi anlaşılabilmesi için yazıldığını belirterek tasavvufla ilgili olduğuna dikkat çekmektedir. Eserde, anlatılan konunun daha iyi anlaşılabilmesi için bazen ayet ve hadislere yer verilmiş, bazen de bir hikāye ile anlatılmak istenen ifade edilmiştir.

Metnin hemen başında insanın diğer varlıklara olan üstünlüğü ve onun Allah'ın zatını ve sıfatlarını bilmekle yükümlü olduğu belirtilmiştir.

2a imdi … insāndan Ḥaḳḳ **3** Taʿālā'nuŋ ẕātını ve ṣıfātını bilmekdür.

Aynı cümlenin devamında bunun nedeni belirtilmiş gerçek hünerin, marifetin insandan başka varlıklarda bulunmadığı, insanın diğer varlıklardan üstün olduğu belirtilmiştir.

2a maʿrifet-i ḥaḳīḳī insāndan özgede **6** bulınmaz.

Meleklerin göklerde, insan, hayvan, cin, ve şeytanların yeryüzünde hüküm sürdükleri ise şu cümlelerle anlatılmaktadır.

2a İmdi murād göklerden **9** anuŋ ehlidür ki melāīkedür. Ve yirden daḫı murād hem anuŋ ehlidür ki ḥayvānāt ve cin ve şeyāṭīn **10** dür.

Şeytanın insanı kandırmada çok usta olduğu ve istediği zaman insanı kolaylıkla kandırabileceği, vesvese ve hileleriyle insanları doğru yoldan çıkarabileceği hatta haramilerin yani yoldan çıkanların sayısının fazla olduğu belirtilmiştir.

4b Şöyle ki eger bir bī-çārenüŋ bir kāmil şeyḫ olmasa pes şeyṭān dilese ki ṭalebi ve mücāhedesi **8** icinde bir şübheyile yāḫūd bir bidʿat ile anuŋ yolın urub yoldan ide. Zīrā ḥarāmīler bu yol üzere öküşdür.

Eserin **17b-21a** arasındaki bölümünde insanın ve kāinatın yaradılışından bahsedilmektedir. Sadece Hz. Ādem'in değil Hz. Havva'nın nasıl yaratıldığı da söz konusu bölümde geçmektedir. Allah'ın önce ālemi yaratmak istediğinden bahsedilmiş daha sonra ālemdeki uzvların hangi sırayla yaratıldığı belirtilmiştir. Birinci gün yer ve gök, ikinci gün dağlar, üçüncü gün bitkiler, dördüncü gün eziyet, bela ve zahmetler, beşinci gün nur, altıncı gün hayvanlar yaratılmıştır. Bütün varlıklar yaratıldıktan sonra son gün yani Cuma günü Hz. Ādem yaratılmıştır.

17b Ve daḫı bunı bilgil ki ʿaḳluŋ rūḥa nisbeti **12** şol Ḥavvā nisbeti gibidür Ādem'e (ʿAleyhisselām). Niteki Ḥavvā'yı anuŋ sol pehlūsından yaratdı **13** lar.

20b … Andan döndi odı şuya ḥavāle ḳıldı. Andan buḫār ẓāhir oldı. Ol buḫārdan **2** gökleri yaratdı. Ve köpüginden yirleri yaratdı. **3** …Ve ol nesne ki yir yüzinde ḫalḳ oldı. **4** … Ḥaḳḳ Taʿālā yiri şenbe gün yaratdı. Ve ol **5** günlerüŋ evvelidür. Zīrā ki gün, zemāndan ḫāṣıl olur. **6** Cünki Ḥaḳḳ Taʿālā gökleri yaratdı. Derḥāl dönmege başladı. Ve ol ḥālde gün ẓāhir oldı. **7** anuŋ adını şenbe ḳodılar. Ve ikinc gün yik-şenbedür. Anda ṭaġları yaratdı. Ve dü-şenbe gün **8** nebātātı ḫalḳ itdi. Ve si-şenbe gün renc ve belā ve zaḫmetleri yaratdı. Ve cihār-şenbe gün nūrı **9** yaratdı. Ve penc-şenbe gün ḫayvānātı īcād eyledi. Envāʿ ile ve āẕīne gün ikindüden ṣoŋra **10** āḫir sāʿatda Ādem'i yaratdı (ʿAleyhisselām).

26a sayfasından itibaren birkaç sayfada şeytanın Hz. Ādem'e nasıl secde etmeyip Allah'ın emrine itaat etmemesinden bahsedilmekte ve şeytanın peşinden gidenler ile ona uyanların kıyamet gününde cezalandırılacağı anlatılmaktadır. Kur'ān-ı Kerim'in Bakara Sūresi'nde anlatılanlara göre Allah, şeytana Hz. Ādem'e secde

etmesini emretmiştir. Ancak kibirli olan şeytan kendisinin ateşten, Hz. Ādem'in ise çamurdan yaratıldığını söyleyerek secde etmemiş ve Allah'ın huzurundan kovulmuştur.

26a Tā ol vaḳt ki melāīke secde ḳıldılar, ol ḳılmadı. **8** … Cümle ḫalāyıḳ dileyeler ki secde ḳılalar. Pes kimse ki **11** dünyāda Ḥaḳḳ ḥażretine sücūd ḳılmışdur. Secdeye vara ve anlar ki hevāya ve butlara ve dünyāya **12** sücūd ḳılmışlardur. Hergiz secdeye ḳudreti yitmeye. Zīrā ki anlaruŋ başını şeḳāvet **13** ipiyle ol gün bağlamışlardı ki Ḥaḳḳ Taʿālā emrine muḫālefet itmişler idi. Ve sücūd Ḥaḳḳ ḥażretine **14** ḳılmamışlar idi.

50a sayfasından itibaren Hz. Ādem'in Allah'ın huzurundan kovulması anlatılmaktadır. Hz. Ādem buğdayı yediği için kovulmamıştır. Zira buğday Hz. Ādem için yaratılmıştı. Hz. Ādem kovuldu çünkü buğdayı şeytanın sözüyle yedi.

50a İmdi Ḥaḳḳ Taʿālā Ādem'i sürdigünüŋ sebebi buġday yidügi degül idi. Zīrā buġday anuŋ icün **8** yaradıldı. Egerci melāīke aŋa terbiyet virürlerdi. Lakin kendülerüŋ ġıdāsı degüldi, Ādem'üŋ **9** ġıdāsıydı. Pes Ḥaḳḳ Taʿālā anı bundan ötrü sürdi ki iblīs fermānıyla yidi.

53b sayfasından itibaren rūhānī ve cismānī ālemden ve bu ālemlerin kilidinin şeriat olduğu dile getirilmektedir. İslam'ın 5 şartının her biri bu kilidi açan dişlilerden biri olarak tanımlanmıştır. Tarikata yönelmek insanın gayb ālemiyle ilgili sorularına yanıt olacaktır.

İmdi anuŋ ẓāhiri **13** bedenden ẓāhir olan ʿamellerdür ki ḳalb ṣūret-i ṭılsımını acacaḳ kilid oldur. Ve bu **14** kilidüŋ biş dişi vardur. Biri kelime-i şehādet ve biri namāz ve biri ṣavm ve biri zekevat **15** ve biri ḥacc. **54a** Pes ṭarīḳat insānuŋ bāṭınī ṭılsımın acacaḳ kiliddür. Tā ki ḥaḳīḳat **3** ʿālemine yol bula.

60b sayfasından itibaren anasır-ı Erbaa denilen 4 unsurdan ateş, yel, su ve topraktan bahsedilmektedir.

60b İmdi bu iki ṣıfat ʿanāṣır-ı erbaʿa ki od, yil ve su, ṭopraḳdur.

64b sayfasından itibaren Allah'ın feyzinin yaratılanlarda nasıl ortaya çıktığı, hangi aşamalardan geçtikten sonra yaratılanlara ulaştığından bahsedilmektedir. Aslında dünyadaki her şey Allah'ın kulları üzerindeki rahmetinin bir göstergesidir. Şöyleki tabiatta var olan her nesnenin bir yaradılış gayesi vardır. Hiçbir şey nedensiz yaratılmamıştır. Dağlar, ağaçlar, otlar vs her şey insanlar için yaratılmıştır. Allah'ın feyz ve bereketi olmasa, tabiattaki hiçbir şey meydana gelemezdi.

64b Ammā Ḥaḳḳ Taʿālā'nuŋ feyżi ʿarşa fiʿl ile ve ḳudret ile irişür. Böyle olıcaḳ ʿarş bāḳī **4** ḳaldı. Pes ʿarşdan fiʿl ve ḳudret ḳalan mevcūdāta irişür. Cümle ol fiʿl ile bāḳī **5** ḳalur. Meṣelā ṭaġlar gibi ve aġaclar ve otlar gibi. Bunlara ʿarşdan Ḥaḳḳ Taʿālā'nuŋ feyżi irişür. **6** Ol feyż ile bunlar varlıḳ bulurlar.

79a sayfasından itibaren müridin kurtuluşa ermesi için yapması gerekenlerden ve şeyh (Allah)'ın emirlerine uyması gerektiğinden bahsedilmektedir. Müridin kurtuluşa ermek için çıktığı yolda birçok sıkıntılarla karşılaşacağı, bu sıkıntılara göğüs gerip onlarla mücadele ettiği zaman kurtuluşa ereceği açıklanmıştır. Bazen de mürid gittiği yolda amacına ulaştığını sanarak yanılabilir. Bundan dolayı şeyh (Allah), müride doğru yolu bulabilmesi ve amacına ulaşabilmesi için gayb âleminden bazı işaretler gönderir. Mürid, bu işaretleri aklı vasıtasıyla yorumlayarak doğrulara ulaşabilir. Bu bölümden itibaren müridde bulunması gereken hususiyetler de sıralanmıştır.

79a … Pes sālik maġrūr **11** olub şöyle şanur ki kemālu bulub maḳṣad-ı ḥaḳīḳiye irişdi. **79b** Ve Allah u Aʿlim yidinci vech oldur ki sālike seyri **3** içinde ġayb ʿāleminden nesne yüz gösterür. Vāḳıaʿlar yolı açılıb aŋa istiḳbāl ider. **4** Şöyle ki anuŋ her biri ġaybdan işāretdür.

95b sayfasında Allah'ı zikredecek kişide bulunması gereken hallerden bahsedilmektedir. Vücudunun ve giysilerinin temiz olması gerektiği dile getirilmektedir. Zikreden kişinin sadece vücudunun ve elbiselerinin temiz olması da yetmez. Kalbinin temiz olması da gerekmektedir.

95b Ve ammā ẕikrüŋ ādābı birisi **2** oldur ki ẕikir itdügi vaḳt abdest alub tamām ṭahāret ile ide. … İkinc oldur ki geydügi ṭon pāk ola. Ve hem sünnet üzerine geye. Ve anuŋ **5** ṭahāretinde dört şarṭ var.

102b-103a sayfasında peygamberlere vahyin bazen düşte geldiğinden bahsedilirken peygamber efendimiz Hz. Muhammed'e (S.A.V.) vahyin 23 yıl geldiği anlatılmıştır. Bu 23 yıllık sürede peygamberimize de vahyin genellikle düşte geldiği ifade edilmiştir. Hz. İbrahim'den de bahsedilen bölümde Hz. İsmail'in kurban edilmesi hadisesi de anlatılmaktadır.

102b Ḫoca'nuŋ nübüvveti eyyāmınuŋ müddeti yigirmi üc yıl idi. Ol yigirmi ücüŋ altı ayı düşde **11** vaḥy oldı **12** … Ve coḳ peyġāmberler **13** var idi ki vaḥy anlara düşde olmış idi. Ve baʿżı anlardan var idi ki vaḥyleri **14** vaḳt olurdı ki düşde olurdı. Ve gāh olurdı uyanuḳluḳda olurdı. Niteki İbrahīm peyġāmbere **15** (ʿAleyhisselām) düşinde vaḥy oldı ki "Oġluŋı ḳurbān it."

127a-127b sayfalarında ʿālem-i rūḥānī ve ʿālem-i cismānī olmak üzere iki türlü âlem olduğundan bahsedilmektedir. Her iki âlemde de insana ait unsurların bulunduğu anlatılmaktadır. Ruhlar âlemi olarak bilinen ʿālem-i ervāḥda dört saf olduğu ifade edilmektedir. Devamında da ruhlar âlemiyle ilgili bilgiler verilmektedir.

127a … ve cün şaḫs-ı insānī ki ʿālem-i rūḥānī ve ʿālem-i cismānīnüŋ mecmūʿası oldı. Şöyle ki **17** **127b** iki ʿālemde her ne var ise andan bir cāşnī insānda bulına. Pes böyle olıcaḳ cünki ʿālem-i **1** ervāḥda şaf dört olmış idi. **2**

3.4. ESERİN DİLİ:

İrşadü'l-Mürīd ile'l-Murād fī Tercemeti Mirsādi'l-İbād'ın dili, Türk dilinin Eski Anadolu Türkçesi denilen döneminin dil özelliklerini yansıtmaktadır. Eserin Kayseri Raşit Efendi Kütüphanesindeki nüshası H. 845 (1439) yılında yazılmıştır. Konya İl Halk Kütüphanesindeki nüsha H.898 (1492) yılında, Ankara Milli Kütüphanedeki nüshalardan biri H. 984 (1576)'te, bir diğeri de H. 988 (1580)'de istinsah edilmiştir. Milli Kütüphanedeki diğer iki nüshanın ne zaman yazıldıkları belli değildir. Eserin XIV. yüzyılın sonu ile XV. yüzyılın başlarında yazılmış olduğu tahmin edilmektedir.

Eski Anadolu Türkçesinin beylikler döneminde özellikle Anadolu'da bulunan beyliklerin Türkçeye yönelmeleri ve Karamanoğlu Mehmed Bey'in 15 Mayıs 1277'de[25] kendi beyliği içerisinde Türkçeden başka dil kullanılmaması ile ilgili fermanı bu devirde birçok Türkçe eserin tercüme, telif ve istinsah şeklinde yazılmasını sağlamıştır. [26]

Yazar da Türk dilinde, diğer dillerde (Arapça ve Farsça) yazılan eserlerin benzerlerinin bulunmadığını ve halkın bu dillerde yazılan güzel kitaplardan habersiz kalmasını istemediği için eserini Türkçe olarak yazdığını belirtmektedir.[27] Eserin yazılma amacı halkı bilgilendirmektir.

Kasım bin Mahmud Karahisarī, eseri İrşadü'l Mürid'in **8a** ve **8b** sayfalarında eserin yazılış amacını ve sade bir Türkçe ile yazılmasının nedenlerini şöyle açıklamaktadır:

Yaʿni ücünci faṣıl anı beyān ider ki bu kitāb Türkī dilinde vażʿ olınduġına ḥikmet ne idi. **8** Bilgil ki ṭarīḳat yolına seyr idüb ḥaḳīḳat ʿālemine irişmek isteyen **10** ṭālib ü ṣādıḳlara sülūk beyān itmekde meşāiḫ ḳaddes-Allah ervāḥum egerci coḳ kitāb te'līf **11** itdiler. Şöyle ki baʿzı ʿarabī ve baʿzı ʿacemī dilinde ammā ol ṭālibler ki ʿarabiyyetde dāḫil ve hem **12** ʿacemiyyede ḳāṣırdur. Ol kitāblaruŋ istifādesinden kendüleri bī-ḫaber olub maʿānīsine muṭṭaliʿ **13** olmazlar. Meger ki bir kimseden istimāʿ ideler. Pes ol vaḳt fāīde dutarlar. Lā-cirem böyle **14** olıcaḳ bu żaʿīf fakir ü bi-nevā-yı ḥaḳīr kim bunlaruŋ şikeste beste muḥibb ü muʿataḳididür **15** kim ol Ḳāsım ibn Maḥmūd Ḳara Ḥisārī'dür. Diledi kim iki dilden bi-ḫaber olan ṭālib **16** ler daḫı anlaruŋ kelāmından bī-naṣīb ḳalmayalar. Pes nice kim ṭaleb itdi. Bu Türkī dilinde bir kitāb bulmadı **17**

---

[25] Faruk K. TİMURTAŞ, "Türkçecilik Cereyanının Tarihi" **Türk Dünyası El Kitabı** C. II, II. Baskı, Ankara 1992, s. 250

[26] Nadir İLHAN, **Haza'inu's- Sa'adat,** yayımlanmamış doktora tezi, Elazığ 1998, s.23

[27] **8a** … Diledi kim iki dilden bi-ḫaber olan ṭālib **16** ler daḫı anlaruŋ kelāmından bī-naṣīb ḳalmayalar. Pes nice kim ṭaleb itdi. Bu Türkī dilinde bir kitāb bulmadı **17**

(8b)

ki meşāīḫ muḥiḳḳaḳīn beyān eyledi ki: Sülūk anda görmez ola. Tā ki bu ṭāliblerüŋ derdleri **1** cıraḥatına merhem … hem kendünüŋ ḳader māyası ve sermāyesi yoġdı ki mütaḳil bir kitāb-ı te'līf **2** idüb sülūk anda beyān eyleyeydi. Lā-cirem böyle maṣlaḥat gördi ki meşāīḫ kitāblarından birini **3** Türkīye tercüme ḳıla.

Müellifin yukarıdaki sözlerinden de anlaşılacağı gibi eserin yazılış amacı Arap ve Fars dillerinde yazılan eserlerden halkın habersiz kalmaması ve bu dillerle yazılmış olan hakikatleri öğrenmesidir. Müellif bu hakikatleri (tarikat, süluk, meşaih, hakikat alemi vs.) Türk dilinde yazan bir eser bulunmadığını belirterek bundan dolayı eseri Türkçeye çevirdiğini söylemektedir.

3.5. KELİME HAZİNESİ:

İrşadü'l-Mürīd ile'l-Murād fī Tercemeti Mirsādi'l-İbād adlı eserde toplam 975 Türkçe kelime bulunmaktadır. Bu 975 kelimenin 495'i isim, 359'u fiil, 46'sı sıfat, 27'si edat, 18'i zarf ve 30'u zamirdir. Eserdeki 2399 Arapça kelimenin 1752'si isim, 560'ı sıfat, 16'sı zarf ve 15'i edattır. 528 Farsça kelimenin 330'u isim, 162'si sıfat, 26'sı edat ve 10'u zarftır. Metinde bunların dışında Arapça-Türkçe 89 isim ve 22 sıfat ile Farsça-Türkçe 23 isim ve 1 sıfat bulunmaktadır. Böylece metnimizde toplam 4037 kelimenin kullanıldığı görülmektedir. Buna göre metnimizde geçen kelimelerin yaklaşık %25'i Türkçe, %60'ı Arapça ve %15'i Farsçadır. Madde başı olarak Arapça kelimelerin fazla olduğu görülmesine rağmen kullanım sıklığı bakımından Türkçenin ön planda olduğunu görüyoruz. Metinde incelediğimiz 30 varaklık kısımdaki 2403 kelimenin 1116'sı Türkçedir.

4. METNİ OLUŞTURURKEN İZLENEN YOL:

Metnin çevirisini yaparken her sayfayı ve sayfadaki satırları numaralandırdık. Eserin çalışmamıza kaynaklık eden Kayseri nüshasında 1b ve 200a sayfalarında 18'er satır, diğer sayfalarında ise 17'şer satır bulunmaktadır.

Metinde genellikle kırmızı, bazen de siyahla yazılmış olan Arapça kısımları metnin orijinalini kopyalayarak ilgili yerlere yerleştirdik.

Metin harekeli olarak yazıldığı için farklı yazılış biçimleri anlaşılmaktadır. Bu farklı yazılış biçimlerini harekede gösterildikleri şekilleriyle yazılmıştır.

Dizin oluşturulurken madde başı olan kelimelerden sonra kelimenin isim ya da fiil oluşuna göre + veya – işaretleri kullanılmıştır. Bu işaretlerden sonra kelimenin hangi dile ait olduğu ve türü parantez içinde belirtilmiştir.

Madde başı olan kelimenin ekli şekilleri gösterilirken önce madde başının ilk harfi yazılmış, daha sonra kelimenin türüne göre + veya – işareti konulmuş ve kelimeye gelen ek yazılmıştır.

Dizinde madde başı kelimenin veya eklerin karşısında bulunan 3a.12, 45b.6, 81a.9 gibi yazılışlar kelimelerin hangi varakta ve hangi satırlar içerisinde geçtiğini göstermektedir.

5. İMLA ÖZELLİKLERİ

Eski Anadolu Türkçesi metinlerinde tek bir imla sisteminden bahsetmek mümkün değildir. Bunun nedeni olarak Batı Türkçesinin kuruluş devresini yaşaması ve müstensihlere bağlı bölgesel farklılıkların bulunması gösterilebilir. Eski Anadolu Türkçesinin imlasıyla ilgili Zeynep Korkmaz şunları söylemektedir: "Eski Anadolu Türkçesinde klasik Osmanlı imlasından epey farklı bir imla durumu söz konusudur. Bu dönemde bir yandan yer yer eski Türk yazı dili geleneğinin izleri devam ettirilmiş, bir yandan da Arap-Fars imla sistemi Türkçeye uygulanmaya çalışılmıştır." [28] İki farklı imla özelliğinin kullanılması aynı kelimenin farklı şekillerde yazılmasına neden olmuştur.

Metin harekeli olarak yazıldığı için okuma kolaylığı sağlamaktadır. Arapça ve Farsça kelimelerin yazımında bu dillerdeki imla özellikleri dikkate alınmıştır; ancak Arapça ve Farsça kelimelerin yazımında yerleşik imladan farklı olarak aynı kelimenin bazen farklı yazıldığı da görülmektedir.

ṣıfātına 23a.11	صِفاتِنهَ	ṣıfatında 23a.11	صِفتِندهَ
ẕikr 94a.17	ذِكر	ẕikir 94a.10	ذِكِر
toḫm 125a.14	تُخم	toḫum 97a.2	تُخُم
çirkin 147a.8	چِركِن	çirkin	چِركِن

[28] Zeynep KORKMAZ, "Eski Anadolu Türkçesinde İmla-Fonoloji Bağlantısı Üzerine Notlar", **age.,** s.491-507

Türkçe kelimelerin imlasında bazı farklılıklar görülmektedir. Bu farklılıklar Mansuroğlu'nun belirttiği iki farklı yazı geleneğinin[29] özelliklerini yansıtmaktadır.

a) Uygur yazı geleneğinin devamı olan unsurlar.

b) Arap-Fars yazı geleneğinden kaynaklanan tipik özellikler.

a) Uygur yazı geleneğinin devamı olarak kullanılan şekiller:

1. Ünlüler yazıda gösterilmiştir.

baş 166b.1	**باش**	bağışlaya 85b.2	**بَغِشلَيا**
ṭaġlardan 2a.11	**طاغلردَن**	ayaġın 72b.1	**اَيَاغِن**
yuḳarudur 118b.15	**يُقَارُوُدُر**	göŋül 97b.16	**كوُكُل**
ḳapuyı 98b.4	**قَاپوُى**	aġacında 43b.10	**اغاجندا**

2. Kalın sıradan kelimelerde sin س ve te **ت** harflerinin kullanılması.

susamış 5a.3	**سوُسَمِش**	ayıtdılar 142b.5	**اَيتدِلَر**
olısar 5a.17	**اوُلِسَر**	atadan 146a.12	**اَتَادَن**
saŋa 6a.2	**سَكَا**	dutarlar 148a.11	**دوُتَرلَر**
saġarlar 7a.13	**سَغَرلَر**	ortadan 148a.16	**اُرتَدَن**
saḳlarlar 19a.1	**سَقلَرلَر**	ḳurtarasın 150b.3	**قُرتَرَاسِن**

b) Arap – Fars yazı geleneğinden kaynaklanan tipik özellikler:

1. ŋ (nazal nun) için **ك** kullanılması.

göŋül 153a.12	**كوُكُل**	deriŋdür 99a.5	**دَرِندُر**
deŋizde 162b.17	**دَكِزدَ**	aŋlamaḳ 15b.6	**اَكلَمَق**
beŋzer 168b.17	**بَكزَر**	taŋrılıḳ 156a.11	**تَكرلِق**
ṣoŋra 10a.6	**صُكرَ**	biŋ 157a.4	**بيك**
aŋa 10b.10	**اَكَا**	kişinüŋ 157b.3	**كِشِنُك**

2. Klasik Osmanlıcada olduğu gibi kalın sıradan kelimelerde genellikle sad **ص** kullanılması.

[29] Mecdut MANSUROĞLU, "Eski Osmanlıca" (Çev. Mehmet AKALIN), **Tarihi Türk Şiveleri,** Ankara 1988, s.247-276.

ṣovuġ 134a.5	صُوُغ
ṣoŋra 134b.11	صُكرهَ
başmaḳ 138b.10	بَصمَق
ṣanurlar 7a.7	صَنُرلَر
ṣol 64b.13	صوُل

3. ç ve p'nin kullanımı:

Arap alfabesinde ç ve p olmamasından dolayı ç ve p'nin c ve b olarak yazılması:

aġac 49b.8	اَغَج	yabdılar 188a.4	يَبدِلَر
açmışdur	اَجمِشدُر	yabraḳ 36a.10	يَبرَق
çiçekleri 98a.1	جِجَكلَري	çeküb 146a.15	جَكُب
bişüre 101b.14	بِشُرهَ		

Fars dilinden ç ve p'nin ilavesiyle Türkçe kelimelerde ç ve p'nin kullanılması:

uçub 160b.8	اوُچُب	ḳopar 72b.1	قوُپَر
çekib 173b.8	چَكِب	ṭopraġını 75a.8	طُپرَغِنى
çeynenmiş 60a.9	چَينَنمِش	yapraġı 98b.1	يَپرَغى
alçaġadur 60b.3	اَلچَغدُر	ḳapuyı 98b.4	قَاپوُى
çok 67b.13	چُق	aparmaya 37b.9	اَپَرمَيَا

4. Eklerin kelime tabanından ayrılmaması:

ayaġını 72b.10	اَياَغِنى	yazılmış 145b.11	يَزلمِش
göklere 137a.10	كوُكلَرهَ	ḳılduġını 91b.6	قِلدُغِنى
aġacında 43b.10	اَغاَجِندَ	yitişür 135b.15	يتِشُر

Metnimizde bazı Türkçe kelimelerin farklı yazımlarına da rastlanmıştır.

yapraḳ 21b.5	يَپرَق	yabraḳ 36a.10	يَبرَق
çekürdekdür 36a.14	جَكُردَكدُر	çekirdegi 128a.2	جَكِردَكى
çıḳaralar 130a.14	چِقرَلَر	çıḳarmaya 95b.17	چِقرمَيَا
çekib 159a.12	جَكِب	çeküb 168a.13	جَكُب
uyḫu 101b.8	اُيخوُ	uyḳu 180b.16	اُيقوُ

5.1. ÜNLÜLERİN YAZILIŞI:

Metnimizde Türkçe kelimelerin yazımında Türkçenin sekiz temel ünlüsü **(a, e, ı, i, o, ö, u, ü)** de yer almıştır. Metnimizde kapalı e sesini veren uygun yazılışlara rastlanmamıştır.

Türkçenin tarihi metinleri ile bazı çağdaş Türk Lehçelerinde uzun ünlülerin varlığı kabul edilmektedir. A. Von Gabain Eski Türkçenin Grameri adlı eserinde konu ile ilgili olarak şunları söylemektedir: "Türkmencede, Özbekçede, ve diğer modern Türk ağızlarında uzun ünlülerin bulunması, ilk Türkçenin uzun ünlülere sahip olduğunu gösterir."[30] Mecdut Mansuroğlu da "Eski Osmanlıca"[31] adlı makalesinde "Bazı kelimeler son seste, normal olarak –t beklenirken –d alırlar. Son ses p'si için de bazı kelime ve eklerde –b tesbit edilmektedir." demek suretiyle Eski Anadolu Türkçesinde henüz halledilmemiş olan uzun ünlü sorununa dikkat çekmiştir.

Zeynep Korkmaz, "Eski Anadolu Türkçesinde Aslī Ünlü (Vocal) Uzunlukları"[32] adlı makalesinde Türkçedeki uzun ünlüler üzerinde durmuştur. Korkmaz bu makalesinde Türkçede uzun ünlülerin bulunduğundan bahsetmekte ve çeşitli örneklerle konuyu açıklamaktadır. Zeynep Korkmaz, makalesinde 100'den fazla Türkçe kelimede aslī uzunluk göstermiştir.[33] Uzun olarak kabul edilen aslī ünlülerle ilgili yazılışlara metnimizde de rastlanmaktadır. Ancak günümüzde Türkiye Türkçesinin yazı sisteminde ve çağdaş lehçelerin bir kısmında da uzun ünlüler yazıda gösterilmediği için biz de metnimizin transkripsiyonunda Türkçe kelimelerde ünlü uzunluklarını göstermedik.

Aşağıdaki örneklerde kelime içindeki a'yı göstermek için hareke işaretlerinin yanı sıra elif'in de kullanılması, kelime içindeki i'yi göstermek için hareke işaretlerinin yanında ye'nin de kullanılması ve kelime içindeki o'yu göstermek için hareke işaretlerinin yanında vav'ın da kullanılması ünlü uzunluklarına işaret etmektedir.

başından 29a.9	**باشِندَن**	bayı 163a.14	**بأي**
yil 73b.14	**ييل**	ṣol 110b.2	**صوُل**
biş 112a.3	**بيش**	ṭonluġı 175b.1	**طوُنلُغي**

[30] A. Von Gabain, **Eski Türkçenin Grameri,** (çev. Mehmet AKALIN), Ankara 1988, s.33.
[31] Mecdut MANSUROĞLU, **agm.,** s.253.
[32] Zeynep KORKMAZ, "Eski Anadolu Türkçesinde Aslī Ünlü (Vocal) uzunlukları" **DTCF, Dergisi,** Ankara 1968, C.26/3-4, s.49-66
[33] bkz. Ses bilgisi, ünlüler

A'nın yazılışı:

Kelime başında a sesi üstünlü elif أ ve medli elif آ ile yazılmıştır.

anaları 7a.9	آنالَري	acı 22b.14	آجي
az 7b.1	آز	açılmaz 41a.12	آجِلمَز
altından 7b.7	آلتِندَن	ayaġında 49b.12	آیاغِندهَ
anlaruŋ 8a.17	آنلَرُن	arasında 55b.8	آراسِندهَ
aldı 9b.4	آلدي	arḳaların 56a.7	آرقَلَرن
aġaç 10a.12	آغَج	alçaġa 62b.3	آلچَغَا
aḳlıḳ 10b.15	آقلِق	alıb 63a.15	آلِب

Kelime ortasında a sesi genellikle üstünle, daha seyrek olarak da üstünlü elif ile yazılmıştır.

uzatdılar 17a.1	اُزَتدِلَر	aġacuŋ 150a.1	اَغاَجُك
saḳlarlar 19a.1	سَقلَرلَر	yabraḳ 45b.8	یَبرَق
ayaḳ bağı 57b.5	اَیَق باَغ	ḳaynadur 10b.11	قینَدُر
aŋlanur 13b.12	اَکلَنُر	yaramaz 11a.17	یَرَمَز
ṭamarları 19a.7	طمَرلَري	ortasında 39a.3	اُرتَسِنده

Kelime sonunda a sesi için üstünlü elif أ ve he ه harfleri kullanılmıştır.

arpa 49b.10	اَرپاَ	ḳoya 95b.14	قُیاَ
ṣoŋra 52a.4	صُکرَه	maḳāmda 97b.14	مَقاَمدَه
aŋa 112a.16	اَکاَ	arasında 98a.6	اَرَسِندَه
ḳara 86b.17	قاَرَه	saŋa 111b.10	سَکا
ḳalmaya 89a.3	قلمَیاَ	başlaya 112a.12	بشلَیا

E'nin yazılışı:

Kelime başında e sesinin yazımında üstünlü elif أ kullanılmıştır.

eyledi 1b.4	اَیلَدی	eglene 80a.17	اَکلَناَ
eksük 21b.12	اَکسُك	evi 119b.13	اَوی
eline 38a.2	اَلِنهَ	eridi 20b.1	اَریدی
erlik 38a.6	اَرلِك	eyü 23a.4	اَیوُ

egerçi 39a.8	اَگَرجهِ	egildi 26b.8	اَگِلدي

Kelime ortasında e sesinin yazımı için üstün ◌َ ya da üstünlü elif ◌ٰ kullanılmıştır.

keseler 30a.17	كَسَلَر	gerek 34b.2	كَرَك
beŋzer 58b.17	بَكزَر	güneşüŋ 39a.11	گُناشُك
deŋlü 64a.4	دَكلوُ	neden 45b.11	نَدَن
deŋiz 108a.13	دَكِز	eyleyeler 55a.3	اَيلَيالَر
degirmenci 34b.1	دَكِرمَنجي	eger 56b.12	اگَر

Kelime sonunda e sesi elif ◌ٰ, üstünlü elif ◌ٰ ya da üstünlü he ◌َ ه ile yazılmıştır.

gece 60a.10	گَجهَ	ekmege 77b.14	اَكمَكاَ
eyleye 60b.11	اَيلَيا	kendüde 79a.11	كَندُدهَ
yüksege 62b.3	يُكسَكاَ	işikde 79b.3	اِشِكدهَ
özge 68b.10	اُزكهَ	içinde 79b.4	اِچندهَ
bişige 72a.16	بشِكاَ	gelmege 84b.6	گَلمكهَ

I'nın yazılışı:

Kelime başında ı sesi kesreli elif ◌ٖ veya kesreli ye ي ile yazılmıştır.

ıraķlıķ 17a.13	اِرَقلِق	ınanmaķ 57a.13	اِنَنمَق
ırmaķlar 21a.15	اِرمَقلَر	ışırıb 143b.2	اِصِرب
ısmarlar 21b.9	اِسمَرلَر	ıldıramaķ 107a.7	اِلدِرَمَق

Kelime ortasında ı sesi kesre ◌ِ ile gösterilmiştir.

ışırıb 143b.2	اِصِرب	aġız 16b.16	اَغِز
yıldırım 107a.8	يلدِرم	ayaġını 17a.7	اَياَغِني
ķılıç 164a.17	قِلِخ	ķızlığına 49a.14	قِزلِغنهَ
aġırlıķ 185b.15	اَغِرلِق	baġını 49b.12	باَغِني

Kelime sonunda ı sesi bazen kesre ◌ِ, bazen de kesreli ye ي ile gösterilmiştir.

adı 50a.1	اَدي	ķapusı 99b.4	قپوس
ṭoġrı 50a.1	طُغري	uyĥusı 103a.2	اُيخوُسي
yılduzları 53a.1	يلدُزلَري	varlığını 117a.8	وَرلِغِني
aġacı 123a.7	اَغجي	aşlaması 98a.15	اَشلَمَسي

İ'nin yazımı:

Kelime başında i sesi kesreli elif إ ile gösterilmiştir.

içinde 123a.13	اِچِندهَ	iki 129b.1	اِكِ
iderler 124a.9	اِدَرلَر	inmez 125b.4	اِنمَز
irmezsin 124b.1	اِرمَزسِن	ilerü 126a.12	اِلرُو
itmege 125a.3	اِتمكاَ	igde 128a.6	اِكدهَ

Kelime ortasında i sesi kesre ِ ile gösterilmiştir.

içinde 123a.13	اِخِندهَ	irişmişdür 198a.2	اِرشمِشدُر
bilmiş 50a.15	بلمِش	dilinde 8a.8	دِلِندهَ
yitişürdi 50a.12	يِتِشُردي	eksilür 10b.16	اَكسِلُر
dikilmişdür 197a.5	دِكِلمِشدُر	görinür 18a.13	كوُرنُر

Kelime sonunda i yazımı için ye(ي), kesreli ye(ى) ve sadece kesre(ِ) kullanılmıştır. Sadece kesre kullanımı çok azdır, birkaç örnekte görülmektedir.

bilişligi 32b.14	بلِش لِكي	imdi 42b.4	اِمدي
itdügi 39a.10	اِتدُكي	şimdi 52b.17	شِمدي
içini 40a.2	اِچِني	kilidi 53b.12	كِليدي
birini 41b.8	برِني	dişi 98a.13	دِشي
iki 129b.1	اِكِ	yedi 38b.17	يَدِ

O'nun yazılışı:

O, Türkçe kelimelerde kelime başında ve kelimenin ilk hecesinde kullanılmıştır.

Kelime başında o sesi elif vav ve ötre اوُ veya elifin üstüne ötüre ile أ yazılmıştır.

oğlanlar 7a.9	أغلنلَر	odunluġına 52a.14	اوُدُنلُغِنهَ
otlar 21a.15	أتلَر	oraġıyla 97a.4	أراَغِيلهَ
ortasında 39a.3	أرتَسِندهَ	olub 44b.11	اوُلُب

Kelime içi o sesi ötre ُ ile yazılmıştır.

ṣoŋra 97a.16	صُكرهَ	boyun 179a.4	بُيُن
ḳoyun 105a.4	قُيُن	ḳopardı 124a.2	قُپَردي
soyundurub 131a.6	سُيُندُرُب	ṭopraḳda 138b.2	طُپرَقدهَ

Ö'nün yazımı:

Kelime başı ö sesi ötreli elif أ ile yazılmıştır.

öküşdür 4b.12	أُكُشدُر	örtüb 38a.7	أُرتُب
özge 9b.1	أُزكهَ	öŋdin 60a.14	أُكدِن
ötrü 12a.16	أُترُو	öldürüb 103a.4	أُلدُرُب
öküz 19a.7	أُكوُز	ögrenmişdür 143b.15	أُكرَنمِشدُر

Kelime içindeki ö sesi ُötre veya ötüreli vav وُ ile yazılmıştır.

kör 166b.13	كُر	gökleri 35a.16	كوُكلَري
köpriden 169a.6	كُپريدَن	görmek 36a.3	كُرمَك
köpüginden 20b.3	كُپوُكِندَن	göz 37b.17	كوُز
kömürciye 34a.15	كُموُرجِياَ	söz 47a.6	سُز

U'nun yazımı:

Kelime başı u sesi elif vav ve ötre اوُ veya ötreli elif أ ile yazılmıştır.

urub 16b.17	اوُرُب	uyandı 28b.6	أيَندي
ucıyla 18a.15	اجيلهَ	unutdı 31b.2	أنُتدي
uzundur 21a.16	أزوُندُر	uyḳusı 32b.2	أيقوُس
uġrayub 24b.3	أغرَيُب	ucmaḳ 34b.11	أجماَق

Kelime içinde u sesi için ötüre ُveya ötüreli vav وُ kullanılmıştır.

uzundur 21a.16	أزوُندُر	boyun 179a.4	بُيُن
uġrayub 24b.3	أغرَيُب	doḳundı 39a.12	دُقُندي
unutdı 31b.2	أنُتدي	ṭoḳuz 72b.3	طُقُز
ḳoyun 105a.4	قُيُن	ḳulaḳ 135a.6	قُلَق

Kelime sonunda u yazımı için ötreli vav وُ kullanılmıştır.

bu 135b.12	بوُ	boynuzlu 164a.14	بوُيُنُزلوُ
ḳarşu 139b.10	قرشوُ	uyḳu 180b.16	أيقوُ
datlu 141a.14	دَتلوُ	ḳoḳu 200a.3	قُقوُ
ṭolu 148a.17	طُلوُ	ḳorḳu 134a.5	قُرقوُ

Ü'nün yazımı:

Kelime başında ü yazımı için ötreli elif أ kullanılmıştır.

üzerine 134b.5	أزَرنا	ürkdi 27a.11	أركدي
ücünci 140a.10	أجُنجي	üzüm 128a.8	أزُم
üstünde 141a.11	أستُندهَ	üşenmeye 91a.5	أشَنمَيا

Kelime içinde ü yazımı için ötre ُ kullanılmıştır.

üzüm 128a.8	أزُم	kücük 107b.16	كُجُک
ücünci 140a.10	أجُنجي	tütüni 124a.2	تُتُني
üstünde 141a.11	أستُندهَ	götürdügi 125a.14	كُتُردُكي

Kelime sonunda ü yazımı için ötre ُ ve vavlı ötre وُ kullanılmıştır.

kendü 125b.4	كَندُ	deŋlü 134a.16	دَكلوُ
dürlü 126a.5	دُرلوُ	gizlü 135b.10	كِزلوُ
ilerü 126a.12	اِلَروُ	girü 138b.8	كِروُ
ötrü 128b.7	أترُوُ	diyü 146b.13	دِيوُ

5.2. ÜNSÜZLERİN YAZILIŞI:

Metnimizde, günümüz Türk alfabesinde kullanılan b (ب), c (ج), ç (چ), d (د), f (ف), g (ک), h (ه), k (ک), l (ل), m(م), n (ن), p (پ), r (ر), s (س), ş (ش), t (ت), v (و), y (ي), z (ز), ünsüzlerinin yanında Türkçeye has olan ŋ (ک), Arap ve Fars alfabelerinde bulunan ġ (غ), ʿ(ع), ḥ (ح), ḫ (خ), ḳ (ق), ṯ (ث), ṣ (ص), ṭ (ط), ż (ض), ẕ (ذ), ẓ (ظ) ünsüzleri de kullanılmıştır. Ancak Arapça ve Farsçaya ait olan sesler yine Arapça ve Farsçadan alınan kelimelerin yazımında kullanılmışlardır; bu sesler Türkçe kelimelerde yer almamışlardır.

B ve P'nin yazılışı:

Türkçe kelimelerin yazımında hem b, hem de p kullanılmış olup b harfi ب ile, p harfi ise پ ile gösterilmiştir.

Metnimizde yer alan Türkçe kelimelerde ön seste b tonlusu kullanılmıştır.

bundan 11b.17	بُندَن	beŋzer 97b.9	بَكزَر
boyun 47a.8	بُيُن	bişüre 101b.14	بشُرهَ
biş 81a.9	بيش	büyük 107b.16	بُيُک

bezenmiş 84b.15	بَزَنمِش	bağlamışdur 108a.15	بَغلَمِشدُر

Kelime içinde hem b'nin hem de p'nin kullanıldığı görülmektedir.

b'li kelimeler:

ḳobdı 16b.7	قُبدي	gelüb 23a.4	گَلُب
oḳıyub 191a.8	اُقِيُب	ṭabaḳları 169a.3	طَبَقلَرِي
diyüb 9a.4	دِيُب	ḳablamış 61b.7	قبلَمِش

p'li kelimeler:

arpa 128a.1	اَرپاَ	depeledi 92b.4	دَپَلَدی
köpriden 169a.6	كُپريدَن	depretmeye 100a.14	دَپرَتمَيَه
köpüginden 20b.3	كُپوُكِندَن	ipiyle 23b.15	اِپيله
ṭopraḳda 22b.9	طُپرَقدَه	yapışdurdı 49a.11	يَپشدُردی

b ve p'nin karışık olarak kullanıldığı kelimeler

yapraḳ 21b.4	يَپرَق	yabraḳ 36a.10	يَبرَق
yapdılar 98b.4	يَپدِلَر	yabdılar 188a.4	يَبدِلَر

C ve Ç'nin yazılışı:

Metnimizde Türkçe kelimelerde c harfi ج ile gösterilmiştir. Metnimizde ç چ harfi de kullanılmasına rağmen genellikle ç'nin yerine de c kullanılmıştır. Bazı kelimelerin hem c'li hem de ç'li şekline metnimizde rastlanmıştır.

çiçekleri 98a.1	جِجَكلَري	ḳılıcı 111a.10	قِلِجی
bucaḳlar 140a.6	بُجاَقلَر	demürci 190b.4	دَمُرجی
yücelik 172a.3	يُجَلِک	aġaç 191a.12	اَغَج
idecek 93a.12	اِدَجَک	güci 101b.1	گُجی
avuç 29b.14	اَوُج	saçsalar 96b.14	سَجسَلَر

Metnimizde sadece ç'li şekilde kullanılan kelimelere şu örnekleri verebiliriz:

çevürür 74b.10	چَوُرُر
çeyneye 101b.10	چَينَيَه
çeküc 130a.13	چَكُج

çadır 171b.9 **چاٰدِر**

Yukarıda da belirttiğimiz gibi günümüzde ç'li olarak kullandığımız birçok kelimenin hem c'li hem de ç'li şekline metnimizde rastlanmıştır. Bu kelimelerin bugün ç'li biçimleriyle kullanılıyor olması eskiden de bu seslerin ç biçimiyle telaffuz edildiklerini göstermez. Bilindiği gibi dil canlıdır; sürekli değişim ve gelişim içindedir. Eskiden aynı kelimenin hem c hem de ç'li kullanımı olabilir. Ancak biz burada bu çift kullanımları ç'li olarak gösterdik.

açılmaġa 98a.1	**اَچِلمَغَا**	açılması 41a.16	**اَچِلماَسی**
çıḳar 121a.11	**چِقَر**	çıḳar 52a.13	**جِقَر**
çoḳ 67b.13	**چُق**	çoḳ 174b.9	**جُق**
çekib 133b.16	**چَكِب**	çekib 190b.1	**جَكِب**
çirkin 147a.8	**چِركِن**	çirkin 164b.16	**جِركِن**
uçub 160b.8	**اوُچُب**	uçub 140a.11	**اُجُب**

D ve T'nin yazılışı:

Türkçe kelimelerin yazımında d ve t harfleri kullanılmıştır. Nadir olmakla birlikte bazen bu seslerin birbirlerinin yerine kullanıldıkları da görülmektedir. Bu duruma metnimizden şu iki örneği verebiliriz:

doġdı 59b.7	**دُغدي**	ṭoġdı 134b.7	**طُغدي**
doymazam 30a.7	**دُيمَزَم**	ṭoydı 101b.12	**طُيدي**

d harfi د ile yazılmıştır.

dilkü 105a.7	**دِلكوُ**	derdinde 192b.17	**دَردِندهَ**
dönderdiler 133a.2	**دُنَدَردِلَر**	depredib 16b.15	**دَپرَدِب**
dört 153a.4	**دُرت**	dükeli 172a.13	**دُكَلی**
didügi 160b.2	**دِدُكي**	dudaḳları 119a.1	**دُدَقلَری**
dilenci 179a.17	**دِلَنجي**	dürlü 91b.3	**دُرلوُ**

t harfi ise t ت ve ṭ ط harfleriyle gösterilmiştir.

Kelime başında genellikle kalın sıradan ünlülü kelimelerde ṭ ط ince sıradan ünlülü kelimelerde de t ت kullanılmıştır.

ṭaġ 64b.8	**طاَغ**	Türkce 85b.11	**تُركجهَ**

ṭavşan 105a.7	طوشَن	tütüni 124a.2	تُتُني
ṭonı 95b.8	طوُن	temiz 141a.4	تَمِز
ṭoyub 76b.5	طويُب	tiz 107a.17	تِز
ṭavus 141a.13	طاوُس		

Kalın ünlülü kelimelerde ṭ'nın yanı sıra az da olsa t'nin kullanıldığı da görülmektedir.

tanıya 134b.11	تاَنِياَ
tosun 63a.7	توُسُن
taŋrı 156a.13	تَكر

Kelime içerisinde t'nin yazımı için kalın veya ince ünlülü olmasına bakılmaksızın bütün kelimelerde ت kullanılmıştır.

artura 159a.16	اَرتُرهَ	getüre 34a.5	كَتوُرهَ
götürmek 172a.3	كُتُرمَك	diriltdi 133b.3	دِرلتدى
datlu 22a.3	دَتلوُ	dutduġı 24b.12	دُتدُغى

F'nin yazılışı:

Metnimizde f harfi için ف kullanılmıştır. Türkçe kelimelerde f'nin kullanımı çok azdır.

cift 41b.4	جِفت

G ve K'nin yazılışı:

Türkçe ince sıradan ünlülü kelimelerde g-k yazımı için ك kullanılırken, kalın ünlülü kelimelerde ġ غ ve ḳ ق harfleri kullanılmıştır.

gece 112a.12	كَجهَ	köki 36a.12	كُكي
göklere 137a.10	كُكلَرهَ	yimişlik 37b.7	يمِشلِك
geçdi 137a.11	كَجدي	dükeli 40b.11	دُكَلي
görür 140a.7	كُرُر	kendü 42a.11	كَندُ
bağlayub 23b.15	بَغلَيُب	ḳoḳulardan 55a.2	قُقوُلَردَن
bağışlaruz 25a.15	بَغِشلَرُز	ḳulaḳdan 66a.14	قُلَقدَن
aġaç 36a.10	اَغَج	ayaḳ 167b.13	اَياَق

çaġalası 36b.6	جَغْلاسي	barmaḳ 141a.9	بَرمَق

H'nin yazılışı:

h sesi metnimizde ḥ (ح), ḫ (خ) ve h (ه) ile gösterilmiştir. h sesin Türkçe kelimelerde kullanımı çok azdır. h sesi kelime başı ve kelime içi sadece birkaç örnekte kullanılmıştır. Bu sesin Türkçe kelimelerde sonda kullanımı bulunmamaktadır.

ḥayġırmaḳ 92a.8	حَيغِرمَق	heb 180b.1	هَب
daḫı 39b.7	دَخي		

h sesi Arapça ve Farsça kelimelerde kelimenin aslına uygun olarak yazılmıştır. Bu dillerden alınan kelimelerde kelime başı, kelime içi ve kelime sonunda h sesi sıkça kullanılmıştır.

āġāh 41a.6	اَغاه	penāh 126a.13	پَناه
āhen 122a.16	اَهَن	şeyḫ 100a.14	شَيخ
noḫud 128a.1	نُخُد	āheng 143a.16	اَهَنك
yāḫūd 101b.1	ياخوُد	ḫaber 39b.11	خَبَر
raḥim 82a.12	رَحِم	ḫoş 57b.8	خوُش
bahā 75a.11	بَهاَ	ṣalāḥa 58b.3	صَلاَحة

L'nin yazılışı:

Metnimizde l harfi ل ile gösterilmiştir. Metnimizde l ile başlayan Türkçe kelime bulunmamakla birlikte kelime kök ve gövdeleri ile eklerde l harfi yer almıştır.

olsun 16a.2	اُلسوُن	göŋül 70b.8	كُكُل
bilgil 17b.12	بلكِل	geldi 71a.14	كَلدي
söylerler 181b.13	سُيلرلر	yolda 76a.1	يوُلدهَ
dilek 70b.7	دِلَك	dürlü 78b.11	دُرلوُ

N'nin yazılışı:

Bu harf için metnimizde ن ve ك kullanılmıştır. ŋ Türkçeye has bir sestir. Arapça ve Farsçada bulunmaz. Metnimizde n kelime başı, ortası ve sonunda kullanılmasına karşılık; ŋ kelime içi ve kelime sonu ile ek sonlarında kullanılmış ve ك ile gösterilmiştir. ŋ yazımı için ن harfi kullanılmamıştır.

neden 38a.13	نَدَن	nesneyi 128b.9	نَسنَى

niçün 160a.9	نيجوُن	nitekim 146a.8	نِتَكِم
noḫud 128a.1	نُخوُد	neye 74a.5	نَيهَ
deriŋdür 99a.5	دَركدُر	deŋizüŋ 121a.9	دَكِزُك
beŋzer 107b.11	بَكزَر	aġacuŋ 123a.8	اَغجُك
göŋül 107b.15	گُكُل	eyledüŋ 124a.2	اَيلَدُك
saŋa 111b.10	سَكا	ṣoŋra 127b.14	صُكرهَ

S'nin yazılışı:

Metnimizde s harfinin yazımı için s س, ṣ ص, ş ث işaretleri kullanılmıştır. Türkçe kelimelerin yazımında bu işaretlerden s ve ṣ kullanılmıştır. Genellikle ince sıradan ünlülü kelimelerde س kullanılırken kalın sıradan kelimelerde bazen ص bazen de س kullanılmıştır.

ṣoŋra 127b.14	صُكرهَ	susamış 5a.3	سوُسَمِش
ṣovuġ 134a.5	صُوُغ	olısar 5a.17	اوُلِسَر
başmaḳ 138b.10	بَصمَق	saḳlarlar 19a.1	سَقلَرلَر
ṣanurlar 7b.7	صَنُرلَر	ṭavus 141a.13	طاَوُس
ṣol 64b.13	صوُل	saġarlar 7a.13	سَغَرلَر
sevgüsi 66b.11	سَوكُسي	kesilmek 73b.16	كَسِلمَك
südin 72b.11	سوُدِن	sürse 93a.12	سُرسا

V'nin yazılışı:

Metnimizde v'nin yazımı için و kullanılmıştır.

vardur 98a.6	وَردُر	avcılıḳ 142b.6	اَوجيلِق
varlıġına 143a.10	وَرلِغنَا	avlamaḳda 142b.7	اَولمَقدهَ
virür 146b.6	ورُر	idevüz 148b.14	اِدَوُز
varurlar 147a.10	وَرُرلَر	ev 186b.8	اَو

Y'nin yazılışı:

Metnimizde y harfi için ي kullanılmıştır.

boyunları 5a.2	بوُيُنلَري	yaġmaya 190a.5	يَغمَيا
ḳoyun 105a.4	قُيُن	yapraḳ 21b.5	يَپرَق

yalan 108b.17	يَلَن	ayaġında 49b.12	اَياغِندهَ
yaramaz 165a.9	يَرَمَز	yimeye 50a.16	يمَيهَ

Z'nin yazılışı:

Metnimizde z'yi karşılamak için dört işaret kullanılmıştır. Bunlar; z ز, ẕ ذ, ż ض ve ẓ ظ'dır. Bu harflerden sadece z Türkçe kelimelerin yazımında kullanılmış, diğerleri Arapça veya Farsçadan alınma kelimelerin yazımında kullanılmıştır.

uzun 67b.17	اُزوُن	ṭuz 21b.16	طوُز
aġızda 148a.16	اَغِزدهَ	yazar 46b.16	يَزَر
deŋizde 162b.17	دَكِزدهَ	yaramaz 165a.9	يَرَمَز
beŋzer 186b.2	بَكزَر	yılduzlar 17b.11	يلدُزلَر

5.3. EKLERİN YAZILIŞI:

Eski Anadolu Türkçesi'nin imlasında Arap-Fars yazı geleneğinden kaynaklanan özelliklere uygun olarak ekler kelime tabanlarıyla birlikte yazılmaktadır.

aġaçda 21b.7	اَغَجدهَ	ayaġında 49b.12	اَياغِندهَ
bunlaruŋ 22a.5	بُنلَرُن	şübheyile 4b.9	شُبهَيلهَ
ayıtdı 123a.13	اَيتدي	bedenden 59a.2	بَدَندَن
demürciler 184a.4	دَمُرجيلَر	benlik 67a.16	بَنلِک
baġlayıcı 104b.15	بَغلَيجي	gördügi 108b.16	گُردُكي
yitişecek 22a.11	يتِشَجَک	eglenmedin 121a.14	اَكلَنمَدِن
varınca 24b.16	وَرنجهَ	gelmiş 122b.9	گَلمِش
bilmekdür 35a.7	بلمَكدُر		

5.4. BİTİŞİK YAZILAN KELİMELER:

Metnimizde icün ile (-yle / -yla) edatları bazen kendisinden önceki kelimelere bitiştirilerek yazılmıştır.

itmekçün 149b.16	اِتمَكجون
olmaġiçün 141b.4	اُلمَغِجون
olduġiçün 150b.13	اُلدُغيجوُن
ḥaḳḳiçün 157b.5	حَقيجُن
ṭopraġile 116b.17	طُپرَغِلهَ

itmekile 120b.6	اِتمَكِلَهَ
anuŋile 121a.14	اَنُكِلَهَ
vişāliyle 121b.15	وصالِيلَهَ
eliyle 122b.13	اَلِيلَهَ
taşarrufıyla 129a.5	تَصَرُفِيلَهَ

İmek yardımcı fiilinin birleşik çekiminde i- fiili bazen kelimeden ayrı olarak yazılırken bazen de kendinden önceki kelimeyle birleşmiştir. Bu birleşme sırasında i- bazen –y'ye dönüşürken, bazen de i-'nin kesre ile yazıldığı görülmektedir. Bazen de i- düşmüştür.

irişmeseydi 60a.1	اِرشمَسَيدي	itdügise 36a.5	اِتدُكِسهَ
olmışidi 62b.16	اُلمِشِدي	varise 39a.16	وارسا
olmasaydı 62b.4	اُلمَسَيدي	gerekise 51a.10	كَرَكِسا
irse idi 60a.14	اِرسهَ اِدي	olmaz ise 93a.14	اُلمَز اِسا
mekānında idi 72a.8	مَكانِندهَ اِدي	itmiş ise 100b.4	اِتمِش اِسا
irmemiş idi 81b.16	اِرمَمِش اِدي	ķalmış ise 108a.2	قلمِش اِسا
getürmemişdi 84a.7	كَتُرمَمِشدي		
görmişdi 21a.7	كُرمِشدي		
ururdı 27a.7	اُرُردي		

Metnimizde birleşik olarak yazılan kelimelere de rastlanmaktadır.

böyle 127b.1 > bu +eyle	بُيلهَ
kendözlerine 165a.16 > kendi+öz	كَندُزلَرنا
şöyle 165b.16 > şu+eyle	شُيلهَ
niçün 182b.16 > ne+içün	نيجوُن
şol 185b.13 > şu+ol	شوُل

5.5. TAMLAMALARIN YAZILIŞI:

Arapça ve Farsçadan geçen tamlamaların yazımında biçim yönünden bir fark görülmemektedir. Tamlamalar geçtiklerin dilin özelliklerine uygun olarak kullanılmışlardır.

Arapça tamlamalara şu örnekleri verebiliriz:

mirṣādü'l ʿibād 8b.10 **مِرصادُالعِبَاد**

Rabbe'l ʿālemīn 9b.8 **رَب العالَمين**

ebü'l beşer 11b.6 **اَبوُ البَشَر**

beytü'l maʿmūr 19b.5 **بَيتُ المعمورُ**

ʿayne'l yaḳīn 104a.15 **عين اليَقين**

Farsça tamlamalarda birkaç farklı özellik görülmektedir. Bunları şöyle sıralayabiliriz:

1. Farsça vasıf terkibinde terkibi meydana getiren kelimeler arasında izafet kesresi kullanılmamaktadır.

hem-nişīn 32a.14 **هَمنِشين**

hem-dem 121a.14 **هَم دَم**

2. Farsça izafet tamlamalarında muzafın sonundaki harf ünsüz olmasına rağmen izafet kesresi kullanılmıştır.

nefs-i insānīdür 122b.8 **نَفس اِنسانيدُر**

viṣāl-i ḥaḳīḳī 123a.2 **وصال حَقيقي**

ehl-i derd 144a.5 **اَهل دَرد**

mevt-i idād 144b.3 **مَوتِ اِداد**

ʿālem-i ervāḥda 151b.9 **عالَمِ اَرواَحدهَ**

devlet-i iḳbāl 154b.8 **دَولَتِ اِقبال**

mülk-i fānī 155b.10 **مُلكِ فاني**

3. Farsça tamlamalarda ilk kelimenin sonunda ā ya da ū varsa, kelimenin sonuna izafet kesresini karşılamak için ي veya hemze ء getirilmiştir.

hevā-yı nefsānī 173a.2 **هَواَء نَفساني**

ṣafā-yı vaḳtda 199a.7 **صَفاَي وَقتدهَ**

ʿanḳā-yı muʿrib 199b.3 **عَنقاَي مُعرب**

deryā-yı maʿṣiyete 43b.13 **دَرياَي معَصِيَتهَ**

beḳā-yı ḥayāt 49b.1 **بَقاَء حَياَت**

ḳażā-yı ḥācet 99b.7 **قضاَي حاَج**

II. BÖLÜM

İNCELEME

1.SES BİLGİSİ (PHONETICS)

1.1.ÜNLÜLER

Türkçenin diğer dönemlerinde kullanılan ünlülerle incelediğimiz metindeki ünlüler arasında bir paralelliğin olduğu görülmektedir. Eski Anadolu Türkçesi dönemine ait diğer eserlerde ve incelediğimiz metinde kullanılan ünlüler şunlardır: **a, e, ı, i, o, ö, u, ü.**

Bu sekiz ünlünün dışında Türkçede bir de e ile i arasındaki sesleri göstermek için kullanılan kapalı e (ė) ünlüsünün varlığı bilinmektedir. Ancak incelediğimiz metinde kapalı e (ė) ünlüsünü gösteren uygun yazılışlara rastlanmamıştır. Metnimizde, e ile i arasındaki bu yazılış Eski Anadolu Türkçesinin diğer ürünlerinin çoğunda da görüldüğü şekilde i ile yazılmıştır. Mustafa Özkan, "Türk Dilinin Gelişme Alanları Ve Eski Anadolu Türkçesi" adlı eserinde ė konusunda şunları söylemektedir: "Bunların dışında bir de kapalı e (ė) ünlüsünün varlığı söz konusudur. Ancak i/e'nin durumu metinlerdeki yazılış yönünden hemen daima i tarafındadır."[34]

Bu konuda metnimizden şu birkaç örneği gösterebiliriz:

İtdiler 67b.12 "etmek", virür 70a.8 "vermek", irişmeye 71b.17 "erişmek", idinse 94a.5 "edinmek", didügi 95b.15 "demek", yitişdürdi 99b.11 "yetişmek", yire 101b.15 "yer", biş 112a.5 "beş", gice 167a.3 "gece"

1.1.1. Uzun Ünlüler

Eski Anadolu Türkçesi'ne ait metinlerde iki farklı imla geleneğinin olmasından dolayı ünlü uzunluklarını tesbit etmek çok zordur. Bu konuda Nadir İLHAN şunları söylemektedir: "Türkçe kelimelerin yazımında iki farklı imla geleneğinin hakim olması sebebiyle klişe bir imla görülmemektedir. Buna bağlı olarak da Türkçe kelimelerdeki uzun ünlülerin tespiti mümkün olmamaktadır. Bununla birlikte Arapça ve Farsça kelimelerdeki uzunluklar, yazıda gösterilen ünlü işaretlerinden kolayca anlaşılmaktadır. Türkçe kelimelerin yazımında uzun ünlülerin gösterilmesini sağlayan bir imla sistemi mevcut değildir."[35] Yazılı bir metin olması dolayısıyla uzun ünlüler dışındaki normal süreli ünlüler ve kısa ünlülerden kısa ünlülerin ağız çalışmalarında tespit edilebilmesine

[34] Mustafa ÖZKAN, **Türk Dilinin Gelişme Alanları Ve Eski Anadolu Türkçesi,** İstanbul 2000, s.99.
[35] Nadir İLHAN, **agt.,** s.59

karşılık yazılı metinlerde bu durum söz konusu olmayacaktır. Uzun ünlüler dışındaki diğer ünlüler metnimizde normal süreli ünlüler olarak değerlendirilmiştir.

Metnimizde Türkçe kelimelerde ünlü uzunluklarını göstermesek de Türkçede ünlü uzunluklarının varlığıyla ilgili Zeynep Korkmaz, Talat Tekin ve Ahmet Buran'ın önemli tespitleri bulunmaktadır. Şimdi bu tespitleri sırasıyla inceleyelim:

Zeynep Korkmaz, "Eski Anadolu Türkçesinde Aslī Ünlü (Vocal) Uzunlukları" adlı makalesinde Türkçe kelimelerde de uzun ünlülerin bulunduğundan bahsetmiştir. Yüzden fazla Türkçe kelimede aslī uzunluk tespit ettiğini belirten Korkmaz, bu konuda şunları söylemektedir:

"… Kaşgarlı Mahmud, Divanu Lūgat-it Türk'te uzun ve kısa ünlülerin yazılışını ayrı ayrı işaretlerle göstermiştir. Aynı durum Eski Anadolu Türkçesi metinleri için de söz konusudur. Gerçi, aynı Eski Anadolu Türkçesinde Arap-Fars imla geleneği yanında az çok Uygur imla geleneğinin etkilerini de bulmak mümkündür. Metinlerde Arap imla sistemine göre sistemine göre yalnız hareke ile gösterilen kelimeler bulunduğu gibi Uygur imla geleneğine göre, hareke kullanılmadan, yalnız ünlü işaretleri ile yazılan kelimeler de vardır. Ancak hem hareke hem de ünlü işaretlerinin bir arada kullanılması halinde durum değişmekte, ünlü işaretlerinin o ünlülerdeki uzunluğa delalet eden ayrı bir fonetik değeri olduğu yapılan karşılaştırmalardan anlaşılmaktadır."[36]

Zeynep Korkmaz'ın uzun ünlülü olarak tespit ettiği kelimelere ve ünlü türlerine metnimizden şu örnekleri verebiliriz:

ac: aç, acıkmış

Tā şol acları ki … 49a.13, Aclıġ ile tedbīr itdiler. 67b.13, Ve ḳatī ki ac ḳoyasın, esīr olur. 90b.4

ad: ad, isim

Cümlesi birdür ve ʿibāret ve adları muḫtelif olur. 112a.1, Dikdügi vaḳt adı toḫm ve götürdügi vaḳt adı yimiş olur. 125a.14, Yir yüzinde ve ol gölgeyi ol kişi adıyla aŋarlar. 154b.2

aḳ, aġ: ak, beyaz

[36] Zeynep KORKMAZ, "Eski Anadolu Türkçesinde Asli Ünlü (Vocal) Uzunlukları" **DTCF Dergisi**, Ankara 1968, C. 26/3-4, s.49-66

… evvel mertebesinden ḳuṭareye degin aḳlıḳ ve ṣāfīlıḳ eksilür. 10b.15, Bāḳisi ṣāfiliḳ ve aḳlıḳ olur. 11a.13

aġız: ağız

Anı aġızda ḳodılar. 22a.3, anası gögsini anuŋ aġzına virür. 32b.3, Biri aġzı ve biri fericdür. 145a.10

aġla-: ağlamak

Ol ʿālemüŋ müfāreḳatı rencinden derḥāl aġlamaġa başlar. 32a.10, Ger didiyse ki ḳan aġla dimeyesin ne icün 83a.16

aġu: ağı, zehir

ḥasret odına dutuşub firāḳ aġusını icmeyeydüm. 17a.12

al: al, kırmızı

Bī-cāre felsefī vü dehrī ṭabāyiʿ ki bu al maḳāmdan maḥrūm ḳalmışlardur. 6a.14

ara: ara, mesafe

Ol nāz u niyāz ki bizimle insān arasında vardur. 16a.16, Ḳademini ol aradan ilerü ḳoyaydı. 63a.1, Ve göŋlüm ki senüŋ ḳudretüŋ barmaġı arasındadur. 97a.15

arın-: arınmak, temizlenmek

Bāṭılı terk idib ve ḥaḳḳa mütābaʿat itmege imdi nefs ṣıfāt-ı ẕemīmeden arınmayınca ve göŋül diri olmayınca ṣıfāt-ı ḥamīde birle bu maʿni müyesser olmaz. 134b.15

arıt-: arıtmak, temizlemek

Ve ḳanḳı ʿazīze nüvāḫt itdi ki āḫir meẕellet ile arıtmadı. 165b.8

aş: aş, yemek

Aş etmek anlara ol vaḳt ḥelāl olur ki kāfirlere ḳılıc uralar. 164a.17, Meşelā itmekci ve ḳaṣṣāb ve baḳḳal ve aşcı gibi. 34a.17

at-: atmak

Cümlesi ṭāḳat yayından atılur. 76a.10, Lā-cirem ben daḫı ḳālıbuŋı buyuram ki dicleye atalar. 124a.3

av: av

… avın avlamaḳdan ötrü pervāz itdürdiler. 143a.2, Bunuŋ miṣāli şöyledür ki bir kişi oḳ yay ister ki ava vara.160a.14

ay: ay, bir aylık süre

Pes anı şol ġıdāyla bisler ki ṭoḳuz ay anı raḥimde yir idi. 72a.3, Andan yigirmi üc yılı basṭ idicek ḳırḳ altı keret altı ay olur. 102b.12, on bir yılduz ve ay ve güneş te'vīle muḥtāc idi ki on bir ḳarındaşı güneş ve ay anası ve atası idi. 103a.9 -10

az: az

Göŋül ṣafāsı miḳdārı belürür eger kücük olur büyük ve eger az ve coḳ. 107b.16, ve anlaruŋ meyli maʿṣiyete az olur. 128a.8, Zīrā ki az kişi bu ṣıfatlardan ḫalāṣ bulur. 148b.12

baş: baş

Zīrā ki ʿilimlerüŋ başı Ḥaḳḳ Taʿālā'dan ḳorḳmaḳdur. 177a.17, Dönüb ḫalvet börküni başına ururlar. 183b.8, sevdayı ḫām başuŋa tāc eyleme cıḳar. 6a.1

baylıḳ: zenginlik

Ve benüm baylıġum faḳrumdur 51b.4, Ve bayı yoḫsula yük yüklemeye. 163a.14

daş: taş

Bilmediler ki ʿaḳıldan daşda ne deŋlü āletler vardur. 68a.4, dāfiʿa anı daşda döger. 21b.11

ṭaġ: dağ

Meṣelā ṭaġlar gibi ve aġaclar ve otlar gibi. 64b.6, Bir maġaradur ol ṭaġuŋ depesinde. 99a.5, Ve egerci ṭaġ pāre pāre oldı. 116a.12

ṭaş: taş

Ṭaş gibi nebāt anuŋ ḫilāfıncadur ki dāīm biter ve artar. 15b.1, ʿışḳuŋ bünyādını melāmet ṭaşı üzere ḳılmışlardur. 23b.10

var: var

İmdi ġaraż oldur kim her nesne ki ʿālem-i kübrāda vardur. 22a.6, Ol menzilde ne deŋlü ki gizlü ḫazīne var ise revān ḳıldılar. 25b.15

yay: yay

Cümlesi ṭāḳat yayından atılur. 76a.10, Bunuŋ miṣāli şöyledür ki bir kişi oḳ yay ister ki ava vara. 60a.14

yaş: yaş, nem

Buġdayuŋ icinde eli yaş oldı 198a.2, Ol göz yaşı ki aḳar idi durmadı hemīn 32a.15

biş: beş

Ve daḫı ol ḥicāblar ve āfetler ki rūḥa bu biş ḥissi derīcelerinden yitişürdi. 99b.11, Bu biş günlük diriligine dünyānuŋ rāżı oldılar. 131b.14

yil: yel, rüzgar

İy yil senüŋ ḳoḫuŋda bilişlik nişānı var 73b.14, üc ʿunṣūr daḫı ki su ve od ve yil nice ṣıfāt-ı ẕemīme olmışdur. 139a.8

od: ateş

Zīrā dünyevī ḳālıb dört ʿunṣūr dan düzdiler ki od, yil, su, ṭopraḳdur. 153a.5, Pes aŋa laṭīf ḥileler idib suda ve odda perveriş virürler. 2b.10

on: on

Ammā cümle ʿālemlerüŋ ʿadedi baʿżı rivāyetde on sekiz biŋ ʿālem gelmişdür. 19b.8, On dördünci tevekküldür. 85b.16

ḳol: kol

Şāh ḳolına münāsib olasın bir şehbāz 115a.1, Şu ṭoġan kim şāh ḳolına binüb fāīḳ ola 142a.12

ṣol: sol

Cehennem yolı ṣol ṭarafdan gider. 7b.8, Ancılayın ʿaḳlı daḫı rūḥuŋ ṣol pehlūsinden aldılar. 17b.14

ṭon: don, elbise

İkinc oldur ki geydügi ṭon pāk ola. 95b.5, ṭonuŋ yaḳası sen ve etegi ben. 16b.13

yol: yol

Pes bugün bizüm ḥażretümüze vāsıṭasuz yol bulmayalar. 42a.7, Belī andan ötrü ki bizüm yolumuz maḥabbet ü ʿışḳ yolıdur. 51b.10

uc: uç

Bu iki ṣıfatuŋ ucından lā cirem kendüyi celāl-i aḥaviyyet şemʿine urdı. 63a.9, Ol āfetler ki ve hem ḫayāl ucından aŋa irişürdi. 74a.3

bu: bu

Pes bu maʿni mü'mine ve kāfire olur. 103b.9, Geregi gibi bu müşāhedeleri ġaybda görür. 109b.1

yu-: yıkamak, temizlemek

Pes bundan ṣoŋra ṭaʿn dilini dimāġuŋda cekük ve inkār jengini göŋül āyinesinden yu ġıluŋ. 30b.3

öz: öz, kendi

Bende pervāne ṣıfat özimi şemʿe yaḳayım 143a.17, Sen gerek kim işbu yolda öz özüŋden ṭoyasın 150a.15

gök: gök, gökyüzü

Gökdeki ḳuşlar ve deŋizdeki balıḳ ve yirdeki cānavarlar ve kiramen kātibīn ol kişi vardı. 182a.17, Ammā āfāḳda meṣelā gökler gibi ki nice yüceletmişdür. 195b.7

söz: söz

Bilgil kim, ḥaḳīḳat sözi ve ṭarīḳat yolına sülūk itmegük. Beyān-ı şevḳ ve ṭaleb iẓhār ider. 3b.12, Her biri bir ḳavme anlaruŋ ḥāline münāsib dil ile söz söylediler. 47a.6

üc: üç

Andan müddet-i nübüvvet ki yigirmi üc yıldur anı bu müddet icinde kemāle irişdürdi 49a.11, Zīrā ki Ḥaḳḳ Taʿālā'nuŋ raḥmeti ṣıfatından naṣīb bulan üc ṭāīfedür 82a.4

süd: süt

Süd ẕevḳi anuŋ ṭamaġına yitişür. Tedrīc ile ol süd ile üns dutmaġa başlar 32b.3

yüz: yüz, çehre

Ḥaḳḳ'dan ġayrıdan yüz döndürmekdedür 65b.14, Anuŋ sücūdı oldur ki yüzini maḫlūḳātdan döndüre. 67a.14

yüz: yüz (sayı)

Günde yüz keret tevbe ḳılur. 89b.17, Meṣelā yüz dirhem miḳdārı yāḫūd yüz elli dirhem yāḫūd iki yüz dirhem miḳdārı ṭaʿām yiye. 101b.6 -7

Zeynep Korkmaz, adı geçen makalesinde yukarıda örneklerini verdiğimiz kelimeler dışında şu Türkçe kelimelerde de aslī uzunluk bulunduğunu söylemektedir:

Aru (arı), as-, aş-, aşur- (aşırmak), az-, bak-, bar- (varmak), çagır- (çağırmak), kal-, kan, kaş, san-, sarar-, tarlık (darlık), tanış- (danışmak), yaşıl (yeşil), yat-, yaz, yazı, yazuk (yazık), ben, delü (deli), irah (uzak), iç, iki, il, in (çukur, mağara), iş, it, bigi (gibi), bil-, bir, biz (bez, çuvaldız), di- (demek), dil, diri, diş, gibi, gice (gece), vir- (vermek), yi- (yemek), ol-, sor-, tolu (dolu), yok-yoh (yok), yorı- (yürümek), ur- (vurmak), uyhu (uyku), kudur-, kul, su, tut-, dön-, yöre, ün, dün (gece), düş, gün.

Türçede aslī uzunluklardan bahseden bir başka araştırmacı da **Talat Tekin**'dir. Tekin, "Türk Dillerinde Birincil Uzun Ünlüler" adlı eserinde günümüz Türk lehçeleri ve tarihī Türk lehçelerindeki aslī uzunluklar incelemiştir. Tekin, eserin Orta Türkçe'de birincil uzunluklar kısmında şunları söylemektedir.

" XI. Yüzyılda konuşulan Türk lehçelerinde birincil uzun ünlülerin bulunduğunu Kaşgarlı Mahmud'un eşsiz eserinden öğreniyoruz. Divanu Lūgat-it Türk yazarı, Arap yazım sisteminin de etkisinde kalarak, kısa ünlüleri sadece harekelerle gösterdiği halde, uzun ünlüleri uzatma harfleri denilen ünlü işaretleri (elif, vav, ye) ile yazmış ve böylece harekelemiştir. Kaşgarlı Mahmud eserinde uzun ünlülerden doğrudan doğruya ya da dolaylı olarak (şöyle yazmak daha iyidir, aslı şudur) tanımlayıcı bilgi vermek suretiyle de bahsetmektedir. Bunlara şu örnekler verilebilir:

tonat-tı (elbise giydirmek). Aslı **tōn ıdtı** (elbise gönderdi)'dir.

yıgaç (ağaç). Bunu elif ile **yıgāç** şeklinde yazmak daha iyidir.

yolak (yol yol çizgili). Aslı **yōlak**'tır.

sülē-di (ordu ile sefer etmek). Aslı **sūle-di**'dir; vav atılmıştır.

Bütün bu açıklamalar ve örnekler Ana Türkçedeki birincil uzun ünlülerin XI. yüzyılda da geniş ölçüde korunmuş olduğunu gösteren sağlam kanıtlardır."[37]

Ahmet Buran, "Çağdaş Türk Yazı Dillerinde Ve Türkiye Türkçesi Ağızlarında İkincil Uzun Ünlüler" adlı makalesinde ünlü uzunluklarıyla ilgili şunları söylemektedir:

" Ünlüleri oluşma yeri ve biçimi dışında, bir de oluşma süreleri bakımından sınıflandırmak mümkündür. Türkiye Türkçesi yazı dilinde birincil uzun ünlüler kaybolduğu için böyle bir tasnife ihtiyaç duyulmamakta ve gramer kitaplarımızda bu ünlüler gösterilmemektedir. Ancak genel Türk dili söz konusu olduğunda, başta bir Oğuz grubu Türk lehçesi olan Türkmen Türkçesi olmak üzere, bazı lehçeler için böyle bir sınıflandırma yapma zarureti vardır. Ayrıca Türkiye Türkçesi için sadece ağızlarda görülen bazı ikincil uzunluklar, Saha/ Yakut, Türkmen, Kırgız, Altay, Uygur, Hakas, Tuva, Şor, Gagauz Türkçesi gibi bir kısım çağdaş Türk lehçelerinde ölçünlü dilde de görülmektedir.

… Ortalama ses temposuyla konuşurken bu tempo içinde ortalama/ normal bir sürede boğumlanan ünlülere *normal süreli ünlüler,* normalden daha kısa sürede boğumlananlara *kısa ünlüler,* normalden daha uzun bir sürede boğumlananlara ise *uzun ünlüler* diyoruz." [38]

Ahmet Buran, bu makalesinde uzun ünlüleri ortaya çıkış durumlarına göre, birincil / asli uzun ünlüler ve ikincil / dolaylı uzun ünlüler olmak üzere ikiye ayırmaktadır.

1. **Birincil Uzun Ünlüler:** Bir dilin bilinen ilk örneklerinden beri uzun olan ünlülerdir.
2. **İkincil Uzun Ünlüler:** Dillerin bilinen ilk örnekleri itibariyle uzun olmadıkları halde daha sonraki dönemlerde ünsüz düşmesi, ünsüz erimesi, ünlü birleşmesi ve hece kaynaşması gibi sebeplerle uzamış olan ünlülerdir.

Bu üç görüşe dayanarak uzun ünlülerin Türkçenin ilk yazılı kaynaklarından günümüze kadar varlığını sürdürdüğünü söyleyebiliriz. Türkçenin diğer dönemlerinde olduğu gibi Eski Anadolu Türkçesi döneminde de uzun ünlülerin varlığından söz

---

[37] Talat TEKİN, **Türk Dillerinde Birincil Uzun Ünlüler,** Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara 1995, s. 97- 113

[38] Ahmet BURAN, **"**Çağdaş Türk Yazı Dillerinde Ve Türkiye Türkçesi Ağızlarında İkincil Uzun Ünlüler", **Makaleler,** Ankara 2008, s.289 – 290

edilebilir. Bugün bile belli bir sistematiğe oturmamış olan uzun ünlüler konusunda Eski Anadolu Türkçesi dönemine ait eserlerde farklılıkların olması da son derece doğaldır.

1.1.2. Ünlü Değişmeleri

1.1.2.1. Daralma:

e > i: Türkçede e > i ve i > e ses değişmeleri Eski Türkçe dönemi metinlerinden itibaren sıkça görülmektedir. Değişmeye esas olan sesin hangisi olduğu konusunda bir kesinlik yoktur. Eski Türkçenin Göktürk ve Uygur dönemi metinlerinde e ve i'nin karışık olarak birlikte kullanıldıkları görülmektedir. bir- / ber-, biş / beş, yig / yeg vb.

Metnimizde çok yaygın olmamakla birlikte bazı kelimelerde **e** ve **i**'nin her iki şekilde de kullanıldığı görülmektedir. Ancak bu kullanım çok azdır.

giy- 116a.6 / gey- 110a.5, et- 4a.11 (tek örnek) / it- 115b.4

Eski Anadolu Türkçesi dönemindeki metinlerde i'li yazılışların çoğunlukda olduğu görülmektedir. İncelediğimiz metinde de i'li yazılışlar çoğunluktadır. Aşağıdaki kelimelerde i'li şekillerin kullanılmış olması bu dönemde bir daralma eğiliminin olduğunu göstermektedir.

di- 4a.3, it- 5a.1, vir-113b.7, iriş- 113b.10, ir- 120b.7, yit- 181a.12, imdi 179b.16 yir 4b.7, biş 5b.3, niteki 158b.14, idin- 2b.5, yitiş- 6a.2, nicün 6b.8, gice 180b.15, yimiş 10a.10, girü 11a.9, yi- 22b.4, yil 18b.16, yidi 110b.15, bisle- 116a.13, irkek 98a.13.

Metnimizde **o > u** ve **ö > ü** ünlüleri ile ilgili olarak bir daralmadan kesin olarak söz edemiyoruz. Çünkü o ve ö geniş ünlüleri ile u ve ü dar ünlüleri aynı şekilde yazılmıştır. Kelime başında o, ö, u, ü ünlüleri elif-vav (او) ve ötüreli elif ile, kelime içinde o, ö, u, ü ünlüleri ötüre veya vav (و) ile yazılmıştır. Kelime sonunda u, ü yazımı için de vav (و) kullanılmıştır.

1.1.2.2. Düzleşme:

Kalıplaşmış eklerdeki düz ünlülerin yanında metnimizde bazı kelime kök ve gövdelerinde de düzleşme görülmektedir. Fakat düzleşme olayı yuvarlaklaşma kadar yaygın değildir.

-u- > -ı- / -ü- > -i-: ḳolın-126a.3, ücünci 125b.16, mümkin 125b.2, ḳurı 117a.13, görin- 119a.11, bulın- 110b.2, ṭolın- 110b.2, götüril- 109b.10, ṭoġınca 180b.5, ḫamır 12a.8, toḫım 14a.7, sucı 14a.11, yoḳış 171a.10, ḳovıġ 3b.13, ḳonıl- 5a.12, şurıb 115b.7,

olın- 113b.17, rişvet 176a.4, oḳı- 180b.17, cüri- 129a.5, ṭoḳuzuncı 186b.2, dutıl- 130a.13, tecribe 93a.6, kavış- 43b.5, onuncı 186b.9.

Bu kullanımlar dışında; ṣabır 174b.11, ṣabur 174b.15 / gönŋil 115a.12, gönŋül 115b.1 / rişvet 176a.4, rüşvet 175b. 14 / cekirdek 128a.2, cekürdek10a.13 vs. az sayıdaki kelimenin de metin içinde hem düz hem de yuvarlak ünlülü biçimleriyle birlikte kullanıldıkları görülmektedir.

1.1.2.3. Yuvarlaklaşma:

Eski Anadolu Türkçesi dönemi metinlerinde görülen en önemli ses olaylarından biri düz ünlülerin yuvarlaklaşmasıdır. [39] Yuvarlaklaşma hadisesi incelediğimiz metin içerisinde de sıkça görülmektedir. Yuvarlak kullanılan ekler dışında kelime kök ve gövdelerinde de yuvarlaklaşma oldukça yaygındır. Yuvarlaklaşma –ı- > -u- ve –i- > -ü- değişimi olmak üzere iki şekilde görülmektedir.

Metnimizdeki bazı kelimelerin yuvarlak ünlülü kullanımlarının yanında düz ünlülü kullanımları da vardır. Ancak bu çift şekilli kullanımlar çok fazla değildir.

a) –ı- > -u- değişimi: ṣabur 174b.15, ṣabır 174b.11

b) –i- > -ü- değişimi: rüşvet 175b.14, rişvet 176a.4 / cekürdek 10a13, cekirdek 128a.8.

Bazı kelimelerdeki yuvarlak ünlülü kullanımların Eski Türkçede de yuvarlak ünlülü olarak kullanıldıkları görülmektedir. Bundan dolayı bu kelimelerdeki yuvarlak ünlülü kullanımların Eski Türkçeden beri devam ettiğini söyleyebiliriz.[40]

a) –ı- > -u- değişimi: altun 186a.3, yılduz 15a.12,

b) –i- > -ü- değişimi: kendü 172a.8, girü 22a.14, incü 84b.6

Bir kısım kelimelerdeki yuvarlaklaşmanın nedeni ise Eski Türkçede iki ve daha fazla heceli kelimelerin sonundaki g-ġ ünsüzlerinin Batı Türkçesine geçerken düşmesidir.[41] Ahmet Bican Ercilasun, g-ġ düşmesinin yuvarlaklaşma için yeterli bir sebep olmadığı görüşündedir. Ercilasun'a göre yuvarlaklaşmanın asıl sebebi w'dir. [42]

---

[39] Ünlü yuvarlaklaşmaları için bkz. Faruk K. TİMURTAŞ, **Eski Türkiye Türkçesi,** İ.Ü. Ed. Fak. yay., İstanbul. 1981, s.27, Mustafa ÖZKAN, **age.,** s.99-100

[40] Ahmet CAFEROĞLU, **Eski Uygur Türkçesi Sözlüğü,** TDK. yay., İstanbul 1968.

[41] Mustafa ÖZKAN, **age.,** s.99, Faruk K. TİMURTAŞ, **age.,** s.28, Hatice ŞAHİN, **Eski Anadolu Türkçesi,** Akçağ yay. Ankara 2003, s.38

[42] Detaylı bilgi için bkz. s. 47.

a) –ı- > -u- değişimi: ḳapu 22a.13 > ḳapıġ, ayru 187b.11 > adrıġ, ḳamu 69b.12 > ḳamıġ

b) –i- > ü değişimi: ölü 92a.14

Eski Türkçe döneminde yuvarlak ünlülü olarak kullanılan bazı yapım ekleri yuvarlaklıklarını bu dönemde de korumuşlardır.[43] Metnimizde tespit ettiğimiz yuvarlak ünlülü kullanımlar şunlardır:

Bulanuḳ 10b.15, gecür- 171a.1, artuḳ 12a.6, yaru 20b.2, göndür- 122a.13, yanuḳ 120b.6, bitür- 13b.8, dilsüz 7a.9, götürü bil- 16b.2, oġlancuḳ 19a.4, yuḳaru 118b.15, ayruḳsı 122a.11, yitüşdür- 22a.4, ṣatun al- 182a.16, ḳarışdur- 13b.2, deŋlü 16a.14, degül 171b.4, diyü 176b.10, nicün 6b.8, yatsu 180b.13,canlu 15b.5, bişür- 21b.6, ḳızdur- 181b.12, delük 21a.6, indür- 172a.16, acuḳ 21a.4, döndür- 173a.13, ceküb 176b.2, ṣarun- 110a.7, yitdükce 8b.4, eksük 171b.16, gizlü 7a.7, düzüb 172b.11, silkdükce 117a.14, icür- 5a.4, bahādurluḳ 173a.14, getür- 177a.2, deŋül- 124b.4, tanuḳsuz 176a.1, yamalu 171a.7, mīḫsüz 171b.15, icerü 21a.6, ilerü 47b.5

Bazı ünlüler de “b, m, p, v” gibi dudaḳ ünsüzlerinin etkisiyle yuvarlaklaşmıştır.

demür 2b.11 yavuz 61a.15 ṣabur 174b.15

1.1.2.4. İncelme:

Eski Anadolu Türkçesi metinlerinde, incelmeyi tespit etmek imla açısından zordur. Ancak kesin yargı bildirmemekle birlikte bazı kelimelerde incelme olduğu söylenebilir. İncelme, a’nın e’ye ve ı’nın i’ye dönüşmesi olmak üzere iki şekilde görülür.

a) -a- > -e- değişimi: aḳce 179b.2 > (aḳca), ḳardeş 186a.17 > (ḳardaş).

b) -ı- > -i- değişimi: issi 188a.5 > (ıssı)

İsimden isim yapma eki olan –lık / -lik / -luk / -lük genellikle ince ünlüyle biten kelimelerin sonunda kalın ünlülü şekliyle kullanılmıştır. Ancak metnimizdeki az sayıdaki örnekte kalın ünlüyle biten kelimelere eklenen bu ekin ince ünlüyle kullanıldığı görülmektedir. Burada sesin inceliği ya da kalınlığı ekin sonunda yer alan ünsüzün ق ya da ك ile yazılmasından anlaşılmaktadır. İnce ünlüyle kullanılan eklere şu örnekleri gösterebiliriz:

---

[43] Faruk Kadri TİMURTAŞ, **age.,** s.27,
Nadir İLHAN, **agt.,** s.65

mevcūdlük 116b.6 مَوجوُدلُک bāzirgānlik 189a.16 بازرکانلِک

ser-gerdānlik 132a.3 سَرکَردانلِک

1.1.2.5. Kalınlaşma:

Bazı Arapça ve Farsça kökenli kelimeler metnimizde kullanılırken ünlü uyumuna girerek kalınlaşmıştır. Kalınlaşma, e'nin a'ya ve ı'nın i'ye dönüşmesi olmak üzere iki şekilde görülür.

a) –e- > -a- değişimi: canavar 191a.4 > (F. cān-āver)

b) –ı- > -i- değişimi: ḫamır 12a.8 > (A. ḫamīr)

Yabancı kökenli ve sonu ince ünlü ile biten kelimelere –lık isimden isim yapma eki eklendiği zaman, ek uyuma girmemekte ve kalın ünlülü olarak kullanılmaktadır. Bu konuda Faruḳ Kadri Timurtaş'ın "-lık eki sonu e ile biten kelimelere eklendiği zaman kalın şekildedir. Bu husus yabancı kelimelerin o devirde kalın telaffuz edildiklerini göstermektedir."[44] şeklindeki açıklaması ekin neden kalın ünlüyle kullanıldığını izah etmektedir.

ḥarīṣlıḳdan 179a.15, ẓālimlıḳ 128b.7, ṣāfilıḳ 185b.15, levvāmelıḳ 132a.2, cāhillıḳ 12b.13, basīrlıḳ 117a.4, ʿālimlıḳ 113b.17.

1.1.3. Ünlü Düşmesi

Ünlü düşmesi, genellikle kelime ünlüyle başlayan bir ek aldığında vurgusuz orta hece ünlüsünün düşmesi şeklinde görülmektedir. Bu durum da bazı Türkçe kelimeler ile Arapça ve Farsçadan Türkçeye girerken iç seslerinde bir ünlü türetilen kelimelerde görülmektedir.

Türkçe kelimelerin iç seslerinde meydana gelen ünlü düşmeleri, dar ünlülerin düşmesi şeklinde görülmektedir. Metnimizde geniş ünlülerin düşmesi örneklerine rastlanmamıştır.

-ı- düşmesi: aġzındandur 96b.13 < ağız, alnın 92a.11 < alın

-u- düşmesi: oġlan 92b.4 < oğul, boynına 73b.6 < boyun 137b.16,

-ü- düşmesi: gönli 96a.7 < gönül 115a.4, götrül- 120b.14 < götürül-

Türkçe kelime birleşimleri ve eklerde meydana gelen ünlü düşmeleri:

[44] Faruk K. TİMURTAŞ, **age.**, s.78.

İçün, ile edatları ile **i-** fiilinin zarf fiil şekli olan **iken,** bazen kendisinden önceki kelimelere bitiştirilerek yazıldıklarında kelimelerin başındaki **i** sesinin düştüğü görülmektedir. Ancak bu örnekler incelediğimiz metinde çok azdır. Daha çok içün ile ve iken biçimleriyle kullanılmıştır. İçin edatı ünlüyle biten bir kelimenin sonuna geldiği zaman ilk kelimenin son ünlüsüyle ikinci kelimenin ilk ünlüsünün birleştiği görülmektedir. Metnimizde görülen ünlü düşmesiyle kullanılan şekillere şu örnekleri gösterebiliriz.

rūḥcün 99b.9, itmekcün 149b. 16, pādişāhcün 174b. 2, anıŋcün 172b.8, eyledügümizle 190b.7, anuŋla 179b.12, zikirle 181a.4, vitirle 181a.8, tecrīdle 129a.9, gezerken 38a.6, seyr iderken 44b.6, dururken 52a.10, gecerken 130b.16, itmişken 193b.7.

İmek yardımcı fiilinin birleşik çekimlerinde birleşik çekimi sağlayan **i-** kök sesi düşmektedir.

Ḳılmışdı 52b.7, olmışdı 59b.8, söylerdi 80a.9, iderse 83a.16, ṭoyurursan 90b.4, gösterürse 131b.10, irişürdi 74a.3, olurlardı 63a.6, ḳılursa 91a.13, olurlarsa 5b.14, görinürse 81b.9, olursa 38a.11.

Arapça ve Farsçadan Türkçeye giren bazı kelimelerde, kelime içerisinde zayıf bir ünlü türetilmektedir. İçerisinde ünlü türetilen Arapça ve Farsça kelimeler ek aldıkları zaman bu zayıf ünlüler düşer ve kelimeler asıl şekillerine döner.

ẕikre 180b.16	zik(i)r	keşf ol- 181a.14	keş(i)f
hükmince 94b.13	hük(ü)m	seyr it- 44b.6	sey(i)r
rüknine 5b.4	rük(u)n	resme 13a.8	res(i)m
emrine 188a.12	em(i)r	ḳaṣdı 121a.3	ḳaṣ(ı)d
ḳavmuŋ 121a.2	ḳav(i)m	faḳrumdur 51b.4	faḳ(i)r
ḳahra 52a.2	kah(ı)r	şükrüm 94a.4	şük(ü)r
naḳlidür 98b.3	naḳ(i)l	faṣlında 97b.8	faṣ(ı)l
aṣluma 43b.5	aṣ(ı)l	lutfına 186b.13	lut(u)f
şehrde 192b.15	şeh(i)r	ḫayrdan 190b.13	ḫay(ı)r
ẕulmı 190b.10	ẕul(u)m	toḫmı 189b.10	toḫ(u)m

1.1.4. Ünlü Türemesi

Fazla görülmeyen bir ses olayı olan ünlü türemesi incelediğimiz metinde de bazı eklerde ve yabancı asıllı bazı kelimelerde görülmektedir.

Ünlü türemesi bazı Türkçe kelimelerde kelime ortasında ve "bazı konsonantların yan yana telaffuz edilmemeleri sebebine"[45] bağlı olarak görülmektedir.

Türkçe kelimelerde ünsüz ile biten kelimeye ünsüz ile başlayan ek eklenirken araya **-a- / -i-** ünlülerinin girmesiyle ünlü türemesi meydana gelir.

azıraḳ 110a.6 < az+raḳ, artuġıraḳ 53b.8 < artuḳ+raḳ

Arapça ve Farsçadan Türkçeye geçen bazı kelimelerin iç seslerinde ünlü türemesi meydana gelir. Bu durumun ortaya çıkış nedenini Hatice Şahin şöyle izah etmektedir: "Yabancı kelimeleri Türkçenin ses ve hece yapısına uydurmak amacıyla ortaya çıkar." [46]

naḳil 181b.10 < naḳl, aṣıl 5a.11 < aṣl, faṣıl 5a.13 < faṣl, vāṣıl 93b.7 < vāṣl, ḫatim 45b.5 < ḫatm, emirde 115a.15 < emr, ḥüküm 188b.14 < ḥükm, fikirlü 175b.12 < fikr, ehil 176a.11 < ehl, ẓulum 191a.5 < ẓulm, ẓikir 191a.7 < ẓikr, ġuṣul 97a.16 < ġuṣl, şekilsüz 107a.7 < şekl.

1.1.5. Ünlü Birleşmesi

Ünlüyle biten bir kelimeden sonra ünlüyle başlayan bir kelime ya da ek geldiğinde, Türkçede iki ünlü yan yana bulunamadığı için ünlülerden biri düşer. İki kelimenin birleşmesiyle meydana gelen kalıplaşmış kelimelere metnimizde de rastlanmaktadır. Birleşme sırasında genellikle ikinci ünlü baskın hale gelerek birleşen içerisinde yer almakta veya yeni ünlüde daha çok etkili olmaktadır. Metnimizde bulunan bu kalıplaşmış kelimelere şu örnekleri verebiliriz:

böyle 13b.11 < bu+eyle, şöyle 20b.1 < şu+eyle, nicün 182b.16 < ne+icün, şol 36a.9 < şu+ol, n'ola 44b.7 < ne+ol-.[47]

u- iktidar fiilinin olumsuz biçiminin ekleşmesiyle görülen ünlü birleşmelerine metnimizden şu örnekleri verebiliriz:

idemez 11a.1 < ide umaz, yitişemez 32a.16 < yitişe umaz, götürimez 48a.4 < götüri umaz, gidemez 62b.3 < gide umaz, işleyemez 66a.15 < işleye umaz, gecemez 106a.11 < gece umaz, varımazsın 76a.5 < varı umazsın, dutamazam 94a.3 < duta umazam, olımaz 100a.8 < olı umaz, bulamaz 140b.9 < bula umaz, yapamaz 141a.11 < yapa umaz, başarımaz 189b.15 < başarı umaz.

---

[45] Faruk K. TİMURTAŞ, **age.,** s.40.
[46] Hatice ŞAHİN, **age.,** s.42
[47] Nadir İLHAN, **agt.,** s. 70.

1.1.6. Ünlü Uyumu

1.1.6.1. Kalınlık – İncelik Uyumu (Dil Uyumu):

Kelimelerdeki ünlü düzenini, kalınlık-incelik açısından sağlayan dil benzeşmesi Türkçenin her döneminde olduğu gibi Eski Anadolu Türkçesinde de sağlam bir şekilde görülmektedir.[48] Metnimizde de bu uyum sağlamdır. Kalınlık-incelik uyumu kelime kök ve gövdeleriyle eklerde tam olarak sağlanabilmiştir.

1.1.6.1.1. Kelime Kök Ve Gövdelerinde:

Kelime kök ve gövdelerinde kalınlık-incelik uyumunun tam olduğuna dair şu örnekleri verebiliriz:

ḳıl-maḳ 45a.1, ol-ma-duḳ 179a.17, dil-e-n-ci 179a.14, ḳul-luġ-ı-nı 47a.7, düz-ici-dür 6b.7, ikindü-den 20b.10, artuġ-ıraḳ 28b.10, devletlü 31b.7 vs.

1.1.6.1.2. Eklerde:

Günümüzde uyuma aykırı olarak kullanılan –ki aitlik eki ve sıfat yapan –ki bu dönem metinlerinde genellikle uyuma girmiştir. Ancak incelediğimiz metinde az sayıda bulunan bu yapının bir kısmı uyuma girerken diğer bir kısmı uyuma aykırı olarak kullanılmıştır.

Uyuma giren şekillere şu örnekleri verebiliriz:

yaḳındaġını 45a.16 < yakındakini, altındaġı 163b.12 < altındaki.

Uyumu bozan şekillere şu örnekleri verebiliriz:

yoldaki 31b.11, andaki 78a.14, ṭıbbındaki 88a.6.

Bugün daima ince ünlülü olarak kullandığımız zarf-fiil eki **iken** metnimizde de daima ince ünlülü olarak kullanılmıştır.

gezerken 38a.6, dururken 52a.10, oġlan iken 88a.15, raḥman iken 45a.6, boṣtān iken 149b.4, gecerken 130b.16.

1.1.6.2. Düzlük – Yuvarlaklık Uyumu (Dudak Uyumu):

Yuvarlaklık-düzlük bakımından ünlü uyumunun Türkçenin ilk devirlerinden beri umumileşip sağlam kurallar şeklinde ortaya çıkmadığı bilinmektedir.[49] Eski Anadolu Türkçesinde örneğine rastlansa da genellikle dudak benzeşmesi yoktur.[50] Düzlük-

[48] Mustafa ÖZKAN, **age.,** s.101
[49] Faruk Kadri TİMURTAŞ, **age.,** s.27
[50] Mustafa ÖZKAN, **age.,** s.101

yuvarlaklık uyumu metnimizde de sağlanmış değildir. Bu uyumsuzluk kendisini köklerde ve eklerde olmak üzere iki şekilde göstermektedir.

1.1.6.2.1. Kelime Kök Ve Gövdelerinde:

Kelimelerdeki yuvarlaklaşma çeşitli şekillerde ve değişik sebeplere bağlı olarak meydana gelmiştir. Bu yuvarlaklaşma da düzlük-yuvarlaklık uyumunu bozmuştur. Bu bozulmaları şu şekilde sıralayabiliriz:

1. Eski Türkçede olduğu gibi kelime kökündeki düz ünlüden sonra yuvarlak bir ünlü bulunduranlar.

ayruḳ 45b.9, artuḳ 113a.13, derüŋ 10a.17, girü 11a.9, degül 110a.16, yaru 20b.2, acuḳ 21a.5, yatṣu 180b.13, yılduz 15a.12, kendü 94a.8, altun 161b.4, ḳarşu 190a.11.

2. Bir kısım kelimelerde **b, m, p, v** dudak ünsüzlerinin tesiriyle yuvarlaklaşma meydana gelmiş ve dudak uyumuna aykırı şekiller ortaya çıkmıştır.

demür 34a.15, ṭavus 141a.13, avuc 22b.9, yavuz 61a.15.

3. Eski Türkçede var olan kelime sonundaki **–ġ / -g** ünsüzü düşerek kendisinden önceki ünlünün yuvarlaklaşmasına neden olmuştur.

ayru 190a.2 < adrıġ, , ḳamu 69b.12 < ḳamıġ, ḳapu 165b.7 < ḳapıġ

Ahmet Bican Ercilasun, –ġ / -g düşmesinin direkt olarak yuvarlaşmaya neden olmayacağını belirterek şöyle demektedir: " Ana Oğuz Türkçesinde g'nin erimesi birdenbire olmamıştır. Doğrudan doğruya g düşmesi ünlünün yuvarlaklaşması için sebep olamaz. Yuvarlaklaşma için bir sebep lazımdır; bu da w'dir. w'nin ortaya çıkması için de g'nin mutlaka sızıcılaşıp ğ olması gerekir. Bizce Eski Oğuz Türkçesindeki kamu, başlu, ölü gibi kelimelerin son ünlüsü uzundu; çünkü ünsüz erimesinden sonra mutlaka bir telafi uzunluğu döneminin yaşanması gerekir."[51]

1.1.6.2.2. Eklerde:

Eski Anadolu Türkçesinde düzlük-yuvarlaklık uyumuna aykırı birçok ek vardır. Bu eklerden bir kısmı yuvarlak, bir kısmı da düz ünlülü eklerdir. Yuvarlak ünlülü eklerin bir kısmı Eski Türkçe döneminden beri kullanılırken bir kısmı da Eski Anadolu Türkçesi döneminde ortaya çıkmıştır.

Düzlük-yuvarlaklık uyumunu bozan ekleri yuvarlak ünlülü ekler ve düz ünlülü ekler olmak üzere iki grupta incelemek mümkündür.

---

[51] Ahmet Bican ERCİLASUN, **Başlangıçtan Yirminci Yüzyıla Türk Dili Tarihi,** Ankara 2004, s.457

1.1.6.2.2.1. Yuvarlak Ünlüyle Kullanılan Ekler:

Metninizde bulunan düz ünlülü kelime tabanlarına yuvarlak ünlü taşıyan birçok ek eklenmiştir. Bu da düzlük-yuvarlaklık uyumunun bozulmasına sebep olmuştur. Bu eklerden bir kısmı Eski Türkçeden beri yuvarlak ünlülü olarak kullanılmıştır; bir kısmı ise sonradan yuvarlaklaşmıştır. Bu ekleri şöyle sıralayabiliriz:

1.1.6.2.2.1.1. Eski Türkçeden Beri Yuvarlak Ünlüyle Kullanılan Ekler:

Bazı yapım eklerindeki ünlüler Eski Türkçe devrindeki yuvarlaklığı muhafaza etmişlerdir. Buna bağlı olarak bazı kelimeler düzlük-yuvarlaklık uyumunun dışında kalmışlardır.

-ArU yön gösterme eki: Eski Türkçedeki +GArU biçimi g sesinin düşmesi sonucu Eski Anadolu Türkçesinde +ArU biçimiyle kullanılmıştır.[52] Bu ek bir ünlüsünün düz, diğer ünlüsünün yuvarlak olması sebebiyle daima düzlük-yuvarlaklık uyumuna aykırıdır. yuḳaru 68a.8, icerü 21a.6, ilerü 198a.10.

-sUn emir eki:

a) Uyuma giren şekil: -sUn emir ekinin metnimizde düzlük-yuvarlaklık uyumuna uyan tek örneğine rastlanmıştır. olsun 16a.2, 60a.17, 98b.7, 137a.7.

b) Uyuma girmeyen şekiller: ḳılsun 1b.15, virsün 1b.14, bilsün 4a.7, artsun 44b.8, yisün 49b.10, varmasun 49b.11, yaḳmasun 52b.13, yarasun 96b.7, gelsün 50b.10, eylesün 188a.8, bağlasun 120b.9, sığsun 160b.10, idebilsün 78a.8, itsün 111a.4.

-dUr bildirme eki:

a) Uyuma giren şekiller: ḳorḳudur 79a.15, oldur 106a.6, öküşdür 25a.1, yoldur 7b.8, budur 138a.3, ḳuşdur 143b.2, yoḳdur 11b.3.

b) Uyuma girmeyen şekiller: uymışdur 46b.12, ṭoġmışdur 88b.12, yuḳarudur 188a.15, vücūdıdur 1b.17, sırdur 7a.7, ḳılıcıdur 4b.8, böyledür 13b.12, mertebesidür 35a.11, gelmişdür 32a.8, imāndur 6a.14, beyānındadur 5a.7, yaratmışdur 18b.10, ṭoprakḍur 15a.14, bilmekdür 2a.4, münevverdür 40a.1, oḳımışlardur 177b.11, ḳalmışlardur 4a.17, ḳılmışdur 9b.6, alcaḳlıḳdur 12a.11, ḳonılmışdur 5a.12, olmaḳdur 2b.7, götürmemişdür 37b.7, ḥükmindedür 18b.16, vardur 2a.16, olmışlardur 4a.17, arasındadur 97a.15, bağlamışdur 53b.12, degüldür 9a.14, secmişdür 49a.6, azdur 12b.2, bulmışdur 2b.2, alınmışdur 39a.5, bedendür 40a.2, almışlardur 6a.15, üzeredür 51a.8.

[52] Hatice ŞAHİN, **age.,** s.49

-ḳU / -ḫu fiilden isim yapma eki:

a) Uyuma giren şekiller: uyḳusuzluḳ 101b.15, uyḫudur 181a.6

b) Uyuma girmeyen şekiller: uyḫuya 181a.4, uyḫusı 44b.3, uyḳusı 32b.2

-Uk fiilden isim yapma eki: Bu ek metnimizde uyuma girmeyen şekilleriyle kullanılmıştır. acuḳ 80b.15, ayruḳ 45b.9, eksük 84b.13, artuḳ 95a.13, delük 26a.6, uyanuḳ 102b.15.

-dUk sıfat fiil eki: olduḳdan 104a.16, ḳılduḳdan 95b.12, itdük 109a.14, geldük 127b.11, istedük 131b.10, ögrendüklerinden 158a.2.

-Ub zarf fiil eki:

a) Uyuma giren şekiller: ḳoyub 28b.16, olub 132b.4, dutub 28a.2, görüb 32b.1.

b) Uyuma girmeyen şekiller: ṣavurub 133a.4, gecüb 140b.9, bezeyüb 164b.15, uġrayub 31a.2, iledüb 150b.3, irişüb 161a.8, ḳılub 169a.9, varub 176a.11, birüküb 152a.11, oḳıyub 133b.16, diyüb 166a.17, gösterüb 134a.2, gelüb 138a.15, ceküb 176b.1, bilüb 183a.1, ḳatlanub 173a.12, dolanub 32b.11.

-dUr fiilden fiil yapım eki:

a) Uyuma giren şekil: ṣoyundurub 131a.6.

b) Uyuma girmeyen şekiller: yandura 12a.14, ulaşdurdı 100b.2, uvadurlar 130a.13, gezdürdiler 25b.14, sevdürüb 41b.4, bildürem 25a.9, ıldurur 109a.2, dolandurmandur 186b.10, irişdürdük 30b.6, yitişdürür 21b.9, ḳarışdurmaḳ 13b.2, ḳızdururlar 181b.12, indürmeyeler 26b.14, yapışdurdı 49a.11.

-gUr fiilden fiil yapma eki: irgürmek 133b.14.

-Ur fiilden fiil yapma eki: arturur 174b.14, bişirüb 21b.6, yaturınca 92a.14, icürecek 117b.14.

1.1.6.2.2.1.2. Ünlüsü Eski Anadolu Türkçesi Döneminde Yuvarlaklaşan Ekler:

-(U)m / -(U)mUz iyelik eki:

a) Uyuma giren şekiller: yolumuz 51b.10, göŋlümüz 114a.8, gücümüz 157b.13, ḳoduġumuz 42a.7.

b) Uyuma girmeyen şekiller: murādumuz 27b.7, ʿayşumuz 41a.6, ʿaḳlumuz 68a.7, cānum 70a.15, ḥayātum 71b.8, ḳıllarumuŋ 94a.4, vaṣlum 101a.6, aġzuma 106a.3, bizligümüz 118b.4, cemālümüz 124a.13, hidāyetümüz 138a.11, nefsüm 169a.17, elüm 198a.12, ṣāḥibüm 198a.17.

-Uŋ / -nUŋ ilgi hali eki:

a) Uyuma giren şekiller: bunuŋ 46b.7, gözüŋ 110a.14, göŋlüŋ 110a.15.

b) Uyuma girmeyen şekiller: kilidüŋ 53b.15, şerīʿatuŋ 54a.1, ḫalāyıḳuŋ 47a.2, enbiyānuŋ 47b.4, odınuŋ 122a.17, ṭoprağuŋ 15a.15, tılsımuŋ 54b.1, şecerenüŋ 123a.1, nebātuŋ 15b.3, şekerinüŋ 13b.16, kendünüŋ 174a.12, ümmetüŋ 44b.10, anlaruŋ 54a.14, kelāmlaruŋ 174a.11, dutduġınuŋ 13b.6, ḳısmuŋ 15a.10.

-AlUm birinci çoğul şahıs emir eki: Bu ek bir ünlüsünün düz, diğerinin yuvarlak kullanılmasından dolayı düzlük-yuvarlaklık uyumuna aykırıdır. varalum 23a.4, ayıdalum 56b.13, bağlayalum 142b.9, ḳılalum 161b.9, ḳalmayalum 192a.4, idelüm 23a.4, işidelüm 109a.17, görelüm 122b.3

-du görülen geçmiş zaman eki: Bu ek III. Tekil ve çoğul şahıslar için düz ünlülüdür. Diğer şahıslarla yuvarlak ünlülü şekli kullanılmıştır.

a) Uyuma giren şekiller: gördüm 80a.5, buldum 193a.15, buyurdum 25a.17, dutduḳ 46a.1, düşdüŋ 24b.4, götürdüŋ 30a.6.

b) Uyuma girmeyen şekiller: olmaduḳ 46a.3, geldüm 29b.10, ḳılduŋ 30a.6, virdük 127a.11, bildüŋüz 45b.16, ḳıldum 97a.15, işitdük 19a.11.

-Ur geniş zaman eki:

a) Uyuma giren şekiller: bulur 148b.12, dururuz 46a.4, görür 55b.2, durur 80a.2, olur 182a.2.

b) Uyuma girmeyen şekiller: acılur 41b.1, arturur 133a.16, gösterür 144b.1, bulur 148b.12, ḳılur 185b.6, gelür 162b.8, işidür 196b.15, ḳızdururlar 181b.12.

-Uz birinci çoğul şahıs bildirme eki:

a) Uyuma giren şekiller: buluruz 48a.14, ururuz 76a.1, yürürüz 160b.13

b) Uyuma girmeyen şekiller: dutmışuz 68b.10, ayduruz 116b.12, ḳurmışuz 142b.5, öliserüz 148a.1, iderüz 180a.2, virmişüz 185a.8, severüz 187b.14, işlerüz 197b.3.

-vUz birinci çoğul şahıs eki: Bu ek istek ve şart kip eklerinden sonra kullanılmıştır. Bu ekin metnimizdeki tüm örnekleri düzlük-yuvarlaklık uyumuna aykırıdır. acavuz 42a.4, bulavuz 48a.13, olavuz 52b.6, alavuz 91a.14, ḳalduravuz 154b.14, cekevüz 16a.15, virsevüz 25a.4, ögredevüz 42a.4, dilesevüz 48a.13, düşersevüz 142b.6, idevüz 148b.14.

-cUk isimden isim yapma eki: Bu ekin metnimizde tek örneğine rastlanmıştır. oğlancuḳları 19a.4.

-lU isimden isim yapma eki:

a) Uyuma giren şekiller: yüklü 21b.5, dürlü 10b.6, ḳorḳulu 91a.4.

b) Uyuma girmeyen şekiller: bağlu 92b.10, ayaḳlu 54b.14, ḥırlu 70a.7, şefaḳatlu 72a.17, ḫayrludur 89a.1, datlu 128b.4, gizlü 7a.7, devletlü 31b.7, ḳuvvetlü 35b.16, heybetlü 54b.17, yirlü 61a.11, naṣīblü 64a.12, leẕẕetlüsinde 101b.12, ẕevḳlü 105b.10, şübhelü 146b.1.

-sUz isimden isim yapma eki:

a) Uyuma giren şekiller: uyḳusuzluḳ 101b.15, yolsuz 139b.17, gözsüzdür 146b.7.

b) Uyuma girmeyen şekiller: vasıṭasuz 31a.9, niḳābsuz 37b.11, atasuz 41b.2, ḳulāvuzsuz 77b.12, ḥadsuz 88b.1, şekilsüz 107a.3, żıddsuz 110b.1, susuzluḳdan 119a.1, iḫtiyārsuz 138b.14, nihāyetsüz 140a.2, zaḥmetsüz 153b.16, minnetsüz 160b.1, ehliyetsüz 176a.14, vechsüz 176b.6, ḳudretsüz 194b.16, delīlsüz 199a.17, ḳıymetsüz 199b.5.

-k / -uḳ / -ük fiilden isim yapma eki:

a) Uyuma giren şekiller: büyük 107b.16, bölük 115a.17, şovuḳ 23a.14.

b) Uyuma girmeyen şekiller: delükden 21a.6, bulanuḳ 10b.15, acuḳ 80b.15, artuḳ 54b.6, uyanuḳluḳda 102b.15, ayruḳ 162b.1.

-mur fiilden isim yapma eki: Metnimizde ekin tek şekline rastlanmıştır. yaġmurlar 18b.16, yaġmur 93a.9.

-U fiilden isim yapma eki:

a) Uyuma giren şekiller: ṭolu 74b.8, ḳorḳulu 91a.4.

b) Uyuma girmeyen şekil: ayru 187b.11.

-U zarf fiil eki: Bu ekin metnimizdeki örnekleri düzlük-yuvarlaklık uyumuna aykırıdır. bağışlayu bile 85b.14, aŋlayu bilürsen 111a.1, avlayu bildi 160b.6, söyleyü bile 16b.15, ödeyü vire 90b.11, işleyü bile 137a.17, isteyü 88b.14, diyü 11a.1.

1.1.6.2.2.2. Düz Ünlüyle Kullanılan Ekler:

-I / -sI üçüncü şahıs iyelik eki: nefsleri 45a.9, peyġāmberi 45b.12, kitābı 46b.7, şıfatıdur 64b.7, göziyle 65a.14, vāsıṭası 65b.2, terbiyeti 67b.3, aġacında 70a.1, ḳapusına 70a.4, fitnesinden 85a.6, sebzesi 98b.3, ḫaberleri 103b.12, ḥikmeti 112b.7, etegine 114b.14, āyinesi 115a.4, baʿżısı 127a.11, kīmyāsıyla 129b.7, anası 130a.5, ḳamusı 131a.5, ḫavālesi 144a.6, maʿnisi 144b.7, kelimesinüŋ 145b.12, miṣāli 162b.16.

-dIn ayrılma hali eki: öŋdin 4a.4.

-I / -(y)I belirtme hali eki: ḫaṣṣiyyeti 48b.2, buġdayı 49b.5, yolı 51b.10, anı 72b.13, ʿazīmeti 86a.16, kendüyi 87a.2, himmeti 87b.5, bāġbānı 125a.13.

-nI belirtme hali eki: aṣlını 9b.3, adını 20b.8, nihādını 21a.7, ayaġını 72a.17, naṣībini 85b.13, himmetini 86a.17, birini 104b.15, merātibini 106b.1, cümlesini 122b.17, şeceresini 124a.1, ẕātını 125a.12, ṣıfatını 126a.5, ḥuḳūḳını 166a.7, nişānını 167a.3, ḥükmüni 167b.7.

-mI soru eki: ḳalan mıdur 35b.4, ṣabā mıdur 73b.10, şeyḫ-i kāmil midür 88b.15.

-AyIn birinci tekil şahıs emir eki: göreyin 21a.6, olmayayın 93a.10, ideyin 139b.9.

-sIn ikinci tekil şahıs eki: olasın 16a.9, edersin 22b.10, görürsin 24a.10, bulasın 28a.6, yıġasın 54b.1, dönderesin 56a.10, dimeyesin 83a.16, ḳoyasın 89a.9, eyleyesin 123a.15, ṭoyasın 150a.15.

-dI görülen geçmiş zaman eki: Bu ek düz ünlülü olarak sadece üçüncü tekil ve üçüncü çoğul şahıslarla birlikte kullanılmıştır. yaradı 70a.12, oldılar 78b.7, gördi 103a.15, bildi 151a.3, ḳurudı 152a.13, gecerdi 161b.2, yabdılar 188a.4, buyurdı 172a.11, yaratdı 20a.17, doḳundı 39a.17, bağladı 41a.10, ḳalmadı 192a.15, ṣıġınurdı 44a.12, ṣordılar 166b.11, ḳaldılar 173a.4, oldı 187a.3, ḳomadılar 37b.1, buldılar 40a.5, yazardı 18a.15, urdı 198a.1, bulurdı 165b.7.

-IsAr gelecek zaman eki: olısardur 26b.2, dutısar 75b.10, ḳılısarlar idi 99a.6, yanısarlar idi 123a.12, bulısaruz 148a.1, ṣorısarlardur 190b.14, geliser 13a.11, deyiser 45a.11, biliserdür 49b.7, viriserler idi 50b.5, öliserdür 113a.16.

-mIş anlatılan geçmiş zaman eki: olmışdur 10a.7, gelmişdür 11b.6, görmişdi 21a.7, düzmişüz 25a.5, bulmışlar idi 33a.9, ṣoyunmış 40a.7, ḳılmışdur 53a.16, ḳomışlardur 56a.3, dimişdür 66a.5, dutmamış idi 72a.8, döndürmemişlerdür 75a.13, bağlamışdur 108a.8, ölmiş idi 109a.9, ḳarışmışdur 110a.17, almışdur 113b.13, çekilmiş idi 122a.3, itmişdür 137b.10, gizlenmişdür 141b.6.

-cı isimden isim yapma eki: aşcı 34a.17, oḳcı 96b.7, avcıdur 142a. 17, şekerci 10b.10, kömürciye 34a.15, degirmenci 34b.1, demürci 184a.4.

-lıḳ / -lik / -lıġ / -lik isimden isim yapma eki: aḳlıḳ 10b.15, alcaḳlıḳ 139a.2, otlayıcılıḳdan 140b.1, ḳaralıġına 166b.15, alcaḳlıġından 1b.16, avcılıġuŋuza 143b.6, ekşilik 152a.12, gölgelik 161b.14, emmārelik 163a.5, yücelik, 172a.3, egriligüŋ 172a.13, dirligi 189a.2, gözsüzligün 6a.17

-ncI isimden isim yapma eki: altıncı 66b.16, onuncı 80b.5, ṭoḳuzuncı 90b.8, ücünci 118a.13, yigirminci 120a.1, dördünci 151a.5.

-I fiilden isim yapma eki: egri 72b.2, yarı 187a.1.

-IcI fiilden isim yapma eki: ḳoparıcı 16b.14, yırtıcı 27a.5, anlayıcı 64b.2, bağlayıcı 104b.14, oṭlayıcılıḳdan 140b.1, saḳınıcı 180b.1, düzicidür 6b.7, görici 7a.15, idici 12a.16, gösterici 38a.11.

-mIş sıfat fiil eki: yimişi 10a.10, yaradılmış 15b.12, olmışlara 43b.13, bişmiş 50b.9, çeynenmiş 60a.9, ulaşmış 64a.2, kesilmiş 81b.5, yanmış 106b.10, yeşermiş 123a.7, ölmiş 148a.4.

-IcAk zarf fiil eki: olıcaḳ 6b.8, ḳalıcaḳ 11a.12, dutıcaḳ 101a.6, varıcaḳ 127b.9, idicek 24a.11, gecicek 25b.1, yiyicek 50b.1, bilicek 58b.5, gidicek 61b.16, yaramayıcak 131a.10.

-IncA zarf fiil eki: bulınmayınca 7b.17, ḳaḳınca 17a.6, cıḳınca 34a.1, olmayınca 73a.4, ṣormayınca 91b.9, ṭoġınca 95b.13, arınmayınca 134b.15, itmeyince 137a.5, idince 148b.6, bişince 190b.3, yitişince 31a.2, gelince 33b.3, irişince 73a.5, dimeyince 92b.7, gitmeyince 139a.8.

-mAdIn zarf fiil eki: Bu ek isim fiil eki –ma / -me ekine ayrılma hali eki –dIn ekinin eklenmesiyle oluşan bir zarf fiil ekidir.

olmadın 23b.5, yanmadın 123a.11, ḳılmadın 186b.14, gelmedin 55b.15, itmedin 85a.15, eglenmedin 121a.14, bilmedin 137b.4, dimedin 160a.12.

-Il edilgen çatı eki: yazılur 189a.1, dökilür 75a.11, ekile 36a.6, işidilür 71a.17, dutılur 130a.13, atılur 76a.10.

-In dönüşlülük eki: bulınmayınca 7b.17, görinürse 81b.9.

-Iş işteklik eki: bulışub 33a.12, yitişdürdi 45a.8.

1.2. ÜNSÜZLER

Metnimizde kullanılan ünsüzler şunlardır:

(b, c, ç, d, ḍ, f, g, ġ, h, ḥ, ḫ, k, ḳ, l, m, n, ŋ, p, r, s, ṣ, ş, ş, t, ṭ, v, y, z, ẓ, ż, ẕ.)

Bu ünsüzlerden c, f, h, v değişim yoluyla Batı Türkçesinde ortaya çıkmışlardır. Arapça ve Farsçadan alınan kelimeler için Türkçede bulunmayan bazı harfler kullanılmıştır. Türkçe kelimelerin yazımında kullanılan ḫ ve ŋ ise bugünkü Türkiye Türkçesi yazı dilinde bulunmamaktadır. "Eski Anadolu Türkçesi'nin bugünkü yazı dilimizden ayrılan en önemli özelliği bünyesinde ŋ damak ünsüzü ile sızıcı gırtlak ünsüzü olan ḫ ünsüzünü bulundurmasıdır."[53] Bu dönem ürünlerinde çokça görülen bu sesler metnimizde de kullanılmıştır.

1.2.1. Ünsüz Değişmeleri

1.2.1.1. Tonlulaşma (çkpt > cgbd):

1.2.1.1.1. ç > c değişimi:

Eski Türkçede c sesi bulunmamaktadır. Ancak daha sonraki dönemlerde c sesinin kullanıldığı görülmektedir. Bu konuda Nadir İlhan şunları söylemektedir: "Eski Türkçe döneminde Türkçe kelimelerde c kullanımı kelime başı, ortası ve sonunda yoktur. Ancak daha sonraki dönemlerde Arap-Fars yazı geleneğinin bir sonucu olarak bazı ç'li kelimeler c ile yazılmıştır."[54]

Metnimizde ç'li kullanımlar da bulunmasına rağmen c'li kullanımlar daha fazladır. Buna bağlı olarak da Eski Türkçe dönemindeki ç'li kullanımlar metnimizde genellikle c ile gösterilmiştir. Bu durumun bir imla meselesi mi yoksa fonetik bir durum mu olduğu konusunda metne bakarak kesin bir tespit yapmamız çok zordur; ancak metnin Ankara'daki iki nüshası ve dönemin diğer eserlerinde (Garipname[55], Yunus Emre Divanı, Risaletü'n-Nüshiyye[56], Ahmed-i Dai Divanı[57]vs.) ç'li kullanımların yoğun olduğu metinlerin varlığı bilinmektedir.

Eski Türkçede ve günümüzde ç'li olarak kullanılan bazı kelimelerin metnimizde c ile karşılanmış şekillerine şu örnekleri verebiliriz:

---

[53] Prof. Dr. Mustafa ÖZKAN, **age.,** s.99.
[54] Nadir İLHAN, **agt.,** s.80
[55] Zeki KAYMAZ, **Aşık Paşa, Garipname, Dil özellikleri, Kısmi Transkripsiyon, Söz Dizini,** Malatya 1989
[56] Abdulbaki GÖLPINARLI, **Yunus Emre, Risaletü'n –nushiyye ve Divan,** İstanbul 1965
[57] Mehmet ÖZMEN, **Ahmed-i Dāī Divanı,** TDK yay., Ankara 2001

cünki 49a.9, icinde 52a.6, hic 64a.5, gecerken 130b.16, ücünci 132b.5, cicek 133b.5, bir ḳac 152b.6, ḳılıc 164a.17, cıḳdı 198a.9, acdılar 54a.6, ḳacan 119a.12, ceküb 146a.15, gecdi 161b.10, itmekcün 149b.16

Bu şekilde c'li yazımlar metnimizde büyük oranda olmasına rağmen ç'li örneklere de rastlamaktayız. Bazı yerlerde ç ile yazılan bir kelimenin metnin genelinde c ile yazıldığı görülmektedir.

çıḳarub 50b.8 < cıḳarub 189b.11, açılmış 53b.6 < acılmış 55b.13, alçaġadur 60b.3 < alcaġa 185a.5, içerü 66b.6 < icerü 54a.13, egerçi 71a.10 < egerci 57a.1, çekecek 75a.9 < cekecek 56a.5, içinde 75b.4 < icinde 64b.9, çeke 75b.12 < ceker 133b.14, çün 76a.6 < 135a.5, çirkin 147a.8 < cirkin 164b.16, çoḳ 67b.13 < 43a.8, balçıġında 119b.8 < balcıḳ 50b.6, seçile 55a.7 < secerler 125a.15, çıḳardıla 59b.10 < cıḳarub 189b.11, ḳaçan 188b.14 < ḳacan 189b.12.

Bu karışık kullanımlı örnekler c ve ç'nin belirli kurallara göre şekillenmediğinin bir göstergesidir. Bu durum da imlānın o dönem içerisinde tam bir sistematiğe ulaşmadığını kanıtlamaktadır.

Bu örneklerin yanında metnimizde bulunan bazı Türkçe kelimelerin de sadece ç'li şekille kullanıldıkları görülmektedir.

şaçar 66a.8, çalınsa 61b.11, çeynenmiş 60a.9, çevürür 74b.10, çeküc 130a.13, çadır 171b.9.

Aynı kelimenin hem c hem de ç ile yazılması Arapça ve Farsçadan geçen bazı kelimelerde de kendini göstermektedir:

çırāġlar 140a.12 < cırāġ 107b.5, nāçārı 83b.4 < nācārı 140b.9, çeşmeler 105b.14 < ceşmeler 99a.10.

1.2.1.1.2. k - g > ḳ - ġ değişimi:

Kelime başı k'lerin g'ye dönüşmesi Batı Türkçesinde görülen bir ses olayı olarak değerlendirilebilir. Ancak Arap Alfabesinde k ve g'nin aynı işaretle karşılanması değişimin tam anlamıyla gerçekleşip gerçekleşmediği konusunda bir fikir vermemektedir. Nadir İlhan k-g değişimi ile ilgili olarak şunları söylemektedir: "Kelime başındaki k- > g, değişimi Eski Türkçeden Batı Türkçesine geçince ortaya çıkmıştır. Bu ses olayı büyük ölçüde görülmekle birlikte tamamen gerçekleştiğini kabul etmek

mümkün olamamaktadır. Çünkü bugün k- sesi taşıyan bazı kelimeler göz önünde bulundurulursa bu değişimin bütünüyle gerçekleşmediği görülmektedir."[58]

Arap alfabesiyle yazılan metinlerde hem k hem de g için ك kullanılmasından dolayı hangi sesin kullanıldığını anlamak mümkün değildir. Bugün de k'li kullanımları dikkate alınarak aşağıdaki kelimelerde k- > g- değişimi olmadan k-'nin korunduğu söylenebilir.

kişi 28b.11, ki 52a.5, kim 57a.1, kendüye 73b.5, kesilmek 73b.16, kendüzlerine 165a.16, kimi 165b.9.

Metnimizde geçen ve –g'li olarak kabul edilen kelimelere ise şu örnekleri verebiliriz:

gecenüŋ 25b.12, gecdi 19b.14, gelmez 13b.8, gerek 11a.7, getürdi 10b.4, gevhere 9a.7, gidermek 15a.15, girü 16b.2, girmeye 21b.15, geydügi 95b.5, gezerken 38a.6, gezdürdiler 25b.14, gitmek 33a.9, giymedi 116a.6, göbek 95a.16, gök 105a.14, gög(ü)sinde 22b.6, gölgesi 44a.7, göŋ(ü)line 53a.16, görmekdür 54b.16, görebilsün 78a.8, göre 100b.5, görinür 102a.3, gösterür 112a.15, götürilecek 113a.6, güci yitdükce 93a.15, güclüsi 34b.3, gün 16a.1, gündüzde 99a.13, güneş 103a.9, gice 167a.3.

Son seste k-g / ķ-ġ değişimi:

a) Eklerde: Bazı kelimelerin sonundaki **k / ķ** seslerinin **g / ġ**'ya dönüştüğü görülmektedir. Bu ses değişimi özellikle bir kelimeye ünlüyle başlayan bir ek eklendiğinde kelime sonundaki tonsuz ünsüzlerin yerini tonlularına bırakması şeklinde görülmektedir.

pādişāhlıġı 156b.3, balcıġını 38b.17, eyledügümüzle 190b.7, geleceginden 103b.13, diriligine 131b.14, ķulaġa 21b.15, eşligile 152b.5, olmaķlıġuŋ 156b.10, geldügi 185b.14, ķaralıġına 166b.15, mizāclıġa 168a.9, aralıġı 183a.7, bolmaķlıġuŋ 185a.6, varlıġı 188b.2, aŋladuġı 55a.4, buyurduġı 58b.15, ķıldıġını 91b.6, unutduġuŋdan 94a.10, dirligi 121a.3, yüceligine 138a.12, begligini 155b.6, diledüginde 157b.1, getürdügi 164a.3, icdügi 167a.1, işitdügüm 182b.6, barabarlıġı 190b.8, alcaķlıġından 1b.14, ḫorlıġından 33b.9, dutduġından 33b.14, yuġurduġı 38b.17, olduġına 94b.2, itmekligün 98b.13, gelmekligi 99a.10, bizligümüz 104b.5, ikiligi 119a.17, birligümüzden 120a.17.

[58] Nadir İLHAN, **agt.,** s.81

b) Kelime kök ve gövdelerinde: Bu örneklerin dışında bazı kelimelerde ünlüyle başlayan bir ek gelmeden de kelimenin sonunda k-ḳ / g-ġ değişiminin meydana geldiği görülmektedir.

ṣovuġ 133b.15, barmaġ 37b.11, ṭoġrulıġ 156a.3, ẓālimlıġ 165a.8, ayaġ 91a.11.

1.2.1.1.3. t > d değişimi:

Türkçe kelimelerde kelime başında t – d kullanımı Eski Türkçe ve Karahanlı Türkçesi dönemlerinde çoğunlukla t'li şekiller biçimindedir.[59] Fakat kelime başında Eski Türkçe döneminde t'li olan şekillerin daha sonraları d'li şekilleriyle ortaya çıktığı görülmektedir.[60]

Eski Türkçede kalın ya da ince ayrımı yapılmaksızın bütün kelimelerin başında hep t'li şekiller kullanılmıştır.[61] Eski Anadolu Türkçesi dönemi metinleri ve incelediğimiz metinde Eski Türkçenin son dönemlerinde başlayan t – d değişimi kelime ve eklerde kendisini göstermektedir.

1.2.1.1.3.1. Ön seste t- > d- değişimi:

Eski Türkçe döneminde tamamı t-'li şekilde kullanılan bazı ön ses t-'lerinin Eski Anadolu Türkçesinde yerini d-'ye bıraktığı görülmektedir. Ahmet Bican Ercilasun, kelime başı t-d değişimiyle ilgili şunları söylemektedir: "Niçin bütün söz başı t ve k'lerin değil de sadece bir kısmının tonlulaştığı bugüne kadar açıklanamamıştır. Muharrem Ergin bunu yazı dilinin muhafazakārlığına bağlamaktadır. Bizce, aynı konumdaki bütün sesleri içine almayan bu tür değişmeleri veya sapmaları, lehçeler arası tesirle de açıklamak mümkündür. Bu konuda biz Balkanlardan gelen Kıpçak tesirinin rolü olabileceğini düşünüyoruz."[62]

Eski Türkçe döneminde tamamı t'li olan, günümüz Türkçesinde bir kısmı t'li bir kısmı d'li kullanılan, metnimizde ise tamamı d'li olan t-d değişimine metnimizden şu örnekleri verebiliriz:

dadını 139b.16, datlu 141a.14, degül 146b.2, degirmenci 34b.1, degmez 165b.13, şimdiye dek 22a.11, delük 26a.6, delib 26a.6, demüre 122a.14, demürciler 184a.4, deŋiz 108a.13, depelere 140a.7, depredib 16b.15, derisidür 66b.6, derdinde 192b.17, dirler 35a.17, deriŋ 99a.5, derledi 10a.17, didügi 16a.11, dırnaġına 97b.11,

[59] Ahmet CAFEROĞLU, **age.,** s.104
[60] Nadir İLHAN, **agt.,** s.83
[61] Mustafa ÖZKAN, **age.,** s.99.
[62] Ahmet Bican ERCİLASUN, **age.,** s.457

dibinde 121a.9, dike 125a.13, diliyle 126a.8, dileseler 130a.14, dilenci 179a.17, dilekden 161a.2, dilkü 105a.7, diŋlenmek 43a.7, diŋlemezler 121a.8, diriligine 131b.14, diriltdi 133b.3, dirliginde 138b.14, dirsek 43b.11, dişi 52a.4, dizgin 63a.8, dizinüŋ 97b.2, doḳınur 107b.2, doymaz 110a.12, dolanub 141b.13, donından 57b.10, doġdı 59b.7, dolayub 70a.4, döger 21b.11, dökerüz 29a.12, dökilür 75a.11, dökindügi 97a.14, dökiciyem 143b.8, döndürürsin 29a.4, döndi 39a.5, dört 95b.6, dutmakdur 32b.4, dudaḳları 119a.1, dururlar 123b.15, duzaġa 142b.6, dükenince 164a.1, dükeli 172a.13, dün 74b.12, dürişmeye 85a.16, dürlü 91b.3, düşer 96a.3, düzmişlerdür 146b.13.

Metnimizdeki bazı kelimelerde de t- ünsüzünün Eski Türkçedeki şekliyle korunduğu görülmektedir:

tamarları 19a.7, ṭamuya 132a.11, ṭamaġından 132b.11, tamām 133b.2, Taŋrı 156a.13, tanımasa 140b.9, ṭaşra 6a.10, ṭaş 15b.1, ṭavarlara 186b.8, ṭavşan 105a.7, ṭavus 141a.13, ṭopraḳdan 199b.5, ṭoġru 6b.6, ṭoġub 34b.12, ṭoġurur 84a.5, ṭoldurdılar 87a.15, ṭolınmaḳ 110b.2, ṭonı 95b.8, ṭoyub 76b.5, ṭoyursan 90b.4, tutruġı 179b.9, ṭuymışdur 52a.14, ṭımaġına 55b.11, tütün 52b.4, ṭaġlar 64b.6.

Metnimizde bazı kelimelerin hem t'li hem de d'li olarak kullanıldıkları da görülmektedir. Ancak bu ikili kullanımlar çok azdır.

doġdı 59b.7 < ṭoġdı 134b.7, doymazam 30a.7, ṭoydı 101b.12.

1.2.1.1.3.2. İç seste –t- / -d- değişimi:

İç sesteki t – d değişimi genellikle t ile biten kelimelere ünlüyle başlayan bir ek getirildiğinde meydana gelmektedir. Kelime sonundaki –t tonlulaşarak yerini –d'ye bırakmıştır.

Ḳaynadur 10b.11, ögredürler 87b.4, yaradılmışuŋ 112b.7, işidile 15b.13, depredib 16b.15, uzadurlar 146b.9, gide 180b.3, iledeler 26a.10, dirildicidür 111a.10, ardından 23b.5, idemez 37a.1

1.2.1.1.3.3. Son seste –t / -d değişimi:

Kelime sonundaki –t / -d değişimi yalın halde gerçekleşmiştir. Metnimizde birkaç Türkçe kelimede görülmektedir. Bunun sebebi –d sesinden önceki ünlünün uzun olmasıdır.

od 23b.5, ḳanad 77a.3, ad 105a.12, and 134a.12

1.2.1.1.3.4. Eklerde –t- / -d- değişimi:

Eklerde tam olarak bir –t- / -d- değişimi olmamakla birlikte bazı ekler kalıplaşmış olarak d'li şekilleriyle kullanılmıştır. "-dA bulunma hali, -dAn ayrılma hali, –dI görülen geçmiş zaman, -dUk sıfat fiil, +dUr bildirme hali, -dUr ettirgen çatı" ekleri hep d'li olarak kullanılmıştır. [63]

anda 42b.6, aralıḳda 43a.7, ḳolından 43a.6, yoldan 45a.17, olurlardı 45b.3, oldı 46b.8, bildügi 55a.3, gitdüginden 61b.17, oldur 62a.1, vardur 62a.4, yitişdürür 21b.9, ulaşdurdı 100b.2.

1.2.1.1.4. p – b değişimi:

Bazı kelimelerde b'ler Eski Türkçede olduğu gibi b şeklini devam ettirmişlerdir.[64]

baḳır 129b.7, bişürüb 21b.6, barmaḳ 141a.9, bağışladı 144a.10, beŋzer 146b.5

Ancak metnimizde b'li olan bazı kelimelere Ahmet Caferoğlu'nun Eski Uygur Türkçesi Sözlüğünde ve Eski Türkçeyle ilgili bazı eserlerde[65] p'li şekilleriyle de yer verilmiştir.

Kelime içindeki **–p- / -b-** değişimi genellikle kelimenin –p ile bitip ünlüyle başlayan bir ek aldığı durumlarda görülmektedir.

dibinde 69b.17, ḳabı 128a.4

1.2.1.2. Tonsuzlaşma:

1.2.1.2.1. b – p değişimi:

Eski Türkçe döneminde b'li olarak kullanılan birçok kelimenin metnimizde de b'li şekilleriyle kullanıldıkları görülmektedir. Ancak birkaç Türkçe kelime ile Arapça ve Farsçadan alınan bazı kelimelerde b-p değişimi meydana gelmiştir.

1.2.1.2.1.1. b- Harfinin Korunduğu Kelimeler:

baş 4a.10, bağışlar 4b.5, balıḳ 19a.7, başladı 20b.7, balġam 21b.4, bağlayub 23b.15, balcığını 24b.11, baḳdı 26b.10, barmaġ 37b.11, bağıyla 41a.12, başıb 44b.12, baylıġum 51b.4, belürdi 61b.16, benlik 67a.16, bezenürse 75a.9, beŋzer 73a.6, bir 79a.8, bıraġur 121a.14, boġazından 166b.12, bilür 76b.10, biri 78b.3, birle 79a.1, bildürür

[63] Nadir İLHAN, **agt.,** s.86
[64] Mustafa ÖZKAN, **age.,** s.106
[65] Bkz: Ahmet CAFEROĞLU, **age.,** A. Von GABAİN, **age.,** Talat Tekin, **Orhun Yazıtları,** Ankara 1988

93b.4, bildügi 55a.3, bicilse 97a.4, bişüre 101b.14, boynına 121a.14, buġdayı 29a.2, bulanuḳ 10b.15.

Metnimizde **-b- > -p-** değişiminin olduğu ve her iki sesinde karışık olarak kullanıldığı bir örnek belirlenmiştir.

yabraḳ 36a.10 – 45b.9 – 133a.7, yapraḳ 21b.5 – 36a.12 – 98b.1.

Alınma kelimelerde b – p değişimi: Metnimizde alınma kelimelerdeki b – p değişiminin örneği Arapçadan geçen kub kelimesinde görülmektedir.

küplerinden 131b.13.

1.2.1.3. Süreklileşme:

1.2.1.3.1. b – v değişimi:

Eski Türkçenin bazı kelime ve fiillerindeki b-'ler Batı Türkçesinde daha ilk zamanlardan itibaren v-'ye dönmüşlerdir.[66] b-v değişimi, ön, iç ve son seslerde olmak üzere üç şekilde meydana gelmiştir.

1.2.1.3.1.1. Ön seste b- / v- değişimi:

Eski Türkçede kelime başında b- olan bazı kelimeler Eski Anadolu Türkçesinde v-'ye dönüşmüştür. Bu değişime metnimizden şu örnekleri verebiliriz:

var 35a.4, varlıġına 35a.15, var- 65b.5, virür 70a.8.

1.2.1.3.1.2.İç ve son seste b / v değişimi:

Kelime içi ve sonunda bulunan bazı v'ler, b sesinin değişmesiyle meydana gelmiştir.

avlamaḳda 142b.7, avcı 160b.8, evde 188b.4, ivmek 21a.5, sevdürüb 41b.4, sevgüsi 66b.11, davarlarını 172b.11, ṭavşan 105a.7, ṭavus 141a.13, yavuz 61a.15.

1.2.1.3.1.3. Eklerde b / v değişimi:

Fiil çekimi birinci çoğul şahıs eki olan ve zamirden türeyen –biz Eski Anadolu Türkçesinde –vuz / -vüz şeklindedir.[67]

olavuz 23b.3, dilesevüz 48a.13.

1.2.1.4. Sızıcılaşma (ḳ / ħ değişimi):

Türkçe kelimelerin ön sesinde ḫ yoktur.[68] Bu değişim kelime içi ve sonlarında görülmektedir. Türkçe kelimelerde kullanılan ḫ sesi ḳ sesinden değişme yoluyla ortaya

[66] Faruk K. TİMURTAŞ, **age.,** s.54
[67] Faruk K. TİMURTAŞ, **age.,** s.55

çıkmıştır. “Türkçe kelimelerde iç ve son ses durumundaki ḳ / ḫ değişikliği ise Eski Anadolu Türkçesinde geniş ölçüde görülen bir değişikliktir. Ancak ḳ’lı ve ḫ’lı şekillerin yan yana ve karışık olarak kullanımları değişimin düzenli olmadığını göstermektedir.”[69]

yoḫsul 163a.15 – yoḫsullardan 181b.6, uyḫusın 102a.1 – uyḫuya 181a.4 > uyḳusı 32b.2 – uyḳusuzluḳ 101b.15, daḫı 61b.8 – 77b.5 – 94b.5 > daḳı “dahi”.

1.2.2. Ünsüz Uyumu

Tonlu ünsüzle biten bir kelimeye tonlu ünsüzle, tonsuz ünsüzle biten bir kelimeye de tonsuz ünsüzle başlayan bir ek gelmesi gerekirken Eski Anadolu Türkçesi döneminin diğer metinlerinde olduğu gibi incelediğimiz metinde de bu uyum gerçekleşmemiştir. Bu durum bazı eklerin kalıplaşmış bir şekilde kullanılmasından meydana gelmiş olabilir. Aşağıdaki eklerin başındaki ünsüzler, ünsüz uyumuna aykırı olarak kullanılmışlardır.

-dA bulunma hali eki: başda 21a.12, daşda 21b.11, uyanuḳluḳda 102b.15, rivāyetde 111b.12, nefesde 130b.14, memleketde 163a.10, itmekde 2b.15, gökde 21a.9, dimekde 29b.3, getürmekde 59b.16, nefsde 59b.2, yigitde 88a.11, ṣoḥbetde 92a.13, fıṭratda 93b.8, ḥaḳīḳatda 98a.11, vaḳtda 119b.5

-dAn ayrılma hali eki: ayaḳdan 66a.15, cıḳduḳdan 52a.4, ṭopraḳdan 41b.2, virmekden 192a.12, vaḳtdan 136a.4, yurtdan 144a.13, şerīʿatdan 183b.4, işāretden 187a.15, şevketden 187b.2, ḳuvvetden 194b.2, devletden 4b.17, yükden 14b.8, gökden 18b.14, delükden 21a.6, yoḳdan 24b.3, ḳulaḳdan 66a.14, ṭoġduḳdan 72a.10, cinsden 120a.4, nefsden 181a.13.olduḳdan 113b.1.

-dI / -dU görülen geçmiş zaman eki: işitdi 122b.3, gitdiler 179b.4, dutduḳ 197b.4, düşdüŋ 24b.4, baḳdı 26b.11, dökdi 39a.5, cekdi 41a.8, dikdiler 121b.14, itdüŋ 77a.10, yitişdüŋ 57b.14, esdi 73b.13,

-dUk sıfat fiil eki: yitdüklerin 33a.10, itdükleri 54a.17, cekdügi 91b.5, dutduġından 93b.12, unutduġuŋdan 94a.10, dikdügi 125a.14, dökdügi 143b.7, gitdüginden 61b.17, yitişdügi 125b.8

+dUr bildirme hali eki: yoḳdur 109a.17, bilmekdür 134b.14, ṣıfatdur 147a.2, naṣīḥatdur 181a.16, melekūtdur 16a.12, işāretdür 39b.16, nübüvvetdür 46a.2, işdür 75a.10, gelmişdür 75b.3.

---

[68] Bkz: Mustafa ÖZKAN, **age.,** s.107
Burhan PAÇACIOĞLU, **Orta Türkçe, Karahanlı-Harezm-Kıpçak ve Eski Anadolu Türkçesi,** Sivas 1995, s.203

[69] Nadir İLHAN, **agt.,** s. 89-90

-dUr ettirgen çatı eki: yitişdürür 21b.9, ulaşdurdı 100b.2, irişdürdük 30b.6, yapışdurdı 49a.11,

1.2.3. Ünsüz Türemesi

1.2.3.1. -y- türemesi:

1.2.3.1.1. Türkçe kelimelerde -y- sesinin türemesi:

Metnimizde y türemesiyle ilgili örnekler mevcuttur. Bu kelimelerde y türemesinin olduğunu, kelimelerin imlasına bakarak tespit etmek mümkündür. Ahmet Caferoğlu, Eski Uygur Türkçesi sözlüğünde " yiğit, delikanlı" anlamına gelen "igid – yigit" kelimesinin y'li kullanımını tercih etmiştir. Bu kelimenin metnimizdeki imlası da yigit şeklindedir. Eski Uygur Türkçesi Sözlüğünde hem y'li hem de y'siz şekilleri bulunan aşağıdaki kelimelerde bir y türemesinin varlığından söz edilebilir.

yıldırmaḳ 107a.17, yıldırım 107a.8, yılduz 108a.12, yigit 88a.16.

Ünlü ile biten bir kelimeye ünlü ile başlayan bir ek getirildiğinde iki ünlü arasına bir y ünsüzünün girdiği görülmektedir.

olmaya 88b.9, durmaya 89b.3, ḳalmaya 107a.2, başlaya 112a.12, uġrayub 130b.16, oḳıyub 133b.16, bezeyüb 164b.15, isteyüb 177b.10, diyüb 189b.13, itmeye 190a.1, görmeyeler 196a.15, bilmeye 197b.16, ebediyi 14b.8, oḳıyacaḳ 38b.12, ġayrıya 65b.14.

Ünlü ile biten bir kelimeye ile, ise edatları eklendiğinde edatların başındaki i-sesinin düşüp yerine -y- sesinin geldiği görülmektedir.

ḳılıcıyla 69b.17, ṣıfatıyla 71a.14, baġıyla 72b.8, sebebiyle 93a.1, şerbetiyle 94b.11, güneşiyle 97a.5, olmadıysa 129a.7, ehliyse 73a.17.

1.2.3.1.2. Arapça kelimelerde -y- sesinin türemesi:

İçinde hemze bulunan Arapça kelimelerde hemzenin yerine bir y'nin türetildiği görülmektedir.

dāyim 77a.6, fāyide 80b.3 , ḫalāyıḳuŋ 126b.2, ʿacayib, meşāyiḫ 78b.6

1.2.3.2. -n- türemesi:

Zamir çekiminde ve üçüncü şahıs iyelik ekleriyle isim çekim ekleri arasında görülen bir ses olayıdır. Türkiye Türkçesinde olduğu gibi Eski Anadolu Türkçesinde de üçüncü tekil kişi iyelik ekinden sonra hal eki getirildiğinde ortaya bir "n" sesi çıkmaktadır. Nadir İlhan, bu ses olayıyla ilgili şunları söylemektedir: "Kendisinden

sonra ek gelmeyince ünlü ile biten 3. tekil şahıs iyelik eki +(s)I'nın hal ekini alırken y ile bağlanması beklenirken n'nin görülmesi buradaki sesin koruyucu veya bağlayıcı bir ünsüz olmadığını gösterir. Bu ses ünlü ve ünsüz ile başlayan bütün hal ekleriyle de kullanılmaktadır."[70]

Gürer Gülsevin, bu ses hadisesi ile ilgili olarak şunları söylemektedir: "Yapılan bütün çalışmalar, sonuçta bu ekin +(s)I(n)+ olduğunu; başta s'nin isim çekim eklerini alınca da ekin orijinalinde bulunan sondaki n'nin ortaya çıktığını göstermektedir. Yani ekin sonundaki "n" ancak arkasına bir çekim eki gelmesi durumunda ortaya çıkar." [71]

anı 8a.8, anlaruŋ 10b.4, bunı 60a.16, bunlardandur 69a.11, şuŋa 72b.13, aġzındandur 96b.13, dibinde 121a.9, altında 127b.14, begligini 155b.6, etegini 170b.16, buyruġında 172a.9,bağından 190a.15, olduġından 199b.14, küfürlerine 103b.17, gögline 104a.5, icinde 109a.10, renginde 110a.6, ḳatında 111a.1, ucında 134a.4.

1.2.4. Ünsüz Düşmesi:

1.2.4.1. b- düşmesi:

Mustafa Özkan'ın da belirttiği[72] gibi bol- fiilinin başındaki b- sesi düşmüştür.

bolub 5b.1 > olub 6a.15, boldı 21a.15 > oldı 23b.6, bolmaz 82a.5 > olur 82b.4.

1.2.4.2. -l- düşmesi:

Mustafa Özkan, Eski Anadolu Türkçesi'nin başlarında, Eski Türkçe ve Orta Türkçe'deki keltür- ve oltur- fiillerindeki –l- sesinin düştüğünü belirtmektedir.[73] Metnimizde bu iki kelimenin –l- düşmesine uğramış örnekleri bulunmaktadır.

getür- 93a.16 > (DLT. keltür-), otur- 95b.12 > (DLT. oltur-), getürdügi 164a.3> (keltürdügi).

1.2.4.3. y- düşmesi:

Eski Türkçede kelime başında y- sesi bulunduran, Türkiye Türkçesinde de y'li biçimleriyle kullanılan bazı kelimelerdeki kelime başı y'lerin bu dönemde düştüğü görülmektedir.[74]

ıraḳ 117a.3 < (EUTS. yıraḳ), igne 17a.13 < (EUTS. yigne), incüleri 84b.6 < (EUTS. yinçü), ip 182b.11 < (EUTS. yip).

---

[70] Nadir İLHAN, **agt.,** s.92
[71] Gürer GÜLSEVİN, **Eski Anadolu Türkçesinde Ekler,** Ankara 1997, s.14.
[72] Mustafa ÖZKAN, **age.,** s. 108
[73] Mustafa ÖZKAN, **age.,** s. 108
[74] Nadir İLHAN, **agt.,** s.94

1.2.4.4. g düşmesi:

Eski Türkçede birden fazla heceli kelimelerin sonunda bulunan **g / ġ** sesleri ile bazı yapım ve çekim eklerinin başında bulunan **g / ġ** seslerinin Eski Anadolu Türkçesi'nde düştüğü görülmektedir.[75]

ayru 187b.11 > adrıġ, ḳapusını 190a.7 > ḳapıġ, ölü 92a.14 > ölüg, yalan 148b.7> yalġan, diri 194b.5 >dirig

+gA, +Ig, -gAn eklerindeki **g / ġ** ünsüzleri de Batı Türkçesinde düşmüştür.[76]

aġacı 36a.12, olan 53b.14, ḳalbe 53b.3, oğlana 88a.13.

1.2.5. Ünsüz Benzeşmesi

Ünsüz benzeşmesi, n sesinin m'ye dönüşmesi şeklinde ortaya çıkmaktadır. Bu ses olayında n sesi, bir dudak ünsüzü olan b ile yan yana geldiğinde benzeşme sonucu b sesi gibi bir dudak ünsüzü olan m'ye dönüşür.

cünbüşi 16b.3 > cümbüş, anbarındandur 34b.8 > ambar, inbişāṭ 91b.8 > imbisat, cānbāz 121b.13 > cambaz, tenbīḥ 155b.3 > tembih.

1.2.6. Ünsüz İkizleşmesi

Metnimizde bulunan issi kelimesinde -s- ünsüzü ikizleşmiş böylece bir -s- türemesi meydana gelmiştir.

issidür (sahip) 128a.12 -128a.16, issi 128b.1 – 193b.8, oduŋ issisinden (ısısından) 146a.4

1.2.7. Ünsüz Yer Değiştirmesi (Metatez)

Eski Anadolu Türkçesi dönemi eserlerinin bir kısmında bazı kelimelerde kelime içindeki seslerin yer değiştirmesi hadisesine rastlanmaktadır. Metnimizde az sayıda görülen bu ses hadisesine şu örnekleri verebiliriz.

Arġıdı 76a.5 > ağrıdı, ergilik 172a.14 > eğrilik

1.2.8. Hece Düşmesi

Hece düşmesi olayının metnimizdeki en önemli örneği Eski Türkçe döneminde bildirme eki olarak kullanılan durur / turur yardımcı fiilinin **–dur / -dür** şekliyle kullanılmış olmasıdır.

---

[75] Mustafa ÖZKAN, **age.,** s.108
[76] Nadir İLHAN, **agt.,** s.94

olmaḳdur 2b.7, ḳılıcıdur 4b.8, vardur 55a.10, ġurūrdur 55b.1, uzundur 106b.13, nūrdur 107b.5, ʿālimdür 116b.11, emīndür 118a.7, emmāredür 138a.1, menzilidür 138b.10, degüldür 166a.1, yücelikdür 175b.13.

Metnimizde geçen kardeş kelimesinde de bir hece düşmesinden söz edilebilir.

ḳardeşlere 186a.17 > ḳarındaş.

2. ŞEKİL BİLGİSİ (MORPHOLOGY)

2.1. İSİM ÇEKİMİ

2.1.1. Çokluk Eki

Türkçe isimlerde çokluk +lAr ve +an ekleriyle yapılmaktadır. "Eski Türkçede kullanılan +an ve +z çokluk ekleri bu dönemde işlek değil donmuş bir ek olarak bir iki kelimede kalıplaşmış biçimde kullanılır."[77] +lar / +ler çokluk eki cümle dizilişinde daima iyelik ve hal eklerinden önce kullanılmaktadır.

+lAr

+lAr eki, aslında Eski Anadolu Türkçesinde isimleri çokluk hale getirmekten ziyade, topluluk veya bir sınıfa ait olanların bütünü anlamında kategori göstermektedir.[78]

ṣaḳlayanlar 19a.2, oğlancuḳları 19a.4, bunlar 88a.7, anlara 102b.14, gözleri 119a.1, yürekleri 120b.6, kişiler 135b.9, göklere 137a.10, begleridür 155a.5, nesneler 169b.7, ṭaġlar 64b.6, aġaclar 98a.6, ayaḳları 121b.2, ḳuşlar 122a.6, göŋülleri 132b.12, yılduzlar 140a.16.

Arapça ve Farsçadan alınan bazı kelimelerde de çokluk bildirirken Türkçe kelimelerde olduğu gibi +lar / +ler eki kullanılmıştır.

kitāblar 56b.13, düşmanlar 57b.2, maḳāmlarda 190b.9, cānavarlar 105a.1, çeşmeler 105a.14, memleketlerde 154a.4, ārzūları 121b.2, ẓālimler 132b.5, mertebelere 51a.16.

Metnimizde ayrıca Arapça ve Farsça çokluk şekilleri de kullanılmıştır.

nefsāniye 55a.7, ṣādıḳān 57b.4, erkān 84b.12, kemālāt 151b.4, maḳāmātdan 5b.12, berekāt 86a.1, merdāne 57b.4.

+An

Çokluk bildiren bir kategori eki olarak birkaç kelimede kalıplaşmış olarak devam ettiği görülür. [79] Metnimizden oğlan kelimesini bu eke örnek olarak gösterebiliriz.

---

[77] Hatice ŞAHİN, **age.,** s.45
[78] Gürer GÜLSEVİN, **age.,** s.8

[79] Gürer GÜLSEVİN, **age.,** s.11.

oğlan 88a.15 - 92b.4

“oğlan” kelimesinin kalıplaşmış olarak çoğul bir anlam taşıdığı ifade edilmekle birlikte bu kelimenin metnimizdeki bazı kullanımlarına bakarak çokluk anlamını yitirdiği de söylenebilir.

Bu bir nā-resīde oğlan girdi. 50a.14, biri oğlan ve biri ḳız 59a.15, bir oğlan depeledi 92b.4, bir ṭıfıl oğlan 32a.7

Yukarıdaki örneklerde “oğlan” kelimesi bir ile beraber kullanılarak teklik ifade etmektedir. Bu durum +An ekinin kalıplaşarak çokluk anlamını kaybettiğini göstermektedir.

2.1.2. İyelik Ekleri

İyelik ekleri, isimlere eklenerek kişilere aitliği bildirirler. Bu dönem eserlerinde iyelik 1. ve 2. şahıs ekleri +m / +(u)m / +(ü)m; +ŋ / +(u)ŋ / +(ü)ŋ /; +muz / +müz / +(u)muz / +(ü)müz; +ŋuz / +ŋüz / +(u)ŋuz / +(ü)ŋüz sürekli yuvarlak ünlülü, 3. şahıs ekleri +ı / +i / +sı / si / ları / leri de sürekli düz ünlülü olarak kullanılmıştır.

1. tekil şahıs: Birinci tekil şahıs iyeliği +m / +(u)m / +(ü)m ekleriyle yapılmaktadır.

arḳam 171b.6, ṣultānum 9b.5, rūḥum 11b.8, başuma 17a.6, cānum 28b.4, ḳalbumuŋ 40b.9, varlıġum 44a.2, ayaġum 76a.5, ḳıllarumuŋ 94a.4, aġzuma 106a.3, ʿaḳlumı 112b.11, öŋümden 113a.10, gözlerüm 119a.4, ʿināyetüm 124a.5, işüme 142b.11, göŋlüme 144a.4, nefsümden 169a.17, işlerüm 196b.17, elüm 198a.12, vücūdum 43b.1.

2. tekil şahıs: İkinci tekil şahıs iyeliği +ŋ / +(u)ŋ / +(ü)ŋ ekleriyle yapılmaktadır.

başuŋa 6a.1, ʿışḳuŋdan 17b.4, dostluġuŋdan 29b.16, dimāġuŋda 30b.2, ḳoḫuŋda 73b.14, faẓluŋda 94a.3, naẓaruŋdan 111b.9, ḳullaruŋa 169b.1, derdüŋden 28a.12, zülfüŋden 74b.4, cemālüŋden 124a.3, viṣālüŋe 24a.3.

3. tekil şahıs: Üçüncü tekil şahıs iyeliği +ı / +i / +sı / +si / +sIn ekleriyle yapılmaktadır.

gözi 26a.16, azġına 32b.3, ẕevḳi 32b.10, varlıġına 83a.1, yolına 85a.15, göŋline 96a.6, aġacı 97b.17, binäsı 98b.13, ḳapusı 99b.4, anası 130a.5, yuvasına 135a.12, derekesinde 146a.14, nefsinden 148a.4, penāhı 161b.16, ḫalīfesi 162a.1.

1. çoğul şahıs: Birinci çoğul şahıs iyeliği +muz / +müz / +(u)muz / +(ü)müz ekleriyle yapılmaktadır.

aramuzda 16a.17, başumuza 17a.16, aṣlumuz 43a.4, yolumuz 51b.10, ʿahdumuz 57b.16, ṣıfātumuz 113b.7, ḳatumuza 146b.11, gücümüz 157b.13, yüzümüze 196b.8, göŋlümüz 7a.12, ʿilmümüz 68a.7, cemālümüz 124a.13.

2. çoğul şahıs: İkinci çoğul şahıs iyeliği +ŋuz / +ŋüz / +(u)ŋuz / +(ü)ŋüz ekleriyle yapılmaktadır.

avcılıġuŋuza 143b.6, mālıŋuz 187b.15, başuŋuzı 33b.15, ʿālemüŋüz 42b.16, elüŋüze 143b.17, vārişlerüŋüz 187b.15.

3. çoğul şahıs: Üçüncü çoğul şahıs iyeliği +ları / +leri ekleriyle yapılmaktadır.

boyunları 5a.2, kitāblarından 8b.3, ṭamarları 19a.7, ḥicāblarını 33a.17, budaḳları 36b.4, odunlarını 52b.2, dişleri 54b.1, bezeklerinden 57b.3, ekinlerine 70a.8, begleri 80b.16, incüleri 84b.6.

"Türkçede bazen üçüncü tekil şahıs iyelik eki almış kelimelerde bu ekin fonksiyonu kaybolur. Ek, kelimeyle kalıplaşarak taban haline gelir. Bu durumda kelimenin üzerine ikinci bir iyelik ekinin geldiği görülür."[80] İyelik eki yığılması olarak adlandırılan bu ses olayına metnimizden şu örnekleri verebiliriz:

ʿamel+i+si 88a.1, bir+i+si 95a.15

2.1.3. Hal Ekleri

2.1.3.1. Yalın Hal (Nominative):

Yalın hal, ismin eksiz durumudur. İsimlerin başka bir unsura bağlı olmayan normal teklik, çokluk ve iyelik şekilleri de yalın halde bulunurlar. [81]

Bazı durumlarda biçim olarak yalın gibi görünen bazı kelimeler anlam olarak yalın olmayabilir. Gülsel Sev, bu konuyla ilgili şunları söylemektedir: "Türkiye Türkçesinde yalın hal eksizdir. Bundan dolayı yalın olarak görülen her isim, yalın hal olarak değerlendirilmektedir. Oysa isimler ekli olarak kullanılabildikleri gibi, eksiz olarak da kullanılabilirler. Yani her eksiz ismi yalın hal olarak görmek doğru değildir."[82] Metninizde de belirtme hali anlamı taşıyan eksiz kullanımlar bulunmaktadır.

---

[80] Nadir İLHAN, **agt.,** s.99
[81] Muharrem ERGİN, **Türk Dil Bilgisi,** İstanbul 1988, s.216
[82] Gülsel SEV, **Tarihi Türk Lehçelerinde Hal Ekleri,** Ankara 2007, s.45

2.1.3.1.1. Kelime kök ve gövdelerinde yalın hal:

gönül 159b.16, ḳuş 160a.15, altun 185b.16, demürci 190b.4, aġac 191a.12, gök 66a.10, delük 26a.6, acuḳ 38a.7, bilici 64b.2, güneş 64b.3, datlu 128b.1, gizlü 135b.10.

2.1.3.1.2. Çokluk eklerinde yalın hal:

ḳuyular 140a.6, ekinler 140a.8, ʿömürler 146a.16, ırmaḳlar 21a.15, ṭaġlar 64b.6, aġaclar 98a.6, gökler 140a.14.

2.1.3.1.3. İyelik eki almış kelimelerde yalın hal:

anuŋ 192a.16, bunuŋ 194b.13, kendünüŋ 2b.7, ehlinüŋ 4a.1, emānetümüz 16a.13, elüm 198a.12, taḫtumuz 17a.16, ervāḥum 38a.1.

2.1.3.1.4. +dAn ayrılma hali ekinin yalın hal anlamı taşıması:

-+dAn metnimizde ayrılma hali eki olarak kullanılmakla birlikte yalın hali ifade eden örnekleri de vardır. Bu konuda Gürer Gülsevin şunları söylemektedir: "Bu kullanılış, ayrılma hali üzerine sonra edatının eklendiği durumlarda görülür. Eski Anadolu Türkçesi devresinde sonra edatı daima +dAn hali ile kullanılmakta idi."[83]

andan ṣoŋra 39a.2, itdükden ṣoŋra 45b.3, cıḳduḳdan ṣoŋra 52a.4, bundan ṣoŋra 70b.11, irdükden ṣoŋra 84a.14, unutduġuŋdan ṣoŋra 94a.10, dirildikden ṣoŋra 150b.9.

2.1.3.2. İlgi Hali (Genetive):

İlgi hali eki adından da anlaşılacağı gibi iki ismi birbirine bağlayarak bu isimler arasında yeni bir anlam ilişkisi kurar. Hal ekleri genellikle ismi bir fiile bağlama görevi üslenirken ilgi hali bir ismi başka bir isme bağlar.

Bu konuda, Ahmet Buran şöyle diyor: "Hal eklerinin temel fonksiyonu ismi içinde bulunduğu duruma göre fiile bağlamaktır. Ancak tamlama (genetive) halinin böyle bir özelliği yoktur. Bu ek ismi isme bağlayarak tamlama kurar."[84]

İki isim arasındaki ilgiyi sağlayan bu hal bütün araştırmacılarca kabul edildiği şekliyle ekli ve eksiz olmak üzere iki şekilde kurulmaktadır. İlgi hali ünsüz ile biten isimlerde +uŋ / +üŋ; ünlü ile biten isimlerde +nuŋ / +nüŋ ekleriyle yapılmaktadır. Ekin ünlüsü daima dar yuvarlaktır.

---

[83] Gürer GÜLSEVİN, **age.,** s.18.
[84] Ahmet BURAN, **age.,** s.61

Ahmet Buran, eksiz ilgi hali konusunda ise şu bilgileri vermektedir. “Eksiz ilgi halinin herhangi bir eki yoktur. Belirtisiz isim tamlaması kurar ve cümlede kendisinden sonra gelen iyelik eki almış kelimeyle birliktelik oluşturur.”[85]

2.1.3.2.1. Eksiz İlgi Hali:

Devlet-i semaʿ ḳapusından 4a.5, vücūd ṣaḥrasına 6b.16, ẕikir ḫalḳasında, göŋli ḳapusı 33a.15, sır cicegi 36b.6, selāmet yaḳası 37b.14, ʿışḳ vāsıṭası 62b.13, dilber yolına 89a.9, ḥaḳīḳī sebzesi 97a.5, göŋül āyinesi 107b.13.

2.1.3.2.2. Ekli İlgi Hali: +Uŋ / + nUŋ

2.1.3.2.2.1. Kelime Kök ve Gövdelerinde:

ṣūretinüŋ ṣafḥasına 30a.4, ʿālemüŋ zübdesini 30b.17, anuŋ azġına 32b.3, ṭaġuŋ tepesinde 99a.5, insānuŋ gözi 111b.15, bunuŋ ḫilāfınca 116a.1, kişinüŋ fehmi 137b.10, kerimligünüŋ nişānı 140b.12, peyġāmberüŋ rāfetidür 155b.17, nefsüŋ murādlarına 159b.5, nesnenüŋ gölgesi 161b.13.

2.1.3.2.2.2. Çokluk Eki Almış Kelimelerde:

anlaruŋ maḳāmātından 4a.16, bunlaruŋ birisi 11a.17, ṣıfatlaruŋ noḳṣanı 60b.14, ḳullaruŋ gözin 111b.11, münāfıḳlaruŋ ervāḥı 125b.15, aġaclaruŋ yimişlerini 150a.3, ayruḳlaruŋ ḫayırlarını 169a.9, kişilerüŋ sözüni 176a.1, ʿilimlerüŋ başı 177a.17, kendülerüŋ mālı 189b.6, kesblerüŋ yigregin198b.9, āletlerüŋ yigregidür 159a.17.

2.1.3.2.2.3. İyelik Eki Almış İsimlerde:

gözlerinüŋ üzerinden 7a.16, perdelerinüŋ ardından 23b.5, bendlerinüŋ miftāḥıdur 42a.11, şeceresinüŋ termesi 45b.6, İslām devletinüŋ güneşi 53a.4, ṣıfatınuŋ eṣeri 58b.16, ṭopraġınuŋ ẕerresi 59b.10, ṭamarınuŋ ucına 65a.5, çadırınuŋ ucına 75b.12.

2.1.3.3. Belirtme Hali (Accuzative):

İsimleri geçişli fiillere bağlayan hal belirtme halidir. Belirtme haliyle ilgili dilbilimcilerden birkaçının görüşleri şu şekildedir: “Belirtme hali, ismi kendisine tesir eden geçişli fiillere bağlayan haldir.”[86] “Yükleme hali, ismin geçişli fiillirin doğrudan doğruya tesiri altında olduğunu ifade eden şeklidir.”[87] “Cümle içerisinde fiilin doğrudan tesir ettiği isim belirtme halinde bulunur. Karşıladığı hareket doğrudan bir isme tesir eden fiiller geçişli fiillerdir.”[88]

---

[85] Ahmet BURAN, **Anadolu Ağızlarında İsim Çekim (Hal) Ekleri,** Ankara 1996 s.61.
[86] Ahmet BURAN, **age.,** s.99
[87] Gülsel SEV, **Tarihi Türk Lehçelerinde Hal Ekleri,** Ankara 2007, s.187
[88] Nadir İLHAN, **agt.,** s.103

Belirtme hali için **+I / +(y)I / +(n)I** ekleri kullanılır. Belirtme hali hiçbir ek almadan da kullanılabilir.

2.1.3.3.1. Eksiz Belirtme Hali:

Eksiz belirtme hali eki belirtisiz nesne oluşturur.[89] Belirtme halinin eksiz kullanımı iyelik eklerinden sonra görülmektedir. Bu duruma metnimizden şu örnekleri verebiliriz:

varlıḳ kiliminüŋ *kūşesin* 17a.6, dāīrenüŋ *cevresin* 20b.16, *cümlesin* ben ḳomışam 25a.8, nefs-i insānīnüŋ *terbiyetin* 58a.14, ġażabuŋ *yüzin* efselden dönderür 62b.10, bedenüŋ *ḫiẕmetin* iden bunlardur 65a.12, ya *elin* ya *ayaġın* 72b.1, maʿrifet *südin* emzürür 73b.2, artuḳ nesne ile *dilin* depretmeye 100a.13, *uyḫusı* defʿ ide 102a.1, eger ay ve güneş *ikisin* bile görse ay göŋül olur 108a.5, *muʿamelesin* 128b.8, *ḳamusın* 139a.6, *nefsin* ve *göŋlin* ve ḥavāss-ı *ẓāhirin* ve ḥavāss-ı *bāṭının* cümlesin şerīʿat fermānı ḳaydıyla muḳayyed ḳıla. 163a.1.

2.1.3.3.2. Ekli Belirtme Hali:

2.1.3.3.2.1. +ı / +i / +(y)ı / +(y)i

İsmin yalın haline getirilen bu ek Eski Türkçedeki +ıġ / + ig ekindeki g'lerin düşmesi ile ortaya çıkmıştır. Bu ek ünsüz ile biten isimlere **+ı / +i**, ünlü ile biten isimlere de **+(y)ı / +(y)i** şeklinde eklenmektedir.

sevdāyı 6a.1, aġacları 21b.5, suyı 21b.16, buġdayı 49a.4, enbiyāyı 54a.5, ġıdāyı 56a.6, yaramaz ṣıfatları 68a.17, ḳābiliyeti 68a.14, tercümānı 79b.12, kendüyi 80a.3, memleketi 96b.5, ḫalveti 99b.6, ḳapuyı 98b.4, ḥaḳāyıḳı 114b.1, ayı iki pāre ḳıldı 116b.16, ṭoprāġı 23a.11, duʿāyı 180b.17, dünyāyı 181b.2, ḳadıları 181b.3, nafaḳayı 186b.2, terāzūyı 199b.7, kimseyi 70b.1.

2.1.3.3.2.2. +(n)I

Bu ek zamirlerden ve üçüncü tekil şahıs iyeliğinden sonra kullanılmıştır.

anı 70b.3, ayaġını 72a.17, bunı 157b.16, ṣıfatını 158b.3, yularını 160b.16, ḥaḳḳını 162b.11, dünyāsını 165a.7, ṣevābını 178b.16, rūḥını 181a.5, aḥvālını 184a.2, ḳapusını 190a.7, ikisini 193b.10, gözini 196a.13, elini 198a.1, tevfīḳini 4a.7, devletini 81a.13, yüzini 83a.6, dükelisini 88b.2, dilini 30b.2, başını 67a.17.

[89] Gülsel SEV, **age.,** s.187

2.1.3.4. Yönelme Hali (Dative):

Yönelme hali nesnenin veya olayın yöneldiği son noktayı bildirir. Fiilin hareketinin yöneldiği ve kendisine yaklaşılan nesne cümlede yönelme halinde bulunur. Yönelme hali **+a / +e / +(y)a / +(y)e** ekleriyle oluşturulur. Bu ek Eski Türkçedeki **+ġa / +ge** ekinin başındaki g'nin düşmesiyle oluşmuştur.

ḳulaġa 21b.15, ṭopraġa 29b.1, dimāġa 36b.1, vücūda 36b.5, ġayb ʿāleminde göze görinmez nesneler 65a.13, fesāda 65b.5, ayıḳlıġa 75a.13, yola ḳadem urdılar 78b.1, maḳāma 89b.13, saḫāya 67b.17, enbiyāya 68a.3, suya 121a.10, demürciye 34a.15, nesneye 134a.15, kendüye 137b.8, nefse 147a.5, ẕerreye 149b.9, żaʿīflere 157a.8, dervīşlere 163a.17, beglere 164a.16, kişilere 176a.8, mürsellere 182b.1, anlara 183a.15, fasıḳlara 186b.6, bunlara 186b.8, budaḳlara 56a.5, ḳullara 75b.1, göklere 137a.10.

Yönelme hali, üçüncü tekil şahıs iyelik ekinden sonra getirildiğinde araya bir **n** sesi girer.

ṭopraḳlıḳ ṣıfatına 140a.5, mecāzī varlıġına 143a.10, ḳılıcın ḳınına 143b.17, beden aġacına 152b.1, dīn yolına 156b.5, nifāḳ ehline 159a.8, dükelisine 159b.10, ʿilim taḥṣīline 178b.12, baṭıl işlerine 179a.17, āḫiret ticāretine 192a.5, kendü ḫiẕmetine 196b.13.

2.1.3.5. Bulunma Hali (Lokative):

Eski Türkçede +da / +de / +ta / te biçiminde kullanılan bulunma halinin Eski Anadolu Türkçesi metinlerinde ve metnimizdeki kullanımı +da / +de şeklindedir. Eski Anadolu Türkçesi metinlerinde (Kitābu Evsāfı Mesācidi'ş-şerīfe[90], Yunus Emre Divanı ve Risāletü'n-nushiyye[91], Mantıku't-tayr[92], Garibnāme[93] vs.) ve metnimizde t'li şekiller kullanılmamıştır. Bulunma hali eki "bir yerde bulunma" ifadesi yanında zaman bildiren isimlere gelerek zaman zarfı da yapar.

2.1.3.5.1. Kelime Kök ve Gövdelerinde Bulunma Hali:

suda ve odda 2b.10, ṭoḫumda 36a.8, ḳapuda 58a.3, bunda 58b.10, vücūda 71a.14, ervāḥda 72a.11, yumurdada 83b.5, ẓāhirde ve bāṭında şeyḫüḫ işāretine muntaẓır ola. 91b.10, ḥaḳīḳatda 98a.11, ṭaşda 57b.9, ḥālde 166a.11, emānetde 173a.14, yirde ve

[90] Ahmed FAKİH, **Kitābu Evsāfı Mesācidi'ş-şerīfe,** (haz. Hasibe Mazıoğlu), Ankara 1974
[91] Abdulbaki GÖLPINARLI, **Yunus Emre Risāletü'n-nushiyye ve Divan,** İstanbul 1965
[92] Gülşehrī, **Mantıku't-tayr,** Neşreden: Agah Sırrı Levend, Ankara 1957
[93] Zeki KAYMAZ, **Aşık Paşa, Garibnāme,** Dil Özellikleri, Kısmī Transkripsiyon, Söz Dizini**,** Malatya 1989

gökde 19a.9, gönülde 22a.17, nesnede 108b.16, kişide 88a.15, ayda 88a.1, gicede 101b.8.

2.1.3.5.2. Çokluk Eki Almış Kelimelerde Bulunma Hali:

ʿaşırlarda 148a.10, yollarda 165a.2, nişānlarda 20a.12, ṭāʿatlarda 57a.5, bunlarda 82a.7, gönüllerde 77b.14, ʿömürlerde 80a.4, işlerde 86a.15, göklerde 45b.4, kendülerde 114b.11, gönüllerde 22a.17, maḳāmlarda 89b.12

2.1.3.5.3. İyelik Eki Almış Kelimelerde Bulunma Hali:

Bulunma hali eki üçüncü tekil şahıs iyelik ekinden sonra kullanıldığında araya bir **n** ünsüzü gelmektedir.

ẓülemātında 1b.4, taṣarrufında 35b.8, arasında 35b.15, berekātında 70b.10, altında 70b.14, elinde 166a.4, devlet-i penāhında 86b.4, Ṭıb kitāblarında 87a.16.

2.1.3.6. Çıkma Hali (Ablative):

Çıkma hali ; iş, hal ve hareketin başlangıç noktasını gösterir. Metnimizde çıkma hali genellikle **+dAn** ve çok seyrek olarak da **+dIn** ekiyle kurulmuştur. +dIn eki sadece birkaç örnekte görülmektedir.

2.1.3.6.1. Kelime Kök ve Gövdelerinde Çıkma Hali:

insāndan 2a.3, ṭaġlardan 2a.11, ġaybdan 23a.7, bunlardan 23b.6, andan 49a.11, dostdan 51b.7, Ve ḳulaḳdan işitmek ve dilden söylemek ve elden dutmaḳ ve ayaḳdan yürimek ẓāhir olur 66a.14-15, maḳāmlardan 80a.8, nuḳūṣdan 82b.5, Yalandan ve iftirādan ıraḳ ola.90b.13, elden 91a.1, Ve hem tekebbürden ve faḫirden ʿucbdan ve daʿvī ve ṭalib cāh ve riyāserden ıraḳ ola 91b.14, ḳalbden ve rūḥdan ve melekden olan vāḳıʿalar ġāyet ẕevḳlü olur 105b.9, cinsden 120a.4, ezelden 121a.7.

2.1.3.6.2. Çokluk Eki Almış Kelimelerde Çıkma Hali:

göklerden ve yılduzlardan 34b.5, anlardan 38b.3, ṣıfatlardan 54b.13, yaramaz ḳoḳulardan 55a.2, dünyevī ġarażlardan 56a.10, maḳāmlardan 80a.8, belālardan 93a.10, ārzūlardan 105b.12, āfetlerden 127b.14, ʿamellerden 130a.14, televvüṣlerden 153b.12, emirlerden 158b.13, nesnelerden 163a.6, Beglerden ve leşkerlerden 164b.4-5,

2.1.3.6.3. İyelik Eki Almış Kelimelerde Çıkma Hali:

Çıkma hali üçüncü tekil şahıs iyelik ekinden sonra geldiğinde arada bir **n** ünsüzü kullanılır.

aḥvālından 164b.7, ḳapusından 165b.7, yolından 173a.3, mālından 178b.13, dostlarından 184b.10, ḳamusından 187a.12, ġayretinden 188a.2, işinden 194a.4, elinden 195a.9, icinden 130a. 13, ciceginden 134a.13.

2.1.3.7. Eşitlik Hali (Ekvative):

Eşitlik hali eki olarak **+ca / + ce** kullanılmaktadır. **+ca / + ce** anlam itibarıyla "-e göre, gibi, kadar ve miktar" anlamlarına gelmektedir. Zeynep Korkmaz +ça / +çe ekinin Eski Anadolu Türkçesindeki kullanımıyla ilgili şunları söylemektedir: "Eski Anadolu metinlerinde bu +ça eki, iyelik ekleriyle genişletilmiş –duk / -dük sıfat-fiil eklerinden sonra tekerrür halinde zaman gösterme nüansı olarak kullanılır. Bu gibi şekillerde ek, kadar anlamını büsbütün kaybetmemiş olmakla beraber, artık bir zaman zarfı nuansı kazanmaya başlamıştır."[94]

yolca 139b.7, bunca 149a.11, miḳdārca 191a.1, önce ve artca 191a.3, ḥisābca 102b.13, istiʿdādınca 141a.5, muḳteżāsınca 158b.12, ḳuvvetince ve altınca 164b.5, ardınca 164a.1, ḥisābınca 183b.4, ḫilāfınca 186b.4, ḳażiyyesince 155a.17, şīvesince 160b.7, ṭarīḳince 177b.16, öŋince 25b.11.

2.1.3.8. Yön Gösterme Hali (Direktive):

Yön gösterme ekleri **+ra / +re / +aru / +erü**'dür. Bu ek genellikle eklendiği kelimeyle kalıplaşmış durumdadır. Eski Türkçedeki +garu / +gerü eklerinin başındaki -g- sesinin düşmesiyle +aru / +erü şekilleri ortaya çıkmıştır.

Ahmet Buran, yön gösterme haliyle ilgili şunları söylemektedir: "Günümüzde kalıplaşmış olarak sınırlı sayıdaki birkaç kelimede görülen bu ekler, çekim eki olma fonksiyonunu kaybetmiş ve kelimenin gövdesi ile kaynaşmışlardır."[95]

Gürer Gülsevin ise "İstikamet bildiren kelimeler türetir."[96] diyerek yön gösterme halini yapım eki olarak kabul etmektedir. Ancak bu ek yapım eki olmaktan çok çekim ekidir. Ahmet Buran'ın da dediği gibi günümüzde çekim eki olma özelliğini kaybetmiştir.

ṭaşra 78a.9, ṣoŋra 182a.2, üzere 82b.6, yuḳaru 110b.3, icerü 161a.1, ilerü 198a.10.

---

[94] Zeynep KORKMAZ, "Türk dilinde +ça eki ve bu ek ile yapılan isim teşekkülleri üzerine bir deneme", **age.,** TDK yay., Ankara 1995, C.I, s.23
[95] Ahmet BURAN, **age.,** s.286
[96] Gürer GÜLSEVİN, **age.,** s.115

2.1.3.9. Vasıta Hali (İnstrümental):

Fiilin ne ile, kim ile, ne zaman ve nasıl yapıldığını ifade etmek için isim vasıta hali alır. Vasıta hali eki Eski Türkçede +n'dir. Eski Anadolu Türkçesinde asıl ek +n olmakla birlikte +lA, ile edatının ekleşmesinden oluşan IlA ve birle şekilleri de kullanılmıştır.

2.1.3.9.1. Kelime Kök ve Gövdelerinde Vasıta Hali:

+n: Bu ek ile ilgili olarak Saadet Çağatay Eski lehçelerde (özellikle Uygur yazmalarında) instrümental -n az çok kullanıldığını, bunların bakiyesi olarak ismin bu haline eski Osmanlıcada da rastlandığını belirtmektedir.[97]

+n vasıta hali eki zaman isimlerine eklenerek onu daha fazla pekiştirir.[98] Bugün kullandığımız yaz-ın, kış-ın, güz-ün, sabah-leyin, öğle-yin kelime şekilleri eski vasıta halinin bakiyeleridir.[99]

+leyin: Bu ek ile ilgili olarak Nadir İlhan şunları söylemektedir. "Bu yapıda ek yığılması olayı vardır. İki vasıta hali eki (+le+y+in) birlikte kullanılmıştır. +leyin vasıta hali ekinden önce yer alan +in eki üçüncü tekil şahıs iyelik ekidir."[100]

gördüginleyin 113a.7, Buncılayın 34a.5, şuncılayın 116b.15, kendüleyin 52b.1, ikileyin 68a.15, direkleyin 172a.2.

+la / + (y)Ila: muḳaddimāt hükmiyle 4b.17, heybet naẓarıyla. 20b.1, sücūd ḳılmaġıla 27b.17, kendü ʿaẓametü ile 42a.1, ol feyż ile 64b.7, ḳılıcla 148a.12, kendü nefsiyle 155b.13, bu nādirlıġıla ve bu azlıġıla 199b.4, anuŋ ile 15a.2.

2.1.3.9.2. birle: Kelime başı b ve iç hecedeki r'nin düşmesiyle günümüzde ile şeklini almıştır. kelime kök ve gövdelerinden ayrı olarak yazılır.

ḳulaḳ birle 15b.13, sebebi birle 53b.4, dünyā bezekleri birle 78a.14, terbiyet birle 95a.14, tecelli birle 119a.15, ḥis birle 137a.17, bunca belālar birle 149a.11.

---

[97] Saadet ÇAĞATAY, "Uygurca Ve Eski Osmanlıcada İnstrümental –n" **Türk Lehçeleri Üzerine Denemeler,** Ankara 1978, s.66.
[98] Nadir İLHAN, **agt.,** s.110
[99] Saadet ÇAĞATAY, **agm.,** s.68
[100] Nadir İLHAN, **agt.,** s. 110

2.2. YAPIM EKLERİ

2.2.1. İsimden İsim Yapma Ekleri:

+cI: Genellikle meslek isimleri türeten bir ektir.

aşcı 34a.17, oḳcı 96b.6, avcıdur 142a.17, sırçacı 153a.16, şekerci 10b.10, kömürciye 34a.15, degirmenci 34b.1, demürciler 184a.4.

+cUḳ: Küçültme ekidir.

oğlancuḳları 19a.4 – 27b.15, bürücük 15a.12,

+dA: Aslında bulunma hali ekidir. Zaman bildiren isimlere gelerek zaman zarfları da yapar.

günde 80a.16 – 89b.17, heftede 101b.13, yılda 32b.7 – 98a.13, ayda 88b.1, zamānda 41b.7 - 194b.9 – 199b.2.

+dAş: Bu ek ortaklık ve birliktelik ifade eden kelimeler yapar

yoldaş 30b.17 - 198a.17 - 199a14, ḳarındaşlarum 1b.13, ḳız ḳarındaşı 38a.5, on bir ḳarındaşı 103a.10, ikiz ḳardeşlerdür 163b.15, ḳardeşlıḳ 186a.12, ḳardeşlere 186a.17.

+di: Gürer Gülsevin Bu ekin kalıplaşmış olarak sadece "imdi" kelimesinde kullanıldığını söylemektedir.[101]

İmdi 2b.8, 10b.9, 29a.1

+dIn: İsimden isim yapan bir ektir.

aydın 64b.8, aydınlıḳ 40a.1 – 99b.8.

Aslında ayrılma hali ekidir. Ancak bazı kelimelerin sonuna gelerek onları zarflaştırdığı da görülür.[102]

öŋdin 134a.4 – 144b.2 – 151a.12 – 176b.8, yaŋadın 7b.8.

+düz: Zaman zarfı yapan bir ektir. Tek kelime örneğinde görülmüştür.

gündüzde 99a.13, gündüz 110b.4 – 167a.4, gündüzlerin 164b.15.

+gü: İsimden isim yapan bir ektir. Tek örnekte görülmektedir.

gözgü 2b.5, gözgüsinde 41a.5

+Il: İsimden isim türeten bir ektir. Gürer Gülsevin bu ekin renk adlarına eklendiğini belirtmiştir.[103] "kızıl" kelimesinde kelimenin kökü tam olarak belli olmamakla birlikte Gürer Gülsevin bu kelimedeki –Il'ı isimden isim türeten bir ek olarak kabul ettiği için bizde –Il'ı yapım eki olarak kabul ettik.

---

[101] Gürer GÜLeSVİN, **age.,** s.116
[102] Gürer GÜLSEVİN, **age.,** s.116
[103] Gürer GÜLSEVİN, **age.,** s.117

ḳızıl 110a.7 – 111a.2 – 10b.12, ḳızıllıḳ 185b.15, yaşıl 36a.10 - 110a.9 – 133a.7.

+(I)ncI: Sıra sayıları yapmaya yarayan bir ektir.

Altıncı 100a.11, onuncı 156b.3, ṭoḳuzuncı 186b.2, ücünci 187a.11, yidinci 191b.5, dördünci 193b.8, ikinci 5a.6.

+kek: Kalıplaşmış olarak tek kelimede bulunur.

irkek 98a.13.

+ki / +ġı: İlgi ekidir. Ekin ünlü uyumuna giren örnekleri azdır.[104]

cevremdekilere 123b.4, emirdeki 140a.4, mertebedeki 140a.10, ʿālemdeki 151b.3, yir yüzindeki 175b.4, gökdeki ḳuşlar ve deŋizdeki balıḳ ve yirdeki cānavarlar 182a.17, ellerindekin 189b.7, icindekine 197a.3, miṣālindeki 20b.16, tendeki 21a.17, altındaġı 163b.12, yuvadaġı 32b.1, yaḳındaġını 45a.16.

+lAyIn: Zarf yapmaya yarayan bir ektir. Gibi anlamına gelmektetir.

buncılayın 34b.5, şuncılayın 116b.15, olduġınlayın 137b.9, kendüleyin 52b.1, ikileyin 68a.15, gördüginleyin 113a.7, kişileyin 157b.4, direkleyin 172a.2.

+lIK / +lUK: Türkçe ve diğer dillerden giren kelimelere eklenerek isim türeten bu ek metnimizde çokca kullanılmıştır. Bu ek metnimizde genellikle düz ünlülü olmasına rağmen az sayılamayacak derecede yuvarlak ünlüyle de kullanılmıştır.

a) İsim ve sıfatlardan soyut isimler yapar:

ḫastalıḳ 69b.7, varlıḳ 2a.2, alcaḳlıḳdur 12a.11, ẓālimlıḳ ve cāhillıḳ 12b.13, aydınlıḳ 40a.1,yumşaḳlıḳ 90b.2, yaḳınlıḳ 92a.2, düşmanlıḳ 165b.7, cömerdlikdür 187b.6, körlik 7a.16, ḫürmetsüzlik 26b.15, benlik 67a.16, birlik 120b.6, dirilik 150b.10, yoḳlıḳ 106a.12, şefḳatsüzlik 139a.1, egrilik 191a.4.

Yuvarlak ünlülü olarak kullanılanlara şu örnekleri verebiliriz:

yoḳluḳdan 118a.3, susuzluḳdan 119a.1, noḫudluḳ 125b.4, ḳulluḳ 133a.14, ḫoşluḳ 152b.15, ṭoġruluḳ 172a.3, dostluḳ 175b.7, kendülüksüz 58a.3, ḥamiyyetsüzlük 61b.17, mevcūdlük 116b.6, süstlük 86a.4.

b) Belirli bir evreyi gösteren isimler yapar:

erlik 194a.8, oġlanlıġı 67b.2, bahādurluḳ 168a.2.

c) Meslek ismi yapmak için kullanılır:

ʿālimlıḳ 113b.17, avcılıḳ 142b.6, şeyḫlıḳ 81a.4, pādişāhlıḳ 25a.15.

d) Alet isimleri yapmak için kullanılır:

---

[104] Gürer GÜLSEVİN, **age.,** s.117

iplig 40b.10.

e) Renk isimlerine gelir:

ḳızıllıḳ 185b.15, aḳlıḳ 10b.15.

f) Yer ismi yapmak için kullanılır:

aġaclıḳ 133b.13, otluḳ 137a.11, odluḳ 140a.12, ṭopraḳlıḳ 17a.6.

g) Zaman bildiren sözcüklerin sonuna gelerek onları sıfatlaştırır:

biş yüz yıllıḳ yoldur 183a.7, biş günlük diriligine 131b.14.

h) Mastar eki almış kelimelerden sonra kullanılır:

bulmaḳlıḳ 81a.13, görmeklik ve işitmeklik 191a.11, ögretmeklik 81a.13, acmaḳlıḳda 41b.16, bilişlik 73b.14.görmekligüŋ 66b.9.

+lıḳ / +lik / +luḳ / +lük'den sonra ünlüyle başlayan bir ek geldiğinde sondaki ḳ / k sesleri yumuşayarak ġ / g'ye dönüşür.

cāhillıġını 63a.16, ḫastalıġı 67b.2, yoḳluġa 74b.9, odunluġı 122b.15, kendülügünden 56a.15, görmekligüŋ 66b.9, eksükligine 79b.5, şikesteligine 89a.15.

+lU: İsimden sıfat yapmak için kullanılan bu ekin ünlüsü daima yuvarlak ünlülüdür. Bu yuvarlaklık ekin Eski Türkçedeki şekli +lıġ / +lig'deki ġ ve g'nin düşmesinden kaynaklanmaktadır.

baġlu 92b.10, ayaḳlu 54b.14, ḫırlu 70a.7, şefaḳatlu 72a.17, ḫayrludur 89a.1, ḳorḳulu 91a.4, dürlü 10b.6, devletlü 31b.7, ḳuvvetlü 35b.16, heybetlü 54b.17, yirlü 61a.11, gizlü 7a.7, datlu 128b.4, yüklü 21b.5, naṣīblü 64a.12, leẕẕetlüsinde 101b.12, ẕevḳlü 105b.10, şübhelü 146b.1.

+mIş: Altı ve yedi sayı isimleri üzerinde kalıplaşmış olarak görülür. Çok eskiden "on" anlamını taşıyordu.[105]

Üc yüz altmış biŋ ʿālemdür 111b.13, üc yüz altmış kişi 190b.3, yitmiş ʿālem 19b.8, yitmiş yıl 31a.2.

+ndü: İki sayı isminin üzerine gelerek, vakit bildiren yeni bir isim yapmıştır.[106]

ikindü 180b.5, ikindüden 20b.5

+rAK: Karşılaştırma için kullanılan bu ek işlek olarak sıfat ve zarflar türetir.

azıraḳ 53b.7, artuġıraḳ 53b.8, azraḳ 110a.1, saġraḳ 131b.17, ayraḳlar 193a.10, tizirek 170b.17, yigrek 157b.15.

+sul: Sıfat yapan bu ek tek örnekte görülmektedir.[107]

---

[105] Gürer GÜLSEVİN, **age.,** s.118.
[106] Gürer GÜLSEVİN, **age.,** s.118

yoḫsula 163a.15, yoḫsullardan 161b.6

+sUz: Olumsuz sıfat ve isim yapmak için kullanılan bir ektir. Ünlüsü daima yuvarlaktır.

vasıṭasuz 31a.9, niḳābsuz 37b.11, atasuz 41b.2, ḳulāvuzsuz 77b.12, ḥadsuz 88b.1, uyḳusuzluḳ 101b.15, şekilsüz 107a.3, żıddsuz 110b.1, susuzluḳdan 119a.1, İḫtiyārsuz 138b.14, yolsuz 139b.17, nihāyetsüz 140a.2, gözsüzdür146b.7, zaḥmetsüz 153b.16, minnetsüz 160b.1, ehliyetsüz 176a.14, vechsüz 176b.6, ḳudretsüz 194b.16, delīlsüz 199a.17

2.2.2. İsimden Fiil Yapma Ekleri:

+A-: Hem geçişli hem de geçişsiz fiiller yapar.

beŋzemez 18b.14, beŋzemeye 40b.10, beŋzer 58b.17, uzatdılar 17a.1, uzadurlar 146b.9, uzadacaḳ 171a.3, oynamaḳlıḳ 155b.7, oynamayam 123b.10, dilerüz 123b.14, Dileseler 130a.14, dilegiyle 138a.10, dilerseŋ 161b.4, dilenci 179a.14.

+(A)l-: Genellikle sıfatlardan geçişsiz fiiller yapar. Ancak isimlerden geçişsiz fiil yaptığı örnekler de vardır.

ayrılmaġa 89b.5, azalsa 175a.4, coġaltmaḳ 189b.8, dirilüb 106a.6, yönelde 112a.11, yöneldmektedür 65b.13, yöneldiler 72a.1.

+Ar-: İsimlere eklenerek geçişli ve geçişsiz fiiller yapmaktadır. Genellikle renk isimlerinden türemiştir.

morardı 182b.10, ḳarardı 153a.14, yeşermiş 123a.7

+eT: Tek örnekte görülen bu ek geçişli fiil yapmak için kullanılır.

gözetmemekdür 186b.2, gözetmeye 197b.16, gözedici 37b.17, gözedib 134a.8

+lK-: Geçişsiz fiiller yapar.

acıġur 58b.15, biriküb 152a.11 – 122a.17, birikse 110a.9.

+lA-: Hem geçişli hem de geçişsiz fiiller yapan bu ek yaygın olarak kullanılmaktadır.

başladı 20b.7, baġlayub 23b.15, bağışlayam 25a.10, depeledi 92b.4, gözleyecek 37b.14, ḳabladılar 149b.14, boġazla 70a.5, otlaġından 129b.6, avlamaḳda 142b.7, yaraḳlamışlardur 152b.15, ḫulḳlanmaḳ 158b.12, derledi 10a.17, demledi 65a.5, işlemekde 24b.12, mübāreklemekde 135a.2, ḫorlamaya 192b.8, ḳıyāslamaḳ 16a.1, aşlamayalar 98a.12.

+lAn-: +la- ekinin -n- çatı eki ile genişletilmiş halidir.

---

[107] Gürer GÜLSEVİN, **age.,** s.119

kişilenüb 186a.12, ṣıfatlandı 159a.7, ḳatlanub 173a.12, diŋlenmek 43a.7, eglenüb 161a.9, ḫulḳlanmaḳ 158b.12.

+sA: Bir şey istemek, bir şeye ihtiyacı olmak anlamını taşıyan geçişsiz fiiller yapar.

Metnimizde tek örneğine rastlanmıştır.

Susamış 5a.3.

2.2.3. Fiilden İsim Yapma Ekleri:

-a / -e: Fiilden isim yapmaya yarayan bir ektir.

ḳısa 21a.17 – 95b.8, cevresin 122a.6, cevredekilere 123b.6.

-ġu / -gü / -ḳu / -kü: Fiilden isim yapan bu ekin ünlüsü yuvarlaktır.

ḳayġusından 175b.5, uyḳusı 32b.2, uyḳusuzluḳ 101b.15, sevgüsi 66a.11

Yukarıdaki örneklerde geçen "ḳayġu" kelimesi kök gibi görünmektedir. Ancak Gürer Gülsevin bu kelimedeki -ġu'yu fiilden isim yapan ek olarak kabul etmektedir.[108]

-ġun / -gün: Fiilden isim yapan bu ekin ünlüleri yuvarlaktır.

azġun 55a.9, ṣalġun 165a.3.

-(ı)m: Fiilden isim yapan bu ekin metnimizde bir örneğine rastlanmıştır.

yarım 29a.1 - 38a.9 - 142a.2.

-n: Bu ekle çeşitli anlamlarda isimler türetilmektedir.

ekinlerine 70a.8, tütününden 124a.1, ṣatun aldı 182a.16, uzun 2b.7.

IcI: Genellikle düz ünlülü olan bu ekin ilk ünlüsünün bazen yuvarlak ünlülü Olarak kullanıldığı da görülmektedir. Bu ekle ilgili Ahat Üstüner şunları söylemektedir: "Eski Anadolu Türkçesinde –ıçı / -içi şeklinin yanı sıra düşüci, birikdürüci gibi kelimelerde görülen –uçı / -üçi şekilleri de kullanılmıştır."[109]

a) İlk ünlüsü düz olanlar:

ḳoparıcı 16a.14, yırtıcı 27a.5, bilici ve aŋlayıcı 64b.2, baġlayıcı 104b.15, otlayıcılıḳdan 140b.1, saḳınıcı 180b.1, düzicidür 6b.7, idici 23b.8, görici 37b.16, gösterici 38a.11, viricilikdür 63b.2, cekici 85b.4, işidici 91b.17, dirildicidür 111a.10, bisleyici 116a.16, gecici 137b.13, dökiciyem 143b.8.

b) İlk ünlüsü yuvarlak olanlar:

döküci 143b.13, görüci 109b.5, öldürüci 111a.10,yiyüci 141a.12, dutucıdur

---

[108] Gürer GÜLSEVİN, **age.,** s.134

[109] Ahat ÜSTÜNER, "Türkiye Türkçesinde –ıcı / -ici Eki", **F.Ü. Sosyal Bilimler Dergisi**, Elazığ 1995, C.7, S.1-2, s.281-284,

111a.10, ḳoyucı 145a.10, umucı 4a.13.

-ḳ / k: Bu ek geçişli ve geçişsiz fiillere gelerek isim ve sıfat yapmıştır.

budaḳ 36a.10, ıraḳ 45a.17, dilekden 161a.2, otlaġında 54b.15, bezeklerinden 57b.3, uvaḳ 106a.11, büyük 107b.16, ṣovuḳ 23a.14, yumşaḳlıḳ 90b.2.

-(u)ḳ / (ü)k: Geçişli ve geçişsiz fiillere gelerek isim ve sıfatlar türeten bir ektir. Ekin ünlüsü genellikle yuvarlaktır. " -Ik eki fiil kök ve tabanlarına gelerek onlardan çeşitli anlamlara gelen isimler yapar. Ek, bu fonksiyonuyla Eski Türkçeden günümüze kadar çok işlek bir biçimde kullanılagelmiştir."[110]

ḳonuḳ 122b.12, delükden 21a.6, ayruḳ 29a.4, buyruġı 133a.16, bulanuḳ 10b.15, artuḳ 12a.5, acuḳ 80b.15, aruḳ 125b.7.

-I: Metnimizde tek kelimede görülen bu ek geçişsiz fiillerden sıfat ve zarf yapar.

dükeli yimişler 128a.9, dükelisiyle 158a.14, dükelisin 170a.5, dükeli varlıḳ 44a.2.

-maz: Olumsuz sıfat fiil ekidir. Kalıcı sıfatlar da yapar.

yaramazın 32b.15, yaramaz 55a.1 – 61b.13, görinmez 65a.14

-mur: Fiilden isim yapma ekidir. Geçişsiz fiile gelir. Metnimizdeki tek örneği yaġmur kelimesinde görülmektedir.

yaġmurlar 18b.16, yaġmur 34a.12 – 198a.2.

-u / -ü / -ı / -i: Çeşitli anlamlarda isimler türetir. Eski Türkçedeki -ıġ / -ig ekinden gelmektedir. Eklerin sonundaki -ġ / g'ler düşerken aradaki yardımcı ünlü fiilden isim yapma eki durumuna gelmiştir. Genellikle yuvarlak ünlülü olarak bulunmaktadır. Ayrıca bu ekin -gu / gü fiilden isim yapma ekinin başındaki -ġ ve -g'lerin düşmesi ve zarf fiil eki –u / -ü'nün kalıplaşmasıyla meydana geldiği de bildirilmektedir.[111]

ayru 190a.2, ölü 117b.2, ḳorḳu 134a.5, ḳoḳulardan 55a.2, ḳonşılardan 185b.10, ṭolu 27a.1.

2.2.4. Fiilden Fiil Yapma Ekleri:

Fiilden fiil türeten eklerin çoğu çatı ekleridir. Çatı ekleri dışında fiilden fiil yapan ekler azdır.

-T-: Ettirgen çatı ekidir. Ünlüyle, l ile ya da r ile biten çok heceli fiillere getirilir. Ek iki ünlü arasında kullanıldığında -d- şekline dönüşmektedir.

---

[110] Ahmet BURAN, "-Ik Ekinin Anadolu Ağızlarında Kullanılışı", **age.,** s.109 - 115
[111] Mustafa ÖZKAN, **age.**, s.121.

uzatdılar 17a.1, depretmeye 100a.14, uġratmaḳ 145b.15, eritdüm 80a.11, işletmeyeler 191a.5, yüceletmişdür 195b.8, yükletmeye 85b.1, gözedüb 190b.8, segirdib 107a.13, uvadurlar 130a.13, ḳaynadur 132a.2, uzadurlar 146b, coġaltmaḳ 189b.8, diriltmek 117b.2.

-Ar-: Ettirgen çatı ekidir. Ünlüsü düz geniştir.

cıḳarmaḳ 2b.13, ḳoparmasını 147a.1, gidereler 185b.15, gidermek 15a.15, gidere 96a.13, ḳopardı 124a.2, ḳopardılar 146b.17, cıḳardılar 153a.16, cıḳarınca 160a.15.

-Ur-: Ettirgen çatı ekidir. Ünlüsü yuvarlaktır.

arturalar 164b.17, arturur 174b.14, bişürüb 21b.6, bişürür 49a.5, gecürür 56b.9, gecürdi 80a.12, icürecek 117b.14, icürdügi 121a.1, ṭoġurur 84a.5, ṭoyurursan 90b.4,siŋürmege 72b.3, siŋürmeyince 72b.7, yaturınca 92a.14, bitürse 189b.12, bitürür 13b.8, düşüreler 174b.8.

-dUr-: Ettirgen çatı ekidir.

sevdürüb 41b.4, yitişdürür 21b.9, ṭoldurdı 124b.10, ulaşdurdı 100b.2, irişdürdük 30b.6, doḳundurmaya 92a.11, yapışdurdı 49a.11, bildürem 25a.9, gezdürdiler 25b.14, döndürürsin 29a.4, öldürüb 103a.4, ḳaldurmaya 67a.17, ḳızdururlar 181b.12, ṭalduralar 145b.10, ḳalduravuz 154b.14, ulaşdurdı 100b.2, indürmeyeler 137b.15.

-der- / -ter-: Eski Anadolu Türkçesi'nde görülen geçişli ettirgen çatı eklerinden biridir.[112] Bu ekin kullanıldığı kelimelerden sadece "dön-" fiili günümüzde kelime kökü olarak kullanılmaktadır. "göster-, gönder-" gibi fiiller günümüzde kök olarak kabul edilmektedir. Gürer Gülsevin "gönder-" fiilindeki –der'i ettirgenlik eki olarak kabul etmektedir.[113] Faruk K. Timurtaş da "göster-" fiilinin izahının zor olduğunu belirtmekle birlikte –ter'in ettirgen çatı eki olduğunu söylemektedir.[114] Bundan dolayı biz de bu kelimelerdeki –der- / -ter- eklerini ettirgen çatı eki olarak kabul ettik.

gönderürler 142a.10, gönderüb 151a.6, göstere 163a.16, göstermeye 168a.8, döndere 40b.14, dönderesin 56a.10, dönderür 62b.10.

-gür-: Ettirgen çatı ekidir. Birkaç kelimede klişeleşmiş olarak bulunur. İşlek olmayan bir ektir. Metnimizde bir örnekte geçmektedir.

---

[112] Gürer GÜLSEVİN, **age.,** s.140
[113] Gürer GÜLSEVİN, **age.,** s.140
[114] Faruk K. TİMURTAŞ, **age.,** s.118

irgürmek 133b.14.

-l-: Edilgen ve dönüşlülük ekidir.

a) Edilgen çatılı fiiller türetir. Asıl görevi edilgen çatılı fiiller türetmektir.

acılmaz 41a.12, bicilse 97a.4, dökilür 75a.11, düzülmiş 181a.17, dökülmiş 198a.1, kesilmişdür 33a.15, dutılur 130a.13, ḳurılmışdur 149a.14, cekilmege 97b.13, dirildicidür 111a.10, kesilür 168b.15, şayılur 15b.5, ayılsa 172b.14, ayrılmaġa 89b.5, yaradılmışuŋ 112b.7, atılur 76a.10, götürilür 107a.3.

b) Dönüşlü çatılı fiiller türetir. Dönüşlülük eki olarak az kullanılır.

egildi 26b.8, dirilüb 106a.1, dökülmiş 198a.1, acılur 54a.4.

-(I)n-: Dönüşlülük ve ettirgenlik ekidir. Asıl görevi dönüşlü çatılı fiiller türetmektir. Bunun yanında bazen ettirgen çatılı fiiller türettiği de görülmektedir.

bağlanacaḳ 131b.16, bezenürse 75a.9, bilinür 129a.3, bulanuḳ 10b.15, dökindügi 97a.14, görinür 102a.3, şıġındı 144a.12, dolanmışdur 145b.3, idinmemişdür 72b.2, bulınur 75b.17, ṭolınmaḳ 110b.2, oḳındı 45b.4, bulınsa 51a.12, söylenür 66a.6, şaḳlansa 127b.14.

-ş-: Asıl görevi işteş çatılı fiiller meydana getirmektir. Bazen dönüşlü çatılı fiiller de oluşturabilmektedir.

bulaşmış 84b.15, irişdi 86a.6, irişmeye 87a.6, irişür 97b.11, yitişmeye 99b.8, yitişmekligi 120a.1, yitişdürürler 129a.15, savaşda 105a.12, sarmaşur 121a.17, yaraşa 126b.10, ulaşdılar 131b.6, ulaşmazdan 151a.12, bulışub 33a.12, söyleşmeklik 112b.14, bilişür 33a.12, ulaşmaġa 62b.15, ḳarışdurmaḳ 13b.2.

-ele-: Ekin fonksiyonu ile ilgili olarak Nadir İLHAN "Bir fiili belirli aralıklarla ve sık sık yapmayı bildirir."[115] demektedir. Metnimizde tek örnekte görülmektedir.

depeledi 92b.4, depeleyeler 51b.15.

-y-: Kuvvetlendirme ekidir. Eski Türkçedeki d'nin devamıdır.[116]

ḳoydılar 54a.5, ḳoyuban 62a.14, ḳoyar 126b.14, ḳoyaydı 63a.1, ṭoyub 76b.5, ṭoyasın 89a.9, ṭoymaġa 89b.4, ṭoyurursan 90b.4.

[115] Nadir İLHAN, **agt.**, s.123.
[116] Gürer GÜLSEVİN, **age.,** s.142.

2.3. FİİLİMSİLER

2.3.1. İsim-Fiiller (Mastarlar):

Türkçede isim fiil eki olarak **-ma / -me / -mak / -mek / -ış / iş** kullanılmaktadır. Metnimizde de aynı eklerin isim fiil olarak kullanıldıkları görülmektedir.

-ma / -me: -mak / -mek'e göre metnimizde daha az kullanılmıştır.

aŋlaması 18a.2, acılmasını 25a.13, aşlaması 98a.15, ḳalmasında 136a.13, ḳoparmasını 147a.1, göstermesi 195b.16, ekmesiyle 34a.7, rūḥuŋ görmesi ve işidmesi ve bilmesi ve söylemesi eksilür. 53b.9, yimesi 67a.15, virmesinden 81a.11, gelmesinden 86a.3, gitmesinden 86a.4, dikmesi 97a.7, yitişmesi 120a.6, itmelü 87b.11, dimelü 110b.13, dükenmesüz 105a.16.

-maḳ / -mek: Metnimizde en çok kullanılan isim fiil ekidir. Eke kendisinden sonra ünlüyle başlayan bir ek eklendiğinde -maġ / meg şekline dönüşmektedir.

olmaḳdur 2b.7, ḳarışdurmaḳ 13b.2, aŋlamaḳ 15b.6, bulmaḳ 15b.9, dadmaḳ 21a.14, yuġurmaḳda 24b.11, dutmaḳdur 32b.4, unutmaḳdur 32b.5, acmaḳlıḳda 41b.16, ḳılmaḳ 45a.1, ınanmaḳ 57b.13, acumaḳ 58a.1, yazmaḳ 58b.9, saḳlamaḳ 60b.13, bulmaḳdur 65a.7, ḳıyāslamaḳ 71a.8, baġlamaḳ 72b.8, durmaḳ ve oturmaḳ ve yürimek 73a.13, baḳmaḳ 74a.5, bıraḳmaḳ 76a.11, urmaḳ 76a.12, ḫulḳlanmaḳdur 82b.3, ögrenmekdür 82b.4, düzmek 82b.14, virmek 83b.1, itmek 85a.2, yimekden 85a.3, geymekden 85a.4, bilmek 85b.11, görmek 92a.1, sürmek 93a.13, dimek 93a.14, getürmek 95a.14, irişmekligüŋ 98b.13, kesilmekdür 98b.14, diŋlemeklik 99a.6, gelmekligi 99a.10, görmekden ve işitmekden ve söylemekden 99b.9, yürimek 105a.17, bislemek 105b.16, gecmek 106a.7, söyleşmeklik 112b.14, dirilmek 117a.11, ḳılmaġa 122b.10, ḳorḳmaġa 122a.17, sıġmaġa 131a.10, olmaġa 140a.1, avlamaġı 142b.5, yaḳmaġa 143a.16, yaratmaġa 146b.5, durmaġ 164a.12, bulmaġ 173a.7, ḳomaġa 175b.1, itmege 177b.4, sürmege 191a.6, görmege 2b.5, eylemegi 5a.2.

-ış / -iş: Diğer iki eke göre daha az kullanılan eke metnimizden şu örnekleri verebiliriz:

bilişlik 73b.14, bilişligi 29a.3, yimişlik 37b.2, yimişinden 98a.3

2.3.2. Sıfat-Fiiller (Ortaçlar):

Sıfat fiil ekleri, fiillerden sıfat yapmaya yararlar. Bu eklerin üzerine çekim eki geldiğinde kelime sıfat olma özelliğini kaybederek isim haline dönüşür. Metnimizde geçen sıfat fiil ekleri ve örneklerini şu şekilde sıralayabiliriz:

-An: Yaygın olarak kullanılan bir sıfat fiil ekidir. Ek ile ilgili olarak Mustafa ÖZKAN şunları söylemektedir. "Eski Türkçedeki –ġan / -gen şeklinin başındaki –ġ ve –g'lerin düşmesi sonucu meydana gelmiştir. Eski Anadolu Türkçesinde hem geçmiş zaman hem de geniş zaman ifadesini taşıyan sıfat fiiller türetmede kullanılmıştır."[117]

gelenler 4a.4, ḳalanın 11a.11, görende 110a.1, ḳopan 55b.1, gidenler 144b.12, görinen 110a.1, inen 22a.3, iden 43b.13, yitişen 64a.17, olan 94b.11, bulan 43b.15, acan 53b.12, irişen 80a.3, bişüren 49a.5.

-Ar: Bu ek de geniş zaman anlamı taşıyan sıfat fiiller oluşturmak için kullanılır.

aḳar ṣāfi sular görse 105a.13, beŋzer 128a.1.

-mAz: Olumsuz geniş zaman sıfat fiilidir. Metnimizde çoğunlukla yaramaz kelimesinde bu sıfat fiili görmekteyiz.

yaramaz ḫaṣletlerden 184b.6, yaramaz ḫulḳlardan 188a.11, yaramazın 32b.15, yaramaz ḳoḳular 55a.1, yaramaz ṣıfat 67b.8, göze görinmez nesneler 65a.14.

-duk / -dük: Görülen geçmiş zaman sıfat fiil ekidir. Eski Türkçeden beri kullanılan çok işlek bir ektir. Genellikle kendisinden sonra çekim eki alarak kullanılmıştır.

yitdüklerin 33a.10, itdükleri 54a.17, bildügi 55a.3, didügümüz 67b.2, cekdügi 91b.5, dökindügi 97a.14, olduḳdan 113b.1, buyurduḳları 54a.17, ṭoġduḳdan 72a.10, olduġı 85a.3, dutduġından 93b.12, unutduġuŋdan 94a.10, geldükleri 127b.11, itdüklerinden 129b.10, istedükleri 131b.10, öldürdükden 150b.9, ögrendüklerinden 158a.2, itdükden 166a.5, virdükden 190a.4, buyurduḳların 103a.1, ṣaḳladuḳdan 174a.8, olmaduḳ nesneyi 192b.8.

-mış / miş: Çok işlek bir anlatılan geçmiş zaman sıfat fiil ekidir. Ek Eski Anadolu Türkçesi metinlerinde ve metnimizde ünlü uyumuna tabi değildir. Sürekli düz ünlü ile kullanılmıştır.

cigeri yanmışları 1b.6, susamış sūḫtelere 5a.3, ḳāīnāt aġacınuŋ yimişi 10a.10, yimişleri 21b.6, yaradılmış iki nevʿdür 15b.12, olmışlara 43b.13, bişmiş etmegini yiye.

[117] Mustafa ÖZKAN, **age.**, s.150.

50b.9, bir pāre çeynenmiş et olur. 60a.9, ulaşmış ʿarşdan 64a.2, kesilmiş kişi 81b.5, yanmış odlar 106b.10, yeşermiş aġacı 123a.7, ölmiş nefsinden 148a.4.

-acaḳ / -ecek: Gelecek zaman ifade eden işlek bir sıfat fiil ekidir.

ṭılsımını acacaḳ kilid 53b.14, dutacaḳ yir 57b.9, meded olacaḳ bir ġıdā 72a.12, ḳapuyı acacaḳ kiliddür. 99b.4, uġrayacaḳ menzili 138b.10, ẓāhir olacaḳ nesnesi 153a.15, ḳalacaḳ malın 188b.17, alacaḳ nesnesi 193b.5, ḥal idecek bir yir 21a.5, cekecek yiri 56a.5, ḫoş gelmeyecek iş 90b.13, götürilecek ol zamān 113a.6, görecek gözi 119b.13, perveriş virecek ālet 158b.3, terbiyet idecek āleti 158b.4, eglenecek yir 170a.13, ḫoş gelecek sözler 181b.9, yitecek nafaḳa 192b.16.

2.3.3. Zarf-Fiiller (Bağ-Fiiller):

Şahıs ve zaman belirtmeyen, yalnızca hareket kavramı ifade eden fiil şekilleridir. Zarf fiiller cümlede yüklemin anlamını çeşitli yönlerden tamamlarlar ve zarf olarak kullanılırlar.[118] Aslen zarf fiil eki olan şekiller bulunduğu gibi, başka eklerin bir araya gelmesiyle zarf fiil fonksiyonu üslenen yapılar da vardır (-dUk+dA) gibi. [119]

-A / -(y)U: Ekin fonksiyonu ile ilgili Nadir İlhan şunları söylemektedir. "Hal bildiren zarf fiil ekidir. Tek heceli fiillere daha çok -A, çok heceli fiillere ise -(y)U getirilerek yapıldığı görülmektedir."[120] Mustafa Özkan bu ekin Türkçenin her döneminde görüldüğünü belirterek, tarihī devirlerde hem tek başına hem de tekrarlı olarak kullanılmasının yanında birleşik fiillerin yapımında kullanıldığını da söylemektedir.[121]

bağışlayu bile 85b.14, aŋlayu bilürsen 111a.1, aŋlayu bile 137a.17, avlayu bildi 160b.6, eyleyü bile 37a.4, isteyü gide 88b.14, ödeyü vire 90b.11, işleyü bile 137a.17, ödeyü bilür 149a.6, işleyümezüz 158a.9, isteyü 169a.17, cıḳa bile 85a.1, ḳıla bildi 99a.1, ola bileler 157a.11, ide bile 85a.3, ide bildi 100b.2, gece bilmez 139a.6, bile bilür 151a.15, eke bileler ve aġac dike bileler 191a.12, diyü 11a.1 - 18a.8 – 30a.4.

-alı / -eli: Zaman bildiren zarf fiil ekidir. Esas fiilin hareket başlangıcını bildirir. İşlek bir ek değildir.

göreli 74a.13, ideli 114a.9, dutalı 114a.8.

---

[118] Mustafa ÖZKAN, **age.**, s.151.
[119] Gürer GÜLSEVİN, **age.,** s.125.
[120] Nadir İLHAN, **agt.,** s.126
[121] Mustafa ÖZKAN, **age.,** s.153

-dükce: Hal bildiren zarf fiil ekidir. -dük geçmiş zaman sıfat fiil eki üzerine eşitlik hali ekinin gelmesiyle meydana gelmiştir. Metnimizde ekin kalın ünlü ile yazılmış şekline rastlanmamıştır.

yitdükce 8b.4 - 38a.1 - 69a.7 - 90a.9 - 121a.16, yitişdükce 46b.17, silkdükce 117a.14, irdükce 146b.10.

-dUkdA: Geçmiş zaman sıfat fiil eki üzerine bulunma hali eki getirilerek oluşturmuştur. Metnimizde tek örnekte görülmektedir.

itdükde 109a.14.

-duġından / düginden: Geçmiş zaman sıfat fiil eki üzerine iyelik eki ve ayrılma hali eki getirilerek yapılmıştır.[122]

dutduġından 30b.10, olduġından 61b.15, bulduġından 63a.3, geldüginden 37b.3, gitdüginden 61b.17, öldüginden 165a.10, itdüginden 190b.1.

-ıcaḳ / -icek: En işlek zarf fiil eklerinden biridir. Bu ekin bir birleşik ek olduğu kabul edilmekle birlikte hangi eklerin birleşmesiyle meydana geldiği tam olarak belirlenmiş değildir.[123]

idicek 24a.11, gecicek 25b.1, işidicek 43a.13, dikilicek 50b.1, yiyicek 50b.1, bilicek 58b.5, gidicek 61b.16, göricek 73b.14, dökicek 101a.6, itmeyicek 127b.9, gelmeyicek 179b.13, olıcaḳ 6b.8, ḳalıcaḳ 11a.12, varıcaḳ 23b.17, olmayıcaḳ 51b.14, başlayıcaḳ 84a.11, dutıcaḳ 101a.6, bulıcaḳ 125b.6, varamayıcaḳ 131a.10, aŋıcaḳ 135b.4.

-IncA: Eski Türkçedeki -gınça / -gınçe / -kınça / kınçe zarf fiil ekinden başta ünsüz düşmesiyle gelişen bir ektir. Batı Türkçesinin ilk dönemlerinden beri görülmektedir. Zaman bildiren zarf fiiller oluşturur.

saġışıncadur 7b.11, bulınmayınca 7b.17, ḳalınca 10b.16, ḳaḳınca 17a.6, varınca 18b.17, cıḳınca 34a.1, olınca 60a.3, olmayınca 78a.17, şormayınca 91b.9, yaturınca 92b.14, ṭoġınca 95b.13, arınmayınca 134b.15, cıḳarınca 160a.15, idince 2b.7, dükenince 6b.17, yitişince 31a.2, irişince 32b.4, gelince 33b.3, bilmeyince 58b.7, görmeyince 58b.8, siŋürmeyince 72b.7, düşmeyince 73a.7, itmeyince 137a.5, gitmeyince 139a.8.

-mAdIn: Zaman bildiren zarf fiil ekidir. Zaman bildiren diğer zarf fiiller asıl fiile zaman bakımından sonralık anlamı verirken bu ek tam tersine asıl fiile öncelik verir. [124] Ekin Eski Türkçedeki şekli –mAtI, -mAtIn biçimindedir. Bu zarf fiille ilgili Zeynep Korkmaz şunları söylemektedir. “Türkiye Türkçesinin –madan /-meden zarf-fiil eki,

[122] Nadir İLHAN, **agt.**, s.127.
[123] Mustafa ÖZKAN, **age.**, s.153.
[124] Nadir İLHAN, **agt.,** s.128

tarihī devirlere doğru izlendiğinde Eski Anaolu Türkçesinde ses değişmeleri bakımından daha eski bir –madın / -medin ekine dayanır. Eski Türkçede –madın / -medin yanında, bunun iç seste –t'li –matın / -metin şeklini ve ayrıca bunlara paralel bir üretim olan –matı / -meti, -madı / -medi şekillerini de bulmaktayız." [125]

olmadın 23b.5, yanmadın 123a.11, ḳılmadın 186b.14, gelmedin 16b.5, itmedin 85a.15, eglenmedin 121a.14, bilmedin 137b.4, dimedin 160a.12, cekmedin 160a.16, dilemedin 160b.2.

-Ub: Bağlama zarf fiili ekidir. İki fiili birbirine bağlar. İlk fiilin yapılmasından hemen sonra ikinci fiilin yapıldığını ya da yapılacağını anlatır. Ünlüsü daima yuvarlaktır. Çok işlek bir ektir.

olub 4a.16, dutub 5b.13, cıḳub 6a.10, cıḳarub 8b.15, alub 11a.6, urub 16b.17, dutuşub 17a.12, ḳılub 20b.15, olmayub 22b.13, baġlayub 23b.15, uġrayub 24b.3, bulub 28a.17, ḳoyub 28b.16, dolanub 32b.11, unudub 32b.12, bulışub 33a.12, durub 33b.10, ṭoġub 34a.12, idüb 52b.9, götürüb 52b.13, büküb 56a.7, dönüb 60b.5, binüb 61b.17, görüb 70a.2, yiŋilenüb 73b.13, göcüb 75b.10, diyüb 76a.5, götürmeyüb 87a.1, eyleyüb 87a.3, içüb 90a.15, yiyüb 91b.6, gizleyüb 92a.4, gecüb 92b.8, getürüb 93a.16, götürülüb

-UbAn: -ub / -üb zarf fiil ekinin genişletilmiş şeklidir. Çok defa bugünkü –arak / -erek zarf fiilinin yerini tutar. Tarz, zaman ve şart ifade etmektedir.[126] Metnimizde –arak / -erek ekinin olmayışı da –uban / -üben ekinin onun yerine kullanıldığını göstermektedir.

oluban 20a.11, ḳoyuban 62a.14, gidüben 104a.5.

-iken / -ken: i- fiilinin zarf fiil şeklidir. Eski Türkçede ekin kalın şekli de bulunuyordu. Eski Anadolu Türkçesinde ve bugün ekin kalın şekli yoktur. Ek ünlü uyumuna uymamaktadır.

maḳāmında iken 11a.6, emer iken 14a.11, ʿālem-i kübrā iken 24a.5, gezerken 38a.6, seyr iderken 44b.6, raḥmān iken 45a.6, dururken 52a.10, Ādem'üŋ bilinde iken 60a.1, oġlan iken 88a.15, böyle iken 88b.4, kemālinde iken 89b.16, gecerken 130b.16, risāletde iken 138a.9, icinde iken 140a.5, bostān iken 149b.4.

---

[125] Zeynep KORKMAZ, "Türkiye Türkçesindeki –madan / -meden < -madın < -medin Zarf-fiil (Gerindium) Ekinin yapısı Üzerine", **Türk Dili Üzerine Araştırmalar,** TDK yay. Ankara 1995, C.I, s.151-159

[126] Mustafa ÖZKAN, **age.**, s.154.

2.4. ZAMİRLER

2.4.1. Şahıs Zamirleri:

1. Şahıs: ben, biz: Birinci tekil şahıs zamiri üzerine yönelme hali eki aldığında kalıplaşmış olarak **baŋa** şeklinde kullanılmaktadır. Bu zamirlerin hal ekleriyle metnimizde kullanılan çekimlenmiş şekillerine aşağıdaki örnekleri verebiliriz:

1. tekil şahıs	1. çoğul şahıs
ben 17a.6, 21a.6, 25a.8, 29b.14	biz 33b.8, 41a.5, 45b.16, 50a.13
baŋa 33b.5, 34b.14, 43b.16, 45a.1	bize 91a.13, 114a.9, 131b.10
beni 74a.12, 77a.10, 80a.11, 100b.14	bizi 17a.15, 22b.17, 160b.14
bende 44a.6, 124b.11, 143a.17	bizden 29a.2, 104b.5, 124b.4
benüm 11b.8, 17a.5, 30a.2, 33b.4	bizüm 27b.6, 42a.6, 57a.17

2. Şahıs: sen, siz: İkinci tekil şahıs zamiri de tıpkı birinci tekil şahıs zamiri gibi üzerine yönelme hali eki aldığında kalıplaşmakta ve **saŋa** şekline dönüşmektedir. İkinci şahıslara ait örnekleri şöyle sıralayabiliriz:

2. tekil şahıs	2. çoğul şahıs
sen 58a.7, 68b.3, 74a.12, 81b.3	siz 17a.3, 98b.5, 133b.3, 143b.5
saŋa 89b.5, 111b.10, 120b.14, 142b.17	size 98b.7, 113a.10
seni 17b.4, 20a.11, 25a.16, 90b.4	sizden 42b.15, 187b.13
sende 2b.6,120a.17, 130b.17	sizüŋ 42b.15, 133b.11, 157b.15
senüŋ 57b.15, 73b.14, 89b.2, 97a.15	

3. Şahıs: ol, anlar: Metnimizde 3. tekil şahıs zamirinin yalın kullanımı ol şeklindedir. 3. tekil şahıs zamirine isim hal ekleri eklendiğinde –l sesinin düştüğü ve o sesinin de a'ya dönüştüğü görülmektedir. Mecdut Mensuroğlu, bu konuda şunları söylemektedir: "Düz halde görülen ol şekline iğri halde a- kökünden zamir alametleri olan -n- sesi ile genişletilmiş şekiller kullanılır."[127] Tahsin Banguoğlu ise bu konuda şunları söylemektedir: "Tekli ve çoklu 3. kişi zamirleri bütün iç ve dış çekim hallerinde bir n sesi almışlardır."[128]

---

[127] Mecdut MENSUROĞLU, "Türkçede Zamir Çekimi", **TDED,** İstanbul 1949, C.III, s.501-518.
[128] Tahsin BANGUOĞLU, **Türkçenin Grameri,** TDK yay. Ankara 1995, s.358

Bu zamirlrin metnimizdeki örneklerini şöyle sıralayabiliriz:

3. tekil şahıs	3. çoğul şahıs
ol 18a.3, 18a.8, 18b.15, 33b.1	anlar 129a.16, 130a.1,
aŋa 37a.12, 47b.5, 60a.12, 63b.4	anlara 132b.10, 136a.9,
anı 70b.3, 72a.17, 83b.1, 89a.17	anları 144a.1, 145b.9,
anda 91b.12, 94a.12, 104a.10, 104b.15	anlarda 7a.14, 59b.5,
andan105b.12, 107b.2, 111a.15, 113b.15	anlardan 70a.9, 87a.17,
andandur 31a.15, 110a.3	anlardandur 179a.5
anuŋ 45a.5, 58a.17, 73b.2, 82b.9	anlaruŋ 125b.17, 126a.16,
anuŋla 94a.11, 107b.10, 113b.12, 128b.8	anlaruŋla 125b.12

2.4.2. İşaret Zamirleri:

İşaret zamirleri, nesnelerin isimlerini kullanmadan onları işaret yoluyla karşılayan kelimelerdir. Metnimizde bulunan işaret zamirleri “bu, şu, ol, bular, bunlar, şular, olar ve şol”dur.

bu 2a.14, 4a.14, 12b.14, 14a.13	bular 93b.16, 109b.3,
bunı 15a.2, 17b.12, 22b.14, 28a.3	buları 141a.2, 186b.12,
buŋa 56a.10, 58b.17, 89b.5, 93b.14	bulara 121b.3, 180b.6
bunda 94b.16, 104a.11, 108b.10, 110b.3	
bundan 113a.9, 115a.2, 129b.9, 141a.2	bulardan 162b.7, 178a.12,
bunuŋ 145b.13, 148a.12, 150b.2, 160a.14	bularuŋ 131a.4, 139a.10,
bunlar 156b.17, 158a.7, 174a.6, 178b.10	şuŋa 11b.13, 32b.13,
bunları 19b.11, 34a.16, 55b.11, 104b.9	şunuŋ 30b.17, 80a.16, 151b.9
bunlara121b.16, 126a.16, 159b.5, 164b.6	şular 121b.15,
bunlarda 64b.7, 82a.7	
bunlardan 23b.6, 32a.1, 59a.16, 162b.1	olar 182a.8, 184a.5, 198b.13
bunlaruŋ 8a.15, 11a.17, 13a.12, 179b.3	olara 84a.2, 184a.1
	olardan 105b.10
ol 122a.3, 130b.4, 142a.7, 161b.8	
oldur 163a.1, 164b.10, 174a.6, 176a.13	şol 52b.3, 55a.10

2.4.3. Dönüşlülük Zamirleri:

Eski Anadolu Türkçesinde dönüşlülük zamiri olarak kendü, kendüzi(n) ve öz kelimeleri kullanılır.[129] Bunların dışında Farsçadan alınan ḫod kelimesi de dönüşlülük zamiri olarak kullanılmıştır. Yapılan işin yine yapan kişiyi etkilediğini, ona döndüğünü gösteren zamirlerdir. Metnimizde **ḫod, kendü, kendüz** ve **öz** dönüşlülük zamirleri kullanılmıştır.

Ḫod:

Ve kāfirüŋ ḫod nübüvvetden hic cüz'i naṣībi yoḳdur. 103b.5

Anuŋ ḫod yolı yoḳlıḳ ʿālemine irişdi. 106a.12

Ve tecelli-i ṣıfat-ı celāl ḫod ikiligi giderüb vaḥdet iṯbāt ider. 119a.17

Kendü:

Yiri ve gögi yaratdı ve cün diledi ki kendüyi āşikāre ḳıla. 119b.5

Ve hem ol nūruŋ ḳaṣdı hemīşe kendü merkezine ve maʿdeninedür. 121a.3

Ve gerek kim odı kendüye ala ve kendüyi aŋa vire. 122b.6

Kendüz:

Belki ġāyet dünyā ve māl ḥırsından bunun gibi ʿavānları kendüzlerine yol virürler. 165a16.

Anlar ki yir yüzinde kendüz ḥalḳı saḳlarlar. 19a.1

Öz:

Bu ṭarīk özde vücūd-ı insānī daḫı bu āynanuŋ demüridür. 2b.11

Sen gerek kim işbu yolda öz özünden ṭoyasın 150a.1

Eger bu maḳāmātdan bir maḳāmuŋ ʿalāmetin öz üzerlerinde bulsalar pes muẓaffer olub ümīd dutalar. 5b.12

2.4.4. Belgisiz Zamirler:

Karşıladığı kişiyi veya nesneyi belirsizlik yoluyla ifade eden zamirlerdir. Belgisiz zamirlere metnimizden şu örnekleri verebiliriz:

baʿżısını: Bir ḳac faṣıl tā ki her maḳāmda aḥvāl-i insāndan baʿżısını bu muḫtaṣar beyān eyleye. 5a.13

birisi: Meṣelā ol yirde kim bunlaruŋ birisi gerek ola. 11a.17

cümlesinden: Cümlesinden maḥabbet ṣıfatı muḳaddemdür. 14a.8

her birinde: Ammā cünki her birinde kim ol nevʿ ġālib düşdi. 15b.10

---

[129] Hatice ŞAHİN, **age.,** Ankara 2003, s.53

her birisinüŋ: Her birisinüŋ bir ṣıfatı ve bir ḫāṣiyyeti vardur. 19a.12

her kim: Her kim bir göŋülde yir eyleyüb maḳbūl olsa cemīʿ göŋüllerde maḳbūl olur. 22a.17

her kimi: Her kimi ki ḳoyavuz ḥaḳīr olur. 154b.14

her ne kim: Her ne kim dirlerse cümlesi mecāzī olub ḥaḳīḳī olmaya. 40b.4

hic birine: Egerci aŋa coḳ māl ve cāh ʿarża ḳılsa hic birine iltifāt idib ṭarīḳinden ve fī ṣābit ḳademin zāīl ḳılmaya.

kimseyi: Zīrā ki nefy-i ġayreti ġayret idib kimseyi ḳomaz. 70b.1

kimi: Kimi ki dost dutub er idindi bir eli birle nice biŋ nāz ile kendüye cekerdi. 165b.5

nicesinüŋ: Tefāvüt üzre bir nicesinüŋ ʿaẕābı artuḳ olur. 145b.17

fülānuŋ: Fülānuŋ gölgesidür dirler.

2.4.5. Soru Zamirleri:

Şahısları soru yoluyla karşılayan zamirlere soru zamirleri denir. Metnimizde soru zamiri olarak kim ve ne kullanılmıştır.

kim: Ol kimdür ve ne yirden ve neye ve ne yire varısar? 6a.5, nefsüŋ maʿrifeti bu miḳdār bilindi ki nefs kimdür? 60a.16, Anuŋ ḫalīfesi görelüm kimdür. 122b.3, Ve hem kimde anuŋ birisi olsa münāfıḳlıġuŋ üc baḫşdan biri anda olur. 148b.5.

ne: Ammā ḥikmet ne idi. 150b.9, kibir nedür? 166b.12, Bu kitāb ehl-i ṭarīḳat kelāmında vaż olduġınuŋ fāīdesi ve sebebi nedür? 3b.10, bu ṣūreti ḫarāb ḳılduġına sebeb sır nedür? 6a.8

2.4.6. Bağlama Zamirleri:

İki isim unsurunu birbirine bağlayan zamirlere bağlama zamirleri denir. Nadir İlhan bağlama zamirleriyle ilgili şu bilgiyi vermektedir: "Bağlama zamirleri, zamirlerle ilgi kurarak iki unsuru birbirine bağlayan kelimelerdir."[130] Eski Anadolu Türkçesi metinlerinde ve metnimizde Türkçe "kim" ve Farsçadan geçen "ki" bağlama zamiri olarak kullanılmışlardır.

ki: Ta anuŋ birisi ki anlaruŋ ḳatında faẕl u ḥikmet ve kiyāset birle meşhūrdur. 6a,15, her ki bu ḥicāblar altında fürūmānde ḳala. 32a.1, maḳām-ı sidrede her ne ki var idi, ġayb ḫazīnesinde cümle bekā ʿarżına ḳıldılar. 43a.15

---

[130] Nadir İLHAN, **agt.,** s.134

kim: Şol nesne kim ḳalan peyġāmberüŋ kitāblarında vardur. 46b.5, Zīrā hevā-yı ġalebesiyle her nesnesi kim bir şaḫsda görse aŋa ḫoş gelse aŋa meyl ider. 61b.3

2.5. SIFATLAR

Sıfatlar, isimlerden önce gelerek onları çeşitli yönlerden niteleyen ya da belirten kelimelerdir.

2.5.1. Niteleme Sıfatları:

Niteleme sıfatları, isme sorulan nasıl sorusuna cevap veren sıfatlardır. Eski Anadolu Türkçesi metinlerinde ve metnimizde, niteleme sıfatları kullanımları bakımından günümüz niteleme sıfatlarıyla benzerlik göstermektedir. Metnimizde oldukça fazla bulunan niteleme sıfatlarına şu birkaç örneği verebiliriz:

ḳızıl: Ḳızıl şeker ḥaṣıl olur. 10b.12

aġır: Zīrā rūḥāniyyet aṭlāsı aġır bahālu ve latīf bir nesnedür. 122b.7

gizlü: Anuŋ gizlü rāyiḥasını āşikāre ḳıldı. 123b.1

eyü: Dünyā ve āḫiretde eyü ad ḥāṣıl ide. 168b.7

eski: Bir gedānuŋ bir eski yamalu ḳaftānı bunuŋ gibi pādişāhuŋ üzerine faẕileti vardur. 171a.7

ṭoġru: Anuŋ ḫilāfın işlek kim ṭoġru fikir oldur. 17b.16

dürlü dürlü: Dürlü dürlü maraẕları ve ʿilletleri bildiler. 87a.14

ḫoş: Ḫoş nesneye naẓar ideler. 54b.16

datlu: Ṭūṭīnüŋ şeker gibi datlu dili var. 141a.14

ḫisābsuz: Bunca fāīdeler birle ve ḥisābsuz ġanīmetler birle kim bu seferde ḥāṣıl olur. 41b.6

coḳ: Ta kim uzun ʿömrler ile coḳ rencler cekib saʿy-ı belīġ itdiler. 87a.14

ayruḳ: Her kime ki desti-gīr olmadı, ayruḳ nesne ile hic bulacaḳ degüldür. 138a.8

alcaḳ: Şol himmetsüzler gibi bu alcaḳ ḥayevāniyet maḳāmına rāżı olasın. 133a.12

bölük bölük: Bölük bölük mevcler kenāra urmaġa başlar. 115a.17

ıraḳ: Ol ıraḳ mesāfetler ki niçe ʿömürlerde kendü ḳademi birle anı ḳaṭʿ idemezdi. 80a.4

2.5.2. Belirtme Sıfatları:

Varlıkları çeşitli yönlerden belirten sıfatlara belirtme sıfatları denir. "Belirtme sıfatları nesnenin içerdiği herhangi bir niteliği göstermez. Nesneyi şu veya bu şekilde belirtir. Belirtme sıfatları belirtme şekillerine göre dört bölümde incelenir."[131] Bunlar; belgisiz sıfatlar, işaret sıfatları, sayı sıfatları ve soru sıfatlarıdır.

2.5.2.1. Belgisiz Sıfatlar:

İsimleri aşağı yukarı belirten sıfatlardır. Örnekleri metnimizde oldukça fazladır.

az: Sen gerek kim uşbu yolda az azuḳdan ṭoyasın. 89a.9

coḳ: Coḳ peyġāmberler var idi ki vaḥi anlara düşde olmış idi. 102b.13

bir: Şöyle ki ḫayāl aŋa bir münāsib naḳş bağlamış idi. 104a.7

biraz: Ḫoca ʿAleyhisselām bir gün bāzāra vardı, biraz buġday gördi dökilmiş. 198a.1

bir ḳac: Bir ḳac vechden biri ol ki cünki nefs ṣıfat-ı zemīmeden oldı. 134b.17

bir nice: Yaʿni bir nice kişiler vardur ki żarūrī dünyā ticāretine ki bayiʿ şirādur. 192a.3

nice: Anuŋ nice yıl zaḥmet ceküb eliŋdürdügi ayraḳlar yiyeler. 193a.10

bunca: Bu ṣıfatlaruŋ her birinden bunca ṣıfatlar daḫı ẓāhir olur. 13a.11

cümle: Ammā cümle ʿālemlerüŋ ʿadedi baʿżı rivāyetde on sekiz biŋ ʿālem gelmişdür. 19b.7

her: Her ṭarafdan seni gözler cemʿ oluban ṣāf ṣāf 20a.11

ḳamu: Pes anuŋ eli ḳamu nesneye olur kūtāh 69b.12

2.5.2.2. İşaret Sıfatları:

İsimleri işaret yoluyla belirten sıfatlardır. İşaret sıfatları; bu, şu, ol, şol ve işbu'dur.

bu: Bu maḳāmda göŋül Ḥaḳḳ ṣıfātınuŋ maẓharı olur. 70b.14, Perveriş virmek icün bu vaḳt anuŋ taṣarrufı bu yumurdalarda müsellem olur. 84a.17, Zīrā ki bu aḥvāl görmelüdür, dimelü degül. 110b.13, Pes dükeli yimişler bu dört nevʿden ṭaşra degüldür. 128a.9, İmdi bu āfet bu gün Müslümānlar arasında coḳ ẓāhir olmışdur 147a.6.

şu: Şu naḳdı kim baŋa ısmarlamış idüŋ anı pāk 29b.9, Pes şu pervāne gibi alıb elüŋi başuŋı 63a.15, Şu zencīri ki zülfünden dutarsın boynuŋ üzre sen 74b.4, Cemāline şu göŋül kim naẓar ider yāruŋ 121b.14, Şu ṭoġan kim şāh ḳolına binüb fāīḳ ola 142a.12.

[131] Hatice ŞAHİN, **age.,** s. 54

ol: Ta ol ḳaṭre yirine varınca ve ol firişteler ki deŋizler üzerine müvekkeldür 18b.17, Pes ol cemālüŋ ẕevḳini girü bulub ayıtdı 28a.17, Ol vaḳt ki bu ʿāleme ulaşdı 62a.17, Pes rūḥuŋ ol maḳāmda ʿilmi var idi 93b.9, ol gün düşdi 122a.1, Anuŋ gölgesi yire düşse ol gölge anuŋ ḫalīfesi olur 154b.1, Yir yüzinde ve ol gölgeyi ol kişi adıyla aŋarlar 154b.2.

şol: Şol ḫūb cemāl gibi ki kendünüŋ cemālinden bī-ḫaber olur 155a.3, Salṭanat ve memleket şol biline kemer baġlamaḳ gibi ola 165b.16, Gerek ki vezīr şol ḫayme diregi gibi ola ki cemīʿ ḫaymenüŋ yüküni ol ceker 176b.1, Şol ḳānūn üzere kim enbiyā, evliyā sülūk itdiler 5a.17, şol bendleri muḥkem ḳıldı 41a.11.

işbu: Nite pervāz eylesin işbu perr ü bāl ile 124b.2, Saŋa taʿn urub didiler nedür işbu ṣunʿi ḥikmet 143b.12, Sen gerek kim işbu yolda öz özüŋden ṭoyasın 150a.15.

2.5.2.3. Sayı Sıfatları:

Varlıkları sayı, sıra, topluluk yönleriyle belirten sıfatlardır.

2.5.2.3.1. Asıl Sayı Sıfatları:

bir: Aŋa bir melek müvekkeldür 18b.17

iki: Şöyle kim eridi iki pāre oldı 20b.1

üc: Üc yıldur anı bu müdded icinde kemāle irişdürdi 49a.11

dört: Niteki bu dört yıldan biri ʿālem-i kübrāda olmayacaḳ olursa cihān ḫarāb olur 21b.11

biş: Bu biş ḥavās birle idrāk olur 36b.10

altı: Ḥaḳḳ Taʿālā yirleri ve gökleri altı gün icinde yaratdı 24a.4

yidi: Andan ṣoŋra nefs-i emmāre gördi ki bir ejderhā gibi yidi başı var 27a.8

sekiz: Göŋül ucmaġınuŋ sekiz ḳapusı vardur 99b.4

ṭoḳuz: Pes anı şol ġıdāyla bisler ki ṭoḳuz ay anı raḥimde yir idi 72b.3

on: Andan ṣoŋra eger on oġlana bir maraż ʿārıż olsa egerci maraż birdür 88a.17

on bir: On bir yılduz ve ay ve güneş teʾvīle muḥtāc idi 103a.9

on biş: Zīrā on biş yılda bülūġiyyet ḥaddine irişür 32b.7

yigirmi üc: Andan yigirmi üc yılı basṭ idecek ḳırḳ altı keret altı ay olur 102b.12

ḳırḳ altı: Ol düş peyġāmberlıġuŋ ḳırḳ altı cüz'inden bir cüz'dür 102b.10

üc yüz altmış biŋ: Bir rivāyetde üc yüz altmış biŋ ʿālemdür 111b.13

yidi yüz biŋ: Anuŋ yidi yüz biŋ yıllıḳ sücūdını hebā-yı menṯūr eyleyem 29b.17

yitmiş biŋ: Zīrā yitmiş biŋ ḥicāb bağıyla anı bağladı 41a.12

Yüz biŋ: Zīrā ki her menzilde ve her maḳāmda yüz biŋ ṣādıḳ ṣıddīḳ cünki delīlsüz gitdiler 199a.17

Yüz yigirmi dört biŋ: Yüz yigirmi dört biŋ artuḳ eksük peyġāmber ol yolda ḳadem urub seyr itdiler 78a.5

2.5.2.3.2. Sıra Sayı Sıfatları:

Varlıkları sıra yoluyla belirten sıfatlardır.

ikinci: Yaʿni ikinci faṣıl anuŋ beyānındadur. 5a.6, pes ikinci şartı ki teveccü itmekdür 7b.16

ücünci: Yaʿni ücünci faṣıl ḫalḳuŋ iḫtiyācını beyān ider. 41a.8, Andan ṣoŋra ücünci rükün raḥmet-i ḥāṣ bulmaḳlıḳdur 82a.2

dördünci: Dördünci ādābı oldur ki yüzin ḳıble ṭarafına dönderüb baġdaş ḳura. 95b.10, Yaʿni dördünci bāb nüfūs-ı suʿadā ve nüfūs-ı eşḳıyānuŋ maʿadını ve merciʿni beyān ider. 124b.14

bişinci: Yaʿni bişinci bāb muḫtelif ṭāīfelerüŋ sülūkın beyān ider. 154a.10, Yaʿni bişinci faṣıl ʿömr issi ve māl ehlinüŋ sülūkın beyān ider. 184b.15

altıncı: Altıncı ṭavrına süveydā dirler. 66b.16, Yaʿni altıncı faṣıl nefs-i insānīnüŋ terbiyetin ve maʿrifetin beyān ider. 58a.14

on yidinci: Yaʿni on yidinci faṣıl envār müşāhedesinüŋ beyānındadur. 106a.17

yidinci: Yidinci mertebede cünki ḥayevāniyet ve sebuʿiyyet ṣıfatlarına uġrayub gecer. 140a.17

sekizinci: Yani sekizinci faṣıl ehl-i ḥirfet ṣanāʿatuŋ sülūḳın beyān ider. 194a.13

2.5.2.3.3. Kesir Sayı Sıfatı:

Varlıkları; yarım, çeyrek, beşte dört, üçte iki vs. kesirli bir biçimde belirten sıfatlara kesir sayı sıfatı denir. Metnimizde yarım sözcüğü kesir sayı sıfatı olarak kullanılmıştır.

Gör imdi biz seni yarım gün behiştde ḳoduḳ idi. 29a.1, Temāmed Baġdād icinde bir yarım kişi vardur. 38a.9, Ezelde yarım elestden ḫumār olub gelürüz 142a.2.

2.5.2.4. Soru Sıfatları:

Soru sıfatı olarak ḳanḳı ve ne kullanılmıştır.

ḳanḳı: Ḳanḳı delīl ki ḳuvvetlüdür, anı ḳabūl itmek gerek. 35b.16, ḳanḳı aradan ve ḳanḳı sürcemden cehenneme yitdiler. 78b.8, Ammā ol muḫtelif envāruŋ her biri ḳanḳı menşe'den müşāhede olur. 107a.8, Ḳanḳı dostı oḳudı ki düşmānlıḳ ḳapusından

ṭaşra sürmedi. 165b.7, Pes ḳanḳı şāḥib devlete ki saʿādet müsāʿid ola ve yarı ḳıla. 186b.17

ne: Ta ki her ne vaḳt ṭaleb ḳılsa derḥāl teslīm ide 188b.16, Pes kör kişinüŋ ḳatında kuḥl-i aġbar ne ḳıymet getüre. 199b.9, bu kitāb ne tertīb ve ne ṭarīḳ üzere müretteb oldı. 5a.7, ol kimdür ve ne yirden ve neye ve ne yire varısar? 6a.5, ḥaḳīḳati ne nesnedür 13a.5, Gör ki ne teşrīfler ve ne kerāmetler bulmış ola. 24a.12

2.5.3. Sıfatlarda Karşılaştırma:

Sıfatlarda karşılaştırma -raḳ / -rek ekleriyle yapılmaktadır. Sıfatlarda karşılaştırmaya metnimizden şu örnekleri verebiliriz:

Ve gāh olurdı ṭāʿat-ı rūḥānī küblerinden bir ṣaġraḳ serāb cekerler idi. 131b.17, Hic aŋa ol vaḳtdan yigrek ve sevgülü vaḳt olmaz ki mālından yaŋa sefer ḳıla. 193a.7.

2.5.4. Sıfatlarda Kücültme:

Sıfatlarda küçültme -cuḳ / -cük ekleriyle yapılmaktadır. Metnimizde yer alan tek örneği aşağıdadır.

Yaʿni göklerüŋ ve yılduzlaruŋ bürücük nüfūsı gibi ve sıflī nüfūsı ecsāmdur. 15a.12.

2.6. ZARFLAR

Fiillerin, sıfatların ya da zarfların anlamlarını çeşitli yönlerden etkileyen kelimelere zarf denir. "Zarflar; yer zaman, hal ve miktar bildirirler."[132] Zarflar, fiillerin ya da sıfatların önüne gelerek anlattıkları kılış, oluş veya vasıfları açıklayan, değiştiren kelimelerdir. [133]

Metnimizde kullanılan zarf çeşitlerini şöyle sınıflandırabiliriz:

2.6.1. Zaman Zarfları:

Genellikle "ne zaman" sorusunun karşılığı olan zarflara zaman zarfları denir. Çok kullanılan bir zarf çeşididir. Metnimizde de Türkçe ve yabancı asıllı pek çok zarf kullanılmıştır. Zaman zarflarına metnimizden şu örnekleri verebiliriz:

āḫir: Muvaḥḥid olur ehli āḫir zamān 110b.7

bir gün: Bir gün ben żaʿīf ile maḳāmlardan bir maḳāmuŋ beyānında söz söylerdi. 80a.8, Bir gün hem senden daḥı ala 155b.9.

---

[132] Muharrem ERGİN, **Türk Dili,** İstanbul 1990, s.300
[133] Tahsin BANGUOĞLU, **age.**, s.371.

hefte: Vaḥi olmazdan öŋdin bir hefte ve iki hefte ve daḫı bir ay daḫı gelmişdür. 99a.3.

bugün: Bugün eger kesmeyecek olursa yarın ḳıyāmetde anı zincirler ve bendler birle baġlu ʿarṣa-i ʿaraṣāta getürürler. 26a.17, Bugün bu ḥālde nice ki endişe ḳılub fikir ide. 31a.11.

biraz: Bu yirde gerçi ḳarār eyleyüb biraz durduḳ 173b.12.

bir ḳac gün: Ammā ol ḳuş yumurda cıḳarı bilür ki kendü vücūdında taṣarruf kemāle irdükden ṣoŋra bir ḳac gün kendüyü ḫurūṣuŋ taṣarrufı altında duta. 84a.14.

her dem: Yaġmur gibi āfetler başına yaġa her dem 93a.9, Her dem bu benüm semʿüm ol naġmeyi ider ġūş 112b.12.

her gün: Pes ol ʿubūdiyyet aġacı her dem ve her gün bir ṭarāvet ve bir reng daḫı dutar. 133b.1, Her gün bir arḳa yüki odun kendü elüm ile cemʿ iderem. 198a.12.

evvel: Bu āyetüŋ ol maʿniye ki ervāḥ-ı insānī evvel yaradıldı. 10a.6, Evvel Ădem'i yaratdı ṭopraḳdan aṭasuz, anasuz. 41b.2.

dün gice: Dün gice meyḫāneye bir pīr geldi didiler 74b.12.

gice: Gice ẕikre meşġūl ola. 97a.11, Andan ṣoŋra buyura ki bir gice uyumaya. 170a.15.

güzüŋ: Pes güzüŋ daḫı ṭabaḳātı yidi oldı. 22a.1.

ikindü: Ta güneş ṭoġınca ve ikindü namāzından ṣoŋra maġribe degin hem bulara meşġūl ola. 180b.5.

şimdi: Zīrā eger bu ṣıfat birle mutaṣıf olmasaydı şimdi ḳālıbda vücūda gelib ẓāhir olmaz idi. 194b.15, Hemān şimdi gör ki aġzuŋ hem aġacdan ve hem yimişden ḥaẓẓı ve naṣībi vardur. 36a.15.

ṣoŋra: Andan ṣoŋra maʿrifet zerdālūsı yüz gösterdi. 36b.6, Ammā aḫirete intiḳāl itdükden ṣoŋra bir peyġāmbere daḫı muḫtāc olurlardı. 45b.3.

2.6.2. Miktar Zarfları:

Miktar bildiren zarflara metnimizden şu örnekleri verebiliriz:

az: sen az görme bu derd ehlinüŋ kelāmını 4a.1, Niteki ṣanʿatlardan ve ḥirfetlerden ṭaşra cıḳub ve az gelmek olmaz. 7b.4.

ḥadsuz: … her ayda ve her hevāda ve her faṣılda tefāvüd ḥadsuz bulınur. 88b.1, Ḥaḳḳ'ı ẕikr itmek ile ol ḥadsuz nisyānuŋ āfetinden ve anuŋ maraż̄ī zaḥmetinden ḫalāṣ bulalar. 94b.1.

bir kezden: Cünki bir kezden ḥicābdan ṭaşra gele. 107a.2, cün rūḥ bir kezden ṣafā bulsa 112b.15.

coḳ: bu maʿnīde sāliḳlere ġalaṭ coḳ vāḳıʿ olur. 114a.16, İmdi bu āfetler bu gün Müslümānlar arasında coḳ ẓāhir olmışdur. 147a.7.

dükeli: Dükeli vücūdı od olmış idi. 52b.7, Ḥaḳḳ tecellisinden bu dükeli götrülür. 116a.3.

hic: … anuŋ bu ẕemīme ṣıfatlarını ṣoyundurub hic ider. 131a.6, eger Ḥaḳḳ ṭarafında ergilik olursa hic andan ġam yimeye 172a.14.

ḳatī: Ve ḳatī ki anasından cüdā ola 32a.9, Ulū şarṭdur bu bābda ve ḳatī ki ol ḥaṣıl ola 7b.15.

ḳadar: Ne ḳadar coḳ oturacaḳ olursa 43a.8, ol feyz bereḳāt ile behl zamānda ol ḳadar yaramaz ṣıfatlar tebdīl olur 68b.14, bir nice cemāʿata dürlü dürlü nesnelerüŋ ẕikri ol ḳadar ẓāhir oldı 94a.13.

biraz: Bu yirde gerci ḳarār eyleyüb biraz durduḳ 173b.12.

2.6.3. Hal Zarfları:

Bir iş veya oluşun yapılış şeklini belirtmeye yarayan zarflardır. "nasıl" sorusuna karşılık veren zarflar hal zarflarıdır. Bu zarflar; hal, durum, sebep, netice beraberlik, ayrılık gibi anlamlar ifade ederler.[134] Hal zarflarına metnimizden şu örnekleri verebiliriz:

ayru: Dilerseŋ ḳo ki ayru ḳalur bulalar 187b.11.

ayruḳ: Artuḳ daḫı budaḳ ve yabraḳ bitmez. 45b.9, ayruḳ daḫı vāsıṭa ḳalmadı. 82a.1, Ayruḳ daḫı anı görmez. 99b.12.

başdan başa: Ve ol yol ki Ḥaḳḳ'dan ḳula gide başdan başa. 120a.10. Ḫuṣūṣā başdan başa bu duzaḳ idi. 149a.14.

böyle: Eger vaḥi degülmisse böyle dimeyeydi. 103a.1, Meşveretde cünki vezīr böyle olsa pādişāh ferāġat ve refāhiyyet birle salṭanat ādābına meşġūl olu bilür. 167b.3, Ve ḳatī ki böyle ide. 169b.12.

eyü: Bu evi eyü bilelüm. 23a.4.

ḫoş: Maʿşūḳ daḫı āşıḳuŋ hem cünbüşi ḫoş gelür. 16b.3, ṭabīʿatına ḫoş gele. 31b.17, Her nesne ki rūḥ anuŋ ile üns dutmışdur ve kendüye ḫoş gelmişdür. 73b.5.

eyle: Bir tecelli ile eyle beni mest itdüŋ kim 77a.10, Egerçi baʿżı kişiye eyle görinürse ki vāsıṭasuzdur. 81b.9.

[134] Faruk K. TİMURTAŞ, **age.,** s.97

hemān: Hemān ol toḫumdur ki ekerler. 128a.2, ol hemān cevelān idib ṭaverān ider idi. 143b.14, Hemān od üzerinde eli ve ayaġı ola. 146a.2.

nice: Andan nice ḫalāṣ bula. 149a.14, Ve anuŋ gibi kişi Ḥaḳḳ Taʿālā'nuŋ ḫalifesi nice olu bilür. 162a.1.

pāre: Andan iki pāre oldı. 18a.11, Ve egerci ṭaġ pāre pāre oldı 116a.12, Ḫoca'ya ḥāṣıl oldı (ʿAleyhisselām) ki barmaġıyla işāret idib ayı iki pāre ḳıldı. 116b.16.

şöyle: Ebed günine degin şöyle gidiser cānbāz 121b.13, Ve daḫı şöyle bilgil ki toḫumlar daḫı dört dürlüdür. 127b.16.

tiz: … arasında farḳ oldur ki bürūḳ yıldırım ṣıfatında şaḳır tiz gider. 107a.17.

yine: Ol eski ʿışḳ yiŋilenüb yine itdi cūş 130b.8, İkisi yine bir olur. 20b.17, Bahrdur kendüsi yine teşne olub itdi cūş 119a.5.

ṭoġru: Ve andan iḫtirāz ide ki ṣūretde ḫalḳa ṭoġru ola. 172a.12, İmdi ʿamelde rāstlıḳ oldur ki göŋli ve niyeti Ḥaḳḳ ile ṭoġru ola. 194a.1.

2.6.4. Yer Yön Zarfları:

Yer ve yön bildiren zarflardır. Metnimizden bu zarflara şu örnekleri gösterebiliriz:

aşaġa: Yaʿni ol yılduz … aşaġa düşer. 60b.4.

saġ, ṣol, öŋ, ṣoŋ, yuḳaru, aşaġa: Pes anda ne ṭoġmaḳ bulınur ve ne ṭolınmaḳ, ne saġ ḳalur ne ṣol, ne yuḳaru ḳalur ve ne aşaġa, ne zamān ḳalur ve ne mekān, ne ıraḳlıḳ ḳalur ve ne yaḳınlıḳ. 110b.2-3.

yuḳaru: … bir budaġı baş yuḳaru götürüb tecāvüz itse … 122b.12, ʿAḳlı kim ola bilmediler ki ʿaḳılda yuḳaru daḫı āletler vardur ki biŋ ṭabaḳa ʿaḳıldan yigrekdür. 68a.8.

ṭaraf: Ve her biri bir ṭarafdan zaḫm ururdı. 27a.7, Bir ṭarafında nefs ṣıfatınuŋ budaḳları bitdi. 36b.4, Pes her ilçi kim vardur her biri bir ṭarafa gitdiler. 47a.5.

ḳarşu: Niteki bir anuŋ ḳarşusında bir tubda arpa dutalar ve bir pāre ṣamanı ileyinde dögeler. 49b.10, Ve diliyle ve göŋliyle inkār itmeye ve ḳarşu gelmeye Ḥaḳḳ işine. 190a.11.

icinde: Ammā farḳ bu ikisinüŋ arasında bu ṭāīfe icinde iki vech iledür. 102a.15, İnsānuŋ iki ʿālemüŋ müdrikātı icinde cemʿ eylemişdür. 112a.3.

icerü: Ammā ümmeti ʿālem-i ṣūret ḳapusından icerü ḳoydılar. 54a.13, Cünki bu ḳapudan icerü giresin. 56b.3.

icre: Maḳām-ı tevekkül icre riʿāyet iderem. 68b.5, Pes her ne kim ʿālem-i ġayb u şehādet icre ẓāhir olur, dükelisi vāsıṭa birle ẓāhir olur. 71b.4.

ilerü: Ammā ol maḳbūllar ki luṭf u kerem ceẕebāt-ı ilāhi ṣūretinde ilerü varurlar. 126a.12, Pes ilerü vardı, selām virdi. 198a.10.

ṭaşra: cemāʿatından ṭaşra cıḳub insāniyet mertebesine irişür. 6a.10, Daḫı bundan ġayrı ne var ise ve ol pertev ki mişkātuŋ derīcesinden ṭaşra cıḳdı. 39a.17.

üzere: Pes her ḳadem ki şerīʿatda mütābaʿat ṭarīḳi üzere ḳoyasın. 42a.14, Ammā evvel emrde mādām ki şerīʿat kilidinüŋ taṣarrufını mütābaʿat ḳānūnı üzere virmeyeler. 54a.16.

yaŋa: …ẕikir aġaclarınuŋ budaḳları göŋül kökindin yaŋa cekilmege başlar. 97b.13, Hic aŋa ol vaḳtdan yigrek sevgülü vaḳt olmaz ki mālından yaŋa sefer ḳıla. 193a.7.

girü: Ve hem ʿāşıḳlıġuŋ ʿışḳı belāsını girü maʿşūḳ götürübilür. 16b.2, Biŋ dürlü endīşe birle nevmīd olub ḳalbuŋ ḳapusından girü döndi. 22a.14.

2.7. EDATLAR

Edatlar, çoğu zaman tek başlarına anlamları olmayan, yalnızca gramer görevleri bulunan kelimelerdir.[135] Edatların anlam ve görevlerini cümle içinde bulunduğu unsurlar belirler. Yani edatlar bir çeşit görevli dil birlikleri olup cümledeki diğer kelime ve kelime grupları arasında çeşitli münasebetler kurmaya yarayan alet sözler ve vasıtalardır.[136] Edatlar tek başlarına bir anlam taşımasalar da cümleden çıkarılamazlar; cümleden çıkarıldıklarında cümlenin anlamında bir daralma meydana gelir.

"Edatlar, isimlerden gelmek suretiyle anlam kazanmaları dolayısıyla isim hal eklerine benziyorlarsa da kelime olmaları, sonuna geldikleri kelimelerle zarf veya sıfat işlevine sahip, zengin ifadeli edat grupları oluşturmaları sebebiyle onlardan ayrılırlar. Hal ekleriyle aynı ifadeleri taşıyabildikleri gibi, nadiren ekleşerek hal eki de olabilmektedirler."[137]

Mustafa Özkan'ın da belirttiği gibi dilimizde Eski Türkçe döneminden beri var olan edatların bir kısmı, isim ve fiillerden kalıplaşarak (gibi, içün, göre, üzere vs.) doğrudan doğruya edat olarak kullanılan kelimelerdir. Bir kısım edatlar da (ger, meger, lākin, illā, hatta vs.) yabancı asıllıdır.[138]

---

[135] Muharrem ERGİN, **Türk Dil Bilgisi,** s.348.
[136] Necmettin HACIEMİNOĞLU, **Türk Dilinde Edatlar,** İstanbul 1984, s.5.
[137] Kamil TİKEN, **Eski Türkiye Türkçesinde Edatlar, Bağlaçlar, Ünlemler ve Zarf Fiiller,** TDK yay., Ankara 2004
[138] Mustafa ÖZKAN, **age.,** s.126.

Metnimizde kullanılan edatları; çekim, bağlama, kuvvetlendirme, soru, çağırma, ünlem, gösterme ve karşılaştırma edatları olmak üzere çeşitli gruplara ayırmak mümkündür.

2.7.1. Çekim Edatları:

Çekim edatları isimlerden sonra gelerek bağlı bulunduğu isim ile cümlenin diğer unsurları arasında zaman, mekân, tarz, benzerlik, başkalık gibi yönlerden ilişki kuran kelimelerdir.[139] Metnimizde geçen çekim edatlarına şu örnekleri verebiliriz:

ayru: Luṭfuŋdan ayru iy şāh dutamazam ḳararı 94a.3.

ayruḳ: Andan ayruḳ anları kimse bilmez. 141b.6.

bile: Ammā beden ṣıfatınuŋ ekşiligile ve yaşlığıyla bile bulurdı. 152b.6, anuŋ acısı ḥaḳḳ raḥmetinden özge nesne bile zāīl olmaya. 168b.10.

degin: Bilgil ki ʿālem-i ervāḥuŋ mebdeinden ta ʿālem-i ecsāmuŋ nihāyetine degin Ḥaḳḳ Taʿālā dürlü dürlü ʿālemler yaratmışdur ki birbirine beŋzemez. 18b.9, Ol Ḥażret-i ʿİzzet ünsinüŋ ḳadrini ki şimdiye degin bilememiş idi. 27a.11, her ḫalḳ ki ḳıyāmete degin geliserdür. 44a.13.

dek: Egerçi şimdiye dek ẓulmet icre gitdük līk 173b.11, Pes ayıtdı şimdiye dek gördügüm sehl idi. 22a.11.

girü: Egerçi bunuŋ ṭāvūslarından olmaz ise bārī mekeslerinden girü ḳalmaya. 93a.14, Tā ki uyḫu ġalebe itmeye ve ẕikirden girü ḳalmaya. 101b.9, Andan girü malẓemesini ol ḥażrete dāīm ʿarża ḳıla 169a.16.

gibi: Gerek ki vezīr şol ḫayme diregi gibi ola ki cemīʿ ḫaymenüŋ yüküni ol ceker. 176b.1, Ḥaḳḳ söz gibi eser itmez. 182a.3, Ve Ḥaḳḳ Taʿālā'nuŋ emirlerin ve vāciblerin ve farżların edā itmekde geregi gibi dürişe. 188a.13, İmdi bunuŋ gibi meşaīḫ ki ḥāẕıḳ ṭabīblerdür. 199b.1, Müfredi ʿanāṣır-ı erbaʿa gibi kim od, yil ve ṣu ve ṭoprakdur. 15a.13.

göre: Buŋa göre maʿlūm eylegil 19a.13, Her bir ṭāīfeye sözi, ʿaḳlı yitişdükce ve istiʿdādına göre yazar. 46b.17, aŋa göre ġaybdan mededler mürīdüŋ göŋline irişür. 100b.5, Ammā cāhillere sözi anlaruŋ ḥavṣalasına göre ve fehimleri irdükce didiler. 146b.10, Ve her ṭāīfeye, istiḫḳāḳına göre raḥmet ve şefeḳat artura. 159a.16.

---

[139] Necmettin HACIEMİNOĞLU, **age.,** s.1

icinde: Ve ol pādişāhlıḳ icinde ḳulluḳ ḫiẕmetini yirine getüre. 162a.4, anlaruŋ icinde fısḳ u fesād ile zindigāni ḳıla. 164b.10, şöyle bilgil ki pādişāh cihān icinde göŋül gibidür. 167a.11, Ve hem dünyā ve āḫiretde ziyān icinde olmaya. 168b.5.

icün: Ehliyet sebebi icün vermezler. 170b.14, Ve ol işigi Ḥaḳḳ Taʿālā icün ḳılur. 173a.9, Anuŋ icün kim ʿibādetin görürler. 179a.14.

ḳadar: Ve ol ḳadar ki güci yiter. 180b.8, ol ḳadar nāz başumda senüŋ ʿışḳuŋdan var 17b.4, İmdi bu ḳadar iḫtişār vech ile ḳaleme geldi. 20a.5, İmdi ol şeh-bāz bu ḳadar sebeb ile ol ḳarınuŋ mülki olacaḳ degüldür. 43a.8, Ne ḳadar ki Ādem'inüŋ dīnden naṣībi vardur. 48a.1.

ṣoŋra: Andan ṣoŋra ḳademin sülūk üzere ṣevḳ-i ẕevk birle ḳor. 6a.11, Andan ṣoŋra kevākib-i seyyāre ve nevābit nüfūsınuŋ merātibidür. 20a.2, Andan ṣoŋra ḳalan ḥayvāniyet ṣıfatları ki yimek ve icmek ve uyumaḳdur. 28b.7, Anı bundan ṣoŋra ḥāṣıl ider. 35a.7.

ḳarşu: Yüzi ḳıbleye ḳarşu murabbaʿ elleri oyluġu üzerinde ḳoya. 99b.5, Ve hic nesne muḫālefet birle Ḥaḳḳ Taʿālā ḥażretine ḳarşu gelmedi. 156a.10, Ve irādet ḥarāretiyle her ne kim aŋa ḳarşu gelür, anı yaġmaya bu ḥadīṣe ehl olmaz. 89a.6.

ötrü: Ve her göŋlü ki andan ötrü ḫasta ḳılasın. 89a.17, Tevāżuʿdan ötrü ṣaḳına. 92a.10, Yāḫūd andan ötrü görürler. 103b.4, Ve daḫı bundan ötrü ṣādıḳ ṭāliblere ve ʿāṣıḳ mürīdlere delīl ola. 115a.1, Ẓālimlıḳ adı aŋa andan ötrü oldı ki ol īmān ki göŋüllerinde vardur. 128b.7.

ṭoġru: Ve andan iḫtirāz ide ki ṣūretde ḫalḳa ṭoġru ola. 172a.12.

birle: Luṭf ve sükūnet birle anuŋ ileyinde temelluḳ ide. 174b.12, Raʿiyyet ve ḥaşem birle ol maʿniye ki anlaruŋ aḥvāline müşfiḳ ola. 175a.13, Tā ki nefs meyl ile ve ġaraż birle fetvā virmeye. 180a.15.

ile: Ve dil ile ve göŋül ile bu duʿāyı oḳıya ki sünnetdür. 180b.17, Ve ḳāniʿ olub ṣalāḥ ile dirlik ideler. 190b.11, Ve hic vech ile namāzı terk itmeyeler. 191a.9, Her gün bir arḳa yüki kendü elüm ile cemʿ iderem. 198a.12.

berü: … ʿarab ve ʿacem anuŋ zamānından berü şimdiye degin bir kelām getürmekden ʿācizdür. 46a.5, … olalıdan berü derdi ile göŋlümüz demez. 7a.12.

2.7.2. Bağlama Edatları:

Cümleleri veya cümle içindeki kelimeleri ve kelime gruplarını anlam ve şekil bakımından birbirine bağlayan kelimelere bağlama edatları denir.

Bağlama edatlarıyla ilgili Kamil Tiken şunları söylemektedir: “Başlıca görevleri kelime, kelime grubu ve cümleleri birbirine bağlamak olan bağlaçlar, Eski Türkçede az sayıda bulunduğu halde, XX. yüzyıla kadar olan sonraki devre ve sahalarda haddinden fazla görülmektedir. Bunda Arapça ve Farsçanın (bilhassa Farsçanın) büyük rolü olmuş, bu dillerden pek çok bağlaç alınmıştır. Tabiatıyla Türkçe kendi bünyesinden de bağlaçlar çıkarmaya devam etmiştir.”[140]

ammā: Ol hem vācibdür ammā ḥac tamām kemāle irmez. 7b.17, Ammā ruḥum evvelde muḳaddem olmışdur ervāḥdan. 11b.8, Anda var ammā azdur. 12b.5, Ammā rūḥāniyet gözleri acuḳ degül idi. 12b.17, Ammā cünki her birinde kim ol nevʿ ġalib düşdü. 15b.10.

ancaḳ: Ancaḳ şimdi ġayb u şehādetde külliyātı ve cüz’iyyātı bile idrāk eyleye. 37a.9, Ḫāṣlara virürler ancaḳ niteki buyurdı. 113b.3, Ancaḳ lā-cirem ḫilāfet sırrı budur ki ol Ḥaḳḳ Taʿālā’nuŋ ẕātına ve ṣıfātına maẓhar olub müẓahir ola. 119a.13.

bāri: Bāri beden yirinde ṣıfāt-ı beşerī taṣarrufıyla baġlanub cürümedi. 129a.5, Bāri eger bu ṣaʿādetden maḥrūm ḳalursa zinhār ve zinhār kendüyi eşḳıyadan ḳılub ayruḳlaruŋ ḫayırlarını bāṭıl ve żāyiʿ ḳılmaya. 169a.8.

belki: Belki her kişinüŋ ḳademi altından būy ucına yol gider. 7b.7, Belki red ṭabancasıyla yüzine urdılar. 22a.14, Belki ol ḥaḳīḳatı derecesine yitişürler kim ol maʿrifet-i şuhūdīdür. 37b.2.

cün: Bilgil ki Ḥaḳḳ Taʿālā cün ʿālem-i mülk-i melekūt ṭılsımını biri birine baġladı. 41a.10, İmdi şöyle bilgil cün bir eṣer ṣıfat-ı raḥmān feyżinden ʿālem-i ecsāma yitişmek isteye. 63b.15, Ve cün bahā aŋılmaz. 75a.11.

cünki: Cünki felāsife delīlsüz bu yola ḳadem urdılar. 78b.1, cünki göŋül āyinesi ṣafā bulmış idi. 79a.10, Cünki mürīd kendüyi şeyḫ vilāyetinüŋ perr ü bālı altında teslīm ide. 80a.3, Cünki bu maḳāma yitişdiler. 80a.16.

daḫı: Daḫı bundan ġayrı ḫaṣletler ki geliserdür. 81a.16, Ayruḳ daḫı vāsıṭa ḳalmadı. 82a.1, Ve daḫı yumurdalar anuŋ altında ḳorlar. 84a.16, Daḫı şöyle bilgil ki irādet insāniyyet ṣıfātından degüldür. 86b.12.

eger: Ve eger bir kişi dilese kim perveriş kendü ʿilmiyle ve ʿaḳlī muḳteżāsınca ide. 87a.5, Eger şimdi bir kişiye bu rūzigārda ḫastalıḳ vāḳıʿ olsa ṣıḥḥat ārzū ḳılub muʿāleceye himmeti olsa nice ide. 87b.4, Ve līkin eger bundan girü ḳalacaḳ olursaŋ farż it ki cümle mevcūdāt senüŋ ola. 89b.2.

---

[140] Kamil TİKEN,**age.**, s.50

egerci: Ve egerci nāz maḳāmına daḫı düşse kendüyi tekellüf ile niyāz ʿālemine getüre. 91a.1, Egerci dursa ve otursa ẕikirle dura, otura. 97a.9, Egerci meşāyiḫ selef Ḳaddes-Allah ervāḥda bu ḥaḳāyıḳı keşf itmekde artuḳ iḳdām itmediler. 114b.1.

illā: Ve illā evvelki ʿaṣırlarda hic kimsenüŋ ol tāīfeden zehresi yoġ idi. 148a.10, Ve illā memleket ve raʿiyyet aḥvālleri muḫtelif olub żāyiʿ olur. 167b.4, Ve illā eger mālın bir kezden terk idecek olursa Ḥaḳḳ yolına ve dünyādan iʿrāż iderse evvelki maʿnice ki gecdi. 192a.13.

imdi: Geldük imdi ol ticāret ki āḫiret icün ola. 192a.15, İmdi bu dünyā ḫāneḳāhında daḫı ḫalḳ iki ṭāīfedür. 197a.1, Pes imdi cünki bu iki ṣıfāt ki ẓulmet ve küdüretdür. 12a.17, İmdi mülk oldur ki bu göz ile görine ve bu ḳulaḳ birle işidile. 15b.13.

ḳacan: Ḳacan ki bir kişi bularuŋ birisiyle mübtelā olsa cehennemüŋ yidi derekātından biriyle mübtelā olmış olur. 131a.3, Ḳacan kemāline irişse ve daḫı nefsüŋ hic bir maḳāmda bu nāz gülüŋi ve bu ḫaṭarı yoḳdur. 134b.1, Ḳacan anı işleyesiz. 157b.14, Ḳacan mühmel ḳosa pes bularuŋ cevābını ol virse gerek. 170b.5.

ki: Ve eger ḳıyāmet ṣaḥrāsında dirsek evvel güher ki yir ṣadefinden baş ḳaldura. 43b.11, ol vaḳt ki ḳavrān girü dönesi oldı. 44b.13, Her rūḥuŋ ki münāsebeti var idi. 59b.13, Bilmediler ki ʿaḳıldan daşda ne deŋlü āletler vardur. 68a.4, İmdi bu cümle kemālāt aŋa ol ḫiẓmet temresidür ki Şuʿayb'a (Aleyhisselām) itmişdi. 77b.7, Bunuŋ ile ki yolı görmek mümkin. 78a.4.

kim: Ol kim kāīnātuŋ ʿārifidür. 78a.10, Ve gāh olur kim fāsid māddeler ġalebe ider. 78b.17, Gerek kim ḥalīm ve yük cekici ola. 85b.4, gerek kim kendüyi ġabya teslīm ide. 86a.2, Zīrā ki ṣāḥib-i vilāyetüŋ ẕikri anuŋ vilāyeti şeceresinüŋ yimişidür kim ol toḫmı ol daḫı bir vilāyet telḳīninden daḫı almışdur. 96b.17.

Suzan Tokatlı, '-ki ve –kim' edatlarıyla ilgili şunları söylemektedir: " Bugün Türkiye Türkçesinde sıfat-fiil, zarf-fiil, ve isim fiil ekleriyle ifade ettiğimiz anlamların Eski Anadolu Türkçesi döneminde, yaygın olarak ki, kim bağlama edatı ve ilgi zamirlerinin etkisiyle zaman ve kip eklerine yüklenerek ifade ettiği görülmektedir."[141]

līkin: Ve līkin ḥicāb-ı rūḥānī ve ḳalbī ardından idi. 108b.8, Ve līkin rübūbiyyet cünki bisleyici ve bāḳī dutucıdur. 116a.13, Līkin ẕātın ve ṣıfātın iẓhār itmek idi. 119b.4, Līkin kendü vücūdumı ifsād idib cemāl-i Ḥażret'e fidā ḳıluram. 143b.8.

---

[141] Suzan TOKATLI, " Eski Anadolu Türkçesi Metinlerinde 'ki, kim' Bağlama Edatı ve İlgi Zamirlerinin Zaman ve Kip Eklerine Yüklediği Görevler", **Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi**, C.VI, S.I, s.23

meger: Meger ol nesnede ki mülke ziyānı ve ẖaleli dege. 176b.4, Meger ki bilmeye ve kimseyi kendü ṣanʿatından maġbūn itmeye. 197b.15, Meger ki bir kimseden istimāʿ ideler. 8a.14, Meger bu istiḥḳāḳ bu şaḫṣa ṣıfāt yolından ola. 23a.9, Meger kim kemāl-i maḳṣūda irişmiş ola. 90b.16.

niteki: Niteki Mūsā ve Ḫıẓr ʿAleyhisselām anlaruŋ vāḳıʿasında oldı idi. 92b.3, Niteki anuŋ şerḥi beyān olısar. 96b.7, Niteki Meryem ḥaḳḳında buyurdı. 100a.9, Niteki yumurda va ḳuş ṣūretinde gecdi. 101a.11, Niteki bu gün secde ḳıbleye ve Kaʿbe'ye degüldür. 119b.11.

nitekim: Nitekim Ebū'l Ḥasan-ı Ḫaraḳānī aydurur. 86b.13, Nitekim gelmişdür. 89b.13, Nitekim ibtidā emrde kişi dilese ki dīn-i İslām'a gire. 97a.12.

tā: Tā her nevʿ ile aŋa meded eyleye. 85b.4, Tā kim mürīd ürkmeye ve irādet ṭuzaġından ṭaşra sıcramaya. 85b.5, Tā kim mürīd küstāḫ olmaya ki vilāyeti mededinden maḥrūm ḳala. 86a.11.

ve: Ḥażretde ve daḫı pādişāha vācibdür … 170b.5, Anda siyāset ve diyānet ve mürüvvet ola. 170b.7, Ve hem ḳıyām ḫaber virür aŋa ki ḥayevānlıḳ maḳāmından insāniyyet mertebesine geldi. 56a.8, Pes bu ṣıfat ḳalbe dirlik ve ʿilim ve ʿaḳıl bağışlar. 64b.1, Kendünüŋ ḥaẕẕını ve naṣībini ana bağışlaya. 85b.13.

velī: Velī cān kisvetinde uş göründi ṣūret-i dildār 111b.2, Velī sıyrusu senden semenden ḫārī zīrekler bilür. 200a.2.

yāḫūd: Ücünci ol ki rūḥ bedenden taʿalluḳın kese iḫtiyār ile yāḫūd ıżtırār ile ki aŋa biz maʿād dirüz. 5a.11, Biz bilmezdük kim andan artuḳ kimse secdeye lāyıḳ ola yāḫūd şerīki ola. 23a.2, Yāḫūd ol kişinüŋ elinde acılur ki miftaḥı ol virmiş ola anuŋ eline. 41b.1.

yaʿni: Yaʿni ol ʿālem ki andan geldük. 42a.15, Yaʿni baŋa fażīlet virdiler sāīr-i enbiyānuŋ üzerine altı nesne ile. 44b.15, Yaʿni eger hevā olmasa idi hic kimse Ḥaḳḳ'a irişmezdi. 62b.4, Yaʿni ṭamarlar vardur. 64a.2.

yoḫsa: Yoḫsa Ḥaḳḳ Taʿālā ḳādir idi kim Ādem'üŋ bilinde iken sūāl ideydi. 59b.17.

zīrā: Zīrā ki vücūd bir ẕenbdür ki aŋa beŋzer. 118b.7, Zīrā ki ol daḫı hem rūḥāniyyet ʿālemindedür. 121b.3, Zīrā ki aṣıl ol idi ḳalb ve nefs. 125a.9, Zīrā ceẕbe taṣarrufıyla maḥv olur. 126b.6, Zīrā bunlar āḫirete intiḳāl itdüklerinden kendü maḳāmlarına yitişi bilürler. 129b.10.

2.7.3. Kuvvetlendirme Edatları:

hem: Şerbet-i ʿışḳ-ı nūş iden hem yine ehl-i derd ola. 144a.5, Ve ammā eşḳıyā anlar daḫı iki ṭāīfedür. 145a.4, Ve hem benü İsrāil ki buzaġuya ṭabdılar. 156a.12, Ve āḫiri hem ḫor ṭopraḳ olısar. 166b.16, Ve hem raʿiyyet ḫarāb olur. 175b.1.

daḫı: … her dem bir daḫı fāīde bu kim bī-ḫaberler bu kelāmuŋ devletinden intibāh ḥāṣıl ola. 4a.2, Diledi kim iki dilden bī-ḫaber olan ṭālibler daḫı anlaruŋ kelāmından bī-naṣīb ḳalmayalar. 8a.17.

2.7.4. Soru Edatları:

ʿaceb: bu ne ʿacebdür ki Ḫoca'dan taṣarrufı selb itdiler. 52a.5, ʿAceb ḫaber nice nice aldı göŋül ki luṭfuŋdan 110a.15.

mıdur / midür: Dilberümdür gelen yāḫūd bād-ı ṣabā mıdur? 73b.10, Ve eger nefs fużulluḳ idüb bahāne ḳılsa ki bu şeyḫ-i kāmil midür? 88b.15.

ne: Pes kör kişinüŋ ḳatında ḳuḥl-i aġbar ne ḳıymet getüre. 199b.9, … ol vaḳt ḫaberdār olur kim ol kimdür ve ne yirden ve neye ve ne yire varısar? 6a.5, Yaʿni ücünci faṣıl anı beyān ider ki bu kitāb Türkī dilinde vażʿ olınduġına ḥikmet ne idi. 8a.8.

nedür: İmdi rūḥ nedür? 13a.5, Bilmezlerdi ki bu mecmūʿa nedür? 21a.3, Ol tütün nedür? 52a.13, ammā anuŋ yiri Ādem'üŋ ḳalbinde nedür? 58b.14, Ve hem kelime-i iḫlāṣ maḫṣūṣ olduġına sebeb nedür? 93b.5.

neden: "neden, niçin" sebep mefhumu arayan soru edatıdır.

Tā ki ṣoram aŋa neden yitişdi bu ḥāl? 182b.14, İy gül neden dil-dārumuŋ yüzine düşdüŋ sen naẓīr 28b.3, Neden şöhret belāsından kör olub görmezler? 38a.13, Neden lāzım oldı ki her ḳavum kendü peyġāmberi dīnini ḳoya. 45b.11.

nice: Nice yaḳmasun vücūdın pervāne gibi ʿāşıḳ 52b.13, Nice kitāblar tecelli ideydi aŋa. 56b.13, Ammā ol ki nefesüŋ çāşnisi nice ḥāṣıl oldı 59a.5, Bunı daḫı bilgil ki anuŋ terbiyeti ve tezkiyeti nicedür? 60a.16.

nicün (ne+icün): Nicün ʿaḳıl andan ötrü Ḫaḳḳ'ı ve ḫalḳı incide? 165b.13, Ammā saŋa ḫaber vireyim ki nicün anı ben böyle ḳıldum? 182b.16, Nicün yaşını ṭaşında dutmaduŋ? 198a.3.

2.7.5. Ünlem Edatları:

Bazı edatlar ise çağırma ve seslenmeleri, his ve heyecanları; korku, sevinç, keder, ıstırap, nefret, hayıflanma, şaşkınlık, acıma gibi ruh hallerini; yasaklama, tastik,

red, gösterme, sorma gibi anlatım biçimlerini ifade ederler.[142] Bunlara da ünlem edatları (ünlemler) adı verilmektedir.

2.7.5.1. Çağırma Ve Hitap İfadesi Taşıyanlar:

iy: Ki seni baŋa muḥibb ẓan iderem dāīm iy yār 17b.4, Ve iy ḥuriler teşbīḥ idüb nidā ḳıluŋ 29a10, Cünki ʿayyārlıḳ oldı işümüz iy dil-dār 91a.14, Luṭfuŋdan ayru iy şāh dutamazam ḳarārı 94a.3, Vaṣlum serābını dökicek göŋlüne iy yār 101a.6.

yā: Aŋdur yā Muḥammed anlara ol devletlü günleri 31b.7.

2.7.5.2.Teessür İfade Edenler:

Bunlar; acı, üzüntü, keder, hayıflanma, gibi duyguları ifade eden sözlerdir. Metnimizde teessür ifade eden ünlem edatlarına şu örnekleri verebiliriz:

zihi: Zihi devlet ki bir kişi gör icinde uyuya ʿamellerden fāriġ. 169a.1, Zihi firāḳ zihi ḥaṣret ü zihi ḫaclet 180a.14.

zinhār: Ayaġum arġıdı diyüb bu yoldan ḳalmaġıl zinhār 76a.5, Zinhār ecnebi göricek esme ol ḫamūş 130b.9, Ya devletine ġarra olub ḳalma zinhār 167b.8.

āh: Pes āh idib ayıda 193a.17, Pes bir āh eyledi. 27b.8, Pes ṣāḥib-i māl āh idib ayıda 193b.11.

2.7.6. Gösterme Edatları:

uş: Meṣelā uş ẓulmet gibi ki ḳanda vardur. 13b.1, Uş gökler ve yılduzlar ve yirler gibi ḳamusı bu nefs ḫamır māyasını anuŋ ʿaḳlı neticesinden alur. 17b.11, Uş gelib maʿlūm olısar. 63b.14, eger ol cān fānī oldıysa uş bir cān ki dāīm bākīdür. 77a.6.

uşbu: Sen gerek kim uşbu yolda az azuḳdan ṭoyasın 89a.9.

uşda: Cemālüŋ şemʿine cānā ben oldum uşda pervāne 74b.3.

2.7.7. Karşılaştırma Edatları:

"Bağlama edatlarının bir çeşidi olan bu edatlar karşılaştırılan grupları veya unsurları birbirine mukayese yoluyla bağlar. Bu edatlar bağladıkları unsurlardan umumiyetle önce gelirler."[143]

gāh … gāh … : Ṣıfat-ı celāl tecellisinde gāh setr olur gāh ẓuhūr. 118a.7-8.

hem … hem …: Hem kendüŋüze nafaḳa virüŋ ve hem dervīşlere ṣadaḳa virüŋ. 198b.7, Ḳur'ān'uŋ hem ẓāhiri var ve hem bāṭını var 16a.10, Zīrā ki biz hem ʿāşıḳ ve hem maʿşūḳuz. 16a.15-16, Hemān şimdi gör ki aġzuŋ hem aġacdan ve hem yimişden ḫaẓẓı ve naṣībi vardur. 36a.15.

---

[142] Muharrem ERGİN, **Türk Dil Bilgisi,** s.349.
[143] Necmettin HACIEMİNOĞLU, **age.,** s.261

ne … ne …: Yaʿni Muḥammed ʿAleyhisselām ne sizden ve ne sizüŋ ʿālemüŋüzden idi. 42b.15, Ne bu göz ile görebilür ve ne bu ḳulaġıla işidibilür. 73a.10, sālik-i mübtedī ḫod bu yolı ne görebilsün ve ne ḳadem ile seyr idebilsün. 78a.8, Ne bunlaruŋ gelmesinde ziyāde ḥarīṣ ola ve ne gitmesinde melūl olub bu işde süstlük göstere. 86a.3-4.

ya … ya …: Nūr-ı ilāhī birle ol nebiye ya evliyāya ya mü'mine olur, özgeye olmaz. 103a.17, Ṣāliḥ oldur ki mü'min ya veli ya nebi anı görür. 103b.6, Ve gāh olur ki güneş ve ay ve yılduzlar ḥavż icinde ya deŋiz icinde ya ırmaḳ icinde ya sulu cāh icinde ya āyine icinde müşāhede olur. 108a.13.

2.8. FİİLLER

İş, oluş ya da hareket bildiren kelimelere fiil denir. Mustafa Özkan fiilleri bir oluş ve kılışı şahsa ve zamana bağlı olarak bildiren kelime türleri olarak tarif etmektedir.[144]

2.8.1. Şahıs Ekleri:

Fiil çekiminde kullanılan şahıs ekleri ekleri, zamir menşeli ve iyelik menşeli olmak üzere başlıca iki gruba ayrılır. Emir kipi için de başka ekler kullanılmıştır.

2.8.1.1. Zamir Kökenli Şahıs Ekleri:

Geniş zaman, anlatılan geçmiş zaman, gelecek zaman ve istek kiplerinin çekiminde zamir kökenli şahıs ekleri kullanılmaktadır.[145] Metnimizde kullanılan zamir kökenli şahıs ekleri şunlardır:

1. Tekil şahıs: -m / -am / -em / -ın / -in: -ın / - in şekline metnimizde rastlanmamıştır.

aŋlayam 29b.1, oynamayam 123b.10, bağışlayam 25a.10, yaḳaram 43a.12, görem 44a.5, virürem 44b.8, ögrenmişem 50a.1.

2. Tekil şahıs: -sın / -sin: aydursın 50a.2, isteyesin 51b.15, idesin 54a.17, gelesin 56a.16, ḳılasın 57b.3, yitişesin 57b.9, varasın 58a.8, dutarsın 74b.4, varımazsın 76a.5, dimeyesin 83a.16, ḳoyasın 89a.9.

3.Tekil şahıs: 3. tekil şahıs eksizdir. Genellikle -dUr bildirme ekiyle birlikte kullanılır. olmışdur 132b.3, dutmışdur 133b.13, ṭoġmışdur 134a.8, yitişmiş 136a.10, itmiş 137b.6, bilmişdür 146a.11, gelmez 156a.7, yitişmez 158b.2, istemez 163b.4, olmaz 193a.7, ḳalmaz 196a.3.

---

[144] Mustafa ÖZKAN, **age.**, s.135.
[145] Nadir İLHAN, **agt.,** s.153

1. Çoğul şahıs: -uz / -üz / -vuz / -vüz: almışuz 23b.16, ḳomışuz 25a.16, dutmışuz 68b.10, ururuz 91a.12, ayduruz 116b.12, olısaruz 147a.17, idevüz 148b.14, cekecüz 16a.15, virsevüz 25a.4, ögredevüz 42a.4, dilesevüz 48a.13, bulavuz 48a.13, olavuz 142a.4.

2. Çoğul şahıs: -sız / -siz: bilürsiz 29a.11, diyesiz 33b.11.

3. Çoğul şahıs: -lar / -ler: olmışlardur 31b.6, avudurlar 32a.16, dutdular 32b.17, ḳılurlar 40a.4, dururlar 41b.12, uġramışlardur 49a.14, dirler 50b.5, virürler 60a.12, girürler 60b.9, döndürmemişlerdür 75a.13, dimişlerdür 85b.10.

2.8.1.2. İyelik Kökenli Şahıs Ekleri:

Görülen geçmiş zaman ve şart çekimlerinde iyelik kökenli şahıs ekleri kullanılmaktadır.[146]

1. Tekil şahıs: -m: icdüm 100b.13, ḳıldum 14a.12, buldum 21a.5, buyurdum 25a.17, yutdum 80a.11, ḳavışdum 143a.8, eyledüm 161b.5, işitdüm 169b.14, görmedüm 184b.5, itmedüm 193a.15, icmeyeydüm 17a.12.

2. Tekil şahıs: -ŋ: işitdüŋ 20b.11, gizledüŋ 22b.10, düşdüŋ 24b.4, itdüŋ 56b.3, geldüŋ 56b.9, ḳılduŋ 74b.4, ucarduŋ 124b.3, dutmaduŋ 198a.3, dilerseŋ 13a.5, isterseŋ 20a.13, görseŋ 44a.6, olursaŋ 89b.2, ḳosaŋ 121a.15, ḳılursaŋ 187b.10.

3. Tekil şahıs: 3. tekil şahıs eksizdir. buyurdı 191a.15, ḳıldı 191b.13, ḳalmadı 192a.15, oldı 193b.13, bildi 194b.14, gördi 195a.5, acıldı 196b.7, urdı 198a.1, itse 198a.4, dilese 4b.8, girse 4b.13, yitişse 31b.12, olursa 38a.11, ḳılsa 43a.7.

1. Çoğul şahıs: -k / -ḳ: eyledük 51a.13, geldük 57a.14, didük 60b.10, gecürdük 80a.16, olduḳ 91a.11, ḳoduḳ 142a.5, urduḳ 144a.16, ḳalduḳ 156b.9, ḳılmaduḳ 25a.7, dutsaḳ 133a.10, dirsek 43b. 12, itsek 94a.10.

2. Çoğul şahıs: -ŋuz / -ŋüz: ḳılurduŋuz 143b.6, duruŋuz 21a.5, sanmaŋuz 33b.8, gelüŋüz 23a.3, bildüŋüz 45b.16, diseŋüz 17a.5.

3. Çoğul şahıs: -lar / -ler: virmediler 22a.14, didiler 23a.10, itdiler 23a.11, gezdürdiler 25b.14, ḳıldılar 26a.1, dutdılar 26a.5, baġladılar 26b.5, ayıtdılar 27b.8, ekseler 33b.17, diseler 45b.10, virmeseler 72a.17, ḳılsalar 75b.13, sacsalar 96b.14.

2.8.1.3. Emir Kipi Şahıs Ekleri:

Metnimizde emir kipi için kullanılan şahıs ekleri aşağıdaki gibidir:

1. Tekil şahıs: -ayın / -eyin: olmayayın 93a.10, ideyin 139b.9, göreyin 21a.6.

---

[146] Nadir İLHAN, **agt.,** s.153

2. Tekil şahıs: -ġıl / -gil ve eksiz: gel 30a.14, oḳı 57b.5, dönder 57b.6, dut 66a.5, işitgil 66a.6, eylegil 67b.16, bilgil 73a.4, görgil 154b.8, ḳalmaġıl 166a.17, ḳoġıl 24a.2, durġıl 76a.6.

3. Tekil şahıs: -sun / -sün: ḳılsun 51a.11, yaḳmasun 52b.13, baġlasun 120b.9, şıġsun 160b.10, bilsün 4a.7, yisün 49b.10, gelsün 50b.10, eylesün 51b.3, görebilsün 78a.8.

1. Çoğul şahıs: -alum / -elüm: ayıdalum 106b.13, baġlayalum 142b.9, ḳılalum 161b.4, ḳalmayalum 192a.4, varalum 23a.4, bilelüm 23a.4, işidelüm 109a.17, görelüm 122b.3.

2. Çoğul şahıs: -ŋ / -ŋuz / -ŋüz: duruŋuz 21a.5, şanmaŋuz 33b.8, dutduŋuz 46b.3, ḳılurduŋuz 143b.6, gelüŋüz 23a.3, bildüŋüz 45b.16, diŋüz 158a.1, bilüŋüz 1b.13, diseŋüz 17a.5.

3. Çoğul şahıs: -sunlar / -sünler: Metnimizde örneğine rastlanmamıştır.

2.8.2. Fiil Çekimleri:

2.8.2.1. Haber (Bildirme) Kipleri:

2.8.2.1.1. Görülen Geçmiş Zaman:

Görülen geçmiş zaman eki olarak -dı / -di / -du / -dü kullanılmıştır. Üçüncü tekil ve çoğul şahıslarla düz, diğer şahıslarla yuvarlak ünlülü olarak kullanılan bir ektir. Yazılış bakımından ünsüz benzeşmesine tabi değildir.

1. Tekil şahıs: ḳorḳardum 17a.10, buldum 21a.5, yaratdum 28b.17, geldüm 43b.5, gördüm 70b.6, yitişdüm 80a.10, icdüm 100b.13.

2. Tekil şahıs: geldüŋ 120a.12, fidā eyledüŋ 124a.2, görmedüŋ 147b.16, bildüŋ 198a.11, aŋladuŋ 11b.4, ayıtduŋ 13b.8, bulduŋ 24b.3, unutduŋ 29a.2.

3. Tekil şahıs: iderdi 29a.7, gezdi 29a.16, diledi 30b.2, yitişdi 30b.17, düşdi 31a.7, oldı 31a.10, buyurdı 31a.17, ḳıldı 32a.14.

1. Çoğul şahıs: didük 35b.8, geldük 36a.5, bildük 36b.16, gönderdük 10a.3, naẓar eyledük 23a.8, irişdürdük 30b.6, olmaduḳ 46a.3, dutduḳ 46b.1, ḳalduḳ 156b.9.

2. Çoğul şahıs: dutduŋuz 46b.3, bildüŋüz 45b.16.

3. Çoğul şahıs: ḳıldılar 7a.2, oldılar 7a.5, uzatdılar 17a.1, aldılar 17b.14, ḳodılar 21b.15, urdılar 22a.15, didiler 23a.10, itdiler 23a.11, gezdürdiler 25b.14, dilediler 26a.2.

Görülen geçmiş zamanın olumsuz çekimi: Olumsuzluk, cümlede yüklemin bildirdiği oluş ve kılışın olumsuz olarak gerçekleştiğini gösterir.[147] Ahmet Buran olumsuzluk ekiyle ilgili şunları söylemektedir. "Türkçede olumsuzluk, genel olarak –mA ekiyle sağlanır. Türkçenin eklerinin büyük çoğunluğu kelimelerin ekleşmesiyle meydana gelmiştir; - mA eki de böyle bir ektir."[148] Görülen geçmiş zamanın olumsuz çekimi -ma / -me ekleri ile yapılmaktadır.

Yaratmadum 34b.14, bulmadum 43b.5, olmaduḳ 179a.17, almadı 182a.16, ḳalmadı 192a.15, itmedüm 193a.15, bildürmedüŋ 22b.11, getürmedüm 29b.8.

2.8.2.1.2. Anlatılan (Öğrenilen) Geçmiş Zaman:

Anlatılan geçmiş zaman eki -mış / -miş'tir. Ek bütün şahıslar için düz ünlülüdür.

1. Tekil şahıs: ṣarmışdum 17a.7.

2. Tekil şahıs: itmişsin 28b.3, cıḳamamışsın 81b.4, baġlamışsın 40b.10.

3. Tekil şahıs: ḳılmışdı 52b.7,olmışdı 59b.8, ḳablamış 61b.7, ulaşmış 64b.2, düşmişdür 64a.9, bulmış 64b.17, düzmişdür 66a.3, dimişdür 66a5.

1. Çoğul şahıs: dutmışuz 68b.10, ḳurmışuz 142b.5, almışuz 23b.16, ḳomışuz 25a.16, itmişüz 125a.10, virmişüz 185a.8, icmişüz 14a.11, gitmişüz 14a.12.

2. Çoğul şahıs: almamışsız 143b.17, ḳoymamışsız 143b.17.

3. Çoğul şahıs: gecmişlerdür 144b.5, döndürmişlerdür 145a.13, düzmişlerdür 146b.13, getürmişlerdür 154b.12, olmışlardur 169a.12, buyurmışlardur 172a.10, almışlardur 177b.10.

Anlatılan geçmiş zamanın olumsuz çekimi: Anlatılan geçmiş zamanın olumsuz çekimi –ma / -me ekleriyle yapılmaktadır.

olmamışdur 179a.8, dutmamışdı 13b.7, ḳılmamışlar idi 26a.15, bulmamışlar idi 45a.10, virmemişdi 47a.11, itmemişdür 66a.4, döndürmemişlerdür 75a.13.

2.8.2.1.3. Gelecek Zaman:

Eski Anadolu Türkçesinde umumī gelecek zaman eki –ısar / -iser'dir. Bu ek Eski Türkçe döneminde ve günümüzde bulunmamaktadır. "Bugün kullandığımız –acak / -ecek eki ise Eski Anadolu Türkçesinde ve Türkmencede kullanılmaya başlanmıştır." [149]

---

[147] Zeynep KORKMAZ, **Gramer Terimleri Sözlüğü,** TDK yay. Ankara 1992, s. 114

[148] Ahmet BURAN " Olumsuzluk Ekinin (-mA) Türk Lehçelerindeki Ses Bilgisi Görüntüsü Üzerine Bir Değerlendirme", **age.,** s. 306-311

[149] Zeynep KORKMAZ, "Türkçede –acak / -ecek Gelecek Zaman (Futurum) Ekinin Yapısı Üzerine", **Türk Dili Üzerine Araştırmalar,** TDK yay., Ankara 1995, C.I, s.3

Metnimizde de gelecek zaman ifadesiyle–acak / -ecek kullanılmıştır. Ancak genellikle olursa fiilinden önce gelerek birleşik çekim oluşturmuştur.

-ısar / -iser:

1. ve 2. Tekil şahıs: Metnimizde 1. ve 2. tekil şahıs örneğine rastlanmamıştır.

3. Tekil şahıs: geliser 13a.11, deyiser 45a.11, biliserdür 49b.7, öliserdür 113a.16, gidiser 121b.13, göriser 182b.3, olısardur 22b.4, dutısar 28a.13, varısar 28a.13, ḳılısar 167a.9.

1. Çoğul şahıs: olısaruz 147a.17, bulısaruz 148a.1, öliserüz 148a.1.

2. Çoğul şahıs: Metnimizde örneğine rastlanmamıştır.

3. Çoğul şahıs: viriserler idi 50b.5, öliserler 148a.1, ḳılısarlar idi 99a.6, yanısarlar idi 123a.12, bulısarlar 148a.2, ṣorısarlardur 190b.14.

-acak / -ecek:

1. Tekil şahıs: idecek olursam 17b.1, yaḳmayacaḳ olursam 123b.4.

2. Tekil şahıs: idecek olursaŋ 182b.15, ḳalacaḳ olursaŋ 89b.1, ḳılmayacaḳ olursaŋ 90b.5.

3. Tekil şahıs: işleyecek olursa 164a.2, virecek olursa 199a.13, yitişecek olursa 22a.11, kesmeyecek olursa 26a.17, gözleyecek olursa 37b.14, götürecek olursa 38a.17, baġlayacaḳ olursa 31b.16, oturacaḳ olursa 43a.8, bulmayacaḳ olursa 54b.13.

1. Çoğul şahıs: idecek olursaḳ 31a.3, ḳoyacaḳ olursavuz 29a.3, aŋduracaḳ olursaḳ 40a.16.

2. Çoğul şahıs: Metnimizde örneğine rastlanmamıştır.

3. Çoğul şahıs: gidecek olurlarsa 186a.1, bulmayacaḳ olurlarsa 5b.14.

Not: Metnimizde –acak ekinin şahıs eki aldığı tek örnek ikinci tekil şahsa aittir.

olacaḳsın 198a.17.

Gelecek zamanın olumsuz çekimi: Gelecek zamanın olumsuz çekimi –ma / -me ekleriyle yapılmaktadır.

olmayısar 27a.3, ḳılmayacaḳ olursaŋ 90b.5, bulmayacaḳ olursa 54b.13.

2.8.2.1.4. Geniş Zaman:

Eski Anadolu Türkçesinde geniş zaman çekimi –r / -ar / -er / -ur / -ür'dür. Geniş zaman metnimizde bolca kullanılmıştır.

1. Tekil şahıs: aḳaram 43a.13, buyuram 124a.3, unuduram 133b.11, oluram 143a.15, dilerem 159b.15, getürürem 198a.13, bilürem 25a.8, virürem 44b.8.

2. Tekil şahıs: aydursın 50a.2, idersin 51b.10, yitişürsin 68b.7, dutarsın 74b.4, görürsin 113a.15, eylersin 22b.10, döndürürsin 29a.4.

3. Tekil şahıs: gelür 34a.9, gider idi 143b.1, dutar 149a.9, yazar 157a.14, düzer idi 117a.16, ögrenür 25b.6, ḳılur 32b.2, baḳar 194b.3, görür 26a.16.

1. Çoğul şahıs: götürürüz 16a.11, getürürüz 17b.8, gönderürüz 25a.6, iderüz 25a.7, dökerüz 29a.12, virürüz 45b.15, ayduruz 46a.3, buluruz 48a.14, ururuz 76a.1, dutaruz 149a.1.

2. Çoğul şahıs: bilürsiz 29a.11, gelürsiz 142b.12, göndürürsiz 187b.15, idersiz 198b.7, ḳorsız 187b.16.

3. Çoğul şahıs: yazarlar 188a.9, olurlar 189b.6, ḳalurlar idi 196b.14, cıḳarurlar 2b.10, şanurlar 7a.7, dirler 12a.14, görürler 20a.12, yitişürler 37b.2,

Geniş zamanın olumsuz çekimi: Geniş zamanın olumsuz çekimi –z ekiyle yapılmaktadır.

olmaz 39a.11, ḳılmazdı 40a.7, acılmaz 41a.12, bulmazam 44a.5, bitmez 45b.9, getürmezler 46a.9, bilmez 47a.3, yitişmez 50b.1.

2.8.2.1.5. Şimdiki Zaman:

Eski Anadolu Türkçesi dönemine ait metinlerde ve metnimizde şimdiki zamana ait özel bir ek bulunmamaktadır. Şimdiki zaman, geniş zaman kavramı içinde ifade edilmektedir. Mustafa Özkan şimdiki zamanla ilgili olarak "Bugün kullandığımız şimdiki zaman eki –yor, yorı- fiilinin ekleşmesiyle sonradan ortaya çıkmış bir ektir."[150] demektedir.

2.8.2.2. Dilek (Tasarlama) Kipleri:

Fiillerin basit çekimlerinde zaman kanramı taşımadan geleceğe yönelik plan ve istekleri anlatan kiplere tasarlama kipleri denir.[151] Tasarlama kiplerini Eski Anadolu Türkçesinde görevlerinden dolayı ayrı ayrı şekillerde görmek zordur. Bu konuda Gürer Gülsevin şunları söylemektedir: " Bugün 'Dilek – İstek Kipleri' başlığı altında verilegelen 'Emir', 'İstek', 'Dilek-Şart' ve 'Gereklilik' kiplerini Eski Türkiye Türkçesinde fonksiyonları itibarı ile ayrı ayrı müstakil şekillerde gösterebilmek oldukça

[150] Mustafa ÖZKAN, **age.,** s.135
[151] Hatice ŞAHİN, **age.,** s.62

güçtür. Bu kiplerin hepsinde ‘bir şeyin yapılmasının *ben* tarafından istenmesi vardır. Eski Türkiye Türkçesinde tek bir şekil, hemen hemen bütün tür ve derecelerde istek bildirebilmektedir.” [152]

2.8.2.2.1. İstek Kipi:

Bu kipin eki –a / -e’dir.

1. Tekil şahıs: olam 118a.2, dutam 123a.6, buyuram 124a.3, varam 155a.15, ṣoram 182b.14, görem 44a.5, bilem 29b.1.

2. Tekil şahıs: bulasın 2b.6, olasın 29b.11, dutasın 30a.2, bıraġasın 30a.2, ayıdasın 56a.12, ḳılasın 56a.14, yitişesin 57b.9, bilesin 84a.12, idesin 132a.10.

3. Tekil şahıs: gele 31b.8, bula 40b.3, ḳoya 193b.9, baḳa 136a.3, ṣaḳına 192b.7, döndüre 67a.11, duta 69b.4, ceke 80a.17.

1. Çoğul şahıs: olavuz 91a.13, ḳalduravuz 154b.14, ḳoyavuz 154b.14, acavuz 42a.4, ögredevüz 42a.4, gösterevüz 142b.6, idevüz 148b.14, cekevüz 16a.15.

2. Çoğul şahıs: eyleyesiz 22b.16, diyesiz 33b.11, bilesiz 46b.3, işleyesiz 157b.14.

3. Çoğul şahıs: ḳılalar 26a.11, bağlayalar 26b.16, uralar 30a.17, sacalar 34a.12, olalar 34b.4, acalar 42a.8, bileler 42b.4, isteyeler 45a.1, diyeler 46a.3, vireler 47a.8.

İstek kipinin olumsuz çekimi: İstek kipinin olumsuz çekimi –ma / -me ekleriyle yapılmaktadır.

ḳoymaya 51b.14, bulmayalar 54a.16, acılmaya 54b.2, ḳaldurmaya 67a.17, ḳalmaya 69b.9, irişmeye 71b.17, itmeye 72b.11, indürmeye 75b.13.

2.8.2.2.2. Gereklilik Kipi:

Eski Anadolu Türkçesi metinlerinde ve metnimizde gereklilik kipi için özel bir ek yoktur. Bu kip genellikle “gerek, -a / -e gerek, -maḳ / -mek gerek, -sa / -se gerek” şekilleriyle oluşturulmuştur.

gerekdür 195a.5 – 196a.4 - 25a.4 – 35b.7, bıraḳmaḳ gerek 76a.11, olmaḳ gerek 84b.13, olsa gerek 89b.10 – 39a.1 – 165a.12, itmek gerek 90b.5, ṣaḳlamaḳ gerekdür 91b.7, düzmek gerek 94b.7, bulsa gerek idi 130a.8, ṣorsa gerek 170a.7, virse gerek 170b.5, göndürse gerek 170b.9, yise gerek 189b.13, itse gerek 191a.6, cekse gerek 140b.1, düşse gerek 143b.16, bulmaḳ gerek 151b.4, dutmaḳ gerek 190a.6.

---

[152] Gürer GÜLSEVİN, “Eski Türkiye Türkçesinde ‘İstek Kipi’ Üzerine”, TDK-Fransız Anadolu Araştırmaları Enstitüsü, Osmanlı Türkçesi Öncesi Eski Türkiye Türkçesi Toplantısı, İstanbul 1999, s.11.

Gereklilik kipinin olumsuz çekimi: Gereklilik kipinin olumsuz çekimi –ma / -me ekleriyle oluşturulmaktadır.

ḳomamaḳ gerek 168a.14.

2.8.2.2.3. Emir Kipi:

Emir kipinde her şahıs için farklı ekler kullanılmaktadır.[153] Ayrıca istek kipi ile emir kipi arasında bugün olduğu gibi o zaman da anlam açısından bir yakınlık vardır. Buna bağlı olarak bazı emir ifadelerinin istek kipiyle çekimlendiği görülmektedir.

1. Tekil şahıs: -ayın / -eyin: olmayayın 93a.10, ideyin 139b.9, göreyin 21a.6.

2. Tekil şahıs: -ġıl / -gil ve eksiz: gel 30a.14, oḳı 57b.5, dönder 57b.6, dut 66a.5, işitgil 66a.6, eylegil 67b.16, bilgil 73a.4, görgil 154b.8, ḳalmaġıl 166a.17, ḳoġıl 24a.2, durġıl 76a.6.

3. Tekil şahıs: -sun / -sün: ḳılsun 51a.11, yaḳmasun 52b.13, bağlasun 120b.9, sıġsun 160b.10, bilsün 4a.7, yisün 49b.10, gelsün 50b.10, eylesün 51b.3, görebilsün 78a.8.

1. Çoğul şahıs: -alum / -elüm: ayıdalum 106b.13, bağlayalum 142b.9, ḳılalum 161b.4, ḳalmayalum 192a.4, varalum 23a.4, bilelüm 23a.4, işidelüm 109a.17, görelüm 122b.3.

2. Çoğul şahıs: -ŋuz / -ŋüz: duruŋuz 21a.5, şanmaŋuz 33b.8, dutduŋuz 46b.3, diŋüz 158a.1, ḳılurduŋuz 143b.6, gelüŋüz 23a.3, bildüŋüz 45b.16, bilüŋüz 1b.13, diseŋüz 17a.5.

3. Çoğul şahıs: -sunlar / -sünler: Metnimizde örneklerine rastlanmamıştır.

Emir kipinin olumsuz çekimi: Emir kipinin olumsuz çekimi –ma / -me ekleriyle yapılmaktadır.

varmasun 49b.11, yaḳmasun 52b.13, olmasun 105a.13.

2.8.2.2.4. Dilek – Şart Kipi:

Dilek-şart kipinin ekleri –sa / -se'dir. Metnimizde oldukça yaygın olarak kullanılan bir kiptir.

1. Tekil şahıs: olursam 123b.4, varursam 141a.9, dilersem 155a.15.

2. Tekil şahıs: olursaŋ 182b.15, ḳılursaŋ 187b.10, şorsaŋ 35a.16, ḳosaŋ 121a.15, dilerseŋ 161b.3, ölürseŋ 2a.1, dirseŋ 13b.12, isterseŋ 20a.13.

---

[153] Faruk K. TİMURTAŞ, **age.,** s.128

3. Tekil şahıs: olsa 133b.10, ḳalsa 134a.14, ḳorḳsa 140b.4, uġrasa 140b.9, bağlansa 141a.7, düşse 143b.16, gelürse 144a.4,söylese 148b.7, irişse 154b.5, itse 154b.11, virse 157a.8, istese 157a.10, dise 158a.4, dilese 158b.11.

1. Çoğul şahıs: dirsek 43b.14, itsek 94a.10, ḳursaḳ 122a.7, dutsaḳ 133a.10.

2. Çoğul şahıs: Metnimizde örneklerine rastlanmamıştır.

3. Çoğul şahıs: olsalar 163b.3, ṣorsalar 164b.8, ḳılsalar 177a.3, acsalar 189a.17, baḳsalar 196a.11, dileseler 199a.4, ekseler 33b.17, diseler 45b.10, itseler 121a.9, irişseler 126a.11, düşseler 128a.11, icseler 132a.2.

Dilek – şart kipinin olumsuz çekimi: Dilek – şart kipinin olumsuz çekimi –ma / -me ekleriyle yapılmaktadır.

tanımasa 140b.9, olmasa 142b.17, dutmasa 159b.7, ḳılmasalar 163b.8, cıḳmasa 167a.1, görmese 185a.14, itmese 187a.10, irişmese idi 60a.1, virmeseler 72a.17.

2.8.3. Fiillerin Birleşik Çekimi:

2.8.3.1. Hikāye:

Hikāye birleşik fiil çekimleri için i- yardımcı fiilinin görülen geçmiş zaman çekimi kullanılmaktadır. i- yardımcı fiili günümüzdeki gibi bazen düşürülürken bazende fiil kökünden ayrı olarak düşürülmeden yazılmıştır. Kiplere göre birleşik hikāye çekimlerine aşağıdaki örnekleri gösterebiliriz:

2.8.3.1.1. Anlatılan Geçmiş Zamanın Hikāyesi:

ḳılmışdı 9b.4, olmışdı 12b.1, dutmamışdı 13b.7, görmişdi 21a.7, itmişdi 26a.6, girmişdi 26b.4, bitmişdi 30a.10, eylemişdi 32b.10, virmemişdi 47a.11, getürmemişdi 84a.7, oturmış idi 98b.4, olmış idi 102b.14, bağlamış idi 104a.7, bulmış idi 108b.4, ölmiş idi 109a.9, çekilmiş idi 122a.3, düşmiş idi 131b.16.

2.8.3.1.2. Geniş Zamanın Hikāyesi:

olurdı 131b.16, ulaşurdı 132b.9, alurdı 138b.6, bulurdı 152b.5, dutardı 160a.4, ḳılurdı 160a.5, iderdi 197a.17, isterdi 21a.4, irişürdi 23a.7, yanar idi 32a.15, yir idi 72b.4, gelürdi 33b.4, yazardı 18a.15.

2.8.3.1.3. Gelecek Zamanın Hikāyesi:

Metnimizde sadece bir örnekte görülmektedir.

olısardı 34b.17.

2.8.3.1.4. İstek Kipinin Hikāyesi:

olaydı 39b.3, ḳılmayaydı 40b.16, ḳılaydı 52a.4, ḳoyaydı 63a.1, bulaydı 82b.8, eyleyeydi 8b.3, ideydi 8b.13, gideydi 27b.6, itmeyeydi 31a.13, götüreydi 38b.9, düzeydi 50b.5, geleydi 56b.12, ekeydi 77b.16, sileydi 81b.15.

2.8.3.1.5. Dilek-Şart Kipinin Hikāyesi:

olmasaydı 194b.15, olsa idi 196b.13, alınmasa idi 98a.3, itmeseydi 77b.4, ekilmese idi 151b.3, irişmese idi 60a.1, irse idi 60a.14.

2.8.3.2. Rivayet:

Rivayet birleşik fiil çekimi için i- yardımcı fiilinin anlatılan geçmiş zaman çekimi kullanılmaktadır.

2.8.3.2.1. Geniş Zamanın Rivayeti:

Metnimizde tek örneğine rastlanmıştır.

yararmış 63a.17.

2.8.3.3. Şart:

Şart birleşik çekimi i- yardımcı fiilinin şart çekimiyle yapılmaktadır.

2.8.3.3.1. Görülen Geçmiş Zamanın Şartı:

didiyse 83a.16, olmadıysa 129a.7, oldıysa 162b.6.

2.8.3.3.2. Geniş Zamanın Şartı:

olursa 168a.10, ḳalursa 169a.8, olurlarsa 5b.14, olursavuz 29a.3, baḳarsa 74a.5, ṭoyurursaŋ 90b.4, işlerse 92b.2, getürürse 100b.5, gelürse 104b.6, bilürsen 111a.1, ister iseŋ 132b.17, dutar ise 148b.7, işler ise 179a.2.

2.8.3.3.3.3. Anlatılan Geçmiş Zamanın Şartı:

yitişmiş ise 136a.10, itmiş ise 100b.4, ḳalmış ise 108a.2, bulmışlar ise 114b.11.

2.9. BİRLEŞİK FİİLLER

Birleşik fiil, bir yardımcı fiil ile bir isim ya da fiil unsurunun meydana getirdiği kelime grubudur.[154] İsim ve fiil unsuru önce, yardımcı fiil sonra gelir. İsimlerle oluşturulan birleşik fiillerde esas anlamı isim unsuru taşır. Yardımcı fiillerin anlama etkisi yoktur. Yalnızca isim unsurunu fiilleştirir ve onların çekimini sağlarlar.

[154] Mustafa ÖZKAN, **age.**, s.146.

Metnimizde kullanılan birleşik fiilleri “isim+fiil”, yani bir isim, sıfat veya zarfla bir fiilden meydana getirilenler ve “fiil+fiil (tasvir fiilleri) olmak üzere iki grupta toplayabiliriz.

2.9.1. Birinci Unsuru İsim Olan Birleşik Fiiller (İsim+Fiil):

Bu birleşik fiiller genellikle “**it-, eyle-, kıl-, ol-”** yardımcı fiilleriyle oluşturulur. Bu yardımcı fiillerden başka pek çok fiil, asıl manalarının dışında yardımcı fiil olarak isimlerle birleşmiş ve çoğu mecazī anlam taşıyan birleşik fiiller meydana getirmişlerdir.

İsimlerle kurulan birleşik fiillerde Arapça, Farsça veya Türkçe isim soylu bir kelime kullanılmaktadır.

Metnimizde isim+fiil kalıbıyla oluşturulan fiillere şu örnekleri verebiliriz:

2.9.1.1. it-, eyle-, kıl-, ol- Fiilleriyle Oluşturulanlar:

it-: sūāl itdi 2a.4, beyān itmekden 4a.14, terbiyet itmekde 5b.5, ḥāṣıl itdiler 6b.14, maʿlūm itdiler 7a.1, ṭavāf itdiler 7a.3, teveccü itmekdür 7b.16, te’lif itdiler 8a.12, ṭaleb itdi 8a.17, īcād itdi 10b.2, ḳabul itdiler 13a.1, şürūʿ itmediler 13a.6, şerḥ itmek 15b.11, taḫḳīḳ itdük 13b.11, gūşmāl itdiler 16b.17, iẓhār itdüm 17b.9, meşveret itmek 18a.1, taʿbiye itmiş 22a.12, secde itmege 23a.1, naẓar itdiler 23a.11, fesād itmekdür 23b.2, suvār itdiler muḫālefet itmişler idi 26a.14, muʿallim itmek 27b.17, ġalebe itdi 28b.8, nehy itmişdi 28b.13, melūl itdi 29a.8, mübeddel itmeyeydi 31a.13, ḳaṣdın itmeyüb 31b.16, kesb itmekde 32b.15, ṣarf itdiler 32b.17, ḫalḳ itdüm 34b.14, istidlāl itmişlerdür 35b.15, idrāk itmek 36b.11, taʿarruż itmek 42a.13, ẓan itme 43a.1, riʿāyet itmek 44b.14, intiḳāl itdükden 45b.3, cemʿ itdi 47b.6, daʿvet itdilerse 47b.8, tecribe itdiler 49b.7, baġ itdiler 49b.15, ḳanāʿat itmez 51a.17.

eyle-: faḫr eylesün 51b.3, sülūk eyledi 52a.2, beẕl eyledi 52a.9, od eyleye 52a.15, fidā eyleye 52a.17, iḥrāḳ eyle 52b.6, müstaḥiḳḳ eyleye 52b.9, ġurūb eyledi 53a.3, kesb eyleyeler 55a.3, idrāk eyleye 55a6, irşād eyleye 55b.6, meded eyleye 55b.7, ʿamel eyleye 57b.6, ḳaṭʿ eyleye 57b.9, ḳurbān eyle 57b.13, beyān eyledük 58a.11, terbiyet eylemek 58b.3, naẓar eyledi 59b.15, defʿ eyleye 60b.11, ḥāṣıl eyleye 60b.17, taṣarruf eyleye 61a.11, ḳıyās eyle 61b.6, lāyıḳ eyler 62a.11, ḳaṣd eyleye 62b.11, baḫş eyler 64a.11, münevver eyleye 64b.2, iʿrāż eyleye 69a.1, ṣarf eylese 71b.17, bāṭıl eyleye 73b.4, āh eyleye 76b.3, pervāz eyleye 77a.3, mütābaʿat eyledi ki 77b.8, müştāḳ eyleye 79b.2, nisbet eylese 80b.8, taḳrīr eyleye 80b.17, teveccüh eylese 83a.7, müşāhede

eyleye 83a.9, bedel eyleye 84b.4, red eylemeye 85a.6, yir eyler 85a.16, iḫtiyār eyleye 85b.12, teşḫīṣ eyleye 88a.12.

ḳıl-: bahāne ḳılsa 88b.15, mecrūḥ ḳılmışdı 89a.14, baḫşiş ḳıla 89a.14, dürüst ḳıla 89a.17, muḥkem ḳıla 89b.10, tevbe ḳıla 89b.14, helāk ḳılur 90b.4, meşġūl ḳılmayacaḳ 90b.5, endīşe ḳılmaya 90b.7, fāīde ḳılur 90b.17, ḫüküm ḳılursa 91a.13, müşāhede ḳıldı 91b.12, ṭamaʿ ḳılmaya 92a.3, āşikāre ḳılmaya 92a.4, ḫareket ḳıla 92a.5, rencīde ḳılmaya 92a.12, ḫavāle ḳıla 93a.1, muḥkem ḳıla 95b.1, ḫāżır ḳıla 95b.14, müfred ḳıla 96a.12, pāk ḳılsa 97a.4, beyān ḳılur 98b.10, maḫṣūṣ ḳıldı 99a.11, namāz ḳıla 101b.16, pervāz ḳıla 27b.14, iḥyā ḳıldı 103a.4, ḫavāle ḳıldı 103b.4, özge ḳıldı 111a.8, maʿlūm ḳılduḳ 111b.10, diri ḳıla 113a.17, zāīl ḳılur 115b.11, müşerref ḳıldılar 116b.1, teḳāża ḳılur 116b.10, pāre ḳıldı 116b.16, tecelli ḳılsa 117a.17, taʿbiye ḳıldı 119b.6-7, ḫaşte ḳıldı 120b.13, rūşen ḳılur 123a.1, żāyiʿ ḳılmadılar 129a.11, saġ yanında ḳıldı 129b.16, öŋinde ḳıldı 129b.17, ziyāde ḳılur 133a.15.

ol-: mütevellid olub 133a.17, ẓāhir olur 133b.2, fānī olur 133b.5, mütelāşī ola 133b.17, muttaṣıl olmışdur 134a.2, muḫliş oldı 134a.3, bāṭıl olaydı 134a.6, zīr u zeber ola 134a.11, maġrūr olub 134b.3, kāmil ola 134b.9, müyesser olmaz 134b.16, fevt olsa 135a.2, tābiʿ olub 135a.17, ḫāżır olalar 135b.9, muntaẓır ola 135b.11, ṣarīḥ olmaz 135b.17, düşmiş ola 136a.14, bilmiş olsa 136b.1, muḥib 136b.14, beyānı olısar 136b.15, lāyıḳ olur 137a.9, şerḥ olmışdur 137a.13, maʿrifeti olmaz 137a.17, emīr ola muṭīʿ olmayalar 137b.15, māmūre olmaḳ 138a.1, destī-gīr oldı 138a.7, ḥikmet oldı 138a.15, ẕemīme olmışdur 139a.9, pādişāh oldı esīr olam 139b.10, ʿilimleri olmaz 139b.14, ḳulāvuz olmaġa 140a.1, delīl olub 140a.4, ġālib olmaḳdur 140b.4, işāret olur 140b.7, muḥtāc olur 140b.10, nişānı olur 140b.12, suvār ola 141a.13, dīvāne olur 141b.3, ḫumār olub 142a.2, ögürdecek olursa 142b.7, melūl olub 143a.10-11.

2.9.1.2. Diğer Fiillerle Oluşturulanlar:

cemīʿinde bulundı 82a.9-10, istiʿdād bulaydı 82b.9, taġayyür bulur 83b.5, ḫalāṣ bula 84b.2, ṭarīḳini duta 90a.9, baġlu duta 92b.10, vaḫşet dutub 95a.16, üns duta 95a.16, vücūda gelmişdür 97a.3, ḫātıruma geldi 98a.9, dile gelmekligi 99a.10, ḳarşu gelmeye 101a.1, naẓarına gelür 102b.5, dem gelürse 104b.6, ṭaşra gele 107a.2, ṭaşra getürür 133b.6, ele getürdi 138b.5, ṭāḳat getürmez 152b.12, yirine getüre 156a.4, ṣalavāt getürür 182a.16-17, maḥrem gitmişüz 14a.12, bir ṭarafa gitdiler 47a.5, revān gitdi 118b.3, ḳan gitdi 80a.10, muḫālif görse 92b.1, edeb gördüm 98a.10, müstevī görse 105a.8, musaḫḫar

görse 105a.9, miṣālinde görinür 106b.11, ṣūretinde görse 107b.5, nāḳış görür 108a.2, ṣatun alavuz 91a.14, ṣatun aldı 182a.16, cift sürmege 191a.6, ḥaddin sürmekdedir 159a.13, renc ceküb 168b.8, zaḥmet cekib 190b.1, yüküni ceken 47b.17, baş cekmekdür 60b.6, dizgin ceke 63a.8-9, şerāb ceker 131b.17, meşeḳat cekmedin 160a.16, elümi cekem 198b.2, ʿużvdan kesilürse 64a.14, taʿalluḳātdan kesilmek 73b.16, ḫalḳdan kesilmekdür 98b.14, iltifātı kesilür 183b.10, üns kesilmişdür 33a.15, ḥaḳīḳiye döndermek 40b.14, ġarażlardan dönderesin 56a.10, efselden dönderür 62b.10, yüz döndürmekdedür 65b.14, ḫalḳa döndürdiler 75a.15, şekke düşmeye 85a.9, münāsib düşe 85b.8, yüzinden düşe 88b.9, vesveseye düşmeye 90a.11.

Olumsuzluk:

Bir isimle bir fiilin birleşmesiyle meydana gelen birleşik fiillerde olumsuzluk iki şekilde yapılmaktadır. Olumsuzluk eki, geniş zaman için –maz / -mez, diğer zamanlar için ise –ma / -me'dir.

-ma / -me: meşġūl olmaya 91a.1, fāriġ eylemeye 93a.6, iş görmemişler 122b.2, żāyiʿ ḳılmadılar 129a.11, ẕikir itmedi 134a.16.

-maz / -mez: müyesser olmaz 134b.16, yol bulmaz 139a.7, ḳarār dutamaz 141a.12, ṭamaʿ ḳılmaz 143a.1, ẓāhir olmaz idi 152a.15, ṭāḳat getürmez 152b.12, zaḥmet virmez 153a.15, elinden gelmez 156a.12, zaḥmet itmez 164b.1-2, cevr itmez 165b.12.

2.9.2. İki Unsuru Da Fiil Olan Birleşik Fiiller (Fiil+Fiil):

Tasvir fiilleri olarak da bilinen bu fiiller, fiillerin -a, -e, -ı, -i, -u, -ü zarf fiil şekillerine bazı özel fiiller eklemek suretiyle yapılırlar. Bu birleşmede yardımcı fiiller, zarf fiilin anlattığı kılış ve oluşu tasvir eder, onun nasıl olduğunu veya yapıldığını belirlerler. Tasvir fiilleri süreklilik, tezlik, yaklaşma, ve yeterlik fiilleri olmak üzere dörde ayrılır.

2.9.2.1. Süreklilik Fiilleri:

Fiillerin zarf fiil şekline gör-, gel-, git(d)-, ḳal-, dur- yardımcı fiilleri eklenmek suretiyle yapılmıştır.

İsteyü gide 88b.14, baġlana geldük 38b.14, ḳopa gelür 73b.10, göre dururuz 46a.4.

2.9.2.2. Tezlik Fiilleri:

Tezlik fiili vir- / ver- yardımcı fiili ile yapılmaktadır.

ödeyü vire 90b.11, şalı vire 91a.17, aydı vire 97b.1, bezeyi virür 146b.6, yazı virdügi 77b.9.

2.9.2.3. Yaklaşma Fiilleri:

Yaklaşma fiilleri yaz- yardımcı fiiliyle yapılmaktadır. Hareketin ya da oluşun meydana gelmeye yaklaştığını ifade eder. Metnimizde yaklaşma fiilinin örneğine rastlanmamıştır.

2.9.2.4. Yeterlik (İktidar) Fiilleri:

Yeterlik fiilleri bil- yardımcı fiiliyle yapılmaktadır. İktidar birleşik fiilinin kuruluşu Saadet Çağatay'ın da belirttiği gibi az çok Uygurcanın bakiyesi olarak u- iktidar fiili de tasviri fiil yapar.[155] Metnimizde de iktidar fiilleri u- yardımcı fiiliyle de yapılmıştır. Bunun yanında a- / e- ve ı- / i- yardımcı fiiliyle yapılan iktidar fiilleri de vardır. Metnimizde en çok kullanılan tasviri fiiller yeterlik fiiline aittir.

bulu bilür 94b.5, olu bilür 105b.17, aŋlayu bilürseŋ 111a.1, avlayu bildi 160b.6, bağışlayu bile 85b.14, söyleyü bile 16b.15, eyleyü bile 37a.4, işleyü bile 137a.17, ödeyü bilür 149a.6, ide bile 156b.5, gece bile 161b.7, eke bileler 191a.12, cıḳa bile 85a.1, ḳıla bildi 99a.1, ola bileler 157a.11, cıḳarı bilür 84a.14, geli bilür 92b.3, yitişi bilürler 129b.11.

Yeterlik fiilinin olumsuzu maz- / mez- ekiyle yapılır.

Başarımaz 189b.15, varımazsın 76a.5, olımaz 100a.9, götürimez 48a.4, getürimez 72b.3, irişdürimez 101a.16, işleyümezüz 158a.9, dutamaz 171b.15, bulamaz 140b.9, yapamaz 141a.11, idemez 14b.4, yitişemez 32b.16, gidemez 62b.3, işleyemez 66a.15.

[155] Saadet ÇAĞATAY, "Eski Osmanlıca Üzerine Bazı Notlar" **Türk Lehçeleri Üzerine Denemeler,** Ankara 1978, s.190.

SONUÇ

Kasım bin Mahmud Karahisarī tarafından yazılan ve dönemin padişahı II. Murad'a sunulan İrşadü'l Mürid İle'l-Murad Fi Tercemeti Mirsadi'l-İbād adlı eser, Necmüddin Razi'nin Mirsadü'l-İbad Mine'l-Mebde-i ve'l-Maad adlı Farsça eserinin Türkçeye tercümesidir. Yazar Türk dilinde böyle eserlerin fazla bulunmamasından dolayı eseri Türkçeye tercüme ettiğini belirtmektedir. Halkın kolaylıkla anlayabilmesi için sade bir dille yazılmış olan eser, isminden de anlaşılacağı gibi insanlara doğru yolu göstermek amacıyla kaleme alınmış dini bir eserdir.

Eserin değişik kütüphanelerde tespit ettiğimiz 8 nüshası bulunmaktadır. Bu nüshalardan Kayseri Raşit Efendi Kütüphanesi'ndeki nüsha bizim çalışmamıza kaynaklık etmiştir.

Yaptığımız çalışmada, Türk Dili açısından incelemesi gerektiğini düşündüğümüz İrşadü'l Mürid İle'l-Murad Fi Tercemeti Mirsadi'l-İbād adlı eserin transkripsiyonlu bir metnini ortaya koymaya çalıştık. Bu transkripsiyonlu metne bağlı kalarak eserin dil özelliklerini elimizden geldiğince gösterdik.

Eserde bulunan madde başı kelimelerin yaklaşık %25'i Türkçe, %60'ı Arapça ve %15'i de Farsçadır.

30 varaklık kısımda taradığımız 2403 kelime arasında kelimelerin kullanış sıklığına göre sıralanışında Türkçe 1116 kelime ile ilk sıradadır. Arapça kelimelerin sayısı 984, Farsça kelimelerin sayısı da 303'tür.

Metnimizin imlasında iki farklı yazı geleneğinin özellikleri görülmektedir. Bunlar Uygur yazı geleneğinin devamı olan şekiller ve Arap-Fars yazı geleneğinden kaynaklanan tipik özelliklerdir.

Metnimizde ön ses ünlüleri harflerle gösterilmiştir. Kelime sonundaki ünlüler ise bazen harfle gösterilirken bazen hareke ile gösterilmiştir. İç sesteki ünlüler bazen harflerle bazen de hareke işaretleriyle gösterilmiştir.

Günümüzde ç'li şekillerini kullandığımız kelimeler bazen ç'li fakat çoğunlukla da c'li olarak yazılmıştır.

S ve t'nin yazımında da sağlam bir kural yoktur. s için س ve ص, t için de ت ve ط karışık bir biçimde kullanılmıştır.

Metnimizde e-i arası söyleyişleri karşılayan kapalı e (ė)'ye rastlanmamıştır.

Türkçe kelimelerdeki uzun ünlüler gösterilmemekle birlikte 41 kelimede uzun ünlü tespit edilmiş ve örnekleri gösterilmiştir.

Eski Anadolu Türkçesi döneminin karakteristik özelliği olan ünlü yuvarlaklaşmaları metnimizde de görülmektedir. Ünlü yuvarlaklaşmaları kelime kök ve gövdeleri ile eklerde olmak üzere ikiye ayrılır.

Ünlü düşmesi olayı metnimizde dört şekilde görülmektedir.

a) Kelime ünlüyle başlayan bir ek aldığında vurgusuz orta hece ünsüzünün düşmesi.
b) İçin, ile edatlarıyla i- fiilinin zarf fiil şekli olan iken bazen kendisinden önceki kelime ile birleştirildiğinde düşmektedir.
c) İmek yardımcı fiilinin birleşik çekimlerinde birleşik çekimi sağlayan **i-** kök sesi düşmektedir.
d) Arapça ve Farsçadan alınan bazı kelimelerde zayıf bir ünlü türetilir. Bu kelimeler ek aldıklarında zayıf ünlülerin düştüğü görülmektedir.

Kalınlık-İncelik uyumunun metnimizde tam olarak sağlandığını söyleyebiliriz. Ancak düzlük-yuvarlaklık uyumunun tam olarak sağlandığını söyleyemeyiz.

Ünsüz değişmeleri; tonlulaşma, tonsuzlaşma, süreksizleşme ve sızıcılaşma şekilleriyle ortaya çıkmaktadır.

Ünsüz uyumu olarak adlandırılan ve tonlu bir ünsüzle biten bir kelimeye tonlu ünsüzle başlayan bir ek, tonsuz ünlüyle biten bir kelimeye tonsuz ünsüzle başlayan bir ek gelmesi kuralı Eski Anadolu Türkçesi döneminin diğer ürünlerinde olduğu gibi metnimizde de tam anlamıyla gerçekleşmemiştir.

Ünsüz düşmesi, b-l-y ve g düşmesi şekillerinde metnimizde görülmektedir.

Metnimizde isimden isim yapan 21, isimden fiil yapan 8, fiilimsiler dışında isimden fiil yapan 12, fiilden fiil yapan 11 ek bulunmaktadır.

Üçüncü tekil şahıs zamiri ol, üçüncü çoğul şahıs zamiri anlardır. Üçüncü tekil şahıs zamirine hal ekleri eklendiğinde –l düşmekte, o'da a'ya dönüşmektedir.

Fiillerin çekiminde; iyelik kökenli şahıs ekleri, zamir kökenli şahıs ekleri ve emir kipi şahıs ekleri olmak üzere 3 türlü şahıs eki kullanılmıştır.

Fiillerin olumsuz çekiminde geniş zaman için –mAz, diğer zamanlar için ise –mA kullanılmıştır.

-i cevher fiiliyle oluşturulan fiillerin birleşik çekimlerinde hikaye birleşik zaman fazlaca kullanılmıştır. Rivayet birleşik çekiminin metnimizdeki tek örneği geniş zaman ile kurulmuştur. Şart birleşik, çekim görülen geçmiş zaman, geniş zaman ve anlatılan geçmiş zaman çekimleriyle metnimizde kullanılmıştır.

İki unsuru da fiil olan tasviri fiillerin kuruluşunda yardımcı fiiller kullanılmıştır. Süreklilik fiilleri, -gör, -git(d), -kal, -dur; tezlik fiilleri –vir; yeterlilik fiilleri ise –u fiilinin ekleşmesi ve –bil yardımcı fiiliyle oluşturulurlar.

KAYNAKÇA

ARAT Reşit Rahmeti, "Anadolu Yazı Dilinin Tarihī İnkişafına Dair", V. Türk Tarih Kongresi 1956, Ankara 1960.

ATALAY Besim, **Divanü Lugati't-Türk Tercümesi,** Ankara 1939.

ATEŞ Ahmet, "Hicri VI.- VII. (XII.- XIV.) Asırda Anadolu'da Farsça Eserler", **Türkiyat Mecmuası,** C.VII.- VIII., S.III., İstanbul 1945.

BANARLI Nihad Sami, **Resimli Türk Edebiyatı Tarihi,** Milli Eğitim Basımevi, C.I., İstanbul 1983.

BANGUOĞLU Tahsin, **Türkçenin Grameri,** TDK. yay., C.I., Ankara 1995.

BİLGEGİL M. Kaya, **Türkçe Dilbilgisi,** Ankara 1963.

BURAN Ahmet, "Çağdaş Türk Yazı Dillerinde ve Türkiye Türkçesi Ağızlarında İkincil Uzun Ünlüler", **Makaleler,** (yay. hzl. Dr. Ercan ALKAYA, Arş. Gör. S. Kaan YALÇIN, Arş. Gör. Murat ŞENGÜL), Turkish Studies, Ankara 2008.

BURAN Ahmet, "Ik Ekinin Anadolu Ağızlarında Kullanılışı", **Makaleler,** (yay. hzl. Dr. Ercan ALKAYA, Arş. Gör. S. Kaan YALÇIN, Arş. Gör. Murat ŞENGÜL), Turkish Studies, Ankara 2008.

BURAN Ahmet, "Olumsuzluk Ekinin (-mA) Türk Lehçelerindeki Ses Bilgisi Görüntüsü Üzerine Bir Değerlendirme", **Makaleler,** (yay. hzl. Dr. Ercan ALKAYA, Arş. Gör. S. Kaan YALÇIN, Arş. Gör. Murat ŞENGÜL), Turkish Studies, Ankara 2008.

BURAN Ahmet, "Türkçede Kelimelerin Ekleşmesi ve Eklerin Kökeni", 3. Uluslar Arası Dil Kurultayı, Ankara 1996.

BURAN Ahmet, **Anadolu Ağızlarında İsim Çekim (Hal) Ekleri**, TDK. yay., Ankara 1996.

Bursalı Mehmed Tahir, **Osmanlı Müellifleri,** (hzl. İsmail Özen), İstanbul 1975.

Büyük Türk Klasikleri C.I.

CAFEROĞLU Ahmet, **Eski Uygur Türkçesi Sözlüğü**, TDK. yay., İstanbul 1968.

ÇAĞATAY Saadet, "Eski Osmanlıca Üzerine Bazı Notlar", **Türk Lehçeleri Üzerine Denemeler,** Ankara 1978.

ÇAĞATAY Saadet, "Uygurca ve Eski Osmanlıcada İnstrümental-n", **Türk Lehçeleri Üzerine Denemeler,** Ankara 1978.

DEMİR Nurettin, YILMAZ Emine, **Türk Dili El Kitabı,** Ankara 2003.

DEMİRAY Kemal, **Temel Dilbilgisi,** İstanbul 1958.

DEVELLİOĞLU Ferit, **Osmanlıca Türkçe Ansiklopedik Lügat,** Ankara 2000.

ERASLAN Kemal, "Çıkma Hali (Ablativ) Ekinin Oluşumu", **3. Uluslar arası Türk Dili Kurultayı,** Bilimsel Bildiriler, 1996.

ERCİLASUN Ahmet Bican, **Başlangıçtan Yirminci Yüzyıla Türk Dili Tarihi,** Ankara 2004.

ERGİN Muharrem, **Türk Dil Bilgisi,** İstanbul 1988.

ERGİN Muharrem, **Türk Dili,** İstanbul 1990.

FAKİH Ahmed, **Kitābu Evsāfı Mesācidi'ş-şerife**, (Haz. Hasibe Mazıoğlu), Ankara 1974.

GABAİN A. Von, **Eski Türkçenin Grameri,** (çev. Mehmet Akalın), Ankara 1988.

GÖLPINARLI Abdulbaki, **Yunus Emre, Risaletü'n-nushiyye ve Divan,** İstanbul 1965.

GÜLENSOY Tuncer, **Türkçe El Kitabı,** Ankara 2000.

GÜLSEVİN Gürer, "Eski Türkiye Türkçesinde İstek Kipi Üzerine", TDK-Fransız Anadolu Araştırmaları Enstitüsü, Osmanlı Türkçesi Öncesi Eski Türkiye Türkçesi Toplantısı, İstanbul 1999.

GÜLSEVİN Gürer, **Eski Anadolu Türkçesinde Ekler,** Ankara 1997.

Gülşehri, **Mantıku't-tayr**, (Neşreden: Agah Sırrı Levend), Ankara 1957.

HACIEMİNOĞLU Necmettin, **Türk Dilinde Edatlar,** İstanbul 1984.

HACIEMİNOĞLU Necmettin, **Yapı Bakımından Fiiller,** Ankara 1991.

HATİPOĞLU Vecihe, **Türkçenin Ekleri,** TDK. yay., Ankara 1981.

İLHAN Nadir, **Eşref Bin Muhammed, Haza'inu's-sa'ādāt, (İnceleme-Metin-Dizin),** yayımlanmamış doktora tezi, Elazığ 1998.

KARAHAN Leyla, "Eski Anadolu Türkçesinin Kuruluşunda Yazı Dili-Ağız İlişkisi",IV. Uluslar arası Türk Dili Kurultayı (24-29 Eylül 2000) Bildirileri, C. I, TDK yay., Ankara 2007, s.929-938.

KAYMAZ Zeki, **Aşık Paşa, Garipname,** Dil Özellikleri-Kısmi Transkripsiyon- Söz Dizini, Malatya 1989.

KORKMAZ Zeynep, "Anadolu Beylikleri Devrinde Türk Dili ve Karamanoğlu Mehmet Bey", **Türk Dili Üzerine Araştırmalar,** C.I., Ankara 1995.

KORKMAZ Zeynep, "Eski Anadolu Türkçesinde Aslī Ünlü (Vocal) Uzunlukları" **DTCF Dergisi,** C. 26/3-4, Ankara 1968.

KORKMAZ Zeynep, "Eski Anadolu Türkçesinde İmla-Fonoloji Bağlantısı Üzerine Notlar", **Türk Dili Üzerine Araştırmalar,** C.I., Ankara 1995.

KORKMAZ Zeynep, "Eski Anadolu Türkçesinin Türk Dili Tarihindeki Yeri" http://turkoloji.cu.edu.tr/ (25-05-2008)

KORKMAZ Zeynep, "Türk Dilinde +ça eki ve bu ek ile yapılan isim teşekkülleri üzerine bir deneme", **Türk Dili Üzerine Araştırmalar,** TDK. yay., C.I., Ankara 1995.

KORKMAZ Zeynep, "Türkçede –acak/-ecek Gelecek Zaman (Futurum) Ekinin Yapısı Üzerine", **Türk Dili Üzerine Araştırmalar,** TDK. yay. C.I., Ankara 1995.

KORKMAZ Zeynep, "Türkiye Türkçesindeki –madan / -meden < -madın / -medin Zarf-fiil (Gerindium) Ekinin Yapısı Üzerine", **Türk Dili Üzerine Araştırmalar,** TDK. yay., Ankara 1995.

KORKMAZ Zeynep, **Gramer Terimleri Sözlüğü,** TDK. yay., Ankara 1992.

KÖPRÜLÜ M. Fuad, **Türk Edebiyatı Tarihi,** 3.basım, İstanbul 1981.

KÖPRÜLÜ M. Fuad, **Türk Edebiyatında İlk Mutasavvıflar,** İstanbul 1981.

LEVEND Agah Sırrı, **Türk Edebiyatı Tarihi,** TTK. yay. C.I., Ankara 1998.

MANSUROĞLU Mecdut, "Türkçede Zamir Çekimi", **TDED.,** C.III., İstanbul 1949.

MENGİ Mine, **Eski Türk Edebiyatı Tarihi,** Ankara 2000.

MENSUROĞLU Mecdut, "Eski Osmanlıca" (çev. Mehmet Akalın), **Tarihi Türk Şiveleri,** Ankara 1988.

ÖRS Derya, "Necmüddin Razi, Hayatı ve Eserleri", **www.doguedebiyati.com.tr**(29-04-2008)

ÖZKAN Mustafa, **Gülistān Tercümesi,** TDK. yay., Ankara 1993.

ÖZKAN Mustafa, **Türk Dilinin Gelişme Alanları ve Eski Anadolu Türkçesi,** İstanbul 2000.

ÖZMEN Mehmet, **Ahmed-i Dāī Divanı,** TDK. yay., Ankara 2001.

PAÇACIOĞLU Burhan, **Orta Türkçe, Karahanlı-Harezm-Kıpçak ve Eski Anadolu Türkçesi,** Sivas 1995.

PEKOLCAY Necla, **İslami Türk Edebiyatı,** İstanbul 1967.

PURGSTALL Bajon J. V. Hammer, **Büyük Osmanlı Tarihi,** C.I.- VIII., İstanbul 1989.

SEV Gülsel, **Tarihi Türk Lehçelerinde Hal Ekleri,** Ankara 2007.

ŞAHİN Hatice, **Eski Anadolu Türkçesi,** Ankara 2003.

Şemseddin Sami, **Kāmus-ı Türkī,** Çağrı yay., İstanbul 1992.

Tarama Sözlüğü, TDK. yay. C.I-VIII., Ankara 1964-1967.

TEKİN Şinasi, “Eski Türkçe”, **Türk Dünyası El Kitabı,** Ankara 1976.

TEKİN Talat, **Orhun Yazıtları,** Ankara 1988.

TEKİN Talat, **Türk Dilinde Birincil Uzun Ünlüler,** Kültür Bakanlığı yay., Ankara 1995.

TERZİ Mehmet, **Eski Anadolu Türkçesinde Fiil Çekimi Ekleri,** İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Malatya 1988.

TİKEN Kamil, **Eski Türkiye Türkçesinde Edatlar, Bağlaçlar, Ünlemler ve Zarflar,** TDK. yay., Ankara 2004.

TİMURTAŞ Faruk Kadri, “Türkçecilik Cereyanının Tarihi”, **Türk Dünyası El Kitabı,** C.II., Ankara 1992.

TİMURTAŞ Faruk Kadri, **Eski Türkiye Türkçesi,** İstanbul 1981.

TOKATLI Suzan, “Eski Anadolu Türkçesi Metinlerinde ‘ki, kim’ Bağlama Edatı ve İlgi zamirlerinin Zaman ve Kip Eklerine Yüklediği Görevler”, **Gazi Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi,** C. VI., S.I., Kırşehir 2006.

TUNCER Hediye, **Türk Dilinde Zarf Fiiller,** (yayımlanmamış doktora tezi), Edirne 1996.

Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi, Dergah yay. C.I.- VIII., İstanbul 1981.

ÜSTÜNER Ahat, “Türkiye Türkçesinde –ıcı/-ici Eki”, **F.Ü. Sosyal Bilimler Dergisi,** C.7, S.1-2, Elazığ 1995.

(1b)

1 Bismillahirrahmanirrahim **2** Ḥamd ü bī-nihāyet ve ṣenā-yı bī-ġayet ol pādişāh tā kim her yaradılmışın vücūdı anuŋ ʿaṭāsı **3** netīcesidür. Ve her mevcūduŋ ḳıvāmı anuŋ vücūdına ḥamd ü ṣenā itmekledür ki 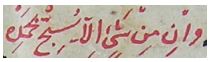 **4** ol ḳādiri ki ġarīb ṣanʿatdan ʿacayib-i ḥikmetden kerem ḳalemiyle nüfūs-ı nuḳūşın ʿadem ṣaḥīfesinüŋ **5** üzerinde ṣebt itdi. Ve maʿrifet āb-ı ḥayātın beşeriyyet ḫalḳiyyet ẓülemātında taʿbiyet eyledi ki **6** 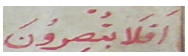 ol ṭālibleri kim ḳalender ṣıfatdur. Sikender gibi anlara ṣıdḳ ḳademiyle ṣıfāt-ı beşeri **7** ẓulemātında seyr eder. Anı ʿilletsüz ʿināyeti birle Ḫıżır gibi ol maḥabbet odına cigeri yanmışları **8** maʿrifet āb-ı ḥayātınuŋ ser-ceşmesine yitişdürdi ki 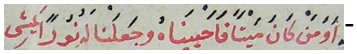 **9** ve ṣalavat-ı bi-ḥad u taḥiyyāt u bīʿad ol yüz yigirmi biŋ dört biŋ artuḳ eksük ervāḥ-ı muḳaddesüŋ **10** üzerine olsun ki her biri noḳṭa-i nübüvvetden 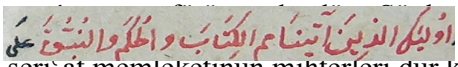 kim eger ḥaḳīḳat ʿāleminüŋ server **11** leridür. Ve şerīʿat memleketinuŋ miḥterleri dur ki: 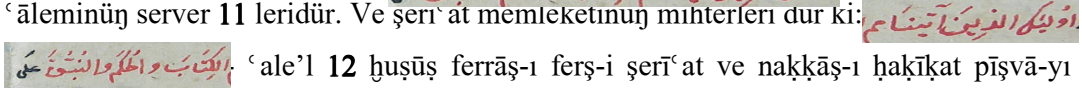 ʿale'l **12** ḫuṣūṣ ferrāş-ı ferş-i şerīʿat ve naḳḳāş-ı ḥaḳīḳat pīşvā-yı ʿāşıḳān ümmet-i reh-nümāyı **13** müştāḳān millet şemsü'ḍ-ḍüḥā ve bedrüddücā ve ʿalemü'l-hüdayı Muḥammed Muṣṭafa üzerine olsun. Ṣallallahu Aleyhi Vesellem. **14** 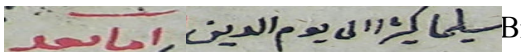 Bilüŋüz ey ʿazīz ḳarındaşlarum. **15** ve taḳvāda muʿāvinlerüm Ḥaḳḳ Taʿālā size tevfīḳ virsün. Teraḳḳi itmeklige beşeriyyet alcaḳlığından **16** ʿubūdiyyet yüceligine düzi ḳılsun. Size ve bine ve daḫı ṣıfāt-ı noḳsaniden āzād olub ṣıfāt-ı **17** Rabbāniyle ārāste olmaḳlıġa ki maḳṣūd bu cümle maḫlūḳātdan insān vücūdıdur. Ve her ne kim iki ʿālemde var **18**

(2a)

anuŋ vücūdı insān vücūdına tābiʿolub andan ötrü vücūda geldi. Ve eger tamām naẓar idecek olursaŋ **1** saŋa maʿlūm ve muḥaḳḳaḳ ola ki dükeli varlıḳ hemān vücūd-ı insāndur. **2** 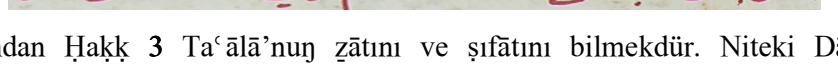 imdi vücūd-ı insāndan Ḥaḳḳ **3** Taʿālā'nuŋ ẕātını ve ṣıfātını bilmekdür. Niteki Dāvud peyġamber (Aleyhisselām) sūāl itdi kim **4** andan Ḥaḳḳ Taʿālā cevāb virib buyurdı ki 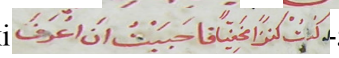 **5** 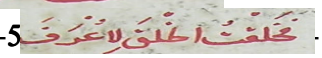 Lā-cirem maḳṣūd-ı maʿrifet oldı. Maʿrifet-i ḥaḳīḳī insāndan özgede **6** bulınmaz. Zīrā ki melek ve cin egerci ʿubudiyyet vaẓifesinde insāna şerīk olubdurur. Ammā emānet-i **7** maʿrifet yükün getürmekde insān cümle kāināt dan mümtāz oldı ki: 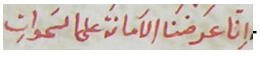 **8** 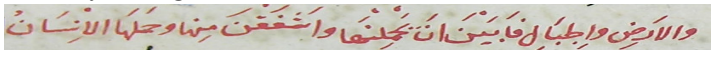 İmdi murād göklerden **9**

anuŋ ehlidür ki melāīkedür. Ve yirden daḫı murād hem anuŋ ehlidür ki ḥayvānāt ve cin ve şeyāṭīn **10** dür. Ve ṭaġlardan murād hem anuŋ ehlidür kim vuḥūş-ı ṭuyūr ve sibāʿ-yı behāyimdür. Neden ötrü insān **11** bunlardan mümtāz oldı. Hic bilür misin? Beli andan ötrü ki nefs-i insānī bir āyna olsa gerek idi ki **12** ḥażret-i ulūhiyyet cemāli anda tecelli idüb ol Ḥaḳḳ'uŋ ṣıfātına maẓhār düşüb hem müẓhir-ı ṣıfāt-ı Ḥaḳḳ olaydı **13** ki 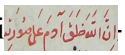 hemān bu maʿnīye işāretdür. Bes nefs-i insānī bir āyna oldı ki **14** iki cihān anuŋ ġılafıdur. Ḥażret-i ulūhiyyetinüŋ cemāli ve celāli bu āyine vasıṭasıyla ẓāhir olur ki **15** 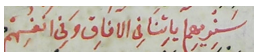 cünki nefs-i insānīde bu ḳābiliyet vardur ki āyine ola **16** ve ḳatī ki anı terbiyet idüb kemāline irse bes Ḥaḳḳ ṣıfātınuŋ żuhūrını kendüde müşāhede ḳılur. **17**

(2b)

Andan şoŋra bilür ki anı neden ötürü temişlerdür. Lā-cirem 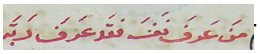 maʿnisi anda **1** muḥaḳḳaḳ olub hem girü maʿlūm ider. Ve ol ḳanḳı sırdan ötrü kerāmet ve faẓīlet bulmışdur. Niteki şeyḫ birür. **2** 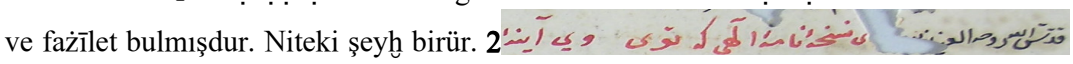 **3** 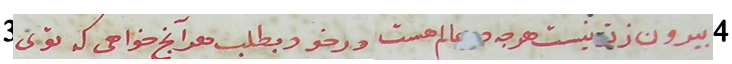 **4**

İyi ki sini ḳıldı nüsḫa nāmesine ol ala Hem cemālin görmege gözgü idindi kāh kāh **5**

Her ne kim ʿālemde var sende mevcūddur Sen iste kim bulasın, ḳılmayasın āh āh **6**

Ve līkin nefs-i insānī kendünüŋ kemāline ve mertebesine irince kim ol āyna sāfi olmaḳdur. Nice uzun **7** mesāfetler ve ḥadsuz āfetler ve mehlekeler ḳaṭ gerekdür. Nācārı imdi ol sana el virmez. Mādām **8** ki şerīʿat ve ṭarīḳat ve ḥaḳīḳat cāddesinde sülūk olmaya tedrīc ile şol demür gibi ki evvel emirde **9** maʿadından cıḳarurlar. Pes aŋa laṭīf ḥileler idib suda ve odda perveriş virürler. Nice **10** üstāduŋ elinden gecer tā āyna olınca. İmdi bu ṭarīk özde vücūd-ı insānī daḫı bu āynanuŋ demüri **11** dür ki - pes evvel emirde ol demüri vücūd-ı **12** insānī maʿadından ḥüsn-i tedbīrle cıḳarmaḳ gerek. Ve perveriş birle egüle egüle anı āynalıḳ maḳāmına irişdür **13** mek gerekdür. Niteki dimişlerdür: 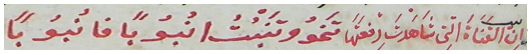 **14** Lā-cirem bu kitāb-ı sülūk-ı dīni beyān itmekde ve ʿālem yaḳına irişmekde ve nefs-i insānı terbiyet idib **15** ve Ṣıfāt-ı Rabbānī bilmekde biş bāb ve ḳırḳ faṣıl oldı. 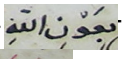 Ve ḥüsn-i tevfīḳ **16** 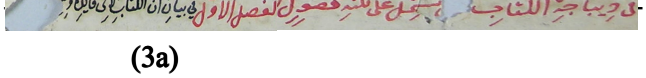 **17**

(3a)

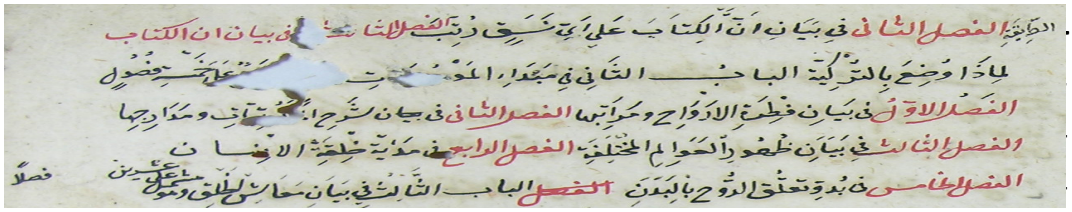

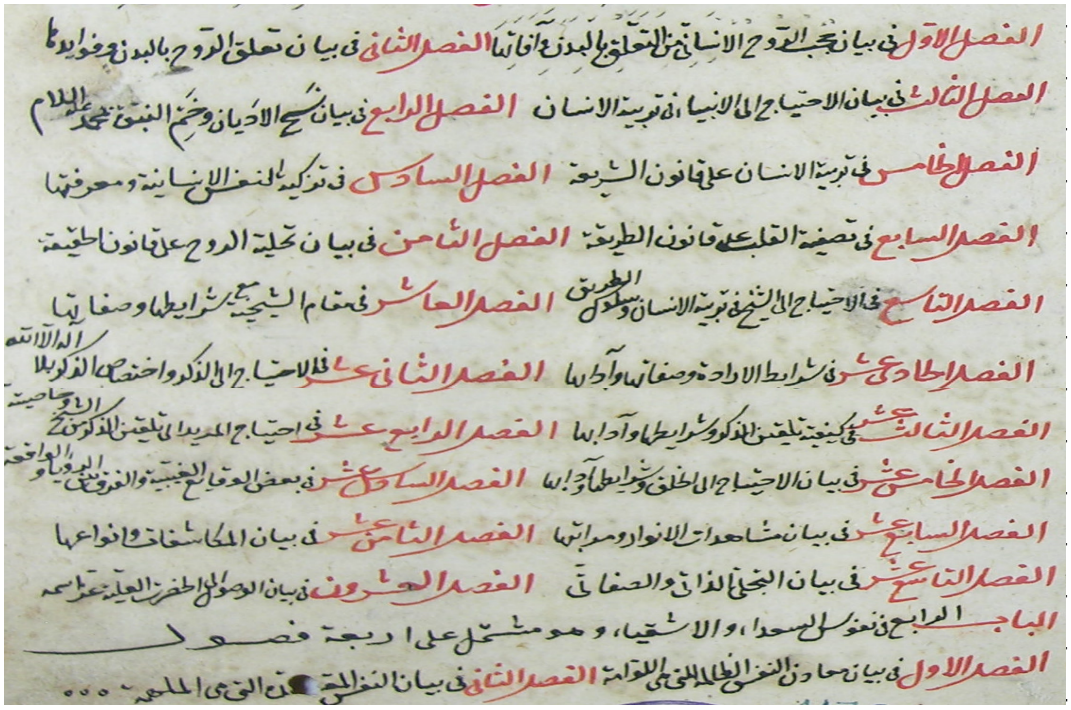

(3b)

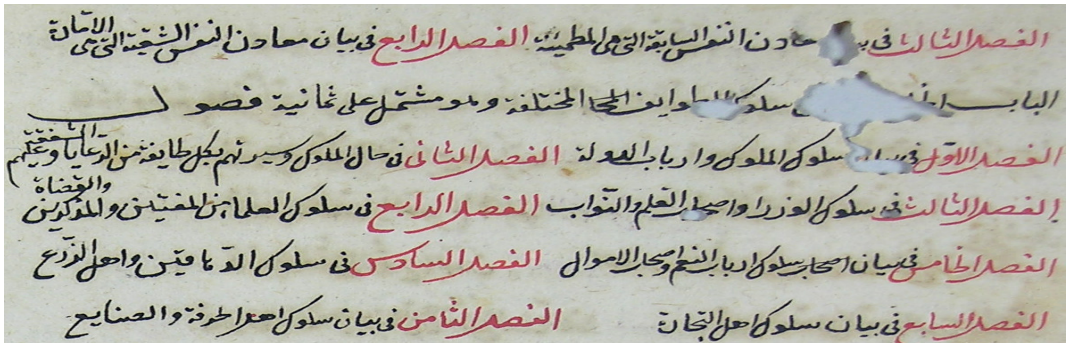

تمت فهرست الابواب والله اعلم بالصواب الباب الاول فی دباجة الکتاب ya‘ni evvelki bāb **7** dibāce-i kitābı beyān ider. İmdi bu bābda üc faṣıl ẕikir olur. الفصل الاول فی بیان ان الکتاب **8** لماذا وضع فی کلام اهل الطریقة ya‘ni faṣl-ı evvel anı beyān ider ki bu kitāb ehl-i ṭarīḳat kelāmında vaż‘ **9** olduġınuŋ fāīdesi ve sebebi nedür? Ve hem sülūk-ı beyān ider ki ne nesnedür. Ḳāl Allah Ta‘ālā فی هذا یستبشر بنا ویلسانک **10** لیبشر به المتقین وینذر به قوما لدا وقال النبی صلی الله علیه وسلم لحکمة الحکمة ضالة المؤمن فحیث وجدها فهو احق بها azīz men. **11** Bilgil kim, ḥaḳīḳat sözi ve ṭarīḳat yolına sülūk itmegük. Beyān-ı şevḳ ve ṭaleb iẓhār ider. Müsta‘ir **12** ṭāliblerüŋ bāṭınında ve maḥabbet odınuŋ ḳovıġını şıddīḳlar göŋlinde müsta‘il ḳılur. Ḫuṣūṣā ki ol kelām-ı **13** ṣadıḳ ‘āşıḳlar ferīḥasından ve kāmil-i muḥaḳḳiḳlar naẓarından ṣādır ola. **Beyt** 14 اناکه دل از عشق پر آتش باشد هر قصه که گوید همه دلکش باشد **15** نه قصه عاشقان همی کم شنوی بشنو بشنو که قصشان خوش باشد **16**

Anuŋ ki ʿışk ile gönli müdām ola maḥrem Ne ḳıṣṣa kim diye ol gidere göŋülden ġam **17**

(4a)

Sen az görme bu derd ehlinüŋ kelāmını kim Bulara Ḥaḳḳdan irer feyż bāṭını her dem **1** Bir daḫı fāyide bu kim bī-ḫaberler bu kelāmuŋ devletinden intibāh ḥāṣıl ola. Dīnde bilmek olmaz kim **2** bu saʿādenüŋ ḳufli ḳanḳı miftāḥ birle acılur. Ve hem dimişlerdür ki **mışraʿ** **3** Gelenler cün dimişler bizden öŋdin ki ḳulaḳ ʿāşıḳ olur. Gözden öŋdin bir nice ḳavme bu ḥadiṣüŋ **4** devlet-i semaʿ ḳapusından girdi. Şöyle kim evvel emirde ayıtdılar: 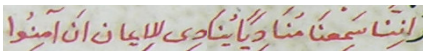 **5** - Belki ʿışḳ toḫmını göŋüllerde yirinde Ḥaḳḳ Taʿālā elest ʿahdında kendü yir ḳudretiyle secmişdür. **6** Ammā kim ne bilsün ki ol toḫmı terbiyet tevfīḳini ḳanḳı ṣāḥib-i devlete virmişlerdür. Zīrā ki ʿışḳuŋ **7** ebedi memleketini ve sermedī devletini her şāha virmezler. **Beyt:** **8** 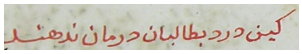 **9** 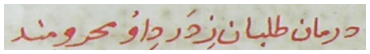 necimā her baş bu ḥadīṣ temennāsınuŋ sevdāsından ḫāli **10** degüldür. Ve līkin her temennī idenüŋ eli bu devlet kibriyāsınuŋ ettigi ucına irişmez. **Beyt:** **11**

Talebi mülkin anuŋ degme Süleymān bulmaz Ġam menşūrını her göŋül her cān bulmaz **12**
Ḳalır derdinden anuŋ nevmīd-i dermān umucı Ki bu derd viriden hiç ṭālib-i dermān bulmaz **13**

Ve bir ġaraż daḫı sülūk-ı beyān itmekden bu ki tā ḥüccet ola. Şol baṭṭāllar ve heva-yı peresteler **14** üzerine ki behīme gibi himmetlerin leẕẕāt-ı şehvāniye ve temettuʿāt-ı ḥayvāniye heref itmişlerdür. Şol **15** dört ayaḳlu cānavarlar gibi vaḳtuŋ naḳdına rāżı olub evliyā meşāirinden ve anlaruŋ maḳāmātından **16** nevmīd olub pes namāzuŋ orucuŋ ṣūretine ḳāniʿ olmışlardur. Ve ġaflet āfetleriyle mülevveṯ olub ḳalmışlardur. **17**

(4b)

Anlara bu ḥüccet ola tā kıyāmet güninde ḳalan bī-saʿādetler gibi ki bu ḥadīsüŋ devletinden bī-ḫaberler **1** dür. Ayıtmayalar kim 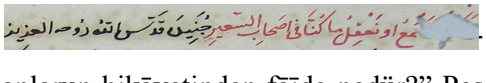 şordılar kim **2** “Mürīde meşāʿ kelimātından ve anlaruŋ ḥikāyetinden fāīde nedür?” Pes ayıtdı: “Fāīde budur ki anlaruŋ **3** göŋüllerin taḳviyet ider ve ḳademlerin mücāhede ve riyāzet icinde muḥkem dutar ve hem ṭaleblerine ziyāde **4** ṭaleb bağışlar.” Andan ayıtdılar: “Hic bu söze bir delīl mü’ekid var mıdur?” Ḳur’āndan ayıtdı. Belli ki - **5** 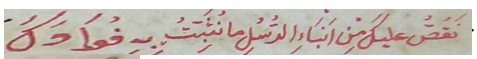 ve hem dimişlerdür ki 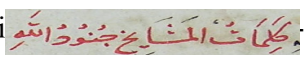 **6** 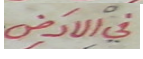 yaʿni meşāʿ sözleri Ḥaḳḳ Taʿālā’nuŋ leşkeridür. Yir yüzinde ṭāliblere muʿayin meded **7** ḳılıcıdur. Şöyle ki eger bir bī-çārenüŋ bir kāmil şeyḫ olmasa pes

şeyṭān dilese ki ṭalebi ve mücāhedesi 8 icinde bir şübheyile yāḫūd bir bidʿat ile anuŋ yolın urub yoldan ide. Lā-cirem ol 9 vaḳt żaʿīf meşāʿ kelimātıyıla temessük ide. Ve kendünüŋ ol vāḳıʿasını anlaruŋ beyānı 10 ura. Tā ki şeyṭān vesvesesinden ve nefs daġdaġasından ḫalāṣ bulub ṣırāt-ı 11 müstaḳīm üzere ṣābit ḳadem ola. Zīrā ḥarāmīler bu yol üzere öküşdür. Şeyāṭīn cün 12 insden ve ḳatı ki sālik delīl, söz ve ḳulavuz söz yola girse derḥāl anı bu ḥaramīler 13 yoldan idib mehālike bıraġurlar. Bu resme coḳ olmışdur. 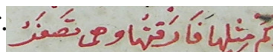 14 Şeyḫ Ebū Saʿīd bin anı 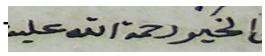 dimişdür. Ki mürīde her gün se-pāda 15 miḳdārı gerek ki bu kelāmdan dıya ve işide. Ve hem dimişlerdür ki 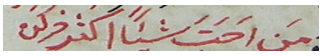 16 Pes bu muḳaddimāt hükmiyle baʿżı sālikler ki bu devletden nişāba gücleri yitmez idi. Tā ki ṭarīḳat yolına 17

(5a)

yolına seyr idüb ḥaḳīḳat ʿālemine irişelerdi. Ve anlar ki gücleri yiterdi. Pes 1 ḳażiyyesince bu yolı beyān eylemegi boyunları üzere vācib bildiler. Ve ḥaḳḳı müsteḥaḳa 2 idişdürdiler. Ve maʿrifet āb-ı ḥayātınuŋ ser-çeşmesinden ol ṭaleb bir beriyyesinde susamış 3 sūḫtelere şerbet icürdiler. Tā ki anlaruŋ derdleri üzerine derd ve şevḳleri üzerine şevḳ 4 ve ṭalebleri üzerine ziyāde ṭaleb ola. **Beyt** 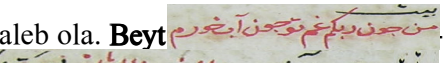 - 5 - 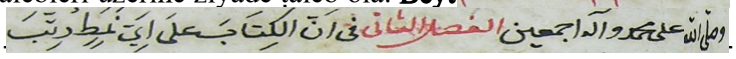 -

yaʿni ikinci faṣıl 6 anuŋ beyānındadur ki bu kitāb ne tertīb ve ne ṭarīḳ üzere müretteb oldı 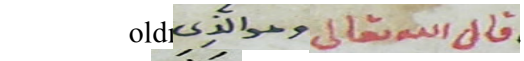 7 - 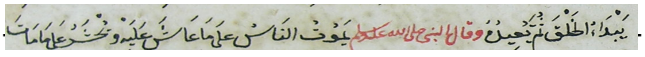 - 8 ʿazīz men. Bilgil ki insāna bu āyet ve bu ḥadīṣ hüḳmi ile üç ḥālet ṣābit olur. Evvel bir āyet-i fıṭrat 9 ki aŋa mebde dirüz. İkinci müddet-i āyām-ı ḥayvet ki aŋa maʿāş dirüz. Ücünci ol ki rūḥ bedenden taʿalluḳın 10 kese iḫtiyār ile yāhūd ıżṭırār ile ki aŋa biz maʿād dirüz. Pes bu kitāb üc aṣıl üzere binā 11 oldı ki mebde, maʿāş, maʿāddur. Ve her aşılda bir bāb konılmışdur ki ol bāb müştemildür. 12 Bir ḳac faṣıl tā kī her maḳāmda aḥvāl-i insāndan baʿżısını bu muḫtaṣar beyān eyleye. Meşelā mebde 13 bābında fıṭrat-ı ervāḥuŋ bir āyet ve mülk melekünüŋ şerḥi maʿlūm olısar. Ve maʿāş bābında insānuŋ 14 terbiyeti ve anuŋ seyr-i sülūkı āṭvār-ı beşerīde ve tebdīl-i aḫlāḳ ve taġyīr-i ṣıfāt ve aḥvāl maʿlūm 15 olısar. Ve maʿād bābında nüfūs-ı suʿada ve nüfūs-ı eşḳıyānuŋ mürācaʿatı ve maḳsadı ve maʿadı görmez. 16 olısar. Şol ḳānūn üzere kim enbiyā evliyā sülūk itdiler. Ve bir bāb daḫı ṭavāyif-i muḫtelife sülūkın beyān 17

(5b)

itmekicün ẕikir olısar. Tā ki her ṭāīfe bu kitābuŋ fāyidesinden naṣīb bulub müstefīd olalar. Ve bir 1 bāb dibāce-i kitāb resm oldı. Pes bu kitāb biş bāb ve ḳırḳ faṣıl üzere 2

binā oldı. Niteki fihristde şerḥ oldı. Ammā biş bāb olduġına ḥikmet oldur ki islāmuŋ biş **3** rüknine münāsib ola. Niteki Ḫoca buyurdı ki 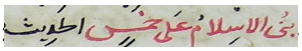 daḫı ḳırḳ faṣıl olduġına **4** sır budur kim insānı terbiyet itmekde ʿaded-i erbʿaīnüŋ ḫuṣūṣiyyeti vardur. Niteki buyurd 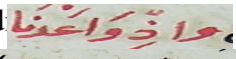 **5** 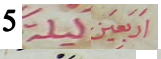 ve hem Ḫoca buyurdı: ʿAleyhisselām 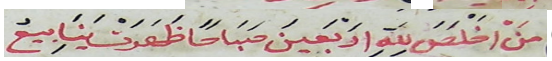 **6** 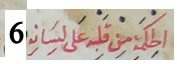 ve andan ṣoŋra her faṣluŋ evvelinde bir āyet-i ḳur'āndan ve bir ḥadīṣ ḥażret-i **7** risāletden şöyle kim münāsibdür. Ol faṣla hem ẕikir oldı. Tā ki temessük-i kitāb sünnet birle ola. **8** Ve ibtidādan tā inhitāya degin insānuŋ kemāli ve noḳṣānı ve hem keyfiyyet-i seyri ve aḥvālından her **9** birinüŋ şerḥi ve ber-vech-i tefṣīl maʿlūm olısar. Tā ki ṭarīḳat ve ḥaḳīḳat bulına. Giden müddeʿilede **10** ve aṣḥāb-ı sülūk-ı maʿrifete maḥal ola. Şöyle ki kendülerüŋ al al vaḳtların ol mahale ereler. Eger bu **11** maḳāmātdan bir maḳāmuŋ ʿalāmetin öz üzerlerinde bulsalar pes muẓaffer olub ümīd dutalar **12** ki ḳademelerin ṣırāṭ-ı müstaḳīm üzere dutub maḳṣada ve maḳṣūda irişeler. Ve eger bu maʿāniden **13** kendüler de bulmayacaḳ olurlarsa lā-cirem nefs ġurūrın şeyṭān vesvesesin dimāġ **14** larından cıḳarlar. Ve ṣavāb-ı ṭarīḳ üzere ḳademlerin ṭaleb yolında dāyim ve ḳāyim dutub pū **15** sīde ḫırḳalada maġrūr olmayalar. **Beyt** 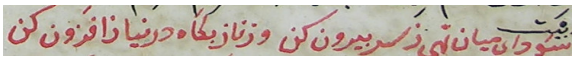 **16** 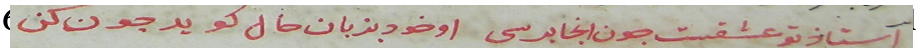 **17**

(6a)

sevda-yı ḫāmı başuŋa tāc eyleme cıḳar. Hic durma nāz ilinde niyāz it sefer **1** ʿışḳa yitişecek. Saŋa üstād ol yiter kim ḥāl diliyle saŋa virür ḫaber **2** cünki mürīd-i ṣādıḳ ve ṭālib-i ʿāşıḳ bu kitāb-ı müṭālʿaa ḳılsa ṣıdḳı tanı yüzinden **3** olsa şöyle ki lemā-yı temennī yüzinden olmasa bu fużūlüŋ uṣūline muṭāliʿ olsa ol vaḳt **4** ḫaberdār olur kim ol kimdür ve ne yirden ve neye ve ne yire varısar? Ve maḳṣad u maḳṣūd ne nesne **5** dür. Ve daḫı maʿlūm ki bu rūḥ-ı pāk kim ʿulvī-i nūrānīdür. Anı bu ṣūret-i ḳālıba kim sıflī **6** ẓülemātı göndürdüklerine ḥikmet nedür? Ve ikileyin andan müfāreḳāt idüb rūḥ bedenden **7** taʿalluḳını ḳaṭʿi idüb bu ṣūreti ḫarāb ḳıldugına sebeb sır nedür? Ve gir ü ḥaşır güninde **8** rūḥ-ı bedene göndürüb ḥaşır ecsād olduġına sebeb nedür? Pes ol vaḳt ol şaḫṣ **9** 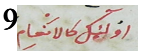 cemāʿatından ṭaşra çıḳub insāniyyet mertebesine irişür. **10** Ve bu ġaflet ḥicābı ki 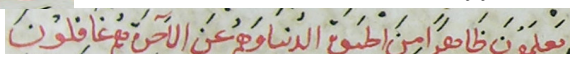 **11** aŋa işāretdür. Ol ḥicābdan ol vāḳt ḫalāṣ bulur. Andan soŋra ḳademin sülūk üzere **12** şevḳ-i ẕevk birle ḳor. Şöyle ki her neye naẓar irse anı ḳademi altına alur kim naẓar şemeri **13** imāndur. Ḳadem şemeri ʿirfāndur. Bī-cāre felsefī vü dehrī ṭabāyiʿ ki bu iki maḳāmdan **14** maḥrūm ḳalmışlardur. Ve ser-keşte olub güm-keşte olmışlardur. Tā anuŋ birisi ki **15** anlaruŋ ḳatında faẓl u

ḥikmet ve kiyāset birle meşhūrdur. Ki adı ʿÖmer Ḫayyām'dur. Gör kim **16** ḍalālet beriyyesinde ġāyet ḥayretinden bu cinsden ebyāt dimişdür. Ve kendünüŋ gözsüzligün **17**

(6b)

iẓhār idüb cehlin beyān itmişdür. **ḳıṭʿa:**

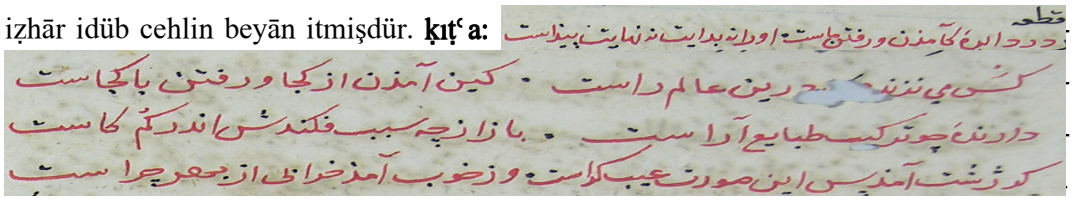

Ol dāyire kim dāyim dāyir oluruz anda — Ne evvel var anuŋ ne-āḫir hem peydā **5**
Hic kimse bu ʿālemden bir ṭoġru dem urmadı — Kim gelmegüz ḳandan ya gitmegüz ḳanda **6**
çün yāveri daḫı kāmil terkīb düzicidür — Niçün ḳıla birin jişt ve birin ḳıla zībā **7**
Çün ṣūret jişt oldı di ʿayıbı kimüŋ olur — Çün ḫūb olıcaḳ ṣūret pes nicün ider āfnā **8**

Bu tercümesidür ol ser-keşte ve kim güm-keşte kelāmınuŋ ve ol göŋli gözi kör olmış maġrūr ki **9** ṣıfatı ile mevṣūfdur. Hic ḫaberi **10** yoḳdur ki Ḥaḳḳ Taʿālā'nuŋ ḳulları vardur ki seyyid-i evvelin āḫirine mütābaʿat itdükleri bere **11** kātında külli kāyinātdan gecib 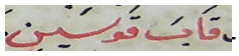 maḳāmına irişüb sırr 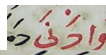 be-külli **12** vücūların yavu ḳıldılar. Ve başīret gözine kühlinden sürme cekerler. **13** Andan ṣoŋra 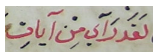 müṭālaʿasında nūr ḫāsıl itdiler. **14** envārından ol nūrile 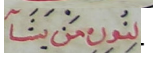 maḳāmında ʿālem-i emrüŋ bidāyetini ki **15** mebdeʿ-i ervāḥdur. Müşāhede ḳıldılar ve hem gördiler ki ʿademden her nesne vücūd ṣaḥrasına **16** nite ẓāhir olur ve niçe olacaḳdur. Ta ʿālem dükenince ve her mevcūduŋ sırrını bilüb ve her nevʿüŋ **17**

(7a)

mevcūdatdan nihāyetini maʿlūm itdiler. Ve her bir ṭāifenüŋ merciʿin ve maʿādın muʿāyene **1** ḳıldılar. Ve ezel dericesinden ebede ve ebed dergehinden ezele naẓar itdiler. Ve berkārı gibi **2** ezel ü ebed dāyiresini ṭavāf itdiler. Ve kerrāt ile vücūdan ʿademe vardılar. Ve ʿademden **3** vücūda geldiler. Kāh mevcūd olub maʿdūm oldılar. Ve kāh maʿdūm olub mevcūd **4** oldılar. Ve kāh ne mevcūd ve ne maʿdūm oldılar. Lā-cirem bu yerde denī nevālaruŋ esrārı **5** öküşdür. Ve bu maʿāniyi idrāk itmege her şaḫṣuŋ ʿaḳlı ve fehmi irişmez. Ve ekşeri ḫalḳ bu maʿānī-i **6** ṭāmāt ve mücerred ʿibārāt ṣanurlar. Ve bunuŋ her biri bir ulū sırdur ġaybuŋ gizlü **7** esrārından. Şöyle ki anı ehl-i ġayb bilür. Niteki dimişlerdür 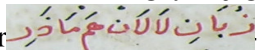 **8** yaʿni dilsüz oġlanlar sözin hem

girü anaları bilür. **Beyt: 9** 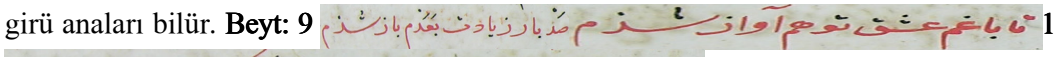 **10**
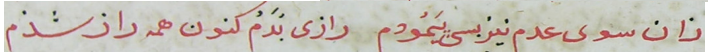 **11**
Olalıdan berü derdi ile gönlümüz demsāz Nice kerrat ʿademe cānum eyledi pervāz **12**
ʿAdem yüzinden ödgelü saġarlar itdüm kim Bu cümle zārumı sırrı ile eyledi rāz **13**
Ḳandadur ol görüküm keşteler eger anlarda görmeklik ṭaleb derdi vermiş idi. Te'yid-i **14** Rabbānī birle sehl-i rüzgārda ṭarīḳat ṣanʿatı ile ḫod-bīnlik sebelini ḥakīḳat görici **15** gözlerinüñ üzerinden götürelerdi. Ve teslīm şartı ile 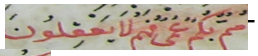 körliginden **16** āzād olalardı. Ve cümlesi 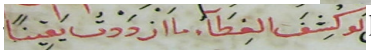 lāfını uralardı. Cünki **17**

(7b)

maḳṣūd böyle idi ki bu kitābuñ māyidesinden ḫavāṣ ve ʿavām fāyide dutalar. Ve her ṭāyife **1** envāʿ-i ḫalḳdan ḫilāf-ı ṭabaḳā miḳdārlu miḳdār nice muḳarrebler maḳāmātından bī-naṣīb **2** ḳalmayalar. Ve evliyā meşāirinden cāşınsuz olmayalar. Niteki ṣanʿatlardan ve ḥirfetler **3** den ṭaşra cıkub ve az gelmek olmaz. Zīrā ki işler mühmel ḳalur. Ve ḫalḳuñ żarūrī ḥācetleri **4** muḫtel olur. Pes böyle olıcaḳ bişinci bābda her ṭāyifenüñ sülūk-ı ʿale'l tefṣīl beyān olısar. **5** Zīrā hic ṭāyife ḥirfet ṣanʿat ehlinden yoḳdur ki anuñ ḥażrete bir yolı ve bihişte bir yolı ve **6** dūzaḫa bir yolı olmaya. Belki her kişinüñ ḳademi altından būy ucına yol gider ammā ṣırāṭ-ı mustaḳīm **7** ol yoldur ki ḥaḳḳa vara ve behişte yol ṣaġ yaŋadın verür. Ve cehennem yol ṣol ṭarafdan gider. **8** Niteki buyurdı: 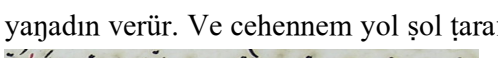 - **9** 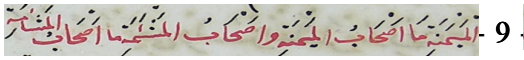 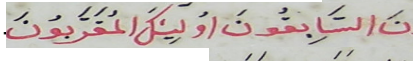 ve hem meşāyiḫ ḳaddes-Allah u ervāḥ hem dimişlerdür. **10** yaʿni ḥażrete yol ḫalāyıḳuñ nefis saġışıncadur. **11** İmdi murād enfās-ı ḫalāyıḳdan anlaruñ ḳademleri ve ḥirfetleri ve ṣanʿatlarıdur kim **12** bunlar andan nefes uru bururlar. Ve bunuñ miṣāli kaʿbe yolına beŋzer. Şöyle kim her bir **13** ṭarafdan ve her bir cihetden birer yol aŋa varur. Niteki buyurdı: 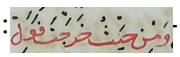 - **14** 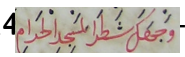 -Ammā evvel şarṭ kim ḫurūcdur. Ulū şarṭdur bu bābda ve ḳatī ki **15** ol ḥaṣıl olsa. Pes ikinci şarṭı ki teveccü itmekdür Cihet-i kaʿbeye. Ol hem vācibdür **16** ammā ḥac tamām kemāle irmez. Ücünci şarṭ bulınmayınca kim ol ırāḳ mesāfetleri ḳaṭiʿ itmekdür. Ve ḳati **17**

(8a)

ki bu üç şarṭ yirine gelse ḥac tamām müyesser olur. Pes buncılayın her ṭāīfe kendülerüñ sanʿat u **1** ḥirfetlerinde gerek kim evvel ḫurūc ideler. Ve her işde teveccühi ṣıdḳ ile Ḥaḳḳ ṭarafına kılalar. **2** Ve ṭoġruluḳ ḳademi ile varlıḳ mesāfetini ḳaṭiʿ ideler. Tā ki viṣāl kaʿbesine yitişeler ki **3** 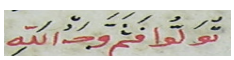 imdi her ṭāīfenüñ Ḥaḳḳ ile muʿāmelātınuñ şerḥi kendü maḳāmında ber sebīl-i **4** īcāz ve iḫtiṣār-ı ẕikir olısar İnşallah

Taʿālā. Şöyle kim ġarīb ʿibāret ve tekellüf birle 5 elfāẓdan maḥfūẓ ola. Tā ki mübtedī ve müntehī andan fāyide duta. Ve ḫavāṣ u ʿavām fehmine lāyıḳ 6 ola. اولا وصلى الله على سيدنا محمد و آله اجمعين الفصل الثالث في ان الكتاب لما اراد ان يوضع بالتركية 7 Yaʿni ücünci faṣıl anı beyān ider ki bu kitāb Türkī dilinde vażʿ olınduġına ḥikmet ne idi. 8 قال الله تعالى وما ارسلنا من رسول الا بلسان قومه وقال النبي صلى الله عليه وسلم كلم الناس على قدر عقولهم 9 ʿazīz men. Bilgil ki ṭarīḳat yolına seyr idüb ḥaḳīḳat ʿālemine irişmek isteyen 10 ṭālib ü şādıḳlara sülūk beyān itmekde meşāiḫ ḳaddes-Allah ervāḥum egerci coḳ kitāb te'līf 11 itdiler. Şöyle ki baʿzı ʿarabī ve baʿzı ʿacemī dilinde ammā ol ṭālibler ki ʿarabiyyetde dāḫil ve hem 12 ʿacemiyyede ḳāṣırdur. Ol kitāblaruŋ istifādesinden kendüleri bī-ḫaber olub maʿānīsine muṭṭaliʿ 13 olmazlar. Meger ki bir kimseden istimāʿ ideler. Pes ol vaḳt fāyide dutarlar. Lā-cirem böyle 14 olıcaḳ bu żaʿīf fakir ü bi-nevā-yı ḥaḳīr kim bunlaruŋ şikeste beste muḥibb ü muʿataḳididür 15 kim ol Ḳāsım ibn Maḥmūd Ḳara Ḥisārī'dür. Diledi kim iki dilden bi-ḫaber olan ṭālib 16 ler daḫı anlaruŋ kelāmından bī-naṣīb ḳalmayalar. Pes nice kim ṭaleb itdi. Bu Türkī dilinde bir kitāb bulmadı 17

(8b)

ki meşāyiḫ muḥiḳḳaḳīn beyān eyledi ki: Sülūk anda görmez ola. Tā ki bu ṭāliblerüŋ derdleri 1 cıraḥatına merhem ola. Ve hem kendünüŋ ḳader māyası ve sermāyesi yoġdı ki mütaḳil bir kitāb-ı te'līf 2 idüb sülūk anda beyān eyleyeydi. Lā-cirem böyle maşlaḥat gördi ki meşāyiḫ kitāblarından birini 3 Türkīye tercüme ḳıla. Pes ṭāḳatı yitdükce tetebbuʿ idüb isterdi ki rūḥuŋ bidāyeti mebdānıdan 4 tā nihāyet-i maʿādına degin ve sülūk anda meẕkūr ola. Ve hem عليه الرحمة والرضوان ola. Ve hem ʿāşıḳuŋ 5 maʿşūḳuŋ maḳṣadın ve maḳṣūdın beyān eyleye. Ve hem mubtedi nāḳışuŋ istifādesine ve hem müntehī 6 kāmilüŋ ifādesine şāmil ola. Pes gördi ki ol bülbül-i bostān-ı şerīʿat ṭolı. Şekeristān-ı 7 ṭarīḳat hüd hüd-i Süleymān-ı maʿrifet-i sīmurġ küh-ı kāf-ı ḥaḳīḳat şeyḫ vaḳt . بحر الملة والحق 8 عنقاء واقعار بو بابدن اول چكر سوخته دردمندلر جون مرصاد العباد 9 عنقاء واقعار Bu bābda ol ciger sūḫte derd ü mend ü müstemendler içün mirṣādü'l ʿibād 10 kitābında maḫlūḳātuŋ bir āyet-i mebdesinden tā nihāyet-i maʿādına degin seyr ü sülūkın beyān eylemiş 11 müşevviḳ ʿibārāt ve muḥarrik işārātlar geregi gibi egerci bu żaʿīfüŋ ḳader-i biḍāʿatı yoġ idi. 12 Ki iḳdām idüb anuŋ ol işāretini fehm idüb ve ʿibāretini cümle ḥal ideydi. Ammā bu ḳażiyyece ki 13 ما لا يدرك كله لا يترك كله dimişlerdür. Pes Fehmī irdügi miḳdārı Ḥaḳḳ Taʿāla Ḥażretine ilticā 14 ve şeyḫüŋ rūḥından istimdād itmekle bu kitāb-ı pārsī kisvetinden çıḳarub Türkī 15 libāsına ḳoydı. Tā ki ol maʿānī-i ebkār-ı ġaybiyye hem bu dil kisvetinde ṭālib-i sūḫtelere cemāl-i 16

kemālini ʿarż ḳıla. Bunlar daḫı beher mend olub muġtenem olalar. Ve hem şeyḫüñ sāfī meşrebinden **17**

(9a)

safā bulub ve şāfī beyānından şifā bulalar. Ve bu żaʿīf ü naḥīf egerci istiḥḳāḳı **1**bulmadı ki anlaruñ kelāmına taṣaddī idüb tercüme ḳılaydı. Ammā bu ṭāīfeye maḥabbeti ġāyet olduġı icün **2** diledi ki anlaruñ kelāmıyla üns dutub eglene ki 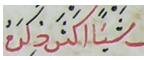 ve hem ṭālibler **3** den bir nefes-i mübārek duʿā ḳıla diyüb iḳdām eyledi. Ve illā ol ḳandan ve anlaruñ kelām-ı ḳandan beyt: **4** **5** Cünki tercüme-i mirṣād tamām oldı bi-fażl-İllahi ve ʿināyete. Pes bu żaīf dāyim fikir iderdi. **6** Ki ḳanḳı pādişāhuñ ḫazīnesi bu gevhere ṣadef ola ki bunı aña tuḥfe iledem. Şöyle kim ol **7** silsile ile taḫt-ı salṭanat üzere muḳarrer ola. Ve istilā ile esbāb-ı memleket müsaḫḫar ola. Ve hem **8** naẓarī pāk ve himmet-i ʿālī ve meşrebī ṣāfī ve ṭabiʿ-i selīm ve dihnī müstaḳīm ola. Ve hem fuḳarāya **9** muḥibb muʿataḳid ola. Ve anlaruñ kelāmına cān u dilden ṭālib ve rāġıb ola. Zīrā ki Ḫoca ʿAleyhisselām **10** buyurur ki ve hem ehl-i kerem ve mürüvvet ola. Tā kim eger tercümede **11** vāḳiʿ olsa derḥāl keremi anı setr eyleye ki **beyt:** 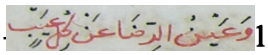 **12** 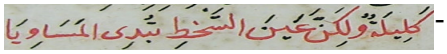 - pes bu żaʿīf nice ki fikir ḳıldı. Fikri aña **13** yitişdi ki bu kemālāt birle imdi ʿaşide mevṣūf degüldür. **14** 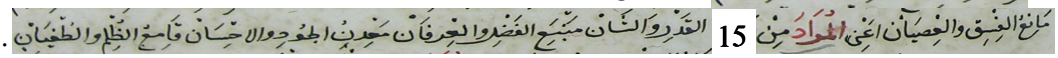 **15** **16** Āl-i ʿOṣmān Sulṭān bin Sulṭān Sulṭān Murād Ḫān **16** İbn Muḥammed bin Bayezid bin Murād Ḫān 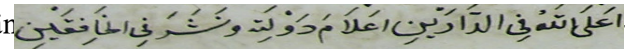 **17**

(9b)

cenāḥ salṭanatı anuñ ḫazīnesinden özge bir emīn yir bulamadı ki bu esrār-ı ġaybiyye bikrilerin **1** anda emānet ḳomadı. Ve hem ol ḳadir-şinās ṣarrāflar yoġdı ki bu cevāhir iledib ʿarż **2** ideydi. Pes niteki Ḫażret-i Şeyḫ Ḳaddes-Allahu rūḥa bu cevāhirüñ aṣlını Keyḳūbād Ḫazīnesine lāyıḳ **3** görüb aña tuḥfe ḳılmışdı. Lā-cirem bu żaʿīf daḫı Şeh Murād Ḫazīnesine lāyıḳ görüb aldı. **4** Sulṭānum Ḫażretine geldi. Tā ki cemīʿ maḳasid bi'l-külliye ḥāṣıl ola. Zīrā emānete lāyıḳ anuñ ḫazīnesidür. **5** Lā-şekk ve lā-şübhe ve meẕkūr kemālātı hem ol iḥāṭa ḳılmışdur. Ve ol ṣarrāflar ki bu ḫazretde ḥāżır **6** lardur. Anlaruñ mānendi ḳanda bulınur. 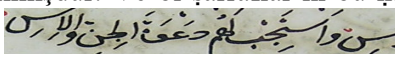 **7** 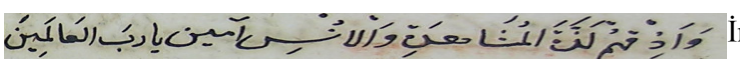 İmdi ʿazīz men bu kitāba **8** ṣorarsaṇ ād Kitāb ü İrşādü'l Mürīd İle'l Murād Fī Tercümeti Mirṣādi'l ʿİbād 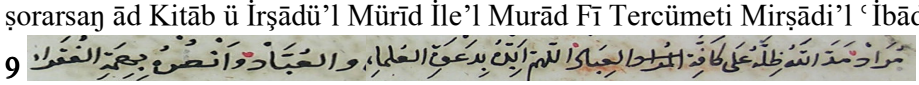 **9** **10**

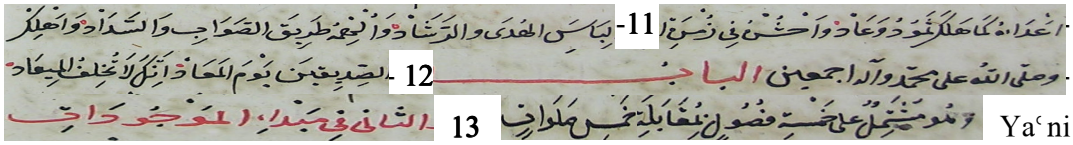

Yaʿni ikinci bāb mevcūdānuŋ bidāyetini **14** beyān ḳılur. Ve ol biş faṣıl müştemildür. Biş vaḳt namāz muḳābelesine **15** - Yaʿni evvelki faṣl-ı ervāḥuŋ ḫilḳatini **16** ve mevcūdānuŋ merātibini ve maʿrifetini beyān ḳılur **17**

(10a)

1 yaʿni ile'l ḳalıb bunuŋ maʿnīsi oldur ki Ḥaḳḳ Taʿālā buyurdı ki insānuŋ ervāḥını evvel ḫalḳ itdük. Pes **2** anı aʿlā-yı ʿilliyyin ki ʿālem-i ervāḥdur. Esfel-i sāfilīn gönderdük kim ol bedendür. Niteki **3** beyān olısar yirinde - **4** ʿazīz men. Şöyle bilgil ki bu ḥadīṯ müfessiri düşmişdür. **5** Bu āyetüŋ ol maʿniye ki ervāḥ-ı insānī evvel yaradıldı. Andan şoŋra ecsām ẓuhūra **6** geldi. İmdi maḫlūḳātuŋ ve mevcūdātuŋ aṣlı ve mebde-i ervāḥ-ı insānī olmışdur. Ervāḥ-ı insānīnüŋ **7** mebde-i rūḥ-ı Muḥammedī gelmişdür Ṣallallahu ʿAleyhi Vesellem. Niteki buyurdı: - ve bir **8** rivāyetde nūrī dimişdür. Cünki Ḫoca-i enbiyā ʿaleyhisselām mevcūdānuŋ gözini ve ḫulāṣa **9** sı oldı. Ve kāyināt aġacınuŋ yimişi oldı ki - anuŋ şānında gelmişdür. **10** Pes bu vech ile maḫlūkātuŋ mebde-i girü ol oldı. Hem geregi eyledür ki böyle ola. Zīrā yaradılmış **11** bir aġac miṣālindedür. Ve Ḫoca ʿaleyhisselām ol aġacuŋ yimişidür. Aġac ḫod ḥaḳīḳatde yimişüŋ **12** ḥamından ve çekürdeginden ḥāṣıl olur. Pes Ḥaḳḳ Taʿālā cünki diledi mevcūdātı evvel **13** emirde aḥadiyyet pertevinden vücūda getüre. Pes Nūr-ı Muḥammedi ẓuhūra getürdi. Tā ki Ḫoca **14** ʿaleyhisselām ḫaber virür ki ve baʿżı rivāyetde getürür ki Ḥaḳḳ Taʿālā naẓar-ı **15** maḥabbet birle Nūr-ı Muḥammed'e bir kerret naẓar eyledi. Ḥayā anuŋ üzerine ġālib oldı ve bu ḥayādan **16** derledi. Andan Ḥaḳḳ Taʿālā enbiyānuŋ ervāḥın ol derüŋ ḳatarātından yaradıb żuhūra getürdi. **17**

(10b)

Andan şoŋra evliyā ervāḥını enbiyā ervāḥınuŋ etvārından vücūda getürdi. Ve evliyā ervāḥınuŋ **1** nūrından mü'minler ervāḥını īcād itdi. Ve mü'minler ervāḥınuŋ envārından ʿāṣīler ervāḥını **2** iẓhār eyledi. Ve ʿāṣīler ervāḥından kāfirler ve münāfiḳlar ervāḥını yaratdı. Andan şoŋra **3** insān ervāḥınuŋ envārından melāīke ervāḥın ẓuhūra getürdi. Ve anlaruŋ envārından **4** cin ervāḥın vücūda getürdi. Ve cin ervāḥından şeyāṭīn ve ebālīs

ervāḥını düritdi. 5 Anlaruŋ ervāḥından bu dürlü dürlü ḥayvānāt ki vardur. Anlaruŋ ervāḥını yaratdı. 6 Melekūtiyyātuŋ ve nebātātuŋ ve maʿādınuŋ nüfūsını īcād eyledi. Andan ṣoŋra ʿanāṣıruŋ müfredātın 7 ve mürekkebātın iḫtirāʿ eyledi. Andan ṣoŋra ʿālem-i ecsāmuŋ merātibini vücūda getürdi. Niteki 8 ikinci ve ücünci faṣılda şerḥ olısar. İnşāllah Allah Taʿālā imdi saŋa bir temṯīl ideyim. 9 ʿuḳūl icün şöyle bilgil ki bu merātibüŋ miṯāli aŋa beŋzer ki bir ḳanād yaʿni şekerci dilese 10 ki aḳ ḳandan nebāt şeker cıḳara. Bir keret anı ḳaynadur. Ol ḥadde degin ki anuŋ maʿlūmıdur. 11 Pes nebāt şeker ḥāṣıl olur. Ve ikinci defʿa ḳaynadur. Ḳızıl şeker ḥaṣıl olur. Ücünci 12 keret keret ḳaynadur. Şeker hāṣıl olur. Bişinci keret ḳalıb şeker cıḳar. Altıncı 13 keret ḳaynadur. Ol çirk kim dibinde ḳalur. Aŋa ḳuṭare dirler. Ol ḥaṣıl olur. Ġāyet 14 ḳana ve bulanuḳ olur. Ve ol ḳandalıġuŋ evvel mertebesinden ḳuṭareye degin aḳlıḳ ve ṣāfīlıḳ 15 eksilür. Tā şol ḳara ve bulanuḳ ḳalınca imdi ḳacan bir kişi kim üstāduŋ taṣarrufından ḫaberi 16 olsa aŋa yaḳın ḥaṣıl olmaz ki bu nice dürlü dürlü muḫtelif cinler bir ḳandan nice 17

(11a)

cıkar diyü göŋli ḳabul idemez. Belki inkār idüb aydur ki bu ḳara ve bulanuḳ ki aŋa ḳuṭare dirler. 1 Hergiz bu aḳ ṣāfī ḳandan degüldür dir. Anı bilmez ki bu sevāduŋ küdūret ol aḳ 2 ḳanduŋ vücūd-ı eczāsından taʿbiye olmışdur. Ammā görinmez. **Beyt:** 3 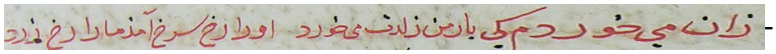 - 4 ve ḥaḳīḳatda şöyledür ki ẓulmet ve küdūret ḳand-ı ṣāfīnüŋ vücūd-ı eczāsından 5 taʿbiye olmış ola. Tā ki ḳand ḳandlıġı maḳāmında iken andan bir naṣīb alub götüre kim 6 ol ẓulmet ve küdūret ḫaṣṣiyyetidür. Kendünüŋ iḫtiyāc deŋlü cünki 7 nebātlıġı mertebesine irişe. Andan girü hem kendü naṣībini ala. Ve cünki şekerligi maḳāmına 8 irişe. Hem andan girü kendü naṣībini ala buncılayın ḳıyās eyle. Her birini kendü maḳāmında 9 istiʿādād miḳdārı aḳlıḳdan ve ṣafādan ve ẓulmetden ve küdüretden ki ḳanuŋ vücūd-ı 10 eczāsından taʿbiye olmışdur. Her biri naṣībleri alurlar ve ḳalanın ḳorlar. Tā āḫir 11 ḳuṭare ḳalıcaḳ. Anda bu ṣafā vü aḳlıḳdan az ḳalur. Bāḳisi ẓulmet ve küdüret olur. Ve nebāt 12 şekerde ẓulmet ve küdüret az olur. Bāḳisi ṣāfiliḳ ve aḳlıḳ olur. Şöyle ki ol 13 ẓulmet küdüret bu göz ile görinmez ammā vardur. Ḳuṭarede aḳlıḳ ve ṣāfiliḳ görinmez. İmdi 14 tefāvüt kim vardur ẓulmetden şöyle kim nebātuŋ ve ḳızıl şekerüŋ ve ḳalanınuŋ her birinde bir 15 ḫāsiyyet vardur. Bu tefāvüt sebebiyle ġayrında ol ḫāṣiyyet yoḳdur. Meṯelā ol 16 yirde kim bunlaruŋ birisi gerek ola. Anuŋ ġayrı ol yirde yaramaz. Şöyle ki eger nebāt şeker 17

(11b)

müfīd olsa pes ṭabīb ṭabarzed buyurmaz. Ve ol yirde kim ṭabarzed gerek ola. Nebāt **1** aŋa münāsib olmaz. Ve bunlaruŋ her biri birünüŋ yirine durmaz. Lā-cirem maʿlūm olur ki her birinüŋ **2** kendü maḳāmında bir kemāl vardur ki ġayrında ol kemāl yoḳdur. Niteki buyurur: 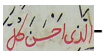 **- 3** - 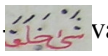 vaḳti ki bu temṯīli anladuŋ ise imdi şöyle bilgil ki ol ḳand u şāfī bu miṯālde rūḥ-ı **4** pāk-ı Muḥammedīdür ʿaleyhisselām. Ve ol ḥaḳīḳatde ervāḥuŋ Ādem'idür. Niteki Ādem ʿaleyhisselām ḫalḳuŋ **5** ātasıdur. Şöyle kim aŋa Ebü'l Beşer dirler. Ḫoca ʿaleyhisselām Ebü'l Ervāḥ gelmişdür. **6 Beyt:** - 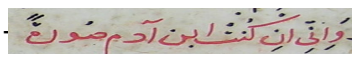 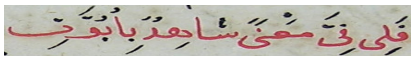 yaʿni egerci **7** benüm ṣūretüm āḫirde tābiʿ gelmişdür Ādem'e. Ammā ruḥum evvelde muḳaddem olmışdur ervāḥdan. **8** Pes enbiyānuŋ ervāḥı şol nebāt-şeker ṣıfatında rūḥ-ı Muḥammedī ḳandından **9** ẓuhūra geldi. Ve evliyā ervāḥ-ı ḳızıl şeker meṯābesinde idi. Ve mü'minler ervāḥ-ı **10** eblūd şeker meṯābesinde idi. Ve ʿāṣīler ervāḥ-ı ṭabarzed meṯābesinde ve kāfir **11** lerüŋ ḳālbi şeker meṯābesinde gelmişdür. Hemān bu ḳıyās üzere ervāḥ-ı melek ve cin **12** ve şeyātīn andan ḥāṣıl olmışdur. Tā şuŋa degin irişdi ki ḳuṭare ḳaldı. **13** Pes anuŋ laṭīfinden rūḥ-ı ḥayvānī ve nebātī oldı. Yaʿni cānavarlar ve nebātlar ervāḥı **14** ḥāṣıl oldı. Ve Keṯifinden bu dört ʿānāṣıruŋ müfredi ve mürekkebi ẓuhūra geldi. **15** Ve cemiʿ kāyinātuŋ merātibi bu miṯālde mefhūm ve maʿlūm oldı. Ammā bu maḳāmda bir laṭīfe **16** ġaybı yüz gösterür ġāyet leṭāfetde. Şöyle kim bundan evvel anı kimse ʿibārete getürmemişdür. **17**

(12a)

Şeyḫ vaḳt-ı mü'ellif-i mirṣādan özge ḳaddes Allah rūḥe'l ʿazīz ve ol budur ki ẓulmet **1** ve küdūret ki ḳandda taʿbiye olmışdur. Her biri bir nesnenüŋ merkebi olmışdur. Meselā ẓulmet-i **2** ḥarāretüŋ ve küdūret merkebidür. Keṯāfetüŋ tā her ḳanda ki ẓulmetden küdūretden bu **3** muḫtelif cinsler vardur. Meṯelā nebāt-şeker ve ḳālıb ve ṭabarzed ve ḳuṭare gibi bunlar da **4** artuḳ bulınsa. Pes ḥarāret ve keṯāfet daḫı anda artuḳ olur. Niteki ḳızıl şekerüŋ **5** nebātdan bir derece ḥarāreti ve keṯāfeti artuḳ olur. Ḳalan daḫı bu ḳıyās üzre **6** maʿlūm olsun. Ve daḫı şöyle bilgil ki ḥarāret od ṣıfatıdur. Ve od maḥabbetüŋ aṣlı ve **7** ḫamır māyasıdur. Ve kesāfet ṭopraḳ ṣıfatıdur. Ve ṭopraḳdan sütlik ẓāhir **8** olur. Girü ancılayın oduŋ ḫāṣṣiyyeti serkeşlik ve yücelik ṭaleb itmekdür. Bundan örtüdür **9** ki iblīs 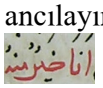 didi. Zīrā ki ol oddan idi. Tereffuʿ istedi. Ve **10** ṭopraġuŋ ḫāṣṣiyyeti ḫisset ve alcaḳlıḳdur ki bundan örtüdür. Ḥayvānātuŋ ṭabīʿatları delīl **11** olub ve hem himmetsüz olurlar ve cümlesinüŋ meyli şol ġıdālaradur ki fānī siflīdür. **12** Zirā ki anlaruŋ aṣlı ṭopraḳdandur. Ve daḫı şöyledür ki oduŋ ṣıfatından ḥāṣıl olan **13** hemān ẓulümdür dirler

kim ḳahır idüb yandura ve ṭoprağuŋ ṣıfatından ḥāṣıl olan hemīn 14 cehldür. Artuḳ degül ve cünki bu iki ṣıfat kemāle irişe. Pes ẓalūm ve cehūl olur. 15 Yaʿni beġāyet ẓulüm idici ve cehl issi olur. Zīrā ki bu lafẓ mubālaġa ṣīfasıdur. Andan ötrü 16 Ḥaḳḳ Taʿālā إِنَّهُ كَانَ ظَلُومًا جَهُولًا didi. Pes imdi cünki bu iki ṣıfat ki ẓulmet ve küdüretdür. 17

(12b)

Egerci ḳandda taʿbiye olmışdı. Ammā ẓāhir degül idi. Ne ḳandda ve ne nebātda ve ne daḫi ġayrında 1 ve lakin bu iki ṣıfātuŋ kemāl-i ḳuṭare ẓāhir olub vücūda geldi. Anda ṣafā vü aḳlıḳ azdur. 2 Ammā ẓulmet ve küdüret ve vāfir ve nebātda daḫi ṣafā vü aḳlıḳ boldur. Ve ẓulmet ve küdüret 3 az idi. Bu miṣāl üzere ḳıyās eylegil. Ervāḥ-ı nūrānī ki nebāt mertebesine de düşmiş 4 idi. Pes ḥarāret ki maḥabbetüŋ aṣlıdur. Anda var ammā azdur. Ve küdüret ki tevāżuʿuŋ mā 5 ddesidür.ol daḫi vardur. Ve līkin azdur. Pes cünki bu iki ṣıfat ervāḥda kāmil 6 idi. Andan ötrü emānet-i maʿrifet yüküni cekmediler. Ve cünki ḥayvāniyyet māddesi ḳuṭaresinde 7 ṣafā vü nūrāniyyet-i rūḥānī az idi. Kāmil degül idi. Ve hem ol daḫi bu yüki cekmedi. Ki emānet-i 8 maʿrifetdür. Pes bir mecmūʿa gerek ki ʿālem-i rūḥānīden ve ʿālem-i cismānīden merekkeb ola. 9 Şöyle kim her maḥabbet ʿubūdiyyet āleti ve hem maʿrifet-i ʿilm āleti anda kāmil ola. Tā ki bu yüki merdāne 10 ʿāṣıḳāne cān arḳası üzere cekebile. İmdi ol mecmūʿa degüldür. İllā insāndur. Niteki 11 buyurur إِنَّا عَرَضْنَا الْأَمَانَةَ عَلَى السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالْجِبَالِ فَأَبَيْنَ أَنْ يَحْمِلْنَهَا وَأَشْفَقْنَ مِنْهَا وَحَمَلَهَا الْإِنْسَانُ إِنَّهُ كَانَ ظَلُومًا جَهُولًا 12 Pes ẓālimlıḳ ve cāhillıḳ insānuŋ ḥālına 13 lāzım geldi. Zīrā ki bu yüki bu iki ṣıfatdan özge nesne ile cekmez. İmdi bu bir yükdür ki bu 14 göz birle görinmez. Belki rūḥāniyyet göz ile görinür. Melāīke rūḥāniyyet gözi ile gördiler. Ammā ol 15 ḳuvvet ü istiʿadād ki cismden ḥāṣıl olur. Anlaruŋ yoġ idi. Andan ötrü cekmediler. Ve ḥayvānātuŋ 16 ḳuvveti ve cismānī istiʿadādı var idi. Ammā rūḥāniyet gözleri acuḳ degül idi. Tā ki ol 17

(13a)

yüküŋ sırrını görelerdi. Pes bundan ötrü ḳabul itmediler bu yüki. Ammā cünki insān 1 ʿālem-i cismāninüŋ ve ʿālem-i rūḥāninüŋ mecmūʿası idi. Pes rūḥāniyyet nūrı ve cismāniyyet āleti 2 ve ḳuvveti ikisi bile vardı. Lā-cirem bu emānet yüki götürmekligüŋ kerāmeti ile anı müşerref 3 ve mükerrem ḳıldılar kim وَلَقَدْ كَرَّمْنَا بَنِي آدَمَ وَحَمَلْنَاهُمْ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ anuŋ ḥaḳḳında gelmişdür. İmdi rūḥ 4 nedür? Ve ḥaḳīḳati ne nesnedür? Bilmek dilerseŋ biz bunda bir rumuz beyān idelüm. Hemān bu münāsebet birle 5 egerci meşāyiḫ selef anuŋ beyānında ziyāde şürūʿ itmediler. imdi ol budur ki Ḥażret-i şeyḫ 6 müellif-i mirṣād Ḳaddes-Allah u rūḥa buyurur ki: Niteki ḳandda yidi ṣıfat taʿbiye idi. Aḳlıḳdan 7 ve

ḳaralıḳdan ve ṣafā vü küdūretden ve leṭāfet ve keṣāfet ve ḥalāvetden bu resme rūḥ ki bir 8 laṭife-i Rabbānīdür. Anda daḫı yidi ṣıfat taʿbiye olmışdur. Meṣelā nūrāniyyet ve maḥabbet ve ʿilim ve ḥilim 9 ve üns ve beḳā ve ḥayā gibi ve ḳati ki rūḥ yitişüb beden birle cemʿi ola. Bu ṣıfatlaruŋ her birinden 10 bunca ṣıfatlar daḫı ẓāhir olur. Anuŋ şerḥi geliser. Kendü maḳāmında inşallah Taʿālā imdi bu 11 ṣıfatlar ki rūḥda vardur. Bunlaruŋ her birisi şol ḳanddegi ṣıfatlaruŋ her birisi yirinde 12 dür. Meṣelā nūrāniyyet ki rūḥdadur. Şol ḳanddegi aḳlıḳ meṣābesindedür. Ve maḥabbet 13 ḳaralıḳ yirinedür. Niteki maʿlūm olmışdur. Ve ʿilim ṣıfatı ṣafā meşābesindedür. Ve ḥilim 14 küdüret yirindedür. Ve üns leṭāfet ve beḳā keṣāfet ve ḥayā ḥalāvet meṣābesindedür. 15 ve daḫı her ṣıfat ki ḳandda anuŋ aṣarı azdur. Hemān ol ḳıyās üzere rūḥda daḫı 16 şol ṣıfat ki anuŋ yirindedür. Hem ol ṣıfatuŋ aṣarı azdur. Pes eger anı dileseler ki kemāle irişe 17

(13b)

Pes ol ṣıfatı bir maʿada ne iletmek gerek kim anuŋ kemāli anda ẓahir ola. Meṣelā uş ẓulmet gibi ki 1 ḳandda vardur. Eger anı dileseŋ ki ol ṣıfat kemāle irişe. Pes anı ḳuṭāreye ḳarışdurmaḳ gerek 2 ki ol maʿad nidür? Ẓulmetüŋ tā ki ḳand daḫı bu ḳuṭāre birle siyāh olub ẓulmet ḥāṣıl ide imdi. 3 Cünki rūḥda maḥabbet ṣıfatı kim ẓulmet meṣābesindedür. Ḳandda az idi. Ve dilediler ki maḥabbet kemāle yitişe. 4 Pes anı kim bu ḳālıb kim ẓulmet maʿadanıdur. Aŋa taʿalluḳ virdiler. Tā ki terbiyet ile maḥabbet ṣıfatı anda kemāle 5 irişe. Pes rūḥ bedene taʿalluḳ dutduġınuŋ bir sırrı budur. Cünki ervāḥ-ı melāīke beden 6 birle taʿalluḳ dutmamışdı. Pes anlaruŋ maḥabbetleri toḫmı hergiz kemāle irmedi. Ve ol yimiş ki 7 bitürür. Hic vücūda gelmez. Ve eger bir kişi sūāl idüb aydursa ki sen ayıtduŋ 8 ki Rūḥ-ı Muḥammedī ḳandında ẓulmet ve küdüret taʿbiye olmışdur. Ve daḫı serḥ itdük ki insānuŋ 9 ervāḥı bu ṣıfatlara muḥtācdur. Zīrā her biri kendü maḳāmında maʿrifete ālet olsa gerek didük. 10 Ve daḫı böyle taḥḳīḳ itdük ki Rūḥ-ı Muḥammedī āḥadiyyet pertevinden geldi. Didük. Pes bundan böyle 11 aŋlanur ki āḥadiyyet nūrında bu ṣıfatlar taʿbiye olmışdur. Dibā vü zākir dirseŋ ki böyledür. Pes Ḥaḳḳ 12 Taʿālā muḥtāc olmaḳ lāzım gelür. Zīrā ki ẓulmet ve küdüret mümkin ṣıfatdur. Ve her mümkin ḫod muḥtāc 13 dur. Ve eger dirseŋ ki böyle degüldür. Pes Rūḥ-ı Pāk-i Muḥammedī de bu ṣıfatlardan ẓāhir oldı. Cünki 14 nūr āḥadiyyetde yoġ idi. İmdi bu sūāle cevāb üc vech ile virürüz. Evvel budur ki 15 biz ayduruz. Egerci Rūḥ-ı Muḥammedī ḳandı āḥadiyyetni şekerinüŋ pertevinden idi. Lakin ṣıfat-ı ḥudūṣ 16 ki ʿayb ṣıfatdur. Anuŋ birle mevsūf idi. Ve bu ṣıfat āḥadiyyetde yoġ idi. Zīrā her şey ki 17

(14a)

ḥādiṣdür. Ḫalḳiyyet ẓulmetı aṇa muṭlaḳā ḥaṣıldur. Ve nür muṭlaḳā Ḥaḳḳ Taʿālā'nuṇ ṣıfatıdur ki 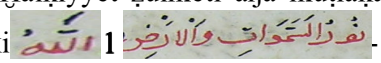 **1** - ve ẓulmet muṭlaḳā ḫāṣ ḫalḳiyyet ṣıfatıdur ki 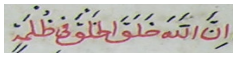 **2** pes bu ẓulmet ve küdüret ve keşāfet nür-ı āḥadiyyetde vardur. Yarar ki ḥalḳiyyeti ve ḥurūşı ṣıfatından **3** ola, fī ẓātı olmaya. İkinci vech budur ki ẓāt-ı aḥadiyyet mevṣufdur lüṭuf ḳahr ṣıfātıyla. Pes **4** böyle olıcaḳ her ne ki ervāḥda vardur. Nūrāniyyetden cāyizdür ki lüṭuf ṣıfat-ı pertevinden ola. **5** Ve her ne ki ẓulmet ve küdüret vardur ḳahr ṣıfat-ı pertevinden ola. Ücünci budur ki ẓulmeti ḳandda **6**şol maḥabbet meşābesinde ḳoduḳ ki rūḥda vardur. İmdi şek degüldür ki maḥabbet toḫımı ervāḥuṇ **7** istiʿadādında cemiʿ ṣıfātdan ol taʿbiye oldı. ve cümlesinden maḥabbet ṣıfatı muḳaddemdür. Niteki **8** şeyḫ buyurur: Ḳaddes-Allah rūḥa 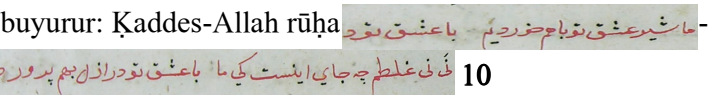 **10**

Su dile ʿışḳuṇ sucısın emer iken icmişüz Ḥal-i ṭufūliyyetde biz ʿışḳuṇ ḫusıyla binmişüz **11**
Yoḳ yoḳ ḫaṭā ḳıldum, ḫaṭā bu söz degül aşla devā Zīrā ezelden tā ebede ʿışḳuṇla maḥrem gitmişüz **12**

Bu yaḳındur ki maḥabbet ṣıfatı rūḥda ḳalan ṣıfatlardan öṇdindür. Zīrā ki rūḥa maḥabbet āṣārından **13** ḥaṣıl oldı. Eger sānıḳ degülmiş üzerine hic kimsenüṇ zehresi yoġ idi ki maḥabbet lāfını **14** urabileydi. Pes bu lāfuṇ aṣlı inbisāṭından ẓāhir oldı. Beyt **15** 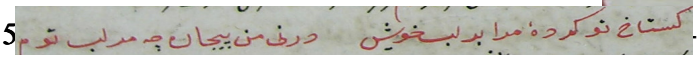 **16** Lā-cirem bu maḥabbet daʿvisinüṇ ḳapusı iḫtilāṭından acıldı. Yaʿni ḫalḳ maḥabbetine Ḥaḳḳ maḥabbeti sebeb oldı. **17**

(14b)

Ve maḥabbete Allah ḫod ḳadīmdür. Pes maḥabbet-i ervāḥ aṇa muḳābil düşdi 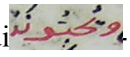 dimek ile ol daḫı bu **1** ḳadim ṣıfatı birle mevṣūf oldı. Zīrā ki rūḥa hic bir ṣıfāt ḳadimden ulaşmadı. İllā maḥabbet ṣıfatı **2** ulaşdı. Lā-cirem ḳadīm oldı ki 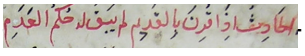 ve bu nüktede esrār **3** öküşdür. Şöyle ki hiçbir kitāb anuṇ serḥine taḥammül idemez. 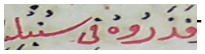 İmdi şöyle bilgil ki **4** cümle melāʿ iʿlā meşelā kerrūbī-i rūḥanīden ki var. Hic biri maḥabbetden dem urmaz. Zīrā ki maḥabbet yükin **5** cekmediler. Kim ol miḥnetdür. İmdi maḥabbet, miḥnet ikisi bir evdendür. Ve her biri biriyle yād düşmişdür. Şeyḫ **6** ʿAbū Allah Enṣārī dimişdür ki: 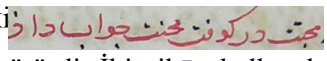 Miskīn benī Ādem ẓālımlıḳ **7** ve cāhilliḳ ucından bir yük götürdi. İki cihān ḫalḳı ol yükden ḳacdı. Ve ol maḥabbet-i ebediyi **8** iḫtiyār eyledi. Niteki şeyḫ buyurur: 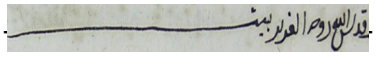

9 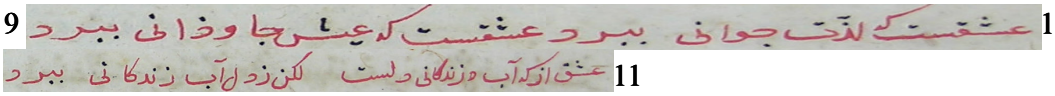 10 11

ʿIşḳ durur kim götürür leẕẕetleri ʿIşḳ durur kim getürür maḥabbetleri 12 ʿIşḳ egerci selvetidür göŋülüŋ İki göŋülden alur selvetleri 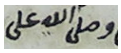 13 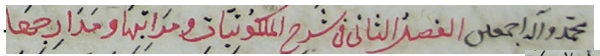 Yaʿni ikinci bāb melekūtiyyāt 14 şerḥ idüb aḥvālinüŋ merātibini beyān ḳılur 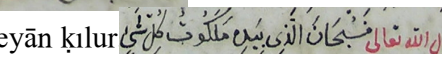 15 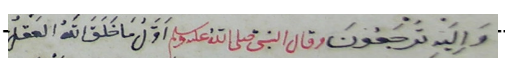 --ʿazīz men. Bilgil ki ʿālem-i ervāḥuŋ niteki 16 aṣlı ve mebde-yi rūḥ-ı Muḥammedi olmışdur. Şöyle ki şerḥ oldı. Ancılayın ʿālem-i melekūtuŋ aṣlı ve mebde-i ʿaḳl-ı gül 17

(15a)

olmışdur. Ve melekūt diyü bu cihānuŋ bāṭınına dirler. Ve ẓāhirine mülk dirler. Ve ḥaḳīḳatde 1 her şeyüŋ melekūtı ol nesnedür ki ol şey anuŋ ile ḳāyimdür. İmdi ol rūḥdur. Ve cemiʿ ervāḥuŋ 2 ḳıvāmı Ḥaḳḳ'uŋ ḳayyūmlıġı ṣıfatı iledür. Niteki buyurdı: 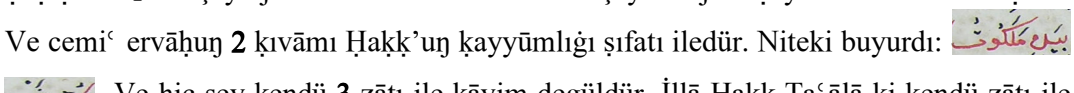 - Ve hic şey kendü 3 ẕātı ile ḳāyim degüldür. İllā Ḥaḳḳ Taʿālā ki kendü ẕātı ile ḳāyimdür. Ve daḫı maʿlūm olsun ki her 4 şeyüŋ melekūtı kendüye münāsib olur. Niteki dimişdür: 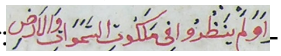 - 5 göklerüŋ melekūtı münāsib olur. Göklere ve yirlerüŋ melekūtı hem münāsib olur. Yirlere ammā melekūtiyyāt 6 dürlü dürlüdür. Likin cemʿisi iki ḳısımdur. Bir ḳısım ʿālem-i ervāḥdandur. Ve bir ḳısmı ʿālem-i nüfūsdandur. 7 Ol ḳısım ki ʿālem-i ervāḥdandur. Ol daḫı iki nevʿdür. Biri ʿulvī ve biri sıflī. ʿUlvī meşelā 8 ervāḥ-ı cin ve şeyāṭīn ve bāḳī ḥayvānāt gibi ve sıflī şol rūḥ-ı nāmiyedür ki nebātda 9 ve ḥayvānda olur. İmdi bu ḳısmuŋ aṣlı ve menşe'i rūḥ-ı Muḥammedī'dür (ʿaleyhisselām). Ve ol ḳısım 10 ki ʿālem-i nüfūsdandur. Ol daḫı iki nevʿdür. Biri ʿulvī ve biri sıflī. ʿUlvī nüfūsı semāvī 11 gibi yaʿni göklerüŋ ve yılduzlaruŋ bürücük nüfūsı gibi ve sıflī nüfūsı ecsāmdur. Yir 12 yüzinde olur. Ol daḫı iki nevʿdür. Biri müfred ve biri mürekkeb. Müfredi ʿanāṣır-ı erbaʿa gibi kim od 13 yil ve ṣu ve ṭoprakdur. İmdi bunlaruŋ melekūtı girü kendülerüŋ ṭabīʿatları ve ḫāṣṣiyetleridür. 14 Meşelā sunuŋ bürūdet ve rüṭūbet ṭabiʿatıdur. Ve ʿaṭaş gidermek ḫāṣṣiyyetidür. Ve ṭopraġuŋ 15 ṭabīʿatı bürūdetdür. Ve bitürmek ḫāṣṣiyetidür. Ve yilüŋ rüṭūbet ve ḫarāret ṭabīʿatıdur. Ve rūḥa 16 meded virmek ḫāṣṣiyyetidür. Geldük imdi mürekkeb daḫı iki nevʿdür, cemād yā nebāt. Cemād oldur ki andan neşv ü nemā gelmeye. 17

(15b)

Ṭaş gibi nebāt anuŋ ḫilāfıncadur ki dāyim biter ve artar. Bunlaruŋ melekūtı daḫı hem kendülerüŋ ṭabīʿat 1 ları ve ḫāṣṣiyetleridür. Ve bu ḳısmuŋ aṣlı ʿaḳldur. Ve bunı daḫı

bilgil ki ervāḥ melekūtıyla nüfūs melekūtı 2 nebātda cemʿ olub hem bulınur. Bundan ötrüdür ki nebātuŋ melekūtına rūḥ-ı nāmiye ve nefs-i nāmiye dirler. 3 Zīrā ki ol vāsıṭa olmışdur ʿālem-i ḥayvānī ile ʿālem-i cemādī arasında. Meṣelā çünki anda neş ü nemā 4 var. Pes bu ṣıfat cemāduŋ degül ḥayvān ṣıfatıdur. Bu vech ile cānlulardan ṣayılur. Lācirem anuŋ 5 melekūtına rūḥ-ı nāmiye dirler. Ve çünki anda aŋlamaḳ ve iḫtiyār ile ḥareket yoḳdur. Ve bu nesne 6 cemād ṣıfatıdur. Pes bu vech ile aŋa nefs-i nāmiye dirler. Ve daḫı şöyledür kim ervāḥ ve nüfūs 7 melekūtınuŋ her birinde gerek ʿulvī olsun, gerek sıflī, bir ṣıfat ḳalan melekūtiyyāt ṣıfatından 8 bulmaḳ olur. Şöyle ki ervāḥ melekūtında nüfūs melekūtı var. Ve nüfūs melekūtında hem 9 ervāḥ melekūtınuŋ ṣıfatı var. Ammā çünki her birinde kim ol nevʿ ġālib düşdi. Ḳalanı 10 maġlūb oldı. Pes ol ġālib birle ad virib aŋarlar. Ve bunuŋ her birin şerḥ itmek 11 tūl-ı dırāzdur. Ammā maḳsūd budur ki cemʿi yaradılmış iki nevʿdür. Biri melek ve biri melekūt. 12 İmdi mülk oldur ki bu göz ile görine ve bu ḳulaḳ birle işidile. Ve melekūt anuŋ ḫilāfıncadur. 13 Ve bunlara ḫalḳ ve emr daḫı dirler. Niteki Ḥaḳḳ Taʿālā cümlesin bir āyetde cemʿ idüb buyurdı 14 ki

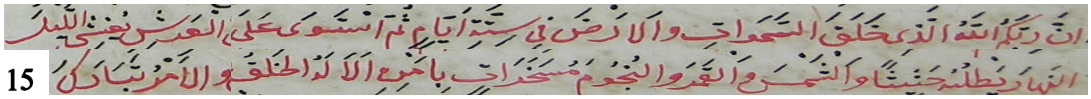

15

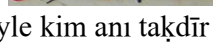

16 İmdi ʿālem-i emr, ʿālem-i ecsāmuŋ żıddına ve muḫālıġına dirler. Şöyle kim anı taḳdīr 17

(16a)

idüb ḳıyāslamaḳ mümkin olmaz. Ve hem ol gün işāretiyle vücūda gelmişdür. Ve ʿālem-i ḫalḳ 1 bu ʿālem-i ecsāmdur. Gerek keşīf olsun, gerek laṭīf olsun. Şöyle kim anı taḳdīr idib 2 ḳıyāslamaḳ mümkindür. Egerci ol gün işāretiyle ẓāhir oldı. Lakin vāsıṭa birle imtidād-ı 3 ezmān birle ḥāṣıl oldı ki 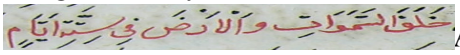 Ammā emr hem ervāḥ 4 melekūtına ve nüfūs melekūtına ikisine bile şāmildür. Niteki buyurdı: - 5 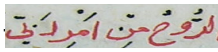 ve hem buyurdı: 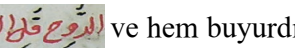 - 6 Ammā rūḥ-ı insānī maḥṣūṣdur. Min rūḥī iżāfetinüŋ şerefine ḳalan ervāḥ degül bundandur. 7 Ki anuŋ şerefi ve kerāmeti ki anuŋ ḥaḳḳında gelmişdür. 8 İmdi bu āyetüŋ ẓāhir maʿnāsını işitmiş olasın. Ve maʿnā-yı bāṭınını daḫı işit kim 9 Ḳur'ān'uŋ hem ẓāhiri var hem bāṭını var ki 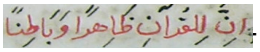 Ol budur ki Ḥaḳḳ Taʿālā 10 aydur. Benī Ādem'i biz götürürüz ʿināyetümüz ile berde ve baḥirde. İmdi ber didügi ʿālem-i ecsāmdur 11 ki ʿālem-i mülkdür. Ve baḥir ʿālem-i melekūtdur. Andan bu iki ʿālem ki didük Ādemi zādı götürmez. 12 Zīrā ki ol bizüm emānetümüz bu gibi ceker. Ber ü baḥr ḫod yüki cekmedi ki 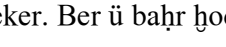 13

Cün Ădem'i ol yüki götürdi bu dükeli ʿacz żaʿaf ile. Pes bu deŋlü kemāl-i **14** ḳudretümüz birle bize evli ve elyaḳ oldur ki anuŋ yükin biz cekevüz. Zīrā ki biz hem ʿāşıḳ **15** ve hem maʿşūḳuz. Ol nāz u niyāz ki bizimle insān arasında vardur. Hergiz ġayrı ile bizüm **16** aramuzda yoḳdur. **Beyt:** 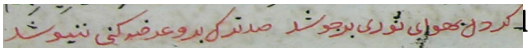 **17**

(16b)

Pes ʿāşıḳ ile maʿşūḳ arasında kimse sıġmaz. maʿşūḳuŋ ʿışḳı yüküni ʿāşıḳ ceke **1** bilür. Ve hem ʿāşıḳlıġuŋ ʿışḳı belāsını girü maʿşūḳ götürübilür. Niteki ʿaşıḳa maʿşūḳuŋ **2** her şīvesi ḫūb gelür. Maʿşūḳ daḫı ʿāşıḳuŋ hem cünbüşi ḫoş gelür. Maʿşūḳuŋ maḥabbeti **3** ʿāşıḳa, ʿāşıḳuŋ maʿşūḳa maḥabbetinden öŋdindür. Zīrā ki ʿāşıḳ kendü vücūdından ol **4** maʿşūḳa mürīd degül idi. Ammā maʿşūḳ, ʿāşıḳ vücūda gelmedin mürīd-i ʿāşıḳ idi. **5** Niteki şeyḫ Ebū'l Ḥan Ḫarāḳānī buyururdı 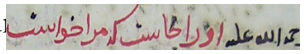 Yaʿni **6** evvel irādet ü maḥabbet Ḥaḳḳ ṭarafından ḳobdı. Andan ṣoŋra bizde irādet irādet ve maḥabbet ẓuhūra **7** geldi. **Beyt** 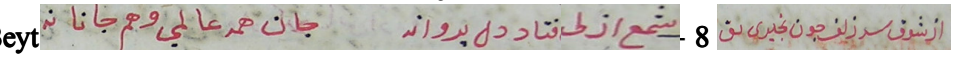 **8** 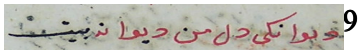 **9**

Ezeli şemʿe göŋül düşdi olub pervāve Yaḳdı bu cānını cānān yolına her merdāne **10**
Zülfüŋüŋ silsilesi ucı yitişür göŋile Olur ol sūḫte sevdāyı vü hem dīvāne **11**

Egerci ḥaḳīḳatda ʿaşık ile maʿşūḳ arasında yādlıḳ ve ikilik yoḳdur. Sen ben ve ben **12** sen ṭonuŋ yaḳası sen ve etegi ben. Belki ʿışḳ ḫilḳati āṣārından ḥāṣıl olub **13** ekinine geldi. Ve bu fitne ḳoparıcı kelāmuŋ başı bu işāretinden ḳopdı. **14** ve līkin kimsenüŋ zehresi yoḳdur ki dudaḳ depredib söyleyü bile. Ammā Mūsā gibi (ʿaleyhisselām) **15** bir bahādur. Gerek ki bu meydānda aġız açıb 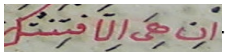 ḥamlesini idebile. Egerçi anı daḫı **16** 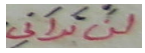 ḍarbesiyle güşmāl itdiler. Tā ḥaddi ki melāīke Ṭur Ṭaġında ṭaʿn urub dil **17**

(17a)

uzatdılar ki 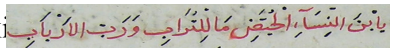 yaʿni iy ḥāyiże ʿavret **1** oġlı ṭoprak ḳandan ve ẕāt-ı pāk-ı aḥadiyyet ḳandan didiler. Ve o sākit olub **2** dil depretmedi. Ve līkin ḥāl diliyle ayıtdı ki 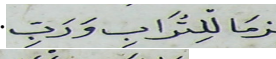 **3** bābı ne icün aŋa dimezsiz ki 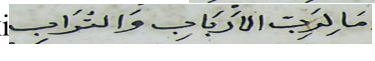 yaʿni ẕāt-ı **4** aḥadiyyet ḳandan ve ṭoprak ḳandan ki bunuŋ ile ʿışḳ-bāzlıḳ ider diseŋüz ne benüm **5** başuma ḳaḳınca ben ḫod ṭopraḳlıḳ maḳāmına rāżı olmışdur. Varlıḳ kiliminüŋ kūşesin **6** ṣalmış idüm. Ve ḳanāʿat bucaġında himmet ayaġını teslīm etgene ṣarmışdum. Daḫı **7** yaḳın bilmiş idüm ki pādişāhlar ḥażretine olmaḳda. Egerci fevāyd çoḳdur. Ammā āfetleri **8** şümāra gelmez. **Beyt:** 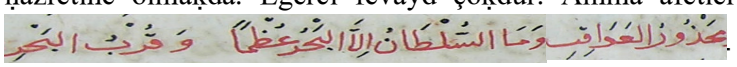 **9** Daḫı bundan ḳorḳardum

ki mābādā sermāye elden gide. Ve daḫı ele girmeye ʿāḳıbet **10** bu ṭopraḳlıḳ mertebesi suya gire vere girü ele girmeye يَا لَيْتَنِي كُنْتُ تُرَابًا diyüb ḥasret odına **11** dutuşub firāḳ aġusını icmeyeydüm. Ammā nideyüm ki ʿilletüz. ʿİnāyetinden ve kemāl-i maḥabbetinden bu **12** ıraḳlıḳ kilimini bizüm ignemüzden cıḳardı. Ve ol saʿādet ḫilʿatı ki مِنْ رُوحِي izāfetinden **13** ḥāṣıl olur. Bine geyürdi. Ve ol kerāmet ki بِيَدَيَّ den vücūda gelmişdür. Bine erzānı ḳıldı. **14** Ve ol ḫilāfet taḫtı ki -وَجَعَلَكُمْ خُلَفَاءَ الْأَرْضِ-dür. Anda bizi emīr eyledi ve maḥabbet tācını **15** başumuza urdı. Cümle malā yüki cemʿ idib taḫtumuz ilinde sücūda buyurdı. Andan ṣoŋra **16** الَّذِي اصْطَفَيْنَا مِنْ عِبَادِنَا nidāsını ʿālem-i mülk melekūt urdı. Ve ol nesneler ki bizüm **17**

(17b)

maʿşūḳlıġımız esbābıdur. Eger ʿad idecek olurşam ḥata gelmez. **Beyt:** **1** جندان نازیست ... **2** زعشق تو در سرمن ... کاندر غلطم کہ عاشق تو بر من ... **3** یا خیمہ زند وصال تو در سرمن ... یا در سر این غلط روز این سرمن

Ol ḳadar nāz başumda senüŋ ʿışḳuŋdan var Ki seni baŋa muḥibb ẓan iderem dāyim iy yār **4**

Ya viṣālüŋ ḳara ḫayme bu beŋüm sırrumda Ne bu sırr icün idem bu ser-i āḫir ber-dār **5**

Girü āyetüŋ evveline kelām ki -وَحَمَلْنَاهُمْ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ- dür. İmdi ber ʿālem-i mülkdür. Ve baḥir ʿālem-i melekūtdur. **6** Niteki her ḳande ki ber vardur. Anuŋ üzerinde baḥir vardur. Ancılayın her ḳanda kim mülk vardur. Anuŋ üzerinde **7** melekūt var. Yaʿni Ḥaḳḳ Taʿālā aydur بَنِي آدَمَ- mülk melekūtda biz getürürüz. ʿİnāyetümüz ile maʿniye **8** ki eger mülk, eger melekūtdur. Anuŋ rūḥı ve ʿaḳlı pertevinden iẓhār itdüm ki tā her nesne kim **9** anuŋ rūḥı var. Ḥayātı anuŋ rūḥī pertevindendür. Meşelā melāīke ve cin ve şeyāṭīn ve ḫayvānāt **10** ve nebātāt gibi. Ve her nesne ki anuŋ nefsi var. Uş gökler ve yılduzlar ve yirler gibi ḳāmūsı **11** bu nefs ḫamır māyasını anuŋ ʿaḳlı neticesinden alur. Ve daḫı bunı bilgil ki ʿaḳluŋ rūḥa nisbeti **12** şol Ḥavvā nisbeti gibidür Ādem'e (ʿaleyhisselām). Niteki Ḥavvā'yı anuŋ sol pehlūsından yaratdı **13** lar. Ancılayın ʿaḳlı daḫı rūḥuŋ şol pehlūsinden aldılar. Ammā bunda bir laṭīf işāret vardur. **14** Ve ol budur ki Ḥażret-i Risālet (ʿaleyhisselām) buyurur ki: وَشَاوِرُوهُنَّ وَخَالِفُوهُنَّ Yaʿni buyurur ki **15** ḫātūnlar ile meşveret idüŋ. İşlerde ve her ne kim anlar diyeler anuŋ ḫilāfın işlek kim ṭoġru fikir **16** oldur. Zīrā ki anlar egeri sükükden ḥāṣıl olmışdur. Ve egerinüŋ ḫilāfı ṭoġru olur. Bunda bunda daḫı cünki **17**

(18a)

ʿaḳıl, rūḥun şol pehlūsından ẓuhūra geldi. Pes anuŋ ile meşveret itmek gerek Ḥaḳḳ **1** Taʿālā'nuŋ ẕātın ve ṣıfātın bilmekde ve her neye kim anuŋ aŋlaması yitişür. Ẕātdan ve ṣıfātdan **2** Ḥaḳḳ Taʿālā münezzehdür. Ve ol ne dirse anuŋ ḫilāfıncadur. Zīrā ki ʿaḳıl

anuŋ ẕātınuŋ ve ṣıfātınuŋ 3 bi-l külliye idrāk idemez. Anuŋ ẕātını hem ṣıfātıyla bilmek mümkin olur. Niteki dimişlerdür: 4 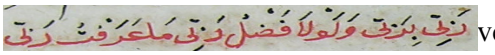 ve bunda bir laṭife daḫı yüz gösterür. Ve ol 5 budur ki Ḫoca ʿaleyhisselām buyurdı ki: 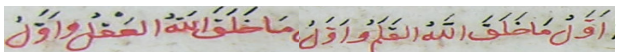 6 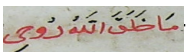 üci daḫı rāstdur. Ve hem üçi birdür. Ekṣer ḫalāyıḳ bunda ser-gerdāndur. 7 ki bu nice olur diyü. İmdi şöyle bilgil ki ol kim buyurdı 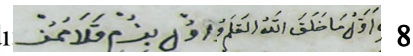 8 degüldür. Belki Ḥaḳḳ Taʿālā ḳalemidür. Kendünüŋ ʿaẓameti celāline münāsib. İmdi ol degüldür illā rūḥ-ı Muḥammedī 9 dür (aleyhisselām). Ol vaḳt ki Ḥaḳḳ Taʿālā naẓar-ı maḥabbet birle rūḥ-ı Muḥammedī'ye naẓar eyledi. Pes ḥayā anuŋ 10 üzerine ġālib oldı. Andan iki pāre oldı. ʿAḳıl bir şaḳḳī oldı. bundandur ki her ḳanda kim ʿaḳıl 11 olsa ḥayā olur. Ve her ḳanda kim ʿaḳıl yoḳdur. Ḥayā daḫı yoḳdur. sırrı 12 budur. Cünki Ḥaḳḳ Taʿālā'nuŋ ḳalemi iki şaḳḳ oldı. Birisi rūḥ ve biri ʿaḳıl. Egerci iki görinür 13 ammā bir ḳalemdür ki iki şaḳḳ vardur. Andan ṣoŋra ḳalem Ḥaḳḳ Taʿāla'nuŋ ḳudretiyle her ne ki diledi mülk ü 14 melekūtdan ser-i ḳalem vāsıṭasıyla yaʿni ucıyla yazardı. Pes Ḥaḳḳ Taʿālā maḫal-ı ḳasem idib aŋa 15 and icdi ki 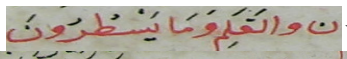 ve bu ḳudreti iẓhār itdügiçün kendü yatana ḳıldı 16 ki 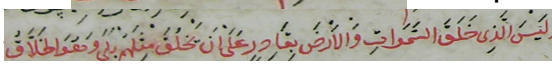 17

(18b)

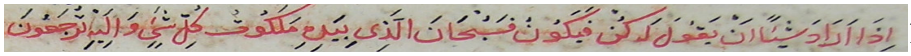 1 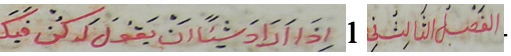 . 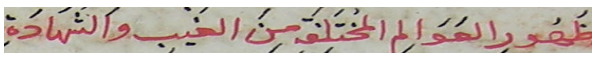 yaʿni üçünci faṣıl ol 2 muḫtelif ʿālemlerüŋ ẓuhūrını beyān ḳılur. Şöyle ki bir nicesi ʿālem-i ġaybdan ve bir nicesi ʿālem-i şehādetdendür. -

3 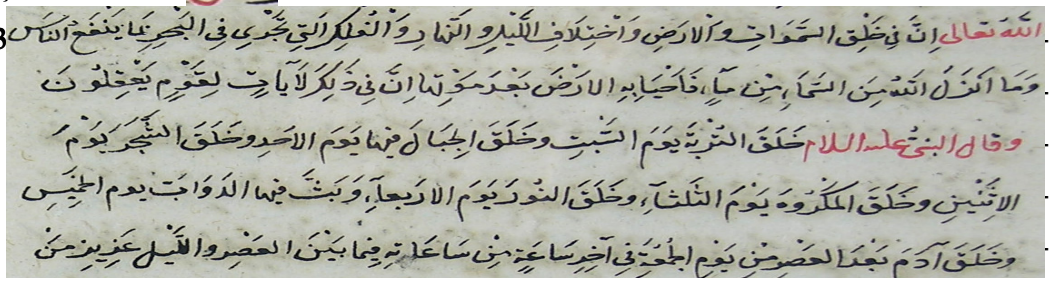

4 .

5 .

6 .

7 .

8 Bilgil ki ʿālem-i ervāḥuŋ mebdeinden tā ʿālem-i ecsāmuŋ nihāyetine degin Ḥaḳḳ Taʿālā dürlü dürlü ʿālemler 9 yaratmışdur ki birbirine beŋzemez. Dünyā ve āḫiret gibi ve mülk-i melekūt gibi. Ve daḫı ʿālemde bir dürlü maḫlūḳ 10 yaratmışdur. Rūḥanīden ve cismānīden bunlaruŋ her birinden envāʿ muḫtelif yaratmışdur. Ve her 11 birinde bir dürlü ḫaṣṣiyyet ḳomışdur. Niteki melek nevʿi ki ol cümleden biridür. Andan nice dürlü 12 melāīke vücūda gelmişdür. Meṣelā kerrūbī bir nevʿ ve rūḥānī bir nevʿ ve ḥamele-i

ʿarş bir nevʿ. Ve daḫı evvelki 13 ḳat gökden tā yidinci ḳat göge degin her birinüŋ firişteleri bire nevʿdür ki biri birine beŋzemez. 1 Ḳur'ān'da ẕikir olındı. Ol daḫı Kirāmen Kātibīn hem bir nevʿ ve ol melāīke 15 ki hevāda olurlar. Ve yaġmurlar ve yiller anlaruŋ ḥükmindedür. Anlar daḫı bir nevʿdür. Tā rivāyetde gelmişdür 16 ki her ḳaṭre kim iner. Aŋa bir melek müvekkeldür. Tā ol ḳaṭre yirine varınca ve ol firişteler ki deŋizler üzerine 17

(19a)

müvekkeldür. Anlar daḫı bir nevʿ ve bir nevʿ daḫı anlar ki yir yüzinde kendüz ḫalḳı saḳlarlar. Ve bir nevʿ 1 daḫı gice saḳlayanlar ve anlar ki ẕikir ḫalḳasında ḥāżırlardur. Anlar daḫı bir nevʿ ve anlar ki ana ḳarnında 2 raḥime müvekkeldür. Anlar daḫı bir nevʿ ve bir nevʿ daḫı anlar ki Ādem'üŋ bāṭınında göŋüllere nesne ilḳa iderler. 3 Ve bir nevʿ daḫı anlar ki şeyṭānı benī Ādem'den defʿ iderler. Ve bir nevʿ daḫı anlar kim oġlancuḳları saḳlarlar. 4 Ve ne giyür münker bir nevʿ ve anlar ki ʿazāb iderler. Hem bir nevʿ ve anlar kim ḥālet-i mevtde beşāret ḳılurlar. Hem bir 5 nevʿ ve ḥayata melāīke bir nevʿ ve mevt melāīki bir nevʿ ve anlar ki yir altında olur bir nevʿdür. Ve ol melek ki 6 öküz, balıḳ ve dünyā anuŋ üzerindedür. Ol daḫı bir nevʿ ve anlar ki yirüŋ ve ṭaġlaruŋ ṭamarları anlaruŋ 7 elindedür. Hem ol daḫı bir nevʿ ve anlar ki behişt ḫazīne-dārlarıdur. Hem bir nevʿ ve anlar ki behişṭde 8 ḫizmetkārlardur. Hem bir nevʿ ve mālik hem oldı daḫı bir özgedür. Ve daḫı niçe dürlü melāīke vardur yirde ve gökde. 9 Kim anuŋ ḥaddin ve ḥaṣrın ve keyfiyyetin Ḥaḳḳ'dan özge kimse bilmez. Pes imdi bu cünki bu dürlü dürlü 10 ʿālemlerden biri ki ʿālem-i melek idi. İşde işitdük ki bunca envāʿ melāīke bu bir ʿālemden ḥāṣıl oldı. 11 Ki her birisinüŋ bir ṣıfatı ve bir ḫāṣiyyeti vardur. İmdi ḳalan ʿālemlerden ne deŋlü envāʿ maḫlūḳāt ḥāṣıl 12 olmış ola. Buŋa göre maʿlūm eylegil, insāndan ve ḥayvāndan gerek yerde olsun gerek baḥirde daḫı envāʿ-i 13 cinden ve şeyāṭīn ve iblīsler ve merede ve ġaylān ve naşnāş ve ehli ve ye'cūc 14 ve me'cūc gibi. Ve daḫı envāʿ-i ḫalḳ ki ḳaṣaṣ içre ẕikir olur. Biz anı taḥḳīḳ bilmezüz. Ve daḫı envāʿ-i ḥavrān 15 ve ġılmān ve vildān ve envāʿ-i nebātāt ve cemādāt ve maʿadın ve laṭīf ve keşīf ecsāmdan ve müfred 16 ve mürekkeb ve ʿanāṣır ve envāʿ-i nūr ve ẓulmet ve cevāhir ve ʿarāż ve elvān ve ṭıbāʿ ve ṭabāyiʿ ve ḥavāṣ ve ṣıfāt 17

(19b)

ve netāyic ve eşkāl ve heyāt ve ṣuver ve maʿānī ve esrār ve ḥaḳāyıḳ ve leṭāīf ve ḥavās-ı ẓāhire 1 meṣelā semʿ ve baṣar şemm ü ẕevḳ ve lems gibi ve ḥavās-ı bāṭına meṣelā ʿaḳıl ve ḳalb ve sır ve rūḥ ve ḫafī 2 gibi ve daḫı ḳuvā-yi insānī gibi meṣelā ḳuvvete

muḫayyile ve mütevehhim ve müfekkire ve ḥāfıẓa ve müdebbire ve ḥiss-i müşterek 3 ve ol kim ʿālem-i ʿulviyyātdandur. Meşelā gökler ve ʿarş ve kürsī ve levḥ ve ḳalem ve burūc ve eflāk ve kevākib 4 seyyārāt ve tevābit ve nevāzil ve beytü'l-maʿmūr ve sidretü'l-müntehā ve ḳābe ḳavseyn ve lā-mekān 5 ve daḫı envāʿ-ı mevcūdāt ve eṣnāf-ı maḫlūḳāt ki anuŋ şerḥi mümkin degül. Anuŋ ḥaḳīḳatın Ḥaḳḳ 6 Taʿālā'dan özge kimse bilmez. Niteki buyurdı: وَمَا يَعْلَمُ جُنُودَ رَبِّكَ إِلَّا هُوَ Ammā cümle ʿālemlerüŋ ʿadedi 7 baʿżı rivāyetde on sekiz biŋ ʿālem gelmişdür. Ve bir rivāyetde yitmiş ʿālem ve bir rivāyetde 8 üc yüz altmış biŋ ʿālem gelmişdür. Ve līkin mecmūʿası bu iki ʿālemüŋ icinde münderic 9 dür. Kim aŋa ḫalḳ ve emür dirler. Ve daḫı mülk-i melekūt ıṭlāḳ iderler. Niteki buyurdı: أَلَا لَهُ الْخَلْقُ وَالْأَمْرُ 10 Ve bunları īcād itmekde kendüye şenā ḳıldı ki فَتَبَارَكَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ. Ammā şimden girü 11 ʿālem-i mülk ve melekūtuŋ merātibini şerḥ idelüm biʿavn-Allahi ḫüsn-i tevfīḳe. İmdi şöyle bilgil 12 ki evvel-i ʿālem melekūtdur. Ve ol iki ḳısımdur biri ervāḥ ve biri nüfūs. İmdi ervāḥuŋ 13 evvel merātibi ervāḥ-ı insānīdür. Niteki öŋdinki faṣılda gecdi. Ve ervāḥ-ı insānīden ṣoŋra 14 ervāḥ-ı cinī merātibidür. Ve andan ṣoŋra ervāḥ-ı şeyāṭīn merāṭibidür. Andan ervāḥ-ı ḥayvānāt 15 merātibidür. Ve andan ṣoŋra nüfūs-ı nāmiye merātibidür ki nebātāta taʿalluḳ dutar. Ve andan ṣoŋra 16 maʿādınuŋ ḫavāṣṣı ve ṭabāyiʿ merātibidür. Andan ṣoŋra cemādāt ki mürekkebātdur. Anlaruŋ ḫavāṣı 17

(20a)

ve ṭabāyiʿ merātibidür. Pes andan nüfūsa geldük. İmdi şöyle bilgil ki nüfūsuŋ evvel merātibi 1 ʿaḳl-ı küll olmışdur. Ve merātib-i ʿuḳūldan ṣoŋra eflāk ve burūc merātibidür. Andan ṣoŋra kevākib-i 2 seyyāre ve nevābit nüfūsınuŋ merātibidür. Ve andan ṣoŋra merkezler merātibidür. Şöyle kim oduŋ 3 merkezi eşīrdür. Ve yilüŋ merkezi hevā ve sunuŋ merkezi muḥīt ve ṭopraġuŋ yirdür. Ve andan 4 ṣoŋra mürekkebāt nüfūsınuŋ merātibidür. İmdi bu ḳadar iḫtiṣār vech ile ḳaleme geldi. Melekūtiyyāt 5 merātibinden vehm kifāyet ider. İmdi bu cümle meẕkūrāt keşf olur. Şol sāliklere ki 6 ṣāḥib baṣiret ola. Niteki buyurdı: سَنُرِيهِمْ آيَاتِنَا فِي الْآفَاقِ وَفِي أَنْفُسِهِمْ ve bu merātib ki şerḥ 7 imdi ehl-i ḥikmetüŋ bunda meẕhebleri muḫtelifdür. Şöyle ki her birinüŋ naẓar-ı ḥisābınca meẕhebi 8 vardur. Niteki dimişlerdür بتخانه کنان روی خوبت چون در نکی نلاز کسرا نها 9

در روی تو روی خویش بینند زیشت تفاوت نشاسها - 10

Ehl-i diller kim zevāyada ḳılurlar iʿtikāf — Her ṭarafdan seni gözler cemʿ oluban ṣāf ṣāf 11

Kendülerüŋ yüzlerin yüzüŋde görürler ʿayān — Pes nişānlarda anuŋ içün vāḳiʿ oldı iḫtilāf 12

Ammā ʿavālim merātibi daḫı bilmek isterseŋ göŋlüŋ ḥāżır dut ki beyān 13 idelüm.

İnşallah Taʿālā rivāyetde gelmişdür ki · 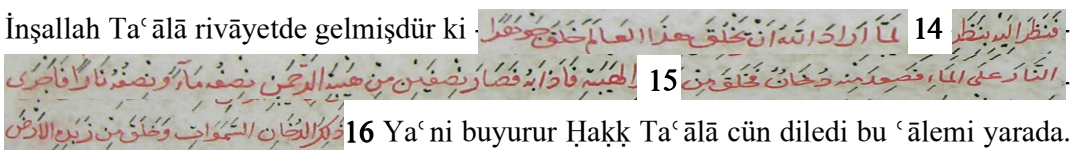 16 Yaʿni buyurur Ḥaḳḳ Taʿālā cün diledi bu ʿālemi yarada. Pes bir cevher yaratdı daḫı bir keret 17

(20b)

naẓar eyledi aŋa heybet naẓarıyla. Şöyle kim eridi iki pāre oldı. Raḥmān heybetinden yarusı şu 1 oldı ve yarusı od. Andan döndi odı şuya ḥavāle ḳıldı. Andan buḫār ẓāhir oldı. Ol buḫārdan 2 gökleri yaratdı. Ve köpüginden yirleri yaratdı. Pes yirler ve gökler bir cevherden bu tertīb ile 3 ẓuhūra geldi. Ve ol nesne ki yir yüzinde ḫalḳ oldı. anuŋ merātibini beyān idelüm. Ol aṣıl üzere 4 ki Ḫoca ʿaleyhisselām buyurdı. Faṣluŋ evvelinde ki Ḥaḳḳ Taʿālā yiri şenbe gün yaratdı. Ve ol 5 günlerüŋ evvelidür. Zīrā ki gün, zamāndan ḥāṣıl olur. Ve zamān daḫı gerdiş-i eflāḳdan ẓāhir 6 olur. Cünki Ḥaḳḳ Taʿālā gökleri yaratdı. Derḥāl dönmege başladı. Ve ol ḥālde gün ẓāhir oldı. 7 anuŋ adını şenbe ḳodılar. Ve ikinc gün yik-şenbedür. Anda ṭaġları yaratdı. Ve dü-şenbe gün 8 nebātātı ḫalḳ itdi. Ve si-şenbe gün renc ve belā ve zaḥmetleri yaratdı. Ve cihār-şenbe gün nūrı 9 yaratdı. Ve penc-şenbe gün ḥayvānātı īcād eyledi. Envāʿ ile ve āẕīne gün ikindüden ṣoŋra 10 āḫir sāʿatda Ādem'i yaratdı (ʿaleyhisselām). İmdi bu merātibe ẓāhirden naṣṣ delīl işitdüŋ ammā 11 bāṭından daḫı işitgil ʿazīz men. Şöyle bilgil kim ol nesne ki Ḫoca'nuŋ (ʿaleyhisselām) rūḥı 12 pertevinden seyr idüb ervāḥuŋ melekūtiyyātına irişdi. Andan sefer ḳıldı. Tā mevcūdātuŋ 13 āḫiri ki ānāṣır-ı müferride melekūtiyyātıdur. Aŋa irişdi. Ve ol nesne ki nüfūsuŋ melekūtiyyātına 14 güẕer ḳılub yitişdi. Ol daḫı her ḫocanuŋ rūḥı nūrınuŋ pertevindendür ki aŋa ʿaḳıl didük. 15 Tā āḫir ʿanāṣır melekūtında tamām oldı. Şol pergār miṣālindeki dāyirenüŋ çevresin 16 devrān ider. Ve ḳatī ki āḫire yitişe. İkisi yine bir olur. Niteki dāyirenüŋ evveli bir noḳṭadur. Ve ḳatī 17

(21a)

ol ḳoduḳları ḫazāyīnüŋ birisi ʿilm-i cemīʿ-i esmā'dur ki 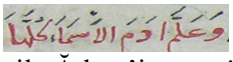 ol ḫazīne 1 acıb size aduŋuzu taʿlīm idem. Pes niçe ki melāīke ferāset ile Ādem'i tecessüs iderlerdi. 2 Bilmezlerdi ki bu mecmūʿa nedür? Tā ki iblīs bir ṣıfat-ı telvis birle ol daḫı gelib 3 Ādem'i ṭavāf iderdi. Ol bir aḥval göziyle aġuru gibi naẓar eylerdi. Gördi ki Ādem'üŋ 4 aġzı acuḳ. Pes ayıtdı ivmek ki bu müşkil vāḳıʿa ḫal idecek bir yir buldum. Siz duruŋuz 5 ben bu delükden icerü gireyim, göreyin kim niçe yirdür. Cünki icerü girdi, Ādem'üŋ icini 6 ṭavāf eyledi. Anuŋ nihādını ʿālem-i ṣuġrā buldı. Her ne kim ʿālem-i kübrā da

görmişdi. Ol 7 ʿāleminden anda bir çāşnī buldı. Meṣelā Ādem'üŋ başını gök miṣālinde buldı. Yidi ṭabaḳa 8 niteki yidi ḳat gökde yidi yılduz vardur. Seyr ider başuŋ daḫı yidi ṭabaḳasında 9 yidi ḳuvā-yi beşeri buldı ki her biri seyyāre meṣābesinde idi. Biri ḳuvve-i müteḫayyile 10 mütevehhime ve mütefekkire ḳuvve-i ḫafıẓa ḳuvve-i müdebbire ve müẕekkire ve ḥiss-i müşterek daḫı niteki 11 göklerde melāīke var idi. Başda daḫı ḥavās buldı ki her biri bir melek miṣālinde 12 dür. Meṣelā biri ḥāsse-i baṣar ve ḥāsse-i semʿ ve ḥāsse-i şemm ve ḥāsse-i ẕevḳ yaʿni görmek 13 ve işitmek ve yilemek ve dadmaḳ gibi bunlaruŋ her biri bir mekel yirindedür. Ve andan 14 ṣoŋra Ādem'üŋ bedenini yir miṣālinde buldı. Niteki yirde aġaclar ve otlar ve ırmaḳlar ve ṭaġlar 15 vardı. Tende daḫı ḳıllar ki uzundur. Meṣelā sac gibi aġac miṣālinde idi. Ve ol ki 16 ḳısa idi. Otlar miṣālinde idi. Ve tendeki ṭamarlar ırmaḳlar miṣālinde idi. Ve süŋükler ṭaġlar miṣālinde idi. 17

(21b)

Ve daḫı niteki ʿālem-i kübrāda fuṣūl-ı erbaʿa var idi. Biri evvel bahār ve biri yay ve biri 1 güz ve biri ḳış. Ādem'de daḫı dört ṭabīʿat var idi. Meṣelā ḫarāret ve bürūdet 2 ve rüṭūbet ve yübūset. İmdi bu dördi dört nesnede taʿbiye olmışdur. Meṣelā ṣafrā 3 ve sevdā ve balġam ve ḳan ve daḫı ʿālem-i kübrāda dört yıl var idi. Bahār yılı ve yay yılı 4 ve güz yılı ve ḳış yılı. Bahār yılı aġacları yüklü ḳılub andan yapraḳ cıkarur. Sebze 5 ḥāṣıl olur. Ve yay yılı yimişleri bitürür. Ve güz yılı ol yimişleri bişürüb tamām puḫte eyler. 6 ve ḳış yılı aġacda ne var ise yire döker. Bu resme ʿālem-i ṣuġrāda daḫı dört yıl 7 var idi. Biri cāẕibe, ikinci hāżime, üçünci māsike, dördünci dāfiʿa. Evvel cāẕibe ṭaʿāmı ceẕb 8 idüb ḥalḳa yitişdürür, hāżimeye ısmarlar. Hāżime ḥażım eyleyüb siŋürür. Andan māsikeye 9 ısmarlar. Māsike anuŋ menfaʿatlusın tamām alur. Andan ḳalanını dāfiʿaya ısmarlar. dāfiʿa 10 anı daşra döker. Niteki bu dört yıldan biri ʿālem-i kübrāda olmayacaḳ olursa 11 cihān ḫarāb olur. Ancılayın eger bu dörtden birisi ʿālem-i ṣuġrāda eksük olursa 12 bedenüŋ ḳıvāmı gider, ḫarāb olur. Ve daḫı niteki ʿālem-i kübrāda dört dürlü su var idi. 13 Biri acı ve biri ṭuzlu ve biri ḳoḳar ve biri ṭatlu. Ādem'de daḫı dört dürlü su 14 var idi. Biri acı anı ḳulaḳda ḳodılar. Tā ki ḥaşerāt ve mūẕiyāt ḳulaġa girmeye. Ve ṭuzlu 15 suyı iki gözde ḳodılar. Zīrā ki gözde yaġ vardur. Ve yaġuŋ beḳası ṭuz ile olur. Ve yaġ 16 gözi saḳlar ve göz ḳarasın saḳlar ve ḳara bebegi saḳlar ve bebek maḥall-i naẕardur. Ve naẕar sebeb-i 17

(22a)

rü’yetdür. Cünki rü’yet nūr-ı bāṣire vāsıṭasıyla ḥāṣıl oldı. Pes gözüŋ daḫı 1 ṭabaḳātı yidi oldı. Ve ol su ki ḳoḳar idi. Anı burunda ḳodılar. Tā ki ol dimāġdan 2 inen nesneyi cıkmaġa ḳomaya. Ve ol su ki datlu idi. Anı aġızda ḳodılar. Tā ki aġızı ḫoş 3 duta ve dili aġız icinde söze rām eyleye ve ṭaʿāma pīşrevā ola. Tā ki ḥalḳa yitüşdüre. 4 Ve daḫı bunlaruŋ her birinde nice ziyāde ḥikmetler vardur ki eger ḥisāba gelse söz özenür. 5 İmdi ġaraż oldur kim her nesne ki ʿālem-i kübrāda vardur. ʿālem-i ṣuġrāda daḫı andan 6 bir çāşnī vardur. Pes iblīs cünki ḳālıbuŋ icini ṭavāf ḳıldı. Her ne ki gördi 7 maʿlūm itdi ki her birine nesnenüŋ nümū-dārıdur ve miṣālidür ʿālem-i kübrāda. Ammā 8 cünki ḳalbe yitişdi, gördi ki ḳalb bir köşk miṣālinde sīne meydānınuŋ ileyinde düzmiş 9 pādişāhlar serāyı gibi niçe ki duruşdı. Yol bulmadı ki icerü gire. Pes ayıtdı şimdiye 10 dek gördügüm sehl idi. Ammā müşkil var ise bunda vardur. Ve eger bine āfet yitişecek olursa 11 bu kişiden bu maḳāmda irişür. Ve eger bu ḳālıbda esrārdan nesne taʿbiye itmiş 12 ise bu yirde olsa gerek didi. Biŋ dürlü endīşe birle nevmīd olub ḳalbuŋ ḳapusından 13 girü döndi. Cünki Ādem’üŋ göŋline girmege iblīse yol virmediler. Belki red ṭabancasıyla 14 yüzine urdılar. Lā-cirem cemīʿ göklerden merdūd oldı. meşāyiḫ ṭarīḳat Ḳaddes-Allah ervāḥum 15 bundan dimişlerdür. Her kim bir göŋülden merdūd olsa cemīʿ göŋüllerden merdūd olur. 16 Ve her kim bir göŋülde yir eyleyüb maḳbūl olsa cemīʿ göŋüllerde maḳbūl olur. Ammā ol şarṭ ile 17

(22b)

ki ol göŋül göŋül ola. Zīrā ki ḫalāyıḳuŋ ekşerī nefisi göŋül ṣanurlar. **Beyt:** 1 -ان بود دل کہ وقف پیچ پیچ اندر وجز خدا نیا نی ہیچ 2 İblīs cünki maḥrūm, maġbūn ḳalıb içinde ṭaş cıḳdı. Melāīke ayıtdı ki bu şaḫs 3 mücevvefdür. Kendüye mālik degüldür. Hic ġam yimegüz ki ol ġıdāya muḥtāc olısardur. Ve şehvet issi 4 olacaḳdur ḳalan ḥayvānlar gibi. Pes anı sehl nesne ile aldamaḳ olur. Ammā bu ḳadar var ki anuŋ 5 gögsinde bir köşk gördüm; ne ḳapusı var, ne ṭamı. Aŋa yol bulmadum. Bilmezem ki ol ne nesne 6 dür. Andan melāīke ayıtdılar: “Henüz müşkil birinde durur. Ol ki aṣıl maḳṣūddur bilinmedi.” 7 didiler. Pes Ḥazret-i ʿİzzet’e yüz dutdılar ki ḫüdāvendāsız müşkilleri sen ḥal idersin. 8 Bu bendi sen acıvır ve bize bildür ki bu ne nesnedür. Nice zamāndur ki bu bir avuc ṭopraḳda 9 kendü yaru ḳudretüŋile taṣarruf eylersin. Bir ʿālem daḫı yaratduŋ, nice ḫazīne anda gizledüŋ. Ve bine 10 hic bildürmedüŋ. Ve bu vāḳıʿaya hic kimsemüzi maḥrem idinmedüŋ. Bari bine ayıtgil ki bu ne olsa 11 gerek. Tā sāʿat ḫiṭāb-ı ʿizzet irişdi ki انی جاعل فی الارض خلیفہ ben bu yir 12 yüzinde kendü ḥażretüme lāyıḳ bir ḫalīfe ve bir nāyib yaraduram. Henüz tamām olmayub durur. Bu 13 siz gördügüŋüz anuŋ Serāyı ve

taḫtgāhıdur. Cünki bunı tamām rāst eyleyem. Anı ḫilāfet 14 taḫtında ḫalīfe dikerem. Pes cümleñüz geregi oldur ki tamām olıcaḳ. Ve ol taḫt üzere pādişāh 15 olıcaḳ. Anuñ taḫtı ileyinde aña sücūd eyleyesiz. Niteki buyurur 16 - 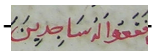 - 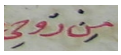 Pes biri birine ayıtdılar. Müşkil ziyāde oldı ki bizi aña 17

(23a)

secde itmege buyurur. Anı "Kendü ḥilm ḫalīfemdür." dir. Biz bilmezdük kim Andan artuḳ kimse 1 secdeye lāyıḳ ola yāḫūd şerīki ola. Biz anı bī-şerīk ve bī-mānendve bī-ferzend 2 bilür idük. Anuñ ḫod bir kimsesi var imiş. Nāyibi olub ḫalīfesi ola. Gelüñüz bir kezden 3 varalum; bu Kaʿbe'nüñ çevresini ṭavāf idelüm. Ve bu evi eyü bilelüm. Pes gelüb ḳalbi ṭavāf 4 iderlerdi. Ve her biri aña naẓar iderdi. Andan ayıtdılar: Biz bunda āb u gilden artuḳ 5 nesne görmezüz. Bunda ḫilāfet cemāli yüz göstermez. Secdeye lāyıḳ olmaḳ ḳanda ḳaldı. Ammā 6 ġaybdan bunlaruñ cānına işāret irişürdi ki 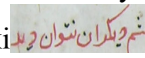 - 7 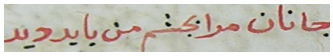 Andan ayıtdılar: Biz bu şaḫṣuñ ṣūretine naẓar eyledük. Candan 8 ṣūrete iʿtibār olmaz. Meger bu istiḥḳāḳ bu şaḫṣa ṣıfāt yolından ola. "Gelüñ ṣıfatına 9 naẓar idelüm." didiler. Cünki naẓarı terḳīḳ itdiler. Ādem'üñ ḳalabın dört ʿunṣurdan düzülmiş 10 buldılar kim od, yil ve su, ṭopraḳdur. Bunlaruñ ṣıfātına naẓar itdiler. Ṭopraġı sükūnet ṣıfatında 11 buldılar. Ve yili ḥareketde buldılar. Biri birine muḫālif buldılar. Ve hem odı ʿulvī ve suyı sıflī 12 buldılar. Anları daḫı biri birine żidd aŋladılar ve bir keret daḫı naẓar itdiler. Ṭopraġuŋ ṭabīʿatını 13 ḫuşk ve yilüŋ nerm ve sunuŋ sovuḳ ve oduŋ issi buldılar. Gördiler ki bu cümlesi biri birinüŋ 14 żiddı ve muḫālifidür. Pes ayıtdılar: "Her ḳanda ki iki żidd cemʿ ola. Fesād u ẓulmetden artuḳ anda 15 nesne ẓāhir olmaz." Niteki buyurdı: - 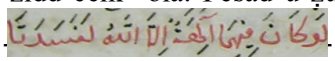 - cünki ʿālem-i kübrā 16 żiddiyyet ve muḫālefet birle fesāda varıcaḳ. Pes ʿālem-i ṣuġrā fesāda varduġı o daḫı evli ola." didiler. 17

(23b)

Lā-cirem bir kezden girü ḥażrete rücūʿ idüb ayıtdılar ki: 1 - 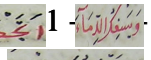 - Yaʿni ḫilāfeti bir kişiye virür misin? Ki anuñ işi ḳan döküb fesād itmekdür. 2 - - Cünki bir pāklar ve muḳaddesler ve müsebbiḥler olavuz 3 ḥażretüñde. Pes ḫilāfete istiḥḳāḳ biz evli olavuz. Rivāyetde şöyledür ki, henüz 4 bu söz tamām olmadın Ḥaḳḳ Taʿālā'nuñ aḥadiyyet perdelerinüñ ardından bir od 5 ẓāhir oldı. Bunlardan bir niçe cemāʿati yaḳdı. **Beyt:** 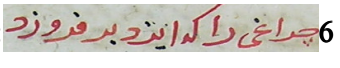 6 - evvel melāmet ki cihānda oldı, Ādem'e oldı. 7 Ve evvel melāmet idici melāīke oldı. Eger ḥaḳīḳatda naẓar idecek olur seŋ evvel melāmet 8 Ḥażret-i ʿİzzet'e oldı ki - 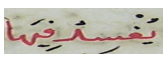

---------- ʿaceb işāretdür ki ʿışḳuŋ **9** bünyādını melāmet ṭaşı üzere ḳılmışlardur. **Beyt 10** **11** **12**

ʿĂşıḳuŋ meşrebi melāmetdür Zāhidüŋ meẕhebi selāmetdür **13**
ʿIşḳ ki durmaya ḳıyāmete dek Boynına ʿāşıḳuŋ ʿazāmetdür **14**

Ādem'üŋ cānı ḥāl diliyle ḥażrete aydurdı ki "Biz emānet yükin melāmet ipiyle bağlayub **15** cān arḳasında çekevüz. Selāmeti ṣatıb melāmet almışuz. Aġyār nüktesinden **16** ḳayurmazuz. 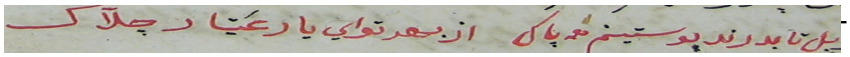 **17**

(24a)

1

Ḳoġıl beni ideyim ḥırḳı ucından çāk Anuŋ içün ki cihānda olmışam bī-pāk **2**
Bu ʿışḳ içinde bigāne visālüŋe irenüŋ Murādı oldı tamām başına bu ḫalḳuŋ ḫāk **3**
Ādem'e şeref ü kerāmet bu ḳadar yitmez mi ki Ḥaḳḳ Taʿālā yirleri ve gökleri altı gün **4** içinde yaratdı ki 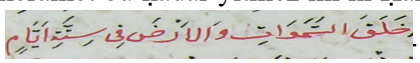 Bu kim ʿālem-i kübrā iken **5** teşrīfi aŋa ḥāṣıl olmadı. Ādem ki ʿālem-i ṣuġrādur. Anı yaratduġı vaḳt ḳırḳ güne ḥavāle ḳıldı. **6** Ve daḫı 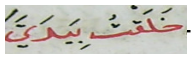 kerāmetini aŋa erzānı ḳıldı. Tā ki ol bī-ḫaberler bileler ki adamınuŋ **7** Ḥażret-i ʿİzzet'e bir iḫtişāṣı vardur ki ḳalan mevcūdātuŋ yoḳdur. Ve bir daḫı bu kim Ādem'i **8** yaratmaḳda vāsıṭasıyla anda bir sır taʿbiye ḳıldı ki ḳalan mevcūdāt ẓuhūra **9** gelmekde ol sırra tābiʿ idi. ʿAzīz men Bu ḳāmusını ki görürsin. Henüz anuŋ ḳalbi **10** teşrīfidür ki ʿālem-i ṣuġrādur. Nisbet idicek ʿālem-i kübrāya. Pes anda kim rūḥuŋ **11** ḫuṣūṣiyyeti vardur ki Gör ki ne teşrīfler ve kerāmetler bulmış ola. **12** Ḥaḳḳ Taʿālā ḳurbinde bunca yıl ve cünki rūḥ ile beden cemʿ ola. Ve terbiyet ile kemāle irişe. **13** Gör ki nā-devlet saʿādet bunlaruŋ farḳına nişād olmış ola. Bī-çāre ol kişi **14** ki kendü kemālinden maḥrūm olub ḫaḳāret göziyle kendüye naẓar eyler. Ol mertebe insāniyyet ki **15** eşref-i mevcūdātdur. Anı aḫass-ı mevcūdāt ṣarf eyler kim ol **16** müştehiyāt-ı ḥayvānīdür. Ve kendünüŋ ḳaddın bilmez. **Beyt 17**

(24b)

1 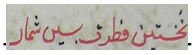

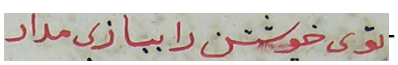 **2**

Ḥaḳḳ Taʿālā sin yoḳdan var idüb bulduŋ ẓuhūr Bunca yıl ʿālemlere hem uġrayub ḳılduŋ ʿubūr **3**
Fıṭratuŋ sen evveli düşdüŋ şümāruŋ āḫiri Pes saŋa lāyıḳ degül bu ġaflet ü luʿb u ġurūr **4**
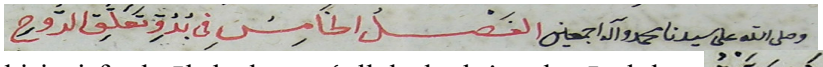 **5** Yaʿni bişinci faṣıl rūḥ bedene taʿalluḳ dutduġını beyān ḳılur. 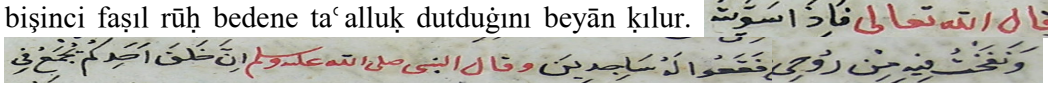 **6**

…---------- ---------- 7

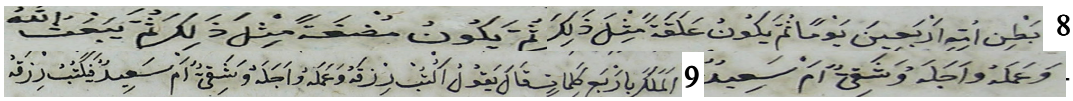 8 9

ʿazīz men. Bilgil ki cün tesviye-i ḳalb kemāle irişdi. Pes **10** Ḥaḳḳ Taʿālā niteki Ādem'üŋ balcığını yuġurmaḳda hic kimseye mecāl taşarruf virmedi. Ve kendü kemāl-i **11** ḳudreti birle işi işlemekde iḳrām eyledi. Ancılayın rūḥ bedene taʿalluḳ dutduġı vaḳtda hic **12** bir nesneni vāsıṭa idinmedi. Hem kendü kemāl-i ḳudretiyle rūḥı nefḫ itmege iltizām gösterdi. Nübde **13** bir laṭīf işāret ve şerīf beşāret vardur ki rūḥı nefḫa ḥamāyet birle gönderür. **14** Ḥaḳḳ Taʿālā aydur. Anı ʿālem-i ervāḥ merātibinüŋ aʿlāsından ʿālem-i ecsām derekātınuŋ esfeline **15** virirüz. Bundan aŋa varınca ḫaylī mesāfetdür. Ve hem dost ve düşman mübālaġadur. Mebādā ki **16** bu menzillerde dost ve düşmana meşġūl ola ve bizi unuda. Ve daḫı ol bizüm ḥażretümüzde **17**

(25a)

bulduġı ünsi zīrā ki yolda ḥaramīler öküşdür. Niteki dimişlerdür: Mışrāʿ- زدوستان 1 .

Vaḳti ki bizüm nefḫamuz eşeri anuŋ ile bile ola. Ḳomaz ki ol ünsümüz **2** ẕevḳ ile anuŋ dimāġından zāyil ola. Ve bir laṭīfe daḫı bula. Rūḥa cünki bu üc yüz altmış **3** biŋ ʿālem ki baʿżı rūḥanī ve baʿżı cismānīdür. Anlara ʿubūr virsevüz gerekdür. Ve her ʿālemde **4** aŋa bir nüzūl düzmişüz. Ve bir ḫazīne anıŋçün defīn eylemişüz. Ol vaḳt ki anı ʿalem-i **5** ecsāmda ḫilāfete gönderürüz. Ol nüzūlları ve ḫazīneleri aŋa ʿarż ḳılub revān **6** iderüz. Ve hic kimseyi ol ḫazīne muṭṭaliʿ ḳılmaduḳ ki وَمَا أَشْهَدْتُهُمْ خَلْقَ السَّمٰوٰتِ وَالْأَرْضِ **7** Cünki cümlesin ben ḳomışam. Pes ben bilürem ki ne ḳomışam ve nice ḳomışam. yigregi oldur ki cümle **8** maḳāmatda rūḥuŋ delīli ve rehberi ben olam. Bu cemīʿ ḫazīneleri ve defīneleri aŋa bildürem. **9** ol nesne ki dirliginde aŋa gerekdür. Hem kendünüŋ maʿīşetine sebebdür. Anı, aŋa bağışlayam. Ve ol **10** nesne ki ol ʿālemde işine yaramaz. Girü ḥażretüme rücūʿ idicek gerek olur. Anı şöyle ḳoyam ve ol **11** ṭılısımlar ki aġyār naẓarından ötrü bu yolda düzmişem. Tā kim her müddeʿī güzāf yire bizüm **12** ḥażretümize yol bulmaya. Pes anuŋ acılmasını aŋa arż ḳılam. Tā ki mürācaʿat vaḳtinde yol **13** aŋa āsān ola. Ve hem eyüden yatludan ḫaberdār ola. Ve bir daḫı buŋı cünki rūḥı ḫilāfete **14** ve memlekete gönderürüz. Aŋa pādişāhlıḳ bağışlaruz. Nice müddetdür ki إِنِّي جَاعِلٌ فِي الْأَرْضِ خَلِيفَةً - **15** āvāz seni cihānda bir ḳomışuz. cemīʿ dost ve düşman ve yādu biliş anuŋ ḳorumına **16** münteẓirdür. Pes anı tamām iʿzāz ile göndürmek gerek. Lā-cirem melāīkeye buyurdum ki ol ḫilāfet taḫtına **17**

(25b)

gecicek cemīʿünüz. Anuŋ taḫtı ilinde secde ḳılur. Tā ki bizüm iʿzāzumuz eṣeri anda müşāhede **1** ḳılıb ḥürmet ideler. Pes rūḥ-ı pāk ki nice biŋ yıl ḥażiri ḳuds Ḫalvet-ḫānesinde **2** cille cıḳarmış idi. Ve hem bī-vāsıṭa ʿināyet naẓarın bulmış idi. Ve ḫilāfet ādābını **3** ve niyābet resimlerini ve memleket ḳavāʿidini kendü pādişāhından örgenmiş idi. Niteki **4** pādişāhuŋ ḫalīfesi bir nice zamān pādişāh ḫużūrında salṭanat türsüni ve memleket **5** ʿādetini ögrenür. Andan ṣoŋra ḫilāfete ehl olur. rūḥ daḫı bu resme ḫilāfet ehliyyetini **6** kesb eyledi. Lā-cirem anı pādişāhuŋ ḫaṣ merkebine süvār itdiler. Andan beden **7** memleketine göndürdiler ki dür. **Beyt: 8** - 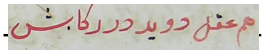 -

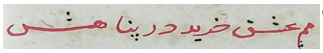 **9** - **10**

ʿAḳl rūḥuŋ öŋince oldı gerdān Daḫı ʿışḳ bilasınca urdı cevlān **11**

Gecenüŋ ẓulmeti zülfinden idi Bedr hem cehresi nūrından idi **12**

Andan ṣoŋra ol ḫilʿat ki izāfetinden ḥāṣıl olur. Geyürdiler daḫı ol **13** rūḥānī ve cismānī memleketlerinüŋ cemīʿsine yitişdürüb gezdürdiler. Ve her menzilde **14** ki irişdi. Ol menzilde ne deŋlü ki gizlü ḫazīne var ise revān ḳıldılar. Andan ṣoŋra **15** insān memleketinde ḫilāfet taḫtı üzerinde emīr dikdiler. Derḥāl cemīʿ-i aʿlī kerrūbī **16** ve rūḥānīden anuŋ taḫtı ileyinde secde ḳıldılar ki 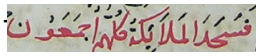 Cibrīl **17**

(26a)

ol dergāha ḥācib dikdiler. Ve Mīkāīl'i ḫazīnedār ḳıldılar. Ve cümle-i melāīkenüŋ her birini **1** bu dergāhda bir iş üzere ḳodılar. Andan ṣoŋra dilediler ki bu siyāset-i sulṭānī **2** ḳāʿidesini bekrideler. Ve bir kişi vara. Cekeler tā ki mülk-i melekūtda bir kimsenüŋ zehresi **3** olmaya. Bu ḫalīfeye muḫālefet ḳılmaġa. Pes ol maġrūr-ı siyāh kilim ki iblīsdür. Aŋa töhmet **4** idüb dutdılar. Zīrā ol fużūlluḳ idüb bī-icāzet Ādem'üŋ ḳalıbına girmiş idi. Ve ḥaḳāret **5** göziyle anuŋ ḫilāfet-i memleketine naẓar itmişdi. Ve dilemiş idi ki Ādem'üŋ ḳalb-i ḫazīnesine delük delib **6** yol bula. Müyesser olmamış idi. Pes anı bu töhmet ile dutdılar. Ve şeḳāvet ipiyle baġladılar. **7** Tā ol vaḳt ki melāīke secde ḳıldılar, ol ḳılmadı. Zīrā ki şeḳāvet ipiyle anı ol vaḳt **8** baġlamışlar idi ki destūr kerḫānesine girmiş idi. Rivāyetde gelür. Cünki **9** ḳıyāmet güni cemīʿ ḫalāyıḳı ʿarṣa-yi ʿaraṣāta iledeler ki 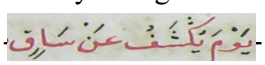 dür. Pes **10** bir nūr Ḥaḳḳ Taʿālā envārından tecelli ide. Cümle ḫalāyıḳ dileyeler ki secde ḳılalar. Pes kimse ki **11** dünyāda Ḥaḳḳ ḥażretine sücūd ḳılmışdur. Secdeye vara ve anlar ki hevāya ve butlara ve dünyāya **12** sücūd ḳılmışlardur. Hergiz secdeye ḳudreti yitmeye. Zīrā ki anlaruŋ başını şeḳāvet **13** ipiyle ol

gün bağlamışlardı ki Ḥaḳḳ Taʿālā emrine muḫālefet itmişler idi. Ve sücūd Ḥaḳḳ ḥażretine **14** ḳılmamışlar idi. Ammā ol ip bugün ẓāhir göziyle görinmez. Pes her kimüŋ ki bāṭınī **15** gözi açılmışdur, ol kişi görür. Ve anuŋ ḳayġusından olur. Şöyle ki tevbe ve istiġfār **16** miḳrāżı birle anı keser. Bugün eger kesmeyecek olursa yarın ḳıyāmetde anı zincirler ve bendler birle **17**

(26b)

bağlu ʿarṣa-i ʿaraṣāta getürürler. Niteki buyurur إِذِ الْأَغْلَالُ فِي أَعْنَاقِهِمْ وَالسَّلَاسِلُ يُسْحَبُونَ **1** Pes ol bendler anda ẓāhir olısardur. Lā-cirem iblīsüŋ başını telbīs ipiyle **2** ol vaḳt bağlamışlardı ki cümle-i kāyināt arasından küstāḫlıḳ idüb icāzet **3** söz ġayb kerḫānesine girmişdi. Ve bu fermāna muḫālefet itmişdi ki لَا تَدْخُلُوا بُيُوتَكُمْ **4** إِلَّا أَنْ يُؤْذَنَ لَكُمْ Lā-cirem ḳahr zencīri birle bağladılar. Tā ki ol secde idemedi ki إِلَّا إِبْلِيسَ **5** أَبَىٰ وَاسْتَكْبَرَ Ammā iblīs ve cemīʿ ḫalāyıḳ şöyle ṣanurlar ki ibā ve istikbār secde vaḳtında idi. **6** böyle degül. Belī ṣūret-i ibā ve istikbār ol vaḳt ẓāhir olmış idi ki yimiş miṣālindedür. **7** Ve līkin anuŋ ḥaḳīḳatı ki tuḫm yirindedür. Ol iblīsüŋ şeḳāveti naẓarında egildi ki edep ṣaḳlamadı. **8** Ve bī-icāzet ġayb kerḫānesine girdi. Ve cünki cıḳdı. İstikmāl idüb ayıtdı ki: ظَنَّ **9** مَجُوسًا لَا يَشُمَّانِكُمْ didi. Kendüye ʿizzet naẓarıyla baḳdı ve Ḥaḳḳuŋ ḫalīfesine ḥaḳāret naẓarıyla **10** baḳdı. Ol toḫum niçe zamān terbiyetbuldı. Pes anuŋ ṣemeresi secde vaḳtında ibā ve istikbār **11** ẓāhir olub vücūda geldi. Lā-cirem hem anı şeḳāvet ipiyle bağlayub laʿnet dārına cekdiler ki **12** وَإِنَّ عَلَيْكَ لَعْنَتِي إِلَىٰ يَوْمِ الدِّينِ Ve bu dāruŋ üzerinde tā ḳıyām-ı ḳıyāmet olınca şöyle ḳodılar. **13** siyāset icün belki أَبَدَ الْآبِدِينَ hic bu dārdan indürmeyeler. Tā ki bundan ṣoŋra bu **14** cemīʿ memleket içinde bir kişinüŋ zehresi olmaya ki Ḥaḳḳuŋ ḫalīfesiyle ḫürmetsüzlik ide ve her **15** kimse ki iblīse mütābaʿat ḳıla. Bu memleketde anı daḫı bağlayalar. Ve cehennem zindānına göndüreler ki لَأَمْلَأَنَّ **16** جَهَنَّمَ مِنْكَ وَمِمَّنْ تَبِعَكَ مِنْهُمْ أَجْمَعِينَ Rivāyetde şöyledür ki, cün Ādem'üŋ rūḥı ḳalıbına girdi. Der **17**

(27a)

ḥāl bedenüŋ cemīʿ memleketini ṭavāf eyledi. Gördi ki bir evdür ẓulemātı ve içi ṭolu vaḥşet. **1** Ve anuŋ bünyādı dört direk üzeredür ki ʿanāṣır-ı erbaʿadur. Birbirinüŋ żıddı ve muḫālifidür kim **2** hirgiz anuŋ beḳāsı olmayısar. Pes göŋlüni aŋa virmedi, girü döndi. İkileyin naẓar ḳıldı. **3** Gördi ki bir evdür. Ġāyet ṭāda çoḳ ḳaraŋu niçe yıl ḥaşerāt ve mūẕiyāt anda mevcūd **4** yılanlar ve ʿaḳrebler ve ejdehālar gibi ve daḫı yırtıcı cānavarlar var. Arslan ve peleng **5** ve ayu ve ḫınzīr gibi ve envāʿ-i behāyim daḫı meṣelā

ḫar u ḳāv u esb, ester gibi. Bu cemīʿ ḥayvānāt **6** gördi ki bir kezden aṇa ḥamle iderler. Ve her biri bir ṭarafdan zaḫm ururdı. Andan ṣoṇra **7** nefs-i emmāre gördi ki bir ejderhā gibi yidi başı var. Meṣelā biri ḥırṣ ve biri ḥased ve şehvet **8** ve ġażab ve buḫul ve ḥıḳd ve kibir. Pes bu yidi baş ile baş götürüb aṇa ḳaṣd eylemiş **9** idi. Rūḥ-ı pāk ki nice biṇ yıl Ḥaḳḳ civārında terbiyet bulmış idi. Bu nesnelerden ġāyet **10** ürkdi. Ol Ḥażret-i ʿİzzet ünsinüṇ ḳadrini ki şimdiye degin bilememiş idi. Bu kez bildi. **11** Ve ol niʿmet-i viṣāl ki hemīşe aṇa müstaġraḳ idi. Ve anuṇ Ḥaḳḳ'ını aṇlamamış idi. Bu keret **12** aṇladı. Pes firāk odı cānında müştaʿil oldı. Ve hicrān tütüni başına aġrı ve derd **13** āh birle bu bāʿı vird idüb tekrār iderdi. Beyt: **14** 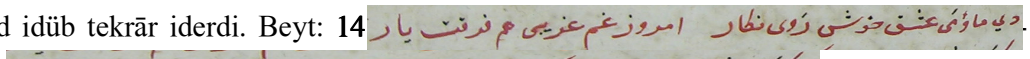 . **15** - **16**

Neʿacebdür ki dün ol yāre biz idük hem dem Bugün āvāre düşüb gönlümüz oldı pür-ġam **17**

(27b)

Senüṇ iy gerdiş-i işüṇden neʿaceb Ki dökesin meyi vaṣlet içine furḳat isem **1** Derḥāl ol vaḫṣetden döndi ki girü vara. Ol yol ki andan gelmiş idi. Anı isterdi. **2** . 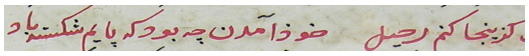 **3** Nice ki isterdi, ol yolı ve ol merkebi ki binüb gelmiş idi girü aṇa bine. Zīrā ki ol **4** piyāde gelmemiş idi. Nefḫa merkebine süvār olub gelmiş idi. Nice ki istedi bulmadı. Zīrā ki **5** icāzet yoġ idi ki gideydi. Lā-cirem ġāyet şikeste oldı. Pes aṇa ayıtdılar: " Bizüm senden **6** murādumuz bu şikestelikdür." didiler. Andan ḳabż u melālet anuṇ üzerine ġālib oldı. Pes **7** bir āh eyledi. andan ayıtdılar: " Biz seni bu āh icün viribidük" didiler. Andan ol āhuṇ buḫārı **8** Ādem'üṇ dimāġına aġdı. Derḥāl aḫsurdı ve ḥareket idüb ayıtdı: 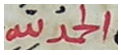 ḫiṭāb-ı **9** ʿizzet derḥāl yitişdi ki Yaʿni senüṇ ḥamd ü ṣenā itdügün ḥażret ü men mūcib-i raḥmetdür. **10** Bizüm ṭarafumuzdan saṇa cünki bu ḫiṭābuṇ ẕevḳi cānına yitişdi. Bir pāre ḳarar idüb sākin **11** oldı. Ammā her vaḳt ki ḳurbet ẕevḳini ve ünsü ḥażret ṣafāsını ekerdi. Ve ol ʿālemüṇ **12** vüsʿatın taḫayyül ideridi. Dilerdi ki bu beden ḳafaṣını siyā ol ṭon ki āb u kilden geyürmiş **13** ler idi. Anı çıḳara girü evvel yuvasından yeṇe pervāz ḳıla **14** Pes niteki ṭıfl-ı nāresīde oġlancuḳları rengīn **15** nesneler birle avudurlar. Ve çıġşaġu āvāzıyla ve naḳl u ḥevlā ile meşġūl iderler. Ancılayın Ādem'i **16** daḫı avudurlardı. Gāh melāīkeye muʿallim itmek ile ve gāh melāīke aṇa sücūd ḳılmaġıla ve daḫı göklerde gezdür **17**

(28a)

mekle meşġūl iderlerdi. Tā ki anuṇ ol iştiyāḳı odı ḥażret-i ʿİzzet cemāline bir pāre **1** sākin ola. Ve bir daḫı nesne ile üns dutub eglene. Tā ki ol vaḫṣet andan zāyil ola. Ammā

ol 2 ḥāl diliyle bunı aydurdı. **Beyt:** 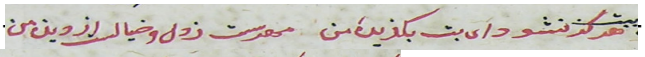 3 4

Ne revādur ki ḫayālüŋ gözden zāyil
Ya ne sözdür ki bu ḳalbüm ola ġayra māyil 5

Ben olub ḫāk olıcaḳ İsterseŋ
Bulasın ʿışḳunı her söküğümden sāyil 6

Andan ḫiṭāb irişdi ki iy Ādem behişt de var. Sākin ol niçe dilersen eyle ḳıl. Ve hem 7 yi, ic, ḫoş geç. Ve her ne iylediler seŋ üns dut ki 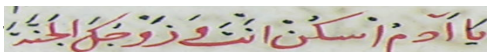 8 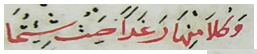 Her bar ki Ādem'ün ḳalbine bu resme ḫiṭāb iderler. Ẕimām ol 9 aydurdı ki **beyt:** 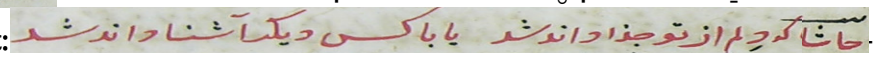 10 - 11

Ḥāşā ki benüm göŋlüm derdüŋden ola ḫāli
Göŋül ki ola sensüz ki müşkil olur ḫāli 12

Senden kesilüb kimi dutısar maḥcūb
Göcüb maḥleŋden ḳanda varısar bārī 13

Cünki Ādem'üŋ vaḥşeti hic zāyil olmadı. Ve daḫı bir kimse ile üns dutub ḳarār itmedi. 14 Lā-cirem girü anuŋ nefsinden Ḥavvā'yı yaratdı. Anuŋ kenārında ḳodı. Tā ki kendü cinsiyle üns 15 duta ki 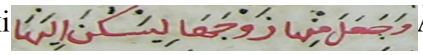 Ādem cünki Ḥavvā cemāline naẓar itdi. Ḥaḳḳ Taʿālā'nuŋ 16 cemāl pertevin Ḥavvā'da müşāhede ḳıldı ki - 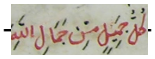 Pes ol cemālüŋ ẕevḳini girü bulub 17

(28b)

ayıtdı ki **beyt:** 1 2

İy gül neden dil-dārumuŋ yüzine düşdüŋ sen naẓīr Vey mey bu ẕevḳi sen meger laʿlinden itmişsin ʿaşīr 3
İy baḫt iḳbālüm benüm saŋa fidi cānum tenüm Ẓāhirde yād isek ne var līkin bilişin żamīr 4
Cünki diledi ol üns muʿāmelesinüŋ ẕevḳini bula ve vaṣlet ḥāṣıl eyleye. Ammā anuŋ nefisi ki uyurdı, 5 uyandı. Pes şehvet ḥareket eyledi. rūḥ ile ḥażret ünsinüŋ arasında

ḥāyil ve mānic 6 oldı. Zīrā ki ḥicāblaruŋ ulūsı şehvet ṣıfatıdur. Andan ṣoŋra ḳalan ḥayvāniyet ṣıfatları 7 ki yimek ve içmek ve uyumakdur. Anlar daḫı ġalebe itdi. Pes ḥicāb ziyāde oldı. Pes ol 8 üns ki ḥażretden bulmış idi, eksildi. Zīrā ki Ādem'de şehvet-i ḥayvānī ṣıfatlarından ve murādāt-ı 9 nefsānī leẕẕetinden ne denlü ki ziyāde ola ve anuŋ ile zevḳi artuġ ıraḳ ola. Ol miḳdār Ḥaḳḳ'uŋ üns-i göŋlinden 10 eksilür. Bu maʿnī ʿaẓīm-i ibtilādur. Ve ekṣer-i ḫalḳ buŋa mübtelādur. Az kişi bundan ḫalāṣ bulmışdur. Ve ol 11 oldur ki Ādemiyyetden ʿademiyyete vara. Pes imdi Ādem'üŋ behişt birle ol ḳadar ünsi ẓāhir oldı ki 12 Ḥaḳḳ Taʿālā şol nesneden ki nehy itmişdi ki وَلَا تَقْرَبَا هٰذِهِ الشَّجَرَةَ Āḫir iblīs anı mülk-i behişt 13 birle aldadı ki didi هَلْ أَدُلُّكَ عَلَىٰ شَجَرَةِ الْخُلْدِ وَمُلْكٍ لَا يَبْلَىٰ Gör imdi Ādem'üŋ mülk-i behişt birle 14 ünsi ve ẕevḳi ol ḥadde yitişdi ki Ḥaḳḳ rıżāsını terk idib behişti iḫtiyār eyledi. Raḥmān 15 fermānını ḳoyub şeyṭān emrine muṭīʿa oldı. Ġāyet ḥırṣından cennete derḥāl Ḥaḳḳ Taʿālā ġayret 16 idib ayıtdı ki: "İy Ādem ben seni bu temettuʿāt-ı nefsānī içün mi yaratdum." Ki أَفَحَسِبْتُمْ أَنَّمَا خَلَقْنَاكُمْ 17

(29a)

عَبَثًا وَأَنَّكُمْ إِلَيْنَا لَا تُرْجَعُونَ Gör imdi biz seni yarım gün behiştde ḳoduḳ idi. Sen 1 bizi niçe unutduŋ, bizden ġayriye meşġūl olub üns dutduŋ ve bī-fermānlıḳ idib buġdayı 2 yidüŋ. Eger ḫod bir gün tamām ḳoyacaḳ olursavuz bir gezinsen bizi unudursın. Ve bu bilişligi 3 hem yadlıġa döndürürsin. Ayruḳ bizi terk idib egmezsin. **Beyt:** 4

یاری کہ ہمیشہ در وفای ما بود کارش ہمہ جستن رضای ما بود 5
بیگانہ چنان شد کہ نمی داند کس کو در ہمہ عمر آشنای ما بود 6

Ol yār kim iderdi bizüm ile vefā dārı Olurdı rıżāmuzda her laḥża vü her bārı 7
Bī-gāne olub bizden unutdı bizi şimdi Aḥbāb-ı melūl itdi şād eyledi aġyārı 8

İy Ādem behiştden cıḳ. Ve iy Ḥavvā andan ayrıl ki اهْبِطُوا مِنْهَا جَمِيعًا Ve iy tāc başından 9 götrül. Ve iy ḫulle bedeninden ıraḳ ol. Ve iy ḫuriler teşbīḥ idüb nidā ḳılıuŋ ki وَعَصَىٰ آدَمُ رَبَّهُ 10 فَغَوَىٰ nā-ḫikāyetdür. Bilürsiz melāmet ṭaşını selāmet şīşesine ururuz. Ādem'üŋ varlıġı 11 yaġını meẕellet yirine dökerüz. Ve anuŋ himmeti ḳılıcını imtiḥān birle ibtilā ṭaşına çalaruz.çünki Ādem'i 12 ol üns maḳāmından bu vaḥşet menziline getürdiler. Ve ol vaṣlet ʿāleminden bu fürḳat serāyına 13 ṣaldılar. Ġarīb ve faḳīr müteḥayyir ser-gerdān-ı yārdan āvāre düşüb aydurdı. **Beyt:** 14

نہ ہم نفسی نہ ہمدمی نہ یاری شکل دردی ظرفدغی خوش کاری 15

Cünki bu ṭarīḳ üzere bir niçe müddet ser-gerdān gezdi. Hicbir feryād des bulmadı. Pes 16 yüzin ḫażrete dutub ayıtdı ki "Ḫudāvendā bekā bu ser-gerdānlıḳ vācib idi. Tā ki senüŋ elṭāf-ı keremüŋ

17

(29b)

ḳadrini bilem. Ve anuŋ ḥaḳḳını aŋlayam ki bu bir avuc ṭopraġa kendü faẓluŋdan ne iḥsān eylemiş idüŋ. Ne derekeden **1** nenün gibi dereceye yitişdürmiş idüŋ. وَخَلَقْتُ بِيَدَيَّ - kerāmetiyle mükerrem ve müşerref ḳılmışduŋ. Bugün **2** ʿācizi var. Dergāhuŋa girü döndüm. ʿöẕrüm dimekde dilüm ḳısadur. **Beyt: 3** - درحضرت تو عجز نیاز آوردم نه رون
وجه نه ناز آوردم **4** قلب و دغل شکسته باز آوردم **5**
آنم که بهر نفس گناهی دارم و فکرده پشیمانم آمی آدم **6**
با این هم غصه و گناهی بسیار نومیدنیم چون بتو پناهی دارم **7**

İlāhi ʿarż iderem ḥażretü ki ʿacüz niyāz Getürmedüm saŋa ṣavum zekāt u ḥaccu namāz **8**
Şu naḳdı kim baŋa ısmarlamış idüŋ anı pāk Şikeste ḳalub daġal u uş saŋa getürdüm bāz **9**
Ben ol ḳulam ki hezārān günāhı bir demde İdib fiġān iderem şimdi geldüm andan vāz **10**
Bu cümle zellet ile girü ben dönerem ümīd Kim olasın baŋa sen yine hem-dem ü hem-rāz **11**

Ādem bu tażarruʿ-dādı birle dört yüz yıl bir rivāyetde şöyle ser-gerdān ve cigeri bir yan **12** ḳaldı. Ve ḥażret-i rubūbiyyet Kibriyā vü ʿaẓamet birle Ādem'üŋ dil-i derd ü mendine ve cān-ı müstemendine **13** ḫiṭāb idüb aydurdı ki: "İy Ādem ben seni bir avuc ṭopraḳdan yaratmış olam ve sini melāīke-i **14** muḳarrebinden güzīde ḳılam. Ve cemīʿ melāīkeye saŋa secde buyuram. Baŋa senden ötrü töhmet ideler ki **15** - اَتَجْعَلُ فِيهَا مَنْ يُفْسِدُ فِيهَا - Senüŋ dostluġuŋdan ötrü düşman dutam. Saŋa bir secde ḳılmaduġı içün **16** anuŋ yidi yüz biŋ yıllıḳ sücūdını hebā-yı menṯūr eyleyem. Ve red ḍarbesiyle anı civārumdan sürem. **17**

(30a)

Sen bu niʿmetleri bilmeyesin ve anuŋ ḥaḳḳını aŋlamayasın ve dostı düşman dutub ve düşmanı dost **1** dutasın. Beni ve sini dost ve düşman diline bıraġasın." Lā-cirem benüm ḳahtārlıġum saṭvesine uġraduŋ. **2** Bu ḳażiyyece ki وَلَئِنْ كَفَرْتُمْ إِنَّ عَذَابِي لَشَدِيدٌ Pes Ādem ikileyin virdi kilimini aldı. **3** رَبَّنَا ظَلَمْنَا diyü feryād eyledi. Andan ʿacz ʿilmini niyāz ḳalemiyle taḳṣīr ṣūretinüŋ ṣafḥasına naḳş **4** eylerdi. Ve dil bir yan ve çeşm-i giryān birle aydurdı ki: "Ḫüdāvendā ben taḥḳīḳ bildüm ki ʿāciz benem. **5** Ḳādir sensin. Anı ki götürdüŋ. Bıraḳma anı ki ʿazīz ḳılduŋ. Ḫor eyleme ve anı ki şād ḳılduŋ. Ġuṣṣalu **6** ve perīşān eyleme. Ve bu meẕelleti maʿẕūr dut. Viṣāle ögrenmişem, firāḳa doymazam. niʿmete ögrenmişem, ḥasrete **7** doymazam. Beni bu firāḳ deŋizi içinde mededsüz ḳoma." **Beyt :** حتی عرفت و بغض الهجر تا دیت ما کنت اعرف ما مقدار هجرکموا **8**
Cünki Ādem'üŋ zārısı ḥadden geçdi. Ve niyāzı bu ser-ḥadde **9** bitmişdi ki - خَلَقْتَنِي آدَمَ مِنْ رَبِّهِ iḳbālinüŋ güneşi maṭlaʿ ṭulūʿ eyledi. anuŋ ol firāḳı gicesine **10** ṣubḥ-ı saʿādet visāl irişdi. Ve eltāf-ı rübūyetden Ādem'üŋ cānına ḫiṭāb irdi ki **11 beyt:** - باز آی کزانچ بودی افزون

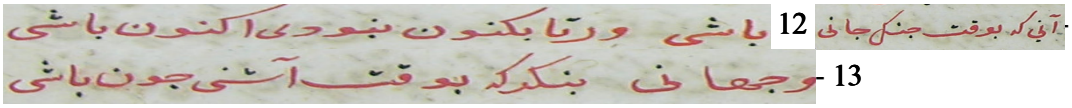

Gel yiter zārılıḳ eyle hem yiter çek ḥasreti
Mertebeŋ idüm ziyāde ʿālī dut tek himmeti **14**

Ceng içinde pes benüm cān u cihānum olıcaḳ
Āşinālıḳ göresin vaḥdeti ve ḳurbeti **15**

- Pes Ḥaḳḳ Taʿālā buyurdı ki - **16** Āvāzesini keseler anuŋ yirine nidāsını uralar. Andan şoŋra **17**

(30b)

Debdebesini mülk ü melekūtda iẓhār iderler. Ve Ḥaḳḳ Taʿālā elṭāf u kereminden Ādem'üŋ ʿöẕrini kendüsi **1** diledi ki - Pes bundan şoŋra ṭaʿn dilini dimāġuŋda cekük ve inkār **2** jengini göŋül āyinesinden yu ġıluŋ. **Beyt:** - **3** - bilür misiz ki ol dürlü dürlü taşarruflar ve belālar ne idi. Ādem'e **4** büyidi ki ḫilāfetde biz aŋa terbiyet ve perveriş virdük. Anuŋ ol maḥabbeti noḳṭasını bu terbiyyet ile **5** kemāle irişdürürdük ki **6** Yaʿni ücünci **7** bāb ḫalḳuŋ maʿāşın beyān ḳılur. İmdi **8** ol bāb yigirmi faṣıl üzeredür. - **9** Yaʿni evvelki faṣl rūḥ-ı insānīnüŋ bedene taʿalluk dutduġından **10** ḥāṣıl olaŋ hicābları ve anuŋ āfetlerin beyān ḳılur. - **11** - **12**

ʿazīz **13** men. Bilgil ki rūḥ-ı insānī cünki Ḥaḳḳ Taʿālā'nuŋ ḳurb-ı civārından müfāreḳat bulub **14** ḳālıb ʿālemine aŋa yol virmişlerdi. Tā ki dünyā serāyına taʿalluḳ dutub bu ʿanāṣır-ı ẓülemātı **15** yuvasında ḳarār eyleye. Pes andan ol rūḥ-ı insānī ʿālem-i mülk-i melekūtda ṭavāf itdürdiler. **16** ve her ʿāleme ki yitişdi. Ol ʿālemüŋ zübdesini ve ḫulāṣasını aŋa yoldaş eylediler. Şunuŋ gibi **17**

(31a)

nesneler kim rūḥ anuŋ ile caẕib menāfiʿ ve defʿi maẓarrāt idebile. Pes imdi rūḥ-ı insānī maḳām-ı **1** aşlīden seyr idüb bunca yıl ʿālemlere uġrayub tā āḫir bedene yitişince yitmiş

yıl ḥicāb … 2 nūrānī ve baʿżı ẓulmānī ẓāhir olub vücūda geldi. Ve ḥaḳīḳatda naẓar idecek olursak her ʿālemde rūḥ 3 neye ki iltifāt eyledi, andan aŋa bir ḥicāb ẓāhir oldı. Pes bu ḥicāblar sebebiyle rūḥ melekūt ʿāleminüŋ 4 muṭālaʿasından ve cemāl-i ṣamediyyet müşāhedesinden ve ḫiṭāb-ı Ḥaḳḳ ẕevḳinden ve ḳurbet 5 şerefinden nevmīd olub maḥrūm ḳaldı. Zīrā ki rūḥ ḳurbet maḳāmınuŋ aʿlā-yı ʿilliyyīn mertebesinden 6 ṭabīʿatuŋ esfel-i sāfilīn derekesine düşdi. **Beyt:** - 7 Bu bir ḳac gün içindeki bedene taʿalluḳ düşdi. Bu 8 denlü nesne ile ol rūḥ-ı pāk ki niçe biŋ yıl ḫalvet-i ḫāṣda vasıṭasuz Ḳurbet-i Ḥaḳḳ şerefini 9 bulmış idi. İmdi ol ḳadar ḥicāb ḥāṣıl oldı aŋa ki bir kezden ol devletleri unutdı ki 10 - Bugün bu ḥālde nice ki endīşe ḳılub fikir ider. Ol ʿālemden hiç bir nesne anuŋ ḫāṭırına gelmez. 11 Eger bu ḥicāblar şumı degülmişe bu ḳadar unutmayaydı. Ve ol üns ki bulmış idi. Bir kezden bu 12 serāyı vaḥşete mübeddel itmeyeydi. Ve cān-ı ḥaḳīḳīyi bile virmeyeydi. Ve bu zindānda giriftār olmayadı. 13 Ve daḫı bilgil ki insān 14 adı rūḥa andandur ki ol müştāḳdur. Ol ünsden kim ḥażretden bulmış idi. Niteki dimişlerdür: 15 - Ve hem Ḥaḳḳ Taʿālā zamān-ı māżīde anı insān adı ile ẕikir eyledi. 16 Niteki buyurdı: Yaʿni ḥaẓāyir ḳudsde idi. 17

(31b)

Bu ʿālem henüz gelmemiş idi. Ve bir yirde daḫı buyurur ki . 1 daḫı ʿālem-i ervāḥda ḫalḳına işāretdür. Cünki bu ʿāleme rūḥ yitişdi. Ol ünsi unutdı. Lā-cirem 2 aŋa bir münāsib ad daḫı virdiler ki ol "Nās"dur. Yaʿni unuducı dimek olur. Ve ekṣer Ḥaḳḳ Taʿālā bu 3 ad ile ḫiṭāb ider. Niteki buyurur: - Yaʿni iy bizüm ile olan ünsi unudıcılar, bundan ötrü 4 böyledir ki şāyed ol evvelki ünsi aŋlara ve bizdin yaŋa teveccuʿ ḳılıb ḳaṭiʿ ʿalāyiḳ ideler. Bundandur ki Ḫocaya 5 (ʿaleyhisselām) emr itdügi ki- Yaʿni anlar ki dünyāya meşġul olmışlardur. Unutmışlardur 6 ol günleri ki Ḥażret-i ʿİzzet civārında maḳām-ı ḳurbda bulmışlar idi. Aŋdur yā Muḥammed anlara ol devletlü 7 günleri ve saʿādetlü sāʿatleri başed ki girü ol mahir ü maḥabbet göŋüllerinde ḥarekete gele ve ikileyin evvelki 8 yuvasına ve ḥaḳīḳī vaṭanına pervār ideler ki - andan ʿibāretdür. 9 Geldük imdi ol vaṭan-ı aṣl-ı maḥabbeti eger göŋülde ḫareket ḳılsa ol ʿayn-ı īmāndur ki 10 Ve eger mürācaʿat ḳaṣdın ḳılsa ol yoldaki andan gelmiş idi. Ol vaḳt mertebe-i īmāndur. 11 Ve eger bundan ṣoŋra vaṭan-ı aṣlıya yitişse ol vaḳt maḳām-ı iḥsān olur. Ve eger vaṭan-ı aṣlıdan 12 gecib teraḳḳī idecek olursa ol vaḳt ser-ḥadd-i ʿirfān olur. Ve eger

anda daḫı tevaḳḳuʿ itmeyecek olursa belki 13 bār-gāh-ı ḳıdem ileyinde ḳadem ḳoyacaḳ olursa ol vaḳt derece-i ʿayān olur. Andan ṣoŋra ne ḥadd ile vaṣf 14 olur ve ne dil birle beyān olur. Ve eger ol maḥabbet ḥareket itmeyecek olursa 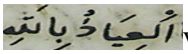 ve hem mürācaʿat 15 ḳaṣdın itmeyüb belki göŋlüni bu cihān muzaḫrafātına baġlanacaḳ olursa ol vaḳt nisyān olur. Ve nihāyet 16 derekāt-ı küfrān olur. Niteki buyurur: Pes 17

(32a)

her ki bu ḥicāblar altında fürūmānde ḳala. Ve bunlardan hic birin götürmege niyyeti ve himmeti 1 olmaya. Ol vaḳt ʿayn-ı ḫüsrān ebedī olur ki 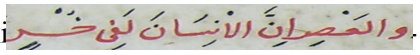 . Yaʿni ki 2 Ḥaḳḳ Taʿālā ḳasem yād ider ki rūḥ-ı insānī mücerred ḳālıba taʿalluḳ tudġıyla ḫüsrān āfetine 3 giriftār olmışdur. Ve ḫalāṣ bu ḫüsrāndan ve bu ḥicāblar şūmından īmān ile ve ʿamel-i 4 ṣāliḥ muʿāvenetiyle olur ki ḳānūn-ı şerʿ üzere ola. Niteki buyurur: 5 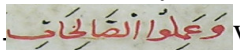 Ve bunuŋ şerḥi geliserdür. Kendü maḳāmında İnşallah Taʿālā imdi şöyle 6 bilgil ki bir ṭıfıl oġlan ana raḥmından çünki ẓāhir olub vücūda gele. Ol vaḳt anuŋ ḥicābı 7 henüz tamām olmamışdur. Zīrā ki Ḥażret-i ʿİzzet ḳurbından yik ile gelmişdür. Pes ol 8 ḥażretüŋ ünsi ve anuŋ ẕevḳi henüz bāḳīdür. Ve ḳatī ki anasından cüdā ola. Ol ʿālemüŋ 9 müfāreḳatı rencinden derḥāl aġlamaġa başlar. Ve her sāʿat ki şevḳ ġalebe ide. Feryād zārı 10 ḳılur. Anuŋ ol rencūr göŋli ve mehcūr cānı ḥāl diliyle Ḥażret-i ʿİzzet'e münācāt ḳılub aydur: 11 12 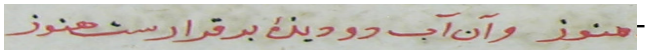 - 13

Ol gördügüŋ göŋül yine derdiyledür ḥazīn Zār-ı yu naleyi özine ḳıldı hem-nişīn 14 Ol ʿışḳ odı ki yanar idi hic sönmedi Ol göz yaşı ki aḳar idi durmadı hemīn 15 Pes her laḥẓa ol ṭıflı avudurlar. Ol nesneler birle ki anuŋ naẓarına münāsib gele. Ve ṭabīʿatına 16 ḫoş gele. Tā ki ol ʿālemi unıda ve bu ʿālem ile üns duta dāyim. Anı şöyle aldayub meşġūl iderler. 17

(32b)

Ammā şol pīl-i Hindu satanı düşinde görüb zārı ḳıldugı gibi vaḳt olur ki ol ʿālemi yuvadaġı 1 uyḳusı icinde görüb zārı ḳılur. Pes bişik içinde ıżṭırāb idib feryād ider. Uluḳ sāʿat 2 anası gögsini anuŋ aġzına virür. Süd ẕevḳi anuŋ ṭamaġına yitişür. Tedrīc ile ol süd ile üns dutmaġa 3 başlar ve ol aṣlı ünsi unıdur. Tā bülūġiyyet ḥaddine irişince anuŋ işi bu ʿālem ile üns dutmaḳdur 4 ve ol ġaybī ʿālemi unutmaḳdur. Bundan örtüdür ki her nesnenüŋ nesli sehl rūzigār ile terbiyet 5 bulub kendü maṣlaḥatına ṭāḳat getür(e)bilür.

Ve kendü cinsi kemāline irişib tamām ḳuvvet birle kude 6 bağlar. Ammā Ādem nesli ḳırḳ yılda kendü kemāline irişür. Zīrā on biş yılda bülūġiyyet 7 ḥaddine irişür ve nice müddet gerek ki kendü meṣāliḥine ṭāḳat getürübile. Ve ḳuvvet kesb eyleye. 8 İmdi bu nicündür bilür misin? Andan örtüdür ki Ādem'üŋ ol ʿālem ile ki ʿālem-i ervāḥdur. 9 Üns var idi. Pes anuŋ ẕevḳi ve ṣafāsı cānında yir eylemişdi. Cünki bu ʿāleme yitişdi. 10 Ol üns-i firāḳ-ı od gibi cānında müştaʿil olur. Diyü ʿālem birle dolanub eglenmez idi. Meger ki 11 rūzigārlar gece tā ki tedrīc ile. Ol ʿālemüŋ ẕevḳini unudub bu ʿālem ile üns duta. Ol ṣafāyı ḳoyub 12 bu ʿālemüŋ leẕẕetleriyle āşinā olub üns duta. Tā şuŋa degin ki yik cihet ola. Bi-l külliye ol 13 ʿālem ile bilişligi ḳalmaya. Andan ṣoŋra kendü kemāline irişür. Böyle olıcaḳ iy niçe mekr ü ḥīle itmege 14 başlar. kendüye yarar nesneleri kesb itmekde ve yaramazın ter itmekde. Şöyle ki hic ḥayevān 15 ve şeyṭān anuŋ mekrine yitişemez. Ammā cünki ḥayevānlaruŋ ol ʿālemden ḫaberleri yoġdı. 16 Bir kezden bu ʿālem ile üns dutdılar. Ve cemīʿ himmetlerin şehvetleri muḳteżāsınca ṣarf itdiler. Pes 17

(33a)

anlaruŋ ol ʿālem ile hic taḥassurları olmadı. Lā-cirem sehl terbiyyet ile kendülerüŋ kemāline irişdür 1 diler. İmdi ġaraż oldur ki rūḥ-ı insān andan ki ʿālem-i ervāḥdur. Sefer idüb bunca biŋ 2 ʿālemleri gecib ḳālıba yitişince dürlü dürlü ḥicāblar kesb ider. Ve ḳatī ki bedene irişe. Bu 3 āletleri istiʿāl eyleye. مَصَالِحُ لِيَجُونَ Pes anuŋ sebebi birle nice ḥicāb daḥı ziyāde 4 olur ki her biri buʿd u ẓulmet arturur. Ve hem rūḥı maḥrūm ḳılur. Ol ʿālem-i ervāḥ çāşnisinden 5 tā şuŋa yitişür ki bir kezden ol ʿalemi unıdur. Ve eger aŋa biŋ biŋ kişi gelib ḫaber virürse ki 6 sen fülān vaḳtda bir ʿālemde daḫı idüŋ dise hergiz ḳabūl itmez ve aŋa īmān getürmez. 7 اَلْعِيَاذُ بِاللّٰهِ - Ammā ol ṭāyife ki Ḥaḳḳ Taʿālā'nuŋ ʿināyet-i naẓarıyla manẓūr oldılar. Ve ol ünsi 8 ki Ḥażret-i ʿizzet ḳurbinde bulmışlar idi. Ve anuŋ ẕevḳi gitmemiş idi, henüz 9 bāḳī idi. Egerci ol ʿālemde nice yidüklerin bilmezler. Ammā ve ḳatī ki muḫabir ṣādıḳ-ül ḳavl 10 eger anlara ol ʿālemden ḫaber virürse derḫāl anuŋ ṣıdḳı nūrınuŋ eṣeri bunuŋ ünsi 11 eṣeriyle bulışub bilişür. Ve biri birine ṣarmaşur. Zīrā ki bu ikisi bir vilāyetden gelmiş 12 ler idi. Anda hem āşinā yidiler. Pes ol murāfaḳatuŋ eṣeri ol ṭāyifenüŋ göŋline irişür. 13 Cemīʿ iḳrār idüb īmān getürür. Ve her kimde ki ol ḫaberüŋ ünsi bāḳīdür. Ol kişi īmān 14 getüribilür. Ve her kimde ki ol üns kesilmişdür ve göŋli ḳapusı ʿālem-i ġayba bağlanmışdur 15 ol kişiden hergiz īmān mümkin degüldür. Niteki buyurur: سَوَاءٌ عَلَيْهِمْ أَأَنْذَرْتَهُمْ أَمْ لَمْ تُنْذِرْهُمْ 16 لَا يُؤْمِنُونَ Yaʿni ḳullar olur ki Ḥaḳḳ Taʿālā ḥicāblarını anlaruŋ naẓarı ileyinden götürür. 17

(33b)

Ve ol uġrayub geldügi maḳāmları ki rūḥānī ve cismānīdür, girü bundan göre durur. Vaḳt **1** olur kim rūḥ bedene taʿalluḳ dutdığı vaḳtda anlaruŋ ḫāṭırında ṣābit ḳalur. Ata bilinden ana **2** raḥmine düşüb gelince kendüye ne olduġını bilür. Niteki Şeyḫ Muḥammed Kūfī rahmet Allah ʿAlī, Nişabur'da **3** hikāyet eylerdi. Şeyḫ ʿAlī Muāẕẕine ki benüm rūḥum ol vaḳt ki ʿālem-i ḳurbdan bu ʿālem-i buʿda gelürdi. **4** Benüm öŋümdedür ki göklere uġradurlardı. Ve her göge ki yitişürdüm. Ol göŋül ehli baŋa naẓar ḳılub **5** aydurdı ki: "Bu bī-çāre ḳurb ʿāleminden buʿd ʿālemine iledürler. Ve aʿlā-yı ʿilliyīn derecesinden **6** esfel-i sāfilīn derekesine yitişdürürler." diyüb benden ötrü şufa dib teḥessür iderler idi. **7** Andan Ḥażret-i ʿİzzet'den anlara ḫiṭāb irişdi ki siz ṣanmaŋuz ki biz anı ol ʿāleme gönder **8** dügümüz. Anuŋ ḫorlıġından ötrü ola celāl. ʿİzzetüm ḥaḳḳıcün cemīʿ ʿömrinde ol şaḫṣ bir keret **9** bir su ḳuyusınuŋ üzerinde durub bir ḳarınuŋ saŋa gine su ḳoyuvirdügi yigrek ola. Andan **10** kim biŋ yıl ḳuds ḥaẓīresinde yā Subbūḥ yā Ḳuddūs diyesiz. Başuŋuzı [illegible] **11** [illegible] kiliminüŋ güşesine cekünüz. Benüm işümi baŋa ısmarlaŋuz kim [illegible] **12** [illegible] **13** Yaʿni ikinci faṣıl anuŋ beyānındadur ki ḥikmet ne yidi rūḥ bedene taʿalluḳ dutduġında ve hem fevāyid nedür? **14** [illegible] **15** ʿazīz men. Bilgil ki zemīn-i dünyāya ol istiʿadād ve ol ḳābiliyyet virdiler ki **16** bu dürlü dürlü dāneleri ve toḫmları anda ekseler ve perveriş virseler biri yüz olur. **17**

(34a)

Tā yidi yüze cıḳınca niteki buyurur [illegible] **1** [illegible] Pes ḥaḳīḳat dünyāya bu ḳābiliyeti virdiler kim mezrʿaa-i **2** āḫiret ola. Anda bu aʿmāl-i Ṣāliḥa toḫmunı ekeler. Tā ḳıyāmet güninde yidinen on tā yidi yüze cıḳınca **3** ṣemerāt getüreler ki [illegible] Ve baʿżı ola kim bī-ḥaddu ve bī **4** nihāyet getüre. Niteki buyurur [illegible] Pes buncılayın **5** insānuŋ bedeni birine ol istiʿadādı virmişlerdür ki ve ḳatī kim Ḥaḳḳ Taʿālā rūḥāniyyet toḫmını **6** [illegible] ekmesiyle anda ekse ve ʿināyet güneşiyle ve şerīʿat suyıyla perveriş **7** virseler, andan ḳurbet maʿrifet ṣemerātını ol ḳadar götüreler ki hic yaradılmışuŋ vehmine ve ʿaḳlına **8** sıġmaz. Ve ḥaddinüŋ ġāyeti beyāna gelmez. İllā bu miḳdār gelür ki buyurur: [illegible] **9** [illegible] Pes andan ṣoŋra niteki bir **10** dünyevī toḫmı kemāle irişince envāʿ dürlü esbāb ve ālāt gerek. Tā ki maḳsūd ḥāṣıl ola. **11** Meṣelā evvel yir

gerek anda toḫum sacalar. Ve hem gökler gerek tā ki yaġmur yaġa. Ve güneş gerek tā ki ṭoġub 12 toḫmı terbiyet eyleye. Ve daḫı hevā gerek. Zīrā ki yirüŋ ṭabīʿatı sovuḳdur ve güneşüŋ ıssı. Lā-cirem 13 hevā sebebiyle iʿtidāl ẓāhir olur. Andan ṣoŋra ḳalan esbāb daḫı gerek cift 14 ve demür ve aġac gibi. Pes iḥtiyāc düşdi. Demürciye ve kömürciye ve mutaba ve dürgere 15 tā kim bunları rāst eyleye. Ve bunlara daḫı niçe ḫalḳ gerek tā ki bunlar iş üzerine olalar. Meṣelā 16 itmekci ve ḳaṣṣāb ve baḳḳal ve aşcı gibi. Ve bunlara daḫı nice ḫalḳ gerek tā ki bunlar daḫı kendü 17

(34b)

işleri nā-meşġūl olubileler. Meṣelā degirmenci ve celeb ve çūpān gibi daḫı resme ḳıyās eyle. 1 Her ṭāyifeye bir niçe cemāʿat gerek kim anlaruŋ meṣāliḥini bitüre. Tā ki anlar işleri nā-meşġūl olubileler. 2 Ve andan ṣoŋra bir pādişāh-ı ʿādil daḫı gerek tā ki ḫalāyıḳı ʿadl ile saḳlaya. Şöyle ki güclüsi żaʿīfini helāk 3 ḳılmaya. Ve cemīʿ ḫalḳ emün, amān ve ferāġat birle kendü işlerine meşġūl olalar. Cünki sen 4 ḫoş idecek olursaŋ her ne ki var ise dünyāda meṣelā göklerden ve yılduzlardan ve ay, güneş 5 ve ʿanāṣır u nebāt ve ḥayevān ve melek ve cin ve ins ve ehl-i ṣanāyiʿ ve tüccār ve ʿulemā ve ümerā ve aʿvān 6 bu ḳāmusı iş üzerine olmaḳ gerek. Tā ki bir dünyevī toḫmı ekib terbiyet vireler. Ve andan ṣemerāt 7 götüreler. Pes imdi anda ki rūḥāniyet toḫumunı ekeler ki ol ḫāṣ anbarındandur. 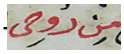 8 ekinciligiyle insāniyyet ḳālıbnuŋ yirine sacalar. Pes ol toḫum terbiyet bulub andan ol ṣemerāt ki maʿrifet ü 9 ḳurbetdür. Ḥāṣıl olınca gör ki ne denlü ālāt ve esbāb gerek ola. Tā ki maḳsūd ḥāṣıl ola. İmdi. 10 ḥaḳīḳatda naẓar idecek olursaŋ dünyā ve āḫiret ve sekiz ucmaḳ ve yidi ṭamu daḫı bunlaruŋ arasında 11 ne varsa cümlesi bu toḫmı terbiyet itmek içün her biri iş üzerine olmaḳ gerek. Tā ki maʿrifet 12 kemāle irişe buyurur: 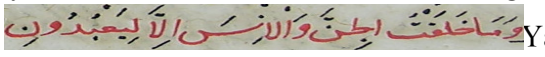 Yaʿni Ḥaḳḳ Taʿālā 13 aydur ki: “Ben insi ve cini yaratmadum, illā baŋa ʿibādet icün ḫalḳ itdüm.” dir. İmdi ʿibādeti maʿrifet ile tefsīr 14 itdiler. Andan ṣoŋra şöyle bilgil kim egerci rūḥuŋ ʿālem-i ervāḥda Ḥaḳḳ Taʿālā’nuŋ ḳurbı civārında ẕevḳi 15 var idi. Ve ol ʿāleme münāsib maʿrifeti ve müşāhedesi ve mükāşefesi var idi. ammā bu maḳāmlaruŋ 16 tamāmı ve bu saʿadetlerüŋ kemāli rūḥ bedene taʿalluḳ dutduġından ṣoŋra olısardı. Zīrā ol 17

(35a)

āletler ki ẓāhirden ve bāṭından vücūda gelür ve maʿrifet ālet olur. Ol nesneler 1 bu maḳāmda bulınur. Meṣelā nefs ve ciger ve sır ve ḫafī gibi. Ve bir nevʿ daḫı üş biş 2 ḫavāss ẓāhire gibi imdi rūḥuŋ kemāl-i ḫod bu āletler ile ẓāhir olur. Zīrā ki rūḥuŋ ġayb 3 ʿāleminde egerci rūḥānī nūrı var idi. Şöyle kim külliyāt-ı ʿulvī anuŋ ile idrāk iderdi. 4

Ve ammā ol āletleri ki bu ʿālemde gibi ve ol ʿālemde gibi anuŋ ile cemʿ eyleyüb külliyātı ve cüz'iyyātı idrāk 5 idebile. Pes bunlar yoġ idi ol ʿālemde. Pes bunda ḥāṣıl idebilür. Ve bunlaruŋ vāsıṭasıyla 6 maʿrifet-i ḥaḳīḳati ki Ḥaḳḳ'uŋ ẕātın ve ṣıfātın bilmekdür. Anı bundan ṣoŋra ḥāṣıl ider. Niteki 7 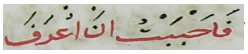 İmdi şöyle bilgil ki maʿrifet üc nevʿdür. Biri maʿrifet ʿaḳlıdur. 8 Ve biri maʿrifet-i naẓarī ve biri maʿrifet-i şühūdīdür. Yaʿni bir ol ki ʿaḳıl birle ḥāṣıl 9 ola. İkinci ol ki ḳalb birle ḥāṣıl ola. Ücüncü ol ki muʿāyene birle ḥāṣıl ola. İmdi maʿrifet-i 10 ʿaḳlī ʿavām mertebesidür. Zīrā ki kāfir, Müslümān bu maʿrifetde berāberdür. Ve hem daḫı cehūd u 11 tersā ve mülḥid dehri anda müşterekdür. Zīrā bunlar ʿaḳılda biri biriyle şirket bulmış 12 lardur. Ve cümlesi Ḥaḳḳ Taʿālā'nuŋ vücūdına ittifāḳ iderler. Ammā iḫtilāf Ḥaḳḳ Taʿālā'nuŋ ṣfātındadur, 13 ẕātında degüldür. Ve ehl-i İslām arasında daḫı ḫilāf vardur. Ṣıfātdadur, ẕātda degüldür. 14 Zīrā cemīʿ ittifāḳ iderler Ḥaḳḳ'uŋ varlıġına. Niteki küffār ḥaḳḳında buyurmışdur: 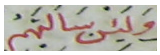 15 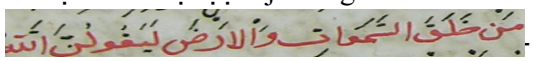 Yaʿni "Yā Muḥammed eger bunlara ṣorsaŋ ki yiri ve gökleri 16 kim ḫalḳ itdi." Pes cevāb virib ayıdalar: "Allah yaratdı." Ve daḫı put perestler dirler ki: 17

(35b)

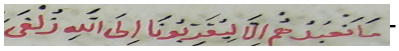 Pes maʿlūm oldı ki Ḥaḳḳ'ı bilmekde cemīʿnüŋ ittifāḳıdur. 1 Ve anuŋ vücūdında şek yoḳdur. Ammā bu nevʿ maʿrifet sebeb-i necāt olmaz. İllā anlara olur ki ʿaḳıl 2 ları mü'eyyed olmış ola. Nūr-ı īmān birle tā ki nübüvvete iḳrār idüb şerʿe muṭīʿ olalar. Andan 3 ṣoŋra necāt bulub muẓaffer olurlar. Ve daḫı şöyle bilgil ki bu maʿrifet-i ʿaḳlīde ḳalan mıdur? Kāne daḫı 4 iḫtiyāc vāḳiʿ olur. Meṣelā biş ḥavāss-ı ẓāhirī gibi ve daḫı ḥavāss-ı bāṭınī ve ḳuvāyı beşerī 5 gibi. Şöyle ki ḥavāss-ı ẓāhirī birle maḥsūsāt ʿālemine naẓar eyleye. Ve ḳuvāyı bāṭınī birle ʿālem-i 6 maʿḳūlāta naẓar eyleye. Böyle olıcaḳ derḥāl hükm ider ki bu maṣnūʿa bir ṣāniʿ gerekdür. Cünki tedrīcle 7 bu iki nevʿ ki didük anda naẓar eyleye. Her şey kim vardur. Anı Ḥaḳḳ Taʿālā'nuŋ taḫt-ı taṣarrufında maṣrūf 8 bulur. Pes istidlāl ider ki buncılayın fiʿl gerek ki bir Ḳādir-i Ḥakīm'den ṣādır ola. Şöyle kim ol 9 ʿālim ve semīʿ ve baṣīr ve mütekellim ola. Pes her kimüŋ ki naẓarı rāst ve ʿaḳlı ṣāfī ola. Anuŋ hem ḥicābı 10 az olur. Ve riyāzeti ve fikreti artuḳ olur. Anuŋ istidlāl-i envāʿ-ı maḫlūḳātdan ḫālıḳa ziyāde 11 olur. Ve hem delāyil-i vaḥdāniyyet üzere ḳāṭiʿ olur. Ammā şöyle bilgil ki rūḥ-ı bedene bu maʿrifetden 12 ötrü göndermediler. Zīrā ki bu nevʿ maʿrifet-i delīl ṭaleb itmekdür. İmdi delāyil icinde ḫod 13 tefāvüt öküşdür. Görmez misin kim kāfirler ve mülḥidler ve felāsife her biri kendülerüŋ 14 küfürlerine ne deŋlü delāyil birle istidlāl

itmişlerdür. Ve ḳatī ki delāyil arasında muḫālefet 15 düşe. Ḳanḳı delīl ki ḳuvvetlüdür, anı ḳabūl itmek gerek. İmdi ol delīl ki ḳuvvetlüdür anuŋ 16 daḫı ġāyeti ve nihāyeti mücerred-i ṣānīʿ işbāt itmekdür. Artuḳ degül rūḥ ḫod bedene taʿalluḳ dutmazdan 17

(36a)

öŋ Ḥaḳḳ'uŋ maʿrifetinde bundan özge niçe maḳāmātı daḫı var idi ki bu ḥisāba gelmez idi. 1 Bu gün delīl-i ʿaḳlī birle işitdügini anda vāsıṭasuz işidürdi ki - 2 ḫiṭābını işidib - cevābını virürdi. İmdi işitmek ḫod görmek gibi degül. Niteki dimişlerdür: 3 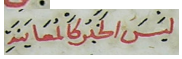 Pes bunda geldügi andan ötrü oldı ki ol muʿāyene ḫaber vire 4 ve ʿayānı beyāna getüre. Ve ḳatī ki bunı maʿlūm itdügise geldük. İmdi maʿrifet naẓarı daḫı ḫavāṣṣa maḫṣūṣ 5 dur. Ve ol şöyledür ki cün rūḥ toḫmı beşeriyyet yirinde ekile. Pes anı şerīʿat ḳānūnı birle 6 ve ṭarīḳat perverişiyle terbiyet ide ki uş taḫliye-i rūḥ faṣlında geliser. İnşallah 7 şecere-i insānī müşmirligi maḳāmına irişe ve ol ḫāṣṣiyet ki toḫumda var idi. Yimişde ẓāhir ola. 8 Anuŋ aż̇ʿāfınca ve ol nesneler ki toḫumda bulunmaz idi. Hem anı daḫı bile getüre şol zerdālū toḫım gibi. 9 Meṣelā anı cünki dikeler. Andan bir aġac ẓāhir olur ve yaşıl yabraḳ ve budaḳ ve çiçek ve zerdālū 10 vücūda gelür. Aṣıl tohum ḫod bir idi. Pes nice biŋ daḫı ol cinsden ẓāhir olur. Ve ol 11 zerdālūnuŋ postı ve yapraġı ve budaġı ve aġacı ve köki ki bunlar ol toḫumda yoġ idi. Anlar daḫı 12 hem bile getürür. Ve bunlaruŋ her birinde bir ḫāṣṣiyet vardur ki daḫı birinde ol yoḳdur. Ve postda 13 bir ẕevḳ ve bir ḫāṣṣiyet vardur ki aṣıl toḫum ki cekürdekdür. Anda yoġ idi. Meṣelā aġzuŋ naṣībi 14 evvel ol toḫumdan idi. Hemān şimdi gör ki aġzuŋ hem aġacdan ve hem yimişden ḥaẓẓı ve naṣībi 15 vardur. Şöyle kim aġac leẓẓetini hem ol yimişde ẕevḳ ile bulur. Ve hem gözüŋ daḫı andan ḥaẓẓı vardur ki 16 sebze ḥāṣıl olur ki 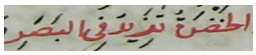 Ve hem dimāġuŋ daḫı naṣībi vardur çiçekden kim bilemekdür ve hem rāyiḥası ḫoş gelür. 17

(36b)

Dimāġa ve hem elüŋ daḫı ḥaẓẓı vardur. Dutmaḳdan zīrā ki andan ʿaṣā düzerler. Ve hem ayaġuŋ 1 daḫı ḥaẓẓı vardur. Andan zīrā ki nʿalīn olur. Daḫı nice ḫavāṣ ve menāfiʿ vardur ki toḫumda yoġ idi. 2 Ammā anda taʿbiye olmış idi. Pes bu ṭarīḳ üzere ḳıyās eyle. Toḫm-ı rūḥı daḫı cünki andan ten 3 şeceresi ḥāṣıl oldı. Bir ṭarafında nefs ṣıfātınuŋ budaḳları bitdi. Ve bir ṭarafında ḳalb sıfātınuŋ 4 budaḳları vücūda geldi. Ve hem ḥavāss-ı ẓāhirī yapraḳları āşikāre oldı. Ve ḳuvāyi bāṭınī gök 5 leri muḥkem berkiddi ve sır çiçegi açıldı ve ḫafī caġalası geldi. Ve andan şoŋra maʿrifet 6 zerdālüsı yüz gösterdi.

Pes böyle olıcaḳ rūḥa niçe āletler ẓāhir olub ḥāṣıl oldı. 7 Bu mertebede ki evvel yoġ idi. Meṣelā müdrikāt-ı ẓāhirīden ve müdrikāt-ı bāṭınīden. Ammā ẓāhiri 8 uş ḥavāss-ı ḫamse gibi ki görmek ve işitmek ve dadmaḳ ve dutmaḳ ve yilemekdür. İmdi cemīʿ ʿālem-i 9 şehādet ki aŋa ʿālem-i mülk dirüz. Bu biş ḥavās birle idrāk olur. Ve ol ʿālem ki bunlaruŋ ile 10 anı idrāk itmek mümkin degüldür. Aŋa ʿālem-i melekūt dirler ki ʿālem-i ġaybdur. Pes anı müdrikāt-ı 11 bāṭınī birle idrāk iderler ki biri ʿaḳıl ve biri ḳalb ve rūḥ ve sır ve ḫafīdür. Ve niteki 12 ḥavāss-ı ẓāhirnüŋ her birisiyle bir nesneyi idrāk ider ki ġayr ile ol nesneyi idrāk itmek 13 mümkin degüldür ve anda taṣarrufı yoḳdur. Meṣelā ḥāsse-i baṣar ki anuŋ ile görinür nesne idrāk iderler ve ol 14 nesne ki işidmek ile idrāk olur. Pes anı göz ile idrāk eylemek mümkin degüldür. Ve işitmek ile olan 15 daḫı herkiz mümkin olmaz ki göz ile idrāk ola. Bunı bildük ise ancılayın ḥavāss-ı bāṭınīnüŋ birisiyle 16 her ne kim idrāk olur. Ġayr ile anı idrāk eylemek mümkin degüldür. Meṣelā ʿaḳıl ki ḳalbüŋ merʾiyyātında daḫilī 17

(37a)

yoḳdur. Ve ḳalb daḫı daḫil idemez. ʿAḳluŋ maʿḳūlātında ve taṣarrufa mecāli yoḳdur. Pes anlar ki 1 maʿḳūlātı ʿaḳıl birle idrāk iderlerdi. Dilerdi ki ḳalbüŋ merʾiyyātında ʿaḳl ile seyrān 2 idelerdi. Hergiz muṭṭaliʿ olub müyesser olmazdı. Zīrā mümkin degüldür ki ḳalb ve sır 3 ve rūḥ ve ḫafī-i ʿālemlerin ʿaḳıl idrāk eyleyü bile. Lā-cirem ʿaḳıl anlara ʿiḳāl olub zendeḳaya 4 ve felsefeye yitişdürür. Ammā ol ṣāḥib devletler ki وَأْتُوا الْبُيُوتَ مِنْ أَبْوَابِهَا - ḳapusından 5 cünki içerü gire ve toḫm-ı rūḥa perverişi ḳānūn-ı şerʿ üzere vire ve bu āletleri ki müdrikāt 6 dur. Kemāle irişdüre. Ve her ne ki mülk melekūt içinde var üc yüz altmış bin ʿālemden. Pes bu 7 müdrikāt ẓāhirī ve bāṭınī birle anı idrāk eyleye tamām. İmdi ol vaḳt rūḥ ġayb ʿāleminde 8 külliyāt-ı ʿulūmı idrāk iderdi. Ancaḳ şimdi ġayb u şehādetde külliyātı ve cüzʾiyyātı bile idrāk 9 eyleye. Ve her ẕerre ki bu ʿālemüŋ ẕerrātından vardur. Şöyle kim her biri Ḥaḳḳ'uŋ bir ṣıfatına maẓhar düşmişdür. 10 Ve Ḥaḳḳ'uŋ āyeti anda taʿbīye olmışdur. Pes ol zerrenüŋ yüzinden ḥicāb niḳābını götüre ve Ḥaḳḳ'uŋ 11 āyeti, cemāli aŋa ʿayān ola ki - وَفِي كُلِّ شَيْءٍ لَهُ آيَةٌ تَدُلُّ عَلَى أَنَّهُ وَاحِدٌ bu maḳām ʿālem-i īḳān işiginüŋ 12 ser-ḥaddidür. Niteki buyurdı: Bu āyetde ki - وَكَذَٰلِكَ نُرِي إِبْرَاهِيمَ مَلَكُوتَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلِيَكُونَ مِنَ الْمُوقِنِينَ 13 - Bu menzilde Ḥaḳḳ'uŋ ẕātı vaḥdāniyeti birle bilinür. Ve Ṣıfāt-ı Ulūhiyyesi ʿaynü'l-yaḳīn 14 birle muṭālaʿa olur. Bu ol maḳāmdur ki ol ʿazīz dimişdür مَا نَظَرْتُ فِي شَيْءٍ إِلَّا وَرَأَيْتُ اللَّهَ فِيهِ İmdi 15 bu mertebe egerçi ʿālīdür ve şerīfdür ve hem ḫavaṣṣ maḳāmıdur. Ammā bu ḳadar var ki rūḥī bu ʿāleme bu 16 maʿrifet ki

cicek meṡābesindedür. İnsān şeceresinde andan ötrü göndermediler. Belki aḫaṣṣ-ı ḥavāṣṣa kim kemāl-i 17

(37b)

istiʿadād ve ḥüsn-i terbiyet erzānī ḳıldılar. Tā ki anları bu şecere-i insānī üzerinde cicek gibi ḳomadılar. 1 Belki ol ḥaḳīḳatı yimişlik derecesine yitişürler kim ol maʿrifet-i şuhūdīdür. Ve maḫlūḳāt vücūda 2 geldüginden maḳṣūd-i aṣlī bu maʿrifetdür. Niteki buyurdı: خَلَقْتُ الْخَلْقَ لِأُعْرَفَ Ammā bu ġayb gelininüŋ 3 yüzinden ʿizzet niḳābını enbiyā ve evliyādan özge kimse götürmemişdür. Ve cemālü ve kemālini ġayret 4 serāyında ve ġıbṭa serāyendesinde gizlemişdür. Tā ki her aġyār ve nā-maḥrem anuŋ cemāline gözi 5 ṭuş olmaya. Ve her ehl, nā-ehl anı görmeye ki - الْعَيْنُ حَقٌّ - beyt: 6 - آتش در زن زکبر - وآن روی چو ماه را بپوشش از پوشش یا در کویش تا ره نبرد هیچ فضول سویش 7 تا دیدهٔ هر خسی نبیند رویش 8

Sen Anuŋ meclisinde yüri kibriyā odın yaḳ Kim aparmaya yol iḫlās aŋa her ḫaīs ü aḥmaḳ 9
Daḫı ol ḳara sacından ura gör yüzine bürḳaʿ Ki emīn ol naẓardan yüzi çünki ʿayndur Ḥaḳḳ 10

Ay cünki niḳābsuz tā'nı birle cemāl gösterdi. Bundan ötrü anı her ehlü nā-ehl barmaġ ile 11 göstermelü oldı. Ammā çünki güneş bu ḥikāyeti gördi. Ġayret idüb süʿat-i deverān birle 12 cevelān urdı. Ve hem nūrdan tīġ düzüb ser-bend idindi. Tā ki her kişi eger ḫām laḥmeʿḳılub anı 13 gözleyecek olursa. Pes anuŋ ol naẓarı boynunı bu nūrānī tīġler ile urub selāmet yaḳasını 14 duta. Ve her ehlü nā-ehlüŋ naẓar-ı şomından emīn ola. Lā-cirem aya āfet yitişib noḳṣān 15 buldı. Ve güneş bu āfet-i noḳṣāndan emīn oldı tīġler sebebiyle. İmdi güneş tīġleri görici 16 ve gözedici gözinden ötri götürdi. ol göz kim kördür. Aŋa ne tīġ gerek ol ḫod görmez. İmdi meşāyiḫ-i 17

(38a)

ṭarīḳat daḫı Ḳaddes-Allah ervāḥum bu ṭarīḳ üzere ṭāḳatları yitdükce ʿizzet bürḳaʿnı 1 ġayb bikrilerinüŋ yüzlerine dutarlar idi. ve ġayret tutuġını beyān eline virmezler idi. Tā ki 2 ʿirfān cemāl-i ʿayān olub anı her ehlü nā-ehil görmeye. Bundan ötrü iderler idi ki merdānligi 3 ve ḫiẓmeti her ṭāyifede görmezlerdi. Ammā baʿżı ḫavāṣṣda müşāhede ḳılurlardı. Niteki ḫaberde 4 gelmişdür ki Ḥüseyn-i Manṣūr'uŋ ḳız ḳarındaşı var idi. Şöyle ki bu ṭarīḳ-i ṭarīḳat icinde 5 erlik daʿvisini iderdi. Ve hem bedīʿü'l-cemāl idi. Baġdād icinde gezerken yüzinüŋ yarusını 6 çār ile örtüb ve yarusını şöyle acuḳ ḳordı. Pes ʿazīzlerden biri suāl eyledi ki ne icün 7 yüzüŋi tamām örtmezsin. Andan ol ayıtdı: "Sen baŋa bir tamām er göster ki ben daḫı yüzümi 8 tamām ötrem. Temāmet Baġdād icinde bir yarım kişi vardur. Ol Ḥüseyn-i Manṣūr'dur (raḥmet Allah ʿaleyhisselām). 9

Eger ol degülmisse bu yüzümüŋ yarusını daḫı örtmezdüm.” didi. İmdi ʿazīz men. Eger bu göz 10 maʿrifeti ay ʿizzet aġılınuŋ dāyiresinden ṭaşra gelecek olursa hic barmaġile gösterici 11 aŋa zaḫm urmaya. Zīrā anlar ki barmaġile gösterürlerdi. Hem anları daḫı barmaġile göstermelü 12 oldı. Neden şöhret belāsından kör olub görmezler? Ve ancılayın eger vaḥdet güneşi ġayret 13 tutuḳını şalıb işneyniyyet kūh-ı ḳāfınuŋ ardından ṭulūʿ idecek olursa hic bākī yoḳdur. Zīrā 14 ol göriciler ki her biri simurġ-ı vaḳt idi. şimdi bu ġurbet ḳāfınuŋ ardında kim 15 dur. Hem ġāyib olmışlardur. Ve eger hem ġayb gelinleri 16 yüzlerinden perdelerin götürecek olursa aġyār melāmetinden emīn olmış ola. Zīrā ol ʿazīzler ki 17

(38b)

rücūliyyet meydānında lāf ṭopunı ururlardı. Şimdi şöhret aʿrāfında mecūs ḳalmış 1 lardur ki ʿaceb ḫāldur ki hicbir ḳalmadı. 2 Anlardan şöyle dükendi. **Beyt:** 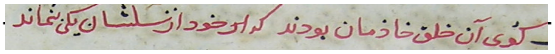 3 Ammā maʿrifet şühūdī ki aḫaṣṣ-ı ḫavāṣṣa maḫṣūṣdur. İmdi anlar mevcūdātuŋ ḫulāṣasıdur. 4 Ve kāināt uŋ güzīdesidür. Ve dünyā ve āḫiret anlaruŋ vücūdına tābiʿdür. Belki ḥaḳīḳatda ezel-ebed dāyire 5 sinüŋ noḳṭası anlardur. İmdi şöyle bilgil ki rūḥ bedene taʿalluḳ dutduġından fāyide budur ki bir nevʿ 6 maʿrifet vücūda gelib ẓāhir ola. Zīrā ki ervāḥ-ı beşerīnüŋ ṣıfāt-ı rübūbiyyetden naṣībi 7 var idi. Niteki melāīkenüŋ var idi. Ammā ʿizzet-i tütuḳnuŋ ardından idi. niçe biŋ ḥicāb-ı nūrānī vāsıṭa 8 sıyla idi. Eyle ḥicāblar ki bir kezden eger anları götüreydi. Cemīʿ melāīke, Cibrīl gibi ki rūḥ 9 el-ḳudsdur. Feryād idelerdi ki 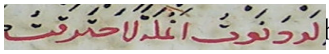 henüz bu iḫtirāf ḥicāb-ı nūrānī 10 pertevinüŋ ḫāṣiyetidür. Anda ki ṣıfāt-ı ulūhiyyet tecellisi ẓāhir ola. Ki maʿrifet-i şühūdī anuŋ netīcesi 11 dür. Pes oḳıyacaḳ olursa maʿrifetden naṣīb āyetini kim götürdi 12 bile. Anuŋ icün götürmez ki rūḥ ġāyet leṭāfetdedür. Pes Ḥaḳḳ Taʿālā’nuŋ sıfāt-ı ulūhiyyesi 13 tecellisinüŋ ʿaksine ḳābil olmadı. Zīrā ki keşāfet yoḳdur ki anda naḳş bağlana. Geldük imdi melāīkenüŋ 14 ve ḥayevānātuŋ bu biş müdrikātı yoġ idi ki biri ʿaḳıl ve ḳalb ve sır ve ḫafīdür. Tā ki envār-ı tecelli 15 şıfātın idrāk idebilelerdi bunlaruŋ sebebiyle. Lā-cirem Ḥaḳḳ Taʿālā’nuŋ bī-nihāyet ḥikmeti ve bī-ġāyet 16 ḳudreti şöyle iḫtiżā eyledi ki Ādem’üŋ balcıġını yuġurduġı vaḳt kendü yedi ḳudretiyle kim ġayb genc-ḫānesi 17

(39a)

olsa gerek idi. Anda bir ḳalb döne zücāce ṣıfatında. Şöyle kim hem anuŋ keşāfeti ola ve hem leṭāfeti **1** ġayetde ola. Andan ṣoŋra anı mişkāt içinde ḳodı ki ol bedendür. Döndi ol ḳalb zücācesinüŋ **2** ortasında bir mıṣbāḥ düzdi ki ol cırāġdur. Niteki buyurdı: المصباح في زجاجة الزجاجة- mıṣbāḥ **3** didügi ol sırdur ki ḳalbuŋ icindedür. Andan ṣoŋra bir fetā ile düzdi. Cırāġuŋ icinde kim ol **4** ḫafīdür. Andan döndi cān yaġını ḳalbuŋ zücācesinde dökdi kim ol şecere-i mübārekeden alınmışdur **5** ki من روحي- dür. Şöyle kim ol şecere-i mübāreke nā-şarḳīdür ve nā-ġarbīdür. Şarḳī didügi ʿālem-i melekūtdur, **6** ġarbī ʿālem-i mülkdür. Yaʿni bir şecere ki bu iki ʿālemden degüldür. İmdi bu yaġ ki didük ġāyet ṣafā vü **7** nūrāniyyetde idi. Dilerdi ki mıṣbāḥ nūr bağışlaya. Egerçi oda yitişmemiş idi. Niteki buyurur: **8** يكاد زيتها يضيء ولو لم تمسسه نار rūḥuŋ yaġı ġāyet nūrāniyyetde olduġı içün ḳalb zücācesini **9** kemāl-i nūrāniyyete irişdürdi ki كانها كوكب دري kevkebe teşbīh itdügi andan örtüdür ki **10** anuŋ noḳṣānı olmaz. Niteki ayuŋ ve güneşüŋ noḳṣānı olur. Pes ol nūrāniyyetüŋ ʿaksi zücāceden **11** mişkātuŋ icindeki hevāya doḳundı. Lā-cirem münevver oldı. Pes ʿaḳıl ol nūrāniyyetden **12** ʿibāret oldı. Andan ol mişkātuŋ icindeki hevā ki zücāce nūrāniyyetinüŋ ʿaksine ḳābil **13** idi. Aŋa ḳuvā-yı beşerī didiler. Yaʿni ol ḳuvvetler ki insān anuŋ ile ḳāyimdür. Anlar vücūda **14** geldi ki biri ḳuvvet-i cāẕibedür ki ceẕb idib ceker. Ve biri hāżimedür ki hażm idib siŋürür. **15** Ve biri māsikedür. Daḫı bundan ġayrı ne varise ve ol pertev ki mişkātuŋ derīcelerinden **16** ṭaşra cıḳdı. Aŋa ḥavāss-ı ḫamse didiler ki görmek ve işitmek ve dadmaḳ ve dutmaḳ ve yilemekdür. **17**

(39b)

Mādām ki bu esbāb ve bu ālāt bu ṭarīḳ üzere kemāle irişmedi. Hergiz كنت كنزا مخفيا **1** sırrı āşikāre olmadı. Yaʿni Allah nūrınuŋ ẓuhūrına bu mıṣbāḥ bu ālāt ile olmasaydı anuŋ nūrı **2** nite ẓāhir olaydı. Egerci nār-ı ilāhī cemīʿ kāyinātı ḳalamışdur ki الا انه بكل شيء محيط Ammā bu ḳadar vardur. **3** ki كنت كنزا مخفيا sırrı gizlü yiri. Pes ol nār nūrınuŋ ẓuhūrına bu mıṣbāḥ bu denlü esbāb **4** birle żarūrī gerek oldı. İmdi bu maʿlūm oldıysa bilgil ki ʿālem-i ervāḥdaki ʿālem-i melekdür. Mücerred rūḥāniyyet **5** yaġı cünki nāruŋ nūrāniyyetine ḳābil degül idi. Ve hem ʿālem-i ḥayevāniyyetde cünki mişkāt var idi. Ammā mıṣbāḥ **6** ve yaġ ve feyyile yoġ idi. Pes ol daḫı nāruŋ nūrāniyyetine ḳābil olmadı. Lā-cirem bir mecmūʿa düzdiler ki bu **7** iki ʿālemdeki anda bulına. İmdi ol mecmūʿa degüldür, illā insāndur. Şöyle kim anuŋ cesedini **8** mişkāt eyledi ve ḳalbini zücāce ḳıldı ve sırrını mıṣbāḥ ve ḫafīsini feyyile idüb rūḥını yaġ **9** eyledi. Nūr-ı ilāhīnüŋ nārı ol mişkāt ki bedendür. Anuŋ icindeki mıṣbāḥa kim sırdur. Tecelli **10** ḳıldı. Niteki

Ḫoca ʿaleyhisselām ḫaber virür. 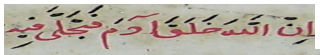 Ve hem Ḥaḳḳ Taʿālā ol tecellinüŋ beyānında **11** buyurur ki 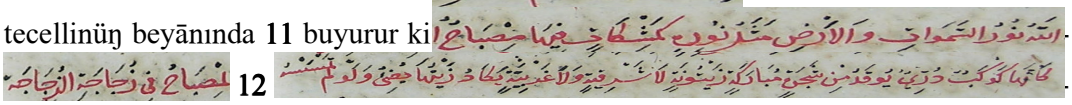 **12** 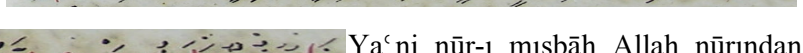 **13** 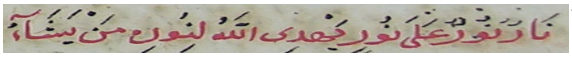 Yaʿni nūr-ı mışbāḥ Allah nūrından olmışdur. **14** ʿAli nūr didügi yaġı nūr-ı ilāhī tecelli ḳıldı. Rūḥ nūrına kim ol yaġ idi. 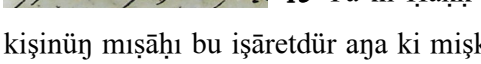 **15** Yaʿni Ḥaḳḳ Taʿālā kendü nūrıyla münevver ḳılur. Diledügi kişinüŋ mışāḥı bu işāretdür aŋa ki mişkāt ve mışbāḥ **16** her şaḫṣa ḥāṣıldur. Ammā nūrı her mışbāḥa ḥāṣıl olmaz. Ammā her mışbāḥ ki sırdur. Rūḥ yaġınuŋ **17**

(40a)

nūrıyla münevverdür. Ve hem her şaḫṣuŋ ḳalb-i zücācesi ol nūrāniyyetden aydınlıḳ bulmışdur ki **1** aŋa ʿaḳıl dirler. Ve daḫı ol nūrāniyyetüŋ ʿaksi mişkāt ki bedendür. Anuŋ icini ṭaşını ḳuvā-yı beşeriyle **2** ve biş ḥavāss birle münevver ḳılur. Tā ḥaddi şol ṭāyife kim her nesnenüŋ maʿrifetini ʿaḳla ḥavāle **3** ḳılurlar. Şöyle şanurlar ki kendülerüŋ mışbāḥları nūr-ı ḫafī birle münevverdür. Bilmediler ki her **4** nūrāniyyet ki kendülerde buldılar. Ol rūḥ yaġınuŋ ʿaksindendür. Ol ḫod mecāzīdür. **5** Şöyle ki 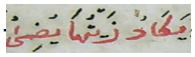 aŋa işāretdür. Zīrā anuŋ maʿnāsı budur ki dilerdi ki rūşen **6** ḳıla ammā ḳılmazdı. Pes ol ṭāyifenüŋ mışbāḥı Allah nūrınuŋ nārından soyunmış oldı. Ammā **7** anlaruŋ ḫaberleri yoḳdur. Zīrā ḫaber ol kişinüŋ olur ki bir vaḳt anuŋ mışbāḥ-ı nūrı ḫafī birle **8** münevver olmış ola. Ve anuŋ ẕevḳini bulmış ola. Ol vaḳt ki soyına. Anuŋ ḫaberi olur soyındugından. **9** Ve illā hic ḫaberdār olmaz. İmdi Ḥaḳḳ Taʿālā ḫaber virür: "Ol ṭāyifeden ki bir nicesinüŋ mışbāḥı Allah nūrıyla **10** münevverdür. Ve bir nicesinüŋ mışbāḥı ol nūrdan maḥrūm olmışdur." Bu āyetde ki 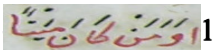 **11** 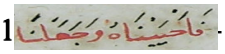 **12** Pes maʿrifet-i şühūdınuŋ şerḥi budur. Ol miḳdārca ki ḥayyiz-i ʿibārete ve maḥall-i işārete sıġar. **13** 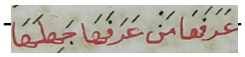 her şaḫṣ ki ol nūr ile diri oldı. Ol fehm ider **14** ve anuŋ ile mütenebbih olur. Niteki buyurur: 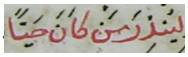 ve her kim ol nūrdan maḥrūm olmışdur **15** eger, aŋa nice biŋ kez oḳıyuvirib aŋduracaḳ olursak hergiz bir ḥarf işitmez. Niteki buyurur: **16** 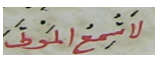 Pes bilgil ki rūḥ bedene taʿalluḳ dutduġı bu maʿnīlerden örtüdür. Eger bu taʿalluḳ degülmiş. **17**

(40b)

Pes rūḥa bu āletler ki ġaybı ve şehādeti anlaruŋ vāsıṭasıyla idrāk ider. Eger olmasaydı **1** rūḥa bu maʿrifet hergiz ḥāṣıl olmaz idi. Lā-cirem bu āletler gerekdür. Tā ki rūḥ lāyıḳ ola. Ṣıfāt-ı **2** ulūhiyyet tecellisine ve Ḥaḳḳ Taʿālā'nuŋ ẕātın ve ṣıfātın bilmekde

mışbāḥlıḳ ẕevḳini bula. Eger yüz biŋ 3 ʿāḳıl dilese ki mışbāḥuŋ nūrāniyyetinden, nāriyyetinden ḫaber vire. Her ne kim dirlerse cümlesi mecāzī 4 olub ḥaḳīḳī olmaya. Pes ḫaber-i ḥaḳīḳī oldur ki feyyile ve yaġ ḫaber vire. Zīrā kim bunlar kendülerüŋ vücūd 5 ların maḥv idib beẕl eylemişlerdür. Tā ki maʿrifet-i şühūdī nūrāniyyeti ve nāriyyeti ẕevḳından 6 çāşnī bulalar. **Beyt:**

ای شمع نخیزد چند بر خود خفتن تو سوزدل مرا چاما نندی

7 فرقست میان سوزکز جان خیزد تا آنج بر سمانش بر خود بنهای 8

İy şemʿ bu yanduġuŋa tekeye ḳılub dutma ġurur Yaḳın degülsin ḳalbumuŋ cūşına sen dur imdi dur 9

Şol od kim iplig ile sen bağlamışsın başuŋa Beŋzemeye ol oda kim cāndan cıḳub bula ẓuhūr 10

ʿAceb sırdur ki bu dükeli ve sāyiṭ ve ālāt gerekdür ki iş üzere olalar. Tā ki cān yaġı kendü 11 vücūdını fidā eyleye. Ammā feyyile hem bahānedür. Arada tā ki rūḥ vücūd-ı mecāzīsini vücūd-ı ḥaḳīḳiye 12 tebdīl ide. Ve nāriyyet-i ḥaḳīḳī vücūdı ki gizlü yiri anı iẓhār eyleye. Pes ḥaḳīḳatda niteki 13 yaġ oduŋ ʿāşıḳıdur. Tā ki kendü vücūd-ı mecāzīsini ḥaḳīḳiye döndere ancılayın od daḫı yaġuŋ ʿāşıḳı 14 dur. Tā gizlü gencini āşikāre ḳıla. İmdi كنت كنزا مخفيا فاحببت budur. Ve hem - ان اعرف - 15 يحبهم ويحبونه - ḥaḳīḳatı budur. Eger rūḥ ḳālıbdan bu āletleri ve bu esbābı ḥāṣıl ḳılmayaydı. Ve bu 16 müdrikātı ki ġaybī ve şehādīdür. Ele getürmeyeydi hergiz tevḥīd ü maʿrifetde bu maḳāma yitişmezdi. Ve Ḥaḳḳ'uŋ 17

(41a)

niyābetine ve ḫilāfetine lāyıḳ olmazdı. Ve emānet yükine taḥammül idemezdi. Ve Ḥaḳḳ Taʿālā'nuŋ cemāline ve celāline 1 āyine olmazdı. Ve hic kimse كنت كنزا مخفيا فاحببت ان اعرف ḥaḳīḳatına irişmezdi. Niteki şeyḫ buyurur: 2 در کعبه تو ان نبود و ما کردیم در آینه بلا نکسه ما کردیم

3 ما را خوش بود عیش بنه ما کردیم کس را آگهی نبود از آنکه ما کردیم 4

Senüŋ maḥalleŋde yoġ idi biz itdük āh Seni belā gözgüsinde gözledük gāh 5

Bu ʿayşumuz ḫoş idi bu mükedder eyledük uş Degüldi kimse ḫaberdār biz eyledük āgāh 6

الفصل الثالث في بيان احتياج الخلق الى الانبياء عليهم السلام 7

Yaʿni ücünci faṣıl ḫalḳuŋ iḥtiyācını beyān ider. Enbiyāya (ʿAleyhim Allam) terbiyetde - قال الله تعالى 8 اولئك الذين هدى الله فبهداهم اقتده قال النبي صلى الله عليه وسلم الانبياء اخوة وابناء علات

9 ʿazīz men. Bilgil ki Ḥaḳḳ Taʿālā cün ʿālem-i mülk-i melekūt ṭılsımını biri birine bağladı. Rūḥ-ı insān 10 bedeniyle berkdügi vāsıṭasıyla ve bu ṭılsıma şol bendleri muḥkem ḳıldı ki hīc Ādem'i ve hīc melek 11 kendü taṣarrufıyla ne denlü düdişecek olursa ol ṭılsım acılmaz. Zīrā yitmiş biŋ ḥicāb bağıyla anı 12 bağladı. Şöyle ki baʿżı nūrānī ve baʿżı ẓulmānīdür. Eger anuŋ bir bağını götüreydi rūḥ-ı miskīn 13 hīc dünyā zindānınuŋ icinde ḳarār itmeyeydi ki الدنيا سجن المؤمن dür. Pes ol ṭılsım-ı aʿẓamı 14

cünki kendü ʿaẓametiyle bağlamışdur. Kimsenüŋ aŋa ne ıṭṭılāʿı olsun. Niteki buyurur: 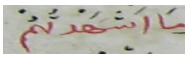 15 - Lā-cirem bunuŋ acılması aŋa maḫṣūṣdur ki fettāḥdur. cemīʿ nüŋ miftāḥı 16 anuŋ ḳabża-i ḳudretindedür ki 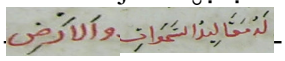 - İmdi bu ṭılsımuŋ bendleri acılmaz. İllā anuŋ 17

(41b)

elinde acılur. Yāḫūd ol kişinüŋ elinde acılur ki miftāḥı ol virmiş ola anuŋ eline. Pes Ḥaḳḳ 1 Taʿālā diledi ki Ādem'üŋ nesli cihānda ḳala. Evvel Ādem'i yaratdı ṭopraḳdan atasuz, anasuz. Andan 2 ṣoŋra Ḥavvā'yı yaratdı Ādem'den anasuz. Ḳudretin iẓhār itmek icün. Andan ṣoŋra Ādem'üŋ neslini 3 yaratmaḳda vardı. Ādem'i Ḥavvā'ya sevdürüb cift eyledi. Tā ki Ben-i Ādem ẓāhir olub ẓürriyet vücūda 4 geldi. Andan diledi ki mevcūdātuŋ ṭılsım-ı aʿẓamını açа ve rūḥ-ı insāniye bu ḳālıb zindānınuŋ yaġından 5 ḫalāṣṣ vire ve ḳurbet ʿālemine girü yitişdüre. Bunca fāyideler birle ve ḥisābsuz ġanīmetler birle 6 kim bu seferde ḥāṣıl olur. Niteki gelmişdür 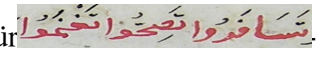 . Pes her zamānda cümle 7 ḫalāyıḳ arasından birini öyürtledi. Anı ilerü cekdi ve ʿināyet-i naẓarī birle anı müzeyyen ḳıldı. **Beyt: 8** - 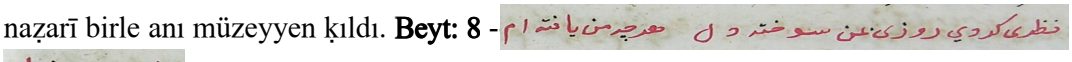 - 9 Bu saʿadet toḫmını ʿālem-i ervāḥda secmişler idi. Ol maḳāmda kim vāsıṭasuz naẓar bulmış idi. 10 Lā-cirem bunda daḫı ḳurbet-i bī-vāsıṭa buldı. Niteki Ḫoca ʿaleyhisselām buyurur: 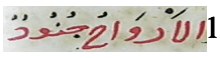 11 - ʿahd-ı evvelde rūḥ şol leşkerler gibi idi kim ṣaf ṣaf dururlar. Pes ol daḫı dört 12 ṣaf idi. Evvel ṣaf ervāḥ-ı enbiyā idi ki vāsıṭa yoġ idi. Anuŋ ile Ḥaḳḳ Taʿālā arasında ikinc 13 ṣaf ervāḥ-ı evliyā idi. Üçünci ṣaf ervāḥ-ı mü'minīn idi. Dördünci ṣaf ervāḥ-ı küffār idi. Pes 14 anlar kim evvelki ṣafda idiler. Vāsıṭasuz Ḥaḳḳ Taʿālā'nuŋ naẓarın buldılar. Ve bu ḳābiliyeti kesb itdiler ki bu 15 ʿālem-i ṣūret ṭılsımını acmaḳlıḳda Ādem-i vaḳt ola. Kimseye mütābaʿat ḳılmayalar. Pes kendüler açalar. 16 Andan ṣoŋra ḫalāyıḳ anlaruŋ hidāyeti vāsıṭasıyla bu ṭılsımı acmaġı anlardan ögreneler ki - 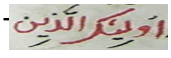 17

(42a)

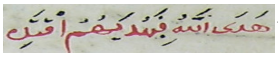 Yaʿni enbiyāya 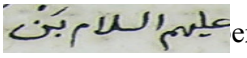 en ögretdüm kendü ʿaẓametü ile vāsıṭasuz ṭılsım 1 acmaġı. Zīrā ki anlar nice yıllar bī-vāsıṭa benüm nūrum pertevinden naẓarlar bulmışlar idi. Ve ol istiʿdādı 2 kesb itmişler idi ki ġayb yolından ceẕebāt-ı ulūhiyye taṣarrufıyla anlaruŋ göŋülleri ḳapu 3 ların biz acavuz. Ve ṭılsım acmaḳlıġuŋ sırrını 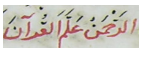 mektebinde biz ögredevüz ki 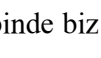 4 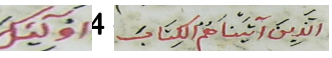 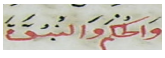 Ammā ol kişiler ki ʿālem-i ervāḥda bizüm faẓlumuz feyżāsını 5 ervāḥ-ı enbiyā ḥicābınuŋ ardından bulmışlar idi vāsıṭa birle. Pes bugün bizüm ḥażretümüze

vāsıṭasuz **6** yol bulmayalar. Ve ol biz ḳoduġumuz ṭılsımı kendüler acamayalar ki 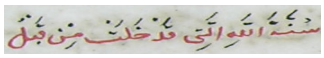 **7** 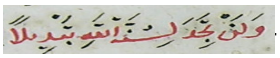 İllā anlar acalar ki enbiyā dükkānına varıb anlara şākird olalar. Ve mütābaʿatı **8** istiḳāmet birle yirine getüreler. **Mışrāʿ:** Lā-cirem **9** şerāyiʿ mektebinde evvel şerīʿatı örgendiler Ve nevāhī bildiler. Ḥaḳīḳatda şerʿüŋ evāmıdı. **10** Ol ṭılsım-ı aʿẓam bendlerinüŋ miftāḥıdur. Cünki her birini kendü maḳāmında geregi gibi ʿamele getüresin. **11** Ol ṭılsımdan bir bend götürmiş olur. Ve nefeḥāt-ı ilāhī nesīmlerinden rūḥuŋ dimāġına bitişe ki **12** 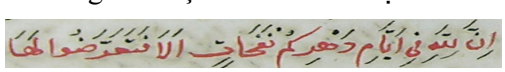 İmdi nefeḥāta taʿarruż itmek şerʿüŋ evāmıdın **13** ve nevāhisin yirine getürmekdür. Pes her ḳadem ki şerīʿatda mütābaʿat ṭarīḳi üzere ḳoyasın. **14** Bir ḳurbet ḥāṣıl olur Ḥaḳḳ civārına. Yaʿni ol ʿālem ki andan geldük. Anuŋ menāzilinden bir menzil ḳaṭʿ **15** itmiş olursın ki 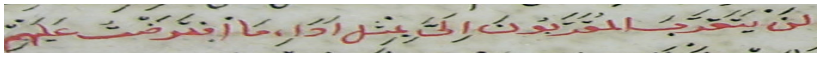 Cünki bu ṭarīḳ **16** üzere ḳadem ṣıdḳ ile ḳoyasın. Elṭāf-ı rübūbiyyet saŋa istiḳbāl idib dest-gīr ola ki **17**

(42b)

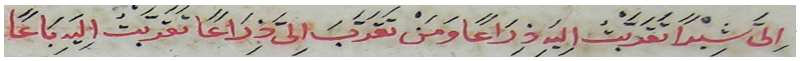 **Beyt: 1** 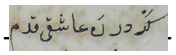 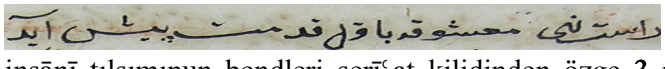 **2** Cün maʿlūm oldı ki vücūd-ı insānī ṭılsımınuŋ bendleri şerīʿat kilidinden özge **3** nesne birle acılmaz. Pes ḥaḳīḳat bileler ki şerīʿata bir ṣāḥib şerʿ gerek. İmdi ṣāḥib **4** şerʿ ḫod enbiyādur (ʿAleyhüm Allām). Lā-cirem bu muḳaddimāt ḥükmiyle iḥtiyāc vāḳıʿ oldı. Anlara bāḳī **5** bir ḳac vech daḫı ol faṣılda kim Şeyḫ'e iḥtiyācı beyān ider. Hem anda gele İnşā Allah Taʿālā tā **6** maʿlūm ola ki Şeyḫ'e ḥācet olıcaḳ. Peyġāmber'e iḥtiyāc 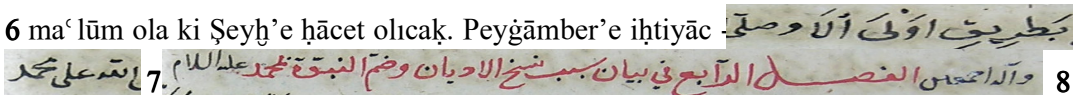 **7.** **8** Yaʿni dördünci faṣıl dīnler nesḫ oldıġını ve hem nübüvvet Ḥażret-i Risālet birle ḫatm oldıġını beyān **9** ider. 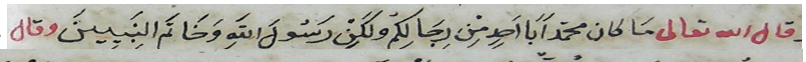 **10** 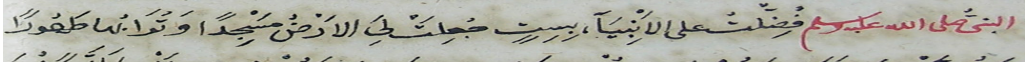 **11** 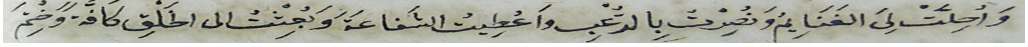 **12** 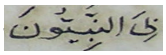 ʿazīz men. Bilgil ki Ḥażret-i ʿİzzet bī-ʿillet ʿināyetinden Ḫoca'nuŋ (ʿaleyhisselām) **13** nisbetini Ādem'den vesāyir Ādem'iden anuŋ nisbetin nübüvvet ve risālet ʿālemiyle dürüst eyledi. **14** Niteki buyurdı: 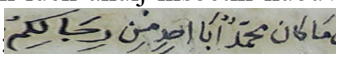 Yaʿni Muḥammed ʿaleyhisselām ne sizden ve ne sizüŋ ʿālemüŋüz **15** den idi. Belki Resūl-i Rabbü'l ʿĀlemīn ve ḫātim-i enbiyā idi. Sen şöyle şanma ki ʿālemüŋ aydın **16** lıġı

Muḥammed nūrından degüldür. Ḥāşā ve kellā anuŋ bu āb-ı gil ʿālemine nā-nisbeti vardur. Ādem'i (ʿaleyhisselām) **17**

(43a)

anuŋ ṭufeylin bilgil Muḥammed-i Ādem ṭufeylin ẓan itme. Niteki Şeyḫ buyurur: **Beyt: 1** 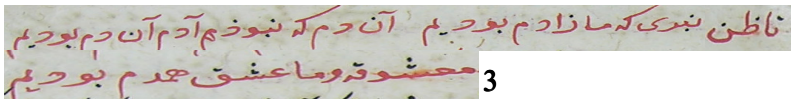 **2** 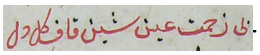 **3**

Sen şöyle ẓan itme bizi kim Ādem ola aşlumuz Ol dem ki Ādem yoġ idi şāh ile idi vaşlumuz **4**
ʿAşıḳ lafẓı terkīb olmadın göŋülde te'līf olmadın Maʿşūḳ ʿışḳ ile bizüm var idi ʿahd u ḳavalumuz **5**
Eger bir şeh-bāz bir pādişāhuŋ ḳolından ḳanad ḳaḳsa şikār ṭalebinden ötrü pervāz **6** ḳılsa bu aralıḳda diŋlenmek icün varsa bir ḳadınuŋ divārı kenārında ḳarar itse. İmdi **7** ol şeh-bāz bu ḳadar sebeb ile ol ḳarınuŋ mülki olacaḳ degüldür. Ne ḳadar coḳ oturacaḳ olursa pes **8** ol vaḳt ki - ṭablınuŋ āvāzın işide. Derḥal pervāz ḳılıb şahuŋ ḳolında bulınur tevaḳḳuf. **9** - **10**
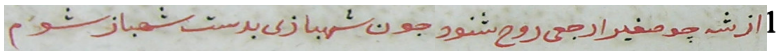 **11**

Şāhuŋ cemāl-i şemʿine ve ḳatī ki baḳaram Pervāne gibi cānumı ben oda yaḳaram **12**
Şāh ṣadāsın urub cān işidicek Şāhın gibi girü şāhuŋ eline aḳaram **13**
Ḥażret-i Risālet ʿaleyhisselām buyurur ki 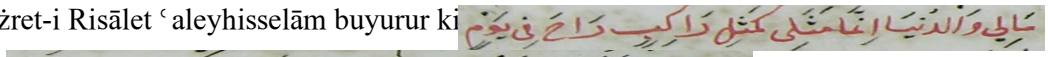 **14** 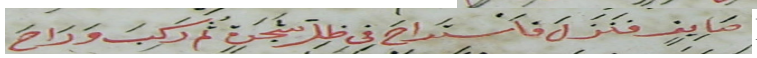 Ben ḳandan, dünyā ḳandan ben olam **15** ki maḳām-ı sidrede her ne ki mülk ü melekūtuŋ cevāhiri var idi ġayb ḫazīnesinde cümle bekā ʿarżına **16** ḳıldılar. Ben himmetüm gözi ḳuyruġıyla hic iltifat naẓarın itmedüm ki 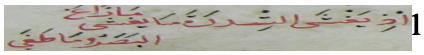 **17**

(43b)

Belki vücūdum naḳdın daḥı ol ḳumār-ḫānede yavuḳludum. Pervāz idib ʿadem dervāzesinden maḳām-ı **1** aşlı ki - dür ki girü yitişdüm. **Beyt:** **2** 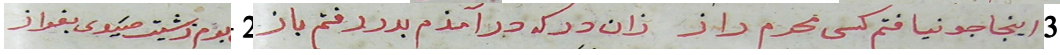 **3**

Bir şāhuŋ idüm ki ʿālem-i ḳudsdan irişdüm Av iletmek icün bu ṣaḥrāya yitişdüm **4**
Rāzum dimege bulmadum kimseye maḥrem Ol yolca ki geldüm yine aşluma ḳavışdum **5**
Ben kendü nisbetümi āḫiretden ve heşt-behiştden ol vaḳt kesdüm ki 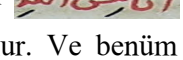 nisbetini **6** dürüst eyledim. Lā-cirem her neseb fānī olub münḳaṭıʿ olur. Ve benüm nisbetüm bāḳīdür ki **7** - 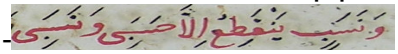 vesāīr-i ḫalḳa buyurdı ki 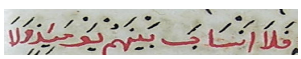 **8** 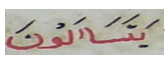 evveliyyet ṭopunı müsābaḳat meydānında ben ḳomışam. Eger fiṭratda evvel dirisek **9** vücūd-ı yimişünüŋ turvandası evvel fiṭrat aġacında bitdi. Ben idüm ki 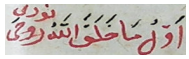 **10** Ve eger ḳıyāmet ṣaḥrāsında

dirsek evvel güher ki yir ṣadefinden baş ḳaldura ben olam ki 11 أَنَا أَوَّلُ مَنْ يَنْشَقُّ عَنْهُ الْأَرْضُ - يَوْمَ الْقِيَامَةِ ve eger şefāʿat maḳāmında dirsek ol 12 deryā-yı maʿṣiyete ġarḳ olmışlara evvel şefāʿat iden ben olam ki - أَنَا أَوَّلُ شَافِعٍ وَمُشَفَّعٍ 13 ve eger ṣırāṭ üzerinde pīşvā ve muḳtedā-yı ḫalḳ dirsek evvel ḳadem olub ṣıraṭ-ı berḳ-i ḫāṭıf 14 gibi ṣıraṭ-ı cevāz bulan ben olam ki - أَنَا أَوَّلُ مَنْ يَجُوزُ الصِّرَاطَ e eger cennetde ṣāḥib ṣadır dirsek 15 evvel emürde cemālüm görüb heşt behiştüŋ ḳapusı baŋa acıla ki - أَنَا أَوَّلُ مَنْ يَفْتَحُ لَهُ أَبْوَابَ الْجَنَّةِ. ve eger 16 ʿāşıḳlaruŋ serveri ve müştāḳlaruŋ muḳtedāsın ister isek evvel ʿāşıḳ u ṣādıḳ ki viṣāl 17

(44a)

maʿşūḳ devletine yol bulan ben olam ki - أَنَا أَوَّلُ مَنْ يَتَجَلَّى لَهُ الرَّبُّ bu ṭurfedür ki benüm 1 varlıġum benüm degül ve dükeli varlıḳ benem - أَمَّا أَنَا أَقُولُ أَنَا beyt: 2 چون آیدروی مرا کز مایهٔ بینی بدان کان سایهٔ او باشم - 3 محو دیم که باشم من که من باشم که انکه خوشش بودم با او که من ی خوشتن باشم بدو کز سایهٔ بینی بدان کان سایهٔ من باشم - 4

Ḳacan kim görem ol ḫānı tenümde bulmazam cānı O vaḳtın ḫoş olur vaḳtum kim olam yolına fānī 5
Eger bende şeref görseŋ şeref oldur yaḳīn bilgil Anuŋ üstinde ẓıl görseŋ benem ol ẓıl u ẓulemātı 6
ʿAzīz men. Anı işitdügi ki Ḫoca'nuŋ (ʿaleyhisselām) gölgesi yoġ idi. Rāstdur zīrā ki bir vecden 7 Ḫoca āfitāb idi ki - وَدَاعِيًا إِلَى اللَّهِ بِإِذْنِهِ وَسِرَاجًا مُنِيرًا - İmdi güneşüŋ ḫod gölgesi olmaz. Ve bir 8 vecden daḫı Ḫoca'nuŋ (ʿaleyhisselām) gölgesi yoġ idi. Zīrā ki kendüsi gölge düşmiş idi ki - السُّلْطَانُ 9 ظِلُّ اللَّهِ فِي الْأَرْضِ Cünki ḫalḳa yüz düşe pes güneş olurdı. Cihānı münevver ḳılurdı. Zīrā ki 10 evvelīn ü āḫirīn anuŋ nūr-ı pertevindendür. Ve ol vaḳt ki Ḥażret'e yüz dutsa ol Ḥażret'e gölge düşerdi. 11 Tā her kimse ki dilese Ḥażret'e ulaşa. Anuŋ penāh-ı devletine sıġınurdı ki - بِالْغَدَاةِ وَالْعَشِيِّ يُرِيدُونَ وَجْهَهُ 12 وَلَا تَطْرُدِ الَّذِينَ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ ve her bād ki kendüye gelib ifāḳat bulsa. Pes Ḥażret-i 13 ʿİzzet gölgesine penāh ḳılıb aydurdı ki - لِي مَعَ اللَّهِ وَقْتٌ لَا يَسَعُنِي فِيهِ مَلَكٌ مُقَرَّبٌ وَلَا نَبِيٌّ مُرْسَلٌ 14 Ḫoca ʿaleyhisselām egerci ʿalemüŋ güneşi idi. Lakin perverde - أَبِيتُ عِنْدَ رَبِّي mücāvir idi. - يُطْعِمُنِي 15 ḫūnından nüvale yirdi. - وَأَنْوَاءُ عِنْدَ رَبِّي خَوَابُ نَوْمٍ وَلَا يَنَامُ قَلْبِي. 16 خاک قدم تو اصفر عالم زیر علم تو نسل آدم 17

(44b)

چون نیست بضاعتی بطاعت طاووس ملایکه بردت 1 سر خیل مقربان مریدت ازماکنه و ز تو شفاعت 2

Yüri gök ṭaʿām işbu ki - أَبِيتُ عِنْدَ رَبِّي Gözü gök hem uyḫusı bu ki - وَلَا يَنَامُ قَلْبِي 3
Bu cemīʿ ahl-i ʿālem ḳademüŋde ḫāk-pādur Ālemüŋ dibinde bekler dükelisi bī-nevādur 4

Ol muḳarrabīn melekler saŋa itdiler irādet Cibrīl peyk-i Ḥażret eli yükce pīşvādur **5**
Melekūta seyr iderken saŋa enbiyā dir idi İy Ḥabīb-i Ḫāṣ-ı Ḥażret saŋa baş u cān fidādur **6**
Saŋa lāyıḳ armaġanum no'la maʿşiyetden özge Bize sen şefāʿat eyle ki senüŋ işüŋ ʿaṭādur **7**
Ṣalavāt-ı Ḥażret'üŋe virürem ki ḳurbuŋ artsun Ki muḳarreb olıcaḳ gülcüne ḳurb hem sezādur **8**
Daḫı virürem ṣalavāt anuŋ ol ṣaḥābesine Ki bu ḫalḳa her birisi dīn içinde reh-nümādur **9**

Enbiyā ʿaleyhisselām egerci her biri bir ümmetüŋ ḳāfile-sālārı idi ki تِلْكَ الرُّسُلُ فَضَّلْنَا بَعْضَهُمْ عَلَىٰ **10** - بَعْضٍ Tā her biri bir ümmetüŋ pīşvāsı olub meydān-ı ʿaraṣāta iledeler. Ammā Ḫoca ʿaleyhisselām **11** bir ḳābile-sālār idi ki evvel Ketm-i ʿAdem'den ḳadem daşa başıb cemīʿ mevcūdāta pīşvā olub **12** vücūd ṣaḥrāsına getürdi k نَحْنُ الْآخِرُونَ السَّابِقُونَ ol vaḳt ki kārvān girü dönesi **13** oldı. Pes ümmete vefā-dār olub ḳafā-dār oldı. Anları riʿāyet itmek icün ardca geldi ki **14** وَخُتِمَ بِنَا النَّبِيُّونَ ve daḫı buyurdı ki فُضِّلْتُ عَلَى الْأَ- نْبِيَاءِ بِسِتٍّ Yaʿni baŋa fażīlet **15** virdiler sāyir-i enbiyānuŋ üzerine altı nesne ile. Evvel ol ki her peyġāmberüŋ muʿayyen mescidi **16** var idi. Namāzı anda ḳılurdı. Özge maḳāmda dürüst degül idi. Cünki nevbet baŋa yitişdi. **17**

(45a)

Cümle yir yüzüni baŋa mescid ḳıldılar. Ben ve ümmetüm her ḳanda ki namāz ḳılmaḳ isteyeler, dürüst **1** ola. İmdi bu ne işāretdür ki yir yüzi mescid ola. Aŋa işāretdür ki ḳalan peyġāmberler vilāyetinüŋ **2** ṭūlı ʿarıż ol ḳadar idi ki bir mescid miḳdārı atrāf-ı zemīnden nübüvvet iksīri **3** birle pāk ü ṭāhir iderlerdi. Ve zemīn ü dünyevīyi, ravża-i uḫrevī düzerlerdi. Cünki nevbet **4** Ḥażret-i Risālet'e degdi. Ki maḥbūb-ı ezel ve ebeddür. Anuŋ nübüvvet-i iksīri ol miḳdār **5** ḳuvvetde idi ki cümle yir yüzi ki aḳṭāʿ-ı şeyṭān ve nā-menẓūr-ı raḥmān iken k مَا نَظَرَ اللَّهُ إِلَىٰ **6** اَلدُّنْيَا مُنْذُ خَلَقَهَا بُغْضًا لَهَا anı pāk-ı Ṭāhir ḳılıb mesācid-i ʿibād-ı raḥmān eyledi ki جُعِلَتْ لِيَ الْأَرْضُ **7** - مَسْجِدًا ve ol ḳara ṭopraġı āb-ı ṭahūr mertebesine yitişdürdi ki وَتُرْبَتُهَا طَهُورًا ve daḫı **8** ḳalan enbiyānuŋ her biri bir ümmete baʿṣ oldı. Cemīʿ ḫalāyıḳa gönderilmedi. Ve hem kendü nefsleri ḥicābından **9** bi'l-külliyye ḫalāṣṣ bulmamışlar idi. Tā ki bir kişiye şefāʿat idebilelerdi. Lā-cirem cümlesi nefsi **10** nefsi deyiser. Ḳıyāmetde ve hem daḫı ḳacan ġanīmet olsa kāfirüŋ necis mālı anlara ḥelāl olmazdı. **11** Nübüvvetleri iksīri anı pāk ü ṭāhir ḳılmaz idi. Cünki nevbet Ḫoca'ya degdi. Evvel şefāʿat **12** ʿalemini anuŋ kifāyeti eline virdiler ki وَأُعْطِيتُ الشَّفَاعَةَ ve her ḫalḳ ki ḳıyāmete degin geliserdür. **13** Anuŋ ümmetin itdiler ki وَبُعِثْتُ إِلَى الْخَلْقِ كَافَّةً ve daḫı küffāruŋ necis mālını iksir-i nübüvvet birle **14** pāk-ı ṭāhir idib ḥelāl eyledi ki وَأُحِلَّتْ لِيَ الْغَنَائِمُ ve bir daḫı bu ki ḳalan enbiyānuŋ ḳuvveti **15** ve şevketi ol deŋlü idi ki ḳacan küffār ile ceng olsa yaḳındaġını defʿ idüb

şırlardı. Ve ḳacan **16** ıraḳ olsa şımazlar idi. ammā Ḥażret-i Risālet ʿaleyhisselām bir aylıḳ yoldan küffār-ı şır idi. saṭevāt-i ḫavfdan **17**

(45b)

ve şademāt ruʿbdan ki 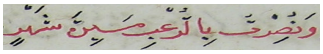 ve bir daḫı bu ki ḳalan enbiyānuŋ **1** ḳuvveti, nübüvveti ol miḳdārdı ki her kişiye ḥāl u ḥayātında rehber olub muḳtedā-yı ümmet olur. **2** lardı. Ammā ahrete intiḳāl itdükden ṣoŋra bir peyġāmbere daḫı muḥtāc olurlardı, tā ki anlara **3** mürşid ola. Cünki nevbet Ḫoca'ya degdi. Anuŋ nübüvvet-i ḫuṭbesi evvel göklerde oḳındı ki **4** 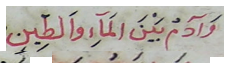 ve hem āḫir nübüvvet ḫuṭbesi yir yüzinde anuŋ adıyla ḫatim oldı. **5** 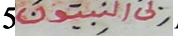 Andan ṣoŋra şöyle bilgil ki Ḫoca ʿaleyhisselām bu maḫlūkāt şeceresinüŋ temresidür. Ve hem **6** girü ol şecerenüŋ toḫmıdur. Ḳalan enbiyā ol aġacuŋ budaḳları ve yapraḳlarıdur. İmdi budaḳ **7** ve yabraḳ şuŋa degin biter ki yimiş ẓāhir olmamış ola. Ve ḳatī ki yimiş ẓāhir ola ve kemāle irişe. **8** Ayruḳ daḫı budaḳ ve yabraḳ bitmez. Pes yimiş ṣoŋra geldügiyle ḳāmūsınuŋ ḫātemi olub hem **9** mükemmeli oldı. Ammā cühūd ve tersālar suāl idüb diseler ki ne delīl birle Muḥammed ʿaleyhisselām Peyġāmber **10** dür. Ve eger anuŋ nübüvveti ẓāhir oldıysa ne icün anuŋ dīni ḳalan dīnleri nesḫ eyleye. Neden **11** lāzım oldı ki her ḳavum kendü peyġāmberi dīnini ḳoya. Aŋa mütābaʿat ḳıla. Her peyġāmberüŋ **12** ḫod bir kitāb vardur. Ol daḫı Kelām-ı Ḥaḳḳ'dur. Ne icün yaramaz ki ḳalan peyġāmberler zamānı **13** gibi her ḳavum kendü dīnine mütābaʿat ḳıla. Pes cümle dīnler ve kitāblar ḳarārında ḳala. İmdi **14** bu suāle cevāb iki vech ile virürüz: Bir vech-i maʿḳūl, bir vech-i taḥḳīḳ. Ammā vech-i maʿḳūl **15** oldur ki anlara biz ayduruz: "Siz ne delīl birle bildüŋüz ki Mūsā ve ʿĪsā (ʿaleyhisselām) Peyġāmber **16** ler idi. Siz ḫod anları ve anlaruŋ muʿcizātın görmedüŋüzdi. İmdi bu söze cevāb ikiden **17**

(46a)

ḫālı degüldür." Ya ayıdalar ki tevātür-i ḫaber birle anlaruŋ muʿcizātı bize irişdi. Ve muʿcize delīli ṣıḥḥat-ı **1** nübüvvetdür. Yāḫūd ayıdalar kim "Tāṣdīḳ-i ḳalb ki netīce-i nūr-ı īmāndur. Ol bize ḥāṣıl oldı. Hic delīle **2** muḥtāc olmaduḳ." diyeler. İmdi daḫı ayduruz ki Ḥażret-i Risālet'üŋ muʿcizātı tevātür ile bize maʿlūm **3** oldı. Ve Ḳur'ān ki anuŋ muʿcizesidür. Bu ḥālde göre dururuz ki ʿarab ve ʿacem anuŋ **4** zamānından berü şimdiye degin bir kelām getürmekden ʿācizdür. Niteki anuŋ daʿvisidür kim aydur: **5** **6** 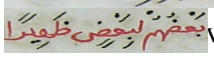 ve daḫı taṣdīḳ-i ḳalb ki netice-i nūr-ı īmāndur. Bize daḫı ḥāṣıl oldı. **7** Cemīʿ peyġāmberlere ve anlaruŋ kitāblarına īmān getürürüz. Cehūdlar gibi degül ki

Mūsā Peyġāmber'e 8 (ʿaleyhisselām) īmān getürürler ammā ʿĪsā'ya ve Muḥammed'e vesāyir-i enbiyaya (ʿAleyhisselām) īmān getürmezler. 9 Ve daḫı naṣārā gibi degül ki ʿĪsā'ya īmān getürürler ve ḳalan enbiyāya getürmezler. Ve daḫı ʿĪsā 10 Taŋrı'nuŋ oġlı ve şāliş ü şeleş dirler. تعالى الله عما يقول الظالمون Pes Yahūd ve naṣārā niteki 11 Mūsā ve ʿĪsā'nuŋ nübüvvetini tevātür ile maʿlūm itdiler. Biz daḫı Ḥażret-i Risālet'üŋ nübüvvetini tevātür ile 12 maʿlūm itdük. Daḫı henüz Ḳur'ān ki anuŋ muʿcizesidür, göre dururlar gerek idi kim aŋa daḫı īmān getüreler 13 di. Ve līkin anlaruŋ īmānı kendü peyġāmberlerine ata ve ana taḳlīdindendür. Nūr-ı ʿaḳıl ve nūr-ı īmān 14 netīcesinden degüldür. Niteki buyurdı: انا وجدنا آباءنا على امة وانا على اثارهم مقتدون 15 ve hem Ḫoca ʿaleyhisselām buyurdı ki: كل مولود يولد على فطرة الاسلام فابواه يهودانه وينصرانه 16 وتجسسانه. Ol dīn ki atadan ve anadan taḳlīd ile ḥāṣıl ola. Nūr-ı īmāsuz aŋa iʿtibār olmaz, küfür olur. 17

(46b)

Ammā ol söz ki anlar didilerdi. Cünki Muḥammed'üŋ (ʿaleyhisselām) nübüvveti ṣābit olub müsellem dutduḳ 1 ne icün anuŋ dīni nāsiḫ edyān oldı. İmdi aŋa daḫı cevāb virib ayduruz. Cünki anuŋ nübüvvetini 2 müsellem dutduŋuz. Gerek ki anı ṣādıḳü'l-ḳavl bilesiz. Her kitāb ki ol getürdi. Anı hem ḳabūl 3 idesiz. Ḳur'ān-ı Macīd ki anuŋ kitābıdur. Böyle buyurur ki: "Anuŋ dīni ḳalan dīnleri nesḫ 4 ider. Andan ötrü nesḫ eyler ki şol nesne kim ḳalan peyġāmberüŋ kitāblarında vardur. Ḳur'ān-ı 5 Macīd'de daḫı vardur. Ve ol nesne ki cümle enbiyānuŋ şerāyifinde vardur. Bunuŋ şerīʿatında 6 dāḫildür. Ammā bunuŋ kitābındaki ve şerīʿatındaki kemālāt-ı dīni anlaruŋ kütüb ü şerāyifinde 7 yoḳdur. Lā-cirem bunuŋ kitābı nāsiḫ oldı. Ammā bu maʿniye nāsiḫ degüldür ki ol kitābları 8 be-küllī bāṭıl ḳıla. Anı Ḥaḳḳ bilmeye belki bu maʿniyedür ki ol aḥkām ki anlaruŋ müteferriḳ kitāblarında 9 ve muḫtelif şerāyifinde vardur. Cümlesi bu kitābda ve bu şerīʿatda cemʿ oldı. Ve ol nesne ki 10 dīnüŋ mütemmimi idi. Aŋa hem żam oldı. Pes dīn kemāle yitişdi ki اليوم اكملت لكم دينكم tā bundan 11 şoŋra bilmiş olalar ki her ümmet bir peyġāmbere uymışdur. Ve her biri bir nebīye mütābaʿat ḳılmışdur. 12 Ammā bu ümmet cümle enbiyāya uymuş ve cemīʿsine mütābaʿat ḳılmış olalar ki اولئك الذين هدى الله 13 فبهداهم اقتده bunuŋ miṣāli şöyledür ki bir pādişāh dilese ki cihān-gīr ola. Kendüniŋ ʿadl ü aḥkām-ı 14 salṭanatın dilese ki cemīʿ memlekete yitişdüre. Ve reʿāyāya dilese ki inʿām ve ikrām ve iʿzāz ide. 15 Her şeherde her ḳavme bir ilçi gönderür. Ve daḫı anlaruŋ ḥāline münāsib bir biti yazar, tehdīd 16 ider. Vaʿde ve ṭamaʿ virür. Her bir ṭāyifeye sözi, ʿaḳlı yitişdükce ve istiʿdādına göre yazar. Pes 17

(47a)

baʿżısını istimālet ve luṭf ile kendü ḥażretine oḳır ve baʿżısını ʿunf ile ve zecr ile öŋder. Zīrā ki **1** ḫalāyıḳuŋ mizācı muḫtelifdür. Şol kişi ki ḳahra müstaḥiḳḳdür. Eger aŋa luṭf ile gönderse ve kendüye **2** oḳısa anuŋ ḳadrini bilmez. Ve ol kişi ki luṭfa müstaḥiḳḳdür. Eger anı ʿunf ile öndese ol devletden **3** maḥrūm ḳalur. Niteki buyurdı: وَلَوْ كُنْتَ فَظًّا غَلِيظَ الْقَلْبِ. لَانْفَضُّوا مِنْ حَوْلِكَ ve bir ṭāyifeye **4** buyurdı ki وَاغْلُظْ عَلَيْهِمْ Pes her ilçi kim vardur her biri bir ṭarafa gitdiler. Her biri bir **5** ḳavme anlaruŋ ḥāline münāsib dil ile söz söylediler. Tedrīc ile aḥkām-ı salṭanatı anlara **6** ʿarż itdiler. Tā ki ḫalāyıḳ anuŋ ile ḫalḳlanalar. Pādişāh'uŋ ḳulluġını idebileler. Anuŋ **7** emrine boyun vireler. Pādişāh'uŋ cemāl-i kemāline müştāḳ olalar. Andan ṣoŋra Pādişāh **8** kemāl-i kereminden bir ilçi daḫı viribir. Ve bir biti daḫı yazar. Cemīʿ aḥkām ki öŋdünki ilçiler **9** bitisinde var idi. Ḳāmusını bunda cemʿ ider. Pes ol resūl ve bu biti birle ḥażretine **10** oḳır. Ol kemālāt-ı ʿubūdiyyet ki öŋdünkilere virmemişdi, bunlara virür. Ol ḳurbet ki **11** anlara ḥāṣıl olmamış idi, bunlara olur. Evvel emirde bunca ilçi gerek ki anları kemālāta müstaʿidd **12** ve müstaḥiḳḳ eyleye. Ve eger böyle olmasaydı yād olurlardı. Evvel emürde tamām ʿubūdiyyete boyun **13** virmezler idi. Sulṭan'uŋ cemīʿ aḥkāmın ḳabūl itmezler idi. Ve ḳurbet maḳāmına irişmezler idi. **14** Ve hem daḫı ḫilāfete ve niyābete müstaḥiḳḳ olmazlar idi. İmdi bu ṭarīḳ üzere Ḥaḳḳ Taʿālā daḫı **15** diledi ki bu bir avuc ṭopraġa faẓl-ı ilāhī inʿām eyleye. Ve her birisini ḫilāfet وَجَعَلَكُمْ **16** خَلَائِفَ الْأَرْضِ şerefiyle müşerref duta. Pes her zamānda her ḳavme bir resūl viribidi. Aḥkām-ı şerīʿatı **17**

(47b)

anlaruŋ ḥāl-i muḳteżāsınca beyān eyledi. Kemālāt-ı dīnden baʿżısını bildürdi. Her ḳavm **1** bir nevʿ ü ʿubūdiyyet birle muṭīʿ oldılar. Dīn merātibinden birisiyle fāyide dutub taṣīb **2** aldılar. Küfr yādlıġından necāt bulub İslām bilişligine geldiler. ṭabīʿat ẓulmātından **3** āzād olub şerīʿat nūrāniyyetine yitişdiler. Andan ṣoŋra Muḥammed'i (ʿaleyhisselām) cümle enbiyānuŋ **4** arasından ilerü cekdi. Ḳur'ān-ı macīdi aŋa virdi. Cemīʿ aḥkām ki ol müteferriḳ kitāblar **5** da var idi. Ḳur'ān'da cemʿ itdi ki وَلَا رَطْبٍ وَلَا يَابِسٍ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُبِينٍ. anı cümle **6** ḫalāīḳa ilci gönderdi ki وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا كَافَّةً لِلنَّاسِ tā maʿlūm ola ki ḳalan enbiyā **7** ḫalāyıḳı behişte daʿvet itdilerse ol ḥażrete daʿvet eyledi ki وَدَاعِيًا إِلَى اللَّهِ بِإِذْنِهِ وَ **8** سِرَاجًا مُنِيرًا ve dīn niʿmetlerin anlara tamām erzānī ḳıldı ki وَأَتْمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي. anları **9** İslām'uŋ derecātına delālet itdi ki ol rıżā-yı Ḥaḳḳ'dur. Niteki buyurur: وَرَضِيتُ لَكُمُ **10** الْإِسْلَامَ دِينًا - Zīrā ki ḥaḳīḳatda dīni kāmil Allah ḥażretinde İslām'dur ki - إِنَّ الدِّينَ عِنْدَ **11** اللَّهِ الْإِسْلَامُ - ve her nesne ki İslām'dan ġayrıdur, merdūddur ki - وَمَنْ يَبْتَغِ غَيْرَ الْإِسْلَامِ

12 şimdiye degin işitdügüŋ vech-i maʿḳūl 13 idi. Ammā vech-i taḥḳīḳi daḫı işit. İmdi şöyle bilgil ki maḳsūd bu mevcūdāt yaradıldu 14 ġından vücūd-ı insānīdür. Maḳsūd vücūd-ı insānīden maʿrifetdür. Ve ol nesne ki 15 Ḥaḳḳ Taʿālā aŋa emānet didi. Ol maʿrifetdür, özge nesne degül. Niteki buyurur: 16 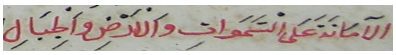 ālāya ve bu maʿrifet yüküni ceken insāndur. Niteki buyurur: 17

(48a)

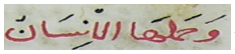 ve maʿrifet daḫı dīn icinde taʿbiye olmışdur. Ne ḳadar ki Ādem'inüŋ dīnden 1 naṣībi vardur. Pes maʿrifetden daḫı naṣībi ol ḳadardur. Ve her kimde kim dīn kāmildür. 2 Maʿrifet daḫı kāmildür. Ve her kimüŋ ki dīnden naṣībi yoḳdur, maʿrifetden daḫı yoḳdur. Andan 3 ṣoŋra şöyle bilgil ki insān muṭlaḳ kemāl-i dīn yüküni bir başına götürimez. Belki bunca eşḫāṣ 4 gerekdür ki ol yüki götüribileler. Niteki aġacdan maḳsūd ṣemeredür. İmdi ṣemere ḥāṣıl 5 olmaz. Yaluŋuz bir budaḳ bitmek ile belki bunca budaḳlar gerek. Tā ki andan ciçek ẓāhir ola. Andan yabraḳ 6 vücūda gele. Andan ṣemere ḥāṣıl ola. Pes insān muṭlaḳ şecere gibi oldı. Ve ḳalan eşḫāṣ-ı 7 beşerī kim ol budaḳlardur. Aʿżā meṣābesinde oldılar vücūd-ı insānīde. Pes enbiyā 8 (ʿAleyhim Allām) aʿżā-yı reīse yirinde düşdi. İmdi aʿżā-yı reīse oldur ki Ādem'üŋ 9 ansuz dirligi muḥāl ola. Meṣelā baş ve yürek ve ciger ve ṭalaḳ ve öygen gibi daḫı bundan 10 ġayrı ne var ise. Ammā Ḥażret-i Risālet (aleyhisselām) bu aʿżā-yı reīse arasında ḳalb 11 meṣābesinde düşdi, bu vücūd-ı insānīde. Zīrā ki ḳalb vücūd-ı insānīnüŋ ḫalāṣṣ 12 anuŋ icün ki ḳacan biz dilesevüz ki ādemīde bir maḥal bulavuz ki anuŋ cismāniyyeti 13 ola. Ve hem envār ẓuhūrına maḥal ola. Pes ḳalbi buluruz hemān. Beyt: 14 - 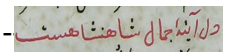 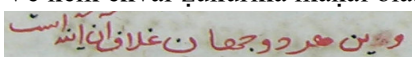 15 İmdi ḳalb daḫı yaluŋuz başına kemāl-i dīni ki mütimm maʿrifeti tamdur, getürübilmez. Pes 16 muḥtāc oldı. Ḳalan aʿżāya ve likin ol nesne ki ṣemere-i dīndür. Maʿrifetden evvel emirde ḳalbde ẓāhir olur. 17

(48b)

Tamām naṣīb anuŋdur. Andan ṣoŋra ḳalan aʿżāya bunuŋ vāsıṭasıyla yitişür. Egerci anlaruŋ daḫı 1 maʿrifetden ve kemāl-i dīnden naṣībi vardur. Ammā bu ḳalbuŋ bir ḫāṣṣiyyeti daḫı var kim ḳalan aʿżānuŋ 2 yoḳdur. İmdi ol budur ki ḳalbuŋ bir ṣūreti vardur ve bir rūḥı vardur. Ammā anuŋ ṣūretini bu āb u gilüŋ 3 laṭīfinden aldılar ki ol ʿanāṣırdur. Ve rūḥı daḫı ʿālem-i ervāḥuŋ ḫulāṣasından aldılar ki ʿālem-i 4 melekūtdur. Zīrā ʿanāṣıruŋ laṭīfesinden aldılar, nebātātuŋ ġıdāsını düzdiler. Andan nebātātuŋ laṭīfinden 5 ḥayevānāt ġıdāsını düzdiler. Ve ḥayevānāt laṭīfinden hem Ġıdā-yı Ādem'i

düzdiler. Ve anuŋ laṭīfinden 6 daḫı Ādem'üŋ bedenini düzdiler. Anuŋ laṭīfinden daḫı ḳalbuŋ ṣūretini düzdiler. Rūḥı daḫı buncılayındur. 7 Zīrā ervāḥ-ı melekūtiyyātuŋ laṭīfinden aldılar, ervāḥ-ı melegi düzdiler. Anuŋ laṭīfinden daḫı ervāḥ-ı 8 beşeri aldılar ve anuŋ laṭīfinden daḫı ḳalbuŋ rūḥını aldılar. Pes ḳalb ʿālem-i cismānīnüŋ ve ʿālem-i 9 rūḥānīnüŋ laṭīfi ve ḫulāṣası oldı. Lā-cirem maʿrifetüŋ maẓharı ḳalb oldı. Bundan buyurdı ki 10 كَتَبَ فِي قُلُوبِهِمُ الْإِيمَانَ insāndan hic bir maḥal ḳābil-i kitāb-ı Ḥaḳḳ olmadı. İllā ḳalb oldı. Ve hic 11 mevżiʿ istiḥḳāḳ مَعَرِّبِينَ الْأَصْبَعَيْنِ bulmadı. İllā ḳalb buldı. Cünki Ḫoca ʿaleyhisselām 12 şaḫs-ı insānīde ḳalb meşābesinde oldı. Ḳalan enbiyā ḳalan aʿżā mertebesinde oldılar. Pes 13 فَأَوْحَىٰ إِلَىٰ عَبْدِهِ مَا أَوْحَىٰ aŋa maḫṣūṣ oldı ki كَتَبَ فِي قُلُوبِهِمُ الْإِيمَانَ idi. Ve daḫı teşrīf-i 14 ḳurb أَوْ أَدْنَىٰ aŋa ḫāṣıl oldı ki meşābeʿ مَعَرِّبِينَ الْأَصْبَعَيْنِ idi. Cünki maʿrifetde cemīʿ aʿżā15 ḳalb tābiʿ olmışlar idi. Ancılayın hem nübüvvetde cemīʿ enbiyā Muḥammed'e tābiʿ oldılar. Bundan idi anuŋ daʿvisi 16 ki لَوْ كَانَ مُوسَىٰ وَعِيسَىٰ حَيًّا لَمَا وَسِعَهُمَا إِلَّا اتِّبَاعِي egerci cümle enbiyā dīn terbiyet itmekde her biri 17

(49a)

bir işde idi. Ammā kemāl-i dīne maẓhar olan Ḥażret-i Risālet nübüvveti zamānı idi. Zīrā 1 Ḥaḳḳ kemāl-i ḥikmetinden dīnüŋ ḥaḳīḳatını enbiyānuŋ taḥt-ı taṣarrufında terbiyet eyledi. Şol buġday 2 gibi kim etmek olınca nice kişinüŋ elinden gecer. Ve her kişi kendünüŋ ṣanʿatın ve hünerin anda belürdür. 3 Bir necis ol buġdayı pāk ḳılur, anuŋ ṣanʿatı oldur. Ve bir necis degirmene iledib ögüdür ve daḫı bir necis 4 yuġurur ve bir necis nevāle ḳılur, ve bir necis tennūrda bişürür. Ammā etmek kemāle bişüren elinde 5 yitişür. Līkin bu cümlesi gerek ki iş üzerine olalar. Tā buġday etmek ola. İmdi Ādem zamānından 6 ʿİsā vaḳtına degin peyġāmberlerüŋ her birisi dīn māyesinüŋ üzerine mülāzemet idib kendü 7 ṣanʿatların iẓhār itdi. Meṣelā dīn Ādem vaḳtinde buġday idi. Ve ʿİsā zamānında ḫamır 8 māye oldı. Cünki Ḥażret-i Risālet geldi (ʿaleyhisselām). Maḥabbet odıyla ʿışḳ tennūrın ḳızdur. 9 Ol nüve ki cemīʿ enbiyānuŋ elinde terbiyet yimişdi. Anuŋ eline virdiler ki هَدَى اللَّهُ فَبِهُدَاهُمُ اقْتَدِهْ 10 aldı. Ol tennūrda yapışdurdı. Andan müddet-i nübüvvet ki yigirmi üc yıldur anı bu müddet icinde 11 kemāle irişdürdi ki اِبْعَثْ لَنَا أَيُّهَا الْأَحْمَدُ tennūr-ı maḥabbetden gecdi, cıḳtı. daʿvet dükkānı ki 12 بُعِثْتُ إِلَى الْأَحْمَرِ وَالْأَسْوَدِ dur. Anda ḳodı. Tā şol acları ki عَلَىٰ فَتْرَةٍ مِنَ الرُّسُلِ 13 ḳızlıġına uġramışlardur. Anuŋ bahāsında ḫān u mān ḫarc itdiler ki - وَجَاهِدُوا بِأَمْوَالِكُمْ 14 - وَأَنْفُسِكُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ - ol dīnüŋ bişmiş etmegi ki niçe biŋ ümmet anuŋ ārzūsında cān virdiler. 15 Pes ol ṣāḥib devletler ki كُنْتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ bu etmek ile ṭoyalar. İmdi egerçi enbiyā (ʿAleyhim Allām)

bu 16 itmek icün her biri bir ṣanʿata tā buġday olduġı vaḳtdan Ḥażret-i Risālet ʿahdına degin iderdi. Naṣībleri 17

(49b)

kendülerüŋ ve ümmetlerinüŋ andan var idi. Beḳā-yı ḥayāt icün andan yirlerdi. Meṣelā 1 ibtidā Ādem zamānında etmek henüz buġday idi. Ol buġday ile yidi. Lā-cirem عَصَىٰٓ آدَمُ 2 teşnīʿatı ḫalḳ aŋa urdılar. İmdi teşnīʿ andan ötrü idi ki buġday ol vaḳt melāīke dihḳānınuŋ 3 elinde idi. Behişt neṭasında egilmiş idi. Aŋa perveriş virürlerdi. Mādām ki Ādem'üŋ 4 ḳalbini Mekke ve Ṭāīf arasında terbiyet iderlerdi. Aŋa ġıdā içün melāīke buġdayı ekmişler idi. 5 Terbiyet iderlerdi behiştde cünki Ādem'üŋ ḳalabı tamām oldı. Ġıdāsı daḫı tamām olub 6 irişdi. Pes anı tecribe itdiler. Ol ḫod kendüniŋ ḫāṣ ġıdāsını biliserdür. Aŋa ayıtdılar: 7 "İy Ādem ucmaḳda dürlü dürlü tenaḳḳum eyle, ammā ol aġac ḳatına varma." didiler. Ol ḫoş 8 ola diyü muṭīʿ oldı. Ammā nefis hic bir ṭaʿām ile üns dutmazdı. Dükeli meyli ve himmeti aŋa idi. 9 Niteki bir anuŋ ḳarşusında bir tubda arpa dutalar ve bir pāre ṣamanı ileyinde dögeler. Yisün 10 arpaya varmasun diyü. İmdi nā-çārı ol ṣamanı yir. Ammā cümle meyli ve himmeti arpayadur. Lakin 11 ayaġında bend daḫı vardur. Ḳomaz ki aŋa yaḳın veribile. Ve ḳatī ki bir kişi gelse, anuŋ baġını 12 ayaġından götürse at hic ṣamana baḳmaz. Arpaya meşġūl olur. İmdi Ādem'üŋ daḫı egerçi 13 heşt-behişt niʿmeti ileyinde idi. Ammā ol niʿmetleri buġdaya nisbet idicek. Ṣaman mertebesinde 14 idi. Anuŋ nefsi ḳatında وَلَا تَقْرَبَا هَٰذِهِ الشَّجَرَةَ bendini ayaġına baġ itdiler. Nā-gāh iblīs 15 ṣūret-i telbīs birle geldi. Ayıtdı ki: هَلْ أَدُلُّكَ عَلَىٰ شَجَرَةِ الْخُلْدِ وَمُلْكٍ لَّا يَبْلَىٰ andan Ādem 16 ayıtdı: "Ben anı bilürem, muʿallim ḥācet degüldür. Ben melek degülem ki sen baŋa muʿallim olasın. Ben 17

(50a)

ʿilmi وَعَلَّمَ آدَمَ الْأَسْمَاءَ mektebinde ögrenmişem ki ol aġac ne aġacdur, adı nedür sen ṭoġrı 1 aydursın ki şecere-i ḫuluddur. Ve hem vāsıṭa mülk-i ebedīdür. Ve lakin bu sözi ʿadāvet 2 yüzinden dirsin. Tā ki ben Ḥaḳḳ ḥażretine ḫilāf idem. Merdūd-ı ḥażret olam. Andan iblīs 3 elini anda şundı ki وَقَاسَمَهُمَا إِنِّي لَكُمَا لَمِنَ النَّاصِحِينَ fermān bağını Ādem'üŋ ayaġından 4 götürdi. Ādem ʿaleyhisselām kendü ḳalbi selāmetinden aŋa naẓar eyledi. Eyle şandı ki Ḥaḳḳ Taʿālā 5 nuŋ Kibriyā ve ʿaẓametine yalan yire and icmek hic kimseye revā degüldür." didi. Pes bu selīmlik ile 6 cünki Ḥaḳḳ'uŋ adını ve ṣıfātını işitdi, aldandı. Niteki gelmişdür. مِنْ خَدَعَنَا بِاللَّهِ انْخَدَعَ - 7 İmdi Ḥaḳḳ Taʿālā Ādem'i sürdigüniŋ sebebi buġday yidügi degül idi. Zīrā buġday anuŋ icün 8 yaradıldı. Egerci melāīke aŋa terbiyet virürlerdi. Lakin kendülerüŋ ġıdāsı degüldi, Ādem'üŋ 9 ġıdāsıydı.

Pes Ḥaḳḳ Taʿālā anı bundan ötrü sürdi ki iblīs fermānıyla yidi. 10 Lā-cirem çavını cihānda urdılar ve daḫı Ḥaḳḳ Taʿālā'nuŋ anda dürlü dürlü taʿbiyeleri 11 var idi. Ġaybda gizlü ammā firişteler bilmezlerdi. Anlaruŋ naẓarı aŋa yitişürdi ki bunuŋ gibi 12 bir ḫūb aġac nice yıldur ki biz anı terbiyet iderüz. Tā şol ḥadda yitişdi ki heşt 13 behiştüŋ revnaḳı bunuŋ cemālindendür. Bu bir nā-resīde oġlan girdi. Fermān ṣıdı. Hem 14 anuŋ bir budaġın ṣıyıb hic eyledi. Biz rāst bilmiş idük ki 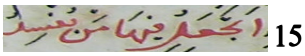 15 Ammā fesādınuŋ eṣeri bunda ẓāhir oldı ki ol buġday eger yimeye idi, 16 her dānenüŋ ol istiʿadādı var idi ki eger anı ekseler bir aġac olaydı, didiler. Bilmediler ki 17

(50b)

dikilicek aġac olur. Ammā yiyicek Ādem olur. Bu bir ulū sırdur ki her kişinüŋ fehmi yitişmez. Ġaraż 1 oldur ki Ādem'e teşnīʿ andan ötrü itdiler kim ol buġday mādām ki anuŋ zamānıydı, terbiyetde 2 idi. Hem ḳalan enbiyānuŋ daḫı terbiyet-i taṣarrufları olsa gerek idi. Tā etmek olası vaḳt 3 olınca ol vaḳt Üsdād-ı cihān-gir ki Ḥażret-i Risālet'dür (ʿaleyhisselām). Pes anuŋ eline 4 viriserler idi. Tā ki her kişi andan kendünüŋ ḳūt-ı ḥayātını düzeydi. Meṣelde dirler ki - 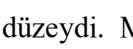 5 Yaʿni her ki balcıḳ eyledi, balcıḳ yidi. İmdi Ādem buġday eyledi, buġday yidi. 6 Anlar ki un eyledi, un yidiler. Ve anlar ki ḫamır itdiler, ḫamır yidiler. Ammā Ḥażret-i Risālet maḥabbet 7 tennūrında dīn etmegini ol bişürdi. Andan çıḳarub daʿvet dükkānında ḳodı. Pes 8 münādiler nidā ḳılub ayıtdılar: "Her kişi ki dilese dīnüŋ bişmiş etmegini yiye. Tā ki Maḥbūb-ı Ḥażret 9 ola. Lā-cirem Muḥammed dükkānına gelsün ki 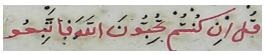 tā enbiyā daḫı 10 dileseler ki anlaruŋ etmegi bişmiş ola. Anuŋ dükkānı ḳapusına geleler ḳıyāmet güninde. Niteki 11 buyurur: 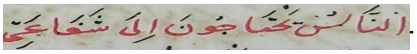 pes dīnüŋ 12 terbiyeti ve kemāl-i mücerred, insān-ı muṭlaḳ birle olmadı. Belki enbiyā kim aʿżā mertebesinde olmış 13 lardı. Şaḫṣ-ı insānīde dīn ḫamır māyesinüŋ üzerine kemāl-i taṣarrufların iẓhār itdiler. Tā ki nevbet 14 Muḥammed'e degdi (ʿaleyhisselām). Ol ḫod ḳalb meṣābesinde düşmiş idi şaḫṣ-ı insānīde. Lā-cirem kemāl-i terbiyeti 15 ve taṣarrufıyla anı şöyle kemāle yitişdürdi ki hic bir mertebeye muḥtāc olınmadı. Zīrā ki kemāliyyeti 16 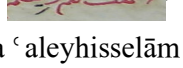 vaḳtında ḥāṣıl oldı. Ve her ziyāde ki kemāl üzerine ola. Noḳṣān olur. Ḫoca ʿaleyhisselām 17

(51a)

bundan buyurdı ki 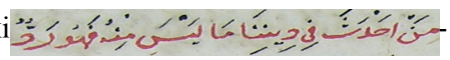 İmdi dīnüŋ ṣıfātı öküşdür. 1 Her ṣıfatına bir peyġāmber gerek kim kemāle yitişdüre. Niteki Ādem ṣafvet ṣıfatını kemāle yitişdürdi. 2 Ve Nūḥ ṣıfat-ı daʿveti ve İbrahīm ṣıfat-ı ḫulleti ve Mūsā ṣıfat-ı mükālemeti

ve Eyyüb ṣıfat-ı ṣabrı **3** ve Yaʿḳūb ṣıfat-ı ḥüzni ve Yūsuf ṣıfat-ı ṣıdḳı ve dāvud ṣıfat-ı tilāveti ve Süleymān ṣıfat-ı **4** şükri ve yaḥni ṣıfat-ı ḫavfi ve ʿİsā ṣıfat-ı recāyı kemāle irişdürdi. Ammā ol nesne ki bunlaruŋ **5** zübdesi ve güzīdesidür, ṣıfat-ı maḥabbetdür. Pes anı Muḥammed ʿaleyhisselām kemāle yitişdürdi. Zīrā ki **6** ol ḳalb meṣābesinde düşmişdür. Şaḫs-ı insānīde imdi maḥabbeti terbiyet itmek ḳalb **7** ḫāṣṣiyyetidür. Ḳalan aʿżā her biri bir nevʿ ʿubūdiyyeti terbiyet itmekde bir ṣıfat üzeredür. **8** Ḳalbuŋ ṣıfat-ı muḥabbeti terbiyet itmekdür. Lā-cirem Ḫoca ʿaleyhisselām حبيب الله ve Ḫātim-el Enbiyā **9** oldı. Her kime ki dīn kāmil ve maḥbūblıḳ mertebesi kāmil gerekise aŋa cān u dil birle **10** mütābaʿat ḳılsun ki قل ان كنتم تحبون الله فاتبعوني- ālāya cünki kemāl bu dīnde ẓāhir **11** oldı. Ḳalan dīnler mensūḫ olub götürüldi. Zīrā ḳanda ki su bulınsa teyemmüm götürülür. Biz şerḥ **12** eyledük ki ḳalan enbiyā zamānında dīn şol buġday ve ḫamır meṣābesinde idi. Anı yirlerdi. **13** Şimdi ki bişmiş etmek ele girdi. Buġday ve ḫamır yimek götürüldi. Belki Enbiyā ʿaleyhisselām ḳıyāmet **14** güninde yüzlerin bu dükkāna dutub şefāʿat māyesini andan isteyeler ki آدم ومن دونه- **15** انا سيد ولد آدم يوم القيامة ولا فخر- sen anuŋ yüceligini gör ki henüz bu mertebelere ol **16** rāżı olub ḳanāʿat itmez. Ve. ولا فخر buna işāretdür. Yaʿni bu cümle siyādet ve ʿālemdārlıḳ **17**

(51b)

ve daḫı pīşvālıḳ benüm naṣībüm degüldür. Belki bu ḫalāyıḳ naṣībidür. Bundan ki وما ارسلناك الا رحمة للعالمين **1**- Pes bu ḳāmū tefāḫür anlaruŋ oldı ki benüm gibi server ve bir muḳtedā ve bir delīl şenīʿ **2** ellerine girdi. Lā-cirem anlar faḫr eylesün. Ammā benüm naṣībim bī-naṣībliḳdedür. Ve benüm murādum nā-murādlıḳda **3** dür. Ve benüm varlıġum yoḳluḳdadur. Ve benüm baylıġum faḳrumdur ki الفقر فخري **beyt: 4**

ما دانه خوارسان نه عراقست مراد وزیادنه وصل نه فراقست مراد

5 باهیچ مراد جفت نتوانم شد طاقم زمرادها چو طاقست مراد **6**

Murādum degüldür Ḫorāsān u ʿIrāḳ Ne vaṣl isterem dostdan ne firāḳ **7**

Murād ile hic cift öymedüm Kim andan benüm ṭāḳatum oldı ṭāḳ **8**

İy Muḥammed bu ne sırdur pişvālıġa ve serverlige tefāḫür itmezsin. Belki faḳr ile **9** faḫr idersin. Belī andan ötrü ki bizüm yolumuz maḥabbet ü ʿışḳ yolıdur. Bizde yolı **10** yoḳluḳ ile alurlar. Bu serverlik ve pīşvālıḳ ve nübüvvet ve siyādet cümle varlıḳ ʿāleminden **11** yüz gösterür. **Beyt:** زین ان راهست کی جز بکم نتوان زد تا کم نشوی

روزی صد بار تراد رین ره بکشند کاندر طلبت دو رو قدم نتوان زد -**12**

قصاص دم نتوان زد **13**

Kāmillik ile kimse bu yoldan urmaz dem Kim olmayıcaḳ ḳoymaya anda ḳadem hem **14**

Bin kez seni bu yolda eger depeleyeler Olmaya ḳışāṣ itmek icün isteyesin dem 15 Kāfirler Ḫoca'nuŋ mübārek dişini ibtilā ṭaşıyla şıdılar. Ol diledi ki beddu'ā 16 ḳıla. Ḫiṭāb irişdi ki - لَيْسَ لَكَ مِنَ الْأَمْرِ شَيْءٌ - 'aceb işdür ki Nūḥ ile bu mu'āmele 17

(52a)

olmadı. رَبِّ لَا تَذَرْ diyü du'ā ḳıldı. Derḥāl ṭūfān ẓāhir olub cümle küffārı 1 helāk ḳıldı. Zīrā ki Nūḥ ḳahra maẓhar idi. Kendü ṭarīḳince sülūk eyledi ki - قُلْ كُلٌّ يَعْمَلُ 2 عَلَىٰ شَاكِلَتِهِ - Ammā Muḥammed 'aleyhisselām ṣıfat-ı luṭfa maẓhar idi. Anuŋ ṭarīḳi ol idi ki şefaḳat 3 ve 'ināyet naẓarıyla ḫalḳı ri'āyet ḳılaydı. Lā-cirem dişi cıḳduḳdan soŋra du'āsı bu 4 idi ki اللَّهُمَّ اهْدِ قَوْمِي فَإِنَّهُمْ لَا يَعْلَمُونَ bu ne 'acebdür ki Ḫoca'dan taṣarrufı selb itdiler. 5 Andan yoḳluḳ ṣıfatını anuŋ ileyinde ḳodılar. Tā varlıġı yoḳluḳ icinde buldı. **Beyt:** 6 تا کم نشوی وکمتر از کم نشوی اندر صف عاشقان محرم نشوی 7 Zīrā ki bu mecāzī vücūduŋ varlıġıyla ol ḥaḳīḳī vücūd varlıġından kişi tamām naṣīb 8 almaz. İllā ol miḳdār alur ki bu mecāzī vücūdın ol vücūd-ı ḥaḳīḳī yolında beẕl eyleye. 9 Görmez misin odınuŋ oddan naṣībi hic yoḳdur. Kendü vücūdı dururken ammā şol miḳdār 10 ca ki kendü varlıġından oda fidā ḳılur. Oddan naṣīb alur. Eger bir kezden kendüyi fidā-yı āteş 11 idecek olursa kendü vücūdı keşīf-i ẓulemātı iken āteş-i laṭīf nūrānī ola. Mādām ki oduŋ 12 varlıġından شَيْءٌ مَا ḳala. Pes andan tütün cıḳar. Ol tütün nedür? Oldur ki daḫı od 13 ṭaleb ider. Zīrā ki odun oddan bir pāre ẕevḳ ṭuymışdur, odunluġına rāżı degüldür. 14 Diler ki kendü vücūdın bi'l-külliye od eyleye. Lā-cirem bu ḥālde ol odun odı ḳısḳanur. Beyt: 15 قدر سوز تو چه داند این مشت خام هم مرا سوزد صد بار دگر سوختم - 16 cünki odun vücūdın tamām oda fidā eyleye. Pes kendüsi od olur. Ol daḫı odun ister ki 17

(52b)

kendüleyin anı daḫı yaḳa, od eyleye. İmdi 'azīz men bu bir ulū sırdur ki yüz yigirmi biŋ 1 dört biŋ artuḳ eksük enbiyā ('Aleyhim Allām) kendülerüŋ vücūd-ı beşerī odunlarını Ḥaḳḳ Ta'ālā 2 nuŋ maḥabbeti odına fidā ḳıldılar. Ammā her birinden baḳıyye-i vücūd ḳaldı, nīm sūḫte oldı. Şol 3 ikisi gibi oldı ki andan tütün cıḳar. Lā-cirem ḳıyāmet güninde anlardan nefisi nefisi tütüni 4 ẓāhir olısar. Ya'ni dimek olur ki bizüm ol vücūdumuz baḳıyyesini daḫı maḥabbetüŋ odıyla sen 5 iḫrāḳ eyle ki bi'l-külliye fānī olavuz. Ammā Muḥammed 'aleyhisselām pervāne gibi şem'-i celāl-i aḥadiyyete bir kezden 6 kendü vücūdın fidā ḳılmışdı. Ve dükeli vücūdı od olmış idi. Lā-cirem od odun ister ki 7 kendü gibi anı daḫı yaḳa, od eyleye. Pes andan ümmeti nidāsın geldi. Tā ki ümmetini daḫı tekmīl 8 idüb civārına lāyıḳ ve müstaḥiḳḳ eyleye. Niteki Şeyḫ buyurur:

Ḳaddes-Allah rūḥa **beyt: 9** 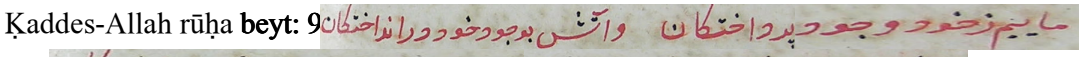 **10** - 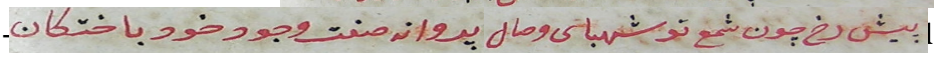 **11**

Bizüz ol ki varlığından yudı elini be-külli Daḫı ʿışḳ odına cānını yaḳıb eyledi teselli **12**

Nice yaḳmasun vücūdın pervāne gibi ʿāşıḳ Götürüb ḥicāb-ı maʿşūḳ idicek aṇa tecelli **13**

Pes Muḥammed'üṇ (ʿAleyhisselām) gölgesi olmadı. Zīrā ol nūr olmış idi ki 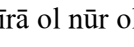 **14** - - cünki kendü gölgesinden ḫalāṣ buldı. Dükeli ʿālem anuṇ nūrına sığındı ki **15** 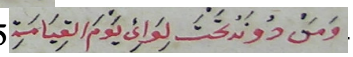 böyle olıcaḳ. Nūr-ı Muḥammed (ʿaleyhisselām) evvel ser-ḥadd-i vücūdı dutdı **16** ki 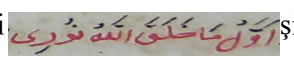 şimdi ser-ḥadd-i ebedi daḫı dutdı ki 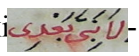 - dur. İmden girü āfitāb-ı **17**

(53a)

devlet-i Muḥammedi ṭulūʿ itdi. Enbiyānuṇ vilāyeti yılduzları getürdiler. Lā-cirem ḳalan **1** dīnler mensūḫ oldı ki 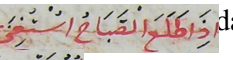 daḫı şöyle maʿlūm olsun **2** ki egerci benüm ṣūretüm güneşi - 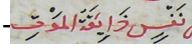 maġribinde ġurūb eyledi. Ammā Dīn-i **3** İslām devletinüṇ güneşi tā ḳıyāmete degin bāḳī ḳalaʿulemāʿ-i dīn perver-i vāsıṭasıyla. Niteki buyurur: **4** 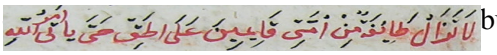 bundan ṣoṇra bir peyġāmbere daḫı ne **5** ḥācetdür ki her bir ʿālim bir nebī meṣābesindedür ki 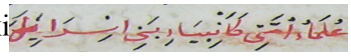 pes **6** dīnüṇ ẓāhirī ve bāṭınī oldı ki āmmā ẓāhirī dīn-i ʿulemāʿ-i müttaḳī vāsıṭasıyla maḥfūẓ oldı. **7** Ve bāṭın dīn bāḳī ḳaldı. Ol 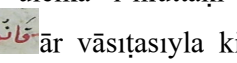 ār vāsıṭasıyla kim anlar sülūk ile maḳṣada ve maḳṣūda **8** irdiler. Niteki buyurur: 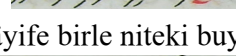 ve Ḥaḳḳ Taʿālā kendü kerem-i ẓimmetinde **9** dīni saḳlar. Bu iki ṭāyife birle niteki buyurur: 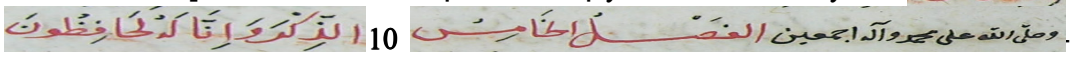 **10** 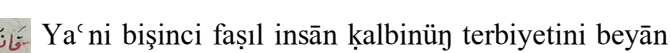 .

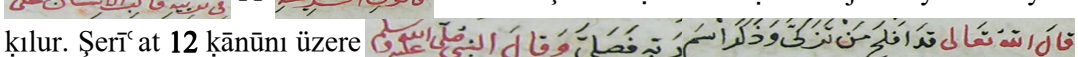 **11** Yaʿni bişinci faṣıl insān ḳalbinüṇ terbiyetini beyān ḳılur. Şerīʿat **12** ḳānūnı üzere 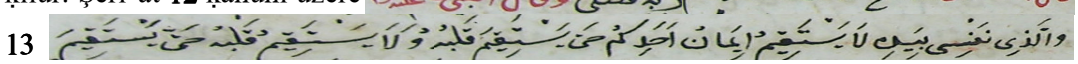 **13** 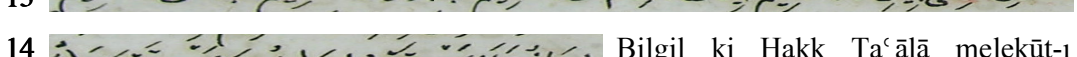 **14** 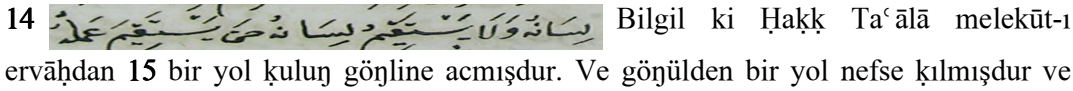 Bilgil ki Ḥaḳḳ Taʿālā melekūt-ı ervāḥdan **15** bir yol ḳuluṇ göṇline acmışdur. Ve göṇülden bir yol nefse ḳılmışdur ve nefsden daḫı bir **16** yol ḳalb ṣūretine eylemişdür. Tā her feyżüṇ mededi ki ġayb ʿāleminden gelür. Evvel rūḥa yitişür. **17**

(53b)

Ve rūḥdan ol yolca ḳalbe yitişür. Ve ḳalbden nefse yitişür. Ve nefsden bir eşer ḳālıba **1** yitişür. Ve ḳālıbda aṇa münāsib bir ʿamel ẓāhir olur. Ve eger ḳālıb ṣūretinde bir ʿamel-i

ẓulmāt-ı 2 nefsānī ẓāhir olacaḳ olursa ol ẓulmetüŋ eşeri nefse yitişür. Ve nefsden küdüret ḳalbe 3 yitişür. Ve ḳalbden rūḥa bir perde ḥāṣıl olur ki anuŋ sebebi birle rūḥuŋ nūrāniyyeti ḥicāb 4 altında ḳalur. Şol aġıl gibi ki ayuŋ cevresini dutar. Andan ol ḥicāb miḳdārı rūḥuŋ 5 yolı ki ʿalem-i ġayba açılmış idi. dutulur şöyle ki ol ʿalemüŋ muṭālaʿasından ḳalur. Ve feyż 6 mededi aŋa azıraḳ yitişür. Niçe ki ol ẓulmāt-ı ʿamel ḳālıb ṣūretinde ziyāde ola. Anuŋ ẓulmet-i 7 eşeri rūḥa ziyāde yitişür. Lā-cirem anuŋ ḥicābı artuġıraḳ olur. Ol ḥicāb miḳdārı 8 rūḥuŋ görmesi ve işidmesi ve bilmesi ve söylemesi eksilür. Tā ki eger aŋa muʿālece olmıyacaḳ 9 olursa şerīʿat ḳānūnı üzere 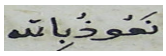 bunlara yitişür ki 10 ṣıfatıyla mevṣūfdur. İmdi bu cümlesi cün bir ṭılsımdur ki Ḥaḳḳ Taʿālā rūḥānīden 11 ve cismānīden biri birine bağlamışdur. Ve bu ṭılsımı acan kilidi şerīʿatı ḳılmışdur. Anuŋ 12 birle acılur bu ṭılsım ve şerīʿatuŋ daḫı ẓāhiri var. Ve hem bāṭını var. İmdi anuŋ ẓāhiri 13 bedenden ẓāhir olan ʿamellerdür ki ḳalb ṣūret-i ṭılsımını acacaḳ kilid oldur. Ve bu 14 kilidüŋ biş dişi vardur. Biri kelime-i şehādet ve biri namāz ve biri ṣavm ve biri zekevat 15 ve biri ḥacc. Zīrā ki ḳālıb ṣūretinüŋ ṭılsımını biş ḥavāss bendiyle bağlamışlardur. Pes 16 anuŋ acılması bir kilidle müyesser olur ki anuŋ biş dişi ola ki 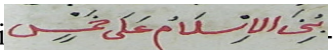 17

(54a)

dür. Ve şerīʿatuŋ bāṭını ol aʿmāldur ki ḳalb ile ve sırr ile ve rūḥ ile ola. İmdi aŋa ṭarīḳat 1 dirler. Anuŋ şerḥi ol faṣılda ki nefs ve ḳalb ve rūḥ beyān olısar. Anda beyān 2 ola İnşallah Taʿālā. Pes ṭarīḳat insānuŋ bāṭınī ṭılsımın acacaḳ kiliddür. Tā ki ḥaḳīḳat 3 ʿālemine yol bula. Zīrā ki bāṭın ṭılsımı bunıŋ ile acılur. İmdi şöyle bilgil ki ḫalāyıḳ iki nevʿdür. 4 Bir nevʿ enbiyādur (ʿAleyhim Allām) ve bir nevʿ ümmetdür. Ammā enbiyāyı evvel ʿālem-i ḥaḳīḳat ḳapusından 5 içerü ḳoydılar. Ve Feyż-i Rabbānī kilidi birle anlaruŋ rūḥāniyyeti ḳapuların acdılar. Pes 6 vāsıṭasuz Ḥaḳḳ Taʿālā'nuŋ meded-i feyżi ḳalbe yitişdi. Cünki ṭarīḳat kilidi birle anlaruŋ 7 bāṭınī ṭılsımların acdılar. Andan şoŋra şerīʿat kilidi birle nefs ẓulmetleri ḳapu 8 ların acdılar. Tā ol feyżüŋ eşeri aʿmāl-i bedeni ṣūretinde ḳālıbda ẓāhir ola ve rūḥāniyyetden 9 tā cismāniyyete degin cümlesi münevver ola nūr-ı īmān ve İslām birle. Niteki Ḫoca'nuŋ (ʿaleyhisselām) 10 ḥālinden ḳānūn üzere ḫaber virür ki 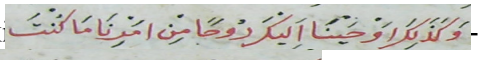 11 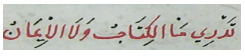 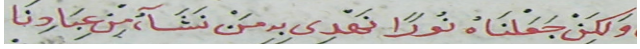 12 Ammā ümmeti ʿālem-i ṣūret ḳapusından icerü ḳoydılar. Evvel ṣūret-i şerʿ kilidi birle anlaruŋ 13 ḳalbi ṭılsımların acdılar. Andan şoŋra ṭarīḳat kilidi birle anlaruŋ Bāṭınī ṭılsımların acdılar. 14 Tā ki ġayb ʿālemine yol bulalar. Ammā evvel emrde mādām ki şerīʿat kilidinüŋ taṣarrufunı

mütābaʿat 15 ḳānūnı üzere virmeyeler. Hic ṣūret ṭılsımından ḫalāṣ bulmayalar. İmdi şerīʿat kilidinüŋ 16 taṣarrufı şöyle ola ki her ʿuẓvī buyurduḳları işe meşġūl idesin ve nehy itdükleri işden 17

(54b)

yıġasın. Tā ki kilidüŋ dişleri ṭılsımuŋ bendlerine rāst otura ve derḥāl açıla. Eger bāẓı 1 rāst oturub ve bāẓı rāst düşmeyecek olursa hergiz ṭılsım tamām acılmaya. İllā ol 2 miḳdār acıla ki rāst oturmışdur. Ve ḳatī ki bu dükeli rāst otura tamām rāst acılur. 3 Andan ol rāstlıḳ dile irişür ve dilden göŋile irişür ve göŋülden ġayba irişür. 4 Ve ġaybdan nūr-ı īmān göŋülde ẓāhir olur ki 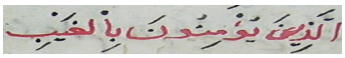 dur. Pes ne 5 deŋlü ki aʿmāl-i bedenīde istiḳāmet artuḳ ola. Ġayb ʿāleminden īmān envārı ziyāde 6 olur ki 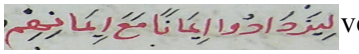 ve cünki ḳalab ṣūretinüŋ terbiyeti ḳānūn-ı şerīʿat 7 üzere kemāle irişe. Īmān daḫı göŋülde istiḳāmete irişmiş olur. Niteki lafẓ-ı nebevī 8 beyān ider ki 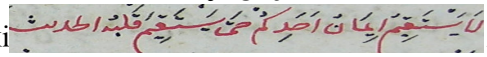 Ammā ol aṣıl ki ayıtduŋ 9 şerīʿatuŋ biş rükni bu biş ḥis ṭılsımnuŋ kilididür. Andan ötrü ki insāna bu 10 biş ḥis sebebi birle āfetler ve ḥicāblar ẓāhir olmışdur. Şöyle kim behāyim mertebesine 11 irişmişdür. Belki andan daḫı kem-terdür. Eger bu maḳāmda ḳalıb ve bu ṭılsımları acmayub 12 ve bu ṣıfatlardan ḫalāṣ bulmayacaḳ olursa anuŋ şānında bu āyet gele ki 13 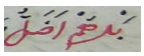 yaʿni anlar şol dört ayaḳlu cānavarlar gibidür. Belki kem-ter imdi behāyimüŋ mertebesi 14 nāḳıṣ olduġı ḫasīslıġındandur ki dāyim ḥayevāniyyet otlaġında bu biş ḥis vāsıṭa 15 sıyla fāyide dutar. Ol ḥissüŋ birisi görmekdür. Cemīʿ ḥayevānlar anı ister ki ḫoş nesneye 16 naẓar ideler. Ve birisi işitmekdür. Cümle anı ister ki ḫoş āvāz işideler ve heybetlü āvazdan 17

(55a)

ödgerler. ve birisi daḫı yilemekdür. Cemīʿ anı ister ki ḫoş nesne yileyeler ve yaramaz 1 ḳoḳulardan iḥtirāz ideler. Ve biri daḫı dutmaḳdur. Bunuŋ taʿalluḳı cümle bedenedür. Pes cemīʿ 2 diler ki şehevāt-ı behīmī leẕẕetlerin cemīʿ beden birle kesb eyleyeler. Lā-cirem bunlaruŋ bildügi 3 ve aŋladuġı bu ḳadardur. Hic bunlaruŋ bir ʿāleminden daḫı ḫaberleri yoḳdur. Ăletleri daḫı 4 yoḳdur ki ol āletler ile ʿālem-i ʿulvīden ve ʿālem-i āḫiretden naṣībleri ola. Pes bu biş 5 ḥissi Ădem'e virdiler. Ve daḫı aŋa āletler virdiler ki ġayb ʿālemini anuŋ ile idrāk eyleye 6 ve behāyim mertebesinden seçile. Eger bi'l-külliye himmetini ḥayvāniyyet otlaġında temettuʿ-ı nefsāniye 7 meşġul idecek olursa bir kezden ġayb ʿāleminüŋ fāyidelerinden maḥrūm ḳalur. Şol 8 behāyim gibi belki daḫı azġun olur. Zīrā şehvānī ḳuvvetler ve ḥayvānī āletler ki behāyimde 9 ve sibāʿ ve vuḥūş

ve ṭuyūrda vardur. Anuŋ cümlesi insānda vardur. Ve daḫı anuŋ şol 10 nefsānī şehvetleri vardur ki cemīʿ ḥayevānlaruŋ yoḳdur. Pes eger ḥayevānāt temettuʿāt-ı 11 ḥayevānī vāsıṭasıyla maḥrūm oldılarsa temettuʿāt-ı rūḥānīden insānuŋ ḫod temettuʿāt-ı 12 ḥayvānīsi var. Temettuʿāt-ı nefsānī daḫı żam olıcaḳ. Anuŋ güm-rāhlıġı ḳalan ḥayvānlardan lā-cirem 13 artuḳ olur. Zīrā ki temettuʿāt-ı ḥayvānīde ve nefsānīde yik cihet olur. Ve ol āletlerüŋ 14 maʿlūmātından maḥrūm ḳalur. Ve eger bir kezden temettuʿat-ı ḥayevāniyi terk idecek olursa ḳalıbuŋ 15 terbiyetinden girü düşer ve anuŋ fevāyidinden daḳı hem maḥrūm ḳalur. Pes şerīʿatı göndür 16 diler. Tā her taṣarruf ki ḥayevāniyyet otlaġında ide şerīʿat emriyle eyleye, ṭabīʿat ḥükmiyle itmeye. 17

(55b)

Zīrā ki ṭabīʿatdan ḳopan cümle ẓulmet ve ġurūrdur. Ve şerīʿatdan gelen cemīʿ hidāyet ü nūr 1 dur. Anıŋcün ki cün ṭabīʿat emriyle işleye. Ol vaḳt Ḥaḳḳ'ı görür, kendüyi görmez. Bu ḫod ʿayn-ı 2 nūr ve refiʿ ḥicābdur. Pes şerʿüŋ bir fāyidesi bu oldı. Ve biri daḫı bu ki ol ẓulmāt 3 ve ḥicāb ki ḳālıbda ẓāhir olur. Ḥarekāt-ı ṭabīʿi vāsıṭasıyla olur ki muvāfıḳdur. Murād-ı nefse 4 ve cünki şerʿ emriyle ola. Ol ẓulmet götrülür ve bir fāyide daḫı bu ki her rükn ü erkān-ı şerīʿatdan 5 aŋa müẕekkir ola. Ol menziller ki andan geldi. Aŋa, anı aŋdura. Daḫı aŋa irşād eyleye. Maḳām-ı ehliye 6 rücūʿ itmege ki ol Civār-ı Rabbe'l ʿĀlemīn'dür. Ve aŋa meded eyleye. Mürācaʿatda meṣelā kelime "Lā Ăla İllā 7 Allah" aŋa ḫaber virür. ʿĂlem-i vaḥdāniyyetden ve ol bir ḥāletdür ki anuŋ ile ʿālem-i vaḥdet arasında 8 vāsıṭa yoġ idi. Ve ḳatī ki andan ḫaber vire. Derḥāl ol ʿālemüŋ şevḳı ve ol ḥāletüŋ ẕevḳı 9 göŋlinde ẓāhir olub mürācaʿat ārzūsın ider. Ve ḳalbini bu ʿālem-i ḥayevānīden götürür. Ve bu 10 leẕẕāt-ı nefsānī cān ṭımaġına acı gelür. Pes Ḥażret'e teveccüh idüb bunları terk ider. İmdi 11 şerīʿat kilidinüŋ bir dişi bu oldı. Cünki ṭılsım bendine rāst otura. Derḥāl bir bendi 12 acılmış olur. Andan ṣoŋra biş rüknüŋ biri daḫı namāzdur. Ol daḫı ḫaber virür. Aŋa iki nesne 13 birle biri eşkāl-i ṣūretiyle ve biri ṣıfat-ı münācātı birle ḫaber virür. Ammā ṣūret-i namāz 14 şöyle ḫaber virür ki bu ʿāleme gelmedin sen sen bir ʿālemde idüŋ ve hem girü aŋa rücūʿ itseŋ 15 gerek. Zīrā namāzuŋ eşkāl ü ṣūreti ḳıyām ve rükūʿ ve sücūd ve teşhud ve tekbīrat 16 dur. Meṣelā teşehhüd ḫaber virür. Ol şühūd u ḥużūrdan ki Ḥażret-i ʿizzet civārında var idi 17

(56a)

ol ʿālemde. Ve sücūd ḫaber virür aŋa ki cün bu ʿāleme geldi. Evvel nebātlıḳ maḳāmına 1 yitişdi. Zīrā ki nebātlar dükeli secdededür ki وَالنَّجْمُ وَالشَّجَرُ يَسْجُدَانِ cümle baş 2 ların bir yüzinde ḳomışlardur. Sücūd şeklinde ḥaḳīḳatda nebātuŋ başı kökidür. 3 Zīrā baş ol

maḥaldur ki ġıdā andan yitişür. Ḳalan aʿżāya pes nebātuŋ ḫod 4 ġıdā cekecek yiri kökidür. Andan yitişür ḳalan budaḳlara. Lā-cirem başları kök 5 leri oldı. Andan ṣoŋra rükūʿ daḫı ḫaber virür ki nebātlıḳ maḳāmından ḥayvāniyyet 6 mertebesine geldi. Zīrā dükeli ḥayvānāt arḳaların büküb rükūʿ şeklinde dururlar. 7 Ve hem ḳıyām ḫaber virür aŋa ki ḥayevānlıḳ maḳāmından insāniyyet mertebesine geldi. Zīrā 8 cümle-i insān ḳıyāmda dururlar. **Beyt:** 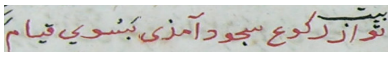 ve tekbīratu 9 buŋa işāretdür ki göŋlüŋi cümle dünyevī ġarażlardan dönderesin. İki 10 elüŋi götürüb dünyā ve aḫireti arduŋa atasın. Ve tekbīri ʿālem-i ḥayevānīden ve ʿālem-i 11 nefsānīden idesin. Pes ayıdasın ki Allah u Ekber. Yaʿni Allah ʿaẓametiyle hic nesne-yi 12 ʿazīz bilmeyesin. Ve her nesne ki nefs ve hevā anı ulū gösterür. Ḥaḳḳ kibriyāsı 13 yolına anı fidā ḳılasın. Ḫoca ʿaleyhisselām bundan buyurdı ki 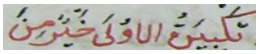 14 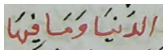 ve kendülügüŋden sefer idesin. Ve bu insānuŋ ḳıyāmı ki tekebbür ve 15 ana niyyet şeklidür. Andan gecib rükūʿ-ı ḥayevāniye gelesin ki tevāżuʿ ve meskenet şeklidür. 16 Andan daḫı sücūd-ı nebātına gelesin ki şikestelik ve meẕellet şeklidür. Tā ki ol evvelki 17

(56b)

ḥużūruŋ şühūd u teşehhüdine ikileyin yitişesin ki 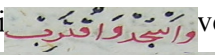 ve hem daḫı Ḥażret-i Risālet 1 buyurur ki 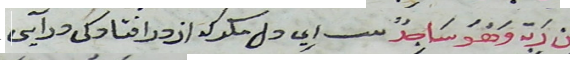 2 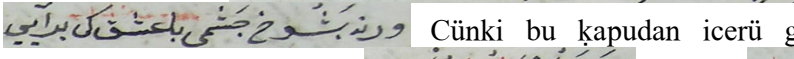 Cünki bu ḳapudan icerü giresin. Ol itdüŋ 3 nerdübāndan girü ʿurūc eyle ki 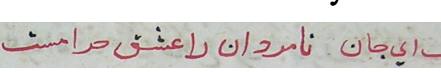 - **beyt: 4** 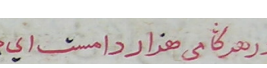 5 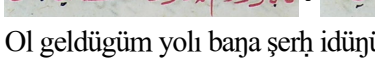 6

Ol geldügüm yolı baŋa şerḥ idüŋüz tamām Tā kim girü varam çu ki buḫte degül bu ḫām 7
Her adımuŋ başında var ola hezār dām Nā-merdlere bu ʿışḳ şerābı ola ḥarām 8

Geldüŋ imdi namāzuŋ ṣıfat-ı münācātı daḫı anı mertebe-i ḥayevānīden ve nefsānī ārzūlardan gecürür. 9 Pes anı meleklik maḳāmına irişdürür ve bu ḫalḳuŋ ḳıl u ḳalından ve şeyṭānuŋ tezvīrātından Ḥaḳḳ'uŋ 10 münācātına ve mükālemesine getürür. Ve hemān ol ẕevḳ ki ḫiṭāb ile oldı idi. Girü andan ḫaber 11 virür ki ve daḫı namāzuŋ ol ḳadar fevāyidi ve esrārı vardur ki eger beyāna geleydi. 12 Nice kitāblar tecelli idemeyeydi aŋa. Ammā her birinden bir remz ayıdalum. Tā ki bu kitāb bu ḳadar fevāyiden 13 ḫālı almaya. Andan ṣoŋra ṣavm daḫı aŋa ḫaber virür. Ol vaḳtdan ki anda melāīke ṣıfatıyla mevṣūf idi. 14 Ve ḥayvāniyyet ṣıfatınuŋ ḥicāblarıyla maḥcūb degüldi. Zīrā ki yimek ḥayevān ṣıfatıdur. Ve yimemek melek ṣıfatıdur. 15 Ve hem Ḥaḳḳ Taʿālā ṣıfatıdur. Pes aŋa bu ḫaberi virür. Tā ki ḥayvānī ḫulḳları terk ide. Andan müteḫallik 16

ola Ḥaḳḳ aḫlāḳıyla ki 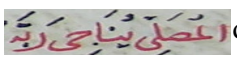 dimişdür. Yaʿni uc ḫāṣ benümdür ki ḥaḳīḳatda ġıdādan 17

(57a)

münezzeh olan benüm ḥażretümdür bāḳī. Her ne kim vardur, ġıdāya muḥtācdur. Firişteler egerci ġıdā-yı 1 ḥayevānī yimezler. Ammā tesbīḥ ü taḳdīs anlaruŋ ġıdālarıdur. Ve her nesnenüŋ bir münāsib 2 ġıdāsı olur. Lā-cirem anlaruŋ ġıdāsı tesbīḥ ü taḳdīs oldı. 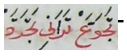 - didügi budur ki 3 her ṭāʿatuŋ cezāsı behiştdür. Ammā ṣavmuŋ cezāsı benüm ḫulḳım ile ḫulḳlanıb ve benüm ṣıfātum ile 4 mevṣūf olmaḳ anuŋ cezāsıdur. Zīrā ṭāʿatlarda hic nesnenüŋ ṣūreti Ḥażret-i İzzet'e 5 münāsib degüldür. İllā ṣavm ki ġıdāyı terk itmekdür. Ve Ḥaḳḳ Taʿālā ḫod ġıdādan münezzehdür. 6 Hem ʿİsā Peyġāmber'e (ʿaleyhisselām) vaḥī itdi ki 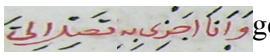 geldüŋ. İmdi zekevat daḫı 7 terkī-i nefs ider ḥayevāniyet ṣıfātından. Ve hem ṣıfātıyla muttaṣıf ḳılur. Zīrā ḥayevānuŋ 8 ṣafī cemʿ idüb kimseye virmemekdür. Ādemīnüŋ ḫod cemʿ itmek ṣıfatı lāzımsıdur. Eger andan nesne 9 virmeyecek olursa ṣıfat-ı ḥayvānī televvüṣinde ḳalur. Pes zekevat virmek gerekdür. Tā ki ol televvüṣden 10 pāk olub āzād ola. Niteki buyurmışdur 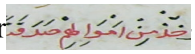 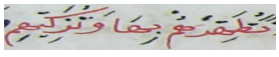 ve ḳatī ki 11 böyle olsa Ḥaḳḳ ṣıfatıyla ṣıfatlanur. Zīrā Ḥaḳḳ Taʿālā'nuŋ ṣıfatı cūd-ı ʿaṭādur ki 12 - 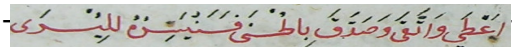 taḳvā ve taṣdīḳ ʿabd ṣıfatıdur ki ınanmaḳ 13 ve ḳabūl itmekdür. Ammā ʿaṭā vü baḫşiş Ḥaḳḳ ṣıfatıdur. Bu maʿlūm oldıysa geldük imdi biş 14 rüknüŋ birisi daḫı ḥaccdur. Ol işāretdür Ḥażret-i İzzet'e rücūʿ itmege ve beşāretdür bār-gāha 15 vaṣıl olmaġa. Niteki buyurur 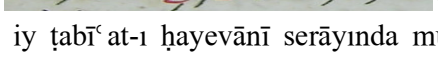 yaʿni iy insāniyyet şehrinde 16 ḳarār dutmış kişi ve iy ṭabīʿat-ı ḥayevānī serāyında muḳīm olmış bī-çāre ve iy bizüm viṣālümüz Kaʿbe'sinden 17

(57b)

maḥrūm ḳalmış. Dermānda nice bir bu ḥayevāniyyet menzilinde maḳām dutasın. Ve ṣıfat-ı ẕemīme-i 1 şeyṭānī bendlerinde maḥbūs olasın. Ve ol düşmanlar k 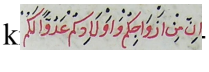 2 dür. Anlaruŋ boynına ḥamāyil ḳılasın ve naʿīm dünyevī bezeklerinden ötrü şeyṭānuŋ ġurūrı 3 cüvālında giriftār olasın. Durġıl ṣādıḳāna bu bendleri özgil merdāne ve oġul, ḳız ve ḫānumān ki 4 ayaḳ bağı olmışdur. Vediāʿ eyle. 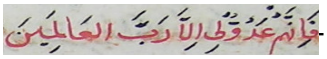 - āyetini bunlaruŋ üzerine oḳı ve yüzüŋ 5 cemīʿ taʿalluḳāt televvüṣinden dönder ve ṣıdḳ-ı teveccüh birle bu āyet ile ʿamel eyle ki 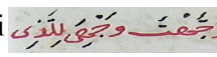 6 - Andan ḳadem ur bu yola bī-bahāne. Ve daḫı pāk iʿtiḳād ile bu niyyeti göŋülde 7 muḥkem ḳıl ki 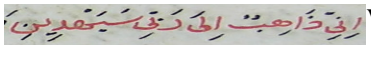 ve ol menāzil ve merātib ki ṭabīʿata ḫoş gelür. Andan 8

ḳademüŋ ṭaşda baş. Andan nefs-i emmāre bediyyelerin ḳaṭʿ eyle. Cünki iḥrām dutacaḳ yire yitişesin **9** ki ol ḳalbuŋ eṭrāfıdur. Anda inābet suyı birle ġusl eyle ve beşeriyyet kisveti donından mücerred **10** ol pes ʿubūdiyyet iḥrāmını baġlan veʿāşıḳāne lebebbüŋ ur. Andan maʿrifet ʿarafātına aġ ve cebl-i **11** raḥmet-i ʿināyete cıḳ ve ḳadem ur. Bizüm ḳurbumuz ḥarīmīnüŋ ḥarāmında ḳoġıl. Andan meşʿar-ül-ḥarāmda ḳul **12** lıḳ şiʿārın yirine getür. Ol maḳāmdan ārzūlar mināsına gel ve behīmī nefsi ol yirde ḳurbān eyle. **13** Andan şoŋra yüzüŋ bizüm viṣālümüz kaʿbesine dut ki دَعْ نَفْسَكَ وَتَعَالَ cünki yitişdüŋ **14** ṭavāf ḳılġıl. Yaʿni imden girü bizüm dāyiremüzi artuḳ senüŋ varlıġuŋ dāyiresini **15** andan ol ḥacer ala sevda ki senüŋ göŋlüŋdür. Ve hem Yemīn ü Allah'dur. Anda bizüm ʿahdumuzı tāze ḳılġıl. **16** Ol maḳāmdan Maḳām-ı İbrahīm'e gel. Yaʿni ḫullet-i rūḥāniyyet maḳāmına gel. Anda iki rekʿat teḥiyyet **17**

(58a)

ül-maḳām ḳıl. Yaʿni ʿubūdiyyeti ṭamu acumaḳ içün ḳılma. Deverān ide bizüm ḫiẕmetümüzi ıżṭırāb-ı **1** ʿışḳdan eyle şol ʿāşıḳlar gibi. Andan bizüm viṣālümüz Kaʿbe'sine gelüb ve kendüzüŋi ḥalḳa gibi **2** ḳapuda as ve kendülüksüz icerü gir ki ḫavf u ḥicāb kendülikden ḳopara. Men ü viṣāl **3** kendülüksüzden ḥāṣıl olur. Andan şoŋra bu āyeti oḳı وَمَنْ دَخَلَهُ كَانَ آمِنًا - beyt: **4**

ای دل ار تو دل بند آن دلبر رو ... در بارگه وصال او نی سر رو

5 تنها ند همه خلق چو رفتی بدرش ... خود در ببر جانان و انگه در رو **6**

İy göŋül ḳoġıl bu göŋli yüri var ol ḫāna sen Hem viṣāli yolına vir başuŋı şükrāna sen **7**
Cünki tenhā varasın ḫalvet bulasın ḳapusın Varlıġuŋ ḳapuda ḳo andan gir ol sulṭāna sen **8**
Pes imdi ḥaḳīḳatda kilidüŋ biş dişleri şerīʿatuŋ biş rüknidür. Cünki bu biş **9** ḥavās bendlerine rāst otura. Derḥāl cismānī ve rūḥānī ṭılsımları açılıb maḳṣūd **10** ḥāṣıl olur. İmdi şöyle bilgil ki ṣūret-i şerʿ erkānınuŋ bażı remzini beyān eyledük. Ammā ḥaḳāyıḳınuŋ **11** şerḥi aṭbāḳ u ẕemīn ü āsumāna sıġmaz. Ol maʿnīnüŋ şerḥi ne ʿayāna taʿalluḳ dutar ne beyāna وَلَا تَطْلُبْنِي الْعِبَارَةَ الحمد لله رب العالمين وصلى الله على حَافِظِ الْإِشَارَةِ **12**.

فِي تَزْكِيَةِ النَّفْسِ الْإِنْسَانِيَّةِ وَمَعْرِفَتِهَا محمد وآله اجمعين الفصل السادس **13**.

Yaʿni altıncı faṣıl nefs-i insānīnüŋ terbiyetin ve maʿrifetin **14** beyān ider. - قَالَ اللهُ تَعَالَى وَنَفْسٍ وَمَا -

وَقَدْ خَابَ مَنْ دَسَّاهَا وقال النبي صلى الله عليه وسلم سَوَّيَاهَا فَأَلْهَمَهَا فُجُورَهَا وَتَقْوَاهَا وقال قَدْ أَفْلَحَ مَنْ زَكَّاهَا **15**

أَعْدَى عَدُوِّكَ نَفْسُكَ الَّتِي بَيْنَ جَنْبَيْكَ عَزِيزٌ مَنْ **16** Bilgil ki nefs bir düşmandur kim dostluḳ yüzin gösterür. Anuŋ mekrinüŋ ve ḥīlesinüŋ nihāyeti yoḳdur. Anuŋ şerrin **17**

(58b)

defʿ itmek ve anı ḳahr eylemek işlerüŋ körklüsindendür. Zīrā ki anuŋ ʿadāveti şeyṭān ve dünyā **1** ve kāfir ʿadāvetinden artuḳdur. Niteki Seyyid-i Kevneyn Ḥażret-i Risālet

ʿaleyhisselām buyurdı اعْرِفْ 2 عَرِّفْ نَفْسَكَ اَلَّتِي بَيْنَ جَنْبَيْكَ - Pes nefsi terbiyet eylemek ve daḫı ṣalāḥa getürmek ve anı emmāre 3 lik maḳāmından muṭmaīnelik mertebesine yitişdürmek ulū işdür. Ādem'üŋ kemāl-i saʿadeti bundadur. 4 Zīrā ki nefsüŋ terbiyetinden nefsi bilmek ḥāṣıl olur ki nefsi bilicek Ḥaḳḳ Taʿālā'nuŋ maʿrifeti 5 ḥāṣıl olur ki مَنْ عَرَفَ نَفْسَهُ فَقَدْ عَرَفَ رَبَّهُ maʿrifet-i ḫod cemīʿ saʿadetlerüŋ sırrı 6 dur. Ammā bunda bir laṭife-i daḳīḳa vardur. Ol budur ki tā nefis bilmeyince anı terbiyet itmek 7 mümkin degüldür. Ve daḫı terbiyet-i nefsi kemāle yitişdürmeyince maʿrifet-i ṣaḳīḳi ki mūcib-i maʿrifet-i Ḥaḳḳ'dur. 8 Ḥaṣıl olmaz imdi bu ki öküş kitāb yazmaḳ gerek. Tā ki maḳṣūd-ı küllī ḥāṣıl ola. 9 Ammā biz bunda her nesneden bir remz-i müfīd İdelüm. İnşallah Taʿālā imdi nefs maʿrifetinüŋ 10 beyānında bilgil ki nefs ṭarīḳat ehlinüŋ …lāḥında ʿibāretdür. Ol buḫār-ı laṭīfden ki anuŋ menşe'i 11 ve maʿadını ḳalbdur. Ḥükemā aŋa rūḥ-ı ḥayevānī dirler. Ne denlü ṣıfāt-ı ẕemīme var ise anuŋ menşe'i 12 rūḥ-ı ḥayevānīdür. Niteki Ḥaḳḳ Taʿālā buyurdı: اِنَّ النَّفْسَ لَاَمَّارَةٌ بِالسُّوْءِ Ammā anuŋ yiri Ādem'üŋ ḳalbinde 13 nedür? Bilgil ki imdi ol ne denlü eczā varsa cümlesini muḥyīdür. Hic bir mevżiʿ insān aʿżāsından 14 andan ḫālī degüldür. Şol yaġ gibi ki … eczāsında vardur. Ḥażret-i Risālet buyurduġı gi 15 bi didügi ḳalbe işāretdür. Ekṣer anuŋ ṣıfātınuŋ eṣeri iki pehlü arasında olur. Meṣelā ekil 16 ve şürb ārzūsı ve şehveti ferc gibi daḫı ne kim buŋa beŋzer var ise imdi ḳalan ḥayevānātuŋ 17

(59a)

daḫı nefsleri bedenlerinde hemān buncılayındur. Lakin nefs-i insāniyyetüŋ çāşnisini ʿālem-i 1 beḳādan ḳomışlar idi. Tā ki bedenden müfāreḳat itdüginden şoŋra bāḳī ḳala. Eger ucmaḳda 2 ola yāḫūd cehennemdeki خَالِدِيْنَ فِيْهَا اَبَدًا nüfūs-ı ḥayevānāt ḫilāfınca anlaruŋ çāşnisi 3 ʿālem-i beḳādan degüldür. Tā şöyle ki bedenden müfāreḳat itdükden şoŋra hic olurlar, bāḳī ḳalmazlar. 4 Ammā ol ki nefsüŋ çāşnisi nice ḥāṣıl oldı bilmek dilerseŋ imdi şöyle bilgil ki beḳā iki vech ile 5 dür. Biri oldur ki dāyim bāḳī ola, hic aŋa yoḳluḳ gelmeye. Ol Ḥaḳḳ Taʿālā beḳāsıdur. İkinc 6 oldur ki yoḳ idi, şoŋra oldı. Pes şöyle bāḳī dura, fānī olmaya. Bu ervāḥ ve melekūt ve ʿālem-i 7 āḫiret beḳāsıdur ki evvel yoġ idi. Ḥaḳḳ Taʿālā yaratdı. Tā ebed bāḳī ḳalasıdur. Pes 8 nefs-i insānīnüŋ beḳāsı bu iki nevʿden çāşni bulmışdur. Ammā Ḥaḳḳ Taʿālā 9 Ammā Ḥaḳḳ Taʿālā beḳāsınuŋ ol vaḳtda ḥāṣıl oldı ki Ādem'üŋ balcıġını kendü ḳudret eliyle 10 yuġurdı ki خَمَّرْتُ طِيْنَةَ آدَمَ بِيَدِيْ اَرْبَعِيْنَ صَبَاحًا pes suda ve ṭoprāḳda ki bunlar nefs 11 māyesidür. Beḳāyı ḳabūl itmek istiʿdādını taʿbiye ḳıldı kim ḳalan sunuŋ ṭoprāġuŋ ve ḳalan nüfūsuŋ 12 ol istiʿdādı yoḳdur. Ammā ervāḥ beḳāsınuŋ eṣeri ol vaḳt ḥāṣıl oldı ki rūḥ ile beden 13

izdivāc ḳılıb cemʿ oldı. Bunuŋ meṣeli aŋa beŋzer ki bir … biri biriyle cift oldılar. 14 ʿAḳd-ı niḳāḥ birle anlardan iki veled ẓāhir oldı biri oġlan ve biri ḳız. İmdi er atasına beŋzedi 15 ve ḳız anasına beŋzedi. İmdi cān ile beden daḫı cünki cift idiler. Bunlardan daḫı iki veled ẓāhir 16 oldı. Biri ḳalb ve biri nefs. Pes ḳalb bir erdür ki atasına beŋzer ki ol rūḥdur ve nefs bir ḳızdur. 17

(59b)

Anasına beŋzer ki bedendür. İmdi nedenlü kim ṣıfāt-ı ḥamīde-i rūḥānī-i ʿulvī vardur. 1 Ḳalbda olur ve ne deŋlü ṣıfāt-ı süflī var ise nefsde olur. Ammā cünki nefs rūḥ ile bedenden 2 ṭoġmış idi. Pes şol beḳā ki rūḥuŋ ṣıfātıdur. Anda bulundı daḫı ṣıfāt-ı ḥamīdenüŋ baʿżı ki 3 rūḥāniyyete taʿalluḳı vardur. Bilā-ḥāṣıl oldı. Lā-cirem nefs-i insānī beḳāyı bu vechden buldı. Ḥayevānāt 4 nüfūsınuŋ ḫilāfınca ki anlar ʿanāṣır-ı erbaʿadan ṭoġub dururlar. Anlarda rūḥāniyyetden hic çāşnī 5 yoḳdur. Pes fānī oldılar. İmdi ol izdivāc ve icmāʿı ḥāṣıl iden Ādem'üŋ rūḥı ve ḳalabı 6 idi. Şöyle ki nefs doġdı, bu izdivācdan ammā Ādem nefsinde Benī Ādem nüfūsınuŋ ẕerrāt-ı 7 taʿbiye olmışdı. Niteki Ādem ḳalabınuŋ ṭopraġında Benī Ādem ḳālıbınuŋ vücūdları taʿbiye olmış idi. 8 Şol vaḳtda ki Ḥaḳḳ Taʿālā buyurmış idi وَإِذْ أَخَذَ رَبُّكَ مِنْ آدَمَ مِنْ ظُهُورِهِمْ ذُرِّيَّتَهُمْ. Pes her 9 ẕürriyyet kim Ādem'üŋ ṣulbından çıḳardıla. Anuŋ vücūdı ẕerresinde ḳalabı ṭopraġınuŋ ẕerresi 10 ve nefsi ẕerresi taʿbiye olmış idi. Lā-cirem anı ʿālem-i ervāḥ muḳābelesinde şöyle dutub ḳodılar: 11 Bu muḫtelif ṣaflar arasında imdi ṣaflar daḫı dörtdür. Ṣaf-ı evvel ervāḥ-ı enbiyādur. İki ṣaf 12 ervāḥ-ı evliyādur. Ücünc ervāḥ-ı mü'minīndür. Dördünc ervāḥ-ı küffārdur. Her rūḥuŋ ki 13 münāsebeti var idi. Ol ẕerreye kim muḳābelesinde düşmiş idi. Pes ol ẕerreye iltifāt 14 idib naẓar eyledi. Lā-cirem ol ẕerrede bir ehliyet ḥāṣıl oldı. ألست بربكم ḫiṭābını işitmege daḫı 15 belī cevābını diyü bilmege. İmdi bu ẕerreleri ṭaşda getürmekde Ādem'üŋ bilinden ḥikmet bu idi ki anlar 16 ervāḥ pertevinde düşib ervāḥdan ol ẕerrelere nūrı yitişe. Yoḫsa Ḥaḳḳ Taʿālā ḳādir 17

(60a)

idi kim Ādem'üŋ bilinde iken sūāl ideydi. Lakin eger anlara cānlardan naẓar irişmeseydi 1 cevāb viribilmezlerdi. Andan ol ẕerreleri kim vardur. Ādem'üŋ biline gönderdi. Tā 2 ḳıyāmet olınca ol ẕerrātı Ḥaḳḳ Taʿālā faẓl-ı ʿināyeti birle saḳlar. Ata billerinde, ana raḥimlerinde 3 tā ki bilden bile ve raḥimden raḥime ulaşur. Tā yaratduġı olınca Pes ol vaḳt her 4 biri ol ẕerrelerüŋ ata suyı birle ve ana suyıyla ḳarışdurur. Atanuŋ biline ve ananuŋ raḥmine 5 gönderür ki يَخْرُجُ مِنْ بَيْنِ الصُّلْبِ وَالتَّرَائِبِ. tā ki bunlar biri biriyle cemʿ olduġı 6 vaḳt anlar daḫı biri birine olaşur. Raḥimde ḳarışur.

Niteki buyurur إِنَّا خَلَقْنَاهُ مِن 7 · نُّطْفَةٍ أَمْشَاجٍ نَّبْتَلِيهِ bu keret nuṭfe ʿaleḳa olur. Yaʿni uyuşmış ḳan olur. Ve ʿaleḳa mużġa 8 olur. Yaʿni bir pāre çeynenmiş et olur. Üci anuŋ üzerinden gecmek ile cünki üc erbaʿīn 9 tamām üzerinden gece. Pes ehliyet bulur ki aŋa bir rūḥ müteʿallik ola. İmdi şol rūḥ 10 dur kim ol ʿālem-i ervāḥda ol ẕerreye naẓar itmişdi. Niteki buyurur ثُمَّ أَنشَأْنَاهُ خَلْقًا آخَرَ 11 Nice kim raḥimde ol ẕerre ki ḳalabuŋ menşe'idür. Aŋa terbiyet virürler. Şöyle kim oğlan vücūda 12 gelse bülūġıyyet ḥaddine irse nefsi daḫı kendü kemāline yitişür. Andan ṣoŋra şerʿ teklīfinüŋ 13 yüküni götürmege ṭāḳatı olur. Eger bundan öŋdin şerʿ ḫiṭābı aŋa irse idi terbiyet tamām ḥāṣıl 14 olmazdan hergiz bu teklīfāt-ı şerʿiyyeye taḥammül idemez idi. Geldük imdi cünki nefsüŋ 15 maʿrifeti bu miḳdār bilindi ki nefs kimdür? Bunı daḫı bilgil ki anuŋ terbiyeti ve tezkiyeti nicedür? 16 Pes şöyle maʿlūm olsun ki nefsüŋ iki ṣıfat-ı ẕātısı vardur. Şöyle ki anadan bile getürmişdür. 17

(60b)

Ḳalan ṣıfāt-ı ẕemīme bu iki ṣıfatdan ṭoġar. İmdi ol ṣıfatuŋ birisi hevādur ve birisi 1 ġażabdur. İmdi bu iki ṣıfat ʿanāṣır-ı erbaʿa ki od, yil ve su, ṭoprakdur. Anlaruŋ ḫāṣṣiyyeti 2 dür. Bunlar nefsüŋ ḳadīmī yārıdur. Ḥevānuŋ ve ḳaṣdı alçaġadur. Niteki buyurdı: وَالنَّجْمِ 3 · إِذَا هَوَىٰ · Yaʿni ol yılduz aşaġa düşer. Ve daḫı ḫaberde gelmişdür ki Ḥażret-i 4 Risālet ʿaleyhisselām Miʿrāc'dan dönüb alçaġa meyl itdügi sunuŋ ve ṭoprağuŋ ḫāṣṣiyyeti idi. 5 Ve biri daḫı ol ikinüŋ ġażabdur. Ve bu ṣıfatuŋ ḫāṣṣiyyeti yücelmekdür ve baş cekmekdür. 6 İmdi bu ṣıfat odundur ki dāyim tereffüh ve tekebbür ider. Pes bu iki ṣıfat nefsüŋ ḳadīmī 7 yoldaşıdur ki atasından bile getürmişdür. Ve cehennemüŋ ḫamır māyesi bu iki ṣıfatdur. 8 Bunıŋ ile girürler ṭamuya ve ḳalan daḫı bu ikiden ḥāṣıl olur. İmdi bu iki ṣıfat ki 9 didük elbette nefsde gerekdür. Tā ki hevā ṣıfatıyla kendüye yarar nesneleri ceke kendüye ala. Taṣarruf 10 eyleye kendüsi icün bu ʿālemde ve ġażab ṣıfatıyla defʿ eyleye. Kendüden şol nesneyi ki ziyān 11 ider. Aŋa bu ʿālem-i kevn-i fesād bu iki ṣıfat ile kendüye perveriş ve terbiyet 12 eyleye. Tā ki kendünüŋ vücūdı bāḳī ḳala. Ammā iki ṣıfatı ḥadd-i iʿtidālda saḳlamaḳ gerekdür. 13 Zīrā ki bu ṣıfatlaruŋ noḳṣānı sebebdür. Nefs ve beden noḳṣānına ve hem bunlaruŋ ziyādesi 14 sebebdür ʿaḳl u īmān noḳṣānına. Nefsi terbiyet itmek bu iki ṣıfatı ḥadd-ı iʿtidāla yitişdür 15 mekdür. Ve anuŋ terāzūsı ḳānūn-ı şerīʿatdur. Pes her ḥālde gerekdür ki şerʿden tecāvüz 16 ḳılmaya. Tā ki nefs beden selāmet ḳıla. Ve hem ʿaḳl-ı īmān teraḳḳī bula. Ve derecāt ḥāṣıl eyleye. 17

(61a)

İmdi bu ṣıfatuŋ her birini kendü yirinde şerʿ emri birle istidāl İde. Taḳvāyı riʿayet **1** ḳıla. Ruḫṣat ṭalebinde olmaya. Zīrā ki taḳvā bir terāzūdur. Şöyle ki ne deŋlü ṣıfāt varise **2** cümlesini ḥadd-ı iʿtidālda saḳlar. Tā ki bir nicesi ġālib ve bir nicesi maġlūb olmaġa ḳomaz. Zīrā **3** ol dört ayaḳlu cānavarlar ve yırtıcılar ṣıfatıdur. Görmez misin behāyim üzerine hevā **4** ṣıfatı ġālibdür, ġażab ṣıfatı maġlūbdur. Ve sibāʿ üzerine ṣıfat-ı ġażab ġālibdür, **5** hevā maġlūbdur. Lā-cirem behāyim ḥırṣa düşdiler. Ve sibāʿ ġalebe idüb ve ḳahır itmek **6** ḫaṣletine ulaşdılar. Pes bu iki ṣıfatı ḥadd-ı iʿtidālda dutmaḳ gerek. Tā ki ḥarīṣlıḳ ve yırtıcılıḳ **7** maḳāmından ḫalāṣ bula. Ve ḳalan ṣıfatlar daḫı ki ẕemīme vardur. Bundan ṭoġub ẓāhir olur. **8** Meṣelā eger hevā ḥadd-ı iʿtidāldan gecse beşere ve ḥırṣ ve emel ve ḫisset ve şehvet **9** ve buḫul ẓāhir olur. İmdi hevānuŋ iʿtidālı oldur ki kendüye yarar nesneleri ḥācet miḳdārınca **10** iḥtiyāc vaḳtında alub yirlü yirinde taṣarruf eyleye. Eger iḥtiyāc miḳdārından artuḳ meyl **11** eylese beşere ẓāhir olur. Eger vaḳt-ı iḥtiyācdan ol meyl idse ḥırṣ ẓāhir olur. Ve eger meyli **12** artuḳ ʿömre olsa emel ẓāhir olur. Eger meyli bir ḫor nesneye olsa ḫisset ẓāhir olur. Ve eger meyli **13** bir ulū nesneye olsa şehvet ẓāhir olur. Ve eger meyli māl saḳlamaġa olsa buḫul ẓāhir olur. Bu cümle isrāf **14** dur. 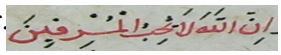 ve eger nafaḳa itmekden ḳorḳsa faḳīrlıġa yüz dutub yavuz göŋüllü olur. **15** Ve eger hevā ṣıfatı aṣıl ḫilḳatda nāḳış olub maġlūb olsa muḫanneṣlik ḳopar. Ve eger ṣıfat-ı ġażab **16** iʿtidāl ḥaddinden gecse yavuz ḫulvu ve kibir ve ʿadāvet tīzlik ve ṣebāt ve hem buḫul ve ʿucb ve tefāḫür **17**

(61b)

ẓāhir olur. Eger ġażabı yiŋmese bāṭınında ḥıḳdu gine ẓāhir olur. Ve eger ṣıfat-ı ġażab aṣılda nāḳış olsa **1** ḥamiyyetsüzlik ve ġayretsüzlik ve tekāsül ve ʿacz ẓāhir olur. Ve eger bu iki ṣıfat ki vardur, ikisi bile **2** ġālib olsalar ḥasad ẓāhir olur. Zīrā heva-yı ġalebesiyle her nesnesi kim bir şaḫsda görse aŋa ḫoş **3** gelse aŋa meyl ider. Ve ġażab ġalebesinden dilemez ki ol nesne anda ola. Bu ḫod ʿayn-i heseddür. **4** İmdi bu ṣıfatlar ki didük kimde ki birisi olsa cehennemüŋ bir derekesine müstaḥiḳ **5** olur. Ve eger ikisi olsa ikisine lāyıḳ olur. Bunuŋ üzerine ḳıyās eyle. Kimde ki yidisi cemʿ olsa cemīʿ **6** derekāt-ı cehennemi ḳablamış olur. Hāviye ṭamusına müstaḥiḳ olur. Ve hem dünyāda anuŋ nefsi ve ṭabiʿ-i fısḳa **7** meyl ider olur. Meṣelā ḳatl-ı nefs ve ḳaṭʿ-ı ṭarīḳ ve daḫı envāʿ dürlü fesādlar andan ẓāhir olur. **8** Ve melāīke ġayb u şehādet naẓarıyla Ādem'üŋ ḳalabına baḳıb gördiler bu ṣıfatları. Pes ayıtdılar: **9** 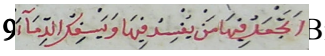 Bilmediler ki şerīʿat kimyāsı ve ḳatī ki bu ṣıfāt-ı ẕemīmeye **10** çalınsa ne deŋlü sebuʿī ve şeyṭānī ṣıfāt var ise cümle

ḥamiyyede melekī rūḥānī olur. Pes melāīkenüŋ 11 cevāyinde bundan ötrü buyurdı ki 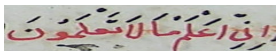 İmdi şerīʿat kīmyā-gerligi ol degüldür 12 ki bu yaramaz ṣıfatları bir kezden gidere. Bu ḫod noḳṣāndur. Felāsife bundan ġalebe düşdiler. 13 Şöyle ṣandılar ki ṣıfat-ı ġażab ve ṣıfat-ı hevā ve şehvet daḫı ḳalan ṣıfāt-ı ẕemīme bi'l-külliye maḥv 14 olmaḳ gerek. Pes niçe yıllar dürişdiler. Ol ḫod maḥv olmadı ve lakin nāḳış olduġından bir nevʿ 15 ṣıfāt-ı ẕemīme daḫı belürdi. Niteki hevā ṣıfatı bir kezden gidicek muḫanneṯlik ve himmetsüzlik ẓāhir 16 oldı. Ve ġażab gitdüginden ḥamiyyetsüzlük ve süstlük ve ḥayāsüzlük vücūda geldi. Pes şerīʿat 17

(62a)

ḫāṣṣiyeti ve dīn kīmyā-gerligi oldur ki her birin bu ṣıfatlaruŋ ḥadd-ı iʿtidāla getüre. Şöyle ḳıla 1 ki ol bu ṣıfatlar üzerine ġālib ve ḳādir ola. Ve bunlar aŋa ġālib olmaya. Meṯelā şol yavaş at 2 gibi ola. Her ḳanda ki dilese suda şöyle olmaya ki bu ṣıfatlar ġālib ola. Tā her ḳanda ki nefsüŋ meyli 3 vardur. Anı esīr idib anda ilede. Cār u nācār şol tosun at gibi ki baş ceker. İḫtiyār 4 suz kendüyi ve aŋa bineni dīvāre urur yāḫūd ḳuyuya bıraġur. Pes ikisi bile helāk olur. Lā-cirem 5 her vaḳtda şerīʿat kīmyāsınuŋ taṣarrufıyla hevāyı ve ġażabı nefsde iʿtidāla getürse dīn 6 işinde taṣarrufı ve ḳalan ḥarekātı kendüsiyle olmamış olur, şerīʿat birle olur. Bu taḳdīrce 7 nefsde ṣıfāt-ı ḥamīde ẓāhir olur. Meṯelā ḫayā ve saḫāvet ve şecāʿat ve ḥilm ve tevāżuʿ ve mürüvvet 8 ve ḳanāʿat ve ṣabur ve şükür gibi. Pes nefs-i emmārelik maḳāmından muṭmaīnelik mertebesine irişür. 9 Ve menāzili ve maḳāmatı ḳaṭʿ itmekde nefs Burāḳ gibi rūḥı aʿlā-yı ʿilliyyīn maʿād-ı cine ve ḳaba 10 ḳavseyn-i medār-ı cine yitişdürür: 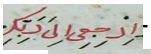 ḫiṭābına lāyıḳ eyler. Niteki Şeyḫ buyurur: Ḳaddes-Allah 11 rūḥa el-ʿazīz. **Beyt** 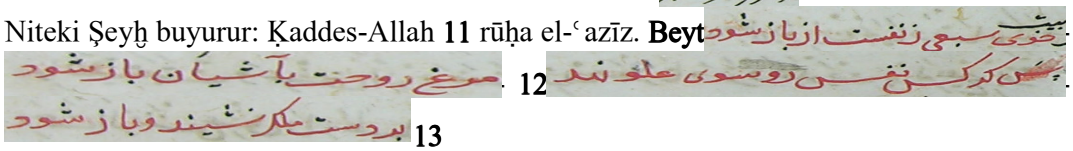 12 13

Sebuʿī ḫūyuŋ nefsüŋ ḳoyuban gerkle vāz İde rūḥuŋ ḳuşı aʿlā-yı maḳāma pervāz 14 Pes bu nefs gerkesi yüzin yüce dutub ḳalḳa Vara Şāh'uŋ ḳolı üzre ḳonub ola şehbāz 15 İmdi rūḥa Burāḳ-ı nefs gerekdür rücūʿ itdügi vaḳt kendü ʿālemine. Zīrā ki ol yayaḳ yürimez. 16 Ol vaḳt ki bu ʿāleme ulaşdı, nefḫa-ı Ḥaḳḳ Burāḳ'ına binüb geldi ki 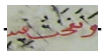 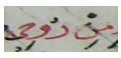 dur. Bu vaḳt ki bu ʿālemden 17

(62b)

ol ʿāleme gider. Nefs Burāḳ'ına muḥtāc oldı. Ol araya degin ki meydān-ı nefs serḥaddi 1 dür. Aŋa irişince seyr ider. Ve daḫı bu seferde iki ṣıfata muḥtācdur ki ol hevā 2 ve ġażabdur. Eger seferi yüksege olsa ya alçaġa anlarsuz gidemez. Niteki meşāyiḫ Ḳaddes-

Allah 3 ervāḥum dimişlerdür: لَوْلَا الْهَوٰى مَا سَلَكَ اَحَدٌ اِلَى اللّٰهِ تَعَالٰى طَرِيْقًا Yaʿni eger hevā olmasaydi 4 hic kimse Ḥaḳḳ'a irişmezdi. İmdi şöyle bilgil ki bu nefs Nemrūd ṣıfat oldı. Pes aŋa 5 kerkesler gerek oldı. Hevā bir kerkes ve ġażab bir kerkes. İmdi her vaḳt 6 ki Nemrūd-ı nefs bu iki kerkese süvār olsa, bunlar ġıdāsını yüksege bağlasa, kerkes 7 ler yüzlerin ʿulva dutarlar. Pes Nemrūd-ı nefs ki siflī idi. Anı ol yüce maḳāmlara 8 irişdürürler. Ve ḳatī ki nefs muṭmaīne olsa ve ẕevḳi ḫiṭābı اِرْجِعِيْ aŋa ḥāṣıl olsa 9 pes hevā vü ġażabuŋ yüzin esfelden dönderür, aʿlāya dutar. Tā ki anlaruŋ daḫı maṭlūbı 10 Ḥaḳḳ Ḥażret'inde ḳurbet olur. Bu temettuʿāt-ı nefsānī olmaz. Cünki hevā ʿulva ḳaṣd eyleye. 11 Bi'l-külliye maḥabbet ve ʿışḳ olur. Ve ġażab daḫı yüzin yüceye dutsa bir kezden ġayret 12 ve himmet olur. Nefs ʿışḳ vāsıṭasıyla yüzin Ḥażret'e dutar. Ve ġayret birle hic bir maḳāmda 13 tevaḳḳuf idemez. Ve hergiz bir nesneye iltifāt itmez. İllā Ḥażret'e olur naẓarī ve ḳaṣdī. Pes 14 rūḥa bu iki ālet tamām vesīledür Ḥażret'e ulaşmaġa. Bundan ol cünki rūḥuŋ bu 15 āleti yoġ idi. Ḳalan melāīke gibi kendü maḳāmına rāżı olmışidi. Aḥadiyyet şemʿinden 16 bir nūrave bir perteve ḳāniʿ olmışidi ki وَمَا مِنَّا اِلَّا لَهٗ مَقَامٌ مَّعْلُوْمٌ ve daḫı zehresi 17

(63a)

yoġdı. Ḳademini ol aradan ilerü ḳoyaydı. Cebraīl gibi aydurdı ki لَوْ دَنَوْتُ اَنْمُلَةً - 1 لَاحْتَرَقْتُ فِيْهِ - Ammā cünki rūḥ ṭopraġile üns bulub āşinā oldı. Ve bu ʿanāṣır birle 2 izdivāc ictimāʿ bulduġından nefs ferzendi vücūda geldi. Nefsden daḫı iki veled 3 ẓāhir oldı ki biri hevā ve biri ġażabdur. Hevā ẓālim ve ġażab cāhildür. İmdi cünki 4 nefsüŋ yüzi sifle idi. Bu iki ṣıfat ki ẓālim ve cāhildür. Anı helākı yitişdürürdi. 5 Rūḥ daḫı bunlara esīr idi. Cümle helāk olurlardı ammā cünki tevfīḳ refīḳ oldı. اِرْجِعِيْ - 6 ceẕbesinüŋ kemendi birle nefs ki tosun ṣıfatı idi. Anı ʿālem-i ʿulva ve Ḥażret-i ʿİzzet'e oḳıdılar. 7 Andan rūḥ ki süvār-ı ʿāḳıl idi. Cünki bildügi maḳāma irişdi. Diledi ki Cebreīl gibi dizgin 8 ceke, dura. Pes tosun ṣıfat nefs şol pervāne gibi idi. Bu iki ṣıfatuŋ ucından lā 9 cirem kendüyi celāl-i aḥaviyyet şemʿine urdı. Vücūd-ı mecāziyi terk idüb elini şemʿ viṣālinüŋ 10 boynına ḥamāyil ḳıldı. Tā ki şemʿ anuŋ ol mecāzī vücūdı kim pervānelikdür. Vücūd-ı ḥaḳīḳiye 11 dönderdi ki ol şemʿlikdür. **Beyt:** ای آتش شسته پیرامن شمع قانع کشته بخوشه از خرمن شمع

12 پروانه صفت نی تو جان بر کف دست تا بو کی بری بود دست بر کودن شمع 13

Dür ki şemʿüŋ ḥavlısında oturub ḳalma melūl Ḫırmeninden şemʿüŋ ol bir dāneyi ḳılma ḳabūl 14

Pes şu pervāne gibi alıb elüŋi başuŋı Yan anuŋ odına tā ḥāṣıl ola sāki vuṣūl 15

Mādām ki nefs kendü ẓālimlıġını ve cāhillıġını kemāle irişdürmeye bu maḳāmda nefsüŋ

kemāli bilinmez 16 ki ol nedür? Yāḫūd anı neden ötrü yaratdılar? Nenüŋ gibi maḳāmda ne işe yararmış bilinmez. Cünki bu ṣıfatlar 17

(63b)

andan kemālde ẓāhir oldı. Pes bu pervānelik kim dīvānelikdür. Andan gecib şemʿlik 1 nūr viricilikdür aŋa yitişdi. Lā-cirem bu ḥadīṯ birle muḥaḳḳiḳ oldı ki كنت له سمعا وبصرا 2 ولسانا فبي يسمع وبي يبصر وبي ينطق ve daḫı من عرف نفسه فقد عرف ربه sırrı 3 aŋa maʿlūm ve muḥaḳḳaḳ olur. Yaʿni her ki nefsi pervānelik birle bildi. Lā-cirem Ḥażret-i şemʿlik ṣıfatıyla 4 bildi. لولا لما عرفنا الهوى ولولا الهوى ما عرفنا لما وصلى الله على محمد وآله اجمعين 5 الفصل السابع في بيان تصفية القلب على قانون الطريقة ومعرفتها 6 Yaʿni yidinci faṣl ḳalbuŋ terbiyyeti beyān ḳılur, ṭarīḳat ḳānūnı üzere. قال الله تعالى ان في ذلك 7 لذكرى لمن كان له قلب او القى السمع وهو شهيد وقال النبي صلى الله عليه وسلم ان في جسد ابن آدم لمضغة اذا صلحت صلح بها سائر الجسد واذا فسدت فسد بها سائر الجسد الا وهي القلب 8 9 ʿAzīz men. Bilgil ki ḳalb Ādem’üŋ bedeninde ʿarş gibidür ʿālemde. Niteki ʿarş 10 ṣıfat-ı raḥmāniyyet istivāsınuŋ maḥall-ı ẓuhūrıdur. ʿĀlem-i kübrāda ḳalb daḫı ṣıfat-ı raḥmāniyyet 11 istivāsınuŋ maḥall-ı ẓuhūrıdur. ʿĀlem-i ṣuġrāda ammā farḳ ikisinüŋ arasında bu ḳadar 12 dur ki ʿarşuŋ ʿilmi yoḳdur. Bu istivāyı bilmez ve daḫı teraḳḳī bulmaz. Tā ki ḳalan ṣıfatlara daḫı maḥall-ı 13 ẓuhūr olubile. Lakin ḳalbuŋ ʿilmi vardur. Uş gelib maʿlūm olısar. İmdi şöyle bilgil 14 cün bir eṣer ṣıfat-ı raḥmān feyżinden ʿālem-i ecsāma yitişmek isteye. Evvel cisim ki bu feyżi 15 ḳabūl ider, ʿarş olur. anuŋ iki yüzi vardur. Bir yüzi ʿālem-i melekūtadur ve bir yüzi 16 ʿālem-i ecsāmadur. Ol yüzi ki ʿālem-i melekūtadur, anuŋ ile Ḥaḳḳ Taʿālā’nuŋ feyżini ḳabūl ider. Ol 17

(64a)

feyż girü kendüde ḳısım olub baḫş olur ḳalan ecsāma. Zīrā ki ʿarşdan bu cemīʿ 1 cismāniyyāta mecrālar vardur. Yaʿni ṭamarlar vardur. Ulaşmış ʿarşdan her birine şöyle 2 ki ol feyżüŋ mededi ol ṭamarlardan bu cismāniyyātuŋ her cinsine yitişür anlaruŋ istiʿdādı 3 deŋlü. İmdi bu feyżān dāyim olur. Tā ki bu cihānuŋ varlıġı ol meded birle bāḳī ḳalur, fānī 4 olmaz. Eger bir laḥẓa ol mededi keslecek olursa hic nesnenüŋ vücūdı ḳalmaz. Bir kezden yoḳ olur. 5 كل شيء هالك الا وجهه - ḫāṣṣiyyeti ẓāhir olur. İmdi ʿarşuŋ bu devletden ḫaberi yoḳdur. 6 Bu maʿlūm oldıysa şöyle bilgil ki Ādem’üŋ daḫı ḳalbi hemān buncılayındur. Anuŋ daḫı iki yüzi 7 vardur. Bir yüzi ʿālem-i rūḥāniyyete ve bir yüzi ḳalab ʿāleminedür. Ve her meded ve feyż ki cāndan 8 alur ol yüzi birle olur ki rūḥāniyyete düşmişdür. Ol aldıġı nesne girü kendüde baḫş 9 olub ḳısmet olur. Zīrā ki

ḳalbdan her ʿużva ki bu Ādem'üŋ bedeninde vardur. Nice ṭamar **10** vardur, ulaşmış bundan anlara. Pes her nesne ki ḳalba irişdi. Ḳalb anı baḫş eyler. **11** Ḳısmet idib her bir ʿużva naṣīblü naṣībni gönderür. Şöyle kim ol ʿużva muvāfıḳdur. **12** Eger bir laḥẓa bu meded ü feyż kesilecek olursa ḳalbdan bedene pes beden hic olur. Ve ḥayāt **13** münḳaṭiʿ olur. Eger anuŋ mededi bu ʿużvdan kesilürse südde sebebi birle ki ṭamarda vardur. **14** Ol ʿużv ḥareketden ḳalur, meflūc olur. Pes maʿlūm oldı ki ḳalb ʿālem-i ṣuġrāda ʿarş **15** gibi oldı. ʿālem-i kübrāda ve lakin ḳalbuŋ bir ḫāṣṣiyyeti vardur ki ol ḫāṣṣiyyet ʿarşuŋ yoḳdur. **16** Ol budur ki ḳalbuŋ şuʿūru ve maʿrifeti vardur. Yaʿni bilür bu rūḥdan kendüye yitişen feyżi **17**

(64b)

ve ʿarş bilmez. Zīrā kim rūḥuŋ feyżi ḳalba ṣıfat ile irişür. Pes bu ṣıfat ḳalbe dirlik ve ʿilm **1** ve ʿaḳıl bağışlar. Tā ki ḳalb anuŋ ile bilici ve aŋlayıcı olur. Niteki güneş ṣıfatı oldur ki münevver eyleye. **2** Ve ḳatī ki bir eve gire, ol evi münevver ḳılur. Nūr ile eyle olsa ol ev ṣıfatlanmış olur güneş **3** ṣıfatıyla. Ammā Ḥaḳḳ Taʿālā'nuŋ feyżi ʿarşa fiʿl ile ve ḳudret ile irişür. Böyle olıcaḳ ʿarş bāḳī **4** ḳaldı. Pes ʿarşdan fiʿl ve ḳudret ḳalan mevcūdāta irişür. Cümle ol fiʿl ile bāḳī **5** ḳalur. Meşelā ṭaġlar gibi ve aġaclar ve otlar gibi. Bunlara ʿarşdan Ḥaḳḳ Taʿālā'nuŋ feyżi irişür. **6** Ol feyż ile bunlar varlıḳ bulurlar. Ve līkin bunlarda ḥayāt ve ʿilm ve maʿrifet ki Ḥaḳḳ'uŋ ṣıfatıdur, **7** hic belürmez. Niteki güneş bir ṭaġa doḳınsa anı aydın ḳılur. Ol ṭaġ ṣıfatlanur nūrāniyyet **8** ṣıfatıyla. Ammā laʿla veʿaḳīḳe doḳınsa maʿden icinde pes fiʿl ile ve te'ṯīr ile doḳınur, ṣıfat ile **9** doḳunmaz. Pes nūrāniyyet ṣıfatıyla ṣıfatlanmaz. Ammā güneş fiʿl ile müte'ṯir olub reng alur. Lā-cirem **10** laʿl olur yā ʿaḳīḳ olur. Ḳalan ṭaşlar gibi münevver olmaz. Geldük imdi ḳalbuŋ ṣūreti vardur. Ol **11** oldur ki Ḫoca ʿaleyhisselām aŋa mużġa didi. Yaʿni bir yāre atdur ki ḳamuh ḫalḳuŋ var **12** dur. Ve ḥayevānātuŋ daḫı vardur. Ṣol pehlüde olur ṣanavber şeklinde. İmdi ol atuŋ **13** rūḥı vardur. Rūḥānī kim ḳalan ḥayevānātuŋ yoḳdur. Ādemīnüŋ vardur. Andan ṣoŋra ol **14** rūḥ ki at icinde vardur. Anuŋ bir ḳalbı daḫı vardur. Maḳām-ı ṣafāda nūr-ı maḥabbetden **15** ḥāṣıl olmışdur. Ol her Ādem'üŋ olmaz. Niteki Ḥaḳḳ Taʿālā buyurdı: 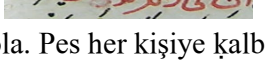 **16** 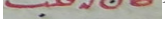 Yaʿni ḳalb anuŋ vardur ki Ḥaḳḳ ile üns bulmış ola. Pes her kişiye ḳalb **17**

(65a)

iṯbāt itmedi. Ve ḳalbdan ḳalıb ḥaḳīḳī diledi ki ḳalb rūḥınuŋ rūḥıdur. Beyt: **1** 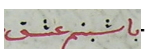 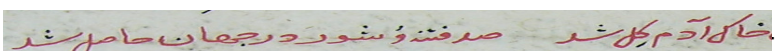 **2** 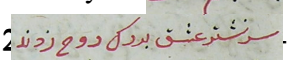 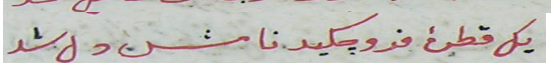 **3**

Toprağı Ādem'üŋ bu ʿışḳ şebnem ile cün oldı ṭın Ẓāhire geldi fitneler geldi vücūda buġż u kin 4
Cān ṭamarınuŋ ucına irdi çü ʿışḳ neşteri Ḳaṭre ḫūn demledi ḳalb aŋa didiler hemīn 5
İmdi ḳalbuŋ ṣalāḥı vardur ve hem fesādı vardur. Ṣalāḥı fesādında ve fesādı 6
küdüretindedür. Ammā ḳalbuŋ ṣafāsı kendünüŋ ḥisleri selāmet bulmaḳdur. Ve küdüreti
7 ḥavās, ṣayru ve żaʿīf olmaḳdur. Zīrā ki ḳalbuŋ biş ḥissi vardur. Niteki bedenüŋ vardur.
8 Ve ḳalb ol vaḳt selāmet bulur. Kime ki anuŋ biş ḥissi sālim ola, niteki beden o vaḳt 9
ṣıḥḥat bulur. Ki anuŋ bu ḥavāss-ı ḫamse ki ḫiẓmet-gārıdur. Selāmet bulalar imdi bu
ḥavās 10 ki bedendedür. Bunlaruŋ ile ʿālim şehādeti idrāk ider. Meṣelā görmek ve
işitmek ve dutmaḳ ve bilmek ve dadmaḳ 11 dur. Bu ʿālemde bedenüŋ ḫiẓmetin iden
bunlardur. Buncılayın biş daḫı ḳalbuŋ vardur. Ol 12 ʿālemde ḳalbuŋ ḫiẓmetin anlar ider.
Ve ḳatī ki bunlar salīm olalar. Ne denlü ki ġayb ʿāleminde göze 13 görinmez nesneler
var ise ḳalb bunlaruŋ vāsıṭasıyla idrāk ider. Şöyle ki ḳalb göziyle 14 mabṣarāt-ı ġaybı
görür ve ḳalb ḳulaġıyla mesmūʿāt-ı ġaybı işidür. Ve Ḥaḳḳ kelāmın 15 işidür. Ve ḳalb
şāmmesi birle revāyiḥ-i ġaybī ḳokuların tanır. Ve ḳalb ẕāyiḳası 16 birle maḥabbet ve
ḥalāvet-i īmān ve leẕẕet-i ʿirfān ḥāṣıl ider. Niteki ḥiss-i lems ki dutmaḳdur. 17

(65b)

Bedende cemīʿ aʿżā da vardur. Zīrā dükeli ʿażānuŋ dutmaḳ elinden gelür. Ancılayın
ʿaḳıl 1 daḫı ḳalbe lems yirindedür. Zīrā cümle-i ḳulūb ʿaḳıl vāsıṭası birle her neyi
gerekse bilmek 2 elinden gelür. Ve her kimüŋ ki bu biş ḳalb-i ḥisleri saġ u salīm ola.
Pes anuŋ ḳalbi 3 ṣalāḥiyyetde olur. Ve bedeni daḫı āzād olur. Her āfātdan ve her kimüŋ
ki bu ḥisleri selāmet 4 olmadı, ḳalbi daḫı fesāda vardı. Ve cümle teni daḫı helāk oldı.
Niteki Ḫoca ʿaleyhisselām buyurdı: 5 إن في جسد ابن آدم لمضغة إذا صلحت صلح لها
سائر الجسد الحديث ve Ḥaḳḳ Taʿālā Ḳur'ān'da hemīn 6 bu maʿnī buyurur kim her kimüŋ
ḳalbi, ḥisleri selāmet oldı, ol necāt buldı. Derecāt 7 ḥāṣıl ḳıldı ki إلا من أتى الله بقلب سليم
ve her kimüŋ ki bu ḥislerinde ḫalel ve noḳṣān vardur. Pes 8 ol şaḫṣ cehennemidür ki
ولقد ذرأنا لجهنم كثيرا من الجن والانس لهم قلوب لا يفقهون بها ولهم أعين لا يبصرون بها 9
ve hem daḫı bir yirde buyurur ki 10 لهم آذان لا يسمعون بها صم بكم عمي فهم لا يعقلون
ve daḫı buyurur ki فانها لا تعمى الابصار ولكن تعمى القلوب التي في الصدور 11 Bu maʿānīden Ḳur'ān'da
coḳdur. Pes maʿlūm oldı ki taṣfiye-i ḳalb kendünüŋ ḥavās-ı selāmet 12 olmaḳda imiş.
Ve daḫı terbiyet-i ḳalb hem göŋli Ḥaḳḳ ḥażretine yöneldmekdedür. Ve Ḥaḳḳ'dan
ġayrıdan 13 yüz döndürmekdedür. Niteki İbrahīm ʿaleyhisselām cünki Ḥaḳḳ'dan
ġayrıya naẓar eyledi. Pes kendüye 14 ṣayru didi. Niteki buyurur: فنظر نظرة في النجوم فقال إني سقيم
ve ḳatī ki ol marażdan ṣıḥḥat 15 buldı. Ḥaḳḳ ṭarafından ki فإذا مرضت فهو يشفين pes

teveccüh ḥażrete ḳılub andan özgeden **16** oldı. Andan ayıtdı ki إِنِّي بَرِيءٌ مِمَّا تُشْرِكُونَ إِنِّي وَجَّهْتُ وَجْهِيَ لِلَّذِي فَطَرَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ **17**

(66a)

حَنِيفًا وَمَا أَنَا مِنَ الْمُشْرِكِينَ ve daḫı şöyle bilgil ki bu ḳalbuŋ dört dürlü eṭvārı vardur. **1** Ve her ṭavrında öküş ʿacāyibler ve bī-ḥad maʿnīler coḳdur. Nice kitāblar anı şerḥ itmege **2** vefā idemez. Görmezsin ki Ḫoca İmām Muḥammed Ġazālī (Raḥmet Allah ʿAlī) bir mücelled kitāb düzmişdür. **3** Ḳalbuŋ ʿacāyibde henüz on nevʿinde bir nevʿini beyān itmemişdür. Ammā mü'ellif-i kitāb **4** (Raḥmet Allah ʿAlī) bu muḫtaṣarda her nesneden bir remz-i müfīd dimişdür. İmdi göŋli ḥāżır dut **5** ki göŋül sözi söylenür. Eger göŋlüŋ var ise işitgil ve şöyle bilgil ki bu kalb gök **6** gibidür. Ādemīde ve tan yir miṣālindedür. Zīrā ki cān güneşi göŋül güŋinde ṭoġar. **7** Tan yirine nūrın saçar. Pes ol tan nūrı ḥayāt birle diri ḳalub münevver eyler. **8** Ve daḫı niteki bu yir yidi ıḳlīmdür. Ve gökler daḫı yidi ṭabaḳadur. Tan daḫı yidi **9** ʿużvdur. Ve ḳalb daḫı yidi ṭavrdur. Yidi ḳat gök meṣābesinde ki وَفَوْقَكُمْ أَطْوَارًا **10** niteki yirden her ıḳlīmüŋ bir ḫāṣṣiyyeti vardur. Şöyle ki ol ḫāṣṣiyyet daḫı birinde yoḳdur. **11** Ve hem anda bir dürlü nesne biter ki ol daḫı birinde bitmez. Pes ancılayın Ādem'üŋ her bir ʿużvında **12** bir dürlü ḫāṣṣiyyet vardur. Ve bir nevʿ iş ẓāhir olur ki ol bir ʿużvda daḫı yoḳdur. **13** Şöyle ki gözden görmek ḥāṣıl olur. Ve ḳulaḳdan işitmek ve dilden söylemek ve elden dutmaḳ **14** ve ayaḳdan yürimek ẓāhir olur. Bunlaruŋ her birisi özgesinüŋ işin işleyemez. Göz ile **15** söylemek mümkin degüldür. Ve ḳulaġ ile dutmaḳ hem mümkin degül. Ḳalanını daḫı böyle ḳıyās eyle. **16** Ve niteki gögüŋ ṭabaḳası yidi yılduzuŋ biridür kim anda seyr ider. Ḳalbuŋ daḫı yidi ṭavrı vardur. **17**

(66b)

Her bir ṭavrı bir güherüŋ maʿdenidür ki النَّاسُ مَعَادِنٌ كَمَعَادِنِ الذَّهَبِ **1** وَالْغَضَبُ **2** أَنْ تَشْرَحَ İmdi ḳalbuŋ evvelki ṭavrına ṣadır dirler. Ve ol İslām güherinüŋ maʿdenidür ki اللَّهُمَّ صَدِّرْ لِلْإِسْلَامِ فَمَنْ عَلَى نُورٍ مِنْ رَبِّهِ ve her vaḳt ki İslām nūrından **3** maḥrūm ḳıla. Pes küfr ve ẓulmet maʿdeni olur ki وَلَكِنْ مَنْ شَرَحَ بِالْكُفْرِ صَدْرًا ve daḫı şeyṭānuŋ **4** vesāvisi yiri olur ki يُوَسْوِسُ فِي صُدُورِ النَّاسِ- vesvesenüŋ maḥalli ṣadrdur. Ol ḳalbuŋ **5** derisidür. Andan içerü vesvese girmez. Zīrā ki ḳalb bir ḥaḳīḳatdur ki āsumān ṣıfatında **6** dur. Şeyṭanuŋ ḫod göge cıḳmaġa zehresi yoḳdur ki وَحِفْظًا مِنْ كُلِّ شَيْطَانٍ رَجِيمٍ **7** Geldük imdi ikinc ṭavrına ḳalb dirler ve ol īmān maʿdenidür ki كَتَبَ فِي قُلُوبِهِمُ الْإِيمَانَ **8** ve daḫı ʿaḳıl nūrınuŋ maḥallidür ki لَهُمْ قُلُوبٌ يَعْقِلُونَ بِهَا ve daḫı görmekligüŋ maḥallidür **9** ki فَإِنَّهَا لَا تَعْمَى الْأَبْصَارُ وَلَكِنْ تَعْمَى الْقُلُوبُ الَّتِي فِي الصُّدُورِ ücünci ṭavrına

şeġāf **10** dirler. Ve ol maḥabbet ve ʿışḳ ve şefaḳat maʿdenidür ki -قد شغفها حبا ḫalḳuŋ sevgüsi şeġāf **11** dan ona gecmez. Dördünci ṭavrına fuād dirler. Ve ol maʿden-i müşāhede ve maḥall-i keşüf **12** rü'yetdür. Niteki buyurur: ما كذب الفؤاد ما رأى Andan şoŋra bişinc ṭavrına ḥabbet **13**ü'l-ḳalb dirler. İmdi ol Ḥaḳḳ Taʿālā maḥabbetinüŋ yiridür. Ol ḫāṣlaruŋ olur. Hic maḫlūḳuŋ **14** maḥabbeti anda sıġmaz. Niteki dimişlerdür: هواي ويكري در ما نكنجد دوئي سر پيش از ين سودا نباشد **15** Altıncı ṭavrına süveydā dirler. Ol maḥall-i mükāşifāt ve ʿulūm-ı ledünnī yiridür. **16** Ve daḫı menbaʿ-i ḥikmetdür. Ve Ḥaḳḳ Taʿālā'nuŋ esrārı ḫazīnesidür ki -وعلم آدم الاسماء **17**

(67a)

كلا maḳāmıdur. Ve daḫı anda niçe ʿulūm keşf olur ki melāīke andan bī-ḫaberdür. Niteki **1** Şeyḫ buyurur: Ḳaddes-Allāh rūḥa ای کرده غمت غارت هوش دل ما درد تو زده خانه فروش دل ما **2** بستری که عقدسیان ازان بی خبرند عشق تو فرو کنت بکوش دل ما **3**

İy yar ġamuŋ sinüŋ ʿaḳlumı ḳılur bī-hūş Derdün bu göŋül mülkin yaġmaya viribdür uş **4**
İy sır ki muḳaddis yitişmediler aŋa Her dem bu benüm semʿüm ider kuş **5**

Yidinci ṭavrına münhecü'l-ḳalb dirler. Ve ol Ḥaḳḳ tecellisinüŋ envār-ı maḥallidür ولقد كرمنا **6** بني آدم sırrı budur. Bu nevʿ kerāmet hic yaradılmışa olmadı. Daḫı olacaḳlayın degüldür. **7** İmdi şöyle bilgil ki bu ḳalbuŋ tamām ṣafāsı andadur ki her āfetden selāmet bula. **8** في قلوبهم مرض rencinden bi'l-külliye āzād ola. İmdi anuŋ selāmetinüŋ ʿalāmeti işbudur **9** ki bu yidi eṭvār ki didük kendünüŋ ḫiẓmeti vaẓīfesini yirine getüre. Ḥaḳḳ emrine **10** muvāfıḳ ve her biri kendü maḳāmında ʿubūdiyyet edeblerinüŋ şarṭını saḳlaya. Beden ile **11** yidi ʿużvdur. Yidi ʿużv üzere secde farż oldı. Niteki Ḥażret-i Risālet ʿaleyhisselām **12** buyurur ki: امرت ان اسجد على سبعة آراب Ancılayın göŋül daḫı yidi ṭavrdur. Yidi ṭavr **13** üzerine secde vācibdür. Anuŋ sücūdı oldur ki yüzini maḫlūḳātdan döndüre. Dünyānuŋ **14** yimesi ve imcesinden fāriġ ola. Kendünüŋ cümle varını Ḥaḳḳ ṭarafına müteveccihduta. Andan **15** artuḳ nesne istemeye. **Beyt:**

İlahi seni senden şayet Beni benlik niçe bir yāre senden

ve daḫı **16** bu yidi ṭavr ile başını ḫiẓmet işiginden bir laḥẓa ḳaldurmaya. **Beyt: 17**

(67b)

ای دل تو هزار سجن بر پیش دخش کان سجن کهن بر صفا زی بود **1**

Ammā şöyle bilgil ki bu göŋlüŋ evvel emrde oġlanlıġı vardur. Ve hem ḫastalıġı vardur. Bu **2** didügümüz nesneleri beşer yimez, tā anı terbiyet itmeyince kendünüŋ bülūġiyyetine degin. İmdi anuŋ terbiyeti **3** şerīʿatuŋ sırrı birle olur ki aŋa ṭarīḳat dirler. Pes aŋa tīmār mücerreb muʿāleceler ile **4** olur. Şöyle ki Ḳur'ān ol muʿāleceleriyle daḫı

mücerreb edviye birle ṭubuṭludur. Niteki buyurur: 5 وَنُنَزِّلُ مِنَ الْقُرْآنِ مَا هُوَ شِفَاءٌ وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ. İmdi bu göŋül ṭabībleri ki meşāyiḫdür. 6 Bu göŋül muʿālecesinde dürlü dürlü iḫtilāfları vardur. Ammā hic bir ḳānūn-ı Ḳur'ān'dan 7 ḳadem daşa başmadılar. Bir nicesi tebdīl-i aḫlāḳda düdişdiler. Her yaramaz şıfat ki insān 8 şıfatlarından vardur. Ādem'de ol şıfatı bir eyüsi birle daḫı anuŋ muḫālifiyle muʿālece 9 ḳıldılar. Tā ol şıfatı eyüye döndürdiler ki الْعِلَاجُ بِالضِّدِّ meşelā cünki dilediler 10 buḫūl şıfatını gidereler. Zīrā ki ol marażdur. Tā ki saḫāya döndereler. Aŋa beẕl ile muʿālece 11 ḳıldılar. Daḫı ġażab şıfatını ḥilm ile tīmār itdiler. Ḥırş şıfatını terk-i dünyā birle muʿālece 12 ḳıldılar. Beşere şıfatını ki çoḳ yimekdür. Aclıġ ile tedbīr itdiler. Şehvet şıfatını terk-i 13 leẕẕāt ve mücāhede birle ʿilāc itdiler. Niteki ṣūret ṭabībi ḥarāreti defʿ itmek 14 istese bārid şerbetler ile muʿālece ḳılur. Ve ḳatī ki bürūdeti defʿ itmek istese ıssı 15 maʿcūn birle ider. Bunuŋ üzerine ḳıyās eylegil. İşde bu ṭarīḳ hemʿaḳla ve hem şerʿe 16 muvāfiḳdur. Ve līkin uzun ʿömürler gerek. Tā ki bir şıfat tebdīl ola. Ol daḫı bi'l-külliye 17

(68a)

tebdīl olmaz. Zīrā ki bu şıfatlar insānuŋ cibillisidür. Bilā yaradılmışdur لَا تَبْدِيلَ لِخَلْقِ اللَّهِ 1 Hem maḳṣūd bu şıfatları bi'l-külliye gidermek degüldür. felāsife hükemā bundan ġalaṭa düşdiler. 2 Verdiler ʿömrlerin bu şıfatları tebdīl itmege ṣarf itdiler. Enbiyāya mütābaʿatı vācib görmediler. 3 Belki kendülerüŋ ʿaḳlıyla iş işlediler. Bilmediler ki ʿaḳıldan daşda ne deŋlü āletler vardur. 4 Niteki didük ṣandılar ki dükeli ālet ʿaḳıldur. ʿAḳluŋ āfeti ḫod şıfata ẕemīmedür. Ol nice tebdīl 5 olsun ḥamīdeye. Pes her niteki iḳdām itdiler. ʿAḳıl naẕarıyla itmek itdiler. Ayıtdılar kim bizüm 6 ʿaḳlumuz ve ʿilmümüz vardur. Enbiyāya uymaġa iḫtiyācumuz yoḳdur. Peyġāmber ol şaḫṣa gerek ki 7 ol cāhil güm-rāh ola. ʿAḳlı kim ola bilmediler ki ʿaḳılda yuḳaru daḫı āletler vardur ki biŋ ṭabaḳa 8 ʿaḳıldan yigrekdür. Meşelā ḳalb-i ḥaḳīḳī ve sır ve rūḥ ve ḫafī gibi. İmdi ʿaḳl ile bu nesneleri bilmek 9 mümkin degüldür. ʿAḳıl ḫod kendüyi bilmekde ʿācizdür ki ne nesnedür. Ve hem ḫastalıġı vardur. İmdi 10 ṣayru ṣayruya nice tīmār ḳılsun. Niteki dimişlerdür: اَلطَّبِيبُ يُدَاوِي وَالطَّبِيبُ مَرِيضٌ 11 Lā-cirem Ḥaḳḳ Taʿālā anlaruŋ ʿaḳlī ve naẕarī muḳābelesinde buyurdı ki اِنَّهُمْ يَسْتَهْزِءُونَ وَيَخْدَعُونَ 12 فِي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ. Geldük imdi ol ṭāyife ki ʿömrlerin ṣarf itdiler. Tebdīl-i aḫlāḳda 13 düdişdiler ḳānūn-ı şerʿ üzere. Ve ḳatī ki bir zamān mücāhede ve riyāżet yoldan cıḳar 14 salar ikileyin tosunlıġa başlar. Evvelkiden fesādı artuḳ olur. Niteki bir atı 15 coḳ bağlasalar, coḳ acıġur. Ol vaḳt ki bağdan anuŋ ḥırṣı daḫı ziyāde olur. 16 İmdi cemīʿ insānuŋ yaramaz şıfatları daḫı bu resmedür. Eger bir kişi bir zamān bir şıfatuŋ tebdīlne meşġūl olsa 17

(68b)

ve ḳatī ki anı ḳoyub bir ṣıfata daḫı şürūʿ itse ol evvelki ṣıfata ḫalel irişür, saʿy-ı żāyiʿ **1** olur. Pes bu iş ḫuşk-ı mücāhede birle başa gelmez. Niteki bir vaḳt Ḥüseyn-i Manṣūr **2** İbrahīm Ḫavāṣṣ'a رحمة الله عليه sūāl eyledi ki sen ne maḳāmdasın. Pes ol cevāb **3** virdi ki فَوَّضْتُ نَفْسِي فِي مَقَامِ التَّوَكُّلِ مُنْذُ ثَلَاثِينَ سَنَةً Yaʿni otuz yılduz nefsüme riyāżet **4** virürem. Maḳām-ı tevekkül icre riʿāyet iderem, didi. Andan Ḥüseyn ayıtdı ki أَرْدْتَ أَفْنَيْتَ **5** عَمَلُكَ فِي عِمَانِ الْبَطْنِ وَأَيْنَ أَنْتَ مِنَ الْفَنَاءِ بِاللَّهِ Yaʿni sen ʿömrüŋi ḳarnuŋ ʿamāretinde gecürdün. **6** Pes ne vaḳt fenā-fi-llah mertebesine yitişürsin. İmdi ʿāşıḳlar ṭarīḳī özgedür. Zāhid **7** ler yolı özgedür. Niteki dimişlerdür ریاضت زبان زبانی دیگرست فلاشی و رندیست سر ما یا عشق قرای زاهدی جز دوزخ فردوس مکانی دیگرست **8** جهان دیگرست **9**

Bine bu dilden özge bir dürlü daḫı vardur zübān Tamudan ucmaḳdan ona biz özge dutmışuz mekān **10**
ʿIşḳuŋ ulū sermāyesi rindi vü ḳallāşı durur Taḳvā vü ve bu zühd ü ṣalāḥ ol bir cihāndur iy cüvān **11**

Pes muḥaḳḳiḳler ṭarīḳī bunuŋ üzerinedür ki evvel emürde taṣfiye-i ḳalbe meşġul olurlar. Tebdīl-i aḫlāḳa **12** muḳayyed olmazlar. Zīrā taṣfiye-i ḳalb cünki el vire, teveccüh şarṭıyla ḥāṣıl ola. Pes Ḥaḳḳ Taʿālā **13** nuŋ feyżine ḳābiliyeti olmış olur. Ol feyż berekāt ile behl zamānda ol ḳadar yaramaz ṣıfatlar tebdīl **14** olur ki nice yıllar mücāhede ve riyāżet birle ḥāṣıl olmazidi. İmdi taṣfiye-i ḳalbuŋ şarṭı ol **15** dur ki evvel tecrīd-i ṣūrı ḳıla. Yaʿni terk-i dünyā ḳıla. Ve ʿuzlet-i iḫtiyār ide. Ol ʿādetler **16** ki ṭabīʿat anuŋ ile üns bulmışdur. Anlardan gece. Tā ki tefrīd-i bāṭınī mertebesine yitişe. Ol **17**

(69a)

oldur ki bāṭınī her maḥbūbdan iʿrāż eyleye. Ḥaḳḳ'dan özge nesneye meyl itmeye. Andan **1** ṣoŋra tevḥīd ki فَاعْلَمْ أَنَّهُ لَا إِلَٰهَ إِلَّا اللَّهُ dur. Anuŋ sırrı yüz göstere. İmdi tevḥīdüŋ **2** daḫı maḳāmātı vardur. Meşelā tevḥīd-i īmānī ve tevḥīd-i īḳānī ve tevḥīd-i iḥsānī ve tevḥīd-i ʿayānī **3** ve tevḥīd-i ʿaynī gibi. Mādām ki bu cümlesinüŋ leẕẕetlerinden dadmaya, vaḥdāniyyet irişmeye, ḥaḳīḳat-ı **4** vaḥdete irişmeye. Kim bu deryānuŋ sāḥili aḥadiyyetdür. Ve bu māḳāmlaruŋ şerḥi ṭūl-ı dırāz **5** dur anuŋ yiri. Geldük imdi maḳṣūd oldur ki tebdīl-i aḫlāḳ ḥāṣıl olmaz. İllā taṣfiye-i ḳalb **6** ve teveccüh ü sır birle olur. Cünki mürīd-i ṣādıḳ ḳudreti yitdükce tecrīd-i ṣūrı ve tefrīd-i bāṭını **7** ḥāṣıl itse taṣfiye-i ḳalbe ḳadem başar. Ḫalvete mülāzemet ve ẕikre müdāvemet itmek ile tā ki ḫalvetde **8** bu ẓāhir ḥavās işden ḳala. Göz görmekden ve ḳulaḳ işitmekden ve el dutmaḳdan ve ḳatī ki **9** böyle olsa ṭaşradan āfetden ḳalb selāmet bulur. Zīrā ḳalbe āfet ve ḥicāb irdügi **10** bunlardandur. Ol vaḳt ki bunlar bağlansa āfetlerden emīn olur. Niteki dimişlerdür: Beyt:

11 12 Andan vesvese-yi şeyṭānī ve dağdağa-yı nefsānī ḳalur. Mülāzemet-i ẕikri ve nefy-i ḫavāṭır birle 13 kesilür. Cünki bundan daḫı ḳurtıla. Ẕikrden ẕevḳ, şafā bulmağa başlar. Pes ẕikir dilden 14 göŋile irişür. Yaʿni göŋül ẕikre başlar. Ol ḥicāblar ki göŋülde vardur. Ẕikir nūr ile 15 göŋülden gitmege başlar. Ẕikir nūrı göŋül cevherine doḳınur. Göŋülde ḫavf ẓāhir olur ki 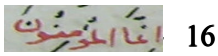 16 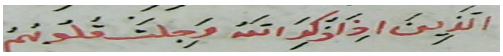 Andan ḳasāvet giderleyin ẓāhir olur ki 17

(69b)

Ve ḳatī ki ẕikre mülāzemet ḳıla. Ẕikir sulṭānı göŋül vilāyetine segirdim şala. Göŋülde Ḥaḳḳ'dan 1 özge her nenüŋ muḥabbetin bulsa ḳamusını yaġma ḳılur. Baş murāḳabeden götürmez. **Beyt: 2** 3 Cünki ẕikir sulṭānı göŋül vilāyetinde sākin olub ḳārar duta. Ḳalb ol vaḳt ẕikirle üns 4 ḥāṣıl ider. Andan artuḳ nesneden vaḥşet bulub müteneffir olur. Niteki buyurur. 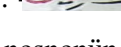 5 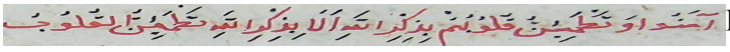 Mādām ki bir nesnenüŋ maḥabbetini 6 göŋülde bulabilsün. Ki henüz göŋülde küdüret ve ḫastalıḳ bāḳīdür. Girü anı ẕikir mışḳalı 7 birle şayḳal urub ve nefy-i māsivā şerbeti birle gidermek gerekdür. Tā ki Ḥaḳḳ endīşesinden 8 ġayrı nesne ḳalmaya, cümlesi fānī ola. Ve ẕikir ḳamusınuŋ ḳāyim maḳāmı ola. **Beyt: 9** 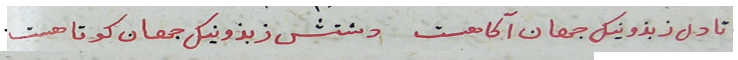 10 11

Tā ki göŋül eyüden yatludan olur āgāh Pes anuŋ eli ḳamu nesneye olur kūtāh 12
Bundan ol bir göŋül idi ki pür endīşe idi İmdi girü ṭubuṭludur Lā İlahe İllallah 13

Bu vaḳtda ʿışḳ sulṭānı salṭanat ʿālemini göŋül şehrine virir. Tā ki ol ʿālemi göŋül cān 14 ıḳlīminüŋ her cārsūsı başında dikeler. Ve daḫı şevḳ şaḥnesi ki Cellād-ı Ḥażret'dür. Aŋa 15 buyurur: Tā ki ol ḳallāş nefsi ġayret ipiyle ṭutub ṭaleb kemendin boynına gecüre. Andan göŋül 16 siyāset-gāhına getüre. Tā ışḳ sulṭānınuŋ ʿalemi dibinde ẕikir ḳılıcıyla anuŋ hevāsı başını 17

(70a)

kese. Andan iḫlāṣ aġacında asa, ḳoya. Tā ki ol şeyāṭīn-i ḥarāmīleri ki nefsüŋ yoldaşlarıdur. 1 İşidib ve bu siyāset-i sulṭānīyi görüb şehri ḥasdan ḥalı iderler. Ve bu ıḳlīmden raḫtların 2 dişirüb zaḥmet ü ġavġāyı götüreler. Cünki Pādişāh'uŋ ʿalemi şehre gire. Şehrde ne denlü evbāş u 3 ḳulamāş var ise ṣıfāt-ı ẕemīmeden cümlesi ʿaciz kefenini boynlarına dolayub teslīm ḳapusına yüz 4 uralar. Andan ayıdalar ki eger ḳaṣṣāb iseŋ boġazla bizi, eger sulṭān iseŋ 5 bağışla bizi. **Beyt:** 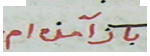

6 Pes sulṭān-ı ʿışḳ ne deŋlü ḥırlu ve ḥırsuz ṣıfāt-ı nefs varise her yaramaz 7 dan anlara tevbe virür. Andan ḫiẕmet ḫilʿatını ekinlerine bıraġur. Daḫı göŋül dergāhınuŋ serheng 8 ligini ve ḳapu cılġını anlara ısmarlar ki maṭlūb anlardan bu idi. **Beyt:** 9 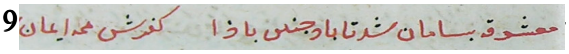 10 Cünki göŋül şehri ġavġādan emīn oldı. Ve ḳalb āyinesi ṭabīʿat jengārından pāk oldı. 11 İmden girü cemāl-i ṣmediyyet bārıgāhına yaradı. Bu kez ʿışḳ sulṭānı kendüsi ṣaḥne vü sālār olur. 12 Göŋül taḫtında ḳarār idib, ʿaḳlı vezīr idib yanına alur. Göŋül şehrini aḫlāḳ-ı ḥamīde cevāhiri 13 birle bezer. Kim ol iḫlāṣ ve yaḳīn ve tevekkül ve ṣıdḳ ve mürüvvet ve fütüvvet ve cūd ve saḫā 14 ve ḥayā ve şecāʿat daḫı envāʿ-ı ṣıfāt-ı ḥamīde birle ārāste ḳılur. Nedür cānum ḥikāyet ne 15 sulṭān-ı ḥaḳīḳī ḫalvet göŋül serāyına gelür ve dost-ı ḳadīmi cemāl u celāl tutuḳından yüzin 16 gösterür. İkileyin Lā İlahe İllallah cārūsı bu bārıgāhı ṣıfāt-ı ḥamīde ḫāṣakilerinden daḫı ḫalvet ḳılur. 17

(70b)

Zīrā ki nefy-i ġayreti ġayret idib kimseyi ḳomaz. Pes göŋül ki ḳadīm-i ʿāşıḳ-ı suḫtedür. Yaʿḳūb 1 gibi beytü'l aḥrānda kim ol sīnedür. Sākin olmışdur. Gerek ki Yūsuf cemāliyle gözi açıla. Bu sīne-yi 2 vezīr anı Yūsuf cemāliyle Gülşen ḳıla. Ġamdan şādılıġa irişe. Ve miḥnetden devlete yitişe. Ve firāḳ 3 şiddetinden viṣāl niʿmetine ulaşa. **Beyt:** 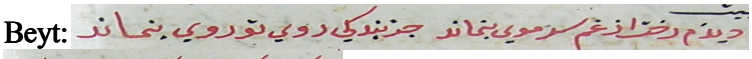 4 - 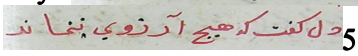 5

Yüzüŋi gördüm ġam gitdi göŋülden derḥāl Seni bulan göŋile nicesi yol bula melāl 6

Pes ayıtdum göŋüle bundan dilegüŋ varsa dile Göŋül ayıtdı dilek baŋa bu dem farż u muḥāl 7

Bu maḳāmda göŋül kendünüŋ maḳṣūd-ı aṣlīsine irişür. Ol ṣafā-yı aṣlī ki evvel var idi. Girübulur. 8 Ol nefsüŋ ṣıfāt-ı ẕemīmesi ki bunca ʿömrler birle mücāhede-yi ḫuşk ile mübeddel olmazdı. Ẕikrüŋ bu 9 kīmyā-gerliginde daḫı teveccüh-i ḳalb berekātında cümlesi ṣıfāt-ı ḥamīdeye döndi. Bir kezden ḫiẕmete 10 boyun virdiler bundan ṣoŋra Ḥaḳḳ'uŋ buyruġı cemīʿ aʿżā ve ṣıfāt üzerine ġālib oldı ki 11 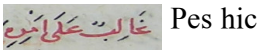 Pes hic bir ʿużv ve bir ṣıfat kendü birle elinden gelmez ki iş işleye. 12 İllā Ḥaḳḳ Taʿālā işāreti birle kim dimişdür 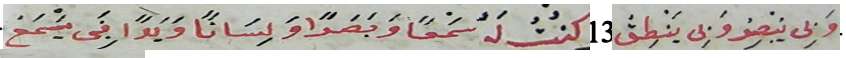 13 Lā-cirem bu maḳāmda göŋül Ḥaḳḳ ṣıfātınuŋ maẓharı 14 olur. Cünki ṣıfāt iki nevʿ idi. Ya ṣıfāt-ı luṭf ya ṣıfat-ı ḳahr. Pes göŋül daḫı vaḳt 15 olur ki ṣıfat-ı luṭf ile ẓāhir olur. Ve gāh olur ki ṣıfat-ı ḳahr birle ẓāhir olur. Dāyim bu iki ṣıfatuŋ 16 taṣarrufı altında olur. Ḫoca ʿaleyhisselām bundan buyurdı ki 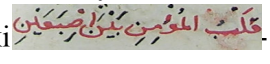 17

(71a)

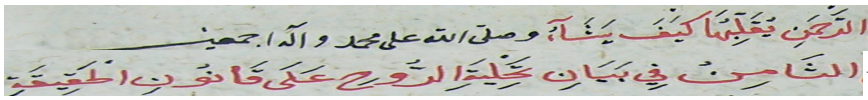
1 الفصل الثامن في بيان خلق الروح على قانون الطبيعة Yaʿni sekizinc **2** faṣıl taḥlīye-i rūḥ beyān ider. Ṭarīḳ-i ḥaḳīḳat üzere قال الله تعالى يسألونك عن الروح **3** قل الروح من امر ربي وقال النبي صلى الله عليه وسلم الارواح جنود مجندة فما تعارف **4** منها ائتلف وما تناكر منها اختلف. ʿazīz men. Bilgil ki insānuŋ rūḥı emr ʿālemindendür. **5** Anuŋ Ḥaḳḳ ḳurbetine bir iḫtişāṣı vardur. Şöyle ki hic mevcūduŋ buncılayın iḫtişāṣı yoḳdur. **6** İmdi ʿālem-i emr ol ʿālem dirler ki anı taḳdīr itmek ḥisāb ile ya ḳıyās ile mümkin degüldür. Ḫalḳ **7** ʿāleminüŋ ḫilāfınca ki anı ḥisāb idib ḳıyāslamaḳ mümkindür. Ve daḫı bilmek gerek ki emr **8** adı ʿālem-i ervāḥa andan ötrü oldı ki **"Kün"** ḫiṭābıyla ḥāṣıl oldı. Hic zamāna mevḳūf **9** olmadın ve hem māddeye muḥtāc olmadın egerçi ʿālem-i ḫalḳ daḫı **"Kün"** ḫitābıyla ẓāhir oldı. Ammā mā **10** dde vāsıṭāsı birle ve zamāna mevḳūf olmaġ ile oldı. Niteki buyurur: خلق السموات والارض **11** في ستة ايام. ammā ol işāret ki Ḥaḳḳ Taʿālā buyurdı: قل الروح من امر ربي. Yaʿni ḳāf-ı nūn **12** menşe'inden "Kün" ḥitābı ẓāhir olub bir bedīʿ ḳudret birle ki māddeye muḥtāc olmadın bir **13** ḥayāt vücūda geldi. Ki ol ḥayāt Ḥaḳḳ Taʿālā'nuŋ ḳayyūmlıġı ṣıfatıyla imdi ʿālem-i ervāḥuŋ **14** aṣlı ve māddesi ol ḥayāt olmışdur. Ve ʿālem-i ervāḥ aṣlı ve māddesi düşmişdür. ʿĀlem-i melekūtuŋ **15** ve ʿālem-i melekūt aṣlı ve māddesi gelmişdür. ʿĀlem-i milküŋ imdi ol ʿālem ki bu ḥavās birle idrāk **16** olmaz. Aŋa ʿālem-i melekūt dirler. Ve ol ʿālem ki bu göz ile görinür ve semʿ ile işidilür. Aŋa ʿālem-i mülk dirler. Ancılayın **17**

(71b)

hem ʿālem-i ġayb ve ʿālem-i şehādet daḫı dirler. İmdi şöyle bilgil ki cemīʿ ʿālem-i mülk ve ʿālem-i melekūt birle ḳāyim **1** dür. Ve ʿālem-i melekūt, ʿālem-i ervāḥ birle ḳāyimdür. Ve ervāḥ rūḥ-ı insānī birle ḳāyimdür. Ve rūḥ-ı insānī **2** Ḥaḳḳ Taʿālā'nuŋ ḳayyūmlıġı ṣıfatıyla ḳāyimdür. سبحان الذي بيده ملكوت كل شيء واليه ترجعون **3** Pes her ne kim ʿālem-i ġayb u şehādet icre ẓāhir olur, dükelisi vāsıṭa birle ẓāhir olur. İllā vücūd-ı **4** insānī degül. Zīrā evvel anuŋ rūḥı **"Kün"** işāreti birle ẓāhir oldı. Vāsıṭasuz ve hem anuŋ ḳalbī ṣūreti. **5** Yaʿni bedenī ṣūretinüŋ taḫmīri daḫı vāsıṭasuz oldı ki خمرت طينة آدم بيدي اربعين صباحا **6** girü ol vaḳt ki rūḥ ile beden cemʿ oldı. ونفخت فيه teşrīfi bī-vāsıṭa ḥāṣıl oldı. Ve hem iżāfeti **7** من روحي iḫtişāṣı vāsıṭasuz müyesser oldı. Yaʿni bir rūḥ ki ol ḥayydur, benüm ḥayātum birle. Niteki **8** vücūd-ı rūḥuŋ īcādını kendü emriyle ḳıldı ki من امر ربي didi. Ancılayın anuŋ ḥayātı ki Ḥaḳḳ'uŋ **9** muḥī ṣıfatındandur. Anuŋ īcādını hem ol Ḥażret'e iżāfet itdi ki - من روحي - bu bir ʿaceb daḳīḳa

10 dur. İmdi şöyle bilgil ki rūḥuŋ kemāl-i mertebesi anı şıfāt-ı rübūbiyyet birle taḥliye itmekdedür. 11 Tā ki ol Ḥażret'e ḫalīfe olmaġa lāyıḳ ola. Ve līkin bu maʿnīde ehl-i sülūkuŋ meẕāhibi muḫtelifdür. 12 bir nice ṭāyife anuŋ üzerine ittifāḳ itdiler ki mādām ki tezkiye-i nefs ḥāṣıl olmaya. Taḥliye-i rūḥ 13 hergiz müyesser olmaz. Ve bir ṭāyife daḫı ayıtdılar kim taḥliye-i rūḥ olmadın tezkiye-i nefs mümkin degüldür. 14 Şol ṭarīḳ üzere ki taṣfiye-i ḳalb faṣlında şerḥ oldı. Ammā mü'ellīf-i kitāb rūḥa Allah ʿAley(hisselām) 15 şöyle buyurdı ki: "Bizüm meşāyiḫmüz ḳaddes-Allah ervāḥum" dimişlerdür ki eger bir kişi ʿömrini tamām tezkiye-i nefs 16 de ṣarf eylese nefs-i tamām müzekkī olmaya. Ve daḫı taḥliye-i rūḥa irişmeye. Līkin bu ḳadar var ki cün nefsi 17

(72a)

şerʿ ḳaydı birle muḥkem baġlayalar. Yüzin taṣfiye-i ḳalbe ve taḥliye-i rūḥa yöneldiler. Bu ḳażiyece ki 1 buyurdı: مَنْ تَقَرَّبَ إِلَيَّ شِبْرًا تَقَرَّبْتُ إِلَيْهِ ذِرَاعًا - Ol vaḳt elṭāf-ı ilahi İstiḳbāl 2 idib ʿināyet ceẕebātınuŋ taṣarrufları ẓāhir olub rübūbiyyet faẕlı fāyiż olmaġa başlar 3 ki مَنْ أَتَانِي يَمْشِي أَتَيْتُهُ أُهَرْوِلُ ḥaḳḳā şöyledür ki bir laḥẓa icinde ol ḳadar tezkiye-i nefs 4 ḥāṣıl olur ki cemīʿ ʿömri mücāhede eylemekde münevver olmazdı. Niteki Ḫoca ʿaleyhisselām buyurdı: 5 جَنِّبْنِي مِنْ جَنَابَاتِ الطَّوْقِ نَعُوذُ بِكَ مِنَ الْمُتَعَلِّقِينَ Ammā şöyledür ki rūḥ evvel ḥāletde oġlan 6 ṣıfatındadur. Aŋa terbiyet itmek gerek. Tā ki taḥliye müstaḥiḳḳ lāyıḳ ola. Zīrā mādām ki rūḥ kendü 7 mekānında idi. Bu cisme taʿalluḳ dutmamış idi. Bir ṭıfıl miṣālinde idi ana raḥminde. 8 Tā ki ṭıfluŋ ana raḥminde bir münāsib ġıdāsı vardur. Aŋa lāyıḳ ve daḫı ʿilmi ve aŋlamı vardur. 9 Ol maḳāma muvāfıḳ ve līkin dürlü dürlü ġıdālardan ve ol maʿrifetler ki ṭoġduḳdan ṣoŋra 10 ḥāṣıl olur. Andan maḥrūm idi. Pes ancılayın rūḥuŋ daḫı ʿālem-i ervāḥda Ḥażret-i ʿİzzet'den 11 kendü ḥayātına meded olacaḳ bir ġıdā ki ḥavṣalasına 12 münāsib var idi. Ve rūḥuŋ himmeti ol maḳāmda 12 külliyāt-ı ʿulūma ve maʿārif-i rūḥāniyyet idi. Ve līkin ol envāʿ-ı ġıdālar ki أَبِيتُ عِنْدَ رَبِّي 13 يُطْعِمُنِي وَيَسْقِينِ maḳāmından ḥāṣıl olurdı. Anlardan bī-ḫaber idi. Daḫı ol maʿārif ki 14 cüz'iyyāta müteʿalliḳ olurdı. Ḥavās ve ālet vāsıṭası birle hem andan maḥrūm idi. Ol vaḳt ki 15 ḳālıba yitişdi. Bir ṭıfıl gibi idi ki raḥımdan ẓāhir olub bişige girür. Eger aŋa perverişi müvāfıḳ 16 virmeseler tīz helāk olur. Pes bir şefaḳatlu ana anı bişige biler. Ve bağırdaḳ birle anuŋ elini, ayaġını muḥkem baġlar. 17

(72b)

Tā şol ḥarekāt ki ṭabīʿatdan ḳopar. Anı idemeye ki eger idecek olursa ya elin ya ayaġın 1 şır ya ḫod egri ḳılur. Andan ṣoŋra ol ġıdālar ki ḫūyı idinmemişdür. Anı andan saḳlar. 2 Zīrā ki anuŋ maʿidesi ṭāḳat getürimez siŋürmege. Pes anı şol ġıdāyla bisler ki ṭoḳuz ay

anı 3 raḥimde yir idi. İmdi anuŋ yidügi süddür. Pes anı emzürür ol vatḳa degin ki bu ʿālem hevāsına 4 ögrene. Andan ṣoŋra anı bu ʿālemüŋ laṭīf ġıdāları birle egül egül terbiyet itmege başlar. Tā aŋa 5 degin ki anuŋ maʿidesi bu ġıdālar birle ḳuvvet duta. Andan ġalīẓ ṭaʿāmları hażım itmege ḳuvveti 6 yitişür. Olur ki anı siŋürmeyince ḳatī işler işlemege ḳādir olmaz. Pes rūḥ daḫı bu ṭıfıl gibi cünki 7 beden bişigine düşdi. Pes anuŋ ayaġın şerīʿat baġıyla baġlamaḳ gerek kim ol evāmir ve nevāhī 8 dür. Tā şol ḥarekāt kim ṭabīʿat-ı ḥayevānı işlemek ister, idebilmeye. Tā ki kendüyi helāk idemeye. Yāḫūd 9 rūḥāniyyet ṣıfatlarınuŋ elini ayaġını egri ḳılmaya. Yaʿni rūḥ ṣıfatların, nefs ṣıfatlarına tebdīl 10 itmeye. Andan ṣoŋra bu iki emcekden ki biri ṭarīḳat ve biri ḥaḳīḳatdur. Taṣfiye südin virmek gerek. 11 Zīrā ki bu bir ġıdādur ki ol ʿāleme maḫṣūṣdur. Rūḥ daḫı anda niçe zamān muḳīm olub ol ġıdāyı 12 yirdi. Pes bu süd ile anı bisleye. Tā ṣuŋa degin ki ḳalb kim rūḥuŋ maddesi yirinde düşmişdür. 13 Ḳuvvetlene, şöyle olmaya ki bu ʿālemlerdeki ġıdālar ki anuŋ ḫilāfeti icün düzülmişdür ki - وجعلكم خلائف 14 - الارض - dur. Daḫı yüküni anuŋ ile götüribilür. Eger andan yise aŋa ziyān ve żarar itmeye. Belki aŋa taḳviyet 15 ḳılub muʿīn ola. Ve daḫı niteki ṭıfıl südi ya anası gögsinden yāḫūd dāyesi gögsinden em 16 mek gerekdür. Ve illā helāk olur, ḥāṣıl olmaz. Ancılayın rūḥ daḫı evvel emürde ṭarīḳat ve ḥaḳīḳat südin yā nübüvvet 17

(73a)

āteşi gögsinden yāḫūd vilāyet dāyesi gögsinden emmek gerek. Pes aŋa terbiyet yā peyġāmber 1 den yāḫūd bir şeyḫden ki anuŋ ki anuŋ ḳāyim maḳāmıdur. Olmayacaḳ olursa helāk olub ḥāṣıl olmaz. Geldük 2 imdi ṭıfıl rūḥ cünki bişigine düşe. Anuŋ tamām kemāli ol vaḳtdadur ki bülūġiyyete irişe. 3 Zīrā bāliġ olmayınca ʿaḳıl eseri ẓāhir olmaz. Ve aḥkām-ı teklīf lāzım olmaz. Pes şöyle bilgil ki 4 rūḥ ol vaḳt ki Ḥaḳḳ'uŋ nefḫası taṣarrufıyla gelib ana raḥminde ṭıfla irişince andan bülūġiyyet ḥaddine 5 varıncaya degin miṣāli ve nisbeti aŋa beŋzer. Kim bir ṭıfıl anadan ṭoġa. Ḥāl-ı vilādetde baʿżı ʿużvī 6 ẓāhir olub baʿżısı belürmez, tāmāmı eline düşmeyince. İmdi münāsebeti beyān itmek gerek. Ol 7 budur ki rūḥuŋ bedene taʿalluḳı tedrīc ile ẓāhir olur. Mādām ki ṭıfluŋ ḳālıbı raḥimde ola. Rūḥuŋ 8 taʿalluḳı aŋa hemān ḥayāt birle olur. Andan ötrü ḥareket ḳılur. Andan ötrü ḥavās birle taʿalluḳı 9 ẓāhir olmaz. Ne bu göz ile görebilür ve ne bu ḳulaġ ile işidibilür. Cünki raḥimden daşra gele. 10 Bu keret rūḥuŋ taʿalluḳı aŋa bu ḥavāsbirle ẓāhir olur. Ammā ḳuvā-yı beşerī birle taʿalluḳı 11 tedrīc ile ḥāṣıl olur. Durmaḳ ve oturmaḳ ve yürimek gibi buncılayın ḳıyās eyle. Rūḥuŋ taʿalluḳı 12 her ʿużva ki ol ʿużv bir ṣıfatuŋ menzilidür. Pes rūḥuŋ taʿalluḳı tamām ẓāhir olmaz. Tā ol ṣıfat 13 ki

maḫṣūṣdur maḥallına, ol ṣıfat anda ẓāhir olmayınca. İmdi āḫir ṣıfat ki insāna ḥāṣıl olur. Ve hem 14 insān anuŋ ile mükellef ve muḫāṭab olur. Şehvet ṣıfatıdur. Ve ḳatī ki şehvet ẓāhir ola. Ve rūḥ 15 ol ṣıfat ile taʿalluḳ duta. Ol vaḳt ġayb rahminde tamām ṭoġub ʿālem-i şehādete ḳadem daşa 16 başar. Vilādet ol vaḳt tamām ḥāṣıl olur. Andan ṣoŋra eger saʿādet ehliyse fi'l ḥāl nübüvvet mamisinüŋ eline 17

(73b)

düşer. Anı şerīʿat bişigine biler. Elin, ayaġın emr ü nehy baġı birle baġlar. Ṭarīḳat ve ḥaḳīḳat 1 emceginden maʿrifet südin emzürür. Ve terbiyete meşġūl olur. İmdi anuŋ terbiyeti oldur ki her 2 taʿalluḳ kim rūḥ beden ile bulmışdur. Bu ḥavās vāsıṭasıyla ve ḳuvā-yı beşerī ve ḳalan ṣıfatlar ile 3 cümlesini egül egül bāṭıl eyleye. Zīrā ki rūḥa bunlaruŋ her birisi bir ḥicāb olmışdur. Ḥażret-i ʿİzzet'den 4 menʿ ider. Her nesne ki rūḥ anuŋ ile üns dutmışdur ve kendüye ḫoş gelmişdür. Ol nesne rūḥuŋ 5 ayaġına bendü boynına zencīr olmışdur. Ve ḳatī taʿalluḳāt her birini kendüden kese. Ayaġından bir bend 6 ve boynından bir zencīr götürülür. Ve daḫı Ḥażret-i ʿİzzet'e ḳurbet ḥāṣıl ider. Andan saʿādet 7 yili üns ḳoḳusunı cān-ı meşāmmına irişdürür. Feryād ider ki **beyt:** 8

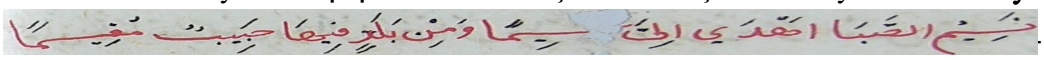

9

Göŋlüm ḳopa gelür hele bu dek degül görüŋ Dilberümdür gelen yāḫūd bād-ı ṣabā mıdur? 10

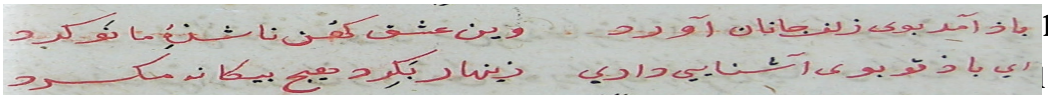

11

12

Yil esdi dost zülfi getürdi ḫoş Ol eski ʿışḳ yiŋilenüb yine itdi cūş 13

İy yil senüŋ ḳoḫuŋda bilişlik nişānı var Zīnhār ecnebī göricek esme ol ḫamūş 14

Bu maḳāmda ṭıfl u rūḥ iki ana ḳuzısı olur. Biri ṭarīḳat ve biri ḥaḳīḳat. Ṭarīḳat anası gögsinden 15 taʿalluḳātdan kesilmek südin emer ve ḥaḳīḳat anası gögsinden vāridāt-ı ġaybī südin emer. 16 Andan ṣoŋra taʿalluḳāt-ı cismānī baġından āzād olur. Ve ṣıfat-ı beşerī zindānından bi'l-külliye necāt 17

(74a)

bulur. Ve daḫı evvelki fiṭratınuŋ ser-ḥaddine bitişür. Ve girü 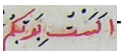 ḥicābınuŋ istimāʿına lāyıḳ olub 1 **"Beli"** cevābına iḳdām ḳılur. Bu araya yitişcek rūḥ beşeriyyet libāsından daşra cıḳar. Ol āfetler ki 2 ve hem ḫayāl ucından aŋa irişürdi. Andan kesilür her ne ki ʿālem-i ġayb u şehādet icre vardur. 3 Aŋa ʿarża ḳılurlar. Tā ḫaddi ki āfāḳuŋ ẓerrātında Ḥaḳḳ Taʿālā'nuŋ beyyināt-ı müṭālaʿa ḳılur. Bu ḥālde 4 eger bu biş ḥavās derīcelerinden daşra baḳmaḳ isteye. Her neye baḳarsa Ḥaḳḳ'uŋ āyet-i 5 eşerin anda müşāhede ḳılur. Bundandur ol ʿAzīz'üŋ kelāmı ki 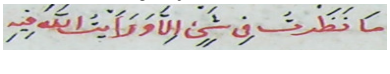 6

bundan rūḥ ʿışḳa sarmaşur. Ve ʿışḳ rūḥ ile barışub ḳarışur. Rūḥ ile ʿışḳuŋ arasından 7 ikilik götürilür. Birlik ẓāhir olur. Her vaḳt ki rūḥ kendüyi ṭaleb ḳılur, ʿışḳı bulur. Şimdiye degin ḳālıbuŋ 8 dirligi rūḥ ile idi. İmden girü rūḥuŋ ḥayātı ʿışḳ iledür. Niteki Şeyḫ buyurur: قدوس الله سترالعزیز 9 کر زنده هی بینم ای عشق بدست . من زین بعشقم نه بجان زیدا جان . تا ظن نبری که در تنم جانی هست 10 اندر طلبت نهاده ام بر کف دست 11

Ger diri göresin beni sen iy peri şıfat Şanma ki bula bu bedenüm rūḥ ile ḥayāt 12
ʿIşḳ ile diri bil beni sen rūḥ ile göŋül Zīrā ki ruḫlaruŋ göreli şāhum oldı māt 13

Bu maḳāmda ʿışḳ rūḥuŋ ḳāyim maḳāmı olur. Bedende rūḥuŋ niyābetini ider. Ve rūḥ cemāl-i şamediyyet 14 şemʿinüŋ pervānesi olur. Ol iki ḳand ki ʿanāşırdan ḥāṣıl ḳılmışdı. Biri ẓulüm ve biri 15 cehl. Şöyle kim ʿanāşıruŋ fāyidesi bu idi. Pes ol iki ḳande birle aḥadiyyet bārıgāhınuŋ 16 dāyiresini ṭavāf ḳılur. Ser-mest ʿāşıḳlar gibi bu beyti āġāz idüb tekrār ider. 17

(74b)

شمعست رخ خوب تو پروانه منم . دیدار خوبشن غم تو سست بیکانه منم 1
زنجیر سر زلف که بر گردن تست . بر گردن بنیں نه که دیوانه منم 2

Cemālüŋ şemʿine cānā ben oldum uşda pervāne Ġamuŋ göŋlümle bilişdi velī cān oldı bigāne 3
Şu zencīri ki zülfüŋden dutarsın boynuŋ üzre sen Ḳuluŋ boynına ur anı çü ḳılduŋ anı dīvāne 4

Ol vaḳt elṭāf-ı İlahi bu ḳażiyyece ki dimişdür: حتی تغرب الی شجرا تغرب الیه ذراعا 5 Anı ḳarşular ve rūḥa ḳurbet bisāṭına yol virür. Ol sevgü ki تجتمع وتجتمعه dan ḥāṣıl olur, ortaya 6 getürür. Daḫı ol nāz-ı niyāz ki ʿāşıḳ ile maʿşūḳ arasında vardur. ḫiṭāb şīvesince şürūʿ itmege 7 başlar. Cün ol ṭolu ḳadeḥler ki انا سنلقی علیک قولا ثقیلا peymānesinden rūḥuŋ cānına 8 irişe. Ol şerābuŋ te'şīri anuŋ vücūd-ı eczāsına segirdim şala. Ol dem rūḥ varlıġı, yüzin yoḳluġa 9 dönderür. Bu vücūd ʿimāretinden fenāya çevürür. **Beyt:** روشن می کوید پیر دیر دوش ابان آمد اسن آب حیوان باصاف . می عسل کردد بوستش بتکده مسجد شود 10 پیر ی فاسق بین که چون صاحب کرامت آمد است 11

Dün gice meyḫāneye bir pīr geldi didiler Gözi yaşıyla şurāḥ-ı virdi sordı didiler 12
Sucı bal oldı elinde deyri mescid ḳıldı hem Pīr-i fāsıḳ gör neler iẓhār ḳıldı didiler 13

Andan şoŋra bu menzil ki aʿrāf ṣıfatdur. Rūḥı anda eglerler. İmdi aʿrāf-ı ẓāhirī cennet ile cehennem 14 arasında maḳām-ı maḫṣūṣuŋ adıdur ki bir niceleri anda ḥabs iderler ki - وعلی الاعراف رجال 15 Ammā aʿrāf-ı bāṭınī ol berzaḫdur ki rūḥı anda ḥabs iderler. Bir ṭarafında Ḥaḳḳ Taʿālā 16 gülistānınuŋ cenneti, ve bir ṭarafında ana niyyet ẓulemātınuŋ cehennemi rūḥ ve ḳatī ki cennete naẓar itse ṭamaʿ idüb 17

(75a)

aydur ki: سَلَامٌ عَلَيْكُمْ لَا يَدْخُلُونَهَا وَهُمْ يَطْمَعُونَ ve cehenneme baḳsa feryād ider ki رَبَّنَا لَا 1 فَلَا تَجْعَلْنَا مَعَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ -Pes ol maḳāmda şerāb-ı ṭahūr ile ki şerāb-ı şühūddur. 2 Anuŋ ol vücūd-ı baḳıyyesini maḥv iderler. Bu maʿnī işitmedüŋ mi ki Yūsuf Peyġāmber 3 ʿaleyhisselām biş yüz yıl behiştüŋ ḳapusı ileyinde egleyeler, girmege ḳomayalar. Tā ki mülk ü dünyā 4 nuŋ ālāyişi ve taʿalluḳı be-külli maḥv ola ki وَنَزَعْنَا مَا فِي صُدُورِهِمْ مِنْ غِلٍّ pes rūḥ bu aʿrāfda 5 maḥbūs olıcaḳ. Anuŋ şevḳınuŋ ġalebātı Ḥażret'e ziyāde olmaġa başlar. Ve ġayb ʿāleminden kerāmetler 6 ẓāhir olur ki وَأَسْبَغَ عَلَيْكُمْ نِعَمَهُ ظَاهِرَةً وَبَاطِنَةً. Eger sālik bu maḳāmda bu niʿmetlere iltifāt idecek olursa 7 lā-cirem müʿnim perver diger Ḥażret'inden maḥrūm ḳalur. Mütābaʿat-ı Resūl ṭoprāġını cānı gözine tütye 8 ḳılıb çekecek olursa andan مَا زَاغَ الْبَصَرُ وَمَا طَغَىٰ taḥliyesi birle bezenürse pes Ḥaḳḳ Taʿālā'nuŋ 9 لَقَدْ رَأَىٰ مِنْ آيَاتِ رَبِّهِ الْكُبْرَىٰ - görmege lāyıḳ ola. وَهُنَالِكَ تُبْلَى كُلُّ نَفْسٍ bu bir işdür ki yüz biŋ şıddīḳüŋ 10 ḳanı meẕellet ü imtiḥān ṭoprāġına dökilür. Ve cün bahā anılmaz. İy nice sālik-i ṣādıḳ ve ṭālib-i ʿāşıḳ 11 kim ḫarābāt-ı ervāḥda kerāmet ḳadeḥleri birle mest ü bī-hūş olmışlardur. Pes ol şerābuŋ 12 ẕevḳını girü bulub yüzlerin hergiz ayıḳlıġa döndürmemişlerdür. Ammā şöyle bilgil ki ḥicāb altında 13 aṣḥāb-ı kerāmāt mecmūʿ-ı maḥcūb ḳaldılar. Ve ol kerāmātı kendülere but ḳılub ṭapdılar. Ve ḫalḳuŋ iḳbāli 14 ve istiḳbāli zünnārını bilerline bağladılar. Ve yüzlerin Ḥaḳḳ'dan ḫalḳa döndürdiler. نَعُوذُ بِاللهِ مِنَ الطَّرْدِ 15 بعد الکوای قبلهٔ همرکه مقبل آمد کویت روی دل جانب جانان دا شویت. 16 - امروز کسی کز تو بکرداند روی فردا بکذام دین بینند رویت 17

(75b)

İy ki muḳbil ḳullara senüŋ maḥleŋdür mezār Cümle baḫt ehli yüzin saŋa dutar leyl ü nehār 1
Her kişi kim döndüre yüzin senden bugün uş Yarın ol ne göz ile yüzüŋ görüb duta ḳarār 2
Ammā ol ṣāḥib devletler ki إِنَّ الَّذِينَ سَبَقَتْ لَهُمْ مِنَّا الْحُسْنَىٰ gelmişdür anlaruŋ ṣıfatında. Pes 3 bu kerāmāt u niʿmetüŋ içinde naẓarları hemān münʿimedür, niʿmete degül. Daḫı bu niʿmet şükrinüŋ edāsını 4 münʿimüŋ dīdārı birle ḳılurlar. Tā bu ḳażiyyece ki لَئِنْ شَكَرْتُمْ لَأَزِيدَنَّكُمْ ḥikāyetidür. münʿimüŋ vücūdı 5 niʿmetine lāyıḳ, müstaḥiḳ olurlar. Niteki Şeyh buyurur: (Raḥmet Allah ʿAlī) **beyt:** 6 حاشا کو دل از تو جدا دانده شد از سعد تو بکسل کرا داری دوست از کفی تو بکذرد کجا دانده شد. 8 تا با کسی دیکر آشنا دانده شد 7
Ḥāşā ki benüm göŋlüm derdüŋden ola ḫāli Göŋül ki ola sensüz ki müşkil olur ḥāli 9
Senden kesilib göŋül kimi dutısar maḥbūb Göcüb bu maḥleŋden ḳanda varısar bāri 10
Rūḥuŋ bu maḳāmda ḫiẓmeti, vāẓīfesi oldur ki bu işikden baş ḳaldurmaya ve cümle-i aġyārlardan 11 himmeti etken çeke. Uc ṭalāḳı dünyā ve āḫiret çadırınuŋ ucına baġlaya.

Ve hem derecāt-ı ʿāliye **12** ve heşt behişt niʿmetine baş indürmeye. Ve eger cemīʿ enbiyānuŋ maḳāmātını aŋa ʿarża ḳılsalar **13** himmeti gözi, ḳuyruġı birle aŋa iltifāt naẓarın itmeye. Ol şehbāz-ı Ḥażret ki Muḥammed-i ʿArabī'dür. Aŋa **14** mütābaʿat ḳılub ser-kūçe-i faḳrı saḳlaya. Bir dāyire-i faḳırdan daşra başmaya ki -الفقر فخری- **15** dimişdür. Eger bir demde biŋ keret ḫiṭāb irişürse ki "İy bende ne dilersin." **16** Cevāb vire ki "Bendenüŋ ne dilegi olsun, dilek senüŋdür." diye. Zīrā ki dilek varlıḳda bulınur. **17**

(76a)

Bir ḫod yoḳluḳdan dem ururuz. İmdi bu yolda ivmek olmaz. Eger biŋ yıl bu işikde iltifāt **1** naẓarın bulmaya. Caḳ olursa gerek ki melūl olub bu dergāhdan yüz döndürmeye. والسلام بینت **2** ز کویش ای سر از درد پای باز مکش وگرچه دانم کین بادیه بپای تو نیست **3**
بر آستانه سر از درد بر زمین می زن کرا پیشگاه سرای جلال جای تو نیست **4**

Ayaġum arġıdı diyüb bu yoldan ḳalmaġıl zinhār Egerçi bu ayaġ ile varımazsın yolı nāçār **5**
İşig-i ṭopraġında baş urub durġıl bu dertden kim Serāy-ı ḥavlısında çün saŋa yurd virmedi dildār **6**
mecmūʿ-ı enbiyā ve evliyā bu maḳāmda ʿāciz müteḥayyir ḳalmışlardur. Bu aradan menzil-i insāniyyet ḳademi **7** birle olmaḳ mümkin degüldür. Ve erlik çūkānı ḳuvvetiyle… ṭopḳapılası degüldür. **Beyt: 8** کنیست وصلت نو وضاحیست منتظر کین کار دولتست کنون تا کرا رسد **9** Bu menzilde her cidd-i oḳı ki cehd terkeşinde vardur. Cümlesi ṭāḳat yayından atılur. Ammā hic biri **10** ḳabūl nişābesine yitişmez. Pes bahādurluḳ ḳalḳānın bıraḳmaḳ gerek. Andan ʿacz işigine tekye **11** urmaḳ gerek. Ki andan özge çāre yoḳdur. İy bī-çāre ای دل مکر که از افتادیی در آیی **12** در نی شوی چشمی با عشق کی بر آیی Bu maḳāmda maʿşūḳuŋ tamām nāzı ve ʿāşıḳuŋ **13** kemāl-i niyāzı ẓāhir olur. Ve her vaḳt ki Ḥaḳḳ Taʿālā'nuŋ elṭāf-ı nesīmleri ʿināyeti şaḥrāsından **14** rūḥuŋ dimāġına irişür. Yaʿḳūb gibi (ʿaleyhisselām) dil-i kerm ve dem-i taḥassur idüb aydur ki **15** تالله تفتؤ تذکر یوسف حتی تکون حرضا او تکون من الهالکین **beyt 16** چون یوسف باغ دلم می آید بوی ز زلیخا سوی من می آید **17**

(76b)

یعقوب دلم نعره زنان می گوید فریاد که بوی پیرهن می آید **1**
Cünki cān Yūsuf'ı sır gülşenin ide seyrān Nefs zelīḫāsı iki barmaġıla ḳıla fiġān **2**
Pes bu maḥzūn göŋül āh eyleye yaʿḳūb laīn Diye feryād ki göŋleŋ ḳoḳusı geldi revān **3**
Ol ḳadar şevḳ ġalebe idib rūḥ ḳalḳa düşer ki kendü varlıġından melūl olub ve cānından **4** ṭoyub vücūdından alyur. Kendünüŋ helākını ister. Ḥallāc gibi feryād ḳılur. **Beyt: 5** أقتلوني يا ثقاتي إن في قتلي حياتي وحياتي في مماتي ومماتي في حياتي **6** Bu müddet icinde ki rūḥı Ḥażret-i ʿİzzet işiginde maḥbūs ḳılub firāḳ şikence ile **7** mübtelā ideler.

Şol pervāne gibi dīvāne olub aydur ki: هرچیلا کہ در تصرف عقل آمد 8 کردیم کنون نوبت دیوانگیست bu ıżṭırāb-ı ʿacz icinde kendüden 9 ve kendünüŋ muʿāmelesinden nevmīd olur. Pes ol vaḳt taḥḳīḳ bilür ki اطلب ترد وانت بید 10 müteḥayyir olub andan girü aŋa iŋiler. **Beyt:** بیت جانم از درد قد تحیرت فیک خذ بیدی یا دلیلا حین تحیر فیہا 11 نالہ من نا بوقت صبح دمے موسم ناروز پیروبن بود دوش تو خونین بود دوشی 12 یا غیاث المستغیثین بود دوش 13

Dün gice derdüŋ ile pür-ḫūn cānum benüm Mūnisüm olmış idi ülger ṭāŋa dek ḫānum benüm 14
Ṣubḥ olınca nālū zārı vü āh idi işüm Yā ġıyāṣ-el mustaġimin ide fiġānum benüm 15

Cünki ol sūḫte ʿāşıḳuŋ nālū zārı bu ʿacz maḳāmında Ḥażret-i Raḥīm'e irişe. Bu ḳażiyyece ki 16 - امن یجیب المضطر اذا دعاہ Lā-cirem ʿizzet perdelerini cemāl-i ṣamediyyet ileyinden götüre. 17

(77a)

Ve tenennüre bürḳaʿını ẕāt-ı aḥadiyyet vechinden defʿ idüb kendüyi aŋa ʿarża ḳıla. Ve hezār dürlü 1 luṭf ile aŋa nüvāziş eyleye. **Beyt:** بیت خویش را بیا کہ خانہ پرداختہ ام وز صفر تو پردہ ہا انداختہ ام 2 Cünki cemāl-i ṣamediyyetüŋ şemʿi tecelli ide. Rūḥ pervāne gibi ḳanad ḳaḳıb pervāz eyleye. Ve aḥadiyyet şemʿinüŋ 3 yeliŋi anuŋ varlıġını maḥv idib kendü ṣıfātıyla mevṣūf ḳıla. İmdi bu maḳāmda Ḥaḳḳ Taʿālā'nuŋ 4 cemāl-i nūrı rūḥuŋ nūrı olur ki اولئک کتب فی قلوبہم الایمان وایدہم بروح منہ eger ol cān 5 fānī oldıysa uş bir cān ki dāīm bāḳīdür. Hergiz fānī olmaz. Niteki Şeyḫ buyurur: Ḳaddes-Allah rūḥa 6 در عشق تو شادی وغم ہیچ ندانم باوصل تو خورسندی تو ہم ہیچ ندانم 7 یک نور تجلی تو نوم کرد چنان کز نیک بدانیش کم ہیچ ندانم. 8

ʿIşḳuŋa ulaşalı şādī vü ġam ḳalmadı hic Hem vişāluŋ düginin göreli yas olmadı hic 9
Bir tecelli ile eyle beni mest itdüŋ kim Eyüden yatluyı göŋlüm duduşub bilmedi hic 10

İmdi bu menzil ʿālem-i fenā işigidür. Ve ʿālem-i beḳānuŋ ser-ḥaddidür. Bundan ṣoŋra rūḥuŋ terbiyeti 11 Ceẕebāt-ı ilahiye birle olur ki جذبۃ من جذبات الحق توازی عمل الثقلین فکان فاجب قوسین او ادنی فاوحی الی عبدہ ما اوحی وصلی اللہ علی محمد وآلہ اجمعین 12 13 الفصل التاسع فی بیان الاحتیاج الی الشیخ فی تربیۃ الانسان وسلوکہ 14 الطریق Yaʿni ṭoḳuzınc faṣıl Şeyḫ'e iḫtiyācı beyān ḳılur. İnsānı terbiyet idib ṭarīḳe 15 sülūk itmekde قال اللہ تعالی ہل اتبعک علی ان تعلمنی مما علمت رشدا وقال النبی صلی اللہ علیہ وسلم الشیخ فی قومہ کالنبی فی امتہ 16 ʿazīz men. Bilgil ki dīn yolına sülūk itmek ve ʿālem-i yaḳīne irişmek mümkin degüldür. 17

(77b)

İllā bir Şeyḫ vāsıṭasıyla müyesser olur ki bu yolda kāmil rehber ve ṣāḥib vilāyet. Niteki Ḥaḳḳ 1 Taʿālā buyurmışdur, resūlı dilinden ki اولیائی تحت قبابی لا یعرفہم غیری Mūsā 2

Peyġāmber'e (ʿaleyhisselām) bu deŋlü kemāl-i nübüvvet ve derece-i risālet birle mevṣūfdur. Eger **3** evvel emürde ol yil Şuʿayb'uŋ ḫiẕmetin itmeseydi mükāleme-i Ḥaḳḳ şerefine ve kelīm Allah devletine **4** irişmezdi. Andan 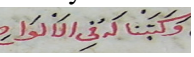 saʿādetine müstaʿidd olub lāyıḳ olmaz idi. Ve daḫı on **5** iki sıbṭ Benī İsrāīl'e pīşvā olub ve cümle Tevrāt'ı Ḥażret-i ʿİzzet'den telaḳḳī idemezdi. **6** İmdi bu cümle kemālāt aŋa ol ḫiẕmet temresidür ki Şuʿayb'a (ʿaleyhisselām) itmişdi. Andan **7** şoŋra ʿilm-i ledünnī ögrenmek icün Ḫıżr'a (ʿaleyhisselām) mütābaʿat eyledi ki 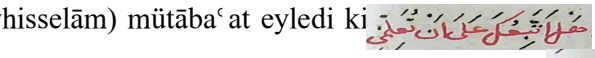 **8** 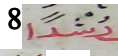 bu cümlesiyle gör ki anuŋ elif bi taḫtasında yazı virdügi bu idi kim 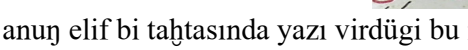 **9** - 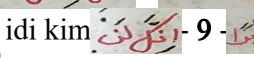 - 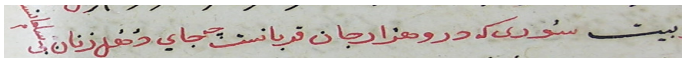 **10** meftūn-ı maġrūr ol kişi ki bu viṣāl Kaʿbe'si birisini şöyle şanur ki ḳadem-i beşeri seyr ile **11** delīlsüz ve ḳulāvuzsuz yüriyübile. Andan menzile yitişe 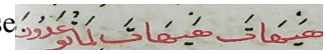 **12** Egerçi evvel hidāyet bulmaḳda kimse peyġāmbere ve şeyḫe muḥtāc degüldür. Zīrā ki ol ṭaleb toḫmı **13** dur. Ḥaḳḳ Taʿālā anı göŋüllerde kendüsi ekmişdür, kimsenüŋ elinden gelmez. Anı ekmege görmezmisin **14** Ḥażret-i Risālet ʿaleyhisselām niçe kim düdüşdi. Tā bu toḫmı Ebū Ṭālib'üŋ göŋlinde kendü ḫuvāsı **15** birle ekeydi, ekemedi. Belki ḫitāb irişdi ki 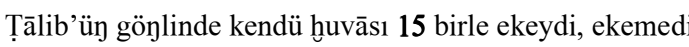 - Ammā bu deŋlü **17**

(78a)

var ki ol toḫm her ḳanda ki ekildi. Anuŋ perverişinde peyġāmbere yāḫūd şeyḫe iḥtiyācı düşdi. **1** Niteki buyurur: - İmdi şöyle bilgil ki mürīd-i sāliküŋ iḥtiyācı şeyḫe **2** vāṣıla niçe vücūh birledür. İmdi vech-i evvel oldur ki ẓāhir yolını ṣūret Kaʿbe'sine kimse delīl **3** süz varımaz. Bunuŋ ile ki yolı görmek mümkin. Ve hem ḳadem ẓāhir ve hem mesāfet muʿayyen anda ki ḥaḳīḳat **4** yolıdur. Yüz yigirmi dört biŋ artuḳ eksük peyġāmber ol yolda ḳadem urub seyr itdiler. **5** Hic birinüŋ ḳademi, nişānı belürmez. **Beyt:** **6** 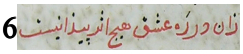 ve ḳatī ki böyle olsa sālik-i mübtedī ḫod bu yolı **7** ne görebilsün ve ne ḳadem ile seyr idebilsün. Bunuŋ ile ki cümle insānı evvel emürde ẓulüm ve cehil **8** pervāzesinden ṭaşra getürdiler ki Tā ki hic kemirse kendüden **9** bu yoluŋ maʿrifetini daʿvī ḳılmaya. Ol kim kāyinātuŋ ʿārifidür. Aŋa ayıtdılar ki 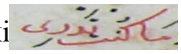 **10** 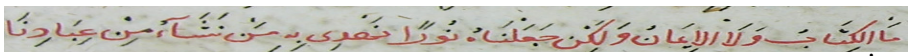 pes eyle **11** olsa bunuŋ gibi bī-pāyān beyānātı delīlsüz ḳaṭʿ itmek mümkin olmaya. İkinc vech budur ki **12** nitekim ṣūret yolında uġrılar ve ḥarāmīler öküşdür. Ḳomaz ki şaḫış bī-nişān **13** ve bī-delīl yol alıbile. Andaki ḥaḳīḳat yolıdur kim dünyā bezekleri birle bezenmişdür.

Niteki 14 buyurur: 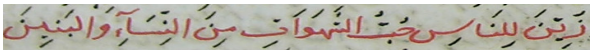 ve daḫı nefs ve hevā 15 ve şeyāṭīn cümlesi ḥarāmīlerdür, ḳomazlar kemirse menzil ala. Tā bir ṣāḥib vilāyet aŋa 16 delīl mürşid olmayınca. Ücünc vech oldur ki bu yolda āfetler ve şübheler ve düşvār ʿaḳabeleri bī-şümārdur. 17

(78b)

Cünki felāsife delīlsüz bu yola ḳadem urdılar. Helāk olub dīn ü īmān ile virdiler. 1 Buncılayın dehri ve ṭabāyiʿyi ve ehl-i teşbīh ve ibāḥet ve ehl-i hevā ve bidʿat. Bu cümle anlardur ki şeyḫ 2 süz kendü ʿaḳılları birle bu yola şürūʿ itdiler. Ve bu ʿaḳabātdan gecmediler. Her biri bir 3 āfete ve bir şübheye giriftār oldılar. Pes yoldan idilib helāk oldılar. 4 5 Ammā ol ṣāḥib saʿādetler ki meşāyiḫ vilāyetinüŋ penāhında sülūk idib cümle āfātuŋ 6 ve şübhātuŋ ucına yitişdiler. Ve her birinüŋ ḥaḳīḳatına muṭṭaliʿ oldılar. Ve taḥḳīḳ bildiler ki her ṭāyifeyi ehl-i 7 hevādan ve ġayrından ḳanḳı aradan ve ḳanḳı sürcemden cehenneme yitdiler. Lā-cirem ol ṣāḥib 8 devletler, ṣāḥib vilāyet penāhınuŋ devletinde ol aradan selāmet birle necāt bulub 9 menzile irişdiler. Geldük imdi dördünci vech oldur ki bu yola sülūk iden kişiler envāʿ 10 dürlü belālar ve ḥaddsüz tecribeler ʿārıż olur. Zīrā ki bu yol başdan başa feterāt 11 ve nekebātdur. Pes bir şeyḫ gerekdür kim ṣāḥib-i taṣarruf ola. Tā ki taṣarruf vilāyeti birle 12 eger müdīre fetret vāḳıʿ olsa, anı andan ḳurtara. İkileyin anuŋ ṭalebinde ṣıdıḳ irādetinde 13 ḥarāret bağışlaya. Ve laṭīf ḥīleler birle anuŋ ḳabżısını ve melāletini ve ṭabīʿat-ı süstligini 14 andan izālet ḳıla. Pes muḫrik ʿināḍet ve müşviḳ işāret birle anuŋ bāṭınında şevḳ 15 dāʿiyesini iẓhār ide ki 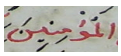 Bişinci vech oldur ki bu yola 16 seyr iden kişiye ʿilletler ve marażlar öküş vāḳıʿ olur. Ve gāh olur kim fāsid māddeler ġalebe ider. Anuŋ 17

(79a)

birle ṭalebinde taġayyür ʿārıż olub sülūkdan girü ḳalur. Pes ṭabīb-i ṣādıḳ gerek ki 1 aŋa muʿālece ḳıla. Emrāżı defʿ idib aḫlāṭı meşkīn itmek ile ʿale'l ḫuṣūṣ mürīde evvel 2 emirde bu āfetler ḥāṣıl olur. Eger ṭabībü'l ḳulūb edviye-i ṣāliḥa birle zāyil ḳılmayacaḳ olursa 3 sülūḳa istiṭāʿatı ve ḳudreti olmaz. Şol sālikler gibi olur ki her biri bir maḳāmda ḳalmışdur. 4 Ve birer āfet ile maʿlūl olmışlardur. 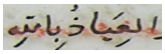 bu ʿilletler āḫir ḫaleli īmāna yitişdürür. Eger 5 tīmār olmayacaḳ olursa. Altınc vech budur ki sālik bu yolda baʿżı maḳāma yitişür ki anuŋ 6 rūḥı beşeriyyet kisvetinden mücerred olub āb u gil libāsından ʿādī olur. 7 Ve bir pertev Ḥaḳḳ'uŋ ṣıfātı āṣārından aŋa yitişür. Anuŋ ol bāṭıl beşeriyyetinüŋ nişānların 8 bī-nişān ḳılur. Pes 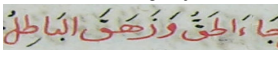 maʿnāsı

muḥaḳḳaḳ olur bu maḳāmda. **9** Cünki göŋül āyinesi ṣafā bulmışidi. Lā-cirem tecelli-i rūḥ ʿaksine ḳābil olur. Andan aŋa tecelli-i rūḥ ḥāṣıl **10** olur. Lā-cirem 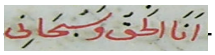 ẕevḳi kendüde ẓāhir olmaġa başlar. Pes sālik maġrūr **11** olub şöyle ṣanur ki kemālu bulub maḳṣad-ı ḥaḳīḳiye irişdi. Anuŋ ʿaḳlı ve fehmi eyle cezim **12** ider ki elbette enbiyā ve evliyādan bir kemirse bu maḳāmdan tecāvüz itmiş degüldür, **13** dir. İmdi bunuŋ gibi varṭada eger taṣarrufāt-ı vilāyet-i şeyḫ ki Ḥaḳḳ luṭfınuŋ ṣūretidür. **14** Aŋa destigīr olmaycaḳ olursa 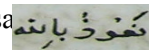 ḳorḳudur ki īmān zāyil ola. Ve hem ḥulūl **15** āfeti bu maḳāmda yol bulur. Pes bir şeyḫ-i kāmil ki vāḳıaʿdan ḫaberdār ola, żarūri gerekdür. **16** Tā ki vilāyet taṣarrufıyla aŋa bu ġurūrdan ʿubūr vire. Ve bu mehlekeden maḫlaṣaya yitişdüre. **17**

(79b)

Anuŋ ol maḳāmını beyān ḳıla. Ve andan yuḳaru maḳāmları anuŋ naẓarına getüre. Anı ol maḳāmlara müştāḳ **1** eyleye. Tā ki mürīd bu mezelleden ḫalāṣ bula. İkileyin yüzin yola dutub sülūka ḳadem basa. Ve illā **2** bu işikde şöyle muḥkem baġlaya ki hic vech ile ḫalāṣ bulmaya. Ve Allah u Aʿlim yidinci vech oldur ki sālike seyri **3** içinde ġayb ʿāleminden nesne yüz gösterür. Vāḳıaʿlar yolı açılıb aŋa istiḳbāl ider. **4** Şöyle ki anuŋ her biri ġaybdan işāretdür. Mürīdüŋ eksükligine ve artuḳlıġına ve hem delālet ider. **5** Anuŋ seyrine ve fetretine ve hem remz ider. Göŋlinüŋ ṣafā vu küdüretine ve hem nefsüŋ ṣıfāt-ı ḥamīde **6** sini ve ẕemīmesini bilmege ve hem dünyā ve āḫiret ḥicāblarınuŋ maʿrifetine ʿalāmetdür. Aḥvāl-ı şeyṭānı **7** ve raḥmānı bilmekligine ve daḫı nice vaḳāyiʿ vardur ki ḥadde ve ḥaṣra gelmez. İmdi mübtedī ḫod evvel emirde **8** hic bunlaruŋ birisini bilmez. Zīrā ki ol müeyyed ola. Te'yīd-i ilahi birle ve ʿālim ola. Tavilāt-ı ġaybī ʿilmini **9** bile. Niteki Yūsuf Peyġāmber'e (ʿAleyhisselām) buyurdı: 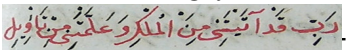 **10** 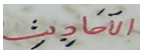 ol daḫı bu ṣıfat ile mevṣūf ola. Tā ki mürīdüŋ vāḳıʿaların keşf idib aḥvālini beyān **11** ḳıla. Pes aŋa ġayb dilini tedrīc ile taʿlīm ide. Anuŋ muʿallimi ve tercümānı ola. Ve eger böyle olmazsa mürīd **12** ol işāretden maḥrūm ḳalur. Ve ol maʿārifden bī-naṣīb olur. Ve daḫı teraḳḳī itmek aŋa mümkin olmaz. **13** Ve hem maʿrifet-i maḳāmāt ḥāṣıl olmaz. Sekizinc vech oldur ki her sālik kim seyri kendü ḳademi ḳuvveti **14** deŋlü eyleye. Gerek kim nice illerde ḳaṭʿ ide bu yol maḳāmlarından bir maḳāmuŋ mesāfetini. Zīrā **15** ki mübtedīnüŋ yüriyişi żaʿīf ḳarınca seyrinden daḫı kemdür. **Beyt: 16** - **17**

(80a)

Baʿżı maḳām vardur ki andan gecmek ucmaġıla olur. Seyr birle olmaz. Mübtedī ḫod ucmaġa ḳuvveti 1 yitişmez. Zīrā ki ol yumurda miṣālindedür. Ḳuşluḳ maḳāmına henüz irişmeyib durur ki uçabile. İmdi 2 ḳuşlıḳ maḳāmına irişen şeyḫdür. Cünki mürīd kendüyi şeyḫ vilāyetinüŋ perr ü bālı altında teslīm ide. 3 Ol ıraḳ mesāfetler ki niçe ʿömürlerde kendü ḳademi birle anı ḳaṭʿ idemezdi. Şeyḫüŋ terbiyeti berekātında 4 anı uçub gece. Şeyḫ vaḳt mü'ellif-i kitāb Ḳaddes-Allah rūḥa buyurur ki "Ḫorezim'de bir sālik gördüm. 5 Adı Şeyḫ Ebū Bekr idi. Ḫorāsān'da Cām vilāyetinden idi. Ḥaḳḳ Taʿālā'nuŋ mecẕūblarından idi. 6 Bir muʿayyen şeyḫi yoġidi. Ammā Ḥaḳḳ Taʿālā'nuŋ ceẕebāt-ı taṣarrufıyla ʿālī maḳāmlar bulmış idi. Ve niçe ʿaḳabe 7 lerden gecmişidi. Ve mesāfetler ḳaṭʿ itmişdi." Şeyḫ aydur: "Bir gün ben żaʿīf ile maḳāmlardan bir 8 maḳāmuŋ beyānında söz söylerdi." Eṣnā-yı kelāmda aydur: "Andan ki ḳırḳ biş ildür seyr 9 itmişem. Tā ki bu maḳāma yitişdüm. Bu maḳāmuŋ düşvārlıġından iki il icümden ḳan gitdi. 10 İy nice ḳanlar yutdum ve cānlar eritdüm ṣūret ü maʿni yüzinden. Tā ki Ḥaḳḳ Taʿālā beni bu 11 maḳāmdan gecürdi. Andan bu ḫaberi ben żaʿīf ḥikāyet itdüm. Kendü şeyḫüme ki sulṭān-ı ḥaḳīḳat 12 ve bürhān-ı ṭarīḳat Şeyḫ Mecdāldīn-i Baġdādī'dür (Rażı Allah ʿina). Pes mubārek lafẓıyla böyle 13 buyurdı ki: "Hergiz kimse meşāyiḫüŋ ḳadirini bilmez. Ve anlaruŋ ḥaḳḳını edā ḳılmaz." Bizüm mürīdlerümüzden 14 vardur ki iki ilde bu yoluŋ sülūkını mebdā-i ṭarīḳatdan tā nihāyet-i ḥaḳīḳata degin tamām ḳıldılar. 15 Cünki bu maḳāma yitişdiler. Bir günde yāḫūd iki günde anları bu maḳāmdan gecürdük. Şunuŋ gibi 16 ʿazīz ki ḳırḳ biş il mücāhede itmiş ola. Döne iki il bu maḳāmda eglene, bu deŋlü ẕaḥmet çeke. 17

(80b)

Bu nedendür Şeyḫ'i olma…ndan Pes meşāyiḫüŋ ḳadirini hergiz kimse bilmez, girü kendüler bilürler. Bu 1 derde uġramayan ne bilsün. Ṭoḳuzınc vech budur ki mürīd bu yola sülūk eylemek ẕikri vāsıṭası 2 birle ider. Ansuz mümkin degüldür. İmdi ol ẕikir ki kendüden ide. Telḳīn-i meşāyiḫ bile olmaya tamām. Fāyide 3 virmez. Pes meşāyiḫden telḳīn-i ẕikir gerekdür. Tā ki ẕikri müfīd ola. Anuŋ şerḥi geliserdür. Yirinde 4 İnşā Allah Taʿālā onıncı vech aydur ki: "Ṣūret pādişāhlarınuŋ ḥażretinde eger bir kişi dilese ki bir derece 5 yā bir mertebe bula yāḫūd bir vilāyetüŋ manṣıbın ala. Egerci anuŋ istiḥḳāḳı olmasa yāḫūd aŋa lāyıḳ ḫiẕmeti 6 olmasa tā ki kendüsi pādişāh ḥażretinde anı ḥāṣıl ḳıla. Ammā cünki pādişāh ḳatında muḳarreblerden 7 birinüŋ ḥimāyeti altında olsa ve kendüyi aŋa nisbet eylese ol muḳarreb ki maḳbūldur. Pādişāh ḥażretinde 8 anı pādişāha ʿarża

ḳılur. Pādişāh anuŋ ʿadem-i istiḥḳāḳına ve ḫiẕmeti eksükligine baḳmaz. Ve līkin ol 9 muḳarreb ki aŋa vesīle olmışdur. Anuŋ ḥuḳūḳ-ı sābıḳasına ve mertebesine naẓar ider. Lā-cirem anuŋ ḳavlın 10 redd itmez. Belki anuŋ dilegini yirine getürür. Maḳṣūdın ḥāṣıl ider. Eger ol kişi pādişāhdan kendüsi ṭaleb 11 idseydi, hergiz eline girecek degüldi. İmdi padişāh-ı ṣūrı ḳāʿidesi böyle olıcaḳ. Ol ki pādişāh-ı 12 ḥaḳīḳīdür. Anuŋ ḥażretinde ol muḳarrebler vardur ki eger andan dileseler ki buʿālemi zīr ü zeber ḳıl. 13 Derḥāl anlaruŋ dilegini revā ḳılaydı. Niteki buyurur: 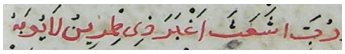 14 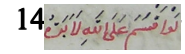 Ol dergāhda başı acuḳ yalın ayaḳ olanlaruŋ maḳāmı bu olıcaḳ. Var ḳıyās 15 eyle. Anda ki dīn begleri ve ʿālem-i yaḳīn serverleri ola. Gör ki anlaruŋ ol ḥażrete ne resme nāzları 16 ve ne dürlü muʿāmeleleri ola. Şöyle ki ʿaḳıl anı idrāk idib dil taḳrīr eyleye. Niteki buyurur: 17

(81a)

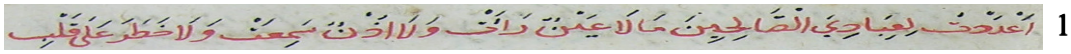 1 ve daḫı bundan özge vücūh vardur. Bu bābda ammā biz bu ḳadara iḫtiṣār itdük. Tā ki ıṭnāb 2 ve taṭvīl olmaya. 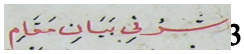 3 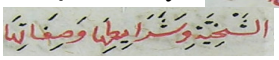 Yaʿni onınc faṣıl şeyḫlıḳ maḳāmı ve anuŋ şarṭların ve ṣıfatların 4 beyān ider. 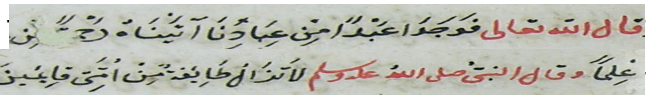 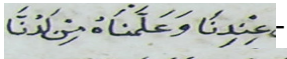 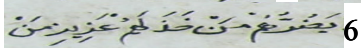 6 Bilgil ki Ḥaḳḳ Taʿālā Ḫıżır peyġāmbere şeyḫlıḳ mertebesi ve muḳtedālıḳ menziletini iṯbāt itdi. Ve Mūsā 7 peyġāmberi aŋa mürīdlige ve ʿilm-i ledünnī görünmege viribidi. Bu delīl birle ki buyurdı: 8 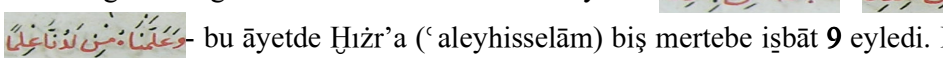 bu āyetde Ḫıżr'a (ʿaleyhisselām) biş mertebe iṯbāt 9 eyledi. İmdi evvel ʿabdiyyet-i ḫāṣ iṯbāt itdi ki min ʿibādına didi. "İkinci ḥaḳāyiḳı ḳabūl itmek 10 istiḥḳāḳını bī-vāsıṭa Ḥaḳḳ virmesinden iṯbāt itdi." ki "Ăteynāhu" didi. Ücinci raḥmet-i ḫāṣ 11 bulmaḳlıḳ ḫuṣūsiyyetini iṯbāt itdi. ʿabdiyyet maḳāmında ki "Min ʿinidnā" didi. Dördünci ʿulūm 12 ögretmeklik şerefini iṯbāt itdi ḥażretden ki "ʿAllemnāhu" didi. Bişinci ʿilm-i ledünnī bulmaḳlıḳ devletini 13 iṯbāt itdi vāsıṭasuz ki "Min ledünnā ʿilmā". İmdi bu biş rükündür ki şeyḫlıġa ehl 14 olmaġuŋ bünyādı bunuŋ üzerinedür. Pes şeyḫ gerekdür ki bu ḫāṣṣiyyetler birle mevṣūf ola. 15 Daḫı bundan ġayrı ḫaṣletler ki geliserdür. Hem anuŋ ile daḫı ṣıfatlana. Tā ki şeyḫ olub muḳtedā olmaġa 16 yaraya. İmdi evvel ʿabdiyyet maḳāmıdur mādām ki ḳūl māsivā-yı Ḥaḳḳ taʿalluḳı bağından āzād olmaya. 17

(81b)

Ol ʿabdiyyet iḫtişāşı ki min ʿinidnā ḳavlından aŋlanur. Hergiz anı bulmaya. Ve daḫı şöyledür ki mādām **1** kim kendüniŋ saʿādeti ve şeḳāveti bendinde ola. Henüz āzād olmamış olur. ʿAzīzler dimişlerdür ki **2** 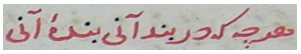 Yaʿni sen bunuŋ ġuṣṣasında isen anuŋ bendesisin. Pes esīr **3** lik zindānından ḫalāṣ bulub āzādlıḳ şaḥrāsına cıḳamamışsın. Ve hem dimişlerdür ki **4** Yaʿni … kesilmiş kişi mādām ki anuŋ üzerinde bir aḳce ḳala. Henüz ol ḳul **5** dur, āzād degüldür. Andan ikinc rükün ḥaḳāyıḳı ḳabūl itmek istiḥḳāḳınuŋ mertebesidür, Ḥażret-i ʿİzzet **6** virmesinden vāsıṭasuz. İmdi ol nesne müyesser olmaz, tā ki bir kezden āzād olmayınca beşeriyyet **7** ve rūḥāniyyet ṣıfatlarınuŋ ḥicābından. Zīrā her nesne ki ḥicāb ardından ẓāhir ola. Vāsıṭa ile **8** olur. Egerçi baʿżı kişiye eyle görinürse ki vāsıṭasuzdur. Līkin vāsıṭa iledür. Niteki Mūsā peyġāmber **9** ʿaleyhisselām, bī-vāsıṭa Ḥaḳḳ kelāmını işidürdi. Ammā ḥaḳīḳatda bī-vāsıṭa degüldi. Vaḳt olurdı **10** şecere vāsıṭa olurdı ki 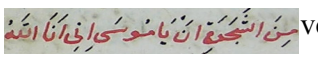 ve gāh olurdı ṣavt u nidā vāsıṭa **11** olurdı ki 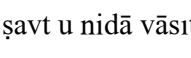 kelām-ı Ḥaḳḳ ḫod münezzehdür ḥarf u ṣavt nidādan. **12** Ammā Mūsā ʿaleyhisselām ḥarf u ṣavt nidā vāsıṭasıyla işidibilürdi. Zīrā eger vāsıṭasuz işidi **13** bilürmisse Ḥaḳḳ Taʿālā anı Ḫıżr ṣoḥbetine ḥavāle itmeyeydi. Tā ki 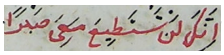 mışḳalı **14** birle anuŋ ol beşeriyyeti ṣıfatlarınuŋ baḳayisini Mūsā göŋlinüŋ āyinesinden sileydi. Ve hem Ḫoca'nuŋ **15** (ʿaleyhisselām) nübüvvetinüŋ evvelinde cünki refiʿ ḥicāb kemāle irmemiş idi. Pes Ḥaḳḳ Taʿālā'nuŋ vaḥī **16** vāsıṭa ile olurdı ki - Ammā miʿrāc gicesinde çünki perde-i ḥaḳīḳī **17**

(82a)

tamām götürüldi. Ayruḳ daḫı vāsıṭa ḳalmadı. Lā-cirem 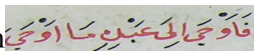 şerefiyle **1** müşerref oldı. Andan şoŋra ücünci rükün raḥmet-i ḫāṣ bulmaḳlıḳdur ʿindiyyet maḳāmından. İmdi **2** bu nesne ḫāṣe'l ḫāṣ olur, ġayrı ne degül. Zīrā ki Ḥaḳḳ Taʿālā'nuŋ raḥmeti ṣıfatından naṣīb bulan **3** üc ṭāyifedür: ʿavām ve ḫavāṣ ve ḫāṣe'l ḫāṣdur. İmdi ʿavāmm ile ḫavāṣ raḥmeti vāsıṭasuz **4**bulmaz. Belki vāsıṭa birle bulur. Ammā ḫāṣe'l ḫāṣ bī-vāsıṭabulur. Zīrā ki ʿavāmmuŋ naṣībi raḥmāniyyet **5** ṣıfatındandur. İmdi bu ṣıfat maḳbūlda ve merdūdda bulınur. Zīrā ki maḥabbet ü şefaḳat **6** ehl ü ʿayāl üzre kāfirüŋ daḫı müsülmānuŋ hem vardur. Pes bu raḥmet ki bunlarda vardur. **7** Ol raḥmāniyyet ṣıfatınuŋ netīcesindendür. Ve eger bu raḥmetin eşerinden degülmisseydi. Hic **8** bir içim su kāfire virmeyeydi. Zīrā ki Ḥaḳḳ'uŋ düşmanıdur. Lā-cirem andan olduġı ücün cemīʿinde **9** bulundı. Ol ki buyurdı: diyü hem bu vechden idi. Ve hem

bundan 10 dimişlerdür ki 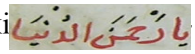 Yaʿni dünyāda raḥmeti şāmildür. Maḫlūḳāta maḫṣūṣ degüldür. 11 Baʿżıya andan ḫavāṣuŋ naṣībi raḥīm ṣıfatındandur. Tā ki enbiyā daʿvetini ḳabūl itmek vāsıṭasıyla 12 ve anlara mütābaʿat itmek berekātıyla heşt behişt niʿmetlerin bulurlar. Ăḫiretde ki 13 - Pes raḥīm ṣıfatınuŋ eşerinden oldı. Bu niʿmetleri 14 bulmaḳlıḳ bundan ötrü didiler ki 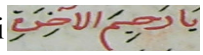 ve ḫāṣe'l ḫāṣ naṣībi erḥamü'l rāḥimīn 15 dendür, vāsıṭasuzdur. Niteki enbiyāya ḫāṣıl oldı. Şöyle ki Eyüb peyġāmber buyurdı: 16 ve hem Mūsā peyġāmber ʿaleyhisselām buyurdı ki 17

(82b)

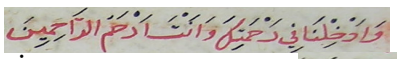 bu āyetler işāretdür Ḥaḳḳ'uŋ vāsıṭasuz raḥmetine. 1 ʿİndiyyet maḳāmında ki aŋa işāretdür. İmdi ol tecellī ṣıfat-ı ulūhiyyet 2 eşerindendür. Ve beşeriyyet nişānların maḥv idib aḫlāḳ-ı rübūbiyyet ile ḫulḳlanmaḳdur. Andan şoŋra 3 dördünci ʿulūm ögrenmekdür. Vāsıṭasuz ḥazretden ol daḫı ol vaḳt müyesser olur ki göŋül levḥi 4 pāk ola. Şol nuḳūşdan ki rūḥ ile ve ʿaḳl ile ve ḥiss ile ḥāṣıl olur. Mādām ki bu envāʿ-ı ʿulūm 5 göŋül levḥi üzere ṣābit ola. Ol vaḳt göŋül ʿulūm u ġaybiyyeti ḳabūl idemez. Ḥażret'den bī-vāsıṭa görmez 6 misin Mūsā peyġambere (ʿaleyhisselām) egerci ʿilm ḫāṣıl olmış idi Ḥażret'den. Līkin 7 elvāḥ vāsıṭasıyla idi ki 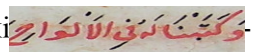 - Pes Ḫıżr ṣoḥbetinüŋ bir fāyidesi bu idi ki 8 anuŋ göŋli Ḥaḳḳ kitābına istiʿdād bulaydı. Elvāḥ zaḥmeti aradan götürüleydi. Bu māḳām Ḫoca'nuŋ 9 (ʿaleyhisselām) ḫāṣ mertebesidür ki buyurmışdur: - 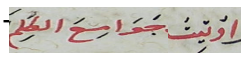 aŋa taʿlīm-i Ḳur'ān göŋül 10 yolındandur, ṣüret-i kitābet yolından degüldür. Niteki dimişdür: 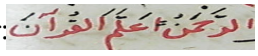 11 Bişinci ʿilm-i ledünnī ögrenmekdür. Vāsıṭasuz egerci andan ġayrı ʿulūm daḫı Ḥażret'den vāsıṭasuz 12 olubilür. Niteki Dāvud peyġamber ʿaleyhisselām ḥaḳḳında buyurdı ki: 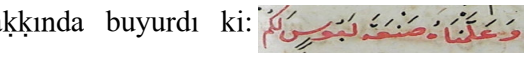 13 Pes düzmek ṣanʿatı Ḥażret'den egerçi vāsıṭasuz oldı. Ammā ʿilm-i ledünnī degüldi. Zīrā ki 14 ʿilm-i ledünnī Ḥaḳḳ'uŋ ẕātın ve ṣıfātın bilmekdür. Vāsıṭasuz ve ol Ḥaḳḳ taʿlīmi birle ḥāṣıl olur. Niteki 15 Ḫoca ʿaleyhisselām buyurdı: İmdi bu ʿilmi bulmaḳlıḳ anuŋ ile ḥāṣıl olur ki kişi kendü 16 vücūdından ikileyin ṭoġa ve ṭoġmaġıla kendü ledüninden Ḥaḳḳ ledünine irişe. Yaʿni kendü varlıġından 17

(83a)

Ḥaḳḳ varlıġına vāṣıl ola. Andan şoŋra bu ʿilm aŋa ḥāṣıl olur. Niteki Ḫoca ʿaleyhisselām buyurdı: 1 ve hem ʿĪsā peyġāmber ʿAleyhisselām buyurdı ki 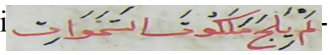 - 2 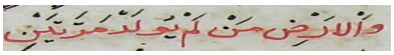 Yaʿni yirler,

gökler esrārına muṭṭaliʿ olmadı. Ol kişi ki iki keret 3 ṭoġmadı. İmdi evvel ṭoġmaḳ oldur ki ana raḥminden ṭoġa. İkinc keret oldur ki cün mürīd-i ṣādıḳ evvel 4 emirde وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا ḳażiyesince ḳademi ṭaleb yolına ḳosa ve ʿināyet 5 ceẕebātınuŋ kemendi birle göŋli yüzini nefsine ḫoş gelür. Nesnelerden dönderse ve Ḥażret-i 6 ʿİzzet'e teveccüh eylese لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا ṣīʿasınca ol vaḳt Ḥaḳḳ Taʿālā bir şeyḫ ki vāṣıl ve kāmildür. 7 Anuŋ cemālini mürīdüŋ göŋli āyinesinde ʿarża ḳılur. Şöyle ki ol sālik ola, mecẕūb olmaya. Zīrā ki mecẕūb 8 lar şeyḫlıġa yaramaz. Cünki mürīd-i ṣādıḳ şeyḫüŋ cemālini göŋli āyinesinde müşāhede eyleye. Derḥāl 9 anuŋ cemāline ʿāşıḳ olur. İmdi cümle saʿādetlerüŋ ḫod sermāyesi bu ʿāşıḳlıḳdur. Zīrā 10 mürīd mādām ki şeyḫüŋ vilāyet-i cemāline ʿāşıḳ olmaya, kendü taṣarrufı irādetinden ve iḫtiyārı bendinden 11 āzād olmaz. Ve şeyḫüŋ irādeti taṣarrufına teslīm olmaz. Pes mürīd anuŋ icün didiler ki şeyḫüŋ murādına 12 mürīd ola, kendü murādına olmaya. **Beyt:** اے دل اگر ت رضای دلبر باید. کر کوید چون کریہ مکو از چہ سبب. آن باید کرد وکفت کو فرماید 13. ور کوید جان بدہ مکو چون شاید 14.

İy göŋül ister isen dilberimüŋ rıżāsını Her ne dirse ḳabūl it götür girü belāsını 15
Ger didiyse ki ḳan aġla dimeyesin ne icün Ḥüküm iderse başuŋa dutmayasın ḫaṭāsını 16
Bu ḥālde cünki mürīd şeyḫüŋ vilāyet-i taṣarrufına ḳabiliyyet kesb eyledi. Şol yumurda gibi oldı. Pes 17

(83b)

şeyḫ anı kendü perr ü bālı taṣarrufı altında dutar, aŋa terbiyet virmek icün. Zīrā mürīd cünki yumurda 1 miṣālinde oldı. Lā-cirem kendü beşeriyyeti yumurdalığında baġlandı. Ol ḳuşluḳ maḳāmından ki ḫāṣ 2 ʿabdiyyet andanʿibāretdür. Girü ḳaldı, aŋa irişmedi. Ve ḳatī ki Tevfīḳ ü refīḳ olub kendüyi teslīm 3 idecek olursa şeyḫüŋ vilāyet-i taṣarrufına nāçārı şeyḫ kendünüŋ ʿālī himmetini aŋa ṣarf eyleyib anuŋ ḥālini 4 murāḳıb olur. Tedrīc ile niteki ḳuşuŋ taṣarrufı yumurdada ẓāhir olur. Kendü yumurdalığı vücūdından taġayyür bulur. 5 Andan vücūdını ḳuşlıḳ vücūdına mübeddel ḳılur. Bu resme şeyḫüŋ himmet-i kīmyāsınuŋ taṣarrufı mürīdüŋ ol yumurda 6 ṣıfat vücūdında te'şīr idib anı tebdīl ider ḳuşlıḳ vücūdına ki ʿabdiyyeti ḫāṣdur. Līkin ṣūret 7 ḳuşı yumurdanuŋ ḳabı yolından ʿālem-i ẓāhire cıḳar. Zīrā anı dünyādan yaratdılar. Ammā maʿni ḳuşı 8 iç yoldan ʿālem-i melekūt derīcesinden ṭaşra gelür. Zīrā ki anı ol ʿālemden ötrü yaratmışlar 9 dur. İmdi cünki ṣūret ḳuşı ʿālem-i dünyāda ẓāhir olur. Pes ol ḳuş ki yumurdada taʿbiye 10 olmış idi. Ol yumurdanuŋ melekūtında mestūr idi. Yaʿni bāṭınında gizlü idi. Lā-cirem ol ḳuş 11 taṣarrufıyla yumurdanuŋ melekūtından ṣūret-i

dünyāya geldi. Bu maḳāmda şeyḫ vilāyetinüŋ ḳuşı 12 ʿālem-i dünyāda ẓāhir olmaz. Zīrā ki şeyḫ ol ṣūret ü seblet degüldür ki ḫalāyıḳ anı görür. Pes şeḫ-i 13 ḥaḳīḳī ol maʿnidür ki ʿindiyyet maḳāmında olur. Ve hem maḳṣad-ı ṣıdḳa Ḥaḳḳ'uŋ ʿināyeti ḳubbelerinüŋ altında mekān 14 dutmışlardur ki 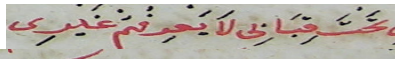 beyt: 15 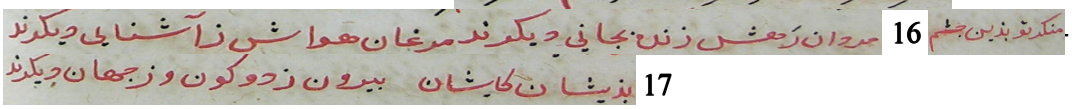 16 17

(84a)

Dirligi yol idenüŋ bir daḫı cāndan daḫıdur ʿIşḳ hevāsı ḳuşı bir özge mekāndan daḫıdur 1 Sen bu göz ile naẓar ḳılma olara kim olur Dü cihāndan öte bir özge cihāndan daḫıdur 2 Pes mürīd vücūdınuŋ ḳuşı ki beşeriyyet yumurdasınuŋ melekūtında gizlü idi. Şeyḫ himmetinüŋ taṣarrufı 3 anı melekūt derīcesinden hüviyyet hevāsınuŋ ṣaḥrāsına getürür. Ve hem vilāyet ṣulbından ve irādet 4 raḥminden ʿindiyyet maḳāmında 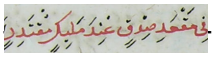 anı ṭoġurur. Eger şimdiye degin 5 insāniyyet yumurdasıysa dünyāda imden girü girü ʿabdiyyet-i ḫāṣ ḳuşı oldı. Ḥażretde Ḫoca 6 ʿaleyhisselām mādām ki insāniyyet yumurdasıydı. ʿAbdullah ḳuşı anı vücūda getürmemişdi. Adı Aḥmed 7 idi ki Cünki yumurda vücūda geldi. Andan Cibrīl'üŋ 8 perr ü bālı taṣarrufı altında nübüvvet ve risālet perverişin buldı. Adı Muḥammed oldı ki 9 Cünki perveriş kemāle irişdi. Ve tamām yumurdalıġından ḳuşlıġa ulaşdı. Pes Ḳābe Ḳavseyn 10 maḳāmına ḳanad ḳaḳıb pervāz ḳılmaġa başlayıcaḳ. Adı ʿAbd oldı ki 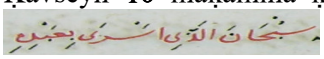 11 Tā bilesin ki ḳuşlıḳ ʿabdiyyet-i ḫāṣ maḳāmıdur. İmdi şöyle bilgil ki egerçi her ḳuş ḳuşlıḳ maḳāmına 12 irişmiş ola. Böyle ṣanma ki şeyḫlıġa yaraya. Niteki ṣūret ḳuşlarınuŋ her biri yumurda cıḳarmaz. Ammā ol 13 ḳuş yumurda cıḳarı bilür ki kendü vücūdında taṣarruf kemāle irdükden ṣoŋra bir ḳac gün kendüyi ḫurūsuŋ 14 taṣarrufı altında duta ve teslīm dārını aŋa vire. Tā kim taṣarrufı anda kemāle irişe. Andan yumurda ẓāhir 15 ola. Ol vaḳt ki yumurda tamām vücūda gele. Anı ol yumurda üzerinden yıġarlar. Ve daḫı yumurdalar anuŋ 16 altında ḳorlar. Perveriş virmek icün bu vaḳt anuŋ taṣarrufı bu yumurdalarda müsellem olur. 17

(84b)

Ve hem maḳṣūd ḥāṣıl olur. İmdi buncılayın ḳıyās eylegil. Mürīd-i ṣādıḳ daḫı cünki şeyḫüŋ vilāyetine 1 teslīmi kemālde vire. Ve kendünüŋ vücūdı yumurdasından ḫalāṣ bula. İkileyin ol ḳuşlıġı maḳāmında gerek 2 ki aḥkām-ı ḳażā ve ḳader taṣarrufātına teslīm ola. Bir niçe müddet gerek ki bu aḥkāmuŋ yüküni cān arḳasında 3 çeke ve kendünüŋ ḳuşlıġı vücūdını ḥikmet-i ḳadīmi taṣarrufātına bedel eyleye. Ve aḥkām-ı ezelī

yolına fidā ḳıla. Cünki 4 bir ḳac gün bu ṭarīḳ üzere kendüyi teslīm ide taṣarrufāt-ı Ḥaḳḳ'a. Lā-cirem esrār-ı maʿānī ve ḥaḳāyıḳ 5 ve ʿulūm-ı ledünnī yumurdaları anda vücūda gelmege başlaya. Şol ṣadef gibi esrār incüleri birle ḥāmile 6 ola. Andan ol incülerüŋ envār-ı nuṭḳ-ı naẓar derīcelerinden ṭaşra barḳıya. Pes ol ṭālib ü 7 ṣādıḳlaruŋ vücūdların şol ḳābil yumurdalar gibi bu ḥadīṣüŋ taṣarrufı altına ala. Anlara bu ḥadīsüŋ 8 taṣarrufıyla perveriş vire. Cünki Anuŋ müddeti tamām ola. Ve hem taṣarruf ehliyeti ol yumurdalarda 9 girü āşikāre ola. Ol vaḳt Ḥaḳḳ işāretiyle ve hem şeyḫüŋ işāreti birle ki ol Ḥaḳḳ işāretinüŋ ṣüreti 10 dür. Anı şeyḫlıḳ maḳāmında naṣb iderler. Ol mürīdlerüŋ vücūdı yumurdalarını terbiyet itmege destūr 11 virürler. Bu cümlesiyle şeyḫlıḳ maḳāmınuŋ şarṭı ḥata ve ḥaṣar gelmez. Ammā bu ḳader vardur ki bu erkān ile 12 yigirmi ṣıfat daḫı anda mevcūd olmaḳ gerek. Bir vech-i kemāl şöyle ki eger bu ṣıfatlardan biri eksük 13 olursa noḳṣān olur. Ol noḳṣān miḳdārı şeyḫlıḳ maḳāmında ḫalel olur. İmdi ol yigirmi ṣıfatdan 14 iʿtiḳāddur. Gerek ki ehl-i sünneti ve cemāʿat-ı iʿtiḳādı birle bezenmiş ola. bidʿat birle bulaşmış olmaya. 15 Tā ki mürīd-i bidʿata bıraḳmaya ki ehl-i bidʿatuŋ muʿāmelesi sebeb-i necāt degüldür. İkinc ʿilimdür. Gerek ki 16 ḥāceti ṣanurdı miḳdārı ʿilm-i şerīʿatdan ḫaberdār ola. Şöyle ki eger bir meseleye ol yāḫūd 17

(85a)

mürīd muḥtāc olsa anuŋ ʿuhdesinden cıḳa bile. Ücünci ʿaḳıldur. Gerek ki ʿaḳıl dīni birle ʿaḳıl maʿāşı 1 dünyā vüsi kemālde ola. Tā ki mürīdi terbiyet itmekde şeyḫlıḳ şerāyiṭi birle iltizām gösteri 2 bile. Dördünci saḫāvetdür. Gerek ki saḫī ola. Mürīd muḥtāc olduġı nesneye iḳdām ide bile. Mürīdi yimekden 3 ve geymekden żarūrī fāriġ ḳıla. Tā ki göŋlinden teşvīş gide. Pes bir kezden mürīd 4 dīn işine meşġūl olı bile. Bişinc şecāʿatdur. Gerek kim yüreklü ve bahādur. Tā ki ḫalḳuŋ melāmetinden 5 ve anlaruŋ fitnesinden teşvīş yimeye. Ve mürīd her kişinüŋ sözi birle red eylemeye. Ve bī-ḫaber kişilerüŋ 6 melāmetiyle yüzin bu işden döndürmeye. Ve ḫasūdlar ve muʿānidler söziyle ʿamel itmeye. Altınc 7 ʿiffetdür. Yaʿni gerek ki pāk dāmen ola. Nefsinde şehvet ġālib olmaya, muʿtedil ola. Laṭīfe birle 8 ḫātūnlara ve emredlere iltifāt idib iḫtilāṭ itmeye. Tā ki mürīd töhmet idib şekke düşmeye. 9 Ve irādetinden fesād ẓāhir olmaya ki mübtedīnüŋ ḳuvveti kim olur. Sehl nesne birle ḫalel yitişür. Yidinc ʿulüvv-i 10 himmetdür. Yaʿni himmet-i ʿālī ola. Dünyāya ve ehl-i dünyāya iltifāt itmeye. İllā żarūret miḳdārı iltifāt 11 ide. Meṣelā niteki kişinüŋ müsterāḥa iltifātı olur. Anuŋ daḫı böyle ola, artuḳ olmaya. Ve hem ṭamʿanı mürīdüŋ 12 mālından kese. Tā ki mürīd iʿtirāż

itmeye. Zīrā ki mürīde hic āfet ve hic fitne iʿtirāżdan **13** özge yoḳdur. Eger anuŋ ḳaṣdı olmadın Ḥaḳḳ Taʿālā dünyāyı anuŋ ayaġına getürcek olursa kendü saʿy **14** itmedin anı Ḥaḳḳ yolına ṣarf eyleye. müstaḥiḳlere vire. Minnetsüz ve hic vech ile cemʿi mālda **15** ve köyde ve cift ve zirāʿatda dürişmeye ki girü anuŋ maḥabbeti göŋlinde yir eyler ki 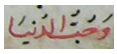 **16** 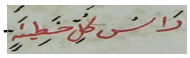 sekizinc şefḳatdur. Gerek ki mürīd üzerine şefeḳatlu ola. Ve anı egül egül iş üzerine **17**

(85b)

ḥarīṣ eyleye. Ol götürimedügi yüki aŋa yükletmeye. Ve anı rıfḳ ve müdāra ile işe duta. Cünki mürīde **1** ḳabż yitişse vilāyet taṣarrufıyla anuŋ ḳabżını acı vire. Aŋa basṭ bağışlaya. Ve eger basṭda ziyāde **2** gidecek olursa bir miḳdār ḳabż aŋa vire, basṭın andan ala. Muttaṣıl mürīdüŋ dīn-i dünyāsı aḥvālinden **3** ġāyib olmaya. Tā her nevʿ ile aŋa meded eyleye. Ṭoḳuzunc ḥilimdür. Gerek kim ḥalīm ve yük cekici ola. Her ḥareket ile tīz **4** ġażaba gelmeye. Ve mürīdi incidmeye. Meger ki żarūret miḳdārı tā dib ide. Tā kim mürīd ürkmeye ve **5** irādet ṭuzaġından ṭaşra sıcramaya. Onuncı ʿafvdur. Gerek ki ʿafv ola. Eger mürīden bir ḥareket gelse **6** ki şerīʿatda ve ṭarīḳatda meẕmūm olsa ʿafv idib andan gece ve naṣīḥat birle muʿāleceye meşġūl ola. **7** Eger ḳābil olmasa muʿāleceye tā dib maṣlaḥatın riʿāyet ide. Şöyle ki münāsib düşe. On birinc ḥüsn-i **8** ḫulḳdur. Gerek ki ḫūyı ḫūb ola. Tā kim mürīd andan ḫūb ḫulḳlar örgene ki mürīdüŋ nihādı şeyḫüŋ **9** efhāline ve aḥvāline ve aḫlāḳına āyine düşmişdür. Hem dimişlerdür ki meşāyiḫüŋ vilāyeti cemāline mürīdlerüŋ **10** aḥvāl-ı āyinesinde müşāhede itmek olur. Ve Türkce meṣeldür ki şeyḫi mürīdden bilmek olur. On ikinc īṯār **11** dur. Gerek kim anda beẕl ü īṯār ola. Tā kim mürīdüŋ maṣlaḥatını kendü maṣlaḥatı üzerine tercīḥ idib iḫtiyār eyleye. **12** Kendünüŋ ḥaẕẕını ve naṣībini aŋa bağışlaya ki 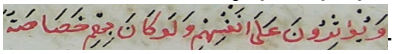 anlaruŋ ṣıfatı **13** dur. On ücünci keremdür. Gerek kim anda mertebe-i vilāyetüŋ keremi mevcūd ola. Tā kim mürīde vilāyet bağışlayu **14** bile. Şeyḫ Aḥmed ʿAzzālī (Raḥmet Allah ʿAlī) aydur ki Yaʿni anlaruŋ baḫşişi **15** Allah baḫşişi gibi olur. Bī-niyyet ve bī-ġaraż virürler. On dördünci tevekküldür. Gerek kim anda ḳuvvet-i tevekkül **16** kemālde ola. Tā kim mürīdlerüŋ rızḳı sebebiyle ẕilletüŋ olmaya. Ve mürīdi esbāb-ı maʿīşet ḳorḳusından **17**

(86a)

ötrü redd eylemeye eger bir olsa yāḫūd biŋ. Şöyle bile ki her ki anuŋ ḫiẕmetine gelür rızḳ ile ve berekāt ile bile **1** gelür. Diyü cezm ide. On bişinc teslīmdür. Gerek kim kendüyi ġayba teslīm ide. Şöyle ola ki Ḥaḳḳ Taʿālā **2** her kimi ki dilese anuŋ ḫiẕmetine

göndüre ve her kimi ki dilese sora. Ne bunlaruŋ gelmesinde ziyāde 3 ḥarīṣ ola ve ne gitmesinde melūl olub bu işde süstlük göstere. Ayıtmaya ki bī-hūde yire 4 zaḥmet cekerem. Teşvīşdür diyüb ve az gelmeye. Belki cemīʿ aḥvālda kendüyi teslīm ide. Ol ki ḳulluḳ 5 vaẓīfesidür. Yirine getüre ve her kişi anuŋ ṣoḥbetine irişdi. Anı Ḥaḳḳ göndürmiş bile. Anuŋ ḫiẕmetin 6 Ḥaḳḳ ḫiẕmetin bile ve kimi ki ṣoḥbetinden sordılar, Ḥaḳḳ sormış bile. Anlaruŋ gelib gitmesiyle 7 az ḳumlaya. On altınc rıżādur. Gerek kim Ḥaḳḳ Taʿālā'nuŋ ḳażāsına rāżı ola. Mürīdleri terbiyet itmekde 8 iltizām göstere. Bāḳī ol nesne ki mürīde taḳdīr olmışdur. Ḫayrdan, şerden, redden ve ḳabūl 9 dan aŋa rāżı ola. Aḥkām-ı ezelīye iʿtirāż itmeye. On yidinc vaḳārdur. Gerek kim vaḳār ve ḥürmet ile mürīd 10 ler ile zindigānī ḳıla. Tā kim mürīd küstāḫ olmaya ki vilāyeti mededinden maḥrūm ḳala. Mādām ki şeyḫüŋ ʿaẓameti 11 vaḳārı mürīdüŋ göŋlinde ziyāde ola. Vilāyetinden mededi artuḳ olur. Bu bir sırdur. Bundan ulūm 12 dimişlerdür ki şeyḫüŋ taʿẓīmi ata taʿẓīminden muḳaddemdür. On sekizinc sükūnetdür. 13 Gerek kim anda sükūnet ve düleklik tamām ola. Her işe kim şürūʿ ider. Taʿcīl itmeye egül egül mürīdde 14 taṣarruf eyleye. Tā kim mürīd ḫām ḳalmaya sülūk icinde. On ṭoḳuzınc ṣebātdur. Gerek kim işlerde 15 ṣābit ḳadem ola. Ve ʿazīmeti dürüst ola. Mürīde vefā-dār olub ʿahdı ḫūb ola. Tā ki bī-ṣebāt 16 lıḳ ve beẕ ʿahdılıġ ile mürīdüŋ ḥuḳūḳını żāyiʿ ḳılmaya. Her ḥareket ile mürīdden himmetini kesmeye. Ve anuŋ sanʿī-i bāṭıl ḳılmaya. 17

(86b)

Yigirminc heybetdür. Gerek kim heybetlü ola. Şöyle kim anuŋ heybeti ve ʿaẓameti mürīdüŋ göŋlinde muḥkem ola. Ḥāżır 1 ve ġāyib mü'eddeb ola. Ve nefsi anuŋ heybetinden dāyim şikeste ola. Pes cünki şeyḫ bu kemālāt ile 2 ve bu ṣıfāt u aḫlāḳ ile ṣıfatlanub ḫulḳlana. Mürīd-i ṣādıḳ ve ṭālib-i ʿāşıḳ sehl zamānda anuŋ 3 devlet-i penāhında gerek maḳṣada ve maḳṣūda irişe. Ammā mürīd daḫı şöyle gerek ki mürīdlik ṣıfatlarıyla 4 bezenmiş ola ve irādet edeblerinüŋ şarṭıyla mü'eddeb ve müretteb ola. Niteki beyān olısar: 5 Anuŋ şerḥi inşallah Taʿālā tā kim نور علی نور یهدی الله لنوره من یشاء saʿādetine irişe. 6 Ve hem Ḥaḳḳ'uŋ faẓlı anlaruŋ cehdiyle ḳarīn ola ki aṣıl oldur: ذلک فضل الله یؤتیه من یشاء 7 وصلی الله علی محمد وآله اجمعین الفصل الحادی عشر فی بیان شرایط الارادة وآدابه 8 المرید وصفاته Yaʿni on birinc faṣıl irādetüŋ şarṭların ve edeblerin ve mürīdüŋ ṣıfatların 9 beyān ḳılur. قال الله تعالی فان اتبعتنی فلا تسألنی عن شیء حتی احدث لک منه ذکرا وقال 10 - النبی صلی الله علیه وسلم علیکم بالسمع والطاعة وان کان عبدا حبشیا کان رأسه زبیبة - Bilgil ki irādet 11 devletlerinüŋ ulūsıdur ve cümle-i saʿādetlerüŋ toḫmıdur. Daḫı şöyle bilgil ki irādet, insāniyyet 12 ṣıfātından degüldür. Belki Ḥaḳḳ Taʿālā'nuŋ mürīdligi ṣıfatınuŋ

envār-ı pertevindendür. Nitekim Ebū'l Ḥasan-ı 13 Ḫaraḳānī aydurur: جز الله علیه اول الخاست که ما را خواست Yaʿni mürīdlik Ḥaḳḳ ẕātınuŋ ṣıfatıdur. 14 Mādām ki Ḥaḳḳ Taʿālā bu ṣıfat ile ḳulun cānına tecelli itmeye. İrādet nūrınuŋ ʿaksı anuŋ göŋlinde ẓāhir 15 olmaya ve mürīd olmaya. Cünki bu saʿādet toḫmı göŋül naṭasında Ḥaḳḳ baḫşişi birle düşdi. Şöyle 16 gerek kim ol mihmān-ı ġaybı żāyiʿ ḳılmaya. Ki evvel emirde ol nūr od ḳuġı gibidür ki ḳara yitişür. Eger 17

(87a)

anı kibrīt ile götürmeyüb ḳurı odunlar ile meded itmeyecek olursa ikileyin ol yüzüni kendü maḳāmına dutub 1 aṣlına rücūʿ ider. Pes ol nār-ṣıfat nūruŋ mededi oldur ki kendüyi şeyḫ-i kāmil taṣarrufınuŋ kibrītine 2 teslīm ide. Tā kim anuŋ beşeriyyeti ṣıfatlarını ol oda tuturuḳ eyleyüb baḳa. Şöyle kim od ḳuvvete 3 kesb eyleye. Andan ṣoŋra ne ḳurı ḳoya ne yaş. Mecmūʿin maḥv idib maḳṣūd ḥāṣıl ideler. 4 Ve eger bir kişi dilese kim perveriş kendü ʿilmiyle ve ʿaḳlī muḳteżāsınca ide. Hic üstāda şākird 5 olmadın bu murāda irişmeye. Belki varṭa-yı helāka düşüb āfetlere giriftār ola. ʿāḳıbet zevāl-i īmān 6 ola. Zīrā ki kendüyi kendü taṣarrufıyla helāk itdi. Ve Ḥaḳḳ Taʿālā buyurur ki وَلَا تُلْقُوا بِأَيْدِيكُمْ إِلَى التَّهْلُكَةِ - ve eger 7 bir kimseye nefs ve şeyṭān vesvese ḳılub maġrūr ḳılsa ki bu yoluŋ delīli peyġāmberdür (ʿaleyhisselām). 8 Ve Ḥaḳḳ Taʿālā'nuŋ luṭfı. Pes Ḳur'ān ve ʿilm-i şerīʿat ḫod bu yolı beyān ider, şeyḫe vü mertebeye 9 ne ḥācet dise. Nitekim dimişlerdür: چراغ شمع چرا باید بکار قافله را هزار قافله را او نمی رسد دلیل 10 Anuŋ cevābı oldur kim: "Ayduruz şek yoḳdur anda ki bu yoluŋ delīli ḳāfile sālārı Ḫoca'nuŋ güneş 11 cemālidür." ki وَدَاعِيًا إِلَى اللَّهِ بِإِذْنِهِ وَسِرَاجًا مُنِيرًا ve Ḳur'ān ʿilm-i şerīʿat ol yolı beyān 12 itmişdür. Ve līkin bunuŋ miṣāli ancılayındur ki bir nice ḥāẕıḳ ṭabībler geldiler. Ve ilhām-ı Ḥaḳḳ anlara 13 meded eyledi. Tā kim uzun ʿömrler ile coḳ rencler cekib saʿy-ı belīġ itdiler. Dürlü dürlü marażları 14 ve ʿilletleri bildiler. Ve edviyenüŋ ḫavāṣṣına muṭṭaliʿ oldılar. Ve şerbetler düzdiler. Evler ṭoldurdılar. Daḫı 15 ṭıb kitāblarında her birinüŋ ṣalāḥın ve fesādın beyān itdiler. Ṭıbb ʿilmi de ve ʿameli de taṣnīf 16 ler düzdiler. Andan ṣoŋra baʿżı şākirdler anlaruŋ ḫalefi olub bu ʿulūmı anlardan örgendiler. Ve edviye ḳānūnına muṭṭaliʿ 17

(87b)

oldılar. Üstādlarınuŋ ḫiẕmetinde muʿāleceye dürişdiler. Ve ol şuʿle-yi mübāşeret idib tecribeler ḥāṣıl 1 ḳıldılar. Andan üstādları ṭarīḳi üzerine ṭabīblıġa meşġūl oldılar. Ve bir cemāʿat daḫı ki bu ʿulūmuŋ 2 taḥṣīline ki istiʿdādı var idi. Anlara daḫı terbiyet idib bu işde kemāle irişdürdiler. Buncılayın 3 فَخَلَفَ مِنْ بَعْدِهِمْ خَلْفٌ şākirdlere ögredürler idi tā bu

vaḳte degin. Eger şimdi bir kişiye bu rūzigār 4 da ḫastalıḳ vāḳıʿ olsa ṣıḥḥat arzū ḳılub muʿāleceye himmeti olsa nice ide. Anlaruŋ kitāblarına müṭālaʿa 5 ḳıla mı? Ve ol maʿcūnlar ki anlar düzdiler. Bunca zamān tecribeler birle anı ḳoyub kendü ʿaḳlıyla taṣarruf 6 idüb eṭıbbāya hic iltifāt itmeyüb tecribesüz ve maʿrifetsüz kendü naẓarıyla muʿālece ide mi? 7 Ne ol marażuŋ ḥaḳīḳatına ıṭlāʿyı var ve ne idviyenüŋ keyfiyetine maʿrifeti var. Yāḫūd eṭıbbā ḫiẓmetine 8 rücūʿ idib ehl-i tecribeden ol ʿālime ḫiẓmet ḳılub anlaruŋ taṣarrufına kendüyi teslīm ide mi? Ve ol 9 maʿcūnlar ki anlar düzmişlerdür. Ve her şerbet ki virürler eger telḫ eger şīrīn. Anı nūş 10 idüb kendü hevāsıyla kendüde taṣarruf itmelü. Cānını bile virmemek yigrek mi ola? Şek degüldür ki bu 11 ḫayrdur. İmdi buncılayın ḳıyās eyle. Ḳur'ān'ı kim anda cümle-yi ʿulūm-ı dīni ki فِي قُلُوبِهِم مَّرَضٌ ḫastalığına 12 ʿilāc itmek icündür. Anda mevcūd ve anuŋ ile şifā ḥāṣıl olur ki وَنُنَزِّلُ مِنَ الْقُرْآنِ مَا هُوَ شِفَاءٌ 13 وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ ve cümle edviye ve maʿcūnlar ve şerbetler anda cemʿ olmışdur ki وَلَا رَطْبٍ وَلَا يَابِسٍ 14 إِلَّا فِي كِتَابٍ مُّبِينٍ ve hem Ḫoca ʿaleyhisselām bir ṭabīb-i ḥāẕıḳdur. Dīn icinde ki her ḫasta 15 lıġı bilür ve her birinüŋ muʿālecesin ṣavāb buyurur: وَإِنَّكَ لَتَهْدِي إِلَىٰ صِرَاطٍ مُّسْتَقِيمٍ 16 aṣḥāb anuŋ ḫalefi ve kāmil şākirdleridür ki ʿilm-i ṭıbbı anuŋ ḫiẓmetinde ḥāṣıl ḳıldılar. Dürlü dürlü 17

(88a)

tecribeler idib ʿamelisini daḫı örgendiler. Her bir maraża ʿilācı kemāle yitişdürdiler ki أَصْحَابِي 1 كَالنُّجُومِ بِأَيِّهِمُ اقْتَدَيْتُمْ اهْتَدَيْتُمْ - daḫı ṣaḥābeden bu ʿulūmı kesb 2 idib tecribeler ḥāṣıl ḳıldılar. Ve tābiʿīn daḫı tābiʿīnden aḫẕ itdiler. Tā şimdiye degin 3 ve her birine Ḥaḳḳ Taʿālā bu ʿilimde naẓarlar bağışladı. Şöyle ki her vaḳtda ol vaḳt ḳavminüŋ 4 mizācın bildiler idi. Ve Ḳur'ān ve ḥadīṯ ṭarīḳindendür. Dürlü istiḫrāc iderler idi 5 ki كُلُّ مُجْتَهِدٍ مُصِيبٌ daḫı bunca kitāblar taṣnīf itdiler. Dīn ṭıbbındaki şerīʿatdur 6 hem ʿilmī ve hem ʿamelī. Şöyle ki hic maraż ve hic ʿilāc ḳalmadı ki bunlar anı beyān itmemiş ola 7 kitāblarında. Ammā şöyle bilgil ki eger bu vaḳtda bir kişi ḫasta olsa aŋa muʿālece itmek kendü 8 naẓarıyla anlaruŋ kitāblarından müyesser olmaya, egerci bu ʿilimde kāmil daḫı olursa. Zīrā dimişler 9 dür ki وَفَوْقَ كُلِّ ذِي عِلْمٍ عَلِيمٌ Pes aŋa bir ṭabīb-i ḥāẕıḳ ki ṣāḥib tecribe ola. Żarūrī gerekdür. 10 Şöyle ki muḫtelif mizāclara maʿrifeti ola. Ve her ṭıbbı ʿilmī ve ʿamelī ḳanūnına ıṭṭılāʿı ola. Ve maraż 11 ları ve ʿilletleri teşḫīṣ eyleye. Tā kim her bir maraża ʿilāc-ı ḫāṣṣ ile muʿālece ide bile. Egerci ḫastalıḳ 12 bir nevʿ olur. Ammā mizāc muḫtelifdür. Meṣelā bir maraż ʿarıż olsa oġlana biʿaīne ol maraż 13 bulınsa yigitde ve pīrde egerci ḫastalıḳ bir dürlüdür. Līkin bunlaruŋ mizācları

biri birine 14 muḫālifdür. Bir kişide daḫı tefāvüt-i mizāc bulınur. Şöyle kim maraż oġlan iken ẓāhir oldı. 15 Ṣoŋra yigit oldı. Ṣoŋra pīr oldı. Egerci maraż birdür ammā mizāc muḫtelifdür. Ve andan ṣoŋra 16 eger on oġlana bir maraż ʿārıż olsa egerci maraż birdür. Girü mizācları ve ḳuvvetleri 17

(88b)

ve żaʿfları muḫtelifdür. Ancılayın her ayda ve her hevāda ve her faṣılda tefāvüt ḥadsuz bulınur. Pes 1 ṭabīb-i ḥāẕıḳ gerek kim anuŋ dükelisini bile. Anuŋ ʿilācında daḳāyıḳı riʿāyet eylene. Tā bu ḳażiyyece ki Ḫoca 2 ʿAli Allām buyurdı: تداووا فان الذی انزل الداء انزل الدوا - maraż zāyil ola ve ṣıḥḥat yüz göstere. 3 böyle iken eger ṭabīb-i ḥāẕıḳa bir maraż ʿārıż olacaḳ olursa şöyle gerek kim kendü naẓarıyla kendüye muʿālece itmeye 4 aŋa bir ṭabīb gerekdür kim naẓarı teslīm ola ve bedeni ṣaḥīḥ ola. Tā kim anuŋ ʿilācı fāyide vire. Zīrā ki anuŋ naẓarı 5 daḫı ḫasta olmışdur. Ḫasta ṭabīb ḫasta naẓar ile ṣavāb-ı ʿilāc idecek degüldür. طبیب یداوی والطبیب مریض بیت عالمت خفته است تو خفته و اضفته کی کند بیدار - 6 cünki bu maʿni 7 muḥaḳḳaḳ oldı. Gerek kim hic kimse şeyṭān ġurūrıyla ve nefs dilegi birle maġrūr olub maġbūn 8 olmaya. Ve kendünüŋ ʿilmine veʿaḳlına ʿitimād itmeye. Ve ḳatī ki irādet toḫmı göŋil yüzinde düşe. Anı ulū ġanīmet 9 bile ġaybdan gelmiş. ʿAzīz mihān bile aŋa ol ġıdāyı vire kim anuŋ ḥavṣalasına münāsibdür. İmdi 10 ol mihānuŋ ġıdāsı ḥaḳīḳatda vilāyet-i meşāyiḫ emceginde bulınur, ayruḳ yirde bulınmaz. Zīrā ki irādet 11 bir ṭıfıl miṣālindedür ki ġaybdan yik ile ṭoġmışdur. Anuŋ ġıdāsı ehl-i ġayb gögsinden alu 12 bilür. İmdi böyle olıcaḳ bir şeyḫ-i kāmil eger maşrıḳda yāḫūd maġribde nişān virseler dura, anı 13 isteyü gide. Ve ḳatī ḫiẕmetine irişe. Aŋa kendüyi teslīm idib taṣarrufātına temessük ide. Ve eger nefs fużul 14 luḳ idüb bahāne ḳılsa ki bu şeyḫ-i kāmil midür? Yā nāḳıs derḥāl bu ḫaberüŋ işāretiyle ʿamel eyleye 15 ki علیکم بالسمع والطاعة - dur. Ve yaḳīn bile ki ʿAbd-i Ḥabeşī'nüŋ taṣarrufında olmaḳ yigrekdür. Andan ki 16 kendü taṣarrufında ola. Niteki buyurmışdur: وان کان عبدا حبشیا - ve meşāyiḫ bundan dimişlerdür 17

(89a)

ki kendü taṣarrufında olmaḳdan bir kediye taṣarrufında olmaḳ ḫayrludur. Ve daḫı şöyle gerek kim 1 her nesne aŋa pā-bend olub sāniʿ ola. Meşāyiḫ ḫiẕmetinden cemīʿni irādet bāzūsınuŋ 2 ḳuvvetiyle bir uġurdan kese ve hic ʿözre muḳayyid olmaya. Tā kim bu devletden maḥrūm ḳalmaya ki bu 3 devletden maḥrūm olmaḳ iki cihānda ḫayr itmez. بهرچه از دوست رسد نیکوست ان نقش چه زیبا بهرچه از راه باز افتی چه کنان حرف چه ایمان - 4 ḥaḳīḳatda mādām ki mürīd kendü 5 vücūdından ṭoyub cānından vāz gelmeye. Ve irādet

ḥarāretiyle her ne kim aŋa ḳarşu **6** gelür, anı yaġmaya bu ḥadīşe ehl olmaz 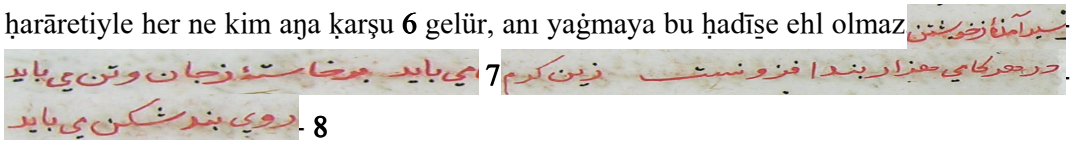 **7** 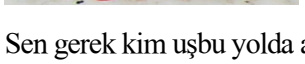 **8**

Sen gerek kim uşbu yolda az azukdan ṭoyasın Cān tenden vāz gelib dilber yolına ḳoyasın **9**
Her adımda biŋ ṭuzaḳ artuḳ ola bu yolda pes Bendleri merdāne öz ta bunda sırlar ṭuyasın **10**

Her nesne ki mürīd-i ṣādıḳuŋ bu yolda yolın ura. Ve ḳatī ki mürīd anı tār u mār ide. Ḥaḳḳ yolında **11** Ḥaḳḳ Taʿālā 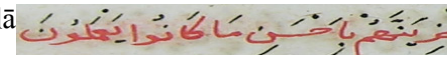 muḳteżāsınca biŋ ol ḳadar nesne birle **12** cezā vire. Dünyāda ve aḫretde ol ḳavum ḳabīle ve akribā ki anları terk idib göŋüllerini **13** müfāreḳat odı ile mecrūḥ ḳılmışdı. Her birine bir derece ve bir maḳām baḫşiş ḳıla ki anlaruŋ **14** şikesteligine tiryāḳ ola. Zīrā ki Ḥaḳḳ Taʿālā'nuŋ bir ṣıfatı Cebbār'dur. Ve Cebbār'uŋ bir maʿnisi **15** ṣınuġı bütün ḳılıcıdur. İy bī-çāre her neyi ki Ḥaḳḳ ṭalebinde sen ṣıyasın ol kendü keremiyle **16** anı dürüst ḳıla. Ve her göŋlü ki andan ötrü ḫasta ḳılasın. Kendü ʿaṭāsından diyetini ol vire. **17**

(89b)

1 Ve līkin eger bundan girü ḳalacaḳ olursaŋ farż it ki cümle mevcūdāt senüŋ ola. Bu maḫrūmlıġuŋ **2** yirine durmaya. 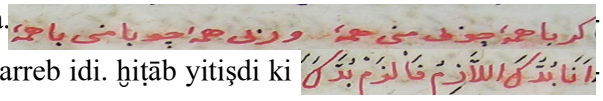 ʿazīzlerden birisi ki ol ḫażretde **3** muḳarreb idi. ḫiṭāb yitişdi ki kendü cānuŋdan ṭoymaġa cāre **4** var. Ammā bundan ṭoymaġa saŋa cāre yoḳdur. Pes mülāzemet buŋa ḳıl ki bundan ayrılmaġa cāre yoḳdur. **5** Cünki mürīd himmeti eliyle ve irādet ḳuvvetiyle ʿalāyiḳi ve ʿavāyiḳi kesib şeyḫ ḫiẓmetine irişe. Gerek kim **6** yigirmi ṣıfat ki mürīdligüŋ ādābı ve şerāyiṭidür. Ol daḫı mevṣūf ola. Tā kim şeyḫ ṣoḥbetine lāyıḳ **7** olub bu yola sülūk ide bile. İmdi ol şerāyiṭüŋ evveli tevbedür. Gerek kim tevbe-i naṣūḥ ide. Ol **8** oldur kim ḳabīle peşmān olub diliyle istiġfār ide. aʿżāsıyla terk ide. Daḫı işlememege **9** ihtimām ide. Bu bünyādı muḥkem ḳıla kim cemīʿ aʿmāl ve aḥvāl bu aṣıl üzerine rāst olsa gerek. **10** Ve eger bu bünyād muḥkem olmayacaḳ olursa evvel emirde anuŋ ziyānı ẓāhir olısar. Dükeli saʿy-ı żāyiʿ **11** olısar. Pes tevbe-i cümle maḳāmlarda istiʿmāl ide. Zīrā ki sülūk maḳāmlarınuŋ her birinde **12** bir günāh bulınur ki ol maḳāma münāsibdür. Nitekim gelmişdür. 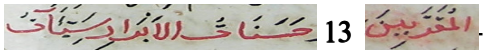 **13** Pes her bir maḳāmda tevbe ḳıla. Ol maḳāmuŋ günāhından niteki Ḫoca ʿAli Allām buyurur: **14** 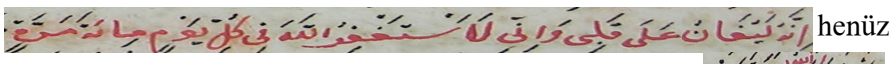 henüz maḥbūblıḳ maḳāmınuŋ **15** kemālinde iken ve şānında bu gelmiş iken ki 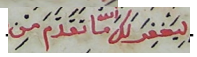

ذنبك وما تأخر- gör ki 16 tevbenüŋ ḥaḳḳın nice riʿāyet ider. Günde yüz keret tevbe ḳılur. İkinc zühūr gerek ki dünyādan be-külli 17

(90a)

aʿrāż ide gerek māl olsun, gerek manṣıb olsun. Ve eger muḥtāc taʿalluḳı ve aḳribāsı varise 1 cümlesin anlara ḳısmet ide. Ḥaḳḳ Taʿālā farż itdügi üzere ve eger kimsesi yoġise cemīʿni 2 şeyḫ ileyinde ḳoya. Tā kim şeyḫ mürīdler meṣāliḥine ḫarc eyleye. Ve ol miḳdār ki şeyḫ aŋa virür. Ḳūt u 3 libās icün aŋa ḳāniʿ ola. Ücünci tecrīddür. Gerek kim mücerred ola. Cümle-i taʿalluḳāt-ı sebebi ve nesebi ḳaṭʿ 4 ide. Aḥsen-i vech ile ide. Tā kim anlaruŋ ḫāṭırı rencīde olmaya kim düşmanlardur. Ziyānları doḳunmaya. 5 Nitekim buyurur إن من أزواجكم وأولادكم عدوا لكم فاحذروهم- dördünci ʿaḳīdedür. Gerek kim ehl-i 6 sünnet-i cemāʿata iʿtiḳādı üzerine ola. Tā bidʿat ve żalāletden pāk ola. 7 Selef meẕhebi üzerine gire. Ve şerʿiyyātda iḥtiyāṭ ṭarīḳini 8 duta. Ṭāḳatı yitdükce ve teşbīh ve iʿtizāl ve rafżdan münezzeh ola ve taʿaṣṣubdan ıraḳ ola. Ve ehl-i 9 ḳible-i tekfīr itmeye. Ve hem laʿnet-i cāyiz görmeye. Bişinc taḳvādur. Gerek kim perhīz ehli ola yimekde ve geymekde 10 geregi gibi iḥtiyāṭ ide. Līkin mubālaġa itmeye. Tā kim vesveseye düşmeye. Zīrā ol daḫı meẕmūmdur. 11 Güci yitdükce ʿazīmet birle ʿamel eyleye. Ruḫṣat ile iş işlemeye. Yaʿni taḳvā birle ʿamel ide, 12 fetvā ile degül. Ṭahāretde ve ġusulda tamām dürişe ve līkin ḥadden tecāvüz itmeye. Tā ki vesvese 13 olmaya. Cümle aḥvālda bu kelām birle ʿamel ide ki dimişdür ضع ما يريبك إلى ما لا يريبك- Altınc 14 ṣabrdur. Gerek ki şerʿüŋ taṣarrufātı altında ṣābır ola. Emür nehy şerbetlerini içüb taḥammül 15 ide. Ve şeyḫüŋ terbiyeti taḥtında teslīm olub anuŋ işāretinde zaḥmeti iḫtiyār ide. Melāleti 16 hic gözine göstermeye. Ve eger bu maʿniden sehl nesne vāḳıʿ olursa gerek kim tekellüf ile muttaṣıl 17

(90b)

ṣabr idib bahādurluḳ göstere dīn işinde. Nitekim Ḫoca ʿAli Allām buyurur من يصبر يصبره الله- 1 Yidinc mücāhededür. Gerek kim muttaṣıl nefs tosununı mücāhede muḥkem baġlaya. Anuŋ ile hic yumşaḳlıḳ 2 itmeye. İllā żarūrī miḳdārı ve bir vech ile anuŋ murādına ḫoş gelür. Nesneyi aŋa virmese ki nefs şol 3 arslan gibidür. Ve ḳatī ki ac ḳoyasın, esīr olur. Ve eger ṭoyursan seni helāk ḳılur. Pes anı dīn 4 mücāhedesine meşġūl itmek gerek. Zīrā ki eger sen anı aŋa meşġūl ḳılmayacaḳ olursaŋ, ol seni kendü 5 hevāsına meşġūl ḳılur. Sekizinc şecāʿatdur. Gerek ki merdāne bahādur ola. Tā ki nefs ile muḳāvemet 6 ide bile. Ve hem şeyṭānuŋ mekr ü ḥīlesinden endīşe ḳılmaya ki bu yolda cinn ü ins ḥarāmileri boldur. 7 Anları defʿ idib ḳahr itmek ulū bahādurluḳdur. Ṭoḳuzuncı beẕldür.

Gerek kim anda īşār ola. Zīrā ki buḫul **8** ulū ḳayddur. Ve ʿaẓīm ḥicābdur. Ve baʿżı maḳāmlarda şöyle ola ki dünyāyı ve aḫireti beẕl ide. Ve hem vaḳt **9** ola ki cānın terk eyleye. Onunc fütüvvetdür. Gerek kim cömerd ola. Şöyle kim her kişinüŋ ḥaḳḳını geregi gibi kendü maḳāmında **10** ṭāḳatı yitdükce ödeyü vire. Ve hic kimsenüŋ ḥaḳḳına ṭamaʿ itmeye. Kendü munṣif olub kimseden inṣāf ṭaleb **11** ḳılmaya. On birinc ṣıdḳdur. Gerek kim kendü muʿāmelesinüŋ bināsını ṣıdḳ bünyādı üzerine ḳoya. Ḫalḳ ile ve **12** Ḥaḳḳ ile rāstlıġı ṣıfat ḳıla. Yalandan ve iftirādan ıraḳ ola. Ḫalḳa ḫoş gelmeyecek iş işlemeye. **13** Ve naẓarın Ḫalḳdan be-külli kese. On ikinc ʿilmdür. Gerek kim ferāyiż-i Ḥaḳḳ'ın edā idecekce ʿilmi ola. Hem anı kendüye **14** vācib bile. Meṣelā namāz ḥükmi gibi ve oruc ve zekat ve ḥac ve vesāyir-i erkān gibi muḥtāc olduġı miḳdārca ḥaḳḳını **15** yirine getüre, ziyāde ṭaleb itmeye ki yoldan ḳalmaya. Meger kim kemāl-i maḳṣūda irişmiş ola. Hem ḫalḳa muḳtedā ve **16** mürşid ola. Ol vaḳt kitāb ve sünnet ʿilminüŋ taḥṣīli fāyide ḳılur, ziyān itmez. Ammā hic ḥālde fāyide **17**

(91a)

ḳılmaz. ʿİlme meşġūl olmaya. On ücünci oldur ki her vaḳtda niyāzı elden ṣalu virmeye. Ve egerci nāz **1** maḳāmına daḫı düşse kendüyi tekellüf ile niyāz ʿālemine getüre. Zīrā ki niyāz ʿāşıḳuŋ ḫāṣ maḳāmıdur. **2** Ve nāz maʿşūḳuŋ ḫāṣ mertebesidür. On dördünci ʿayyārlıḳdur. Gerek kim bu yolda ʿayyār-ṣıfat **3** ola. Tā ki ḳatī ḳorḳulu işlerden heriçe ʿālem-i ġayb u şehādetden aŋa irişe. Kendüyi aŋa **4** ura, hic ṣukin endişe ḳılmaya. Ve hem cānından üşenmeye. Bir günde kendü başını biŋ keret ḳademi altında **5** ḳoya.

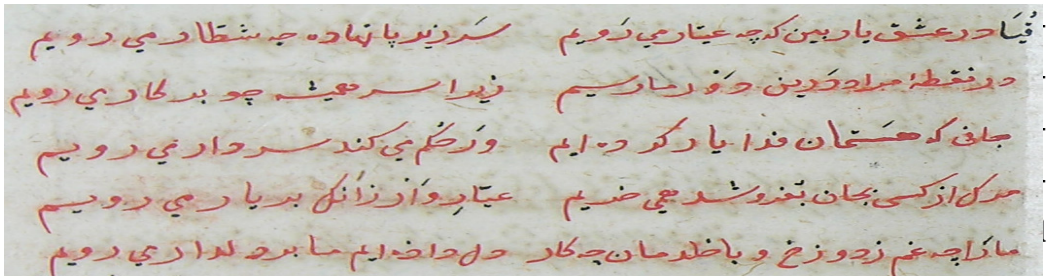

Yār ʿışḳında bizi gör nice olduḳ ʿayyār Baş ayaġ altına alub ne ḫoş olduḳ seyyār **11**
İşbu devr içre murād noḳṭasına bīzur iden Anuŋ icün ki baş üzre ururuz çün pergār **12**
Cānumuz yār yolına cün biz itdük īşār Ger bize ḥüküm ḳılursa hem olavuz ber-dār **13**
Ölümi ger ṣansalar cān ile ṣatun alavuz Cünki ʿayyārlıḳ oldı işümüz iy dil-dār **14**
Ġam-ı dūzaḫ bize yolbulmaya ümīd behişt Cünki yār aldı göŋül şehrin gitdi aġyār **15**

On bişinc melāmetdür. Gerek kim melāmet-ṣıfat ve ḳalender-sīret ola. Şöyle olmaya ki

şerʿi 16 riʿāyet itmeyüb elden ṣalı vire. Melāmetī olmaḳ şerʿi terk itmek degüldür. Belki ol şeyṭān iġvasıdur. 17

(91b)

Ve anuŋ delāletidür. Ve aŋa ehl-i ibāḥet dirler. Anları bu menzillerden cehenneme itürürler. Belki melāmeti ol 1 maʿniye ola ki nāmu ve neng medḥ ve ẕem ve ḫalḳuŋ reddi ve ḳabūlı anuŋ ḳātında yiksān ola. Ve ḫalḳuŋ dost 2 luġıyla ve düşmanligine ḳalmaya. Ve bu dürlü dürlü rengleri yik reng bile. Ḥaḳḳ'uŋ dükeli ḫalḳıyla ṣulḥ birle 3 dirile. Ammā nefsiyle cengde ola. On altınc ʿaḳıldur. Gerek kim ʿaḳıl taṣarrufıyla anuŋ ḥarekātı mażbūṭ ola. 4 Tā kim bir ḥareket itmeye kim şeyḫüŋ rıżāsına ve Ḥaḳḳ'uŋ fermānına muḫālif ola ki cümle rūzigārda cekdügi renc 5 şeyḫüŋ ḫāṭırına doḳunmaġ ile żāyiʿ olmaya. Pes ol renc yiyüb ḥāṣıl ḳılduġını ʿaḳıl taṣarrufıyla 6 ṣaḳlamaḳ gerekdür. On yidinc edebdür, vācibdür. Ve gerek kim mü'eddeb ola. Ve hem aḫlāḳı müheddeb 7 ola. Laṭīfe birle inbisāṭ ḳapusını baġlaya. Şeyḫüŋ ḥażretinde ve ḳar ve sükūn ve taʿẓīm birle 8 dāyim ola. Şeyḫ söz ṣormayınca söylemeye. Söyledügi vaḳt egül egül sükūnet ile ve ṣıdḳ ile söyleye. 9 Ẓāhirde ve bāṭında şeyḫüŋ işāretine muntaẓır ola. Ve eger şeyḫinden bir ʿayb ve bir ḳuṣūr 10 ẓāhir olacaḳ olursa ẓāhirde ve bāṭında derḥāl istiġfār idib aḥsen-i ṭarīḳ ile anuŋ 11 ʿöẕrin dileye. Ve anuŋ ġarāmetini çekelim. Ne icün anda ʿayb müşāhede ḳıldı. On sekizinc 12 ḥüsn-i ḫulḳdur. Gerek ki muttaṣıl ṭabīʿatın acuḳ dutub ḫūyı ḫūb ola. Ve yārenler ile dil teng olmaya. 13 Ve hem tekebbürden ve faḫirden ʿucbdan ve daʿvī ve ṭalib cāh ve riyāsetden ıraḳ ola. Dāyim tevażuʿ 14 ve şikestelige zindigānī ḳıla, ulū yārenler ile. Ve anlar kim kendüden gecidür. Raḥmet ve şefaḳat ve luṭf birle 15 dirile. Kendünüŋ yüküni yārenler üzerine ḳomaya. Belki yüki kendü çekib taḥammül eyleye. Dāyim yārenlere muvāfaḳat 16 ide. Muālefetden ıraḳ ola. Naṣīḥat idici ve naṣīḥat işidici ola. Ve muʿāraża ve mücādele ve ḫuṣūmet 17

(92a)

itmeye. Ḥürmet ve irādet ile yārenlere naẓar ide. Ḥaḳāret ile hic kimseye baḳmaya. Ḫiẓmet ile ve görk ile görmek ile 1 Ḥaḳḳ Taʿālā ḥażretine yaḳınlıḳ isteye. Sürfe üzerinde kendü naṣībini īṣār ide. Ve kimsenüŋ 2 naṣībine ṭamaʿ ḳılmaya. Semāʿ olsa kendüyi żabṭ eyleye. Ḥāl yörenmedin vecde gelib ḥareket itmeye. Ḥāl 3 yörendügi vaḳt yārenlere zaḥmet itmekden iḫtirāz eyle. Güci yitdükce icinde gizleyüb āşikāre ḳılmaya. 4 Ve ḳatī ki vecd ġālib olsa żarūret miḳdārı ḥareket ḳıla, ziyāde ḳılmaya. Ve cünki ol ḥāl sākin 5 ola. Ol daḫı kendüyi teskīn ide. Ve teklīf birle vecd ü ḥālet ṣanmaya. Ve eger bir kişi böyle bilse ki 6 tevācüd-i nefsde hem bir ẕevḳ vardur. …ledür. Ammā fāyidesi

azdur. İtmedüginüŋ menfaʿatı 7 coḳdur. İḫtiyār ile naʿre ve ḥaygırmaḳ itmeye. Tā kim yārenleri rencīde kılmaya. Ve vaḳtlarını mükedder itmeye. 8 Ve ehl-i ḥāle ve ehl-i vecde niyāz ile taḳarrüb idüb tevāżuʿ ile göŋüllerine gire. Ve ḳatī ki başını bir 9 kişinüŋ ḳademinde ḳomaḳ isteye. Tevāżuʿdan ötrü saḳına. Tā ki secde şekli olmaya ki ol 10 ḥarāmdur. Pes ellerini arḳası üzerinde dutub yüzüni yir yüzinde ḳoya. Ammā alnın yire doḳundurmaya. 11 Ḥāṣılı güci yitdükce ṣoḥbetde kimsenüŋ göŋlüni rencīde ḳılmaya. Ve allām on ṭoḳuzunc teslīmdür. Gerek 12 kim ẓāhirde ve bāṭında kendüyi şeyḫüŋ vilāyetine teslīm ide. Ve kendü taṣarrufātını kendüden 13 maḥv eyleye. Şol ölü gibi ola ki yuyucınuŋ ileyinde yaturınca gerek ise ol anı dönderür. 14 Ve bāṭında muttaṣıl şeyḫ vilāyetinüŋ dergāhına ṣıġına. Eger ḥażretde olsa eger ġaybetde her 15 nesneye ki şeyḫüŋ bāṭınından icāzet bulsa işleye anı. Ve eger terk bulsa işleye. Ve daḫı şeyḫüŋ 16 aḥvāline ẓāhirde iʿtirāz idib ḳarşu gelmeye. Ve her nesne ki anuŋ naẓarına kej gelse kejligi kendünüŋ naẓarı kejligine 17

(92b)

ḥavāle eylene. Eger şerʿe muḫālif görse iʿtiḳādı şöyle ide ki baŋa muḫālif görinür ammā şeyḫ muḫālif 1 işlemez. Anuŋ naẓarı bu bābda kāmildür. Her neyi işlerse kendü naẓarıyla işler. Hem anuŋ ʿuhdesinden 2 geli bilür diye. Niteki Mūsā ve Ḫıżr ʿaleyhisselām anlaruŋ vāḳıʿasında oldı idi. Bu vāḳıʿa bu idi ki 3 Ḫıżır peyġāmber gemi deldi. Ve birisi ol idi ki bir oġlan depeledi. Mūsā peyġāmbere ḫilāf-ı şerʿ 4 göründi. Ammā muḫālif degül idi. Ve Ḫıżr'uŋ sırrı Mūsā peyġāmber ile ol idi ki ayıtdı: فَإِنِ 5 اتَّبَعْتَنِي فَلَا تَسْأَلْنِي عَنْ شَيْءٍ حَتَّىٰ أُحْدِثَ لَكَ مِنْهُ ذِكْرًا Yaʿni her neyi ki ben işleyem, sen baŋa iʿtirāż 6 idib ṣorma ki ne icün böyle işledüŋ diyü. Tā dimeyince hic dime. Eger ṣalāḥı var ise ben 7 diyem. Cünki iʿtirāż itdi üc keret gecüb ʿafv itdi. Andan ṣoŋra هَٰذَا فِرَاقُ بَيْنِي 8 وَبَيْنِكَ diyüb cevāb virdi. Tā maʿlūm ola kim iʿtirāż müfāreḳat-ı ḥaḳīḳiye sebebdür. Egerçi 9 ṣüretde müfāreḳat degülse daḫı pes iʿtirāż yolın kendünüŋ üzerine baġlu duta. Her ḥālde 10 muttaṣıl teslīm ṭarīḳine şükür eyleye. Zīrā ki şeyḫ irādetine teslīm itmeklik ḳażā ve ḳader aḥkāmına teslīm 11 itmekligüŋ nerdübānıdur. Mādām ki bu nerdübāndan ṣuʿūd mümkin olmaya, aḥkām-ı ilahiye teslīmlige 12 müyesser olmaya. Yigirminc şarṭ tefvīżdür. Gerek kim mürīd ve ḳatī ki himmeti ḳademin ṭaleb yolına ṣıdḳ ile 13 ḳosa bir uġurdan kendü vücūdından el yuya. Ve kendüyi Ḥaḳḳ yolına fidā eyleye. Ve iʿtiḳād ile 14 ide ki وَأُفَوِّضُ أَمْرِي إِلَى اللَّهِ ʿibādet-i behişt dūzaḫdan ötrü ḳılmaya. Yāḫūd kemāl-i 15 noḳṣān ġarażı icün olmaya. Belki ṣırf

ḳulluḳ yolından ve żarūret maḥabbetinden ḳıla. Ve her **16** nesne ki Ḫażret-i ʿİzzet'den aŋa irişür. Aŋa rāżı ola. Ḫayr ve şer ki aŋa taḳdīr olmışdur. Anuŋ **17**

(93a)

sebebiyle yüzin hażretden döndürmeye. Sucı kendüye ḥavāle ḳıla. Merāşide anı vekil ḳıla. **Beyt:**

Ismarladum ben işimi maḥbūba cümlesin Dir idü tersā oldurur ise şavāb ider **1**

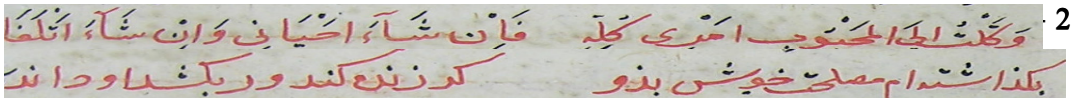 **2**

Pes **3** ʿubūdiyyet ḳāʿidesinde şābit ḳadem ola. Şerāyiṭ ile ṭalebinde ṣıdḳ ile ilzām göstere. **4** Ve eger biŋ keret ḫiṭāb irişe isteme bulmazsın. Gerek kim işden bir ẕerre naḳṣ itmeye. Ve hic **5** ibtilā ile ve tecribe ile ṭaleb ayaġını seyrden ve himmet elini işden fāriġ eylemeye. Belki ṣıdḳ u teveccüh ile **6** aŋa müteveccih ola. **Beyt:**

7 **8**

Mādām ki göŋül cāna derdüŋi ḳıla maḥrem Yaġmur gibi āfetler başına yaġa her dem **9**
Yarın bu belālardan yüz döndürür ölür desem Dīdāruŋla hergiz ben olmayayın ḫurrem **10**

Ve daḫı şeyḫüŋ ḫiẓmetine mülāzemet itmekden yüz döndürmeye. Eger şeyḫ anı bir günde biŋ keret redd idib **11** ırāḳ idecek olursa kimyā ve irādetinde sikekden kem olmaya. Her nedeŋlü ki maṭlūbından anı sürse **12** ler ol girü gelür. Aŋa ẕübāb andan ötrü didiler ki müştāḳdur 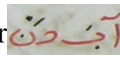 Yaʿni sürmek ile **13** girü gelür dimek olur. Egerçi bunuŋ ṭāvūslarından olmaz ise bārī mekeslerinden girü ḳalmaya. **14 Mışrāʿ:** Cünki mürīd-i ṣādıḳ güci yitdükce **15** bu şerāyiṭi yirine getürüb ve bu aḫlāḳ ile muttaṣıf olsa ve hem şeyḫ ol ṣıfāt ve ol kemālāt **16** birle bezenmiş olsa ki beyān itdük muḳaddem faṣılda. Lā-cirem maḳṣūd ve murād-i ḥaḳīḳī ḫıremān**17**

(93b)

ḥicāblarından sehl zamānda daşra vücūda gelür. Ve ʿizzet tutuḳı cemāl-i ṣamediyyet ileyinden **1** götürülüb ḳāṣıd maḳṣūd ve ṭālib maṭlūya ve mürīd murāda ve ʿāşıḳ maʿşūḳa irişür ki - 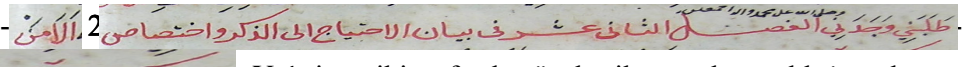 **2** **3** 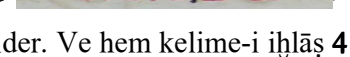 . Yaʿni on ikinc faṣıl mürīd, ẕikre muḥtāc olduġunı beyān ider. Ve hem kelime-i iḫlāṣ **4** maḫṣūṣ olduġına sebeb nedür? Anı bildürür: 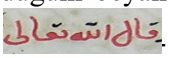 . **5** - **6** ʿazīz men. Bilgil ki sāliklerüŋ ḥicābı nisyāndan vāṣıl olur. Ve nisyāna sebeb oldur ki bidāyet-i **7** fıṭratda cünki rūḥ vücūdı ẓāhir oldı. Anuŋ

vücūdından ikilik ẓāhir oldı, rūḥ ile Ḥażret-i 8 ʿİzzet arasında. Pes rūḥuŋ ol maḳāmdaʿ ilmi var idi. Ammā maʿrifeti yoḳ idi. Zīrā ki maʿrifet 9 müşāhededen ḥāṣıl olur. Ve müşāhede ḫod mevcūddan mümkin olur. Rūḥ ḫod vaḳti müşāhede 10 fānī olub maʿdūm olur. Nice andan şühūd vücūda gelür ki şühūd, vücūduŋ żıddı oldı. وَالضِّدَّانِ 11 لَا يَجْتَمِعَانِ- Lā-cirem rūḥ bedene taʿalluḳ dutduġından maḳṣūd ol idi ki ḫalef ḥāṣıl ide. Ḳālıbda nefs 12 ve ḳalb gibi ki bunlar rūḥuŋ ḫalefidür. Ol vaḳtda ki rūḥa müşāhede ḥāṣıl ola. Kendü vücūdını beẕl 13 ide. Anuŋ vücūdına ki قُلْ جَاءَ الْحَقُّ وَزَهَقَ الْبَاطِلُ- buŋa işāretdür. Anuŋ ḫalefi ve ḳāyim maḳāmı 14 bunlar olurlar. Zīrā ki rūḥ fānī olduġı vaḳt bunlar fānī olmazlar. Rūḥuŋ ḫod maʿrifeti ʿayn-i 15 fenādur. Pes bular anuŋ ḳāyim maḳāmı olmaġ ile maʿrifetden naṣībi oldı ve rūḥuŋ fenāsından 16 ḫaberi bunlar virdi. Bu bir ulū sırdur ki her kişinüŋ fehmi buŋa irmez. Beyt: 17

(94a)

1 لطف تو من چه دانه تعانم کرد واحسان ترا شمار نه توانم کرد
2 گر بر تن من زبان شود هر موی یک شکر تو از هزار نه توانم کرد

Luṭfuŋdan ayru iy şāh dutamazam ḳarārı Faẕluŋda ġarḳa vardum idemezem şumārı 3
Güdmede ḳıllarumuŋ biri bir dil olsa Biŋ şükrüm birisi olmaz birinde cārı 4

Şeyḫ Ebū Saʿīd Ebū'l-ḫayr (Raḥim Allah ʿAli) dimişdür: "Her ki… bāʿı vird idinse dīn-i dünyā 5 niʿmetlerinden hergiz anuŋ üzerine eksük olmaya. Ḥaḳḳ kereminden cünki rūḥ ol ʿālemde Ḥaḳḳ-ı kemāl-i 6 vaḥdāniyyet birle nitekim bilürdi. Ancılayın ol maḳāmda şirketsüz ẕikir ḥaḳḳı idemez idi. Zīrā 7 ki kendünüŋ vücūdı cünki Ḥaḳḳ vücūdından mümtāz oldı kim kendüyi ẕākir olub ve hem ḥaḳḳ ide. Eger oldı 8 bu ḫod ʿayn-ı şirketdür. Ve Ḥaḳḳ Taʿālā buyurur ki وَاذْكُرْ رَبَّكَ إِذَا نَسِيتَ. Yaʿni bundan ġayrı 9 unutduġuŋdan şoŋra ẕikir itsek tā ki benüm ẕikrüm şirket ile olmaya. Ve andan şoŋra rūḥ ʿālem-i melekūta 10 ṭavāf idib ḳālıba yitişdi. Bu aralıḳda her neye ki anuŋ naẓarı irişdi anuŋ ẕikri anuŋla 11 yār olub anda ḳarār itdi. Ve ol miḳdār deŋlü Ḥaḳḳ Taʿālā ẕikrinden girü ḳalıb unutdı. 12 Tā şol mertebeye irişdi ki bir nice cemāʿata dürlü dürlü nesnelerüŋ ẕikri ol ḳadar ẓāhir 13 oldı ki her biri bir hicāb olub bir uġurdan Ḥaḳḳ Taʿālā ẕikrini unutdılar. Ve Ḥaḳḳ Taʿālā 14 hem anları ʿināyet-i ẕikrinden unutdı ki نَسُوا اللَّهَ فَنَسِيَهُمْ. Pes cünki ḥicāb-ı nisyān 15 ẓāhir oldı فِي قُلُوبِهِم مَّرَضٌ ḫastalıġına sebeb bu oldı. Lā-cirem muʿālece vaḳtinde الْعِلَلُ بِأَضْدَادِهَا 16 ḥükmiyle Ḳur'ān ḫānesinde bu şerbeti buyurdılar: اذْكُرُوا اللَّهَ ذِكْرًا Ḥaḳḳ'ı ẕikr itmek ile ol 17

(94b)

ḥadsuz nisyānuŋ āfetinden ve anuŋ marażī zaḥmetinden ḫalāṣ bulalar. Ammā Lā İlahe İllālah ẕikri **1** maḫṣūṣ olduġına ṣūret yolından ḥüccet oldur ki Ḫoca ʿAlī Allām ẕikirlerüŋ ulū raġın **2** bu kelime(y)i dimişdür ki: أفضل الذكر لا إله إلا الله ve Ammā maʿni yolından ḥikmet oldur ki Ḥaḳḳ Taʿālā **3** buyurdı: إليه يصعد الكلم الطيب ve kelime-i ṭayyibe Lā İlahe İllāllah'dur. Yaʿni bu kelime Ḥazret-i ʿİzzet'e yol **4** bulu bilür. Zīrā bu kelimede nefy ve iṣbā(t) …si bile var. Ve nisyān marażı daḫı nefyi iṣbāt maʿcūnı **5** birle defʿ olur. Ġayrı nesne ile degül, … nisyān mürekkebdür nefy ve iṣbātdan. Yaʿni Ḥaḳḳ ẕikrinüŋ **6** nefyinden ve aġyār ẕikrinüŋ iṣbātından. Pes bir şerbeti düzmek gerek kim sikencübīn ṣıfatında **7** ola. Yaʿni anda nefy sirkesi ve iṣbāt …ri ikisi bile bulına. Tā ki nisyān ṣafrāsınuŋ mā **8** ddesi münḳaṭiʿ ola. Zīrā ki Lā Ăla birle māsivā-yı ḥaḳḳı nefy ide. İllā Allah birle Ḥażret-i İṣbāt **9** eyleye. Cünki bu ʿilāc birle müdāvemet ve mülāzemet gösterse rūḥuŋ māsivā-yı ḥaḳk **10** taʿalluḳātından ʿārıż olan rencleri لا آله şerbetiyle zāyil olan ve nisyān ʿilletinüŋ āfeti **11** münḳaṭıʿ olur. Ve ẕikir ṣıḥḥatı cemāl-i sulṭān الا الله vāsıṭası birle ʿizzet-i tutuḳınuŋ ardından **12** yüz gösterür. Ve bu vaʿdenüŋ ḥükmince kim فاذكروني أذكركم dür. Ol vaḳt ẕikir ḥarf u **13** ṣavt libāsından ṭaşra cıḳar ve nūr-ı ilahi tecellisinde كل شيء هالك إلا وجهه ḫāṣṣiyeti **14** āşikāre olur. Rūḥuŋ ẕikri kendü ẕākirligiyle vücūdınuŋ nihāyetsüz baḥrında müstaġraḳ ve **15** müstehlek olur. Pes rūḥı ẕākirliginüŋ ḳāyim maḳāmı olur. Bunda ẕikir ve ẕākir ve meẕkūr bir olur. Ol **16** vaḳt şirketsüz söz verür. فاز خوذ بشنود نه وزمن وتولمن الملك واحد القهار **17**

(95a)

وستشهد الله أنه لا إله إلا هو bunda ẓāhir olur. Ve bu sözi Ḥüseyn-i Rāzī ki buyurdı. **1** ما قال أحد لا إله إلا الله Anuŋ maʿnāsı bu ḥālde mefhūm olur. Ve hem bu kelimenüŋ efḍalı maʿlūm ve muḥaḳḳaḳ **2** olur. Ve hem Rūşen olur ki müsülmānlıġuŋ bünyādı bu kelime üzerine oldı. Ayruḳ kelimāt üzerine **3** olmadı. Anuŋ icün ki cün şirk-i maʿnevīden ḫalāṣ bu kelimeden ġayrıyla ḥāṣıl olmayıcaḳ. **4** Pes ṣūret şirkinden hem bu kelimeden özge ile necāt mümkin olmaya. Nitekim gelmişdür: **5** آفرينش راهيچ كس بتيغ لا آله

وصلى الله على سيدنا محمد والهم الفصل الثالث عشر **6** تاجمان صافي شود سلطان الا الله را الذكر وشرائطه واداب ه قال الله تعالى بيان كيفية طريق **7** Üçünci faṣıl ẕikrüŋ keyfiyyetini ve hem ṭarīḳini **8** ve şarṭlarını ve ādāblarını beyān ide قال الله تعالى

اشدد ذكرا وقال تعالى واذكر ربك في نفسك تضرعا وخيفة ودون **9** فاذكروا الله كذكركم اباءكم او **10** الجهر من القول وقال النبي صلى الله عليه وسلم سيروا سبق المفردون قيل ومن هم يا رسول الله **11** قال الذين اهتزوا بالذكر انتوحن ووضع الذكر عنهم اثقالهم فوردوا القيامة خفافا **12**

ʿazīz men. Bilgil ki ādābsuz ve şerāyiṭsüz ẕikir itmek artuḳ fāyide virmez. Ol ādābı 13 ve şerāyiṭi terbiyet birle yirine getürmek gerek. Tā ki ẕikir müfī Ammā şerāyiṭ-i ẕikrüŋ birisi 14 oldur kim mürīd irādetinde ṣādıḳ ola. İkinc oldur ki ṭaleb derdi birle sülūk itmeklik daʿiyesi 15 mevcūd ola. Üçünci oldur ki ḫalḳdan vaḥşet dutub müteneffir ẕikirle üns duta. Tā ki dükelinden 16 yüzin döndüre. Ve ẕikrüŋ penāh-ı devletine sığına ki 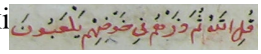 Dördünci 17

(95b)

oldur ki çün ẕikre müdāvemet itmek isteye. Anuŋ bünyādı tevbe-i Naṣūḥ birle muḥkem ḳıla. Cümle maʿāṣīden 1 ictināb ide ki meẕkūre muḫalefet itmek ẕikrüŋ eṣerin ḳalbinden maḥv ider. Ve ammā ẕikrüŋ ādābı birisi 2 oldur ki ẕikir itdügi vaḳt abdest alub tamām ṭahāret ile ide. Ve eger ġusul idecek olursa daḫı evli 3 ve efḍal ola. Zīrā ki dostı ẕikir itmeklik düşman ile muḳātele ve muḥārebe itmekdür. Ve ḳatī silāḥ olmaya. Nice muḥārebe 4 mümkin ola ki İkinc oldur ki geydügi ṭon pāk ola. Ve hem sünnet üzerine geye. Ve anuŋ 5 ṭahāretinde dört şarṭ var. Evvel necāsetden pāk gerek. İkinc malẕemeden pāk gerek. Yaʿni kimsenüŋ 6 anda bir vech ile ḫaḳḳı olmaya. Üçünci ḥürmetden pāk gerek. Yaʿni ebrişīm olmaya. Dördünc ruʿūnet 7 ve kibrden pāk gerek. Yaʿni ṭonı ḳısa ola. Tā ki sünnete muvāfıḳ ola. Ḥaḳḳ Taʿālā dimişdür: 8 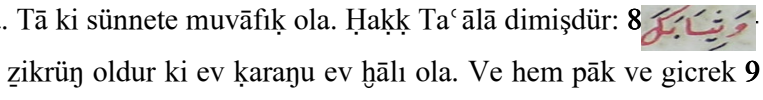 İkinc ādābı ẕikrüŋ oldur ki ev ḳaraŋu ev ḫālı ola. Ve hem pāk ve gicrek 9 ola. Tā ki cemʿiyyet-i ḳalb el vire. Ve eger buḥūr idecek olursa daḫı evli ola. Dördünci ādābı 10 oldur ki yüzin ḳıble ṭarafına dönderüb baġdaş ḳura. Baġdaş ḳurmaḳ cümle āvrātda menhīdür. 11 İllā ẕikir vaḳtinde degül. Zīrā Ḫoca ʿAli Allām ṣubḥ namāzın ḳılduḳdan ṣoŋra kendü maḳāmında murabbaʿ 12 otururdı. Tā güneş ṭoġınca ẕikre meşġūl olur idi. Ammā ẕikrüŋ keyfiyyeti oldur ki ẕikir itdügi 13 vaḳt ellerin oyluġı üzerinde ḳoya ve göŋlin ḥāżır ḳıla ve gözlerin yuma ve tamām taʿẓīm birle 14 başlaya. Ve kelime-i Lā Ăla İllallah didügi vaḳt tamām ḳuvvet ile diye ki 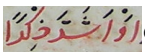 dimişdür. 15 Şöyle ki Lā Ăla göbek dibinde gele ve İllallah göŋile doḳına. Bir vech ile ki ẕikir envārı ve anuŋ 16 ḳuvveti cümle aʿżāsına irişe. Līkin iŋen daḫı āvāz birle çıḳarmaya. Güci yitdükce iḫfāya ḳaṣd ide. 17

(96a)

Niteki buyurdı: bu vech ile 1 ẕikri muḥkem muttaṣıl ide. Ve göŋlüde maʿnā-yı ẕikri fikir eyleyüb nefyi ḥaddi'l ḥarf ile şöyle kim Lā Ăla maʿnisinde 2 her nesne ki göŋüle düşer. Nefy ide ḫayrdan ve şerden. Ve ol maʿniye ki hic nesne dilemez. Ve hic 3 nesne istemez. Ve hic maḳṣūd ve

maḥbūb maṭlūbum degül. - Yaʿni Ḥaḳḳ Taʿālā'dan **4** özge. Pes cemīʿ ḫavāṭırı Lā Ăla birle nefy idüb ve Ḥażret-i ʿİzzet'i maḳṣūdluḳ ve maḥbūb **5** lıġ ile iṣbāt ide. İllallah birle ve dāyim ẕikir nefy ve iṣbāt birle gerek. Ve her vaḳt ki gönline naẓar **6** itse neye ki gönli naẓar itse tekellüf ile gönli Ḥażret'e dönderüb şeyḫ vilāyetinden himmet ṭaleb eyleye. **7** - nefy ile anuñ taʿalluḳını ḳaṭʿ eyleye. Ve maḥabbetinüñ köküni gönlinden ḳoparub yabāna ṣala **8** taṣarrufıyla Ḥaḳḳ maḥabbetini ol ṣoḥbetüñ ḳāyim maḳāmın ide. Hem bu tertīb üzere müdāvemet göstere. **9** Tā egül egül gönlini cümle maḥbūbātdan ve mālūḳātdan fāriġ ve ḫālī ide ki ẕikrüñ ihtizāzı **10** müdāvemetden ḳopar. Ve ihtizāz oldur ki ẕikir ġalebetiyle ẕākirüñ varlıġı ẕikir nūrında maḥv **11** ola. Ve ẕikir ẕākiri müfred ḳıla ki 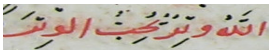 ve kendünüñ vücūd-ı ʿalāyiḳinüñ yüküni **12** andan gidere. Ve anı dünyā cismāniyyātından āḫiret rūḥāniyyātına yüksüz göndüre. Niteki **13** buyurdı: 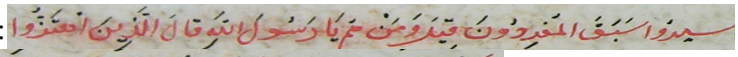 **14** 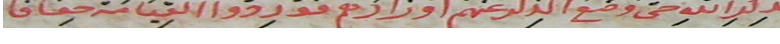 ve bilgil ki gönül Ḥaḳḳ Taʿālā **15** nuñ ḫāṣ ḫalvetgāhıdur ki **16** Mādām ki aġyār zaḥmeti gönül bārigāhında mevcūd ola. Ġayret-i Ḥaḳḳ ġayret ider. Bu ġayretinden **17**

(96b)

ol bārigāha ḳadem başmaz. Ve līkin cün çāvuşı gönül bārigāhını aġyār zaḥmetinden ḫālī **1** ḳıla. Ol vaḳt sulṭān tecellisinüñ ḳudūmına muntaẓır olmaḳ gerek 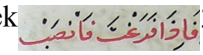 **2** 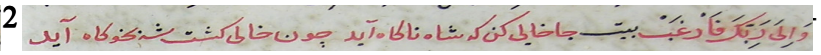 **3** ve yaḳīn bile ki fāyide-i külli ol vaḳt ḥāṣıl olur ki ẕikri şeyḫ-i kāmil ve ṣāḥib-i taṣarruf telḳīninden **4** ala. Zīrā ki oḳ bir memleketi ḥimāyet idüb ol vaḳt leşker mażarratından saḳlar ki sulṭān **5** terkeşinden çıḳmış ola. Tā ki leşkeri anı görüb mażarrat itmeye. Ammā ol oḳ ki oḳcı dükkānından **6** almış ola. Bir memleketi saḳlamaḳlıġa nice yarasun. Līkin ḫaşmı defʿ itmege yarar. Niteki anuñ şerḥi **7** beyān olısar: 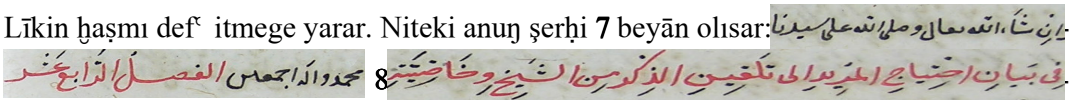 **8** Yaʿni on dördünci faṣıl mürīdüñ **9** şeyḫden telḳīn-i ẕikre iḥtiyācın beyān ider ve hem anuñ ḫāṣṣiyetin bildürür 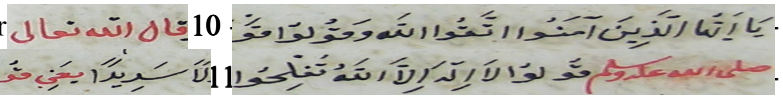 **10** **11** ẕikir iki dürlüdür; taḳlīdī ve taḥḳīḳīdür. Ol ẕikir ile **12** dilinden ʿavām aġzındandur. Tā ata, ana semʿine irişe, ol taḳlīdī olur. Ol ẕikir ol ḳadar gönülde eşer **13** itmez. Niteki bir toḫum terbiyet yimemiş ve resīde olmamış olsa eger anı yire sacsalar bitmez. Zīrā ki **14** ḫām kemāle irmemişdür. Ol ẕikir daḫı incileyindür. Ve ẕikri taḥḳīḳī oldur ki ṣāḥib-i

vilāyet telḳīn-i 15 taṣarruf ile mürīdüŋ müstaʿid göŋlinüŋ yirinde aŋıla. Ol vaḳt göŋülde eṣer idib biter. Zīrā ki 16 ṣāhib-i vilāyetüŋ ẕikri anuŋ vilāyeti şeceresinüŋ yimişidür kim ol toḫmı ol daḫı bir ṣāḥib-i vilāyet 17

(97a)

telḳīninden daḫı almışdur. Ve göŋül yirinde ve vilāyet-i şeyḫ mededinüŋ su ile ve anuŋ himmeti güneş ile 1 terbiyet yimişdür. Tā ki ol toḫum bitmişdür. Ve tedrīc ile vilāyet aġaclıġı maḳāmına irişmişdür. 2 Ve andan ẕikir yimiş. Ciceginden ẓāhir olub vücūda gelmişdür. Cünki mürīdüŋ göŋli irādet 3 birle nekes olsa ve tabīʿat ḫār-ı ḫāşakları ṭarīḳat oraġıyla bicilse ve pāk ḳılsa ve andan iḫlāṣ 4 güneşiyle ve şeyḫ himmetinüŋ mededi su ile terbiyet bulsa lā-cirem īmān-ı ḥaḳīḳī sebzesi ẓāhir olub 5 biter ki لا إله إلا الله ينبت الإيمان في القلب كما ينبت الماء البقلة ve günden güne ol bitmege başlar. 6 Tā ki iḥsān dikmesi olur. Ve daḫı terbiyet olsa ʿirfān şeceresi olur ki vilāyet şeceresi andan 7 imdi telḳīnüŋ şarṭı oldur ki mürīd gerek kim Şeyḫ vaṣiyyet ile üc gün oruc duta. Bu üc günde cehd 8 ide ki abdest birle ola. Ve muttaṣıl ẕikre meşġūl ola. Egerci dursa ve otursa ẕikirle dura, otura. 9 Ve kimse ile iḫtilāṭı kem ide. Ve żarūret miḳdārı söz söyleye. Ve ṭaʿām yidügi vaḳt ki orıcın 10 aca, coḳ yimeye. Ve gice ẕikre meşġūl ola. Ṣubḥa degin üc günden ṣoŋra şeyḫ emriyle ġusul ide ve İslām 11 ġuslına niyyet ide. Nitekim ibtidā emrde kişi dilese ki dīn-i İslām'a gire. Ġusl u İslām ider 12 di. Andan Ḫoca ʿAli Allām telḳīn-i kelime aŋa iderdi. Pes ol sünnet üzere anda İslām-ı 13 ḥaḳīḳī ġuslın yirine getüre. Ve su dökindügi vaḳt ayıda ki: " İlāhī! Tenüm ki benüm elümde idi. Anı su ile ben 14 pāk ḳıldum. Ve göŋlüm ki senüŋ ḳudretüŋ barmaġı arasındadur. ʿİnāyetüŋ naẓarıyla ve maʿrifet nūrıyla 15 sen pāk ḳıl." diye. Cünki ġusul itdi, yatsu namāzın ḳılduḳdan ṣoŋra şeyḫüŋ ḫiẓmetine 16 vere ve yüzin ḳıbleye dutub otura. Şeyḫüŋ muḳābelesinde şeyḫ arḳasını ḳıbleye eyleye. Ve ol vaṣiyyet ki şarṭdur. 17

(97b)

Aŋa ayıda ve telḳīnüŋ esrārından ve ẕikrüŋ ḫavāṣından mürīde bir nice kelimāt aydı vire. Tā ki mürīdi 1 şevḳe getüre. Ve göŋlüni dükeli nesneden götüre. Ve iki dizinüŋ üstine otura. Ellerin oyluġı üzerinde ḳoya. 2 Ve tamām niyāz ile şeyḫe murāḳıb olub kendüyi şeyḫüŋ ḳalbi muḳābelesinde ḥāżır duta. Andan şeyḫ 3 bir keret ayıda ki "Lā İlāhe İllallah" bülend āvāz ile ve tamām ḳuvvet ile. Cünki tamām ide. Mürīd daḫı ancılayın 4 şürūʿ ide ki -- لا إله إلا الله bülend āvāz ile ve tamām ḳuvvet ile. Pes Şeyḫ ikileyin ayıda. Andan Şeyḫ üc 5 keret ayıda ve mürīd daḫı ayıda. Andan Şeyḫ duʿā ide ve mürīd "Āmīn" diye. Cün tamām oldı. Dura, 6 ḫalvet ḫānesine gire. Ve yüzin ẕikir

toḫmını terbiyet itmege duta. Şöyle ki anuŋ şerḥi şerāyiṭ-i ḫalvet 7 faṣlında gele. İnşā Allah Taʿālā ibtidā ẕikir ki mürīdüŋ göŋlinde ḳarār ide. Anuŋ miṡāli ol aġac 8 miṡāline beŋzer ki dikeler. Niteki buyurdı: 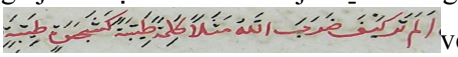 ve müfessir 9 lerüŋ ittifāḳıyla kelime-i Ṭayyibe Lā İlāhe İllallah'dur. Cünki bu şecereye perveriş virmekde mülāzemet göstere. 10 Derḥāl anuŋ kökleri göŋlinden cemīʿ aʿżāya irişür başdan tā ayaḳ dırnaġına degin. Şöyle ki 11 hic ẕerre ḳalmaz ki bu şecerenüŋ köki aŋa irişmeye. Ve ḳatī ki göŋül yirinde anuŋ köki muḥkem olsa ol vaḳt 12 ẕikir aġaclarınuŋ budaḳları göŋül kökindin yaŋa cekilmege başlar ki 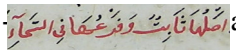 aŋa işā 13 retdür. Bu maḳāmda göŋül ẕikri dilden olur. Ve ṣarīḥ kelime Lā İlāhe İllallah ol aydur. Pes her vaḳt ki göŋül 14 ẕikre başlasa dil gerek ki tevaḳḳuf ide. Tā ki göŋül ẕikirden leẕẕet bula. Ve dil aŋa teşvīş virmeye. 15 Ve ol vaḳt ki göŋül ẕikirden ḳalsa dil ile ẕikre meşġūl ola. Tā ki göŋül dāyim ẕikirde ola. Pes bu ṭarīḳ 16 üzerine müdāvemet eyleye. Tā ki ẕikir aġacı terbiyet bula ve yücelmege yüz duta. Ve ḳatī ki şecere kendü kemāline irişe. 17

(98a)

Müşāhede envārı, cicekleri aġacuŋ budaḳları üzerinde açılmaġa başlar. Ve ol cicekden tedrīc ile 1 mükāşefāt-ı ʿulūmları ṣemerāt-ı ḥāṣıl olur ki 2 Eger ibtidā ẕikir toḫmı ol tamām resīde olmış. Vilāyet yimişinden alınmasa idi, şecere bu 3 mertebeye yitişmez idi. Niteki 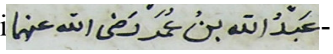 rivāyet ider ki: "Ḫoca ʿAla Allām 4 ḫizmetinde cemāʿat-ı aṣḥāb ile oturmış idüm. Ḫoca buyurdı ki 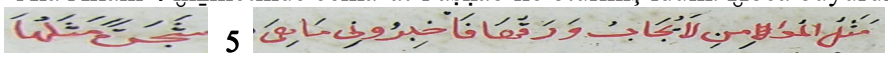 5 Yaʿni aġaclar arasında bir aġac vardur ki 6 anuŋ meṡeli mü'min meṡelidür. Şöyle ki hemīşe sebzesi gitmez. Baŋa ḫaber virüŋ ki ol ne aġacdur? 7 Andan ṣaḥābenüŋ her birisi bir söyledi; fülān aġacdur, fülān aġacdur. Ḫoca ʿAli Allām aydur 8 idi ki bu degül ve ol degül." ʿAbdullah aydur: "Benüm ḫāṭıruma geldi ki ol ḫurmā aġacıdur. Ammā 9 anlaruŋ ḥużūrında söylememege edeb gördüm." Peyġāmber ʿaleyhisselām buyurdı ki 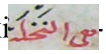 Yaʿni 10 ḫurmā aġacıdur. Ve ḥaḳīḳatda mü'minüŋ münāsebeti ḫurmā aġacıyla ol yüzdendür ki ḫurmā aġacına 11 mādām ki ḫurmādan telḳīḥü tā bir itmeyeler. Yaʿni aşlamayalar. Eyü ḫurmā virmez. Ve bu 12 meşhūrdur ki her yılda irkek ḫurmānuŋ dalından bir miḳdār olurlar ve dişi ḫurmāya 13 aşlarlar. Tā ki eyü ḫurmā vire. Ve illā böyle olmasa eyü ḫurmā virmez. Pes mü'min daḫı cünki 14 dileseler ki vilāyet termesin ḥāṣıl ide. Pes anuŋ daḫı telḳīḥü tā biri yaʿni aşlaması 15 oldur ki bir şeyḫ-i ṣāḥib vilāyet telḳīnine anı aşlayalar. Cünki telḳīn ḥāṣıl ola. Ve ḫalvetde 16 mülāzemet birle meşġūl ola. Ol vaḳt şeyḫüŋ fermānı taṣarrufıyla terme-i ḥaḳīḳī ḥāṣıl ola. Şöyle ki 17

(98b)

anuŋ şerḥi geliser. İnşallah Taʿālā ve bir vech-i münāsib daḫı oldur ki ḫurmānuŋ yapraġı dāyim 1 yaşıl olur, düşmez. Mü'minüŋ nişānı oldur ki dāyim ẕikir ve ṭāʿat birle anuŋ vücūdı aġacı beşerī 2 dura. Sebzesi gitmeye ki ve Ḫoca ʿAleyhisselām naḳlidür ki bir vaḳt 3 cemāʿat-ı aṣḥābuŋ Ḫoca ile bir evde oturmış idi. Buyurdı ki ḳapuyı yapdılar ve üc keret "Lā İlāhe 4 İllallah" kelimesini bülend āvāz ile ayıtdı. Ve ṣaḥābeye buyurdı ki: "Siz daḫı buncılayın ayıduŋ." didi. 5 Anlar daḫı ayıtdılar. Andan elin götürdi, üc keret ayıtdı 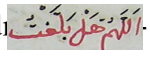 Andan şoŋra buyurdı 6 ki şize beşāret olsun ki Ḥaḳḳ Taʿālā sizi yarlıġadı. Pes meşāyiḫ telḳīn-i ẕikri 7 bu sünnetden almışlardur. Şöyle maʿlūm itgil 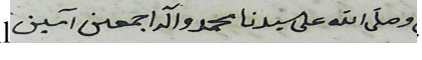 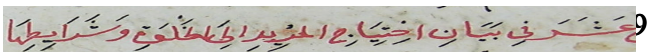 9 Yaʿni on bişinc faṣıl mürīdüŋ ḫalvete iḫtiyācını beyān ḳılur. Ve hem anuŋ şarṭların 10 ve edeblerin maʿlūm ider. 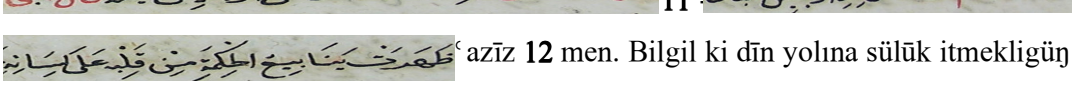 11 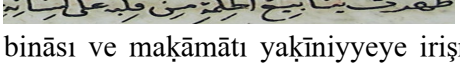 ʿazīz 12 men. Bilgil ki dīn yolına sülūk itmekligüŋ bināsı ve maḳāmātı yaḳīniyyeye irişmekligüŋ bünyādı 13 ḫalvetü ʿuzletü ve ḫalḳdan kesilmekdür. Ve cemīʿ enbiyā ve evliyā ibtidā-yı ḥālde ḫalvet 14 ve ʿuzlet itmeyince maḳṣūda irmediler. Niteki 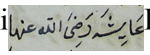 Rivāyet ider. Ḫoca 15 ḥaḳḳında (ʿaleyhisselām) ve anuŋ ibtidā-yı ḥālinden ḫaber virür ki 16 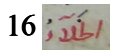 Yaʿni evvel emirde ḫalveti ve ʿuzleti Ḫoca'nuŋ göŋline sevdürdiler. Tā ki ḫalḳdan kesilib 17

(99a)

Ḥaḳḳ'a teveccüh ḳıla bildi. Ve bir rivāyetde daḫı gelür ki - 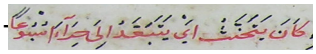 1 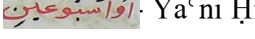 Yaʿni Ḥirā Ṭaġı'nda ḫalvete ve ṭāʿata meşġūl olurdı. Vaḥy olmazdan öŋdin 2 bir hefte ve iki hefte ve daḫı bir ay daḫı gelmişdür. Rivāyetde ki eklenürdi. Şeyḫ Ḳaddes 3 Allah rūḥa aydur: "Ben żaʿīf Ḫoca'nuŋ (ʿaleyhisselām) ḫalvet-ḫānesini Ḥirā Ṭaġı'nda ziyāret 4 ḳılmışam." Bir maġaradur ol ṭaġuŋ depesinde. Ḳatī deriŋdür. Ve daḫı Mūsā peyġāmber (ʿaleyhisselām) 5 cünki Ḥaḳḳ kelāmını diŋlemeklik istiḥḳāḳını bī-vāsıṭa erzānı ḳılısarlar idi. Anı 6 ḳırḳ gün ḫalvete buyurdılar ki 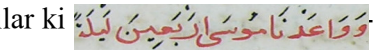 ve erbaʿīnüŋ bir ḫāṣiyyeti 7 vardur. Nāḳışları kemāle irişdürmekde ki ḳalan ʿadedüŋ ol ḫāṣiyyeti yoḳdur. Niteki 8 Ḥadīṣ'de gelmişdür ki 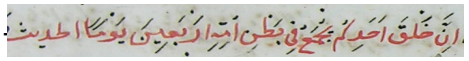 ve Ḫoca 9 ʿaleyhisselām ḥikmet ceşmeleri göŋlünden ẓāhir olub dile gelmekligi ḳırḳ ṣabāḥ iḫlāṣ 10 itmeklige maḫṣūṣ ḳıldı. Niteki buyurdı: 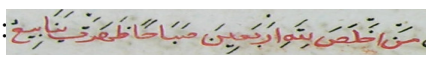 11 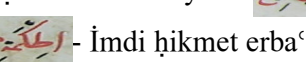 - İmdi ḥikmet erbaʿīn ʿadedinde bir oldur ki āb u gil 12 ṭılsımını Ādem'üŋ rūḥāniyyeti yüzine ḳırḳ gice ve gündüzde bağladılar ki 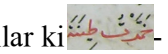 -

اَرْبَعِيْنَ 13 اَرْبَعِيْنَ صَبَاحًا ol ṭılsıma ḳırḳ bend urdılar. Lā-cirem ol ṭılsım acılmaz. İllā bir kilid ile acılur **14** ki anuŋ ḳırḳ dendānesi ola ki ḳırḳ ṣabāḥ ʿubūdiyyeti iḫlāṣ ile itmekdür. Yaʿni ʿubūdiyyet bir **15** kilid oldı ki ḳırḳ ṣabāḥ anuŋ dendānesi oldı. Ve hem ḥikmet suyını rūḥāniyyet deryāsından **16** ki ḳalbuŋ yiri altında gizlüdür. Ol suyı dil beyānınuŋ ser-ceşmesine getürmek mümkin degüldür. İllā ḳırḳ gün **17**

(99b)

iḫlāṣ itmek ile müyesser olur ki - مَنْ اَخْلَصَ لِلّٰهِ اَرْبَعِيْنَ صَبَاحًا الحديث İmdi erbaʿīnüŋ şerāyiṭi **1** ve ādābı coḳdur. Ammā ülik gereklüsidür, sekiz şarṭdur. Şöyle ki eger bu şarṭlardan birisi **2** nāḳış olursa maḳṣūdı külli ḥāṣıl olmaz. Ve sekiz ʿadedinüŋ taʿyīni andan örtüdür ki göŋül **3** ucmaġınuŋ sekiz ḳapusı vardur. Ve ḫalvetüŋ her bir şarṭı her bir ḳapuyı acacaḳ kiliddür. Eger **4** bir şarṭı mühmel olursa ḳapu bağlu ḳalur, acılmaz. Evvel şarṭ evde oturmaḳdur. Yüzi ḳıbleye ḳarşu murabbaʿ **5** elleri oyluġı üzerinde ḳoya. Ġusul itmiş ola. Ulū ġuslı niyyetine ve ḫalveti laḥdın bile ve andan **6** cıḳmaya illā meger ki ābdest icün ve ḳażā-yı ḥācet icün cıḳa. Ve şöyle gerek kim ḫalveti ḳara-gü **7** ve ṭār ve gicrek ola. Ve öŋine bir perde asa. Tā ki hic aydınlıḳ girmeye. Ve daḫı āvāzı yitişmeye. Tā ki ḥavās **8** işden ḳala. Görmekden ve işitmekden ve söylemekden ıraḳ ola. Tā ki rūḥ cün ḥavass **9** meşġūl olub maḥsūsāta naẓar itmese ʿālem-i ġabya ıṭṭılāʿ bulur. Ve daḫı ol ḥicāblar ve āfetler **10** ki rūḥa bu biş ḥissi derīcelerinden yitişürdi. Cünki ḥavās işden ḳala ve ẕikir **11** taṣarrufıyla ve nefy-i ḫavāṭır ile ol āfetler maḥv olur. Ayruḳ daḫı anı görmez. Pes rūḥuŋ ʿālem-i ġayb ile **12** ünsi ẓāhir olur. Ve ḫalvetden vaḫşet dutub bir kezden yüzin Ḥaḳḳ'dan yaŋa döndürür ki **13** تَبَتَّلْ اِلَيْهِ تَبْتِيْلًا İkinc şarṭ dāyim abdest ile olmaḳdur. Abdest şeyṭānuŋ mü'min **14** üzerine yolın bağlar. Şöyle ki bu anuŋ üzerine muẓaffer olur. Zīrā ki abdestüŋ nūrı vardur. **15** Her yire ki abdest suyı irişe. Anuŋ ile ol ʿuẓvı münevver olur. Ve ol nūr şeyṭāna neft olub **16** doḳunur. Bundan ötrü buyurdı ki اَلْوُضُوْءُ سِلَاحُ الْمُؤْمِنِ Ücünci Lā İlāhe İllallah nā-müdāvemet **17**

(100a)

itmekdür. Niteki buyurdı اَلَّذِيْنَ يَذْكُرُوْنَ اللّٰهَ قِيَامًا وَقُعُوْدًا وَعَلٰى جُنُوْبِهِمْ وَيَتَفَكَّرُوْنَ **1** bu işāretdür devām ẕikre ve ẓikrüŋ ḫāṣṣiyyetini şerḥ eyledük maʿlūm. Dördünci nefy-i ḫavāṭıra **2** mülāzemet itmekdür. Yaʿni her ḫāṭır ki göŋüle düşe, eger ḫayr ve eger şer. Gerek ki cümlesini Lā İlāhe birle **3** nefy ide. Ol maʿniye kim dilmezem. İllā ḫudāyı vaḤaḳḳ Taʿālā'nuŋ bir ki dimişdür: وَاِنْ تُبْدُوْا مَا **4** فِيْ اَنْفُسِكُمْ اَوْ تُخْفُوْهُ يُحَاسِبْكُمْ بِهِ اللّٰهُ nefy-i ḫāṭıra işāretdür ki ḥaḳīḳatda her ḫāṭır ki gelür, göŋülde bir **5** naḳş ẓāhir olur, yā ḫayr veya. Ve ol göŋlün ṣafāsını menʿ ider ġayb naḳşların ḳabūl **6** itmekden. Zīrā ki göŋül ʿālem-i

şehādet naḳşlarından ḫālı olmayınca müşāhedāt-ı ġaybī 7 ve ʿulūm-ı ledünnī naḳşlarına maḥal olımaz. Ve mükāşifāt-ı rūḥānī ve tecelliyāt-ı ṣıfāt-ı Rabbānī 8 envārına ḳābil olımaz. Niteki Meryem ḥaḳḳında buyurdı: 9 Bişinci devām-ı ṣavmdur. Gerek kim dāyim oruc ola ki orucuŋ ḫāṣṣiyyeti ʿaẓīmdür. Taʿalluḳāt-ı beşeriyi ḳaṭʿ 10 idib ve ṣıfāt-ı ḥayevāniyi ḳahır itmekde. Niteki buyurur 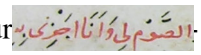 altıncı sükūtdur. 11 Gerek kim kimse ile söz söylemeye. İllā kendü şeyḫiyle żarūret miḳdārı vāḳıʿasını keşf idib 12 aḥvālini ʿarż itmek icün bāḳī ḥadīṣ ile ʿamel eyleye. Ve ẕikirden artuḳ nesne ile dilin 13 depretmeye. Yidinci kendünüŋ göŋlüni şeyḫ göŋliyle murāḳabe ide. Dāyim ḳalbini şeyḫ ḳalbine muḳābil dutub 14 meded isteye ki ġayb fetḥleri ve nefeḥāt-ı elṭāf-ı Rabbānī nesīmleri evvel emrde şeyḫüŋ göŋli 15 derīcesinden mürīd göŋline irişür ki 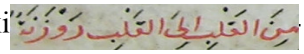 Zīrā ki mürīdüŋ ibtidā 16 ḥicābı coḳdur. Ve teveccühi Ḥażret-i ʿİzzet'e geregi gibi idemez. Zīrā ki ol ʿālem-i şehādete ögrenmişdür. Ṣırf 17

(100b)

ʿālem-i ġabya āşināsı yoḳdur. Ve şeyḫüŋ ṣūreti ʿālem-i şehādetdendür. Cünki irādet ile mürīd kendüyi 1 şeyḫe ulaşdurdı. Ve teveccühi şeyḫ ḳalbine āsānlıġ ile ide bildi. Şeyḫüŋ ḳalbi ḫod daīm ḥażrete müteveccih 2 dür. Ve ʿālem-i ġaybda perverde olmışdur. Her laḥẓa ġaybdan şeyḫüŋ ḳalbine faż̈l-ı Rabbānī feyż 3 olur. Ve şeyḫ ḳalbinden müridüŋ ki ne deŋlü şeyḫ ḳalbine teveccüh itmiş ise ol teveccühi denlü 4 ve hem ḥavṣalası neye ṭāḳat getürürse aŋa göre ġaybdan mededler mürīdüŋ göŋline irişür. Tā ki 5 göŋli evvel vāsıṭa ile ġaybdan meded dutmaġ ile ḫulanur ve perveriş bulur. Tā aŋa irişür ki tedric ile 6 faż̈l-ı Ḥaḳḳ feyżini vāsıṭasuz ḳabūl itmege lāyıḳ olur ki - 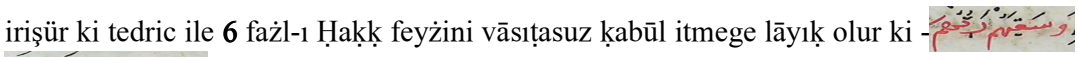 - 7 Evvelde egerci hemān bu şerābdur icdügi. Ve līkin vilāyet-i şeyḫ cāmından irişürdi ki 8 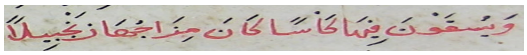 İmdi Muḥammed ʿaleyhisselām ki Ḥaḳḳ şerābınuŋ 9 sākisidür. Şerāb-ı ṭahūrı anuŋ cāmından içer. Vāsıṭasuz **beyt: 10** 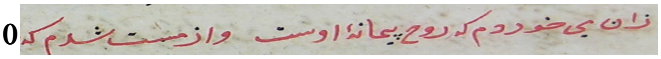

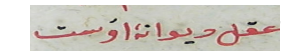 11 12

Şol meyi icdüm ki bu rūḥ oldı aŋa peymāne Andan oldum mest kim ʿaḳl ḳılur dīvāne 13

Bir ḳuġı irdi baŋa yaḳdı beni ser tā ser Ol şemʿüŋ ki güneş oldı aŋa pervāne 14

Pes muttaṣıl şeyḫüŋ himmetini bu yolda kendüye delīl ve ḳulāvuz ide. Ve cünki bir āfet yā bir 15 ḫavf ẓāhir olsa heybetlü derḥāl şeyḫ vilāyetine penāh ide. Ve şeyḫüŋ bāṭınından himmet 16 ṭaleb ide. Tā ki anuŋ mededi, himmeti ve naẓarı vilāyeti berekātında defʿ ola. Her āfet eger şeyṭānī 17

(101a)

ve eger nefsānī olsa sekizinc terk-i ʿitirāżdur. Yaʿni ḳarşu gelmeye, hem Ḥaḳḳ'a ve hem şeyḫe. **1** Ammā Ḥaḳḳ'a ḳarşu gelmedügi ol maʿnidür ki her nesne ki ġaybdan aŋa irişe. Ḳabż basṭdan, **2** ve renc rāḥtdan ve ṣıḥḥat u marażdan aŋa rāżı olub teslīm ide. Ve yüzin Ḥaḳḳ'dan döndür **3** meye. **Beyt**: 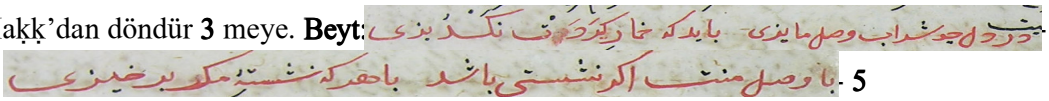 **4** **5**

Vaṣlum serābını dökicek göŋlüŋe iy yār Pes ḳacmaḳ gerek dutıcaḳ başuŋı ḫumār **6**
Vaṣlet bulub bizüm ile ger cemʿ olasın Cemʿiyyetüŋ sen ḳılasın cümle tār u mār **7**

Ve şeyḫ üzerine ḳavuldan ve fiʿilden ve ṣıfatdan her ne görse gerek kim iʿtirāż itmeye ve anuŋ **8** taṣarrufātına kendüyi teslīm ide. Ẓāhir ve bāṭın ve şeyḫüŋ aḥvālinde ve muʿāmelesinde **9** naẓarī irādeti birle ide. Kendünüŋ ʿaḳlıyla taṣarruf itmeye ki ulū şarṭ **10** teslīm-i vilāyet-i şeyḫdür. Niteki yumurda ve ḳuş ṣūretinde gecdi. Şöyle kim eger yumurda **11** bir miḳdār ḳuş taṣarrufında ḫālī olub aŋa meded irmeyecek olursa ol ḳuşluḳ **12** ḫāṣiyyeti ki yumurdada taʿbiye olmışdur. Derḥāl bāṭıl olur. Ne yumurda olur ne ḳuş. Ve her **13** yumurda kim bir ḳuşuŋ terbiyet-i taṣarrufında fāsid olsa eger cemīʿ ḳuşlar cemʿ olsalar ol **14** yumurdayı ṣalāḥiyyete getürmezler bundandur. Eger bir mürīdi şeyḫ red eylese hic kimse meşāyiḫden **15** anı kemāle irişdürimez. Ve cümle meşāyiḫ vilāyetinde merdūd olur. Meger ki her mürīd şeyḫ ḫiẕmetinden **16** ʿöẕr ile girü ḳalmış ola. Ol red itmedin ve şeyḫe irişmek aŋa düşvār ve istifāde itmek mümkin olmaya. **17**

(101b)

Yāḫūd şeyḫ fevt olsa ya mürīd ıraḳ sefer itse, şeyḫe varmaġa güci yitmese bu ʿöẕürler **1** sebebiyle cünki mürīd bir şeyḫe daḫı ulaşsa himmeti, taṣarrufı mümkindür ki anı ḳuşluḳ maḳāmına irgüre. **2** Zīrā ki mürīdüŋ vücūdı yumurdasınuŋ ḳābiliyyeti fāsid olmamışdur. Bir ṣāḥib-i vilāyetüŋ reddi **3** taṣarrufıyla ādāb-ı ḫalvet coḳdur. Ammā şerāyiti sekiz idi ki didük ve edebden biri daḫı **4** taḳlīl-i ṭaʿāmdur. Yaʿni az yiye ol ḳadar az yimeye ki żaʿīf ola ve bī-ḳuvvet ola. Ol miḳdār yiye ki **5** ḳatī muḥkem ẕikre mülāzemet itmege ḳuvveti ola. Meṣelā yüz dirhem miḳdārı yāḫūd yüz elli dirhem **6** yāḫūd iki yüz dirhem miḳdārı ṭaʿām yiye. Ve her kişi mizācı ḳuvveti miḳdārı iştihā ider. **7** Pes bunun üzerine ʿamel ide. Ḥāṣılı oldur gerek kim gicede ḫafīf ola. Tā ki uyḫu ġalebe itmeye **8** ve ẕikirden girü ḳalmaya. Az yimek ile yāḫūd coḳ yimek ile ve ol miḳdār ki ṭaʿām ṭaʿām yiye. Ẕikr ile ve ḥużūr ile **9** yiye ve loḳmayı kücik götüre ve nefs ḥırsıyla yimeye. Belki ʿibādet niyyetine yiye ve uvaḳ çeyneye. **10** Ammā göŋli ẕikre meşġūl ola. Tā ki ẕikr

nūrıyla şehvet ẓulmeti götrüle. Ve cünki nīm sīr oldı. 11 Yaʿni yaru ṭoydı. Elin ṭaʿāmdan götüre. Tā ki isrāfa yitişmeye. Ve ṭaʿāmuŋ leẕẕetlüsinde 12 tekellüf göstermeye ve etden coḳ iḫtirāzide. Ve be-külli terk itmeye heftede bir keret ya 13 iki keret. Her keret eti dirhem et yiye. Bāḳī cebrine ṭaʿām bişüre. Ve daḫı az yimege dürüşe. 14 Güci yitdükce iḫtiyār ile pehlüsini yire ḳomaya. Meger ki uyḳusuzluḳ ġalebe ide. Andan düşe. 15 Cünki uyansa ḳalḳa abdest tāze ḳıla ve iki rekʿat namāz ḳıla ve ẕikre meşġūl ola. Ve eger 16 tamām yorulsa şöyle ki oturmaġa ṭāḳatı olmasa bir sāʿat yanını yir üzerine ḳoyub yāḫūd başı 17

(102a)

dizi üzerine ḳoyub uyḫusın defʿ ide. Tā ki ṭabīʿatdan melāleti ve ḥavāsdan kelāleti 1 götüre. Ve her vaḳt ki dil ẕikir melāletinden ḳalsa bir sāʿat göŋlin ẕikre meşġūl ide. 2 Ve murāḳıb-ı ḳalb ola ve muntaẓır ola. Tā her nesne ki ḫāṭırına gelür ve heybetlü ḫayālātdan ki görinür yā 3 ḫūd işidür. Ḳorḳmaya ve göŋlin muḥkem duta. Tā derḥāl şeyḫüŋ vilāyetine sıġına ve şeyḫüŋ adını 4 diline getüre. Ve himmetinden meded ṭaleb ide. Tā Ḥaḳḳ Taʿālā kendü luṭfıyla anı defʿ ide. Ve her vaḳt 5 ki abdeste ya cemāʿat ile namāza cıḳsa gerek ki gözin altında duta ve dört yaŋa baḳmaya ve dilin ve göŋlin 6 ẕikre meşġūl ḳıla, müteferriḳ olmaya. Ve ḳatī 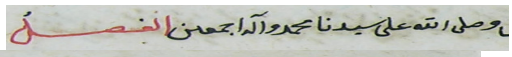 7 8 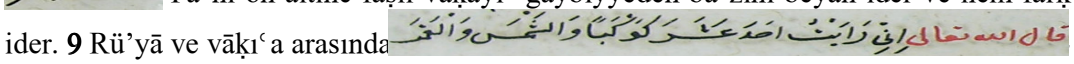 Yaʿni on altınc faṣıl vaḳāyiʿ ġaybiyyeden baʿżını beyān ider ve hem farḳ ider. 9 Rü’yā ve vāḳıʿa arasında 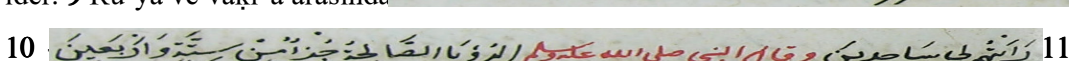 10 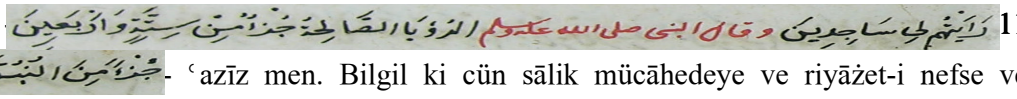 11 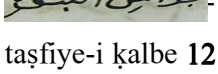 - ʿazīz men. Bilgil ki cün sālik mücāhedeye ve riyāżet-i nefse ve taṣfiye-i ḳalbe 12 şürūʿ itse anuŋ mülk-i melekūt üzerine sülūk ve ʿubūrı ẓāhir olur. Ve her maḳāmda 13 ol ḥāle münāsib vāḳıʿalar keşf olmaġa başlar. Vaḳt olur ki rü’yā-yı Ṣāliḥ ṣūretinde olur. 14 Ve gāh olur ki ġaybī vāḳıʿa olur. Ammā farḳ bu ikisinüŋ arasında bu ṭāyife icinde iki vech ile 15 dür. Biri ṣūret yüzinden, biri maʿni yolından. Ammā sūret yüzinden vāḳıʿa 16 ol olur ki ḫayāl ḥicābından ṭaşra cıḳmış ola. Ve ṣırf ġaybī ola. Şöyle kim rūḥ maḳām-ı tecrīde yaʿni 17

(102b)

beşeriyyet ṣıfatlarından mücerred olduġı vaḳt anı idrāk ider. Pes ol nesne rūḥānī-i 1 muṭlaḳ olur. Ve gāh olur ki rūḥuŋ naẓarı mü’eyyed olur. Nūr-ı İlāhī birle ol vaḳt ṣırf vāḳıʿa-yı 2 Rabbānī olur ki 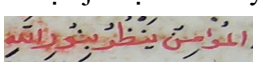 ve rü’yā ol olur ki ḥavās be-külli işden ḳalmış 3 ola. Ve ḫayāl ol vaḳt işe şürūʿ itmiş olur. Pes ḥavās maġlūb olduġı ḥalde 4 bir

nesne ḫayālüŋ naẓarına gelür. Ol daḫı iki dürlü olur. Biri oldur ki ażġāṣ u aḥlāmdur. Ol 5 şol düşdür ki ilḳā'-ı nefs vāsıṭasıyla ḫayāli idrāk ider. Şeyṭānī vesveseleri 6 ve nefsānī dağdağaları ki aşıl ḫamır māye-yi nefs ve şeyṭān olmışdur. Ve ḫayāl anı bir münāsib 7 naḳış ile bağlayub nefsüŋ naẓarına getürür. Ve anuŋ taʿbīri olmaz. Ve kimseye dimek daḫı eyü degüldür. 8 Ol düşi ve ikinc eyü düşdür ki rü'yā-yı ṣāliḥ dirler. Ve hem Ḫoca ʿaleyhisselām buyurdı ki "Ol 9 düş peyġāmberlıġuŋ ḳırḳ altı cüz'inden bir cüz'dür. Baʿżı anı tefsīr itmişler 10 dür." ki Ḫoca'nuŋ nübüvveti eyyāmınuŋ müddeti yigirmi üc yıl idi. Ol yigirmi ücüŋ altı ayı düşde 11 vaḥy oldı. Andan yigirmi üc yılı basṭ idicek ḳırḳ altı keret altı ay olur. Lā-cirem bu 12 ḥisābca rü'yā-yı ṣāliḥ nübüvvetüŋ ḳırḳ altı cüzünden bir cüz' oldı. Ve coḳ peyġāmberler 13 var idi ki vaḥy anlara düşde olmış idi. Ve baʿżı anlardan var idi ki vaḥyleri 14 vaḳt olurdı ki düşde olurdı. Ve gāh olurdı uyanuḳluḳda olurdı. Niteki İbrahīm peyġāmbere 15 (ʿaleyhisselām) düşinde vaḥy oldı ki "Oġluŋı ḳurbān it." Pes ol ayıtdı: إِنِّي أَرَىٰ فِي 16 - يَا أَبَتِ افْعَلْ مَا تُؤْمَرُ - vaḥy itdügine delīl oldur ki oġlı ayıtdı: 17

(103a)

تُؤْمَرُ Yaʿni "Buyurduḳların işle." didi. Eger vaḥy degülmisse böyle dimeyeydi. Ve Ḫoca ʿaleyhisselām 1 buyurdı ki - نَوْمُ الْأَنْبِيَاءِ وَحْيٌ Yaʿni enbiyānuŋ uyḫusı vaḥydür. Ve hem İbrahīm ʿAleyhisselām bīdār olduġı 2 ḥālde daḫı vaḥy oldı ki فَخُذْ أَرْبَعَةً مِنَ الطَّيْرِ فَصُرْهُنَّ إِلَيْكَ - bu vāḳıʿa meşhūrdur ki dört ḳuşı 3 öldürüb dökdi, ḳarışdurdı. Ḥaḳḳ Taʿālā girü iḥyā ḳıldı. Pes bu vaḥy oldı aŋa ḥāl-i yaḳaẓetde 4 ve andan girü şöyle bilgil rü'yā-yı ṣāliḥ üc nevʿ üzeredür. Biri oldur ki te'vīle ve taʿbīre 5 ḥācet olmaz. Ancılayın bi-ʿaynihi ẓāhir olur. Niteki İbrahīm peyġāmbere (ʿaleyhisselām) olmışdı ki ṣarīḥ 6 - إِنِّي أَرَىٰ فِي الْمَنَامِ أَنِّي - vāḳıʿa oldı. İkinc oldur ki baʿżısı te'vīle muḥtāc olur. Ve baʿżısı ancılayın 7 bi-ʿaynihi vāḳıʿa olur. Niteki Yūsuf peyġāmbere (ʿaleyhisselām) vāḳıʿ oldı ki - إِنِّي رَأَيْتُ أَحَدَ عَشَرَ كَوْكَبًا - 8 وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ رَأَيْتُهُمْ لِي سَاجِدِينَ on bir yılduz ve ay ve güneş te'vīle muḥtāc idi ki 9 on bir ḳarındaşı güneş ve ay anası ve atası idi. Ammā secere bi-ʿaynihi ẓāhir oldı. te'vīle muḥtāc 10 olmadı. Niteki buyurur: خَرُّوا لَهُ سُجَّدًا - ücünci oldur ki tamām te'vīle muḥtāc ola. Niteki melik-i mışra 11 vāḳıʿ oldı ki - إِنِّي أَرَىٰ سَبْعَ بَقَرَاتٍ سِمَانٍ يَأْكُلُهُنَّ سَبْعٌ عِجَافٌ - cümlesi te'vīle muḥtāc 12 idi. Ve daḫı ol zindān dağılara vāḳıʿ olan düşi gibi ki يَا صَاحِبَيِ السِّجْنِ أَمَّا أَحَدُكُمَا 13 - فَيَسْقِي رَبَّهُ خَمْرًا cümlesi te'vīle muḥtāc idi. Ḥaḳīḳatda rü'yā-yı ṣāliḥ muṭlaḳ oldur ki anuŋ rāst 14 te'vīli ola. Ve hem eşeri ẓāhir ola. Bu düş hem mü'mine ve hem kāfire olur. Niteki Mışır meliki gördi. Dud 15 saḳlara vāḳıʿ oldı. Ol rü'yā nefs naẓarından olur. Bu rūḥ te'yīdi birle olur. Nūr-ı İlāhī te'yīdsüz. 16 Ve

ammā ol düş ki mü’eyyed ola. Nūr-ı İlāhī birle ol nebiye ya evliyāya ya mü’mine olur, özgeye olmaz. Tā ki rü’yā-yı ṣāliḥ ola. 17

(103b)

Ve nübüvvetden bir cüz’ olan bu düşdür. Bu maʿnīnüŋ mü’eyyedi oldur ki Ḫoca ʿaleyhisselām buyurdı 1 ki Yaʿni peyġāmbarlıḳdan 2 nesne ḳalmadı. İllā ol beşāretler ḳaldı ki mü’min anı uyḫuda ve vāḳıʿasında görür. Yāḫūd andan 3 ötrü görürler. Pes mübeşşerāt-ı mü’mine ḥavāle ḳıldı. Yaʿni kāfire vāḳıʿ olmaz. Zīrā ki nübüvvetden 4 bir cüz’dür. Ve kāfirüŋ ḫod nübüvvetden hic cüz’i naṣībi yoḳdur. Lā-cirem bu żaʿīf rü’yāyı iki nevʿ 5 üzerine ḳılur. Bir rü’yā-yı ṣāliḥ ve bir rü’yā-yı ṣādıḳ. Ṣāliḥ oldur ki mü’min ya veli ya nebi anı görür. Ve rāst 6 anı görür. Ve rāst anı oḳur. Yāḫūd rāst te’vīli olur. Ve ol Ḥaḳḳ ṭarafından olur. Ve rü’yā-yı ṣādıḳ 7 oldur ki anuŋ rāst te’vīli ola. Ve rāst oḳıya. Ve bāşed ki bi-ʿaynihi ṣarīḥ vāḳıʿ ola. Ve ol rū ḳabilinden 8 olur. Pes bu maʿni mü’mine ve kāfire olur. Ve buncılayın vāḳıʿayı daḫı iki nevʿ ḳıldı. Biri oldur ki iḫtimāli var 9 dur ki ruhbānlara ve felāsifeye ve ḳalan dīnlere daḫı vāḳıʿ ola. Ve coḳ riyāżet itmekden ve nefsi 10 tezkiye idib ve ḳalbi taṣfiye idib ve rūḥı terbiyet itmekden tā ḥaddi aŋa yitişürler ki ʿavāmdan 11 gizlü olan nesnelere anlaruŋ ḫaberleri olub keşf olur. Şöyle ki ḫalḳuŋ baʿżı aḥvāline vāḳıf olurlar. 12 Ve dünyevī işlerüŋ geleceginden ḫaber virürler. Ve daḫı beyn-el nevm ve-l yaḳaẓa anlara vāḳıʿa ḥāṣıl olur. 13 Ve ol vāḳıʿa ki muṭlaḳ bīẕārlıḳda olur. Ol daḫı anlara vāḳıʿ olur. Ve gāh olur ki coḳ riyāżet 14 itmekden rūḥāniyyet ġalebātı ẓāhir olur. Ve ekṣir ṣıfāt-ı ḥayevānī ve behīmī maḥv ider. Ve rūḥ ḫayāl-i 15 ḥicābından bir pāre ḫalāṣ bulur. Ve tecelli-i ḳalb rūḥāniyyet envārı anlaruŋ naẓarlarına mekşūf 16 olur. Ammā anlara sebeb-i necāt olmaz. Ve anuŋ birle muḳarreb olub ve maḳbūl olmaz. Belki anlaruŋ ziyāde küfürlerine 17

(104a)

ve ḍalāletde mübālaġalarına ve istidrāca sebeb olur. Ve her sāʿatda ġurūr vāsıṭasıyla bir derekeye 1 müstaḥiḳ olurlar. Nitekim buyurmışdur: ikinc vāḳıʿa oldur ki 2 Ḥaḳḳ Taʿālā āfāḳı ve nüfūs āyinesinde kendünüŋ āyāt-ı beyyināt-ı cemālini muvaḥḥidlerüŋ naẓarına 3 getürür ki 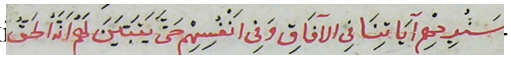 ve muvaḥḥidlere Ḥaḳḳ 4 ẓāhir olmaḳlıġına sebeb olur. Ve ilhām-ı Rabbānī ile fücūr ve taḳavvīnüŋ maʿrifeti sāliküŋ göŋline irişür. 5 Andan ḥavās maġlūb olduġı ḥālde ḳalbuŋ naẓarı ya rūḥuŋ naẓarı ol ilhāmātuŋ 6 ṣūretine vāḳıʿ olur. Şöyle ki ḫayāl aŋa bir münāsib naḳş bağlamış idi. Bu 7 ḫayāl taṣarrufı vāsıtası aradan götürülüb ol ilhāmātuŋ ḥaḳīḳatına

naẓarı vāḳıʿ olur. 8 Andan sālik nefsinüŋ ṣalāḥı ve fesādına ve kendünüŋ teraḳḳi ve noḳṣānına ıṭṭılāʿ bulur. Niteki buyurdı: 9 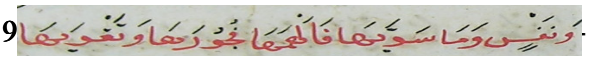 ve niteki anda kāfire sebeb-i istidrāc 10 ve ziyāde-i küfr idi. Bunda muvaḥḥide sebeb-i kerāmāt ve ziyādet-i īmān olur ki 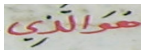 11 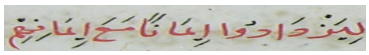 Ammā farḳ kāfir 12 vāḳıʿasıyla muvaḥḥid vāḳıʿasınuŋ arasında oldur ki kāfir şirket ve iṣneyniyyet ḥicābınuŋ 13 altında ḳalmışdur. Hergiz ṣıfāt-ı aḥadiyyet envārınuŋ müşāhedesinden ḫaberi olmaz. Ve 14 insāniyyet varlıġından ṭaşra cıḳub fenā-yı ḥaḳīḳī bulmaz. Zīrā ki bu maʿni ʿayne'l yaḳīne 15 ʿilme'l yaḳīn ḥāṣıl olduḳdan ṣoŋra olur. Ve vaḥdāniyyet nūrıyla muvaḥḥid olub şirket 16 ḥicāblarınuŋ ẓulümātından ḫalāṣ bulmayınca müyesser olmaz. Lā-cirem ol vaḳt insāniyyet iṣneyniyyeti 17

(104b)

ṣıfāt-ı aḥadiyyet envārınuŋ tecellisinde maḥv olur ki - 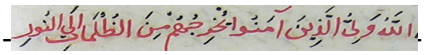 1 andan ṣoŋra sālik maḳām-ı vaḥdetden bir ḫod-dār olub benlik ve senlik şirkinden ḫalāṣ bulur. Kāfire 2 bu vāḳıʿa ḳandan ḥāṣıl olur. **Beyt:** 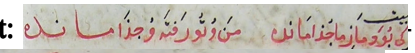 3 4

Ḳacan bu bizligümüz girü bizden ola cüdā Sen ü ben gidüben mülke ḥākim ola ḫüdā 5

Pes āşikāre olub rāz-ı muṭlaḳā çudına Nidā-yı sırrı ana el-ḥaḳḳ bu dem gelürse revā 6

Ve bilgil ki sālike keşf vaḳāyiʿ itmekde üc fāyide var. Evvel fāyide oldur ki kendü aḥvāline vāḳıf olub ḫaber 7 dār olur. Ziyāde ve noḳṣāndan ve sīr ve fetretden ve vecd ve şevḳden ve vuḳūfu ve süstlükden 8 ve irişmeklik ve irmemeklikden bunları bilür. Ve daḫı menāzil ve maḳāmātdan ve derecāt ve derekātdan ve ʿulvi 9 ve sifilden ve ḥaḳḳ ve bāṭıldan temizi olur. Zīrā ki bu maʿānīnüŋ her bir ḫayāl bir münāsib naḳş ile 10 baġlayub sāliküŋ ileyinde ʿarż ider. Tā ki sāliküŋ ıṭṭılāʿı vāḳıʿola. Cümle vaḳāyiʿe ki baʿżı nefsānī 11 ve baʿżı ḥayevānī ve baʿżı sebuʿī ve baʿżı şeyṭānī ve baʿżı melekī ve baʿżı ḳalbī ve baʿżı rūḥī ve raḥmānī 12 dür. Şöyle ki eger ṣıfāt-ı ẕemīme-i insānī aŋa ġālib olsa ḥırṣdan ve şere ve buḫldan ve ḥıḳdu 13 ve kīn ve kibirü ve ve ġażab ve şehvetden daḫı bundan ġayrı ne var ise ḫayāl buladuk. Her 14 birini bir ḥayevān ṣūretinde ki ol ṣıfat anda ġālibdür. Naḳş baġlayıcı olub aŋa gösterür. 15 Meṣelā ḥırṣ ṣıfatı ġālib olsa sıcan ve ḳarınca ṣūretinde gösterür. Ve eger şere ġālib olsa 16 yaʿni coḳ yimek anı ḫınzīr ve ayu ṣūretinde gösterür. Ve eger buḫul ṣıfatı ġālib olsa it ṣūretinde 17

(105a)

gösterür. Ve eger yırtıcılıḳ ṣıfatı ġālib olsa yırtıcı cānavarlar ṣūretinde gösterür. 1 Eger ʿadāvet ṣıfatı ġālib olsa yılan ṣūretinde gösterür. Ve eger ṣıfat-ı kibir ġālib olsa 2 ḳablān ṣūretinde gösterür. Ve eger ṣıfat-ı ġażab ġālib olsa pārs ṣūretinde gösterür. 3 Ve eger ṣıfat-ı behīmī ġālib olsa yaʿni dört ayaḳlu ṣıfatı ġālib olsa ḳoyun ṣūretinde gösterür. 4 Ve eger ṣıfat-ı belādet yaʿni kevdenlik ṣıfatı ġālib olsa eşek ṣūretinde gösterür. Ve eger ṣıfat-ı 5 şeyṭanet ġālib olsa şeyāṭīn ve iblīs ṣūretinde gösterür. Ve eger mekr ü ḥīle ṣıfatı 6 ġālib olsa dilkü ve ṭavşan ve caḳal ṣūretinde gösterür. Eger buları kendünüŋ üzerine ġālib 7 ve müstevī görse bilsün ki bu ṣıfatlar anuŋ üzerine ġālib ve ol maġlūbdur. Ve eger bunları 8 maġlūb ve musaḫḫar görse bilsün ki bu ṣıfatlaruŋ üzerine ġālib ve ḳādirdür. Ve eger görse ki 9 bunları öldürür ve ḳahr ider, bilsün ki bu ṣıfatlardan gecüb ḫalāṣ bulur. Ve eger görse ki bunlaruŋ 10 ṣūretleri bir nice ṣūretlere daḫı dönüb mübeddel olur. Bilsün ki bu ṣıfatları tebdīl itmeklige 11 ad virür. Ve eger görse ki bunlaruŋ ile çekiş ve ceng ider. Bilsün ki savaşda ve tebdīl itmekde 12 dür. Ġāfil olmasun ve anlaruŋ zaḫmından emīn olmasun. Ve eger aḳar ṣāfī ṣular 13 görse ve çeşmeler ve ḥavżalar ve nefīs cevherler ve şerīf ṭaġlar ve ay ve yılduz ve gök 14 görse ṣāfī bu deŋlü ṣūret-i göŋül maḳāmlarınuŋ ve ṣıfatlarınuŋ ṣūretleridür ki aŋa ḳalbī 15 didük. Yaʿni anları ḳalb gösterür. Ve anlar nihāyetsüz envār görse ve dükenmesüz ʿālemler 16 ve ucmaḳ ve aġmaḳ ḥāṣıl olsa ve ṭayy-ı zemīn ve āsumān ve hevāda yürimek ḥāṣıl olsa ve daḫı rengsüz ve niteliksüz 17

(105b)

ālemler görse ve maʿānī ve ʿulūm keşf olsa ve āletsüz maʿrifetler ve cismāniyyetden mücerred 1 olmaḳlıḳ ve tecellī-i rūḥāniyet ḥāṣıl olsa bu cümlesi rūḥānī ṣıfatlarındandur ki rūḥ gösterür. Ve eger 2 melekūta muṭāliʿa itmek ve melāīkeyi müşāhede ḳılmaḳ ḥāṣıl olsa ve hātifden āvāz işidib ve ucmaḳ 3 ve ṭāmū ʿarż olsa ve eflāḳ ve ʿarş ve kürsī ve eşyānuŋ melekūtı görinse sülūk icinde ṣıfāt-ı 4 melegi kesb idib ve aḫlāḳ-ı ḥamīde ḥāṣıl olmaḳdur. Ve eger ġaybu'l-ġayb envārı müşāhede olsa 5 ve ṣıfāt-ı ulūhiyyet keşf olsa ve ilhāmāt ve işāret ve tecelliyyāt-ı ṣıfāt-ı rübūbiyyet 6 ḥāṣıl olsa fenā ve beḳā maḳāmında ve Ḥaḳḳ Taʿālā'nuŋ aḫlāḳıyla müteḫalliḳ olub vaṣlet ḥāṣıl olmaḳ müyesser 7 bilsün ki ol gördügi raḥmānīdür. Pes vāḳıʿalaruŋ her nevʿinden baʿżı beyān oldı. Bāḳī 8 bu ḳıyās üzere maʿlūm ola. Keşf-i vāḳıʿadan ikinc fāyide oldur ki ḳalbden ve ruḥdan ve melekden 9 olan vāḳıʿalar ġāyet ẕevḳlü olur. Pes nefse olardan ẕevḳ ve şevḳ ve ḳuvvet ẓāhir 10 olur ki ol şevḳ ẕevḳ ile nefs-i ḫalḳdan ünsi ḳaṭʿ ider. Ve tabīʿatı örgenmiş

nesnelerden 11 ve nefsānī leẕẕetlerden ve ḥayvānī ārzūlardan kesilür. Andan ol rūḥānī mükāşefelere ve envār-ı 12 ġaybī müşāhedelerine ve maʿānī ve esrār ve leṭāyif ve ḥaḳāyıḳ ki ḥażretden yitişür. 13 Anlarıŋ ile üns ḥāṣıl ider. Ve andan ṣoŋra be-külli ṭaleb ʿālemine teveccüh idib ve ʿālem-i ġayb meşrebinden 14 şürb ider ki -قد علم كل اناس مشربهم- ve ḥaḳīḳatda ṭarīḳat eṭfālini evvel emirde 15 ġaybī vāḳıʿalaruŋ südinden özge özge nesne ile bislemek mümkin degül. Ve ṭālib cānınuŋ ġıdāsı, ṣūreti 16 ve maʿnī yüzinden vāḳıʿalar olu bilür. Niteki bir kişi Ḫoca İmām Yūsuf'ı Memed'e anı ḫiẕmetinde Raḥmetullah 17

(106a)

ʿaleyhisselām taʿaccüb idüb aydur idi ki: "Bu gün Şeyḫ Aḥmed Ġazālī ḫiẕmetinde idüm. Aṣḥāb dirilüb 1 sofra üzerinde ṭaʿām yirler idi. Arada birisi bir sāʿat ġāyib oldı." Cünki kendüye 2 geldi. Ayıtdı ki: "Şimdiki sāʿatda Peyġāmber'i (ʿaleyhisselām) gördüm ki geldi ve bir loġma benüm aġzuma 3 sundı." Andan Ḫoca İmām Yūsuf ayıtdı: تلك خيالات تتربى بها اطفال الطريقة Yaʿni 4 ol vāridlerdür kim ṭarīḳat eṭfālini anuŋ ile terbiyet idib bislerler. Andan ṣoŋra ücünci fāyide 5 keşf-i vāḳıʿadan oldur kim bu yoluŋ baʿżı maḳāmlarından vardur ki ol maḳāmı ġaybī vāḳıʿalar 6 taṣarrufından özge nesne ile gecmek müyesser olmaz. Ve rükn ü aʿẓām ḫod peyġāmbere ve şeyḫe 7 muḥtāc olmaḳda bu sırdan örtüdür ki tā sālik seyri kendü vücūdında ḳala. Ve anuŋ 8 sülūkı nefs ve ḳalb ve rūḥ ṣıfatlarında ola. Ve bu nesnelerde mümkindür ki ġayra muḥtāc 9 olmaya. Ammā cünki rūḥāniyyet ser-ḥaddine irişe. Ol vaḳt kendü kendülügiyle ol maḳāmdan 10 gecemez. Zīrā ki her taṣarruf ki sālikden ḳopar. Ol taṣarruf bir vücūd ve bir varlıḳ yüzinden 11 ḳopar. Anuŋ ḫod yolı yoḳlıḳ ʿālemine irişdi. Pes imdi ġayr taṣarrufına muḥtāc oldı. Pes 12 aŋa vaḳāyiʿ şeyḫ vilāyetinden ya ḥażret-i nübüvvetden ya Ḥaḳḳ Taʿālā'nuŋ ol fenā virici tecelli 13 lerinden ḥāṣıl olur. Tā ki fenā-yı ḥaḳīḳī bulub beḳā-yı ḥaḳīḳiye irişe kim sülūkdan maṭlūb 14 ve maḳṣūd oldurımdan girü bir nevʿ daḫı vaḳāyiʿden ki keşfe ve müşāhedeye ve tecelli ve vuṣūla 15 taʿalluḳ dutar. Her biri kendü maḳāmında beyān ola. ان شآء الله تعالى وصلى الله على سيدنا محمد وآله اجمعين 16 الفصل الشابع عشر في بيان مشاهد الاغيار ومحاربها Yaʿni on yidinci faṣıl 17

(106b)

envār müşāhedesinüŋ beyānındadur. Ve hem anuŋ merātibini ve elvānını maʿlūm ider. قال الله تعالى 1 ما كذب الفؤاد ما راى افتمارونه على ما يرى ولقد راه نزلة اخرى وقال النبي صلى الله عليه وسلم 2 الاحسان ان تعبد الله تعالى كانك تراه ʿazīz men. Bilgil ki cün göŋül āyinesi tedrīc ile Lā İlāhe İllā 3 llah mışḳālı taṣarrufından ṣafā vü ṣaḳālet bula. Ve

tabīʿat jengi ve beşeriyyet ṣıfatlarınuŋ ẓulümātı 4 andan maḥv ola ki 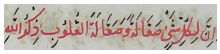 ol vaḳt göŋül envār-ı ġaybī 5 naḳşına ḳābiliyet bulur. Ve sālik göŋül ṣayḳalı ne miḳdār ise ol miḳdārca envār müşāhede olur. Evvel 6 emirde ol envāruŋ eşeri berḳ miṣālinde ve baʿżı levāmiʿ ve baʿżı levāyiḥ miṣālinde ẓāhir olur. 7 Ve her birinde bir dürlü şevḳ artar. **Beyt:** - 8 Ve niçe ki ṣaḳālet-i ḳalb ziyāde ola. Envār daḫı ḳuvvetlü ve artuġ ıraḳ olur. Bu keret envār aŋa çıraġ 9 miṣālinde ve şemʿ ve meşaʿle ve yanmış odlar miṣālinde müşāhede olur. Ve andan ṣoŋra envār-ı ʿulvī 10 ẓāhir olur. Evvel emirde uvaḳ yılduz ve biŋ yılduz miṣālinde görinür. Ve andan ay ṣūretinde müşāhede 11 olur. Ve andan ṣoŋra güneş miṣālinde belürür. Ve andan ṣoŋra envār-ı cemāl ve celāl ẓāhir olur. Bu 12 cümlesinüŋ şerḥi uzundur. Ammā her birinden bir çāşnī ayıdalum İnşāllah Taʿālā. Pes bilgil ki 13 bu envāruŋ menşe'yi yaʿni ḳopduġı yir dürlü dürlüdür. Uş rūḥāniyet-i sālik gibi ve vilāyet-i 14 şeyḫ gibi ve nübüvvet-i Ḫoca gibi (ʿaleyhisselām) ve ervāḥ-ı enbiyā ve evliyā ve meşāyiḫ ve Ḥażret-i ʿİzzet 15 ve ẕikir Lā İlāhe İllāllah gibi daḫı muḫtelif ẕikirler ve Ḳur'ān ve īmān ve İslām ve iḥsān ve envāʿ-ı ʿibādet 16 ve ṭāʿāt gibi ki her birinüŋ bir maḫṣūṣ nūrı vardur. Ve her bir menşe'den bir nūr ḳopar ki ol 17

(107a)

nūr ol menşe'e münāsibdür. Ve her birinüŋ bir ẕevḳi ve bir levni vardur ki daḫı birinde ol 1 bulunmaz. Ve cünki bir kezden ḥicābdan ṭaşra gele. Ḫayālüŋ anda taṣarrufı ḳalmaya. Ol vaḳt elvān 2 götürilür. Pes rengsüz ve ṣūretsüz, mekānsuz, şekilsüz ve he'yātsuz ve keyfiyyet 3 süz müşāhede ḥāṣıl olur. Ve nūr-ı muṭlaḳ oldur ki bu dükelinden ve pāk münze ola. Ve şekil ve levn 4 ki naẓara gelür. Beşeriyyet taʿalluḳından olur ki rūḥuŋ ḫayāl-i ḥicābınuŋ ardından aŋa yitişür 5 ve idrāk ider. Ve ḳatī ki ṣırf rūḥāniyyete düşe ve ḫayāl ḥicābından ṭaşra gele. Bu ṣıfatlar hic 6 ḳalmaz. Pes rengsüz ve şekilsüz ıldıramaḳ ẓāhir olur. Ammā ol muḫtelif envāruŋ her 7 biri ḳanḳı menşe'den müşāhede olur. Bu muḫtaṣarda işit ve şöyle bilgil ki ol yıldırım ṣūretinde 8 ẓāhir olan nūr vaḳt olur ki ẕikir nūrı ya abdest nūrı olur ve gāh olur ki rūḥuŋ envārı 9 ġalebe idib ṣıfāt-ı beşerī ḥicāblarını yırtar. Şol bulud gibi yırtılur. Andan bir pertev 10 ẓāhir olur. rūḥāniyyetden yıldırım ṣūretinde müşāhede olur. Şeyḫ Ebū Saʿīd'üŋ (Raḥmetullah ʿaleyhisselām) mürīd 11 lerinden birisi bir vaḳt abdest almış idi. Cünki ḫalvetine girdi. Bir nūr ẓāhir oldı. Naʿre 12 urub ṭaşra cıḳdı. Ve segirdib aydur idi. "Ben Ḥaḳḳ Taʿālā müşāhede itdüm." Şeyḫ anuŋ aḥvālini 13 bildi. Cağırıb ayıtdı ki "İy iş görmedük miskīn ol nūr senüŋ abdestüŋ nūrıdur. 14 Sen ḳandan, henüz ḥażret ḳandan."

didi. Ammā levāyiḥ ṣūretinde ẓāhir olan nūr, namāz 15 nūrından ya Ḳur'ān ya īmān İslām menşe'inden ẓāhir olur. Pes bürūḳ ile ve levāmiʿ ve levāyiḥ arasında 16 farḳ oldur ki bürūḳ yıldırım ṣıfatında şaḳır tiz gider. Kesilür ve levāmiʿ ıldırmaḳdur ki müteʿāḳıb olur. 17

(107b)

Bir pāre eglenür ve levāyiḥ ol güneş nūrı gibidür ki su ʿaksinden yāḫūd āyine ʿaksinden bir 1 yire doḳınur. Ve bir miḳdār tevaḳḳuf idib eglenür. Andan zīyāde girü ḥicāba girür. Lā-cirem namāz nūrından 2 ya Ḳur'ān ya İslām ya īmān nūrından bir ʿaks göŋül āyinesine doḳınur, levāyiḥ ẓāhir olur. Ve niyyeti 3 iḫlāṣı miḳdārı ve hem göŋül āyinesi ṣafā bulduġı miḳdārı levāyiḥüŋ nūrāniyyeti ve ẕevḳi artar 4 ve eglenür. Ve ammā ol nūr ki cırāġ ve şemʿ ve şuʿle ṣūretinde görse ol bir nūrdur ki şeyḫ vilāyetinden 5 ya ḥażret-i nübüvvetden ẓāhir olur ki وَسِرَاجًا مُّنِيرًا yāḫūd istifāde-i ʿulūmdan ya Ḳur'ān ya namāz 6 ya īmān nūrından ẓāhir olur. Ve ol cırāġ ve şemʿ ki gördi, ol miḳdār nūr ile münevver olmışdur. 7 Bu menşe'lerden ki didük ve eger mişkāt ve ḳandīl ṣūretinde ẓāhir olsa ol ʿirfān nūrıdur 8 ki maḳām-ıiḥsāndan irişüb göŋülde ẓāhir olmış olur. Göŋül nūrāniyyeti miḳdārı ve Ḥaḳḳ Taʿālā 9 nūr maʿrifeti anuŋla temṯīl itmişdür ki مَثَلُ نُورِهِ كَمِشْكَاةٍ فِيهَا مِصْبَاحٌ yaʿni nūr-ı maʿrifet ol 10 derīceye beŋzer ki icinde bir cırāġ ola. Bunuŋ taḳrīri gecmişdür. İkinc faṣılda ve ammā eger ʿulviyyāt 11 ṣūretinde görse yılduzlar ve aylar ve güneşler gibi ol rūḥāniyyet envārından alur ki göŋül 12 göginde ṭulūʿ ider. Anuŋ ṣaḳāleti deŋlü ẓāhir olur. Meṣelā cünki göŋül āyinesi yılduz miḳdārı ṣaḳālet 13 bulsa rūḥ nūrı kevkeb deŋlü ẓāhir olur. Ve gāh olur ki kevkeb-i āsumān üzerine görür. Vaḳt olur ki 14 āsumān görür. Kevkebsüz āsumān göŋül cismidür. Ve kevkeb rūḥ nūrıdur. Göŋül ṣafāsı miḳdārı 15 belürür eger kücük olur büyük ve eger az ve coḳ. Ve eger kevkeb görse āsumānsuz ol göŋül nūrınuŋ ʿaksıdur. 16 ʿAḳıl nūrıyla yāḫūd īmān nūrıyla göŋül hevāsınuŋ ṣafāsında ẓāhir olur. Ve gāh olur ki nefs 17

(108a)

şöyle ṣāfī olub tezkiye bulur ki göŋül gibi görinür. Ve göŋül anda ay gibi görinür. Ve cünki göŋül āyinesi 1 tamām ṣāfī ola. Ayı tamām görür. Ve eger küdüretden baʿżısı ḳalmış ise ayı nāḳış görür. 2 Ve cünki göŋül āyinesi kemāl-i ṣafā bulsa, rūḥ nūrına ḳābiliyet kesb eylese ol 3 vaḳt güneş miṣālinde müşāhede olur. Ve nice ki göŋülde ṣafāsı ziyāde ola. Güneşüŋ 4 nūrı ziyāde balḳīr. Ve eger ay ve güneş ikisin bile görse ay göŋül olur ki rūḥ nūrınuŋ 5 ʿaksından münevver olmışdur. Ve güneş rūḥ olur ki müşāhede olur. Ammā henüz ḥicāb 6 ardından ṭulūʿ ider. Zīrā ki ḫayāl anı güneş

ṣūretinde münāsib naḳş ile 7 bağlamışdur. Yaʿni niteki ʿālem-i Kübrā ki mecmūʿ-i dünyādur. Güneş nūrıyla münevver olmışdur. 8 Ve anuŋ eşeri dükeli cihāna yitişür. Ancılayın ʿālem-i ṣuġrā ki beden-i insāndur. Rūḥ nūrıyla 9 münevver olmışdur. Ve anuŋ eşeri dükeli aʿżāya yitişür. Şöyle ki ḥis ve ḥareket ẓāhir 10 olur anda. Pes ḫayāl bu münāsebet birle güneş ṣūretini rūḥuŋ ḥaḳīḳatı üzerine naḳş 11 bağlayıcı oldı. Ve illā rūḥ nūrı ḫod bī-şekil ve bī-levn ve bī-ṣūretdür. Ve gāh olur ki güneş 12 ve ay ve yılduzlar ḥavż icinde ya deŋiz icinde ya ırmaḳ icinde ya sulu cāh icinde ya āyine 13 icinde müşāhede olur. Bu cümle ki var rūḥāniyyet envārındur ki göŋülüŋ muḫtelif maḥallarında olur. 14 Şöyle ki ḫayāl anı bu vech ile naḳş bağlamışdur. Ve gāh olur ki īmān ve ṭāʿat ve tesbīḥāt 15 ve eẕkār nūrları göŋülde muḫtelif olur. Pes ol ṣūret-i muḫtelife birle müşāhede olur. Ve buncılayın 16 gāh olur ki ṣıfāt-ı Ḥaḳḳ envārınuŋ pertevi - ḳażiyesince 17

(108b)

istiḳbāl ider. Ve ḥicāb-ı rūḥānī ve ḥicāb-ı ḳalbī ardından ʿaks göŋül āyinesine urur. Göŋlüŋ 1 ṣafāsı ne deŋlü ise o deŋlü müşāhede olur. Niteki İbrahīm peyġāmber ʿaleyhisselām ibtidā ḥālinde olmış 2 idi ki cünki göŋül āyinesi kevkeb miḳdārı ṣafā 3 bulmış idi. Nūr-ı Ḥaḳḳ kevkeb miḳdārı müşāhede oldı. Ve cün ḳalb āyinesi ṭabīʿat jenginden 4 tamām ḫalāṣ buldı. Ay ṣūretinde müşāhede oldı ki 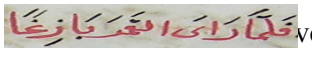 ve cün āyine kemāl-i mertebe-i 5 ṣafāya irdi. Güneş ṣūretinde müşāhede oldı ki 6 ve ḥaḳīḳatda ölig Ḫalīl ʿAleyhisselām cānınuŋ naẓarına müşāhede olurdı. Ṣıfāt-ı rübūbiyyet 7 envārınuŋ pertevi ʿaksi idi ki göŋül āyinesinde ẓāhir olurdı. Ve līkin ḥicāb-ı rūḥānī 8 ve ḳalbī ardından idi. Telvīn maḳāmında ufūl idüb ġurūb iderdi. Ve ol aydur idi ki 9 İmdi bunda üc nesne var. Bir oldur ki ḥicāb ardından ve bir oldur ki maḳām-ı 10 telvīnde idi. Ve biroldur ki ṣıfāt-ı Ḥaḳḳ envār-ı pertevinden idi. Ammā ölig ḥicāb ardından 11 idi. Zīrā ki muḫtelif ṣūretlerine görindi. Ve ḥażret ḫod münezzedür. Ṣūretden ve ol ki maḳām-ı 12 telvīnde idi. ufūl ḳabūl iderdi. Ve ol münezzedür. Ufūl ve ġurūbdan ve ol ki envār-ı Ḥaḳḳ 13 ṣıfāt-ı pertevinden ki müşāhede olurdı. Zīrā ki Ḥaḳḳ'ı Ḥaḳḳ-ı taʿrīfi ve taʿlīmi birle müşāhede 14 ẕevḳin bulurdı. Ve anuŋ Ḥaḳḳıyyetine göŋül ḫüküm iderdi. Ve göŋül ḫod bir ḥākimdür ki ṣādıḳü'l ḳavldur. 15 Gördügi nesnede ḫabṭ ḫaṭā aŋa yolbulmaz. Niteki buyurur 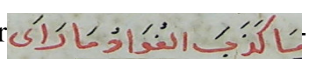 - 16 Ve ḳatī ki göŋül göŋül ola. Yalan ve yaŋlış görmez. Ve hem ḥükmi ol pertevden ḳopar ki ḳalbe müşāhede 17

(109a)

olur. İmdi ol envārdan ki ḳalbe müşāhede olur. Hemān ol maʿrifet nūrı olur bi-ʿaynihi. Ve kendünüŋ **1** ḥālini kendüye taʿrīf idib ıldurur. Zīrā ki ġayrı nesne anuŋ ḥālini taʿrīf idemez. **2** Pes bir ẕevḳ cānında ẓāhir olur. Ḥażretden ki ol ẕevḳ ile bilür ki göŋülde ẓāhir olan nesne **3** Ḥażret'dendür, aġyārdan degül. Ve bu maʿānī ẕevḳidür ki ʿibārete gelmek düşvārdur. Ve vāḳıʿa **4** isini daḫı anı fehim idemez. İmdi bu ẕevḳ daḫı dürlü dürlüdür. Şöyle ki eger Ḥaḳḳ muʿarrifi semʿ ḳapusından **5** girecek olursa şol Musā peyġāmbere (ʿaleyhisselām) ẓāhir olan gibi olur ki إِنِّي أَنَا اللَّهُ didi. Ve mā **6** dām ki muʿarrif ḥicāb ardından gele. Vāsıṭa birle gelür ki مِنَ الشَّجَرَةِ أَنْ يَا مُوسَى ve cün **7** ki ḥicāb götürüle. Vāsıṭasuz işidür ki وَكَلَّمَ اللَّهُ مُوسَى تَكْلِيمًا ve eger muʿarrif naẓar ḳapusından **8** girecek olursa ve hem ḥicāblar bāḳī olmış ola. Vāsıṭa birle gelür. Niteki Ḫalīl ʿaleyhisselām ölmiş idi. **9** ki - فَلَمَّا رَأَى الشَّمْسَ بَازِغَةً قَالَ هَٰذَا رَبِّي - mādām ki ḥaḳīḳatda bir ẕevḳ cān icinde ẓāhir olmaya. **10** Ana Rabb'üŋ taʿrīfinden hic dil tercümān idemez ki هَٰذَا رَبِّي - ve cünki ḥicāb bir kezden götürle **11** muʿarrif vāsıṭasuz gele. Niteki Ḫoca ʿAleyhisselām ölmiş idi ki - مَا كَذَبَ الْفُؤَادُ مَا رَأَىٰ أَفَتُمَارُونَهُ - **12** عَلَىٰ مَا يَرَىٰ - ve hem عمر رضي الله عنه - bu çāşniden dadmış idi ki didi: - رَأَى رَبِّي قَبْلِي - **13** ve Ḫoca ʿAleyhisselām iḥsān maḳāmın beyān itdükde bu ẕevḳüŋ uṣūline işāret iderdi ki **14** - الْإِحْسَانُ أَنْ تَعْبُدَ اللَّهَ كَأَنَّكَ تَرَاهُ - ve eger bir kişi suāl idib ayıtsa ki İbrahīm ʿaleyhisselām ol **15** yılduz ve ay ve güneş ki müşāhede kıldı. ʿĀlem-i bāṭından mıdı yāḫūd ʿālem-i ẓāhirden beyān it **16** işidelüm dise anı cevāb verib ayduruz ki: "Tefāvüt yoḳdur bu ikinüŋ arasında." Zīrā ki cün **17**

(109b)

göŋül āyinesi ṣāfī ola. Geregi gibi bu müşāhedeleri ġaybda görür. Göŋül ʿāleminden ḫayāl vāsıṭası birle **1** ve gāh olur ki şehādetde görür. Ẓāhir ʿāleminden ḥis idrāk itdügi vāsıṭa ile ol nesneyi ki münāsebeti **2** var. Ve Ḥaḳḳ envārınuŋ ẓuhūrına maḥal olu bilür. Uş yılduz ve ay ve güneş gibi ki bular Ḥaḳḳ envārınuŋ **3** pertevinüŋ ʿaksına ḳābil durur. Niteki buyurdı اللَّهُ نُورُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ. Zīrā ki ḥaḳīḳatda **4** görüci anı göŋüldür ve gösterici Ḥażret-i ʿİzzet'dür. Cün هَٰذَا رَبِّي muʿarrifi Ḥaḳḳ ola ve göŋül ol **5** ẕevḳi bulmaġa lāyıḳ ola. Ġayb ve şehādet, ẓāhir ve bāṭın heb bir olur. Ve gāh olur ki göŋül ṣafāsı **6** kemāle irişür. Ve ḥicāb şeffāf olub berrāḳ olur. Ol vaḳt سَنُرِيهِمْ آيَاتِنَا فِي الْآفَاقِ **7** وَفِي أَنْفُسِهِمْ - göstermesi ẓāhir olur. Eger kendüde naẓar itse gördügi heb Ḥaḳḳ olur. Pes أَنَا الْحَقُّ - anda **8** ṣadır olur. Ve eger mevcūdāta naẓar itse her ẕerrede Ḥaḳḳ'ı müşāhede ḳılur. Niteki ol ʿazīz buyurdı: **9** - مَا نَظَرْتُ شَيْئًا إِلَّا وَرَأَيْتُ اللَّهَ فِيهِ - ve cünki ḥicāblar be-külli götürile naẓarından ve müşāhede **10** maḳāmı vāsıṭasuz

müyesser ola. Ol vaḳt aydur ki 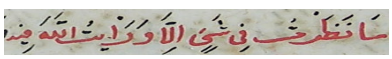 ve eger 11 müşāhede deryāsında müstaġraḳ olsa şöyle ki nāẓır vücūdı lā-şey meşelā şey olub manẓūr-ı 12 vücūdı ḳalsa hemān Cüneyd Ḳaddes-Allah rūḥa didügi gibi olur ki 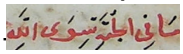 bu maḳāmda 13 manẓūruŋ cemāl-i müşāhedesi insān āyinesinde girü nāẓıra ḥāṣıl olur. Niteki Şeyḫ buyurdı: 14 Ḳaddes-Allah rūḥa dimişdür: 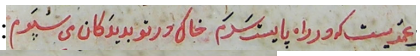 15 . 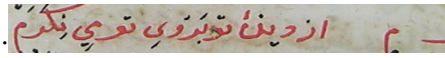 16

Başumuz ayaḳ oldı uş yoluŋa nice dem durur Gözden aḳanı şanma baş belki bu ʿayn-ı dem durur 17

(110a)

Şāha çü yüzüŋ āyine oldı yüzümüz āyine Pes görinen görende sen ḫod ḳalanı ʿadem durur

Meşelā nefs ḳacan levvāmelik mertebesinde olsa, bir azraḳ nūr ẓāhir olur. 1 Ammā envāruŋ elvānı her bir maḳāmda ki müşāhede olur. Birer reng ile ol maḳām ḥasābınca ve muḳteżāsınca 2 reng bulub ẓāhir olur. Ve ol andandur ki rūḥ nūrı ta ẓikir nūrı nefs ẓulmetiyle ḳarışur. Rūḥuŋ 3 żavʿından ve nefsüŋ ẓulmetinden gök nūr ẓāhir olur, vücūda gelür. Pes mübtedīleri ehl-i taṣavvufuŋ 4 ki gök ṭon geyürler. Bu maḳām nişānındandur. Ve aŋa delālet ider. Zīrā bu ṭālīġa libāsı 5 maḳām ve ṣıfāt renginde geyürler idi. Bir vaḳt u cünki nefsüŋ ẓulmeti azıraḳ ola. Ve nūr-ı rūḥ 6 ziyāde ola. Ḳızıl nūr ẓāhir olur. Ve cün rūḥ nūrı ġalebe ide. Ẓulmet üzerine ṣarunur, ẓāhir 7 olur. Ve cün nefsde ẓulmet ḳalmasa aḳ nūr ẓāhir olur. Ve cün rūḥ nūrı göŋül ṣafāsıyla 8 ḳarışub birikse yaşıl nūr ẓāhir olur. Ve cün göŋül tamām ṣāfī olsa şol güneş nūrı gibi bir 9 nūr müşāhede olur. Ve cün göŋül āyinesi kemālde ṣafā ve ṣaḳālet bula. Güneş nūrı gibi bir nūr 10 ki tamām şuʿāʿ ile ṣāfī göŋül āyinesinde müşāhede olur ki elbette anuŋ şuʿāʿ-yı ḳuvvetinden kimsenüŋ 11 naẓarı doymaz 12 - 13

Baṣar bu nūr ki hergiz idemez uş naẓarı Seni kemā-hüve görmek gözüŋ degül hüneri 14

ʿAceb ḫaber nice nice aldı göŋül ki luṭfuŋdan Yaḳāsı göŋlüŋ senden almaz ḫaberi 15

Ve cün nūr-ı Ḥaḳḳ ʿaks ola. Rūḥ nūrınuŋ üzerine bir müşāhede ḥāṣıl olur ki ol müşāhede şühūd-ı 16 ẕevḳ birle cemʿ olub ḳarışmışdur. Ve cün nūr-ı Ḥaḳḳ rūḥ ve ḳalb ḥicābınsuz müşāhede ola. Ol vaḳt 17

(110b)

rengsüz ve keyfiyyetsüz ve ḥadsuz ve miṣālsüz ve nihāyetsüz ve żiddsuz ve niddsüz āşikāre 1 olur ki telvīn ve temkīn aŋa lāzım gelür. Pes anda ne ṭoġmaḳ bulınur ve ne ṭolınmaḳ, ne ṣaġ ḳalur ne şol, ne öŋ 2 ḳalur ve ne şoŋ, ne yuḳaru ḳalur ve ne aşaġa, ne zamān ḳalur ne mekān, ne ıraḳlıḳ ḳalur ve ne yaḳınlıḳ. Bunda ne ʿarş 3 ve ne ferş ḳalur,

ne dünyā ḳalur ve ne āḫiret, ne gice ve ne gündüz ḳalur ki 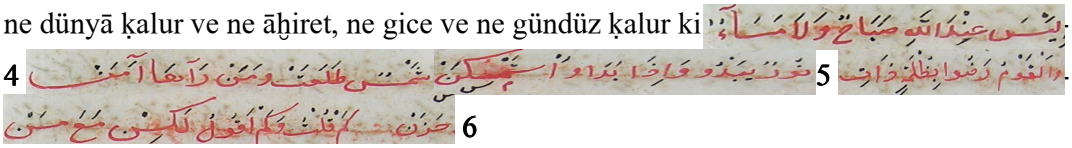 **4** **5** **6**

Bu bir nūrdur ki görinür ʿayān — Göŋül menzili icre dutar mekān
Bu bir şemsdür kim göricek anı — Muvaḥḥid olur ehli āḫir zamān **7**
Ve līkin bu ḫalḳ rāżıdur ẓulmete — Ki zīrā göŋülleri dutdı duḫān
Niçe ben bu sırrı beyān idevem — Niçe ben bu sırrı dāyim rāy-ı kān **8**
İşidüvir dutar veli kimse yoḳ — Ḫaẕāyā āmān el-āmān el-āmān

Evvel emirde ṣıfāt-ı cemālüŋ envārı **9** ki Ḥaḳḳ Taʿālā'nuŋ luṭfı ʿālemindendür. Ol müşāhede olur. Pes bir nevʿ-i taṣarruf ile ki fenā baġışlar, anı iẓhār **10** ider. Niteki ẓikr oldı. Ammā ol envār ki celāl ṣıfatınuŋdur. Ḥaḳḳ Taʿālā'nuŋ ḳahrı ʿāleminden ẓāhir olur. **11** Ol 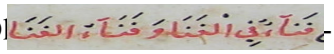 iḳtiżā ider, anı iẓhār ider. Şöyle ki beyān bu aḥvālüŋ şerḥinden **12** ʿācizdür. Zīrā ki bu aḥvāl görmelüdür, dimelü degül. Ve ʿaynīdür, āyinī degül **13** 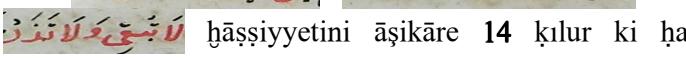 evvel bir nūr-ı muḥriḳ ẓāhir olur ki ḫāṣṣiyyetini āşikāre **14** ḳılur ki ḥaḳīḳatda yidi ṭamu ol nūruŋ pertevindendür. Daḫı şöyle bilgil ki ṣıfāt-ı cemāl envārı **15** müşriḳdür, muḥriḳ degül. Ve ṣıfāt-ı celāl envārı muḥriḳdür, müşriḳ degül. Ve her ʿaḳıl ve fehm bu **16** maʿānī idrāk idemez. Gāh olur ki ṣıfāt-ı celāl envār-ı ṣırf ẓulemātı olur. Ve ʿaḳıl nice fehim olsun ki nūr-ı ẓulmātı **17**

(111a)

ki kendüsü nūrānīdür. Ve hem 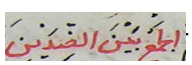 anuŋ ḳatında mahaldur. Ve eger aŋlayu bilürsen ol **1** işāreti ki Ḫoca ʿaleyhisselām buyurdı: "Ṭamuyı nice biŋ yıl yaḳdılar tā kim ḳızıl oldı. Ve daḫı nice biŋ **2** yıl yaḳdılar tā ki aḳ oldı. Ve nice biŋ yıl yaḳdılar ki ḳara oldı. Ve şimdi ḳaradur." didi. Bu ḳabīldendür. **3** Ve ḳara odı ʿaḳıl nice fehm itsün ki kendü aḳ nūrānīdür. Pes anda ki ḥaḳīḳat-ı vaḥdetdür. Naẓar **4** idecek olursaŋ iki ʿālemde her nede ki nūr ve ẓulmet var, anuŋ luṭfı ve ḳahrı ṣıfātınuŋ envār-ı pertevinden **5** dür. Niteki buyurdı ve bu maʿniden ötrü nūrı ve ẓulmeti caʿl birle **6** ẓikir eyledi ki 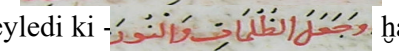 ḫalḳ lafẓıyla ẓikir itmedi ki didi 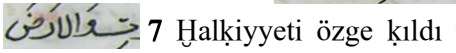 **7** Ḫalḳiyyeti özge ḳıldı ve caʿliyyeti özge. Ve bu işāretüŋ baḫşinde coḳ maʿānī var ki her fehme lāyıḳ degüldür. **8** Ammā ṣıfāt-ı celāl cünki fenā-ül-fenā maḳāmında ulūhiyyet heybeti ḥamlesin iẓhār ider. Bir ḳara nūr **9** ẓāhir olur ki evvel fānī ḳılıcı ve bāḳī dutucıdur. Ve hem öldürüci ve dirildicidür. Şöyle ki anuŋ ʿaẓameti **10** saṭvesinden ṭılsım-ı ʿaẓam-ı şikest olub resm-i rüsūm-ı mübhem āşikāre olur. Ḫoca

ʿaleyhisselām duʿā **11** itdügi ki maḳṣūdı luṭf ve ḳahr ṣıfātınuŋ envārı ẓāhir olmaḳ idi ki **12** ṣıfāt ẕātīdür. Ve her nesnenüŋ ki ʿālemde vücūdı var. Ya ṣıfāt-ı luṭf-ı envār pertevindendür **13** yāḫūd ṣıfāt-ı ḳahr envārı pertevindendür. Ve illā hic nesnenüŋ vücūd-ı ḥaḳīḳatı yoḳdur ki ḳāyim ola. **14** Kendü ẕātıyla ve vücūd-ı ḥaḳīḳī 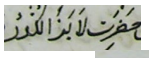 ve andan ġayrı ne kim var, varlıġı anuŋ iledür yāḫūd oldur. **15** Niteki buyurdı 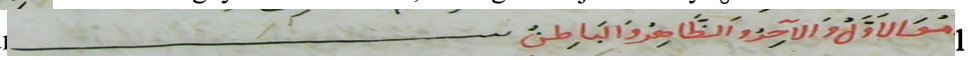 **16**

- **17**

(111b)

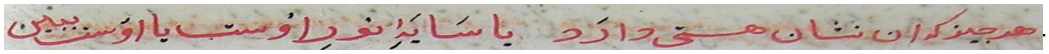 **1**

Gönli maġz-ı ḥaḳīḳat bil teni hem post bil zinhār Velī cān kisvetinde uş göründi ṣūret-i dildār **2**

Cihānda her ne kim mevcūd olub ṣūretde göründi Ya anuŋ gölgesin farż it ya ʿayn-ı ẕātını bil var **3**

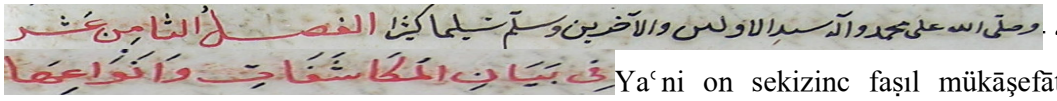 **4**

Yaʿni on sekizinc faṣıl mükāşefātı envāʿyı birle beyān **5** ḳılur. 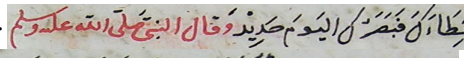 **6** 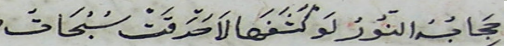 ʿazīz men. Bilgil ki ḥaḳīḳatda **7** keşf oldur ki bir nesne ḥicābdan ṭaşra gele. Bir vech ile ki keşf işi ol nesneyi idrāk ide. Bir ṣıfat ile ki andan **8** öŋ idrāk itmemiş ola. Niteki buyurdı: Yaʿni senüŋ naẓaruŋdan **9** ḥicābı götürdük. Ol nesne ki şimdiye degin görmez idük. Saŋa mekşūf ve maʿlūm ḳılduḳ. Ve ḥicāb ol mevāniʿ **10** dür ki ḳullaruŋ gözin cemāl-i ḥażret müşāhedesinden menʿ ider. İmdi ol cemīʿ dünyā ve ahretdür ki bir **11** rivāyetde on sekiz biŋ ʿālemdür. Ve bir rivāyetde yitmiş biŋ ʿālemdür. Ve bir rivāyetde üc yüz **12** altmış biŋ ʿālemdür. Ammā ol ki münāsibi ḳadar yitmiş biŋ ʿālemdür ki ḥadīṯ-i ṣaḥīḥ eyle ḫaber virür. **13** Niteki buyurdı: 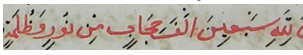 ve bu yitmiş biŋ ʿālem insān **14** nihādında mevcūddur. Her ʿālem ḥisābınca insānuŋ gözi vardur ki ol ʿālemi ol göz ile muṭālaʿa ide bilür. **15** Evvel ʿālem keşf olduġı ḥālde ve bu yitmiş biŋ ʿālem iki ʿālem icinde mündericdür ki aŋa nūr **16** ve ẓulmet dirler. Yaʿni ki mülk ve melekūtdur. Ve hem ġayb-ı şehādet daḫı dirler. Ve cismānīdür, rūḥānī dirler. **17**

(112a)

Dünyā ve āḫiret dirler. Cümlesi birdür ve ʿibāret ve adları muḫtelif olur. Ve insān bu iki ʿālemüŋ **1** mecmūʿasından ʿibāretdür ki ḳadar żidduŋ arasında cemʿ itmişdür. Ve yitmiş biŋ göz ki yitmiş **2** biŋ ʿālemi idrāk ider. İnsānuŋ iki ʿālemüŋ müdrikātı icinde cemʿ eylemişdür. Biş ḥavās gibi ki **3** cismāniyyete taʿalluḳ dutar. Ve cemīʿ cismāniyyāt

ʿālemlerin ol biş ḥiss ile idrāk ider. Ve daḫı 4 müdriḳāt-ı bāṭını gibi ḳuvā-yı beşerīden ve biş ḥavāss-ı bāṭınīden ki insānuŋ rūḥāniyyete 5 taʿalluḳdur. Ve cemīʿ rūḥāniyet ʿālemlerin anuŋ ile idrāk ider. Ve ol müdrikāta ʿaḳıl ve ḳalb 6 ve sır ve rūḥ ve ḫafī dirler. Ehl-i sülūk ışṭılāḥında mükāşife ol maʿniye ıṭlāḳ iderler ki 7 biş ḥavās-ı bāṭınī birle idrāk olur. Aŋa ıṭlāḳ idemezler ki biş ḥavāss-ı ẓāhirī 8 birle idrāk ider. Yāḫūd ḳuvā-yı beşerī birle ki ḥavāssa tābiʿlerdür. Pes cün sālik-i 9 ṣādıḳ irādet ceẕbesi birle ṭabīʿatuŋ esfel-i sāfilīninden yüzüni şerīʿatuŋ aʿlā-yı 10 ʿilliyyīnine yönelde ve ṣıdḳ ḳademiyle şerīʿat cāddesinde mücāhede ve riyāżet ḳānūnı üzere 11 mütābaʿat ḳulāvuzı penāhında sülūk itmege başlaya. Ol yitmiş biŋ ḥicābuŋ her birin ki gece. 12 Aŋa bir göz ki ol maḳāma münāsibdür. Açılmış olur ve ol maḳāmuŋ aḥvāli anuŋ naẓarına keşf olub 13 maʿlūm olur. Evvel anuŋ ʿaḳlı gözi acılur. Ve ḥicāb götürüldügi miḳdārı ve ʿaḳıl ṣafā bulduġı deŋlü 14 maʿānī maʿḳūl yüz gösterür. Ve maʿḳūlāt esrārından ḫaberdār olur. Ve ol keşfe keşf-i 15 naẓarī dirler. Bu ki iʿtimād ziyāde olmaz. Zīrā her ne ki naẓara gelür, aŋa ḳadem urmaz ve ele girmez. Ve iʿtimāda 16 yaramaz. Mısrāʿ Egerci ḥükemā ve felāsife bu maḳāmda ḳaldılar ve himmetlerin ʿaḳlı tecrīd idib 17

(112b)

maḳūlātuŋ idrākına ṣarf itdiler. Ve uzun ʿömürlerin ḫarc itdiler. Ve anı maḳṣad-ı ḥaḳīḳiye irişib 1 maḳṣūd-ı aṣlī bildiler. Ve ḳalan fevāyidden ki özge müdrikātdan ḥāṣıl olur. Maḥrūm ḳaldılar ve inkār 2 idib ḍalālet ovalarında yavuḳlındılar. Ve hem ḫalḳı güm-rāh itdiler. İblīs gibi ki kendü güm-rāhlıġına 3 rāżı olmayub ḳalan ḫalḳı daḫı güm-rāh ḳıldı ki 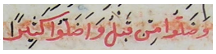 ve cünki keşf-i 4 maʿḳūlātdan gece. Mükāşifāt-ı ḳalbī ẓāhir olur. Ve aŋa keşf-i şühūdī dirler ki envār-ı muḫtelif keşf 5 olur. Niteki baʿżı şerḥi müşāhedāt faṣlında ẕikir oldı. Ve andan ṣoŋra mükāşefāt-ı sırrı 6 ẓāhir olur. Ve aŋa keşf-i ilāhī dirler ki yaradılmışuŋ esrārı ve her nesne vücūdınuŋ ḥikmeti ẓāhir ve 7 mekşūf olur ki muḳaddesler ol esrārdan ḫaberdār degül. Beyt: 8

- 9 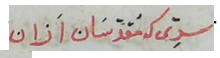

10

İy yār ġamuŋ sinüŋ ʿaḳlumı ḳılur bihūş Derdüŋ bu göŋül mülkin yaġmaya viribdür uş 11

O sır ki feriştehler yitişmediler aŋa Her dem bu benüm semʿüm o naġmeyi ider güş 12

Andan ṣoŋra mükāşifāt-ı rūḥī ẓāhir olur. Ve aŋa keşf-i rūḥānī ol maḳāmuŋ evvellerinde 13 miʿrāclar ḥāṣıl olur. Ve cennet ve cehennem ʿarż olub melāīke görmek ve anlaruŋ ile söyleşmeklik ẓāhir olur. 14 Ve cün rūḥ bir kezden ṣafā bulsa, cismānī küdūretlerden pāk

olsa nihāyet ʿālemler 15 keşf olur. Ve ezel-ebed dāyiresi gözi ileyinde devr ider. Bunda zamān mekān ḥicābı götürülür. Ol 16 nesne ki zamān-ı māżīde olmış idi. Bu ḥālde idrāk ider. Tā kişi olur ki mevcūdāt yaradıldığınuŋ 17

(113a)

ibtidāsından ve anuŋ merātibinden keşf olur. Anuŋ naẓarına ve buncılayın ol nesne ki zamān-ı müstaḳbalda 1 olacaġın idrāk ider. Niteki ḥādiṣe aydur idi ki: - 2 ve Ḫoca ʿaleyhisselām buyurdı ki: - Yaʿni Ḫoca ʿaleyhisselām 4 aydur: “Cenneti baŋa ʿarż itdiler. Ekṣer ḫalḳını fuḳāra gördüm. Ve cehennemi daḫı ʿarż itdiler. Ekṣer ḫalḳını ḫātūn 5 lar gördüm.” Cün zamān, mekān ḥicābı ki dünyevīdür. Götürilecek ol zamān mekān ki uḫrevīdür, 6 keşf olur ve hem bu maḳāmda şöyle olur ki öŋinden gördüginleyin görür, ardından daḫı görür. Niteki Ḫoca ʿAley 7 hisselām aydur idi ki . 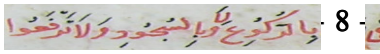 8 - Yaʿni “Bundan öŋ başuŋuzı rükūʿdan ve sücūddan 9 götürmek ki ben sizi öŋümden gördügümleyin görürem. Ardumdan ekṣeri ḫarḳ-ı ʿādet ki aŋa 10 kerāmet dirler. Bu maḳāmda ẓāhir olur. göŋüle düşenin bilmek gibi ve ġaybdaki bilmek gibi ve su üzerinden 11 ve od ve yil üzerinden gecmek gibi ve bundan ġayrı ne var ise aŋa münāsib vāḳıʿ olur. Ammā bu cins 12 kerāmete iʿtibār artuḳ olmaz. Zīrā ki ehl-i dünya ve ġayr-ı ehl-i dünya bu cins olur. Niteki Ḫoca 13 ʿaleyhisselām İbn ü Ṣayyād’dan ṣordı ki 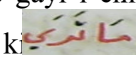 ayıtdı ki 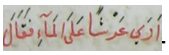 . -14 Yaʿni didi ki “Ne görürsin.” Ol ayıtdı ki “ʿArş görürem su üzerinde.” Pes 15 Ayıtdı ki “Ol iblīs ʿarşıdur. Ve daḫı bu cins ḫarḳ-ı ʿādetdendür. Deccāle daḫı öliserdür. Tā ḥadīsde 16 gelmişdür ki deccāl bir kişi öldürüb diri ḳıla. Ammā ol ḫarḳ-ı ʿādet ki kerāmet ola. Ve ol ehl-i dīnden 17

(113b)

ġayrında bulınmaz. Ve ol oldur ki keşf-i rūḥī olduḳdan ṣoŋra mükāşifāt-ı ḫafī ẓāhir ola. Zīrā ki rūḥ 1 kāfirüŋ ve hem müsülmānuŋ daḫı var. Ammā ḫafī bir rūḥdur ki ḫāṣ Ḥaḳḳ Taʿālā ḥażretindendür. Ḫāṣlara virürler 2 ancaḳ niteki buyurdı: 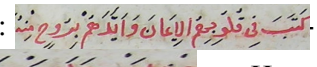 - ve bir yirde daḫı buyurdı ki 3 ve Ḫoca ʿaleyhisselām ḥaḳḳında buyurdı ki 4 - 5 Yaʿni ol rūḥ-ı nūrānī ki ḫāṣ ḥażretdendür. Anı baʿżı ḳullara virürüz ki ḫāṣlardur. Bizüm 6 ḥażretümüzde baʿżıya virmezüz. Tā ki ḫāṣlar anuŋ vāsıṭası birle bizüm ṣıfātumuz

ʿālemine yol bulalar. **Mışraʿ: 7** 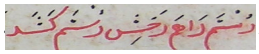 Ammā şöyle bilgil ki niteki ʿālem-i cismānī ve ʿālem-i melekūtī arasında **8** göŋül vāsıṭa olmışdur. Şöyle ki bir yüzi melekūtadur. Ve bir yüzi cismedür. Tā ol yüziyle ki melekūta dönmişdür. **9** ʿAḳıl ve rūḥ nūrınuŋ feyżānını ḳabūl ider. Ve bu yüziyle ki cisme dutar. Rūḥāniyet ve maʿḳūlāt envārınuŋ **10** eşerlerini nefse ve bedene irişdürür. Ancılayın sır daḫı göŋül ʿālemiyle rūḥ ʿāleminüŋ arasında vāsıṭa **11** olmışdur. Bir yüzi rūḥa ve bir yüzi ḳalbedür. Ol yüzi ki rūḥadur, anuŋla rūḥ feyżini istifāde **12** idib ḳabūl ider. Ve ol biriyle ki göŋile dutmışdur. Ol feyżi ki rūḥdan almışdur. Ḳalbe irişdürür **13** ve ancılayın ḫafī daḫı vāsıṭadur. Ḥaḳḳ Taʿālā'nuŋ ṣıfāt-ı ʿālemiyle ve rūḥāniyyet ʿāleminüŋ arasında tā ki **14** ḥażret ṣıfātınuŋ mükāşifātına ḳābil ola. Ve andan ol aḫlāḳuŋ ʿaksini rūḥāniyyet ʿālemine irişdüre. **15** Tā ki 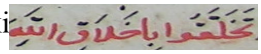 şerefiyle müşerref ola. Ve bu keşfe keşf-i ṣıfātī dirler. Bu ḥālde eger **16** ʿālimlıḳ ṣıfatıyla keşf olınsa ʿulūm-ı ledünnī ẓāhir olur. Ve eger semīʿlik ṣıfatıyla keşf olınsa ḫiṭāb ẓāhir **17**

(114a)

olub istimāʿ-ı kelām-ı Ḥaḳḳ ḥāṣıl ola ve eger baṣīrlıḳ ṣıfatıyla keşf olınsa rü'yet ve müşāhede ẓāhir **1** olur. Ve eger ṣıfat-ı celāl birle keşf olınsa fenā-yı ḥaḳīḳī ẓāhir ola. Ve eger ḳayyūmlıḳ ṣıfatıyla mükāşefe olsa **2** beḳā-yı ḥaḳīḳī ẓāhir olur. Ve eger ṣıfat-ı vaḥdāniyyet birle mükāşefe olsa vaḥdet ẓāhir olur. Bāḳī ḳalan ṣıfatı **3** hem bu ḳıyās üzere fehm eyle. Ammā keşf-i ẓātī bir mertebedür ki ġāyet bülenddür. Ve anuŋ beyānında ʿibāret **4** ve işāret ḳāṣırdur. Ammā şeyḫ bir remz dimişdür iki beytinde anuŋ beyānında. **Beyt: 5** 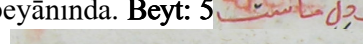 **6** 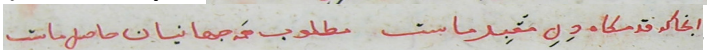 **7**

Şehā! ʿIşḳuŋ maḳāmında dutalı cānumuz menzil — Bu kevneynüŋ var esrārı olur göŋlümüze nāzil **8**
Bu muḳbil ḳalbumuz daḫı ḳadem-gāh ideli ʿarşa — Olubdur bize maṭlūbı bu cümle ʿālemüŋ ḥāṣıl **9**

Bu rumuzuŋ tamāmı beyān-ı tecelli faṣlında geliser. 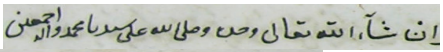 **10** 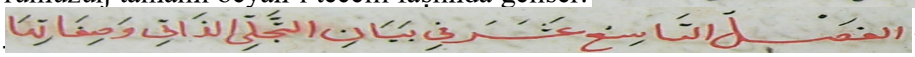 Yaʿni on ṭoḳuzınc **11** faṣıl tecelli-i ẓātı ve tecelli-i ṣıfatı beyān ḳılur 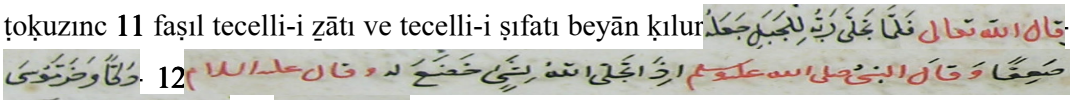 **12** 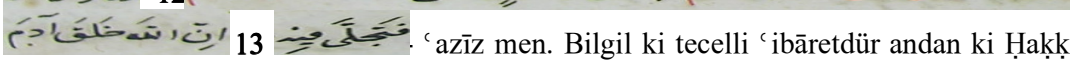 **13** ʿazīz men. Bilgil ki tecelli ʿibāretdür andan ki Ḥaḳḳ Taʿālā'nuŋ ẓātı ve ṣıfāt-ı ulūhiyyeti **14** ẓāhir ola Celle Celāluh. Niteki şerḥi geliser. İnşāllah Taʿālā ve rūḥuŋ daḫı tecellisi olur. Ve bu maʿnīde **15** sāliklere ġalaṭ coḳ vāḳıʿolur. Ve gāh olur ki rūḥuŋ ṣıfāt-ı ẓātıyla bile tecelli ider. Sālike tecelli-i Ḥaḳḳ

görinür. **16** Ve niceler bu maḳāmda maġrūr olub ṣandılar ki tecelli-i Ḥaḳḳ buldılar. Ve eger bir şeyḫ-i kāmilüŋ taṣarrufı olmazsa bu varṭadan **17**

(114b)

ḫalāṣ düşvārdur. Egerci meşāyiḫ selef Ḳaddes-Allah ervāḥum bu ḥaḳāyıḳı keşf itmekde artuḳ **1** iḳdām itmediler. Ve gücleri yitdükce aġyār naẓarından örtdiler. Ammā cün bu żaʿīf Şeyḫ Necmüddīn **2** Rāzī Nevvār Allah rūḥa ol naẓara binā itdi ki nice bī-maʿnī müddeʿīler bu ṭāyife arasında ẓāhir olmışlardur. **3** Ve anuŋ ile kemāl-i maḳṣada ve maḳṣūda irişmiş ṣandılar. Bu yolda ve kendüleri memleket icinde cāīzü'l taṣarruf **4** bulmışlardur. Ve ibāḥet ve zinde düşmişlerdür. Niteki dimişlerdür: **Beyt: 5** 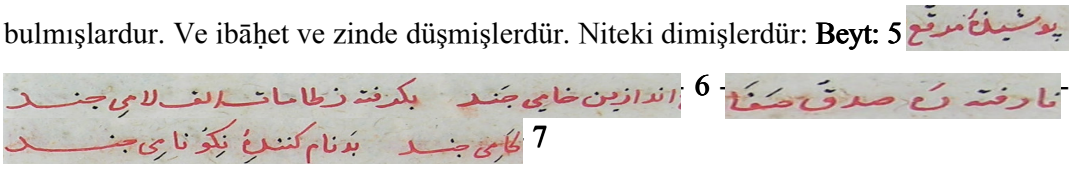

Bir gör ki ne ḫūş geymiş bu ḫırḳayı her ʿāmī Efvāhdan almışlarbir nice elifi lāmı **8**
Bu ṣıdḳ u ṣafā yolın varımadılar hergiz İki eylediler bed-nām cümle nigū-nāmı **9**

Pes diledi ki bu müddeʿīlere maḥal olmaġ icün sülūkuŋ maḳāmātı ve aḥvālından beyān **10** ide. Tā ki kendüleri bu maḥala uralar. Eger bu aḥvālından kendülerde nesne bulmışlar ise şeyṭānuŋ **11** ġurūrı cuvālından ve nefsüŋ mekri duzāġından ḫalāṣ bulalar. Ve yüzlerin ṣırāṭ-ı müstaḳīme **12** dutalar ki cādde-i mütābaʿatdur. Ve eger anlarda ṭaleb derdi bāḳī ḳalursa ellerin bir ṣāḥib **13** devletüŋ etegine uralar. Anuŋ devlet-i penāhında maḳṣad u maḳṣūda irişeler. Niteki buyurur: **14**

Zāġ gibi necise tā kim olasın enbāz Nice şāhın gibi şehlere olasın hemrāz **17**

(115a)

Sen eger serce loḳma-i şāhīn olasın Şāh ḳolına münāsib olasın bir şehbāz **1**

Ve bir daḫı bundan ötrü ki ṣādıḳ ṭāliblere ve ʿāşıḳ mürīdlere delīl ola. Ṣavāb ṭarīḳine ve hem müşevviḳ **2** ola. Merciʿ ve maʿāda pes imdi şürūʿ iderüz. Tāyüd-i Rabbānī ve Tevfīḳ-i yezdānī birle şerḥ-i **3** tecelliye ve hem farḳ itmege tecelli-i rūḥānīyle tecelli-i Rabbānī arasında bilgil ki cün göŋül āyinesi māsivā-yı **4** ḥażret vücūdı küdūretinden ṣaḳālet bulsa ve ṣafāsı kemāle irse ol vaḳt cemāl-i ḥażret **5** güneşi aŋa işrāḳ ider. Ve cām-ı cihānnümā mı ḥażret olur? Yaʿni bir cām olur ki Ḥaḳḳ Taʿālā'nuŋ **6** ẕātın ve ṣıfātın ḥikāyet idib gösterür. Ve līkin şöyle ṣanma ki her kişiye ki ṣafā ve ṣaḳālet **7** devleti el vire. Aŋa tecelli ḥāṣıl olub bu saʿādet birle mesʿūd ola. 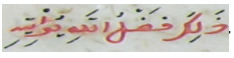 **8** 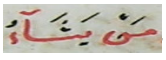 Ol Ḥaḳḳ'uŋ ʿināyetidür, diledügine virür. Ammā bu deŋlü var kim bu

saʿādetle ṣāfī gönüller 9 mesʿūd olur. Mükedder gönüller bundan maḥrūmdur. Niteki Şeyḫ ʿAbdullah Enṣārī Raḥmetullah ʿaleyhisselām buyurdı 10 ki 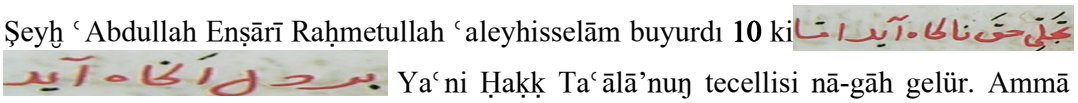 Yaʿni Ḥaḳḳ Taʿālā'nuŋ tecellisi nā-gāh gelür. Ammā 11 ol gönile gelür ki āgāh ola. Yaʿni ṣafā vü ṣaḳālet bulmış ola. Ve hem Şeyḫ ʿAli-i Yūnānī, Ḫoca 12 Ebū Bekr Ṣāyibānī'den Ḳaddes Allah Rūḥ-hümā'yı rivāyet itdi ki Ḫoca ayıtdı: ve olur ki evvel emirde cün gönül 14 āyinesi beşeriyyet ṣıfātından ve ṭabīʿat jenginden ṣāfī ola. Ve ṣıfāt-ı rūḥāniyyetüŋ 15 baʿżısı göŋile tecelli ider. Ol envār-ı rūḥāniyyet ġalebātından olur. Ve olur ki ẕikir ve ṭāʿat nūrı 16 rūḥ envārınuŋ üzerine ġalebe ider. Andan rūḥāniyyet deryāsı mevc urmaġa başlar. Ve bölük bölük mevcler 17

(115b)

kenāra urmaġa başlar. Pes gönül āyinesinüŋ ṣafāsında tecelli ẓāhir olur. Ve gāh olur ki rūḥ cümle ṣıfatıyla 1 tecelli ider. Ve bu ṣıfāt-ı beşerī eşerini bir kezden maḥv ider. Ve gāh olur ki rūḥ tecellisi meẕkūruŋ nūrıyla 2 ḳarışmış olur. Andan meẕkūr tecellisinüŋ ẕevḳi ẓāhir olur. Ammā ol olmaz ve gāh olur ki ẕāt-ı rūḥ 3 ki Ḥaḳḳ'uŋ ḫalīfesidür. Tecelli ider ve ol ḫilāfet ile 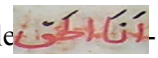 duʿasın itmege başlar. Ve gāh olur ki cümle 4 mevcūdātı rūḥuŋ ḫilāfeti taḫt ileyinde sücūda bulur. Ġalaṭ düşüb ẓan ider ki meger ben Ḥażret-i 5 Ḥaḳḳ'um. Bu ḥadīşe idib ki 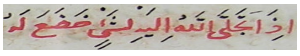 bu cinsden ġalaṭlar vāḳıʿ olur ve nefs 6 ol ġurūr şerbetin içer. Şurıbına muvāfiḳ oldığı icün ve her sālik ḥaḳḳ ile bāṭıl arasında temyiz 7 idemez. İllā anlar iderler. Ḥaḳḳ'uŋ ʿināyet-i naẕarıyla maḥfūẓ olub emīn olmışlardur. Nefsüŋ keydinden 8 ve Ḥaḳḳ'uŋ mekrinden ki 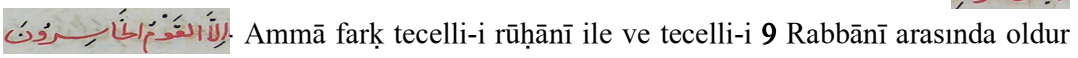 Ammā farḳ tecelli-i rūḥānī ile ve tecelli-i 9 Rabbānī arasında oldur ki tecelli-i rūḥānī ḥudūş ṣıfatıyla mevṣūfdur. Anuŋ ol ḳadar ḳuvveti olmaz ki 10 ifnā ider. Egerci ẓāhir olduġı vaḳt ṣıfāt-ı beşerīyi zāyil ḳılur. Ammā ifnā idemez. Ve ḳatī ki tecelli-i 11 ḥicāba gire. Ṣıfāt-ı beşerī girü gelür ki 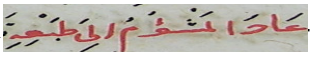 tā vaḳt olur ki nefse rūḥāniyyet 12 tecellisinden bir ālet daḫı ḥāṣıl olur. ʿİlim ve maʿrifet gibi mekr ü ve ḫīle icün ve kendü hevāsı maḳṣūd 13 larını bu ālet ile ki andan ol yoḳ idi. Ve Ḥaḳḳ tecellisinde cell ve ʿalā bu āfet bulınmaz. Zīrā ki Ḥaḳḳ 14 tecellāsına lāzım olan nefs ṭavrı pāre pāre olmaḳdur. Ve ṣıfāt-ı bātılası anuŋ zāyil olmaḳdur 15 ki 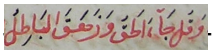 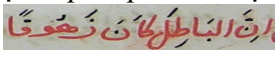 ve bir daḫı farḳ ol ki tecelli-i 16 rūḥānīden ẓāhir olur. Ve şek ve reyb şevāyinden ḫalāṣ bulmaz. Ve tamām maʿrifet ẕevḳini 17

(116a)

virmez. Ve Ḥaḳḳ tecellāsı bunuŋ ḫilāfınca olur. Ve bir daḫı ol ki tecelli-i rūḥānīden varlıḳ ve ġurūr **1** ve pendār ẓāhir olub artar. Ve ṭaleb derdi nāḳıṣ olub niyāz eksük olur. Ve basṭ ve küstāḫlıḳ **2** bağışlar. Ve Ḥaḳḳ tecellisinden bu dükeli götrülür. Varlıḳ yoḳluġa mübeddel olur. Ve ṭaleb derdi artar. **3** Ve susuzluḳ ziyāde olur. **Beyt:** 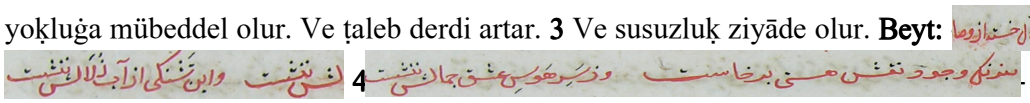 **4** **5**

Giymedi göŋül sūzı ol dost vişāline Hem bu ʿaṭşum gitmez ol yār zülāline **6**

Bu varlıġımuŋ naḳşı maḥv oldı vücūdumdan Sevdā vü heves artdı vardıḳca cemāline **7**

Ammā tecelli-i Rabbānī iki dürlüdür. Ve bir tecelli-i ẕāt ve bir tecelli-i ṣıfāt. Ve tecelli-i ẕāt daḫı iki dürlüdür. **8** Bir tecelli-i rübūbiyyet ve bir tecelli-i ulūhiyetdür. Tecelli-i rübūbiyyet Mūsā peyġāmbere (ʿAleyhisselām) oldı. **9** Ve ṭaġ anuŋ ṭufeyliydi. Ol ṭaġ ṭufeylī degül k 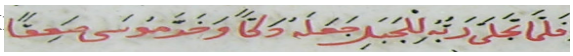 **10** tecelliden ṭaġuŋ naṣībi idi. Yaʿni uşanmaḳ idi. Ve Mūsā naṣībi ṣaʿīḳa idi. Cünki **11** Ḥaḳḳ Taʿālā rübūbiyyet birle tecelli itdi. Mūsā'nuŋ ve ṭaġuŋ varlıġı ḳalmadı. Ve egerci ṭaġ pāre **12** pāre oldı. Ve Mūsā bīhūş düşdi. Ve līkin rübūbiyyet cünki bisleyici ve bāḳī dutucıdur. **13** Anlaruŋ vücūdı bāḳī ḳaldı. Fānī olub lā-şey olmadı. Ammā tecelli-i ulūhiyyet Muḥammed idi **14** (ʿaleyhisselām). Tā ki Muḥammed'ligüŋ cemīʿ varlıġını yaġmaya virdi. Ve anuŋ vücūdı ʿivażını ẕāt-ı ulūhiyyet **15** vücūdın işbāt itdi ki **16** bu saʿādetüŋ kemālini enbiyādan hic kimseye virmediler. Ammā anuŋ ḫirmeninde ḫūşa çīn olanları bu şerīf ile **17**

(116b)

müşerref ḳıldılar. Ve ol ḫirmenden bu naşībi yitişdi ki 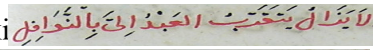 **1** 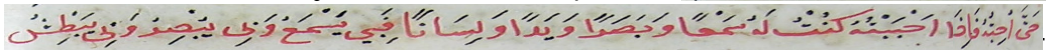 **2** İmdi bu saʿādet ẕāt-ı ulūhiyyet tecellisinden olur. Ve ammā tecelli-i ṣıfāt ol daḫı **3** iki nevʿ üzeredür. Bir ṣıfāt-ı ẕātī ve bir ṣıfāt-ı fiʿlīdür. Ve ṣıfāt-ı ẕātī hem iki dürlüdür. **4** Ṣıfāt-ı nefsī ve ṣıfāt-ı maʿnevīdür. Ṣıfāt-ı nefsī oldur ki delālet ide. Ẕāt-ı bāriye Celle Celāluhu **5** ancaḳ ziyāde maʿniye delālet itmeye. Ẕātdan özge meşelā mevcūdlük ve vāḥidlik ve nefsiyle ḳāyim **6** olmaḳlıḳ bunlar hemān ẕāt-ı bāriye delālet ider, özgeye delālet itmez. Pes eger mevcūdlük ṣıfatıyla **7** tecelli itse anı iḳtiżā ider ki Cüneyd didi ve eger vāḥidlik ṣıfatıyla **8** tecelli itse anı iḳtiżā ider ki Ebū Saʿīd didi 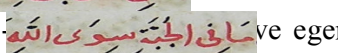 ve eger ḳāyim bi-nefsihi ṣıfatıyla **9** tecelli itse anı teḳāża ḳılur ki Ebū Yezid didi 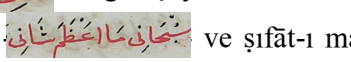 ve ṣıfāt-ı maʿnevī **10** oldur ki delālet ide bir maʿniye ki ẕātuŋ üzerine zāyiddür. Niteki ʿālimdür. Ve ḳādir ve mürīd **11**

ve semīʿdür. Bular delālet ider bir maʿniye ki ol zāyiddür. Ẕātuŋ üzerine niteki ayduruz. Anuŋ 12 ʿilmi var. Ve ḳudreti ve irādeti ve semʿi ve başarı ve ṣavtı ve kelāmı ve beḳāsı var. Ve ḳatī ki Ḥaḳḳ 13 Taʿālā tecelli idib ʿālimlik ṣıfatıyla ẓāhir olsa ve bī-vāsıṭa ʿulūm ve ḥaḳāyıḳ ẓāhir olur. Niteki 14 Ādem'e oldı ki وَعَلَّمَ اٰدَمَ الْاَسْمَآءَ كُلَّهَا- ve eger ṣıfat-ı ḳudret ile ẓāhir olub tecelli iderse şuncılayın 15 olur ki Ḫoca'ya ḥāṣıl oldı (ʿaleyhisselām) ki barmaġıyla işāret idib ayı iki pāre ḳıldı. Ve hem bir avuc 16 ṭopraġile bir leşkeri ṣıdı ki وَمَا رَمَيْتَ اِذْ رَمَيْتَ وَلٰكِنَّ اللّٰهَ رَمٰى ve eger mürīdlik ṣıfatıyla 17

(117a)

tecelli itse şuncılayın olur ki Ebū ʿOsmān-ı Ḥīrī'ye ḥāṣıl olmış idi ki ayıtdı: "Otuz yıldur 1 ki ben ne dilersem Ḥaḳḳ Taʿālā anı diler. Bu nesne irādet birle tecelli olıcaḳ. Ẓāhir olur ve eger semīʿ 2 lik ṣıfatıyla tecelli itse şuncılayın olur ki Süleymān'a (ʿaleyhisselām) olmış idi ki ḳarınca ünini ıraḳ yoldan 3 işidürdi قَالَتْ نَمْلَةٌ يٰٓاَيُّهَا النَّمْلُ ادْخُلُوْا مَسٰكِنَكُمْ ve eger başīrlıḳ ṣıfatıyla tecelli itse her 4 ẕerrede Ḥaḳḳ Taʿālā'yı müşāhede itmek mertebesi ḥāṣıl ola. Niteki gelmişdür. مَا رَاَيْتُ شَيْئًا اِلَّا وَرَاَيْتُ اللّٰهَ فِيْهِ وَقَبْلَهُ وَبَعْدَهُ 5 ḥayḳa ṣıfatıyla tecelli idib görinse şöyle ola ki Ḫıżır'a ve İlyās'a olmışdı. 6 Tā ki ḥayḳa bāḳī bulub fānī olmadılar. Ve eger kelām ṣıfatıyla tecelli itse şuncılayın ola ki Mūsā peyġāmbere 7 olmış idi ki وَكَلَّمَ اللّٰهُ مُوْسٰى تَكْلِيْمًا ve eger beḳā ṣıfatıyla tecelli itse insāniyyet varlıġını maḥv 8 itmek teḳāżā ḳıla. Ve hem ṣıfat-ı Rabbānī işbāt ide ki يَمْحُوا اللّٰهُ مَا يَشَآءُ وَيُثْبِتُ- Ḥüseyn-i 9 Menṣūr bundan dem urdı ki اَنَا مَنْ اَهْوٰى وَمَنْ اَهْوٰى اَنَا نَحْنُ رُوْحَانِ حَلَلْنَا بَدَنًا فَاِذَا اَبْصَرْتَنِيْ اَبْصَرْتَهُ وَاِذَا اَبْصَرْتَهُ اَبْصَرْتَنَا Ammā ṣıfāt-ı 10 fiʿlī uş rāzıḳlıḳ ve ḫālıḳlıḳ ve iḥyā ve imātet gibi yaʿni dirilmek ve öldürmek ṣıfatı gibi. 11 Ve ḳatī ki rāzıḳlıḳ ṣıfatıyla tecelli eylese şuncılayın olur ki Meryem'e olmış idi ki وَهُزِّيْٓ اِلَيْكِ 12 بِجِذْعِ النَّخْلَةِ تُسٰقِطْ عَلَيْكِ رُطَبًا جَنِيًّا ḳuru aġacdan Ḥaḳḳ Taʿālā aṇa ḫurmā virdi. Deber 13 düb silkdükce dökülür idi. Ve eger ḫālıḳlıḳ ṣıfatıyla tecelli itse şuncılayın olur ki ʿİsī peyġāmbere 14 (ʿAleyhisselām) olmış idi. Niteki Buyurdı وَاِذْ تَخْلُقُ مِنَ الطِّيْنِ كَهَيْئَةِ الطَّيْرِ فَتَنْفُخُ فِيْهَا 15 فَتَكُوْنُ طَيْرًا بِاِذْنِ اللّٰهِ- balcıḳdan ḳuş düzer idi. Ve aṇa cān virür idi. بِاِذْنِ اللّٰهِ- 16 ve cün iḥyā ṣıfatıyla tecelli ḳılsa şuncılayın olur ki İbrahīm peyġāmbere (ʿaleyhisselām) olmış idi. Niteki buyurdı: 17

(117b)

رَبِّ اَرِنِيْ كَيْفَ تُحْيِ الْمَوْتٰى ve ancılayın ʿİsā peyġāmbere daḫı oldı ki وَاِذْ تُخْرِجُ 1 الْمَوْتٰى بِاِذْنِيْ Yaʿni ölü diriltmek ṣıfatıyla mevṣūf ola. İbrahīm ve ʿİsā ʿaleyhisselām gibi ve eger imātet 2 ṣıfatıyla tecelli ola. Şuncılayın ola ki Bāyezīd'e olmış idi ki Ebū Turāb-ı Naḫşī'nüŋ bir mürīdi anı görmege 3 geldi. Ebū Yezīd ki naẓar itdi. Derḥāl naʿre

urub düşdi ve öldi. Bunuŋ gibi kişi kime ki ḳahr ile naẓar 4 itse helāk ider. İmdi bu öldürmek egerci ṣıfāt-ı fiʿlīdendür. Ammā ṣıfāt-ı celāle taʿalluḳ 5 dutar. Ve ṣıfāt-ı celāl hem ol daḫı iki nevʿdür, bir ṣıfat-ı ẕāt ve bir ṣıfāt-ı fiʿl. Ammā ṣıfat-ı fiʿl 6 uş imātet gibi ki ẕikir oldı. Ammā ṣıfat-ı ẕāt ol daḫı iki dürlüdür, bir ṣıfat-ı ceberūt 7 ve bir ṣıfat-ı ʿaẓamūt. Ve ḳatī ki ṣıfat-ı ceberūt birle tecelli idib ẓāhir olsa bir nūrı 8 bī-nihāyet ġāyet heybetde ẓāhir olur. Bī-reng, bī-ṣūret ve bī-keyfiyyet evvel emirde ol 9 nūrdan bir lemʿān müşāhede ola ki derḥāl insāniyyet ṣıfātını fenā idib varlıḳ 10 eşerini maḥv ide. Tā ol vaḳt ola ki fenāyı bilmek ʿilmi daḫı ḳalmaya. Yaʿni fenānuŋ vücūdından 11 maʿrifeti daḫı fāni ola. Fenā-yı Ḥaḳḳ ẓāhir ola. Niteki 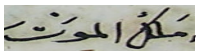 sebebi fenādur. Ol vaḳt ki 12 ol daḫı fānī ola. Ol vaḳt ẓāhir olur fenā-yı ḥaḳīḳī. Ve andan ṣoŋra sāḳisi 13 eger tecelli cāmından bir ḳaṭre celāl şerbetin sālik ḳuvvetinden artuḳ icürecek olursa ol 14 şerābuŋ saṭvesi anuŋ vilāyetini şöyle tārāc idib fenāya vire ki kendü vücūdına ve fenāsına 15 ʿilmi daḫı ḳalmaya. Vücūd hem raḫtın götüre ki ṣaʿiḳa diyü bu ḥālete dirler ki Şeyḫ buyurur. Ḳaddes-Allah rūḥa 16

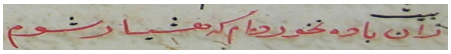

17

(118a)

1

Ol şerāb icmedüm iy yār kim olam hüşyār Eyle mest olmadum iy dost ki olam bī-zār 2
Baŋa bir cām-ı tecelli celālüŋ besdür Tā ki varlıḳdan yoḳluḳdan olam ben bī-zār 3
Ṣıfāt-ı ʿaẓamūt daḫı iki dürlüdür. Bir nevʿi Ḥayy u Ḳayyūm ṣıfatıdur. Ve bir nevʿ mütekebbir-i ʿaẓīm ve ḳahhār 4 ṣıfatıdur. Eger Ḥayy u Ḳayyūm ṣıfatıyla tecelli itse fenā-ül-fenā ẓāhir olub beḳā-ül-beḳā yüz göstere. 5 Ve ol nūruŋ ṣıfatı ẓāhir ola ki buyurur: bir ẓāhir olmaḳ ki her 6 giz maḫfī olmaz. Ve bir ṭulūʿ ki ġurūbdan emīndür. Ṣıfāt-ı celāl tecellisinde gāh setr 7 olur gāh ẓuhūr. Zīrā ki telvīn maḳāmıdur. Ammā bundaki tecelli ṣıfāt-ı celāldür, maḳām-ı telkīn 8 dür, dāyim ẓuhūrdur. Setr yoḳ ve ikilik götürüldi. Vaḥdeti ṣırf oldı. İmdi bu maḳām 9 nādirdür. Niteki bir vaḳt Şeyḫ Ebū Saʿīd, Şeyḫ Ebū ʿAlī Düḳāḳi meclisinde ḥāżır idi 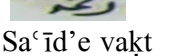 10 Şeyḫ Ebū ʿAlī Deḳāḳ tecelli maḳāmında söz söyler idi. Şeyḫ Ebū Saʿīd'e vaḳt ġalebe 11 idib ṭurū geldi. Ayıtdı: "İy Şeyḫ bu ḥāl dāyimī olur mı?" Ayıtdı: "Ötrü ki dāyim olmaz." Bir sāʿat 12 oturdı. İkileyin durdı. Ayıtdı: "İy Şeyḫ bu ḥāl dāyim olur mı?" Ayıtdı: "Ötrü ki olmaz." Üçünci keret 13 vaḳt ġalebe idib ḳalḳdı, ayıtdı: "İy Şeyḫ bu ḥāl dāyim olur mı?" Ayıtdı: "Ötrü ki olmaz. Ve eger 14 olsa nādire ola." Pes Ebū Saʿīd naʿre urub carḫa girdi ve aydurdı ki "Bu ol 15 nādirlerdendür. Bu ol

nādirlerdendür.” dirdi. Pes bu maḳāmda ol ki īmān idi. 16 ʿAyān olur ve ʿayān ʿayn icinde nihān olur. Küfür ve īmāndan imtiyāz götrülür. Viṣāl ve firāḳ rengi bir olub 17

(118b)

ikilik götrülür. Niteki Şeyḫ buyurur: 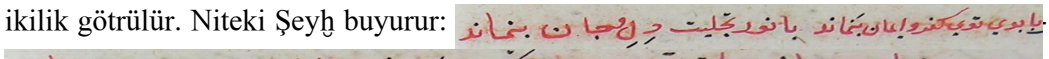 1

2

Ḳoḳuŋ yitişdi revān gitdi küfr ile īmān Yüzüŋ çün oldı ʿayān ya vüredi bu dil cān 3

Bu bizligümüz bizden tecelli cünki oldı Ümīd ü ṣalat ile gitdi ḫasiyyet ü hicrān 4

ḥaḳīḳatı bunda tecelli idib ẓāhir olur. Şöyle ki ulūhiyet salṭanatı, vilāyeti 5 tamām dutub be-külli vücūdı ortadan götürür. Ẕenbden istiġfār ol vaḳt müyesser olur ki 6 vücūdına. Zīrā ki vücūd bir ẕenbdür ki aŋa beŋzer. Bir daḫı olmaya. Şöyle ki dimişlerdür: 7 ve ol ḥadīṣ ki Ḫoca ʿaleyhisselām buyurur: 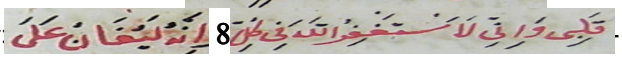 8 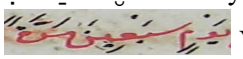 Yaʿni ḫalḳa ḳarışub teblīġ risālet idib ve muʿāmelāt-ı 9 beşeriye mübāşeret itmekden her nefs vücūd ṭoġar. Ve girdār buldı. Ḥaḳīḳī güneşüŋ elinde 10 ẓāhir olur. Lā-cirem ben istiġfār ile ol vücūdı bir günde yitmiş keret nefyi derem. Şöyle ki 11 vücūd günāhları mürtefiʿ olur. Pes Ḫoca’nuŋ ḥadīṣi buŋa işāret oldı. Geldük imdi 12 Ḥaḳḳ Taʿālā ve ḳatī ki kibriyā ve ʿaẓamet ve ḳahhārlıḳ, mütekebbir ve ʿaẓīm ve ḳahhār ṣıfatıyla sāliküŋ vilāyetine 13 mütecelli olsa ḫāṣ ol şimdiye degin bulduġunı sālik girü yavu ḳılur. Ve vahşet ve ḥayret anuŋ 14 yirine durur. Ve ʿilm ve maʿrifet cehle ve inkāra mübeddel olur. Bu bir cehldür ki ʿilimden yuḳarudur. 15 Ḫoca ʿaleyhisselām bu maḳāmda mertebesinden ṣoŋra 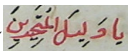 16 - 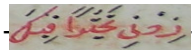 duʿasında elin götürürdi. Sālik bu maḳāmda deryā-ṣıfat olur. Vücūdı bu 17

(119a)

ḥadīṣe müstaġraḳ olub susuzluḳdan dudaḳları ḳurı ve gözleri yaş ḳalur. Niteki şeyḫ 1

Ḳaddes-Allah rūḥa 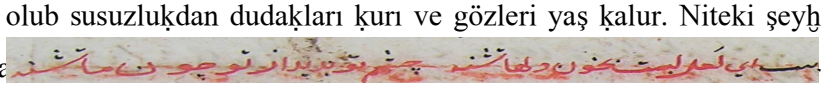 2

3

İy ki laʿluŋ bu cigerler ḳanını eyledi nūş Gözlerüm göŋlüm gibi yüzüne teşne oldu uş 4

İki gözüm teşnedür dīdāruŋa bu ṭurfe kim Baḥrdur kendüsi yine teşne olub itdi cūş 5

Ve eger bu ṣıfatlar ile tamām tecelli itse mevcūdāt üzerine ḳıyāmet güni ẓāhir ola. Zīrā ki ḳahhār 6 lıḳ tecellisinüŋ āṣārı ẓāhir olıcaḳ. 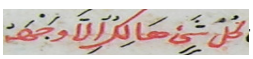 naḳşını mevcūdātuŋ alnında naḳş 7 ideler ve 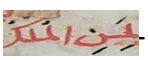 nidāsını uralar. Hic dāʿi ve mücīb bulunmaya. Girü kendü ṣıfat-ı ulūhiyyeti birle 8 ḫiṭāb-ı ʿİzzet mücīb ola ki ve

bilgil ki ḥaḳīḳatda insān Ḥaḳḳ'uŋ ẕātı 9 ve ṣıfātı āyinesidür. Cünki āyine ṣāfī olsa her ṣıfat ile ki Ḥażret-i ʿİzzet aŋa tecelli ide. Ol 10 āyinede Ḥażret-i ʿİzzet ol ṣıfatlar ile ẓāhir olur. Tā her ṣıfat ki āyineden görinür. Ve her taṣarruf 11 ki ẓāhir olur. Tecelli issinüŋ olur, āyinenüŋ olmaz. Zīrā ki ḳacan ol ṣāfī olsa anuŋ elinden gelen bu 12 dur. Hemān ki ʿaksdan nā-vāḳıʿ olursa aŋa anı ḥikāyet idib göstere. Ancaḳ lā-cirem ḫilāfet 13 sırrı budur ki ol Ḥaḳḳ Taʿālā'nuŋ ẕātına ve ṣıfātına maẓhar olub müẓahir ola. Ve daḫı bilgil ki her 14 sālik-i kāmil aŋa muṭṭaliʿ olmaz. Ammā bunda biz bu ḳadar dirüz ki müşāhede tecelli birle ve tecellisüz 15 olur. Ve tecelli müşāhede ile olur. Ve cün ṣıfāt-ı celāldan ola. Müşāhedesüz olur. Zīrā müşāhede müġāʿale 16 bābındandur. İkilik teḳāżāḳılur. Ve tecelli-i ṣıfāt-ı celāl ḫod ikiligi giderüb vaḥdet iṣbāt ider.

(119b)

Ammā müşāhede ve tecelli mükāşefesüz olmaz. Ve mükāşefe müşāhedesüz ve tecellisüz olur ve Allah Aʿlam. Ammā 1 ol ḥadīṯ ki Ḫoca ʿaleyhisselām buyurdı: إِنَّ اللهَ خَلَقَ آدَمَ فَتَجَلَّى فِيهِ ol tecelli idi. Ădem'deki ẕātıyla 2 ve ṣıfātıyla oldı. Ammā iẓhār maʿnisine degül. Lā-cirem müşāhede bulub şuʿūr tecelli ḥāṣıl 3 olmadı. Līkin ẕātın ve ṣıfātın iẓhār itmek idi. Ădem'de niteki pīr-i Hiri aydur: "Ḥaḳḳ Taʿālā cün diledi ki 4 ḳudretin āşikāre ide. Yiri ve gögi yaratdı ve cün diledi ki kendüyi āşikāre ḳıla." Ădem'i yaratdı Ḥaḳḳ Taʿālā 5 ol vaḳtda ki rūḥ-ı nefḥ itdi. Nefḫa taṣarrufıyla ki وَنَفَخْتُ فِيهِ مِنْ رُوحِي dür. Ădem'üŋ nihādında iki kerāmet taʿbiye 6 ḳıldı. Biri sırrı tecelli ve biri ʿilm-i esmā ki وَعَلَّمَ آدَمَ الْأَسْمَاءَ كُلَّهَا. Pes وَلَقَدْ كَرَّمْنَا بَنِي آدَمَ işāretin 7 bu iki toḫmuŋ iḫtişāşına ḳıldı ki Ădem'üŋ balçıġında emānet ḳuşı idi. Ve ol ki لِمَا خَلَقْتُ بِيَدَيَّ 8 didügi işāretdür. Hem bu iki aṣla ve hem ḫilāfetüŋ ḥaḳīḳatı bu maʿnīdendür ki ẕātıyla ve ṣıfātıyla anda tecelli 9 ide. Tā ki Ădem'de cümle ṣıfāt mevcūd ola. Pes melāīke secde itdüginüŋ sırrı bunda idi. Zīrā 10 Ḥaḳḳ Taʿālā Ădem'de mütecelli olıcaḳ ḥaḳīḳatda secde Ădem olmaz. Niteki bu gün secde ḳıbleye ve Kaʿbe'ye degüldür. 11 Belki ev issinedür. Anda daḫı ev issine idi, eve degül idi. Ammā iblīs yik-çeşm idi. Ol göziyle 12 evi gördi. Ev issin görecek gözi kör idi, göremedi. Lā-cirem laʿīn oldı. Zīrā ki küllü nāḳış melʿūn 13 dur. Egerci tecelli toḫmı Ădem'üŋ balçıġında taʿbiye ammā Mūsā vilāyetinde أَرِنِي أَنْظُرْ إِلَيْكَ sebzesi ẓāhir oldı. 14 Ve Muḥammed vilāyetinde أَلَمْ تَرَ إِلَى رَبِّكَ كَيْفَ مَدَّ الظِّلَّ yimişi irişdi. Şöyle ki ʿālemi dükenince belki tā ebed ola. Tā bu devlet 15 ḫirmeninden mütābaʿat berekātıyla saʿādet yimişi yiyeler ki وُجُوهٌ يَوْمَئِذٍ نَاضِرَةٌ إِلَى رَبِّهَا نَاظِرَةٌ 16 وصلى الله على سيدنا محمد وآله اجمعين الفصل الغرون في بيان إِلَى الْعَرْشِ إِلَى الطَّرْفِ الْعَالِيَةِ 17

(120a)

Yaʿni yigirminci faṣıl Ḥaḳḳ Taʿālā ḥażretine yitişmekligi beyān ider. İttişāl **1** suz infişālsuz 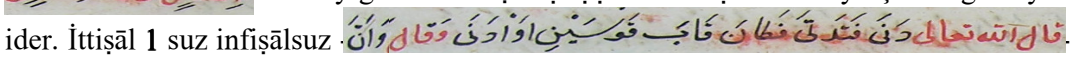 . **2** ʿazīz men. Bilgil ki Ḥaḳḳ Taʿālā **3** ḥażretine vāṣıl olmaḳlıḳ ol cinsden degül ki cisim cisme yitişe. Ya ʿaraż-ı cismāniyyete ya ʿilm-i maʿlūma **4** yitişe. Ya ʿaḳl-ı maʿḳūla ya şey şeye yitişdügi gibi ola. ve daḫı şöyle **5** bilgil ki bendenüŋ yitişmesi ol ḥażrete kendü ṭarafından degül ki gūşiş birle vāṣıl ola. Belki **6** ʿināyet bī-ʿillet taṣarrufāt-ı ceẕebāt-ı ulūhiyedür. Şeyḫ Ebū el-Ḥasan Ḫaraḳānī Raḥmetullah ʿaleyhisselām aydur **7** ki Ḥażret-i ʿİzzet'e yol ikidür. Bir oldur ki ḳuldan Ḥaḳḳ'a vara. Ve bir oldur ki Ḥaḳḳ'dan ḳula gide. **8** Ol yol ki ḳuldan Ḥaḳḳ'a vara. Ser tā ser ol ḍelālet ber ḍelāletdür. Ve ol yol ki Ḥaḳḳ'dan ḳula **9** gide başdan başa. Ol yol hidāyet ber hidāyetdür. Mūsā peyġāmber ʿaleyhisselām kendü yolından **10** vardı ki . lā-cirem cünki didi. Yaʿni göster ne **11** görelim. Ayıtdılar: İy Mūsā sen kendü yoluŋdan geldüŋ. Bu ḥadīṣi ol kimseye **12** virmezler ki kendü yolından gele. Bir kişiye virürler ki kendüden daşra gele. **Beyt: 13** . 14 - 15

Eger bu ʿışḳımızuŋ rāzıyla bir olasın Gerek ḳapuda bir ḥarf ile esīr olasın **16**
Niçe ki sende senüŋ senligüŋ ola mevcūd Bizüm bu birligümüzden nite ḫabīr olasın **17**

(120b)

Ammā Ḫoca'yı (ʿaleyhisselām) cünki ḥażret yolından iletdiler ki 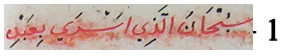 - **1** 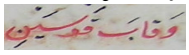 den gecürüb maḳāmına irişdürdiler. Ve her ne ki Muḥammedlik ṭonı idi **2** anuŋ vücūdından şoyub cıḳardılar ki 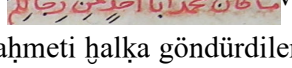 ve andan ṣıfat-ı raḥmet ḫilḳatını **3** aŋa keyürdiler. Ve bu ṣūret-i raḥmeti ḫalḳa göndürdiler. Ol vaḳt gider idi. Adı idi ve ol **4** vaḳt ki gelürdi. Adı raḥmet oldı ki 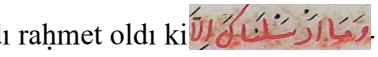 . Lā-cirem kemāl-i vuṣūlda **5** ikilik götürüb birlik iṣbāt itmekile anı ol ayaḳları sınuḳ ümmete ve yürekleri yanuḳ millete derḥāl **6** irişdürdiler ki eger her kişinüŋ himmet-i Burāḳı beşeriyyet işiginüŋ süddesinden rūḥāniyyet sidresine **7** irmeycek olursa tā ki bizüm ḥażretümüze vāṣıl olub dīdārumuzdan berḫūd-dār ola. Varsun **8** hemān başını Ḫoca ḥażretinüŋ işigi üzerine ḳoyub iṭāʿat kemerini biline bağlasun ki anda iki **9** lik götürülüb birlik ḳalmışdur. Her ki anı buldı, bizi buldı ki

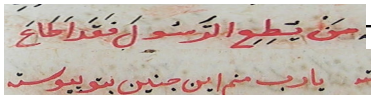 - 10 - 11
 12

İy ki zülfüŋ dām olub göŋülleri ḳıldı esīr Ġamzen oḳı cānı ḫaste ḳıldı cān ḳılur nefīr **13**
Yā Rab eyle ḥāṣıl itdüm ḳurbeti ben saŋa kim İkilik götrüldi benden şimdi birlik dutdı yir **14**
- bu maḳāmı keşf ider. Ḳanḳı ṣāḥib-i saʿādetüŋ ki āḫir emirde merciʿ **15** ve müntehāsı anuŋ ḥażreti olısar ki 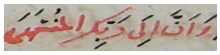 mebde'i ki erest ü bi-Rabbiküm ʿahdıdur. Anda anuŋ **16** ol rūḥāniyyeti balçıġınuŋ ḫamır māyesi nūr-ı ilāhiden baḫş idib nihādında ḳodılar ki **17**

(121a)

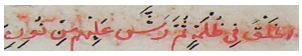 Pes elest cāmından şerbet-i mīṣāḳ icürdügi vaḳt **1** anlaruŋ cānına bir ẕevḳ bağışladı ki anuŋ eṡeri hergiz anlaruŋ cānından cıḳmaḳ degüldür. Ve ol ḳavmuŋ **2** dirligi ol ẕevḳ iledür. Ve hem ol nūruŋ ḳaṣdı hemīşe kendü merkezine ve maʿdeninedür. Andan ötrü merdān-ı **3** Ḫudā hic bu ʿālem ile ülfet dutub ḳarār idemez. Ve bir dem ol meşrebi terk idemezler. **Beyt: 4** 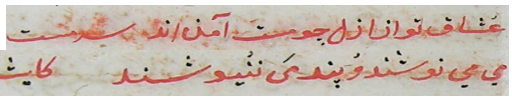
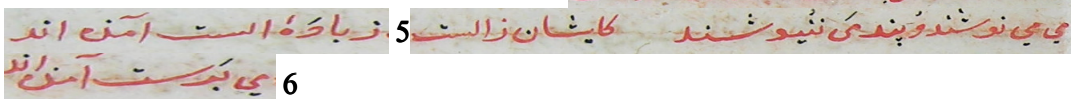 **5**
 6

Şehā ʿuşāġuŋ ezelden mest ü şīẕā geldiler Şerbet-i cām-ı elestden bī-ser ü pā geldiler **7**
Dāyim içerler şerābı diŋlemezler vaʿẓı hic Cünki andan mı perest rind ü rüsvā geldiler **8**
Niteki bir ḳatre yaġı eger yidi deŋizüŋ dibinde balcıḳ icinde taʿbiye itseler tedrīcle ol yaġ **9** balcıḳdan ayrılmaḳ ister. Ol yidi deŋiz suyu ile ülfet dutmaz. Ve hic ol suya ḳarışmaz. **10** Tā cünki furṣat bulub ḫalāṣ bulsa bir sāʿatda deŋizüŋ üzerine çıḳar. Ve cümle deryāyı ve anuŋ **11** icinde varını ayaġı altına alıb ve ol niçe ġarīb cevherleri ve ʿacīb ḫalḳalar ki deŋizde **12** vardur. Anlara iltifāt idemez. Ve eger bir ḳatre daḫı yaġ bulsa yüzin aŋa dutub derḫāl muvāfaḳat **13** elini boynına bıraġur. Anuŋile hem-dem olur. Ve eger ḫod od ḳuġlarınuŋ devlet-i viṣāline irecek olursa eglenmedin **14** kendü vücūdını anuŋ vücūdına bezl eyler. Ve eger ol cümle-i deryāyı oduŋ ileyinde ḳosaŋ ne od deŋize **15** ḳarışur ve ne su od ile hem-ṣoḥbet olur. Belki güci yitdükce andan iʿrāż idib ḳacar. Buncılayın nüfūs u **16** insānī daḫı şol balcıḳ gibi dünyā şehevātınuŋ suyına ḳarışub biŋ cān dil ile sarmaşur. Ammā ol **17**

(121b)

ervāḥ ki ḥażretden yaġ ṣıfatında olub gelmişlerdür. Hergiz dünyā şehvetlerinüŋ suyına ḳarışmadılar. Ve dünyevī **1** ārzūları ayaḳları altına alurlar. Leẕẕāt-ı nefsāniye iltifāt itmezler. Ammā cünki bir ḳaṭre āḫiret **2** yaġından bulara ve naʿīm behişt el virse

tevaḳḳūf itmedin derḥāl aŋa ḳarışurlar. Zīrā ki ol **3** daḫı hem rūḥāniyyet ʿālemindendür. Ve eger ḫod tecelli-i celāl-i Ḥaḳḳ odınuŋ ḳuġlarından naṣīb bulacaḳ **4** olurlarsa dükeli varlığıyla aŋa sarmaşalar. Ve kendü vücūdlarını anuŋ vücūdına beẕl idib fidā eyleyeler. **5** Vücūd-ı mecāzīden āzād olub vücūd-ı ḥaḳīḳī ġanīmet ṣayalar. Ḳıṭaʿ Şeyḫ mi kūyed: **6**

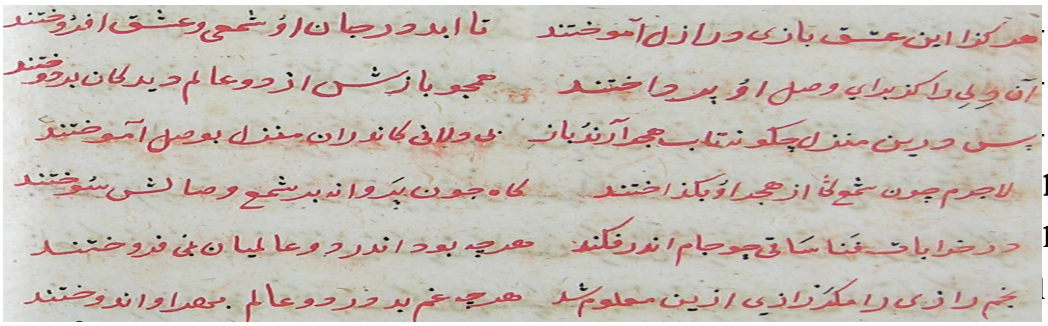

7

8

9

10

11

12

Ezel güninde kim ol yāre oldısa hem-rāz Ebed günine degin şöyle gidiser cānbāz **13**

Cemāline şu gönġül kim naẓar ider yāruŋ Ġayrdan iki gözin dikdiler cū ceşm-i bāz **14**

Bu menzil icre nitesi firāḳa ṣabr ideler Şular ki anda viṣāliyle oldılar dem-sāz **15**

Pes imdi şemʿ gibi gāh artdu bunlara hicr Gehi viṣāl hevāsında itdiler pervāz **16**

Fenā şerābıyla sāḳī ḳıldı bunlar mest Beḳā-yı sermed seyrine itdiler āġāz **17**

(122a)

Her kime ki ʿināyet kemendi boynına düşdi, ol gün düşdi. Ve her kime ki ḳahr zencīri boynına gecdi **1** ol gün gecdi ki 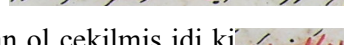 küfr nakş-ı iblīs **2** alnında anuŋ vücūdından ol çekilmiş idi ki 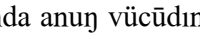 ve laʿnet dāġı anuŋ çehre **3** sinde henüz ẓāhir olmadın urulmış idi ki ezelde Ḥażret-i **4** ʿİzzet bu kelām birle mütekellim idi. Bu gün vāḳıʿ olmış degüldür ki mışrāʿ 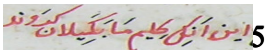 **5** Yaʿni bu bizüm gilīmümüz rengini gilende itmişlerdür. Ol ḳuşlar ki bu gün maḥabbet dāmınuŋ cevresin **6** ṭavāf idib maḥabbet dānesin direrler. İmdi bu ṭuzaġa gecen boyun ve bu dāne düşen ḳursaḳ **7** bir ʿālemdendaḫı dur. Ol bu ʿālemden degül **8**

9

ʿIşḳ güheri aşlınuŋ bir gör ki ne kāni var ʿIşḳ menzili yolınuŋ bir özge nişānı var **10**

Ol ḳuş ki bu ʿışḳ icre ġam dānesini dīver Kevneynden ata anuŋ ayruḳsı cihānı var **11**

ʿIşḳ odı ḳuġın ʿāşıḳlaruŋ ol senüŋ ṣıfat göŋlinde nūrlar baḫş oldıġı vaḳt **12** taʿbiye itdiler ki **13** Ammā ol ḳuġı iẓhār itmekde ṭaşdan demüre muḥtāc olındı. Pes 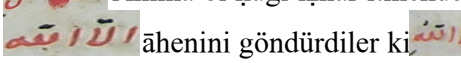 **14** āhenini göndürdiler ki

15 ve buyurdılar ki 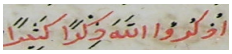 taṣarrufıyla ol ḳadar bu āhen ṣıfat ṣıfat kelimi göŋül ṭaşına 16 uralar ki ol ʿışḳ odınuŋ ḳuġı ki ikisinde taʿbiye olmışdur. Biriküb ẓāhir ola. Andan ṣoŋra emmāre nefsüŋ 17

(122b)

ẓulmetine ḥaḳāret naẓarıyla baḳma. Ṣol melāīke gibi ki 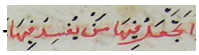 melāīke 1 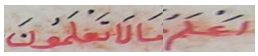 ḳażiyesinden bī-ḫaberler idi. Eṭfāl gibi iş görmemişler idi. Cünki 2 işitdiler, ayıtdılar: “Anuŋ ḫalīfesi görelüm kimdür.” Naẓar itdiler. Ḳālıbda nefs 3 ẓulmetin gördiler. Ol ẓulmetden ürkdiler. Bilmediler ki maʿrifet āb-ı ḥayātı ol ẓulmetde taʿbiye olmışdur. 4 Andan ötrü ḫor baḳma ki cün ʿışḳ odınuŋ ḳuġı göŋül ṭaşından ve kelime-i iḫlāṣ demürinden ẓāhir 5 ola. Ve gerek kim odı kendüye ala ve kendüyi aŋa vire. İmdi rūḥ oŋa ḳav olmaz. Zīrā rūḥāniyyet aṭlāsı 6 aġır bahālu ve laṭīf nesnedür. Ġāyet leṭāfetden ol ḳuġı ḳābil olub taḥammül idemez. Lā-cirem bunda 7 ol sūḫte rūyı ki nefs-i insānīdür. Gerek oldı tā ki tevaḳḳuf itmedin. Derḥāl cān u dil ile ol 8 ḳuġı ḳapa ki 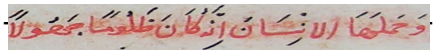 ve ol ġayb ʿāleminden gelmiş od ki 9 müsāfir idi. Anı ḳonuḳlayub ʿālem-i şehādetden muḳīm ḳılmaġa beşeriyyet ṣıfatlarından özge nesnenüŋ 10 elinden gelmez ki anuŋ ġıdāsıdur. Eger bir dem bu ġıdāyı yimeyecek olursa ol ġayb-ı 11 ḳonuḳ daḫı gelmez ki ve her vaḳt ki insān şeceresinden ṣıfāt-ı beşerīnüŋ 12 bir budaġı baş yuḳaru götürüb tecāvüz itse ʿāşıḳ-ı ṣādıḳ gerek kim ṣıdḳ eliyle baltāsını 13 götürüb o budāġı dibinden kese. Andan odına ata. Tā ki ol od ḳażiyesince 14 aŋa sirāyet idib vücūdında ẓāhir ola. Ve ne deŋlü ki anuŋ odunluġı vücūdından od alur. Ol deŋlü 15 kendü odluġı vücūdından anuŋ yirine aŋa virür. Tā ki şecer-i insānīnüŋ cümlesi ol beşerī budāḳlarıyla 16 ve ol rūḥānī kökleriyle cümlesini yiyüb od eyler. Pes od ol şecere vücūdınuŋ cemʿ eczāsın 17

(123a)

rūşen ḳılur. Şöyle ki şecerenüŋ vücūdı ṣırf od olur. Şimdiye degin şeceri ise imden girü 1 heb od oldı. Lā-cirem viṣāl-i ḥaḳīḳī bunda el virür. **Beyt Şeyḫ kūyed:** 2 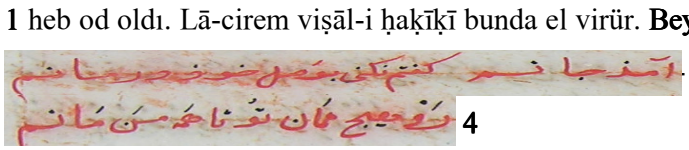 3 4

Hicrinden ol perīnüŋ ḥulḳūma geldi uş cān Didüm ki vaṣluŋ ile eyle bu derde dermān 5
Didi kerkese bini yoḳluġı var ḳabūl it Tā baŋa ḳala varlıḳ dutam vücūd-ı yiksān 6

Cünki nefs-i insānīnüŋ ol ṣıfāt-ı beşeriyle yeşermiş aġacı āteş-i ḥaḳīḳīye fidā oldı ki 7 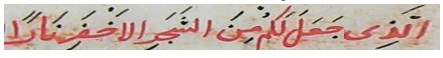 Andan ṣoŋra aġacuŋ dalından nidā gelür ki: “İy bī-

ḫaberler 8 ben odam.” Ne aġac ki 9 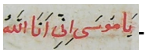 - miskīn Ḥüseyn-i Menṣūr’uŋ vücūdı aġacın. Cünki od yoḳdı. Henüz 10 tamām yanmadın ana aṭf ṣuʿlesi andan ẓāhir olurdı. Aġyār ki anuŋ çevresinde durmışlar idi. 11 ṣuʿlesinden yanısarlar idi. Ammā rübūbiyyeti Ḥaḳḳ luṭf idib anlara destigīrlik 12 itdi. Lā-cirem ayıtdı ki bu oduŋ ḫāṣiyyeti oldur ki her ki bunuŋ icinde ola ve her ki anuŋ ḥavālesinde 13 ola. İkisine daḫı mübārek ola ki 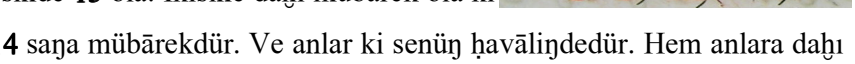 İy Ḥüseyn bu od 14 saŋa mübārekdür. Ve anlar ki senüŋ ḥavāliŋdedür. Hem anlara daḫı mübārek olsun ki anları daḫı yaḳmasun. 15 **Mışra:** 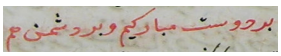 bu od ʿūd aġacından daḫı kem olacaḳ degül. Şöyle 16 ki cün od anuŋ vücūd-ı eczāsına segirdim ṣala. ʿŪd ḫoş ḳoḳmaġa başlar. Pes od ʿūda 17

(123b)

mübārek oldı ki anuŋ gizlü rāyiḥasını āşikāre ḳıldı. Eger od olmasa farḳ olmaz idi 1 ʿūd ile ḳalan aġaclar arasında. Pes ʿūduŋ ʿizzeti od vāsıṭası birle ẓāhir oldı. 2 Cünki od ʿūda mübārek oldı. Anuŋ şükrānasına vücūdını ʿūd ortaya ḳodı. Pes ayıtdı: 3 “Ben tamām vücūdumı oda yaḳayım. Tā ki od benüm cevremdekilere hem mübārek ola ki eger yaḳmayacaḳ olursam 4 buḫul itmiş oluram. Vücūdumda bu ḫod degül.” Bu yolda lācirem ki ʿūd artuḳ 5 yana. Cevredekilere rāyiḥa artuḳ yitişür ve ṣafāziyāde olur. **Beyt:** 6

7 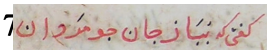
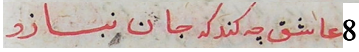 8

ʿIşḳuŋ çū ki dutdı şekil nārı Maḥv oldı vücūd yandı varı 9
Didüŋ ki yolumda cānuŋ oyna Cān oynamayam nidem ne barı 10

Ḥüseyn-i Manṣūr daḫı ṣūfiyāne istiġfār ḳademinüŋ üzerine durdı ve vücūd-ı beşerī 11 ḫırḳasını ortada ḳodı. Pes ayıtdı ki 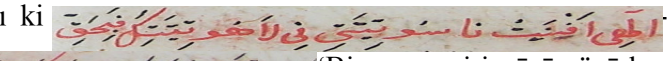 12 - 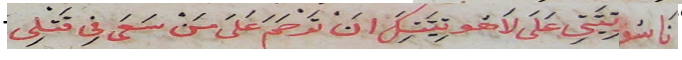 “Biz şecere-i insānī vücūdını 13 bir kezden ʿūd gibi senüŋ ʿışḳuŋ odına fidā eyledük. Dilerüz ki kendü luṭfuŋ ile bu saʿādetde 14 saʿy idenlerün meşāmmını ki bu oduŋ çevresinde dururlar. Raḥmet ṭab ile muʿaṭṭar eyleyesin.” 15 Tā ki od anlara daḫı mübārek ola. “İy Ḥüseyn egerci bizüm ʿışḳumuz odı senüŋ vücūduŋ şeceresine 16 düşdi ve ana aṭf ṣuʿleleri ẓāhir oldı. Andan ammā cünki tamām yanmamış idi. Ol ṣuʿleler 17

(124a)

ana niyyet tütüninden ḫālī degül idi. Cünki sen vücūduŋ şeceresini bir kezden oda 1 fidā eyledüŋ. Ve ol bedenüŋ ki ana niyyet tütüni andan ḳopardı. Anı bu ibtilā odında kül eyledüŋ.” 2 Lā-cirem ben daḫı ḳālıbunı buyuram ki dicleye atalar. Ve ḥicāb niḳābın

senüŋ cemālüŋden götürem. **3** Tā ki su üzerinde tütünsüz od vücūdı ẓāhir ola. 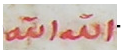 diyü cevelān ide. Pes **4** benüm ʿilletsüz ʿināyetüm cihānda ḫāṣa ve ʿāmma maʿlūm ola ki 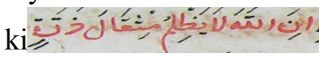 **5** . Ol pervāne ṣıfat ʿālem-i ʿışḳ **6** cān-bāzları ki ulūhiyyet ceẕbesinüŋ kemendi anlaruŋ göŋülleri boynına elest ʿahdında **7** düşdi. Bu gün ol ḳadar derd ṭaleb per ü bālıyla celāl-i ḥażret şemʿinüŋ cemāli perdelerinüŋ **8** çevresinde pervāz iderler ki 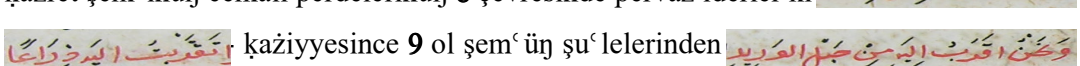 ḳażiyyesince **9** ol şemʿüŋ şuʿlelerinden istiḳbāl ider. 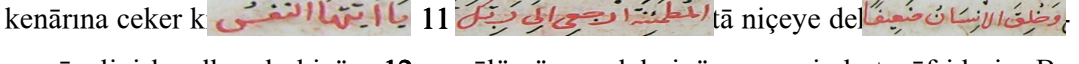 **10** ceẕbeleri anı viṣāl kenārına ceker k 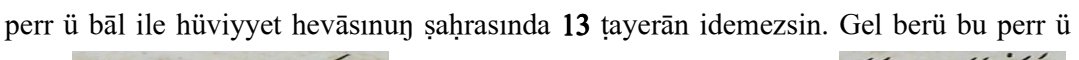 **11** tā niçeye del 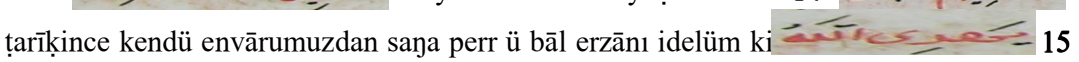 pervāneligi ḳandlarıyla bizüm **12** cemālümüz perdelerinüŋ cevresinde ṭavāf idesin. Bu perr ü bāl ile hüviyyet hevāsınuŋ ṣaḥrasında **13** ṭayerān idemezsin. Gel berü bu perr ü bālı 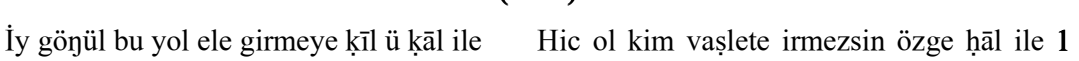 meydānında oda yaḳ. Tā ki **14** 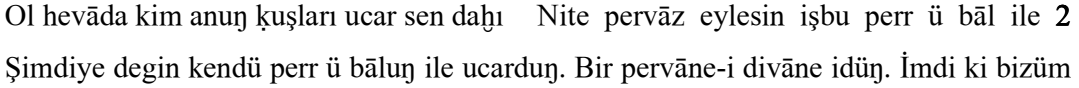 ṭarīḳince kendü envārumuzdan saŋa perr ü bāl erzānı idelüm ki 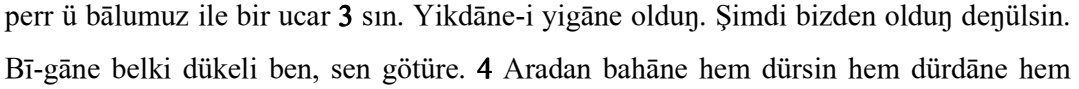 **15**

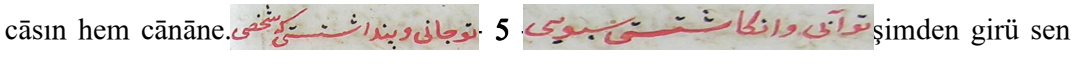 **16**

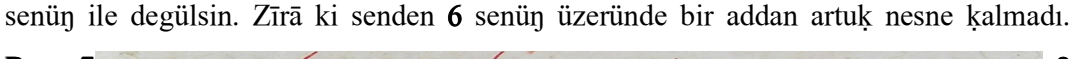 **17**

(124b)

İy göŋül bu yol ele girmeye ḳīl ü ḳāl ile Hic ol kim vaṣlete irmezsin özge ḥāl ile **1**

Ol hevāda kim anuŋ ḳuşları ucar sen daḫı Nite pervāz eylesin işbu perr ü bāl ile **2**

Şimdiye degin kendü perr ü bāluŋ ile ucarduŋ. Bir pervāne-i divāne idüŋ. İmdi ki bizüm perr ü bālumuz ile bir ucar **3** sın. Yikdāne-i yigāne olduŋ. Şimdi bizden olduŋ deŋülsin. Bī-gāne belki dükeli ben, sen götüre. **4** Aradan bahāne hem dürsin hem dürdāne hem cāsın hem cānāne. **5** şimden girü sen senüŋ ile degülsin. Zīrā ki senden **6** senüŋ üzeründe bir addan artuḳ nesne ḳalmadı.

Beyt: 7 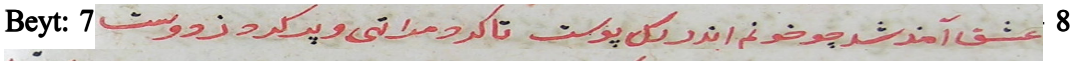 **8**

9

ʿIşḳ geldi ḳanum gibi uş dutdı ṭamarlarda maḳām Bu şelteri heft iḳlimimi ṭoldurdı yār ile tamām **10**

Şimdi vücūdum mülküni ol dost eyle dutdı kim Bir ad ḳaldı bende pes bāḳī hemān ol allām **11**

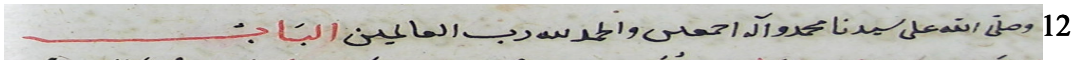 **12**

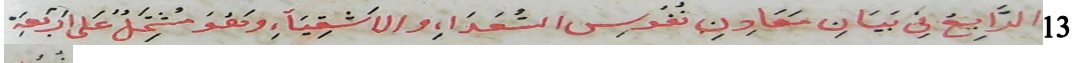 **13**

- Yaʿni dördünci bāb nüfūs-ı süʿedā ve nüfūs-ı eşḳıyānuŋ maʿadını ve merciʿni **14** beyān ider. İmdi ol dört faṣıl müştemildür. 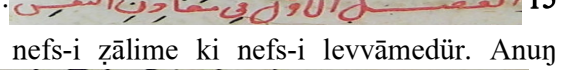 **15**

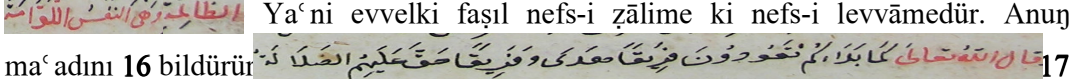 Yaʿni evvelki faṣıl nefs-i ẓālime ki nefs-i levvāmedür. Anuŋ maʿadını **16** bildürür 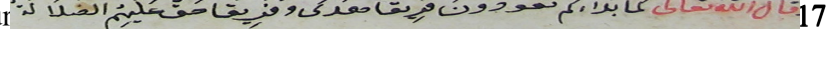 **17**

(125a)

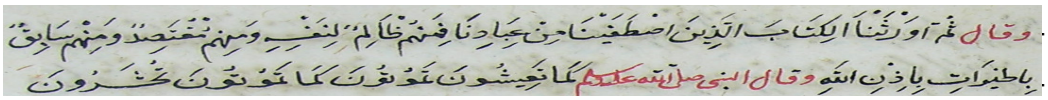
وقال ثم اورثنا الكتاب الذين اصطفينا من عبادنا فمنهم ظالم لنفسه ومنهم مقتصد ومنهم سابق
بالخيرات باذن الله وقال النبي صلى الله عليه وسلم كما تعيشون تموتون كما تموتون تحشرون

ʿazīz men. Bilgil ki ḥaḳīḳatda maʿad diyü nefs-i insānī Ḥażret-i ʿİzzet'e rücūʿ itmege dirler yā **3** iḫtiyār ile. Niteki nüfūs-ı süʿedāya olur yā ıżtırār ile. Niteki nüfūs-ı eşḳıyāya olur ve dükeli **4** nüfūs u insānīnüŋ rücūʿı ol ḥażretedür ki - إن إلينا إيابهم ve buyurdı ki كما بدأكم تعودون **5** ve bunda nüfūs u insānīden murād ẕevāt dirüz ki rūḥuŋ ve ḳalbuŋ ve nefsüŋ mecmūʿasıdur. **6** Lafẓ-ı rūḥ birle ẕikir itmedügümüz andan örtüdür ki Ḥaḳḳ Taʿālā mürācaʿat vaḳtında anı nefs lafẓıyla **7** ẕikir itdi ki يا أيتها النفس المطمئنة ارجعي - ve ḥaḳīḳatda ḫiṭāb ẕāt-ı insāniyedür ki **8** mecmūʿadur. Ḳalbe ve nefse degül. Zīrā ki aṣıl ol idi ḳalb ve nefs. Rūḥ bedene taʿalluḳ dutdu **9** ġından ṣonra ḥāṣıl oldı. Niteki şerḥ itmişüz. Ve ol vaḳt ki rücūʿ ide. Anı nefs **10** lafẓıyla ẕikir ider. Zīrā ki nefsi ıṭlāḳ iderler. Ẕāt dilerler نفس شيء وذاته ikisi **11** bir olur. Ve Ḥaḳḳ Taʿālā kendü ẕātını nefs birle ẕikir eyledi ki تعلم ما في نفسي ولا أعلم ما في **12** نفسك - Yaʿni fī-ẕātıŋ görmezmisin bāġbānı ki toḫmı bāġa iledür tā ki dike. Ammā cünki kemāle irişe. **13** Yimiş oldur evine ve toḫm ḫod yimişde daḫil olur. Dikdügi vaḳt adı toḫm ve götürdügi vaḳt adı **14** yimiş olur. Adı nefs-i insānī daḫı toḫm-ı rūḥānīnüŋ yimişi olmışdur. Cünki anı secerler idi. **15** Rūḥ lafẓıyla ẕikir itdiler ve cünki yimiş olub götürürler idi. Nefs lafẓıyla ẕikir iderler idi. **16** Ammā muḥaḳḳiḳler ve erbāb-ı sülūk arasında ḫilāf vardur. Anda her nefs kendünüŋ ibtidāda ḥāṣıl **17**

(125b)

olan maḳāmdan gecmek ve bir maḳāma daḫı ki aşılda aŋa yoġ idi. İrişmek olur mı ya olmaz mı baʿżı dimişler **1** dür ki terbiyet ile teraḳḳi bulub evvelki maḳāmından gecmek mümkindür. Ve baʿżı dimişlerdür cünki kendünüŋ **2** maʿlūm maḳāmına ki irse anda ḳalur. Bir maḳāma daḫı ki aŋa istiʿdādı yoġdı. Gecemez niteki buġday **3** toḫmı terbiyet ile kendü maḳāmından gecib noḫudluḳ maḳāmına irişmez. Ve andan daḫı maḳāma inmez. **4** Tā ki arpa ola. Ve arpa toḫmı daḫı buncılayın buġday olmaz terbiyet ile. Ammā her biri kendü maḳāmında terbiyeti **5** kemālde bulıcaḳ. Kendü kemāl mertebesine irişür ve eger terbiyetde taḳṣīr olub noḳṣān bulursa kemāl **6** mertebesine irişmez. Ya uvaḳ olur ya aruḳ düşer ya cavdarlu olur. Ammā şeyḫ mü'ellif-i kitāb **7** naẓarı yitişdügi bu keşf ü maʿānī ve ḥaḳāyıḳ icre müşāhede itdügi oldur ki baʿżı nüfūs **8** vardur ki evvelki maḳāmından terbiyet birle teraḳḳī bulalar. Ve bir maḳāma daḫı irişeler. Ve baʿżı **9** ola ki egerci terbiyet bulalar. Ammā bir maḳāma daḫı irişmeyeler.

İmdi ol böyledür ki ervāḥ 10 yaradılduġı vaḳt dört ṣaf oldılar ki الارواح جنود مجندة- evvelki ṣaf enbiyā ervāḥı 11 idi. ʿAleyhim Allām ve hem evliyānuŋ ḫavāṣı idi ki vāsıṭa yoġ idi. Anlaruŋla Ḥażret-i ʿİzzet 12 arasında ikinc ṣaf evliyānuŋ ʿavāmı ervāḥıdın ve hem mü'minler ḫavāṣ-ı ervāḥı. Ücünci ṣaf 13 mü'minlerüŋ ʿavāmı ve ʿāṣīlerüŋ ḫavaṣ-ı ervāḥıydı. Dördünci ṣaf ʿāṣīlerüŋ ʿavāmı 14 ve kāfirlerüŋ, münāfıḳlaruŋ ervāḥı idi. Pes dördünc ṣaf ehli ücünci ṣaf ehlinüŋ maḳāmına 15 irişmezler. Ve ücünci ṣaf ehli ikinc ṣaf maḳāmına irişmez. Ve ikinc ṣaf ehli evvelki ṣaf maḳāmına 16 irişmez. Ammā evvelki ṣaf ehli ki vāṣıṭa yoġdı anlaruŋ arasında. Ḳacan perveriş bulsalar 17

(126a)

ḫażret-i ulūhiyyet ṣıfatları envārınuŋ pertevinde. Lā-cirem ceẕebāt-ı ulūhiyyeye müstaḥiḳ olurlar. 1 Ve rūḥāniyyet ʿāleminden ṣıfāt-ı ulūhiyye ʿālemine irişürler. Şol ḳāv gibi ki od 2 taṣarrufından perveriş bulmışdur. Ve anuŋ nihādında od ḳuġın ḳabūl itmeklik ḳolınmışdur. 3 Eger aŋa bir berḳ irişse yāḫūd bir taşı bir demüre calsalar, bir şuʿle ẓāhir olsa anı 4 aŋa dutsalar derḥāl ḳabūl idib kendü ṣıfatını aŋa tebdīl ider. Eger biŋ dürlü ḳumaşlar 5 ve laṭīf cevherler ḫāżır olsa hic birni ol od ḳabūl itmez. İllā ol sūḫteyi ḳabūl 6 ider. باری دگدآتش زده جزدل من هرسوخته آتشی زدن آسان باشد 7 Pes sūḫte ṣıfat cān şevḳ diliyle ceẕebāt odınuŋ sırrına nidā ider ki **beyt:** 8 مدرسوزتوچه دانندازین مشتی خام هم مدا سوزکه صد بار دگر سوختدام 9 Cünki ol iştiyāḳ odında yinmiş sūḫteler beşeriyyet firāḳı ḫalāṣ bulsalar 10 andan viṣāl kaʿbesinüŋ ser-ḫaddine girü irişseler kendü kendülükleriyle ol maḳāmdan gecemez 11 ler. Ammā ol maḳbūllar ki luṭf u kerem yolından ceẕebāt-ı ilāhi ṣūretinde ilerü varurlar. 12 Ve ol istiʿdād ki ibtidāda taʿbiye olmış idi. Anuŋ münāsebetiyle anuŋ devletine penāh 13 iderler ki سبحة يظلهم الله فى ظله- bu maʿnīden ötrü buyurur: ودعهم جذبة من جذبات الحق توازى عمل الثقلين 14- buŋa işāretdür ki cemīʿ melāīke ve ins ve cin itdükleri ʿibādeti 15 ve anlaruŋ muʿāmeletini eger gödreler bir yire. Ve bir ḳul ki Ḥażret-i ʿİzzet'den tecelli naṣībini bulmışdur. Anı 16 daḫı bunlaruŋa muḳābele itseler anlaruŋ muʿāmelesinden ḥāṣıl olandan bunuŋ bir tecelliden olan 17

(126b)

artuḳ ve efḍal ola. Zīrā ki Ḥaḳḳ'uŋ ceẕbesin ḳolı ḳurb bisāṭında اوادنى- maḳāmında dutar. 1 Lā-cirem bir ceẕbe yigrek ola. Cümle ḫalāyıḳuŋ muʿāmeletinden ve anlaruŋ ḫiẕmetinden ki anlar kendü kendü 2 lüklerinden ḫalāṣ bulmışlardur. Ve ceẕebāt taṣarrufıyla ulūhiyye ʿāleminde seyr idemezler. Belki 3 ehl-i tecellinüŋ birisi bu iki ʿālem ehlinüŋ muʿāmelesine irse ve daḫı rāżı olmaya. صوفیان دردی دوعید کنند عاعنکبو 4.

her dem fānī ṣūfīye iki vücūd ḥāṣıl olur. 5 Zīrā ceẕbe taṣarrufıyla maḥv olur. Ve ol maḥvdan bir ḳadem daḫı seyr ider. Ulūhiyyet ʿāleminde 6 hem ceẕbe taṣarrufıyla ki 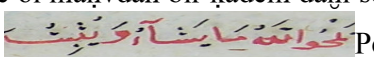 Pes her dem aŋa bir maḥv ve bir iṡbāt ḥāṣıl 7 olur. Şöyle ki ṣūfī ol demde iki ʿīd ider. Bir ʿīd maḥvdan ve bir ʿīd iṡbātdan. Ve bu 8 bir maḳāmdur ki sāliküŋ vücūdı kelime 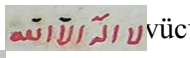 vücūdı olur. ʿAyn-i nefyi iṡbātda eger aŋa bu 9 maḳāmda 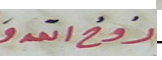 - diyü ıṭlāḳ itseler hem bu ṭon anuŋ ḳaddında rāst gelib yaraşa. 10 Lā-cirem ḳalan ṣaflar ehli bu devletden ve bu kemālden maḥrūmlardur ki bu mertebeye iremezler. 11 Ammā kendü maḳāmlarında cünki perverişi kemālde bulalar. Her ṭāyife kendünüŋ evvelki maḳāmına girü 12 irişür. Ve hem kemāl ḥāṣıl ider. Buġday toḫmı ki evvel anı ekeler. Egerci żaʿīf olsa cünki terbiyeti 13 kemālde bulsa şerāyiṭiyle birisi yidi yüz olub ve hem dānesi ṭoḳ olur. Andan enbāra ḳoyar 14 lar. Buncılayın ḳalan ṣafuŋ her birisi cünki istiʿdādı kökcek olub ṣafā ḥāṣıl itmiş olsa andan 15 ol ṣaf ki anuŋ fevḳindedür. Aŋa muḳābil düşse ol ṣafuŋ kemālātı bunlara ʿaks urur. 16 Egerci anlardan olmazsa Ammā anlaruŋ ile bile olur. Niteki buyurur 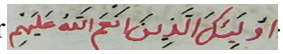 17

(127a)

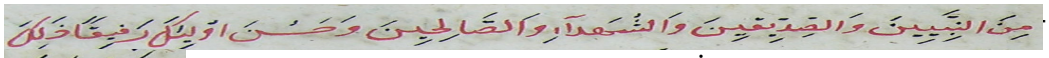 1 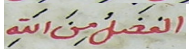 Yaʿni bu mertebe ki anlaruŋ ile bile ola. İmdi ol bunlaruŋ aṣıl fıṭratında ve istiʿdādında 2 yoġdı. Belki ʿayn-ı faẕl-ı ilāhīdür ki kerāmet itdük. Ve hem 3 buŋa işāretdür ki ḥüsnī ucmaḳ niʿmetleridür ki aḥsanu toḫmınuŋ temresidür. Ammā ol devlet 4 ki müşāhede ve rü'yet ḥāṣıl idib bizüm şıfātumuza yol bulurlar. Ziyāde faẕıl ve kerāmet 5 dür ki biz anlara iderüz. Pes Ḥaḳḳ Taʿālā bu dört ṣaf ehlini dört ṣınıfda beyān 6 itmişdür. Üc nevʿ ehl-i ıṣṭıfā ve ehl-i ḳabūldur. Ve bir ṣınıf ehl-i şeḳāvet gelmişdür. Niteki 7 buyurdı 8 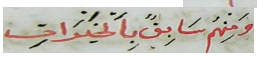 Bu üc ṭāyife ehl-i ḳabūldur. Zīrā anları ıṣṭıfa ẕikriyle 9 aŋdı. Yaʿni "Biz anları iḫtiyār itdük." dir. Ḥaḳḳ Taʿālā bu üc ṭāyifeye kitāb-ı Ḳur'ān'ı 10 mīrāṡ virdük. Ḳalan ḳullar arasından egerci baʿżısı kendü nefslerine ẓulüm idib maʿṣiyet 11 sebebiyle mülevveṡ olmışlar idi. Ammā ücünci ṣaf ehlinden idiler. Ḳur'ān ile ʿamel itmişler idi. 12 Egerci günāh ittiler. Ammā günāha iḳrār iderler idi ki 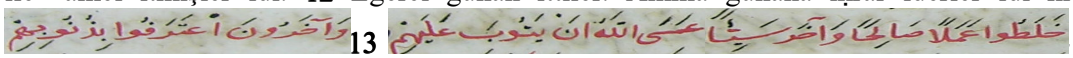 13 ve merdūdları bir silke 14 cekdi. Niteki buyurdı 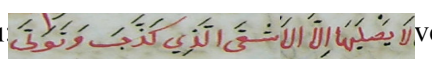 ve merdūdlar baʿżı kāfir 15 ve baʿżı münāfıḳdur. Anlaruŋ merciʿin, maʿādın cehennem

eyledi ki 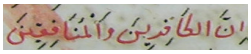 16 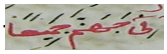 ve cün şaḫs-ı insānī ki ʿālem-i rūḥānī ve ʿālem-i cismānīnüŋ mecmūʿası oldı. Şöyle ki 17

(127b)

iki ʿālemde her ne var ise andan bir cāşnī insānda bulına. Pes böyle olıcaḳ cünki ʿālem-i 1 ervāḥda ṣaf dört olmış idi. Şaḫs-ı insānī ʿāleminde daḫı nefsüŋ mertebesi dört 2 oldı. Nefs-i emāre ve nefs-i levvāme ve nefs-i mülhime ve nefs-i muṭmaīne. Tā her nevʿ ol ervāḥdan 3 ki her biri bir ṣafdadı. Bunda nefsden her birinüŋ birer mertebesi ola. Meṣelā evvelki ṣaf ehline 4 nefs-i muṭmaīne ola. Ve ikinc ṣaf ehline nefs-i mülhime ola. Ücünci ṣaf ehline nefs-i levvāme ola. Dördünci 5 ṣaf ehline nefs-i emāre ola. Ve bunlaruŋ her biri kendü maḳāmından gecüb tecāvüz idemez. Zīrā 6 ki ol toḫumda bu istiʿdāddan artuḳ ḳomadılar. Tā ki maḳāmından gece. İllā evvel dükel 7 niteki şerḥ itmiş özge anlaruŋ artuḳ istiʿdādı vardur. Tā ki maḳāmından tecāvüz 8 ider. Eger bir kişi sūāl itse ki çün ol geldügi maḳāma girü varıcaḳ. Andan tecāvüz itmeyicek. 9 Pes geldügine sebeb ne idi ne idi dise cevāb virib ayduruz ki "Belī hemān ol maḳāma girü varur 10 lar. Ammā geldükleri gibi varmazlar. Baʿżı derece-i saʿādet bulub varur. Ve baʿżı dereke-i şeḳāvet 11 bulub gider." Niteki buyurdı: 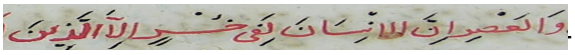 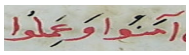 12 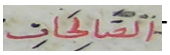 - bunuŋ miṣāli şol toḫum gibidür ki yire sacalar. Pes ol toḫum fesāda verib 13 yoḳ olur yir altında. Andan şoŋra baʿżı toḫum ki perverişi geregi gibibulsa ve āfetlerden 14 saḳlansa biri yüz olur ya yidi yüz olur. Ve ol toḫum ki hic perverişbulmasa be-külli bāṭıl 15 olub żāyiʿ olur. Ne toḫum olur ve ne temre. Ve daḫı şöyle bilgil ki toḫumlar daḫı dört dürlüdür. Bir nice 16 toḫum oldur ki çün perveriş bulsa andan ḥāṣıl olan terme hemān girü ol toḫum olur. Biʿaynih artuḳ 17

(128a)

eksük olmaz. Buġday ve arpa noḫud ve mercimek gibi. Daḫı ne ki buŋa beŋzer var ise cün bunlar kemāle 1 irişe. Hemān ol toḫumdur ki ekerler. Ne ḳabı var ve ne cekirdegi. Ve bir nice toḫum oldur ki biʿaynih ol toḫum 2 biter. Ammā artuḳ ḳabı olur. Anuŋ leẕẕetsüz ammā cekirdeginüŋ leẕẕeti olur ki anı yirler. Ḳoz 3 ve fınduḳ ve badam gibi. Daḫı ne ki aŋa beŋzer var ise bunlaruŋ artuḳ ḳabı olur. Ammā leẕẕeti olmaz. 4 Ve bir nice toḫum oldur ki biʿaynih biter. Ve ḳabı daḫı olur ki anuŋ yimişi ol ḳabdur. Ve cekirdegi daḫı olur. 5 Leẕẕetsüz ḫurmā ve igde ve zeytün gibi. Daḫı ne ki aŋa beŋzer var ise anuŋ ḳabı leẕīẕ olur. 6 Ve cekirdegi yinmez. Ve bir nice toḫum oldur ki biʿaynih biter. Ve yimiş virür. Toḫmı daḫı ve yimişi daḫı leẕīẕ olur. 7 Şeftālu ve zerdālu ve üzüm ve incīr gibi. Ve ne ki buŋa beŋzer var ise bunlaruŋ yimişi ve cekirdegi 8 bile yinür. Pes

dükeli yimişler bu dört nevʿden ṭaşra degüldür. İmdi ervāḥ-ı insānī 9 ki ol ʿālemde dört ṣaf olmışlar idi. Anlaruŋ münāsebeti hemān buncılayındur. 10 Ve ḳatī ki toḫum olub ḳalab yüzine düşseler dört dürlü yimiş virürler. İmdi ol 11 toḫmuŋ biri ervāḥ-ı küffār toḫmıdur ki nefs-i emmāre issidür. Niteki didük ne ḳabı var 12 ve ne cekirdegi buġday ve arpa gibi. İkinc ẓālim mü'minler ervāḥı toḫmıdur ki nefs-i levvāme ṣāḥibi 13 dür. Ḳabı var, şöyle ki ol levvāmelik ḳabıdur. Ammā leẕẕeti yoḳdur. Ḳoz ve fınduḳ ve 14 badam gibidür ki cekirdegi leẕīẕ olur. Ücünci muḳteṣid mü'minler ervāḥı toḫmıdur ki nefs-i 15 mülhime issidür. Ḳabı var ki ol ilhāmāt-ı Rabbānī'dür. Lā-cirem datludur. Yinür ḫurmā 16 ve zeytün gibi. Ammācekirdegi leẕīẕ olmaz. Dördünci sābıḳlar ervāḥı toḫmıdur ki nefs-i 17

(128b)

muṭmaīne issi durur. Ḳabı var. Datlu ve hem cekirdegi datlu, zerdālu ve incīr gibi ki hem ḳabı 1 yinür ve hem cekirdegi. Niteki her birinüŋ aḥvāli şerḥ olısar. Her bir faṣılda inşallah Taʿālā. Ammā bu 2 faṣılda nefs-i levvāme ḥālini şerḥ itmek gerek. Niteki Ḥaḳḳ Taʿālā ibtidā anı ẕikir itdi ki 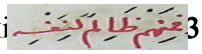 3 didi "Anlar levvāme ehlidür." İmdi bilgil ki ẓālim olan ücünci ṣaf ehlidür. ʿĂlem-i ervāḥda ve bu ʿālemde 4 ücünci mertebede düşmişdür nefs mertebelerinden. Zīrā ki nefs-i levvāme issidür. Ḳur'ān'da hem ücünci 5 derecede ẕikir olmışdur. Zīrā ki sābıḳdan ve muḳtaṣirden gecicek ẓālimdür. Ve ol mü'minler ʿavāmınuŋ 6 nefsidür. Ve hem ʿāṣīler ḫavāṣ-ı nefsidür. Ẓālimlıḳ adı aŋa andan ötrü oldı ki ol īmān ki 7 göŋüllerinde vardur. Anuŋla küfr muʿāmelesin itdiler ṣüretde. Pes ẓālim oldılar. Zīrā ḥaḳīḳatda 8 ẓulüm Yaʿni ẓulüm bir nesneyi kendü yirinde istiʿmāl itmemekdür. Bunlar daḫı īmānı yirinde 9 istiʿmāl itdügicün ẓālim oldılar. Ve bir sebeb-i tesmiye daḫı oldur ki īmāna maʿṣiyet ẓulmınuŋ ẓulmetin geyirür 10 ler. Lā-cirem ẓālim olur. Ve ʿādil oldur ki īmān nūrına ẓulüm maʿṣiyet ẓulmetin geyürmeye. Niteki buyurur: 11 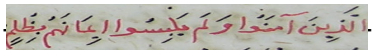 . Ve ḳatī ki īmānlarına ẓulüm geyürmeyeler. Ol vaḳt īmān pāk 12 olur beden televvüṣinden. Lā-cirem ʿādil olurlar ve bir sebeb-i tesmiye daḫı bu ki kendü nefsine ẓālim oldı. 13 Zīrā ki maʿsiyet-i ṭāʿatdan artuḳ işler. Pes ḳıyāmet güninde terāzunuŋ bir kefesine ṭāʿatın 14 ḳoyalar ve bir sene maʿṣiyetin ṭāʿat kefesi andan yini gele. Lā-cirem hāviye ṭamuşına müstaḥiḳ 15 ola ki 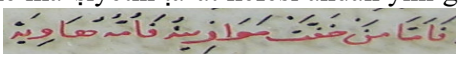 ve ḥaḳīḳatda bilgil ki maḳbūllar ṣaflarınuŋ her biri 16 ikileyin üc ṣınıf olurlar. Bir ehil yemīn ve bir ehil şimāl ve bir ehil ḳalb. Niteki buyurur: 17

(129a)

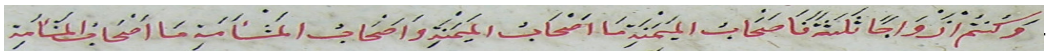 1
ve hem ṣafda ol ṣafa münāsib aṣḥāb-ı yemīn **2** bilinür. Ve hem aṣḥāb-ı şimāl bilünür. Ve hem sābıḳlar bilünür. Geldük imdi aṣḥāb-ı yemīn ol kişilerdür kim anlaruŋ **3** rūḥāniyyeti toḫmı cünki beden yirine yitişdi ve taʿalluḳ dutdı. Egerci terbiyet kemāldebulmadı tā ki **4** bir toḫm yüz ve yidi yüz olaydı. Bāri beden yirinde ṣıfāt-ı beşerī taṣarrufıyla baġlanub cürimedi. **5** Belki ol toḫmdan aġac bitdi ve yimiş ḥāṣıl oldı. Girü toḫumluġı maḳāmına irişdi. Eger ziyāde **6** olmadıysa noḳṣānı daḫı ḳabūl itmedi. Bu ṭāyifeye meleklik ṣıfātı ġālib idi. Bunlar ṭāʿat ehli **7** olurlar. Ve anlaruŋ meyli maʿṣiyete az olur. Lā-cirem necāt ehli olurlar. Saʿādetüŋ saġ ṭarafında **8** behişt yolın dutub girerler. Ve kendülerüŋ ol rūḥāniyyeti maḳāmlarına girü irişürler **9** eglenmedin. Ve andan ṣoŋra aṣḥāb-ı şimāl ol kişilerdür ki ol rūḥāniyyet toḫmı ki anlaruŋ **10** var idi. Aŋa ziyān itdiler ve egerci toḫmı bir kezden bāṭıl idib żāyiʿ ḳılmadılar. Ammā bu **11** ḳadar var ki muʿāmelāt-ı ṣıfāt-ı beşerī taṣarrufıyla ḫalel ve noḳṣān ẓāhir oldı **12** toḫumda. İmdi bu ṭāyifenüŋ ekṣer meyli maʿṣiyete olur. Ṭāʿata raġbetleri kim olur. Lā-cirem bunları **13** şeḳāvetüŋ ṣol ṭarafından ṭamuya iledeler. Ol noḳṣān miḳdārınca cehennemüŋ derekātına **14** yitişdürürler. Tā ki ol noḳṣān ve ḫalel televvüṣi anlardan maḥv olub gide. Andan ṣoŋra kendü **15** lerüŋ maʿlūm maḳāmlarına irişürler. Andan ṣoŋra ehl-i ḳalb ki sābıḳlardur. Anlar ol kişi **16** lerdür ki rūḥāniyyet toḫmına perveriş virüb anı kendünüŋ kemāl mertebesine irişdürdiler. **17**

(129b)

Tā ki birinden yüz ve yidi yüz ḥāṣıl itdiler. İmdi bunlar daḫı iki nevʿ dür. Biri oldur ki evvelden **1** aḫire degin rūḥāniyyet ṣıfātı anlaruŋ üzerine ġālib olmış idi. Hergiz maʿsiyet āfetleriyle **2** mülevveṯ olmadılar. 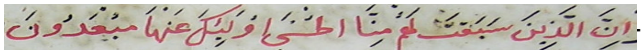 ḳażiyyesince nefs **3** muvāfaḳatından ve hevā mütābaʿatından ıraḳ oldılar. Ve ikinc nevʿ ol ṭāyifedür ki egerci ibtidā nefs **4** murādına muvāfiḳ bir ḳac ḳadem ḳodılar. Ve ṭabīʿat muḳteżāsınca bir nice dem urdılar. İkileyin ʿināyet **5** kemendi ve ulūhiyyet ceẕbesi birle yüzlerin behīmiyyet ve ḥayvāniyet otlaġından döndürdiler ve şerīʿat **6** kīmyāsıyla ol ṭabīʿatlarınuŋ baḳır ṣıfat muʿāmelelerini ʿubūdiyyetüŋ ḫāliṣ altunın ḳıldılar ki **7**. 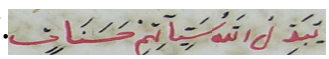 bu iki ṭāyifenüŋ rücūʿı kendü maḳāmlarına ol ṣaflardan ki gelmiş **8** ler idi. Sülūk ḳademiyle olur iḫtiyār ile ḥāl-ı ḥayātda. Pes sābıḳlar adı anlara bundan ötrü oldı **9** ki aṣḥāb-ı yemīn aṣḥāb-ı şimāl üzerine müsābaḳat idib ögretdiler.

Zīrā bunlar aḫirete intiḳāl itdüklerinden 10 kendü maḳāmlarına yitişi bilürler. Ammā sābıḳlar ḥāl u ḥayātda yitişürler. Niteki Ḫoca ʿaleyhisselām buyurdı: 11 السابقون السابقون müfridler sābıḳlardur. Ammā nefs-i levvāme aṣḥābı ki ücünci 12 ṣaf ehlidür. Ve aṣḥāb-ı yemīndür. Anlaruŋ üzerine ṭāʿat ġālib olur. Maʿṣiyetden ve hem necāt 13 ehli olurlar ki فاما ان كان من المقربين فروح وريحان ve aṣḥāb-ı şimālüŋ üzerine 14 maʿṣiyet ġālib olur. Ṭāʿatdan cünki bunda hevāya mütābaʿat itdiler. Anlaruŋ yiri hāviye olur. 15 Zīrā ki Ḥaḳḳ Taʿālā cünki ḳalbi yaratdı. ʿAḳlı anuŋ saġ yanında ḳıldı. Ve hevāyı ṣol yanına 16 ḳıldı. Ve ʿışḳı öŋinde ḳıldı. Pes aṣḥāb-ı yemīn anlar oldılar ki ʿaḳla mütābaʿat ḳıldılar. Ve aṣḥāb-ı 17

(130a)

şimāl anlar oldılar ki hevāya mütābaʿat itdiler. Ve sābıḳlar anlar oldılar ki ʿışḳa mütābaʿat ḳıldılar. Lā-cirem 1 ʿaḳıl ʿāḳılı maʿḳūla ir görür. Ve hevā anı hāviyeye irişdürür. Ve ʿışḳ ʿāşıḳı maʿşūḳa 2 ulaşdurur. Her ki bu gün hevāya mütābaʿat itdi bu ḳażiyyece dimişdür ki كما تعيشون تموتون 3 وكما تموتون تحشرون yarın ḳıyāmetde anuŋ merceʿi ve maʿādı hāviye olısar ki فامه هاوية 4 وما ادريك ما هيه lafẓ-ı üm birle buyurdı: "Yaʿni anuŋ anası hāviyedür." Ol maʿniye işāretdür ki anuŋ 5 īmānı nefs-i levvāmenüŋ hevās-ı bendinde giriftār olmışdur. Ve andan ṭoġub āzād olmamışdur. Ammā ṭıfıl 6 īmān ile göŋli ḥām iledür. Eger bu gün hevādan ṭoġub āzād olmış hāviyeden 7 ḫalāṣ bulsa gerek idi. Ve līkin cünki ṭoġmadı. Bunda yarın hāviye derekesinde ol ḳadar 8 ḳala ki od anuŋ ol hevāsını ki ṣıfāt-ı ḥayevānī ve şeyṭānīdür. Neft gibi yaḳa. Andan īmān ṭıflı 9 ki hevā aŋa ana olmış idi. Göŋül raḥminden ṭoġa. Behişte müstaḥiḳ ola ki - يخرج من النار من - 10 كان في قلبه خردل من الايمان anuŋ miṣāli ḳoza beŋzer. Niteki ḳozuŋ hem ici var hem ḳabı. Anuŋ 11 daḫı içi var kim ol īmāndur. Ve hem ḳabı kim ol fāsid ʿamellerdür. Acı pes ḳozuŋ içini ḳabından 12 ayırmaḳ isteyecek. Bir çeküc ile ṭaşra ḳabını uvadurlar. Andan ḫalāṣ bulur. Hem icinden fāyide dutılur. 13 Buncılayın īmānı daḫı dileseler ki fāsid ʿamellerden ayırıb cıḳaralar. Bir nice maḳāmiʿ ururlar. 14 Anuŋ ol ḳatı ḳabına ki aʿmāl-ı fāsidedür. Tā ki īmān ḫalāṣ bulur. Ol ḳabuŋ raḥmından ṭaşra 15 gelür. Pes ḳabını oda ġıdā iderler. Od anı yir. Niteki buyurur: كلما نضجت جلودهم بدلناهم 16 جلودا غيرها ve īmānı ol ḳoz içi gibi Ḥaḳḳ Taʿālā'nuŋ leṭāyif-i ḳaṭāīfine sararlar. Ve ucmaḳ ṭabaḳalarına 17

(130b)

ḳayarlar. Andan şoŋra ol yārenler ki اخوانا على سرر متقابلين gelmişdür. Şānında anlaruŋ 1 ḫūnında ḳorlar. Bu ṣıfat ol ṭāīfeye maḫṣūṣdur ki Ḥaḳḳ Taʿālā anlaruŋ

ḥaḳḳında buyurdı: وَآخَرُونَ 2 مُرْجَوْنَ لِأَمْرِ اللَّهِ إِمَّا يُعَذِّبُهُمْ وَإِمَّا يَتُوبُ عَلَيْهِمْ - ve eger faẕl-ı Rabbānī ve te'yīd-i āsmānī aŋa **3** irişecek olursa ve ölmezden ol bir nefes nefehāt-ı ilāhī nesīmlerinden anuŋ cān-ı meşāmmına irecek **4** olursa anuŋ ol şikeste göŋli ve ḫaste cānı derd ile bu virdi tekrār ide. **Beyt: 5** یاد آمد بوی زلف جانان آورد - ای باد تو بوی آشنایی داری ذنهار بکرد میچ - واین عشق کهن ناشده ما تو کرد بیگانه مکرد **7**

Yil esdi dost zülfi ḳoḳusın getürdi ḫoş Ol eski ʿışḳ yiŋilenüb yine itdi cūş **8**
İy yil senüŋ ḳoḳunda bilişlik nişānı var Zinhār ecnebi göricek esme ol ḫamūş **9**

Bu ḥālde bir derd derḥāl anuŋ nihādında ẓāhir olub nedāmet odı anuŋ muʿāmelesi ḫırmenini tār u **10** mār idüb yaḳar. Nice uzun yıllar ol cehennem odında yanacaḳ. Fāsid ʿamellerini bir nefesde nedāmet **11** odı yaḳıb nā-bedīd eyler. Ve ol hevā ki hāviye ṣıfat idi. Ve hem bunuŋ anısı olmış idi. Şöyle **12** andan ṭoġub ḫalāṣ bulmaz idi. Ol vaḳt anuŋ raḥmından ḫalāṣ bulub ṭoġar ki - النَّدَمُ تَوْبَةٌ **13** ve ol tevbe-i naṣūḥ anı bir nefesde şöyle pāk ider ki kāne ol aʿmāl-ı fāside birle hergiz mülevveṯ **14** degül idi ki التَّائِبُ مِنَ الذَّنْبِ كَمَنْ لَا ذَنْبَ لَهُ cünki anda cehennemüŋ naṣībi ḳalmadı. Tā ki **15** yaḳa idi. Lā-cirem cehenneme uġrayub gecerken cehennem feryād ide ki جُزْ يَا مُؤْمِنُ فَقَدْ أَطْفَأَ نُورُكَ - **16** لِمَ bu neye işāretdür bilür misin? Aŋa işāretdür ki ḥaḳīḳatda cehennem sende mevcūddur ki **17**

(131a)

ol nefs-i emmārenüŋ ṣıfāt-ı ẕemīmesidür ki ol cehennem derekātınuŋ menşe'yidür. Ve hem cennet-i maʿrifet **1** maḫnūẓdur. Ol ṣıfāt-ı ẕemīme birle niteki buyurdı حُفَّتِ النَّارُ بِالشَّهَوَاتِ ol şehevāt **2** daḫı yididür. Biri hevā ve biri ġażab ve şehvet ve ḥırṣ ve buḫul ve ʿucb ve kibrdür. Ḳacan **3** ki bir kişi bularuŋ birisiyle mübtelā olsa cehennemüŋ yidi derekātından biriyle mübtelā olmış olur. **4** Ve ḳacan bularuŋ ḳamusı anda mevcūd olsa yidi derekesiyle mübtelā olmış olur. Ve ḳacan ki Ḥaḳḳ **5** Taʿālā'nuŋ ʿināyeti nesīmi anuŋ üzerine esse anuŋ bu ẕemīme ṣıfatlarını soyundurub hic **6** ider. Ve tevbe nūrı ki tevvāblıḳ ṣıfatı envārındandur. Anuŋ göŋlinde ḳarar dutar. Andan **7** bu vücūd-ı beşerī cehennemüŋ derekelerinden feryād ḳopar ki "Kec iy tāyib ki sen şimdi **8** ḫażretde maḥbūb olduŋ." Ki إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ التَّوَّابِينَ وَيُحِبُّ الْمُتَطَهِّرِينَ ve maḥbūb **9** lara sekiz ucmaḳ ṭūl-ı ʿarżıyla sıġmaġa yaramayıcaḳ. Pes cehennem bu dar ḫavṣalasıyla ki yidi **10** derekedür. Anlara ne yurd olsur شیخ فرماید قدس الله روحه عشاق تراصفت بهشت ننگ آید - اندر دهن دوزخ ازان ننگ آید کز پیر تو نوری داری **11** وز هر دو جهان بدون تشان ننگ آید - **12** **13**

Şehā ʿāşıḳlaruŋ sinüŋ ideler heşt-behişti teng Özgeden özgeye bunlar nicesi olalar hem reng **14**
Daḫı ṭamunuŋ aġzına uralar senüŋ ideler ceng Eger keşf ola anlara onuru nār-ı pür-reng **15**

İmdi nefs-i levvāme egerci ücünci ṣafda düşmiş idi. ʿĂlem-i ervāḥda ammā ol faż̧l-ı Ḥaḳḳ feyżānınuŋ **16** şerāb-ı ṭahūr-ı eşerinden 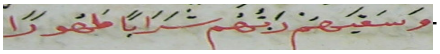 sāḳisinüŋ ṭulū ḳadeḥlerini **17**

(131b)

üns meclisinde enbiyānuŋ ve ḫavāṣ-ı evliyānuŋ ervāḥına ṣaf-ı evvelde cünki icürürlerdi. Ve anlar cemāl-i **1** ṣamedī müşāhedesinde nūş iderlerdi. Anuŋ cürʿasını ikinc ṣafdaki ervāḥa dökerler idi. **2** **3** Ammā ol cürʿa ki ikinc ṣafa dökülür idi. Anuŋ ḳoḫusı ücünci ṣafdaki ervāḥa irişür idi. Ve anuŋ rāyiḥasından **4** anlar daḫı sermest olurlar idi. **Beyt:** **5** Ol ḳoḳıyla cünki bu ʿāleme ulaşdılar. Ol ḳoḳuyı yiyüleyüb dünyā ḫarābātını keşf idib ṭavāf **6** iderler idi. Ve leẕẕāt-ı cismānī ve şehevāt-ı nefsānī küblerinden ol ḳoḳu ki anda bulmışlar idi. **7** Anuŋ ümīdine her kübden bir çāşni idib dadarlar idi ol mıdur diyü. Cünki ol ḳoḳunuŋ ẕevḳini **8** bulmadılar. Bu kez ṭāʿat ḫamır-ḫāneleri …ni ṭavāf itdiler. ʿUbūdiyyet ve ḫiẕmet küblerinden çāşni **9** aldılar ve ol istedükleri ḳoḳuyı bunda buldılar. Pes ayıtdılar: “Eger bize ol ḳoḳu yüz gösterürse **10** hem bunda gösterür.” Didiler. Lā-cirem meşġūl oldılar. ṭāʿata ve ʿubūdiyyete geldük. İmdi īmān ḥaḳīḳatda **11** ol ḳoḳuyı almaḳdan ʿibāretdür ki anlar buldılar. Ol ḳoḳuyı andan nūr-ı īmān bildiler. Ve nūr-ı īmān **12** daḫı anları ḳomadı ki dünyā şehevātı küplerinden bir kezden mest olalar. Ve hem anuŋ leẕẕetiyle ārām **13** dutub ḳarār ideler. Ḳalan bī-ḫaberler gibi ki dünyā bezeklerine oldılar. Bu biş günlük diriligine **14** dünyānuŋ rāżı oldılar. Ve anuŋ ol fānī niʿmetleri birle ārām dutub ḳarār itdiler. Niteki buyurur: **15** vaḳt olurdı nefs **16** murādātından bir cām icerler idi. Ve gāh olurdı ṭāʿat-ı rūḥānī küplerinden bir saġraḳ şerāb ceker **17**

(132a)

ler idi ki 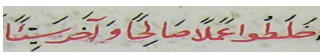 ammā her vaḳt ki şehevāt-ı dünyevī küplerinden **1** bir ḳadeḥ icseler idi nefs anı levvāmelıḳ ṣıfatıyla icinde melāmet odıyla ḳaynadur idi. Ol **2** ḳadeḥüŋ ḫumārı anlaruŋ başını dünyā işinde ser-gerdān iderdi. Ve ol ser-gerdānlikden **3** yüzlerin aḫirete dutarlar idi. Tā ki Ḥaḳḳ Taʿālā’nuŋ ʿilletsüz ʿināyetini kemāl-i merḥametinden bir **4** kezden anlaruŋ elin alıb desti-gīr olurdı ki 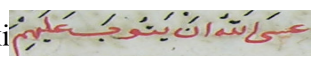 Pes anlaruŋ **5** naḳd-ı muʿāmelesini tevbe ḳorlar. Ve şevḳ odıyla eridürler. Ve bir ẕerre

kimyāyı maḥabbetden **6** üzerine ṣaldılar. Ol bakır ṣıfat cümle muʿāmelesi anuŋ maḥbūb ḫāliṣ altun olur ki **7** 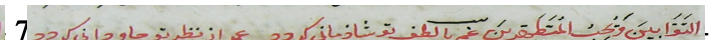 **8** 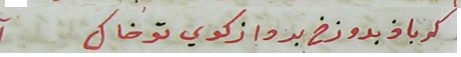 **9**

Luṭfuŋla bu ġamlarum ʿayn-i ṣafāya yüz dutar ʿömr-i ebed beḳā bulur cünki sen idesin naẓar **10**

Ṭopraġını maḥallenüŋ yil iledürse ṭamuya Āb-ı ḥayāt ola od hem ḳaṭarāt ola şerer **11**

Bunda nefs-i levvāme Ḥaḳḳ Taʿālā'nuŋ maḥal-i ḳasemidür. Olur ki 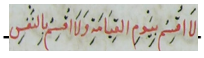 **12**

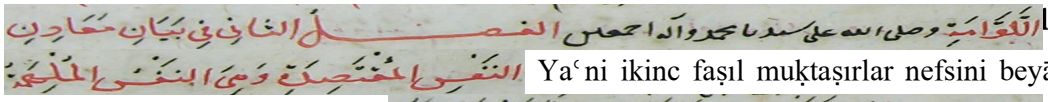 **13** Yaʿni ikinc faṣıl muḳtaṣırlar nefsini beyān ider **14** ki ol nefs-i mülhimedür 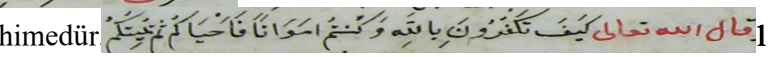 **15** ʿazīz men. **16** Bilgil ki nefs-i mülhime oldur ki müşerref ve müzeyyen olmış ola. Ḥaḳḳ Taʿālā'nuŋ ilhāmātıyla ve müretteb ola. **17**

(132b)

Mertebe-i ḳasemi Ḥaḳḳ ile niteki buyurur. 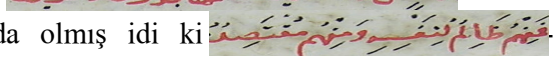 İmdi ol **1** oldur ki ʿālem-i ervāḥda ikinc ṣafda olmış idi ki 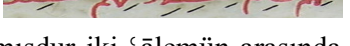 muḳtaṣırlıḳ adı **2** aŋa ol vechden oldı ki ol mutavassıṭ olmışdur iki ʿālemüŋ arasında. Biri sābıḳlar ʿālemidür **3** ve biri ṭālimler ʿālemidür. Ne bir kezden biŋ cihet olub sābıḳlar ʿāleminden oldı ki ṣaff-ı evvelde idiler. **4** Ve ne bir kezden biŋ cihet olub ẓālimler ʿāleminden oldı ki ücünci ṣafda idiler. Ve ol ʿavāmm-ı **5** evliyā ve mü'minler ḫavāṣṣı nefisdür. Ve ol Ḥaḳḳ şerefini ol istiʿdād birle buldı ki ʿālem-i ervāḥda **6** anuŋ ile Ḥażret-i ʿİzzet arasında vāsıṭa ervāḥ-ı enbiyā ve ḫavāṣ-ı evliyā ervāḥı idi. Ḥaḳḳ Taʿālā **7** ṭarafından feyż-i Rabbānī ki evvel ṣafdaki ervāḥa irişürdi. Ol feyżüŋ pertevi ikinc ṣaf ehline **8** ulaşurdı. Pes ol elṭāfdan bir naṣīb bunlar bulurdı. Ve Ḥaḳḳ Taʿālā'nuŋ muḫāṭabāt-ı ẕevḳi ḥicābı **9** ardından ḥāṣıl olurdı. Anlara cünki bu ʿāleme ulaşdılar. Egerci emārelik ṣıfatına mübtelā olmadılar. **10** Ammā Ḥaḳḳ feyżinüŋ ẕevḳi anlaruŋ cān-ı ṭamaġından gitmemiş idi. Ve ḫiṭābınuŋ istimāʿ-ı leẕẕeti **11** anlaruŋ göŋülleri semʿinde bāḳī ḳalmış idi. 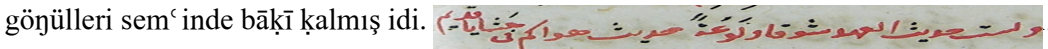 **12**

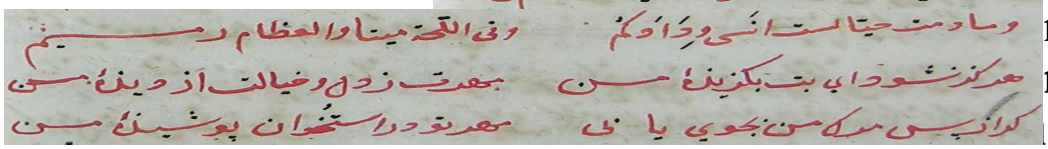 **13**

 14

 15

Ne revādur kim ḫayāluŋ ola gözden zāyil Ya ne sözdür ki bu ḳalbum ola ġayra māyil **16**

Ben olub ḫāk olıcaḳ ger sinümi ister iseŋ Bulasın mihrüŋi sen söŋügümde sāyil **17**

(133a)

Pes ol şevḳ eşeriyle ki anlaruŋ rūḥāniyyeti toḫmında bāḳī idi. Göklerin cihān-ı fāniye ḳomadılar. 1 Ve ṭabīʿatuŋ esfel-i sāfilīninden yüzlerin ʿubūdiyyetüŋ aʿlā-yı ʿilliyyīnine dönderdiler. Ve andan 2 - ḳażiyyesince tezkiye-i nefsde duruşdılar. Ve ol toḫmı terbiyet itmekde şerīʿatuŋ 3 aʿmāl-i ṣāliḥası su ile suvarub ve ṭarīḳat ḳuvvetiyle taḳviyet iderler idi. Tā ki terbiyetüŋ eşeri 4 ol nefsi ki emmāre ṣıfatdur. Anuŋ toḫmında ẓāhir oldı. Ve şerīʿat nūrı nefs ẓulmeti üzerine 5 pertevler sacdı. Ve ol toḫmı ki ḫurmā nisbetinde ḳomış idük. Gecen faṣılda ol toḫum ḥareket 6 idib bitdi. Ve yaşıl yabraḳ olub başını ṭaşra cıḳardı. Cünki bir pāre kendünüŋ ḥicāb-ı 7 bendinden ḫalāṣ buldı. Ve ol dāneligi vücūdı zindānından ve bir derīce ʿubūdiyyet hevās-ı 8 ṣaḥrāsına ve aġaclıġı maḳāmından yaŋa acıldı. Pes derīce acılcaḳ kendüyi melāmet itmege başladı. 9 Ol vücūd dānesi ḥabsında dutsaḳ olduġından ötrü. Lā-cirem ayıtdı ki "Cün kücük biter 10 imiş ki terbiyet ve tezkiye birle bu ḥabsdan ḫalāṣ bulub āzād olasın." Nicün tevaḳḳuf 11 idesin. Ve ichād kemerin cān biline baġlamayasın. Şol himmetsüzler gibi bu alcaḳ ḥayevāniyet 12 maḳāmına rāżı olasın. Pes aŋa bu maḳāmda nefs-i levvāme dirler. Zīrā kendüyi melāmet 13 itmege başladı. Andan ṣoŋra evvelki ʿināyetüŋ te'ṣīri anı ḳulluḳ üzerinde her dem cidin artur14 maġa başlar. Ve anuŋ şevḳini ve maḥabbetini ziyāde ḳılur. Ve ol ġalebāt-ı şevḳ ve raġabāt-ı ẓevḳ birle 15 çoḳ mücāhede itmekde muʿāmelesi iḫlāṣın arturur. Lā-cirem her ḥareket ki anuŋ buyruġı ḳānūnı üzerine 16 ḳıldı. Andan bir nūr daḫı mütevellid olub ẓāhir olur. Ve īmān ḳuvvetine meded olur ki 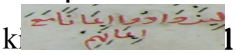 17

(133b)

Pes ol ʿubūdiyyet aġacı her dem ve her gün bir ṭarāvet ve bir reng daḫı dutar. Ve ʿālem-i suflīden 1 ʿālem-i ʿulviye teraḳḳi ider. Tā aŋa degin ki bir kezden tamām dāne ṭaşra çıḳub ẓāhir olur ki 2 - Yaʿni siz ölü idiŋüz diriltdi. Bu maʿniye ki evvel olmış bir dāne idi. Cünki sebze ẓāhir 3 oldı. Andan pes diriltdi 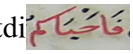 girü öldürür. Yaʿni dāneyi bir kezden aġacda maḥv 4 ider. Şöyle ki dāne fānī olur vücūd-ı şecerede. Yaʿni ikileyin ol dāneyi cicek ṣūretinde 5 aġacdan ṭaşra getürür. Egerci aġac icinde olub maḥv olmış idi. Ammā ikileyin budaḳ icinde 6 diriltdi. Pes budaḳ sinlesinden baş götürüb cıḳdı. Şol ḥālde ki cicegi kefen idib 7 cikinne şaldı. 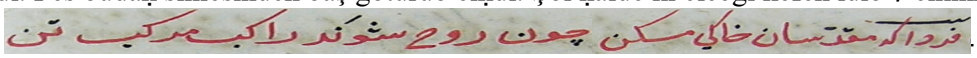 8

9

Bu rūḥ-ı pāk ki her biri ḫākı dutdı vaṭan Süvār olsa ḳıyāmetde ber merākib-i ten 10

Ciger ḳanıyla bu yanmış kefen cikinde dutub Sizüŋ maḥalle mezārından uruduram ben 11 Nefs bu ḥālde kendünüŋ maḳām-ı aşlısına yitişmiş oldı ki cicek gibi ʿubūdiyyet aġacınuŋ 12 budaġı ucına geldi. Ammā cünki temre kemāle irmemişdür. Henüz ol bir ḳademin aġaclıḳ maḳāmında dutmışdur 13 ki andan ġıdā ceker. Kendüyi kemāle irgürmek icün ve bir ḳademin yimişlik maḳāmında dutubdur ki ḫaṭar 14 maḳāmıdur. Zīrā korkudur ki şāyed eze. Coḳ sovuġ ile 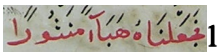 15 āyetini anuŋ ol nice yillik renc çekib ve emek yidügi nesnenüŋ üzerine oḳıyub uralar. Şöyle ki lā-şey 16 mütelāşī ola ve ol bu maḳāmda ol istiḥḳāḳı bulmışdur ki kendünüŋ ṣalāḥını ve fesādını 17

(134a)

müşāhede ider. Ve ol dāyim ḫavf ve ḫaşyet birle mutaşıfdur. Ve Ḥaḳḳ Taʿālā'nuŋ ilhāmı, mededi aŋa 1 muttaṣıl olmışdur ki anuŋ taḳvāsın ve fücūrın aŋa gösterdüb bildürür. Bu ḥālde ulū ʿaẓīm 2 ḫaṭardadur. Zīrā ki muḫliṣ oldı. Yaʿni dāne ve şecere ḥabsından ḫalāṣ bulmış oldı. Ve 3 iḫlāṣ budaġınuŋ ucında ẓāhir oldı ki 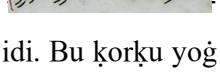 bundan öŋdin ki aġacda 4 taʿalluḳ dutmış idi. Yāḫūd dānede maḥbūb idi. Bu ḳorḳu yoġ idi ki her yil ile ve her şovuġ ile 5 bāṭıl olaydı. 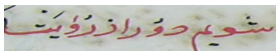 Ammā 6 şimdi ki aġac raḥmından ṭoġdı. Ve laṭīf cicek bağırdaġıyla ki şarıldı. Bir ṭıfıldur ki tāze 7 ṭoġmışdur. Sehl nesne birle bāṭıl olur. Pes eger anuŋ aḥvālını gözedib şarṭ ile riʿāyet olmayacaḳ 8 olursa nefs ḫod bu maḳāmda Ḥaḳḳ Taʿālā'nuŋ ilhāmāt-ı ẕevḳin bulmışdur. Ve ġayb ʿālemiyle 9 biliş olmışdur. Lā-cirem ḳorḳudur ki vesvese-i şeyṭānīye ʿucb u nefsānī ṣovuġ ile 10 ʿubūdiyyet aġacından belʿam gibi düşüb zīr u zeber ola. Pes Ḥażret-i ʿİzzet bu ḥālde 11 on bir and ile ḳasemiyād itmişdür. Te'kidden ötrü tā ki sālik ġāfil olmaya. Ve buyurdı ki "Nefse 12 perveriş virici felāḥ buldı." Yaʿni mülhimelik ciceginden muṭmainelik yimişine irişdi. 13 Ve eger terbiyetden maḥrūm ḳalsa ziyāna uġraya. Yaʿni ciceklik maḳāmında ṣolub ḳala. Hic 14 nesneye yaramaya. Niteki buyurdı 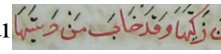 ve hic bir yirde 15 Ḥaḳḳ Taʿālā Ḳur'ān'da bu deŋlü ḳasem bir maḥlede ẕikir itmedi 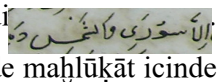 ẕikir 16 eyledi. Bunuŋ sırrı oldur ki hic nefs-i insānīden şerīf ve güzīde maḫlūḳāt icinde 17

(134b)

yoḳdur. Ḳacan kemāline irişse ve daḫı nefsüŋ hic bir maḳāmda bu nāz gülüŋi ve bu ḫaṭarı yoḳdur. İllā 1 mülhimelik maḳāmında vardur. Zīrā ki kendüden ḫalāṣ bulmışdur. Ve ilhāmāt-ı ġaybī ẕevḳin girü 2 bulmışdur. Pes mümkindür, maġrūr olub bu maḳāmı maḳām-ı kemāl iʿtiḳād eyleye. Nefs daġda 3 ġasıyla ve şeyṭān vesvesesiyle kendüye

ʿucb naẓarıyla baḳub iblīs vaḳt ola andan ol 4 ḳāt-ı laʿnet yiliyle cicek gibi ḳabūliyyet budaġı ucında meẕellet ṭopraġı üzerine düşe. Ve nefs 5 bunda ücünci keret bir daḫı ṭoġmaḳ gerek. Tā ki kemāle irişe. Evvel ṭoġduġı ol ki aġac gibi dāneden 6 ṭoġmaḳ gerek. Ve ikinc ol ki cicek gibi maḫlūḳat aġacınuŋ budaġından ṭoġdı. Tā ki ilhāmāt-ı 7 Ḥaḳḳ'ı bula. Pes ücünci ol ki yimiş gibi cicekden ṭoġmaḳ gerek. Tā ki tamām buḫte olub bu maḳāmda 8 kāmil ola. Zīrā ki her bir maḳāmda nefsüŋ ibtidāsı ve intihāsı var. Mülhimelik maḳāmında anuŋ 9 ibtidāsı oldur ki Ḥaḳḳ Taʿālā'nuŋ ilhāmāt-ı ẕevḳin kendüde girü bula. Her taḳvā ve fücūr 10 ki anuŋ başına gelür. Anı tanıya. Şöyle ki ḥaḳḳı bāṭıldan ve bāṭılı ḥaḳḳdan seçe. Andan şoŋra ḥaḳḳı 11 iḫtiyār idib aŋa mütābaʿat ḳıla. Ve bāṭıldan perhīz eyleye. Ḫoca ʿaleyhisselām bu maḳāmda 12 duʿā ḳılub aydur idi ki وَأَرِنَا الْحَقَّ حَقًّا وَارْزُقْنَا اتِّبَاعَهُ وَأَرِنَا الْبَاطِلَ بَاطِلًا 13 وَارْزُقْنَا اجْتِنَابَهُ- ibtidāda ḥaḳḳı ve bāṭılı görmek ve bilmekdür. Ve nihāyetde tevfīḳ ve ḳuvvet 14 bulmaḳdur. Bāṭılı terk idib ve ḥaḳḳa mütābaʿat itmege imdi nefs ṣıfāt-ı ẕemīmeden arınmayınca 15 ve göŋül diri olmayınca ṣıfāt-ı ḥamīde birle bu maʿni müyesser olmaz. Niteki buyurdı: مَوْتُوا قَبْلَ 16 أَنْ تَمُوتُوا- ve mürīd-i ṣādıḳa bu maḳāmda semāʿ ḥelāldur. Bir ḳac vecden biri ol ki cünki nefs 17

(135a)

ṣıfāt-ı ẕemīmeden oldı. Anuŋ ʿursın urmaḳ icün semāʿ urmaḳ gerek. Bundandur 1 ki ṣūfīlerüŋ ḳacan bir ʿazīzi fevt olsa anuŋ ʿursu icün semāʿ iderler. İkinc mübārek 2 lemekden örtüdür. Zīrā ki anuŋ maʿānī-i ġaybiyye birle ictimāʿı ve ülfeti ḥāṣıl olubdurur. Ve ṣıfāt-ı 3 ḥamīde birle ʿaḳd ẕāhir itmişdür. Pes iʿlān-ı nikāḥdan semāʿ-yı sünnet itdi ki أَعْلِنُوا 4 النِّكَاحَ وَلَوْ بِضَرْبِ دُفٍّ- bunda daḫı ancılayın sünnet oldı. Ücünci oldur ki cün nefse bir 5 göz ḥāṣıl oldı ki anuŋ ile ḥaḳḳı görür ve bir ḳulaḳ ki anuŋ ile ḥaḳḳı işidür. Ve ilhāmātuŋ ẕevḳin 6 bulub her nede gerekse cünbüşi ḥaḳḳ ṭarafına olur. Niteki buyurdı: الَّذِينَ يَسْتَمِعُونَ الْقَوْلَ 7 فَيَتَّبِعُونَ أَحْسَنَهُ Pes her ḳavul ki ḳavvāldan işidür bir ḫūş ṣavt 8 ṣūretinde ya bir mevzūn şiʿr libāsında ol ḳavuldan الست ḫiṭābınuŋ ẕevḳini 9 bulur. Ve ol ṣavt ile ve şiʿr ile ḥaḳḳdan yaŋa şevḳ anı cūşa getürüb cünbüş eyler. 10 Ve ol me'lūf vaṭanına ve maʿrūf otlaġına teveccühi ẕāhir olur. Pes anuŋ daḫı rūḥāniyyeti 11 ḳuşı vaṭan-ı aṣlısına ve ḥaḳīḳī yuvasına ḳaṣd ider. Ve cün diliye ki pervāz ide. 12 Ol beden ḳafesi ki rūḥ ḳuşunı anda ḥavāsuŋ biş bağıyla bağlamışlardur. 13 Anı ḳomaz ki uca. Cünki rūḥ ḫiṭāb ẕevḳin bulmışdur. Arām idib ḳarār 14 idemez. Pes ıżṭırāb idib ḥareket ider. Diler ki ḳafesi ṣıya. Tā ki kendünüŋ ol 15 maʿrūf ʿālemine

yitişe. **Beyt:** 16
Pes beden ḳafeşi rūḥa tābiʿ olub ḥarekete gelür. Raḳṣ ider. 17

(135b)

Raḳṣ ve ḥālet bunlaruŋ ḳatında ol ıżṭırāb idib ḥareket dirler. Niteki Şeyḫ buyurur: Ḳaddes-Allah rūḥa 1 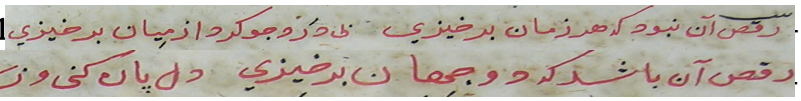 2 3

Raḳṣ ol degül kim her zamān aŋıcaḳ orasın Şu gerd-i derd gibi kim devr ide güllük yürisin 4
Pes raḳṣ bir ḥālet durur aŋa ʿalāmet bu durur Kevneyn-i ḳavvāla atıb cismiyle cāndan ṭursın 5

Cünki mürīd-i ṣāḥib riyāżet bu ḥālde ve bu maḳāmda ola. Vaḳt ola ki anuŋ ḫāṭırı def 6 ve bī-istimāʿına ola dürüstdür. İllā ol şarṭ ile ola ki Şeyḫ ḫiẕmetinde ola yāḫūd bir ṣoḥbetde 7 ki hem derd yārenler cemʿ olmış ola. Ve aġyār ṣoḥbetinden güci yitdükce perhīz eyleye. Meger ol 8 kişiler ki niyāz ile ve iʿtiḳād-ı tamām birle ḥāżır olalar. Ve ṣoḥbetde edeb ve ḥürmet riʿāyet 9 ideler. Hem revādur ve mürīd gerek kim semāʿda ḥareket-i tekellüf birle itmeye. Maʿniyi gizlü dutub 10 daʿvī-i terk eyleye. Ve her aḥvālda Ḥaḳḳ Taʿālā'nuŋ ilhāmātına muntaẓır ola. Tā her neyi ki 11 işleye ilhām nūrıyla işleye. ṭabīʿat ẓulmetinden işlemeye. Ve evvel emrde bu maḳāmda 12 aḥvālınuŋ ṣalā ṣalāḥın ve fesādın ilhām ile bilür. Ve vasaṭda Ḥaḳḳ Taʿālā'nuŋ işāretiyle bilür. 13 Ve āḫir nihāyetde kelāmıyla bilür. Pes farḳ-ı ilhām ile işāretüŋ arasında oldur ki ilhāmı 14 ẕevḳlü bir ḫiṭābdur ki Ḥaḳḳ'dan ḳalbe yitişür. Ammā ol anı bilmez ki Ḥaḳḳ'dandur. Ve işāret 15 bir ḫiṭābdur. Ẕevḳlü ki ḳalbe irişür. Ve hem anı bilür ki Ḥaḳḳ'dandur. Ve līkin remz ile 16 olur, ṣarīḥ olmaz. Ve kelām bir ḫiṭābdur. Ẕevḳlü ve hem bilür ve hem ṣarīḥ olur. Ammā nefsüŋ mülhime 17

(136a)

ligi maḳāmında kelām ẓāhir olmaz. Belki muṭmainelik maḳāmında ẓāhir olur ki 1 bu bir ṣarīḥ ḫiṭābdur ki nihāyetde ḥāṣıl olur ve mülhimelik maḳāmınuŋ nihāyeti oldur ki Ḥaḳḳ Taʿālā 2 nuŋ nūrı göŋlinde mütemkin ola. Tā her neye kim baḳa Ḥaḳḳ nūrıyla baḳa ki 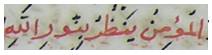 ol 3 vaḳtdan ki ilhām ẓāhir ola. Ol mü'minler ḫavāṣınuŋ mertebesidür. Tā ol vaḳtda degin ki Allah 4 nūrı göŋülde mütemkin ola. Andan ṣoŋra ʿavām-ı evliyānuŋ mertebesidür ki 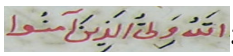 5 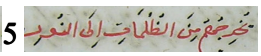
cünki bu maḳāma irişdi. Bu ṭāyifenüŋ kemāl-i maʿādıdur 6 ki muḳteṣirlerdür kim ʿālem-i ervāḥda ikinc ṣafda idiler. Şöyle ki Ḥaḳḳ Taʿālā'nuŋ elṭāf-ı nūr 7 ları ve faẓl-ı feyżānı evvelki ṣafa uġrayub ki enbiyā ve ḫavāṣ-ı evliyā ervāḥıdur. Andan gecib 8 ḥicāb ardından anlara daḫı irişür idi. Pes ikinc ṣafda her kişiye ne deŋlü nūr 9 yitişmiş ise anda

bunda da ol miḳdār mütābaʿat idib enbiyāya ve evliyāya saʿyı 10 ve ṭalebi ve ciddi ẓāhir olur. Niteki her ṣafda ıraḳlıḳ ve yaḳınlıḳ tefāvüti ve ṣaġlıḳ ve ṣol 11 lıḳ iḫtilāfı var idi baʿżı ervāḥuŋ baʿżısınuŋ üzerine. Pes anuŋ eṣeri her kişinüŋ 12 saʿyından ve ṭalebinden ẓāhir olur. Ve menzile irişüb ve ḳalmasında hem eṣer ider ve cün ikinc 13 ṣafda her rūḥ ki bir rūḥa daḫı muḳābil düşmiş ola. Evvelki ṣafdan ki enbiyā ve ḫavāṣ-ı evliyā 14 ervāḥıdur. Ve anuŋ ile münāsebet bulmış ola. Anda bunda daḫı hemān ol münāsebet üzerine 15 bu kişinüŋ ol peyġāmbere ya ol evliyāya irādet idib ziyāde maḥabbeti olur ḳalanlarından. 16 Niteki Ḫoca ʿAleyhisselām buyurdı ki الأرواح جنود مجندة فما تعارف منها - ائتلف وما تناكر منها اختلف 17

(136b)

Her ki anda birbirini bilmiş olsa ya ḳarşusında düşüb ya ḫod yanında düşmiş olsa ol 1 nisbetce bunda maʿrifeti ve ülfeti ve maḥabbeti birbiriyle ẓāhir olur. Ve eger ol şaḫs-ı biʿaynihi ṣūretde bulmasa 2 olur ki düşinde ya vāḳıʿasında görür. Ve andan meded yitişür buŋa. Pes mürīdlerüŋ irādeti meşāyīḫe 3 bu münāsebetüŋ netīcesidür ki anda birbiriyle olmış idi. Tā ki bunda ẓāhir oldı. Ve ammā bu ṭāyife 4 ki ikinc ṣaf ehlidür. Miṣālda anlaruŋ ervāḥ-ı toḫmını ḫurmā yimişne temṣīl itmiş idük gecen faṣılda. 5 Ve ḫurmānuŋ egerci ẓevḳi ve ḥalāveti dardur. Ammā ḳābındadur, cekirdeginde degül. İmdi bu aŋa işāretdür 6 ki bu ṭāyifenüŋ maʿādı egerci ucmaḳuŋ aʿlā-yı ʿilliyyīni olısar. Ve enbiyānuŋ ve ḫavāṣ-ı evliyānuŋ 7 egerci ḳonşusı bile olısar ki اولئك الذين انعم الله عليهم من النبيين والصديقين 8 والشهداء والصالحين līkin biʿaynihi anlar ve anlardan olmaz. Zīrā ki anlar ʿindiyyet maḳāmında 9 olurlar في مقعد صدق عند مليك مقتدر Ḫoca ʿaleyhisselām muṣāḥabet şerefini cemīʿ 10 mürīdlere ve muḥiblere işbāt iderdi ki المرء مع من أحب Yaʿni kişi neyi severse 11 anuŋla hem-ṣoḥbet olub bilā olısar. Ammā ehliyet iḫtişāṣınuŋ devletini sulṭān sūḫteye 12 işbāt eyledi k السلمان منا اهل البيت Yaʿni Selmān bizden ve bizüm ehl-i beytümüzden 13 dür. Ḫoca'ya (ʿaleyhisselām) mücerred muḥib olub hem-ṣoḥbet olmaḳ ḳandan ve anuŋ ehl-i beytinden olmaḳ 14 ḳandan imdi bu maḳāmuŋ şerḥi ve anuŋ beyānı olısar. Faṣl-ı mü'eḫarda İnşallah Taʿālā 15 والحمد لله رب العالمين الفصل الثالث في بيان معادن النفس الثابتين 16 وهي النفس المطمئنة Yaʿni ücünci faṣıl sābıḳlar nüfūsınuŋ maʿādını beyān ider kim ol nefs-i muṭmaīndür. 17

(137a)

قال الله تعالى يا أيتها النفس المطمئنة ارجعي إلى ربك راضية مرضية وقال النبي صلى الله عليه وسلم جذبة من جذبات الحق توازي عمل الثقلين 1 azīz men. Bilgil nefs-i muṭmaīn

diyü 2 enbiyā ve ḫavāṣ-ı evliyā nefsine dirler ki ʿālem-i ervāḥda, ṣaf-ı evvelde idiler. İmdi ḥaḳīḳatda 3 şöyle bilgil ki nefsi emārelik maḳāmından muṭmaīnlik maḳāmına irişmez. Tā Ḥaḳḳ Taʿālā'nuŋ ceẕebāt-ı 4 taṣarrufı ve şerīʿat kīmyāsı anuŋ ḥaḳīḳatını tebdīl itmeyince. Niteki buyurdı: إِنَّ النَّفْسَ 5 لَأَمَّارَةٌ بِالسُّوءِ إِلَّا مَا رَحِمَ رَبِّي Pes evvel emrde cemīʿ nüfūs emārelik ṣıfatıyla mevṣūf 6 olurlar gerek. Benī nefis olsun gerek. Velī nefis olsun. Andan ṣoŋra şerīʿat tertibiyle 7 iṭmīnān maḳāmına irişür ki cevher-i insānī istiʿdādınuŋ nihāyeti oldur. Andan ṣoŋra 8 ḫiṭābına lāyıḳ olur. Egerci ibtidāda rūḥı ʿālem-i ervāḥdan ʿālem-i ecsāda göndürseler gerek. 9 idi. Tā ki taʿalluḳ duta idi. Andan ol cemīʿ mülk-i melekūta anı seyr itdürdiler. Tā ki göklere ve yılduz 10 lara ve ʿanāṣıra uġrayub gecdi. Ve andan otluḳ ve ḥayevānlıḳ maḳāmına irişdi. Ve andan 11 ve andan daḫı gecdi. İnsāniyet mertebesi ki mevcūdātuŋ esfel-i sāfilīnidür. Aŋa yitişdi. 12 Niteki şerḥ olmışdur. Ve hem ثُمَّ رَدَدْنَاهُ أَسْفَلَ سَافِلِينَ- bu maʿniye işāretdür. Pes 13 ikileyin nūr-ı īmān vāsıṭasıyla ve aʿmāl-i ṣāliḥa yardımıyla yüzin ol maḳāma dönderür ki aʿlā-yı (geldügi) 14 ʿilliyīndür. Niteki buyurur: إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَ عَمِلُوا الصَّالِحَاتِ Ammā şöyledür ki mādām 15 ki ارْجِعِي إِلَىٰ رَبِّكِ ḫiṭābınuŋ ẕevḳini bulmaya. Muḥāl ola ki anda īmān nūrı ẓāhir ola. Ya ʿamel-i Ṣāliḥ 16 işleyü bile. Ve līkin nefsüŋ ol ḫiṭābaʿilmi ve maʿrifeti olmaz. Tā ki ol ḫiṭābı ḥis birle aŋlayu bile. 17

(137b)

Zīrā ol bir ḫiṭābdur. Sır ʿāleminden Ḥaḳḳ ceẕbesi ṣūretinde ki rūḥuŋ sırrına yitişür. 1 Ve nefsüŋ yüzüni emārelik ṣıfatından dönderüb īmānı ḳabūl idib ve şerʿi istiʿmāl itmek 2 lik maḳāmına irişdürür. Niteki يَا نَارُ كُونِي بَرْدًا وَسَلَامًا ḫiṭābı oduŋ sırrına irişdi od 3 anı bilmedin. Andan ṣoŋra od yüzüni muḥriḳlıḳ ṣıfatı ki yaḳcılıḳdur. Andan dönderüb berd selām 4 maḳāmına irişdürdi ki ḫunuŋ tekdür. Pes ol vaḳtdan ki nefs irciʿi ḫiṭābınuŋ taṣarrufıyla yüzüni 5 ṭabīʿatuŋ ol esfel maḳāmından ki emmārelikdür. Dönderür ol vaḳt rücūʿ itmiş olur kendüniŋ 6 maʿādına. Andan ṣoŋra kendüniŋ kemāl mertebesine yitişür ki maʿād-ı ḫāṣdur. Niteki buyurur: فَادْخُلِي 7 فِي عِبَادِي وَادْخُلِي جَنَّتِي bu cennet ki Ḥaḳḳ Taʿālā kendüye iżāfet itmişdür. Ḳalan cennetüŋ üzerine 8 şerefi ol ḳadardur ki Kaʿbe'nüŋ ḳalan mesācid üzerine şerefi olduġınlayın. Zīrā ki anı hem 9 kendüye iżāfet itmişdür ki beyti dimişdür. Ve bu bir ulū sırdur ki her kişinüŋ fehmi bu 10 maʿniye irişmez. Ve bu işāretüŋ beyānı ʿibārete sıġmaz. Geldük imdi emārelik adı nefse ol 11 maʿniyedür ki bedeninde emīr ola. Ve emāre lafẓı mübālaġadur emirden. Yaʿni ġāyet emir idici 12 ve ḥükmi gecici dimek olur. Ve anuŋ emri ve ḥükmi kendü ṭabīʿatına muvāfiḳdur. Ve Ḥaḳḳ emrine muḫālifdür. Pes 13 emīr oldı. Cemīʿ aʿżānuŋ üzerine

ḥükmi bu ki cümle aʿżā ṭabīʿatına muvāfıḳ iş işleyeler. 14 Ve hic Ḥaḳḳ fermānına baş indürmeyeler. Ve şerʿe muṭīʿ olmayalar. Böyle olıcaḳ mādām ki 15 nefs Ḥaḳḳ fermānına boyun virmeye. Ve şerʿe muṭīʿ olmaya. Hergiz emārelik ṣıfatından 16 ḫalāṣ bulmaya. Bu iki ṣıfat ki biri emāre ve biri māmūredür. Biri birinüŋ żıddıdur. Mādām ki 17

(138a)

emmāredür, māmūre olmaḳ mümkin degüldür. Yaʿni muṭīʿ olımaz. Ve cünki māmūre oldı. Yaʿni 1 muṭīʿ oldı. Şerʿe ol vaḳt emmārelikden ḫalāṣ buldı. Pes şerīʿat esrārınuŋ 2 birisi budur ki ḥaḳīḳatda ṭabīʿat alcaḳlıġından şerīʿat kemendinden özge nesne birle 3 ḫalāṣ bulub teraḳḳi itmek mümkin degüldür. Zīrā ki şerīʿatda Ḥaḳḳ ceẕbesi taʿbiye olmış 4 dur. Ve tabīʿat ẓulmetinden ḫalāṣ bulmaḳ nūrıyla müyesser olur. Niteki dimişler: وَيُضِلُّ مَنْ يَشَاءُ 5 وَيَهْدِي مَنْ يَشَاءُ ve her kime ki şerīʿat nūrı ki Ḥaḳḳ ceẕbesinüŋ ṣūretidür. Ve hem 6 raḥmetinüŋ sırrıdur. Desti-gīr oldı emmārelik varṭasından ḫalāṣ buldı. Ve her kime ki 7 desti-gīr olmadı ayruḳ nesne ile hic bulacaḳ degüldür ki أَلَمْ تَرَ إِلَىٰ رَبِّكَ görmez misin? 8 Ḫoca ʿaleyhisselām kemāl-i nübüvvet ve risāletde iken aŋa ne dirler idi ki إِنَّكَ لَا تَهْدِي مَنْ أَحْبَبْتَ 9 Yaʿni sen kendü ṭabīʿatuŋ dilegiyle hic kimseyi ṭabīʿat ḳuyusından ḳurtaracaḳ degülsin. 10 وَلَٰكِنَّ اللَّهَ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ Pes bizüm hidāyetümüz nūrı ki ceẕbenüŋ ḥaḳīḳatıdur. Ol 11 gerek tā ki cāẕibe-i ʿināyet birle ṭabīʿat ehlini alcaḳlıḳdan ḳapa ve ḳurbet yüceligine irişdüre 12 ki ارْجِعِي إِلَىٰ رَبِّكِ ve nefsi bu ḥāletde ki ارْجِعِي ceẕbesi taṣarrufıyla kendü merciʿine ve maʿādına 13 irişdürmek isteyeler. Evvel emirde ol cemīʿ muḫtelif ʿālemlerden ki gelib uġrayub gecmiş 14 idi. Girü girü aŋa uġrayub gecürmek gerek. Pes bu gelüb gitmekde ḥikmet oldı ki ol Ḥaḳḳ Taʿālā 15 üc yüz altmış biŋ ʿālemine muṭālaʿa ḳılaydı. Ve her ʿālemde bir genc ki taʿbiye olmışdur. Anı ala 16 ve bir sır ki anda emānet ḳomışlardur. Anı bile ki وَعَلَّمَ آدَمَ الْأَسْمَاءَ كُلَّهَا ʿilmiyle Ädem vaḳt ola. 17

(138b)

Egerci rūḥāniyyetüŋ ibtidāsında külliyātı bilürdi. Cüz'iyyātı bilmez idi. Ve ʿālim-i ġayb idi. 1 ʿĀlim-i şehādet degül idi. Cünki bu ʿāleme ulaşdı. Ve kendünüŋ terbiyetin buldı. Pes külliyātı 2 ve cüz'iyyātı buldı عَالِمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ oldı Ḥaḳḳ ḫilāfetinde. Zīrā ki ʿālem-i ervāḥda 3 Ḥaḳḳ Taʿālā'nuŋ ḫilāfeti muʿāmelelerine ḳudreti ve āleti yoġ idi. Bunda ki geldi ḳudret ve ālet kesb 4 idib ele getürdi. Ve ḫilāfet mertebesinüŋ kemāline irişdi. Ve ol vaḳt ki bu muḫtelif ʿālem 5 lere seyr idib uġrar idi. Her bir ʿālemden bir nesne ödünc alurdı. Ve anuŋ ṣıfatıyla ṣıfat 6 lanur idi. Ve hem kendüden bir nesne anda

dutunur idi. Girü dönüb rücūʿ itdügi vaḳt mādām 7 ki her alduġı burcı girü virmeye. Ve dutusın girü egmeye. Hergiz aŋa yol virmeyeler ki gecebile. 8 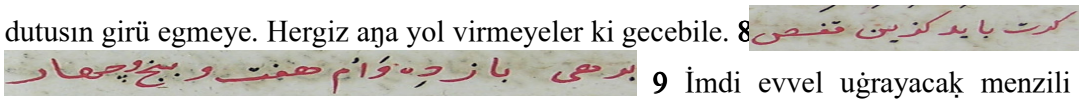 9 İmdi evvel uġrayacaḳ menzili ṭopraḳlıḳ menzilidür. Andan ḳadem ṭaşra başmaḳ gerek. Ve ol 10 dünyā menzillerinüŋ āḫir menzilidür. Rūḥuŋ bedene taʿalluḳ vaḳtında ve āḫiret menzillerinüŋ evvel 11 menzilidür. Rūḥ rücūʿ itdügi vaḳtda dünyādan bundandur ki cün nefsi ṭopraḳda ḳoyalar. 12 Aydurlar ki 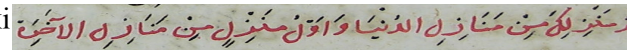 13 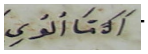 güc ile ve iḫtiyārsuz iledürler anda. Ammā iḫtiyār ile verici oldur ki sülūk ḳademiyle 14 dirliginde ṭopraḳlıḳ ṣıfatından gece, ṣūretinden degül. Zīrā ṭopraġuŋ ṣıfatı ẓulmet 15 ve küdūretdür. Ve keṣāfet ve ṣıḳletdür. Anuŋ ẓulmetinden cāhillik ve közsüzlük ḳopar. 16 Ve küdüret ḫāṣiyetinden taʿalluḳ bulub yapışmaḳ ve her nesneye ḳarışmaḳlıḳ ve tefriḳa ẓāhir 17

(139a)

olur. Ve keṣāfet ḫāṣiyyetinden bī-raḥimlik ve şefḳatsüzlik ḥāṣıl olur. Ve ṣıḳl-ı ḫāṣiyetinden 1 ṭabīʿat ḫasīslıġı ve himmetsüzlük ve alcaḳlıḳ ve ḫorluḳ ve kāhellik ve aġırlıḳ ẓāhir olur. 2 İmdi sālik bu cemīʿ ṣıfat-ı ẕemīmeyi ṭopraḳdan almışdur ödünc. Anda nice ṣıfat anuŋ yirine 3 rehn ḳomışdur. Biri kerem ve biri Mürvet ve biri fütüvvet ve ʿulüvv-i himmet ve rāfet 4 ve raḥmet ve şefeḳat ve ʿilm yiḳīn ve ṣafā ve ṣıdḳ ve cemʿiyet riḳḳat ve nūrāniyyet 5 ve ḫınnetdür. Pes dürüst sālik ṭopraḳlıḳ maḳāmından gece bilmez. Tā bu ḳamusın 6 red itmeyince ve kendü ʿālemine yol bulmaz. Ol ṣıfatlar ki andan getürüb bunda ḳomışdur. 7 Dutuya anı girü almayınca bile gitmeyince buncılayın üc ʿunṣūr daḫı ki su ve od ve yil nice ṣıfāt-ı 8 ẕemīme olmışdur. Ve anuŋ yirne ṣıfāt-ı ḥamīde rehn ḳomışdur. Ve daḫı göklerden ve 9 yılduzlardan ve ḳalan ʿālemlerden bularuŋ her birinden hem bunuŋ üzerine ḳıyās 10 eyle. Cünki cemīʿ burclarını vire ve ḳoduġı rehinleri ala. Ve kendünüŋ vaṭan-ı aṣlısına 11 yitişe. Anı ḫilāfet salṭanatında naṣb iderler. Niyābet ḫilʿatıyla ve siyādet 12 menşūrıyla cemīʿ ġaīb şehādet memleketinüŋ üzerine mālik ḳılurlar. Ve kāyinātuŋ zimāmını anuŋ 13 eline virürler ki 14 Cünki cemīʿ ıḳlīme pādişāh oldı. Her ne ki ol vaḳt ödünc almış idi, girü virmek icün 15 şimdi anuŋ mülki olur. Ve ol mālik olub anda taṣarruf ider. Ve Ḥaḳḳ Taʿālā'nuŋ niyābeti ve ḫilāfeti 16 birle cemīʿ ġaīb şehādet ʿālemlerin ḳullıġa dutub tevḥīd işiginde iḳrār itdürür anuŋ 17

(139b)

vaḥdāniyyete. 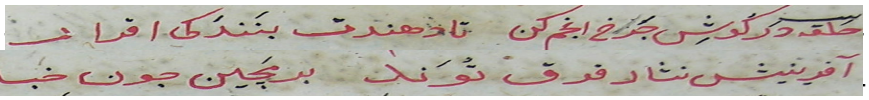 1

2

Carḫ-ı encüm gūşına ṭaḳ ḥalḳı iy merdigār Tā kim iḳrār ideler ḳulluġuŋa tā ki her ne ki var 3

Yaradılmış cünki farḳuŋ üzre olmışdur niṣār Dön himmetler gibi ḳayma niṣā iy nā-müdār 4

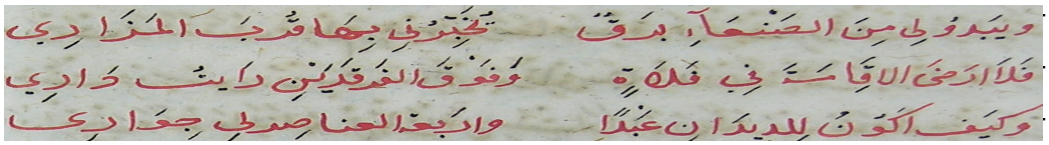 5

6

7

Baŋa bu nūr ṣanaʿādan görindi oldum uş şīẕā Yaḳīn oldı ki maḥbūbuŋ maḳāmı olısar pīẕā 8

Pes ayruḳ bu isizlikde iḳāmet nice dutam ben Cü farḳ u farḳ ideyin özde ḳuruldı taḫtumuz zībā 9

Ya nice ben esīr olam bu ḳurd u ḳuş yuvasında Cün dört ʿunṣūr baŋa ḳarşu iderler secde ber sīmā 10

Bu yola seyr idenler iki ḳısımdur. Bir sāliklerdür ve bir mecẕūblar. Mecẕūblar anlardur 11 ki anları ceẕbe kemendiyle ḳapalar. Ve bu maḳāmlara taʿcīl birle uġradub gecüreler. Pes ġalebe-i şevḳden 12 anlaruŋ artuḳ ḫaberleri olmaz. Yoluŋ aḥvāline ve maḳāmlarınuŋ maʿrifetine ve āfetleri keşf itmege yol 13 üzerinde ḫayr u şer ne var ise anı secmege ziyāde ʿilimleri olmaz. Lā-cirem anlar şeyḫlıġı muḳtedālıġa 14 yaramazlar. Ve sālikler anlardur ki anları ceẕbe kemendiyle iledürler. Ammā sükūnet ve āhestelıġla 15 iledeler. Tā ki her maḳāmuŋ dadını dada ve andan ḥaẓẓını ala. Ve ḫayr u şer ve ṣalāḥ ve fesād bunlaruŋ 16 aḥvālini yol üzerinde anlara ʿarża iderler. Vaḳt ola ki yolca ve gāh ola ki yolsuz iledeler. 17

(140a)

Tā ki bu ikisine ḫaberleri ola. Şöyle ki her cemāʿata delīl ve ḳulāvuz olmaġa yarayalar. Bu yoluŋ 1 ʿilmi ve maʿrifeti nihāyetsüz ve maḳāmları saġışa gelmez. Ve līkin her maḳāmdan bir çāşni 2 ve bir remz eydelüm. Tā ki yola seyr iden kişiye yolı bilmeklikde ve anuŋ ʿalāmetlerinde ve nişān 3 larında delīl olub hem muḥkem ola İnşāllah Taʿālā. İmdi şöyle bilgil ki sāliküŋ evvel emirdeki 4 seyri yitişür. Ṭoprakḫlıḳ şıfātına uġrayub vāḳıʿ olub gecer. Ve anuŋ icinde iken bunca 5 vāḳıʿ görür iniş yirler gibi. Ve bucaḳlar ve ḳuyular gibi. Ve hem görür ki ḳaraŋu yirden çıḳar. 6 Ḫarābelere ve depelere ve ṭaġlara uġrar. Ve hem görür ki keşāfet ve ṣıḳıl kendüden götürlür. Ve ḫiffet 7 ve leṭāfet ḥāṣıl olur. Andan ṣoŋra ikinc mertebede ṣulıḳ ṣıfatlarına uġrayub gecer. Sebze 8 ler ve murġuzarlar ve aġaclar ve ekinler ve aḳarṣular ve çeşmeler ḥavżlar ve deŋizler daḫı buŋa beŋzer 9 nesneler görür. Ücünci mertebedeki hevālıḳ ṣıfatlarına uġrayub gecer. Hevā üzerinde yürimek 10 ve ucmaḳ ve ilmek ve yücelere aġmaḳ ve dereler üstinden

ucub gecmek ve daḫı buŋa beŋzer nesneler görür. 11 Dördünc mertebedeki odluḳ ṣıfatlarına uġrayub gecer. Çırāġlar ve şemʿler ve meşaʿleler 12 ve yıldırımlar ve oddan ḫırmenler ve yanmaḳlar ve od şuʿleleri ve daḫı buŋa beŋzer nesneler 13 görür. Ve bişinc mertebede cünki gökler ṣıfātına güẕār ḳılur. Gökler üzerinde yürimek ve bir gökden 14 bir göge daḫı cıḳmaḳ carḫ döndürmek ve daḫı buŋa beŋzer nesneler görür. Altınc mertebede cünki 15 eflākuŋ melekūtına ve yılduzlar melekūtına güẕer ḳılur. Ve yılduz ve ay ve güneş ve envār daḫı buŋa 16 beŋzer nesneler görür. Yidinci mertebede cünki ḫayevāniyet ve sebuʿiyyet ṣıfatlarına uġrayub gecer. 17

(140b)

Her ṣıfat ki andan güẕer ḳılub gecse gerek. Behīmiyyetden, otlayıcılıḳdan ve yırtıcılıḳdan ol 1 nevʿ ile bir ḫayevān görür. Muḫtelif ḫayevānlardan eger kendüyi ol ḫayevānlara ġālib görse 2 ol ṣıfatlar üzerine ġālib gecmegi ʿalāmetidür. Ve eger kendüyi ḫayevāna esīr görse ya andan 3 ḳorḳsa ol ṣıfat ġālib olmaḳdur anuŋ nefsine. İmdi bu ki beyān eyledük. Biz henüz ol muḫtelif 4 ʿālemlerden bir ʿālemdür. Bāḳī nice biŋ ʿālem daḫı var ki sālik andan hem uġrayub gecmek gerek. Ve her 5 ʿālemde aŋa münāsib müşāhedeler ve vāḳıʿalar görinür. Ve gāh olur ki bir nevʿ vāḳıʿa nice maḳām 6 icinde ẓāhir olub görinür. Ve her yirde ol maḳāma münāsib bir maʿniye daḫı işāret olur. 7 Ve bu iḫtilāfları her kişi farḳ idemez ve tanımaz şeyḫ-i kāmilden özge. Ve cünki sālik vāḳıʿa 8 tanımasa pes vāḳıʿaya uġrasa baġlanur. Andan gecüb yol bulamaz. Lā-cirem şeyḫe nācārı 9 muḫtāc olur. Tā ki andan gecüre. Meṣelā uş odı sālik nice maḳāmda görür. Ve her bir maḳāmda 10 anuŋ bir ayruḳsı maʿnisi olur. Ol maḳāma münāsib vaḳt olur ki odluḳ ṣıfatına uġrayub 11 gecmekligüŋ nişānı olur. Ve gāh olur ki ṭalebi kerimliginüŋ nişānı olur. Ve gāh olur ki ġażab ṣıfatı 12 ġālib olmaḳlıġuŋ nişānı olur. Ve gāh olur ki ṣıfat-ı şeyṭanat ġalebesinüŋ nişānı olur. Ve gāh olur 13 ki ḳahır odı olur. Ve gāh olur ki heybet odı olur. Ve gāh olur ki şevḳ odı olur. Ve gāh olur 14 ki hidāyet odı olur. Niteki Mūsā peyġāmbere oldı ki 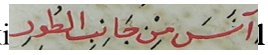 15 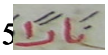 ve gāh olur ki maḥabbet odı olur. Tā ki Ḥaḳḳ'dan özgeyi yaḳar. Ve gāh olur ki maʿrifet odı olur ki 16 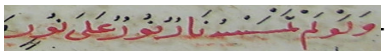 ve gāh olur vilāyet odı odı olur ki 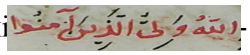 -17

(141a)

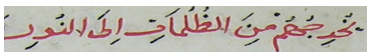 ve gāh olur ki müşāhede odı olur ki - 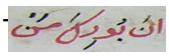 1 ve bundan ġayrı odlar daḫı olur. Pes buları farḳ eylemege şeyḫ 2 gerek ki ṣāḥib vilāyet ve ṣāḥib tecribe ola. Tā ki ʿalāmetleriyle ve delāletleriyle vilāyet 3 naẓarıyla anı temiz eyleye. Ammā cünki insānuŋ nüfūsı bu maḳāmlara güẕār ḳılmaġa başlaya. 4 Her nefs

kendü istiʿdādınca ve Ḥaḳḳ Taʿālā'nuŋ ʿināyeti miḳdārınca ol bir maḳāma irişür ki **5** ol aŋa müstaḥiḳ olmış idi. Ve bir mertebeye ulaşur ki ʿālem-i ervāḥda aŋa ehliyet **6** bulmış idi. Cünki nefsi levvāmelıḳ ve mülhimelik ve muṭmaīnlik maḳāmında bağlansa ḳalsa **7** aydur ki 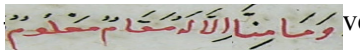 ve feryād ider ki 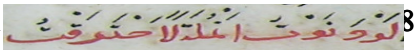 **8** Yaʿni bir barmaḳ ḳadarı yaḳın varursam yanaram dir. Zīrā ki her ḳuşuŋ maḳāmı ḳāf **9** ṭaġı ḳullesi olmaz. Aŋa sīmurġ gerek. Tā ki anda ḳarār ide. Ve her ḳuş şemʿ depesinde **10** yuva yapamaz. Aŋa bir dīvāne gerek. Dīvāne pervāne gerek. Tā ki anuŋ üstünde yurt duta. **11** Ve her murdār yiyüci pādişāhlar ḳolında ḳarār dutamaz. Aŋa bir şāhin gerek ki şāh **12** süvār ola. Tā ṭavus egerci cemāl-i kemāldedür. Ve bülbülüŋ egerci biŋ dürlü dāsıtānı **13** var. Ve ṭūṭinüŋ şeker gibi datlu dili var. Ammā bunlar şāh icün hüner idemezler. Ve līkin **14** teferrüce ve naẓāriye yararlar. Pes bir dīvāne pervāne gerek. Tā ki işe yaraya. Zīrā ki **15** ʿāḳıl hemān teferrüce yarar. Niteki şeyḫ buyurur: Ḳaddes-Allah rūḥel-ʿazīz **16** **17**

(141b)

1

Düşme bu duzaġa kim mestāne degülsin sen Devr itme bu odı kim pervāne degülsin sen **2**

Bizüm ḥarama maḥrem dīvāne olur her dem Cıḳ daşra ḥaramdan kim dīvāne degülsin sen **3**

İy cān u cihānum anları ki üns meclisinde nedīm ve ḳuds bostānında muḳīm olmaġicün yaratdılar. **4** İmdi aşḥāb-ı vuṣūl-ı viṣāl anlardur. Ve erbāb-ı faẓl-ı nevāl. Hem anlar bunda ʿİzzet ḳubbe **5** lerinüŋ altında gizlenmişlerdür ki 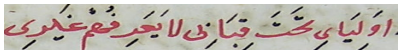 andan ayruḳ **6** anları kimse bilmez. Anlaruŋ ḥāli ḳarārsuz ve sözleri iʿtibārsuz ve per ü bālsuz **7** lardur ki - ol dervīşlerdür. 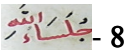 - **8** Ol dil dişlerdür - **9** Anlardan anlıḳlarını ceẕebāt kemendiyle almışlardur. Ve cemīʿ leẕẕāt-ı nefsānī ve şehevāt-ı **10** ḥayevānī ve murādāt-ı insānī anlaruŋ cān-ı dimāġında acı eylemişlerdür. Ve bir **11** meşrebden çāşni dadmışlardur. **12** Anlaruŋ göŋli her nesne ile ki kevneyni ve ḥāfıḳaynda vardur. Hergiz dolanub eglenmez. Girü anuŋ **13** ẕikriyle dolanur ki 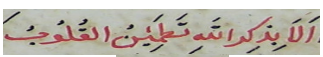 görmez misin ki sucı urmış kişi hem girü **14** sucı ayar. Anlar henüz şerābı ẕevḳiyle sermest ḳılmışlardur. - **15** - āyetin ḳāyināt üzerine oḳıyub urmışlardur. **Beyt:**

16 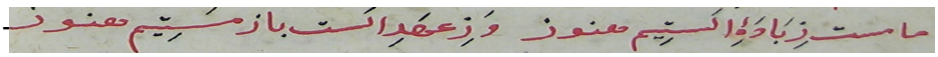 **17**

(142a)

1

Ezelde yarım elestden ḫumār olub gelürüz Bu sāz u söz ile uş zār u zār olub gelürüz **2**
Cün anda itmiş idük şāhid ile cemʿiyyet Anuŋ netīcesi uş tār u mār olub gelürüz **3**
Nicesin güşe-nişīn olavuz bu ṣavmaʿada Cü mest bī-ser ü pā bī-ḳarār olub gelürüz **4**
Ḳoduḳ bu virdi ve seccādeyi ve tesbīḥi Cü mey-perestler ile dest-i yār olub gelürüz **5**

Anlaruŋ maḳāmı hemīşe vücūd ḫarābātındadur. Ve anlaruŋ cāmı müdām-ı şühūd şerābıyla māl-ā- **6** māldur. Her ne ki sekiz ucmaḳ niʿmetidür. Ol bu meclisüŋ nuḳlı olımaz. Ve anuŋ cümlesin nefs-i **7** levvāmeye ve nefs-i mülhimeye ʿalef ḳılmışlardur ki 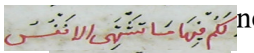 nefs-i muṭmaīne hic **8** anuŋ ile dolanmaz. Ve ol ḫūna iltifāt itmez. Aŋa ḫūnından **9** nevālesin gönderürler. 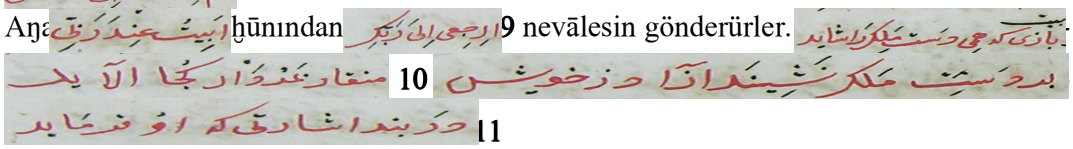 **10** **11**

Şu ṭoġan kim şāh ḳolına binüb fāyiḳ ola Nite minḳārı anuŋ her lecise lāyıḳ ola **12**
Şehsuvār olubanı ġayra naẓar ḳılmaya hic Ayāġı bağlu durub emrine key ʿāşıḳ ola **13**
Yoḳ yoḳ bu ne sözdür ol ḫażretüŋ **14** ḳuşları ṭoġanlıḳ mertebesine daḫı baş indürmezler. Zīrā egerci ṭoġan siyīrbāz **15** dur. Ḳanda yitişür pervāneye kim ol cānbāzdur. Ṭoġanuŋ işi şikār-cāndur. Pervāneye ne **16** kār-ı cāndur. Ṭoġan bir avcıdur ki ṣaydānda cān iletmez. Pervāne bir ʿāşıḳdur ki maʿşūḳa tuḥfe **17**

(142b)

cāndan özge iletmez. Cebrīl, Mīkāīl ol Ḥażret'üŋ şāhīnleridür ki av yirindedür. **1** Tenzīh ve taḳdīs ḳuşların şikār iderler ki cün av aŋa **2** irişdi ki cemāl-i ṣamediyyeti şikār iderler. Pes ḳandelerin ḳoltuġına ḳısıb ellerini avdan ve avcı **3** lıḳdan cekdiler ki **4** Pes anlara ayıtdılar: "Biz avlamaġı ezel avı yirinde duzaġıyla ḳurmışuz ve bu **5** duzaġa düşersevüz gerek ki 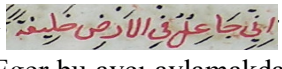 tā sine gösterevüz ki avcılıḳ nice **6** olur." Pes cümle ayıtdılar: "Eger bu avcı avlamaḳda bizden ögürdecek olursa ve bu meydānda daʿvi **7** ṭopunı maʿni-i cevgān ile ḳapa. Coḳ olursa ve bir şikār idecek olursa ki biz anı idemeyevüz. Cümlemüz **8** ḫiẓmet kemerin cān biline bağlayalum. Ve cānı göŋülden ilinde secde-i ʿubūdiyyet idelüm." **9** Ḥażret-i ʿİzzet'den ḫitāb irişdi ki zinhār anuŋ ol żaʿīf ḳanatlarına baḳıb ki - 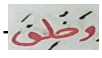 **10** 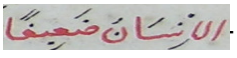 aŋa ḥaḳāret göziyle - naẓarın idib münkir ölmek ki benüm işüme **11** ḳarşu

gelürsiz. Ve kendü per ü bāluŋuza naẓar idib maġrūr ölmek tā ki şeyṭān gibi ḥażretümden **12** ırāḳ düşmeyesüz ki anuŋ per ü bālı ḥaḳīḳatda bizüz. Ve bizden özge anuŋ ḳanadı yoḳdur ki **13** وَحَمَلْنَاهُمْ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ ol bizüm perr ü bālumuz ile ucduġı icün yitişür. Bizüm ḥażretümüze **14** şeyḫ ḳuyed: جز دلست تو زلف تو ت انیست کشد جز پای تو سوی 15 جز دیدهٔ تو روی تو نتواند دید 16 تو ندانیست دویدا

Elüŋden özge el cāna senüŋ zülfüŋe irmez hic Ayaġuŋ olmasa özge ayaḳlar saŋa varmaz hic **17**

(143a)

Gözüm yüzüŋi görmege ṭamaʿ ḳılmaz anuŋ icün kim Senüŋ gözüŋden özge göz senüŋ yüzüŋ görmez hic **1**

Cünki nefs-i muṭmaīni الرحمن avın avlamaḳdan ötrü pervāz itdürdiler. Kāyinātı ṭavāf idib **2** cevlān iderdi. Bu yidi ıḳlimüŋ ṣaḥrāsında bir āhū bulmadı ki anuŋ cengālına yaraya ve sekiz ucmaḳ **3** hevāsında bir bir keklik görmedi ki minḳārına lāyıḳ ola. Niteki şeyḫ buyurur **beyt: 4**

باز ز بعدم پریدن از عالم باز تا بوکل پدرم دشیت صیدی بفرا ز 5
اینجا چو نیافتم کسی محرم راز زان جرکه درآمدم بدر رفتم باز 6

Bir şāhin idüm ki ʿālem-i ḳudsden irişdüm Av iletmek icün anda bu ṣaḥrāya yitişdüm **7**

Rāzum demege bulmadum kimse maḥrem Ol yolca ki geldüm yine aşlum ḳavışdum **8**

Şol dīvāne pervāne gibi ki cemīʿ kāyināta uġrayub gecdi. Ve yüzüni cemāl-i ṣamediyyet şemʿinüŋ **9** viṣāl-i odına dutdı. Ve kendünüŋ mecāzī varlıġına baş indürmedi. Kendü vücūdından melūl **10** olub ve cānından ṭoyub aydur idi شیخ فرماید قدس الله سرّه العزیز **11**

هر دم ز وجود خود ملالم کیرد سودای وصال آن جمالم کیرد 12
شکل نیست کپروانه چو کم سر کیرد شمعش بعنایت لطف هم بر کیرد 13
پروانه بخت جان فدا بر کف دست بس عشق کند که شمع در بر کیرد 4

Her zamān kendü vücūdumdan oluram dil-teng Dilerem ki ola vücūdum anuŋ ile yik-reng **15**

Gördi pervāne ki şemʿe per ü bāl oldı ḥicāb Varını yaḳmaġa şemʿ özde pes itdi āheng **16**

Bende pervāne ṣıfat özimi şemʿe yaḳayım Tā ki ol nār ṣıfat nūr ile olam nīreng **17**

(143b)

Ol hemān Ṣıfat olub gider idi. Tā ki yidi felekden ve sekiz ucmaḳdan öte gecdi. Cümle **1** melāīke muḳarribīn barmaġın taḥayyür dişiyle ışırıb aydurlar idi ki "ʿAcebā bu ne ḳuşdur ki **2** bu deŋlü żaʿf ile kendüye ẓulmı iḫtiyār eyledi." ki إنه كان ظلوما جهولا ve ol ḥāl diliyle anlara dir **3** idi: "Ben ol ḳuşam ki henüz yuvadan ucub beden ḳafaşına giriftār olmamış idüm ki **4** siz baŋa melāmet kemānından gümān oḳların atıb aydur idüŋüz ki أتجعل فيها من يفسد فيها **5** وَيَسْفِكُ الدِّمَاءَ ve kendü avcılıġuŋuza tekye idib daʿvi

ḳılurduŋuz ki ونحن نسبح بحمدك ونقدس 6 لكم Şimdi siz benüm avcı … temāşā ḳıluŋ. Ve ol fesād idib ḳan dökdügi teferruc eylen. Egerci 7 ben ḳan dökiciyem. Ammā kendü ḳanumı dökerem, dost işigi üzerine. Ve egerci fesād idiciyin. Līkin 8 kendü vücūdumı ifsād idib cemāl-i Ḥażret'e fidā ḳıluram. **Beyt: 9**

آن روز که دوختی مرا خلق وجود
چون رسمی را چه می کنی راست بدان
کفتند بطعنه مر تنا خلق وجود
من خون نیزم ولیکن از خلق وجود 10 11

Ol zamān ki ḳılduŋ iy şāh bize bu vücūd ḫil'at Saŋa ta'n urub didiler nedür işbu ṣun'i ḥikmet 12
Baŋa daḫı ḳan döküci didiler egerci ben līk Ururam vücūd bunın dökilür bu ḫūnı ḫilḳat 13

Ve ol hemān cevelān idib ṭaverān ider idi. Tā ki lā-mekān serḥaddine irişdi. Pes melāīke 14 ayıtdılar ki: "Ol mekāna ögrenmişdür. Lā-mekānda seyr idemez. Bunda anuŋ başı 'aciz dīvārına dıḳnub 15 düşse gerek. Nāçārı ve Ḥażret-i 'İzzet anlaruŋ sırrına nidā iderdi ki ألم أقل لكم إني أعلم 16 ما لا تعلمون henüz inkār ḳılıcın ḳınına ḳoymamışsız. Ve 'acz ḳalḳanın elüŋüze almamışsız. 17

(144a)

Ve ol cānbāz pervāne aydur idi ki "Anları daḳ dutma ki cāhil ü ma'zūr." **Beyt: 1**

در عشق تو از ملامتم ننگی نیست با ای خبران بزین سخن جنگی نیست 2
این شربت عاشقی هم هر کس را نداده است نامرد انرا درین قدح رنگی نیست 3

'Işḳuŋ icinde her kişi baŋa gelürse ġam degül Ṭa'nesi bī-ḫaberler göŋlüme hic elem degül 4
Şerbet-i 'ışḳ-ı nūş iden hem yine ehl-i derd ola Derdleri olmayanlaruŋ şerbet-i ġayr-ı semm degül 5

Cünki pervāne-i şem'-i celālī perdelerinüŋ ḥavālesine yitişdi. Bir şu'le-yi ḥācīb dikib pervāneye 6 göndürdiler. Tā ki men' ide pervāne. Cünki ḥācibi gördi hic pervāsı ḳalmadı. Fi iṭāl elini ḥācibüŋ 7 boynına bıraḳdı. Ol mecāzī ḳanadların ḥācibe baḫşiş ḳıldı. Ḥācib anı ḳabūl idib taṣarruf 8 odıyla yaḳdı. Cünki per ü bālı ḳalmadı tā ki uca. Lā-cirem من جاء بالحسنة فله عشر امثالها- ḳażiyye 9 since ol ḥācib ki şem'üŋ şu'lesiydi. Aŋa 'iväż-ı ḥaḳīḳī ḳanat bağışladı. Tā ki şem'üŋ 10 hüviyyeti hevāsında anuŋ sebebiyle cevlān urdı. Ve ol aṣlı ki aradan götürüb kendü varlıġını 11 ifsād itmek ile şem' varlıġına ḳacıb sıġındı ki ففروا إلى الله cünki kendüden ḳacdı, aŋa ulaşdı. 12 Ve ol yoḳluġı varlıḳda ḳarışdı. Lā-cirem ṭamu ḳorḳusı ve ucmaḳ ümīdi ol yurtdan gecdi. 13

این هفت سپهر را ز نو نشیم آخر
هم شد فدای تو می نوشایی ما وی دوست نوشا
وز حوض خ و فردوس گذشیم آخر
و ما نوشیم آخر 14 15

Ne felekden heft seyyāreden itdük seyrān Sekiz ucmaḳ idi ṭamu urduḳ cevlān 16
Bu senüŋ senligüŋ ile bu benüm benligüm uş Maḥv oldı aradan sen ben sen alan 17

(144b)

Pes ceẕbenüŋ ḫāṣiyyeti 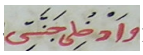 işāreti bu maʿniye yüz gösterür. İmdi şöyle bilgil ki bu **1** ṣıfat ol ṭāyife ṣıfatıdur ki ṣūrete olmazdan öŋdin 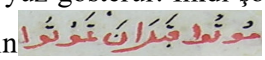 işāretiyle **2** mevt-i idād ile oldılar. Cünki olmazdan öŋ oldılar. Ḥaḳḳ Taʿālā anları ḥaşirden öŋdin diriltdi. **3** Ve anlaruŋ merceʿin ve maʿādın kendü ḥażretin ḳıldı ki 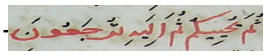 ṣūretde **4** ʿālem icinde otırmışlardur. Ve maʿnide sekiz ucmaḳdan gecmişlerdür. Ve ol yurtdan göcmişlerdür. **5** 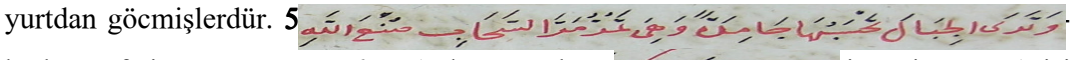 budur nefs-i muṭmaīnenüŋ **6** maʿādı ve maḳāmı 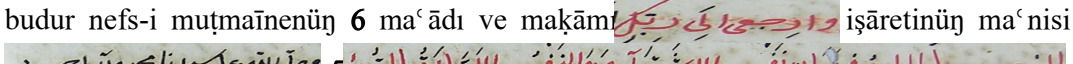 işāretinüŋ maʿnisi **7** Yaʿni **8** dördünci faṣıl eşḳıyā nüfūsınuŋ maʿādını beyān ider ki ol nefs-i emmāredür. 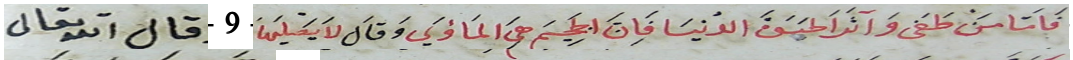 **9** **10** 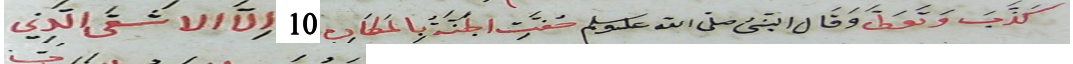 **11** Bilgil āḫiret yolına gidenler iki ṭāyifedür. Bir süʿedā ve bir eşḳıyā. Ve her ṭāyifenüŋ birer ḳademi **12** var ki ol ḳadem ile yürürler. Ve birer ṭarīḳleri var ki anuŋla seyr iderler. Ve her birinüŋ **13** birer maʿādı var ki ol ḳadem ile ol ṭarīḳ üzerine seyr idib ol maʿāda irişür **14** ler. Ammā süʿedā iki ṭāyifedür, biri ḫavāṣ ve biri ʿavām. Ol ki ʿavāmdur nefse muḫālefet **15** itmek ḳademiyle hevā-yı şehevātı terk itmek ile ṭāʿat ve fermān-ı şerīʿat ve mütābaʿat-ı sünnet **16** ṭarīḳince seyr idib ucmaḳ maʿādına ve anuŋ derecātına irişürler ki 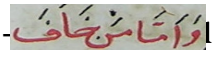 **17**

(145a)

ve ḫavāṣı ḳademiyle **1** ṭarīḳince seyr iderler maʿādına irişürler maḳāmına ki **2** niteki anuŋ şerḥi gecmişdür. **3** Ve ammā eşḳıyā hem anlar daḫı iki ṭāyifedür. Biri şaḳī ve biri eşḳā. Ümmet ʿāṣilerinüŋ **4** baʿżısıdur ki hevā-yı nefs muvāfaḳatında nābit olub ve Ḥaḳḳ fermānına muḫālefet itmekde **5** muṣirr olmışlardur. Ve şehevāt-ı nefsānī ve leẕẕāt-ı ḥayevānī ḳademiyle maʿṣiyet ṭarīḳince seyr **6** idib ṭamu maʿādına irişürler. Ve anuŋ derekātına niteki **7** ve Ḫoca ʿaleyhisselām bundan buyurdı ki ve bir **8** yirde daḫı buyurdı: Yaʿni buyurur ki **9** ümmetümi ṭamuya artuḳ ḳoyucı nesne ikidür. Biri aġzı ve biri fericdür. aġz ile ḥarām loḳma yirler. **10** Ve ḥalāl yimekde isrāf iderler. Ve fericle ḥarām şehevāt işlerler. Ve şehvetden ötrü **11** dür. Dürlü ẓulümde giriftār olurlar. Ve ammā eşḳā kāfir ve münāfıḳ ṣıfatıdur ki bir

kezden 12 yüzlerin dünyā ṭalebine ve anuŋ ḫoşluġına döndürmişlerdür. Ve ol behīme gibi cemīʿ himmetlerin 13 leẕẕetlere ve şehvetlere ve nefsānī ve ḥayevānī temettuʿāta ḫarc itmişlerdü 14 ve arḳaların dünyā ve dīn işlerine ve āḫirete ve āḫiret 15 yolına ḳılmışlardur. Ve ol bāḳī naʿīmi fāni tenaʿumuŋ yolına fidā ḳılmışlardur. Tamām dünyā 16 daḫı ellerine girmedi. Ve āḫiretden daḫı maḥrūm ḳalurlar k 17

(145b)

İmdi farḳ şaḳī ve eşḳā arasında oldur ki şaḳīnüŋ egerci 1 nefs-i şekāvete ve Ḥaḳḳ'a ʿāṣī olmaġa giriftārdur. Ammā göŋli īmānı ḳabūl itmek saʿādetiyle ve Ḥaḳḳ 2 fermānın teslīm itmek ile ḳarār idib dolanmışdur. 3 devletin ḥāṣıl itmişdür. Egerci ʿamelde 4 noḳṣānı vardur. Ve ḳatī ki Ḥaḳḳ Taʿālā ve ʿiydiyle ṭamuya gire k 5 6 Ammā kelime ve şefāʿatı anı anda ḳomaya, cıḳara. Niteki buyurur: 7 ve andan ḫalāṣ bulub maʿādına ve maḳām-ı aṣlısına irişe ki ucmaḳdur. Ḥadīṣ-i ṣaḥīḥde 8 gelür ki bir cemāʿatı ṭamudan cıḳaralar. Şol ḳara kömür gibi köyünmiş olalar. Ve anları nehrül-ḥayat 9 ırmaġında ṭalduralar. Etleri ve derileri bite. Yüzleri ayuŋ on dördi gibi ola. Ve alınlarında 10 yazılmış ola k Yaʿni bunlar Ḥaḳḳ Taʿālā'nuŋ āzādluları 11 dur. Ammā eşḳā oldur ki ṭamu icinde ebedī ḳala. Hic ḫalāṣ bulmaya ve anda kelimesinüŋ 12 nūrı olmaya ki tā ki anuŋ sebebiyle cıḳa. Ḫoca'nuŋ şefāʿatına ehliyeti olmaya. Pes bunuŋ gibi kişi 13 ebedī ṭamuda ḳala ki mü'mine vürūd ola kim 14 uġratmaḳdur. Niteki buyurur: ve līkin ṣalı olmaya. Ammā eşḳıyā ṣalı ola. 15 ki ve her ṭāyifeye ehl-i fısḳdan ve ehl-i küfürden ṭamuda anuŋ ʿameline 16 münāsib bir maḳām ve bir maʿād olur. Tefāvüt üzre bir nicesinüŋ ʿaẕābı artuḳ olur. Ve baʿżınuŋ 17

(146a)

azıraḳ olur. Niteki Ḫoca ʿAleyhisselām Ebū Ṭālib ḥaḳḳında buyurdı ki 1 Yaʿni Ebū Ṭālib ṭamunuŋ evvel derekesinde ola. Hemān Od üzerinde eli ve ayaġı 2 ola. Ve ṭamuda az ʿaẕāblu oldur ki elinden ayaġından artuḳ ʿużvı od üzerinde olmaya. 3 Ammā başı icinde ḳaynaya. Oduŋ issisinden ve münāfıḳlar ḥaḳḳında Ḥaḳḳ Taʿālā 4 buyurdı ki baʿżı küfrüŋ baʿżı

üzerine artuḳluġı 5 olur. Ve baʿżı nifāḳuŋ baʿżısı üzerine tefāvüti hem olur. Ve her birinüŋ bir muʿayyen yolı ve bir 6 āşikāre maʿādı ve maḳāmı vardur. Muḳallid kāfirlerüŋ bir dürlüdür maḳāmı ve muḥaḳḳiḳ kāfir 7 lerüŋ bir dürlü. Muḳallid kāfirüŋ ʿaẕābı yeynirek olur. Muḥaḳḳiḳ kāfir ʿaẕābından nitekim 8 ehl-i īmān ikidür, bir muḳallid ve bir muḥaḳḳiḳ. Niteki muḥaḳḳiḳ īmānınuŋ fażīleti vardur. Muḳallid 9 īmānı üzerine ancılayın muḥaḳḳiḳ kāfirüŋ ʿaẕābı ziyādedür muḳallid kāfirüŋ üzerine. 10 İmdi kāfir-i muḳallid oldur ki ol atadan, anadan işitmek ile bilmişdür küfri ki 11 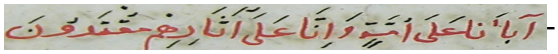 - anı ki şehir ehlinden ve atadan, anadan gördiler 12 ve işitdiler dürlü dürlü dīnleri. Anlara taḳlīd idib mütābaʿat itdiler. Ve ḫorluġ ile 13 anuŋ icinde ḳaldılar. Anlar ṭamunuŋ evvel derekesinde olurlar. Ve kāfir-i muḥaḳḳiḳ oldur ki atadan, 14 anadan taḳlīd birle bildi. Aŋa ḳanāʿat itmeye belki renc ceküb meşaḳḳat iḫtiyār 15 eyleye. Vere delīl ṭaleb ide anuŋ üzerine. Ve nice ʿömürler küfür ʿilimlerini taḥṣīl eyleye. Ve kitāb 16 lar ezberleye. Ve mücāhede ve riyāżete meşġūl ola. Ve taṣfiye-i nefse meşġūl ola. Tā ki fikrini ḫoş 17

(146b)

eylemek icün ʿaḳıl delīllerinüŋ icinde tā aŋa irişeler ki ṣānʿi nefy itmekde şübhelü delīllere 1 vāṣıl olalar. Yāḫūd ṣāniʿ-i nāḳṣı iṯbāt ideler ki ol muḫtār degüldür. Ve cüzviyyātı bilmez. 2 Ve mūcibdür ki cihān anuŋ eṯeridür. Ve ol müeṯṯirdür. Ve anuŋ taḳaddümi eṯer üzerine taḳaddüm-i ẕātī 3 dür, zamānī degül. Bundan maḳṣūdları oldur ki cihān ḳadīmdür. Ve fāni olacaḳ degüldür. Ve Ḥaḳḳ Taʿālā 4 cihānı yoḳ eylemege ḳādir degüldür. Ve bir ʿālem daḫı yaratmaġa ḳudreti irişmez, dirler: 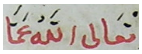 5 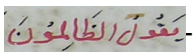 - ve buŋa beŋzer daḫı küfürleri şeyṭān anlara bezeyi virür. Ve nefs anlara ġurūr 6 virür ki kemāl-i ḥiḳmet ve kemāl-i maʿrifet bu maʿnīdedür. Ve her kişi ki bu iʿtiḳād üzerine degüldür. 7 Taḳlīd ehlindendür ve gözsüzdür, dirler. Tā ḥaddi ki Enbiyā'ya (ʿAleyhim Allām) taḳlīd idenlere 8 dil uzadurlar idi. Ve aydurlardı ki "Enbiyā ḥükemā idiler." Ve her ne ki didiler, ḥikmetden didiler. 9 Ammā cāhillere sözi anlaruŋ ḥavṣalasına göre ve fehimleri irdükce didiler. Anlara şöyle göster 10 diler ki biz Taŋrı'nuŋ resūliyüz. Ve Cebraīl bizüm ḳatumuza gelür. Ve Ḥaḳḳ ḫaberin getürür. Ve Ḥaḳḳ'dan kitābı 11 bize getürür. Ve ol kitāblar anlaruŋ sözleridür. Ve şerʿ aḥkāmını ḫalḳuŋ dünyevī maṣlaḥat icün 12 ḥikmet ḳānūnı üzerine anlar düzmişlerdür. Ve anlar ne ki ḫalḳa dirler, remz ki dirler idi. 13 Ve andan özge maʿni ḳaṣd iderler idi. Diyü ḫalḳa telḳīn iderler idi. Ve Cebraīl ʿaḳl-ı faʿālden 14 ʿibāret idi. Ve Mīkāīl ʿaḳl-ı müstefādan ʿibāret idi. Yaʿni ʿaḳl-ı gülden istifāża 15 idib ve maʿān-ı maḳūlı istifāde iderler idi. Ve

nefs-i müdrikeye ve nefs-i nāṭıḳaya ḫaber 16 virürler idi. Buncılayın bu cinsden nice fāsid ḫayāller ve şübheler ḳopardılar. Ve ḳalanlarınuŋ 17

(147a)

ḳoparmasını daḫı ḳabūl iderler. Zīrā ki kendü hevālarına muvāfıḳdur. Ve nefs ḫod aṣıl cibilletde 1 kāfir ṣıfatdur ki 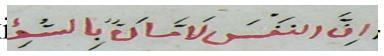 , cün bu şübühātı delīlleri ile ve ʿaḳlī bürhān 2 ile ḫalāyıḳ işitseler cān-ı göŋül birle ḳabūl iderler ki 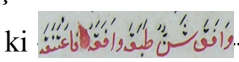 - 3 nice ki bu küfürlere iḳrār ziyāde ola. Nefsde dīni ve şerʿ üzerine inkār ziyāde olur. Pes küfre 4 iḳrār itmek ve dīne inkār itmek iki ḳadem oldı nefse ki ol ḳadem il - nuŋ nihāyetine 5 ṭamuda irişür ki 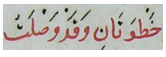 İmdi bu āfet bu gün Müslümānlar arasında 6 coḳ ẓāhir olmışdur ki nice ḫabīṯ nefslü bed-güherler bu ʿulūmuŋ taḥṣīline meşġūl olmışlardur. 7 Aŋa ʿilm-i uṣūl-i dīn diyü ad ḳomışlardur. Tā ki bir kişi anlaruŋ çirkin iʿtiḳādına ve fāsid 8 ʿamellerine ḫaberdār olmaya. İy nice ṭālibʿilimler ki gözsüzlerdür. Dīn ʿulūmında yāḫūd 9 ziyāde envār-ı yaḳinden nūrları yoḳdur. ʿİlim ṭalebi arzūsında sefere varurlar. Zaḥmetler 10 cekerler. Ve çirkin iʿtiḳād şūmından ve Ḥaḳḳ Taʿālā'nuŋ ʿadem-i ʿināyetinden bu felsefīlerüŋ 11 birisi ḳatına varıb meşġūl olurlar. Zīrā ki ekṣer menāsib hem müderris şimdi anlara 12 müfevveżdür. Ol nevʿ ʿulūmdan anlaruŋ ileyinde ʿarż iderler. Ve tedrīc ile ol küfür 13 leri ve şübheleri ol bī-çārelerüŋ naẓarına getürüb bezerler. Ve anlaruŋ göŋüllerinde ol ʿilim 14 taḥṣīlini ve ol küfre iʿtiḳād itmegi ki adını ḥikmet ve uṣūl ḳomışlardur. Datlu ve maḥbūb 15 ḳalurlar. Ve ol iş görmedüŋ. Miskīnleri ki ḫaḳāyıḳ-ı dīnden ve ehl-i yaḳīnüŋ maḳāmlarından 16 bī-ḫaberdür. Aŋa mübtelā ḳılurlar ve anlaruŋ nefsi aŋa maġrūr olub şöyle iʿtiḳād iderler ki muḥaḳḳiḳler olısaruz. 17

(148a)

Ve taḳlīden necāt bulısaruz. Ve cihānda ḫavāṣdan öliserüz. Belī muḥaḳḳiḳ öliserler 1 ammā küfürde ve hem taḳlīden ḫalāṣ bulısarlar. Ammā īmān taḳlīdinden ḫalāṣ bulısarlar. 2 Ve hem ḫavāṣdan öliserler. Ammā iblīs ḫavāṣından öliserler. Ve hem bī-çāre ʿāmı ve her 3 ki anlaruŋ birsiyle ṣoḥbet itse bunlaruŋ ol ölmiş nefsinden ve merdūd nefsinden 4 ol miskīnüŋ īmānında biŋ dürlü şek şübhet ve noḳṣān ve ḫalel ẓāhir olur. Ve coḳlar var 5 dur ki nefsleri ol küfürlere müsteʿid olub mücerred taḳlīd birle ol küfürleri ḳabūl 6 iderler hic delīlsüz. Ve bir kezden İslām dāyiresinden cıḳarlar. Ve hic pādişāhuŋ 7 dīni derdi cān-ı etegin dutmaz ki bu āfetleri defʿ itmekde cehd ideler. Ya bu ḫaleli cebr 8 ideler. Ve bu āfetler vāḳıʿ olalı sehl zamāndur ki ẓāhir olub şāyiʿ oldı. Ve ḳuvvet dutdı. 9 Ve illā evvelki ʿaṣırlarda hic kimsenüŋ ol ṭāyifeden zehresi yoġ idi. bu cinsi

āşikāre 10 ḳılaydı. Ve hemīşe kendü küfürlerini gizlü dutarlar idi. Zīrā ki dīn ehli icinde menʿ idiciler. 11 Ve zāhidler çoġ idi. Ve pādişāhları dīndār idi. Dīni bunuŋ gibi cepellerden ḳılıcla saḳlar 12 idi. Tā bu vatḳa degin belki bir ḳac nice meşhūrlarını bularuŋ dutub ḳatil itdiler. Ve anı cihād u 13 ekber diyü iʿtiḳād itdiler. Şimdiki vaḳtda müttaḳiler az ḳaldı. Tā ki dīn ġuşşasın yiye 14 ler idi. Ve bu cins ḫalellerini pādişāhlara ʿarża ideler. Tā ki anlar anuŋ defʿine meşġūl 15 ideler idi. Lā-cirem ḳorḳudur ki bu aġızda ḳalan ḳīl ü ḳāl daḫı ortadan götürle. İki cihān 16 ṭolu küfür ola. Hic Müslümānlıḳ ḥaḳīḳatı göŋüllerde ḳalmaya. إلا ما شاء الله احكم بقاء إنا لله وإنا إليه راجعون 17

(148b)

بقضاء الله تعالى Ammā nifāḳ hem ol daḫı iki dürlüdür, islāmda nifāḳ ve küfürde nifāḳ. Ammā 1 islāmda nifāḳ oldur ki Ḫoca ʿaleyhisselām ḥadīṯ-i ṣaḥīḥde beyān itdi k إنما المنافق من كان فيه ثلاث 2 منافق ومن كانت فيه خصلة منها ففيه خصلة من النفاق حتى يدعها وإن صام وصلى وزعم. 3 أنه مسلم إذا حدث كذب وإذا وعد أخلف وإذا اؤتمن خان buyurur. Yaʿni üc ḫaṣlet 4 vardur. Kimde ki ol üci olsa tamām münāfıḳ olur. Ve hem kimde anuŋ birisi olsa münāfıḳlıġuŋ üc baḫşdan 5 biri anda olur. Tā ki anı terk idince bu ṣıfat ile mevṣūfdur. Egerci ol kişi namāz ḳılub oruc 6 dutar ise ve aydursa ki "Men müsülmānam." Ve ol ḫaṣletler oldur ki ḳacan söz söylese yalan 7 söyleye. Ve ḳacan vaʿde ḳılsa ḫilāf ide. Vaʿdeye ve ḳacan aŋa emānet ḳosalar ḫiyānet ide. 8 Ve bir rivāyetde daḫı iki ḫaṣleti daḫı nifāḳdan saymışdur ki إذا عاهد غدر وإذا خاصم 9 فجر Yaʿni eger ʿahd itse ol ʿahdı buna ve eger bir kimse ile ḫuṣūmet ḳılsa fuḥuş söyleye. 10 Saŋa bu muʿāmeleler ehl-i İslām nifāḳındandur. İmdi ḥaḳīḳatda bu ḥadīṯler vaʿīd 11 dür. tehdīdde ehl-i islāma. Zīrā ki az kişi bu ṣıfatlardan ḫalāṣ bulur. Ve Ḫoca ʿAleyhisselām 12 duʿālarda buyurdı ki اللهم إني أعوذ بك من الشقاق والنفاق وسوء الأخلاق. Pes 13 bizüm üzerimize vācibdür ki bu duʿāyı vird idib mülāzemet idevüz. Ve ammā küfürde nifāḳ 14 niteki bu felsefīler ve dehrīler ve ṭabāyiʿler ve tenāsüḫīler ve ismāʿīliyyiler ve mübāḥīler iderler. 15 Müsülmānlaruŋ arasında olurlar ve anlara dirler ki biz müsülmānuz. Ammā iʿtiḳādları ol 16 küfürlere ve müşebbihlere olur ki didük cünki kendü yārenlerine irişeler. İʿtiḳādlarını āşikāre ḳılurlar. 17

(149a)

Ve aydurlar ki "Biz bu muḳallidleri istihzā idib masḫaraya dutaruz. Ḥaḳḳ Taʿālā anlaruŋ aḥvālinden 1 ḫaber virür ki وإذا لقوا الذين آمنوا قالوا آمنا وإذا خلوا إلى شياطينهم قالوا إنا 2 معكم إنما نحن مستهزئون الله يستهزئ بهم ويمدهم في طغيانهم يعمهون - ve her kāfir 3 ki küfrin gizleye. Ve müsülmānlıḳ daʿvisini ḳıla. Dil ile hem bu cümleden olur. İmdi

münāfıḳlaruŋ maʿādı **4** ve maḳāmı oldu ki Ḥaḳḳ Taʿālā buyurdı: إِنَّ الْمُنَافِقِينَ فِي الدَّرْكِ الْأَ- **5** Pes İslām devletinüŋ ḳaderin kim bilür. Ve ol niʿmetüŋ şükrüni kim ödeyü bilür. **Beyt: 6** - 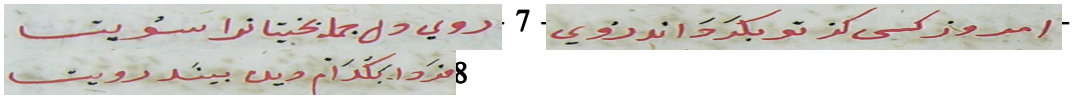 **7** - **8**

İy ki muḳbil ḳullara sinüŋ maḥalleŋdür mezār Cümle baḫt ehli yüzin saŋa dutar leyl ü nehār **9**
Ol kişi ki döndere yüzüni senden bu gün uş Yarın ol ne göz ile yüzüŋ görüb duta ḳarār **10**

Bu deŋlü āfetler ki Ādemī'nüŋ yolında ḳomışlardur. Ve bunca belālar birle kim anı mübtelā ḳılmışlar **11** dur. Eger Ḥaḳḳ Taʿālā'nuŋ ʿināyeti naẓarı aŋa desti-gīr olmayacaḳ olursa ol dünyā duzaġı ki **12** 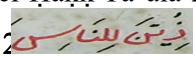 bezekleriyle bezenmişdür. 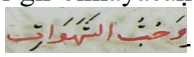 bendleriyle muḥkem baġlanmışdur. Andan **13** nice ḫalāṣ bula. Ḫuṣūṣā başdan başa bu duzaḳ idi. dāne ile ḳurılmışdur ki birinden **14** iḫtirāzı mümkin degüldür. Niteki buyurur: 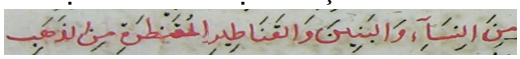 **15** 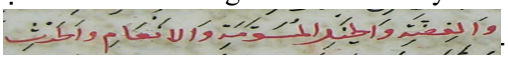 Ādem'i (ʿaleyhisselām) bu deŋlü şerefiyle ve **16** mertebesiyle bir dāneden artuġından menʿ itdiler ki 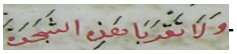 cünki yıġlınmaḳ tevfīḳī **17**

(149b)

aŋa refīḳ olmadı. ʿİsyān ve nisyān duzaġınuŋ icinde giriftār oldı ki 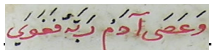 **1** ve ḳatī Ādem'e tevfīḳ refīḳ oldı. Dünyā ki aŋa duzaḳ idi. Andan bir kelime sebebiyle ki 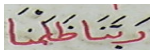 **2** dur. Ḫalāṣ buldı. Andan 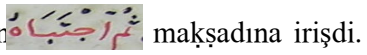 maḳṣadına irişdi. Bir sāʿat Ḥaḳḳ'uŋ luṭfı, mededi Ādem'e **3** az oldı. Yidi ol behişt ki gāmgāh idi dāmgāh oldı. Yaʿni bostān iken zindān oldı. **4** Ve cünki Ḥaḳḳ luṭfı aŋa meded irişdi. Dünyā ki dāmgāh idi gāmgāh oldı. **Beyt: 5**

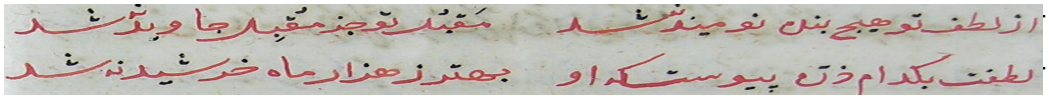 **6**
7

Her ẕerre ḳalmadı hic luṭfuŋdan imdi nevmīd Kim ki itdi saŋa iḳbāl maḳbūl ḳıldı cāvīd **8**
Ol ẕerreye ki sinüŋ nūruŋ yitişdi iy şāh Reng itdi aŋa cümle istāre-i māh-ı ḫurşīd **9**

Ve ḥaḳīḳatda her zencīr ve bend ki şaḳīleri ve eşḳāları bu dünyā duzaġında anuŋ ile **10** baġladılar. Anuŋ yidi metāʿıdur ki ve her dereke ṭamu dereke **11** lerinden ki bu ṭāīf icün düzmişlerdür. Dükelisi **12** dükkānınuŋ sermāyesidür ki yidi ḳapu olmışdur ṭamuya. Niteki buyurur: 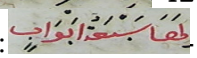 **13** ve ol yidi tarīḳ ki envāʿı şehevātdan ḳopar. Bu derekeleri anuŋla ḳabladılar ki **14** 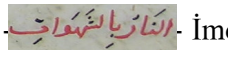 İmdi bu yidi şehvetüŋ toḫmını insānuŋ yidi aʿżāsında ekdiler. **15** Ve biş ḥissi ol toḫmı terbiyet itmekcün üzerinde ḳodılar. Tā ol on biş yıla degin **16** her

toḫmuŋ aġacı üzerinde bir şehvet yimişi ẓāhir oldı. Andan ṣoŋra ṣāḥib şerʿi göndürdiler. **17**

(150a)

Tā ki her aġacuŋ ḫāṣılından ʿāşir olub ʿöşür ala. Ve her bir ʿuẓva bir sücūd ḫarāc ḳoya. Niteki **1** buyurur: Lā-cirem yidi ʿuẓvuŋ üzerine yidi secde vācib ḳıldı. **2** Ve buyurdı ki ol aġaclaruŋ yimişlerini āḫiret toḫmını idinüŋ ʿubūdiyyet yirinde şerīʿat eliyle secün **3** ki 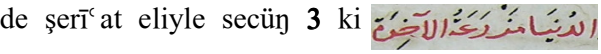 İmdi Ḥaḳḳ Taʿālā'nuŋ ʿilletsüz ʿināyeti bir ṭāīfeyi ol perdeledügi vaḳtda **4** anı derecāt ṭarafına sürdi ki zimāmıyla 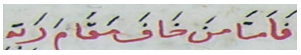 **5** ṭarīḳince 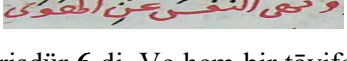 ḳademiyle 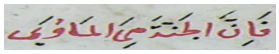 maʿādına ve maḳāmına irişdür **6** di. Ve hem bir ṭāyife-yi ʿizzet-i müteʿāli saṭvesinden bī-pāk olub hem yaradılduġı vaḳtuŋ evvelinden **7** derekāt cihetine sürdi. ḳahrınuŋ kamcısı birle yolınca **8** 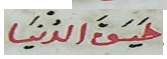 ḳademiyle maʿādına ve maḳāmına yitürdi ki 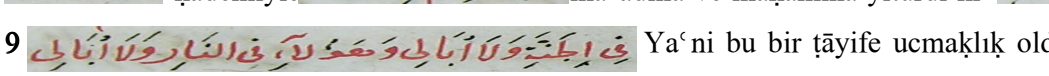 **9** Yaʿni bu bir ṭāyife ucmaḳlıḳ oldı. Baŋa ne aṣṣı **10** ve bu bir ṭāyife ṭamuluḳ oldı. Baŋa ne ziyān eger anuŋ ʿināyeti degül imisse. Pes ḳahrı kemendinden **11** ve mekri zencīrinden anuŋ nite necāt bulına idi. Ve anuŋ ṭılsımı aʿżamınuŋ baġları ḳankı ḳuvvet ile **12** şaşıla idi. **13** **14**

Sen gerek kim işbu yolda öz özüŋden ṭoyasın Cān-ı tenden vaz gelib dilber yolına ḳoyasın **15**

Her adımda biŋ duzaḳ artuḳ ola bu yolda pes Bendleri merdāne öz tā bunda sırlar ṭuyasın **16**

İmdi sülūk itmek temennāsınuŋ sevdāsı pādişāhlar ve mālikler başına lāyıḳdur. Zīrā ki her gedā vü **17**

(150b)

bī-nevānuŋ elinden ayaġından bu feṭḥ-i aʿẓam nice ẓāhir olsun. Ammā bu deŋlü var ki eger **1** iblīs taṣarrufından ḫalāṣ bulmaḳ olursa bunuŋ ile olur ki İslām lībāsıyla ve hem īmān ḫilʿatıyla **2** bu cihāndan cān iledüb ḳurtarasın. Īmānı şeyṭāna virmeyesin. Tamām devlet **3** budur. Ve müstedām-ı niʿmet hem bu 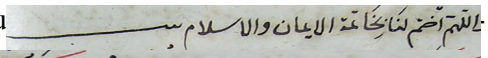 **4**

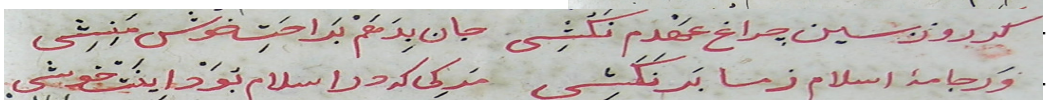 **5** **6**

Eger soŋ demde īmānum çerāġın itmeseŋ bāṭıl Ṣafā vü ẓevḳ ü şevḳ ile virem ben cān ḫāṣıl **7**

Eger bu niʿmet-i İslām icinde ben olurusam Yiter bu menzilet baŋa ḫoş oldı mertebem kāmil **8**

Ammā ḥikmet ne idi. Öldürmekde dirilikden ṣoŋra ve girü diriltmekde öldürdükden ṣoŋra **9** tā ki ol ġāfil ser-keşteye cevāb ola ki dimişdür. **Beyt: 10**

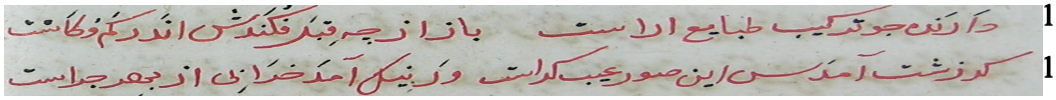
11
12

Bu ebyātuŋ tercümesi kitābuŋ evvelinde ẕikir olmışdur. Kelām-ı ḳabīḥ olduġicün tekrārını **13** lāyıḳ görmedük. Bu maḥlede bu kelāma cevāb ister isen işitgil. İmdi bilgil ki Ādemī'nüŋ **14** biş ḥāleti vardur. Evvel ḥāleti ʿademdür. Niteki buyurdı: 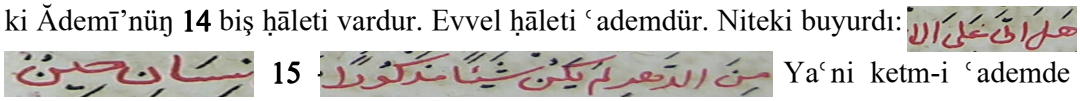 **15** Yaʿni ketm-i ʿademde insānuŋ Ḥaḳḳ ʿilminde vücūd-ı ʿilmisi **16** var idi. Ammā kendü vücūdını bilmez idi. Ve kendüyi ẕākir degül idi. Ve hem kendünüŋ meẕkūrı **17**

(151a)

degül idi. İkinc ḥāleti ʿālem-i ervāḥda mevcūd olmaḳlıġıdur. Niteki buyurdı: 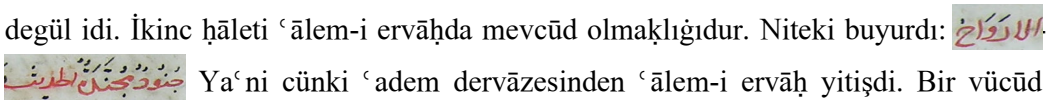 **1** Yaʿni cünki ʿadem dervāzesinden ʿālem-i ervāḥ yitişdi. Bir vücūd **2** anda ḥāṣıl itdi. Bu keret kendü vücūdını ve ġayrı vücūdını bildi. Ve hem ẕākir ve meẕkūr **3** oldı. Ücünci ḥālet rūḥ ḳālıba taʿalluḳ dutduġı ḥāletdür. Niteki buyurdı: 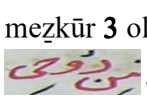 **4** Dördünci ḥālet rūḥ bedenden müfāreḳat itdügi ḥāletdür. Niteki buyurdı: **5** Bişinc ḥālet-i rūḥ bedene girü gönderüb iḥyā itdügi ḥāletdür. Niteki **6** buyurdı Ve bu biş ḥālet insāna żarūrī gerekdür. Tā ki Ḥaḳḳ **7** Taʿālā'nuŋ ḥikmeti bu mevcūdātı yaratmaḳda ḥāṣıl ola kim 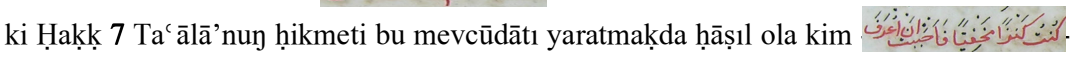 **8** Pes evvel ḥālet ʿadem gerek. Tā ki ʿālem-i ervāḥda cün aŋa vücūd ḥādiṣ olub **9** ẓāhir ola. Ol kendü varlıġını bile ve kendünüŋ ḥudūṣına ʿālim ola. Eyle olsa lāzım gelür ki kendü **10** ve ṣāniʿinüŋ ḳadīmlıġını bulub ʿārif ola. İkinc ḥālet ʿālem-i ervāḥda vücūd gerek. **11** Tā kim ʿālem-i ecsāda ulaşmazdan öŋdin Ḥaḳḳ Taʿālā'nuŋ şühūdī ẕevḳini vāsıṭasuz **12** bula 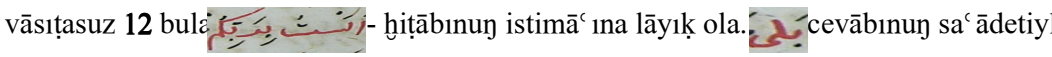 - ḫiṭābınuŋ istimāʿına lāyıḳ ola. cevābınuŋ saʿādetiyle mesʿūd ola. **13** Cünki mükāleme devletini vasıṭasuz bula. Ḥażretden ḥażret-i rübūbiyyeti ʿālem-i ecsāda **14** girü bile bilür. Ve ol ṣıfātlar ki ẕātīdür. Mürīdlik ve mütekellimlik ve semīʿlik ve başīrlik **15** ve ʿālimlik ve ḳādirlik gibi. Ve daḫı özge kim vardur bularuŋ gibi. Ḥaḳk Taʿālā bu ṣıfatlar ile **16** bunda bile bilür. Ve eger anuŋ ʿālem-i ervāḥda vücūdı olmasa idi bedene gelmezden öŋdin bunda ol **17**

(151b)

ẕātī ṣıfatlaruŋ tamām maʿrifeti ḥāṣıl olmaz idi. Ve daḫı bu cesed ʿāleminde ikileyin rūḥāniyyet **1** ṣafāsına irişmez idi. Tā ki mükāleme-i Ḥaḳḳ mertebesi ḥāṣıl olaydı. Zīrā ki bu nesne ṣemerātı **2** dur. Ol toḫumlaruŋ eger ol ʿālemdeki bidāyetdür. Bu toḫumlar

ekilmese idi bundaki nihāyetdür. Hic 3 ṣemerāt ḥāṣıl olmaz idi. Üçünci ḥālet rūḥuŋ bedene taʿalluḳ bulmaḳ gerek. Tā kim kemālāt 4 maʿrifet āletlerini kesb ide ki bu iki ʿālemüŋ külliyātın ve cüz'iyyātın ol āletler ile 5 ḥāṣıl ide bilür. Ve Ḥaḳḳ Taʿālā'yı Rāzıḳlıḳ ṣıfatıyla ve Raḥmānlıḳ ve Raḥīmlıḳ ve Ġaffārlıḳ 6 ve Settārlıḳ ve Münʿimlik ve Muḥsinlik ve Vehhāblıḳ ve Tevvāblıḳ ṣıfatıyla bu ḥāletde 7 bile bilür. Ve rūḥı terbiyet itmekde bu āletler mededi̇yle yitişilür. Maʿrifet maḳāmlarına 8 şunuŋ gibi maḳāmāt ki ʿālem-i ervāḥda bu āletsüz ḥāṣıl olmaz idi. Müşāhede gibi ve 9 mükāşefāt ve ʿilm-i ledünnī gibi. Ve dürlü dürlü tecelliyātı ve taṣarrufātı ceẕebāt gibi ve Ḥaḳḳ 10 Taʿālā'ya vāṣıl olmaḳ gibi ve nice maʿrifetler ki her birinde birer şemme ẕikir eyledük idi. Anlar 11 bu ḥāletde ḥāṣıl olur. Dördünci rūḥ bedenden müfāreḳat itmek ḥāleti gerek. 12 İki vecden biri ol ki rūḥ bedene muṣāḥib olmaḳdan bunca televvüṣ ḥāṣıl itmişdür. 13 Ol nesne bu ḥāletde tedrīc ile götürilür. Ve ol üns ki cismānī nesne ile ḥāṣıl 14 bulmış idi. Andan zāyil olur. Ve ikileyin rūḥāniyyet 15 ṣafāsına irişür. Ammā bu maʿni süʿedā ervāḥına olur ki anlar yaradılışuŋ 16 ḥulāṣasıdur. Ve andan ṣoŋra ol ṣıfatlar ki ḳālıb sebebiyle ḥāṣıl itmiş idi. 17

(152a)

Bu keret ḳālıb zaḥmetinsüz ol ṣıfatları Ḥażret-i ʿİzzet'den kesb idib ḫor 1 dār olur. Ve ḫalḳiyet küdūretinden āzād olur. İkinc vech oldur ki ol āletler ki kesb itdügi maʿārifden 2 bir ẕevḳ daḫı ḥāṣıl eyleye. Āletler zāyil olduḳdan ṣoŋra ki ʿālem-i ervāḥda ol ẕevḳi bulmamış 3 idi. Zīrā ki ol ʿālemde anı idrāk itmege āleti yoġ idi. Ve bu ʿālem-i ecsāmda daḫı ol ẕevḳi 4 yoġ idi. Zīrā ki aŋa irişen ẕevḳ ü maʿrifet ḳālıb ḥicābınuŋ ardından ḥāṣıl olur idi. 5 Şimdi ḳālıb zaḥmetinsüz bir ẕevḳ daḫı ḥāṣıl olur. Şol yimiş gibi ki aġacuŋ üzerinde 6 ola yaş üzüm ve zerdālu gibi. Mādām ki aġac üzerinde ola. Bir dürlü ẕevḳi vardur. Ve cünki 7 aġacdan keseler ve bir müddet güneş naẓarında ḳoyalar. Tā ki güneş naẓarı terbiyet ile ol yaş 8 üzümi mevīz eyleye. Ve zerdāluyı ḳurıda. Ol vaḳt anuŋ bir dadı daḫı olur ki öŋdin ol yoġ idi. 9 Egerci aġac üzerinde güneş naẓarın bulub terbiyet irişür idi. Ammā bu deŋlü var ki mādām 10 ki ḳademin aġac üzerinde başmış idi ol aġaclıḳ ḫāṣṣiyyetinden güneş ḥarāretiyle biriküb 11 üzümde, zerdāluda fī'l-cümle ekşilik ve yaşlıḳ bāḳī var idi. Şimdiki aġac taṣarrufı andan 12 zāyil oldı. Ve güneş ḥarāretiyle ḳurudı. Bir leẕẕeti daḫı ẓāhir oldı. Zīrā ki güneş terbiyetin 13 aġac zaḥmetinsüz ḥāṣıl eyledi. Evvelde üzüm terbiyetin bulmaḳda aġaca muḥtāc idi. Şöyle ki eger 14 aġac olmasa mücerred güneş naẓarıyla üzüm ẓāhir olmaz idi. Ve cünki üzüm aġac üzerinde köyündi. 15 İmdi aġac üzerinde mevīzlik maḳāmına irişmemiş idi. Pes

üzümi aġacdan kesmek gerek. 16 Ve mücerred güneş naẓarıyla perveriş bulmaḳ gerek. Tā ki mevīz datlu olub kendü maḳāmına irişe. 17

(152b)

Buncılayın ḳıyās eyle rūḥı ki evvelde yimiş gibi ẓāhir olmaḳda beden aġacına muḥtāc idi. Cünki yimiş 1 ligi maḳāmına irişdi. Maʿrifet ve ḳurbet ḥāṣıl eyledi. Ammā bu deŋlüdür ki mādām ki ḳademin beden 2 aġacınuŋ üzerinde başmışdur. Egerci Ḥaḳḳ Taʿālā'nuŋ ʿināyeti güneşinüŋ naẓarın bulurdı. Ammā beden 3 aġacınuŋ ḫāṣṣiyyetinden her vaḳt bir ana niyet bulub coġı zaḥmet ider idi ki إِنَّهُ لَيَغَانُ عَلَى قَلْبِي 4 aŋa işāretdür. Ve bir retdür. Ve bir ẕevḳ egerci muʿārif-i ġaybiyyeden bulurdı. Ammā beden ṣıfātınuŋ ekşiligile 5 ve yaşlıġıyla bile bulurdı. Şimdi ki rūḥı yimiş gibi beden aġacından zāyil ḳıla. Ve bir ḳac 6 müddet Ḥaḳḳ Taʿālā'nuŋ naẓarı güneşinüŋ taṣarrufında terbiyet bula. Beden aġacı zaḥmeti ortada 7 vāsıṭa olmaya. Aŋa bir ẕevḳ ve bir maʿrifet ḥāṣıl olur ki öŋdin yoġ idi. Zīrā ki evvelde insāniyet 8 yimişinüŋ kemāl-i mertebesine irişmemiş idi. Pes ʿālem-i ervāḥda Ḥaḳḳ Taʿālā naẓarlarınuŋ 9 taṣarrufına ḳābil ve lāyıḳ olmadı. Ve daḫı ancılayın Ḥaḳḳ Taʿālā'nuŋ mümītligi ṣıfatı aŋa maʿlūm 10 olmaz idi. Zīrā ki rūḥ bedenden müfāreḳat itmeyince bu maʿrifet ḥāṣıl olmaz. Ve bunda esrār 11 ve daḳāyıḳ coḳdur. Anuŋ şerḥine kitāblar ṭāḳat getürmez. فَتَفَكَّرُوهُ فِي سُبْعَدِ Bişinc rūḥ 12 bedene ʿavdet itmek ḥāleti gerek. Ol sebebden ötrü ki insān anuŋ icindedür ki cemīʿ 13 ġayb-ı şehādet memleketine dünyā ve āḫiretde Ḥaḳḳ Taʿālā'nuŋ ḫalīfesi olub taṣarruf ide. Ve o 14 dürlü dürlü ḫoşluḳlar ki bu iki ʿālemde anuŋ icün yaraḳlamışlardur. Niteki buyurur: 15 أَعْدَدْتُ لِعِبَادِيَ الصَّالِحِينَ مَا لَا عَيْنٌ رَأَتْ وَلَا أُذُنٌ سَمِعَتْ وَلَا خَطَرَ عَلَى قَلْبِ بَشَرٍ 16 Pes ol ḫoşluḳlardan ber ḫordār olub naṣībi kemālde ola. Ve imdi bu tenaʿumlarun baʿżısı 17

(153a)

rūḥānī ve baʿżısı cismānīdür. Ol ki cismānīdür, anda taṣarruf itmek mümkin degüldür. İllā ol cismānī 1 āletler vāṣıṭasıyla mümkin olur. Pes ol cismānī ḳālıb ki dünyevīdür ve fānīdür. Anı āḫiret 2 rengiyle ki ol nūrānīlıḳ ve bāḳīlıḳdur. İḥyā iderler ki - يَوْمَ تُبَدَّلُ الْأَرْضُ - غَيْرَ الْأَرْضِ Egerci 3 hemān ol bedendür. Ol ṣūret ile ammā ol ṣıfat ile degül. Zīrā dünyevī ḳālıb dört ʿunṣūr 4 dan düzdiler ki od, yil, su, ṭoprakdur. Ammā ṭopraġıla su anuŋ üzerine ġālib idi ki 5 مِنْ طِينٍ لَازِبٍ ve bu ikisi maḥsūs ve keşīfdür ki göz ile görinür. Ve od, yil ikisi 6 laṭīfdür. Maḥsūs degül ki göz ile görine. Bu ikisi bedende maġlūb idi. İmdi bu ḳālıbı 7 āḫiretde ki leṭāfet ʿālemidür. Hem girü bu dört ʿunṣūrdan düzerler. Ammā od ve yil anuŋ 8 üzerine ġālib olur ki ikisi laṭīfdür. Ve ṭopraḳ ve su maġlūb olur ve mütemkin olur. Yaʿni 9 ḳarār dutub dolanur. Şimdi od su gibi olmaz.

Böyle olıcaḳ ġāyet leṭāfetde olur. Ve mü'minüŋ **10** ol nūrı ki göŋlinde mütemkindür. Anuŋ ṣūretinde anı ġālib ḳılalar ki 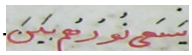 **11** ve hem 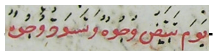 bu maʿniye işāretdür. Yaʿni anlaruŋ ki göŋül **12** leri nūr-ı īmān ile münevver oldı. Bu gün ol nūr ile hem yüzleri münevver olur. Ve anlaruŋ ki göŋül **13** leri küfr ile ḳarardı. Yarın ol sevād ile yüzleri hem ḳarara. Pes ḳālıb cünki laṭīf **14** nūrānī ola. Ayruḳ daḫı beden rūḥa zaḥmet virmez. Zīrā ki ol zaḥmet ẓāhir olacaḳ **15** nesnesi 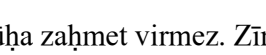 taṣarrufıyla andan cıḳardılar. Niteki sırçacı **16** sırçanuŋ cevherini ṭopraḳdan ve küdüretden ṭaşra cıḳarur. Ve anı ṣāfī ve şeffāf ider. **17**

(153b)

Tā ki şöyle ki ici ṭaşı yik reng olur. Ẓāhirinden bāṭını görinür. Ve bāṭınından hem ẓāhiri görinür. **1** 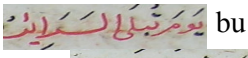 bu maʿniye işāretdür ki ol bāṭında gizlü nesneler ẓāhir āşikāre ola. **2** 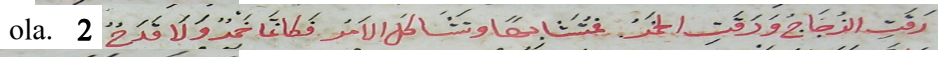 **3**

Sucu sırca ile cü barışdı Barışub birbiriyle alışdı **4**
Şöyle kim cāmıdur degüldür meyi Ne meydür ḳadeḥ degüldür hic

Tā ḥadīşde gelür ki behişt ehlinüŋ **5** ve sökügi ṭaşradan görine ġāyet leṭāfetden. Pes ḳālıbı bu leṭāfet ile ḥaşr **6** ideler. Tā ki sekiz ucmaḳuŋ tenaʿumātından kendü ḥaẓẓını tamām ala. Ve andan hic küdüret ḥāṣıl **7** olmaya ki rūḥuŋ müşāhedesine zaḥmet ide bile. Ve hem daḫı Ḥaḳḳ Taʿālā'nuŋ lik ṣıfatını tamām **8** ʿārif olub bilmez. Mādām ki ṣūrete anı iḥyā itmeyince ki 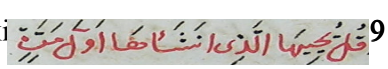 **9** dur. Ve rūḥı andan ṣoŋra ki ḳālab ṣoḥbetinde perveriş bulmış idi. Ve maʿrifet āletlerini tamām **10** ḥāṣıl itmiş idi. Ve bundan müfāreḳat bulub nice müddetler ʿālem-i ġaybda ʿināyet naẓarıyla **11** terbiyet bulmış idi. Ve cismānī televvüşlerden tedrīc ile ḳurtulmış idi. Ve Ḥaḳḳ feyżinden **12** bī-vāsıṭa rızḳlar irişürdi ki 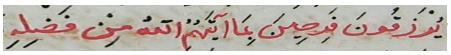 ve tamām **13** ḳuvvet ḥāṣıl itmiş idi. Pes bu kemālāt ile anı ḳālıb ʿālemine girü gönderürler. Tā ki ol **14** cismānī āletler vāsıṭası birle cemīʿ memleketde mālik olub melikinde taṣarruf eyleye. Ve ol vāsıṭa **15** suzluḳ maḳāmında tenaʿumāt-ı rūḥānīden ālātı cismān zaḥmetsüz kendü ḥaẓẓını **16** ala. Ve kemāl-i maʿrifet ve ḳurbet ẓevḳin 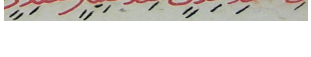 maḳāmında **17**

(154a)

bula. Şöyle ki ne rūḥ cismi kendü işinden ḳoyub meşġūl ide ve ne cisim rūḥı işinden **1** meşġūl ide 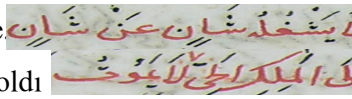 Lā-cirem Ḥaḳḳ Taʿālā'nuŋ nāmesinüŋ ʿünvānı **2** aŋa bu oldı 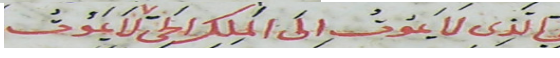 Ammā farḳ

anuŋ ile 3 Ḥaḳḳ arasında bu maḳāmda oldur ki ol subḥāna ve taʿālā bu memleketlerde istiḳlāl 4 ve āṣālet birle taṣarruf ider. Ve ālete hic iḥtiyācı yoḳ. Ve ḳul anuŋ niyābeti ve ḫilāfeti 5 vāsıṭasıyla taṣarruf ider. Ve hem ālete muḥtācdur. 6 Bu ḳadar işāret yiter. Bāḳī esrār-ı ilāhī ifşā itmege icāzeti yoḳdur ki ifşā sırrı 7 alır.

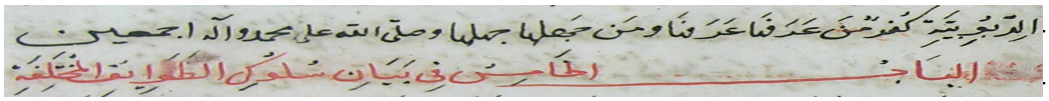 8 9

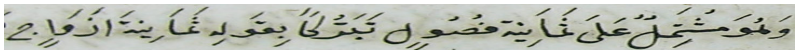 Yaʿni bişinci bāb muḫtelif 10 ṭāyifelerüŋ sülūkın beyān ider. Ol müştemildür. Sekiz faṣıl bir āyete münāsib 11 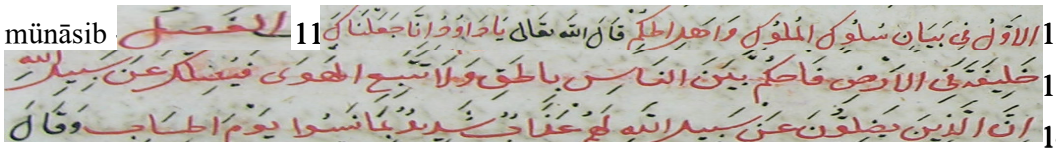 12 13 14 ʿazīz men. Bilgil ki sulṭān 15 lıḳ ve pādişāhlıḳ Ḥaḳḳ Taʿālā'nuŋ ḫalīfesi ve nāyibi olmaḳlıḳdur yir yüzinde. Ve Ḫoca ʿaleyhisselām 16 "Sulṭānı Ḥaḳḳ Taʿālā'nuŋ gölgesidür."didi. Hem ol daḫı ḫilāfet maʿnisidür. Zīrā küdüret 17

(154b)

ʿāleminde ḳacan bir kişi ṭam üzerinde dursa ve anuŋ gölgesi yire düşse ol gölge anuŋ ḫalīfesi olur. 1 Yir yüzinde ve ol gölgeyi ol kişi adıyla aŋarlar. Fülānuŋ gölgesidür dirler. Ve anuŋ ẕātınuŋ ve ṣıfātınuŋ 2 eşeri gölgesinde ʿaks urub ẓāhir olur. Ve bu bir ulū sırdur. Ve hem 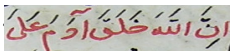 3 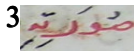 bu maʿniye işāretdür. Görmez misin ol hümā ḳuşın ki bir żaʿīf ḳuşdur. Anda Ḥaḳḳ 4 Taʿālā kendü esrārından bir nesne ḳomışdur ki anuŋ gölgesi kime ki irişse eger gedā 5 daḫı görse pādişāh olub ṣāḥib memleket olur. Böyle olıcaḳ. Pes Ḥaḳḳ Taʿālā kemāl-i ʿinā 6 yetinden cünki biz cemīʿ ḫalāyıḳ arasından iḫtiyār itse - mertebesine 7 maḫṣūṣ ḳılsa ve kendünüŋ ẕātın ve ṣıfātın anda iẓhār eylese görgil ki ne devlet-i iḳbāl 8 ve ʿizzet-i ifżāl ol müşerref ẕātın ve mükerrem güherde taʿbiye eyleye. Aza coḳ ḫāṣiyet 9 ol ẕāt-ı şerīfde ve ʿarz-ı laṭīfede ol ola ki her ehle ve nā-ehle cünki ʿināyet naẓarıyla 10 naẓar itse cemīʿ ü cihānda muḳbil ü maḳbūl olur. Ve hem kime ki ḳahr naẓarıyla baḳsa iki cihānda 11 müdīr ü merdūd olur. Getürmişlerdür ḫaberde kim pādişāhlardan birisi dimişdür ki 12 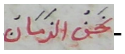 - Yaʿni zamān bizümdür. 13 Her kimi ki ḳalduravuz yücelür. Ve her kimi ki ḳoyavuz ḫaḳīr olur. İmdi bu söz maʿnīdār söz 14 dür. Ammā anuŋ naẓarı kāmil degül imiş. Tā ki kendüyi bileydi 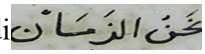 yirine . 15 - 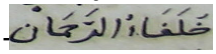 dise ġāyet görklü kelām olurdı. İmdi şöyle bilgil ki

pādişāhlar **16** iki ṭāyifedür. Biri dīn pādişāhı ve biri dünyā begi. Anlar ki dünyā pādişāhıdur. Ḥaḳḳ **17**

(155a)

Taʿālā'nuŋ olar luṭfı ve ḳahrı ṣıfatlarınuŋ ṣūretidür. Ammā kendü ṣūretlerinden **1** bī-ḫaberdür. Ve Ḥaḳḳ Taʿālā'nuŋ ḳa āşikāre **2** olmaz ve maʿlūm olmaz. Şol ḫūb cemāl gibi ki kendünüŋ cemālinden bī-ḫaber olur. Ammā anuŋ cemālinden **3** bir kişi berḫūr-dār olur. **4** ve anlar ki dīn begleridür. Anlar Ḥaḳḳ Taʿālā'nuŋ luṭfı, ḳahrı ṣıfātınuŋ maẓharı ve hem **5** müẓhiridür. Yaʿni Ḥaḳḳ'uŋ ṣıfātı anlarda ẓāhir olur. Ve hem anlaruŋ bu ṣıfatlara ḫaberi **6** ve ʿilmi ḥāṣıl olur. Pes anlardur ki ṣūretüŋ ṭılsım aʿẓamı şerīʿat kilidin ṭarīḳat eline **7** alıb adcılar. Ve aḥvāluŋ ḫazīnelerini ve ṣıfātuŋ daḳīḳalarını ki kendülerde gizlemişler ve ḳomış **8** lar idi. Ḥaḳīḳat göziyle muṭālaʿa itdiler. Andan ṣoŋra **9** gencinüŋ ucına irişdiler. 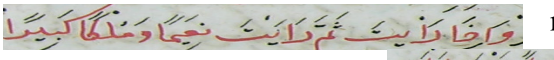 memleketinüŋ **10** ebedī taḫtı üzerinde pādişāh olub taḫta gecürdiler ki 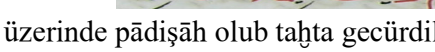 **11**

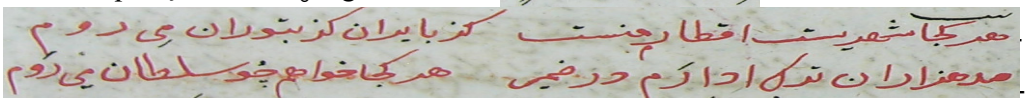 **12**

13

Bu yidi iḳlīm mülkümdür benüm Ki piyāde varuram ben ki süvār **14**
Ṣad hezārān ola binüm leşkerüm Ḳanda dilersem varam ben şāhuvār **15**

Ve līkin ulū saʿādet ve ʿaẓīm devlet andadur ki bir ṣāḥib devleti dīn-i dünyā memleketinde **16** pādişāh dikeler. Ya ḫalīfe-i Ḥaḳḳ olub 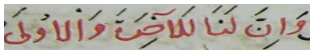 ḳażiyyesince bu iki **17**

(155b)

memleketde taṣarruf eyleye. Niteki Dāvud peyġāmbere (ʿaleyhisselām) bu mertebeyi erzānı ḳıldı ki **1** Ḥaḳḳ Taʿālā **2** Celle Celāluh bu āyetde on ḥüküm işbāt itmişdür. Ve pādişāhlara tenbīh itmişdür. Cihān **3** gīr olmaḳda ve ḥükümet ehli olub pādişāhlıḳ edeblerini riʿāyet itmekde ve hidāyet **4** ḳāʿidesini saḳlamaḳda evvel oldur ki buyurdı Yaʿni "Biz seni ḫalīfe ḳıldıḳ." **5** Bu aŋa işāretdür ki pādişāh gerek kim kendü begligini Ḥaḳḳ Taʿālā'nuŋ ʿaṭāsın bile. Ve memleketi **6** anuŋ ʿaṭāsın bile ki ikinc ol ki oynamaḳlıḳ ola. Pādişāhlara kim bu **7** işāretden kim biz mülki saŋa virdük. Şöyle bile ki bir kişiden daḫı almışdur, saŋa virmişdür. **8** Bir gün hem senden daḫı ala, berküre vire ki 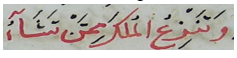 Pes cehd **9** idib dürişe ki bu ʿāriyeti mülk-i fānī

vāsıṭası birle mülk-i ḥaḳīḳī bāḳī ala getüre. Ve kendüyi **10** ẕikr ü cemīl ve şevāb-ı cezīlden maḥrūm ḳılmaya. Üçünci ol ki şöyle bile ki pādişāhlıḳ Ḥaḳḳ **11** Taʿālā'nuŋ ḫalīfesi olmaḳdur yir yüzinde. Dördünci buyurdı ki - **12** Bu aŋa işāretdür ki pādişāh gerek kim ḥükümet itmegi raʿiyyetler arasında kendü nefsiyle **13** ḳāyim ola. Ve güci yitdükce raʿiyyetüŋ aḥkāmını özge kimseye ısmarlamaya. Zīrā ki ḥażret nāyib **14** lerinüŋ ol ḳadar şefeḳatı yoḳdur ki pādişāhuŋ vardur. Niteki dimişlerdür: "Tamām şefeḳat **15** biş kişinüŋ vardur. Biş kişi üzerinde ḳalanında bulınmaz. Biri Ḥaḳḳ Taʿālā'nuŋ raḥmeti **16** dür ḳul üzerine. Ve ikinc peyġāmberüŋ rāfetidür ümmet üzerine. Ücünci pādişāh şefeḳatıdur **17**

(156a)

raʿiyyet üzerine. Dördünci ana ṣoḥbetidür oġul ḳız üzerine. Bişinc şeyḫ ġayretidür mürīd **1** üzerine. Ki özge kimsede bu resme raḥmet ve şefeḳat yoḳdur. Andan ṣoŋra bişinc ḥüküm oldur ki **2** ḥükümeti ḥaḳḳ ile ide. yaʿni ṭoġrulıġ ile ve ʿadl ile işleye. Kimseye meyl idib ve ẓulum itmeye. Altınc **3** oldur ki cünki ḥükümeti ḥaḳḳ ile yirine getüre. Ḥaḳḳ emriyle işleye. Egerci ʿadil ide ṭabīʿat **4** dilegi birle itmeye. Belki şerīʿat emriyle işleye. Ve ḥaḳḳ icün ola, işi ḫalīfe icün olmaya. **5** Tā ki ḫalḳ aŋa ʿādil imiş disinler diyü niyyet eylemeye. Yidinc buyurdı ki 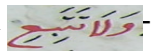 - **6** - Yaʿni hevāya mütābaʿat itmeye ki her kişi ki hevāya mütābaʿat ḳıla. Elinden gelmez **7** ki ol işi Ḥaḳḳ Taʿālā emriyle işleye kendü memleketinde. Ve her neyi kim işler, Taŋrıcün **8** işleyemez. Zīrā ki hevā bir kişinüŋ üzerine ġālib olsa anuŋ emri nehy-i hevā olur. Ve hevā **9** ḫod ḥaḳḳ emrinüŋ ḫilāfın buyurur. Ve hic nesne muḫālefet birle Ḥaḳḳ Taʿālā ḥażretine ḳarşu **10** gelmedi. İllā hevā geldi. Ve Taŋrılık daʿvisin itmedi. İllā hevā sebebiyle ki 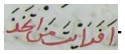 - **11** - 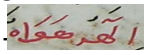 görmez misin? firʿavn ki Taŋrılıḳ daʿvisin itdi. Hevā sebebiyle itdi. Ve hem **12** benü İsrāīl ki buzaġuya ṭapdılar. Hevā ile ṭapdılar. Ve ol cemāʿat ki butları Taŋrı **13** idindiler. Hevā sebebiyle itdiler. Ve Ḫoca ʿaleyhisselām buyurdı ki 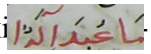 - **14** - 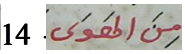 Ve ḥaḳīḳatda hevādur ki Taŋrılıḳ daʿvisin iẓhār ider, ġayrı nesne degül. **15 Beyt:** 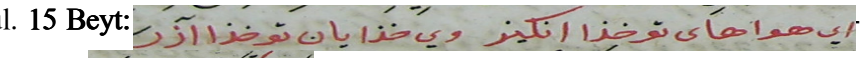 sekizinc buyurdı ki **16** 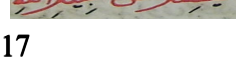 girü gösterdi ki hevāya mütābaʿat itmeklik Ḥaḳḳ yolından ṭayınub **17**

(156b)

düşe. Ve anuŋ üzerine ışrār itse āḫir ol anı küfre ve ʿaẕāb-ı şedīde yitişdürür. Zīrā **1** ki küfr āḫiret unutmaḳdan ʿibāretdür. Ve Ḥaḳḳ Taʿālā unutmaḳlıḳ ʿaẕāb-ı şedīdüŋ ġāyeti **2** dür ki . onuncı Ḥaḳḳ Taʿālā hem gösterdi ki pādişāhlıġı, peyġāmberlıḳ **3**

mertebesiyle mümkindür riʿāyet itmeklik. Zīrā ki ensüz degüldür ki cihān-gīr olub 4 ʿadil işleyü bile. Ve raʿiyyetleri riʿāyet ide bile. Ve hem dīn yolına sülūk itmek ḥaḳḳını 5 ve şerʿ muʿāmelātınuŋ ḥınṭını yirine getüre. Pes vilāyet resimlerini ve nübüvvet şarṭ 6 larını yirine getürmek gerek. Tā kim ḥüküm ayası pādişāhlara ʿöẕür ḳılmaya ve nihāna ḳılmayalar ki biz 7 memleket-i dünyā ṣūretine ve ḫalāyıḳuŋ maṣlaḥatlarına meşġūl olmaḳlıġıla dīn menfaʿat 8 larından ve sülūk fāyidelerinden maḥrūm ḳalduḳ dimeyeler. Belki pādişāhlıḳ Ḥaḳḳ Taʿālā 9 ya ʿibādet itmekligüŋ tamām āletidür. Ve ḥażrete yaḳīn olmaḳlıġuŋ ulū vesīlesidür. Bundan 10 ötrü Süleymān ʿAleyhisselām mülk ṭaleb itdi. ʿİlm ve nübüvvet ṭaleb itmedi ki -رَبِّ هَبْ لِي 11 مُلْكًا لَا يَنْبَغِي لِأَحَدٍ مِنْ بَعْدِي İmdi bunda bunca ḥikmet vardur. Evvel oldur ki cünki 12 pādişāhlıḳ tamām ola. Nübüvvet ve ʿilm anda dāḫil olmış olur. Bile bulınur. Niteki Ādem peyġāmbere 13 olmış idi (ʿaleyhisselām). Cünki aŋa ḫilāfet memleketi tamām ḥāṣıl oldı. Peyġāmber ve ʿilm anda 14 mevcūd idi. Pes Ḥaḳḳ Taʿālā buyurdı ki إِنِّي جَاعِلٌ فِي الْأَرْضِ خَلِيفَةً- Yaʿni "Ben yir 15 yüzinde bir ḫalīfe getürürem. Ve cihān memleketinde bir nāyib dikerem." didi. Dimedi ki bir 16 peyġāmber ya bir ʿālim ya bir ʿābid getürürem. Anıŋcün ki bunlar ḫilāfetde ḥāṣıl idi. Buncılayın 17

(157a)

Dāvud peyġāmbere (ʿaleyhisselām) buyurdı ki إِنَّا جَعَلْنَاكَ خَلِيفَةً Yaʿni "Seni biz ḫalīfe ḳılduḳ." 1 didi. Dimedi ki nebī ya resūl ya ʿālim ḳılduk. Zīrā ki ḫilāfetde bu cümlesi ḥāṣıldur. 2 İkinc ḥikmet ol ki peyġāmbere ve ʿālime cünki salṭanat ḳuvveti ve memleket şevketi yār olsa 3 anuŋ bir taṣarrufınuŋ eseri biŋ olur. Ve leşkeri coḳ olur. Dīnüŋ ḫod ʿizzeti ve ʿaẓameti 4 leşker sebebiyle āşikāre olur. Ḫoca ʿaleyhisselām bundan ötrü buyurdı ki اللهم اعز الاسلام 5 بِعِزِّ أَوْ بِذُلِّ جُحْدٍ ve nübüvvet nisbet ḳılıca ider ki أَنَا نَبِيُّ السَّيْفِ Ücünc ol ki cünki pādişāh 6 cihān-gīrlik ile ve ʿadil itmek ile raʿiyyet ile zindigānī ḳılsa ve ẓālimleri ẓulmından fāsıḳları 7 fısḳdan menʿ itse ve żaʿīflere taḳviyet itse ve ḳavīlere terbiyet virse ve ʿulemāya 8 ḥürmet ḳılsa tā ki şerīʿat ʿilmini ögrenmege ḥarīṣ olalar. Ve ṣuleḥā ile teberrük ve teyemmün 9 istese tā ki ṣalāḥiyyetde ve ʿibādetde ziyāde raġbet ideler. Ve emr-i maʿrūfı ve nehy-i münkiri 10 iḳāmet itse ve raʿiyyetleri āsūde ḳılsa tā ki ṭāʿata meşġūl ola bileler. Ve yollar 11 da ḥarāmīleri defʿ idib mehlekeleri emīn dutsa her ḫayr ve ʿibādet taʿallum ve emīn 12 lik ve rāḥatlıḳ ki anuŋ memleketi ḫalḳı iderü bulur. Ḥaḳḳ Taʿālā anı anuŋ ol ḫayr muʿāmelesi dīvānında 13 yazar. Ve ol ẓulumdan ve fısḳdan ki ḫalḳı menʿ ider. Ve siyāset birle anlar yıġlınurlar. Bu cemīʿ 14 anuŋ Ḥaḳḳ Taʿālā ḥażretine yaḳīn

olmaḳlıġuŋ vesīlesi olur. Belki her biri aŋa bir ḳadem olur. Eger ayruḳ 15 lar bir ḳadem ile ḥażrete seyr-i sülūk iderlerse pādişāh sülūkı nice biŋ ḳadem birle olur 16 ḥażrete. İmdi bu ulū saʿādetdür. Her kişiye virmezler. ذٰلِكَ فَضْلُ اللّٰهِ يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَاءُ - 17

(157b)

Dördünci ḥikmet memleket diledüginde bu idi ki pādişāhlıḳ nefs murādın ḥāṣıl itmege 1 tamām ve kāmil āletdür. Tā ki dürlü dürlü leẕẕetlere ve şehvetlere ḳudreti tamām yitişür. Ol 2 kişinüŋ ki nefsi hevāsın sürmege ḳuvveti ve ḳudreti yitişmeye. Ol ṭāʿat itse egerci ṣevāb 3 bulur. Ve līkin ol kişileyin ḳande olur ki hevā esbābını envāʿ ile sürmege ḳudreti yitişe. Andan 4 ḳadem başub ḫālişe muḫlişe ḥaḳḳicün Ḥaḳḳ'a yaḳınlıḳ isteye ve şehevātı ve leẕẕātı terk 5 idib nefsinüŋ hevāsına muḫālefet ḳıla. Ol kişiye her ālet ve ḳuvvet saġışınca ki hevāsın 6 sürmege var idi. Daḫı sürmedi ve Ḥaḳḳ'a taḳarrüb istedi. Her birine bir derece ve bir 7 ḳurbet ve bir mertebe ḥażretde ḥāṣıl olur. Ṣaḥīḥ ḥadīṣde gelmişdür ki ṣaḥābenüŋ dervīş 8 leri Ḫoca ʿaleyhisselām geldiler, ayıtdılar: Ya Resūlallah ذَهَبَ أَهْلُ الدُّثُورِ وَالْأَمْوَالِ بِالنَّعِيمِ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ 9 - Yaʿni "Bu bāyiler ṣevāb naṣībini, iki niʿmetlerini 10 bizden iltdiler, biz ḳalduḳ." Pes Ḫoca ayıtdı: "Nite ayıtdılar biz namāz ḳıluruz. Anlar 11 daḫı ḳılurlar. Ve oruc dutaruz. Anlar daḫı dutarlar. Ve līkin anlar zeket ve ṣadaḳa virürler. Bizüm 12 gücümüz yitmez virmege. Ve hem ḥacc ve ġazā idib ve hem ḳul āzād iderler. Ve bizüm elümüzden gelmez." 13 Pes Ḫoca ʿaleyhisselām buyurdı ki "Sine bir nesne ögredeyim. Ḳacan anı işleyesiz. Ol 14 yigrek ola. Andan ki cemīʿ dünyā sizüŋ olub Ḥaḳḳ yolına ḫarc itmekden Ve hic kimsenüŋ ṭāʿatı 15 sizüŋ ṭāʿatuŋuza irişmeye. Meger ol kişinüŋ ki bunı işleye." Pes ayıtdılar: "Belī ya Resūlallah." 16 Andan buyurdı ki "Her ferīża namāz ṣoŋında otuz üc keret Sübḥānallah, otuz üc keret Elḥamdülillah 17

(158a)

ve otuz üc kez Allah u Ekber diŋüz. Andan ṣoŋra bir kere لَا إِلٰهَ إِلَّا اللّٰهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ - 1 وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ diŋüz. Cümlesi yüz olur. Bunı ögrendüklerinden ṣoŋra enṣārından 2 bir ṣaḥābe düşde gördi ki aŋa ayıtdılar: "Eger yigirmi biş keret Sübḥānallah ve yigirmi biş kez 3 Elḥamdülillah ve yigirmi biş kez Lā-İlāhe İllāllah ve yigirmi biş kez Allah u Ekber dise hem devādur. 4 Pes ol enṣārī Ḫoca'nuŋ (ʿaleyhisselām) ḥażretine geldi. Düşin diyü virdi. Ḫoca 5 buyurdı ki اِفْعَلُوا كَمَا قَالَ الْأَنْصَارِيُّ. Andan ṣoŋra dervīşler bu ẕikirleri aydur 6 lar idi. Her farīża namāzuŋ ṣonında bāyiler daḫı işitdiler. Anlar daḫı bunlar gibi 7 meşġūl oldılar. Bu ẕikirlere dervīşler ikileyin Ḫoca ḥażretine geldiler ki "Ya Resūlallah 8 ol biz ayıtdügümüz ẕikirleri bāyiler daḫı

aydurlar. Ve anlar itdügini biz işleyümezüz.” **9** Lā-cirem Ḫoca ʿAleyhisselām buyurdı ki 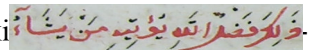 Yaʿni Ḥaḳḳ Taʿālā **10** nuŋ faẕlıdur ki anlara olmışdur ki hem nefs ile ḫiẕmet iderler ve hem māl ile. Pes Süleymān **11** ʿAleyhisselām diledi ki nefs ile ve māl-ı mülk ve raʿiyyet ile cinn-i insden vuḥūş u ṭuyūrdan **12** ve daḫı memleket āletleriyle ve salṭanat esbābıyla Ḥaḳḳ Taʿālā’nuŋ ḫizmetin ve ʿubūdiyyetin **13** yirine getüre. Ve bu dükelisiyle Ḥaḳḳ ḥażretine taḳarrüb ve tevessül isteye. Zīrā nedeŋlü ki **14** taḳarrüb-i esbāb ziyāde olsa ḳurbet ve derece ziyāda olur. Bişinc ol ki **15** pādişāhlıḳ ve sulṭānlıḳ ṣıfāt-ı ḥamīdeye ve ṣıfāt-ı ẕemīmeye terbiyet ve perveriş **16** virmekligüŋ kāmil āletidür. Zīrā ki eger nefsi bu ālet ile terbiyet virecek olursa ṣıfāt-ı ẕemīmede **17**

(158b)

nefs bir mertebeye irişe ki Taŋrılıḳ daʿvisin ḳıla. Ve bu ṣıfāt-ı ẕemīmenüŋ nihāyetidür. İmdi **1** bu derekeye hic kimse yitişmez pādişāh olmayınca. Zīrā ki hic dervīş-i ʿāciz Taŋrılıḳ daʿvisin **2** ḳılmadı. Zīrā ki anuŋ nefsi tekebbür ve ana niyyet ṣıfatını perveriş virecek ālet ḥāṣıl ḳılmadı. **3** Firʿavnuŋ cünki āleti kemālde idi. Tekebbür ve ana niyyet ṣıfatını terbiyet idecek āleti var idi. **4** Tamām bir kemāle yitişdürdi ki bu temre ẓāhir oldı ki **5** 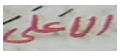 Pes memleket ve salṭanat birle temessük itdi ki **6** Buncılayın nefsi eger bu āletler ile ṣıfāt-ı ḥamīdede perveriş virse **7** ṣıfātı bu maḳāma irişe ki Ḥaḳḳ Taʿālā aḫlāḳı birle müteḫalliḳ ola. Ve rübūbiyyet birle muttaṣıf ola. **8** Ve bu ṣıfāt-ı ḥamīdenüŋ nihāyetidür. Ve kemāl-i dīn budur. Niteki Ḫoca ʿaleyhisselām buyurdı: **9** 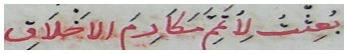 İmdi bu aḫlāḳuŋ kemāline pādişāhlıḳ āletinden **10** özge nesne ile irişmek mümkin degüldür. Eger bir kişi dilese ki cūd-merlık ve kerem ṣıfatın perveriş **11** vire ki Ḥaḳḳ Taʿālā ṣıfatıdur. Ve anuŋ ile ḫulḳlanmaḳ istese bu ḫiṭābuŋ muḳteżāsınca ki **12** 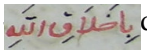 dur. Bu bir emirdür ki dükeli emirlerden vācibi raḳdur. Belki enbiyānuŋ şerīʿat **13** ları ve kitāblar geldügi bu maʿnīden örtüdür. Niteki buyurdı: 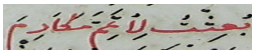 **14** 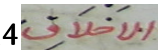 Pes cāre oldur ki ol kişi mālların ve manṣıbların terk itmek ile perveriş. **15** Zīrā ki andan özge nesne ile perveriş müyesser olmaz. Ve eger ḥilm-i ṣıfatını dilese ki perveriş **16** vire. Gerek ki ḳuvvet ve şevket ve pādişāhlıḳ kemālde ola. Andan ṣoŋra ḫalḳuŋ eẕāsına taḥammül **17**

(159a)

idib renclerin götüre. Tā ki ḥilm aŋa ġālib ola. Zīrā ki eger ḳuvveti ve ḳudreti olmayub taḥammül idecek **1** olursa nācārı ḥilm olur. İḫtiyārı olmaz. Pes ol ḥilm olmaz belki ʿacz olur. Ve ḥilm Ḥaḳḳ ṣıfatıdur. **2** Ve ʿacz ḫalḳ ṣıfatıdur. Ve cün dilese ki ṣıfatını

terbiyet ide ki Ḥaḳḳ ṣıfatıdur. 3 Gerek ki ḳudreti ve ḳuvveti tamām ola. Suclulardan intiḳām itmege ṭāḳatı kemālde irişe. 4 Tā kim anlardan ʿafv idib gecmeklikle Ḥaḳḳ ṣıfatıyla ṣıfatlana Allah maḥbūb ola ki إِنَّ اللَّهَ عَفُوٌّ يُحِبُّ الْعَفْوَ 5 İmdi bular ki düdük Ḥaḳḳ Taʿālā'nuŋ luṭf-ı ṣıfatlarıdur ki anlaruŋ ile 6 ṣıfatlandı. Ve eger dilese ki Ḥaḳḳ Taʿālā'nuŋ ḳahrı ṣıfatıyla mevṣūf ola. Pes memleket 7 ü pādişāhlıġuŋ āfeti tamām gerek. Tā ki kāfirleri ḳahr idib ve nifāḳ ehline ve bidʿat 8 ehline cezā ve ʿaẕāb itmekde ḳuvveti ve ḳudreti ḳemālde ola. Anlaruŋ ḥaḳḳından geli bile. Hem 9 ol daḫı Ḥaḳḳ Taʿālā'nuŋ ṣıfatıdur ki لِيُعَذِّبَ اللَّهُ الْمُنَافِقِينَ وَالْمُنَافِقَاتِ 10 وَالْمُشْرِكِينَ وَالْمُشْرِكَاتِ. İmdi bu maʿnī ġazālar idib kāfirler şehrin 11 feṯḥ itmekdedür. Ve leşker cekib ehl-i ẓulm ve ehl-i fısḳ fesādı defʿ itmekdedür. Uġruları 12 kesmekde ve suclulara Ḥaḳḳ Taʿālā'nuŋ ḥaddin sürmekdedür. Ve ḳıṣāṣ ehline Ḥaḳḳ emriyle 13 ḳıṣāṣ itmekdedür. Pes bu nesneler el virmek gerek. Tā ki ḳahrı Ḥaḳḳ ṣıfatıyla mevṣūf 14 olı bile. Ve eger dilese ki raḥmet ve şefeḳat ṣıfatıyla muṭṭaṣıf ola. Aŋa bu memleket gerekdür. Tā ki 15 coḳ raʿiyyetler ola. Ve her ṭāyifeye istiḥḳāḳına göre raḥmet ve şefeḳat artura. Tā kim 16 bu ṣıfatlarda kemāle irişe. Ve ol nesne ki bu āletlerüŋ yigregidür. Ḥaḳḳ Taʿālā'ya ḫiẓmet itmekde 17

(159b)

ve derecāt bulmaḳda ve ḳurb ḥāṣıl ḳılmaḳda ve maḳāmlara irişmekdedür. İmdi ol insānuŋ 1 himmetidür ki anuŋ vāsıṭasıyla ḥażrete ucmaġ ile yitişür. Ve ḳalan ṣıfatlar ile yüriyü irişür. 2 Niteki dimişler: اَلْمَرْءُ يَطِيرُ بِهِمَّتِهِ كَمَا الطَّيْرُ يَطِيرُ بِجَنَاحَيْهِ İmdi himmet ṣıfatına tamām per 3 veriş virmek müyesser olmaz. Tā pādişāh ve memleket issi olmayınca. Zīrā ki mālı niʿmet birle 4 nefsüŋ murādlarına ve dürlü dürlü tenaʿumāta anuŋ ḳudreti irişür. Ve ḳatī böyle iken hic bunlara 5 iltifāt itmese ve hic beşeriyyet ḫoşluġından ve ḥayevāniyyet ve sebuʿiyyet temaşşuʿından 6 fāyide dutmasa ve hic ṭabīʿat muḳteżāsınca ve hevā emriyle iş işlemeye. Belki yüzin bu 7 ḳamudan döndürse ve cümlesin Ḥaḳḳ yolına ṣarf eylese şerīʿat emriyle ve mütābaʿat 8 ṭarīḳiyle ve himmetini bu cümlesine iltifāt itmekden ḫāliş ḳılsa. Niteki İbrahīm ʿaleyhisselām 9 dimişdür ki إِنَّنِي بَرِيءٌ مِمَّا تُشْرِكُونَ. ve ʿadāvet naẓarıyla bu dükelisine naẓar eylese kim إِنَّهُمْ 10 عَدُوٌّ لِي إِلَّا رَبَّ الْعَالَمِينَ. ve himmeti ʿālī dutsa ve Ḥaḳḳ Taʿālā ḥaḳḳında bu himmeti bağlana ki 11

إِنِّي وَجَّهْتُ وَجْهِيَ لِلَّذِي فَطَرَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ حَنِيفًا وَمَا أَنَا مِنَ الْمُشْرِكِينَ 12

خواهم کہ مرا باغم او خو نباشد کہ دست دہد غمش چہ نیکو باشد 13

ہان ای دل غمکش غم او درکش بادرنکری خود غم او او باشد 14

Dilerem ola Ḥabīb'üŋ ġamı benüm ile refīḳ Ele girürse ġamı ziy-i devlet ü tevfīḳ **15**
İy ġam cekici göŋül cek ġamın maḥbūbuŋ Ġamı daḫı girü vāḳıʿda kendüdür taḥḳīḳ **16**
Cünki himmetine perverişi kemālde vire. Pes Ḥaḳḳ Taʿālā'nuŋ ġınāsı aŋa yüz göstere **17**

(160a)

ki ehl-i sülūka maḳāmlaruŋ ulū raġı ġınādur. Mādām ki Ḫoca ʿaleyhisselām ʿulū himmetde **1** مَا زَاغَ الْبَصَرُ وَمَا طَغَىٰ ṣıfatıyla mevṣūf degül idi. Ġınā mertebesine müstaḥiḳ olmamış **2** idi ki وَوَجَدَكَ عَائِلًا فَأَغْنَىٰ Pes Süleymān ʿaleyhisselām bu vech ile himmetin perveriş **3** virmek icün bu deŋlü āletler ile ki salṭanat ve memleket niʿmetidür. Dutardı mübārek **4** eliyle zenbīl örerdi. Ve anuŋ bahāsına tekellüfsüz loḳma ḥāṣıl ḳılurdı. Ve bir şikeste **5** dil dervīş bulub ol loḳmayı anuŋ ile yir idi. Ve aydur idi ki مِسْكِينٌ جَالِسٌ **6** مِسْكِينًا Eger bir kişi suāl itse ki cün memleketüŋ ve pādişāhlıġuŋ bu deŋlü fāyide **7** leri vardur. Hem Ḥaḳḳ ḥażretine yaḳın olmaḳlıġı vācib ḳılur. Pes Ḫoca ʿaleyhisselām **8** nicün Ancılayın ol kemālde memleket virmedi ki Süleymān'a virdi (ʿaleyhisselām). Tā ki anuŋla taḳarrüb **9** isteyedi. Ve şıfāta ve aḫlāḳa perveriş ve terbiyet viredi. Cevāb iki vecden vi **10** rürüz. Evvel ol ki Ḥaḳḳ Taʿālā'nuŋ ḫavāṣı iki ṭāyifedür. Biri ehl-i nāzdur ve bir ehl-i niyāz **11** dur. Ehl-i nāza dimedin maḳṣūdını ḥāṣıl ḳılub kenārında ḳorlar. Ve esbāb ḥāṣıl **12** itmek zaḥmetini anuŋ üzerine ḳomazlar. Tā ki maḳṣūdın anuŋ himmeti miḳdārınca aŋa virürler. **13** Bunuŋ miṣāli şöyledür ki bir kişi oḳ yay ister ki ava vara. Cünki bulsa şikāra **14** cıḳarınca oḳ ḳuşlara atar ki tā bir ḳuş ṣayd ide. Ve bir kişiye daḫı esbāb **15** suz ve renc meşeḳat cekmedin bir kişi bir ḳuş bağışlar. Ḫoca ʿaleyhisselām Ḥaḳḳ **16** Taʿālā ḥażretinde ehl-i nāzdan idi. Tā ki Ḥażret-i ʿİzzet anuŋ cānına and icerdi ki **17**

(160b)

لَعَمْرُكَ ol ki maḳṣūddur. Pādişāhlıḳdan ve salṭanat-ı dünyevīden aŋa minnetsüz ve **1** zaḥmetsüz ḥāṣıl olurdı. Dilemedin ki وَكَانَ فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكَ عَظِيمًا ol fażl-ı ʿaẓīm didügi maḳṣūd **2** Ḥaḳḳ Taʿālā'nuŋ aḫlāḳıla ḫulḳlanmaḳdur. Ve Ḫoca'ya (ʿaleyhisselām) bu maʿnī kemālde el virmiş **3** idi. Ve biŋ dürlü nāz ile nüvāḫt iderler idi ki وَإِنَّكَ لَعَلَىٰ خُلُقٍ عَظِيمٍ vaṣıl ḳuşunı **4** Mūsā ʿaleyhisselām diledi ki انْظُرْ إِلَيْكَ oḳ yay ile avlaya idi. Lā-cirem ʿİzzet-i Kibriyā **5** hevāsında لَنْ تَرَانِي şikārını avlayu bildi. Ammā biŋ dürlü iʿzāz ile Ḫoca'ya (ʿaleyhisselām) **6** ol vaṣıl ḳuşunı baḫşiş ḳıldılar ثُمَّ انْظُرْ إِلَى الْجَبَلِ فَإِنِ اسْتَقَرَّ مَكَانَهُ فَسَوْفَ تَرَانِي yoḳ yoḳ belki ḥaḳīḳatda Ḫoca **7** hem ṣayd idi ve hem ṣayyād. O bir ḳuş … ki أَنَا مِنَ اللَّهِ yuvasından uçub avcı ṣūretinde **8** kāyinātuŋ cevresinde pervāz iderdi. Çevresinde

anıŋcün ṭavāf iderdi ki anuŋ perr ü **9** bālı kāyināta ḳande sıġsun. Hem ol ḳuş idi hem ol dāne hem ol şemʿ idi hem ol **10** pervāne.

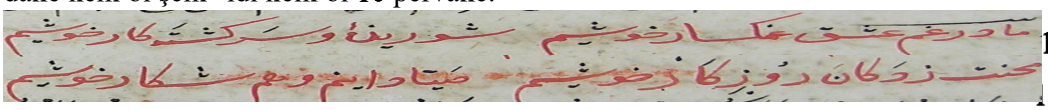

11

12

ʿIşḳuŋ icinde hic bize ġam-güsār yoḳ Serkeşte olub uş yürürüz bir ḳarār yoḳ **13**

Miḥnet-zede bizi zihī ḳıldı bu rūzigār Kim ṣaydumuz ġam oldı bir özge şikār yoḳ **14**

Süleymān ʿaleyhisselām evvelde biŋ dürlü niyā niyāz ile ṭaleb ḳıldı ki **15** Lā-cirem bunca minnet birle memleket yularını anuŋ eline verdiler. Andan ṣoŋra ṭalebi zaḥmetine ve ṣaṭra **16** 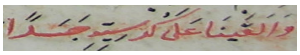 şīvesince giriftār eylediler. Ve āḫirde anı **17**

(161a)

āfetiyle mübtelā eylediler. Bu ne işāretdür? Belī ol ehl-i niyāzdan idi. Ve ḳapusından icerü ḳoydılar. **1** Ve bunca ʿaḳabeye ki ol dilekden ḳopdı. Uġradub gecürdiler. Ve Ḫoca ʿaleyhisselām cünki ehl-i **2** nāzdan idi ki ṣıfatıyla mevṣūf idi. Sidrede iki cihān **3** memleketin ve pādişāhlıġın aŋa ʿarża ḳıldılar. Ol himmet gözi ḳuyruġıyla nāz idib ve girişme ile **4** aŋa iltifāt itmedi ki 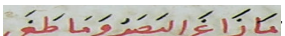 Lā-cirem ... ol ki iki cihānuŋ maḳṣūdı **5** idi. Anuŋ ileyinde ḳodılar ki 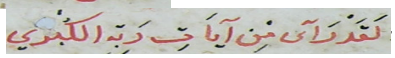 bir cevāb budur ve bir **6** cevāb daḫı ol ki Ḫoca ʿaleyhisselām seyri ġāyet sürʿat ile iderdi ki **7** 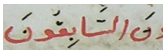 ol maḳāmlar ki cemīʿ enbiyāya (ʿaleyhim allām) uzun ʿömrlerde irişüb **8** gecerler idi. Ve maʿa haẕā her biri bir maḳāmda eglenüb ḳaldılar. Niteki Ādem ṣafvet maḳāmında **9** ve Nūḥ daʿvetde, İbrahīm ḫulletde ve Mūsā mükālemetde ve ʿİsā recāda ve Dāvud ḫilāfetde **10** ve Süleymān memleketde. Ve ammā Ḫoca'ya (ʿaleyhisselām) bu cümlesinüŋ üzerine ʿubūr virdiler. **11** Sehel zamānda ki 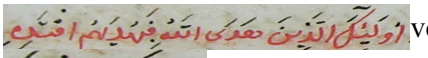 ve bu ḳamusından girü gecürdiler **12** ki 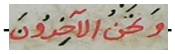 ve bir maḳām yitişdürdiler ki hic kimse irişmemiş **13** idi. Ve faẓīletler virdiler ki kimseye virmemişler idi. Niteki buyurdı: **14** 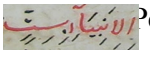 Pes bu sürʿat seyri icinde Ḫoca ʿaleyhisselām hic bir maḳāmda baġlanub **15** ḳalmadı. Derḥāl her birinden eglenmedin gecürdi. Mülk maḳāmın ḫod aŋa virmişler idi. **16** Niteki buyuru 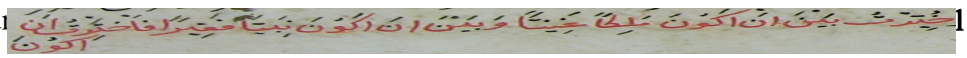 **17**

(161b)

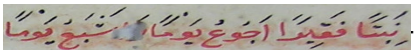 ḥadīṯ meşḥūrdur ki Ḫoca ʿaleyhisselām hic bir maḳāmda **1** baġlanub ḳalmaz idi. … uġrayub gecerdi. Hem buyurdı ki

2 جلده Yaʿni yirde ne deŋlü …yanlar var ise kilidlerin ileyümde ḳodılar. Ayıtdılar ki "Eger dilerseŋ **3** şöyle idelüm ki Mekke ṭaġların altun ḳılalum. Her ḳande dilerseŋ senüŋ ile revān olsun. **4** Ve bunuŋ gibi ḥadīşler coḳdur. Lā-cirem Ben anı iḫtiyār eyledüm ki peyġāmber olam, dervīş olam." **5** Ve hem buyurdı ki انا سيد ولد آدم ولا فخر bundan ulū pādişāhlıḳ nite ola. Ve līkin memleketden **6** maḳṣūd oldur ki aŋa pādişāhlıḳ müyesser ola. Andan ṣoŋra andan gece bile. Ve cümlesin Ḥaḳḳ **7** Taʿālā yolında ṣarf idi bile. Ve ol ki anuŋ maġrı ve ḫulāṣasıdur. Ala ve ol ki anuŋ **8** postıdur. Yabāna ṣala. İmdi Ḫoca ʿaleyhisselām buncılayın itdi. Aŋa pādişāhlıḳ müyesser **9** iken gecdi. Cümlesin Ḥaḳḳ yolına ṣarf eyledi. Ḫulāṣasın olub ḳalanın yabāna **10** atdı. Daḫı cevāblar coḳdur. Ammā buŋa iktifā idelüm. Tā ki ṭūl-ı dırāz olmaya. Pes **11** muḥaḳḳaḳ oldı ki pādişāhlıḳ ve memleket ulū vesīledür. Ḥaḳḳ Taʿālā'nuŋ ḥażretine taḳarrüb **12** bulmaḳda hem salṭanat Ḥaḳḳ'uŋ ḫilāfetidür ki السلطان ظل الله olur. Zīrā ki her nesnenüŋ **13** gölgesi anuŋ ḫalīfe … ol gölgelik ve ḫilāfet ol vaḳt dürüst olur. Anda ki **14** ol ḫalīfe dikenüŋ ṣıfatlarından bu ḫalīfede yolına bu maʿnī tefsīrinde ظل الله didi **15** ki - يأوى إليه - bu maʿniye ki cemīʿ maẓlūmlaruŋ penāhı ola. Tā ki anlaruŋ üzerine ẓulüm **16** ve ḥayf yol bulmaya hic bir ẓālimden. Ammā her vaḳt ki ḥayf ve ẓulüm kendüden ẓāhir ola. Ve anuŋ **17**

(162a)

gibi kişi Ḥaḳḳ Taʿālā'nuŋ ḫalīfesi nice olu bilü دار و سبب دور شد اینجا چه اميد است - **1** maḳṣūd ol ki cün pādişāh Ḥaḳḳ Taʿālā'nuŋ fermānına **2** muṭīʿ ola. Ve hevāya mütābaʿat itmekden iḫtirāz eyleye. Ve raʿiyyetleri devleti penāhında **3** ve siyāseti kenefinde ve salṭanatı civārında ḫoş duta. Ve ol pādişāhlıḳ icinde **4** ḳulluḳ ḫizmetini yirine getüre. Lā-cirem Ḥaḳḳ Taʿālā'nuŋ ḫalīfesi olmaġa lāyıḳ ola k إني جاعل **5** في الأرض خليفة Ve eger ẓulm ile ve cevr ile ve hevāya mütābaʿat itmek ile Ḥaḳḳ Taʿālā'nuŋ muḫālefetine **6** meşġūl olsa Ḥaḳḳ Taʿālā'nuŋ ḳahrı ṣūreti olur. Ve iblīs olur. Ol vaḳtda laʿnet-i **7** ebedī kendüye vācib ḳılur ki - ألا لعنة الله على - **8** - الفصل الثاني في بيان حال الملوك وسيرتهم بكل الظالمين وصلى الله على سيدنا محمد وآله اجمعين - **9** - وشفقتهم على الخلق طائفة من الرعايا Yaʿni ikinc faṣıl beglerüŋ ḥālini daḫı sīretini beyān ider. Her **10** ṭāīfe ile, raʿiyyet ile قال الله تعالى إن الله يأمر بالعدل والإحسان وإيتاء ذي القربى وينهى عن الفحشاء والمنكر والبغي يعظكم **11** البني صلى الله عليه وسلم إن أفضل عباد الله عند الله منزلة يوم القيامة إمام عادل ورفيق وإن شر عباد الله منزلة يوم القيامة إمام جائر لعلكم تذكرون وقال **12** **13** ʿazīz men. Bilgil ki **14** pādişāhuŋ üc ḥāleti vardur. evvel ḥāli kendü nefsiyle, ikinc ḥāli

raʿiyyetleriyle ücünci 15 ḥāli Ḥaḳḳ Taʿālā ile. Ve ol her ḥālde ḥażretden māmūrdur. Üc nesne ile ve menhīdür. 16 Üc nesneden evvelki emir olmışdur. Biri ʿadil ve biri iḥsān ve biri ītā idi. 17

(162b)

Ve ol ki nehy olmışdur. Biri faḥşā ve biri münker ve biri baġi. Ve bunlardan her bir ḥālüŋ bir ayruḳ 1 maʿnisi vardur ki ol ḥāle münāsibdür. Ammā evvelki ḥālet ki pādişāhuŋ kendü nefsiyle olur. ʿAdil 2 dür. Ve ʿadil bu mertebede tevḥīd ḥāṣıl itmekdür kendü nefsine. Ve iḥsān ferāyiż ḥaḳḳını edā itmekdür. 3 وَإِيتَاءِ ذِي الْقُرْبَىٰ ḥaḳları ve aʿżāları riʿāyet itmekdür. Ve nefsiyle ʿadāvet idib göŋlüni 4 murāḳıba itmekdür. Ve ḥavās-ı ẓāhiri ve ḥavās-ı bāṭını saḳlamaḳdur. Tā ki her biri neye emir 5 oldıysa istiʿmāl ide. Ve andan ki nehy olmışdur. Menʿ eyleye. Pes faḥşā efʿālda oldı. Ve münker 6 aḳvālda ve baġi aḥvālda oldı ki şerīʿata lāyıḳ olmaya. Lā-cirem bulardan ẓulmet ve ḥicāb ve ıraḳlıḳ 7 ḥāṣıl olur. Ve ṣıfāt-ı ẕemīme vücūda gelür. Yalan gibi ve töhmet ve bühtān ve riyā ve fısḳ ve ẓulüm ve cevr 8 ḥaḳkıyla daḫı ne ki buŋa beŋzer var ise ve pādişāh mādām ki ḫāṣ pādişāhlıġı yirine getürmeye. ʿĂm 9 pādişāhlıġa iḳdām itmek olmaz. İtse ziyān ider. Belki coḳ kişiler var ki ḫāṣ pādişāhlıḳ 10 ḥaḳḳını yirine getüri bile. Ammā ʿām pādişāhlıḳ aŋa ḥāṣıl olmaz. Zīrā ki ol Ḥaḳḳ Taʿālā'nuŋ nāyibi 11 ve ḫalīfesi olmaḳdur. Ve ol peyġāmberlıġa tābiʿdür. Ve andan ulū iş yoḳdur. Niteki Ḫoca ʿaleyhisselām 12 buyurdı ki : إِنَّ أَفْضَلَ عِبَادِ اللَّهِ مَنْزِلَةً يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِمَامٌ عَادِلٌ رَفِيقٌ Ḥaḳḳ Taʿālā ʿādil 13 pādişāh ṭāʿatını kendü ṭāʿatıyla ve resūlı ṭāʿatıyla bir silkde ḳıldı ki أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا 14 - الرَّسُولَ وَأُولِي الْأَمْرِ مِنْكُمْ Ammā ḥaḳīḳatda şöyledür ki mādām ki ḫāṣ pādişāhlıḳ ʿuhde 15 sinden daşra gelmeye. ʿĂm pādişāhlıḳ maḳāmına irecek degüldür. Hergiz bunuŋ miṣāli 16 şuŋa beŋzer ki bir kişi deŋizde yüzmek elinden gelmez ki kendüyi ġarḳ olmaḳdan ḫalāṣ ide. Eger 17

(163a)

dilese ki bir kişi daḫı ġarḳdan ḳurtara nice mümkin ola. Ammā ḫāṣ pādişāhlıḳ oldur ki aʿżāsın 1 ve nefsin ve göŋlin ve ḥavāss-ı ẓāhirin ve ḥavāss-ı bāṭının cümlesin şerīʿat fermānı 2 ḳaydıyla muḳayyed ḳıla ki ḥaḳīḳatda anuŋ raʿiyyetleridür. Ve her birini Ḥaḳḳ ḳulluġında bir 3 ḫiẕmete duta ki aŋa emir olmışdur. Ve şerīʿat siyāsetiyle menhiyyātdan yıġa ve nefsi şerʿ 4 iksiriyle emārelik maḳāmından me'mūrelik mertebesine irişdüre. Şuncılayın Tezkye-i 5 nefs faṣlında şerḥ olmışdur. Ve göŋlin şol ṭabīʿata ḫoş gelen nesnelerden 6 vāz getürüb hevādan iʿrāz eyleye. Pes Ḥaḳḳ Taʿālā ḥażretine müteveccih ḳıla. Tā ki 7 Ḥaḳḳ feyżinüŋ feyżānına lāyıḳ ve ḳābil ola. Ve mü'eyyed ola te'yīd-i ilāhī

birle. Andan şoŋra 8 ḳuvvet-i Rabbānī ve te'yīd-i āsumānī birle pādişāhlıġa şürūʿ ḳıla. Ve Ḥaḳḳ Taʿālā'nuŋ niyābeti 9 birle anuŋ ḳullarında taṣarruf eyleye. Ve memleketde salṭanat aḥkāmını Ḥaḳḳ fermānı ḳānūnı 10 üzerine süre. Tā ki her ḥareket ve cehd ve saʿyı ki bu yolda gösterür. Aŋa bir ḳurbet ve bir 11 rifʿat ve bir derecet Ḥażret-i ʿİzzet'den ḥāṣıl ola. Ammā ikinc ḥālet ki pādişāh ile 12 raʿiyyet arasındadur. İmdi bu ḥālde ʿadil oldur ki inṣāf idib cevr ve ẓulüm 13 ḳılmaya. Ve raʿiyyetler arasında müsāvātı saḳlaya. Tā ki ḳavī żaʿīfe ẓulüm itmeye. Ve bayı 14 yoḫsula yük yüklemeye. Ve iḥsān bu mertebede kerem ve mürüvvet eşerlerin raʿiyyetlere 15 irişdürmekdür. Şöyle ki żaʿīflere taḳviyet ḳıla. Ve yaḳın ḫısımları nā-müdārā göstere. 16 Ve dervīşlere ve ʿayāl-mendlere ṣadaḳa ve nafaḳa birle desti-gīrlik eyleye. Ve ʿulemāya ḥürmet ḳılub 17

(163b)

mevünetlerine kifāyet ḳıla. Ve ṭaleb-i ʿilmi, taḥsīl-i ʿilme taḥrīż ide. Ve anlara muʿāvenet ḳıla. Anda 1 ki żarūrī muḥtāc olalar. Ve ṣuleḥāya ve ʿubbāda ve ẕühhāda ḥürmet idib anlaruŋ ile teberrük 2 ve teyemmün ide. Ve anlaruŋ aḥvālin teftīş ide. Eger muḥtāc olsalar defʿi ḥācet ḳıla. 3 Ve anlar ki kūşelerde ḫalvet iḫtiyār itmişlerdür. Anları ṭaleb ḳıla. Egerci anlar istemez 4 ler ki ṭaleb ḳıla. Ḥelāl vechlerden anlara meded ide. Ve anlaruŋ ḳulūbunı fāriġ ḳıla. Tā ki Ḥaḳḳ 5 Taʿālā'ya ferāġat ve cemʿiyyet yüzinden meşġūl olalar ki cihān anlaruŋ enfāsı ve iḫlāṣı 6 berekātıyla ḳāyimdür. Ve bu cümlenüŋ beytü-l mālda ḥaḳḳı ve naṣībi vardur. Anlara irişdürmegi 7 vācib bile. Ve egerci anlar ṭaleb ḳılmasalar himmetleri yüceliginden ḥaḳların anlara irişdüre. 8 Tā ki ẓālim ve ʿāṣī olmaya. Ve وَاِيتَاءِ ذِي الْقُرْبَىٰ bu ḥālde ḳalan ʿām raʿiyyetlerüŋ ḥaḳḳın 9 ödemekdür. Zīrā ki raʿiyyet pādişāha cism-i ḳavum menzilesindedür. Belki ehl-i ʿayāl olmış 10 lardur. Aŋa Ḫoca'nuŋ āḫir ḥayātda vaṣiyyeti bu idi ki الصَّلٰوةَ وَمَا مَلَكَتْ اَيْمَانُكُمْ Yaʿni namāza 11 mülāzemet idib elüŋüz altındaġı ḫoş dutuŋ. Pes her inʿām ve iḥsān ve inṣāf 12 ve muʿadelet ve müdārā ve siyāset ve riʿayet ki pādişāhdan ẓāhir ola salṭanat u 13 mürüvvet raḥmından. Pes anuŋ ol memleketi dāyim ve ṣābit olmaḳlıġında sebeb olur. Ḫoca ʿaleyhisse 14 lām böyle buyurdı: اَلْعَدْلُ وَالتَّكَرُّمُ تَوْأَمَانِ Yaʿni ʿadillik ve pādişāhlıḳ iki ikiz 15 ḳardeşlerdür. Her sünnet-i ḥasene ki raʿiyyetleri taḫfīf itmekde ve ḫalḳı rāḥat ḳılmaḳda 16 pādişāhdan vücūda gele. Ve her bidʿatı kim anı götüre. Hem ol ḳabīleden ola. Tā ʿālem 17

(164a)

dükenince her pādişāh ki sünnet-i ḥasene birle ʿamel itse ḳamusınuŋ ṣevābı ol 1 pādişāhuŋ ʿameli dīvānında yazılur. Ve eger bunuŋ ḫilāfın işleyecek olursa 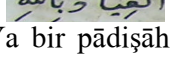 2 ki ẓulüm ve bidʿat ḳoya. Ya bir ḳānūn düze ki andan öŋ yoġ idi. Ya bir pādişāh getürdügi 3 ḳānūnı ol girü ḳoya. Tā ʿālem dükenince her kişi ol bidʿatı işlese ve ol ḳānūn birle 4 ʿamel itse ol cümlesinüŋ ʿiḳābın ol ẓālim ve mübtediʿüŋ dīvānında yazılur. Niteki Ḫoca 5 ʿaleyhisselām buyurur: 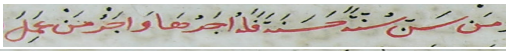 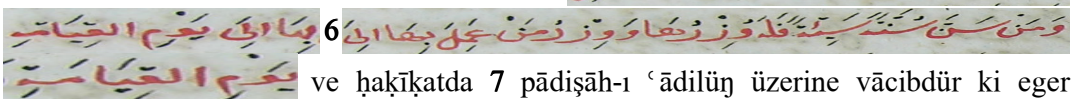 6 ve ḥaḳīḳatda 7 pādişāh-ı ʿādilüŋ üzerine vācibdür ki eger evvelki vaḳtlarda fāsid ḳānūnlar ki 8 ḳomışlar idi. Ve ḥaīfler ve ẓulümler ki raʿiyyete ḳılmışlar idi. Ya aġır ḫarāclar ki ḳomış 9 lar idi. Anı taḫfīf idib götüre. Eger ʿöẕür pehāna idib ayıtsa ki "Ben böylebuldum." Anuŋ 10 vebālı anuŋ boynına ki ḳodı dise bu ʿöẕri maḳbūl olmaz. Ol vebāl hem anuŋ üzerine olur. 11 Zīrā ol ẓulmı ve bidʿatı muḳadder dutmaġ ile aŋa rāżı olmış olurlar. Bir daḫı buŋı pādişāh 12 çopan gibidür. Raʿiyyet ḳoyun gibidür. Çopana vācibdür ki ḳoyun sürüsini saḳlaya. 13 Ḳurduŋ şerrini defʿ eyleye. Ve eger sürüde baʿżısı boynuzlu ḳoc olsa ve baʿżısı ḳoyun 14 olsa. Boynuzlusı dilese ki aŋa ḥaīf ve taʿadı ide. Anı ḳomaya, defʿ ide. İmdi 15 İslām sürüsinüŋ ḳurdı kāfirlerdür. Ve pādişāhlara ve beglere ve anuŋ leşkerine vācib 16 dür ki cān-ı dilden dürişeler. Aş etmek anlara ol vaḳt ḥelāl olur ki kāfirlere ḳılıc uralar. 17

(164b)

Ve anlaruŋ şerin Müslümānlardan defʿ ideler. Ve egerci kāfir müslümāna ġālib olub zaḥmet 1 itmez ise daḫı pādişāha vācibdür ki ġazāya vara ve küffār şehirlerin aça ve İslām'ı 2 āşikāre ḳıla. Ve kelime-i dīn-i iʿlā itmekde dürişe ki 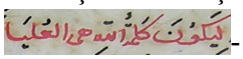 - ve ancılayın ol boynuz 3 lu ḳoc ol ẓālimlerdür. Beglerden ve leşkerden ve manṣıb ehlinden ve nāyiblerden 4 ve ḳāżilerden ki her biri cünki furṣat bulsa ḳuvvetince ve altınca raʿiyyetden bir miskīni 5 esīr idib zaḥmet virür. Pes pādişāh raʿiyyeti bunlara ısmarlamaya. Dāyim her ṭāyifenüŋ 6 ḥālını teftīş ide ki ḳıyāmet güninde naḳīr ve ḳıṭmīr sebebiyle raʿiyyetüŋ aḥvālından ve anlaruŋ 7 ḫayr u şerrinden pādişāhdan ṣorsalar gerek. Niteki Ḫoca ʿaleyhisselām buyurur: 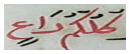 8 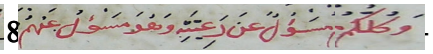 ve ammā faḥşā ve münker ve baġi ki pādişāh ile raʿiyyet 9 arasında oldur ki anlaruŋ icinde fısḳ u fesād ile zindigāni ḳıla. Ve anları daḫı fesād üzerine 10 duta ve ḫāndānları bez-nām eyleye. Ve emr-i maʿrūf ve nehy-i münker işini bāṭıl ḳıla. Ve hic 11 kimsenüŋ emr-i maʿrūf itmege zehresi olmaya. Ve dīni ehil bāzārı ve ʿilim ve ṣalāḥ bāzārı 12

kesād ola. Ve ehl-i fısḳ fesād-ı bāzārı revān ola. Ve ʿavānlar ve bī-aṣıl kişiler 13 ve ġammāzlar ve ḳavucılar ve müfsidler ve ẓālimler pādişāh ḥażretinde muḳarreb olalar. Ve ẓulm-ı fesādı pādişāha 14 maṣlaḥat ṣūretinde bezeyüb göstereler. Ve fāsid ġarażlar ile gündüzlerin aŋa meşġūl ve muḥib 15 göstereler. Memleketde bidʿatlar ve cirkin ʿādetler düzeler. Ve ʿamellere ṭamġa ḳoyalar. Ve nik 16 ʿameller arturalar. Ve kişilere bahāneler idib māl isteyeler. Ve günāhsuzlara töhmet idib cināyet 17

(165a)

alalar. Ve ḳısmetleri nā-ḥaḳḳ yire ideler. Ve mīrāṯ māllarında ve yetimler ḥaḳḳında taṣarrufı 1 fāsid ḳılalar. Ve bāzirgānlara paclar ḳoyalar. Ve yollarda paclar alalar. Ve ḥaḳḳı müstaḥiḳlerinden 2 yıġalar. Ve raʿiyyetlere ṣalġunlar ṣalalar. Ve seyyidlerüŋ ve ʿābidlerüŋ idrār 3 ların ṭamaʿ idib keseler. Ve ṣuleḥāya ve fuḳarāya ve zāhidlere ṭaʿn idib ṭanz ideler. Ve 4 ḫayırları bāṭıl ḳılmaḳda saʿy ideler. Ve ḥācet ehlini dergāhdan ıraḳ süreler. 5 Anlaruŋ aḥvālını pādişāha ʿarz itmeyeler. Ve pādişāhuŋ ḫayrātın ve ṣadaḳātın 6 müstaḥiḳlerden ḳaṭʿ ideler. Bu cümlesi pādişāhuŋ dīnini ve dünyāsını bed-nām ḳılur. 7 Ve ẓulüm ve fısḳ-ı fesād āvazesini eṭrāfa yitişdürür. Ve ḫalḳ arasında ẓālimlıġ ile 8 ve çirkin sīret ile meşhūr olur. Tā ki ʿālem dükenince bu ad anuŋ üzerine ḳalur ve yaramaz. 9 Duʿālar ve ḫalḳuŋ laʿneti diriliginde ve öldüginden ṣoŋra aŋa muṭṭaṣıl irişür. Ve ol müfsid 10 ler ki aŋa fāsid ġarażlar ile kendüleri dost göstermişler idi. Anlar ne ki işlemiş 11 ise yarın ḳıyāmet güni ki ʿarż-ı ekber olsa gerek. Cümlesinüŋ ḥisābını naḳīrden ve 12 ḳıṭmīrden andan ṣorsalar gerek. 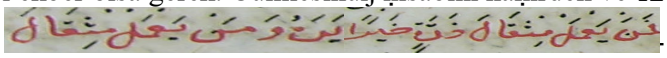

13 Pes pādişāh-ı muḳbil ve ṣāḥib naẓar oldur 14 ki bu müfsidlerden ve bed-sīretlerden hic birine yol virmeye ki ḥażretine vere. Ammā 15 bunı ider az bulınur. Belki ġāyet dünyā ve māl ḥırsından bunuŋ gibi ʿavānları kendüzlerine 16 yol virürler. Ve hüner-mendler ṣoḥbetinden ve ehl-i maʿni ve faẓıl ve naṣīḥat ehli ṣoḥbetinden maḥrūm ḳalurlar. 17

(165b)

Ve eger bunuŋ gibi kişiler anuŋ ḥażretinde olsalar anlara iltifāt olmaz. Ve sözleri 1 maḳbūl olmaz. Zīrā ki bir nesne buyururlar ki pādişāhuŋ ḫazīnesi artmaz. Ammā pādişāh-ı 2 ʿāḳıl ve ṣāḥib-i saʿādet oldur ki ferāset nūrıyla naẓar eyleye. Bu zamāne aḥvāline ki 3 felek-i devvār ibtidāsından tā intihāsına degin hic kimseye bu ʿacūze-i ġaddār ve bī-vefā-yı 4 mekkār nā-vefā ḳılmışdur. Kimi ki dost dutub er idindi, bir eli birle nice biŋ 5 nāz ile kendüye cekerdi. Ve bir elinde ḳahr ḫancerin dutub her baş ki yasduḳı üzerinde 6 bulurdı, keserdi. Ḳanḳı dostı oḳudı ki düşmanlıḳ ḳapusından ṭaşra

sürmedi. **7** Ve ḳanḳı ʿazīze nüvāḫt itdi ki āḫir meẕellet ile arıtmadı. Ḳanḳı bī-çāreyi emīr ḳıldı **8** ki ʿāḳıbet esīr itmedi. Kimi memleketde vezīr dikdi ki ṣoŋra zīr ü zeber ḳılmadı. Cünki **9** ʿitibār göziyle dünyānuŋ bu aḥvālini müşāhede ḳılsa lā-cirem ġurūr ile şübūr **10** cāhına düşmez. Ve yaḳīn maʿlūm olur ki ḳalanlara vefā itmedügi gibi aŋa daḫı vefā itmez. Pes **11** kendüye ve ḫalḳa bu ʿāreti memleketden ötrü ẓulüm ve cevr itmez. Dünyā başdan başa bir **12** ḳarınca incidmege degmez. Nicün ʿāḳıl andan ötrü Ḥaḳḳ'ı ve ḫalḳı incide? Ammā ücünci ḥālet **13** ki pādişāhuŋ Ḥaḳḳ Taʿālā iledür. Bu ḥālda ʿadil kendünüŋ ẓāhirin ve bāṭının Ḥaḳḳ Taʿālā **14** ile rāst dutmaḳdur. Āşikāre ve gizlüsin Ḥaḳḳ ile yik reng itmekdür. Ve salṭanat ve memleket **15** şol biline kemer baġlamaḳ gibi ola. Şöyle ki kendüyi ve salṭanatı Ḥaḳḳ'dan ötrü duta. Şöyle degül **16** ki Ḥaḳḳ Taʿālā'yı ve salṭanatı kendüsicün ḳıla. Ve iḥsān bunda oldur ki Ḫoca ʿaleyhisselām sordı: **17**

(166a)

الاحسان ان تعبد الله كانك تراه فان لم تكن تراه فانه يراك ve pādişāhuŋ ʿibādeti ol degüldür **1** ki nāfile ṭāʿatlara meşġūl ola. Namāz-ı rūza ve tilāvet-i Ḳur'ān idib ḫalḳdan ʿuzlet eyleye. **2** Ve ḫalḳuŋ maṣlaḥatların mühmel ḳoya. Ve ḥācet ehlini maḥrūm ide. Ve milküŋ ṣalāḥından ve **3** fesādından bī-ḫaber ola. Ve raʿiyyetleri ẓālimler elinde giriftār eyleye. Bu ḫod bir maʿṣiyet **4** dür ki cemīʿ maʿāṣīden ziyāde ve līkin pādişāhuŋ ʿādeti ferāyiż ve sünneti edā itdükden **5** ṣoŋra yüzin memleketüŋ maṣlaḥına döndüre. Ve biledüŋ, ʿibāduŋ aḥvāline teftīş eyleye. Ve Müslümān **6** lıḳ ḥuḳūḳını riʿāyet itmekde iltizām göstere. Ve Ḥaḳḳ'uŋ ḳulları icinde şöyle taʿarrüf **7** ide ki kāne Ḥaḳḳ Taʿālā görür gibi ola. Ve eger ol ḳuvveti ve naẓarı yoġ ise yaḳīn bile ki Ḥaḳḳ Taʿālā **8** anı görür. Pes her ne ki iderse anuŋ emriyle ide. Ve hevā ve ṭabʿ emriyle itmeye. Tā ki anuŋ her **9** biri aŋa bir ḳadem ola. Ḥaḳḳ yolına sülūk itmekde ve bir ḳurbet ve bir rifʿat ḥāṣıl ḳıla. **10** - وربنا - وذى الغرنى و - bu ḥālde ʿubūdiyyet ḳarābetidür ki طرفة العين gerek kim ḳul **11** lıḳ işiginden ḳaldurmaya. Ve mecāzī pādişāhlıġına dünyānuŋ maġrūr olmaya ki فلا تغرنكم الحيوة - **12** الدنيا ولا يغرنكم بالله الغرور ve ʿucb naẓarıyla kendüye ve kendünüŋ memleketine baḳmaya. Firʿavn gibi ki **13** ayıtdı: أليس لى ملكى مصر وهذه الأنهار تجرى من تحتى Belki ʿacz ile ve inkisār ile ve bī-cāre **14** ʿubūdiyyet ʿabasına mülāzemet ide ركوشش اى دل بود ودر پاى - **15** ناز مكش ولرچه دانم كين باد بپاى تونيست بداستانسرود وبدزمين ى زند **16** كوپشكاسواى جلال جاى تونيست. Ayaġuŋ aġrıdı diyüb bu yoldan ḳalmaġıl zinhār. **17**

(166b)

İşigi ṭopraġında baş virib duġıl budun kim serāyı ḥavlısında cün saŋa virür. **1** Sulṭān Maḥmūd gibi salṭanata tekye itmeye. Belki āyāz gibi ol ʿaczi gör gine. Ve meẕelleti

caruġına 2 dāyim naẓar ide. Dura ammā faḥşā ve münker ve baġi bu ḥālde pādişāhuŋ ol tekebbüri ve tereffuʿı 3 ve salṭanat birle tefāḫüridür ki bī-iḫtiyār ki dimāġında ẓāhir olur. Ve ol anuŋ netīcesi 4 dür ki kendüde istiġnā görür. Ve ḫalḳı kendüye muḥtāc görür. Ve bu bir ḥastalıḳdur ki cāna ʿārıż olur. 5 Aŋa ḥāẓıḳ ṭabīb gerek ki ʿilāc eyleye. Ol cān ve göŋül marażına eger bu āfete muʿālece olmaz ise 6 bu marażdan ṭuġyān ve żalālet vücūda gelür. Niteki Ḥaḳḳ Taʿālā dimişdür. إِنَّ الْإِنْسَانَ لَيَطْغَىٰ أَنْ رَآهُ اسْتَغْنَىٰ 7 ve bir yirde daḫı buyurdı ki وَلَوْ بَسَطَ اللَّهُ الرِّزْقَ لِعِبَادِهِ لَبَغَوْا فِي الْأَرْضِ 8 Ve yaḳīn bile ki ol vaḳt ḳul ġınā ve istiġnā göziyle kendüye naẓar itse ve ḥaḳāret ve meẕellet 9 göziyle ḫalḳa naẓar itse bu ḥālde ol Ḥaḳḳ Taʿālā'nuŋ naẓarı ʿināyetinden düşer. Ḫoca ʿaleyhisselām 10 buyurdı ki لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ مَنْ كَانَ فِي قَلْبِهِ مِثْقَالُ خَرْدَلٍ مِنَ الْكِبْرِ 11 şordılar ki "Ya Resūlallah kibir nedür?" Buyurdı ki بَطَرُ النَّاسِ وَغَمْطُ الْحَقِّ Yaʿni kibir oldur ki ḥaḳāret göziyle ḫalḳa 12 baḳa ve Ḥaḳḳ'ıgörmekden kör ola. İmdi āfetüŋ ʿilācı oldur ki ṭāvus gibi her vaḳt ki kendü salṭanatı 13 ve memleketi perr ü bālınuŋ naḳşına naẓar itse ve ol ḫoş gelüb dilese ki tekebbür ʿāleminde pervāz 14 ḳıla. Derḥāl ol ʿaczve fenā ayaġınuŋ ḳaralıġına naẓar ide ki evvel ol neden idi ki أَلَمْ نَخْلُقْكُم 15 مِّن مَّاءٍ مَّهِينٍ. Pes bile ki evveli ḫor ṭoprāḳ idi. Ve āḫiri hem ḫor ṭopraḳ olısar. 16 Ve bu ḥāldebir loḳma etmege ve bir icim suya esīrdür. Ve hem ol loḳmayı ve ol suyı boġazından 17

(167a)

gecürmekde ʿācizdür. Ve eger ol yiyüb icdügi icinde eglense cıḳmasa rāżıdur ki iki 1 cihān mülküni vire. Andan ḫalāṣ bula ki إِنَّهُ عَلَىٰ رَجْعِهِ لَقَادِرٌ bununla daḫı her laḥẓa 2 münteẓirdür. Aŋa ki ecel seyli yitişe. Ve anuŋ ʿömri ivnüŋ nişānını gerdiş-i eflāk gice 3 gündüz eliyle birer ger-bucīn alur. Bir kezden ḫarābe vire. Pes bunuŋ ḥālde nite maġrūr 4 ola. Ve bunuŋ gibi devlete nite ḳāniʿ ola. **Beyt: 5**

عاقل نجد او مبند دریں شوم سرای بدحولت او دل نهد از بهر خوای 6
چون داست کہ خواهد کہ نشیند از پای کیرد اجلش دست کہ بلای بخای 7

ʿĀḳıl bu dār-ı fānīde sen dutma ḳarār Ya devletine ġarra olub ḳalma zinhār 8
Çün rāstdur ki sini ecel ḳılısar şikār Düz günlerüŋ hem idiser cümle tār u mār 9

Ammā pādişāhuŋ sīreti her ṭāyife ile ve şefḳāti ḫalḳuŋ aḥvālı üzerine şöyle bilgil ki pādişāh 10 cihān icinde göŋül gibidür. Miṣāl-i ten icinde ki çün pādişāh ṣalāḥa gelse cihān 11 ṣalāḥa gelür. Ve eger pādişāh fesāda virse cümle cihān fesāda verür. Niteki Ḫoca 12 ʿaleyhisselām buyurdı göŋül ḥaḳḳında إِنَّ فِي جَسَدِ ابْنِ آدَمَ لَمُضْغَةً إِذَا صَلَحَتْ صَلَحَ بِهَا وَإِذَا فَسَدَتْ فَسَدَ بِهَا سَائِرُ الْجَسَدِ أَلَا وَهِيَ الْقَلْبُ 13 ve bundan 14 buyurur ki النَّاسُ عَلَى دِينِ مُلُوكِهِمْ Pes pādişāhuŋ vezīri ʿaḳıl meṣābesindedür

15 ki göŋüle vezīr dutmışdur. Niteki göŋüle bir ʿaḳl-ı kāmil gerekdür. Tā ki anuŋ meşveretiyle beden 16 milkinde taṣarruf ide. Ve bedenüŋ maṣlaḥatları riʿāyet eyleye. Ancılayın pādişāha daḫı bir vezīr-i 17

(167b)

ʿālim ve ʿādil-i emīn gerekdür. Ṣāḥib-i himmet ve ṣāḥib-i rāy ola. Ve hem pāk ʿitiḳād veya 1 mürüvvet ve ḫoş ḫulḳ ve dīndār ola. Tā ki cümle aḥvālda anuŋla meşveret ḳıla. Ve erkān-ı 2 devletüŋ cümlesi ve ʿavām-ı raʿiyyet aŋa mürācaʿat ideler. Meşveretde cünki vezīr böyle 3 olsa pādişāh ferāġat ve refāhiyyet birle salṭanat ādābına meşġūl olu bilür. Ve illā 4 memleket ve raʿiyyet aḥvālleri muḫtelif olub żāyiʿ olur. Ḫoca ʿAleyhisselām bundan buyurdı 5 ki إذا أراد الله بالملك خيرا جعل الله له وزير صدق فإن نسي ذكّره وإن ذكر أعانه. 6 cünki vezīr şāyiste olsa gerek ki aŋa ḥürmet ide. Ve anuŋ ḥükmüni memleketde nāfiẕ ḳıla. Her 7 ne ki memleketde ölügci birle vāḳıʿa ola. Pādişāh gerek kim tevaḳḳuf ide. Vezīr ile meşveret 8 ḳıla. Cünki vezīr ʿaḳıl meṣābesinde oldı. Bedende aŋa ḳıyās eyle. Ḳalan erkān-ı 9 devlet daḫı müşrif ve ḥācib ve ḫazīne-dār ve münşī ve nāẓır bu cümle ḥavās-ı ḫamse 10 gibidür. Bedende göz ve ḳulaḳ ve dil ve burun ve dutmaḳ ve datmaḳ ve fikir ve ḫayāl ve vehim ve ḥāfiẓe11 ve ẕākire gibi ki ḳuvā-yı ẓāhirī ve bāṭınīdür. Ve begler aʿżā-yı reīse meṣābesindedür. Baş 12 ve el ve ayaḳ ve ciger ve öyken gibi ve ʿāmiller ve nāyibler ve nāḳībler, barmaḳlar mafṣıllar 13 meşābesindedür. Ve ḳalan ʿām leşker ve raʿiyyet ṭamarlar ve siŋirler ve sügüŋler ve ḳıllar 14 ve bedenüŋ ḳalanı meṣābesindedür. Niteki şaḫṣ-ı insānī bu cümlesine muḥtācdur. Ve pādişāh 15 daḫı bunlara muḥtācdur. Ve eger bunlardan birisi olmasa pādişāhlıḳ işi ol miḳdār 16 noḳṣān bulur. Pes pādişāh gerek kim her birini aṣḥāb-ı menāṣıbdan ehliyet ve emānet 17

(168a)

ve diyānetleri olduḳdan ṣoŋra kendü manṣıbları maḳāmında naṣb eyleye. Ve anlaruŋ 1 aḥvālından dāyim ḫaberdār ola. Tā ki ḫarāblıḳ ve raʿiyyet üzerine bahādurluḳ itmeye 2 ler. Ve ṭamaʿ ḳılmayalar. Ve anlaruŋ naṣībi anlara tamām degüre. Şöyle ki anlaruŋ iḥtiyācı żarūrī 3 miḳdārı mündefiʿ ola. Tā ki ḫıyānet ve ṭamaʿ ḳılmayalar. Ve eger bir muḫlişden bir sehel 4 ḫaṭā vāḳıʿ olsa ki ziyāde ẓulüm olmaya. Derḥāl ʿafv idib andan gece. Ve her nesne 5 birle ġażaba gelmeye. Ve siyāseti ḥadden gece ḳılmaya. Ve eger bir günāh olsa ki ʿafv itmege lāyıḳ 6 olmaya. وجزاء سيئة سيئة مثلها işāretiyle ʿamel eyleye. والكاظمين الغيظ والعافين عن الناس والله يحب المحسنين 7 āyetini ileyinde dike. Ve līkin eyle ḥüküm göstermeye 8 ki süst mizāclıġa mensūb ola. Ve fitne ve fesād arta.

Belki pādişāh gerek siyāset 9 ve intiḳām birle ve rücūliyyet ve ḥamiyyet birle meşhūr ola. Eger cürümler az ola. Coḳ olursa 10 daḫı taḫvīf ve te'dīb idib ḥilim göstermeye. Ve eger bir nesne olsa ki ḳışāş vācib 11 ḳılsa yāḫūd mülkde bir ḫaleli vācib ḳılsa elbette andan gecüb ʿafv itmeye. Belki şerʿ 12 fermānıyla tīġini dirīġ ceküb ḥaḳḳı yirine getüre. Zīrā ki bu maʿnī ḥāṣā şol ḫūra 13 renci gibidür. Cünki bir ʿużvda ẓāhir olsa elbet anı mühmel ḳomamaḳ gerek. Ol 14 ʿużvı kesmek gerek. Tā ki ol renc cemīʿ aʿżāya sirāyet itmeye. Ve işlerlerde ifrād 15 ve tefrīṭ ḳılmaya. Belki خَيْرُ الْأُمُورِ أَوْسَطُهَا ḳavlıyla ʿamel eyleye. Ammā siyāsetde ol 16 ḳadar mübālaġa göstere ki ḫalḳ dāyim ḫavf u ḫaẕer icinde olalar. Tā ki mekriler ve ḥīleler memleketde itmeyeler. 17

(168b)

چنان شان مکدان بیچارکی کہ جانلا بکوشند یکپارکی 1

Ve saḫāvetde ol ḳadar ġulūl itmeye ki isrāfa yitişe. Ve hem ol ḳadar taḳṣīr itmeye ki tebẕīre 2 yitişe ki ol daḫı meẕmūmdur. Ḥaḳḳ Taʿālā buyurur: اِنَّ الْمُبَذِّرِينَ كَانُوا إِخْوَانَ 3 الشَّيَاطِينِ ve hem buyurdı ki إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُسْرِفِينَ ve māl saḳlamaḳda ol ḳadar dürişmeye 4 ki baḫīllıġa nisbet ḳılalar. Ve hem dünyā ve āḫiretde ziyān icinde olmaya. Niteki buyurur 5 وَلَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ يَبْخَلُونَ بِمَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ هُوَ خَيْرًا لَهُمْ بَلْ هُوَ 6 شَرٌّ لَهُمْ سَيُطَوَّقُونَ مَا بَخِلُوا بِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ Belki Ḥaḳḳ Taʿālā'nuŋ faẕlını ḫalḳından dirīġ dutmaya. Ve dünyā ve āḫiretde eyü 7 ad ḫāṣıl ide. Andan öŋdin ki Ecel yitişe, anı memleket taḫtından ḳapa. Ol bunca yıl renc ceküb 8 ele getürdügin düşmanlar eline vire. Ve ḥasret ve nedāmet ve ġarāmet odın anuŋ 9 cānında müştaġil ḳıla ki anuŋ acısı Ḥaḳḳ raḥmetinden özge nesne bile zāyil olmaya. Her kimüŋ 10 ki başīreti gözi nūr-ı ilāhī birle münevverdür. Māl-ı manṣıb, cāh-ı fānī terk itmeklik her dem 11 aŋa muṣavverdür الْبَاقِيَاتُ الصَّالِحَاتُ ki mü'minüŋ desti-gīridür. Anuŋ ol bedeninden 12 ḫāṣıl olan ʿamellerden ve ḫayrāt u bāḳiye ol māldur ki Ḫoca ʿaleyhisselām buyurdı: 13 إِذَا مَاتَ الْإِنْسَانُ انْقَطَعَ عَمَلُهُ إِلَّا عَنْ ثَلَاثٍ صَدَقَةٍ جَارِيَةٍ أَوْ عِلْمٍ يُنْتَفَعُ 14 بِهِ أَوْ وَلَدٍ صَالِحٍ يَدْعُو لَهُ Yaʿni ḳacan Ādemī olsa anuŋ ʿameli kesilür. İllā üc nesneden 15 kesilmez. Bir ol ṣadaḳa ki dāyimdür, kesilmez. Kübrīler ve kemīler ve mesācid ve medāris gibi 16 daḫı ne ki buŋa beŋzer var ise bularuŋ ṣevābından kesilmez. Bir daḫı ol ʿilm-i nāfiʿ ki bir kişiye 17

(169a)

ögretdi. Anuŋ daḫı ṣevābı kesilmez. Bir daḫı ol ṣāliḥ veled ki dāyim aŋa ḫayr duʿā ider. Zihi 1 devlet ki bir kişi gör icinde uyuya ʿamellerden fāriġ. Ammā her nefes ve her laḥẓa raḥmet 2 ṭabaḳları ve kerāmet ḫūnları Ḥażret-i ʿİzzet'den muḳarreb firişteler aŋa

irişdüre 3 ler ki bu ol loḳmanuŋ ṣevābıdur ki senüŋ medreseŋde ya ḫāneḳāhuŋda fülān faḳiye fülān 4 dervīş idi. Yāḫūd ol istirāḥat ve āsāyiş ṣevābıdur. Senüŋ ʿimāretüŋde 5 fülān ḳula yitişdi. Veya fülān mescidde iki rekʿat namāz ḳıldı. Ya fülān köpriden fülān 6 gecdi. Anuŋ ṣevābıdur, diyeler. Pes her pādişāha kendü āyām-ı devletinde gerek kim bunuŋ 7 gibi saʿādetlerden kendüyi maḥrūm ḳılmaya. Bāri eger bu saʿādetden maḥrūm ḳalursa 8 zinhār ve zinhār kendüyi eşḳıyādan ḳılub ayruḳlaruŋ ḫayırlarını bāṭıl ve żāyiʿ 9 ḳılmaya. Ve miṣḳāl u ẕerre deŋlü evḳāf-ı tebdīl ve taġyīr itmekde saʿy itmeye. ʿAvretler 10 ki bed-sīret ve fāsidʿaḳīdetdür. Bu maʿnileri ḳabūl itmeye ki anlar cehl ü ve ġaflet 11 icinde mübtelā olmışlardur. Anuŋ ḳanına ve cānına ve īmānına ḳaṣd iderler. Ḳanḳı ʿāḳıl ola 12 ki niçe müstaḥiḳ maẓlūm ki ehl-i ḫayr ve ehl-i ṣalāḥdur. Anlaruŋ ḫayr duʿāsını şerre 13 tebdīl ide. Bu nesne merdānelik degül. Ve salṭanata lāyıḳ degül. Belki bularuŋ duʿāsı 14 berekāt ile aŋa Ḥaḳḳ Taʿālā ḥażretinde ḳurbet ve derecāt ḥāṣıl olur. Bu nesneden 15 iʿrāż itmek ʿalāmet-i ḫayr degül. Andan girü malẓemesini ol ḥażrete dāyim ʿarża 16 ḳıla ki ben kendü mālumı nefsümden yıġdum. Ve evlādumı maḥrūm ḳıldum. Ve senüŋ rıżāŋ isteyü. 17

(169b)

Senüŋ ḳullaruŋa vaḳf eyledüm. İmdi fülān ẓālim ol benüm ḫayrumı bāṭıl ḳılur. Ve senüŋ ḳullaruŋı 1 maḥrūm ḳılur. Ve senüŋ ḥażretüŋle bahādurluḳ ider. Bu vāḳıʿanuŋ ʿuhdesinden kim ṭaşra 2 geli bilür. Senden artuḳ bu resme tażarruʿ ḳıla. Ḫuṣūṣā cün evḳāf coḳ ola. Ve muṭālib 3 leri bī-ḥad ola. نَعُوذُ بِاللّٰهِ مِنْ. ʿaẕāb-ı Allah-ı zinhār eger bir cāhil yāḫūd bir ʿālim-i müdāhin 4 ruḫṣat virüb diyecek olursa ki evḳāf mālını bir yire daḫı ṣarf eyleye. Leşkere vir 5 ki anuŋla ġazā ideler. يَا رَزَّاقُ ʿimāretleri meremmet eyleye. Bir sedd-i bünyād ḳıl diyü saŋa 6 iġvā itse anuŋ söziyle maġrūr olma. Ḥāşā ve kellā hic bu nesneler revā degüldür. İllā her 7 vaḳfı kendü taṣarrufına ṣarf eylemek gerek. Tā ki yarın ḳıyāmet güninde anuŋ müstaḥiḳleri 8 aŋa ḫaşım olub ḥaḳların ṭaleb ḳılmayalar. Pes pādişāhuŋ üzerine vācibdür ki her vaḳfı 9 ki anuŋ memleketinde vardur. Vāḳıf şarṭıyla anuŋ müstaḥiḳlerine muḳarrer duta. Ve evḳāfuŋ üzerine 10 bir emīn kişi ki ṣāḥib diyānet ve müşfiḳ ola. Aŋa ısmarlaya. Tā ki evḳāfuŋ ʿimāretinde 11 dürişe. Ve ẓālimleri ve müstāgileleri menʿ eyleye. Ve Ḥaḳḳı müstāḥiḳe irişdüre. Ve ḳatī ki böyle ide. 12 Ne deŋlü ṣevāb ki anuŋ vāḳıfına ḥāṣıl olur. Ḥaḳḳ Taʿālā ol pādişāha ol miḳdār ṣevāb 13 vire. Şeyḫ vaḳt Ḳaddes-Allah rūḥa buyurur ki: “Bir vaḳt Şām’da şöyle işitdüm ki Melik 14 Ṣalāḥaddīnher şehri ki alsa ʿādeti ol idi ki ol şehirde bir binā bünyād ider 15 di ḫayr icün.” Ve ḳatī ki Mıṣrı aldı. Anuŋ vezīri bir

Ḳāḍı Fāżıl var idi. Anuŋla meşveret 16 idüb ayıtdı ki “Dilerem ben bunda bir ḫāneḳāh bünyād idem.” Ḳāḍı ayıtdı: “Ben dilerem ki Mışır 17

(170a)

ıḳlīminde Melik-i İslām biŋ buḳʿa binā ḳıla ḫayr icün.” Melik ayıtdı: “Nice mümkindür bu.” didi. 1 Ḳāḍı ayıtdı: “Mışır ıḳlīminde biŋ artuḳ ḫayr icün buḳʿa var ola ki her birinde nice dürlü 2 ḫalel ẓāhir olmış ola.” Eger Melik-i İslām buyurur: “Saŋa ol evḳāf-ı ʿimāret ideler. Ve müstāgile 3 elinden ḳurtaralar. Ve bir mütedeyin emīn kişiye teslīm ideler. O cemīʿnüŋ ṣevābı pādişāhuŋ 4 ola. Ve hem dükelüsin melik binā ḳılmış ola. Pes pādişāh eyle itdi. Tā ki ḫalel 5 irişmiş vaḳıf var ise ʿimāret ḳıldı. Ve yaḳīn bilmek gerek ki her ḫalel ki bir pādişāhuŋ 6 ʿaṣrında evḳāfda ẓāhir ola. Cümlesin Ḥaḳḳ Taʿālā andan ṣorsa gerek. Pes bu 7 ulū işi ḫor dutmaya. Ve kendüyi anuŋ vebālinden āzād eyleye. Ve buncılayın ḫalḳa şefeḳat 8 itmek icün gerek ki pādişāh dergāhında bir ḥācib ya bir ḳāḍı ki dīndār ve ḫūb 9 iʿtiḳād ola. Anı naṣb eyleye. Tā ki maẓlūmlaruŋ aḥvālini ve ḥācet-mendlerüŋ 10 ḥācetini pādişāha ʿarża ḳıla. Ya ḫaber ile ya kendüsi şerḥ ide. Ve pādişāh anlaruŋ 11 ḥavāyıcını ḳażā itmegi mühim ve vācib bile. Ve ulū ġanīmet saya. Ve hem pādişāhuŋ üzerine 12 vācibdür ki her ḳande ki kāfir eglenecek yir var ise bir beg ki merdāne ve bahādur 13 ve iş görmiş ve ḥamiyyetlü ve İslām icinde ġayretlü ola. Gerek kim tamām leşker ile anda 14 anı naṣb eyleye. Vebul ıḳlīm vire. Andan ṣoŋra buyura ki bir gice uyumaya ve her gün 15 segirdimde ve ġazāda ola. Ve eger mededе muḥtāc olsalar meded eyleye. Tā ki dāyim eli 16 ḳuvvetlü ve göŋli ḫoş ve memleketi vafir ola. Ve her fetḥ ki anuŋ elinde müyesser ola. Aŋa teşrīf 17

(170b)

ve istimāleti tāze göndüre. Tā ki ol daḫı anuŋ yolına cānını fidā ḳıla. Ve daḫı düşmanları 1 ve kāfirleri ḳahr itmekde dürişe. Ġāfil olub mühmel ḳomaya. Tā ki kāfir ve düşman ġālib 2 olmaya. Ve İslām ıḳlīmine segirdim itmeye. Her vaḳt ki küffār Müslümānları ḳatıl itse ya 3 esīr eylese ehl-i ʿayāldan ve eṭfāldan bu cümlesinüŋ malẓemesi pādişāh üzerine 4 olur. Ḳacan mühmel ḳosa pes bularuŋ cevābını ol virse gerek. Ḥażretde ve daḫı pādişāha 5 vācibdür ki ḳacan bir şehri alsa ya bir vilāyeti fetḥ itse, dilese ki bir şaḫne ya bir 6 beg göndüre ki ʿāḳıl ve mütemeyyiz ve dīndār ola. Anda siyāset ve diyānet ve mürüvvet 7 ola. Bir ẓālim göndürmeye ki raʿiyyetüŋ ḳanını döküb fesād itmeye. Ve hem ġāfil göndürmeye. Raʿiyyetüŋ 8 maṣalaḥını mühmel ḳomaya. Ve bir daḫı bir ḳādı bir şehre ya bir vilāyete göndürse gerek kim 9 ʿālim ve ʿāḳıl ve dīndār ve ṣāliḥ ola ki elin yetīmlerden ve mīrāṣlardan vaḳıf 10 lardan ve rişvetlerden ḥakā muṣliḥ

ḫizmetkārlar ki dīnde iʿtimād olur anlara. 11 Gerek kim ḫalāyıḳ üzerine anları muḥżır ve muʿīn dike. Tā ki daʿvīlerde meyl ve ḥayf 12 ve ẓulüm ve ṭamaʿ ḳılmayalar. Bu maʿni bu rūzigārda düşvārdur. Zīrā ekṣer ḳāżiye ḫiz 13 metden ötrü varurlar. Ehliyet sebebi icün vermezler. Fī'l-cümle cün pādişāh 14 her ṭāyifenüŋ aḥvālini teftīş eyleye. Ve her muʿāmele kim ṣāḥib-i ʿilm ve ṣāḥib-i ʿamel 15 ḳılur. Ḫaberdār ola ve Müslümānlıḳ derdi anuŋ cānı etegini dutmış ola. Tā ki memleketinde 16 ḥayf ve ẓulüm olmaya. Lā-cirem işler tizirek ṣalāḥa gele. Ve ne ehiller ehil olalar ki 17

(171a)

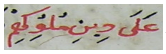 ve eger ʿömrin ġaflet ile gecürecek olursa ve hevā ve şehvet 1 bendinde esīr olursa ve raʿiyyet ġamın yimeyecek olursa ve ẓālimler müstevlī olursa 2 ve manṣıb ehli el uzadacaḳ olursa ve müstaḥaḳlar maḥrūm ḳılursa ve kāfir ġālib 3 olub Müslümānları müşevviş ḳılursa ve nā-ḥaḳḳ yire ḳanlar dökülse ve fesād āşikāre 4 olsa bu cümlesinüŋ vebāli ol ẓālim pādişāh boynında olur. Ḫoca ʿaleyhisselām bundan 5 buyurdı ki bir 6 gedānuŋ bir eski yamalu ḳaftānı bunuŋ gibi pādişāhuŋ üzerine faẓileti vardur. Zīrā ki 7 Ḫoca ʿAleyhisselām buyurur ki 8 ve buncılayın hem buyurur ki - 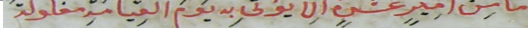 9 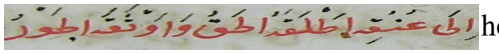 her yoḳışuŋ bir münāsib inişi olur. Niteki 10 hic mertebe pādişāhlıḳdan yücerek ve şeriferek yoḳdur. Ḳacan kendü vech ile ḳılsa 11 aşşısı ol ki Ḫoca ʿAleyhisselām buyurur: 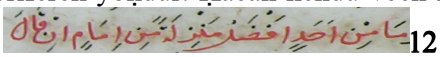 12 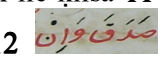 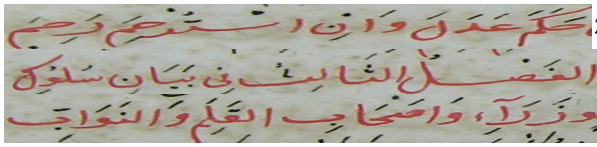 zibānı daḫı hem buŋa münāsib olur. 13 14 Yaʿni ücünci faṣıl vezīrlerüŋ ve ḳalem 15 ehlinüŋ ve nāyiblerüŋ sülūkin beyān ider. - 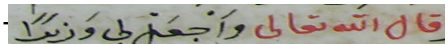 16 17

(171b)

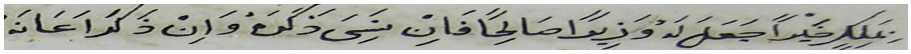 Bilgil ki vezīrlik 1 salṭanata işdür. Ve hem memleketüŋ rükn-i aʿẓamdur. Ve pādişāha vezīr-i ṣāliḥ ṣāḥib-i rāy 2 müşfiḳ kāfī ʿālim-i ʿāmil gerek. Pes muṭlaḳ pādişāhlıḳ Ḫaḳḳ Taʿālā'nuŋdur. Ki hic 3 vezīre ve müşīre muḥtāc degül. Zīrā ki anuŋ şebihi ve miṣli ve naẓīri yoḳdur bāḳī ḳalanı. 4 Eger enbiyā dür (ʿAleyhim Allām) Ḫażret-i ʿİzzet'den vezīr dilerler ki Yaʿni 5 baŋa bir vezīr kerāmet ḳıl ki benüm arḳam anuŋla ḳavī ola. Ve Ḫoca ʿAleyhisselām buyurur ki 6 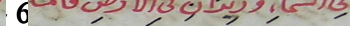

وزیران فی السماء جبرئیل وميكائيل ووزیران فی الارض 7 ابو بکر و عمر cün memleketde vezīr-i kāmil muḥterem-i ḥākim olmaya. Memleketüŋ zeyni ve ṣafāsı olmaz. 8 Pādişāhlıġuŋ miṣāli bir çadır miṣāli gibidür. Ve anuŋ diregi ṣāḥib-i rāydur. Ve ṭanab 9 ları beglerdür. Baʿżısı ulū ve baʿżısı geci. Niteki ṭanablaruŋ baʿżısı ulū ve baʿżısı geci 10 olur. Ve ḳalan kişiler ol ıraḳ ṭanablardur ki ḫaymenüŋ çevresinde ḫalḳa olmış ola. Ve 11 nāyibler ve ʿāmiller ve ḳalan aṣḥāb ol ṭanablar gibidür ki ḫaymenüŋ 12 şerḥasında ola. Ve ḥaḳīḳatda ol ḫaymenüŋ mīḫleri pādişāhuŋ ʿadlidür ki ḫayme anuŋla 13 ḳāyimdür. Egerci begler vezīrler ve leşker-i bisyār ola. Ammā salṭanat ve ḳuvvet dutmaya. 14 ʿadilsüz. Niteki ḫaymenüŋ diregi ṭanablarıyla tamām olur. Ve līkin mīḫsüz ḳarār dutamaz. 15 Mādām ki bir ṭarafda bir mīḫ eksük ola. Anuŋ noḳṣānı ḫaymede ẓāhir olur. Ḫoca ʿaleyhisselām 16 bundan buyurdı ki - الملک یبقی مع الکفر ولا یبقی مع الظلم ve cün vezīr-i salṭanat ḫaymesinüŋ 17

(172a)

diregi meşābesindedür. Pes ne deŋlü ki yücerek ola. Memleket daḫı zīnet 1 lü ve heybetlü olur. Ve līkin vezīr gerek kim direkleyin dört ḫaṣleti kendü yār eyleye. 2 Biri ṭoġruluḳ ve biri yücelik ve biri ṣābit ḳadem olmaḳ ve biri taḥammül idib yük götürmek. Niteki 3 bu nesneler direkde vardur. Anda daḫı olmaḳ gerek. İmdi vezīrüŋ daḫı üc ḥāli vardur. 4 Evvel ḥāli Ḥaḳḳ ile kendü arasındadur. İkinc ḥāl pādişāh ile kendü arasındadur. Ücünci 5 ḥāl kendü ile raʿiyyet ve leşker arasındadur. Bu üc ḥāluŋ her birisinde gerek kim 6 ol dört ḫaṣleti saḳlaya. Ve anuŋ ile ʿamel ide her bir ḥāle münāsib maʿni ile. 7 Meṣelā evvelki ḥāli Ḥaḳḳ ile kendü arasında ṭoġruluḳ itmekdür. Bu maʿniye ki Ḥaḳḳ Taʿālā 8 buyruġında müstaḳīm ola. Niteki buyurur: فاستقم کما امرت rāst ol niteki saŋa 9 buyurmışlardur. Yaʿni şerīʿat ṭarīḳinde rāst ola ki ṣırāt-ı müstāḳīm oldur. Niteki 10 buyurdı: وان هذا صراطی مستقیما فاتبعوه ve her işde ki ola dāyim. Ṣırāt-ı Ḥaḳḳ 11 ṭarafını riʿāyet eyleye. Ve andan iḥtirāz ide ki ṣüretde ḫalḳa ṭoġru ola. Ve Ḥaḳk Taʿālā 12 ṭarafını mühmel ḳoya ki dükeli egriligüŋ başı budur. Ve līkin Ḥaḳḳ ile işi rāst ola. 13 Ve eger Ḥaḳḳ ṭarafında ergilik olursa hic andan ġam yimeye ki من کان یتقه کان الله له ve ammā 14 yücelik ḫaṣleti himmetinde ola. Yaʿni himmeti yüce ola ki dünyānuŋ bezeklerine ve cāh ve māl-ı manṣıbına 15 aldanmaya. Ve başın bu dünyā cifesine indürmeye. **Beyt:** 16 جیست دنیا وخلق استظهار خالق دانی بدان کل مدار 17

(172b)

1

Dünyā nedür bilür misin iy yār Mezbeledür ki ici heb murdār **2**

Bay u dervīşüŋ anda şādilıġı Per ḫayālāt u ḥiledür zinhār **3**

Gencdür diyüb aŋa renc yimegil 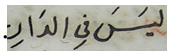 ġayru küm deyyār **4**

Belki dünyānuŋ cāh u mālını yol yaraġın bile ki idrāḥ iledür. Ve ʿömür günlerinüŋ **5** müddetini ḥac ayların bile. Ve eceli vaḳfe-i ʿarafāt misālinde bile. Ve kendüyi Beytullah **6** ki Kaʿbe'dür, aŋa ḳāṣıd ve zāyir iʿtiḳād eyleye. Ve yaḳīn bile ki aŋa **7** ol cihete ki anıŋcün virdiler ki tā nefis emmāre ṣıfatlarınuŋ beriyyesini anuŋla **8** ḳatʿ ide ki anuŋla ḳaṣd itdügi Kaʿbe'nüŋ arasında ḥicāb nefs-i emmāre beriyyesidür. **9** Pes eger ol kişi ṭabīʿat Baġdād'ında ārzū şaṭınuŋ kenārında ḳarār itse ve her **10** gün davarlarını düzüb ḳoşsa ve daḫı sefer āletlerin düz etse ve şehevāt **11** şerābından kendüyi mest ü ġafelāt ḳılsa bu böyle iken ḥācılar göcse ol **12** bī-ḫaber ḳalsa aŋa degin ḥac mevsimi irişse, ḥüccāc ḥac idib girü dönse nāgāh bu ġafletden **13** ayılsa ol vaḳt ol kişi ne görür. Görür ki elinde ḥırmān yili ve başında ḫacālet **14** ṭoprāġı ve gözinde ḥasret suyı ve göŋlinde nedāmet odı ḳalmış hemān pes. **15** İmdi bu vāḳıʿa anuŋdur ki dünyānuŋ cāh-ı mālı ki saʿādet-i ebediye vesīle idi. Ol **16** kişi anı mühmel ve żāyiʿ ḳoya. Ve andan bu ḫoşluġa ḳāniʿ ola. Ammā anlar ki 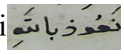 **17**

(173a)

dünyānuŋ esbābını ki heşt behiştüŋ derecātına ve Ḥaḳḳ Taʿālā'nuŋ ḳurbetine vesīle **1** idi. Ve dirler anı hevā-yı nefsānī Hindüstān'ınuŋ seferi düzdi ve şehevāt-ı **2** ḥayevāniye vesīle itdiler. Lā-cirem maḳṣad ve maḳṣūd yolından ıraḳ düşdiler. Ve hergiz **3** visāl Kaʿbe'sine irecek degüllerdür 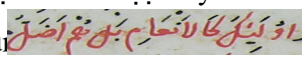 mertebesinde ḳaldılar. **4** Anlaruŋ naşībleri bu oldı ki **5** Pes cünki kişi himmetin ʿālī dutsa bu fānī bezeklere maġrūr olmaz. Ve naẓarın āḫiret **6** derecātına ve ʿālī maḳāmlara ider. Ve dünyānuŋ cāh u mālını Ḥaḳḳ Ḥażretinde ḳurbet bulmaġ icün **7** vesīle düzer. Ve ammā iṣbāt ḫaṣleti ol maʿniyedür ki dīn işinde yaḳīn-i dürüst ola. **8** Ve ḳademi ṣābit ola. Ve ol işigi Ḥaḳḳ Taʿālā icün ḳılur. Ḫalḳ icün ḳılmaya. Ve ḫalḳ melāmet **9** itdügicün ol işden yüzin döndürmeye ve kimseden ḳorḳmaya ki Ḥaḳḳ ḫāṣakilerinüŋ ṣıfatı **10** budur. 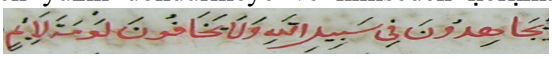 ve bir ḫaṣlet daḫı taḥammüldür. Ve ol **11** bu maʿniyedür ki şerīʿat teklīfātınuŋ emāneti yükin götürmekde ḳatlanub taḥammül ide. Zīrā ki **12** yir gök ehli anı götürmekde ʿācizlerdür. Niteki buyurur: 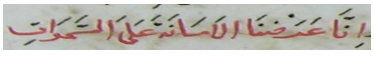 **13** 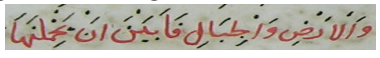 Pes

ṣabur idib bahādurluḳ göstere. Emānetde **14** ḫıyānet itmeye. Tā ki anuŋ ḳademi Ḥaḳḳ yolına sülūk itmekde muḥkem ola. Aŋa degin ki ḫiṭāb irişe ki **15** 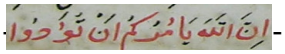 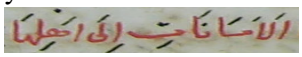 Pes ol emāneti red itmek bahānesiyle **16** yüzin aḳ Ḥaḳḳ Ḥażretine yol bulub icerü gire **ḳıṭ'a. 17**

(173b)

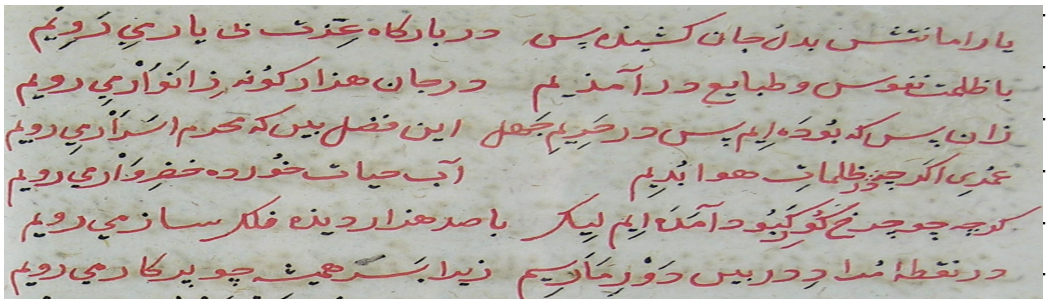

1
2
3
4
5
6

Bu ʿışḳ icinde bizi gör ġubār olub varuruz Ḥabīb derdiyle dil-figār olub varuruz **7**

Emāneti yüküni cism-i cān ile çekib Anuŋ ḥużūrına uş bürdü yār olub varuruz **8**

Bu cism ü nefs ṭabīʿat küdüretiyle gelib Hezār nūr ile uş cān Nigār olub varuruz **9**

İlerü cehl ile gerçi piyāde ḳalmış ıduḳ. Bu dem fünūn-ı ʿulūma süvār olub varuruz **10**

Egerçi şimdiye dek ẓulmet icre gitdük līk Ḥayāt suyun icüb Ḫıżır var olub varuruz **11**

Bu yirde gerçi ḳarār eyleyüb biraz durduḳ Uş imdi çarḫ gibi bī-ḳarār olub varuruz **12**

Teklīf ile niçe mā ḥużūr-ı cemʿ itdük Gör imdi ʿışḳ ile tār u mār olub varuruz **13**

Murād noḳṭasına devir icinde bizüz iren Ki baş üzre gidib berr-i kār olub varuruz **14**

Ammā ikinc ḥāl vezīr ile pādişāh arasındadur. Hemān ol dört ḫaṣletdür ki anlaruŋ ile **15** ʿamel ider. Evvel ṭoġruluḳdur ol maʿniye ki ẓāhirin ve bāṭının pādişāh ile bir eyleye. Ve **16** icini ḫabāyiṣden ve ġıll-ı ġışşdan ṣāfī ḳıla. Ve anuŋ ḫiẓmetinde nifāḳ ile zindigānī ḳılmaya. **17**

(174a)

Niteki ḥużūrında kendüyi ḫoş gösterür. Ancılayın ardınca daḫı kendüyi eyle duta. **1** Ve her eyü ve yatlu ki pādişāh dir: "Ve işler ṣadaḳa ala." Mayirü diye ve anuŋ mizācın saḳlaya. **2** Ve cünki ṭaşra cıḳsa anuŋ mesāvisin dimeye. Ve yāḫūd kimseye şikāyet eylemeye **3** ki tā anı ḫalḳ diline bıraḳmaya. Ya cün dilese ki ṭamaʿdan ötrü bir kişiye ḥayf eyleye. **4** Pādişāh üzerine bahāne ḳılmaya ki ol böyle buyurur dimeye. Ve kendüyi 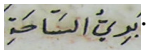 göstermeye. **5** Zīrā ki bunlar nifāḳdur ve ḫıyānetdür. Pes ṭoġruluḳ ve iḫlāṣ ve eminlik oldur ki **6** ol nesne ki pādişāhun ṣalāḥına yaraya. Ve hem ṣavāb rāyı ola. Ol anı anuŋ ḥażretinde **7** bir dībāçe ḳıla. Laṭīf ʿibāret ile ve salṭanat edebin saḳladuḳdan ṣoŋra furṣat vaḳtında **8** anı ʿarża ḳıla. Eger pādişāh anuŋ sözine iʿtirāż ya istidrāk itse

anı nehy 9 itmeye. Ve pādişāhı taḫṭıe ḳılmaya ki pādişāhlaruŋ firāseti kāmil olur. Ve dimişlerdür: 10 . Yaʿni pādişāhlaruŋ kelāmı kelāmlaruŋ pādişāhlarıdur. Pes 11 anuŋ sözine rıżā göstere. Ve kendüniŋ kelāmına ʿāşıḳ ve muʿtaḳid olmaya. Eger anuŋ 12 kelāmında ziyāde bulsa teni birle ʿarża ḳıla. ʿUnf ile red itmeye. Fi'l-cümle Ḥaḳḳ kelimesini 13 gecürmeye. Ammā pādişāhuŋ vaḳtın ve furṣatın gözede. Tā ki melālet vaḳtında ya ġażab 14 vaḳtında dimeye ki sözi maḳbūl ola. Ve ol nesne ki ḥaḳḳdur. Ve ṣalāḥ ve ṣavāb anda 15 var. Pādişāha laṭīf ḥīleler ile iʿlām ide. Tā ki iḫlāṣ ve ṭoġruluḳ ṭarīḳi ziyāde 16 ola. Ammā ikinc ḫaṣlet ki yücelikdür. Pādişāh ḥażretinde yüce himmet ile zindigānī ḳıla. Ve rekīklik ile 17

(174b)

ve ṭabīʿat ṣustıyla fāsid ṭamaʿlar itmeye. Ve naẓarın hic bir nesneye bıaḳmaya. Ve dürlü dürlü 1 iltimāslar ḳılmaya. Ve kendüyi ʿazīze'l-nefs ve ḳāniʿduta ki pādişāh cün firāset 2 nūrıyla bu aḫlāḳı anda müşāhede, anuŋ naẓarın maḳbūl ve maḥbūb olur. ḥürmeti 3 ve kerāmeti anuŋ ḥażretinde ziyāde olur. Ve eyü adı cihānda ya bilür. Ve her ne ki maḳṣūd 4 ise andan artuḳ aḥsen-i vech ile ḥāṣıl olur. Ve yüzi suyı arta. Ammā ücünci 5 ḫaṣlet ki ṣebātdur. Gerek kim pādişāh ḫiẓmetinde vefādār ve ḫūb ʿahd olub 6 ḳademi ṣābit ola. Tā eger pādişāhuŋ muʿārıżları ve muʿānidleri dileseler ki dürlü 7 dürlü esbāb ile aldayalar pādişāh ḥużūrından ıraḳ düşüreler. Gerek kim hic 8 nesne ile aldanmaya. Egerci aŋa coḳ māl ve cāh ʿarża ḳılsa hic birine iltifāt idib 9 ṭarīḳinden ve fī ṣābit ḳademin zāyil ḳılmaya. Ammā dördünci ḫaṣlet ki taḥammüldür. Gerek kim yük götürici 10 ola. Ve ṣābır ve ġayūr ola. Ve eger pādişāh ġażab ḥālinde ve tīzlik vaḳtında her 11 ne ki ve dise aŋa ġayrı ne gerek ki. Luṭf ve sükūnet birle anuŋ ileyinde temelluḳ 12 ide. Ve ol kelimātı ide ki anuŋ ġażabı odın teskīn ider. Ve ol kelimāt ki ḫışım 13 ve ḥased arturur. Andan iḫtirāz eyleye. Ve cünki pādişāha bir vāḳıʿa yitişse ya 14 bir ḥādiṣe vāḳıʿolsa düşmanlar ṭarafından eger ṣabur ve sükūnet ve ṣulḥ ve tedbīr ile 15 anı defʿ itmek mümkin olursa ki pādişāh cenge ve ḳıtāla iḳdām itmeye. Eyle eyle ide ki ve 16 ve eger ʿilāc aŋa bu nesneler ile olmayacaḳ olursa ḳılıcla olursa hem anı itmek 17

(175a)

gerek. Pādişāhı ḥarbdan menʿ itmeye. Ḫuṣūṣā kāfir ile ceng olsa vezīre gerek kim 1 ol ḳıtāla pādişāhı ḳındura. Ve ḥarīṣ ḳıla. Ve eger pādişāh ḳorḳsa anuŋ ḫavfını 2 göŋlinden götüre. Ve anı ümīdi var ḳıla. Ḥaḳḳ Taʿālā'dan feṭḥ nuṣreti yitişmekde. Niteki 3 buyurur: 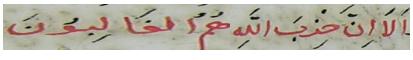 ve eger cerisi azalsa anuŋ ḳalbine bu 4 āyet

ile taḳviyet vire ki 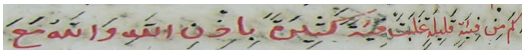 5 ve her aḥvālda gerek kim dīne ve mülke raʿiyye yarar nesneleri anuŋ ileyinde 6 ḳoya ve müdāhene ḳılmaya. Ve ḫayrāta delālet ve iʿānet ḳıla. Tā bu ḥadīṣ ḳażiyyesince 7 ki 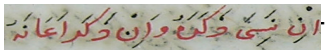 dur. Aŋa meded eyleye ve cün vezīr bu ādāb 8 ve bu aḫlāḳ ile bezenmiş ola. Pādişāhuŋ arḳası anuŋla ḳuvvet dutar. Ve anlardan 9 olur ki Ḥaḳḳ Taʿālā minnet ḳıldı. Mūsā peyġāmbere (ʿaleyhisselām) niteki buyurdı: 10 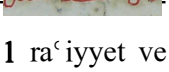 Ammā ücünci ḥāl ki vezīr ile 11 raʿiyyet ve ḥaşem arasındadur. Gerek kim hemān girü ol dört ḫaşleti saḳlaya 12 ve riʿāyet ḳıla. Evvel ṭoġruluḳdur. Raʿiyyet ve ḥaşem birle ol maʿniye ki anlaruŋ 13 aḥvāline müşfiḳ ola. Ve dāyim anlaruŋ ġamın yimege meşġūl ola. Şöyle ki anlar dāyim 14 rāḥat olalar. Ve anlaruŋ üzerine aġır yük urmaya. Ve bu maʿnī ol vaḳt el 15 virür ki vezīr vilāyetüŋ ʿimāretinde dürişe. Ve pādişāh māl cemʿ itmek ġuṣṣasında 16 olmaya ki eger pādişāhuŋ nihādında māl cemʿ itmek ḥırṣı ẓāhir olsa żarūrī ẓulüm ve bidʿat 17

(175b)

ḳomaġa başlar. Ve leşkerüŋ ṭonluġı azalmaġa başlar. Lā-cirem leşker bī-berk olur. Ve hem raʿiyyet 1 ḫarāb olur. Cünki raʿiyyet ḫarāb ola vilāyet daḫı ḫarāb olur. Ve cün leşker bī-berk 2 ola ıḳlīm dāyim zelzele icinde olur. Ve āfetler ve fitneler ve ʿaẓīm ḫaleller ẓāhir olur ki hirgiz andan 3 ṣoŋra yir yüzindeki ḫazīneler ile anı defʿ itmek mümkin olmaz. Pes vilāyetüŋ ve raʿiyyetüŋ ābādān 4 lıġı ḳayġusında olmaḳ gerek ki leşkere meded ola. Ve ḳatī ki leşkerüŋ berki tamām ola. Ve göŋli 5 ḫoş ola pādişāhlıḳ ve memleket ziyāde olmaġa başlar. Ve dükeli cihān ḫazīne olur. Pādişāha 6 ve hem vezīre eyle gerek kim milk icinde bidʿatlar ḳomayalar ki ol dostluḳ degüldür, belki 7 düşmanlıḳdur. Pādişāha ki bed-nām olur. Dünyā ve aḫiretde belki güci yitdükce dürişe ki idrār 8 lar ve ṣadaḳalar arta. Ve keremi zühhāda ve ʿubbāda ve dīn ehline irişe kim bu nesne 9 ler salṭanatı dāyim dutar. Ve āḫretde ḳurbāt ve derecāt vācib ḳılur. Vezīr kendü ḫāṣṣa 10 sından böyle gerek kim ḫayrātda dürişe ve dergāhını ḥācet ehline dāyim acuḳ duta. 11 Ve ṭār fikirlü ve ṭār göŋüllü olmaya. Ve ḫalḳ ile tekebbür itmeye. Belki ḫulḳ ile ve kerem ile ve mürüvvet ile ḫalḳa 12 zindegāni ḳıla. Ammā ikinc ḫaşlet yücelikdür. Gerek ki raʿiyyet ve ḥaşem birle himmetin yüce dutub 13 zindigāni ḳıla. Şöyle ki ḫiẓmet ve rüşvet ṭamaʿın anlardan itmeye. Ve muttaşıl keremin 14 ve mürüvvetin anlara irişdüre. Ücünci ḫaşlet ṣebātdur. Gerek kim ḥaşem ve raʿiyyet birle ṣābit 15 ḳadem ola, sözinde dura. Ve ḳatī ki bir begi terbiyet itse ya bir ʿāmili bir iş üzerine 16 naṣb itse ya bir manṣıb bir kişiye tefvīż itse anı taġyīr ve tebdīl itmeye. Ve ṣāḥib 17

(176a)

ve ṣāḥib ġaraż kişilerüŋ sözüni diŋlemeye ṭanuḳsuz. Niteki buyurur: 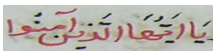 **1**

-

2 Ve cünki bir kişinüŋ ḫāyinlıġı ẓāhir olsa elbette anda hic müdārā ve kāhlıḳ itmeye. Ve aŋa cezā **3** itmekde ihmāl itmeye. Ve dāyim gözede ki kimseyi rişvet ve ḫiẕmet sebebiyle yoldan menʿ itmeye **4** ler. Ḥaḳḳ ki anlar ḥaḳḳ urıcılardur. Ve daḫı vezīre vācibdür ki cün bir kişi bir şuġla ya bir **5** ʿamele ya bir manṣıba naṣb itmek isteye. İḥtiyāṭ ide ve anuŋ istiḥḳāḳına göre iş buyura **6** ki dīn dünyā manṣıblarınuŋ cemīʿisinde ḫalel ve noḳṣān bu vechden ḥāṣıl olur ki **7** işleri ve manṣıbları müstaḥiḳlerine virmeyeler. Belki bir kişilere vireler ki anlar ḫiẕmet **8** ve rişvet birle dergāha bir mürebbī eliŋ dürmişlerdür ki anlaruŋ ehliyetine ve istiḥḳāḳına **9** naẓar itmezler. Ve anlaruŋ ki istiḥḳāḳı ve ehliyeti var idi. Himmetleri yüceliginden ve ʿizzet **10** lerinden ve dīn ġayretinden her begin dergāhına varub ṭavāf itmediler. Ve her ehil **11** nā-ehle ḫiẕmet itmediler. Lā-cirem Ḥaḳḳ mustaḥaḳına irişmedi. Ve bāl ve maẓleme pādişāhuŋ **12** vezīrüŋ üzerine oldı. Pes pādişāhlara vācib oldur ki her iş ehlini ṭaleb **13** ḳılalar. Ve anuŋ istiḥḳāḳına göre iş buyuralar. Tā ki dīn manṣıbları ehliyetsüz **14** kişiler eline düşmeye. Vezīrlerüŋ ve ḥāciblerüŋ ve nāyiblerüŋ her ne ki taḳṣīri **15** vāḳıʿ ola, anı teftiş idib ṣora. Ve ehil faḳīri ve diyānet ehlini ṭaleb ḳıla. Ve hüner **16** mendleri bucaḳlarda żāyiʿ ḳılmaya ki fāsid ṭamaʿlar ile işleri ve manṣıbları nā-ehillere buyurmayalar. **17**

(176b)

Ammā dördünci ḫaṣlet taḥammüldür. Gerek ki vezīr şol ḫayme diregi gibi ola ki cemīʿ ḫaymenüŋ yüküni ol **1** ceker. Pes ol daḫı raʿiyyetüŋ ve leşkerüŋ ve memleketüŋ yüküni şefḳatı ve himmeti arḳasında ceküb **2** götüre. Ve raḥmet naẓarıyla raʿiyyete naẓar ide. Ve eger anlardan anuŋ ḥaḳḳında nice ḫurde-vāt vücūda **3** gelse derḥāl ʿafv ṣıfatın piş duta. Ve ḥilim ve taḥammül göstere. Meger ol nesnede ki mülke ziyānı **4** ve ḫaleli dege. Pes anuŋ tedārügi ve cināyeti vācibdür. Ve hem gerek ki ṭabīʿatına melālet birle **5** yol virmeye ki anuŋ sebebiyle bir vechsüz iş ḳıla ki dost-düşman anuŋ aḥvālini **6** gözedib ṣoralar. Ṣoŋra şermesār ḳılurlar. Her ḫalel ki baʿżı dīn icinde ve baʿżı dünyevī **7** dür. Vāḳıʿ olmazdan öŋdin anuŋ tedārügine meşġūl ola ki vāḳıʿ olıcaḳ anuŋ tedārügi düşvār **8** dur. Ve her işde niyyetini ḫāliṣ ḳıla. Bu dükeli pādişāhuŋ ve raʿiyyetüŋ ḫiẕmetini Ḥaḳḳ rıżāsıcün **9** ve Ḥażret'e yaḳīn olmaġ icün işleye ki ta bir rāḥatlıḳ bundan bir mü'mine yitişe. Diyü iʿtiḳād **10** eyleye. Yāḫūd bir ẓālimi ẓulmından menʿ ideyim. Ve anuŋla Ḥaḳḳ'a taḳarrüb kesb ideyim, diyü ḳıla. Niteki **11** Ḫoca ʿaleyhisselām buyurur ki

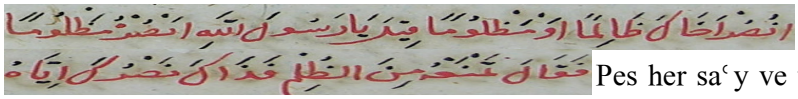 12 Pes her saʿy ve taḥammül ve ṣabur 13 ve ṭoġruluḳ ve ṣebāt ve emir ve nehy ve ʿadil ve ḫiẕmet ve tevāżuʿ ve renc ve meşeḳḳat ve daḫil 14 ve ḫarc ve dimek ve işitmek dost düşman ile ve ḫāṣ ʿām ile ki bularuŋ her birini işlemiş 15 ola. Ḥaḳḳ Taʿālā ḥażretinde her biri bir ḳurbeti ve bir derecatı ve bir rıfʿatı vācib ḳılur. Ol 16 şarṭ ile ki hevā mütābaʿat itmekden ḫāliṣ ola. Ve kibirden maḥfūẓ ola. Ta ki Ḥaḳḳ Taʿālā 17

(177a)

ḥażretinde maḳbūl ola ki - 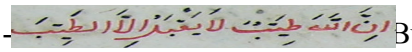 Buncılayın ḳalan nāyibler daḫı 1 ve ʿāmiller ve ḳalan ehli daḫı her birisi ḳacan kendü işlerini diyānet ve emānet ile yirine getür 2 seler ve Ḥaḳḳ Taʿālā ṭarafın riʿāyet itseler ve raʿiyyetleri rāḥat ḳılsalar her biri 3 bir ḳurbet ve bir rıfʿat olur ḥażretde. İmdi vezīre ve bu cemāʿata eyle gerek kim evrādı 4 ve evḳātı daḫı ola giceler durmaḳ gibi ve ẕikre meşġūl olmaḳ gibi ṣabāḥda ve aġşamda ta 5 anlardan olalar ki Ḥaḳḳ Taʿālā anları medḥ ider ki - 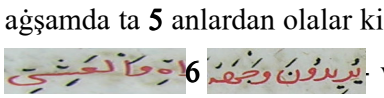 6 - ve eger kendüzüŋ tamāmını ẕikrine meşġūl olu bilürse 7 gelmekde ve gitmekde ve durmaḳda ve oturmaḳda tamām devlet ile mevṣūf ola. Ve anlardan ola ki 8 buyurur 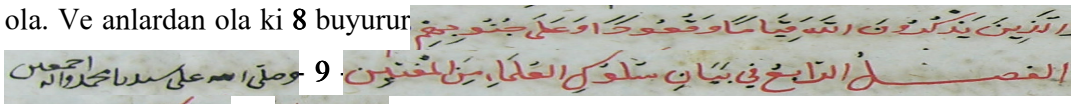 9 - - 10 Yaʿni dördünci faṣıl ʿulemānuŋ ve daḫı vāʿiẓlerüŋ ve daḫı ḳāżilerüŋ sülūkın 11 beyān ider. 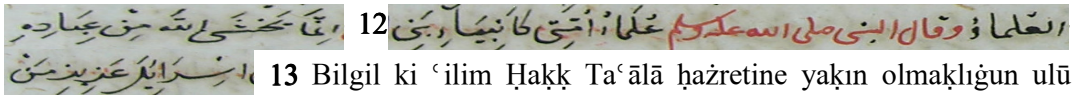 12 13 Bilgil ki ʿilim Ḥaḳḳ Taʿālā ḥażretine yaḳın olmaḳlıġun ulū vesīlesidür. Ve şerīf āletidür. 14 Ve hem Ḥaḳḳ ṣıfatıdur. Ve ʿilim vāsıṭası birle derecāt-ı ʿāliye yitişeler ki - 15 ve līkin ol şarṭ ile ki ʿilim ile ḫavfu ve ḫaşyet yār ola. Mücerred ʿilim olmaya. 16 Zīrā ki ʿilimlerüŋ başı Ḥaḳḳ Taʿālā'dan ḳorḳmaḳdur. Ve Ḥaḳḳ Taʿālā ol kişiye ʿālim dir ki 17

(177b)

anda ḫavfu ve ḫaşyet ola. Niteki buyurur: ve her bar ki ʿilm ziyāde 1 ola. Ḫaşyet ziyāde ola. Niteki Ḫoca ʿaleyhisselām buyurdı: 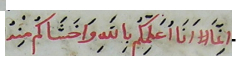 İmdi 2 bu ḫaşyet nişānı oldur ki ol ʿilmle ʿamel işleye. Ve anı āḫiretde derecāta vesīlet ḳıla. Māl cemʿ 3 itmek ve dünyā ve cāh ve memettiʿāt-ı behīmi kesb itmege vesile ḳılmaya. Her kişi ki ʿilim ile ʿamel itmeye. Ve cāh 4 ve māl dünyāya vesīlet ḳıla. Ol ḥaḳīḳatda cāhildür, ʿālim degüldür. Ve Ḥaḳḳ Taʿālā anuŋ meṣelini ḫāṣā 5 eşege temṣīl

ider. Niteki buyurur: 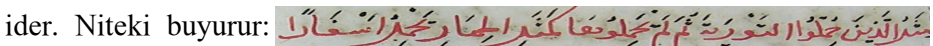 6 ve ʿilm enbiyānuŋ mīrāṣıdur 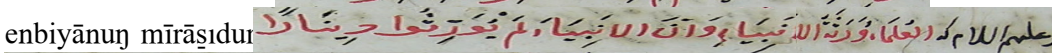 7 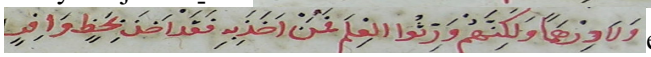 enbiyā daḫı iki dürlü ʿilm mīrāṣ 8 ḳodılar. ʿİlm-i ẓāhir ve ʿilm-i bāṭın. ʿİlm-i ẓāhir ol ʿilmdür ki nāfiʿ ola ki ṣaḥābe رضی الله عنهم Ḫoca'nuŋ 9 (ʿaleyhisselām) ḳavlından ve fiʿlinden almışlardur. Ve tābiʿīn ve selefüŋ ol ʿilm isteyüb 10 bulmışlardur ve oḳumışlardur ve ögrenmişlerdür ve anuŋla hem ʿamel itmişlerdür. Meṣelā 11 uş ʿilm-i kitāb ve ʿilm-i sünnet ve ʿilm-i tefsīr ve ʿilm-i fiḳh gibi daḫı ne ki īmānuŋ envāʿından 12 dur. Bu ḳamusı ʿilm-i ẓāhirīdür. Ve ʿilm-i bāṭın bu maʿāninüŋ maʿrifetidür ki Cebrīl vāsıṭa olmadın 13 den maḳāmında 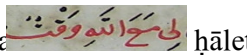 ḥāletinde Ḫoca'nuŋ (ʿaleyhisselām) cānından 14 aḫẕ iderler idi ki 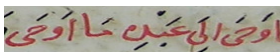 ve nübüvvet vilāyetinden bir cürʿayı mālamāl 15 ḳadeḥlerden sünnet-i kirām ṭarīḳince ol ṭaleb ʿāleminde cigeri yanmış cānlaruŋ üzerine 16 dökerler idi ki 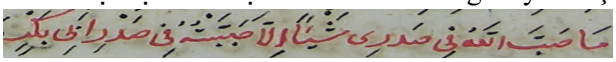 ve niteki ʿilm-i ẓāhirüŋ envāʿı 17

(178a)

coḳdur. ʿİlm-i bāṭınuŋ envāʿı daḫı ziyādedür. Meṣelā biri ʿilm-i ʿimān ve ʿilm-i İslām ve ʿilm-i 1 iḥsān ve ʿilm-i īḳān ve ʿilm-i ʿayān ve ʿilm-i ʿayn ve ʿilm-i tevbe ve ʿilm-i zühd ve ʿilm-i veraʿ ve ʿilm-i 2 taḳvā ve ʿilm-i iḫlāṣ ve ʿilm-i maʿrifet-i nefs ve ʿilm-i ṣıfāt ve āfāt-ı nefs ve ʿilm-i 3 maʿrifet-i ḳalb ve ʿilm-i ṣıfāt-ı ḳalb ve aṭvār ve aḥvāl-i ḳalb ve ʿilm-i tezkiye-i nefs ve ʿilm-i 4 taṣfiye-i ḳalb ve ʿilm-i el-farḳ-ı beyne'l ḥavāṭır-ı el-nefsānī ve el-şeyṭānī ve el-ḳalbī ve el-ʿaḳlī 5 ve el-īmānī ve el-rūḥānī ve ʿilm-i el-farḳ-ı beyne'l işāreti ve el-ilhām ve el-ḥiṭāb ve 6 ve el-hātifi ve kelām-ı el-Ḫaḳḳ ve ʿilm-i tahdīb-i alā ḫalāḳı ve ṣıfāt ve ʿilm-i el-taḫalluḳ-ı bi-ḫalāḳ-ı el-Ḫaḳḳ 7 ve ʿilmü'l müşāhedātı ve envā ʿihā ve ʿilm-i el-mükāşifāt-ı tefāvüthā ve ʿilm-i el-tevḥīdi 8 ve tefāvuḳı ve ʿilm-i ṣıfāt-ı el-cemāli ve ʿilm-i ṣıfāt-ı el-celāli ve ʿilm-i maʿāni ṣıfāt ve ʿilm-i 9 tecelli ṣıfāt ve ʿilm-i tecelli ẕāt ve ʿilm-i maḳāmāt ve ʿilm-i aḥvāl ve ʿilm-i ḳurb ve buʿd 10 ve vuṣūl ve ʿilm-i fenā ve ʿilm-i beḳā ve ʿilm-i ṣaḥv ve ʿilm-i maʿrifet ve ʿenvā ʿihā daḫı 11 bulardan ġayrı ʿulūm-ı ġaybiyye vardur ki anı ṣaymaḳlıḳ ṭūl-ı divāzdur. Ve bu cümle ki ẕikir 12 itdük ol ʿulūmdur ki bu yola sülūk iden kişiye 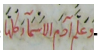 muʿalliminüŋ 13 taʿlīmiyle ḥāṣıl olur. Ammā anlar ki bu saʿādetden maḥrūm ḳalmışlardur. Cünki bu nevʿ 14 ʿulūmdan bir nesne işideler. Fī el-ḥāl göŋüllerinde inkār ẓāhir olur. Niteki Ḫoca ʿAleyhisselām 15 buyurur: 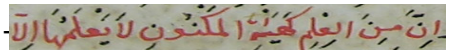

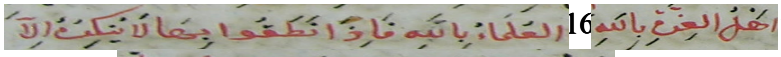
16 ve Ebū Hüreyre bundan dir idi ki 17

(178b)

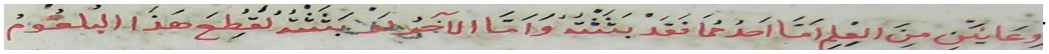 1 Ya‘ni Ḫoca’dan (‘aleyhisselām) iki ḳāb ṭoldurdum. ‘İlimden birisini yaydum. Eger birisini daḫı yayaydum. 2 Ümügüm kesilür idi. Ve daḫı şöyle bilgil ki ‘ulemā üc ṭāyifedür. Biri ol ki ‘ilm-i ẓāhiri bilür. 3 İkinc ol ki ‘ilm-i bāṭını bilür. Ücünci ol ki ‘ilm-i ẓāhiri bilür ve ‘ilm-i bāṭını bilür. Ve bu az bulınur. Her 4 vaḳtda eger biş kişi cemī‘ cihān icinde olursa coḳ olur. Belki anlardan birisinüŋ bereketi 5 maġribe maşrıḳa yitişür ki ol vaḳtda ḳuṭb olur. Ve cemī‘ ‘ālem anuŋ devleti penāhında ve himmeti 6 gölgesinde olurlar. Ve ol ol ‘ālemidür ki Ḫoca ‘aleyhisselām faḫri der ki 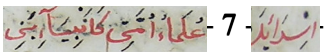 7 ve peyġāmberlerüŋ mīrāṣ ḫūraları bunuŋ gibi ‘ulemādur ki ḥaḳīḳatda ‘ilm-i ẓāhir ve ‘ilm-i 8 bāṭın mīrāṣını anlar bulmışlardur ki 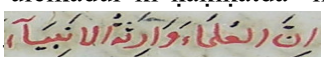 ve ‘ulemā-i ẓāhir hem üc ṭāyife 9 dür. Müftīler ve müẕekkirler ve ḳāżīler. Ammā müftiler dirāset ve naẓar ve fetvā ehlidür. Ve bunlar daḫı 10 iki ṭāyifedür. Biri ol ki hem göŋüli ‘ālim ve hem dili ‘ālim ola. Anlara ḫavfu ve ḫaşyet olur ki ‘ilimleriyle 11 ‘amel iderler. Ve fetvā ile taḳva cem‘ iderler. Ve ‘ilim taḥṣīline ve anı ḫalḳa yaymaġa sa‘y iderler. 12 Necātdan ötrü ve derecātdan ötrü ve naẓarların dünyānuŋ mālından ve manṣıbından ḳat‘ 13 iderler. Anlar anlardur ki buyurur: İkinc ṭāyife ol ‘ālimdür 14 ki dili ‘ālim ola, göŋli cāhil ola. Anuŋ göŋlinde ḫavf ve ḫayā olmaya. Ḫaḳḳ’dan ve ‘ilm ögrenüb 15 neşr itmekde niyyeti āḫiret ṣevābını ve Ḫaḳḳ ḳurbetin itmek olmaya. Belki ġarażı anuŋ cāh ve māl 16 ve ḫalḳ ḳatında maḳbūl olmaḳ ve manṣıb eliŋ dürmek ola. Pes bu dürlü dürlü ‘ilimleri 17

(179a)

tetebbu‘ eyleye. Lā-cirem anuŋ üzerine hevā ġālib olub ‘ilmi hevāsına tābi‘ ola. Ve her ne 1 işler ise hevā ile işleye ve ‘ilimiyle ‘amel itmeye. Ve ‘ulemā-i muttaḳī üzerine ḥased ide. Ve anlaruŋ 2 ardına düşüb anlara iftirā eyleye. Ve baḥş maḳāmında cedel ide ve incide ve sözini tevcīh 3 söyleye ve ḥaḳḳ söze boyun virmeye. Dilegi bu ki ḥaḳḳı bāṭıl ḳıla ve bāṭılı ḥaḳḳ ṣūretinde 4 göstere. Ve kendüniŋ fażlın iẓhār eyleye. Bu anlardandur ki Ḫoca ‘aleyhisselām buyurur 5 ki 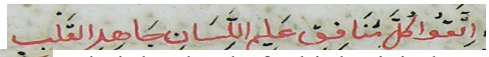 6 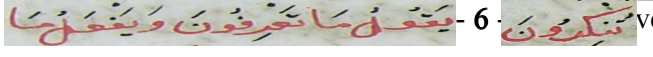 ve ḥaḳīḳatda ol āfet ki dīn icinde ve ümmet arasında buncılayın ‘ālim 7 cāhil ve ẓāhid fācir sebebiyle ẓāhir olmışdur. Özge nesne ile ẓāhir olmamışdur. Niteki 8 emīrü’l-mü’minīn ‘Ali Rażallah buyurur ki:

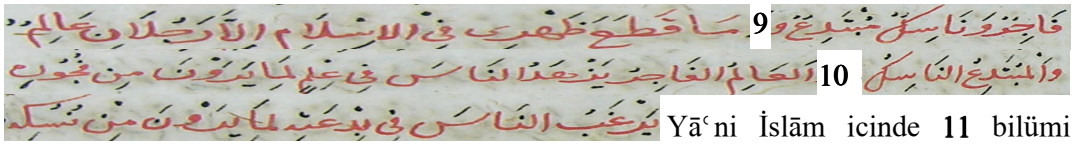

Yāʿni İslām icinde 11 bilümi ṣımadı. Benüm illā iki kişi ṣıdı. Bir ol ʿālim ki fācir ola. Ve bir ol ʿābid ki mübtediʿ ola. 12 ʿālim-i fācir ḫalḳı ʿilimden örgidür. Anıŋcün kim fısḳın görürler. ʿĂbid-i mübtediʿ ḫalḳı bidʿata raġbet 13 itdürür. Anuŋ icün kim ʿibādetin görürler. Lā-cirem ʿulemāyı ẕāhidler ve dilenci derviş 14 ler ki ġāyet ḥarīṣlıḳdan dīnlerin dünyāya ṣatarlar ve dāyim begler ḳapusına varurlar. 15 Ḫorluġ ile vezīrler ve ḫocalar ḳapularına varub anlara ihānet ile ḫiẕmet iderler. Ve medh 16 idib anlara ṣenā iderler. Ve anlar da olmaduḳ nesne ile ögerler. Ve anlaruŋ bāṭıl işlerine ve sözlerine 17

(179b)

müdāhane birle ṣadaḳa ala. Mīr dirler ve fāsid ṭamaʿlar ile emr-i maʿrūfı ve nehy-i münkiri 1 terk iderler. Tā ki bir ḳac ḥarām aḳce anlara yitişe. Ya bir rişvet vireler ya bir manṣıb alalar. 2 Bunlaruŋ şumıyla beglerüŋ ve Ḫocalaruŋ ve leşkerüŋ ve pādişāhuŋ iʿtiḳādı fāsid olur. 3 Eyle ḳıyās iderler ki cemīʿ ʿulemā ve meşāyiḫ ve hemān bu ṭarīḳ üzerine gitdiler. Ve bu meẕmūm 4 ṣıfātlar ile muttaṣıf olmışlar idi. Lā-cirem Ḥaḳāret göziyle Ḥaḳḳ Taʿālā'nuŋ ḫāṣ ḳul 5 larına naẕar iderler. Ve be-külli yüzlerin bunlardan döndürürler. Ve anlaruŋ ḫiẕmeti ve ṣoḥbeti fevāyidinden 6 maḥrūm ḳalurlar. Ve ʿilm nūrından ve anlaruŋ vilāyeti pertevinden bī-naṣīb ḳalurlar. Rivāyetde 7 gelür ki buncılayın ʿālim ki anuŋ ġarażı dünyā ola. ʿilimden naṣībi anuŋ andan artuḳ degüldür ki 8 dünyāda aŋa cāh ve māl ḥāṣıl ola. Ve āḫiretde cehennem odınuŋ evvel tutruġı ol ola. Bunuŋ gibi 9 ʿilimden ki nāfiʿ olmaya istiʿāẕe vācibdür. Niteki Ḫoca buyurur ki فَنَعُوذُ بِكَ مِنْ عِلْمٍ لَا 10 يَنْفَعُ. Yaʿni saŋa sıġınuram ol ʿilimden ki menfaʿatı ve fāyidesi olmaya. İmdi ʿilim 11 daḫı iki dürlüdür. Biri ʿilm-i şerīʿatdur ki ḳacan anuŋla ʿamel itse nāfiʿ olmaz. Egerci 12 Ol fī nefise kendü ẕātında nāfiʿ ise ammā ṣūrete gelmeyicek nāfiʿ olmaz. İkinc nücūm ʿilmi 13 ve kāhinüŋ ʿilmi ve envāʿ-ı ʿulūm ki felāsife taṣnīf itmişdür ki aŋa ḥikmet dirler. Ve baʿżını 14 kelām ile ḫalṭ itmişlerdür. Ve aŋa uṣūl diyü ad virmişlerdür. Tā ki ad ile ḍelāleti 15 ve küfri ol ʿāciz ḫalḳuŋ boyunlarına bıraġalar. İmdi bu nevʿ ʿilm-i nāfiʿ degüldür. Fī 16 ẕātı ve eger anuŋla ʿamel itseler mühlik ve muġvi ve muḍill olur. İy nice serkeşte olmış 17

(180a)

kişiler; bu ʿilimle dīn yolından ve istiḳāmet cāddesinden düşmişlerdür. 1 Aŋa maġrūr olub ki biz ʿilm ve maġrifet-i ḥaḳīḳī ḥāṣıl iderüz. Ve bilmezler ki maʿrifet-i Ḥaḳḳ 2

ḳırāʿat ve rivāyet birle olmaz. İllā Ḫoca'nuŋ (ʿaleyhisselām) ẓāhirine ve bāṭınına mütābaʿat **3** itmeyince niteki Ḥaḳḳ Taʿālā ḫaber virür ki وَاَنَّ هٰذَا صِرَاطِيْ مُسْتَقِيْمًا فَاتَّبِعُوْهُ - وَلَا تَتَّبِعُوا - **4** السُّبُلَ فَتَفَرَّقَ بِكُمْ عَنْ سَبِيْلِهٖ ذٰلِكُمْ وَصّٰىكُمْ بِهٖ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُوْنَ Pes müfti ve mutaḳi ve per **5** hīz-gār gerek ki bu ʿilimlerüŋ envāʿından ve āfetlerinden iḥtirāz eyleye. Ve niyyetin **6** ḫāliṣ itmekde dürişe. Tā ki fetvā viri bile. Ve ders ayıdı bile. Ve baḥṣ eyleyi bile. Pes **7** niyyeti āḫiret ṣevābı ola. Ve Ḥaḳḳ ḥażretine ḳurbet bulmaḳ ola. Ve ʿilmi ḫalḳa neşr idib **8** yaymaḳ ola. Ve Ḥaḳḳ iẓhār idib şerʿi beyān itmek ola. Ve hem dīne taḳviyet idib **9** ve nefsi kibrlerden ve ḥırṣdan ve ṭamaʿdan ḫalāṣ itmek ola ki ʿulemānuŋ ḫorluġı ḥırṣ **10** ve ṭamaʿdadur العود شد بحرص حرام جان عالمان ومن حضرت از کزاف بدرشان نمی رسد **11** حرد او کم حد تا که بپایان رسید عمد ومن حرص مرد کی بپایان نمی رسد **12**

Ḳacan ki ḥırṣ ṭamaʿ ehil ʿilme oldı ḳarīn Ṣafā-yı ʿilm-i ʿamel gitdi hem ḥalāvet-i dīn **13** Zihi firāḳ zihi ḥasret ü zihi ḫaclet Ki ʿömr āḫire irdi ṭamaʿ yirinde hemīn **14** Ve fetvā virmekde tamām iḥtiyāṭ eyleye. Tā ki nefs meyl ile ve ġaraż birle fetvā virmeye. **15** Ve eger bir vaḳf anuŋ elinde olsa anda fāsid taṣarruf itmeye. Ve ḥarām māl almaya ki cün **16** loḳma perişān olsa andan ḥırṣ ve ḥased ve şehvet ve riyā ẓāhir olur. Andan ṣoŋra cemīʿ ʿömrinde **17**

(180b)

renc cekib eliŋdürdügi heb hebāʿ menşūr ve daḫı gerek kim bidʿadlardan saḳınıcı ola. **1** Ve sünnet ve mütābaʿat ṭarīḳinde ṣābit ḳadem ola. Ve selef-i ṣāliḥ sīretiyle ve iʿtiḳādıyla **2** gide. Ve ehl-i sünnet ve cemāʿat meẕhebi üzerine ola. Ve kendüniŋ evḳātını ve sāʿatlarını muvaẓẓaf **3** ḳıla. Şöyle ʿömr-i ʿazīzinden hic bir nefes baṭāletde ve hezil ve laġvda ṣarf itmeye. Ṣabāḥ **4** ki ṣubḥ namāzın ḳıla, ẕikre ve ḳırāʿata meşġūl ola. Tā güneş ṭoġınca ve ikindü namāzından ṣoŋra **5** maġribe degin hem bulara meşġūl ola. Tā ki وَاذْكُرِ اسْمَ رَبِّكَ بُكْرَةً وَّاَصِيْلًا - işāretiyle ʿamel itmiş **6** ola ki anda ḫayr coḳdur. Ve cünki güneş ṭulūʿ itse ifāde-i ʿilme ve derse ve istifādeye **7** meşġūl ola. Ve cünki bunlardan fāriġ oldı. Ḳuşluḳ namāzın ḳıla. Ve ol ḳadar ki güci **8** yiter. İki rekʿatdan on ikiye varınca andan ṣoŋra kendü maʿīşeti maṣlaḥatına ve oġul ḳız **9** ve aḳraba meşġūl ola. Tā iki namāz ortası olınca cünki namāzı ḳıldı. İkileyin **10** ʿilim baḥṣine ya muṭālaʿaya ya ifādeye meşġūl ola tā ikindüye degin. Andan ṣoŋra ẕikre **11** ve tilāvete ve Ḳur'ān'a meşġūl ola tā maġribe degin. Ve eger beyne'l-ʿişānīn iḥyā ide **12** bilürse ẕikir ve Ḳur'ān ile ve evrād ile ulū saʿādet ve ʿaẓīm devlet ola. Ve cünki yatsu **13** namāzın ḳılsa söz söylemeye ki sünnet budur. Pes muṭālaʿaya ya tekrār ʿilme **14** meşġūl ola. Tā kim gicenüŋ rubʿı gece. Andan ṣoŋra bir sāʿat yüzin ḳıbleye dutub **15** otra ẕikre meşġūl

ola. Ve cünki uyḳu ġālib olsa cemʿiyyet ve ḥużūr ve ẕikirle **16** senāʿ pehlüsi üzerine yata, yüzin ḳıbleye eyleye. Ve dil ile ve göŋül ile bu duʿāyı oḳıya ki **17**

(181a)

sünnetdür. 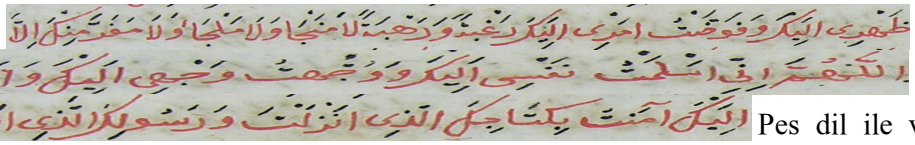 **1** Pes dil ile ve göŋül ile **3** ẕikre meşġūl ola. Tā ki ẕikr ile uyḫuya varınca ḫaberde gelmişdür. Her kişi ki abdest ile **4** ve ẕikirle uyusa anuŋ rūḥını ʿarş altına iledürler. Tā ki Ḥaḳḳ Taʿālā ṭāʿatına meşġūl **5** ola. Ve her düş ki görürse ṣıdḳ ve ḥaḳḳ ola. 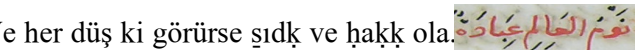 Buncılayın uyḫudur. **6** Pes cehd ide ki gice ortasında bir sāʿat dura ve teheccüd ide ki Ḫoca'nuŋ **7** (!āleyhisselām) sünnetidür. Ve ol on üc rekʿat namāz idi ki gice ḳılurdı vitirle. Her cend **8** ki Ḳur'ān'ı uzun oḳıya yigrek ola. İkileyin eger dilese ki uyuya yata. Uyuya tā ṣubḥ vaḳtına **9** degin. Pes ol vaḳt ḳalḳa tecdīd-i vużū ḳıla. Ve ẕikre meşġūl ola. Tā namāz vaḳtı olınca **10** ve gerek kim bu ʿibādetlerüŋ ṣūretine ḳāniʿ olmaya. Ve muttaṣıl nefsini mücāhededen fāriġ ḳılmaya. **11** Ve göŋlüni ṭaleb ḳıla. Ve ol nesne ki bāb-ı maʿāş faṣıllarında şerḥ itdük. Tezkiye-i **12** nefsden ve taṣfiye-i ḳalbdan ve taḥliye-i rūḥdan anlardan güci yitdükce ḥāṣıl ḳıla. Tā ki **13** tedrīc ile Ḥaḳḳ'a yıġuŋ baʿżısı aŋa yüz göstere ve esrār keşf ola. Ve hem bu ḥadīṯüŋ **14** devletinden bī-naṣīb olmaya. 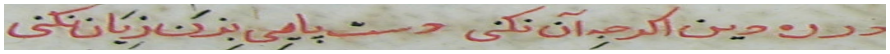 **15** Ammā müẕekkerler ki ehl-i naṣīḥatdur. Ol daḫı üc ṭāyifedür. Bir ol ki bir niçe faṣıl ki **16** düzülmiş bī-maʿni sözlerdür. Ezberlerler ki dīn ʿilminden anda hic olmaya. Ve dillerin**17**

(181b)

aŋa cāri iderler. Ol ġaraż ile ki ḫalḳ icinde maḳbūl olalar. Yāḫūd māl cemʿ ideler. **1** Ve yüz dürlü ṣanʿat idib ṣālūsluḳ gösterürler. Ve bü'l-ʿaceb işler iderler. Tā ki dünyāyı **2** ne vech ile cemʿ ideler. Ve minber üzerinde medḥ ile ve meddāḥlıġ ile begleri ve sulṭānları ve **3** zīrleri ve aŋa biri ve aṣḥāb-ı menāṣıbı ve ḳāḍıları ögerler. Peyġāmber yirinde (ʿaleyhisselām) **4** bunca yalan sözler ve bidʿat geleciler nice revā görürler, aydurlar ve ẓālimlerden māl alurlar. **5** Ve gāh olur ki yoḫsullardan ḥükm ile alurlar. Anlaruŋ göŋli ḫoş olmadın ve ekṣer olardur **6** ki üzerine zeket vācib iken ḫalḳdan zeket alurlar ve ḥarām yirler ve ḥarām geyürler **7** ve yalan ḥikāyetleri iftirā iderler ve mevzūn maṭʿūn ḥadīṯleri rivāyet **8** iderler ki ḥadīṯ-i ṣaḥīḥdür diyü. Ve ḫalḳa meẕmūm vechler dirler. Ve anlara ḫoş gelecek **9** sözler naḳil iderler. Ve ḫalḳı bidʿata ve ḍelālete bıraġurlar. Ve gāh

olur ki taʿaṣṣublar iderler. **10** Ve fitneler ḳoparurlar. Ve ʿavāmı taʿaṣṣub üzerine ḳındururlar. İmdi bunlar ol ʿālimler **11** dür ki dilleri ʿālim ve göŋülleri cāhildür ki cehennem odın bular ḳızdururlar. İkinc **12** ṭāyife ṣuleḥādur ki sözi Ḥaḳḳ icün ve āḫiret ṣevābı icün söylerler. Ve bidʿatdan **13** ve ḍelāletden iḫtirāziderler. Ve tefsīrden ve aḫbārdan ve āṣār ve sīyer-i ṣuleḥā naḳil **14** iderler. Sünnet ṭarīḳince ve ḫalḳı vaʿẓ ile ve naṣīḥat ve ḥikmet ile Ḥaḳḳ Taʿālā'ya ve şerīʿat yolına **15** ve tevbeye ve zühde ve taḳvāya oḳurlar. Niteki Ḥaḳḳ Taʿālā buyurur: **16** 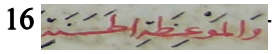 ve ḫalḳı ḳorḳutmaḳda Ḥaḳḳ Taʿālā'nuŋ kereminden nevmīd itmezler ki ol **17**

(182a)

meẕmūmdur. Ve kendüleri dünyānuŋ ḥırṣ ve ṭamaʿ ile mülevves etmezler. Gücleri yitdükce Ḥaḳḳ **1** kelimesini dirler. Ṭamaʿsuz söz eṣer idici olur göŋüllerde. Cünki ṭamaʿ ile ḳarışmış ola **2** söz daḫı mülevveṣ olur. Ve nefs menşe'inden ḳopar. Ḥaḳḳ söz gibi eser itmez. Egerci **3** didügi ḥaḳḳ ilese. Ammā Ḥaḳḳ'dan gelmez, belki hevā yüzinden gelür. ʿAzīzler dimişlerdür ki **4** 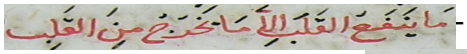 - Ol nesne ki göŋülden gelür. Hem göŋülden eṣer ider. **5** Rivāyetde gelmişdür. **6** Yaʿni beni iy Dāvud beni ol **7** ʿālemden ṣorma ki dünyā maḥabbeti anı esr itmiş ola. Pes olar ḥarāmīlerdür. Ḳul **8** larumuŋ yolın ururlar. Ve hem ʿAbdullah İbn ʿAbbās razı Allah Ḥoca'dan (ʿaleyhisselām) **9** rivāyet itdi ki - 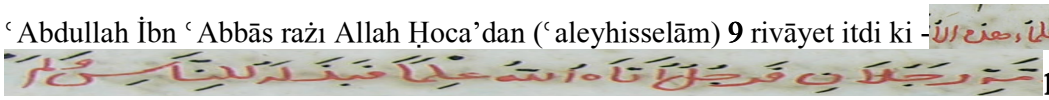 **10** 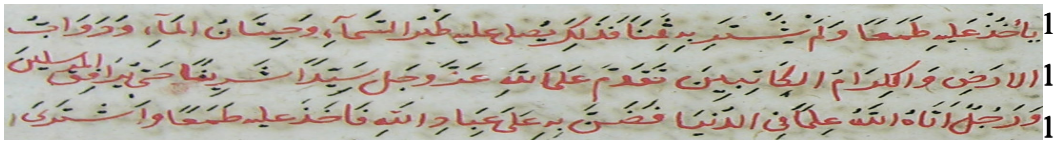 **11** **12** **13** Ümmetüŋ ʿulemāsı ikidür. Biri ol **14** kişi ki Ḥaḳḳ Taʿālā aŋa ʿilm virdi. Vardı anı ḫalḳa beẕl idib yaydı. Anuŋ üzerine **15** ṭamaʿ idib nesne almadı. Ve anuŋla hem nesne ṣatun aldı. İmdi anuŋ üzerine ṣalavāt **16** getürür. Gökdeki ḳuşlar ve deŋizdeki balıḳ ve yirdeki cānavarlar ve kiramen kātibīn ol kişi **17**

(182b)

vardı. Allah ḫażretine ʿizzet ile ve ḥürmet ile tā ki mürsellere yitişdi. Ve bir daḫı ol kişidür ki **1** Ḥaḳḳ Taʿālā aŋa ʿilm virdi. Ol ʿilmi Ḥaḳḳ ḳullarından menʿ idib buḫul itdi. Belki anuŋ üzerine **2** ṭamaʿ idib nesne aldı. Ve anuŋ ile hem nesne ṣatun aldı. Pes ol kişi ʿaẕāb göriser **3** tā Ḥaḳḳ Taʿālā ḫalḳuŋ ḥisābından fāriġ olınca ve Ḳūtu'l-Ḳulūb

kitābında Şeyḫ Ebū Ṭālib 4 Mekkī (Raḥmet Allah ʿaleyhisselām) getürmişdür ki - 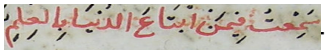 - Yaʿni ʿazābını 5 ḳatī işitdügüm kişi oldur ki dünyāyı ʿilm ile ṣatun ala. ʿÜbeydīn Vāḥid rivāyet itdi. ʿOṩmān 6 İbn anı Süleymān'dan ki bir kişi var idi Mūsā zamānında (ʿaleyhisselām) ki Mūsā'ya ḫiẕmet 7 iderdi. Dāyim andan ḥadīṯ naḳil idib aydur idi ki 8 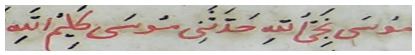 tā aŋa titişdi ki ol kişinüŋ mālı coḳaldı. Bu arada 9 yikün bir gün Mūsā ʿaleyhisselām ol kişi yu ḳıldı. Dāyim morardı. Anı hic bilmez idi ki ne 10 oldı. Nāgāh bir gün bir kişi geldi. Elinde bir ḫınzīr ve boynında bir ḳara ip ile dutmış. Mūsā 11 ʿaleyhisselām aŋa ṣordı ki fülānı bilür misin? Ol ayıtdı: "Belī uş bu Ḫınzīr'dür ol 12 ṣorduġuŋ kişi." Mūsā ʿAleyhisselām ayıtdı: "İlāhi senden dilerem ki anı dirildesin. Tā ki 13 ṣoram aŋa neden yitişdi bu ḥāl?" Pes Ḥaḳḳ Taʿālā aŋa vaḥy itdi ki "Yā Mūsā eger sen 14 baŋa duʿā idecek olursaŋ ol duʿālar birle Ādem ve anuŋ ẕürriyeti baŋa itmişdür. Ben anı iḥyā 15 itmezem. Ammā saŋa ḫaber vireyim ki nicün anı ben böyle ḳıldum? Anuŋ icün itdüm ki Ol dünyāyı 16 dīn ile ṭaleb ḳılurdı. Ol ʿazīz nefīs cevheri bu ḫayıra degşürür idi." Pes bu ḥikmet-i 17

(183a)

ḥaḳīḳat bilüb ʿulemā-i dīn dünyā ḥırşından ve anı dīn ile ṭaleb ḳılmaḳdan iḥtirāz ideler. 1 Ki bu bābda vaʿīd coḳdur. Bu miḳdār ẕikir itdügümüz kifāyetdür. Cünki müẕekker ve nāṣiḥ dünyā 2 ṭaleb ḳılmaya. Ve ol şarṭlar ve ol edebler ki müftiler içün şerḥ olmışdur. Aŋa iḳdām 3 idib mülāzemet göstere. Anlardan ola ki Ḥaḳḳ Taʿālā buyurmışdur: 4 - rivāyetde İbn ʿAbbas'dan gelmişdür ki 5 ʿulemānuŋ mü'minler üzerine biş yüz dereciyle faẓīleti vardur ki her bir derecenüŋ 6 aralığı biş yüz yıllıḳ yoldur. Her naṣīḥat ve her vaʿẓ ki bunuŋ gibi ʿālim ḫalḳa buyura. 7 her ḥarfine aŋa bir ḳurbet ve bir derece ḥāṣıl ola. Ḥaḳḳ ḥażretinde ve her kişi ki anuŋ vaʿẓı 8 vāsıṭasıyla tevbe ḳıla. Ve ṭāʿata meşġūl ola. Ve yüzin Ḥaḳḳ'a döndüre. Anuŋ ḥasenāt-ı kefāsında 9 ola. Yarın ḳıyāmet güninde ücünci ṭāyife meşāyiḫdür ki Ḥaḳḳ'uŋ ʿināyet-i ceẕbeleriyle dīn ʿālemine 10 sülūk idib ve ʿālem-i yaḳīne seyr ḥāṣıl itmişlerdür. Ve dürlü dürlü keşflerden Ḥaḳḳ 11 Taʿālā'nuŋ ʿulūm-ı leddünī elṭāfını bulmışlardur. Ve tecelli-i şıfāt envārınuŋ per-nevinden ḥaḳāyıḳ 12 ve maʿāni ve esrār kesb itmişlerdür. Ve Ḥażret-i ʿİzzet'den ve hem vilāyet-i meşāyiḫden 13 ḫalḳı delālet ve terbiyet idib ḥaḳḳa daʿvet itmege mā'mūr olmışlardur. Andan ṣoŋra 14 ḥāṣıl oldı anlara bu nesneler ki bir niçe müddet kendü nefslerine vaʿẓ itdiler k 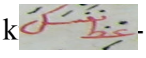 - 15 - 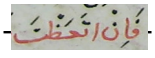 -

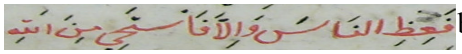 bu resme vaʿẓı ḳabūl itmiş **16** lerdür. Ve nefsüŋ mekrin ve ḥīlesin bilmişlerdür. Ve fermān ḥükmiyle ḫalḳuŋ daʿvetine meşġūl **17**

(183b)

olmışlardur. Ve ḫalḳı dünyā ḫarābātından ve şehevāt sücisinden ve ġafelāt **1** ḳuds bostānına ve üns gülistānına ve şerāb-ı ṭāhūr meyḫānesine **2** sāḳīsinüŋ cemāl-i tecellisine oḳırlar ki ve anlar daḫı ol erenler icdügi **3** meşrebden ẕevḳ bağışlarlar. Ve her kişiye ʿaḳıl ve fehmi ve ẕevḳi ve şevḳi ḥisābınca şerīʿatdan **4** ve ḥaḳīḳatdan beyān iderler. Tā ki her kişi kendü miḳdārı naṣībin ve ḥaẓẓın ala ki 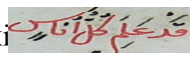 **5** ve eger bir cān ḳuşı ki yuvasından ucmışdur. İrādet ṭuzaġına ḳonsa **6** dānesinden ötrü ʿışḳ belāsınuŋ ḳaydında giriftār olsa ol şehbāzı ki **7** ġarīb düşmişdür. Dönüb ḫalvet börküni başına ururlar. Ve nefs-i hevāsınuŋ gözini **8** iki cihānuŋ murādātından döŋerler. Ve nefs ṭaʿāmıyla aŋa perveriş virürler. Aŋa degin ki Ḥaḳḳ'dan **9** artuġa iltifātı kesilür. Ve üns maḳāmın ḥāṣıl ider. Ve ol istiḥḳāḳı kesbi der ki **10** pādişāh ḳolında oturmaġa lāyıḳ olur. İmdi bu ṭāyife yaradılmışuŋ ḫulāṣasıdur. Ve Ḥaḳḳ'uŋ nāyibi **11** ve ḫalīfesidür. Ve enbiyānuŋ vārişi ve aḳrıbasıdur ki 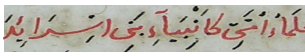 her **12** kişinüŋ gözi anlaruŋ kemāl-i cemāline düşmez ki Ḥaḳḳ Taʿālā'nuŋ ġayreti ḳubbelerinüŋ altında gizlenmişler **13** dür ki 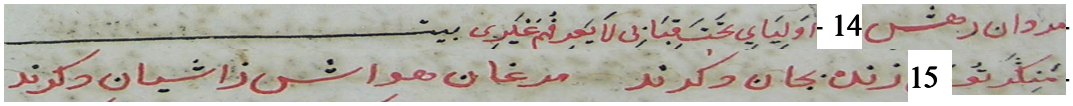 **14** **15** **16**

Dirligi yol erinüŋ bir daḫı bir daḫı cāndan daḫıdur ʿIşḳ hevāsı ḳuşı bir özge mekāndan daḫıdur **17**

(184a)

Sen bu göz ile naẓar ḳılma olara kim olar Dü-cihāndan öte bir özge cihāndan daḫıdur **1** Ḫalāyıḳ hemīn anlaruŋ ṣūretin görüb anlaruŋ aḥvālını kendülere ḳıyās iderler. **2** Anları ḳalan vāʿiẓlerden bir vāʿiẓ ve ḳalan ʿulemādan bir ʿālim dutarlar. Ve bilmezler ki **3** 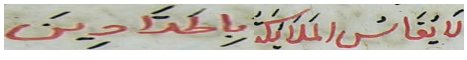 Yaʿni demürciler ve firişteler ḳandan. Ammā **4** ḳāżiler olar daḫı üc dürlüdür. Niteki Ḫoca ʿaleyhisselām buyuru 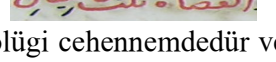 **5** buyurdı ki: "Ḳāżiler üc bölükdür. İki bölügi cehennemdedür ve biri behişṭde **6** dür. Anlar ki cehennemdedür; birisi oldur ki ḳażāʿilmini bilmez. Ve cehālet yüzinden daḫı hevā-yı nefs **7** şūmından ḳāżilıḳ ider. Lā-cirem ol cehennemdedür. İkinci oldur ki ḳażā ʿilmini bilür. Ammā ʿilmiyle **8** ʿamel itmez. Belki cehl ve hevā ile ʿamel ider. Ve ḫalḳ ṭarafını, Ḥaḳḳ ṭarafınuŋ üzerine tercīḥ ider. **9** Ve rüşvet alur. Ve bitilere ve nigāḥlara ḳubalar ḳor ve andan māl ve ḫizmet alur ve kendü

ḫizmet 10 kārların ḫalḳ üzerine müstevli ve ġālib ḳılur. Tā ki rüşvetler alur. Ve ḥaḳları bāṭıl 11 ḳılur. Ve mīrāṯ mālında yetīm ḥaḳkında taṣarrufı fāsid ḳılur. Ve tezvīrler düzer. Ve bāṭıl 12 işleri ḥaḳḳ ṣūretinde gösterür. Ve bunuŋ gibi taṣarrufları evḳāfda nā-ḥaḳḳ ve nā-vācib 13 yire ḳılurlar. Ve mescidleri ve medreseleri ve ḫāne-ḳāhları ʿilletler ile ve ġarażlar ile ve 14 rişvetler ile ehliyetsüz kişilere ve müstāgeleye virürler. Ve dīn ehline taḳviyet itmez 15 ler. Ve iḫtisāb işin ve emr-i maʿrūf ve münker ḳażiyesin mühmel ḳılurlar. Ve ol 16 nesneler ki ḳāżiye anuŋ ġamın yimeklik vācibdür. Anı żāyiʿ ḳorlar. Pes bu ol ḳāżidür ki 17

(184b)

cehenneme müstaḥiḳ ve müstevcibdür. Ammā ol ḳāżi ki behiştdedür. Didügi aŋa işāret 1 dür ki ol behiştde ḳāżidür. Dünyāda bu vech ile ḥuḳūḳī riʿāyet iderdi. Vech ile 2 bu ḳanda mümkindür. Belki muḥāldur. Ḫoca ʿaleyhisselām bundan ötrü buyurdı ki مَنْ جُعِلَ قَاضِيًا فَقَدْ ذُبِحَ بِغَيْرِ سِكِّينٍ 3 Şeyḫ Ḳaddes-Allah buyurur ki nice zamāndur ki żaʿīf şarḳ u ġarb 4 ıḳlīminde otuz yıla yaḳın ola ki ṭavāf eylerüm. Hic bir ḳāżi görmedüm ki bu āfetlerden beri 5 ola ve āzād ola. إِلَّا مَا شَاءَ اللَّهُ Pes eger ḳāżi bu yaramaz ḫaṣletlerden pāk olsa 6 ve ṣıfāt-ı ḥamīde birle ki anuŋ żıddıdur ṣıfatlansa ve şerīʿat ṭarīḳinde ol sīretü 7 ve serīret birle şerḥ olmışdur. ʿālim-i ʿādil icün ol daḫı muttaṣıf olsa ve ev 8 ḳātını ol evrād ile areste ḳılsa ve Müslümānlar arasında ḥükümeti sünnet üzerine 9 ve selef-i ṣāliḥ şīvesince ḳılsa وَلِيٌّ مِنْ أَوْلِيَاءِ اللَّهِ ola. Yaʿni Taŋrı dostlarından birisi 10 olur. Ve Ḥaḳḳ Taʿālā'nuŋ ḫāṣ bendelerinden olur. Ve her ḥüküm ki ḥaḳḳ ile yirine getüre. Ve her şefeḳat 11 ki ḫalḳuŋ aḥvālına ide. Ve her cid ki şerʿde anı iḳāmet ide. Her biri bir derece ve bir ḳurbet 12 ve bir rifʿat olur. Ḥażretde ve buncılayın ḳāżiye yaḳın olmaḳ ve anuŋla tebrük ve istemek vācib13 ola. وصلى الله على سيدنا محمد وآله اجمعين

الفصل الخامس في بيان سلوك ارباب الغرر واصحاب الاسفار 14 Yaʿni bişinci faṣıl ʿömr issi ve māl ehlinüŋ sülūkın beyān 15 ider قال الله تعالى وَابْتَغِ فِيمَا آتَاكَ اللَّهُ الدَّارَ الْآخِرَةَ وَلَا تَنْسَ نَصِيبَكَ مِنَ الدُّنْيَا وَأَحْسِنْ كَمَا أَحْسَنَ اللَّهُ إِلَيْكَ وَلَا تَبْغِ الْفَسَادَ فِي الْأَرْضِ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْمُفْسِدِينَ وقال النبي 16 17

(185a)

1 صلى الله عليه وسلم مَنْ أَصَابَ مَالًا حَلَالًا فَكَفَّ فِيهِ وَجْهَهُ وَوَصَلَ بِهِ رَحِمَهُ وَقَضَى دَيْنَهُ مِنْهُ
2 فَاقَامَ بِهِ عَلَى جَانِبِ لَقِيَ اللَّهَ بِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَوَجْهُهُ عَلَى ضَوْءِ الْقَمَرِ لَيْلَةَ الْبَدْرِ وَمَنْ أَصَابَ
3 مَالًا حَرَامًا وَكَانَ مُكَابِرًا مُسْتَفَاخِرًا وَمُرْتَابًا لَقِيَ اللَّهَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَهُوَ عَلَيْهِ غَضْبَانُ

ʿazīz men. Bilgil ki dünyānuŋ māl niʿmeti ve cāh devleti nerdübān miṣāli gibidür ki anuŋla yüce 4 maḳāmlara cıḳarlar. Ve hem girü anuŋla alcaġa inerler. Pes māl ve niʿmet

hem ucmaḳ derecātınuŋ 5 vesīlesi ve Ḥaḳḳ Taʿālā'ya taḳarrüb bulmaḳlıġuŋ āleti olu bilür. Ve hem cehennem derekātınuŋ ve Ḥaḳḳ 6 Taʿālā'dan ıraḳ düşmekligüŋ vesilesi hem girü olur. Niteki Ḥaḳḳ Taʿālā aŋa işāret itdi ki 7 وَٱبْتَغِ فِيمَآ ءَاتَىٰكَ ٱللَّهُ ٱلدَّارَ ٱلْـَٔاخِرَةَ. Yaʿni ol nesne ile ki saŋa virmişüz. Māldan ve dünyādan 8 āḫiret derecātını ṭaleb eyle. Ve ol nesne ki senüŋ naṣībüŋdür. Dünyādan anı unutma. Aŋa işāretdür ki 9 dünyā mālından senüŋ naṣībüŋ oldur ki Ḥaḳḳ yolında ṣarf idesin ol degül ki hevā ile 10 ḫarc idesin. Ya ḳoyasın ki مَا عِندَكُمْ يَنفَدُ وَمَا عِندَ ٱللَّهِ بَاقٍ İmdi Ḥaḳḳ Taʿālā yolına 11 ṣarf itdüginüŋ şartı oldur ki Ḫoca ʿaleyhisselām anı bu ḥadīṯde beyān itdi ki - مَنْ أَصَابَ شَيْئًا لَا 12 حَلَالًا فَكُفَّ فِيهِ وَجْهَهُ الطَّيِّبَ Yaʿni her kime ki mālı ḥelāl naṣīb olsa ve anuŋ ile yüzi ṣuyunı 13 ve dīn memleḥatını saḳlaya ki ḫalḳdan istiŋġā dilese ve ṭamaʿ ḫorluġın görmese ve ḳanāʿat ʿizzetin 14 düzse وَوَصَلَ بِهِ رَحِمَهُ Yaʿni aḳrıbasına ve ḳavum ḳabīlesine ol māl birle raḥim itse aḳrıba 15 daḫı iki dürlüdür. Biri dünyevīdür. Anlara māl birle meded ḳıla ve muʿāveneti anlara vācib bile. 16 Niteki buyurdı: وَآتَى الْمَالَ عَلَىٰ حُبِّهِ ذَوِي الْقُرْبَىٰ ve bir yirde daḫı buyurdı ki - إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ 17

(185b)

Pes dīn ḫasımlarına viṣali raḥim itmeklik vācibdür. Ve anuŋ faẓīletin beyān idib buyurdı 1 ki .: ذَوِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسَاكِينَ وَابْنَ السَّبِيلِ وَالسَّائِلِينَ وَفِي الرِّقَابِ - ve daḫı 2 bir yirde buyurdı ḥadīṯde ki وَقَضَى بِهِ حَيْثُهُ Yaʿni ol māl ile borcların ve ḥaḳların ödeye. 3 Eger bir kişinüŋ anuŋ mālında ḥaḳḳı olsa ödeye. Ve müstaḥiḳlere zeket vire. Şöyle vire ki riyā 4 āfetinden ve tefāḫür ve tekebbür ve īẕā ve minnet itmekden emīn ola. Ve hem şenā ṭaleb ḳılmaya. Ve lāf 5 urub şöhret içün olmaya ki bunlar zeket ve ṣadaḳa ṣevābını bāṭıl ḳılur. Niteki buyurur يَا أَيُّهَا 6 الَّذِينَ آمَنُوا لَا تُبْطِلُوا صَدَقَاتِكُم بِالْمَنِّ وَالْأَذَىٰ كَالَّذِي يُنفِقُ مَالَهُ رِئَاءَ النَّاسِ ve hem 7 bir daḫı buyurdı ki وَأَقَامَ - بِهِ عَلَى جَارِهِ Yaʿni mālıyla ḳonşular ḥaḳḳın daḫı yirine getüre ki ḳonşınuŋ 8 coḳ ḥaḳḳı vardur. Üzerine Ḫoca ʿaleyhisselām buyurdı ki: "Muttaṣıl Cebrīl baŋa vaṣiyyet iderdi. 9 Ḳonşılardan ötrü tā şöyle ṣandum ki ḳonşı ḳonşıdan yimek verir." Ḥadīṯ daḫı gelür ki 10 مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلْيُكْرِمْ جَارَهُ Yaʿni kim ki Allah ve ḳıyāmet günine īmān getürür 11 se ikrām itsün ḳonşusına. İmdi ḥaḳīḳatda şöyle bile ki dünyānuŋ mālı ve niʿmeti 12 şol baḳıruŋ iksīri gibidür. Ve ḳatī ki bir kişi kīmyā ʿilmin ḥāṣıl ḳılsa ne deŋlü anuŋ 13 baḳırı ki coḳ olsa altunı coḳ coḳ ḥāṣıl ide bilür. Kīmyā ʿilmi oldur ki ḳara baḳırdan ḳaralıḳın ve 14 küdüretin وَيَنْقُلُكَ ve şebātsuzlıġın gidereler. Ve ḳızıllıḳ ve ṣāfilıḳ ve aġırlıḳ ve ṣābit 15 olmaḳ ṣıfatların anda iẓhār ideler. Ve ḳatī ki bu

ṣıfatlar ile mevṣūf olsa ḫāliṣ altun **16** olur. Biri yidi yüz ya daḫı ziyāde olur. Ancılayın dünyā mālı ve niʿmeti daḫı anda nice ẕemīme ṣıfatlar **17**

(186a)

ḳonulmışdur ki eger ol ṣıfatları andan giderecek olurlarsa ve anuŋ yirine ṣıfāt-ı **1** ḥamīde getürecek olurlar ise bir kīmyā-gerlik itmiş olalar ki saʿādet-i ebedī ve devlet-i **2** sermedī altunı ḥāṣıl ola. Ammā ẕemīme ṣıfatlar ve āfetler ki dünyānuŋ mālında **3** ve cāhında vardur. Ondur evvel ṭuġyāndur ki إِنَّ الْإِنسَانَ لَيَطْغَىٰ أَن رَّآهُ اسْتَغْنَىٰ ṭuġyān **4** ġafletdür ve Ḥaḳḳ'dan ıraḳ düşmekdür. İkinc baġidür ki - وَلَوْ بَسَطَ اللَّهُ الرِّزْقَ لِعِبَادِهِ - **5** لَبَغَوْا فِي الْأَرْضِ - baġi fesād ve ẓulüm itmekdür bilād icinde ʿubād arasında. Ücünci iʿrāżdur ki **6** وَإِذَا أَنْعَمْنَا عَلَى الْإِنسَانِ أَعْرَضَ وَنَأَىٰ بِجَانِبِهِ iʿrāż Ḥaḳḳ Taʿālā'dan yüzin döndürmekdür. **7** Ve hevāya meşġūl olub Ḥaḳḳ'uŋ niʿmetine küfrān itmekdür. Dördünci kibir ve ʿucubdur. Niteki **8** firʿavn olmış idi. Māl ve cāh vāsıṭasıyla ki aydur idi. أَلَيْسَ لِي مُلْكُ مِصْرَ وَهَٰذِهِ **9** الْأَنْهَارُ تَجْرِي مِن تَحْتِي أَفَلَا تُبْصِرُونَ Mışır pādişāhlıġıyla tekebbür idib ʿucb gösterdi. **10** Ve bişinc faḫr idib ögünmekdür ki وَتَفَاخُرٌ بَيْنَكُمْ وَتَكَاثُرٌ فِي الْأَمْوَالِ - Yaʿni aḳrānı üzerine **11** kişilenüb ve ḳardeşlıḳ ḥaḳḳın unutmaḳlıḳdur. Altınc tekāṣürdür ki أَلْهَاكُمُ التَّكَاثُرُ - tekāṣür māl **12** coḳluġıyla lāf urmaḳdur. Ve Ḥaḳḳ Taʿālā'dan ġāfil olmaḳdur. Yidinc meşġūlluḳdur ki سَيَقُولُ **13** - سَيَقُولُ الْمُخَلَّفُونَ إِذَا انطَلَقْتُمْ إِلَىٰ مَغَانِمَ لِتَأْخُذُوهَا ذَرُونَا نَتَّبِعْكُمْ meşġūlluḳ ʿömrin żāyiʿ ḳılmaḳdur. **14** Māl cemʿ itmekde ve hem dünyā murādların ḥāṣıl ḳılmaġ icün ḫarc itmekde. Sekizinc buḫuldur ki **15** وَلَا يَحْسَبَنَّ الَّذِينَ يَبْخَلُونَ بِمَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِن فَضْلِهِ هُوَ خَيْرًا لَّهُم بَلْ هُوَ شَرٌّ لَّهُمْ سَيُطَوَّقُونَ مَا بَخِلُوا بِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ **16** buḫul māluŋ ḥaḳlarını menʿ idib virmemekdür zeket ve ṣadaḳa gibi. Ve ḳardeşlere meded itmeyüb **17**

(186b)

ve ṣıla-yı raḥim yaraġın yimemekdür. Ve hem sāyili maḥrūm ḳılmaḳ ve ḳonşıya ikrām itmemek ve ehl-i ʿayāl **1** üzerine nafaḳayı tevsīʿ itmemek ve ʿulemāyı ve ṣuleḥāyı gözetmemekdür. Daḫı ne ki buŋa beŋzer var ise. Ṭoḳuzuncı **2** tebzīrdür ki - إِنَّ الْمُبَذِّرِينَ كَانُوا إِخْوَانَ الشَّيَاطِينِ - tebzīr nafaḳada ḥadden gecib isrāf **3** itmekdür. Ḥaḳḳ rıżāsınuŋ ḫilāfınca ve mālı żāyiʿ ḳılmaḳdur. Cāh ve manṣıb ṭalebinde ve saḫāvet **4** ṭalebinde şöhret icün tā ki ḫalḳ aŋa cömerd diyeler. Ve medḥ-i ṣenā ideler. Ve daḫı sefīhlere **5** ve fasıḳlara ve ẓālimlere nafaḳa virmekdür. Ve daḫı yimekde ve keymekde ve meskende ve ʿimāret-i serāyda **6** ve bāġ ve eyvān ve dergāhda māl telef ḳılmaḳdur. Ve ferşler ve perdeler ve zārlar ve ḳalan mütāʿ **7** lar ve ev āletleri bunlara ḫarc itmekdür. Ve daḫı ḳullara ve cāriyelere ve dört ayaḳlu ṭavarlara **8** ki ḥācetinden artuḳ ola ṣarf itmekdür.

Daḫı buŋa beŋzer var ise onuncı ġurūrdur ki 9 فَلَا تَغُرَّنَّكُمُ الْحَيٰوةُ الدُّنْيَا وَلَا يَغُرَّنَّكُمْ بِاللّٰهِ الْغَرُورُ ġurūr göŋlin dünyāya dolandurmaŋdur. 10 Ve anuŋ bezeklerine aldanub ḳalmaḳdur. Ve āḫiretden ve ölümden ġāfil olmaḳdur. Ve ḥisāb ve terāzū 11 ve ṣevāb ve ʿiḳāb ve ʿaẕāb buları unutmaḳdur. Ve Ḥaḳḳ Taʿālā'nuŋ ʿaẓametinden ve ḳahhār 12 lıġından ve cebbārlıġından bī-ḫaber olmaḳdur. Ve Ḥaḳḳ'uŋ keremine ve luṭfına ve raḥmetine maġrūr 13 olmaḳdur ṭāʿat itmedin ve günāhdan tevbe ḳılmadın. İmdi bu cümle āfāt ki ẕikir itdük. 14 Cemīʿ māldan ve cāhdan ḥāṣıl olub vücūda gelür. Ve māl issinüŋ fitmesine sebeb 15 olur. Niteki Ḥaḳḳ Taʿālā buyurdı: اِنَّمَآ اَمْوَالُكُمْ وَاَوْلَادُكُمْ فِتْنَةٌ ʿaceb budur ki Ḥaḳḳ Taʿālā māla 16 ve oġul ḳıza fitne didi. Miskīn benī-Ādem ol fitneyi arturmaḳ ister. Pes ḳanḳı ṣāḥib 17

(187a)

devlete ki saʿādet müsāʿid ola ve yarı ḳıla. Ve tevfīḳ raẕīḳ ola. Tā ki şerīʿat 1 kīmyāsını ṭarīḳat elinde ṭutub ol māl cāh ki baḳır ṣıfatdur. Bu on āfet ki ẕikir 2 oldı. Anı bunlardan pāk ve ḫāliṣ ḳılsa ve ol ḫāṣiyet ki bu āfetlerüŋ żıddıdur. Anuŋ 3 yirine ḥāṣıl ḳılsa lā-cirem ol baḳır ṣıfat māl cāh cümlesi ḫāliṣ altun ola. Ve ḥażretde ḳurbet 4 ve ḳabūl ve rifʿat ve derecet ve mürüvvet ve kerāmet ola ki نِعْمَ الْمَالُ الصَّالِحُ لِلرَّجُلِ الصَّالِحِ 5 İmdi ol on ḫaṣṣiyyet ki didük anuŋ evveli ʿulūhiyyetdür. Yaʿni himmet yüceligidür. Tā eger 6 cümle cihān anuŋ mālı ve mülki olsa gerek ki anuŋla ṭoyub aŋa iltifāt itmeye. Ve dükelüsin 7 Ḥaḳḳ'dan ve Ḥaḳḳ'uŋ bile. Ve aŋa ḫoş gelmek naẓarıyla baḳmaya. Tā ki ṭaġı ve bağı ve güm-rāh olmaya. Ve hem Ḫoca'ya 8 (ʿaleyhisselām) mütābaʿat ḳılmış ola ki اِذْ يَغْشَى السِّدْرَةَ مَا يَغْشَى مَا زَاغَ الْبَصَرُ وَمَا 9 طَغَى İkinc ʿiffetdür. Yaʿni perhīz-gār ola. Cünki nefs ẓulüm ve fesād itmese kendüye ve daḫılere 10 ol vaḳt ʿafīf olur. Ücünci Ḥaḳḳ'a tevüccüh itmekdür ki اِنِّي وَجَّهْتُ وَجْهِيَ لِلَّذِي فَطَرَ السَّمٰوٰتِ 11 وَالْاَرْضَ حَنِيفًا kendüyi ve mālı ve mülki dükelüsin Ḥaḳḳ'uŋ bile. Ve ḳamusından yüzin döndüre. 12 Ve yüzin Ḥaḳḳ dostluġına duta. Ve cümlesin düşman bile. Ve düşmanı dost yolına fidā ḳıla 13 ki فَاِنَّهُمْ عَدُوٌّ لِّيْ اِلَّا رَبَّ الْعٰلَمِيْنَ Dördünc şükürdür ki وَاشْكُرُوْا لِلّٰهِ اِنْ كُنْتُمْ اِيَّاهُ 14 تَعْبُدُوْنَ bu işāretden maʿlūm olur ki mücerred "Elḥamdülillah" dimek şükür degüldür. Pes şükr-i ḥaḳīḳī 15 oldur ki mālını Ḥaḳḳ yolında ṣarf ide. Ḥaḳḳ fermānıyla ve Tevfīḳ göziyle Ḥaḳḳ ṭarafından 16 ve ʿaczin bilmek ile kendü ṭarafından tā ki şākir ola. Bişinc tevāżuʿdur ki وَمَنْ تَوَاضَعَ لِلّٰهِ رَفَعَهُ اللّٰهُ 17

(187b)

tevāżuʿ kendüyi bilmeklikdür ki kendünüŋ evvelini ḥālına naẓar ide ki bir ḳaṭre māʿ-i mehīn idi. 1 Her ne ki bu ḳaṭrenüŋ üzerinde artuḳ göre ḳuvvetden ve şevketden ve

āletden ve māl ve niʿmet 2 ve cāh ve ḥürmetden ve ʿaḳıl ve kiyāset ve ʿilm ve maʿrifetden cümlesin Ḥaḳḳ'uŋ faẕlın ve keremin 3 ve raḥmetin ve niʿmetin bile. Ve anuŋla faḫr itmeye. Ve kibir göstermeye ḫalḳ üzerine. Tā ki bu ʿāreti 4 niʿmeti andan küfrān niʿmet olmaḳlıġ ile girü almayalar ki 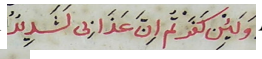 Altınc 5 saḫāvetdür ve cömerdlikdür ki 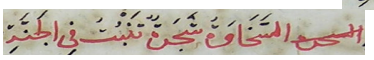 ve ḥaḳīḳatda 6 saḫāvet oldur ki kendü mālını kendüden dirīġ dutmaya. Ve anuŋ mālı oldur ki vire. Ol degül ki yıġa. 7

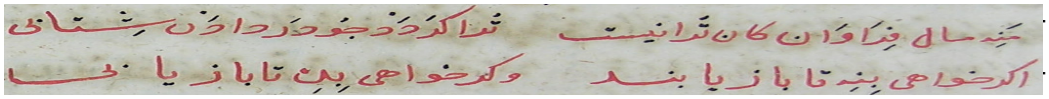 8 9

Dişürme māl ḳalmazsa ki bāḳī Ḳalur bāḳī ḳılursaŋ anı ḳānī 10
Dilerseŋ ḳo ki ayru ḳalur bulalar Dilerseŋ vir ki sen bulasın anı 11

Ḫoca ʿAleyhisselām bir vaḳt ṣaḥābeye didi ki - 12 Yaʿni "Sizden ḳanḳuŋuz kendü mālını artuġuraḳ sever ve irṣī mālından?" Cemīʿ ṣaḥābe 13 ayıtdılar ki "Biz kendü mālumuzı artuḳ severüz. Ve irşimüz mālından."Andan Ḫoca ʿaleyhisselām 14 ayıtdı: "Sizüŋ mālıŋuz oldur ki āḫirete göndürürsiz. Ve vārişleriŋüz mālı oldur bunda 15 ḳorsız. Ṣoŋra ḳalan māl gerek kim artuḳ sevmeye kişi." Yidinc ferāġatdur ki 16 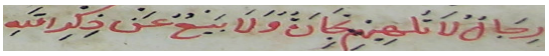 ferāġat oldur: Māl ve mülki elinde duta, göŋlinde 17

(188a)

dutmaya. Ve göŋlüni ḫāṣ Ḥaḳḳ maḥabbetine ve ẕikrine meşġūl ḳıla. Tā ki Ḥaḳḳ'dan maḥrūm ḳalmaya. 1 Anlar ki sulṭān-ı ʿışḳ ġayretinden bir pāre buldılar. Ve göŋli ḥücresini ḫāṣ anuŋ icün 2 düzüb māsivā maḥabbetinden pāk eylediler. Zamāndan ve mekāndan anuŋ ol hevāsı 3 ḳuşları gecüb anuŋ ol bī-niyāzlıḳ hevāsında yuvalar yabdılar. İmdi māl ve cāh 4 issi miskīn eger taʿalluḳ icinden ve televvüṣ şūmından bu maḳāmlara ve bu derecāta 5 irişmez ise bāri mālıyla ve cāhıyla meded ve muʿāvenet ḳılsun ol ṭāyifeye ki bu 6 maḳāmlara anlar sülūk itmişler. Ve anlaruŋ cemʿiyyetine ve ferāġatına mālın ve cāhın sebeb 7 eylesün. Tā her bir derece ki anuŋ mededi yle anları ḥāṣıl iderler. Anuŋ ṣevābını ol kişinüŋ 8 dīvānında yazarlar. Ve anlara ḫiẓmet ve maḥabbet itdügi berekātında anı daḫı anlardan ḳılurlar. 9 Ve anlaruŋ ile bile olur ki 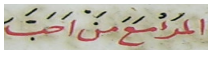 Sekizinc taḳvādur ki 10 taḳvā oldur ki ḥarām māldan ve şübhelü loḳmadan ve ḥarām ārzūlardan ve yaramaz ḫulḳ 11 lardan ve Ḥaḳḳ emrine muḫālefet itmekden iḫtirāz idib saḳına. Ve Ḥaḳḳ Taʿālā'nuŋ emirlerin 12 ve vāciblerin ve farżların edā itmekde geregi gibi dürişe. Ve niyyetin iḫlāṣ itmekde saʿy ide. 13 Tā her neyi işlerse riyādan ve sümʿadan ve ḫīleden pāk ḳıla ki ḳaçan pāk olmasa

bulardan hemān 14 emegi ḳalur. ʿİnd-Allah maḳbūl olmaz. Ṭoḳuzunc ḳavāmdur ki 15 - 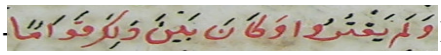 ḳavām oldur ki iʿtidālı saḳlaya. Tā ki ḫarc 16 vaḳtında isrāf itmeye. Ve isrāf oldur ki Ḥaḳḳ rıżāsınuŋ ḫilāfına ḫarc eyleye. Pes 17

(188b)

her loḳmayı cehd ide ki Ḥaḳḳ fermānıyla ve Ḥaḳḳ rıżāsıyla nafaḳa ide. Ve ḳavāmı tam oldur ki 1 varlıġı Ḥaḳḳ yolında nafaḳa itmekde mübālaġa tamām göstere. Ebū Bekr-i Ṣıddīḳ gibi (Rażı Allah) 2 varlıġın bir kezden Ḥaḳḳ yolına fidā ḳıldı. Ve ol nesne ki kendünüŋ ḥācetine gereklüdür. 3 Keymekde ve yimekde ve oturmaġ icin evde ve ev altında örte, dirlügi gözede. Tā ki anuŋla 4 Ḥaḳḳ'dan ıraḳ düşüb maḥcūb olmaya. Onınc teslīm ve rıżādur ki 5 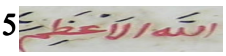 Teslīm oldur ki nefsin ve mālın niteki mīṣāḳında Ḥaḳḳ Taʿālā'ya 6 ṣatub ucmaḳ almış idi. Bu gün anı teslīm ide ki teslīm vaḳtı bu gündür. Tā ki yarın 7 Ḥaḳḳ Taʿālā behişt teslīm itdügi vaḳt aŋa ucmaḳ teslīm ide ki 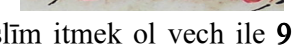 8 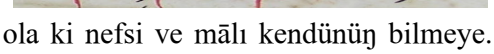 İmdi nefsi ve mālı teslīm itmek ol vech ile 9 ola ki nefsi ve mālı kendünüŋ bilmeye. Belki Ḥaḳḳ'uŋ bile. Ve kendüyi Ḥaḳḳ'uŋ vekīlin bile. Ḫarc itmekde ve ḫalḳı 10 Ḥaḳḳ'uŋ ḳulların bile. Güci yitdükce nefsiyle ve ḳavliyle ve fiʿliyle anlaruŋ maṣlaḥatlarına ḳāyim ve lāzım 11 ola. Ve mālı anlaruŋ üzerine Ḥaḳḳ emriyle nafaḳa ide. Ve ḫaḳāret göziyle kimseye baḳmaya. Ve kendüyi 12 anlara tābiʿ bile. Ve hem Ḥaḳḳ Taʿālā ḳullarından bir bende-i kemīne bilmeye. Ve kimseye minnet yükletmeye. Ve her kişi 13 ki anuŋ iḥsānın ḳabūl ider anı ʿaẓīm minnet bile. Kendü üzerine ve her ḫüküm ki Ḥaḳḳ Taʿālā 14 anuŋ nefsine ve mālına ider. Rāżı ola ve anuŋ belāsında ṣabur eyleye. Ve göŋlin cihāna cihāna baġlamaya. 15 Ve nefs-i şeyṭān ġurūrıyla maġrūr olmaya. Ve cānın teslīm maḳāmında duta. Tā ki her ne vaḳt 16 ṭaleb ḳılsa derḥāl teslīm ide ve cehd ide ki kendüden ṣoŋra ḳalacaḳ mālın ve mülkin vaḳf 17

(189a)

ḳıla ki her ṭāʿat ve ḫayr ki anuŋ mālı ve mülki sebebiyle olur. Anuŋ dīvānında yazılur. Şol 1 dirligi ḥālında olduġı gibi ve her kimüŋ ki ḥālı ḥayātında ṭāʿatı yoḳdur. Ol kişi hemān 2 ölüdür ki andan ṭāʿat ve ḫayr gelmez. Ve her kimüŋ ki öldükden ṣoŋra ṭāʿatı ve ḫayrı olur, 3 ol diridür. İmdi māl ve cāh issi ḳacan dünyā mālını ve cāhını bu on āfetden ki 4 didük pāk ḳılsa ve ol ḫāṣiyyet ki didük ol ḫāṣiyyetler ile aŋa terbiyet ve perveriş 5 virse kīmyā-yı saʿādet-i ededī eline gire. Ve ol dünyānuŋ mālı ve cāhı bir kān olur ki birine 6 yüz ve yidi yüz ve daḫı ziyāde dereceler ve ṣevāblar ve Ḥaḳḳ ḥażretinde

ḳurbetler ḥāṣıl 7 olur. Niteki buyurur: - 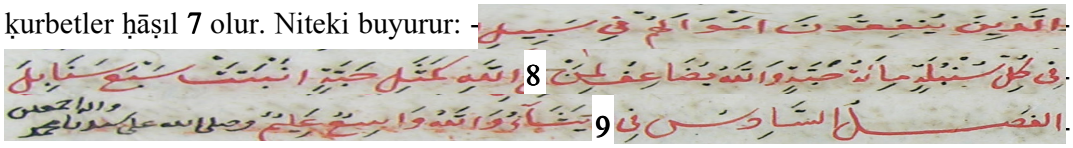 8 9 10 Yaʿni altınc faṣıl dihkānlaruŋ ve reislerüŋ ve ekincilerüŋ sülūkın beyān ider. 11 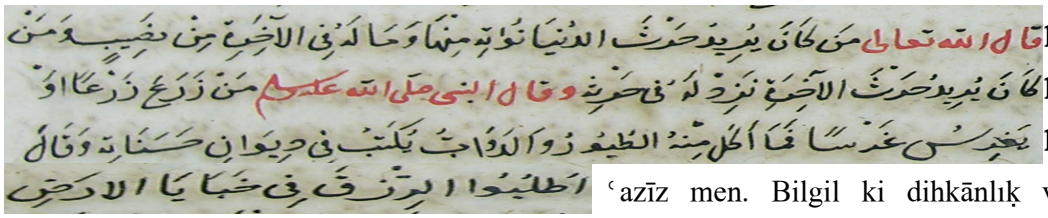 12 13 14 ʿazīz men. Bilgil ki dihkānlıḳ ve ikincilik Ḥaḳḳ Taʿālā 15 ile bāzirgānlik itmekdür. Ve cemīʿ kesblerüŋ ve ṣanʿatlaruŋ yigregidür. Ḳacan vech ile işlese 16 ve eger bir kişiye ʿināyet naẓarın bağışlayub ve baṣīret gözin acsalar ol kişiye muḥaḳḳaḳ olur ki 17

(189b)

bu hemān Ḥaḳḳ Taʿālā'nuŋ ḫilāfetidür. Rezzāḳlıḳ ṣıfatında ve cünki bu naẓar ile bu işe meşġūl 1 olsa anuŋ ṣevābınuŋ nihāyeti olmaz. Ve derecātı ve merātibi ġāyet yüce bulur ol kişi. İmdi bu ṭāyife 2 üc dürlüdür. Ve her birinüŋ bir dürlü ādābı ve şerāyiṭi vardur ki ḳacan anları yirine getürseler 3 ṣıddīḳler ve şehīdler ve ṣāliḥler derecesine irişürler. Evvel dihkānlardur ki anlaruŋ 4 mālı ve mülki olur. Ve muḥtāc ekinciler ve şākirdler anlaruŋ icün müzāraʿata ve ʿimārete meşġūl 5 olurlar. Anlaruŋ ādābı ve şerāyiṭi budur ki evvel gerek kim kendülerüŋ mālı mülkine maġrūr olmaya 6 lar. Ve göklerin aŋa dolandurmaya ve ellerindekin ʿāriyet ve emānet bileler. Ve cümle ne var ise Ḥaḳḳ'uŋ 7 bileler ki 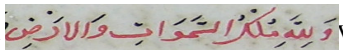 ve cemʿ idib daḫīre yıġmaḳ ve coġaltmaḳ ardınca 8 olmayalar ve ḥaḳāret göziyle şākirdlerine giricilerine ve dervīşlere baḳmayalar. Ve kendülerüŋ 9 ekinciliginde naẓarları āḫiret ekinciligine ola ki 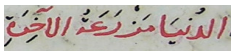 Pes dihḳān toḫmı 10 ānbārından cıḳarub virse ol niyyete vire ki āḫiret ekerem, dünyā toḫmın degül diyü vire. 11 Yaʿni mücerred böyle niyet itmeye ki ḳacan Ḥaḳḳ Taʿālā bu toḫmı bitürse ve andan daḫil ḥāṣıl olsa her kim 12 ki andan yise gerek Ādem'i gerek ġayrı cümlesin ḥelāl itdü diyüb ḳomaya. Belki niyyeti böyle ide 13 ki Ḥaḳḳ Taʿālā'nuŋ ḫalḳı ḳuvvete muḥtāc durur gerek insān gerek ḥayevān. Pes anlara ḳut 14 meded olmaġ icün ekerem diye. İmdi her kişi bu ekinciligi başarımaz. Ben Ḥaḳḳ rıżāsı icün 15 anlaruŋ ḫiẓmetine meşġūl oluram. Tā ki ṣūrete ḫalḳ ḫiẓmetine meşġūl olmaḳlıġ ile Ḥaḳḳ ḳul 16 lıġına bil bağlayub yirine yirine getüreyim diyü niyyet ide. Ve daḫı gerek kim şākirde giriciye hic ḥayf 17

(190a)

itmeye. Ve anlaruŋ ücretini ve naṣībini tamām vire. Ve evvelki ekinden ve baġdan ve milkden nesne 1 ḥāṣıl oldı. Ve niṣāb tamām oldı. Zekevetin cıḳara, ḫırmende iken ve ayru bir evde ḳoya. 2 Ve derḥāl anı müstaḥiḳlere ulaşdura. Şerʿ ḳānūnı üzere ve eger zeket mālından 3 anuŋ mālında nesne ḳarışub ḳalsa cümle mālı şübhelü olur. Zekevetin virdükden ṣoŋra ḳalanın 4 ẕaḫīre idib yaġmaya. Tevekkülin rāst ḳıla Ḥaḳḳ Taʿālā'ya ki dihḳānlıḳ ʿayn-ı tevekküldür. 5 Zīrā ki ḥāṣıl götürmekde ümīdin Ḥaḳḳ Taʿālā'nuŋ keremine ve luṭfına dutmaḳ gerek ki hic maḫlūḳuŋ 6 ol işde daḫili ve mecāli yoḳdur. Ve dāyim gerek ki ḳapusını gelene gidene ve dervīşe 7 ve baya acuḳ duta. Ve yüzi acuḳ ve göŋli ḫoş ve iʿtiḳādı ḫūb ve niyyeti ḥāliṣ ola 8 ki Ḥaḳḳ Taʿālā ḫalḳına ḫiẕmet ider. Ammā anlara minnet itmeye. Belki minneti kendüye ḳoya. Ve eger il 9 ḳuraḳ olsa ya bir mānīʿ ucından daḫil ḥāṣıl olmasa eyle gerek ki ġam yimeye ve ḥırṣ şūmından 10 Ḥaḳḳ'a küfrān olmaya. Ve diliyle ve göŋliyle inkār itmeye ve ḳarşu gelmeye Ḥaḳḳ işine. Belki anda ḥikmet 11 ler var diyüb rāżı ola. Ve teslīm ide ve rızḳı Ḥaḳḳ'dan bile, esbābdan bilmeye. Cünki dihḳān 12 ekinciligi bu vech ile ḳılsa ve toḫmı bu niyyet ile secse ve baġı bu iḫlāṣ ile dikse ve kimsenüŋ 13 yirinde ve ṣūretinde taṣarrufı fāsid itse ve şerʿüŋ emrin ve nehīn yirine getürse 14 her loḳma ve her dāne ve her yimiş ki anuŋ mālından ve mülkinden ve ekininden ve baġından 15 bir Ādemī ya bir ḥayevān yise cümle anuŋ ḥasenāt-ı dīvānında yazarlar. Ve aŋa ḳurbet ve derecet 16 olur. Belki anuŋ niyyeti cünki bu olsa ki bu işi Müslümānlardan ötrü iderem ki tā anlar 17

(190b)

bu nesneden bir fāyide bulalar dise her dāne ve yimiş ki anuŋ zaḥmet cekib ḥāṣıl itdüginden 1 ḫalāyıḳa irişe. Egerci bahāsın virüb alurlar ise daḫı anuŋ cümlesinden ṣevāb ḥāṣıl 2 ola aŋa. Ve ʿazīzler dimişlerdür ki bir loḳma etmegüŋ üzerine tā bişince üc yüz altmış kişi 3 dest ü pāy urub iş işler. Ekinci ve dürger ve demürci ve ḳalan ḫirfetler gibi ve ḳatī 4 ki ol loḳma Ḥaḳḳ Taʿālā evliyāsından bir sinüŋ rızḳı olsa ol cümleyi Ḥaḳḳ Taʿālā ol evliyāya 5 baġışlar. Ve cehennem odından āzād ider İnşāllah Taʿālā. İkinc ṭāyife reīsler vü müteḳaddim 6 lerdür. Anlaruŋ şerāyiṭi oldur ki bu deŋlü ẕikir eyledügümizle ʿamel ideler. Ve daḫı raʿiyyet arasında 7 barabarlıġı gözedüb saḳlayalar. Ve ḳuvvetlüsin żaʿīfler üzerine yiklemeyeler ve rüşvet 8 almayalar ve ḥaḳḳa yardım ideler ve dīne taḳviyet ideler ve raʿiyyetleri āsūde ve rāḥat 9 dutalar. Ve anlardan ẓulmı defʿ itmekde saʿyı belīġ ideler. Ve raʿiyyetüŋ mālı mülki esbābından 10 ṭamaʿ keseler. Ve ḳāniʿ olub ṣalāḥ ile dirlik ideler. Ve fesāddan ıraḳ olalar. Ve emr-i maʿrūf 11 ve nehi

münker ḳılalar. Ve eger birisi raʿiyyetden fużūlluḳ ve fesād ḳılsa anı teʾdīb 12 ideler ve tevbe vireler ve yaḳın bileler ki her ne ki raʿiyyete yitişür ḫayrdan şerden cümlesin 13 anlardan şorısarlardur ki 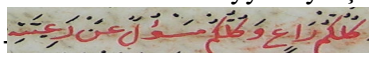 cünki bu şarṭları 14 yirine getürseler Ḥaḳḳ Taʿālā her ṭāʿat üzerine ve her ḫayr ve ṣalāḥ ve rāḥatlıḳ ki anlaruŋ 15 ucından raʿiyyetlere irişür. Reīslere ve mutaḳaddimlere her biri bir derece ve bir kerāmet 16 olur. İnşāllah Taʿālā ücünci ṭāyife şākirdler ve giricilerdür ki anlaruŋ mālı ve mülki olmaz. Ammā 17

(191a)

ayruḳlaruŋ milkinde iş işlerler. Anlara daḫı gerek kim gücleri yitdügi yitdügi miḳdārca evvelki 1 ṭāyifenüŋ şerāyiṭiyle ʿamel ideler. Ve emānet ṣıfatıyla mevṣūf olub ḫıyānetden ve fāsid 2 taṣarruflardan iḥtirāz ideler. Ve şefeḳatların dirīġ itmeyeler. Ve önce ve artca kimsenüŋ 3 mālına egrilik itmeyeler. Ve ʿimāretde ve zirāʿatda saʿyı belīġ ideler. Ve dört ayaḳlu cānavarlara 4 ẓulum itmeyeler. Ve aġır yük yükletmeyeler. Ve aġır iş işletmeyeler ki yarın Ḥaḳḳ Taʿālā anlardan 5 şorsa gerek. Ve intiḳām itse gerek ki ve cünki işe ve cift sürmege 6 meşġūl olalar. Gerek kim dāyim ẕikir aydalar Ve cünki namāz vaḳtı ola derḥāl namāza meşġūl 7 olalar. Eger cemāʿat bulmasalar eẕān oḳıyub niyyet-i cemāʿat ḳılalar ki hem anuŋ ṣevābın 8 bulalar. Ve hic vech ile namāzı terk itmeyeler. Ve ḳalan şerāyiṭ ki ẕikir eyledük. Anı daḫı yirine 9 getüreler. Ve ḥaḳīḳatda ikinc Ḥaḳḳ Taʿālā'yı bileler. Kendüleri bilmeyeler ki 10 ve cünki el ve ayaḳ ve görmeklik ve işitmeklik ve ḳudret ve ḳuvvet cümlesi Ḥażret-i 11 ʿİzzet'dendür. Tā ki toḫum eke bileler. Ve aġac dike bileler. Ve andan ṣoŋra toḫumda hic kimse taṣarruf idemez. 12 Ḥaḳḳ Taʿālā kendü kemāl-i ḳudretiyle yirde anı yoḳ eyler. Andan ṣoŋra nice rūzigār ile vücūda getürüb 13 var eyler. Birine yüz ya yidi yüze degin daḫı ziyāde virür. Pes ḥaḳīḳatda ekici Ḥażret-i ʿİzzet 14 oldı ki ḳullarınuŋ rızıḳların yir altında gizlemişdür. Tā ki Ḫoca ʿaleyhisselām anuŋ ṭalebine buyurdı 15 ki 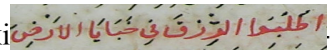 Pes ikinc gerek ki niyābet ile kendüyi Ḥaḳḳ Taʿālā'nuŋ işi 16 üzerine ḫalīfe bile. Ve ḥaḳīḳatda zāriʿ ve rāzıḳ anı bile ve rūzigārın ol evrād ile ki faṣl-ı muḳaddimede şerḥ 17

(191b)

olmışdur. Maʿmūr ve müzeyyen duta. Tā ki zirāʿat üzerine ki fāyidesi ādeme ve bir ḥayevāna irişür. 1 Ḥaḳḳ Taʿālā anı aŋa bir ḥasene idi vire. Ve bir derece ve bir mertebe ve bir kerāmet ḳıla ki niteki Ḫoca ʿaleyhisselām 2 beşāret itdi ki

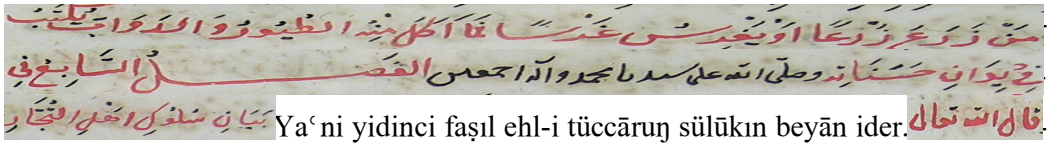
3

4

Yaʿni yidinci faṣıl ehl-i tüccāruŋ sülūkın beyān ider.
5
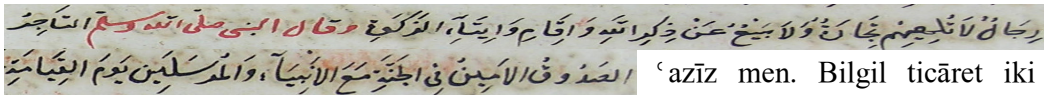
6
ʿazīz men. Bilgil ticāret iki 7 dürlüdür. Bir dünyā ticāreti ve bir āḫiret ticāreti. Dünyā ticāreti daḫı iki dürlüdür. Biri ol 8 ki dünyā fāyidesicün ola. Ancaḳ ikinc ol ki āḫiret fāyidesicün ola. Dünyā fāyidesi ḫod aŋa 9 tābiʿ olub ḥāṣıl olur. Niteki buyurdı: 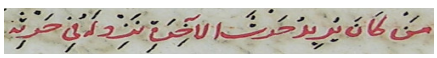 Ammā ol ticāret 10 ki mücerred dünyā fāyidesicün ola. Ol meẕmūmdur ve ḥāṣılı bī-ḥāṣıllıḳdur. Ve ziyādesi bir kezden 11 noḳṣāndur. Ve aṣṣısı ʿayn-ı ziyāndur.
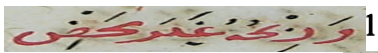
12
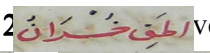
ve Ḥaḳḳ Taʿālā bunuŋ gibi ticāreti ṭaʿvile yoldāş ḳıldı. Niteki buyurdı:
13

. Pes ikisi bir mertebede oldı. Ve Ḫoca ʿAleyhisselām 14 buyurur ki -
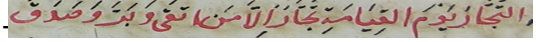
ve dünyā fācirlerini ki anlarda 15 taḳvā ve ṣıdḳ ve eylük almaya. Fācirler va fāsıḳlardur dir. Ve Ḥaḳḳ Taʿālā buyurur ki 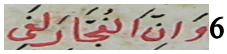
16
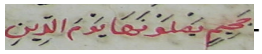
. Yaʿni fācirler caḥīm ṭamusındadur dir. Ve ammā ol ticāret ki āḫiret 17

(192a)

fāyidesicündür. Ol oldur ki Ḥaḳḳ Taʿālā beyān idib buyurdı ki
1
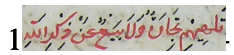
. ve bu āyeti müfessirler iki maʿni ile tefsīr itmişlerdür. 2 Biri ol ki āḫiret ticāretine taʿalluḳ vardur. Yaʿni bir nice kişiler vardur ki żarūrī dünyā 3 ticāretine ki bayiʿ şirādur. Meşġūl olmadılar. Tā ki Ḥaḳḳ Taʿālā'dan ve ẕikirden ḳalmayalum 4 diyü. Pes āḫiret ticāretine meşġūl oldılar. Nefslerin ve mālların bir kezden Ḥaḳḳ 5 yolına bezl itdiler. Ve bir kezden dünyādan iʿrāż itdiler. Niteki buyurdı: 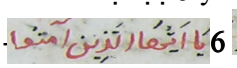
6
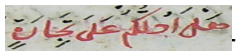
.
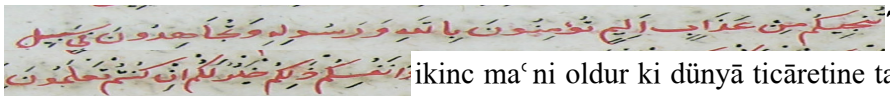
7

ikinc maʿni oldur ki dünyā ticāretine taʿalluḳ dutar. 8 Ammā bir ticāret ki āḫiret fāyidesicün ola. Yaʿni bir nice kişiler vardur ki bayiʿ şirā ticāretinüŋ 9 ṣūreti anlaruŋ ṣūretinde egerci ẓāhir ola ve līkin göŋüllerin Ḥaḳḳ ẕikrinden ḳomayalar. İmdi 10 āyeti bu maʿniye tefsīr itmek münāsibi raḳdur. Zīrā ki ṣoŋra buyurur bu āyetde ki
11
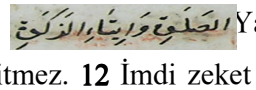
Yaʿni namāz ḳılmaḳdan ve zeket virmekden anları ol ticāret menʿ itmez. 12 İmdi zeket virmek ol vaḳt mümkin olur ki ticāret-i dünyevīye meşġūl ola. Ve illā eger mālın bir 13 kezden terk idecek olursa Ḥaḳḳ yolına ve dünyādan iʿrāż iderse evvelki maʿnice ki gecdi. 14 Pes ol kişi zeket nice viri bilsün. Zīrā māl ḳalmadı, neden virsün. Geldük imdi 15 ol ticāret ki āḫiret icün ola.

Anuŋ şerāyiṭi ʿalāmeti oldur ki taḳvāyı kendüye ḫūy idine. 16 Ve mālı Ḥaḳḳ'uŋ bile. Ve anı niyyet ḳıla ki Ḥaḳḳ mālında Ḥaḳḳ'uŋ ḳulları icün Ḥaḳḳ emriyle taṣarruf iderem, diye. 17

(192b)

Ve ol ribḥ ki ḥāṣıl olur, Ḥaḳḳ ḳullarına ṣarf ider. Ve kendümi ve ehl-i ʿayālumı anlardan birin 1 bildüm, diye. İʿtiḳād ile ve hic emānet-i diyānet aḫlāḳından birisin gecürmeye. Ve almaḳda ṣatmaḳda 2 ʿadil saḳlaya. Ve ḳatılıġ ile bazar itmeye. Belki sehl bazar ola bayiʿ şirāda. Niteki Ḫoca ʿAleyhisselām 3 buyurur: رحم الله امرءا السهل البيع والشرى. Andan girü yalan yire and imceye. Elbette ki Ḥaḳḳ 4 Taʿālā and icen bāyiʿyi düşman dutar. Ve az aṣṣıya ḳanāʿat ide ki bereket ḳanāʿat ile yoldaşdur. 5 Ve maḥrūmluḳ ḥırṣ ile yoldaşdur. الحريص محروم ve emānet icinde dürişe. Ve ḫāyin 6 lıḳdan saḳına ki Ḫoca ʿAleyhisselām buyurur: الامانة تجر الرزق والخيانة تجر الفقر- ve metāʿ 7 aldugı vaḳt ḫorlamaya ve ṣatdugı vaḳt ögmeye ve hem ʿaybın gizlemeye ve anda olmaduḳ nesneyi 8 göstermeye ki Ḫoca ʿAleyhisselām buyurur: من غشنا فليس منا ve ḳul ḳaravaş alub ṣatmaya ki 9 āfet ve töhmet getürür. ʿAzīzler dimişlerdür ki اتقوا مواضع التهم- ve gerek kim her şehre 10 varıcaḳ mezarlar ve müteberrik maḳāmlar ṣora. Anda varub ziyāret eyleye. Ve zühhāddan ve 11 ʿubbāddan ve gūşe-nişīnler ve ʿazīzlerden her şehrde isteyüb 12 irdeye. Her ḳanda ki işitseler anlaruŋ ḫiẓmetine irişe. Ve her birine az coḳ bir tebrük 13 duta vere. Ve anlaruŋ ṣoḥbetin ve ḫiẓmetin kendüye bir ġanīmet ṣaya ki anuŋ muḳābilinde hic nesne 14 aŋa kürklü yoḳdur. Ve żaʿīflere her bir şehrde meded eyleye. Ve gerek ki seferde ve ḥażarda itdügi 15 muʿāmelesinüŋ ribḥini cümle ḫayrāta ṣarf eyleye. İllā kendüye ve ʿayālına yitecek nafaḳa ḳoya. Ve hir 16 giz māl cemʿ itmek derdinde olmaya. Ve yıġıb ẕaḫīre ḳalmaya ki Ḥaḳḳ Taʿālā buyurur: الذين يكنزون 17

(193a)

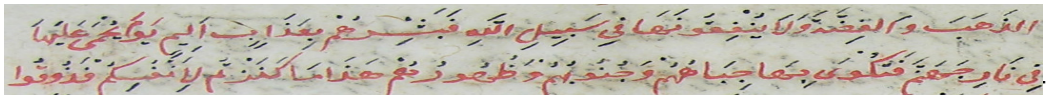
1
2

ما كنتم تكنزون Pes şöyle zindegāni ḳıla ki āḫirete sefer itdügi vaḳtda cemīʿ aṣṣı ve sermāyeyi 3 göndürmiş ola. Tā ki mālı ardınca kendünüŋ daḫı varmaġa meyli ola. Şol bāzirgān gibi ki 4 mālın bir yire göndürmiş olsa hic bir şehrde ḳarar idib ārām ḳılmaz. Dāyim māl 5 vardugı yire gitmek ister. Ol vaḳt ki gārubān ol ṭarafa sefer idib göc ḳılsalar. 6 Hic aŋa ol vaḳtdan yigrek ve sevgülü vaḳt olmaz ki mālından yaŋa sefer ḳıla. Bu daḫı 7 ancılayın ḳıla. Ya şöyle ḳıla ki kendüden şoŋra ḳalan evlādına kifāf deŋlü nesne ḳoya. Ve yaḳın 8 vaḳıf ḳoya ki öldükden şoŋra dāyim cārī ola, ṣevābı aŋa

yitişdüre. Ve illā dirīġ ola ki anuŋ 9 nice yıl zaḥmet ceküb eliŋdürdügi mālı ayraḳlar yiyeler. Niteki ḥadīşde gelür Ḫoca'dan ʿaleyhisselām 10 ki ḳıyāmet güninde ol ḥasret ve nedāmet ki dört kişiye ḥāṣıl ola. ʿArṣa-i ʿaraṣātda 11 hic evvelīn āḫirīnden bir kişiye daḫı olmaya. Evvel ʿālimā ola ki bir cemāʿat anuŋ ʿilmiyle ʿamel 12 itmiş olalar. Anuŋ ḳavliyle ve evvel kendü ʿilmiyle ʿamel itmemiş ola. Lā-cirem ʿaraṣātda göre ki anları 13 behişte iledürler ve kendüyi cehennem. Pes ayıda ki "Eyvāh! Bunlar benüm ʿilmim ile ʿamel ʿamel itdiler 14 behişt buldılar. Ve ben ʿamel itmedüm, cehennem buldum." İkinc bir Ḫoca ki anuŋ bir ḳulı var. Ḫoca 15 fesāda meşġūl ola ve ḳul ṣalāḥa. Lā-cirem ʿaraṣātda göre ki anuŋ ḳulunı behişte iledürler 16 ve kendüyi cehennem. Pes āh idib ayıda ki "Ḳulum ṭāʿat itdi, behişt buldı. Ve ben ki Ḫocayam, fesād itdüm 17

(193b)

cehennem buldum." Ücünci bir kişidür ki ṭāʿatı coḳ itmiş ola her nevʿden. Ammā bir kişiye daḫı 1 ẓulum itmiş ola ve bir kişiye daḫı sögmiş ola ve bir kişinüŋ ḥaḳḳın almış ola. Ve bir daḫı ġaybet 2 idib ve bühtān ḳılmış ola. Ve birin daḫı urmış ve incidmiş ola. Cünki ʿaraṣātda ḥāżır 3 ola. Bu ḫaṣımları gelib aŋa yapışalar. Ḥaḳḳ isteyü birisi namāzın ala ve birisi orucın ala 4 ve biri zeketin ala ve biri ḥaccın ala. Tā ki ol kişi müflis ḳala ki alacaḳ nesnesi ḳalmaya. Andan 5 ṣoŋra gelen ḫaṣımları günāhların anuŋ boynına bıraḳalar. Anı cehennem iledeler ḫaṣımları behişte. 6 Lā-cirem āh idib ayıda ki "Ben coḳ tāʿat itmişken beni ṭamuya iledürler. Ve anlar coḳ günāh 7 itmişken behişte iledürler. Dördünci bir māl issi ola ki coḳ zaḥmet ile māl ele getürmiş 8 ola ve kendü yimeye. Belki vārişlere ḳoya. Ol vārişler ol māl birle ḫayrlar ve ṣadaḳalar itmiş 9 ola. Lā-cirem ikisini ʿaraṣātda getüreler. Ol māl issine ḥisāb ideler. Ve bu vārişe ṣevāb 10 vireler, anı cehennem atalar. Ve bunı behişte iledeler. Pes ṣāḥib-i māl āh idib ayıda ki "Ben 11 bunca yıl zaḥmet cekib ḳazanduġum māl ucından ki ḥelāldan ve ḥarāmdan cemʿ iderdüm. Beni 12 ṭamuya iledürler. Ve anuŋ fāyidesi ayruḳ kişiye oldı ki behişt buldı." Hic ḳavuma 13 ġāyet ḥasret olmaya ki bu dört ṭāyifeye ola. Pes saʿy-ı belīġ itmek gerek. Tā ki Ḥaḳḳ 14 Taʿālā bu āfetlerden emīn ḳıla. Ve şöyle bilgil ki bāzirgānlar ḳavluda rāst ve ʿamelde rāst 15 olsalar lā-cirem anlar daḫı şıddīḳler ile bile olurlar. Niteki Ḫoca ʿaleyhisselām buyurdı: التاجر 16 الصدوق الامين في الجنة مع الانبيآء. İmdi ʿamelde rāstlıḳ oldur 17

(194a)

ki göŋli ve niyeti Ḥaḳḳ ile ṭoġru ola. Ve her neyi ki işleye Ḥaḳḳ icün işleye. Ve ḳavulda rāst 1 lıḳ oldur ki ḫalḳa sözi ṭoġru ola. Ve mekrü ve ḥīle ve aldamaḳ itmeye. Ve cādde-i

şerīʿat üzerine 2 ola. Ve hem ṭarīḳat seyr-i sülūkından bī-ḫaber olmaya. Ve dāyim cehd ide ki dünyā meşāliḥin āḫiret 3 meşāliḥ üzerine tercīḥ idib yeglemeye. Ve hic bir ḥālda dünyā işinden ötrü āḫiret 4 işinden ḳalmaya. Ve her aḥvālda āḫireti ṭālib ve ẕākir tā ol cümle ʿatdan ola ki Ḥaḳḳ Taʿālā 5 buyurur: رِجَالٌ لَا تُلْهِيهِمْ تِجَارَةٌ وَلَا بَيْعٌ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ Ḥaḳḳ Taʿālā anlara erenler ve merdāne 6 ler diyü aŋar. Yaʿni dimek olur ki her ki bu meşābede olsa ve bu ṣıfāt ile mevṣūf olmasa 7 hergiz ol er degüldür. İmdi her kimüŋ ki ʿaḳlı ve dīni tamām cemʿ olsa ol kişi erlik maḳāmından 8 özge maḳāma baş indürmez. عاقل چو سیدت جهان در نگذرد اقبال زمانه را بیکی جو نخرد
پیوسته دران بود که تا آخر کار
زین دام بلا چگونه بیرون گردد 9 10

ʿAḳıl cünki ʿālemüŋ sīretine ḳıla naẓar Ḥabbeye daḫı eyleye cümle cihānı serbeser 11 Himmet-i muṭṭaṣıl anuŋ işbu ola ki ʿāḳıbet Fitne-i dām-ı dāneden nicesi bula ol ẓafer 12 الفصل الثامن فی بیان سلوک المحترفة واهل الصنایع Yaʿni sekizinci 13 faṣıl ehl-i ḥirfet ṣanāʿatuŋ sülūkın beyān ider. قال الله تعالى يا أيها الذين آمنوا 14 انفقوا من طيبات ما كسبتم وقال النبي صلى الله عليه وسلم من كسب يده 15 Bilgil ki ḥirfet ve ṣanāʿat rūḥuŋ ʿilmi ve ḳudreti netīcesidür ki bi'l-ḳuvve 16 mevcūdadı anda şimdiye degin ẓāhir olmamış idi. Ammā şimdi ʿaḳıl buyruġıyla ki rūḥuŋ 17

(194b)

vezīridür ve nāyimidür. Ālāt-ı cismānī ve edevāt-ı nefsānī istiʿmāl itmek vāsıṭasıyla 1 ol ṣıfatlar ḳuvvetden fiʿle gelür. Ve ġaybdan şehādete yitişür. Pes ʿāḳıl ki başīret 2 ehlidür. Bu derīceden Ḥaḳḳ Taʿālā'nuŋ ṣunʿine ve ṣāniʿligine ṭaşra baḳar. Şöyle ki 3 rūḥ bu ṣıfat ile ezelde mevṣūf olduġın bilmekden Ḥaḳḳ Taʿālā ezelde bu ṣıfāt birle 4 mevṣūf olduġunı maʿlūm ider. Meşelā bildi ki anuŋ rūḥı bir nesne ile daḫı diri olub 5 ḥayāt bulmışdur. Zirā kim eger diri degülmisse idi. Hergiz andan bir fiʿil ṣādır olmaz 6 idi. Ve daḫı bildi ki rūḥı ʿālimdür. Zīrā eger ʿālim degülmisse bu laṭīf ṣanʿatlar bu 7 münāsebet birle andan hergiz vücūd gelmez idi. Ve daḫı bildi ki mürīddür. Zīrā irādet 8 süz hic bir fiʿil vücūda gelmez. Ḫuṣūṣā ki bir zamānda fiʿil ṣādır olub ve bir 9 zamānda ṣādır olmamaḳ hemān fāʿile iḫtiyār ve irāḥet işbāt itmek olur. Şol 10 dehrī ve felsefī gibi ki dimek degül ki aydur: "Māniʿ ʿāleminüŋ irādeti ve iḫtiyārı yoḳdur. 11 Bir fiʿil īcād itmekde gör anları ki bu resme ṣarīḥ küfre iʿtiḳād idib ve bu ʿaẓīm 12 cehle iʿtimād idib ve Ḥaḳḳ Taʿālā'ya bunuŋ cür'et idib nice muşır oldılar. 13 ختم الله على قلوبهم وعلى سمعهم
وعلى ابصارهم غشاوة ولهم عذاب عظيم 14 ve daḫı bildi ki rūḥ semīʿ ve başīr ve metekellimdür. Zīrā eger bu ṣıfāt birle mutaṣıf olmasaydı şimdi ḳālıbda 15 vücūda gelib

ẓāhir olmaz idi. Ve daḫı bildi ki zīrā ki ḳudretsüz fiʿil ṣādır 16 olmaḳ muḥāldur. Ve daḫı bildi ki bāḳīdür. Zīrā ki ḳālıbuŋ beḳāsı rūḥ beḳāsınuŋ 17

(195a)

netīcesidür. Cünki bu sekiz ṣıfātı rūḥun ṣıfāt-ı ẕātısın bildi. Ve daḫı bu 1 ṣıfātuŋ eṣerin kendü ḳālıbında müşāhede ḳıldı. Ve bu ṣıfātuŋ neticesinden kendünüŋ ḳalıbnı 2 mutaṣarrıf mutaḥarrik gördiler. Nice dürlü laṭīf ṣanʿatlar ve ẓarīf ḥirfetler andan 3 vücūda gelür. Ve rūḥuŋ her zamān ʿilmi ziyāde olur. Pes bu meẕkūrātıve ḳatī yaḳın 4 bilse lā-cirem rūḥ żarūrī bilür ki aŋa bir mükemmil gerekdür ki anı bu kemālāta ir gördi. Ve hem 5 kendünüŋ vücūdı kendü ile ḳāyim degüldür. Belki anuŋ vücūdıyla ḳāyimdür ki rūḥı ol īcād 6 eylemişdür. İmdi ol mūcid Ḥaḳk Taʿālā'dur. Lā-şekk ve lā-şübheye ve Ḥaḳḳ Taʿālā gerek 7 ki bu sekiz ṣıfāt ile kim ṣıfāt-ı kemāldur. Mevṣūf ola. Tā ki mevcūdātı īcād 8 itmek elinden geli bile. Ve daḫı gerek kim ol kendüsiyle ḳāyim ola. Ve ezeli ve ebedī ola. Ve illā 9 muḥtāc olub teselsül lāzım gelür. Ve daḫı bu ṣıfāt gerek kim anuŋ ẕātıyla 10 ḳāyim ola ve hem ḳādīm ola. Ve illā ḳabīl-i aʿrāżdan olur. Ve anuŋ ẕātı maḥall-ı ḥavādīṯ olur. 11 Ve mütenāhi olmaḳ lāzım gelür. Bu ḫod ẕātı bārī üzerine revā degüldür. Pes böyle 12 olsa Ḥaḳḳ Taʿālā'yı muṭlaḳā fāʿil ve ḳādir ve ṣāniʿ bilüb iʿtiḳād eyleye. Ve rūḥı 13 Ḥaḳḳ Taʿālā'nuŋ niyābeti ve ḫilāfeti birle ʿālem-ı ṣuġrāda ki ḳālıbdur. İş üzerine 14 ḳonulmış bile. Ve daḫı şöyle bile ki Ḥaḳḳ'uŋ efʿālı iki dürlüdür. Biri ṣaḫṣ-ı insānī 15 vāsıṭasıyladur ki Ḥaḳḳ'uŋ ol ḫalīfesidür. Ve biri vāsıṭasuzdur. Ol vāsıṭa 16 birle olan daḫı iki nevʿdür. Biri ʿālem-i ṣuġrāda ve biri ʿālem-i kübrāda. Ol efʿāl ki ʿālem-i 17

(195b)

ṣuġrāda olur ki ḳālıbdur. Pes ol rūḥ vāsıṭasıyla olur. Ve daḫı rūḥuŋ ālātı ve edevātı 1 vāsıṭasıyladur. Meṣelā nefs-i nāmiye gibi ve daḫı nefs-i ḥayevānī ve nefs-i ṭabīʿi ve ḳuvā-yı beşerī 2 gibi. Ammā ol efʿāl ki ʿālem-i kübrāda olur. Ol cihāndur. Ol daḫı rūḥ vāsıṭasıyla olur. 3 Ve daḫı anuŋ nefsānī ālātı ve edevātı vāsıṭasıyla olur. Niteki didük ve daḫı cismānī ālātı vāsıṭası 4 birle olur. Ḥavās-ı ḫamse gibi ve cevāriḥ ve aʿżā gibi ve ṣanʿatlar ve ḥirfetler ki ẓāhir olur. 5 İnsānda ol efʿālüŋ netīcesidür. Ve ammā ol ki ṣaḫṣ-ı insānī vāsıṭasıyla olmaya. Ḥaḳḳ'uŋ 6 efʿālından oldur ki āfāḳda ve enfüsde ẓāhir olur. Ammā āfāḳda meṣelā gökler gibi ki nice 7 yüceletmişdür. Ve envāʿı yılduzlar birle bezemişdür ki وَزَيَّنَّاهَا لِلنَّاظِرِينَ andan ol ılduz 8 laruŋ ʿaksi bu ḳara ṭopraġa yitişüb anda nice güller ve lāleler ve nesrīnler ve ṣāfī şular 9 ve dürlü dürlü aġaclar ve cicekler ve yimişler ve otlar ḥayevānlar ve ʿanāṣır-ı müfred ve mürekkeb 10 ve maʿādın daḫı

bundan ġayrı ne var ise cümlesini ẓuhūra getürmişdür. Niteki buyurdı: 11 - 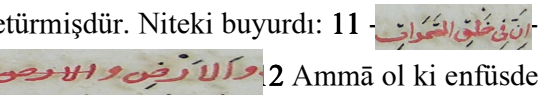 2 Ammā ol ki enfüsde ẓāhir olur. Meṣelā bir ḳaṭre sudan bir şaḫṣ-ı ẓarīf ki semʿ, baṣar ve kelām 13 birle ve cevāriḥ ve aʿżā ile bu luṭf ile ki ẓuhūra getürmişdür. Niteki buyurdı: 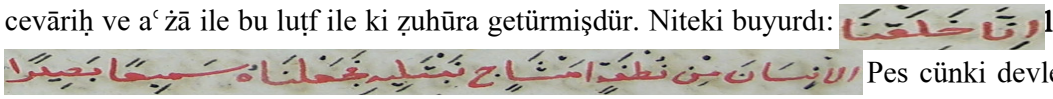 14 Pes cünki devlet 15 issi ve baṣīret ayası Ḥaḳḳ Taʿālā göstermesi nūrıyla Ḥaḳḳ'uŋ āyātını ki anuŋ efʿālı 16 netīcesidür. Kendü nefsi āyinesinde müşāhede ḳılsa ki 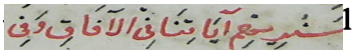 17

(196a)

ve bu geci cihān ki ḳālıbdur. Anı Ḥaḳḳ Taʿālā'nuŋ düzülmiş kārḫānesin bile. Ve rūḥı 1 anda iş üzerine ḳonılmış Ḥaḳḳ'uŋ nāyibi bile. Ve daḫı cün göre ki rūḥuŋ taṣarrufı andan 2 kesilse bu ḳālıb kendü ḳarārında ḳalmaz. Belki ḫarāb olur ki bu dünyā ki ölü ʿālemdür. Pes anda 3 bir ṣāniʿ gerekdür ki iş üzerine ola. Tā ki anuŋ efʿāli netīcesinden bunca muḫtelif aḥvāl 4 ve envāʿ dürlü āṣār ẓāhir olur. Ve laṭīf ṣanʿatlar ve ẓarīf ḥirfetler āşikāre olur ki 5 eger bir mutaṣarrıf ḳādir ve kāmil ḥakīm anda iş olmasaydı bu resme ḳarār dutub ḳāyim ve ṣābit 6 olmaz idi. Ve her vaḳt ki ol ḳādir ḳudretinüŋ taṣarrufı andan kesilse derḥāl ḫarāb olub 7 lā-şey mutalāsı olur ki lā-cirem 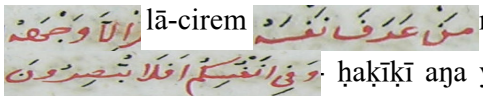 maʿrifetinden 8 sırrı aŋa keşf olub ḥaḳīḳī aŋa yüz 9 gösterür. Pes maʿlūm olur ki ehl-i ḥirfet ṣanāʿatuŋ ve ḳatī ki baṣīret gözleri acılmış 10 olsa kendülerüŋ ṣunʿi ve ṣāniʿlıġı derīcesinden ṭaşra baḳsalar Ḥaḳḳ Taʿālā'nuŋ ṣunʿi ve 11 ṣāniʿlıġı cemāli anlaruŋ naẓarına keşf olur. Niteki ol ʿazīz buyurdı: 12 - İmdi anlaruŋ baṣīret gözleri andan ṣoŋra acılur ki nefs gözini dünyā bezek 13 lerinüŋ muṭālaʿasından ve nefsānī leẕẕātdan ve ḥayevānī şehevātdan baġlayalar ki 14 buları görmeyeler. Ve ḥaḳīḳatda bileler ki cihānuŋ miṣāli bir ḫāne-ḳāh miṣālindedür. Ve Ḥaḳḳ Taʿālā 15 anuŋ şeyḫi meṣābesindedür. Ve Ḫoca ʿaleyhisselām ḫādım meṣābesindedür. Bundan buyurdı 16 Ḫoca ki ve bāḳī ḫalāyıḳ iki ḳısım üzeredür. Ya ḫizmetkārlar ya maḫdūmlardur. Niteki 17

(196b)

ḫāneḳāh ehli bu ikiden ḫāli olmazlar. Ya ḫāneḳāhuŋ ḫizmetkārıdur ki anuŋ meṣāliḥ anlaruŋ 1 boynındadur. Ya ṭālibler cemāʿatıdur ki şevḳ ġalebesiyle ve maḥabbet dāʿīyesiyle ve derd 2 ṭalebi sevdāsıyla hic bir işe pervāları yoḳdur. Ve ḫalḳdan ve hevā-yı nefsden iʿrāż 3 idib yüzlerin riyāżet mücāhede dīvārına ḳılmışlardur. **Beyt: 4**

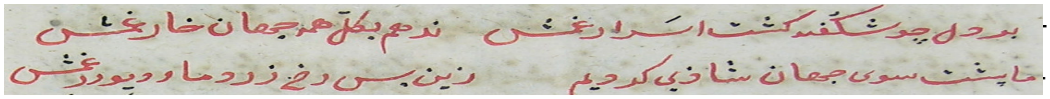

Acıldı cünki gönülde ġamınuŋ esrārı Cihānda gülleri māt itdi ol ġamuŋ ḫārı 7
Bu gün şādilıġına biz ardumuz döndük Ola ḳıble yüzümüze ḥüzn-i dīvārı 8

İmdi bu iki ṭāyifeyi Şeyḫ Ḫādime ısmarlamışdur. Tā ki her birin kendü maḳāmında bir iş 9 üzerine duta. Ve meded ve muʿāvenet göstere. Ve anlara delālet ve irşād ve hidāyet buyura. 10 Tā anlar ki bu ḫānḳāhda ḫiẓmetkārlardur. Anlardan ʿamel ḫiẓmet ṭaleb eyleye. Tā anlar ki 11 ṭāliblerdür. Ferāġata ve ṭāʿata ve ʿubūdiyyete meşġūl olu bileler. Pes eger bu ḫāneḳāhda 12 ki cümle ṭālibler olsa idi her biri kendü ḫiẓmetine ve esbāb-ı maʿīşetine meşġūl olub 13 ḳalurlar idi. Ve teveccüh-i ʿubūdiyyetden girü güşerler idi. Zīrā ki bu iş fāriġler 14 işidür. Niteki Ḥaḳḳ Taʿālā buyurdı: 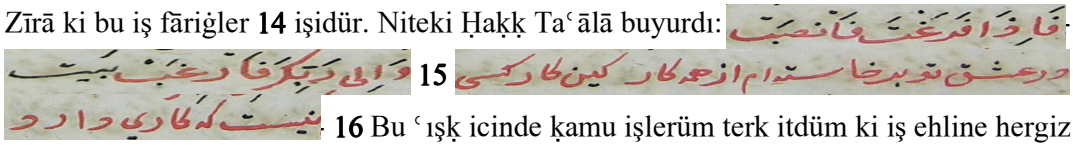 15 16 Bu ʿışḳ icinde ḳamu işlerüm terk itdüm ki iş ehline hergiz bu ʿışḳ olmadı. İş 17

(197a)

imdi bu dünyā ḫāneḳāhında daḫı ḫalḳ iki ṭāyifedür. Biri ol maḫdūmlardur ki yüzlerin 1 ʿālem-i āḫirete ve ḫiẓmet-i Ḥaḳḳ'a eylemişlerdür. Ve Ḥaḳḳ Taʿālā ki bu ḫāneḳāhuŋ şeyḫidür. Pes 2 dünyāya ve anuŋ icindekine buyurdı ki bu ṭāyifeye ḫiẓmet ideler ki ya dünyā 3 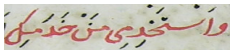 İkinc ṭāyife ehl-i dünyādur ki anlar ḫiẓmetkār meṣābesindedür. Her biri 4 bir ḫāneḳāhda bir ḫiẓmet icün dikilmişdür. Pādişāhlardan ve bāzirgānlar ve ehl-i bāzār 5 dan ki ehl-i ḫirfet ṣanāʿatdur. Ve daḫı div ve peri cümle anlar daḫı iş üzerindedür. 6 Tā Ḥaḳḳ'uŋ ḫavāṣı ferāġat bulub Ḥaḳḳ'a ʿubūdiyyet ḳılalar ki 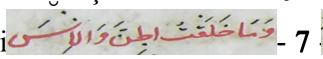 - 7 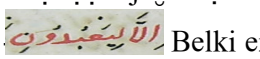 Belki enbiyāyı daḫı bunlara ḫādim olmaġ icün naṣb itmişdür. Niteki ḫaberde 8 gelmişdür ki Ḥaḳḳ Taʿālā Dāvud peyġāmbere vaḥī eyledi ki 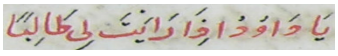 9 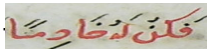 ve niteki ḫāneḳāhda ḫiẓmetkārlar ṭāliblere meşġūl olurlar. Ve anı Ḥaḳḳ 10 Taʿālā ḳurbına vesīle idinürler. Şöyle ki Ḥaḳk Taʿālā ol ṭāliblere virdügi elṭāf-ı niʿmeden 11 birer naṣīb daḫı anlara yitişdürür anlaruŋ ṣıddıḳına ve irādetine göre. Pes anlar daḫı bī 12 naṣīb ḳalmazlar. Şeyḫ vaḳt mü'ellif Mirṣād (Raḥmet Allah ʿaleyhisselām) buyurur ki "Bir vaḳt Ḫorāsan'da ben 13 żaʿīf bir cemāʿat dervīşlerden ḫalvete ḳoymış idüm. Ve bir dervīşi anlaruŋ 14 ḫiẓmetine naṣb itmiş idüm. baʿżı mükāşifāt icinde şöyle gördüm ki Ḥaḳḳ Taʿālā ḥażretinden 15 emdād-ı luṭf her birine bu ḫalvetīlerüŋ irişür idi. Andan her

birinüŋ naṣībinden ol dervīş-i 16 Ḫādimā ki anlara ḫiẕmet iderdi hem yitişürdi. Ol daḫı bī-naṣīb ḳalmaz idi. İmdi ehl-i dünyā 17

(197b)

daḫı buncılayındur ki her biri bu ḫāneḳāhuŋ ḫiẕmetin idib iş işler. Pes kendülerüŋ 1 ol ḫirfet ṣanʿatlarında niyet şöyle iderler ki bu işi Ḥaḳḳ Taʿālā'nuŋ ḳullarından ötrü 2 işlerüz ki anlar muḥtāc olurlar. Pes anlaruŋ ḥācetlerin ḳażā itmek icün bu ḫirfetleri 3 biş dutduḳ. Tā ki bir muḫliş ferāġat birle Ḥaḳḳ'a meşġūl olu bile. Ve dīn işinden ḳalmaya. 4 Zīrā eger bu ḫirfetler olmasaydı niẓām-ı ʿālem olmaz idi. Ve dīn işi muḫtel ve mühmel ḳalurdı. 5 Ve kimsenüŋ ṭāʿata ve cemʿiyyete ḳuvveti yitişmez idi. Ve dünyā daḫı ḫarāb olurdı. Pes imdi Ḥaḳḳ 6 Taʿālā kemāl-i ḥikmetinden ve ġāyet ḳudretinden her bir kişi bir dürlü ḫiẕmete ve bir nevʿ ḫirfete 7 naṣb eylemişdür. Elli yıl ve yüz yıl ol ḫiẕmete ve ol ḫirfete meşġūl olub terk itmez. 8 Ve daḫi zehresi yoḳdur ki bir gün ol işi terk eyleye. Ya bir ṣanʿata daḫi iḳdām eyleye. Ve cünki 9 bu ehl-i ḫirfet ṣanāʿat bu dünyā ḫāneḳāhında her biri bir işe meşġūl olalar. Şöyle 10 gerek kim şeyḫ fermānıyla ki Ḥażret-i ʿİzzet'dür. Meşġūl olub anuŋ emriyle işleyeler. Ve Ḥażret-i 11 Risālet ki ḫādımdur. Anda anuŋ delāleti ve hidāyeti ve irşādı birle her biri ʿamel idib 12 şefeḳatı ve emāneti ve diyāneti piş dutalar. Her ḥālda şerīʿat yolında ṣābit ḳadem 13 olalar. Ve kendülerüŋ kesbini māl-ı ḥarāmdan şübheden saḳlayalar. Şöyle ki ziyāde olmaya 14 ve eksük virmeye. Ve ol kişinüŋ ḥarām mālı vardur. Hergiz anuŋla ṣatu bāzār itmeyeler. Meger ki 15 bilmeye ve kimseyi kendü ṣanʿatında maġbūn itmeye. Ve ʿadil saḳlaya. Ve hic metāʿda artuḳ bahā gözetmeye. 16 İllā kendü bahāsına vire. Ve ġıll-ı ġışdan iḥtirāz eyleye ki Ḫoca ʿaleyhisselām bir gün 17

(198a)

bāzāra vardı, biraz buġday gördi dökülmiş. Andan mübārek elini buġdaya urdı. Buġdayuŋ 1 icinde eli yaş oldı. Ayıtdı: "Bu nedür?" Andan buġday issi ayıtdı: "Ya Resūlallah yaġmur irişmişdür 2 aŋa." didi. Pes Ḫoca ayıtdı: "Nicün yaşını ṭaşında dutmaduŋ?" Tā ki her kişi göre idi. andan 3 buyurdı ki - 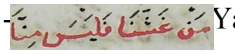 Yaʿni "Her kişi benümle ya benüm ümmetüm ile ḫıyānet itse ve maġşūş 4 iş işlese benüm ümmetümden degüldür." Ve andan girü şöyle saʿy ide ki anuŋ kesb-i rencinden 5 bir ʿazīze naṣīb ve bir dervīşe rāḥatlıḳ irişe. Rivāyetde gelür ki Dāvud peyġāmber (ʿaleyhisselām) 6 münācātı icinde Ḥaḳḳ Taʿālā'ya ayıtdı ki "İlāhī! Dilerem ki ucmaḳda hem-nişīnimi görem." Pes Ḥaḳḳ Taʿālā 7 buyurdı ki "Yarın şehrden ṭaşra cıḳ. Evvel uġraduġuŋ kişi senüŋ hem-nişīnüŋdür. Cünki 8 Dāvud ʿaleyhisselām yarındası şehirden ṭaşra cıḳdı.

Gördi ki bir kişi arḳasına odun 9 urmış gelür. Pes ilerü vardı, selām virdi. Ve anuŋ aḥvālından şordı ki “Senüŋ 10 Ḥażret ile muʿāmeleŋ nedür kim anuŋla baŋa ucmaḳda murāfaḳat ve mücāleset mertebesin bildüŋ.” 11 Andan ol ayıtdı: “Her gün bir arḳa yüki odun kendü elüm ile cemʿ iderem. Ve arḳama urub 12 şehre getürürem. Ve anı bir aḳceye şataram. Bir ḳarı anam vardur. Pes ol aḳcenüŋ iki denigini 13 aŋa ḥarc iderem. Ve iki denigini kendü ʿayālumuŋ nafaḳasına ḫarc iderem. Ve iki denigini muḥtāclara 14 ve dervīşlere ṣarf iderem. Andan Dāvud ʿaleyhisselām ayıtdı: “Ver ki saŋa ḥaḳḳdur. Enbiyāya 15 refīḳ olasın. Ve daḫı ayıtdı: “Gel benüm ḳatumda ol. Her gün ben saŋa bir aḳce vireyim. Cünki 16 ucmaḳda benüm refīḳüm ve ṣāḥibüm olacaḳsın. Şimdi dār-ı dünyāda daḫı benümle yoldaş olġıl.” didi. 17

(198b)

Andan dervīş ayıtdı: “Ben senüŋle yoldaş olacaġum. Mertebe-i kesb-i yadum ile ve dest-i rencüm ile 1 bulmışam. Ve ḳatī ki ben andan elümi cekem. Anı nice buluram.” didi. Pes “Bu ṭarīḳ üzere bu yüki cekerem. 2 Ve Ḥaḳḳ’uŋ ḫiẕmetin ve hem ḳulları ḫiẕmetin iderem. Tā ki ecel irişe, beni bu ḥālda bula.” didi. 3 İmdi Ḥaḳḳ Taʿālā daḫı kendü luṭfından ḳulların hemīn bu mertebeye delālet idib ve bu 4 vaẕīfeyi anlaruŋ ileyinde ḳor ki يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَنْفِقُوا مِنْ طَيِّبَاتِ مَا كَسَبْتُمْ 5 buyurur ki “Ol kesb itdügüŋüz māldan nafaḳa idüŋüz. Bunda nafaḳa ṣadaḳa maʿnisinedür. Yaʿni 6 andan ki kesb idersiz. Hem kendüŋüze nafaḳa virüŋ ve hem dervīşlere ṣadaḳa virüŋ. Ve bu 7 maʿnīnüŋ takidin hem bir yirde daḫı buyurur k وَكُلُوا مِنْهَا وَأَطْعِمُوا الْبَائِسَ الْفَقِيرَ 8 ve Ḫoca ʿaleyhisselām kesbī māllaruŋ ve kesblerüŋ yigregin ve ḥelālın dimişdür. Niteki 9 buyurdı إِنَّ أَطْيَبَ مَا يَأْ كُلُ الرَّجُلُ مِنْ كَسْبِ يَدِهِ İmdi cün ṣanʿat ḥirfet ehli 10 ki bu dünyā ḫāneḳāhınuŋ ḫiẕmetkārlarıdur. Ve ḳatī ki bu ẕikir itdügümüz şarṭları 11 yirine getüre. Pes Ḥażret-i Ẕü’l-Celāli ol kendü ḫāṣlarına virdügi derece ve mertebeden 12 kim olar enbiyā, evliyādur (ʿAleyhim Alām). Hem bir naṣīb ol cemāʿata daḫı ki anlaruŋ ḫiẕmetkār13 larıdur ve muḥibleridür. Hem virür ve hem renc kim anlar gördiler. Ve hem zaḥmet kim anlar cekdiler. Ve hem 14 kesb kim itdiler. Ve hem loḳma kim bir dervīşe virdiler. Kim ol dervīş anuŋla ḳut bulub 15 ve anı Ḥaḳḳ yolına sülūk itmekde azıḳ idilib anuŋla Ḥaḳḳ ḥażretinde bir ḳurbet ve bir derece 16 bulmış idi. Pes anları daḫı bunlaruŋla ḥaşr ideler. Ve anlaruŋ ile hem şerīk olalar. Niteki 17

(199a)

buyurur: أُولَئِكَ مَعَ الَّذِينَ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنَ النَّبِيِّينَ وَالصِّدِّيقِينَ وَالشُّهَدَاءِ وَالصَّالِحِينَ وَحَسُنَ أُولَئِكَ رَفِيقًا 1 Ammā bu ve ẓāyıf-i muḫtelife cemāʿatı ki bu

kitābda 2 sekiz ṣıfat üzerine ẕikir eyledük. Ve hem sekiz faṣılda anlaruŋ sülūk-ı şerḥini beyān 3 eyledük. Her bar ki anlar daḫı dileseler ki bu erenler meşāribinden ve muḳarreb makāmātından 4 naṣībleri artuġıraḳ ola. Pes gerek kim ṭāʿāt-ı evrādda ve daḫı ve ẕāyıf ẕikir 5 de ve giceler uyumamakda ve dünyā maḥabbetinden bāṭının tecrīd itmekde ve az yimekde ve kesr-i 6 nefsde ve şehevātı terk itmekde ve murāḳabe-i ḳalbda ve ṣafā-yı vaḳtda ve ḫayrāt 7 ve ṣadaḳātda arturalar. Ve daḫı ol üc faṣılda ki tezkiye-i nefs ve taṣfiye-i ḳalb ve taḫliye-i 8 rūḥ beyān eyledük. Hem anlara iḳdām ve iltizām göstere. Ṭāḳatı yitdükce ve yaḳīn 9 bile ki her neye ki zaḥmet artuḳ ceker. Andan ṣemere ve ḳāyide artuḳ ḥāṣıl olur. 10 Niteki Ḫoca ʿaleyhisselām buyurdı ki 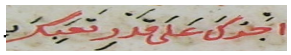 Yaʿni ṣevābuŋ zaḥmetine göre 11 dür. **Beyt:** 12 Ve eger ittifāḳ düşüb devlet el virecek olursa ki bir şeyḫ-i kāmil ki ṭabīb-i ḥāẕıḳdur. 13 Anuŋla müşerref ola ki dīn muʿālecelerini anuŋ ṣavāb naẓarıyla bile yoldaş eyleye. 14 Ve anuŋ himmeti cenāḥında ve devleti penāhında bu ḫūn ḫor nefs-i emmārenüŋ beriyyesini 15 ḳaṭʿ eyleye. Pes devlet-i ebedī ve saʿādet-i sermedī ḥāṣıl eyleye. Zīrā ki her 16 menzilde ve her maḳāmda yüz biŋ ṣādıḳ ṣıddīḳ cünki delīlsüz gitdiler. Nāzenin cānların 17

(199b)

yile virdiler. Ve maḳṣūd Kaʿbesinüŋ cemāline hergiz yitişmediler. İmdi bunuŋ gibi meşāyiḫ ki ḥāẕıḳ 1 ṭabīblerdür. Ve hem delīl olub mürşid olmaḳlıġa yarar. Egerci her vaḳtda ve her zamānda ʿazīz'ül-vücūd 2 ve ʿadīm'ül-naẓīr olur. Ammā bu rūzigārda bir kezden kibrīt-i aḥmer ve ʿanḳā-yı muʿrib olmışlar 3 dur. Daḫı ʿaceb andadur ki ol kibrīt-i aḥmer bu nādirlıġıla ve bu azlıġıla eger bulınsa şol yirde 4 bulınur ki ḳara ṭopraḳdan ol daḫı ḳararsuz ve ḳıymetsüzdür. Ve ol ʿanḳā-yı muʿrib ġurāb 5 dan daḫı ġarīb düşüb ḥürmeti yoḳdur. Neden ehl-i rūzigāruŋ körliginden ve ḫalḳuŋ dünyāya 6 istiġrāḳından ve ölümden ve āḫiret işinden bī-ḫaber olmaḳdan ve ḥisābı ve terāzūyı ve 7 ṣırāṭı ve ṣevābı ve ʿiḳābı ve merciʿ maʿādı unutmaḳdan ki 8 Pes kör kişinüŋ ḳatında kuḥl-i aġbar ne ḳıymet getüre. Ve cemāl-i āfitāb 9 egerci görklüdür. Ammā ṣāḥib-i sebel anuŋ müşāhedesinden maḥrūm ve maġbūndur. Pes keḥḥāl 10 cābuŋ devletine irişmeyecek olursa ki anuŋ sebelin götüre. Ḥırmān kendü ṭarafındandur. Ziyān aŋadur, 11 anlara degüldür. **Mıṣrāʿ** 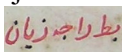 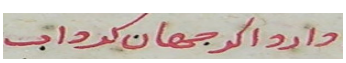 Yaʿni ḳana ne ziyān eger cihānı 12 su dutsa. İmdi böyle iken Ḥaḳḳ Taʿālā bunuŋla ḳomadı. Belki kendünüŋ ḫāṣları üzerine ġayreti 13 ġāyet olduġından ötrü ol keẕẕāb müddeʿiler ki bu zamānda kendülerin ṭabīb-i ḥāẕıḳ gösterür

14 ler. Anlaruŋ vāsıṭasıyla ʿizzet tutuḳın ḫavāṣı yüzi dutmışdur. Tā ki nā-maḥremler naẓarından **15** saḳlanmış ḳıla ki **16**

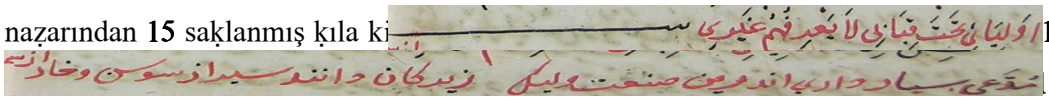

17

(200a)

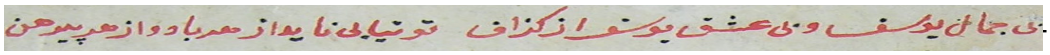

1 İşbu ṣanʿat icre gerci müddeʿi coḳdur. Velī sıyrusu senden semenden ḫāri zīrekler bilür. **2** Ḥüzn-i Yūsuf, ḥüsn-i Yūsuf teşnisin dutmayan tutıya yilden ḳoḳu göŋüllerden ol … **3** ve līkin her ṣāḥib saʿādet ki ʿināyet meyli birle hidāyet ser-mādānından derd ü ṭaleb **4** kuḥlin anuŋ cān-ı gözine ḥadd çekeler. Lā-cirem merḥamet yolın şefeḳat ṣaḥrāsından kāciblıġa **5** viri birle. Tā ki ġayrete perdesin ʿizzete dergāhından götüre. Andan ol ṭabīb-i ṣādıḳ ki **6** delīl-i dīn ve mürşid-i ʿālim yaḳındur. Anuŋ cemāl-i kemālin anuŋ naẓarına ʿarẓa idei Pes aŋa ʿāşıḳ **7** olub rubūde ola. Ve eger ṭālib-i ṣādıḳ maşrıḳda olsa ve ṭan maġribde olsa ya budur **8** ki ṭālibi maṭlūba yitişdürür. Yāḫūd maṭlūbuŋ bī-ṭālibüŋ ḳapusına göndürür. **Beyt: 9**

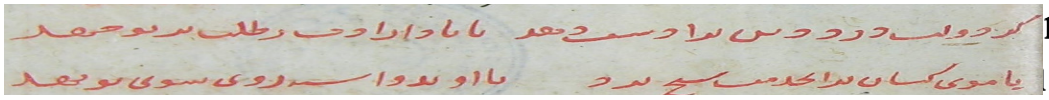

10

1

Devlet ü derd ü dīn saŋa yār olursa iy hümām Derd-i ṭaleb yili esib saŋa irerse ṣubḥ-ı şām **12**

Ya seni şeyḫ ḳātına iledeler Keşān Keşān Ya anı saŋa gönderüb ḳılalar işügi tamām **13**

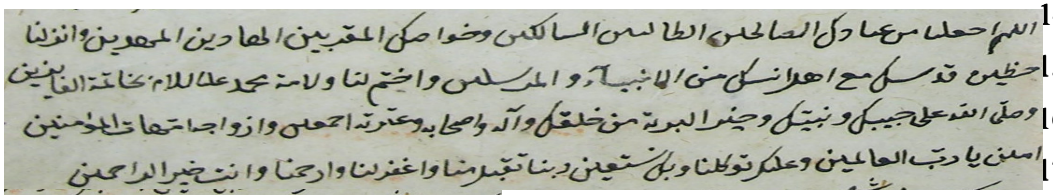

14

15

16

17

18

A

āb+ (F.is.) su 27b.13, 48b.3, 79a.7, 99a.12
ā.+-ı gil 42b.17
ā.+-ı ṭahūr 45a.8
āb-ı ĥayāt+ (F.is.) içene ebedī hayat bağışlayan efsanevī su 132a.11
a.+ı 122b.4
a.+ınuŋ 1b.7, 5a.3
ābādān+ (F.sf.) şen, māmur, bayındır
ā.+lıġı 175b.4
ab-dest+ (F.b.is.) namaz vesaire için din icabına göre el, ağız, burun, yüz; dirseklere kadar kolları ve aşık kemiği üstüne kadar ayakları yıkama, kulaklara, boyuna ve başa mesh etme. 101b.16, 107a.12, 107a.9, 181a.4, 95b.3, 97a.9, 99b.14, 99b.14, 99b.16, 99b.7
a.+e 102a.6
a.+üŋ 107a.14
a.+üŋ 99b.15
ac-, aç (T.f.) açmak, bir şeyin kapağını veya örtüsünü kaldırmak. 90b.4
a.-a 97a.11, 164b.2, 41b.5
a.-acaḳ 53b.14, 54a.3, 99b.4
a.-alar 42a.8, 41b.16
a.-amayalar 42a.7
a.-an 53b.12
a.-avuz 42a.4
a.-dılar. 54a.14, 54a.14, 54a.6, 54a.8, 54a.9
a.-ı vir 22b.9
a.-ıb 16b.16, 21a.2
a.-ıla. 54b.1, 70b.2
a.-ıldı 36b.6, 14a.17
a.-ılıb 58a.10, 79b.4
a.-ılmaġa 98a.1
a.-ılmasını 25a.13
a.-ılmış 112a.13, 53b.6
a.-ılmışdur, 26a.16
a.-ılur. 4a.3
a.-maġı 41b.17
a.-maġı. 42a.2
a.-maḳlıġuŋ 42a.4
a.-maḳlıḳda 41b.16
a.-mayub 54b.12
a.-mışdur. 53a.16
a.-salar 189a.17
acı+ (T.is.) tat alma organında bazı maddelerin bıraktığı yakıcı durum, tatlı karşıtı 130a.12, 141b.11, 21b.14, 21b.15, 55b.11, 85b.2
a.+sı 168b.10
acıḳ- (T.f.) acıkmak
a.-ur 68a.16
acıl- (T.f.) açılmak
a.-a 43b.16, 54b.3
a.-caḳ 133a.9
a.-dı 196b.7, 133a.9
a.-ması 41a.16, 53b.17
a.-maya. 54b.2
a.-maz. 41a.12, 41a.17, 42b.4, 99a.14, 99b.5
a.-mış 196a.10, 55b.13
a.-ur 196a.13, 41b.1, 53b.13, 99a.14, 112a.14, 41b.1, 54a.4, 54b.3
ac+ (T.is.) aç, tok olmama hali
a.+ları 49a.13
a.+lıġ 67b.13
acuḳ+ (T.is.) açık 175b.11, 190a.8, 190a.8, 80b.15, 91b.13, 4a.3, 12b.17, 38a.7, 21a.5
ad+ (T.is.) isim, ad 124b.11, 147a.8, 15b.11, 165a.9, 168b.8, 179b.15, 179b.15, 31b.3, 31b.4, 9b.9
a.+dan 124b
a.+dur 74b.15
a.+ı 120b.4, 120b.5, 125a.14, 125a.14, 125a.15, 128b.7, 129b.9, 132b.2, 137b.11, 174b.4, 31a.16, 50a.1, 6a.16, 71a.9, 80a.6, 84a.11, 84a.7, 84a.9, 31a.15
a.+ını 102a.4, 147a.15, 20b.8, 50a.7
a.+ıyla 45b.5 , 154b.2
ādāb+ (A.is.) terbiyeler, utanmalar, usuller 175a.8
a.+ı 189b.3, 189b.6, 89b.7, 95a.13, 95b.10, 95b.2, 95b.9, 99b.2
a.+-ı ĥalvet 101b.4
a.+ına 167b.4
a.+ını 25b.3
a.+larını 95a.9
a.+suz 95a.13
adam+ (T.is.) insan
a.+ınuŋ 24a.7
Ādem+ (A.h.is.) dünyada ilk yatatılan adam, ilk peygamber 11b.5, 14b.7, 24a.6, 28a.16, 28a.7, 28b.17, 29a.9, 29b.12, 29b.14, 30a.3, 119b.11, 138a.17, 156b.13, 161a.9, 182b.15, 32b.7, 43a.4, 43a.4, 49a.6, 49a.8, 49b.16, 49b.2, 49b.8, 50a.5, 50b.1, 50b.6, 51a.2, 59b.7, 59b.7, 59b.8, 59b.8
a+de 119b.10, 119b.11, 119b.4, 21b.14, 21b.2, 28b.9, 67b.9
a+deki 119b.2
a+den 19a.4, 41b.3, 42b.14
a+e 116b.15, 149b.2, 149b.3, 17b.13, 23b.7, 24a.4, 30b.4, 50b.2, 55a.6, 11b.8, 191b.1
a+i 119b.5, 149a.16, 16a.11, 16a.14, 189b.13, 20b.11, 21a.2, 21a.4, 24a.8, 27b.16, 29a.12, 41a.11, 41b.2, 41b.4, 42b.17, 50a.8
a+iden 42b.14
a+idür. 11b.5
a+inüŋ 48a.1
a+üŋ 28a.9, 119b.14, 119b.6, 119b.8, 19a.3, 21a.15, 21a.4, 21a.6, 21a.8, 22a.14, 23a.10, 23b.15, 24b.11, 26a.5, 26a.6, 26b.17, 27b.9, 28a.14, 28b.12, 28b.14, 29a.11, 29b.13, 30a.11, 30a.9, 30b.1, 32b.9, 38b.17, 41b.2, 41b.3, 48a.9, 48b.7, 49b.13, 49b.4, 49b.6, 50a.4, 50a.9, 58b.13, 58b.4, 59a.10, 59b.10, 59b.16, 59b.6, 60a.1, 60a.2, 61b.9, 63b.10, 64a.10, 64a.7, 64b.16, 65a.4, 66a.13, 99a.13
a+i 168b.15, 16a.12, 190a.16
a+-i vaḳt 41b.16
a+īnüŋ 149a.11
a+īnüŋ 150b.14
a+īde 66a.7
a+īnüŋ 57a.9
a+īnüŋ 64b.14
a+iyyetden 28b.12

adım+ (T.is.) yürümek için yapılan ayak atışlarının her biri
a.+da 150a.16
a.+da 89a.10
a.+uŋ 56b.8
āfāḳ+ (A.is.) ufuklar, gök kenarları, gökle yerin birleşir gibi göründüğü yerler
ā.+da 195b.7
ā.+da 195b.7
ā.+ı 104a.3
ā.+uŋ 74a.4
āfāt+ (A.is.) belalar, musibetler 186b.14
ā.+dan 65b.4
ā.+uŋ 78b.6
ā.+-ı nefs 178a.3
āfet+ (A.is.) büyük felaket, bela 100b.15, 100b.17, 115b.14, 147a.6, 179a.7, 187a.2, 192b.10, 22a.11, 37b.15, 69a.10, 79a.5, 85a.13
a.+den 189a.4, 67a.8, 69a.10
a.+e 166b.6, 78b.4
a.+i 159a.8, 68a.5, 79a.16, 94b.11
a.+inden 185b.5, 94b.1
a.+ine 32a.3
a.+iyle 161a.1
a.+ler 148a.9, 149a.11, 175b.3, 186a.3, 2b.8, 54b.11, 74a.2, 78a.17, 79a.3, 93a.9, 99b.10, 99b.12
a.+lerden 127b.14, 184b.5, 193b.15, 69a.11
a.+lere 87a.6
a.+leri 139b.13, 148a.8, 17a.8
a.+lerin 30b.11
a.+lerinden 180a.6
a.+leriyle 129b.2, 4a.17
a.+lerüŋ 187a.3
a.+üŋ 166b.13
ā.-i noḳśāndan 37b.16
āfitāb+ (F.is.) güneş 44a.8, 52b.17
aġ+ (T.is.) ak 57b.11
aġac+ (T.is.) ağaç 10a.12, 123a.9, 129a.6, 133b.6, 134a.7, 134b.6, 152a.10, 152a.11, 152a.12, 152a.14, 152a.15, 152a.15, 152a.16, 152a.7, 191a.12, 97b.8, 98a.6, 36a.10, 36a.16, 49b.8, 50a.1, 50a.13, 50a.17, 50b.1
a.+a 152a.14
a.+da 133b.4, 134a.4
a.+dan 117a.13, 133b.6, 152a.16, 152a.8, 36a.15, 48a.5
a.+dur 50a.1, 98a.8, 98a.8, 98a.7
a.+ı 123a.7, 133b.1, 149b.17, 152b.7, 36a.12, 97b.17, 98b.2
a.+ıdur 98a.11, 98a.9
a.+ın 123a.10
a.+ına 152b.1, 98a.11
a.+ında 43b.10, 70a.1
a.+ından 123a.16, 134a.11, 152b.6
a.+ınuŋ 10a.10, 133b.12, 134b.7, 152b.3, 152b.4
a.+ıyla 98a.11
a.+lar 123b.2, 140a.9, 195b.10, 64b.6, 98a.6
a.+larınuŋ 97b.13
a.+laruŋ 150a.3
a.+lıġı 133a.9, 97a.2
a.+lıḳ 133b.13, 152a.11
a.+uŋ 10a.12, 123a.8, 150a.1, 152a.6, 45b.7, 98a.1
āgāh+ (f.sf.) bilgili, haberli, uyanık 115a.12, 41a.6, 69b.12
āġāz+ (F.is.) başlama 121b.17, 74a.17
aġıl+ (T.is.) ayın ve güneşin çevresinde bazen görülen beyaz halka, hale. 53b.5
a.+ınuŋ 38a.11
aġır+ (T.is.) tartıda çok çeken, hafif karşıtı 122b.7, 164a.9, 175a.15, 191a.5, 191a.5
a.+lıḳ 139a.2, 185b.15
aġız+ (T.is.) ağız 16b.16, 22a.4, 62a.5
a.+da 148a.16, 22a.3
a.+ı 145a.10, 145a.10, 21a.5, 22a.3
a.+ına 131a.15, 32b.3
a.+ındandur. 96b.13
a.+uma 106a.3
a.+uŋ 36a.14, 36a.15
aġla- (T.f.) ağlamak 83a.16
a.+maġa 32a.10
aġmaḳ- (T.f.) çıkmak, yükselmek 105a.17, 140a.11
aġrı+ (T.is.) ağrı 27a.13
aġrı- (T.f.) ağrımak
a.+dı 166a.17
aġşam+ (T.is.) akşam
a.+da 177a.5
aġu+ (T.is.) ağı, zehir
a.+sını 17a.12
aġyār+ (A.is.) gayrılar, başkalar, yabancılar 114b.2, 123a.11, 135b.8, 23b.16, 25a.12, 37b.5, 38a.17, 91a.15, 94b.7, 96a.17, 96b.1
a.+dan 109a.4
a.+ı 29a.8
āh+ (müşterek) ah, yazık 193a.17, 193b.11, 193b.7, 27a.14, 27b.8, 27b.8, 2b.6, 41a.5, 76b.15, 76b.3, 2b.6
aĥadiyyet+ (A.is.) birlik, hususiyle Allah'ın vahdaniyeti (bir olması). 10a.14, 13b.11, 13b.12, 23b.5, 62b.16, 74a.16, 77a.3
a.+de 13b.15, 13b.17
a.+dür. 69a.5
a.+ni 13b.16
aĥaśś+ (A.sf.) daha, en, çok
a.+-ı ĥavāśśa 37a.17, 38b.4
a.+ -ı mevcūdāt 24a.16
aĥbāb+ (A.is.) dost, bildik, tanıdık
a.+-ı melūl 29a.8
aĥbār+ (A.is.) haberler
a.+dan 181b.14
Øahd+ (A.is.) söz verme, and, yemin
a.+ılıġ 86a.17
āhen+ (F.is.) demir 122a.16
a.+ini 122a.15
āheng+ (F.is.) uygunluk, düzen 143a.16

āheste+ (F.sf.) yavaş, ağır
a.+lıġla 139b.15
āĥir+ (A.zf.), son, son olarak, nihayet 110b.7, 11a.11, 120b.15, 135b.14, 138b.11, 156b.1, 163b.11, 165b.8, 20b.11, 20b.16, 28b.13, 31a.2, 45b.5, 73a.14, 79a.5
a.+de 11b.8, 160b.17

a.+e 129b.2, 180a.14, 20b.17
a.+i 166b.16, 20b.14, 24b.4
a.+īn 44a.11
a.+īnden 193a.12
a.+ine 6b.11
āḫiret+ (A.i) öbür dünya 112a.1, 121b.2, 138b.11, 144b.12, 145a.15, 150a.3, 153a.2, 156b.2, 173a.6, 178b.16, 180a.8, 181b.13, 185a.9, 189b.10, 189b.11, 18b.10, 191b.17, 191b.8, 191b.9, 192a.16, 192a.3, 192a.5, 192a.9, 194a.3, 194a.4, 199b.7, 34b.11, 38b.5, 75b.12, 79b.7, 96a.13, 110b.4
a.+de 152b.14, 153a.8, 168b.5, 168b.7, 175b.8, 177b.3, 179b.9, 82a.13
a.+den 145a.17, 186b.11, 43b.6
a.+e 129b.10, 132a.4, 145a.15, 187b.15, 193a.3
a.+i 194a.5, 56a.11, 90b.9
aḥkām+ (A.is.) emirler, hükümler 46b.9, 47a.9, 47b.5
a.+ın 47a.14
a.+ına 92b.11
a.+ını 146b.12, 155b.14, 163a.10
a.+uŋ 84b.3
a.+-ı ezelī 84b.4
a.+-ı ezelīye 86a.10
a.+-ı ḳażā 84b.3
a.+-ı saltanatı 47a.6
a.+-ı teklīf 73a.4
a.+-ı şerīʾatı 47a.17
aḫlāḳ+ (A.is.) insanda bulunan ruhī ve zihnī haller 175a.9, 86b.3, 93a.16
a.+a 160a.10
a.+da 67b.8
a.+ı 158b.8, 174b.3, 91b.7
a.+ına 85b.10
a.+ından 192b.
a.+ıyla 56b.17, 105b.7
a.+uŋ 113b.15
a.+uŋ 158b.10
a.+-ı ḥamīde 105b.5, 70a.13
a.+-ı rübūbiyyet 82b.3
aḥlām+ (A.is.) rüyalar, hülyalar, uykuda görülen şeyler
a.+dur. 102b.5
aḫlāt+ (A.is.) karışan şeyler,
a.+ı 79a.2
aḥmer+ (A.sf.) kırmızı, kızıl 199b.3
aḥsen+ (A.sf.) daha güzel, pek güzel
a.+-i vech 174b.5, 90a.5
a.+-i ṭarīḳ 91b.11
aḫsur- (T.f.) aksırmak
a.+dı 27b.9
āhū+ (F.is.) ceylan 143a.3
aḥvāl+ (A.is.) oluşlar, bulunuşlar, durumlar 110b.13, 196a.4, 21a.4, 5a.15, 89b.10
a.+ın 163b.3
a.+da 135b.11, 162b.7, 167b.2, 175a.6, 194a.5, 86a.5, 90a.14
a.+ı 167a.10, 112a.13, 128b.2
a.+ına 184b.12 103b.12, 104b.7, 139b.13, 165b.3, 166a.6, 175a.14, 85b.10, 92a.17
a.+ında 101a.9
a.+ından 114b.10, 114b.11, 164b.7, 168a.2, 198a.10, 5b.9, 149a.1, 85b.3
a.+ını 134a.8, 165a.6, 184a.2, 100a.13, 107a.13, 139b.17, 165b.10, 170a.10, 170b.15, 176b.6, 79b.11
a.+ınuŋ 135b.13
a.+-i ḳalb 178a.4
a.+-i āyinesinde 85b.11
a.+-i insāndan 5a.13
a.+ına 103b.12, 104b.7, 139b.13, 165b.3, 166a.6, 175a.14, 85b.10, 92a.17
a.+inüŋ 14b.15
a.+leri 167b.5
a.+uŋ 155a.8, 110b.12
aḫź+ (A.is.) alma, kabul etme 177b.15, 88a.3
aḳ+ (T.is.) beyaz 10b.11, 110a.8, 111a.3, 111a.4, 11a.2, 11a.2, 173a.17
a.+lıḳ 10b.15, 11a.13, 11a.14, 12b.2, 12b.3, 13a.13
a.+lıḳdan 11a.10, 11a.12, 13a.7
aḳ- (T.f.) akmak
a.-anı 109b.17
a.-ar 105a.13, 32a.15
a.-aram 43a.13
aḳarśu+ (T.b.is.) yer yüzünde ve yer altında belirli bir yatak içinde eğim boyunca sürekli veya zaman zaman akan su
a.+lar 140a.9
aḳca+ (T.is.) para 179b.2, 198a.16, 81b.5
a.+nuŋ 198a.13
a.+ya 198a.13
aḳrıba+ (A.is.) aralarında soy yakınlığı alanlar, akraba 89a.13, 180b.10, 185a.15
a.+sıdur 183b.12
a.+sına 185a.15
a.+sı 90a.1
aḳrān+ (A.is.) eş ve benzer olanlar, yaşıtlar
a.+ı 186a.11
aḳṭāʿ+ (A.is.) kesmeler, kırılmalar
a.+-ı şeytān 45a.6
aḳvāl+ (A.is.) sözler, lakırdılar
a.+da 162b.7
āl+ (A.is.) hile, düzen 4b.10, 4b.10, 5b.11, 5b.11, 6a.14
al- (T.f.) almak
a.-a 122b.6, 138a.16, 14b.14, 155b.10, 161b.8, 174a.2, 183b.5, 193b.4, 193b.4, 193b.5, 33b.13, 55b.7, 57b.16, 8a.7, 94b.9, 96a.2, 96a.5, 155b.9, 11a.8, 11a.9, 139a.11, 139b.16, 13a.10, 150a.1, 153b.17, 153b.7, 179b.1, 182b.6, 193b.5, 2b.5 60b.10, 78a.16, 80b.6, 84b.8, 85b.3, 96b.5
a.-acaḳ 193b.5
a.-alar 165a.1, 165a.2, 179b.2
a.-an 144a.17
a.-avuz 91a.14
a.-dı 110a.15, 91a.15, 169b.16, 182a.16, 182b.3, 182b.3, 30a.3, 49a.11, 9b.4
a.-dılar 131b.10, 48b.4, 48b.4, 48b.9, 48b.5, 48b.8, 17b.14, 47b.3, 48b.9
a.-duġı 138b.8, 192b.8, 64a.9
a.-ıb 121a.12, 132a.5, 155a.8, 63a.15

a.-ınmasa 98a.3
a.-ınmışdur 39a.5
a.-madı. 182a.16
a.-maḳda 192b.2
a.-maḳdan 131b.12
a.-mamışsız. 143b.17
a.-maya 180a.16, 191b.16, 56b.14
a.-mayalar 187b.5, 190b.9
a.-mayınca 139a.8
a.-maz 110a.15, 52a.9
a.-mış 107a.12, 139a.15, 188b.7, 193b.2, 96b.7
a.-mışdur 139a.3, 155b.8, 113b.13, 97a.1
a.-mışlar 114b.8
a.-mışlardur. 141b.10, 177b.10, 6a.15, 98b.8
a.-mışuz. 23b.16
a.-sa 169b.15, 170b.6
a.-ub 11a.6, 192b.9, 61a.11, 91a.11, 95b.3
a.-ur 107b.12, 14b.13, 184a.10, 52a.9, 64a.9, 122b.15, 167a.4, 17b.12, 184a.10, 184a.11, 21b.10, 52a.11, 64b.10, 6a.13, 70a.13
a.-urdı. 138b.6
a.-urlar 11a.11, 181b.7, 190b.2, 121b.2, 181b.5, 181b.6, 51b.11
ālāt+ (A.is.) vasıtalar, aygıtlar 34a.11, 34b.10, 39b.1, 39b.2, 40b.11
a.+ı 153b.16, 195b.1, 195b.4, 195b.4
a.+-ı cismānī 194b.1
ālā+ (A.is.) ihsanlar, bahşişler
a.+ya 47b.17, 51a.11
ālāyiş+ (F.is.) bulaşıklık, bulaşma, gösteriş
a.+i 75a.5
alcaḳ+ (T.sf.) yerden uzaklığı az olan, yüksek karşıtı 133a.12
a.+a 60b.5, 62b.3, 185a.5
a.+adur. 60b.3
a.+lığından 138a.3
a.+lıḳ 139a.2
a.+lıḳdan 138a.12
a.+lıḳdur 12a.11
alda- (T.f.) aldatmak, kandırmak
a.-dı 28b.14
a.-maḳ 194a.2
a.-maḳ 22b.5
a.-yub 32a.17
aldan- (T.f.) aldanmak
a.-dı 50a.7
a.-maya. 172a.16
a.-maya. 174b.9
a.-ub 186b.11
ālet+ (A.i) vasıta 115b.13, 115b.14, 138b.4, 13b.10, 157b.6, 158a.17, 158b.3, 35a.1, 62b.15, 68a.5, 72a.15
a.+den 187b.2
a.+dür. 157b.2
a.+e 154a.5, 154a.6
a.+i 12b.10, 12b.10, 138b.4, 13a.2, 152a.4, 158b.4, 158b.4, 185a.6, 62b.16
a.+idür. 156b.10, 158a.17
a.+inden 158b.10
a.+ler 151b.5, 151b.8, 152a.2, 152a.3, 153a.2, 153b.15, 158b.7, 160a.4, 35a.1, 35a.3, 36b.7, 40b.1, 40b.2, 55a.5, 55a.6, 55a.9, 68a.4, 68a.8
a.+leri 186b.8, 33a.4, 35a.5, 37a.6, 40b.16, 55a.4
a.+lerin 172b.11
a.+lerini 151b.5, 153b.10
a.+leriyle 158a.13
a.+lerüŋ 159a.17, 55a.14
a.+süz 105b.1, 151b.9
alın+ (T.is.) yüzün kaşlarla saç arasındaki bölümü
a.+larında 145b.10
a.+ın 92a.11
a.+ında 119a.7, 122a.3
alış- (T.f.) alışmak
a.-dı 153b.4
Allah+ (A.is.) tanrı 109a.13, 10b.9, 114b.3, 115a.13, 117a.16, 119b.1, 12a.1, 136a.4, 13a.11, 14b.1, 14b.7, 158a.1, 158a.4, 159a.5, 169b.4, 182a.9, 182b.1, 185b.11, 197a.13, 1b.12, 2b.16, 32a.6, 33b.13, 33b.3, 35a.17, 38a.9, 39b.14, 39b.2, 40a.10, 40a.7, 42b.6, 42b.7, 47b.11, 55b.8, 56a.12, 56a.12, 58b.10, 3b.10, 68b.3, 71b.15, 77b.4, 79b.3, 80a.13, 80b.5, 85b.15, 85b.16, 86b.6, 8a.5, 94a.5, 94b.9, 97b.5, 97b.8, 98a.4, 98b.1, 98b.15, 99a.4
a.+dur. 57b.16
alt+ (T.is.) bir şeyin yere bakan yanı, bir nesnenin tabanı
a.+ında 102a.6, 104a.14, 141b.6, 183b.13, 188b.4, 191a.15, 19a.6, 32a.1, 53b.5, 70b.17, 75a.13, 80a.3, 80b.8, 83b.1, 83b.14, 84a.15, 84a.17, 84a.9, 90a.15, 91a.5, 99a.17, 127b.14
a.+ına 121a.12, 121b.2, 181a.5, 6a.13, 84b.8, 91a.11
a.+ındaġı 163b.12
a.+ından 7b.7
altı+ (T.is.) altı (sayı) 102b.10, 102b.11, 102b.12, 102b.12, 102b.13, 24a.4, 44b.16
a.+ncı 102a.9, 140a.15, 156a.3, 186a.12, 187b.5, 189a.11, 79a.6, 85a.7, 86a.8, 90a.14, 91b.4, 100a.11, 10b.13, 58a.14, 66b.16
altmış+ (T.is.) altmış (sayı) 111b.13, 138a.16, 190b.3, 19b.9, 25a.3, 37a.7
altun+ (T.is.) altın 132a.7, 161b.4, 185b.16, 187a.4
a.+ı 185b.14, 186a.3
a.+ın 129b.7
amān+ (A.is.) eminlik, korkusuzluk, bağışlama 110b.9, 34b.4
āmīn+ (A.n.) öyle olsun, ya rab duamızı kabul eyle 97b.6, 9b.8
ammā+ (A.e.) ama, fakat, lakin 101a.2, 101b.11, 101b.4, 102a.15, 102a.16, 103a.10, 103a.17, 103b.17, 104a.12, 106a.10, 106b.13, 107a.15, 107a.7, 107b.11, 107b.5, 108a.6, 108b.11, 110a.2, 110b.11, 111a.9, 111b.13, 113a.12, 113a.17, 113b.2, 113b.8, 114a.4, 114a.5, 114b.2, 115a.11, 115a.9, 115b.11, 115b.3, 115b.9, 116a.14, 116a.17, 116a.8, 116b.3, 117a.10, 117b.5, 117b.6, 117b.7, 118a.8, 119a.15, 119b.1, 119b.1, 119b.12, 119b.14, 119b.3, 11a.14, 11a.3, 11b.16, 11b.8, 12b.1, 12b.15, 12b.17, 12b.3, 12b.5, 13a.1, 15a.6, 15b.10, 15b.12, 16a.4, 16a.7, 16b.15,

16b.5, 17a.12, 17a.8, 17b.14, 18a.14, 19b.11, 19b.7, 20a.13, 20b.11, 22a.11, 22a.17, 22a.8, 22b.5, 23a.6, 26a.15, 26b.6, 27b.12, 28a.2, 28b.5, 2a.7, 4a.7, 5b.3, 7b.15, 7b.17, 7b.7, 8a.12, 8b.13, 9a.2, 120b.1, 121a.17, 121b.2, 122a.14, 123a.12, 123b.17, 125a.13, 125a.17, 125b.10, 125b.17, 125b.5, 125b.7, 126a.12, 126b.12, 126b.17, 127a.12, 127a.13, 127a.4, 127b.11, 128a.14, 128a.3, 128a.3, 128a.4, 128b.2, 129a.11, 129b.11, 129b.12, 130a.6, 131a.16, 131b.4, 132a.1, 132b.11, 133b.13, 133b.6, 134a.6, 135b.15, 135b.17, 136b.12, 136b.4, 136b.6, 137a.15, 138b.14, 139b.15, 141a.14, 141a.4, 143b.8, 144b.15, 145a.12, 145a.4, 145b.12, 145b.15, 145b.2, 145b.7, 146a.4, 146b.10, 148a.2, 148a.2, 148a.3, 148b.1, 148b.1, 148b.14, 148b.16, 150b.1, 150b.17, 150b.9, 151b.16, 152a.10, 152b.2, 152b.3, 152b.5, 153a.4, 153a.5, 153a.8, 154a.3, 154b.15, 155a.1, 155a.2, 155a.3, 160b.6, 161a.11, 161b.11, 161b.17, 162b.11, 162b.15, 162b.2, 163a.1, 163a.12, 164b.9, 165a.15, 165b.13, 165b.2, 166b.3, 167a.10, 168a.16, 169a.2, 171b.14, 172a.14, 172b.17, 173a.8, 173b.15, 174a.14, 174a.17, 174b.10, 174b.5, 175a.11, 175b.13, 176b.1, 178a.14, 178b.10, 179b.13, 181a.16, 182a.4, 182b.16, 184a.4, 184a.8, 184b.1, 186a.3, 190a.9, 190b.17, 191b.10, 191b.17, 192a.9, 193b.1, 194a.17, 195b.13, 195b.3, 195b.6, 195b.7, 199a.2, 199b.10, 199b.3, 32b.1, 32b.16, 32b.7, 33a.10, 33a.8, 34b.16, 35a.13, 35a.5, 35b.12, 35b.2, 36b.3, 36b.8, 37a.16, 37a.5, 37b.12, 37b.3, 38a.4, 38b.4, 38b.8, 39b.17, 39b.17, 39b.3, 39b.6, 40a.7, 40a.7, 40b.12, 42a.5, 44b.11, 45a.17, 45b.10, 45b.15, 45b.3, 46a.9, 46b.1, 46b.13, 46b.7, 46b.8, 47b.14, 48a.11, 48b.2, 48b.3, 49a.1, 49a.5, 49b.11, 49b.14, 49b.8, 49b.9, 50a.12, 50a.16, 50b.1, 50b.7, 51a.5, 51b.3, 52a.10, 52a.3, 52b.3, 52b.6, 53a.3, 53a.7, 54a.13, 54a.15, 54a.5, 54b.9, 55b.14, 56b.13, 57a.14, 57a.2, 57a.4, 57b.9, 58a.11, 58b.10, 58b.13, 58b.7, 59a.10, 59a.13, 59a.5, 59a.9, 59b.2, 59b.7, 60b.13, 63a.2, 63a.6, 63b.12, 64b.10, 64b.4, 64b.9, 65a.7, 66a.4, 67b.1, 67b.7, 71a.10, 71a.12, 71b.15, 72a.6, 73a.11, 74b.16, 75a.13, 75b.3, 76a.10, 77b.17, 78b.6, 80a.7, 80b.7, 81a.2, 81b.10, 81b.13, 81b.17, 82a.5, 82b.14, 83b.8, 84a.13, 84b.12, 86b.4, 88a.13, 88a.16, 88a.8, 89b.5, 90b.17, 91b.4, 92a.11, 92a.7, 92b.1, 92b.5, 93b.9, 94b.1, 94b.3, 95a.14, 95b.13, 95b.2, 96b.6, 98a.9, 99b.2

ana+ (T.is.) ana, anne 104b.6, 109a.11, 123a.11, 123b.17, 124a.1, 124a.2, 130a.10, 152b.4, 156a.1, 158b.3, 158b.4, 19a.2, 32a.7, 33b.2, 46a.14, 56a.16, 60a.3, 60a.5, 72a.17, 72a.8, 72a.9, 73a.5, 73b.15, 74b.17, 83a.4, 96b.13

a.+dan 146a.11, 146a.12, 146a.15, 46a.17, 60a.17, 73a.6

a.+ları 7a.9

a.+m 198a.13

a.+nuŋ 60a.5

a.+sı 103a.10, 130a.5, 32b.3, 72b.16, 73b.15, 73b.16

a.+sına 59a.16, 59b.1

a.+sından 32a.9

a.+suz. 41b.2, 41b.3

anbar+ (F.is.) ambar, depo

a.+ından 189b.11

a.+ındandur. 34b.8

ancaḳ+ (T.bağ, zf.) o kadar, öyle, yalnız 113b.3, 116b.6, 119a.13, 191b.9, 37a.9

ancılayın+ (T.e.) onun gibi 12a.9, 14b.17, 17b.7, 17b.14, 21b.12, 24b.12, 27b.16, 36b.16, 40b.14, 48b.16, 65b.1, 66a.12, 67a.13, 71a.17, 71b.9, 72a.11, 72b.17, 88b.1, 97a.7, 97b.4, 103a.6, 103a.7, 108a.9, 113b.11, 113b.14, 117b.1, 135a.5, 146a.10, 152b.10, 160a.9, 164b.3, 167a.17, 174a.1, 185b.17

a.+dur 87a.13

and+ (T.is.) yemin, söz verme 134a.12, 160a.17, 18a.16, 192b.4, 192b.5, 50a.6

anda+ (T.zm.) onda, orada, o hususta 104a.10, 104b.15, 107a.2, 108a.1, 109b.8, 110b.2, 111a.4, 119b.12, 119b.9, 120b.16, 120b.9, 121b.15, 125a.17, 125b.3, 130b.15, 131a.5, 131b.7, 135a.13, 136a.10, 136a.15, 136b.1, 136b.4, 137a.16, 138a.17, 138b.7, 139a.16, 139a.3, 141a.10, 142a.3, 143a.7, 145b.12, 145b.7, 148b.6, 151a.3, 153a.1, 154b.4, 154b.8, 156b.13, 156b.14, 161b.14, 163b.1, 170a.14, 170b.7, 172a.4, 172b.3, 174a.15, 174b.3, 176a.3, 177b.1, 180a.16, 180b.7, 181a.17, 185b.16, 185b.17, 190a.11, 192b.11, 192b.8, 194a.17, 195b.9, 196a.2, 196a.3, 196a.6, 197b.12, 31b.13, 33a.13, 33b.17, 34a.12, 34a.3, 34a.7, 34b.8, 35a.12, 35b.8, 36a.14, 36a.2, 36b.14, 36b.3, 37a.11, 38b.11, 38b.14, 39a.1, 39b.8, 42b.6, 44b.17, 49a.13, 49a.3, 50a.11, 50a.4, 51b.14, 54a.2, 56b.14, 57b.10, 57b.16, 57b.17, 59b.3, 61b.4, 62a.4, 66a.13, 66a.17, 66b.15, 67a.1, 70b.2, 72b.12, 73a.14, 74a.6, 74b.14, 74b.15, 74b.16, 78a.4, 80b.16, 84a.15, 84b.13, 84b.6, 85b.12, 85b.14, 85b.16, 86a.14, 87a.11, 87b.12, 87b.13, 87b.14, 90b.8, 91b.12, 94a.12, 94b.8, 95b.7, 97a.13, 11a.12, 12a.5, 12b.10, 12b.2, 12b.5, 13a.9, 13b.1, 13b.5, 15b.4, 15b.6, 17a.15, 20b.8, 21a.8, 22b.10, 23a.15, 24a.11, 24a.9, 25b.1, 26b.2, 27a.4, 2a.13, 6b.5, 8b.1, 8b.3, 8b.5, 9b.2, 108a.11, 138b.14

a.+dur 155a.16, 199b.4, 67a.8

a.+ki 78a.14

andan+ (T.zm.) oradan, ondan 100b.13, 101b.15, 102b.12, 103a.5, 103b.3, 104a.6, 104a.9, 104b.2, 105b.12, 105b.14, 106a.4, 106a.5, 106b.10, 106b.11, 106b.12, 106b.12, 106b.5, 107a.10, 107b.2, 10a.17, 10a.6, 10b.1, 10b.3, 10b.7, 10b.8, 11a.6, 11a.8, 11a.9, 11b.13, 12a.16, 12b.16, 12b.7, 15a.17, 16a.12, 16b.7, 17a.16, 18a.11, 18a.14, 18b.12 , 19b.15, 19b.15, 19b.16, 19b.16, 19b.17, 20a.1, 20a.2, 20a.3, 20a.4, 20b.13, 20b.2, 20b.2, 21a.14, 21b.10, 21b.5, 21b.9, 22b.7, 23a.1, 23a.5, 23a.8, 25b.13, 25b.15, 25b.6, 25b.7, 26a.2, 27a.7, 27b.2, 27b.7, 27b.8, 27b.8, 28a.2, 28a.7, 28b.7, 29a.9, 29b.10, 2a.1, 2a.12, 2a.5, 2b.1, 30a.17, 30a.4, 30b.16, 4b.5, 5b.7, 6a.12, 6a.7, 6b.14, 7b.13, 8a.6, 111a.15, 111b.8, 112b.13, 112b.6, 113b.15, 114a.14, 115a.17, 115b.14, 115b.3, 117b.13, 120b.3, 121a.16, 121a.3, 121a.8, 122a.17, 122b.14, 122b.5, 123a.11, 123a.8, 123b.17, 124a.2, 125a.7, 125b.4, 126a.11, 126b.14, 126b.15, 127b.1, 127b.14, 127b.17, 127b.9, 128b.15, 128b.7, 129a.10, 129a.15, 129a.16, 130a.13, 130a.6, 130a.9, 130b.1, 130b.13, 131a.7, 131b.12, 133a.14, 133a.17, 133a.2, 133b.14,

133b.4, 134b.11, 134b.4, 136a.5, 136a.8, 136b.3, 137a.10, 137a.11, 137a.11, 137a.12, 137a.7, 137a.8, 137b.4, 137b.4, 137b.7, 138b.10, 139a.7, 139b.16, 140a.8, 140b.1, 140b.10, 140b.3, 140b.5, 140b.9, 141b.6, 145b.8, 146b.14, 149a.13, 149b.17, 149b.2, 149b.3, 151b.15, 151b.17, 152a.12, 153a.16, 153b.10, 153b.7, 155a.9, 156a.2, 157b.15, 157b.17, 157b.4, 158a.1, 158a.6, 158b.16, 158b.17, 160b.16, 161b.7, 161b.7, 162b.12, 162b.6, 163a.8, 164a.3, 165a.13, 165b.13, 167a.2, 168a.12, 168a.5, 168b.8, 169a.16, 170a.15, 170a.7, 172a.12, 172a.14, 172b.17, 174b.14, 174b.5, 175b.3, 179b.8, 180a.17, 180a.17, 180b.11, 180b.15, 180b.9, 182b.8, 183a.14, 184a.10, 186a.1, 187b.14, 187b.5, 189a.3, 189b.12, 189b.13, 191a.12, 191a.13, 192b.4, 193b.5, 194b.6, 194b.8, 195a.3, 195b.8, 196a.13, 196a.2, 196a.7, 197a.16, 198a.1, 198a.12, 198a.15, 198a.2, 198a.3, 198a.5, 198b.1, 198b.2, 198b.7, 199a.10, 200a.6, 31a.4, 31b.11, 31b.14, 31b.9, 32b.14, 32b.9, 33a.2, 33b.10, 33b.8, 34a.10, 34a.14, 34a.8, 34b.15, 34b.3, 34b.7, 34b.9, 35b.3, 36a.10, 36a.16, 36a.4, 36b.1, 36b.2, 36b.3, 36b.6, 37a.17, 38a.8, 39a.10, 39a.13, 39a.2, 39a.4, 39a.5, 41b.17, 41b.2, 41b.3, 41b.5, 42a.15, 45b.6, 46b.5, 47a.8, 47b.4, 48a.3, 48a.6, 48a.6, 48a.7, 48b.1, 48b.5, 49a.11, 49b.1, 49b.1, 49b.16, 49b.3, 50a.3, 50b.2, 50b.5, 50b.8, 51a.15, 51b.10, 51b.8, 52a.13, 52a.6, 52b.4, 52b.8, 53b.5, 54a.14, 54a.8, 54b.10, 54b.12, 54b.4, 55b.13, 55b.6, 56a.16, 56a.17, 56a.4, 56a.5, 56a.6, 56b.11, 56b.14, 56b.16, 57a.9, 57b.11, 57b.12, 57b.14, 57b.16, 57b.7, 57b.8, 57b.9, 58a.2, 58a.4, 58a.8, 58b.15, 60a.13, 60a.2, 61b.8, 63a.8, 63b.1, 63b.1, 64b.14, 65b.16, 65b.17, 66b.13, 66b.6, 67a.1, 67a.15, 68b.5, 69a.1, 69a.13, 69a.17, 69b.16, 69b.5, 70a.1, 70a.5, 70a.8, 71a.9, 72a.11, 72a.15, 72b.11, 72b.15, 72b.2, 72b.2, 72b.5, 72b.6, 73a.17, 73a.5, 73a.9, 73b.17, 73b.7, 74a.3, 74b.14, 75a.9, 76a.11, 76a.12, 76b.11, 77b.12, 77b.5, 77b.7, 78b.13, 78b.15, 79a.10, 79b.1, 80a.1, 80a.12, 80a.9, 80b.13, 81b.6, 82a.12, 82a.2, 82a.9, 82b.12, 82b.3, 83a.1, 83b.6, 84a.15, 84a.8, 84b.7, 85b.3, 85b.7, 85b.9, 87a.17, 87a.4, 87b.2, 88a.16, 88b.16, 89a.17, 92b.8, 93a.13, 93b.11, 94a.10, 96a.13, 97a.13, 97a.3, 97a.4, 97a.7, 97b.3, 97b.5, 97b.6, 98a.8, 98b.6, 98b.6, 99b.3, 99b.6

a.+dur 110a.3, 31a.15

anı+ (T.zm.) onu 101a.16, 101b.2, 102a.5, 102b.1, 102b.10, 102b.7, 103b.3, 103b.6, 103b.7, 103b.7, 104b.17, 105b.17, 108a.15, 108a.7, 109a.17, 109a.5, 109b.510a.3, 10b.11, 11a.2, 11b.17, 13a.17, 13a.3, 13b.2, 13b.2, 13b.5, 15b.17, 16a.2, 16b.16, 19a.15, 1b.6, 21b.11, 21b.15, 22a.2, 22a.3, 22b.14, 22b.5, 23a.1, 23a.2, 24a.16, 24a.6, 24b.15, 25a.11, 25a.17, 25a.5, 25b.7, 26a.17, 26a.17, 26a.7, 26a.8, 26b.12, 26b.16, 27b.14, 27b.2, 28b.13, 29b.17, 29b.9, 2a.17, 2b.13, 30a.6, 30a.6, 30a.6, 3b.9, 4b.13, 4b.15, 6a.13, 6a.6, 7a.8, 8a.8, 9a.12, 25a.10, 110b.10, 110b.12, 110b.7, 112b.1, 113b.6, 116b.10, 116b.8, 116b.9, 117a.2, 117b.3, 119a.13, 120b.10, 120b.6, 122b.10, 124a.11, 124a.2, 125a.10, 125a.15, 125a.7, 126a.16, 126a.4, 126b.13, 128a.3, 128b.3, 129a.17, 130a.16, 130a.2, 130b.14, 132a.2, 133a.14, 134b.11, 135a.10, 135a.14, 135b.15, 135b.16, 137a.10, 137b.4, 137b.9, 138a.16, 138a.17, 139a.12, 139a.8, 139b.14, 141a.4, 142b.8, 144a.8, 145b.7, 146a.12, 148a.13, 148b.6, 149a.11, 150a.5, 152a.4, 153a.11, 153a.17, 153a.2, 153b.14, 153b.9, 156b.1, 157a.13, 157b.14, 160b.17, 161b.5, 163b.17, 164a.10, 164a.15, 166a.9, 168a.14, 168b.8, 170a.10, 170a.15, 172b.17, 173a.13, 173a.2, 174a.4, 174a.7, 174a.9, 174a.9, 174b.16, 174b.17, 175a.3, 175b.17, 175b.4, 176a.16, 177b.3, 178a.12, 178b.12, 182a.15, 182a.8, 182b.10, 182b.13, 182b.15, 182b.16, 182b.7, 183a.1, 184a.17, 184b.12, 185a.12, 185a.9, 187a.3, 187b.10, 187b.11, 188a.9, 188b.14, 188b.7, 190a.3, 190b.12, 191a.13, 191a.17, 191a.9, 191b.2, 192a.17, 193b.11, 193b.6, 195a.5, 196a.1, 197a.10, 198a.13, 198b.16, 198b.2, 200a.13, 31a.16, 32a.17, 33b.8, 35a.7, 35b.16, 35b.8, 36a.10, 36a.6, 36a.9, 36b.11, 36b.11, 36b.15, 36b.17, 37a.8, 37b.11, 37b.13, 37b.6, 38a.3, 39a.2, 40b.13, 41a.12, 41b.8, 41b.8, 44a.7, 45a.12, 45a.7, 46b.3, 46b.3, 46b.9, 47a.3, 47b.6, 49a.11, 49b.17, 49b.7, 50a.10, 50a.13, 50a.17, 50b.16, 51a.13, 51a.6, 52b.1, 52b.8, 54b.16, 54b.17, 55a.1, 55b.6, 56a.13, 56a.14, 56b.10, 56b.9, 58b.1, 58b.3, 58b.7, 59b.11, 62a.4, 62b.8, 63a.17, 63a.5, 63a.7, 64a.11, 64b.8, 66a.2, 67b.3, 68b.1, 69b.7, 70b.3, 71a.7, 71a.8, 71b.11, 72a.17, 72b.1, 72b.13, 72b.2, 72b.3, 72b.3, 72b.4, 72b.5, 72b.7, 73b.1, 74b.4, 74b.4, 74b.6, 77b.14, 77b.14, 78b.13, 79b.1, 80a.4, 80a.5, 80b.17, 80b.7, 80b.9, 81b.1, 81b.14, 83b.1, 83b.13, 83b.7, 83b.8, 83b.9, 84a.16, 84a.4, 84a.5, 84a.7, 84b.11, 85a.15, 85a.17, 85b.1, 86a.6, 87a.1, 87b.10, 87b.6, 88a.7, 88b.13, 88b.9, 89a.11, 89a.17, 89a.7, 90b.14, 90b.4, 90b.5, 92a.14, 93a.1, 93a.11, 93a.12, 93b.5, 96a.13, 96b.14, 96b.6, 97a.14, 98a.16, 99a.6, 99b.12, 92a.16

anınçün+ onun için 156b.17, 160b.9, 172b.8, 179a.13, 55b.2, 25a.5

anı+ (T.is.) anı, hatıra

a.+sı 130b.12

anlar+ (T.zm.) onlar 105a.16, 115b.8, 123a.15, 126b.2, 128b.4, 129a.16, 129b.17, 130a.1, 130a.1, 131b.1, 131b.12, 131b.5, 136b.9, 136b.9, 139b.14, 141b.15, 141b.5, 145a.4, 146a.14, 146b.13, 146b.13, 148a.15, 151b.11, 151b.16, 154b.17, 155a.5, 155a.5, 157a.14, 157b.11, 157b.12, 157b.12, 158a.7, 158a.9, 163b.4, 163b.4, 163b.8, 165a.11, 169a.11, 172b.17, 175a.14, 176a.5, 176a.8, 178a.14, 178b.14, 178b.9, 179a.17, 17b.16, 17b.17, 18b.16, 19a.1, 19a.1 , 19a.2, 19a.2, 19a.2, 19a.3, 19a.3, 19a.4, 19a.4, 19a.5, 19a.5, 19a.6, 19a.7, 19a.8, 19a.8, 26a.12, 28b.8, 5a.1, 183b.3, 184a.7, 188a.2, 188a.7, 190a.17, 193b.16, 193b.7, 196b.11, 196b.11, 197a.12, 197a.4, 197a.6, 197b.3, 198b.14, 198b.14, 199a.4, 31b.6, 34b.2, 36a.12, 37a.1, 38a.12, 38b.4, 39a.14, 41b.15, 42a.2, 42a.8, 46b.1, 50b.7, 50b.7, 51b.3, 53a.8, 54b.14, 59b.16, 59b.5, 60a.7, 65a.13, 87b.10, 87b.6, 91b.15, 98b.6

a.+a 102b.14, 103b.13, 103b.14, 103b.17, 121a.13, 123a.12, 123a.15, 123b.16, 127a.6, 129b.9, 131a.11, 131a.15, 132b.10, 136a.9, 139b.17, 142b.5, 143b.3, 146a.13, 146b.10, 146b.6, 146b.6, 147a.12,

148b.16, 155a.2, 158a.11, 163b.1, 163b.5, 163b.7, 163b.8, 164a.17, 165b.1, 168a.3, 175b.15, 178b.11, 179a.16, 179a.17, 179a.3, 179b.2, 181b.9, 183a.15, 185a.16, 185a.16, 188a.9, 188b.13, 189b.14, 190a.9, 191a.1, 194a.6, 196b.10, 197a.12, 197a.17, 199a.9, 199b.12, 1b.5, 25a.4, 31b.7, 33a.11, 33b.8, 35b.2, 37a.4, 42a.8, 42b.5, 45a.11, 45b.16, 45b.3, 47a.12, 47a.6, 47b.9, 4b.1, 60a.1, 70a.8, 70a.9, 82a.13, 84b.8, 87a.13, 87b.3, 90a.2, 170b.11, 64a.11

a.+da 114b.13, 155a.6, 191b.15, 59b.5, 7a.14

a.+dan 102b.14, 126b.17, 129a.15, 136b.9, 141b.10, 159a.5, 175a.9, 175b.14, 176b.3, 177a.6, 177a.8, 178b.5, 181a.13, 183a.4, 188a.9, 190b.10, 190b.14, 191a.5, 192b.1, 196b.11, 38b.3, 41b.17, 52b.4, 59a.15, 68b.17, 70a.9, 72a.14, 87a.17

a.+dandur 179a.5

a.+dur 139b.11, 139b.15, 155a.7, 178b.14, 78b.2, 141b.5, 38b.6

a.+ı 105a.16, 123a.15, 127a.10, 127a.9, 131b.13, 139b.12, 139b.15, 141b.4, 141b.7, 144a.1, 144b.3, 145b.9, 163b.4, 164b.10, 170b.12, 177a.6, 184a.3, 188a.8, 189b.3, 192a.12, 193a.13, 194b.12, 198b.17, 23a.13, 37b.1, 38a.12, 38b.9, 44b.14, 45b.17, 47a.12, 47b.9, 80a.16, 89a.13, 90b.8, 91b.1, 94a.15

a.+suz 62b.3

a.+uŋ 103b.12, 103b.16, 103b.17, 105a.13, 10b.4, 10b.6, 10b.6, 112b.14, 116a.14, 121a.2, 121a.2, 124a.7, 125b.17, 126a.16, 126a.17, 126b.17, 126b.2, 127a.16, 127a.2, 127b.8, 128a.10, 129a.10, 129a.3, 129a.8, 129b.13, 129b.15, 129b.2, 12a.13, 12b.16, 130b.1, 130b.2, 132a.3, 132a.5, 132a.5, 132b.11, 132b.12, 133a.1, 136b.5, 139b.13, 13b.7, 141b.11, 141b.13, 141b.7, 142a.6, 142a.6, 143b.16, 144b.4, 146b.10, 146b.12, 147a.13, 147a.14, 147a.17, 147a.8, 148a.4, 149a.1, 153a.12, 153a.13, 155a.2, 155a.6, 159a.6, 159a.9, 161b.16, 163b.2, 163b.3, 163b.5, 163b.6, 164b.1, 164b.10, 164b.7, 165a.6, 168a.1, 168a.3, 168a.3, 169a.13, 170a.11, 173a.5, 173b.15, 175a.13, 175a.14, 175a.15, 176a.10, 176a.9, 179a.17, 179a.2, 179b.6, 179b.7, 181b.6, 183b.13, 184a.2, 184a.2, 188a.10, 188a.7, 188b.11, 188b.12, 189b.16, 189b.4, 189b.5, 189b.6, 18b.16, 190a.1, 190b.15, 190b.17, 190b.7, 192a.10, 192b.13, 192b.14, 196a.12, 196a.13, 196b.1, 197a.12, 197a.14, 197b.3, 198b.13, 198b.17, 198b.5, 199a.3, 199b.15, 19b.17, 26a.13, 33a.1, 33a.17, 33b.2, 34b.2, 38b.5, 40a.8, 40b.1, 41b.17, 42a.3, 45b.17, 46a.1, 46a.14, 46a.8, 46b.16, 46b.7, 46b.9, 47a.6, 47b.1, 48b.1, 4a.16, 4b.10, 4b.3, 4b.3, 50a.12, 50b.11, 51b.2, 54a.13, 54a.14, 54a.6, 54a.7, 57a.2, 57a.3, 57b.3, 59a.3, 5a.4, 60b.2, 62b.10, 64a.3, 68a.12, 6a.16, 75b.3, 7b.12, 80a.14, 80b.14, 80b.16, 85a.6, 85b.13, 85b.15, 86a.7, 86b.7, 87a.17, 87b.5, 87b.9, 88a.9, 89a.14, 8a.17, 90a.5, 92b.3, 98a.10, 9a.10, 9a.2, 9a.3, 9a.4, 9b.7

a.+uŋla 125b.12

anlıḳ+ (T.is.) anlık

a.+larını 141b.10

ansuz+ (T.sf.) ansız, aniden, birden bire, habersiz 48a.10, 80b.3

anuŋ+ (T.zm.) onun 100b.10, 100b.17, 101a.8, 102a.13, 102b.8, 103a.14, 103b.17, 103b.8, 105a.8, 106a.12, 106a.5, 106a.8, 106b.1, 107a.13, 107b.13, 108a.10, 108a.9, 108b.15, 109a.2, 10a.10, 10a.16, 10b.11, 11a.17, 11b.14, 13a.11, 13a.16, 13a.17, 13a.4, 13a.6, 13b.1, 13b.17, 14b.4, 15a.2, 15b.1, 15b.13, 16a.15, 16a.8, 16a.8, 17b.10, 17b.10, 17b.11, 17b.12, 17b.13, 17b.16, 17b.7, 17b.7, 17b.9, 18a.1, 18a.10, 18a.2, 18a.3, 18a.3, 18a.4, 19a.10, 19a.7, 19b.6, 19b.6, 1b.2, 20a.12, 20b.4, 20b.8, 21a.7, 21b.10, 22b.14, 22b.16, 22b.5, 23a.3, 23b.2, 24a.10, 24a.2, 25a.13, 25a.16, 25a.2, 25a.3, 25b.1, 25b.17, 26a.16, 26a.6, 26b.11, 26b.8, 27a.12, 27a.2, 27a.3, 27b.7, 28a.1, 28a.15, 28a.15, 28b.10, 28b.5, 29a.12, 29b.1, 29b.17, 2a.1, 2a.10, 2a.10, 2a.11, 2a.15, 30a.1, 30a.10, 30a.17, 30b.11, 30b.5, 3b.17, 4a.12, 4a.13, 4b.9, 5a.15, 5a.7, 6a.15, 7b.6, 8b.13, 9b.1, 9b.5, 1b.1, 110a.11, 111a.1, 111a.10, 111a.15, 111a.5, 111b.3, 112a.13, 112a.14, 112a.6, 113a.1, 113a.1, 113b.7, 114a.4, 114a.5, 114b.14, 114b.4, 115b.10, 115b.15, 116a.10, 116a.15, 116a.17, 116b.12, 117b.15, 118b.14, 119a.12, 120b.16, 120b.16, 120b.3, 121a.11, 121a.14, 121a.15, 121a.2, 121b.5, 122a.11, 122a.3, 122a.3, 122b.11, 122b.15, 122b.16, 122b.3, 123a.11, 123a.13, 123a.17, 123b.1, 123b.3, 124b.16, 124b.2, 126a.13, 126a.13, 126a.3, 126b.10, 126b.16, 128a.3, 128a.5, 128a.6, 129b.16, 130a.11, 130a.11, 130a.15, 130a.4, 130a.5, 130a.5, 130a.9, 130b.10, 130b.10, 130b.13, 130b.4, 130b.5, 131a.6, 131a.6, 131a.7, 131b.13, 131b.15, 131b.2, 131b.4, 131b.4, 131b.8, 132a.7, 132b.7, 133a.15, 133a.16, 133a.5, 133b.16, 134a.2, 134a.8, 134b.11, 134b.9, 135a.1, 135a.11, 135a.2, 135a.3, 135a.6, 135a.6, 135b.6, 136a.12, 136a.15, 136b.14, 136b.15, 137a.5, 137b.13, 138b.16, 138b.6, 139a.13, 139a.16, 139a.17, 139a.3, 139a.9, 140a.3, 140a.5, 140b.11, 140b.4, 141a.11, 141b.13, 142a.12, 142a.3, 142a.7, 142a.9, 142b.10, 142b.13, 142b.13, 143a.1, 143a.15, 143a.3, 143b.15, 144a.11, 144b.17, 145a.13, 145a.3, 145a.7, 145b.13, 145b.16, 146a.14, 146a.16, 146b.3, 146b.3, 148a.15, 148b.5, 149b.10, 149b.11, 150a.11, 150a.12, 150a.12, 151a.17, 152a.9, 152b.12, 152b.13, 152b.15, 153a.11, 153a.5, 153a.8, 154a.3, 154a.5, 154b.1, 154b.1, 154b.15, 154b.2, 154b.5, 155a.3, 155b.7, 156a.9, 156b.1, 157a.13, 157a.13, 157a.15, 157a.4, 158b.12, 158b.3, 159b.2, 159b.5, 160a.13, 160a.13, 160a.17, 160a.5, 160a.6, 160b.16, 160b.9, 161a.6, 161b.14, 161b.17, 161b.8, 161b.8, 163a.10, 163a.3, 163b.14, 164a.10, 164a.11, 164a.11, 164a.16, 165a.9, 165b.1, 166a.9, 166a.9, 166b.4, 167a.16, 167a.3, 167b.7, 168b.10, 168b.12, 168b.15, 168b.9, 169a.1, 169a.12, 169a.7, 169b.10, 169b.10, 169b.13, 169b.16, 169b.7, 169b.8, 170a.17, 170a.8, 170b.1, 170b.16, 171b.16, 171b.4, 171b.9, 172a.7, 173a.15, 173b.17, 173b.8, 174a.12, 174a.12, 174a.2, 174a.3, 174a.7, 174a.9, 174b.12, 174b.13, 174b.3, 174b.4, 175a.2, 175a.4, 175a.6, 176a.14, 176a.6, 176b.3, 176b.5, 176b.6, 176b.6, 176b.8, 176b.8, 177b.5, 178b.15, 178b.16, 178b.6, 179a.1, 179a.14, 179b.8, 179b.8, 180a.16, 181a.5, 182a.15, 182a.16, 182b.15, 182b.16, 182b.2,

182b.3, 183a.8, 183a.9, 184a.17, 184b.7, 185a.13, 185b.1, 185b.13, 185b.4, 186a.1, 186b.11, 187a.3, 187a.6, 187a.7, 187b.7, 188a.2, 188a.3, 188a.4, 188a.8, 188a.8, 188b.14, 188b.15, 188b.15, 189a.1, 189a.1, 189b.2, 190a.15, 190a.16, 190a.17, 190a.4, 190b.1, 190b.2, 191a.15, 191a.8, 192a.16, 192b.14, 193a.12, 193a.13, 193a.15, 193a.16, 193a.9, 193b.13, 193b.6, 194a.12, 194b.5, 195a.10, 195a.11, 195a.6, 195b.16, 195b.4, 196a.16, 196a.4, 196b.1, 197a.3, 197b.11, 197b.12, 198a.10, 198a.5, 199a.14, 199a.15, 199b.10, 199b.11, 200a.5, 200a.7, 200a.7, 31a.1, 31a.11, 32a.11, 32a.16, 32a.7, 32a.9, 32b.10, 32b.16, 32b.3, 32b.3, 32b.4, 33a.11, 33a.4, 33a.9, 33b.14, 33b.9, 35a.4, 35a.5, 35b.10, 35b.11, 35b.16, 35b.2, 36a.9, 36b.14, 37b.14, 37b.5, 37b.9, 38b.11, 38b.13, 39a.1, 39a.11, 39a.14, 39b.10, 39b.2, 39b.8, 40a.15, 40a.2, 40a.6, 40a.8, 40a.9, 40a.9, 41a.13, 41a.17, 41a.17, 41b.1, 41b.13, 42a.15, 42b.14, 42b.17, 43a.1, 44a.11, 44a.12, 44a.6, 44b.9, 45a.13, 45a.14, 45a.5, 45b.11, 45b.11, 45b.4, 45b.5, 46a.13, 46a.4, 46a.4, 46a.5, 46b.2, 46b.2, 46b.4, 46b.4, 47a.3, 47a.7, 47a.7, 48a.13, 48a.13, 48b.16, 48b.3, 48b.6, 48b.7, 48b.8, 48b.9, 49a.10, 49a.14, 49a.15, 49a.4, 49b.10, 49b.12, 49b.15, 50a.15, 50a.8, 50b.11, 50b.2, 50b.4, 51a.16, 52a.3, 52a.6, 52b.15, 53b.12, 53b.13, 53b.17, 53b.17, 53b.4, 53b.7, 53b.8, 54a.2, 54b.13, 55a.10, 55a.10, 55a.13, 55a.16, 55a.6, 55b.8, 57a.5, 58a.17, 58a.17, 58b.1, 58b.11, 58b.12, 58b.13, 58b.16, 59b.10, 60a.16, 60a.9, 60b.16, 61b.7, 63a.11, 63a.15, 63b.16, 63b.17, 64a.14, 64a.7, 64b.15, 64b.17, 64b.2, 65a.10, 65a.9, 65b.3, 67a.14, 67a.9, 67b.3, 67b.9, 68a.16, 68b.17, 69a.2, 69a.6, 69b.12, 69b.17, 71a.6, 71b.10, 71b.13, 71b.5, 71b.5, 71b.9, 72a.17, 72b.14, 72b.15, 72b.3, 72b.4, 72b.6, 72b.8, 73a.15, 73a.2, 73a.2, 73a.3, 73b.2, 73b.5, 74b.9, 75a.3, 75a.6, 77a.4, 77b.9, 78a.1, 78b.13, 78b.14, 78b.15, 78b.17, 79a.12, 79a.6, 79a.8, 79b.1, 79b.1, 79b.12, 79b.5, 79b.6, 80b.10, 80b.10, 80b.11, 80b.13, 80b.4, 80b.6, 80b.9, 81a.16, 81a.4, 81b.15, 81b.3, 81b.5, 82b.16, 82b.9, 83a.10, 83a.12, 83a.8, 83b.4, 84a.16, 84a.17, 84b.9, 85a.1, 85a.12, 85a.14, 85a.14, 85a.16, 85b.2, 86a.1, 86a.17, 86a.3, 86a.6, 86a.6, 86b.1, 86b.15, 86b.2, 86b.3, 86b.6, 87a.11, 87a.3, 87b.13, 87b.17, 87b.17, 88b.10, 88b.12, 88b.2, 88b.2, 88b.5, 88b.5, 89b.11, 90a.16, 90b.2, 90b.3, 91a.12, 91b.1, 91b.11, 91b.12, 91b.2, 91b.4, 92a.17, 92b.17, 92b.2, 92b.2, 93b.14, 93b.14, 93b.16, 93b.8, 94a.11, 94a.11, 94a.6, 94b.1, 95a.2, 95a.4, 95b.1, 95b.16, 95b.5, 96a.8, 96b.10, 96b.17, 96b.7, 97a.1, 97b.11, 97b.12, 97b.7, 97b.8, 98a.15, 98a.7, 98b.1, 98b.10, 98b.16, 98b.2, 99a.15, 99a.16, 99b.15, 99b.16

a.+dur 172b.16, 48b.1

a.+la 107b.10, 113b.12, 128b.8, 136b.12, 144b.13, 149b.14, 160a.9, 167b.2, 169b.16, 169b.6, 171b.13, 171b.6, 172b.8, 172b.9, 175a.9, 176b.11, 177b.11, 179b.12, 179b.17, 182a.16, 184b.13, 185a.4, 185a.5, 187a.7, 187b.4, 188b.4, 197b.15, 198a.11, 198b.15, 198b.16, 199a.14, 94a.11

aŋa+ (T.zm.) ona 100b.13, 100b.14, 100b.5, 100b.6, 101a.12, 101a.17, 101a.2, 101a.3, 103a.4, 103b.11, 104a.7, 104b.13, 104b.15, 105a.15, 106a.13, 106b.9, 107a.5, 108b.16, 10b.10, 10b.14, 10b.17, 11a.1, 11b.2, 11b.6, 13b.5, 14a.1, 14b.1, 15b.7, 17a.4, 18a.15, 18b.17, 19b.10, 20b.1, 20b.14, 20b.15, 22b.16, 22b.17, 22b.6, 23a.5, 24a.6, 24a.7, 24b.16, 25a.10, 25a.10, 25a.13, 25a.14, 25a.15, 25a.5, 25a.6, 25a.9, 26a.4, 27a.12, 27a.3, 27a.7, 27a.9, 27b.17, 27b.4, 27b.6, 2b.10, 30b.15, 30b.17, 30b.5, 5a.10, 5a.10, 5a.11, 6a.12, 7b.14, 9a.13, 9a.7, 9b.4, 110a.5, 110b.2, 111b.16, 112a.13, 112a.16, 112a.8, 112b.12, 112b.13, 112b.5, 112b.7, 113a.10, 113a.12, 115a.6, 115a.8, 117a.13, 117a.16, 118b.7, 119a.10, 119a.13, 119a.15, 120b.4, 121a.13, 121b.3, 121b.5, 122b.15, 122b.16, 122b.6, 125b.1, 125b.3, 126a.4, 126a.5, 126a.5, 126b.16, 126b.7, 126b.9, 128a.4, 128a.6, 128b.7, 129a.11, 130a.10, 130b.17, 130b.3, 132b.3, 133a.13, 133b.2, 134a.1, 134a.2, 134b.12, 135b.5, 136b.6, 137a.12, 138a.15, 138a.9, 138b.8, 140b.6, 141a.10, 141a.11, 141a.12, 141a.6, 141a.6, 142a.9, 142b.11, 142b.2, 144a.10, 144a.12, 146a.15, 146b.1, 147a.17, 147a.17, 147a.8, 148b.8, 149a.12, 149b.1, 149b.2, 149b.5, 149b.9, 151a.9, 152a.5, 152b.10, 152b.5, 152b.8, 154a.3, 155b.13, 155b.6, 156a.6, 156b.14, 157a.15, 158a.3, 159a.1, 159a.15, 159b.17, 160a.13, 160b.1, 161a.16, 161a.4, 161a.5, 161b.7, 161b.9, 162b.11, 163a.11, 163a.4, 163b.11, 164a.12, 164a.15, 164b.15, 165a.10, 165a.11, 165b.11, 166a.10, 166b.6, 167a.3, 167b.3, 167b.7, 167b.9, 168b.12, 169a.1, 169a.15, 169a.3, 169b.11, 169b.9, 170a.17, 172b.13, 172b.4, 172b.7, 172b.7, 173a.15, 174b.12, 174b.17, 174b.9, 175a.8, 176a.3, 179b.14, 179b.15, 179b.9, 180a.2, 181a.14, 181b.1, 181b.4, 182a.15, 182b.12, 182b.14, 182b.14, 182b.2, 182b.9, 183a.3, 183a.8, 183b.9, 183b.9, 184b.1, 185a.7, 185a.9, 186b.5, 187a.7, 187a.8, 188b.8, 189a.5, 189b.7, 190a.16, 191b.2, 191b.9, 192b.15, 193a.7, 193a.9, 193b.4, 195a.5, 196a.9, 196a.9, 198a.14, 198a.3, 200a.7, 31a.10, 31a.4, 31b.3, 33a.6, 33a.7, 36b.10, 36b.11, 37a.12, 37b.17, 38a.12, 39a.14, 39a.17, 39b.16, 40a.16, 40a.2, 40a.6, 41a.15, 41a.16, 45a.2, 45b.12, 46a.13, 46a.17, 46b.11, 46b.2, 47a.2, 47b.16, 47b.5, 48b.14, 48b.15, 49b.12, 49b.3, 49b.4, 49b.5, 49b.7, 49b.9, 50a.12, 50a.5, 50a.9, 51a.10, 52b.13, 53b.2, 53b.7, 53b.9, 54a.1, 55a.6, 55b.13, 55b.15, 55b.6, 55b.6, 55b.7, 55b.8, 56a.1, 56a.8, 56b.14, 56b.16, 58b.12, 59a.14, 59a.6, 60a.10, 60a.12, 60a.14, 60b.12, 55b.6, 56b.13, 61b.3, 61b.4, 62a.2, 62a.5, 62b.2, 62b.5, 62b.9, 63b.2, 63b.4, 64b.12, 65a.5, 67a.5, 67b.11, 67b.4, 67b.4, 69b.15, 71a.17, 71a.17, 72a.16, 72a.7, 72a.9, 72b.15, 72b.15, 72b.5, 73a.1, 73a.11, 73a.6, 73a.9, 74a.3, 74a.4, 75b.13, 75b.14, 75b.14, 76b.11, 77a.1, 77a.2, 77b.7, 78a.10, 78a.16, 79a.10, 79a.15, 79a.17, 79a.2, 79a.8, 79b.12, 79b.13, 79b.4, 80b.10, 80b.6, 80b.8, 81a.8, 82b.10, 82b.2, 83a.1, 83b.1, 83b.3, 83b.4, 84a.15, 85b.1, 85b.13, 85b.2, 85b.3, 85b.4, 86a.10, 88a.10, 88a.8, 88b.10, 88b.14, 88b.5, 89a.2, 89a.6, 90a.3, 90a.4, 90b.3, 90b.5, 91a.4, 91a.4, 91b.1, 92b.17, 92b.17, 92b.17, 93a.13, 93a.7, 97a.13, 97b.1, 97b.12, 97b.13, 97b.15, 190b.3

a.+dur 199b.11

aŋ- (T.f.) anmak, yad etmek

a.-ar. 194a.7

a.-arlar. 154b.2, 15b.11
a.-dı. 127a.10
a.-dur 31b.7
a.-dura. 55b.6
a.-duracaḳ 40a.16
a.-ıcaḳ 135b.4
a.-ıla. 96b.16
a.-ılmaz. 75a.11
anla- (T.f.) anlamak, bir şeyin ne demek olduğunu kavramak
a.-dı. 27a.13
a.-duġı 55a.4
a.-duŋ 11b.4
a.-maḳ 15b.6
a.-mamış 27a.12
a.-ması 18a.2
a.-mayasın 30a.1
a.-nur 13b.12, 81b.1
a.-yam 29b.1
a.-yıcı 64b.2
a.-yu 111a.1, 137a.17
aʿlā+ (A.sf.) daha yüksek, en yüksek
a.+sından 24b.15
a.+ya 62b.10
a.+-yı maḳāma 62a.14
aʿlā-yı ʿilliyyīn+ cennetin ve gökyüzünün en kutsal, en yüksek tabakasının zirvesi 62a.10, 33b.6, 31a.6
a.+dür 137a.14
a.+i 136b.7
a.+e 112a.10, 133a.2
aʿlām+ (A.is.) bayraklar, sancaklar 119b.1
a.+-ı devlete 9a.17
aʿlim+ (A.sf.) çok bilen, bilgili 79b.3
aʿmāl+ (A.is.) işler 89b.10
a.+dur 54a.1
a.+-ı fāside 130b.14
a.+-ı fāsidedür. 130a.15
a.+-ı bedeni 54a.9
a.+-ı bedenīde 54b.6
a.+-ı śāliĥa 34a.3, 137a.14
a.+-ı śāliĥası 133a.4
aʿrāf+ (A.is.) cennet ile cehennem arasındaki bir yer, adetler 74b.14
a.+da 75a.5
a.+ında 38b.1
a.+-ı žāhirī 74b.14
a.+-ı bāṭınī 74b.16
aʿrāż+ (A.is.) işaretler, alametler 90a.1
aʿvān+ (A.sf.) yardım edenler, yardakçılar 34b.6
aʿżā+ (A.is.) organlar, üyeler 137b.14, 195b.14, 195b.5, 48a.8, 48b.13, 48b.15, 50b.13, 51a.8, 65b.1, 70b.11
a.+ları 162b.4
a.+nuŋ 137b.14, 48b.2
a.+sın 163a.1
a.+sına 95b.17
a.+sında 149b.15
a.+sından 58b.14
a.+sıyla 89b.9
a.+ya 108a.10, 168a.15, 48a.17, 48b.1, 56a.4, 97b.11
a.+-yı reīse 167b.12, 48a.11, 48a.9, 48a.9
aʿžam+ (A.sf.) daha büyük, çok büyük 106a.7
a.+ı 155a.7
a.+ınuŋ 150a.12
apar- (T.f.) götürmek, alıp götürmek
a.-maya 37b.9
ara+ (T.is.) ara, iki şeyi birbirinden ayıran uzaklık
a.+da 106a.2, 182b.9, 40b.12
a.+dan 104a.8, 124b.5, 144a.11, 144a.17, 63a.1, 76a.7, 78b.8, 78b.9, 82b.9
a.+lıġı 183a.7
a.+lıḳda 43a.7, 94a.11
a.+muzda 16a.17
a.+sında 102a.10, 102a.15, 104a.13, 107a.16, 109a.17, 112a.2, 113b.11, 113b.14, 113b.8, 114b.3, 115a.4, 115b.10, 115b.7, 125a.17, 125b.13, 132b.7, 135b.14, 145b.1, 147a.6, 148b.16, 154a.4, 155b.13, 163a.14, 164b.10, 165a.8, 16a.16, 16b.1, 16b.12, 172a.8, 172b.9, 179a.7, 184b.9, 190b.7, 28b.6, 34b.11, 35a.14, 35b.15, 41b.13, 48a.11, 49b.5, 55b.8, 58b.16, 59b.12, 63b.12, 74b.15, 74b.7, 98a.6, 123b.2, 125b.17, 132b.3, 15b.4, 186a.6, 93b.9
a.+sındadur. 163a.13, 172a.5, 172a.5, 172a.6, 173b.15, 175a.12, 97a.15
a.+sından 127a.11, 154b.7, 26b.3, 41b.8, 47b.5, 74a.7
a.+ya 62b.1, 74a.2
ārāste+ (F.sf.) bezenmiş, süslenmiş 1b.16, 70a.15, 184b.9
ārām+ (F.is.) durma, eğlenme, dinlenme 131b.13, 131b.15, 135a.14, 193a.5
ard+ (T.is.) arka, son
a.+ca 44b.14
a.+ına 179a.3
a.+ınca 174a.1, 189b.8, 193a.4
a.+ında 38a.15
a.+ından 107a.5, 108a.7, 108b.1, 108b.10, 108b.11, 108b.9, 109a.7, 113a.7, 132b.10, 136a.9, 152a.5, 23b.5, 38a.14, 38b.8, 42a.6, 81b.8, 94b.12
a.+umdan 113a.10
a.+umuz 196b.8
a.+uŋa 56a.11
arġı- (T.f.) ağrımak
arıd- (T.f.) temizlemek
a.- 165b.8
a.-dı 76a.5
arın- (T.f.) temizlemek, saf hale getirmek
a.-mayınca 134b.15
arḳa+ (T.is.) arka, ard 198a.12
a.+ların 145a.15, 56a.7
a.+m 171b.6
a.+ma 198a.12
a.+sı 12b.11, 175a.9, 92a.11
a.+sına 198a.9
a.+sında 176b.2, 23b.16, 84b.3
a.+sını 97a.17
armaġan+ (T.is.) armağan, hediye
a.+um 44b.7
arpa+ (T.is.) arpa, buğdaygillerden bir bitki 125b.5, 125b.5, 128a.1, 128a.13, 49b.10

a.+ya 49b.11, 49b.13
a.+yadur. 49b.11
arslan+ (T.is.) arslan, kedigillerin bir türü 90b.4
art- (T.f.) artmak, çoğalmak
a.-a. 168a.9, 174b.5, 175b.9
a.-ar 107b.4, 106b.8, 116a.2, 116a.3, 15b.1
a.-dı 116a.7
a.-maz. 165b.2
a.-sun 44b.8
artca+ (T.is.) geriden, arkadan 191a.3
artuḳ, artuġ+ (T.is.) fazla, ziyade, üstün 106b.9, 100a.13, 113a.13, 114b.1, 117b.14, 123b.5, 123b.6, 124b.7, 126b.1, 127b.17, 127b.7, 127b.8, 128a.3, 128a.4, 128b.14, 12a.15, 12a.5, 12a.5, 12a.6, 1b.8, 23a.1, 23a.15, 23a.5, 139b.13, 145a.10, 145b.17, 146a.3, 150a.16, 169b.3, 170a.2, 174b.5, 179b.8, 186b.9, 187b.14, 187b.16, 187b.2, 197b.16, 199a.10, 199a.10, 35b.11, 35b.17, 52b.2, 54b.6, 55a.14, 57b.1, 61a.11, 61a.13, 67a.16, 68a.15, 69b.5, 78a.5, 85a.12, 86a.12, 89a.10, 95a.13
a.+a 183b.10
a.+ından 149a.17
a.+lığına 79b.5
a.+luġı 146a.5
artuġı(u)raḳ+ (T.zf.) daha fazla, daha çok 199a.5, 53b.8, 187b.13
artur- (T.f.) artırmak
a.-a. 159a.16
a.-alar. 164b.17, 199a.8
a.-maġa 133a.14
a.-maḳ 186b.17
a.-ur. 133a.16, 174b.14, 33a.5
aruḳ+ (T.sf.) zayıf, cılız 125b.7
ʔarż+ (A.is.) bir büyüğe sunma, gösterme, bildirme 25a.13
ārzū+ (F.is.) istek, heves 172b.10, 87b.5
a.+lar 57b.13
a.+lardan 105b.12, 188a.11, 56b.9
a.+ları 121b.2
a.+sı 58b.17
a.+sın 55b.10
a.+sında 147a.10, 49a.15
as- (T.f.) asmak, bir şeyi aşağı sarkacak biçimde iliştirmek 58a.3
a.-a 70a.1, 99b.8
āśālet+ (A.is.) soy sop temizliği, kendi namına hareket 154a.5
āsān+ (F.sf.) kolay 25a.14
a.+lıġ 100b.2
āŝār+ (A.is.) izler, nişaneler, alametler 181b.14, 196a.5
a.+ı 119a.7, 13a.16, 13a.17
a.+ından 14a.13, 16b.13, 79a.8
āsāyiş+ (F.is.) rahat, huzur, güvenlik 169a.5
aśĥāb+ (A.is.) çukur yerler 106a.1, 171b.12, 87b.17
a.+ı 129b.12
a.+-ı menāśıbdan 167b.17
a.+-ı menāśıbı 181b.4
a.+-ı şimāl 129a.10, 129a.3, 129b.10
a.+-ı şimālüŋ 129b.14
a.+-ı vuśūl-i viśāl 141b.5
a.+-ı yemīn 129a.2, 129a.3, 129b.10, 129b.17
a.+-ı yemīndür. 129b.13
a.+-ı kerāmāt 75a.14
a.+-ı sülūk-ı maʔrifete 5b.11
aśıl+ (A.is.) kök, temel, asıl, kaide, kural 102b.7, 125a.9, 127a.2, 147a.1, 20b.4, 22b.7, 36a.11, 36a.14, 54b.9, 5a.11, 61a.16, 86b.7, 89b.10
a.+da 125b.1, 5a.12, 61b.1
a.+ı 10a.7, 12a.13, 12a.7, 144a.11, 14a.15, 14b.17, 14b.17, 15a.10, 15b.2, 32b.4, 71a.15, 71a.15, 71a.16
a.+ıdur. 12b.5
a.+ına 87a.2
a.+ını 9b.3
a.+ınuŋ 122a.10
a.+um 143a.8
a.+uma 43b.5
a.+umuz 43a.4
aśla+ (A.zf.) hiçbir vakit, asla 119b.9, 14a.12
aśśı+ (T.is.) fayda, kār, kazanç, menfaat 150a.10, 193a.3
a.+sı 171a.12, 191b.5
a.+ya 192b.5
āsūde+ (F.sf.) rahat gailesiz, dinç 157a.11, 190b.9
āsumān+ (F.is.) gök, sema 105a.17, 107b.15, 107b.15, 66b.6
a.+a 58a.12
a.+suz 107b.16
aş+ (T.is.) yemek, çorba, yiyecek şey 164a.17
a.+cı 34a.17
aşaġa+ (T.i) aşağı, bir şeyin alt bölümü 60b.4, 110b.3
āşikāre+ (F.sf.) belli, açık, meydanda 104b.6, 110b.1, 110b.14, 111a.11, 119b.5, 119b.5, 123b.1, 146a.7, 148a.10, 148b.17, 153b.2, 155a.2, 155a.2, 164b.3, 165b.15, 171a.4, 196a.5, 36b.5, 39b.2, 40b.15, 84b.10, 92a.4, 94b.15
āşinā+ (F.sf.) bildik, tanıdık, bilen, tanıyan 32b.13, 33a.13, 63a.2
a.+lıḳ 30a.15
a.+sı 100b.1
aşla- (T.f.) aşlamak
a.-ması 98a.15
a.-mayalar. 98a.12
a.-rlar. 98a.14
a.-yalar. 98a.16
at+ (T.is.) at, yük çekmede ve binek olarak kullanılan hayvan 49b.13, 62a.2, 62a.4, 64b.15
a.+dur 64b.12
a.+ı 68a.15
a.+uŋ 64b.13
at- (T.f.) atmak, fırlatmak
a.-ar 160a.15
a.-alar. 124a.3, 193b.11
a.-asın. 56a.11
a.-dı. 161b.11
a.-ıb 135b.5, 143b.5
a.-ılur. 76a.10
ata+ (T.is.) dedelerden, babalardan her biri 122a.11, 33b.2, 46a.14, 60a.3, 60a.5, 86a.13, 96b.13, 122b.14
a.+dan 46a.17, 146a.11, 146a.12, 146a.14
a.+nuŋ 60a.5

a.+sı 103a.10
a.+sıdur. 11b.6
a.+sına 59a.15
a.+sına 59a.17
a.+sından 60b.8
a.+suz 41b.2
āteş+ (F.is.) od, hararet, kızgınlık
a.+i 73a.1
a.+-i laṭīf 52a.12
a.+-i ĥaḳīḳīye 123a.7
atrāf+ (A.is.) gözler
a.+-i zemīnden 45a.3
aṭbāḳ+ (A.is.) kapaklar, tabaklar 58a.12
aṭf+ (A.is.) eğme, meylettirme, bağlama 123a.11, 123b.17
aṭlās+ (A.is.) üstü ipek, altı pamuk kumaş
a.+ı 122b.6
av+ (T.is.) av 142b.1, 142b.2, 143a.7, 43b.4
a.+a 160a.14
a.+dan 142b.3
a.+ı 142b.5
a.+ın 143a.2
āvāre+ (F.sf.) serseri, boş gezen, işsiz güçsüz, dağınık, perişan 27a.17, 29a.14
āvāz+ (F.is.) ses, seda 105b.3, 25a.16, 54b.17, 95b.17, 97b.4, 97b.5, 98b.5
a.+dan 54b.17
āvāze+ (F.is.) yüksek ses, şöhret, ün
a.+sini 30a.17, 99b.8, 43a.9, 27b.16
avcı+ (T.i) avlanma işini yapan kişi 142b.7, 143b.7, 160b.8
a.+dur 142a.17
a.+lıġuŋuza 143b.6
a.+lıḳ 142b.6
a.+lıḳdan 142b.3
avla- (T.f.) avlamak, bir avı ölü ya da diri ele geçirmek
a.-maġı 142b.5
a.-maḳda 142b.7
a.- maḳdan 143a.2
a.-ya 160b.5
a.-yu 160b.6
āvrāt+ (A.is.) kadınlar
a.+da 95b.11
avuc+ (T.is.) el içi 116b.16, 22b.9, 29b.1, 29b.14, 47a.16
avud(t)- (T.is.) avutmak, teselli etmek
a.-urlar. 27b.16, 32a.16
a.-urlardı. 27b.17
ay+ (T.is.) yılın on iki bölümünden her biri 38a.11, 72b.3, 99a.3, 102b.12
a.+ı 102b.11
a.+ların 172b.6
a.+lıḳ 45a.17
ay+ (T.is.) ay, dünyanın uydusu 103a.10, 103a.9, 105a.14, 106b.11, 108a.1, 108a.13, 108a.5, 108a.5, 108b.5, 109a.16, 109b.3, 140a.16, 37b.11, 34b.5
a.+a 37b.15
a.+ı 108a.2, 108a.2, 116b.16
a.+lar 107b.12
a.+uŋ 39a.11, 53b.5, 145b.10
ayaḳ(ġ)+ (T.is.) ayak, yürüme organı 109b.17, 167b.13, 191a.11, 57b.5, 80b.15, 97b.11, 76a.5, 91a.11
a.+ı 121a.12, 142a.13, 146a.2
a.+ın 72b.1, 72b.8, 73b.1
a.+ına 49b.15, 73b.6, 85a.14
a.+ında 49b.12
a.+ından 146a.3, 150b.1, 49b.13, 50a.4, 73b.6
a.+ını 17a.7, 72a.17, 72b.10, 93a.6
a.+ınuŋ 166b.15
a.+um 76a.5
a.+uŋ 142b.17, 166a.17, 36b.1
a.+dan 66a.15
a.+lar 142b.17
a.+ları 120b.6, 121b.2
a.+lu 105a.4, 186b.8, 191a.4, 4a.16, 54b.14, 61a.4
eyyām-ı devlet+ (A.is.) saltanat süresi
e.+inde 169a.7
aya+ (T.is.) avuç
a.+sı 156b.7, 195b.16
āyāt+ (A.is.) Kur'an'ın cümleleri
a.+-ı beyyināt-ı cemālini 104a.3
a.+ını 195b.16
ayaz+ (T.is.) açık, bulutsuz hava 166b.2
aydın+ (T.is.) ışıklı, münevver, ziyadar 64b.8
a.+lıġı 42b.16
a.+lıḳ 40a.1, 99b.8
aydur- (T.f.) ayıltmak 106a.1, 107a.13, 108b.9, 109b.11, 113a.2, 113a.8, 120a.7, 134b.13, 141a.8, 143a.11, 143b.5, 144a.1, 160a.6, 17b.8, 182b.8, 186a.9, 24b.15, 34b.14, 75a.1, 76a.15, 76b.8, 80b.5, 85b.15, 98a.8, 16a.11, 17a.3, 97b.14, 113a.5, 119b.4, 194b.11, 32a.11, 46a.5, 80a.8, 80a.9, 98a.9, 99a.4
a.-dı 118a.15, 23b.15, 28a.10, 29b.14, 30a.5, 33b.6, 44a.14, 63a.1, 28a.3, 29a.14
a.-lar 138b.13, 143b.2, 149a.1, 158a.6, 181b.5, 158a.9
a.-lardı 146b.9
a.-sa 13b.8, 148b.7
a.-sın 50a.2
a.-ur: 86b.14
a.-uz 109a.17, 127b.10, 46a.3, 87a.11, 116b.12, 13b.16, 46b.2, 45b.16
āyet+ (A.is.) Kur'an'ın herhangi bir cümlesi, alamet, nişan 175a.5, 54b.13, 57b.6, 5a.14, 5a.9
a.+de 155b.3, 15b.14, 192a.11, 37a.13, 40a.11, 81a.9
a.+e 154a.11
a.+i 192a.11, 192a.2, 37a.11, 58a.4, 37a.12
a.+in 141b.16
a.+ini 133b.16, 168a.8, 38b.12, 57b.5, 6b.15
a.+ler 82b.1
a.+üŋ 10a.6, 16a.9, 17b.6
a.+-i fıṭrat 5a.9
a.+-i Ḳur'ān'dan 5b.7
a.+-i mebdesinden 8b.11
ayıt- (T.f.) söylemek, demek, anlatmak
a.-a 193a.14, 193a.17, 193b.11, 193b.7, 97a.14, 97b.1, 97b.4, 97b.6, 97b.5, 97b.6
a.-alar 46a.1, 46a.2, 70a.5, 35a.17

a.-alum 106b.13, 56b.13
a.-asın 56a.12
a.-uŋ. 98b.5
a.-dı 106a.3, 107a.14, 113a.14, 113a.15, 113a.16, 123a.13, 123b.12, 133a.10, 166a.14, 169b.17, 169b.17, 170a.1, 170a.2, 17a.3, 182b.13, 187b.15, 198a.12, 198a.15, 198a.16, 198a.2, 198a.2, 198a.3, 198a.7, 198b.1, 21a.5, 22a.10, 22b.3, 26b.9, 28b.1, 28b.17, 29a.17, 49b.16, 65b.17, 68b.5, 70b.7, 4b.3, 4b.5, 98b.5, 98b.6, 102b.16, 102b.17, 106a.4, 115a.13, 117a.1, 118a.12, 118a.12, 118a.13, 118a.13, 118a.14, 118a.14, 123b.3, 157b.11, 182b.12, 27b.9, 38a.8, 49b.17, 92b.5
a.-dılar 143b.15, 157b.11, 157b.16, 158a.3, 161b.3, 187b.14, 23b.1, 49b.7 , 68a.6, 71b.14, 78a.10, 22b.17, 98b.6, 120a.12, 122b.3, 131b.10, 142b.5, 142b.7, 157b.9, 22b.7, 23a.15, 23a.5, 23a.8, 27b.6, 27b.8, 4a.5, 4b.5, 50b.9, 61b.9
a.-dum 70b.7
a.-duŋ 13b.8, 54b.9
a.-dügümüz 158a.9
a.-gil 22b.11
a.-maya 86a.4
a.-mayalar 4b.2
a.-sa 109a.15, 164a.10
ayıl- (T.f.) ayılmak, kendine gelmek
a.-sa 172b.14
ayır- (T.f.) ayırmak
a.-ıb 130a.14
a.-maḳ 130a.13
āyine, āyna+ (F.is.) ayna 2a.12, 2a.14, 2a.16, 2b.11, 2b.7, 107b.1, 108a.13, 108b.5, 110a.1, 110a.1, 119a.10, 41a.2, 85b.10
a.+de 119a.11
a.+den 119a.11
a.+lıḳ 2b.13
a.+nüŋ 2b.11, 119a.12
a.+si 106b.3, 107b.13, 107b.4, 108a.1, 108a.3, 108b.3, 108b.4, 109b.1, 110a.10, 115a.15, 115a.4, 70a.11, 79a.10
a.+sidür. 119a.10
a.+sinde 104a.3, 108b.8, 109b.14, 110a.11, 195b.17, 83a.8, 83a.9
a.+sinden 30b.3, 81b.15
a.+sine 107b.3, 108b.1
a.+sinüŋ 115b.1
ayrıl- (T.f.) ayrılmak 29a.9
a.+maġa 89b.5
a.+maḳ 121a.10
ayru+ (T.is.) ayrı, başka, farklı 187b.11, 190a.2, 94a.3
ayruḳ+ (T.is.) başka, gayrı, diğer 138a.8, 139b.9, 141b.6, 153a.15, 162b.1, 193b.13, 29a.4, 45b.9, 82a.1, 88b.11, 95a.3, 99b.12
a.+lar 157a.15
a.+laruŋ 169a.9, 191a.1
a.+sı 122a.11, 140b.11
ayu+ (T.is.) ayı 104b.17, 27a.6
az+ (T.sf.) az, çok olmayan 101b.14, 101b.5, 101b.5, 101b.9, 107b.16, 11a.12, 11a.13, 12b.4, 12b.8, 13b.4, 28b.11, 4a.1, 7b.4, 129a.8, 146a.3, 148a.14, 148b.12, 149b.4, 165a.16, 168a.10, 178b.4, 192b.13, 192b.5, 199a.6, 35b.11, 86a.5, 89a.9
a.+a 154b.9
a.+dur. 12b.2, 12b.5, 12b.6, 13a.16, 13a.17, 92a.7
a.+lıġile 199b.4
āzād+ (F.sf.) kurtulmuş, serbest olan, kimsenin kölesi olmayıp istediği gibi hareket eden 121b.6, 130a.6, 130a.7, 133a.11, 152a.2, 157b.13, 170a.8, 184b.6, 190b.6, 1b.15, 47b.4, 57a.11, 65b.4, 67a.9, 73b.17, 7a.17, 81a.17, 81b.2, 81b.6, 81b.7, 83a.12
a.+lıḳ 81b.4
a.+luları 145b.11
azal- (T.f.) azalmak
a.+maġa 175b.1
a.+sa 175a.4
ażġâs+ (A.is.) demetler, desteler, karma karışık rüyalar veya söylentiler 102b.5
azġun+ (T.sf.) azgın, sapkın 55a.9
azıḳ+ (T.is.) yiyecek, yol yiyeceği, erzak 198b.16
a.+dan 89a.9
azıraḳ+ (T.sf.) daha az 110a.6, 146a.1, 53b.7
azraḳ+ (T.sf.) daha az 110a.1
āźîne+ (F.is.) Cuma günü, bayram günü 20b.10
Øabd+ (A.is.) köle, kul 57a.13, 84a.11
Øabdiyyet+ (A.is.) kölelik, kulluk 81a.12, 81a.17, 81b.1, 83b.3, i 83b.7
a.+-i ħāś 81a.10, 84a.12, 84a.6
Øābid+ (A.sf.) ibadet eden, kulluk eden, tapan 156b.17, 179a.12
a.+lerüŋ 165a.3
a.+-i mübtediØ 179a.13
Øacāyib+ (A.sf.) çok tuhaf şey, anlaşılmaz
a.+de 66a.4
a.+ler 66a.2
a.+-i ĥikmetden 1b.3
Øaceb+ (A.is.) şaşılacak şey, gariplik, hayret 110a.15, 186b.16, 199b.4, 23b.9, 27b.1, 38b.2, 40b.11, 51b.17, 71b.10
a.+dür 27a.17, 52a.5
Øacebā+ (A.e.) şüphe ve tereddüt bildiren edat, acaba 143b.2
Øacem+ (A.is.) Arap olmayan, Arap'tan gayrı olan kavim, iranlılar 46a.4
a.+ī 8a.12
a.+iyyede 8a.13
Øacīb+ (A.is.) şaşılacak şey 121a.12
Øaciz, Øacüz, Øacz+ (A.is.) beceriksizlik, kabiliyetsizlik 143b.17, 159a.2, 159a.3, 166a.14, 166b.15, 16a.14, 30a.4, 61b.2, 76a.11, 76b.16, 29b.8, 143b.15, 179b.16, 30a.5, 70a.4, 76a.7
a.+dür 68a.10, 110b.13, 167a.1, 46a.5
a.+i 29b.3, 166b.2
a.+in 187a.17
a.+lerdür. 173a.13
Øacūze+ (A.is.) kocakarı
a.+-i ġaddār 165b.4
Øad+ (A.is.) adetler 17b.1
Øadāvet+ (A.is.) düşmanlık, yagılık 105a.2, 159b.10, 162b.4, 50a.2, 61a.17
a.+i 58b.1

a.+inden 58b.2
ʿaded+ (A.is.) sayı
a.+i 19b.7
a.+inde 99a.12
a.+inüŋ 99b.3
a.+üŋ 99a.8
ʿadem+ (A.is.) yokluk, bulunmama 110a.1, 151a.2, 151a.9, 1b.3, 43b.1, 7a.13
a.+den 6b.16, 7a.3
a.+dür. 150b.15
a.+e 7a.12, 7a.3
a.+-i istiĥḳāḳına 80b.9
a.+-i ʿināyetinden 147a.11
a.+iyyete 28b.12
ʿādet+ (A.is.) görenek, usul, alışkanlık
a.+i 166a.5, 169b.15
a.+ini 25b.6
a.+ler 164b.16, 68b.16
ʿādī+ (A.sf.) bayağı, aşağı, değersiz 79a.7
ʿadil,ʿadl+ (A.sf.) doğruluk gösteren, doğru 128b.11, 128b.13, 156a.4, 156a.6, 156b.5, 157a.7, 162a.17, 162b.13, 162b.2, 162b.3, 163a.13, 165b.14, 176b.14, 192b.3, 197b.16, 156a.3, 34b.3, 46b.14
a.+-i emīn 167b.1
a.+idür 171b.13
a.+lik 163b.15
a.+süz. 171b.15
ʿadīm'ül-naẕīr+ (A.ta.) eşi, benzeri olmayan 199b.3
ʿafīf+ (A.sf.) iffetli, namuslu, temiz 187a.11
ʿafv+ (A.is.) suçunu bağışlama, özür dileme 159a.5, 168a.12, 168a.5, 168a.6, 176b.4, 85b.6, 85b.7, 92b.8
a.+dur. 85b.6
ʿahd+ (A.is.) söz verme, and, yemin 148b.10, 174b.6, 43a.5
a.+ı 148b.10, 86a.16
a.+ıdur. 120b.16
a.+ına 49a.17
a.+ında 124a.7, 4a.6
a.+umuzı 57b.16
a.+-ı evvelde 41b.12
ʿāīşe+ (A.sf.) rahat yaşayan 98b.15
ʿaḳabāt+ (A.is.) korkunç hadiseler, tepeler, yokuşlar
a.+dan 78b.3
ʿaḳabe+ (A.is.) tepe, yokuş, zorlu geçit
a.+lerden 80a.7
a.+leri 78a.17
a.+ye 161a.2
ʿaḳd+ (A.is.) bağ, bağlama, düğümleme, sözleşme 135a.4
a.+-ı niḳāĥ 59a.15
ʿāḳıbet+ (A.is.) nihayet, son 165b.9, 17a.10, 194a.12, 87a.6
ʿaḳıl, ʿaḳl+ (A.is.) us, akıl, 100b.13, 25b.11, 37a.2, 60b.15, 68a.9, 82b.5, 107b.17, 110b.16, 110b.17, 111a.4, 112a.14, 112a.6, 113b.10, 130a.2, 141a.16, 146b.1, 146b.15, 165b.13, 167a.15, 167a.8, 167b.9, 169a.12, 170b.10, 170b.7, 183b.4, 187b.3, 18a.11, 18a.11, 18a.12, 18a.3, 194a.11, 194a.17, 194b.2, 19b.2, 20b.15, 35a.9, 36b.12, 36b.17, 37a.2, 37a.4, 37a.4, 38b.15, 39a.12, 40a.2, 40b.4, 64b.2, 65b.1, 65b.2, 66b.9, 68a.10, 68a.6, 73a.4, 80b.17, 85a.1, 85a.1, 91b.4, 91b.6, 18a.1, 18a.13
a.+a 129b.17, 40a.3
a.+da 35a.12, 68a.8
a.+dan 68a.4, 68a.9
a.+dur. 15b.2, 68a.5, 85a.1, 91b.4
a.+ı 112a.14, 112a.17, 129b.16, 17b.12, 17b.14, 17b.9, 194a.8, 35b.10, 46b.17, 68a.8, 70a.13, 79a.12, 7a.6
a.+-ı faʿālden 146b.14
a.+-ı īmān 60b.17
a.+-ı kāmil 167a.16
a.+-ı küll 20a.2
a.+-ı maʿḳūla 120a.5
a.+-ı müstefādan 146b.15
a.+ıdur. 35a.8
a.+ına 34a.8
a.+ıyla 101a.10, 68a.4
a.+ī 147a.2, 68a.12, 87a.5
a.+ları 35b.2, 78b.3
a.+umı 112b.11
a.+umuz 68a.7
a.+uŋ 17b.12, 37a.1, 68a.5
ʿaḳīde+ (A.is.) iman, dinî inanış
a.+dür 90a.6
ʿaḳīḳ+ (A.is.) genellikle kırmızı renkli olan bir tür değerli taş 64b.11
ʿaḳreb+ (A.is.) zehirli ve tehlikeli hayvancık, akrep
a.+ler 27a.5
ʿaks+ (A.is.) çarpma, çarpıp geri dönme 107b.3, 108b.1, 110a.16, 126b.16, 154b.3
a.+dan 119a.13
a.+i 86b.15
a.+idür. 107b.16
a.+ine 109b.4
a.+inden 108a.6
a.+i 108b.8, 195b.9, 39a.11, 40a.2
a.+inden 107b.1, 107b.1
a.+indendür. 40a.5
a.+ine 38b.14, 39a.13, 79a.10
a.+ini 113b.15
ʿalā+ (A.is.) büyüklük, şan, şeref 115b.14, 98a.4
ʿalāyıḳ+ (A.is.) ilgiler, ilişkiler 31b.5
a.+i 89b.6
ʿalāmet+ (A.is.) işaret, iz, nişan, belge 135b.5
a.+dür. 79b.7
a.+i 192a.16, 67a.9
a.+-i ĥayr 169a.16
a.+idür. 140b.3
a.+in 5b.12
a.+lerinde 140a.3
a.+leriyle 141a.3
ʿalef+ (A.is.) ot, saman, hayvan yemi 142a.8
ʿaleḳa+ (A.is.) kan pıhtısı, yapışkan balçık, çamur 60a.8, 60a.8
ʿālem+ (A.is.) dünya, cihan 111b.14, 111b.15, 111b.16, 111b.16, 111b.16, 121a.4, 126b.4, 140b.5, 144b.5, 146b.5, 163b.17, 164a.4, 165a.9, 16a.12, 178b.6, 19b.8, 19b.8, 19b.9, 22b.10, 25a.4, 2b.15, 31b.1, 32a.17, 32b.11, 32b.12, 32b.14, 32b.17, 32b.4,

32b.9, 33a.1, 36b.10, 42a.15, 52b.15, 6b.17, 71a.16, 71a.17, 71a.7, 72b.4
a.+de 111a.13, 111a.5, 127b.1, 128a.10, 128b.4, 138a.16, 140b.6, 152a.4, 152b.15, 18b.10, 25a.11, 25a.4, 2b.6, 31a.3, 33a.10, 33a.7, 35a.5, 35a.5, 55b.15, 60b.11, 65a.12, 65a.13, 94a.6, 35a.6, 56a.1, 63b.10
a.+deki 151b.3, 39b.8
a.+den 122a.8, 138b.6, 182a.8, 19a.11, 31a.11, 32b.16, 33a.11, 39a.7, 62a.17, 6b.6, 83b.9, 37a.7, 122a.8
a.+dür 111b.13, 111b.12, 111b.12, 111b.13, 140b.5, 196a.3
a.+e 131b.6, 132b.10, 138b.2, 30b.17, 31b.2, 32b.10, 33b.8, 34b.16, 37a.16, 55b.15, 56a.1, 62a.17, 62b.1, 72b.12
a.+i 111b.15, 112a.3, 119b.15, 20a.17, 32a.17, 32b.1, 32b.5
a.+idür 132b.3, 178b.7, 132b.4, 153a.8
a.+inde 126b.3, 126b.6, 127b.2, 151b.1, 154b.1, 166b.14, 177b.16, 35a.4, 37a.8, 65a.13
a.+inden 109b.1, 109b.2, 110b.11, 122b.9, 126a.2, 132b.4, 132b.5, 137b.1, 21a.8, 29a.13, 33b.6, 51b.11, 53a.17, 54b.6, 55a.4, 75a.6, 79b.4
a.+indendür. 110b.10, 121b.4, 71a.5
a.+ine 105b.14, 106a.12, 113b.15, 113b.7, 126a.2, 135a.16, 138a.16, 139a.7, 153b.14, 183a.10, 30b.15, 33b.6, 35b.6, 41b.6, 42b.17, 54a.15, 54a.4, 5a.1, 8a.10, 91a.2, 62a.16
a.+inedür. 64a.8
a.+ini 45a.13, 55a.6, 69b.14
a.+inüŋ 113b.11, 113b.14, 194b.11, 1b.9, 55a.8, 71a.8
a.+iyle 113b.11, 134a.9, 42b.14
a.+ler 105a.16, 112b.15, 18b.9
a.+lerdeki 72b.14
a.+lerden 138a.14, 139a.10, 140b.5, 19a.11, 19a.12
a.+lere 138b.5, 24b.3, 31a.2
a.+leri 33a.3
a.+lerin 112a.4, 112a.6, 139a.17
a.+lerüŋ 18b.3, 19b.7
a.+üŋ 112a.1, 112a.3, 114a.9, 132b.3, 151b.5, 194a.11, 19b.9, 27b.12, 30b.17, 32a.9, 32b.12, 32b.13, 37a.10, 42b.16, 44a.15, 44b.4, 53b.6, 55b.9, 72b.5
a.+üŋüzden 42b.15
a.+-i āẖiret 59a.7
a.+-i āẖiretden 55a.5
a.+-i āẖirete 197a.2
a.+-i bāṭından 109a.16
a.+-i beḳādan 59a.1, 59a.4
a.+-i ecsāma 63b.15
a.+-i ecsāmadur. 63b.17
a.+-i ervāĥ 59b.11
a.+-i ervāĥda 60a.11
a.+-i ġayb 105b.14
a.+-i ġayba 53b.6
a.+-i ĥaḳīḳat 54a.5
a.+-i ĥayevānīden 55b.10, 56a.11
a.+-i kevn-i fesād 60b.12
a.+-i Kübrā 108a.8
a.+-i kübrāda 195b.3, 63b.11, 64a.16, 195a.17
a.+-i melekūtadur 63b.16, 63b.17
a.+-i nefsānīden 56a.11
a.+-i rūĥāniyyete 64a.8
a.+-i śuġrā 108a.9
a.+-i śuġrāda 195a.14, 195a.17, 195a.17, 63b.12, 64a.15
a.+-i śūret 54a.13
a.+-i vaĥdāniyyetden 55b.8
a.+-i vaĥdet 55b.8
a.+-i yaḳīne 183a.11
a.+-i žāhirden 109a.16
a.+-i ecsāmda 25a.5
a.+-i maʿḳūlāta 35b.6
a.+-i melekūtdur 48b.4
a.+-i rūĥānīnüŋ 48b.9
a.+-i şehādet 36b.9
a.+-i beḳānuŋ 77a.11
a.+-i buʿda 33b.4
a.+-i cemādī 15b.4
a.+-i cismānī 113b.8
a.+-i cismānīden 12b.9
a.+-i cismānīnüŋ 127a.17, 13a.2, 48b.9
a.+-i dünyāda 83b.10, 83b.13
a.+-i ecsāda 137a.9, 151a.12, 151a.14
a.+-i ecsām 24b.15
a.+-i ecsāmda 152a.4
a.+-i ecsāmdur 16a.11, 16a.2
a.+-i ecsāmuŋ 10b.8, 15b.17, 18b.9
a.+-i emr 71a.7, 15b.17
a.+-i emrüŋ 6b.15
a.+-i ervāĥ 151a.2, 24b.15, 33a.5, 71a.15, 71b.2
a.+-i ervāĥa 71a.9
a.+-i ervāĥda 127b.1, 128b.4, 131a.16, 132b.2, 132b.6, 136a.7, 138b.3, 141a.6, 151a.1, 151a.11, 151a.17, 151a.9, 151b.9, 152a.3, 152b.9, 31b.2, 34b.15, 41b.10, 42a.5, 72a.11, 137a.3
a.+-i ervāĥdaki 39b.5
a.+-i ervāĥdan 137a.9
a.+-i ervāĥdandur. 15a.7, 15a.8
a.+-i ervāĥdur. 10a.3, 32b.9, 33a.2
a.+-i ervāĥuŋ 14b.16, 18b.9, 48b.4, 71a.14
a.+-i fenā 77a.11
a.+-i ġabya 100b.1, 99b.10
a.+-i ġayb 71b.1, 71b.4, 74a.3, 91a.4, 99b.12
a.+-i ġayba 33a.15
a.+-i ġaybda 100b.3, 153b.11
a.+-i ġaybdan 18b.3
a.+-i ġaybdur. 36b.11
a.+-i ĥalḳ 16a.1, 71a.10
a.+-i ĥayevānī 15b.4
a.+-i ĥayevāniyyetde 39b.6
a.+-i īḳān 37a.12
a.+-i ḳudsdan 43b.4, 143a.7, 33b.4
a.+-i kübrā 21a.7, 23a.16, 24a.5
a.+-i kübrāda 21b.1, 21b.11, 21b.13, 21b.4, 22a.6, 22a.8
a.+-i kübrāya. 24a.11
a.+-i melek 19a.11
a.+-i melekdür. 39b.5

a.+-i melekūt 36b.11, 71a.16, 71a.17, 71b.1, 83b.9, 71b.2
a.+-i melekūta 94a.10
a.+-imelekūtdur 39a.6, 16a.12, 17b.6
a.+-i melekūtī 113b.8
a.+-i melekūtuŋ 14b.17, 71a.15
a.+-i mülk 17a.17, 19b.12, 36b.10, 71a.17, 71b.1
a.+-i mülkdür. 16a.12, 17b.6, 39a.7
a.+-i mülk-i melekūt 41a.10
a.+-i mülk-i melekūtda 30b.16
a.+-i nüfūsdandur. 15a.11, 15a.7
a.+-i ʼışḳ 124a.6
a.+-i ʼulviye 133b.2, 19b.4
a.+-i rūĥānī 127a.17
a.+-i rūĥānīden 12b.9
a.+-i rūĥāninüŋ 13a.2
a.+-i suflīden 133b.1
a.+-i śuġrā 21a.7, 23a.17
a.+-i śuġrāda 21b.12, 21b.7, 22a.6
a.+-i śuġrādur. 24a.11, 24a.6
a.+-i śūret 41b.16
a.+-i şehādet 100a.7, 71b.1
a.+-i şehādetden 122b.10
a.+-i şehādetdendür. 100b.1, 18b.3
a.+-i şehādete 100a.17, 73a.16
a.+-i yaḳīn 80b.16
a.+-i yaḳīne 77a.17
a.+-i žāhire 83b.8
ʼalem+ (A.is.) nişan, alamet, bayrak, sancak
a.+i 33a.6, 69b.14, 69b.17, 70a.3
ʼālem-dār+ (A.f.b.sf.) bayrak taşıyan
a.+lıḳ 51a.17
ʼAleyhisselām+ (A.c.) “ona selam olsun” anlamına gelen ve peygamberin adı anılırken kullanılan söz 100b.9, 102b.16, 102b.16, 102b.9, 103a.1, 103a.2, 103a.6, 103a.6, 103a.8, 103a.8, 103b.1, 106a.1, 106a.3, 106a.3, 106b.15, 106b.15, 108b.2, 108b.7, 109a.12, 109a.14, 109a.15, 109a.6, 109a.6, 109a.9, 10a.12, 10a.15, 10a.9, 111a.11, 111a.2, 113a.14, 113a.3, 113a.4, 113a.7, 113b.4, 115a.10, 116a.15, 116a.15, 116a.9, 116a.9, 116b.16, 116b.16, 117a.15, 117a.15, 117a.17, 117a.17, 117a.3, 117a.3, 117b.2, 118b.16, 118b.8, 119b.2, 11b.5, 11b.5, 11b.6, 120a.10, 120a.7, 120b.1, 120b.1, 129b.11, 134b.12, 136a.17, 136b.10, 136b.14, 138a.9, 145a.8, 146a.1, 148b.12, 148b.2, 149a.16, 154a.16, 156a.14, 156b.11, 157a.5, 157b.14, 157b.9, 158a.10, 158a.12, 158b.9, 159b.9, 160a.1, 160a.16, 160a.3, 160a.8, 160b.15, 160b.5, 161a.15, 161a.2, 161a.7, 161b.1, 161b.9, 162b.12, 163b.14, 164a.6, 164b.8, 165b.17, 166b.10, 167a.13, 167b.5, 168b.13, 171a.12, 171a.5, 171a.8, 171b.16, 171b.6, 176b.12, 177b.2, 178a.15, 178b.7, 179a.5, 17b.15, 181b.4, 182a.9, 182b.10, 182b.12, 182b.13, 182b.7, 184a.5, 184b.3, 185a.12, 185b.9, 187a.9, 187b.12, 187b.14, 18a.10, 18a.6, 191a.15, 191b.14, 191b.2, 192b.3, 192b.7, 192b.9, 193a.10, 193b.16, 196a.16, 197a.13, 197b.17, 198a.15, 198a.6, 198a.9, 198b.9, 199a.11, 20b.5, 2a.4, 31b.6, 39b.11, 41b.11, 42b.13, 42b.15, 42b.17, 43a.14, 44a.15, 44a.7, 44a.9, 44b.10, 44b.11, 45a.17, 45b.10, 45b.16, 45b.6, 46a.16, 46a.9, 46a.9, 46b.1, 47b.4, 48b.12, 49a.9, 50a.5, 50b.15, 50b.17, 50b.4, 51a.14, 51a.6, 51a.9, 52a.3, 52b.14, 52b.16, 52b.6, 54a.10, 56a.14, 57a.7, 58b.2, 5b.6, 60b.5, 64b.12, 65b.14, 65b.5, 67a.12, 70b.17, 72a.5, 75a.4, 76a.15, 77b.15, 77b.3, 77b.7, 77b.8, 79b.10, 81a.9, 81b.13, 81b.16, 82a.17, 82b.10, 82b.13, 82b.16, 82b.7, 83a.1, 83a.2, 84a.7, 87a.8, 87b.15, 92b.3, 98a.10, 98b.16, 98b.16, 98b.3, 99a.10, 99a.4, 99a.4, 99a.5, 99a.5, 107a.11, 155b.1, 157a.1, 158a.5, 160b.3, 160b.6, 161a.11, 175a.10, 177b.10, 177b.14, 178b.2, 180a.3, 20b.12, 156b.14, 15a.10, 160a.9, 17b.13, 20b.11, 38a.9, 81b.10
ʼāli+ (A.sf.) yüce, ulu 159b.11, 173a.6, 173a.7, 80a.7, 83b.4, 30a.14
ʼAli+ Hz. Ali 118a.10, 118a.11, 14b.13, 179a.9, 33b.13, 33b.4, 39b.15, 42b.7, 5a.6, 88b.3, 89b.14, 8a.10, 90b.1, 94b.2, 95b.12, 97a.13, 98a.8, 33b.3
ʼālim+ (A.sf.) çok okumuş, bilgin 151a.10, 156b.17, 157a.2, 167b.1, 170b.10, 177a.17, 177b.5, 178b.11, 178b.11, 178b.15, 179a.12, 179a.7, 179b.8, 181b.12, 183a.7, 184a.3, 194b.7, 35b.10, 53a.6, 65a.11, 79b.9
a.+dür 178b.14, 116b.11, 194b.7
a.+e 157a.3, 87b.9
a.+ler 181b.11
a.+lıḳ 113b.17, 116b.14, 151a.16
a.+-i fācir 179a.13
a.+-i müdāhin 169b.4
a.+-i ʼādil 184b.8
a.+-i ʼāmil 171b.3
a.+-i ġayb 138b.1
a.+-i şehādet 138b.2
ʼām+ (A.is.) sene, yıl 162b.11, 162b.16, 162b.9, 163b.9, 167b.14, 176b.15
ʼamel+ (A.is.) iş, niyet 100a.13, 101b.8, 127a.12, 164a.1, 164a.5, 168a.16, 168a.7, 172a.7, 173b.16, 177b.11, 177b.3, 177b.4, 178b.12, 179a.2, 179b.12, 179b.17, 180b.6, 184a.9, 184a.9, 190b.7, 191a.2, 193a.12, 193a.13, 193a.14, 193a.14, 193a.15, 196b.11, 197b.12, 53b.2, 57b.6, 85a.7, 88b.15, 90a.12, 90a.12, 90a.14
a.+de 145b.4, 193b.15, 193b.17
a.+e 176a.6, 42a.11
a.+i 164a.2, 168b.15, 87a.16, 88a.11, 88a.7
a.+ine 145b.16
a.+isini 88a.1
a.+ler 164b.17
a.+lerden 130a.14, 168b.13, 169a.2
a.+lerdür 53b.14, 130a.12
a.+lere 164b.16
a.+lerine 147a.9
a.+lerini 130b.11
a.+-i ẓulmāt-ı nefsānī 53b.2
a.+-i Śāliĥ 32a.4, 137a.16
ʼāmil+ (A.sf.) sebep, işleyen
a.+i 175b.16
a.+ler 167b.13, 171b.12, 177a.2
ʼanāśır+ (A.is.) elemanlar, öğeler 19a.17, 20b.16, 34b.6, 63a.2
a.+a 137a.11
a.+dan 74a.15

a.+dur. 48b.4
a.+uŋ 10b.7, 11b.15, 48b.5, 74a.16
a.+-ı erbaʿa 60b.2, 15a.13
a.+-ı erbaʿadan 59b.5
a.+-ı erbaʿadur. 27a.2
a.+-ı müfred 195b.1
ʿanḳā-yı maġrib+ (A.ta.) zümrüd ü anka kuşunun bir adı 199b.3, 199b.5
ʿarab+ (A.is.) arap 46a.4
a.+ī 8a.12
a.+iyyetde 8a.12
ʿarafāt+ (A.is.) Haccın icaplarından olmak üzere Kurban bayramının arefesinde usulüne vakfeye durulan ve Mekke civarında bulunan mukaddes dağ
a.+ına 57b.11
ʿaraśāt+ (A.is.) mahşer yeri
a.+da 193a.13, 193a.16, 193b.10, 193b.3
ʿarāż+ (A.is.) alametler, işaretler, tesadüfler 19a.17
a.+-ı cismāniyyete 120a.4
ʿārıż+ (A.is.) yanak 166b.5, 45a.3, 78b.11, 79a.1, 88a.13, 88a.17, 88b.4, 94b.11
ʿārif+ (A.sf.) bilen, bilgili, irfan sahibi 151a.11, 153b.9
a.+idür. 78a.10
ʿāriyet+ (A.is.) ödünç, eğreti 189b.7
a.+i 155b.10
ʿarśa-i ʿaraśāt+ (A.ta.) mahşer yeri
a.+da 193a.11
a.+a 26b.1, 26a.10
ʿarş+ (A.is.) dokuzuncu gök, taht, çardak, çadır 105b.4, 110b.3, 113a.15, 181a.5, 19b.4, 63b.10, 63b.10, 63b.16, 64a.15, 64b.1, 64b.4
a.+a 114a.9, 64b.4
a.+dan 64a.1, 64a.2, 64b.5, 64b.6
a.+ıdur. 113a.16
a.+uŋ 63b.13, 64a.16, 64a.6
ʿarż+ (A.is.) gösterme, bildirme 100a.13, 104b.11, 105b.4, 112b.14, 113a.5, 113a.5, 147a.13, 165a.6, 25a.6, 29b.8, 47a.7, 8b.17, 9b.2
a.+a 139b.17, 148a.15, 161a.4, 169a.16, 170a.11, 174a.13, 174a.9, 174b.9, 200a.7, 74a.4, 75b.13, 77a.1, 80b.9, 83a.8
a.+ına 43a.16
a.+-ı ekber 165a.12
a.+-ı laṭīfede 154b.10
ʿaśā+ (A.is.) değnek, sopa 36b.1
ʿaśır+ (A.is.) yüzyıl
a.+larda 148a.10
a.+ında 170a.7
ʿāśī+ (A.sf.) karşı gelen, günahkar 145b.2, 163b.9
a.+de 9a.14
a.+ler 10b.2, 10b.3, 11b.11, 128b.7
a.+lerinüŋ 145a.4
a.+lerüŋ 125b.14
ʿaśīr+ (A.sf.) zor, güç, zahmetli 28b.3
ʿāṣıḳ+ (A.sf.) birine, bir şeye tutkun 115a.2, 142a.13, 16a.15, 16b.1, 16b.1, 16b.12, 16b.4, 16b.5, 174a.12, 200a.7, 43a.5, 43b.17, 4a.4, 52b.13, 74b.7, 83a.10, 83a.11, 93b.2
a.+a 16b.2, 16b.4
a.+dur 142a.17
a.+ı 130a.2, 40b.14
a.+ıdur. 40b.14
a.+lar 3b.14, 58a.2, 68b.7, 74a.17
a.+laruŋ 122a.12, 131a.14, 43b.17
a.+lıġuŋ 16b.2
a.+lıḳdur. 83a.10
a.+uŋ 16b.3, 16b.4, 23b.13, 23b.14, 76a.13, 76b.16, 8b.5, 91a.2
a.+-ı śādıḳ 122b.13
ʿāṣıḳāne+ (A.zf.) aşıkça, aşığa yakışır biçimde 12b.1
ʿāṣir+ (A.sf.) samimi dost ve arkadaş 150a.1
ʿaṭā+ (A.is.) bağışlama, bahşiş 57a.14
a.+dur 44b.7
a.+sı1b.1
a.+sın 155b.6, 155b.7
a.+sından 89a.17
ʿaṭaş+ (A.is.) susama, susuzluk, hararet 15a.15
ʿaṭş+ (A.is.) susama, susuzluk
a.+um 116a.6
ʿavālim+ (A.is.) dünyalar 20a.13
ʿavām+ (A.is.) herkes, kaba ve cahil halk 35a.11, 7b.1, 82a.4, 8a.6, 96b.13, 144b.15
a.+dan 103b.11
a.+dur 144b.15
a.+ı 125b.13, 125b.14, 125b.14, 181b.11
a.+-ı evliyā 132b.5
a.+-ı evliyānuŋ 136a.5
a.+-ı raʿiyyet 167b.3
a.+ınuŋ 128b.6
a.+uŋ 82a.5
ʿavān+ (A.sf.) yardım edenler, yardakçılar
a.+lar 164b.13
a.+ları 165a.16
ʿavāyıḳ+ (A.is.) engeller, müşküller, zor işler
a.+i 89b.6
ʿavdet+ (A.is.) geri gelme, dönme, dönüş 152b.13
ʿavret+ (A.is.) insanın gösterilmesi ayıp olan yeri, kadın 17a.1
a.+ler 169a.10
ʿayāl+ (A.sf.) kibirli 82a.7
a.+ına 192b.16
a.+umuŋ 198a.14
a.+mendlere 163a.17
ʿayān+ (A.sf.) belli, açık, meydanda 110b.7, 118a.17, 118a.17, 118b.3, 20a.12, 37a.12
a.+a 58a.12
a.+ı 36a.5
ʿayb+ (A.is.) utanılacak şey, kusur, ayıp 6b.6, 13b.17, 91b.10, 91b.12
a.+ın 192b.8
ʿayn+ (A.is.) göz, bir şeyin aslı, kaynak 118a.17
a.+dur 37b.10
a.+-ı dem 109b.17
a.+-ı nūr 55b.2
a.+-ı tevekküldür. 190a.5
a.+-ı ziyāndur 191b.12
a.+-ı faẓl-ı ilāhīdür 127a.3
a.+-ı źātını 111b.3
a.+-ı heseddür. 61b.4
a.+-ı fenādur. 93b.15

a.+-ı ħüsrān 32a.2
a.+-ı īmāndur 31b.10
a.+-ı nefyi 126b.9
a.+-ı śafāya 132a.10
a.+-ı şirketdür. 94a.9
Ḍayne'l yaḳīn+ (A.ta.) gözüyle görmüş gibi, kesin
a.+e 104a.15, 37a.14
Ḍayş+ (A.is.) yaşama
a.+umuz 41a.6
Ḍayyār+ (A.sf.) hilekar, dolandırıcı, zeki, kurnaz 91a.11
a.+lıḳ 91a.14
a.+lıḳdur. 91a.3
a.+-śıfat 91a.3
Ḍaźāb+ (A.is.) işkence, keder 159a.9, 169b.4, 182b.3, 186b.12, 19a.5
a.+ı 145b.17, 146a.10, 146a.8
a.+ından 146a.8
a.+ını 182b.5
a.+lu 146a.3
a.+-ı şedīde 156b.1
a.+-ı şedīdüŋ 156b.2
Ḍažamet+ (A.is.) büyüklük, ululuk 118b.13, 29b.13
a.+dür 23b.14
a.+i 111a.10, 157a.4, 18a.9, 86a.11, 86b.1
a.+inden 186b.12
a.+ine 50a.6
a.+iyle 41a.15, 56a.12
a.+ü 42a.1
Ḍažīm+ (A.sf.) büyük, ulu, iri 118b.13, 134a.2, 155a.16, 175b.3, 180b.13, 188b.14, 194b.12, 90b.9
a.+dür. 100a.10
a.+-i ibtilādur. 28b.11
Ḍazīmet+ (A.is.) gitme, gidiş 90a.12
a.+i 86a.16
Ḍazīz+ (A.sf.) muhterem, sayın, sevgili 109b.9, 10a.5, 12a.1, 14b.16, 182b.17, 196a.12, 1b.13, 20b.12, 24a.10, 30a.6, 37a.15, 38a.10, 3b.11, 52b.1, 80a.17 , 88b.10, 8a.10, 9b.8
a.+üŋ 74a.6
a.+e 165b.8, 198a.6
a.+i 135a.2
a.+ler 182a.4, 190b.3, 192b.10, 38a.17, 81b.2
a.+lerden 192b.12, 38a.7, 89b.3
Ḍazīz'ül-vücūd+ (A.ta.) vücudun saygınlığı 199b.2

B

bāb+ (A.is.) bölüm, mezu; kapı 124b.14, 14b.14, 154a.10, 30b.8, 30b.9, 3b.7, 5a.12, 5a.12, 5a.17, 5b.2, 5b.2, 5b.3, 9b.14
b.+da 183a.2, 3b.8, 7b.15, 7b.5, 81a.2, 8b.10, 92b.2
b.+ı 17a.4
b.+ında 5a.14, 5a.14, 5a.16
b.+ındandur. 119a.17
b.+-ı maḌāş 181a.12
bād+ (F.is.) yel, rüzgar 44a.13
b.+-ı śabā 73b.10
badam+ (F.is.) badem 128a.15, 128a.4
bāġ+ (F.is.) büyükçe bostan, bağ 186b.7
b.+a 125a.13
baġ+ (T.is.) bağlanılan şey 49b.15
b.+dan 190a.1, 68a.16
b.+ı 187a.8, 190a.13, 57b.5, 73b.1
b.+ından 190a.15, 73b.17, 81a.17
b.+ını 41a.13, 49b.12, 50a.4
b.+ıyla 135a.13, 41a.12, 72b.8
b.+ları 150a.12
bağlu+ (T.is.) bağlı, kapalı, bağlanmış olan şey 142a.13, 26b.1, 92b.10, 99b.5
bāġ-bān+ (F.b.is.) bahçıvan, bağcı
b.+ı 125a.13
Baġdād+ Bağdat Şehri 38a.6, 38a.9
b.+ında 172b.10
b.+īdür 80a.13
baġdaş+ (T.is.) eş, benzer 95b.11, 95b.11
bağırdaḳ+ (T.is.) beşik bağı 72a.17
b.+ıyla 134a.7
bağışla- (T.f.) bağışlamak 70a.6
b.-dı 121a.2, 144a.10, 88a.4
b.-r 110b.10, 116a.3, 160a.16, 190b.6, 4b.5, 64b.2
b.-rlar 183b.4
b.-ruz 25a.15
b.-ya 85b.13, 39a.8, 78b.14, 85b.2
b.-yam. 25a.10
b.-yu 85b.14
b.-yub 189a.17
baġi+ (F.is.) aynı bahçede yetişen 162b.7, 164b.9, 166b.3, 186a.6, 162b.1
b.+dür 186a.5
baġla- (T.f.) bağlamak
b.-dı. 41a.10, 41a.13
b.-dılar 99a.13, 149b.11, 26a.7, 26b.5, 75a.15
b.-maḳ 165b.16, 72b.8
b.-maya. 188b.15
b.-mayasın. 133a.12
b.-mış 104a.7
b.-mışdur. 108a.15, 108a.8, 41a.15, 53b.12
b.-mışlar 26a.9
b.-mışlardı 26a.14, 26b.3
b.-mışlardur. 135a.13, 53b.16
b.-mışsın 40b.10
b.-r. 32b.7, 72a.17, 73b.1, 99b.15
b.-sa, 62b.7
b.-salar, 68a.16
b.-sun 120b.9
b.-ya 79b.3, 75b.12, 90b.2, 91b.8
b.-yalar 196a.14, 26b.16, 72a.1
b.-yalum. 142b.9
b.-yıcı 104b.15, 108a.12
b.-yub 102b.8, 104b.11, 189b.17, 23b.15, 26b.12
bağlan- (T.f.) bağlanmak 57b.11
b.-a 159b.11, 38b.14
b.-acaḳ 31b.16
b.-dı. 83b.2
b.-mışdur 33a.15, 149a.13
b.-sa 141a.7, 69a.11
b.-ub 129a.5, 161a.15, 161b.2
b.-ur. 140b.9
bahā+ (F.is.) kıymet, bedel, değer 75a.11, 197b.16
b.+dur. 16b.16, 85a.5
b.+lu 122b.7

b.+sın 190b.2
b.+sına 160a.5, 197b.17
b.+sında 49a.14
bahādur+ (F.is.) cesur, yiğit 90b.6, 170a.13
b.+luḳ 168a.2 169b.2 173a.14 76a.11 90b.1
b.+luḳdur. 90b.8
bahāne+ (F.is.) vesile, sebep, kusur 124b.5 174a.5 88b.15
b.+dür. 40b.12
b.+ler 164b.17
b.+siyle 173a.16
bahār+ (F.is.) bahar, kışla yaz arasındaki mevsim 21b.1 21b.4 21b.5
baḥīl+ (A.sf.) cimri, tamahkar
b.+lıġa 168b.5
baḥir+ (A.is.) deniz 16a.12, 17b.6, 17b.7
b.+de 19a.13, 16a.11
baḥr+ (A.is.) deniz 16a.13
b.+dur 119a.5
b.+ında 94b.15
baḥṣ+ (A.sf.) bahseden, araştıran 180a.7
b.+ine 180b.11
baḫş+ (F.is.) bağış, ihsan 120b.17, 122a.12, 179a.3, 64a.1, 64a.11, 64a.9
b.+dan 148b.5
b.+ında 111a.8
baḫşiş+ (F.is.) bahşiş, bağış olarak verilen para 144a.8, 160b.7, 57a.14, 89a.14
b.+i 85b.15, 85b.16, 86b.16
baḫt+ (F.is.) talih, kader, kısmet 149a.9, 28b.4, 75b.1
baḳ- (T.f.) bakmak
b.+a 136a.3, 136a.3, 166b.13, 87a.3
b.+ar. 194b.3
b.+aram 43a.12
b.+arsa 74a.5
b.+dı 26b.10, 26b.11
b.+ıb 142b.10, 61b.9
b.+ma 122b.5, 122b.1
b.+maḳ 74a.5
b.+maya 102a.6, 166a.13, 187a.8, 188b.12, 92a.1
b.+mayalar. 189b.9
b.+maz. 49b.13, 80b.9
b.+sa 154b.11, 75a.1
b.+salar 196a.11
b.+ub 134b.4
baḳır+ (T.is.) kimyada simgesi Cu olan element 129b.7, 132a.7, 187a.2, 187a.4
b.+dan 185b.14
b.+ı 185b.14
b.+uŋ 185b.13
baḳıyye+ (A.sf.) artan, geri kalan, artık 168b.13
b.+sini 52b.5
b.+-i vücūd 52b.3
bāḳī+ (A.is.) Tanrı, daimi, ebedi; artan, artık, fazla 100a.13, 101b.14, 105b.8, 109a.9, 111a.10, 114a.3, 114b.13, 116a.13, 116a.14, 117a.7, 124b.11, 132b.12, 133a.1, 140b.5, 145a.16, 152a.12, 154a.7, 155b.10, 15a.9, 171b.4, 187b.10, 187b.10, 196a.17, 33a.10, 38a.14, 42b.5, 53a.4, 53a.8, 59a.2, 59a.4, 59a.6, 59a.7, 59a.8, 60b.13, 64a.4, 64b.4, 64b.5, 86a.9, 57a.1
b.+dür 43b.7, 194b.17, 32a.9, 33a.14, 69b.7, 77a.6
b.+lıḳdur. 153a.3
b.+si 11a.12, 11a.13
baḳḳal+ (A.sf.) sebzeci, pirinç, şeker, peynir, zeytin ve benzeri şeyler satan kişi 34a.17
balcıḳ+ (T.is.) içinde çeşitli organik maddeler bulunan daha çok koyu milli yapışkan çamur 121a.17, 121a.9, 50b.6, 50b.6
b.+dan 117a.16, 121a.10
b.+ını 24b.11, 38b.17, 59a.10
b.+ında 119b.14, 119b.8
b.+ınuŋ 120b.17
balġam+ (A.is.) vücutta farz olunan dört unsurdan biri 21b.4
balıḳ+ (T.is.) denizde yaşayan canlı, balık 182a.17, 19a.7
bāliġ+ (A.sf.) büluğa eren, erişmiş, vasıl olmuş 73a.4
balta+ (T.is.) odun ve benzeri şeyleri kesmeye yarayan alet, balta
b.+sını 122b.13
baŋa+ (T.zm.) bana 100b.14, 113a.5, 118a.3, 123a.6, 139b.10, 139b.8, 143b.13, 143b.5, 144a.4, 150a.10, 150a.11, 150b.8, 171b.6, 17b.4, 182b.15, 182b.15, 185b.9, 198a.11, 29b.11, 29b.15, 29b.9, 33b.12, 33b.5, 34b.14, 38a.8, 43b.16, 44b.15, 44b.17, 45a.1, 49b.17, 56b.7, 70b.7, 92b.1, 92b.6, 98a.7
baØŝ+ (A.is.) gönderme, gönderilme; yeniden dirilme 45a.9
baØżı+ (A.zf.) birazı, bir kısmı, kimi 102b.10, 102b.14, 103b.12, 104b.11, 104b.12, 104b.12, 104b.12, 104b.12, 104b.12, 104b.12, 105b.8, 106a.6, 106b.7, 106b.7, 10a.15, 112b.6, 113b.6, 125b.1, 125b.2, 125b.8, 125b.9, 127a.15, 127a.16, 127b.11, 127b.11, 127b.14, 136a.12, 146a.5, 146a.5, 146a.6, 176b.7, 176b.7, 197a.15, 19b.8, 25a.4, 25a.4, 31a.3, 34a.4, 38a.4, 41a.13, 41a.13, 4b.17, 59b.3, 73a.6, 79a.6, 80a.1, 81b.9, 87a.17, 8a.12, 8a.12, 90b.9
b.+nı 102a.9, 179b.14
b.+nuŋ 145b.17
b.+sı 103a.7, 103a.7, 108a.2, 115a.16, 127a.11, 146a.6, 152b.17, 153a.1, 164a.14, 164a.14, 171b.10, 171b.10, 171b.10, 171b.10, 181a.14, 73a.7
b.+sıdur 145a.5
b.+sını 47a.1, 47a.1, 47b.1, 5a.13
b.+sınuŋ 136a.12
b.+ya 113b.7, 82a.12
bār+(F.is.) Tanrı, Allah 28a.9 177b.1, 199a.4
barabar+ (F.b.sf.) beraber, birlikte bulunan, bir arada
b.+lıġı 190b.8
bārıgāh+ (F.b.is.) girilebilecek yer, çadır; yüksek divan
b.+a 57a.15, 96b.1
b.+ı 70a.17
b.+ına 70a.12
b.+ında 96a.17
b.+ını 96b.1
b.+ınuŋ 74a.16
b.+-ı ḳıdem 31b.14
barış- (T.f.) barışmak
b.-dı 153b.4

b.-ub 153b.4, 74a.7
bāri+ (F.e.) hiç olmazsa, bir kere, hülasa 129a.5, 169a.8, 188a.6, 195a.12, 22b.11, 28a.13, 75b.10, 93a.14
bārid+ (A.sf.) soğuk 67b.15
barmaḳ(ġ)+ (T.is.) parmak 37b.11, 38a.11, 38a.12, 38a.12, 141a.9
b.+ı 97a.15
b.+ıla 76b.2
b.+ın 143b.2
b.+ıyla 116b.16
b.+lar 167b.13
baś-
b.-a. 79b.2
b.-ar 110a.14, 195b.13, 19b.2, 69a.8, 73a.17
b.-ıb 44b.12
b.-madılar. 67b.8
b.-maḳ 138b.10
b.-maya 75b.15
b.-maz. 96b.1
b.-mış 152a.11
b.-mışdur. 152b.3
b.-ub 157b.5
baśīr+ (A.sf.) görüp anlayan 194b.15, 35b.10
b.+lıḳ 114a.1, 117a.4, 151a.15
baśīret+ (A.is.) önden görüş, seziş 189a.17, 194b.2, 195b.16, 196a.10, 196a.13, 20a.7, 6b.13
b.+i 168b.11
bast+ (A.is.) yayma, açma, uzun uzadıya anlatmak 102b.12, 116a.2, 85b.2
b.+da 85b.2
b.+dan 101a.2
b.+ın 85b.3
baş+ (T.is.) baş, vücudun üst kısmında bulunan bölüm 109b.17, 122b.13, 133b.7, 137b.15, 142a.15, 143a.10, 165b.6, 166b.1, 167b.12, 173b.14, 194a.9, 27a.9, 27a.9, 43b.11, 44b.6, 48a.10, 4a.10, 56a.4, 60b.6, 62a.4, 69b.2, 75b.11, 75b.13, 76a.6, 91a.11, 91a.12
b.+a 149a.14, 165b.12, 68b.2, 78b.11, 120a.10
b.+da 21a.12
b.+dan 120a.10, 149a.14, 165b.12, 78b.11, 97b.11
b.+ı 101b.17, 143b.15, 146a.4, 16b.14, 172a.13, 177a.17, 27a.8, 56a.3, 80b.15
b.+ın 172a.16
b.+ına 134b.11, 150a.17, 183b.8, 24a.3, 27a.13, 48a.16, 48a.4, 93a.9
b.+ında 172b.14, 56b.8, 69b.15
b.+ından 29a.9
b.+ını 120b.9, 132a.3, 133a.7, 21a.8, 26a.13, 26b.2, 67a.17, 69b.17, 91a.5, 92a.9
b.+ları 56a.5
b.+ların 56a.2
b.+uma 17a.6
b.+umda 17b.4
b.+umuz 109b.17
b.+umuza 17a.16
b.+uŋ 21a.9
b.+uŋa 40b.10, 6a.1, 83a.16
b.+uŋı 101a.6, 58a.7, 63a.15
b.+uŋuzı 113a.9, 33b.11
başar- (T.f.) başarmak
b.-ımaz. 189b.15
başed+ (F.e.) olur, ola 103b.8
başla- (T.f.) başlamak
b.-dı. 133a.14, 133a.9, 20b.7
b.-r 32b.4, 72a.3, 97b.13, 102a.14, 115a.17, 115b.1, 115b.4, 123a.17, 133a.15, 175b.1, 175b.1, 175b.6, 32a.10, 32b.15, 68a.15, 69a.14, 69a.15, 69a.16, 72b.5, 74b.8, 75a.6, 79a.11, 97a.6, 98a.1
b.-sa 97b.15
b.-ya. 112a.12, 141a.4, 84b.6, 95b.15
b.-yıcaḳ. 84a.11
batālet+ (A.is.) işsizlik, avarelik; cesaret, kahramanlık
b.+de 180b.4
bāṭıl+ (A.sf.) boş, beyhude, yalan, cürük 101a.13, 115b.7, 127b.15, 129a.11, 134a.6, 134a.8, 150b.7, 164b.11, 165a.5, 169a.9, 169b.1, 179a.17, 179a.4, 184a.11, 184a.12, 185b.6, 46b.9, 73b.4, 79a.8, 86a.17
b.+dan 104b.10, 134b.11, 134b.12
b.+ı 134b.11, 134b.14, 134b.15, 179a.4
bāṭın+ (A.is.) iç, iç yüz, gizli, görünmeyen nesne 101a.9, 109b.6, 53a.8, 54a.4
b.+da 153b.2, 91b.10, 91b.11, 92a.13, 92a.15
b.+dan 20b.12, 35a.1
b.+ı 153b.1, 16a.10, 53b.13, 54a.1
b.+ın 163a.2, 165b.14, 173b.16, 199a.6
b.+ına 15a.1, 180a.3
b.ında 19a.3, 3b.13, 61b.1, 78b.15, 83b.11
b.+ından 100b.16, 153b.1, 92a.16
bāṭınī+ (A.sf.) dahili, sır ve hakikatle ilgili 26a.15, 35b.6, 36b.5, 37a.8, 53a.7, 54a.14, 54a.3, 54a.8, 69a.1
b.+dür. 167b.12
batṭāl+ (A.sf.) cesur, kahraman, pek, büyük
b.+lar 4a.14
bay+ (T.is.) zengin 172b.3
b.+a 190a.8
b.+ı 163a.14
b.+lıġum 51b.4
bayiʾ+ (A.sf.) satan, satıcı 192a.4, 192a.9, 192b.3
b.+yi 192b.5
bazar+ (F.is.) pazar, çarşı, alışveriş 192b.3, 192b.3, 197b.15
b.+ı 198a.1, 164b.12, 164b.12
bāzirgān+ (A.sf.) ekici, eken, geveze 193a.4
b.+lar 193b.15, 197a.5
b.+lara 165a.2
b.+lik 189a.16
bāzū+ (F.is.) kolun, omuz ile dirsek arasındaki kısmı, pazı
b.+sınuŋ 89a.2
bebek+ (T.is.) bebek 21b.17
b.+i 21b.17
bed-duʿā+ (A.f.b.is.) inkisar 51b.16
bedel+ (A.is.) bir şeyin yerine verilen ve yerini tutan şey, karşılık 84b.4
beden+ (A.is.) gövde, vücut, cisim, ten 128b.13, 129a.4, 129a.5, 135a.13, 135a.17, 13a.10, 13b.6, 143b.4, 152b.1, 152b.2, 152b.3, 152b.5, 152b.6, 152b.7, 153a.15, 167a.16, 24a.13, 25b.7, 27b.13, 55a.3, 59a.13, 59a.16, 60b.14, 60b.17, 64a.13, 65a.9, 67a.11, 71b.7, 72b.8, 73b.3

b.+de 153a.7, 167b.11, 167b.9, 65b.1, 74a.14
b.+dedür. 65a.11
b.+den 151a.5, 151b.12, 152b.11, 53b.14, 59a.2, 59a.4, 59b.2, 5a.10, 6a.7
b.+dür 59b.1, 10a.3, 153a.4, 39a.2, 39b.10, 40a.2
b.+e 113b.11, 125a.9, 138b.11, 13b.6, 151a.17, 151a.6, 151b.13, 151b.4, 152b.13, 24b.12, 24b.6, 30b.10, 31a.2, 31a.8, 33a.3, 33b.14, 33b.2, 34b.17, 35b.17, 38b.6, 40a.17, 64a.13, 73a.8, 93b.12
b.+edür. 55a.2
b.+i 34a.6, 65b.4, 71b.6, 88b.5
b.+inde 137b.12, 63b.10, 64a.10
b.+inden 168b.12, 29a.10
b.+ini 21a.15, 48b.7
b.+iyle 41a.11
b.+lerinde 59a.1
b.+üm 74a.12
b.+üŋ 124a.2, 167a.17, 167b.15, 21b.13, 27a.1, 65a.12, 65a.8
b.+-i insāndur. 108a.9
bed-güher+ (F.b.sf.) içi, tabiatı bozuk, mayası fena, soysuz
b.+ler 147a.7
bedīʾ+ (A.sf.) eşi ve benzeri olmayan 71a.13
bed-nām+ (F.b.sf.) kötü adlı, fena tanınmış 114b.9, 165a.7, 175b.8
bed-sīret 169a.11+ (F.a.b.sf.) kötü huylu, ahlaksız
b.+lerden 165a.15
beg+ (T.is.) bey, koca 170a.13, 170b.7
b.+i 175b.16, 154b.17
b.+in 176a.11
b.+ler 167b.12, 171b.14, 179a.15
b.+lerden 164b.4
b.+lerdür. 171b.10
b.+lere 164a.16
b.+leri 181b.3, 80b.16
b.+leridür. 155a.5
b.+lerüŋ 162a.10, 179b.3
b.+ligini 155b.6
beġāyet+ (A.zf.) pek çok, aşırı, son derece 12a.16
behāyim+ (A.is.) dört ayaklı hayvan 54b.11, 55a.7, 55a.9, 61a.4, 61a.6
b.+de 55a.9
b.+üŋ 54b.14
beher+ (F.b.sf.) her, her biri 8b.17
behīme+ (A.is.) dört ayaklı hayvan 145a.13, 4a.15
behīmī+ hayvanlık, hayvanī 103b.15, 57b.13
behīmiyyet+ (A.is.) hayvanlık hali 129b.6
b.+ 140b.1
behişt+ (F.is.) cennet, uçmak 121b.3, 129a.9, 149b.4, 153b.5, 188b.8, 193a.15, 193a.17, 193b.13, 19a.8, 28a.7, 28b.12, 49b.4, 75b.13, 82a.13, 91a.15
b.+de 184a.6, 184b.2, 19a.8, 29a.1, 49b.6
b.+dedür. 184b.1
b.+den 29a.9
b.+dür. 57a.4
b.+e 130a.10, 193a.14, 193a.16, 193b.11, 193b.8, 47b.8, 7b.8, 193b.6
b.+i 28b.15
b.+üŋ 173a.1, 43b.16, 50a.14, 75a.4
behl+ (A.is.) lanet, nefret 68b.14
beḳā+ (A.i) devam, sebat, bakilik 105b.7, 117a.8, 132a.10, 13a.10, 13a.15, 29a.17, 43a.16, 59a.5, 59b.3
b.+sı 116b.13, 194b.17
b.+sı 21b.16, 27a.3, 59a.9
b.+sıdur 59a.8, 59a.6
b.+sınuŋ 194b.17, 59a.10, 59a.13
b.+yı 59a.12, 59b.4
b.+-ül- b.+ 118a.5
b.+-yı ĥaḳīḳī 114a.3
b.+-yı ĥaḳīḳiye 106a.14
b.+-yı ĥayāt 49b.1
b.+-yı sermed 121b.17
bekle- (T.f.) beklemek
b.-r 44b.4
belā+(A.is.) gam, keder, musibet 20b.9, 41a.5
b.+lar 149a.11, 30b.4, 78b.11
b.+lardan 93a.10
b.+sında 188b.15
b.+sından 38a.13
b.+sını 16b.2, 83a.15
b.+sınuŋ 183b.7
belī+ (F.e.) evet 127b.10, 148a.1, 157b.16, 161a.1, 182b.12, 26b.7, 51b.10, 59b.16
belīġ+ (A.sf.) düzgün, düzgün söz söyleyen, fasih 190b.10, 191a.4
belki+ (F.e.) ihtimal, umulur 101b.10, 103b.17, 109b.17, 119b.12, 119b.15, 11a.1, 120a.6, 121a.16, 124b.4, 126b.3, 127a.3, 129a.6, 12b.15, 136a.1, 146a.15, 148a.13, 156a.5, 156b.9, 157a.15, 158b.13, 159a.2, 159b.7, 160b.7, 162b.10, 163b.10, 165a.16, 166a.14, 166b.2, 168a.12, 168a.16, 168a.9, 168b.7, 169a.14, 16b.13, 172b.5, 175b.12, 175b.7, 175b.8, 176a.8, 178b.16, 178b.5, 182a.4, 182b.2, 184a.9, 184b.3, 188b.10, 189b.13, 18a.9, 190a.11, 190a.17, 190a.9, 192b.3, 193b.9, 195a.6, 196a.3, 197a.8, 199b.13, 22a.14, 26b.14, 31b.13, 31b.16, 37a.17, 37b.2, 38b.5, 42b.16, 43b.1, 46b.9, 48a.4, 48a.6, 4a.6, 50b.13, 51a.14, 51b.1, 51b.9, 54b.12, 54b.14, 55a.9, 68a.4, 72b.15, 77b.16, 7b.7, 80b.11, 82a.5, 86a.5, 86b.13, 87a.6, 91a.17, 91b.1, 91b.16, 92b.16, 93a.6
belli+ (T.is.) belli, aşikar 2a.12, 4b.5
belʾam+ (A.sf.) terbiyesiz, aç gözlü, pisboğaz 134a.11
belür- (T.f.) belirmek
b.-di. 61b.16
b.-mez 73a.7, 64b.8, 78a.6
b.-ür 107b.16, 106b.12
ben+ (T.zm.) birinci tekil şahıs zamiri, ben 104b.5, 107a.13, 110b.8, 110b.8, 113a.10, 115b.5, 117a.2, 118a.3, 118b.11, 120b.14, 123a.9, 123b.4, 124a.3, 132b.17, 133b.11, 139b.10, 139b.9, 143b.13, 143b.4, 143b.8, 144a.17, 150b.7, 150b.8, 155a.14, 155a.15, 156b.15, 161b.5, 164a.10, 169a.17, 169b.17, 169b.17, 16b.12, 16b.12, 17a.6, 182b.15, 182b.16, 189b.15, 193a.15, 193a.17, 193b.11, 193b.7, 197a.13, 198a.16, 198b.1, 198b.2, 21a.6, 22b.12, 25a.8, 25a.8, 25a.9, 28a.6, 28b.17, 29b.10, 29b.11, 29b.14, 30a.5, 34b.14, 38a.8, 42a.1, 43a.12, 43a.15, 43a.15, 43a.17, 43b.10, 43b.11, 43b.13, 43b.15, 43b.6, 43b.9, 44a.1, 45a.1, 49b.17, 49b.17, 49b.17, 50a.3, 74b.3, 80a.12, 80a.8,

92b.6, 92b.7, 93a.1, 93a.10, 97a.14, 99a.4, 124b.4, 16b.13
b.+den 120b.14, 33b.7
b.+em 44a.6, 30a.5, 44a.2
b.+i 100b.14, 182a.7, 182a.7, 193b.12, 193b.7, 198b.3, 24a.2, 30a.2, 30a.8, 67a.16, 74a.12, 74a.13, 77a.10, 80a.11
b.+ligüm 144a.17
b.+lik 104b.2, 67a.16
b.+üm 106a.3, 112b.12, 11b.8, 123b.4, 124a.5, 142b.11, 143b.7, 144a.17, 155a.14, 159b.15, 169b.1, 171b.6, 179a.12, 17a.5, 193a.14, 198a.16, 198a.17, 198a.4, 198a.5, 28a.12, 28b.4, 30a.15, 30a.2, 33b.12, 33b.4, 33b.5, 42a.2, 43b.7, 44a.1, 44a.2, 51b.1, 51b.2, 51b.3, 51b.3, 51b.4, 51b.4, 51b.8, 53a.3, 57a.1, 57a.4, 57a.4, 67a.5, 71b.8, 75b.9, 76b.14, 76b.14, 76b.15, 94a.10, 97a.14, 98a.9
b.+ümdür 56b.17
b.+ümle 198a.17, 198a.4
bend+ (F.is.) bağ, yular, bağlama 149b.10, 42a.12, 49b.12, 73b.6, 99a.14
b.+i 22b.9, 55b.12
b.+inde 171a.2, 81b.2
b.+inden 83a.11
b.+ine 55b.12
b.+ini 49b.15
b.+iyle 53b.16
b.+ler 26a.17, 26b.2
b.+leri 150a.16, 41a.11, 41a.17, 42b.3, 57b.4, 89a.10
b.+lerinde 57b.2
b.+lerine 54b.1, 58a.10
b.+lerinüŋ 42a.11
b.+leriyle 149a.13
bende+ (F.is.) kul, köle, bağlı 124b.11, 143a.17, 44a.6, 75b.16
b.+lerinden 184b.11
b.+nüŋ 120a.6, 75b.17
b.+sisin 81b.3
b.+-i kemīne 188b.13
benī+ (A.is.) oğullar 137a.7, 14b.7, 16a.11, 19a.4, 59b.7, 59b.8, 77b.6
ben-i Ādem (A.is.) Ademoğulları, insanlar 41b.4, 186b.17
beŋze- (T.f.) benzemek
b.-di 59a.15, 59a.16
b.-meye 40b.10
b.-mez. 18b.10
b.-r 107b.11, 10b.10, 128a.1, 128a.4, 128a.6, 128a.8, 140a.11, 140a.13, 140a.15, 140a.17, 140a.9, 146b.6, 162b.17, 162b.9, 168b.17, 186b.2, 186b.9, 58b.17, 59a.14, 59a.17, 59b.1, 97b.9, 118b.7, 130a.11, 73a.6, 7b.13
ber+ (F.is.) göğüs, sine 120a.10, 120a.9, 133b.10, 139b.10, 152b.17, 16a.11, 16a.13, 17b.6, 17b.7, 8a.4
b.+de 16a.11
b.+e 6b.11
b.+i 184b.5
berd+ (A.is.) soğuk 137b.4
ber-dār+ (F.sf.) asılmış insan; yemişli 91a.13
berekāt+ (A.is.) bolluklar; hayırlar, mutluluklar 169a.15, 68b.14, 86a.1
b.+ında 100b.17, 188a.9, 70b.10, 80a.4
b.+ıyla 119b.16, 163b.7, 82a.13
bereket+ (A.is.) bolluk, mutluluk, saadet 192b.5
b.+i 178b.5
berḫūr-dār+ (F.b.sf.) berhudar olan, mesut olan 120b.8, 155a.4
beriyye+ (A.is.) halk, insanlar, yaratık
b.+sidür. 172b.9
b.+sini 172b.8, 199a.15
berḳ+ (A.is.) şimşek 106b.7, 126a.4
berk+ (T.sf.) sağlam, kuvvetli
b.+i 175b.5
berk- (T.f.) sağlamlaştırmak, kuvvetli kılmak
b.-dügi 41a.11
berrāḳ+ (A.sf.) nurlu, pek parlak, duru 109b.7
berr+ (A.is.) kara, toprak, doğru sözlü
b.+-i kār 173b.14
berü+ (T.is.) bu tarafa, bu yana, beriye 124a.14, 46a.5, 7a.12
ber-vech-i tafṣīl+ tafsilatlı, teferruatlı olarak 5b.10
berzaḫ+ (A.is.) ince, uzun kara parçası; can sıkıcı yer veya şey
b.+dur 74b.16
beste+ (F.sf.) kapalı, bağlı; şarkının makam ve ahengi 8a.15
beşāret+ (A.is.) müjde 191b.3, 19a.5, 24b.14, 98b.7
b.+dür 57a.15
b.+ler 103b.3
beşer+ (A.is.) insan 11b.6, 67b.3
b.+e 61a.12, 61a.9, 67b.13
beşerī+ (A.sf.) beşere, insana mensup 35b.5, 122b.16
beşeriyyet+ (A.is.) beşerlik, insanlık 102b.1, 106b.4, 107a.5, 115a.15, 120b.7, 122b.10, 126a.10, 159b.6, 1b.14, 1b.4, 36a.6, 57b.10, 74a.2, 79a.7, 81b.7, 82b.3, 84a.3
b.+i 81b.15, 83b.2, 87a.3
b.+inüŋ 79a.8
beyān+ (A.is.) anlatma, açıklama, söyleme 102a.9, 105b.8, 106a.16, 109a.14, 109a.16, 10a.4, 110b.12, 110b.8, 111b.5, 114a.12, 114b.10, 120a.1, 124b.15, 127a.6, 132a.14, 136b.17, 13a.5, 140b.4, 144b.9, 148b.2, 14b.15, 154a.11, 162a.10, 171a.16, 177a.12, 180a.9, 183b.5, 184b.15, 185a.12, 185b.1, 189a.11, 18b.3, 191b.5, 192a.1, 194a.14, 199a.3, 199a.9, 20a.13, 20b.4, 24b.6, 30b.11, 30b.8, 31b.15, 38a.2, 3b.8, 3b.9, 41a.8, 42b.6, 42b.9, 47b.1, 53a.12, 54a.2, 54a.2, 54b.9, 58a.11, 58a.15, 5a.13, 5a.17, 5a.2, 63b.7, 66a.4, 71a.3, 73a.7, 77a.15, 79b.1, 79b.11, 7b.5, 81a.5, 86b.10, 86b.5, 87a.12, 87a.16, 87a.9, 88a.7, 8a.11, 8a.8, 8b.1, 8b.11, 8b.3, 8b.6, 93a.17, 93b.4, 95a.9, 96b.10, 96b.8, 98b.10, 9b.15, 9b.17
b.+a 34a.9, 36a.5, 56b.12, 58a.12
b.+ı 136b.15, 137b.11
b.+ında 114a.4, 13a.6, 39b.11, 58b.11, 80a.9, 114a.5
b.+ındadur 33b.14, 5a.7, 106b.1
b.+ından 9a.1
b.+ınuŋ 99a.17

b.+-ı tecelli 114a.10
b.+-ı şevḳ 3b.12
beyānāt+ (O.is.) nutuk, söylev, demeç
b.+ı 78a.12
beyt+ (A.is.) mesken, hane, oda, ev 123a.2, 144a.1, 149a.6, 14a.15, 14b.9, 156a.16, 167a.5, 196b.4, 199a.12, 200a.9, 23b.10, 24a.17, 27a.14, 30a.8, 3b.14, 5a.5, 5b.16, 76a.2, 42b.1, 100b.10, 104b.3, 106b.8, 112b.8, 114a.5, 114b.5, 116a.4, 11a.3, 11b.7, 120a.13, 121a.4, 123b.6, 124b.7, 126a.8, 130b.5, 131a.11, 131b.5, 135a.16, 141b.16, 143a.4, 143b.9, 149b.5, 150b.10, 16a.17, 16b.8, 172a.16, 17a.9, 17b.1, 22b.1, 23b.6, 25b.8, 28a.10, 29a.14, 29a.4, 29b.3, 30b.3, 31a.7, 37b.6, 38b.3, 40b.7, 41b.8, 43a.1, 43b.2, 44a.2, 48a.14, 4a.11, 4a.8, 51b.12, 51b.4, 52a.15, 52a.6, 52b.9, 56a.9, 56b.4, 58a.4, 63a.12, 65a.1, 67a.16, 67a.17, 69a.11, 69b.2, 69b.9, 70a.6, 70a.9, 70b.4, 73b.8, 74b.10, 75b.6, 76a.16, 76a.8, 76b.11, 76b.5, 77a.2, 77b.17, 78a.6, 79b.16, 7a.9, 83a.13, 83b.15, 93a.1, 93a.7, 93b.17, 9a.12, 9a.4
b.+i 137b.10, 74a.17
b.+inde 114a.5
Beytullah+ (A.is.) Allah'ın evi, Kā'be 172b.6
beytü'l-maʿmūr+ (A.b.is.) gökte, Kā'be hizasındaKerubiya'nıntavafı olan Beyt-i Şerif 19b.5
beytü-l māl+ (A.is.) maliye hazinesi
b.+163b.7
beyyināt+ (A.is.) deliller, tanıklar, şahidler
b.+-ı müṭālaʿa 74a.4
bezek+ (T.is.) süs, ziynet
b.+lere 173a.6
b.+leri 78a.14
b.+lerinden 57b.3
b.+lerine 131b.14
b.+lerine 172a.15
b.+lerine 186b.11
b.+lerinüŋ 196a.13
b.+leriyle 149a.13
beze- (T.f.) bezemek, süslemek, tezyin etmek
b.-mişdür 195b.8
b.-r. 70a.14
b.-rler. 147a.14
b.-yüb 164b.15
bezen- (T.f.) bezenmek, süslenmek
b.-miş 175a.9, 84b.15, 86b.5, 93a.17
b.-mişdür. 149a.13, 78a.14
b.-ürse 75a.9
beźl+ (A.is.) bol bol verme, saçma 121a.15, 121b.5, 182a.15, 192a.6, 40b.6, 52a.9, 67b.11, 85b.12, 90b.9, 93b.13
b.+dür. 90b.8
bıraḳ(ġ)- (T.f.) bırakmak
b.-alar. 179b.16
b.-asın. 30a.2
b.-ur. 121a.14, 70a.8
b.-urlar. 181b.10
b.-alar. 193b.6
b.-dı. 144a.8
b.-maḳ 76a.11
b.-maya 84b.16, 174a.4, 174b.1
bi'l-külliye, be-külliye+ (A.zf.) büsbütün, bütün bütün 45a.10 52a.15, 52b.6, 55a.7, 61b.14, 62b.12, 67a.9, 67b.17, 68a.2, 73b.17, 101b.13, 102b.3, 105b.14, 109b.10, 118b.6, 127b.15, 46b.9, 52b.12, 75a.5
bī-aśıl+ (A.f.sf.) asılsız, temelsiz 164b.13
bī-bahāne+ (F.b.sf.) bahanesiz, sebepsiz 57b.7
bī-berk+ (F.is.) yapraksız 175b.1, 175b.2
bicil- (T.f.) biçilmek
b.-se 97a.4
bī-çāre+ (F.b.sf.) çaresiz, zavallı 148a.3, 166a.14, 24a.14, 33b.6, 57a.17, 6a.14, 76a.12, 89a.16
b.+lerüŋ 147a.14
b.+nüŋ 4b.8
b.+yi 165b.8
bīdār+ (F.b.sf.) uyanık, uyumayan, uykusuz 103a.2
bidāyet+ (A.is.) başlama, başlangıç 8b.4
b.+dür. 151b.3
b.+ini 9b.14
b.+-i fıṭratda 93b.7
bī-delīl+ (A.is.) delilsiz, klavuzsuz, şahitsiz 78a.14
bidʿat+ (A.is.) sonradan meydana çıkan şey 159a.8, 164a.3, 175a.17, 181b.5, 4b.9, 84b.15, 90a.7, 78b.2
b.+a 179a.13, 181b.10
b.+dan 181b.13
b.+ı 164a.12, 164a.4
b.+lar 164b.16, 175b.7
b.+lardan 180b.1
bī-fermānlıḳ+ (F.is.) emirsizlik, buyruksuzluk 29a.2
bī-ferzend+ (F.is.) oğulsuz, çocuksuz 23a.2
bigāne+ (F.b.is.) kayıtsız, ilgisiz, yabancı 24a.3, 29a.8, 74b.3, 124b.4
bī-ġaraż+ (F.a.zf.) garezsiz, tarafsız 85b.16
bī-ġāyet+ (A.b.is.) nihayetsiz, sonsuz 38b.16
bī-ḫaber+ (F.a.b.sf.) habersiz, bilgisiz, vurdumduymaz 155a.3, 166a.4, 172b.13, 186b.13, 194a.3, 199b.7, 72a.14, 85a.6, 8a.13, 8a.16
b.+dür. 147a.17, 155a.2, 67a.1
b.+ler 122b.2, 123a.8, 131b.14, 144a.4, 24a.7, 4a.2
b.+lerdür 4b.1
bī-ḥad+ (A.f.b.sf.) hadsiz, sınırsız, pek çok 169b.4, 66a.2
bī-ḥāśıllıḳ+ (A.f.b.sf.) sonsuz, nihayetsiz, erimsiz
b.+dur. 191b.11
bī-hūde+ (F.b.sf.) boşuna, boş yere beyhude 86a.4
bī-hūş+ (F.b.sf.) şaşkın, sersem, bi-hoş 75a.12, 116a.13, 122b.11
bī-icāzet+ (A.b.is.) izinsiz, ruhsatsız 26a.5, 26b.9
bī-iḫtiyār+ (A.f.b.sf.) kendiliğinden, elde olmayarak 166b.4
bī-istimāʿ+ (A.b.is.) dinlememe, işitmeme, kulak vermemek
b.+ına 135b.7
bī-ḳarār+ (A.f.b.sf.) kararsız, rahatsız 142a.4, 173b.12
bī-keyfiyyet+ (A.b.is.) niteliksiz 117b.9
bikr+ (A.is.) dokunulmamış, genç kız, kızlık
b.+ilerin
b.+ilerinüŋ 38a.2
bī-ḳuvvet+ (A.b.is.) güçsüz, kuvvetsiz, takatsız 101b.5

bil+ (T.is.) bel, insan bedeninin göğüsle karın arasındaki kısmı 111b.2, 111b.2, 111b.3, 189b.17, 74a.13
b.+den 60a.4
b.+inde 60a.1
b.+inden 33b.2, 59b.16
b.+ine 120b.9, 133a.12, 142b.9, 165b.16, 60a.2, 60a.5
b.+ümi 179a.12
bilā+(A.is.) bela, gam, keder, musibet 136b.12, 68a.1
b.+sınca 25b.11
bilād+ (A.is.) memleketler, şehirler, kasabalar 186a.6
bil- (T.f.) bilmek, bir şeyi anlamak, öğrenmek
b.-di 194b.14, 194b.16, 194b.17, 194b.5, 194b.7, 194b.8, 63b.5 , 100b.2, 107a.14, 146a.15, 151a.3, 160b.6, 195a.1, 27a.11, 63b.4, 99a.1
b.-diler 78b.7, 88a.5, 112b.2, 131b.12, 42a.10, 87a.15
b.-dügi 55a.3, 63a.8
b.-dük 36b.16
b.-düm 30a.5, 192b.2
b.-düŋ 198a.11
b.-düŋüz 45b.16
b.-dür 22b.9
b.-dürdi. 47b.1
b.-dürem. 25a.9
b.-dürmedüŋ. 22b.11
b.-dürür. 124b.17, 134a.2, 96b.10, 93b.5
b.-e 108a.5, 114a.16, 126b.17, 127a.2, 128a.9, 136b.8, 138a.17, 139a.8, 13a.3, 151a.10, 151a.15, 151a.17, 151b.8, 152b.6, 155b.11, 155b.7, 155b.8, 156b.13, 166a.8, 166b.16, 166b.9, 168b.10, 16a.5, 172b.5, 172b.7, 185b.12, 188a.10, 191a.17, 193b.16, 195a.15, 199a.10, 199a.14, 25a.2, 31a.13, 36a.13, 36a.9, 37a.9, 60a.17, 60a.4, 60b.8, 61b.2, 62a.5, 80b.3, 86a.1, 86a.1, 86a.7, 87b.11, 88b.10, 88b.10, 88b.16, 94b.5, 94b.8, 96b.4, 99b.6, 190a.12, 137a.17, 137a.17, 153b.8, 155b.6, 156b.5, 156b.5, 159a.15, 159a.9, 161b.7, 161b.8, 162b.11, 163b.8, 16b.15, 170a.12, 172b.6, 172b.6, 180a.7, 180a.7, 180a.7, 185a.16, 187a.12, 187a.13, 187a.8, 187b.4, 188b.10, 188b.10, 188b.11, 188b.13, 188b.14, 191a.17, 192a.17, 195a.15, 195a.9, 196a.1, 196a.2, 197b.4, 37a.4, 38b.13, 79b.10, 85a.1, 85a.3, 85a.3, 85a.5, 85b.15, 86a.6, 86a.7, 88a.12, 88b.2, 89b.8, 90b.15, 90b.7, 91b.3
b.-edüŋ, 166a.6
b.-eler 189b.8, 190b.13, 196a.15, 24a.7, 42b.4, 157a.11, 189b.7, 191a.10, 191a.12, 191a.12, 196b.12
b.-elüm. 23a.4
b.-em. 29b.1
b.-ememiş 27a.11
b.-er. 72a.17, 73b.1
b.-esin 84a.12
b.-esiz. 46b.3
b.-eydi. 154b.15
b.-gil 102a.12, 103a.5, 104b.7, 106b.13, 106b.3, 107a.8, 10a.5, 10b.10, 110b.15, 111b.7, 113b.8, 114a.14, 115a.4, 119a.14, 119a.9, 11b.4, 120a.3, 120a.6, 125a.3, 127b.16, 128b.16, 128b.4, 12a.7, 132a.17, 137a.2, 137a.4, 140a.4, 144b.1, 144b.12, 14b.16, 14b.4, 150b.14, 154a.15, 154b.16, 15b.2, 162a.14, 167a.10, 171b.1, 177a.14, 178b.3, 17b.12, 185a.4, 189a.15, 18a.8, 18b.9, 191b.7, 193b.15, 194a.16, 19b.12, 20a.1, 20b.12, 24b.10, 30b.14, 31a.14, 32a.7, 33b.16, 34b.15, 35a.8, 35b.12, 35b.4, 38b.6, 39b.5, 3b.12, 40a.17, 41a.10, 42b.13, 43a.1, 44a.6, 45b.6, 47b.14, 48a.4, 53a.15, 54a.4, 58a.11, 58a.17, 58b.11, 58b.14, 59a.5, 5a.9, 60a.16, 62b.5, 63b.10, 63b.14, 64a.7, 66a.1, 66a.6, 67a.8, 67b.1, 71a.5, 71b.1, 71b.11, 73a.4, 75a.13, 77a.17, 78a.2, 81a.7, 84a.12, 86b.11, 86b.12, 88a.8, 8a.10, 93b.7, 95a.13, 96a.15, 98b.13
b.-icek 58b.5
b.-ici 64b.2
b.-iserdür. 49b.7
b.-iş 134a.10, 25a.16
b.-işdi 74b.3
b.-işligi 29a.3, 32b.14
b.-işligine 47b.3
b.-işlik 130b.9, 73b.14
b.-işür. 33a.12
b.-medi 77a.10
b.-mediler 122b.4, 40a.4, 50a.17, 61b.10, 68a.4, 68a.8,
b.-medin. 137b.4
b.-mege 79b.7, 59b.16
b.-mek 113a.11, 113a.11, 117b.11, 13a.5, 170a.6, 187a.17, 18a.4, 20a.13, 58b.5, 59a.5, 65a.11, 65b.2, 68a.9, 71a.8, 85b.11
b.-mekde 18a.2, 2b.16, 35b.1, 40b.3, 68a.10
b.-mekden 194b.4
b.-mekdür. 134b.14, 2a.4, 35a.7, 82b.15
b.-mekligine 79b.8
b.-meklikde 140a.3
b.-meklikdür 187b.1
b.-mesi 53b.9
b.-meye 197b.16, 46b.9, 188b.10, 188b.13, 190a.12
b.-meyeler 191a.10
b.-meyesin 30a.1
b.-meyesin. 56a.13
b.-meyince 58b.7
b.-mez 11a.2, 135b.15, 138b.1, 150b.17, 182b.10, 63b.13, 80b.1, 139a.6, 141b.7, 146b.2, 153b.9, 184a.7, 19a.10, 19b.7, 24a.17, 47a.3, 64b.1, 79b.9, 80a.14
b.-mezdük 23a.1
b.-mezem 22b.6
b.-mezler 180a.2, 184a.3, 33a.10
b.-mezlerdi 21a.3, 50a.12
b.-mezüz. 19a.15
b.-miş 136b.1, 17a.8, 46b.12, 50a.15
b.-mişdür 146a.11
b.-mişlerdür. 183a.17
b.-se 195a.5, 92a.6
b.-sün 105a.10, 105a.11, 105a.12, 105a.8, 105a.9, 105b.8, 4a.7, 192a.15, 80b.2
b.-üb 183a.1, 195a.13, 6b.17
b.-ünür. 129a.3, 129a.3
b.-üŋüz 1b.13

b.-ür 109a.3, 130b.17, 135b.16, 135b.17, 172b.2, 178b.4, 182b.12, 23a.3, 2a.12, 2b.1, 30b.4, 32b.9, 64a.17, 76b.10, 81b.14, 84a.14, 87b.16, 92b.3, 104b.9, 105b.17, 109b.3, 111b.15, 135b.13, 135b.13, 135b.14, 149a.6, 149a.6, 151a.15, 151a.17, 151b.6, 151b.8, 162a.1, 167b.4, 169b.3, 16b.2, 174b.4, 178b.3, 178b.4, 178b.4, 184a.8, 185a.6, 185b.14, 200a.2, 33b.3, 7a.8, 7a.9, 88b.13, 94b.5
b.-ürdi. 138b.1, 94a.7
b.-ürem 25a.8, 49b.17
b.-ürler. 129b.11, 80b.1
b.-ürse 177a.7, 180b.13
b.-ürsen 111a.1
b.-ürsiz 29a.11
bilin- (T.f.) bilinmek
b.-di 60a.16
b.-medi. 22b.7
b.-mez 63a.16, 63a.17
b.-ür. 129a.3, 37a.14
bī-levn+ (A.b.is.) renksiz, boyasız, sıfatsız 108a.12
bī-mānend+ (F.b.sf.) eşi, benzeri olmayan 23a.2
bī-maʿnī+ (A.f.b.sf.) anlamsız, manasız 114b.3, 181a.17
bin+ (A.is.) oğul 37a.7, 4b.15, 51b.15, 98a.4, 9a.16, 9a.17, 9a.17
binā+ (A.is.) yapı, ev, yapma, kurma 114b.3, 169b.15, 170a.1, 170a.5, 5a.11, 5b.3
b.+sı 98b.13
b.+sını 90b.12
bī-naśīb+ (F.a.b.sf.) nasipsiz, talihsiz 179b.7, 181a.15, 197a.12, 197a.17, 79b.13, 7b.2, 8a.17
b.+liḳdedür. 51b.3
bine+ (T.zm.) bana 17a.14, 17a.14, 1b.15, 22a.11, 22b.10, 22b.11, 44b.7, 68b.10, 27b.4
bini+ (T.zm.) beni 123a.6
binüm+ (T.zm.) benim 155a.15
bī-nevā+ (F.b.sf.) nasipsiz, çaresiz, zavallı
b.+dur 44b.4
b.+nuŋ 150b.1
b.+-yı ḥaḳīr 8a.15
bī-nihāyet+ (F.b.sf.) nihayetsiz, sonsuz 117b.9, 38b.16
bī-nişān+ (F.b.sf.) nişansız, işaretsiz 78a.13, 79a.9
bī-niyāzlıḳ+ (F.b.sf.) ihtiyaçsızlık, yalvarmasızlık, yakarmasızlık 188a.4
bin- (T.f.) binmek
b.-mişüz. 14a.11
b.-üb 142a.12, 27b.4, 62a.17
biŋ+ (T.is.) bin (sayı) 106b.11, 111a.2, 111a.2, 111a.3, 111b.12, 111b.12, 111b.13, 111b.13, 111b.14, 111b.16, 112a.12, 112a.2, 112a.3, 121a.17, 126a.5, 132b.4, 132b.5, 138a.16, 140b.5, 141a.13, 148a.5, 150a.16, 157a.16, 157a.4, 160b.15, 160b.4, 160b.6, 165b.5, 170a.1, 170a.2, 199a.17, 19b.8, 19b.9, 1b.8, 1b.8, 22a.13, 25a.4, 25b.2, 27a.10, 29b.17, 31a.9, 33a.2, 33a.6, 33a.6, 33b.11, 36a.11, 38b.8, 40a.16, 40b.3, 41a.12, 49a.15, 52b.1, 52b.2, 68a.8, 75a.10, 75b.16, 76a.1, 78a.5, 89a.10, 89a.12, 91a.5, 93a.11, 93a.5, 94a.4, 86a.1
bīʾad+ (F.a.sf.) sayısız 1b.8
biʾavn-Allahi+ (A.b.zf.) Allah'ın yardımıyla 19b.12
bi-ʾaynihi+ (A.b.zf.) olduğu gibi, tıpkı, aynıyla 103a.10, 103a.6, 103a.8, 103b.8, 136b.9
bī-ʾillet+ (A.b.is.) hastalıksız 120a.7, 42b.13
bī-pāk+ (F.b.sf.) temiz olmayan, kirli 150a.7, 24a.2
bī-pāyān+ (F.b.sf.) sonsuz, tükenmez 78a.12
bir+ (T.is.) bir (sayı) 100a.4, 100a.5, 100b.14, 100b.15, 100b.15, 101a.12, 101a.14, 101a.15, 101b.13, 101b.17, 101b.2, 101b.3, 102a.2, 102b.10, 102b.13, 102b.5, 102b.7, 103a.10, 103a.9, 103b.1, 103b.16, 103b.5, 103b.6, 103b.6, 104a.1, 104a.7, 104b.10, 104b.10, 104b.15, 104b.2, 105a.11, 105b.17, 106a.11, 106a.11, 106a.15, 106a.2, 106a.3, 106b.13, 106b.17, 106b.17, 106b.17, 106b.8, 107a.1, 107a.1, 107a.10, 107a.12, 107a.12, 107a.2, 107b.1, 107b.1, 107b.11, 107b.2, 107b.3, 107b.5, 108b.10, 108b.10, 108b.11, 108b.15, 109a.10, 109a.11, 109a.15, 109a.3, 109b.6, 10a.12, 10a.16, 10a.8, 10b.10, 10b.11, 10b.16, 10b.17, 10b.9, 110a.1, 110a.10, 110a.16, 110a.2, 110a.6, 110a.9, 110b.10, 110b.14, 110b.7, 110b.7, 111a.9, 111b.11, 111b.12, 111b.12, 111b.8, 111b.8, 111b.8, 112a.13, 112b.15, 113a.17, 113b.12, 113b.12, 113b.2, 113b.3, 113b.9, 113b.9, 114a.17, 114a.4, 114a.5, 114b.13, 114b.8, 114b.8, 115a.1, 115a.2, 115a.6, 115b.13, 115b.16, 115b.2, 116a.1, 116a.8, 116a.8, 116a.9, 116a.9, 116b.11, 116b.12, 116b.16, 116b.17, 116b.4, 116b.4, 117b.10, 117b.14, 117b.3, 117b.6, 117b.6, 117b.7, 117b.8, 117b.8, 118a.10, 118a.12, 118a.17, 118a.3, 118a.4, 118a.4, 118a.6, 118a.7, 118b.11, 118b.15, 118b.7, 118b.7, 11a.15, 11a.6, 11b.16, 11b.3, 120a.13, 120a.16, 120a.16, 120a.8, 120a.8, 121a.11, 121a.13, 121a.2, 121a.4, 121a.9, 121b.2, 122a.10, 122a.10, 122a.8, 122b.11, 122b.13, 123b.14, 124a.1, 124b.11, 124b.3, 124b.3, 124b.7, 125a.12, 125b.1, 125b.10, 125b.3, 125b.9, 126a.16, 126a.16, 126a.17, 126a.4, 126a.4, 126a.4, 126a.4, 126b.2, 126b.6, 126b.7, 126b.7, 126b.8, 126b.8, 126b.9, 127a.14, 127a.7, 127b.1, 127b.16, 127b.4, 127b.9, 128a.2, 128a.5, 128a.7, 128b.10, 128b.13, 128b.14, 128b.15, 128b.17, 128b.17, 128b.17, 128b.2, 128b.9, 129a.11, 129a.5, 129b.5, 129b.5, 12a.2, 12a.6, 12b.14, 12b.9, 130a.13, 130a.14, 130b.10, 130b.11, 130b.14, 130b.4, 131a.4, 131b.13, 131b.17, 131b.17, 131b.8, 132a.2, 132a.4, 132a.6, 132b.4, 132b.5, 132b.9, 133a.17, 133a.7, 133a.8, 133b.1, 133b.1, 133b.13, 133b.14, 133b.2, 133b.3, 133b.4, 134a.12, 134a.15, 134a.16, 134a.7, 134b.1, 134b.17, 134b.6, 134b.9, 135a.2, 135a.5, 135a.6, 135a.8, 135a.9, 135b.15, 135b.16, 135b.17, 135b.5, 135b.7, 136a.14, 136a.2, 137b.1, 137b.10, 138a.16, 138a.17, 138b.6, 138b.6, 138b.7, 139b.11, 139b.11, 13a.5, 13a.8, 13b.1, 13b.6, 13b.8, 140a.14, 140a.15, 140a.2, 140a.3, 140b.10, 140b.11, 140b.2, 140b.5, 140b.6, 140b.7, 141a.11, 141a.12, 141a.15, 141a.5, 141a.6, 141a.9, 141b.11, 142a.17, 142a.17, 142b.8, 143a.3, 143a.4, 143a.4, 143a.7, 144a.6, 144b.12, 144b.12, 145a.12, 145a.8, 145b.17, 145b.17, 145b.17, 145b.9, 146a.6, 146a.6, 146a.7, 146a.8, 146a.9, 146a.9, 146b.5, 147a.8, 148a.13, 148a.7, 148b.10, 148b.9, 149a.17, 149b.17, 149b.2, 149b.3, 14b.6, 14b.8, 150a.1, 150a.1, 150a.10, 150a.11,

150a.4, 150a.7, 151a.2, 152a.13, 152a.3, 152a.6, 152a.7, 152a.8, 152a.9, 152b.4, 152b.5, 152b.5, 152b.6, 152b.8, 152b.8, 154a.11, 154b.1, 154b.3, 154b.4, 154b.5, 155a.16, 155a.4, 155b.8, 155b.9, 156a.9, 156b.16, 156b.16, 156b.16, 156b.17, 156b.17, 157a.15, 157a.16, 157a.4, 157b.14, 157b.7, 157b.7, 157b.8, 158a.1, 158a.3, 158b.1, 158b.11, 158b.13, 158b.5, 15a.7, 15a.7, 15b.14, 15b.8, 160a.11, 160a.14, 160a.15, 160a.15, 160a.16, 160a.16, 160a.5, 160a.7, 160b.13, 160b.14, 160b.8, 161a.13, 161a.15, 161a.6, 161a.6, 161a.9, 161b.1, 161b.17, 162b.1, 162b.1, 162b.14, 162b.17, 163a.1, 163a.11, 163a.11, 163a.12, 163a.3, 164a.12, 164a.3, 164a.3, 164b.5, 165b.12, 165b.2, 165b.5, 165b.6, 166a.10, 166a.10, 166a.10, 166a.4, 166b.17, 166b.5, 166b.8, 167a.16, 167a.17, 167a.4, 168a.11, 168a.12, 168a.14, 168a.4, 168a.4, 168a.6, 168b.16, 168b.17, 168b.17, 169a.1, 169a.2, 169b.11, 169b.14, 169b.15, 169b.16, 169b.17, 169b.4, 169b.4, 169b.5, 169b.6, 16b.16, 170a.13, 170a.15, 170a.4, 170a.6, 170a.9, 170a.9, 170b.6, 170b.6, 170b.6, 170b.6, 170b.8, 170b.9, 170b.9, 170b.9, 170b.9, 171a.10, 171a.6, 171a.7, 171b.16, 171b.16, 171b.6, 171b.9, 172a.7, 173a.11, 173b.16, 174a.4, 174a.8, 174b.1, 174b.14, 174b.15, 175b.16, 175b.16, 175b.16, 175b.17, 175b.17, 176a.3, 176a.5, 176a.5, 176a.5, 176a.6, 176a.8, 176a.9, 176b.10, 176b.10, 176b.11, 176b.16, 176b.16, 176b.16, 176b.6, 177a.4, 177a.4, 177b.15, 178a.15, 179a.12, 179a.12, 179b.2, 179b.2, 179b.2, 17b.14, 180a.16, 180b.15, 180b.4, 181a.16, 181a.16, 181a.7, 182b.1, 182b.10, 182b.11, 182b.11, 182b.11, 182b.11, 182b.7, 183a.15, 183a.6, 183a.8, 183a.8, 183b.17, 183b.17, 183b.17, 183b.6, 184a.1, 184a.3, 184a.3, 184b.12, 184b.12, 184b.13, 184b.5, 185a.17, 185b.13, 185b.3, 185b.4, 185b.8, 186a.2, 187b.1, 187b.12, 188a.2, 188a.8, 188b.13, 188b.3, 189a.17, 189a.6, 189b.3, 18a.11, 18a.14, 18a.5, 18b.10, 18b.12 , 18b.13, 18b.13, 18b.13, 18b.15, 18b.16, 18b.17, 18b.3, 18b.3, 190a.10, 190a.16, 190a.16, 190a.2, 190b.1, 190b.16, 190b.16, 190b.3, 190b.5, 191b.1, 191b.11, 191b.14, 191b.2, 191b.2, 191b.2, 191b.2, 191b.8, 191b.8, 192a.13, 192a.3, 192a.5, 192a.6, 192a.9, 192a.9, 192b.13, 192b.14, 192b.15, 193a.12, 193a.12, 193a.15, 193a.15, 193a.5, 193a.5, 193b.1, 193b.1, 193b.2, 193b.2, 193b.2, 193b.8, 194a.4, 194b.12, 194b.5, 194b.6, 194b.9, 194b.9, 194b.9, 195a.5, 195b.13, 195b.13, 196a.15, 196a.4, 196a.6, 196b.3, 196b.9, 197a.13, 197a.14, 197a.14, 197a.5, 197a.5, 197b.10, 197b.17, 197b.4, 197b.7, 197b.7, 197b.7, 197b.9, 197b.9, 198a.12, 198a.13, 198a.13, 198a.16, 198a.6, 198a.6, 198a.9, 198b.13, 198b.15, 198b.16, 198b.16, 198b.8, 199a.13, 199b.3, 19a.1 , 19a.1 , 19a.1 , 19a.11, 19a.12, 19a.12, 19a.2, 19a.3, 19a.3, 19a.4, 19a.4, 19a.5, 19a.5, 19a.5, 19a.6, 19a.6, 19a.6, 19a.7, 19a.8, 19a.8, 19a.9, 19a.9, 19b.8, 19b.8, 20a.17, 20a.17, 20b.17, 20b.17, 20b.3, 21a.12, 21a.14, 21a.3, 21a.4, 21a.5, 21a.8, 22a.16, 22a.17, 22a.7, 22a.9, 22b.10, 22b.13, 22b.13, 22b.6, 22b.9, 23a.13, 23a.3, 23b.1, 23b.2, 23b.3, 23b.5, 23b.6, 24a.8, 24a.8, 24a.9, 24b.13, 24b.14, 25a.14, 25a.16, 25a.3, 25a.5, 25a.5, 25b.5, 26a.11, 26a.2, 26a.3, 26a.3, 26b.15, 27a.1, 27a.4, 27a.7, 27a.7, 27a.8, 27b.11, 27b.8, 28a.1, 28a.14, 28a.2, 29a.16, 29a.3, 29a.3, 29b.1, 29b.10, 29b.12, 29b.12, 29b.14, 29b.16, 2a.12, 2a.14, 30a.5, 31a.10, 31a.11, 31a.12, 31a.4, 31a.8, 31b.1, 31b.3, 32a.7, 32b.17, 33a.12, 33a.6, 33a.7, 33b.10, 33b.10, 33b.9, 34a.10, 34b.2, 34b.3, 34b.7, 35a.2, 35a.9, 35b.7, 35b.9, 36a.10, 36a.11, 36a.13, 36a.14, 36a.14, 36b.13, 36b.4, 36b.4, 37a.10, 38a.8, 38a.9, 38b.6, 38b.9, 39a.1, 39a.3, 39a.4, 39a.7, 39b.7, 40a.10, 40a.11, 40a.16, 40a.8, 41a.13, 42a.12, 42a.15, 42a.15, 42b.4, 42b.6, 43a.6, 43a.6, 43a.7, 43b.4, 44a.7, 44a.8, 44b.10, 44b.11, 44b.12, 45a.10, 45a.15, 45a.17, 45a.3, 45a.9, 45b.1, 45b.13, 45b.15, 45b.15, 45b.3, 46a.5, 46b.12, 46b.12, 46b.14, 46b.16, 46b.16, 46b.17, 47a.16, 47a.17, 47a.4, 47a.5, 47a.5, 47a.9, 47a.9, 47b.2, 48a.13, 48a.4, 48a.6, 48b.11, 48b.2, 48b.3, 48b.3, 49a.1, 49a.17, 49a.4, 49a.4, 49a.4, 49a.5, 49a.5, 49b.10, 49b.10, 49b.10, 49b.12, 49b.9, 4a.14, 4a.2, 4a.4, 4b.5, 4b.8, 4b.8, 4b.9, 4b.9, 50a.13, 50a.14, 50a.15, 50a.17, 50b.1, 50b.16, 51a.2, 51a.8, 51a.8, 51b.2, 51b.2, 52a.11, 52a.14, 52b.1, 52b.6, 53a.16, 53a.16, 53a.16, 53a.5, 53a.6, 53a.6, 53b.1, 53b.11, 53b.17, 53b.2, 53b.2, 53b.4, 54a.5, 54a.5, 55a.15, 55a.4, 55a.8, 55b.12, 55b.12, 55b.15, 55b.3, 55b.5, 55b.8, 56a.3, 56b.13, 57a.2, 57b.1, 58a.17, 58b.10, 58b.14, 58b.7, 59a.14, 59a.17, 59a.17, 59b.15, 5a.12, 5a.13, 5a.14, 5a.17, 5a.3, 5a.9, 5b.1, 5b.12, 5b.7, 5b.7, 60a.10, 60a.9, 61a.13, 61a.14, 61a.2, 61a.3, 61a.3, 61b.13, 61b.15, 61b.16, 61b.3, 61b.5, 62a.5, 62b.12, 62b.13, 62b.14, 62b.17, 62b.17, 62b.6, 62b.6, 63a.14, 63b.15, 63b.16, 63b.16, 64a.12, 64a.13, 64a.16, 64a.5, 64a.5, 64a.8, 64a.8, 64b.12, 64b.15, 64b.3, 64b.8, 65b.10, 66a.11, 66a.13, 66a.13, 66a.13, 66a.13, 66a.13, 66a.3, 66a.4, 66a.5, 66b.1, 66b.1, 66b.6, 67a.16, 67a.17, 67b.17, 67b.7, 67b.8, 67b.9, 68a.14, 68a.15, 68a.17, 68a.17, 68a.17, 68b.1, 68b.10, 68b.11, 68b.2, 69b.13, 69b.6, 6b.15, 6b.6, 70b.10, 70b.12, 70b.12, 71a.13, 71a.13, 71a.6, 71b.10, 71b.13, 71b.14, 71b.16, 71b.8, 72a.12, 72a.16, 72a.17, 72a.4, 72a.8, 72a.9, 72b.12, 73a.13, 73a.2, 73a.6, 73b.4, 73b.6, 73b.7, 74b.12, 74b.15, 74b.16, 74b.17, 75a.10, 75b.15, 75b.16, 76a.1, 77a.10, 77a.6, 77b.1, 78a.16, 78b.12, 78b.3, 78b.4, 79a.13, 79a.16, 79a.4, 79a.8, 79b.15, 7a.1, 7a.7, 7b.13, 7b.14, 7b.6, 7b.6, 7b.7, 80a.16, 80a.5, 80a.7, 80a.8, 80a.8, 80b.5, 80b.5, 80b.6, 80b.6, 81b.5, 81b.7, 82a.9, 82b.8, 83a.7, 84a.1, 84a.1, 84a.14, 84a.2, 84b.13, 84b.17, 84b.3, 84b.5, 85a.4, 85b.3, 85b.6, 86a.1, 86a.12, 87a.13, 87a.5, 87a.8, 87b.15, 87b.2, 87b.4, 88a.1, 88a.10, 88a.12, 88a.13, 88a.13, 88a.14, 88a.15, 88a.17, 88a.8, 88b.12, 88b.13, 88b.4, 88b.5, 89a.1, 89a.14, 89a.14, 89a.15, 89a.15, 89a.3, 89b.13, 89b.14, 8a.14, 8a.17, 8b.11, 8b.2, 90b.3, 91a.5, 91b.10, 91b.10, 91b.5, 92a.6, 92a.7, 92a.9, 92b.14, 92b.4, 93a.11, 93a.5, 93b.17, 94a.13, 94a.14, 94a.14, 94a.4, 94b.16, 94b.7, 95b.16, 95b.7, 96b.14, 96b.17, 96b.5, 96b.7, 97b.1, 97b.4, 98a.12, 98a.13, 98a.16, 98a.6, 98a.8, 98b.1, 98b.3, 98b.4, 99a.1, 99a.12, 99a.14, 99a.15, 99a.3, 99a.3, 99a.5, 99a.7, 99b.13, 99b.4, 99b.4, 99b.5, 99b.8, 9a.4, 9b.1

b.+birine 18b.10
b.+birini 136b.1
b.+birinüŋ 27a.2
b.+biriyle 136b.2, 136b.4, 153b.4
b.+dür 112a.1, 88a.16, 18a.7, 88a.17
b.+er 110a.2, 127b.4, 144b.12, 144b.13, 144b.14, 151b.11, 167a.4, 197a.12, 79a.5, 7b.14
b.+i 101b.4, 102a.16, 102a.16, 102b.5, 103a.5, 103b.9, 106a.16, 107a.8, 119b.7, 119b.7, 11a.11, 11b.2, 125b.5, 127b.15, 127b.4, 127b.6, 128a.12, 128b.16, 129b.1, 12a.2, 131a.3, 131a.3, 132b.3, 132b.4, 133b.10, 134b.17, 137b.17, 137b.17, 137b.17, 139a.4, 139a.4, 139a.4, 13b.10, 144b.15, 144b.15, 145a.10, 145a.10, 145a.4, 145a.4, 148b.6, 14b.5, 14b.6, 151b.13, 154b.17, 154b.17, 155b.16, 157a.15, 15a.11, 15a.11, 15a.13, 15a.13, 15a.8, 15a.8, 15b.12, 15b.12, 160a.11, 161a.9, 162a.17, 162a.17, 162a.17, 162b.1, 162b.1, 162b.1, 162b.5, 164b.5, 166a.10, 172a.3, 172a.3, 172a.3, 172a.3, 176b.16, 177a.3, 178a.1, 178b.11, 178b.3, 179b.12, 181b.4, 182a.14, 184a.6, 184b.12, 185a.16, 185b.17, 18a.13, 18b.14, 190b.16, 191b.8, 192a.3, 193b.5, 193b.5, 195a.15, 195a.16, 195a.17, 195a.17, 196b.13, 197a.1, 197a.4, 197b.1, 197b.10, 197b.12, 19a.11, 19b.13, 19b.13, 1b.9, 21a.10, 21a.10, 21a.12, 21a.13, 21a.14, 21b.1, 21b.1, 21b.1, 21b.11, 21b.14, 21b.14, 21b.14, 21b.14, 21b.15, 21b.2, 21b.8, 22b.17, 23a.12, 23a.13, 23a.14, 23a.5, 27a.7, 27a.8, 27a.8, 33a.12, 33a.5, 33b.17, 34b.12, 35a.12, 35a.8, 35a.9, 35a.9, 35b.14, 36b.12, 36b.12, 37a.10, 38a.15, 38a.7, 38b.15, 39a.15, 39a.15, 39a.16, 41a.10, 44b.10, 44b.11, 45a.9, 46b.12, 47a.5, 47a.5, 48b.17, 49a.17, 51a.8, 53b.12, 53b.15, 53b.15, 53b.15, 53b.15, 53b.16, 55a.2, 55b.13, 55b.14, 55b.14, 55b.3, 59a.14, 59a.15, 59a.17, 59a.17, 59a.6, 60a.5, 60a.6, 60a.7, 60b.6, 63a.4, 63a.4, 67a.11, 72b.11, 72b.11, 73b.15, 73b.15, 74a.15, 74a.15, 76a.10, 78b.3, 79a.4, 79b.5, 7a.7, 84a.13, 84b.13, 88a.14, 94a.14, 94a.4, 98a.15
b.+idür 66a.17, 18b.12
b.+in 112a.12, 15b.11, 192b.1, 193b.3, 196b.9, 32a.1, 62a.1, 6b.7, 6b.7
b.+inci 85b.8, 86b.9, 90b.12
b.+inde 106b.8, 107a.1, 11a.15, 151b.11, 15b.10, 15b.8, 170a.2, 18b.12 , 22a.5, 22b.7, 36a.13, 36a.13, 66a.11, 66a.13, 89b.12, 94a.4
b.+inden 106b.13, 129b.1, 139a.10, 13a.10, 149a.14, 161a.16, 18b.11, 52b.3, 56b.13
b.+ine 157b.7, 165a.15, 174b.9, 189a.6, 18b.14, 191a.14, 192b.13, 197a.16, 22a.8, 22b.17, 23a.12, 23a.13, 33a.12, 34a.6, 41a.10, 53b.12, 60a.7, 64a.2, 88a.14, 88a.4, 89a.14
b.+ini 104b.15, 11a.9, 163a.3, 167b.17, 176b.15, 26a.1, 41b.8, 42a.11, 61a.1, 73b.6, 8b.3
b.+inüŋ 106b.17, 107a.1, 11b.2, 127b.4, 128b.2, 137b.17, 144b.13, 146a.6, 189b.3, 18b.14, 197a.16, 20a.8, 23a.14, 5b.10, 78a.6, 78b.7, 80b.8, 87a.16, 87b.16
b.+isi 106a.2, 107a.12, 11a.17, 126b.14, 126b.15, 126b.4, 138a.3, 13a.12, 13a.12, 147a.12, 148b.5, 154b.12, 167b.16, 177a.2, 184a.7, 184b.10, 18a.13, 190b.12, 193b.4, 193b.4, 21a.1, 21b.12, 44b.9, 49a.7, 54b.16, 54b.17, 55a.1, 57a.15, 60b.1, 60b.1, 61b.5, 66a.15, 6a.15, 73b.4, 89b.3, 92b.4, 94a.4, 95a.14, 95b.2, 98a.8, 99b.2
b.+isin 192b.2
b.+isinde 172a.6
b.+isini 178b.2, 178b.2, 47a.16, 77b.11, 79b.9
b.+isinüŋ 178b.5, 19a.12
b.+isiyle 131a.4, 36b.13, 36b.16, 47b.2
b.+iyle 113b.13, 131a.4, 14b.6, 35a.12, 59a.14, 60a.6
bī-raĥimlik+ (A.sf.) merhametsizlik, acımasızlık 139a.1
biraz+ (T.zf.) az miktarda, çok değil 173b.12, 198a.1
bī-reng+ (F.sf.) renksiz 117b.9
birik- (T.f.) birikmek, artmak, çoğalmak
b.-se 110a.9
b.-üb 122a.17
b.-üb 152a.11
birle+ (T.e.) ile 100a.3, 101a.10, 102b.2, 103a.16, 103a.17, 103b.17, 108a.11, 108a.16, 108b.14, 109a.7, 109a.9, 109b.1, 10a.16, 110a.17, 111a.6, 111b.5, 112a.10, 112a.8, 112a.9, 112a.9, 113b.7, 114a.2, 114a.3, 115a.3, 115a.8, 116a.12, 117a.2, 117b.8, 119a.15, 119a.8, 120a.6, 122a.5, 123b.2, 125a.12, 125a.7, 125b.9, 129b.6, 12b.15, 130a.5, 130b.14, 131a.2, 131b.15, 132b.6, 133a.11, 133a.15, 134a.1, 134a.8, 134b.16, 135a.3, 135a.4, 135b.10, 135b.9, 137a.17, 138a.12, 138a.3, 139a.17, 139b.12, 13a.10, 13a.5, 13b.17, 13b.3, 13b.7, 146a.15, 147a.3, 148a.6, 149a.11, 14b.2, 150a.8, 153b.15, 154a.5, 155b.10, 156a.10, 156a.5, 157a.14, 157a.16, 158b.6, 158b.8, 158b.8, 159b.4, 15b.11, 15b.13, 160b.16, 163a.10, 163a.17, 163a.9, 164a.1, 164a.4, 165b.5, 166b.4, 167b.4, 167b.8, 168a.10, 168a.10, 168a.6, 168b.11, 16a.15, 16a.3, 16a.4, 174a.13, 174b.12, 175a.13, 175b.13, 175b.15, 176a.9, 176b.5, 177a.15, 179b.1, 180a.15, 180a.3, 182b.15, 184b.7, 184b.8, 185a.15, 185a.16, 18a.10, 193b.9, 194b.15, 194b.4, 194b.8, 195a.14, 195a.17, 195b.14, 195b.5, 195b.8, 197b.12, 197b.4, 1b.6, 200a.4, 21a.3, 22a.13, 23a.17, 24b.12, 24b.14, 26a.17, 26a.17, 26b.5, 27a.14, 27b.16, 28b.12, 28b.14, 28b.14, 29a.12, 29b.12, 29b.13, 2b.13, 30a.5, 31b.15, 32a.16, 32b.11, 32b.6, 33a.4, 34b.4, 35a.10, 35a.10, 35a.9, 35b.15, 35b.3, 35b.6, 35b.6, 36a.2, 36a.6, 36b.10, 36b.12, 37a.14, 37a.15, 37a.2, 37a.8, 37b.11, 37b.12, 39b.5, 40a.3, 40a.4, 40a.8, 41b.6, 41b.6, 41b.8, 42a.9, 42b.4, 42b.9, 45a.14, 45a.4, 45b.10, 45b.16, 46a.1, 47a.10, 47b.2, 49b.16, 4a.3, 50b.13, 51a.10, 53a.10, 53b.13, 53b.4, 54a.13, 54a.14, 54a.6, 54a.7, 54a.8, 54b.11, 55a.3, 55b.14, 55b.14, 57b.10, 57b.6, 59a.15, 5b.8, 60a.3, 60a.5, 61a.1, 62a.7, 62b.13, 63a.2, 63a.7, 63b.2, 63b.4, 64a.14, 64a.4, 64a.9, 65a.16, 65a.17, 65b.2, 66a.8, 67b.12, 67b.14, 67b.16, 67b.4, 67b.5, 67b.9, 68b.15, 68b.2, 69a.13, 69a.7, 69b.8, 69b.8, 6a.13, 6a.16, 70a.14, 70a.15, 70b.12, 70b.13, 70b.16, 70b.9, 71a.11, 71a.13, 71a.16, 71b.1, 71b.11, 71b.2, 71b.2, 71b.4, 71b.5, 72a.1, 72a.15, 72a.17, 72b.5, 72b.6, 73a.11, 73a.9, 73a.9, 73b.1, 74a.16, 75a.12, 75a.9, 75b.14, 75b.5, 76a.8, 77b.16, 77b.3, 78a.14, 78b.12,

78b.14, 78b.15, 78b.3, 78b.9, 79a.1, 79a.3, 79b.9, 7a.15, 80a.1, 80a.4, 80b.3, 81a.15, 81a.8, 81b.15, 82a.5, 82b.15, 83a.6, 84b.10, 84b.15, 84b.15, 84b.6, 85a.1, 85a.10, 85a.2, 85a.6, 85a.8, 85b.7, 86b.16, 87b.6, 88b.8, 89a.12, 8a.5, 90a.12, 90a.12, 90a.14, 91b.15, 91b.3, 91b.8, 91b.8, 92a.6, 93a.17, 94a.7, 94b.10, 94b.12, 94b.6, 94b.9, 94b.9, 95a.14, 95a.15, 95b.1, 95b.14, 95b.17, 96a.5, 96a.6, 96a.6, 97a.4, 97a.9, 98a.17, 98b.2, 9a.14, 163a.8, 200a.6, 42a.6, 54a.10, 71b.8
b.+dür. 78a.3
birlik+ (T.is.) bir olma hali, vahdaniyet, ahadiyet 120b.10, 120b.14, 120b.6, 74a.8
b.+ümüzden 120a.17
bī-saØādet+ (A.b.is.) mutsuzluk
b.+ler 4b.1
bisāt+ (A.is.) kilim, minder, döşeme
b.+ına 74b.6, 126b.1
bī-ŝebātlıḳ+ (A.f.b.s) sebatsızlık, döneklik 86a.16
bī-ser+ (F.b.sf.) başsız 121a.7, 142a.4
bisle- (T.f.) beslemek
b.-mek 105b.16
b.-r 72b.3
b.-rler. 106a.5
b.-ye. 72b.13
b.-yici 116a.13
bī-śūret+ (A.is.) biçimsiz, kılıksız 117b.9
b.+dür. 108a.12
biş+ (T.is.) beş (sayı) 112a.3, 112a.4, 112a.5, 112a.8, 112a.8, 131b.14, 135a.13, 149b.16, 149b.16, 150b.15, 151a.7, 155b.16, 155b.16, 158a.3, 158a.3, 158a.4, 158a.4, 178b.5, 183a.6, 183a.7, 197b.4, 32b.7, 35a.2, 35b.5, 36b.10, 38b.15, 40a.3, 53b.15, 53b.16, 53b.17, 54b.10, 54b.10, 54b.11, 54b.15, 55a.5, 55b.13, 57a.14, 58a.9, 58a.9, 58a.9, 5b.2, 5b.3, 5b.3, 65a.12, 65a.8, 65a.9, 65b.3, 74a.5, 75a.4, 80a.17 , 80a.9, 81a.14, 81a.9, 99b.11, 9b.15, 9b.15
bī-şekil+ (A.is.) şekilsiz, biçimsiz 108a.12
bī-şerīk+ (A.sf.) eşsiz, ortaksız 23a.2
bişik+ (T.is.) beşik 32b.2
b.+e 72a.16, 72a.17
b.+ine 72b.8, 73a.3, 73b.1
bişinci+ (T.sf.) beşinci 100a.10, 140a.14, 151a.6, 152b.12, 156a.1, 156a.2, 158a.15, 186a.11, 187a.17, 53a.12, 66b.13, 78b.16, 7b.5, 82b.12, 85a.5, 86a.2, 90a.10, 91a.16, 98b.10, 10b.13, 154a.10, 184b.15, 24b.6, 81a.13
biş- (T.f.) pişmek, olgunlaşmak
b.-ince 190b.3
b.-miş 49a.15, 50b.11, 50b.9, 51a.14
bişür- (T.f.) pişirmek
b.-di. 50b.8
b.-e. 101b.14
b.-en 49a.5
b.-üb 21b.6
b.-ür. 49a.5
bī-şümārdur+ (F.is.) hesapsız, sayısız 78a.17
bit- (T.f.) bitmek, tükenmek; büyümek, yetişmek
b.-di 129a.6, 133a.7, 36b.4, 43b.10
b.-e 145b.10
b.-er 133a.10, 15b.1, 45b.8, 66a.13, 97a.6, 128a.3, 128a.5, 128a.7, 96b.16
b.-mege 97a.6
b.-mek 48a.6
b.-mez. 45b.9, 66a.13, 96b.14
b.-mişdi 30a.10
b.-mişdür. 97a.2
bitür- (T.f.) bitirmek
b.-e. 34b.2
b.-mek 15a.16
b.-se 189b.12
b.-ür. 13b.8, 21b.6
biti+ (T.is.) mektup, yazılmış şey 46b.16, 47a.10, 47a.9
b.+lere 184a.10
b.+sinde 47a.10
bitiş- (T.f.) bitişmek
b.-e 42a.12
b.-ür. 74a.1
bī-ṭālib+(A.sf.) istemeyen, isteksiz
b.+üŋ 200a.9
bī-vāsıṭa+ (A.is.) vasıtasız, araçsız 116b.14, 153b.13, 25b.3, 42a.2, 71b.7, 81a.11, 81b.10, 81b.10, 82a.5, 82b.6, 99a.6
bī-vefā-yı mekkār+ (A.sf.) hilecinin, düzenbazın dönekliği 165b.4
biz+ (T.zm.) biz, birinci çokluk şahıs zamiri 119a.15, 123b.13, 127a.10, 127a.6, 13a.5, 13b.16, 140b.4, 142b.5, 142b.8, 146b.11, 148b.16, 149a.1, 14a.11, 154b.7, 155b.5, 155b.8, 156b.7, 157a.1, 157b.11, 157b.11, 158a.9, 158a.9, 16a.11, 16a.15, 16a.15, 17b.8, 180a.2, 187b.14, 196b.8, 19a.15, 23a.1, 23a.2, 23a.5, 23a.8, 23b.15, 23b.4, 27a.17, 27b.8, 29a.1, 30b.5, 33b.8, 41a.5, 41a.6, 42a.4, 42a.4, 42a.7, 45b.16, 46a.12, 48a.13, 50a.13, 50a.15, 51a.12, 58b.10, 5a.11, 68b.10, 81a.2, 91a.13
b.+de 16b.7, 51b.10
b.+den 104b.5, 118b.4, 124b.4, 136b.13, 142b.13, 142b.7, 157b.11, 29a.2, 29a.8, 4a.4
b.+e 114a.9, 131b.10, 143b.12, 146b.12, 160b.13, 16a.15, 22b.9, 46a.1, 46a.2, 46a.3, 46a.7, 91a.13, 91a.15
b.+i 120b.10, 160b.14, 173b.7, 17a.15, 22b.17, 24b.17, 29a.2, 29a.3, 29a.4, 29a.8, 43a.4, 91a.11, 70a.5, 70a.6
b.+imle 16a.16
b.+ligümüz 104b.5, 118b.4
b.+üm 101a.7, 113b.6, 113b.7, 120a.17, 120b.8, 122a.6, 123b.16, 124a.12, 124b.3, 127a.5, 136b.13, 138a.11, 141b.3, 142b.14, 142b.14, 146b.11, 148b.14, 157b.12, 157b.13, 16a.13, 16a.16, 17a.13, 17a.17, 18a.8, 24b.17, 25a.12, 25a.2, 25b.1, 27b.11, 27b.6, 29a.7, 31b.4, 42a.5, 42a.6, 43a.5, 51b.10, 52b.5, 57a.17, 57b.12, 57b.14, 57b.15, 57b.16, 58a.1, 58a.2, 68a.6, 71b.16, 80a.14
b.+ümdür. 154b.13
b.+üz 173b.14, 52b.12, 142b.13
bīzār+ (F.sf.) rahatsız, bıkmış, usanmış 118a.2
bīźārlıḳ+ (F.sf.) rahatsızlık, usanmışlık
b.+da 103b.14

boġaz+ (T.is.) boğaz, boynun ön bölümü ve bu bölümü oluşturan organlar
b.+ından 166b.17
b.+la 70a.5
bol+ (T.is.) bol 170a.15
b.+dur. 12b.3, 90b.7
borc+ (T.is.) borç
b.+ların 185b.3
bostān+ (F.is.) sebze bahçesi 149b.4
b.+ına 183b.2
b.+ında 141b.4
boyun+ boyun, baş ile gövde arasında kalan kısım 122a.7, 137b.16, 179a.4, 47a.13, 47a.8, 70b.11
b.+ları 5a.2
b.+larına 179b.16, 70a.4
b.+ına 121a.14, 122a.1, 122a.1, 124a.7, 144a.8, 164a.11, 193b.6, 23b.14, 57b.3, 63a.11, 69b.16, 73b.6, 74b.4
b.+ında 171a.5, 182b.11
b.+ındadur. 196b.2
b.+ından 73b.7
b.+unı 37b.14
b.+uŋ 74b.4
boynuz+ (T.is.) bazı hayvanlarda bulunan ve koruma organı olarak işlev gören şey
b.+ 164a.14
b.+ 164b.3
b.+sı 164a.15
bölük+ (T.is.) parça, kısım 115a.17, 115a.17
b.+i 184a.6
b.+dür. 184a.6
börk+ (T.is.) başa giyilen külah, kalpak gibi şeyler
b.+üni 183b.8
böyle+ (T.sf.) bunun gibi, buna benzer 103a.1, 10a.11, 127b.1, 137b.15, 13b.11, 13b.11, 13b.14, 14a.5, 153a.10, 154b.6, 159b.5, 163b.15, 164a.10, 167b.3, 169b.12, 172b.12, 174a.5, 175b.11, 182b.16, 189b.12, 189b.13, 195a.12, 199b.13, 26b.7, 32b.14, 35b.7, 36b.7, 46b.4, 47a.13, 52b.16, 57a.12, 64b.4, 66a.16, 69a.10, 78a.7, 79b.12, 7b.1, 7b.5, 80a.13, 80b.12, 84a.13, 85a.12, 88b.13, 88b.4, 8a.14, 8b.3, 92a.6, 92b.7, 98a.14
b.+dir 31b.5
b.+dür 125b.10
b.+dür. 13b.12
bu+ (T.s.zm.) bu 100a.2, 100b.13, 100b.15, 100b.8, 101b.1, 102a.15, 102a.15, 102b.12, 103a.15, 103a.16, 103a.3, 103a.4, 103b.1, 103b.1, 103b.5, 103b.9, 104a.15, 104a.7, 104b.10, 104b.3, 104b.5, 104b.6, 105a.10, 105a.11, 105a.15, 105a.8, 105a.9, 105b.2, 105b.9, 106a.1, 106a.6, 106a.8, 106a.9, 106b.12, 106b.14, 106b.9, 107a.4, 107a.6, 107a.8, 107b.8, 108a.11, 108a.14, 108a.15, 109a.13, 109a.14, 109a.17, 109a.4, 109a.5, 109b.1, 109b.13, 109b.17, 10a.11, 10a.16, 10a.5, 10a.6, 10b.10, 10b.17, 10b.6, 110a.14, 110a.5, 110a.5, 110b.12, 110b.13, 110b.16, 110b.7, 110b.7, 110b.8, 110b.8, 110b.8, 111a.3, 111a.6, 111a.8, 111b.14, 111b.16, 112a.1, 112a.16, 112a.17, 112b.11, 112b.12, 112b.17, 113a.11, 113a.12, 113a.13, 113a.16, 113a.7, 113b.10, 113b.16, 113b.16, 114a.10, 114a.15, 114a.17, 114a.17, 114a.4, 114a.8, 114a.9, 114a.9, 114b.1, 114b.10, 114b.11, 114b.11, 114b.2, 114b.3, 114b.4, 114b.8, 114b.9, 115a.8, 115a.9, 115a.9, 115b.14, 115b.14, 115b.2, 115b.6, 115b.6, 116a.17, 116a.17, 116a.3, 116a.6, 116a.7, 116b.1, 116b.3, 117a.2, 117b.16, 117b.5, 118a.12, 118a.13, 118a.14, 118a.15, 118a.16, 118a.16, 118a.9, 118b.15, 118b.16, 118b.17, 118b.17, 118b.3, 118b.4, 119a.12, 119a.15, 119a.4, 119a.5, 119a.6, 119b.11, 119b.15, 119b.8, 119b.9, 119b.9, 11a.1, 11a.12, 11a.14, 11a.16, 11a.2, 11a.2, 11b.12, 11b.15, 11b.16, 11b.16, 11b.4, 11b.4, 120a.12, 120a.16, 120a.17, 120b.15, 120b.4, 121a.4, 121b.15, 122a.11, 122a.16, 122a.5, 122a.5, 122a.6, 122a.6, 122a.7, 122a.7, 122a.8, 122b.11, 123a.13, 123a.14, 123a.16, 123a.5, 123b.14, 123b.15, 123b.5, 123b.5, 124a.13, 124a.14, 124a.2, 124a.8, 124b.1, 124b.10, 125b.8, 126a.14, 126b.10, 126b.11, 126b.11, 126b.11, 126b.4, 126b.8, 126b.9, 127a.10, 127a.2, 127a.6, 127a.9, 127b.7, 128a.9, 128b.13, 128b.2, 128b.4, 129a.11, 129a.13, 129a.7, 129b.8, 12a.15, 12a.16, 12a.17, 12a.3, 12a.6, 12b.10, 12b.14, 12b.14, 12b.14, 12b.14, 12b.2, 12b.4, 12b.6, 12b.8, 130a.3, 130a.3, 130a.7, 130b.10, 130b.17, 130b.2, 130b.5, 131a.10, 131a.6, 131a.8, 131b.14, 131b.6, 131b.9, 132a.10, 132b.10, 132b.16, 133a.11, 133a.12, 133a.13, 133b.10, 133b.11, 133b.12, 133b.17, 133b.3, 134a.11, 134a.16, 134a.2, 134a.5, 134a.9, 134b.1, 134b.1, 134b.12, 134b.16, 134b.17, 134b.3, 134b.8, 135b.12, 135b.5, 135b.6, 135b.6, 136a.16, 136a.2, 136a.6, 136a.6, 136b.15, 136b.4, 136b.4, 136b.6, 136b.7, 137a.13, 137b.10, 137b.10, 137b.11, 137b.14, 137b.17, 137b.8, 138a.13, 138a.15, 138b.2, 138b.5, 139a.3, 139a.6, 139b.10, 139b.11, 139b.12, 139b.8, 139b.9, 13a.1, 13a.10, 13a.11, 13a.3, 13a.5, 13a.8, 13b.10, 13b.12, 13b.14, 13b.15, 13b.17, 13b.3, 13b.5, 140a.1, 140a.1, 140b.4, 140b.8, 141a.4, 141b.2, 141b.2, 142a.14, 142a.2, 142a.4, 142a.5, 142a.7, 142b.5, 142b.7, 142b.7, 143a.3, 143a.7, 143b.12, 143b.13, 143b.2, 143b.3, 144a.17, 144a.17, 144b.1, 144b.1, 146b.17, 146b.7, 146b.7, 147a.11, 147a.2, 147a.4, 147a.6, 147a.6, 147a.7, 148a.10, 148a.13, 148a.15, 148a.16, 148a.8, 148a.8, 148a.9, 148b.11, 148b.11, 148b.12, 148b.14, 148b.15, 148b.6, 149a.1, 149a.10, 149a.11, 149a.14, 149a.16, 149a.4, 149b.10, 149b.12, 149b.14, 149b.15, 14a.12, 14a.13, 14a.15, 14a.17, 14a.3, 14b.1, 14b.3, 150a.10, 150a.11, 150a.16, 150b.1, 150b.1, 150b.13, 150b.14, 150b.14, 150b.3, 150b.4, 150b.8, 150b.8, 151a.16, 151a.3, 151a.7, 151a.8, 151b.1, 151b.12, 151b.14, 151b.16, 151b.2, 151b.3, 151b.5, 151b.7, 151b.8, 151b.9, 152a.1, 152a.10, 152a.4, 152b.11, 152b.15, 152b.17, 152b.2, 153a.12, 153a.13, 153a.6, 153a.7, 153a.7, 153a.8, 153b.14, 153b.2, 153b.6, 154a.3, 154a.4, 154a.4, 154a.7, 154a.8, 154b.14, 154b.3, 154b.4, 155a.14, 155a.17, 155a.6, 155b.1, 155b.10, 155b.13, 155b.3, 155b.6, 155b.7, 156a.2, 157a.14, 157a.17, 157a.2, 157b.1, 157b.10, 158a.14, 158a.17, 158a.6, 158a.8, 158b.1, 158b.10, 158b.12, 158b.13, 158b.14, 158b.2, 158b.5, 158b.7, 158b.8, 158b.9, 159a.11, 159a.14, 159a.15, 159a.17, 159a.17, 159b.10, 159b.11, 159b.7, 159b.9, 15a.1, 15a.10, 15b.13,

15b.13, 15b.2, 15b.5, 15b.5, 15b.6, 15b.7, 160a.3, 160a.4, 160a.7, 160b.14, 160b.3, 161a.1, 161a.11, 161a.12, 161a.15, 161b.15, 161b.15, 161b.16, 162b.3, 163a.11, 163a.13, 163a.15, 163b.11, 163b.7, 163b.9, 164a.11, 165a.15, 165a.7, 165a.9, 165b.10, 165b.12, 165b.14, 165b.3, 165b.4, 166a.11, 166a.17, 166a.4, 166b.10, 166b.17, 166b.3, 166b.5, 166b.6, 166b.7, 167a.8, 167b.10, 167b.15, 168a.13, 169a.11, 169a.14, 169a.15, 169a.4, 169a.8, 169b.2, 169b.3, 169b.7, 16a.12, 16a.13, 16a.14, 16a.14, 16a.2, 16a.9, 16b.10, 16b.14, 16b.14, 16b.16, 170a.1, 170a.7, 170b.13, 170b.13, 170b.4, 171a.5, 172a.16, 172a.4, 172a.6, 172a.8, 172b.12, 172b.13, 172b.16, 172b.17, 173a.12, 173a.5, 173a.6, 173b.10, 173b.12, 173b.7, 173b.9, 174b.17, 174b.3, 175a.15, 175a.4, 175a.7, 175a.8, 175a.9, 175b.9, 176a.7, 176b.9, 177a.4, 177b.13, 177b.13, 177b.3, 178a.12, 178a.13, 178a.14, 178a.14, 178b.17, 178b.4, 179a.4, 179a.5, 179b.16, 179b.4, 179b.4, 17a.11, 17a.12, 17b.12, 17b.5, 17b.5, 17b.5, 180a.1, 180a.6, 180b.17, 181a.11, 181a.14, 182b.12, 182b.14, 182b.17, 182b.17, 182b.9, 183a.15, 183a.16, 183a.2, 183a.2, 183b.11, 184a.1, 184a.17, 184b.2, 184b.3, 184b.5, 184b.6, 185a.12, 185b.16, 186b.14, 187a.15, 187a.2, 187a.3, 187b.2, 187b.4, 188a.5, 188a.5, 188a.6, 188b.7, 188b.7, 189a.4, 189b.1, 189b.1, 189b.1, 189b.12, 189b.15, 189b.2, 18a.16, 18a.8, 190a.13, 190a.13, 190a.13, 190a.17, 190a.17, 190b.1, 190b.14, 190b.7, 192a.11, 192a.11, 192a.2, 193a.7, 193b.10, 193b.14, 193b.15, 193b.4, 194a.7, 194a.7, 194b.12, 194b.12, 194b.15, 194b.3, 194b.4, 194b.4, 194b.7, 194b.7, 195a.1, 195a.1, 195a.10, 195a.12, 195a.2, 195a.4, 195a.5, 195a.8, 195b.14, 195b.9, 196a.1, 196a.3, 196a.3, 196a.6, 196b.1, 196b.11, 196b.12, 196b.14, 196b.17, 196b.17, 196b.8, 196b.9, 197a.1, 197a.16, 197a.2, 197a.3, 197b.1, 197b.10, 197b.10, 197b.2, 197b.3, 197b.5, 198a.2, 198b.11, 198b.11, 198b.2, 198b.2, 198b.3, 198b.4, 198b.4, 198b.7, 199a.15, 199a.2, 199a.2, 199a.4, 199b.14, 199b.3, 199b.4, 199b.4, 19a.10, 19a.10, 19a.11, 19b.9, 1b.16, 20a.17, 20a.5, 20a.6, 20a.7, 20b.11, 20b.3, 21a.3, 21a.5, 21a.6, 21b.11, 21b.12, 21b.3, 21b.7, 22a.12, 22a.12, 22a.12, 22a.13, 22b.11, 22b.11, 22b.12, 22b.13, 22b.3, 22b.5, 22b.9, 22b.9, 22b.9, 23a.14, 23a.4, 23a.4, 23a.8, 23a.9, 23a.9, 23b.5, 24a.10, 24a.3, 24a.3, 24a.4, 24a.5, 24a.8, 24b.17, 24b.4, 25a.12, 25a.3, 25a.9, 25b.6, 26a.2, 26a.2, 26a.4, 26a.7, 26b.13, 26b.14, 26b.14, 26b.16, 26b.4, 27a.10, 27a.11, 27a.12, 27a.14, 27a.6, 27a.9, 27b.11, 27b.13, 27b.7, 27b.8, 28a.5, 28a.9, 28b.11, 28b.17, 28b.3, 29a.13, 29a.13, 29a.16, 29a.17, 29a.3, 29b.1, 29b.11, 29b.12, 2a.14, 2b.11, 2b.11, 2b.15, 30a.1, 30a.3, 30a.7, 30a.8, 30a.9, 30b.15, 30b.5, 31a.11, 31a.12, 31a.12, 31a.12, 31a.13, 31a.4, 31a.8, 31a.8, 31b.1, 31b.16, 31b.2, 31b.3, 32a.1, 32a.17, 32a.4, 32a.4, 32b.10, 32b.12, 32b.13, 32b.17, 32b.4, 32b.9, 33a.12, 33a.3, 33b.17, 33b.4, 33b.6, 34a.2, 34a.3, 34a.9, 34b.12, 34b.16, 34b.17, 34b.7, 35a.11, 35a.2, 35a.3, 35a.5, 35b.12, 35b.13, 35b.2, 35b.4, 35b.7, 35b.8, 36a.1, 36a.2, 36b.10, 36b.3, 36b.8, 37a.10, 37a.12, 37a.13, 37a.14, 37a.15, 37a.16, 37a.16, 37a.16, 37a.16, 37a.6, 37a.7, 37b.1, 37b.12, 37b.14, 37b.16, 37b.3, 37b.3, 38a.1, 38a.10, 38a.10, 38a.15, 38a.5, 38b.10, 38b.15, 39a.7, 39a.7, 39b.1, 39b.1, 39b.1, 39b.16, 39b.2, 39b.2, 39b.3, 39b.4, 39b.4, 39b.5, 39b.7, 3b.8, 3b.9, 40a.11, 40a.17, 40a.17, 40b.1, 40b.11, 40b.16, 40b.16, 40b.16, 40b.17, 40b.2, 40b.2, 40b.9, 41a.11, 41a.17, 41a.6, 41a.6, 41b.10, 41b.15, 41b.15, 41b.17, 41b.5, 41b.7, 42a.16, 42b.17, 42b.5, 43a.7, 43a.8, 43b.4, 44a.1, 44b.4, 44b.9, 45a.15, 45a.2, 45b.1, 45b.15, 45b.17, 45b.6, 46a.4, 46b.10, 46b.10, 46b.13, 46b.8, 46b.9, 47a.10, 47a.15, 47a.16, 47b.14, 47b.17, 48a.11, 48a.12, 48b.2, 48b.3, 49a.11, 49a.16, 49a.16, 49a.6, 4a.1, 4a.10, 4a.11, 4a.13, 4a.14, 4a.2, 4a.2, 4a.3, 4a.4, 4b.1, 4b.1, 4b.12, 4b.13, 4b.16, 4b.17, 4b.17, 50a.14, 50a.2, 50a.6, 50b.1, 51a.11, 51a.15, 51a.16, 51a.17, 51b.1, 51b.11, 51b.14, 51b.15, 51b.17, 51b.2, 51b.9, 52a.15, 52a.4, 52a.5, 52a.8, 52a.9, 52b.1, 53a.10, 53b.11, 53b.12, 53b.13, 53b.14, 54b.10, 54b.10, 54b.12, 54b.12, 54b.13, 54b.13, 54b.15, 54b.3, 55a.4, 55a.5, 55b.10, 55b.10, 55b.12, 55b.15, 55b.2, 55b.3, 55b.3, 55b.5, 56a.1, 56a.15, 56b.10, 56b.13, 56b.13, 56b.16, 56b.3, 56b.7, 56b.8, 57a.14, 57b.1, 57b.4, 57b.6, 57b.7, 57b.7, 58a.4, 58a.7, 58a.9, 58b.9, 59a.7, 59a.9, 59b.12, 59b.16, 59b.16, 59b.4, 59b.7, 5a.11, 5a.13, 5a.2, 5a.7, 5a.9, 5a.9, 5b.1, 5b.11, 5b.13, 5b.2, 60a.15, 60a.16, 60a.8, 60b.1, 60b.11, 60b.12, 60b.12, 60b.14, 60b.15, 60b.2, 60b.6, 60b.7, 60b.7, 60b.8, 60b.9, 60b.9, 61a.1, 61a.14, 61a.7, 61b.10, 61b.13, 61b.13, 61b.2, 61b.4, 61b.5, 61b.9, 62a.1, 62a.15, 62a.17, 62a.17, 62a.17, 62a.2, 62a.3, 62a.7, 62b.11, 62b.15, 62b.15, 62b.2, 62b.5, 62b.7, 63a.16, 63a.17, 63a.2, 63a.5, 63a.9, 63b.1, 63b.12, 63b.13, 63b.15, 63b.2, 64a.1, 64a.10, 64a.13, 64a.14, 64a.17, 64a.3, 64a.4, 64a.4, 64a.6, 64a.7, 64b.1, 65a.10, 65a.10, 65a.12, 65a.4, 65b.12, 65b.3, 65b.4, 65b.7, 65b.8, 66a.1, 66a.5, 66a.6, 66a.9, 67a.10, 67a.17, 67a.4, 67a.5, 67a.7, 67a.8, 67b.1, 67b.1, 67b.16, 67b.6, 67b.7, 68a.1, 68a.17, 68a.2, 68a.3, 68a.9, 68b.10, 68b.11, 68b.2, 69a.4, 69a.5, 69a.5, 69a.9, 69b.14, 6a.11, 6a.14, 6a.17, 6a.3, 6a.4, 6a.6, 6a.6, 6a.8, 6b.6, 6b.9, 70a.12, 70a.17, 70a.2, 70a.2, 70a.9, 70b.14, 70b.16, 70b.2, 70b.7, 70b.8, 70b.9, 71a.16, 71a.17, 71b.10, 71b.12, 71b.17, 72a.1, 72a.8, 72b.11, 72b.12, 72b.13, 72b.14, 72b.4, 72b.5, 72b.6, 72b.7, 73a.10, 73a.10, 73a.11, 73a.11, 73b.10, 73b.15, 73b.3, 74a.12, 74a.14, 74a.16, 74a.17, 74a.2, 74a.4, 74a.5, 74b.10, 74b.14, 74b.5, 75a.10, 75a.3, 75a.5, 75a.7, 75a.7, 75b.10, 75b.11, 75b.11, 75b.4, 75b.4, 75b.5, 76a.1, 76a.1, 76a.10, 76a.13, 76a.2, 76a.5, 76a.5, 76a.6, 76a.7, 76a.7, 76b.16, 76b.16, 76b.3, 76b.7, 76b.9, 77a.11, 77a.4, 77b.1, 77b.11, 77b.15, 77b.17, 77b.3, 77b.7, 77b.9, 77b.9, 78a.10, 78a.17, 78a.7, 78b.1, 78b.10, 78b.11, 78b.16, 78b.2, 78b.3, 78b.3, 79a.13, 79a.16, 79a.17, 79a.17, 79a.3, 79a.5, 79a.6, 79a.9, 79b.11, 79b.15, 79b.2, 79b.3, 7a.13, 7a.5, 7a.6, 7a.6, 7b.1, 7b.15, 80a.10, 80a.10, 80a.11, 80a.12, 80a.15, 80a.16, 80a.16, 80a.17 , 80a.17 , 80b.1, 80b.1, 80b.15, 80b.2, 81a.14, 81a.15, 81a.2, 81a.2, 81a.8, 81a.9, 82a.10, 82a.14, 82a.3, 82a.6, 82a.7, 82a.8, 82b.1, 82b.16, 82b.5, 82b.8, 82b.9, 83a.1, 83a.10, 83a.17, 83b.12, 83b.6, 84a.17,

84a.17, 84a.2, 84b.12, 84b.12, 84b.12, 84b.13, 84b.3, 84b.5, 84b.8, 84b.8, 85a.7, 86a.12, 86a.4, 86b.15, 86b.16, 86b.2, 86b.3, 87a.11, 87a.17, 87a.6, 87a.8, 87a.9, 87b.11, 87b.2, 87b.3, 87b.4, 87b.4, 88a.2, 88a.4, 88a.8, 88a.9, 88b.15, 88b.15, 88b.2, 88b.7, 89a.10, 89a.11, 89a.3, 89a.3, 89a.7, 89b.10, 89b.10, 89b.11, 89b.16, 89b.2, 89b.8, 8a.1, 8a.15, 8a.17, 8a.8, 8b.1, 8b.10, 8b.12, 8b.13, 8b.15, 8b.16, 90a.14, 90a.17, 90b.7, 91a.3, 91b.1, 91b.3, 92b.12, 92b.2, 92b.3, 92b.3, 93a.10, 93a.16, 93a.16, 93b.17, 94a.11, 94a.16, 94a.17, 94a.9, 94b.10, 94b.13, 94b.3, 94b.4, 94b.5, 95a.1, 95a.2, 95a.2, 95a.3, 95a.4, 95a.5, 96a.1, 96a.17, 96a.9, 97a.8, 97b.10, 97b.12, 97b.14, 97b.16, 98a.12, 98a.3, 98a.9, 98b.8, 99b.11, 99b.15, 99b.2, 9a.1, 9a.13, 9a.14, 9a.2, 9a.6, 9a.7, 9b.1, 9b.2, 9b.3, 9b.4, 9b.6, 9b.8

b.+dur 119a.14, 12a.1, 138a.3, 13a.6, 13b.15, 144b.6, 14a.4, 14a.6, 15b.12, 161a.6, 16a.10, 17b.15, 186b.16, 189b.6, 18a.6, 200a.8, 38b.6, 40a.6, 48b.3, 4b.3, 57a.3, 58b.7, 5b.5, 64a.17, 73a.8, 78a.12, 79a.6, 80b.2, 13b.6, 150b.4, 158b.9, 172a.13, 173a.11, 180b.14, 18a.13, 40a.13, 40b.15, 40b.16, 67a.7

b.+lar 109b.3, 116b.12, 159a.6, 181b.12, 93b.16

b.+lara 121b.3, 180b.6

b.+lardan 162b.7, 178a.12, 188a.14

b.+ları 105a.7, 141a.2, 186b.12, 196a.15

b.+laruŋ 131a.4, 131a.5, 139a.10, 148a.13, 151a.16, 168b.17, 169a.14, 170b.5, 176b.15

bucaḳ(ġ)+ (T.is.) bucak, köşe

b.+ında 17a.7

b.+lar 140a.6

b.+larda 176a.17

budaḳ(ġ)+ (T.is.) dal 133b.6, 133b.7, 36a.10, 45b.7, 45b.9, 48a.6

b.+lar 48a.6

b.+lara. 56a.5

b.+lardur. 48a.8

b.+ları 36b.4, 36b.5, 45b.7, 97b.13, 98a.1

b.+larıyla 122b.16

b.+ı 122b.13, 122b.14, 133b.13, 134b.5, 36a.12

b.+ın 50a.15

b.+ından 134b.7

b.+ınuŋ 134a.4

budun+ (T.is.) boy, millet 166b.1

buġday+ (T.is.) buğday 125b.3, 125b.5, 126b.13, 128a.1, 128a.13, 198a.1, 198a.2, 49a.17, 49a.2, 49a.6, 49a.8, 49b.2, 49b.2, 49b.3, 50a.16, 50a.8, 50a.8, 50b.2, 50b.6, 50b.6, 51a.13, 51a.14

b.+a 198a.1, 49b.14

b.+ı 29a.2, 49a.4, 49b.5

b.+uŋ 198a.1

bugün+ (T.is.) içinde bulunulan gün 26a.15, 26a.17, 27a.17, 29b.2, 31a.11, 42a.6, 75b.2

buġż+ (A.is.) kin, nefret, sevmeme 65a.4

buḫār+ (A.is.) ısı etkisiyle sıvıların dönüştükleri gaz durumu 20b.2

b.+dan 20b.2

b.+ı 27b.8

b.+-ı laṭīfden 58b.11

buḫte+ (F.sf.) besili, semiz 134b.8

buḫul, buḫl+ (A.is.) cimrilik, pintilik 104b.17, 123b.5, 131a.3, 182b.2, 186a.17, 61a.10, 61a.14, 61a.17, 67b.11, 90b.8

b.+dan 104b.13

b.+dur 186a.15

buḥ̂ūr+ (A.is.) denizler, tütsü 95b.10

buḳ̊a+ (A.is.) yer, toprak, ülke 170a.1, 170a.2

bul- (T.f.) bulmak

b.-a 167a.2, 194a.12, 198b.3, 28b.5, 40b.10, 70b.6, 74a.12, 80b.6, 97b.17, 106b.4, 110a.10, 134b.10, 134b.8, 149a.14, 151a.13, 151a.14, 152b.7, 154a.1, 25a.3, 26a.7, 40b.3, 54a.4, 60b.17, 61a.8, 67a.8, 79b.2, 84b.2, 97b.15

b.-abilsün. 69b.7

b.-acaḳ 121b.4, 138a.8

b.-aduk. 104b.14

b.-alar 187b.11, 190b.1, 65a.10, 113b.7, 114b.12, 125b.10, 125b.9, 126b.12, 191a.9, 54a.15, 94b.1, 9a.1, 40b.7

b.-amadı. 9b.1

b.-amaz. 140b.9

b.-an 43b.15, 44a.1, 70b.6, 82a.3

b.-ana 4a.1

b.-dı. 21a.15, 26b.11, 37b.16, 41b.11

b.-dum 164a.10

b.-madı 129a.4, 9a.2, 8a.17

b.-maḳlıġuŋ 185a.6

b.-masa 127b.15, 136b.2

b.-maya 91a.15

b.-maz. 108b.16, 4a.12, 4a.13, 82a.5

b.-mış 41b.10

b.-sa 127b.14, 127b.17, 97a.5

b.-ub 117a.7, 5b.1

b.-ur. 157b.4, 35b.9, 70b.8, 82a.5, 82a.5

b.-asın 132b.17, 187b.11, 28a.6, 58a.8, 2b.6

b.-avuz 48a.13

b.-aydı. 82b.9

b.-dı 120b.10, 132b.6, 134a.13, 193b.13, 21a.10, 21a.12, 120b.10, 108b.5, 118b.10, 133a.8, 138a.2, 138a.7, 138b.2, 138b.3, 149b.3, 193a.17, 21a.7, 21a.8, 21a.8, 48b.12, 52a.6, 52b.15, 59b.4, 65b.16, 65b.7, 84a.9

b.-dılar 23a.11, 114a.17, 131b.10, 131b.12, 188a.2, 193a.15, 23a.12, 23a.12, 23a.12, 23a.13, 23a.14, 40a.5, 41b.15

b.-duġı 107b.4, 112a.14, 25a.1

b.-duġından 63a.3

b.-duġunı 118b.14

b.-dum 193a.15, 193b.1, 21a.5

b.-duŋ 24b.3

b.-ıcaḳ. 125b.6

b.-ısarlar. 148a.2, 148a.2

b.-ısaruz. 148a.1

b.-madı 143a.3, 22a.10, 27b.5, 29a.16, 48b.12

b.-madılar. 131b.9

b.-madum 143a.8, 43b.5, 22b.6

b.-maġ 173a.7

b.-maġa 109b.6, 69a.14

b.-maḳ 138a.5, 150b.2, 151b.4, 152a.17, 15b.9, 180a.8

b.-maḳda 152a.14, 159b.1, 161b.13, 77b.13
b.-maḳdur. 134b.15, 65a.7
b.-maḳlıḳ 81a.12, 81a.13, 82a.15, 82b.16
b.-maḳlıḳdur 82a.2
b.-mamış 152a.3
b.-mamışlar 45a.10
b.-masalar 191a.8
b.-maya 145b.12, 161b.17, 137a.16, 137b.17, 25a.13, 76a.2, 79b.3, 81b.1
b.-mayacaḳ 54b.13, 5b.14
b.-mayalar. 42a.7, 54a.16
b.-mayınca 104a.17
b.-maz 130b.13, 104a.15, 115b.17, 139a.7, 63b.13
b.-mazam 44a.5
b.-mazsın. 93a.5
b.-mış 108b.4, 115a.12, 134a.3, 136a.15, 141a.7, 151b.15, 153b.10, 153b.12, 198b.17, 24a.12, 25b.3, 27a.10, 28b.9, 31a.10, 31a.12, 31a.15, 40a.9, 64b.17, 79a.10, 80a.7
b.-mışam. 198b.2
b.-mışdur 133b.17, 40a.1, 126a.16, 126a.3, 134a.9, 134b.2, 134b.3, 135a.14, 194b.6, 28b.11, 2b.2, 59a.9, 68b.17, 73b.3
b.-mışlar 114b.11, 131b.7, 31b.7, 33a.9, 42a.2, 42a.6
b.-mışlardur 177b.11, 178b.9, 35a.12, 114b.5, 126b.3, 183a.12
b.-sa 107b.14, 115a.5, 121a.11, 121a.13, 126b.14, 130a.8, 160a.14, 164b.5, 174a.13, 69b.2, 92a.16, 92a.16, 108a.3, 112b.15, 44a.13
b.-salar 125b.17, 126a.10, 5b.12
b.-ub 101a.7, 106a.14, 110a.3, 119b.3, 121a.11, 125b.2, 127b.11, 127b.12, 130b.13, 133a.11, 135a.7, 138a.4, 138b.17, 145b.8, 151a.11, 152a.10, 152b.4, 153b.11, 160a.6, 173a.17, 197a.7, 198b.15, 28a.17, 30b.14, 32b.6, 34b.9, 35b.4, 47b.3, 4b.11, 63a.2, 69b.5, 75a.13, 78b.9, 79a.12, 81b.4, 9a.1
b.-ur 108a.1, 132a.10, 189b.2, 60a.10, 100b.6, 103b.16, 104a.9, 104b.2, 105a.10, 106b.6, 115b.5, 130a.13, 130a.15, 135a.10, 148b.12, 157a.13, 167b.17, 36a.16, 65a.10, 65a.9, 69a.10, 6a.12, 74a.1, 74a.8, 79a.16, 83b.5, 99b.10
b.-uram 198b.2
b.-urdı 165b.7, 108b.15, 132b.9, 152b.3, 152b.5, 152b.6
b.-urlar. 127a.5, 64b.7, 82a.13
b.-ursa 125b.6
b.-uruz 48a.14
bulın, bulun- (T.f.) bulunmak
b.-a 150a.12, 127b.1, 39b.8, 5b.10, 94b.8
b.-mayınca 7b.17
b.-maz. 113b.1, 115b.14, 155b.16, 2a.7, 88b.11
b.-sa 199b.4, 51a.12, 88a.14, 12a.5
b.-ur 110b.2, 199b.5, 43a.9, 89b.13, 88b.11, 156b.13, 15b.3, 165a.16, 178b.4, 35a.2, 75b.17, 82a.6, 88a.15, 88b.1, 9b.7
b.-dı 59b.3, 82a.10
b.-maya. 119a.8
b.-maz 36a.9, 107a.2
bulanuḳ+ (T.is.) bulanmış olan, duru olmayan 10b.15, 10b.16, 11a.1
bulaş- (T.f.) bulaşmak
b.-mış 84b.15
bulış- (T.f.) bulaşmak
b.-ub 33a.12
bulud+ (T.is.) bulut 107a.10
buna+ (T.zm.) buna 148b.10, 51a.17
bunca+ (T.zm.) bu kadar, epey, çok 13a.11, 140a.5, 149a.11, 151b.13, 156b.12, 160b.16, 161a.2, 168b.8, 181b.5, 193b.12, 196a.4, 19a.11, 24a.13, 24b.3, 31a.2, 33a.2, 41b.6, 47a.12, 48a.4, 48a.6, 70b.9, 87b.6, 88a.6
bucılayın+ (T.e.) bunun gibi 8a.1, 11a.9, 35b.9, 65a.12, 71a.6, 73a.12, 78b.2, 87b.3, 87b.12, 98b.5, 103b.9, 108a.16, 113a.1, 121a.16, 125b.5, 126b.15, 130a.14, 139a.8, 146b.17, 152b.1, 156b.17, 158b.7, 161b.9, 170a.8, 171a.9, 177a.1, 179a.7, 179b.8, 181a.6, 184b.13
b.+dur 48b.7, 59a.1, 128a.10, 197b.1
bunda+ (T.zm.) bunda 104a.11, 108b.10, 110b.3, 112b.16, 118b.5, 119a.15, 119b.10, 122b.7, 123a.2, 125a.6, 127b.4, 129b.15, 130a.8, 131b.10, 131b.11, 132a.12, 134b.6, 135a.5, 136a.10, 136a.15, 136b.2, 136b.4, 138b.4, 139a.7, 13a.5, 141b.5, 143b.15, 150a.16, 151a.17, 151a.17, 152b.11, 156b.12, 165b.17, 169b.17, 17b.14, 17b.17, 17b.17, 187b.15, 18a.5, 18a.7, 198b.6, 20a.8, 22a.11, 23a.5, 23a.6, 35a.6, 36a.4, 41b.11, 47a.10, 50a.16, 58b.10, 58b.7, 89a.10, 94b.16, 95a.1
b.+dur. 58b.4
b.+ki 118a.8, 151b.3
bundan+ (T.zm.) bundan 104b.14, 113a.12, 113a.9, 115a.10, 115a.2, 117a.10, 11b.17, 129b.9, 12a.11, 12a.9, 134a.4, 13a.1, 13b.11, 141a.2, 145a.8, 146b.4, 153b.11, 156b.10, 157a.5, 15b.3, 161b.6, 167a.14, 167b.5, 171a.5, 171b.17, 176b.10, 178a.17, 17a.10, 184b.3, 195b.11, 196a.16, 22a.16, 24b.16, 26b.14, 28b.11, 30b.2, 31b.12, 31b.4, 32b.5, 33b.1, 35a.7, 36a.1, 37b.11, 38a.3, 39a.16, 46b.11, 48a.10, 48b.10, 48b.16, 50a.10, 51a.1, 51b.1, 53a.5, 56a.14, 60a.14, 61a.8, 61b.12, 61b.13, 62b.15, 64a.11, 68a.2, 69a.14, 69b.13, 70b.11, 70b.17, 70b.7, 74a.7, 77a.11, 81a.16, 81a.2, 82a.10, 82a.15, 86a.12, 88b.17, 89b.2, 89b.5, 89b.5, 94a.9, 99b.17
b.+dur 135a.1, 138b.12, 18a.11, 31b.5, 74a.6, 101a.15, 16a.7
bunı+ (T.zm.) bunu 157b.16, 158a.2, 15b.2, 165a.16, 17b.12, 193b.11, 22b.14, 28a.3, 36a.5, 36b.16, 60a.16, 9a.7, 25a.14, 164a.12
bunıŋ+ (T.zm.) bunun 54a.4, 60b.9, 143b.13
bunlar+ (T.zm.) bunlar 116b.7, 121b.17, 128a.1, 128b.9, 129a.7, 129b.1, 129b.10, 12a.4, 131a.14, 132b.9, 141a.14, 145b.11, 156b.17, 158a.7, 174a.6, 178b.10, 181b.11, 185b.6, 193a.14, 34a.16, 34a.17, 35a.12, 35a.6, 36a.12, 40b.5, 59a.11, 60a.6, 60b.3, 62a.2, 62b.7, 64b.7, 65a.13, 69a.11, 7b.13, 88a.7, 8b.17, 93b.13, 93b.15, 93b.15, 93b.17
b.+a 121b.16, 126b.16, 159b.5, 15b.14, 164b.6, 167b.16, 186b.8, 197a.8, 34a.16, 34a.17, 35a.16, 47a.11, 47a.12, 53b.10, 63a.6, 64b.6

b.+da 64b.7, 82a.7
b.+dan 162b.1, 167b.16, 179b.6, 180b.8, 187a.3, 23b.6, 32a.1, 59a.16
b.+dandur. 69a.11
b.+dur. 65a.12
b.+ı 104b.9, 105a.10, 105a.8, 129a.13, 19b.11, 34a.16, 55b.11
b.+uŋ 105a.10, 105a.12, 11a.17, 11b.2, 127a.2, 127b.6, 128a.4, 128a.8, 135b.1, 139b.16, 13a.12, 148a.4, 15a.14, 15b.1, 179b.3, 18b.11, 21a.14, 22a.5, 23a.11, 23a.7, 24a.14, 34b.11, 35a.6, 36a.13, 36b.10, 38b.16, 51a.5, 55a.3, 55a.4, 57b.5, 60b.14, 65a.11, 65a.14, 66a.15, 73b.4, 79b.9, 86a.3, 88a.14, 8a.15
b.+uŋa 126a.17
b.+uŋla 198b.17
Bunuŋ+ (T.zm.) bunun 107b.11, 10a.2, 116a.1, 117b.4, 123a.13, 126a.17, 127b.13, 130b.12, 134a.17, 139a.10, 145b.13, 148a.12, 150b.2, 15b.11, 160a.14, 161b.5, 162b.16, 164a.2, 165a.16, 165b.1, 167a.4, 167a.5, 169a.7, 171a.7, 178b.8, 179b.9, 17a.5, 183a.7, 184a.13, 191b.13, 194b.13, 199b.1, 32a.6, 33a.11, 41a.16, 46b.14, 46b.6, 46b.7, 46b.8, 48b.1, 50a.12, 50a.14, 55a.2, 59a.14, 61b.6, 67b.16, 68b.12, 78a.12, 78a.4, 78a.8, 79a.14, 7a.7, 7b.13, 81a.15, 81b.3, 87a.13, 93a.14
b.+la 167a.2, 199b.13
buŋa+ (T.zm.) buna 118b.12, 126a.15, 127a.4, 128a.1, 128a.8, 140a.11, 140a.13, 140a.15, 140a.16, 140a.9, 146b.6, 161b.11, 162b.9, 168b.17, 171a.13, 186b.2, 186b.9, 19a.13, 28b.11, 56a.10, 58b.17, 89b.5, 93b.14, 93b.17, 136b.3
buncılayın+ (T.sf.) bunun gibi, böyle 139a.8, 34a.5
buʹd+ (A.is.) uzaklık, mesafe 33a.5, 33b.6, 178a.10
Burāḳ+ (A.is.) Hz. Muhammed'in Miraç'ta bindiği binek 62a.10
b.+ına 62a.17, 62b.1
b.+-ı nefs 62a.16
burc+ (A.is.) kale, kule, hisar çıkıntısı
b.+ı 138b.8
b.+larını 139a.11
burūc+ (A.is.) hisarlar, kaleler 19b.4, 20a.2
burun+ (T.is.) burun, koku alma organı 167b.11
b.+da 22a.2
but+ (T.is.) put 75a.14
b.+lara 26a.12
b.+ları 156a.13
būy+ (F.is.) koku 7b.7
buyruġ+ (T.is.) buyruk, emir, ferman
b.+ı 70b.11, 133a.16
b.+ında 172a.9
b.+ıyla 194a.17
buyur- (T.f.) buyurmak, emretmek
b.+a 170a.15, 176a.6, 183a.7, 196b.10
b.+alar. 176a.14
b.+am. 29b.15, 124a.3
b.+dı 102b.9, 103a.2, 103b.1, 10a.2, 113a.3, 113b.3, 113b.4, 115a.10, 125a.5, 127a.8, 127b.12, 134a.12, 135a.7, 136a.17, 137a.5, 145a.8, 146a.1, 146a.5, 148b.13, 149a.5, 150a.3, 150b.15, 151a.1, 151a.5, 151a.7, 155b.12, 156a.14, 156a.16, 156a.6, 156b.15, 157a.1, 157a.5, 157b.14, 157b.17, 158a.10, 158a.6, 158b.14, 158b.9, 161a.14, 161b.2, 161b.6, 162b.13, 163b.15, 166b.11, 166b.12, 166b.8, 167a.13, 167b.5, 168b.4, 171a.6, 171b.17, 172a.11, 175a.10, 177b.2, 184a.6, 184b.3, 185a.17, 185b.1, 185b.3, 185b.8, 185b.9, 18a.6, 191a.15, 191b.10, 191b.13, 192a.1, 192a.6, 193b.16, 195b.11, 195b.14, 196a.12, 196a.16, 196b.15, 197a.3, 198a.4, 198a.8, 198b.10, 199a.11, 2a.5, 30a.16, 43b.8, 44b.15, 46a.16, 47a.5, 48b.10, 51a.1, 56a.14, 5b.4, 61b.12, 65b.5, 68a.12, 70b.17, 71b.16, 80a.14, 82a.17, 82b.13, 83a.2, 98a.10, 98a.5, 98b.4, 98b.5, 98b.6, 99b.17, 17a.16, 20b.5, 95a.1, 100a.1, 100a.9, 104a.9, 109b.14, 109b.4, 109b.9, 10a.8, 111a.16, 111a.2, 111a.6, 111b.14, 111b.9, 113b.3, 117a.15, 117a.17, 119b.2, 127a.15, 129b.11, 130a.5, 130b.2, 131a.2, 134a.15, 134b.16, 145a.9, 151a.4, 155b.5, 15a.3, 15b.14, 168b.13, 16a.5, 16a.6, 185a.17, 186b.16, 18a.8, 19b.10, 19b.7, 20a.7, 23a.16, 31a.17, 37a.13, 37b.3, 39a.3, 42b.15, 46a.15, 47a.4, 58b.13, 58b.2, 5b.5, 5b.6, 60b.3, 64b.16, 71a.12, 72a.2, 72a.5, 79b.10, 7b.9, 81a.8, 82a.10, 82a.16, 82b.16, 83a.1, 88b.3, 94b.4, 96a.1, 96a.14, 97b.9, 99a.11
b.+dılar 94a.17, 99a.7, 122a.16
b.+duġı 58b.15
b.+duḳları 54a.17
b.+duḳların 103a.1
b.+dum 25a.17
b.+mayalar. 176a.17
b.+maz. 11b.1
b.+mış 59b.9
b.+mışdur 183a.4, 77b.2, 104a.2, 35a.15, 57a.11, 82b.10, 88b.17
b.+mışlardur. 172a.10
b.+ur 126a.14, 130a.16, 135b.1, 137a.15, 137b.7, 13a.7, 141a.16, 143a.4, 145a.9, 149b.13, 150a.2, 152b.15, 161a.17, 164a.6, 164b.8, 167a.15, 168b.3, 168b.5, 169b.14, 170a.3, 171a.12, 171a.8, 171a.9, 171b.6, 173a.13, 174a.5, 176a.1, 176b.12, 177a.9, 177b.1, 177b.6, 178a.16, 178b.14, 179a.5, 179a.9, 179b.10, 17b.15, 17b.15, 181b.16, 184a.5, 184b.4, 185b.6, 189a.8, 191b.15, 191b.16, 192a.11, 192b.17, 192b.4, 192b.7, 192b.9, 194a.6, 197a.13, 198b.6, 198b.8, 199a.1, 20a.17, 31b.1, 39b.12, 43a.14, 46b.4, 56b.2, 65b.10, 65b.11, 65b.7, 67a.13, 69b.16, 78a.15, 80a.5, 87a.7, 90b.1 , 94a.9, 9a.11, 117b.16, 132b.1, 148b.4, 156a.10, 23a.1, 69b.5, 100a.11, 103a.11, 108b.16, 114b.14, 118a.6, 118b.1, 118b.8, 11b.3, 126b.17, 128b.11, 128b.17, 12b.12, 131b.15, 145b.15, 145b.7, 149a.15, 14a.9, 14b.9, 172a.9, 175a.4, 22b.16, 26b.1, 31b.17, 31b.4, 32a.5, 33a.16, 34a.1, 34a.5, 34a.9, 34b.13, 39a.8, 40a.15, 40a.16, 41a.15, 41a.2, 41b.11, 43a.1, 47b.10, 47b.16, 47b.17, 50b.12, 52b.9, 53a.10, 53a.4, 53a.9, 57a.16, 60a.11, 60a.7, 62a.11, 65b.15, 66b.13, 67a.2, 67b.5, 71a.11, 74a.9, 75b.6, 77a.6, 78a.2, 80b.14, 80b.17, 87b.16, 89b.14, 90a.6
b.+urdı 16b.6
b.+urlar 165b.2
buzaġu+ (T.is.) buzağı, sütten kesilmiş sığır yavrusu
b.+ya 156a.13

bü'l-ẕaceb+ (A.sf.) çok acayip, çok tuhaf 181b.2
bühtān+ (A.is.) yalan, iftira 162b.8, 193b.3
bük- (T.f.) bükmek
b.+üb 56a.7
bülbül+ (A.is.) güzel öten maruf kuş
b.+üŋ 141a.13
b.+-i bostān-i şerīẕat 8b.7
bülend+ (F.sf.) yüksek, yüce 97b.4, 97b.5, 98b.5
b.+dür. 114a.4
bülūġiyyet+ (A.is.) erginlik 60a.13, 32b.4, 32b.7, 73a.5
b.+e 73a.3
b.+ine 67b.3
bünyād+ (A.is.) asıl, esas, temel 89b.11, 169b.15, 169b.17
b.+ı 27a.2, 81a.15, 89b.10, 90b.12, 95a.3, 95b.1, 98b.13
b.+ını 23b.10
bürhān+ (A.is.) delil, ispat, tanık 147a.2
b.+-i ṭarīḳat 80a.13
bürḳaʿ+ (A.is.) kadınların örtündükleri peçe, tül, başörtüsü 37b.10
b.+nı 38a.1,77a.1
bürūdet+ (A.is.) soğukluk 15a.15, 21b.2
b.+dür. 15a.16
b.+i 67b.15
bürūḳ+ (A.is.) şimşekler 107a.16, 107a.17
bürücük+ (T.sf.) biricik 15a.12
bütün+ (T.zf.) bütün, tam 89a.16
büyi- (T.f.) büyümek
b.+di 30b.5
büyük+ (T.sf.) çok, boyutları fazla olan 107b.16

C – Ç

cāb+ (A.is.) göbek
c.+uŋ 199b.11
cādde+ (A.is.) geniş, büyük, işlek, yol; anayol
c.+-i şerīʿat 194a.2
c.+-i mütābaʿatdur. 114b.13
c.+sinde 2b.9, 122a.11
c.+sinden 180a.1
caġala+ (T.is.) çağla
c.+sı 36b.6
caġır- (T.f.) çağırmak, seslenmek
c.-ıb 107a.14
cāh+ (F.is.) kuyu, çukur 108a.13, 172a.15, 172b.5, 173a.7, 174b.9, 177b.4, 177b.4, 178b.16, 179b.9, 185a.4, 186a.9, 186b.4, 187a.2, 187a.4, 187b.3, 188a.4, 189a.4, 91b.14
c.+dan 186b.15
c.+ı 189a.6
c.+ın 188a.7
c.+ına 165b.11
c.+ında 186a.4
c.+ını 189a.4
c.+ıyla 188a.6
c.+-ı fānī 168b.11
c.+-ı mālı 172b.16
cāhil+ (A.sf.) bilgisiz, genç, tecrübesiz, toy 144a.1, 169b.4, 178b.15, 179a.8, 68a.8
c.+dür 181b.12, 177b.5, 63a.4, 63a.5
c.+lere 146b.10
cāhillıḳ+ (A.is.) bilgisizlik, gençlik 14b.8, 12b.13, 138b.16
c.+ını 63a.16
caĥīm+ (A.is.) cehennem, tamu 191b.17
caḳ+ (T.is.) tam, tamam; sade, yalnız 76a.2
caḳal+ (T.is.) alnı veya ayakları beyaz olan at 105a.7
cal- (T.f.) çalmak
c.-salar 126a.4
cām+ (F.is.) sırça, cam 115a.6, 131b.17, 80a.6
c.+ı 142a.6
c.+ıdur 153b.5
c.+ından 100b.10, 100b.8, 117b.14, 121a.1
c.+-ı cihānnümā 115a.6
c.+-ı tecelli 118a.3
cān+ (F.is.) can, ruh; hayat, yaşayış, gönül 109a.10, 111b.2, 117a.16, 118b.3, 120b.13, 121a.17, 122b.8, 123a.5, 123b.10, 126a.8, 12b.11, 133a.12, 141b.4, 142a.17, 142b.9, 150b.3, 150b.7, 166b.6, 173b.9, 183b.6, 200a.5, 23b.16, 30a.15, 39a.5, 40b.11, 43a.13, 44b.6, 49a.15, 4a.12, 51a.10, 55b.11, 59a.16, 65a.5, 66a.7, 69b.14, 74b.3, 76b.2, 77a.5, 77a.6, 84b.3, 89a.9, 91a.14, 9a.10
c.+a 142b.17, 166b.5, 74b.3, 93a.9
c.+dan 135b.5, 142b.1, 183b.17, 40b.10, 64a.8, 84a.1
c.+ı 120b.13, 130b.5, 142b.9, 170b.16, 23b.15, 32a.11, 44a.5, 75a.8
c.+ın 90b.10, 188b.16
c.+ına 121a.2, 160a.17, 169a.12, 23a.7, 27b.11, 30a.11, 74b.8, 86b.15
c.+ında 109a.3, 168b.10, 27a.13, 32b.10, 32b.11
c.+ından 121a.2, 143a.11, 177b.14, 76b.4, 89a.6, 91a.5
c.+ını 16b.10, 170b.1, 52b.12, 87b.11
c.+ınuŋ 105b.16, 108b.7
c.+lar 80a.11
c.+lardan 60a.1
c.+ların 199a.17
c.+laruŋ 177b.16
c.+um 28b.4, 70a.15, 76b.14, 7a.12
c.+umı 43a.12
c.+umuz 114a.8, 91a.13
c.+uŋ 123b.10
c.+uŋdan 89b.4
c.+-ı dilden 164a.17
c.+-ı meşāmmına 130b.4
c.+-ı ṭamaġından 132b.11
c.+-ı dimāġında 141b.11
c.+-ı etegin 148a.8
c.+-ı gönül 147a.3
c.+-ı ḥaḳīḳīyi 31a.13
c.+-ı meşāmmına 73b.8
c.+-ı müstemendine 29b.13
c.+-ı tenden 150a.15
cānlu+ (F.is.) canlı, yaşayan
c.+lardan 15b.5
cānān+ (F.is.) sevgili, gönül verilmiş 16b.10
c.+a124b.5
cānavar+ (F.b.sf.) canavar; canlı, yaşayan

c.+lar 105a.1, 11b.14, 182a.17, 27a.5, 4a.16, 54b.14, 61a.4
c.+lara 191a.4
cānbāz+ (F.b.is.) canı ile oynayan, canını tehlikeye koyan 121b.13, 144a.1
c.+dur. 142a.16
c.+ları 124a.7
caʘl+ (A.is.) yapma, meydana getirme, sabır, tahammül 111a.6
caʘliyyet+ (A.is.) yapmacık
c.+i 111a.8
cāre, çāre+ (F.is.) yol, yardım, ilaç, tedbir158b.15, 89b.4, 89b.5, 89b.5, 76a.12
carḫ, çarḫ+ (F.is.) çark, tekerlek, gök 140a.15, 173b.12
c.+a 118a.15
c.+-ı encüm 139b.3
cār+ (A.is.) komşu
c.+ı 94a.4, 181b.1, 193a.9
cāriye+ (A.is.) para ile satın alınan halayık, hizmetçi kız, kız
c.+lere 186b.8
cārsū+ (F.b.is.) pazar, çarşı, dört tarafı olan şey
c.+sı 69b.15
caruġ+ (T.is.) çarık
c.+ına 166b.2
cārū+ (F.is.) süpürge
c.+sı 70a.1
cavdarlu+ (T.is.) çavdarlı 125b.7
cāvīd+ (F.sf.) daimi kalacak olan, sonrasız, ebedi 149b.8
cāyiz+ (A.sf.) işlenilmesinde cevaz olan, olabilir, olur
c.+dür 14a.5
c.+ü'l taśarruf 114b.4
caźib+ (A.sf.) cezbeden, çeken 31a.1
cāźibe+ (A.sf.) cezbeden, çeken 21b.8, 21b.8
c.+-i ʘināyet 138a.12
cebbār+ (A.sf.) kuvvet ve kudret sahibi, Allah; cebredici, zorlayıcı
c.+dur. 89a.15
c.+uŋ 89a.15
c.+lıġından 186b.13
cebl+ (A.is.) yoktan yaratma
c.+-i raḥmet-i ʘināyete 57b.11
cebr+ (A.is.) zor, zorlama; düzeltme 148a.8
c.+ine 101b.14
Cebraīl, Cebrīl (A.is.) peygamberlere emir ve yasakları bildiren melek, dört melekten biri 177b.13, 185b.9, 142b.1, 146b.11, 146b.14, 63a.1, 63a.8
cedel+ (A.is.) sert münakaşa, tartışma, kavga 179a.3
cehālet+ (A.is.) cahillik, bilmezlik 184a.7
cehd+ (A.is.) çalışma, çabalama 148a.8, 155b.9, 163a.11, 181a.7, 188b.1, 188b.17, 194a.3, 76a.10, 97a.8
c.+iyle 86b.7
cehennem+ (A.is.) ahrette günahkar kulların gireceği azap yeri, tamu 127a.16, 130b.11, 130b.16, 130b.17, 131a.1, 131a.10, 179b.9, 181b.12, 185a.6, 190b.6, 193a.15, 193b.1, 193b.11, 193b.6, 26b.16, 74b.14, 7b.8, 193a.14, 193a.17
c.+dedür 184a.6, 184a.8, 184a.7
c.+deki 59a.3
c.+e 130b.16, 184b.1, 75a.1, 78b.8, 91b.1
c.+i 113a.5, 74b.17
c.+idür 65b.9
c.+üŋ 129a.14, 130b.15, 131a.4, 131a.8, 60b.8, 61b.5
cehl+ (A.is.) bilmezlik 12a.16, 169a.11, 173b.10, 184a.9, 6b.1, 74a.16
c.+dür 118b.15, 12a.15
c.+e 118b.15, 194b.13
cehūd+ (A.is.) yahudi 35a.11
c.+lar 46a.8
cehūl+ (A.sf.) pek cahil 12a.15
cek- (T.f.) çekmek 159b.16, 30a.14
c.-di 41b.8, 127a.15, 47b.5
c.-diler 142b.4, 26b.12, 198b.14
c.-dügi 91b.5
c.-e 16b.1, 60b.10, 63a.9
c.-ecek 56a.5
c.-eler 26a.3
c.-em. 198b.2
c.-en 47b.17
c.-er 124a.11, 133b.14, 16a.13, 176b.2, 199a.10, 62a.4
c.-erdi. 165b.6
c.-erem. 198b.2, 86a.5
c.-erler 131b.17, 147a.11, 6b.13
c.-evüz. 16a.15, 23b.16
c.-ib 159a.12, 180b.1, 190b.1, 193b.12, 87a.14
c.-ici 159b.16, 85b.4
c.-medi 16a.13, 12b.8
c.-mediler. 12b.16, 12b.7, 14b.6
c.-medin 160a.16
c.-mekdür 60b.6
c.-mez. 12b.14
c.-üb 146a.15, 168a.13, 168b.8, 176b.2, 193a.10
c.-ünüz. 33b.12
cekil- (T.f.) çekilmek
c.-mege 97b.13
cekirdek, cekürdek+ (T.is.) çekirdek
c.+i 128a.13, 128a.15, 128a.5, 128a.7, 128a.8, 128b.1, 128a.2, 128b.2
c.+inde 136b.6
c.+inüŋ 128a.3
c.+inden 10a.13
c.+dür. 36a.14
celāl+ (A.is.) büyüklük, ululuk; hışım, kızgınlık 106b.12, 110b.11, 110b.17, 117b.14, 70a.16, 33b.9
c.+i 2a.15
c.+ine 18a.9, 41a.2
c.+üŋ 118a.3
c.+-i aḥaviyyet 63a.10
c.+-i ḥażret 124a.8
celeb+ (A.is.) sığır 34b.1
cemād+ cansız olan şey 15a.17, 15a.17, 15b.7
c.+uŋ 15b.5
cemādāt+ (A.is.) cansızlar 19a.16, 19b.17
cemāl+ (A.is.) yüz güzelliği 155a.3, 28a.17, 37b.11, 70a.16
c.+i 124a.8, 196a.12, 23a.6, 2a.13, 2a.15, 37a.12
c.+idür. 87a.12

c.+in 2b.5
c.+inden 155a.3, 155a.3
c.+indendür. 50a.14
c.+ine 116a.7, 121b.14, 199b.1, 28a.1, 28a.16, 37b.5, 41a.1, 83a.10, 85b.10
c.+ini 83a.8, 83a.9
c.+iyle 70b.2, 70b.3
c.+üm 43b.16
c.+ümüz 124a.13
c.+üŋ 28a.17, 74b.3
c.+üŋden 124a.3
c.+-i āfitāb 199b.9
c.+-i kemālin 200a.7
c.+-i müşāhedesi 109b.14
c.+-i tecellisine 183b.3
c.+-i ĥażret 111b.11, 115a.5
c.+-i ĥażrete 143b.9
c.+-i kemāldedür. 141a.13
c.+-i kemāline 47a.8
c.+-i nūrı 77a.5
c.+-i ǿayān 38a.3
c.+-i śamedī 131b.1
c.+-i śamediyyet 143a.9, 31a.5, 70a.12, 74a.14, 76b.17, 93b.1
c.+-i śamediyyeti 142b.3
c.+-i śamediyyetüŋ 77a.3
c.+-i sulṭān 94b.12
c.+-i şemǿine 43a.12
cemāǿat+ (A.is.) insan topluluğu 102a.6, 156a.13 , 180b.3, 191a.8, 193a.12, 197a.14, 34b.2, 87b.2
c.+a 140a.1, 177a.4, 198b.13, 94a.13
c.+ı 23b.6, 145b.9, 199a.2
c.+ıdur 196b.2
c.+ından 6a.10
c.+-i aśĥāb 98a.5
c.+-i aśĥābuŋ 98b.4
c.+-i iǿtiḳādı 84b.15
cemīl+ (A.sf.) güzel 155b.11
cemīǿ+ (A.e.) cümle, hep, bütün 101a.14, 111b.11, 112a.4, 112a.6, 116a.15, 126a.15, 136b.10, 137a.10, 137a.6, 137b.14, 138a.14, 139a.11, 139a.13, 139a.15, 139a.17, 139a.3, 141b.10, 143a.9, 145a.13, 14a.8, 152b.13, 153b.15, 154b.11, 154b.7, 157a.14, 157b.15, 15a.2, 161a.8, 161b.16, 166a.5, 168a.15, 176b.1, 178b.5, 178b.6, 179b.4, 180a.17, 186b.15, 187b.13, 189a.16, 193a.3, 22a.15, 22a.16, 22a.17, 25a.16, 25a.9, 26a.10, 26b.15, 26b.6, 27a.1, 27a.6, 29b.15, 32b.17, 33a.14, 33b.9, 34b.4, 35a.15, 36b.9, 38b.9, 39b.3, 44b.12, 44b.4, 45a.9, 46a.8, 46b.15, 47a.14, 47a.9, 47b.5, 48b.15, 48b.16, 49a.10, 54b.16, 55a.1, 55 a.11, 55a.2, 55a.3, 55b.1, 57b.6, 58b.6, 61b.6, 64a.1, 65b.1, 68a.17, 70b.11, 71b.1, 72a.5, 75b.13, 86a.5, 89b.10, 96a.5, 97b.11, 98b.14, 9b.5
c.+inde 82a.9
c.+isinde 176a.7
c.+ni 89a.2, 90a.2
c.+nüŋ 170a.4, 35b.1, 41a.16
c.+sine 25b.14, 46b.13
c.+üŋüz. 25b.1
c.+-i aǿlī 25b.16
cemǿ+ (A.is.) toplama, yığma 101a.14, 101a.7, 110a.17, 112a.2, 112a.3, 122b.17, 135b.8, 15b.14, 15b.3, 175a.16, 175a.17, 177b.3, 178b.12, 17a.16, 181b.1, 181b.3, 186a.15, 189b.8, 192b.17, 193b.12, 194a.8, 198a.12, 20a.11, 23a.15, 24a.13, 35a.5, 46b.10, 47a.10, 47b.6, 57a.9, 57a.9, 59a.14, 60a.6, 61b.6, 71b.7, 87b.14
c.+i 11b.16, 13a.10, 15b.12, 85a.15
c.+isi 15a.7
cemǿiyyet+ (A.is.) topluluk 139a.5, 142a.3, 163b.6, 180b.16
c.+e 197b.6
c.+ine 188a.7
c.+üŋ 101a.7
c.+-i ḳalb 95b.10
cenāĥ+ (A.is.) kol, kanad, kuş kanadı
c.+ında 199a.15
cend+ (F.sf.) birkaç 181a.8, 105a.12, 131a.15, 175a.1, 30a.15, 45a.16
ceng+ (F.is.) savaş, vuruşma
c.+de 91b.4
c.+e 174b.16
cengāl+ (F.is.) çengel, pençe
c.+ına 143a.3
cennet+ (A.is.) cennet, uçmak 112b.14, 137b.8, 74b.14
c.+de 43b.15
c.+e 28b.16, 74b.17
c.+i 113a.5, 74b.17
c.+üŋ 137b.8
c.+-i maǿrifet 131a.1
cepel+ (T.is.) kirli, pis, murdar
c.+lerden 148a.12
ceri+ (T.is.) asker
c.+si 175a.4
cesed+ (A.is.) ölü vücut 151b.1
c.+ini 39b.8
cevāb+ (A.is.) cevap, sorulan şeye verilen karşılık 109a.17, 127b.10, 13b.15, 150b.10, 150b.14, 160a.10, 161a.6, 161a.7, 2a.5, 35a.17, 45b.15, 45b.17, 46b.2, 60a.2, 68b.3, 75b.17, 92b.9
c.+ı 87a.11
c.+ına 74a.2
c.+ını 170b.5, 36a.3, 59b.16
c.+ınuŋ 151a.13
c.+lar 161b.11
cevāhir+ (A.is.) cevherler, elmaslar, kıymetli taşlar 19a.17, 9b.2
c.+i 43a.16, 70a.13
c.+üŋ 9b.3
cevāriĥ+ (A.is.) yırtıcı kuş veya hayvan 195b.5, 195b.14
cevelān+ (A.is.) dolaşma, gezinme 37b.13, 124a.4, 143b.14
cevher+ (A.is.) maya, öz; elmas, değerli taş 20a.17
c.+den 20b.3
c.+i 182b.17
c.+ine 69a.16
c.+ini 153a.17
c.+ler 105a.14, 126a.6

c.+leri 121a.12
c.+-i insānī 137a.8
cevlān+ (A.is.) dolaşma, gezinme 143a.3, 144a.11, 144a.16, 25b.11
cevr+ (A.is.) haksızlık, eza, cefa, eziyet 162a.6, 162b.8, 163a.13, 165b.12
cevre, çevre+ (T.is.) etraf, muhit
c.+dekilere 123b.6
c.+mdekilere 123b.4
c.+sin 20b.16, 122a.6
c.+sinde 124a.13, 160b.9, 123a.11, 123b.15, 124a.9, 160b.9, 171b.11
c.+sini 23a.4, 53b.5
cezā+ (A.is.) ceza, karşılık, azap 159a.9, 176a.3, 89a.13
c.+sı 57a.4, 57a.4
c.+sıdur. 57a.5
ceźb+ (A.is.) kendine çekme, çekilme 39a.15
ceźbe+ (A.is.) ruhun hayret ve sevince kapılması, heyecana gelmesi; tarikat ehlinin kendinden geçme hali 126b.2, 126b.6, 126b.7, 139b.12, 139b.15
c.+leri 124a.11
c.+nüŋ 138a.11, 144b.1
c.+si 112a.10, 129b.6, 137b.1, 138a.13, 138a.4
c.+sin 126b.1
c.+sinüŋ 63a.7, 124a.7, 138a.6
ceźebāt+ (A.is.) ruhun hayret ve sevince kapılması, tarikat ehlinin kendinden geçmesi 126a.8, 126b.3, 141b.10, 151b.10
c.+ınuŋ 72a.3, 83a.6
c.+-ı ilāhi 126a.12
c.+-ı taśarrufı 137a.4
c.+-ı ulūhiyyeye 126a.1
c.+-ı taśarrufıyla 80a.7
c.+-ı ulūhiyye 42a.3
cezm+ (A.is.) kesin karar, niyet 86a.2
cıḳ, çıḳ - (T.f.) çıkmak 141b.3, 57b.12, 198a.8, 29a.9
c.-a 85a.1, 145b.13, 99b.7
c.-amamışsın. 81b.4
c.-ar 11a.1, 68a.14, 94b.14, 10b.13, 52a.13, 52b.4, 6a.1, 74a.2, 83b.8, 121a.11, 140a.6
c.-dı. 107a.13, 133b.7, 198a.9, 22b.3, 26b.9, 39a.17, 49a.12
c.-duḳdan 52a.4
c.-ınca 34a.1, 34a.3
c.-maġa 22a.3, 66b.7
c.-maḳ 121a.2, 140a.15
c.-masa 167a.1
c.-maya 99b.7
c.-mış 102a.17
c.-sa 102a.6, 174a.3
c.-ub 7b.4, 104a.15, 40b.10, 6a.10, 133b.2
cıḳar, çıḳar - (T.f.) çıkarmak
c.-a-27b.14, 190a.2, 10b.11, 145b.7
c.-alar. 130a.14, 145b.9
c.-dı. 133a.7, 17a.13
c.-dıla. 59b.10
c.-dılar 120b.3, 153a.16
c.-ınca 160a.15
c.-lar. 148a.7, 185a.5, 5b.15
c.-maḳ 2b.13
c.-maya. 95b.17
c.-maz. 84a.13
c.-mış 25b.3
c.-ub 189b.11, 8b.15, 50b.8
c.-ur. 153a.17, 21b.5
c.-urlar. 2b.10
cirāġ+ (F.is.) fitil, kandil, mum 107b.11, 107b.5, 107b.7
c.+dur. 39a.3
c.+uŋ 39a.4
cibillet+ (A.is.) huy cibilliyet
c.+de 147a.1
cibilli+ (A.sf.) yaradılışta olan, tabii
c.+sidür. 68a.1
Cibrīl+ (A.is.) Cebrail 25b.17, 38b.9, 44b.5
c.+üŋ 84a.8
cicek+ (T.is.) çiçek 48a.6, 133b.12, 133b.5, 134a.7, 134b.5, 134b.7, 36a.10, 37b.1
c.+i 133b.7, 36b.6
c.+inden 134a.13, 97a.3
c.+den 134b.8, 36a.17, 98a.1
c.+ler 195b.10
c.+leri 98a.1
c.+lik 134a.14
cid+ (A.is.) boyun 184b.12
c.+in 133a.14
cidd+ (A.is.) bir işi gerçekten çalışıp işleme
c.+i 136a.11
c.+-i oḳı 76a.10
cift+ (T.is.) eş 191a.6, 34a.14, 41b.4, 59a.14, 59a.16, 85a.16
ciger+ (F.is.) ciğer, bağır 133b.11, 167b.13, 35a.2, 48a.10, 8b.10
c.+i 177b.16, 1b.6, 29b.12
c.+ler 119a.4
cihād+ (A.is.) din uğruna düşmanla savaşma 148a.13
cihān+ (F.is.) dünya, alem 146b.3, 146b.4, 148a.16, 14b.8, 155b.3, 156b.16, 161a.3, 163b.6, 167a.11, 167a.11, 167a.12, 167a.2, 175b.6, 178b.5, 187a.7, 196a.1, 21b.12, 2a.15, 31b.16
c.+a 108a.9, 188b.15, 188b.15
c.+da 111b.3, 124a.5, 148a.1, 154b.11, 154b.11, 174b.4, 196b.7, 23b.7, 24a.2, 25a.16, 41b.2, 50a.11, 89a.4
c.+dan 150b.3, 184a.1, 84a.2, 84a.2
c.+dur 68b.11, 195b.3
c.+ı 122a.11, 146b.5, 194a.11, 199b.12, 44a.10
c.+um 141b.4, 30a.15
c.+uŋ 15a.1, 161a.5, 183b.9, 196a.15, 64a.4
c.+-gīr 156b.4, 46b.14
c.+-gīrlik 157a.7
c.+-ı fāniye 133a.1
cihet+ (A.is.) yan, yön, taraf 132b.4, 132b.5, 32b.13, 55a.14
c.+den 7b.14
c.+e 172b.8
c.+ine 150a.8
c.+-i Kaʾbe'ye. 7b.16

cin+ (A.is.) gözle görünmez latif cisimlerden ibaret bir yaratık 10b.5, 10b.5, 11b.12, 126a.15, 17b.10, 2a.10, 2a.7, 34b.6, 90b.7
c.+den 19a.14
c.+i 34b.14
c.+ler 10b.17
c.+-i insden 158a.12
cināyet+ (A.is.) adam öldürme, canilik 164b.17, 176b.5
cins+ (A.is.) çeşit, tür, soy 113a.12, 113a.13, 113a.16, 148a.15
c.+den 115b.6, 120a.4, 146b.17, 36a.11, 6a.17
c.+i 148a.10, 32b.6
c.+ine 64a.3
c.+iyle 28a.15
c.+ler 12a.4
cisim, cism+ (A.is.) beden, gövde 120a.4, 154a.1, 63b.15, 173b.9
c.+den 12b.16
c.+e 113b.10, 120a.4, 72a.8
c.+edür. 113b.9
c.+i 154a.1
c.+idür. 107b.15
c.+iyle 135b.5
c.+-i cān 173b.8
c.+-i ḳavum 163b.10
cismānī+ (A.sf.) bedenle ilgili 112b.15, 12b.17, 151b.14, 153a.1, 153.2, 153b.12, 153b.15, 195b.4, 25b.14, 58a.10
c.+den 18b.11, 53b.12
c.+dür 111b.17, 153a.1, 153a.1, 33b.1, 25a.4
cismāniyyāt+ (A.is.) bedenle ilgili olan şeyler 112a.4
c.+a 64a.2
c.+ından 96a.13
c.+uŋ 64a.3
cismāniyyet+ (A.is.) bedenle ilgili olan şey 13a.2
c.+den 105b.1
c.+e 112a.4, 54a.10
c.+i 48a.13
civār+ (A.is.) çevre, yöre; yakın yer, yakın komşu
c.+ına 52b.9, 42a.15
c.+ında 162a.4, 27a.10, 31b.7, 34b.15, 55b.17
c.+umdan 29b.17
coġaltmaḳ+ (T.f.) çoğaltmak 189b.8
coḳ(ġ), çoḳ(ġ) + (T.is.) çok 101b.13, 101b.9, 102b.13, 103b.10, 103b.14, 104b.17, 111a.8, 114a.16, 133b.15, 142b.8, 147a.7, 154b.9, 157a.4, 159a.16, 162b.10, 168a.10, 169b.3, 174b.9, 178b.5, 185b.14, 185b.14, 185b.14, 185b.9, 192b.13, 193b.1, 193b.7, 193b.7, 193b.8, 27a.4, 43a.8, 4b.14, 68a.16, 68a.16, 87a.14, 8a.11, 97a.11, 107b.16, 133a.16, 67b.3, 148a.12
c.+dur. 100a.17, 101b.4, 152b.12, 161b.11, 161b.5, 178a.1, 17a.8, 180b.7, 183a.2, 200a.2, 65b.12, 66a.2, 92a.8, 99b.2
c.+lar 148a.5
c.+ı 152b.4
coḳluḳ+ (T.is.) çokluk
c.+ ıyla 186a.13
cömerd+ (F.b.is.) > cevan-merd, cömert, eli açık 186b.5, 90b.10
c.+likdür 187b.6
cū+ (F.is.) akarsu, ırmak, çay 121b.14
cūd+ (A.is.) cömertlik, el açıklığı 70a.14
c.+-ı ʿaṭādur 57a.12
c.+-merlık 158b.11
cūş+ (F.is.) coşma, kaynama 119a.5, 130b.8, 73b.13
c.+a 135a.10
c.+ına 40b.9
cuval+ (T.is.) çuval
c.+ından 114b.12
cü+ (F.e.) gibi 139b.9, 142a.4, 142a.5, 153b.4
cüdā+ (F.sf.) ayrı, ayrı düşmüş, ayrılmış 104b.5, 32a.9
cühūd+ (A.is.) yahudi 45b.10
cümle+ (A.is.) bütün, hep, birişik 101a.16, 101a.7, 104b.11, 108a.14, 114a.9, 114b.9, 115b.1, 115b.4, 119b.10, 121a.11, 126b.2, 132a.7, 137b.14, 142b.7, 143b.1, 149a.9, 149b.9, 14b.5, 167a.12, 167a.9, 167b.10, 167b.2, 178a.12, 17a.16, 186b.14, 187a.7, 189b.7, 190a.16, 190a.4, 192b.16, 194a.11, 194a.5, 196b.13, 197a.6, 19b.7, 20a.6, 25a.8, 26a.11, 29b.11, 2a.8, 41b.7, 43a.16, 45a.1, 45a.6, 45b.14, 46b.13, 46b.6, 47b.4, 47b.6, 48b.17, 49b.11, 51a.17, 51b.11, 52a.1, 54b.17, 55a.2, 55b.1, 56a.10, 56a.2, 61a.14, 61b.11, 63a.6, 64b.5, 65b.5, 67a.15, 75b.1, 77b.6, 77b.7, 78a.8, 78b.2, 78b.6, 7a.13, 83a.10, 87b.14, 89b.2, 8b.13, 90a.14, 91b.5, 95b.1, 95b.11, 95b.17, 96a.10
c.+den 149a.4, 18b.12
c.+müz 142b.8
c.+nüŋ 163b.7
c.+ŋüz 22b.15
c.+si 103a.12, 103a.14, 105b.2, 112a.1, 122b.16, 157a.2, 158a.2, 165a.7, 167b.3, 187a.4, 191a.11, 23a.14, 34b.12, 35a.13, 40b.4, 45a.10, 46b.10, 49a.6, 53b.11, 54a.10, 55a.10, 69b.9, 70a.4, 70b.10, 76a.10, 78a.16
c.+sin 142a.7, 159b.8, 15b.14, 161b.10, 161b.7, 163a.2, 170a.7, 187a.13, 187b.3, 189b.13, 190b.13, 25a.8, 90a.2, 93a.1
c.+sinden 14a.8, 190b.2
c.+sine 159b.9, 167b.15
c.+sini 100a.3, 122b.17, 195b.11, 58b.14, 61a.3, 73b.4
c.+sinüŋ 106b.13, 12a.12, 161a.11, 164a.5, 165a.12, 170b.4, 171a.5, 69a.4
c.+siyle 77b.9, 84b.12
c.+yi 190b.5
c.+-i insān 56a.9
c.+-i ḳulūb 65b.2
c.+-i aġyārlardan 75b.11
c.+-i deryāyı 121a.15
c.+-i kāyināt 26b.3
c.+-i melāīkenüŋ 26a.1
c.+-i saʿādetlerüŋ 86b.12
c.+-i taʿalluḳāt-ı sebebi 90a.4
cün, çün+ (T.e.) diye, makşadıyla; (F.e.) gibi, mademki, çünkü 102a.12, 106b.3, 108b.4, 108b.5, 109a.17, 109a.7, 109b.5, 110a.10, 110a.16, 110a.17, 110a.7, 110a.8, 110a.8, 110a.9, 112a.9, 112b.15, 113a.6, 114b.2, 115a.14, 115a.4, 117a.17, 119a.16, 119b.4, 119b.5, 122b.5, 123a.17, 127a.17, 128a.1,

133a.10, 135a.12, 135a.5, 136a.13, 138b.12, 139b.10, 142a.3, 142b.2, 147a.2, 151a.9, 159a.3, 160a.7, 162a.2, 166b.1, 169b.3, 16a.14, 170b.14, 171b.17, 171b.8, 174a.4, 174b.2, 175a.8, 175b.2, 176a.5, 180a.16, 196a.2, 198b.10, 20a.17, 24b.10, 26b.17, 36a.6, 41a.10, 42b.3, 4a.4, 4b.12, 53b.11, 55b.2, 56a.1, 63b.15, 65a.4, 6b.7, 6b.8, 6b.8, 71b.17, 74b.8, 75a.11, 83a.4, 91a.13, 95a.4, 96b.1, 97b.6, 99b.9, 118b.3, 127b.17, 127b.9, 167a.11, 167a.9, 76a.6, 91a.12, 95b.1
cünbüş+ (F.is.) kımıldanma, hareket 135a.10
c.+i 135a.7, 16b.3
cünki+ (F.e.) zira, şundan dolayı ki, şu sebepten ki 100b.1, 100b.15, 101b.11, 101b.16, 101b.2, 106a.10, 106a.2, 107a.12, 107a.2, 107b.13, 108a.1, 108a.3, 108b.3, 109a.11, 109b.10, 10a.13, 10a.9, 110a.6, 111a.9, 112b.4, 116a.11, 116a.13, 118b.4, 119a.10, 11a.7, 11a.8, 120a.11, 120b.1, 121a.11, 121a.8, 121b.2, 122b.2, 123a.10, 123a.7, 123b.17, 123b.3, 124a.1, 125a.13, 125a.15, 125a.16, 125b.2, 126a.10, 126b.12, 126b.13, 126b.15, 127b.1, 129a.4, 129b.15, 129b.16, 12a.15, 12a.17, 12b.6, 12b.7, 130a.8, 130b.15, 131b.1, 131b.6, 131b.8, 132a.10, 132b.10, 133a.7, 133b.13, 133b.3, 134b.17, 135a.14, 135b.6, 136a.6, 138a.1, 138b.2, 139a.11, 139a.15, 139b.4, 13a.1, 13b.14, 13b.4, 13b.6, 140a.14, 140a.15, 140a.17, 140b.8, 141a.4, 141a.7, 143a.2, 144a.12, 144a.6, 144a.7, 144a.9, 144b.3, 148b.17, 149a.17, 149b.5, 151a.14, 151a.2, 152a.15, 152a.7, 152b.1, 153a.14, 154b.10, 154b.7, 156a.4, 156b.12, 156b.14, 157a.3, 157a.6, 158b.4, 159b.17, 15b.10, 15b.4, 15b.6, 160a.14, 161a.2, 164b.5, 165b.9, 167b.3, 167b.7, 167b.9, 168a.14, 173a.6, 174a.3, 174b.14, 175b.2, 176a.3, 178a.14, 17b.17, 180b.10, 180b.13, 180b.16, 180b.7, 180b.8, 182a.2, 183a.2, 187a.10, 189b.1, 18a.13, 190a.12, 190a.17, 190b.14, 191a.11, 191a.6, 191a.7, 193b.3, 194a.11, 195a.1, 195b.15, 196b.7, 197b.9, 198a.16, 198a.8, 199a.17, 19a.10, 20b.7, 21a.6, 22a.1, 22a.14, 22a.7, 22a.9, 22b.14, 22b.3, 23a.10, 23a.16, 23b.3, 24a.13, 25a.14, 25a.3, 25a.8, 26a.9, 26b.9, 27b.11, 28a.14, 28a.16, 28b.5, 29a.16, 2a.16, 30a.9, 30b.14, 31b.2, 32a.7, 32b.10, 32b.16, 34b.4, 35b.7, 36a.10, 36b.3, 37a.6, 37b.10, 37b.11, 37b.12, 39b.6, 39b.6, 41a.15, 42a.11, 42a.16, 44a.10, 44b.17, 45a.12, 45a.4, 45b.4, 46b.1, 46b.2, 48b.12, 48b.15, 49a.9, 49b.6, 50a.7, 51a.11, 52a.17, 52b.15, 54a.7, 54b.7, 55b.12, 55b.5, 56b.3, 57b.14, 57b.9, 58a.8, 58a.9, 59a.16, 59b.2, 60a.15, 60a.9, 62b.11, 62b.15, 63a.17, 63a.2, 63a.4, 63a.6, 63a.8, 65b.14, 67b.10, 68b.13, 69a.14, 69a.7, 69b.4, 6a.3, 70a.11, 70a.3, 70b.15, 72b.7, 73a.10, 73a.3, 76b.16, 76b.2, 77a.3, 78b.1, 79a.10, 7a.17, 80a.16, 80a.3, 80b.7, 81b.16, 83a.17, 83a.9, 83b.1, 83b.10, 84a.10, 84a.8, 84b.1, 84b.4, 84b.9, 85b.1, 86b.16, 86b.2, 88b.7, 89b.6, 91a.14, 91a.15, 92a.5, 92b.8, 93a.15, 93b.8, 94a.15, 94a.6, 94a.8, 94b.10, 97a.16, 97a.3, 97b.10, 97b.4, 98a.14, 98a.16, 99a.6, 99b.11, 9a.6
cür'et+ (F.is.) cesaret, atılganlık, yiğitlik 194b.13
cüri-+ (T.is.) çürümek
c.+medi 129a.5
cürǾa+ (A.is.) yudum, içim 131b.4
c.+sını 131b.2
c.+yı 177b.15
cürüm+ (A.is.) suç
c.+ler 168a.10
cüvān+ (F.sf.) genç, taze, delikanlı 68b.11
cüz'+ (A.is.) kısım, parça, bölük 102b.13, 103b.1
c.+dür. 102b.10, 103b.5
c.+inden 102b.10
cüz'iyyāt+ (A.is.) ehemmiyetsiz, değersiz
c.+a 72a.15
c.+ı 138b.1, 138b.3, 35a.5, 37a.9, 146b.2
c.+ın 151b.5
çadır+ (T.is.) çadır 171b.9
ç.+ınuŋ 75b.12
çāk+ (F.is.) yarık, yırtık 24a.2
çalın- (T.f.) çalınmak
ç.-sa 61b.11
çār+ (F.sf.) dört 38a.7
çāşni+ (F.is.) çeşni, lezzet, tat 106b.13, 131b.8, 131b.9, 140a.2, 141b.12, 21a.8, 22a.7, 40b.7, 59b.5, 127b.1
ç.+den 109a.13
ç.+si 59a.3, 59a.5
ç.+sinden 33a.5
ç.+sini 59a.1
çav+ (T.is.) şöhret, nam, haber, yüksek ses
ç.+ını 50a.11
çāvuş+ (F.is.) çavuş, onbaşıdan sonra gelen erbaş
ç.+ı 96b.1
çehre+ (F.is.) yüz, surat, şekil
ç.+sinde 122a.3
çek- (T.f.) çekmek
ç.-e 84b.4, 75b.12, 80a.17
ç.-ebile. 12b.11
ç.-ecek 75a.9
ç.-eler. 200a.5
ç.-elim. 91b.12
ç.-er. 39a.15
ç.-ib 133b.16, 173b.8, 91b.16
ç.-iş 105a.12
çekil- (T.f.) çekilmek
ç.-miş 122a.3
çeküc+ (T.is.) çekiç 130a.13
çerāğ+ (F.is.) fitil, mum
ç.+ın 150b.7
çeşm+ (F.is.) göz
ç.-+i bāz 121b.14
ç.-+i giryān 30a.5
çeşme+ (F.is.) pınar, su kaynağı
ç.+leri 99a.10
ç.+ler 105a.14, 140a.9
çevür- (T.f.) çevirmek
ç.-ür. 74b.10
çeyne- (T.f.) çiğnemek
ç.-nmiş 60a.9
ç.-ye. 101b.10
çihār-şenbe+ (F.b.is.) çarşamba 20b.9
çille+ (F.is.) eziyet, sıkıntı; zevk ve sefadan el çekerek bir yerde kırk günlük ibadet 25b.3
çīn+ (F.is.) kıvrım, büklüm, çatıklık 116a.17

çirkin, cirkin+ (F.b.sf.) çirkin, güzel olmayan 164b.16, 147a.11, 147a.8, 165a.9
çū+ (F.e.) gibi, mademki, çünkü 123b.9
çūpān+ (F.is.) çoban 34b.1

D

da+ (T.e.) bile, dahi 12a.4, 136a.10, 179a.17, 21a.7, 47b.6, 65b.1, 87b.5
dad- (T.f.) tatmak
d.-a 139b.16
d.-arlar 131b.8
d.-maḳ 21a.14, 36b.9, 39a.17, 65a.11
d.-maya, 69a.4
d.-mış 109a.13
d.-mışlardur. 141b.12
dad+ (T.is.) tat, lezzet
d.+ı 152a.9
d.+ını 139b.16
dāfiʿa+ (A.sf.) defeden, savan, savuşturan, iten 21b.8
d.+ya 21b.10
daġal+ (F.is.) hile 29b.9
daġdaġa+ (A.is.) gürültü, patırtı, beyhude telaş ve ıztırap
d.+ları 102b.7
d.+sından 4b.11
d.+sıyla 134b.3
d.+-yı nefsānī 69a.13
dahı+ (T.e.) dahi, de 101b.14, 101b.2, 101b.4, 102b.5, 102b.8, 103a.13, 103a.3, 103b.10, 103b.13, 103b.14, 103b.9, 104b.14, 104b.9, 105a.11, 105a.17, 106a.15, 106b.16, 106b.9, 107a.1, 109a.5, 109a.5, 110b.15, 111a.2, 111b.17, 112a.4, 112b.4, 113a.16, 113a.16, 113a.5, 113a.7, 113b.11, 113b.14, 113b.2, 113b.3, 114a.15, 114a.9, 115a.2, 115b.13, 115b.16, 116a.1, 116a.8, 116b.3, 117b.1, 117b.11, 117b.12, 117b.13, 117b.16, 117b.6, 117b.7, 118a.4, 118b.7, 119a.14, 119b.12, 120a.5, 121a.13, 121a.17, 121b.4, 122b.12, 123a.14, 123a.15, 123a.15, 123a.16, 123b.11, 123b.16, 124a.3, 124b.2, 125a.15, 125b.1, 125b.10, 125b.3, 125b.4, 125b.5, 125b.9, 126a.17, 126b.4, 126b.6, 127b.16, 127b.16, 127b.2, 128a.1, 128a.4, 128a.5, 128a.5, 128a.6, 128a.7, 128a.7, 128b.10, 128b.13, 128b.9, 129a.7, 129b.1, 12a.13, 12a.5, 12a.6, 12a.7, 130a.12, 130a.14, 131a.15, 131a.3, 131b.13, 131b.5, 133a.17, 133b.1, 134b.1, 134b.6, 135a.11, 135a.5, 136a.14, 136a.15, 136a.9, 137a.12, 139a.8, 139a.9, 13a.11, 13a.16, 13a.16, 13b.11, 13b.3, 13b.9, 140a.11, 140a.13, 140a.15, 140a.15, 140a.16, 140a.9, 140b.5, 140b.7, 141a.2, 142a.15, 143b.13, 145a.17, 145a.17, 145a.4, 145a.9, 146b.5, 146b.6, 147a.1, 148a.16, 148b.1, 148b.9, 148b.9, 14b.1, 151a.16, 151b.1, 152a.13, 152a.3, 152a.4, 152a.6, 152a.9, 152b.10, 153a.15, 153b.8, 154a.17, 154b.6, 155b.8, 155b.9, 157b.12, 157b.12, 157b.7, 158a.13, 158a.7, 158a.7, 158a.9, 159a.10, 159b.16, 15a.11, 15a.13, 15a.17, 15a.4, 15a.8, 15b.1, 15b.14, 15b.2, 15b.7, 160a.15, 161a.7, 161b.11, 162a.10, 162b.9, 163a.1, 164a.12, 164b.10, 164b.2, 165b.11, 166b.8, 167a.17, 167a.2, 167b.10, 167b.16, 168a.11, 168b.17, 168b.17, 168b.3, 169a.1, 169a.1, 169b.5, 16a.9, 16b.16, 16b.3, 170b.1, 170b.1, 170b.5, 170b.9, 171a.13, 172a.1, 172a.4, 172a.4, 172b.11, 173a.11, 174a.1, 175b.2, 176a.5, 176b.2, 177a.1, 177a.11, 177a.11, 177a.2, 177a.5, 177b.12, 177b.8, 178a.1, 178a.11, 178b.10, 178b.2, 178b.3, 179b.12, 17a.10, 17a.10, 17a.7, 17b.12, 17b.14, 17b.17, 180b.1, 181a.16, 182a.3, 182b.1, 183b.17, 183b.17, 183b.3, 184a.5, 184a.7, 184b.8, 185a.16, 185a.17, 185b.10, 185b.17, 185b.17, 185b.2, 185b.8, 185b.8, 186b.2, 186b.5, 186b.6, 186b.8, 186b.9, 188a.9, 189a.7, 189b.17, 18a.12, 18a.5, 18a.7, 18b.10, 18b.13, 18b.15, 18b.16, 190b.2, 190b.7, 191a.1, 191a.14, 191a.9, 191b.8, 193a.12, 193a.4, 193a.7, 193b.1, 193b.16, 193b.2, 193b.2, 193b.3, 194a.11, 194b.14, 194b.16, 194b.17, 194b.5, 194b.7, 194b.8, 195a.1, 195a.10, 195a.15, 195a.17, 195a.9, 195b.1, 195b.11, 195b.2, 195b.3, 195b.4, 195b.4, 196a.2, 197a.1, 197a.12, 197a.12, 197a.17, 197a.6, 197a.6, 197a.8, 197b.1, 197b.6, 198a.16, 198a.17, 198b.13, 198b.17, 198b.4, 198b.8, 199a.4, 199a.5, 199a.8, 199b.4, 199b.5, 199b.6, 19a.1 , 19a.1 , 19a.13, 19a.15, 19a.15, 19a.2, 19a.2, 19a.3, 19a.3, 19a.4, 19a.4, 19a.7, 19a.8, 19a.9, 19a.9, 19b.10, 19b.3, 19b.6, 1b.15, 20a.13, 20a.17, 20b.12, 20b.15, 20b.6, 21a.11, 21a.12, 21a.16, 21a.3, 21a.9, 21b.1, 21b.13, 21b.14, 21b.2, 21b.4, 21b.7, 22a.1, 22a.5, 22a.6, 22b.10, 23a.13, 23a.13, 23a.17, 24a.7, 24a.8, 24b.17, 25a.14, 25a.3, 25b.11, 25b.13, 25b.6, 26b.16, 27a.5, 27a.6, 27b.17, 27b.17, 28a.14, 28a.2, 28b.8, 2a.10, 2b.11, 31a.14, 31b.1, 31b.13, 31b.2, 31b.3, 33a.4, 33a.7, 34a.13, 34a.14, 34a.16, 34a.17, 34a.17, 34b.1, 34b.11, 34b.3, 35a.11, 35a.14, 35a.17, 35a.2, 35b.17, 35b.4, 35b.4, 35b.5, 36a.1, 36a.11, 36a.12, 36a.13, 36a.16, 36a.17, 36a.5, 36a.9, 36b.1, 36b.16, 36b.2, 36b.2, 36b.3, 37a.1, 37b.10, 38a.1, 38a.10, 38a.12, 38a.8, 39a.16, 39b.7, 40a.2, 40b.14, 41b.11, 41b.12, 42b.6, 43b.1, 44a.9, 44b.15, 44b.9, 45a.11, 45a.14, 45a.15, 45a.8, 45b.1, 45b.13, 45b.3, 45b.9, 46a.10, 46a.10, 46a.12, 46a.13, 46a.13, 46a.3, 46a.7, 46a.7, 46b.16, 46b.2, 46b.6, 47a.15, 47a.15, 47a.9, 47a.9, 47b.14, 48a.1, 48a.10, 48a.16, 48a.2, 48a.3, 48a.3, 48b.1, 48b.14, 48b.2, 48b.4, 48b.7, 48b.7, 48b.7, 48b.8, 48b.9, 49a.4, 49b.12, 49b.13, 49b.6, 4a.14, 4a.2, 50a.11, 50b.10, 50b.3, 51b.1, 52a.13, 52a.17, 52b.1, 52b.12, 52b.17, 52b.5, 52b.8, 52b.8, 53a.16, 53a.2, 53a.5, 53b.13, 54b.12, 54b.8, 55a.1, 55a.10, 55a.13, 55a.2, 55a.4, 55a.4, 55a.6, 55a.9, 55b.13, 55b.13, 55b.3, 55b.5, 55b.6, 56a.17, 56a.6, 56b.1, 56b.12, 56b.14, 56b.9, 57a.15, 57a.7, 57b.7, 58b.17, 58b.3, 58b.8, 59a.1, 59a.16, 59a.16, 59b.12, 59b.15, 59b.3, 5a.17, 5b.2, 5b.4, 60a.13, 60a.16, 60a.7, 60b.4, 60b.6, 60b.9, 61a.8, 61b.14, 61b.16, 61b.8, 62b.10, 62b.12, 62b.17, 62b.2, 63a.3, 63a.6, 63b.11, 63b.13, 63b.13, 63b.3, 64a.7, 64a.7, 64b.13, 64b.15, 65a.12, 65b.10, 65b.11, 65b.13, 65b.2, 65b.4, 65b.5, 65b.5, 66a.1, 66a.10, 66a.11, 66a.13, 66a.13, 66a.16, 66a.17, 66a.9, 66a.9, 66a.9, 66b.17, 66b.4, 66b.9, 66b.9, 67a.1, 67a.13, 67a.16, 67a.7, 67b.12, 67b.17, 67b.5, 67b.9, 68a.16, 68a.17, 68a.8, 68b.1, 68b.10, 69a.14, 69a.3, 69b.15, 6a.6, 6b.7, 70a.15, 70a.17, 70a.8, 70b.10, 70b.15, 71a.10, 71a.8, 71b.1, 71b.14, 71b.17, 71b.6, 72a.11, 72a.14, 72a.9, 72b.12, 72b.15, 72b.16,

72b.17, 72b.7, 73b.7, 74a.1, 74b.7, 75b.4, 77b.5, 78a.15, 79b.11, 79b.13, 79b.16, 79b.8, 81a.16, 81a.16, 81a.2, 81b.1, 82a.1, 82a.7, 82b.12, 82b.4, 84a.1, 84a.16, 84b.1, 84b.13, 85a.12, 86b.12, 86b.4, 87a.15, 87b.2, 87b.3, 88a.1, 88a.15, 88a.2, 88a.3, 88a.6, 88a.9, 88b.6, 89a.1, 89b.7, 89b.9, 8a.17, 8b.17, 90a.11, 91a.2, 92a.16, 92a.6, 92b.10, 93a.11, 94b.5, 95b.10, 95b.17, 95b.3, 96b.15, 96b.17, 97a.1, 97a.7, 97b.4, 97b.6, 98a.14, 98a.15, 98b.1, 98b.5, 98b.6, 99a.1, 99a.3, 99a.3, 99a.5, 99b.10, 99b.12, 99b.8, 9b.4, 12b.1, 12b.3, 12b.6, 12b.8, 13a.9, 197b.9, 197b.9

d.+dur 183b.17, 183b.17, 184a.1, 84a.1, 84a.1, 84a.2

daẖī+ (A.sf.) deha sahibi, son derece zeki, anlayışlı uyanık

d.+lere 187a.10

dāẖil+ (A.sf.) iç, içeri, içinde, içeri girmiş 125a.14156b.13, 176b.14, 189b.12, 190a.10, 37a.1, 8a.12

d.+dür. 46b.7

d.+i 36b.17, 190a.7

daḳ+ (T.is.) özür, kusur; kadar, değin, ancak, yalnız 144a.1

daḳāyıḳ+ (A.is.) ince ve anlaşılması güç, dikkate muhtaç olan şeyler 152b.12

d.+ı 88b.2

daḳı+ (T.e.) dahi, de 55a.16

daḳīḳa+ (A.is.) bir saatlik zamanın altmışta biri 58b.7, 71b.10

d.+larını 155a.8

ḍalālet+ (A.is.) doğru yoldan sapma 6a.17, 112b.3

d.+de 104a.1

dal+ (T.is.) dal

d.+ından 98a.13, 123a.8

dām+ (F.is.) tuzak, ağ 56b.8, 120b.13

d.+ınuŋ 122a.6

dāmen+ (F.is.) etek 85a.8

dāmgāh+ (F.b.is.) tuzak kurulan yer 149b.4, 149b.5

dāne+ (F.is.) tane, tohum 122a.7, 133b.2, 133b.3, 133b.5, 134a.3, 149a.14, 160b.10, 190a.15, 190b.1

d.+de 134a.5

d.+den 134b.6, 149a.17

d.+leri 33b.17

d.+ligi 133a.8

d.+nüŋ 50a.17

d.+si 126b.14, 133a.10

d.+sin 122a.7

d.+sinden 183b.7

d.+sini 122a.11

d.+yi 133b.4, 133b.5, 63a.14

dāḑi+ (A.sf.) dua eden, duacı, davet eden 119a.8

dāḑiye+ (A.is.) içten gelen bir duyguyu teşvik edici hal

d.+si 95a.15

d.+sini 78b.16

d.+siyle 196b.2

daḑvet+ (A.is.) davet, ziyaret, çağrı 183a.14, 47b.8, 47b.8, 49a.12, 50b.8

d.+de 161a.10

d.+ine 183a.17

d.+ini 82a.12

daḑvi+ (A.is.) bir kimsenin hakkını araması 142b.7, 143b.6, 78a.10, 91b.14

d.+lerde 170b.12

d.+si 48b.16

d.+sidür 46a.5

d.+sin 156a.11, 156a.12, 156a.15, 158b.1, 158b.2

d.+sini 149a.4, 38a.6

d.+sinüŋ 14a.17

d.+-i terk 135b.11

dar+ (T.is.) dar, genişin zıddı 131a.10

d.+dur 136b.6

dār+ (A.is.) ev, yer, yurt 152a.2

d.+dan 26b.14

d.+ı 29a.7

d.+ına 26b.12

d.+ını 84a.15

d.+uŋ 26b.13

d.+-ı dünyāda 198a.17

d.+-ı fānīde 167a.8

ḍarbe+ (A.is.) vuruş, vurma, çarpma; musibet, bela

d.+siyle 16b.17, 29b.17

dāsıtān+ (F.is.) destan, hikaye, masal; ün, şöhret

d.+ı 141a.13

daş+ (T.is.) dış

d.+a 44b.12, 67b.8, 73a.16

d.+da 21b.11, 68a.4

daşra+ (T.is.) dışarı 120a.13, 141b.3, 162b.16, 73a.10, 74a.2, 74a.5, 75b.15, 93b.1

datlu+ (T.is.) tatlı 128b.1, 141a.14, 147a.15, 152a.17, 22a.3, 128b.1

d.+dur 128a.16

datmaḳ+ (T.is.) tatmak 167b.11

davar+ (T.is.) dört ayaklı çiftlik hayvanı, binek hayvanı

d.+larını 172b.11

Dāvud+ (A.is.) Hz. Davut 155b.1, 157a.1, 161a.10, 182a.7, 197a.9, 198a.15, 198a.6, 198a.9, 2a.4, 51a.4, 82b.13

dāye+ (F.is.) sütnine, çocuğa bakan dadı

d.+si 72b.16, 73a.1

dāyim+ (A.sf.) devamlı, sürekli 100a.10, 100a.14, 100b.2, 110b.8, 118a.12, 118a.13, 118a.14, 118a.9, 121a.8, 134a.1, 15b.1, 163b.14, 164b.6, 166b.3, 168a.17, 168a.2, 169a.1, 169a.16, 170a.16, 175a.14, 175a.14, 175b.10, 175b.11, 175b.3, 176a.4, 179a.15, 17b.4, 182b.10, 182b.8, 190a.7, 191a.7, 193a.5, 193a.9, 194a.3, 54b.15, 59a.6, 5b.15, 60b.7, 64a.4, 6b.5, 70b.16, 77a.6, 86b.2, 91b.14, 91b.16, 91b.9, 96a.6, 97b.16, 98b.1, 98b.2, 99b.14, 9a.6, 172a.11, 32a.17

d.+dür 168b.16

dāyimī+ (A.sf.) devamlı 118a.12

dāyir+ (A.sf.) ait, ilgili, devreden 6b.5

dāyire+ (A.is.) daire, çember, ev ve apartman bölüntüsü 6b.5

d.+müzi 57b.15

d.+nüŋ 20b.16, 20b.17

d.+si 112b.16

d.+sinden 148a.7, 38a.11

d.+sini 57b.15, 74a.17, 7a.3

d.+sinüŋ 38b.5
d.+-i faḳırdan 75b.15
de+ (T.e.) dahi, bile, de 12b.4, 13b.14, 199a.6, 28a.7, 5b.14, 71b.17, 87a.16, 87a.16
debdebe+ (F.is.) haşmet, ululuk, büyük bir gösteriş
d.+sini 30b.1
deccāl+ (A.is.) kıyametten önce Hz. İsa tarafından öldürülecek olan yalancı Mesih; yalancı, sahtekar 113a.17
d.+a 113a.16
defīn+ (A.sf.) gömülmüş, gömülü 25a.5
defīne+ (A.is.) yere gömülmüş altın ve benzeri değerli eşya, kıymetli kişi ya da mal
d.+leri 25a.9
defØ+ (A.is.) öteye itme, savma, giderme 100b.17, 102a.1, 102a.5, 148a.8, 157a.12, 159a.12, 164a.14, 164a.15, 164b.1, 174b.16, 175b.4, 190b.10, 19a.4, 45a.16, 58b.1, 60b.11, 67b.14, 67b.15, 77a.1, 79a.2, 90b.8, 94b.6, 96b.7, 135b.6
d.+i 163b.3, 31a.1
d.+ine 148a.15
defØa+ (A.is.) kere, kez, yol 10b.12
deg- (T.f.) değmek, ulaşmak
d.-di 50b.15, 45a.12, 45a.5, 45b.4
d.-e. 176b.5
d.-me 4a.12
d.-mez. 165b.13
degin+ (T.e.) değin, kadar 10b.11, 10b.15, 111b.10, 118b.14, 11b.13, 121b.13, 123a.1, 124b.3, 129b.2, 133b.2, 136a.4, 148a.13, 149b.16, 165b.4, 172b.13, 173a.15, 180b.6, 183b.9, 18b.14, 18b.9, 191a.14, 194a.17, 27a.11, 32b.13, 45a.13, 45b.8, 46a.5, 47b.13, 49a.17, 49a.7, 53a.4, 54a.10, 5b.9, 62b.1, 72b.13, 72b.4, 72b.6, 73a.6, 74a.8, 80a.15, 84a.5, 88a.3, 8b.11, 8b.5, 97a.11, 180b.11, 180b.12, 181a.10, 67b.3, 87b.4, 97b.11
degirmen+ (T.is.) değirmen, öğüten araç
d.+e 49a.4
degirmenci+ (T.is.) değirmeni çalıştıran, öğüten kişi 34b.1
degül+ (T.e.) değil 110a.14, 116a.10, 119b.12, 120a.4, 120a.6, 123b.5, 124a.1, 12a.15, 12b.1, 12b.17, 12b.8, 130b.15, 135b.4, 138b.2, 144a.4, 144a.4, 144a.5, 14a.12, 150a.11, 150b.17, 151a.1, 153a.7, 154b.15, 15b.5, 160a.2, 165b.16, 16a.7, 16b.5, 185a.10, 187b.7, 189b.11, 194b.11, 24b.4, 35b.17, 39b.6, 44a.2, 44b.17, 46a.10, 46a.8, 50a.8, 56b.7, 73b.10, 82a.8, 92b.5, 98a.9, 94b.6, 105b.16, 109a.4, 110b.13, 110b.13, 110b.16, 110b.16, 112b.8, 119b.3, 122a.8, 123a.16, 125a.9, 136b.6, 138b.15, 146b.4, 153a.4, 156a.15, 169a.14, 169a.14, 169a.16, 171b.4, 19b.6, 26b.7, 36a.3, 47b.16, 66a.16, 71b.5, 75b.4, 82a.3, 90a.13, 95b.12, 96a.4, 98a.9
d.+di 41a.6, 50a.9, 56b.15, 80b.12, 81b.10, 82b.14
d.+dür 11a.2, 122a.5, 138a.8, 14a.7, 153b.5, 153b.5, 156b.4, 166a.1, 179b.8, 18a.9, 198a.5, 36b.14, 37a.3, 51b.7, 61b.12, 83b.13, 87b.11, 175b.7, 39b.8, 79a.13, 102b.8, 111a.8, 119b.11, 121a.2, 128a.9, 12b.11, 138a.1, 138a.4, 13b.14, 146b.2, 146b.4, 146b.5, 146b.7, 149a.15, 153a.1, 158b.11, 15a.4, 162b.16, 169b.7, 177b.5, 179b.16, 187a.15, 18a.9, 194a.8, 195a.12, 195a.6, 199b.12, 22b.4, 33a.16, 35a.14, 35a.14, 36b.11, 36b.15, 36b.17, 39a.7, 42b.17, 43a.8, 46a.15, 46b.8, 49b.17, 4a.11, 51b.1, 52a.14, 57a.6, 58b.15, 58b.8, 59a.4, 66a.16, 67a.7, 68a.10, 68a.2, 71a.7, 71b.14, 76a.8, 76a.8, 77a.17, 77b.13, 80b.3, 81b.6, 82a.11, 82b.11, 84b.16, 86b.13, 88b.6, 91a.17, 99a.17, 9a.14, 46a.1, 50a.6
d.+em 49b.17
d.+lerdür. 173a.4
d.+misse 103a.1
d.+misse 194b.6, 194b.7
d.+miş. 14a.14
d.+se 92b.10
d.+sin 141b.2, 141b.2, 141b.3, 40b.9, 124b.6, 138a.10
dehrī+ (A.sf.) dünyanın sonsuzluğuna inanıp öteki dünyayı inkar eden, bedenle birlikte ruhun da öldüğüne inanan 194b.11, 35a.12, 6a.14
d.+ler 148b.15
dek+ (T.e.) kadar, değin; ancak, yalnız 124a.12, 173b.11, 22a.11, 23b.14, 73b.10, 76b.14
deḳāḳ+ (A.is.) dükkan 118a.11
del- (T.f.) delmek
d.-di. 92b.4
d.-ib 26a.6
đelālet+ (A.is.) gösterme, yol gösterme, klavuzluk; iz, işaret 110a.5, 116b.11, 116b.12, 116b.5, 116b.6, 116b.7, 116b.7
d.+ 120a.9, 175a.7, 183a.14, 196b.10, 198b.4, 47b.10, 79b.5
d.+den 181b.14
d.+dür. 120a.9
d.+e 181b.10
d.+i 179b.15, 197b.12
d.+idür. 91b.1
d.+leriyle 141a.3
delāyil+ (A.is.) delalet eden şeyler 35b.13, 35b.15, 35b.15
d.+-i vaĥdāniyyet 35b.12
delīl+ (A.is.) yol gösteren, klavuz; şahit, belge, tanık 100b.15, 102b.17, 115a.2, 12a.11, 140a.1, 140a.4, 146a.16, 199b.2, 20b.11, 35b.16, 35b.16, 45b.10, 45b.16, 4b.5, 51b.2, 78a.17, 81a.8, 4b.13
d.+e 46a.2
d.+i 25a.9, 46a.1, 87a.11, 87a.8
d.+lere 146b.1
d.+leri 147a.2
d.+lerinüŋ 146b.1
d.+süz 199a.17, 77b.12, 78a.12, 78a.3, 78b.1, 148a.7
d.+-i dīn 200a.7
d.+-i Øaḳlī 36a.2
delük+ (T.is.) delik 26a.6
d.+den 21a.6
dem+ (F.is.) soluk, nefes; an, vakit, içki 104b.6, 109b.17, 112b.12, 117a.10, 121a.4, 122b.11, 126b.5, 126b.7, 129b.5, 133a.14, 133b.1, 141b.3, 14b.5, 168b.11, 173b.10, 27a.17, 43a.4, 51b.14, 51b.15, 67a.5, 6b.6, 70b.7, 74b.9, 76a.1, 93a.9

d.+de 126b.8, 150b.7, 29b.10, 75b.16
d.+-sāz 121b.15
d.+-i taĥassur 76a.15
de- (T.f.) demek, söylemek
d.-mege 143a.8
d.-mez 7a.12
d.-r 178b.7, 183b.10, 26b.17
d.-rem. 118b.11
d.-sem 93a.10
d.-yiser. 45a.11
demle- (T.f.) demlemek
d.+di 65a.5
demür+ (T.is.) demir 2b.9, 34a.15
d.+ci 190b.4
d.+ciler 184a.4
d.+ciye 34a.15
d.+e 122a.14, 126a.4
d.+i 2b.12
d.+idür 2b.11
d.+inden 122b.5
dendāne+ (F.is.) diş, diş tanesi
d.+si 99a.15, 99a.16
denī+ (A.sf.) alçak, rezil, soysuz 7a.5
deŋiz+ (T.is.) deniz 108a.13, 121a.10
d.+de 121a.12, 162b.17
d.+deki 182a.17
d.+e 121a.15
d.+i 30a.8
d.+ler 140a.9, 18b.17
d.+üŋ 121a.11, 121a.9
deŋlü (T.e.) denli, kadar 100b.4, 105a.15, 107b.13, 107b.14, 108b.2, 108b.2, 112a.14, 115a.9, 11a.7, 122b.15, 122b.15, 134a.16, 136a.9, 143b.3, 149a.11, 149a.16, 150b.1, 152a.10, 160a.4, 160a.7, 161b.3, 169a.10, 169b.13, 16a.14, 172a.1, 185b.13, 190b.7, 193a.8, 19a.12, 25b.15, 35b.15, 45a.16, 54b.6, 61a.2, 61b.11, 68a.4, 70a.7, 77b.17, 77b.3, 79b.15, 80a.17 , 94a.12, 64a.4, 100b.4, 28b.10, 31a.9, 34b.10, 39b.4, 41a.12, 58b.12, 58b.14, 65a.13, 70a.3
d.+dür 152b.2
depele- (T.f.) tepelemek, ezmek
d.-di. 92b.4
d.-yeler 51b.15
depe+ (T.is.) tepe
d.+lere 140a.7
d.+sinde 141a.10, 99a.5
depret(d)- (T.f.) depretmek, hareket ettirmek
d.-ib 16b.15
d.-medi. 17a.3
d.-meye. 100a.14
derd+ (F.is.) dert, gam, keder, tasa kaygı 124a.8, 130b.10, 130b.5, 135b.8, 196b.2, 200a.12, 200a.4, 27a.13, 4a.1, 4a.13, 5a.4, 8b.10
d.+e 123a.5, 80b.2
d.+i 114b.13, 116a.2, 116a.3, 148a.8, 170b.16, 7a.12, 7a.14, 95a.15
d.+inde 192b.17
d.+inden 4a.13
d.+iyle 173b.7
d.+iyledür 32a.14
d.+leri 144a.5, 5a.4, 8b.1
d.+üŋ 67a.4, 76b.14, 112b.11
d.+üŋden 28a.12, 75b.9
d.+üŋi 93a.9
d.+-i taleb 200a.12
derecāt+ (A.is.) basamaklar, rütbeler, miktarlar 104b.9, 150a.5, 159b.1, 169a.15, 175b.10, 60b.17, 65b.7
d.+a 177b.3, 188a.5
d.+dan 178b.13
d.+ı 176b.16, 189b.2
d.+ına 144b.17, 173a.1, 173a.7, 47b.10
d.+ını 185a.9
d.+ınuŋ 185a.5
d.+-ı ǾāÌiye 177a.15, 75b.12
derece+ (A.is.) basamak, rütbe, miktar 12a.6, 157b.7, 158a.15, 183a.8, 184b.12, 188a.8, 190b.16, 191b.2, 198b.12, 198b.16, 89a.14, 163a.12, 187a.5, 190a.16
d.+de 128b.6
d.+ler 189a.7
d.+nüŋ 183a.6
d.+sinden 33b.6
d.+sine 189b.4, 37b.2
d.+ye 29b.2
d.+-i Ǿayān 31b.14
d.+-i risālet 77b.3
d.+-i saǾādet 127b.11
derekāt+ (A.is.) basamaklar, en aşağı katlar 150a.8
d.+dan 104b.9
d.+ına 129a.14, 145a.7
d.+ından 131a.4
d.+ınuŋ 131a.1, 185a.6, 24b.15
d.+-i küfrān 31b.17
d.+-ı cehennemi 61b.7
dereke+ (A.is.) aşağı inilecek basamak, en aşağı kat 149b.11
d.+dür. 131a.11
d.+leri 149b.14
d.+lerinden 131a.8, 149b.11
d.+sinde 130a.8, 146a.14, 146a.2
d.+sine 31a.7, 33b.7, 61b.5
d.+siyle 131a.5
d.+ye 104a.1, 158b.2
d.+-i şeḳāvet 127b.11
dere+ (T.is.) dere
d.+ler 140a.11
dergāh+ (F.is.) tekke
d.+a 176a.9, 26a.1
d.+da 186b.7, 26a.2, 80b.15
d.+dan 165a.5, 76a.2
d.+ına 176a.11, 92a.15
d.+ında 170a.9
d.+ından 200a.6
d.+ını 175b.11
d.-ınuŋ 70a.8
d.+uŋa 29b.3
derĥāl+ (F.zf.) hemen, o anda, şimdi 100b.16, 101a.13, 102a.4, 117b.10, 117b.4, 120b.6, 121a.13, 121b.3, 122b.8, 126a.5, 130b.10, 161a.16, 166b.15, 168a.5, 176b.4, 188b.17, 190a.3, 191a.7, 196a.7,

20b.7, 25b.16, 27b.10, 27b.2, 27b.9, 28b.16, 32a.10, 33a.11, 35b.7, 43a.9, 4b.13, 52a.1, 54b.1, 55b.12, 55b.9, 58a.10, 70b.6, 80b.14, 83a.9, 88b.15, 91b.11, 97b.11, 9a.12
derīce+ (F.is.) pencere, küçük kapı 133a.8, 133a.9
d.+den 194b.3
d.+lerinden 74a.5, 84b.7, 99b.11, 39a.16
d.+sinden 100a.16, 7a.2, 196a.11, 83b.9, 84a.4
d.+ye 107b.11
deri+ (T.is.) insan ve hayvan vücudunu kaplayan; tüy, kıl ve pulla kaplı örtü
d.+leri 145b.10
d.+sidür. 66b.6
deriŋ, derüŋ+ (T.is.) derin 10a.17
d.+dür. 99a.5
derle- (T.f.) derlemek
d.-di. 10a.17
dermān+ (F.is.) ilaç, çare, takat, kuvvet 123a.5
d.+da 57b.1
ders+ (A.is.) bir şeyi öğrenmek için öğretmenden azar azar alınan vazife 180a.7
d.+e 180b.7
dert+ (F.is.) dert, gam, keder
d.+den 76a.6
dervāze+ (F.is.) kapı, kale kapısı, şehir kapısı
d.+sinden 151a.2, 43b.1
dervīş+ (F.is.) Allah için alçak gönüllülüğü ve fukaralığı kabul eden veya bir tarikata bağlı bulunan kimse 160a.6, 161b.5, 169a.5, 198b.1, 198b.15
d.+e 190a.7, 198a.6, 198b.15
d.+i 197a.14
d.+ler 158a.6, 158a.8, 179a.14
d.+lerden 197a.14
d.+lerdür. 141b.8
d.+lere 163a.17, 189b.9, 198a.15, 198b.7
d.+leri 157b.8
d.+üŋ 172b.3
d.+-i ḫādimā 197a.16
d.+-i ḳāciz 158b.2
deryā+ (F.is.) deniz
d.+nuŋ 69a.5
d.+sı 115a.17
d.+sında 109b.12
d.+sından 99a.16
d.+yı 121a.11
d.+-śıfat 118b.17
d.+-yı maḳśiyete 43b.13
dest+ (F.is.) el 190b.4
d.+-i rencüm 198b.1
d.+-i yār 142a.5
desti-gīr+ (F.b.sf.) >dest-gīr; elinden tutan, yardımcı 132a.5, 138a.7, 138a.8, 149a.12, 79a.15
d.+idür. 168b.12
d.+lik 123a.12, 163a.17
destūr+ (F.i) izin, ruhsat, müsaade 26a.9, 84b.11
devā+ (A.is.) ilaç, çare, tedbir 14a.12
d.+dur. 158a.4
devām+ (A.is.) daim olma, sürme 100a.2
devir, devr+ (A.is.) dönme, bir şeyin etrafını dolaşma 173b.14, 112b.16, 135b.4, 141b.2, 91a.12
devlet+ (A.is.) bir hükümet idaresinde teşkilatlanmış olan siyasi topluluk 119b.15, 127a.4, 150b.3, 155a.16, 169a.2, 177a.8, 180b.13, 195b.15, 199a.13, 200a.12, 4a.11
d.+den 126b.11, 47a.3, 4b.17, 64a.6, 89a.3, 89a.4
d.+e 167a.5, 187a.1, 70b.3
d.+i 115a.8, 155a.16, 162a.3, 178b.6, 185a.4, 199a.15
d.+in 145b.4
d.+inde 78b.9
d.+inden 181a.15, 4a.2, 4b.1
d.+ine 126a.13, 167a.8, 199b.11, 44a.1, 77b.4
d.+ini 136b.12, 151a.14, 4a.8, 81a.13
d.+inüŋ 149a.6, 53a.4
d.+ler 37a.5, 49a.16, 75b.3, 78b.9
d.+leri 31a.10
d.+lerinüŋ 86b.12
d.+lü 31b.7
d.+üŋ 114b.14
d.+-i ebedī 199a.16
d.+-i Muḥammedi 53a.1
d.+-i sermedī 186a.3
d.+-i iḳbāl 154b.8
d.+-i penāhında 114b.14, 86b.4
d.+-i semaḲ 4a.5
d.+-i viśāline 121a.14
devrān+ (A.is.) dünya, felek, talih, kader, devir 20b.17
deyr+ (A.is.) insanlık alemi, bu dünya; manastır, kilise
d.+i 74b.13
deyyār+ (A.is.) biri, bir kimse; manastır sahibi 172b.4
dırāz+ (F.sf.) uzun 161b.11
dırnaġ+ (T.is.) tırnak
d.+ına 97b.11
di- (T.f.) demek, söylemek
d.-di 111a.7, 113a.15, 116b.10, 116b.8, 116b.9, 123a.6, 128b.4, 161b.15, 187b.12, 28b.14, 103a.1, 107a.15, 109a.6, 111a.3, 120a.11, 12a.10, 12a.17, 154a.17, 156b.16, 157a.2, 170a.1, 186b.17, 198a.17, 198a.3, 198b.2, 198b.3, 22a.13, 26b.10, 38a.10, 47b.16, 50a.6, 64b.12, 65b.15, 68b.5, 71b.9, 81a.10, 81a.11, 81a.12, 81a.13, 98b.5, 109a.13
d.-ler 143b.12, 143b.13, 39a.17, 65a.5, 74b.12, 74b.12, 74b.13, 82a.15, 83a.12, 93a.13, 146b.9, 131b.11, 146b.10, 146b.9, 17a.2, 22b.8, 23a.10, 23a.17, 27b.7, 27b.8, 39a.14, 49b.8, 50a.17
d.-lerdi. 46b.1
d.-yse 83a.16
d.-dügi 109b.13, 119b.9, 160b.2, 16a.11, 182a.4, 184b.1, 39a.4, 39a.6, 39b.15, 39b.15, 57a.3, 58b.16, 95b.15
d.-dügümüz 67b.3
d.-dük 101b.4, 107b.8, 128a.12, 148b.17, 16a.12, 187a.6, 189a.5, 189a.5, 195b.4, 35b.8, 39a.7, 60b.10, 61b.5, 67a.10, 68a.5, 105a.16, 13b.10, 13b.11, 20b.15
d.-düm 123a.5
d.-düŋ 123b.10
d.-me. 92b.7
d.-medi 156b.16, 157a.2
d.-me d.-n 160a.12
d.-mege 43b.5

d.-mek 102b.8, 137b.13, 14b.1, 176b.15, 187a.15, 194a.7, 194b.11, 31b.3, 52b.5, 93a.14
d.-mekde 29b.3
d.-melü 110b.13
d.-meye 174a.15, 174a.3, 174a.5
d.-meyeler. 156b.9
d.-meyesin 83a.16
d.-meyeydi 103a.1
d.-meyince 92b.7
d.-mez. 17a.4
d.-mişdür 114a.5, 130a.3, 14b.7, 154b.12, 159b.10, 70b.13, 74b.5, 94b.3, 10a.9, 137b.10, 150b.10, 166b.7, 198b.9, 37a.15, 4b.15, 56b.17, 66a.5, 6a.17, 75b.16, 95b.15, 100a.4, 109b.15, 15a.5, 82b.11, 90a.14, 94a.5, 95b.8
d.-mişler 125b.1, 159b.3, 4a.4, 88a.9, 138a.5
d.-mişlerdür 125b.2, 155b.15, 182a.4, 18a.4, 190b.3, 192b.10, 31a.15, 4a.3, 4b.16, 4b.6, 66b.15, 68a.11, 68b.8, 69a.11, 71b.16, 81b.2, 81b.4, 82a.11, 85b.10, 86a.13, 88b.17, 20a.9, 22a.16, 7a.8, 7b.10, 8b.14, 114b.5, 118b.7, 174a.10, 25a.1, 2b.14, 36a.3, 62b.4, 87a.10
d.-ŋüz. 158a.1, 158a.2
d.-r 143b.3, 177a.17, 178a.17, 44b.6, 93a.1, 11a.2, 127a.10, 141a.9, 191b.16, 191b.17, 23a.1, 34b.14, 79a.14, 174a.2
d.-rler 112b.5, 112b.7, 117b.16, 125a.3, 12a.14, 137a.3, 138a.9, 146b.13, 148b.16, 173a.2, 179b.1, 35a.17, 36b.11, 50b.5, 66b.8, 71a.7, 146b.13, 102b.9, 10b.14, 111b.17, 111b.17, 111b.17, 112a.1, 112a.16, 112a.7, 113a.11, 113b.16, 11a.1, 11b.6, 133a.13, 135b.1, 146b.8, 154b.2, 15a.1, 15a.1, 15b.14, 15b.17, 15b.3, 15b.6, 15b.7, 179b.14, 181b.9, 182a.2, 19b.10, 40a.2, 46a.11, 54a.2, 58b.12, 66b.11, 66b.12, 66b.14, 66b.16, 66b.2, 67a.6, 67b.4, 71a.17, 71a.17, 71b.1, 91b.1, 146b.5
d.-rlerse 40b.4
d.-rse 18a.3, 83a.15
d.-rsek 43b.11, 43b.12, 43b.14, 43b.15
d.-rseŋ 13b.12, 13b.14
d.-rsin. 50a.3
d.-rüz 119a.15, 125a.6, 36b.10, 5a.10, 5a.10, 5a.11
d.-se 109a.17, 127b.10, 154b.16, 158a.4, 164a.11, 174b.12, 190b.1, 33a.7, 87a.10
d.-seler 45b.10
d.-seŋüz 17a.5
d.-sinler 156a.6
d.-ye 3b.17, 76b.3, 95b.15, 189b.15, 192a.17, 192b.2, 75b.17, 92b.3, 97a.16, 97b.6
d.-yecek 169b.5
d.-yeler 17b.16, 169a.7, 186b.5, 46a.3
d.-yem. 92b.8
d.-yesiz. 33b.11
d.-yü 15a.1, 117b.16, 11a.1, 124a.4, 125a.3, 126b.10, 131b.8, 137a.2, 146b.14, 147a.8, 148a.14, 156a.6, 158a.5, 169b.6, 176b.10, 176b.11, 179b.15, 189b.11, 189b.17, 194a.7, 30a.4, 32b.11, 49b.9, 52a.1, 59b.16, 82a.10, 86a.2, 181b.9, 18a.8, 192a.5, 49b.11, 92b.7
d.-yüb 166a.17, 172b.4, 17a.11, 189b.13, 190a.12, 33b.7, 76a.5, 86a.5, 92b.9, 9a.4
dib+ (T.is.) dip, oyuk ve çukur yerlerin en derin yeri, taban 33b.7, 85b.5, 85b.8
d.+inde 10b.14, 121a.9, 44b.4, 69b.17, 95b.16
d.+inden 122b.14
dibā+ (F.is.) lüks bir ipek kumaş 13b.12
dibāçe+ (A.is.) başlangıç, önsöz 174a.8
d.+-i kitābı 3b.8
dīdār+ (F.is.) yüz, çehre
d.+ı 75b.5
d.+umuzdan 120b.8
d.+uŋa 119a.5
d.+uŋla 93a.10
diger+ (F.sf.) diğer, başka, öteki 75a.8
dihḳān+ (A.is.) çiftçi, köylü; köy ağası 189b.10, 190a.12
d.+ınuŋ 49b.3
d.+lardur 189b.4
d.+laruŋ 189a.11
dihkānlıḳ+ (A.is.) çiftçilik 189a.15, 190a.5
dih+ (F.is.) köy
d.+ni 9a.9
dik- (T.f.) dikmek
d.-di 165b.9
d.-diler 121b.14, 25b.16, 26a.1
d.-dügi 125a.14
d.-e 191a.12, 125a.3, 168a.8, 170b.12
d.-eler. 155a.17, 36a.10, 69b.15, 97b.9
d.-enüŋ 161b.15
d.-erem 156b.16, 22b.15
d.-ib 144a.6
d.-mesi 97a.7
d.-se 190a.13
dikil- (T.f.) dikilmek
d.-icek 50b.1
d.-mişdür. 197a.5
dil+ (T.is.) ağız boşluğunda bulunan organ; insanların ses ve işaretlerle meydana getirdikleri anlaşma vasıtası; lisan 102a.2, 109a.11, 118b.3, 121a.17, 122b.8, 141b.9, 146b.9, 149a.4, 160a.6, 167b.11, 16b.17, 17a.3, 180b.17, 181a.3, 30a.5, 31b.15, 47a.6, 51a.10, 80b.17, 8b.16, 91b.13, 94a.4, 97b.15, 97b.15, 97b.16, 99a.17
d.+den 54b.4, 66a.14, 68b.10, 69a.14, 8a.16, 97b.14, 9a.10
d.+i 141a.14, 178b.11, 178b.15, 22a.4, 6a.2
d.+in 100a.13, 102a.6
d.+inde 8a.12, 8a.17, 8a.8
d.+inden 77b.2, 96b.13
d.+ine 102a.5, 174a.4, 30a.2
d.+ini 30b.2, 79b.12
d.+iye 135a.12
d.+iyle 126a.8, 143b.3, 17a.3, 190a.11, 23b.15, 28a.3, 32a.11, 89b.9
d.+leri 181b.12
d.+lerin 181a.17
d.+süz 7a.9
d.+üm 29b.3
dil+ (F.is.) gönül, yürek, kalp

d.+-i derd 29b.13
d.+-i kerm 76a.15
d.+-teng 143a.15
d.+-figār 173b.7
dile- (T.f.) dilemek, istemek 14a.11, 54b.4, 70b.7, 99a.10
diledi 10a.13, 114b.10, 119b.4, 119b.5, 158a.12, 160b.5, 18a.14, 20a.17, 28b.5, 30b.2, 41b.2, 41b.5, 47a.16, 51b.16, 63a.8, 65a.1, 8a.16, 9a.3
d.-diler 13b.4, 26a.2, 67b.10
d.-dügi 39b.16
d.-düginde 157b.1
d.-dügine 115a.9
d.-medin 160b.2
d.-mez 61b.4, 96a.3
d.-miş 26a.6
d.-nci 179a.14
d.-r 135a.15, 52a.15, 55a.3, 117a.2, 33a.2
d.-rdi 27b.13, 37a.2, 39a.8, 40a.6
d.-rem 143a.15, 159b.15, 169b.17, 169b.17, 182b.13, 198a.7
d.-rler 125a.11, 171b.5
d.-rsem 117a.2, 155a.15
d.-rseŋ 13a.5, 28a.7, 161b.3, 161b.4, 187b.11, 187b.11
d.-rsin. 75b.16
d.-rüz 123b.14
d.-se 10b.10, 158b.11, 158b.16, 159a.15, 159a.3, 159a.7, 163a.1, 164a.15, 166b.14, 170b.6, 174a.4, 181a.9, 185a.14, 40b.4, 44a.12, 46b.14, 46b.15, 46b.15, 4b.8, 50b.9, 62a.3, 80b.5, 86a.3, 86a.3, 87a.5, 97a.12
d.-seler 130a.14, 13a.17, 174b.7, 199a.4, 50b.11, 80b.13, 98a.15
d.-seŋ 13b.2
d.-sevüz 48a.13
d.-ye. 91b.12
d.-yeler 26a.11
dilek(g)+ (T.is.) istek, rica, talep 70b.7, 75b.17, 75b.17
d.+den 161a.2
d.+i 156a.5, 179a.4, 75b.17, 88b.8
d.+ini 80b.11, 80b.14
d.+iyle 138a.10
d.+üŋ 70b.7
dilber+ (F.b.sf.) gönlü alıp götüren, güzel
d.+imüŋ 83a.15
d.+ümdür 73b.10
dildār+ (F.b.sf.) birinin gönlünü almış, sevgili 76a.6, 91a.14
d.+umuŋ 28b.3
dilkü+ (T.is.) tilki 105a.7
dimāġ+ (A.is.) beyin
d.+a 36b.1
d.+dan 22a.2
d.+ına 27b.9, 42a.12, 76a.15
d.+ında 166b.4
d.+ından 25a.3
d.+larından 5b.14
d.+uŋ 36a.17
d.+uŋda 30b.2
dīn+ (A.is.) Allah'a inanma ve bağlanma 145a.15, 147a.9, 148a.11, 148a.14, 154b.17, 155a.5, 156b.5, 156b.8, 173a.8, 175b.9, 176a.11, 176a.14, 176a.7, 176b.7, 179a.7, 180a.1, 181a.17, 182b.17, 183a.1, 183a.10, 184a.15, 185a.14, 185b.1, 197b.4, 197b.5, 199a.14, 200a.12, 44b.9, 46a.17, 46b.11, 47b.2, 47b.9, 48a.1, 48a.2, 48b.17, 49a.7, 49a.8, 50b.14, 50b.8, 51a.10, 51a.13, 53a.8, 62a.1, 62a.6, 77a.17, 78b.1, 80b.16, 85a.5, 87b.15, 88a.6, 90b.1, 90b.4, 98b.13
d.+de 170b.11, 51a.11
d.+den 48a.1, 48a.3
d.+e 147a.5, 175a.6, 180a.9, 190b.9
d.+i 147a.4, 148a.12, 148a.8, 164b.12, 194a.8, 45b.11, 46b.4, 47b.11, 53a.10, 85a.1
d.+ine 45b.14
d.+ini 165a.7, 45b.12
d.+ler 42b.9, 45b.14, 51a.12, 53a.2
d.+lere 103b.10
d.+leri 45b.11, 46b.4, 146a.13
d.+lerin 179a.15
d.+üŋ 157a.4, 46b.11, 49a.15, 49a.2, 50b.12, 50b.9, 51a.1, 53a.7
d.+-i İslām 53a.3
d.+-i İslāma 97a.12
d.+-i ʿulemāʾ-i müttaḳī 53a.7
d.+-i dünyā 155a.16, 94a.5
d.+-i dünyāsı 85b.3
d.+-i nāsiḥ 46b.2
dīndār+ (A.f.b.sf.) Allah'a inanmış ve bağlanmış olan kimse 148a.12, 167b.2, 170a.9, 170b.10, 170b.7
diŋle- (T.f.) dinlemek
d.-meklik 99a.6
d.-meye 176a.1
d.-mezler 121a.8
diŋlen- (T.f.) dinlenmek, istirahat etmek
d.-mek 43a.7
dirāset+ (A.is.) çalışmak 178b.10
direk+ (T.is.) direk 27a.2
d.+de 172a.4
d.+leyin 172a.2
d.+i 171b.15, 171b.9, 172a.1, 176b.1
dirhem+ (A.is.) eski okkanın dört yüzde biri, gümüş para 101b.14, 101b.6, 101b.6, 101b.7
diri+ (T.is.) diri, yaşayan 113a.17, 134b.16, 194b.5, 194b.6, 40a.14, 66a.8, 74a.13
d.+dür. 189a.4
dirilik+ (T.is.) dirilik, canlılık
d.+den 150b.9
d.+inde 165a.10
d.+ine 131b.14
dirīġ+ (F.e.) eyvah, ah, aman; men etme, önleme 168a.13, 168b.7, 187b.7, 191a.3, 193a.9
diril- (T.f.) dirilmek
d.-e. 91b.16, 91b.4
d.-mek 117a.11
d.-üb 106a.1
dirild(t)- (T.f.) diriltmek
d.-di. 133b.3, 133b.4, 133b.7, 144b.3
d.-esin. 182b.13

d.-icidür. 111a.10
d.-mek 117b.2
d.-mekde 150b.9
dirlik+ (T.is.) yaşayış, hayat, geçim 190b.11, 64b.1
d.+i 121a.3, 183b.17, 189a.2, 188b.4, 48a.10, 74a.9, 84a.1
d.+inde 138b.15, 25a.10
diş+ (T.is.) diş, çene kemiklerinin üzerine dizili, ısırıp koparmaya ve çiğnemeye yarayan beyaz, sert organ
d.+i 52a.4, 53b.15, 53b.17, 55b.12, 98a.13
d.+ini 51b.16
d.+iyle 143b.2
d.+leri 54b.1, 58a.9
dişür- (T.f.) derlemek, toplamak, bir araya getirmek
d.-me 187b.10
div+ (F.is.) dev, şeytan, cin 197a.6
dīvān+ (A.is.) büyük meclis
d.+ında 157a.13, 164a.2, 164a.5, 188a.9, 189a.1
dīvāne+ (F.sf.) deli, budala 100b.13, 141a.11, 141a.11, 141a.15, 141b.3, 141b.3, 143a.9, 16b.11, 74b.4, 76b.8
d.+likdür. 63b.1
divār+ (F.is.) duvar
d.+ı 43a.7
d.+ına 143b.15, 196b.4
dīver+ (F.is.) ev sahibi 122a.11
diyānet+ (A.is.) din, dindarlık 169b.11, 170b.7, 176a.16, 177a.2
d.+i 197b.13
d.+leri 168a.1
diyet+ (A.is.) kan bahası
d.+ini 89a.17
dizgin+ (T.is.) gemin uçlarına bağlanarak hayvanı yönlendirmeye yarayan kayış 63a.8
diz+ (T.is.) kaval, baldır, uyluk kemiklerinin birleştiği yer
d.+i 102a.1
d.+inüŋ 97b.2
doğ- (T.f.) doğmak
d.-dı 59b.7
doḳun, doḳın- (T.f.) dokunmak, temas etmek
d.-a 95b.16
d.-sa 64b.8, 64b.9
d.-ur 107b.3, 64b.9, 107b.2, 69a.16
d.-dı. 39a.12
d.-maġ 91b.6
d.-maya. 90a.5
d.-maz. 64b.10
d.-ur. 99b.17
doḳundur- (T.f.) dokundurmak
d.-maya. 92a.11
dolandur- (T.f.) dolandırmak
d.-maŋdur. 186b.10
d.-maya 189b.7
dola- (T.f.) dolamak
d.-yub 70a.4
dolan- (T.f.) dolanmak
d.-maz. 142a.9
d.-mışdur. 145b.3
d.-ub 141b.13, 32b.11
d.-ur 141b.14, 153a.10
don+ (T.is.) elbise, kılık kıyafet
d.+ından 57b.10
dost+ (F.is.) sevilen kimse 116a.6, 118a.2, 124b.11, 130b.8, 143b.8, 165a.11, 165b.5, 176b.15, 187a.13, 24b.16, 24b.17, 25a.16, 30a.1, 30a.2, 73b.13
d.+dan 51b.7
d.+ı 165b.7, 30a.1, 95b.4
d.+larından 184b.10
d.+-ı ḳadīmi 70a.16
dostluḳ+ (T.is.) dostluk, dost olma hali 175b.7, 58a.17
d.+ına 187a.13
d.+ıyla 91b.2
d.+uŋdan 29b.16
doy- (T.f.) doymak
d.-maz. 110a.12
d.-mazam. 30a.7, 30a.8
dög- (T.f.) bir şeyi toz hale getirmek için ezmek veya çırpmak
d.-eler. 49b.10
d.-er. 21b.11
dök- (T.f.) dökmek, boşaltmak
d.-di 39a.5, 103a.4
d.-dügi 143b.7
d.-er. 21b.7
d.-erem, 143b.8
d.-erler 131b.2, 177b.17
d.-erüz. 29a.12
d.-esin 27b.1
d.-icek 101a.6
d.-iciyem. 143b.8
d.-üb 170b.8, 23b.2
d.-üci 143b.13
dökin- (T.f.) dökünmek
d.-dügi 97a.14
dökül- (T.f.) dökülmek, boşaltılmak
d.-miş. 198a.1
d.-se 171a.4
d.-ür 117a.14, 131b.4
d.-ür 143b.13, 75a.11
dön- (T.f.) dönmek 139b.4
d.-dük 196b.8
d.-düm. 29b.3
d.-di 20b.2, 27b.2, 39a.2, 39a.5, 22a.14, 27a.3, 70b.10
d.-e 39a.1, 80a.17
d.-erem 29b.11
d.-esi 44b.13
d.-mege 20b.7
d.-mişdür. 113b.9
d.-se 172b.13
d.-üb 105a.11, 138b.7, 183b.8, 60b.5
d.-erler. 183b.9
dönder, döndür- (T.f.) döndermek 57b.6
d.-di 63a.12
d.-diler 129b.6, 67b.10, 75a.15, 133a.2
d.-e 149a.10, 40b.14, 75b.2, 166a.6, 183a.9, 187a.12, 67a.14, 95a.17
d.-eler. 67b.11
d.-esin. 56a.10
d.-mek 140a.15

d.-mekdedür. 65b.14
d.-mekdür. 186a.7
d.-memişlerdür. 75a.13
d.-meye 101a.3, 173a.10, 76a.2, 85a.7, 93a.1, 93a.11
d.-mişlerdür. 145a.13
d.-se 159b.8, 83a.6
d.-üb 137b.2, 137b.4, 95b.11, 96a.7
d.-ür 137a.14, 137b.6, 62b.10, 74b.10, 92a.14, 93a.10, 99b.13
d.-ürler. 179b.6
d.-ürsin. 29a.4
dört, dörd+ (T.is.) dört (sayı) 102a.6, 103a.3, 105a.4, 11b.15, 124b.15, 125b.11, 127a.6, 127a.6, 127b.16, 127b.2, 127b.2, 128a.10, 128a.11, 128a.9, 139b.10, 153a.4, 153a.8, 172a.2, 172a.7, 173b.15, 175a.12, 186b.8, 191a.4, 193a.11, 193b.14, 1b.8, 21b.11, 21b.13, 21b.14, 21b.2, 21b.3, 21b.4, 21b.7, 23a.10, 27a.2, 29b.12, 41b.12, 4a.16, 52b.2, 54b.14, 61a.4, 66a.1, 78a.5, 95b.6
d.+ünci 125b.15, 140a.12, 187a.14, 21b.8, 41b.14, 59b.13, 95b.7, 100a.2, 124b.14, 125b.14, 127b.5, 128a.17, 144b.9, 151a.5, 151b.12, 155b.12, 156a.1, 157b.1, 174b.10, 176b.1, 177a.11, 186a.8, 193b.8, 42b.9, 66b.12, 78b.10, 81a.12, 82b.4, 85a.3, 85b.16, 90a.6, 91a.3, 95a.17, 95b.10, 96b.9
d.+den 21b.12
d.+dür. 59b.12
d.+i 145b.10, 21b.3
dudaḳ+ (T.is.) dudak 16b.15
d.+ları 119a.1
duduş- (T.f.) tutuşmak
d.-ub 77a.10
duḫān+ (A.is.) tütün, duman 110b.8
duʿā+ (A.is.) Allah'a yalvarma, niyaz 111a.11, 134b.13, 169a.1, 182b.15, 52a.1, 97b.6, 9a.4
d.+lar 165a.10, 182b.15
d.+larda 148b.13
d.+sı 169a.14, 52a.4
d.+sın 115b.4
d.+sında 118b.17
d.+sını 169a.13
d.+yı 148b.14, 180b.17
dur+ (T.ek) bildirme hali eki 103b.10, 148a.6, 60a.11, 63b.13, 68b.16, 69a.6, 81b.6, 119a.13, 119b.14, 122a.8, 138a.5, 142a.16, 145b.12, 149a.12, 149b.3, 151b.3, 153b.10, 158b.13, 160a.12, 175a.8, 176b.9, 177b.13, 199b.4, 2a.11, 38a.16, 40b.15, 49a.13, 52b.17, 54b.5, 55b.17, 55b.2, 58b.7, 61a.15, 64b.13, 65a.12, 66b.7, 69a.2, 71b.11, 72b.15, 77b.14, 83b.10, 85b.12, 85b.14
dur- (T.f.) durmak
d.-a 166b.3, 181a.7, 59a.7, 88b.13, 97a.9, 97b.6, 175b.16, 63a.9, 98b.3
d.-dı 123b.11, 118a.13
d.-duḳ 173b.12
d.-ġıl 76a.6
d.-ma 6a.1
d.-madı 32a.15
d.-maḳ 177a.5, 73a.12
d.-maḳda 177a.8
d.-maya 23b.14, 89b.3
d.-maz. 11b.2
d.-mışlar 123a.11
d.-sa 154b.1, 97a.9
d.-ub 142a.13, 33b.10
d.-uŋuz
d.-ur 109b.17, 109b.17, 110a.1, 135b.5, 135b.5, 14b.12, 14b.12, 189b.14, 68b.11, 80a.2, 109b.4, 118b.15, 128b.1, 22b.13, 22b.7, 33b.1
d.-urken 52a.10
d.-urlar 46a.13, 123b.15, 41b.12, 56a.7, 56a.9, 59b.5
d.-uruz 46a.4
duruş- (T.f.) duruşmak
d.-dı. 22a.10
d.-dılar. 133a.3

dut- (T.f.) tutmak 20a.13, 28a.8, 30a.14, 57b.14, 66a.5, 30a.7
d.-a 102a.6, 137a.10, 149a.10, 163a.4, 164b.11, 192b.14, 22a.4, 28a.16, 32a.17, 75b.2, 84a.15, 187b.17, 102a.4, 141a.11, 162a.4, 165b.16, 169b.10, 174a.1, 175b.11, 176b.4, 187a.13, 188b.16, 190a.8, 191b.1, 196b.10, 32b.12, 32b.13, 37b.15, 47a.17, 67a.15, 69b.4, 72b.6, 73a.16, 85b.1, 8a.6, 90a.9, 92b.10, 95a.16, 97a.8, 97b.17, 97b.3, 97b.7
d.-acaḳ 57b.9
d.-alar 114b.13, 49b.10, 190b.10, 197b.13, 5b.12, 7b.1
d.-alı 114a.8
d.-am 123a.6, 139b.9, 29b.16
d.-amaz. 141a.12, 171b.15
d.-amazam 94a.3
d.-ar 110b.7, 110b.9, 132a.10, 148b.7, 149a.9, 58a.12, 75b.1, 83b.1, 106a.16, 112a.4, 113b.10, 117b.6, 126b.1, 131a.7, 133b.1, 175a.9, 175b.10, 192a.8, 192b.5, 19b.16, 4b.4, 53b.5, 54b.16, 62b.10, 62b.13
d.-ardı 160a.4
d.-arlar 132a.4, 148a.11, 38a.2, 157b.12, 184a.3, 62b.8, 8a.14
d.-arsın 74b.4
d.-aruz. 149a.1, 157b.12
d.-asın. 30a.2, 57b.1
d.-dı 110b.8, 120b.14, 123b.9, 124b.10, 124b.11, 133b.10, 52b.16, 52b.17, 129a.4, 143a.10, 148a.9
d.-dığı 33b.2
d.-dılar 22b.8, 26a.5, 26a.7, 32b.17
d.-duġı 151a.4, 24b.12, 40a.17
d.-duġında 33b.14
d.-duġından 125a.9, 30b.10, 34b.17, 38b.6, 93b.12
d.-duġını 24b.6
d.-duġınuŋ 13b.6
d.-duḳ 46b.1, 197b.4
d.-duŋ 29a.2
d.-duŋuz. 46b.3
d.-ıcaḳ 101a.6
d.-ılur. 130a.13
d.-ısar 28a.13, 75b.10
d.-ma 144a.1, 167a.8, 40b.9

d.-maduŋ 198a.3
d.-maġ 100b.6, 164a.12
d.-maġa 32b.3
d.-maḳ 167b.11, 190a.6, 36b.9, 39a.17, 61a.7, 65a.11, 65b.1, 66a.14, 66a.16
d.-maḳdan 36b.1, 69a.9
d.-maḳdur 32b.4, 165b.15, 55a.2, 65a.17
d.-mamış 72a.8
d.-mamışdı. 13b.7
d.-masa 159b.7
d.-maya. 168b.7, 170a.8, 171b.14, 187b.7, 188a.1
d.-mayan 200a.3
d.-mayasın 83a.16
d.-maz 148a.8, 121a.10
d.-mazdan 35b.17
d.-mazdı. 49b.9
d.-mış 134a.5, 170b.16, 182b.11
d.-mışdur 133b.13, 73b.5, 113b.13, 167a.16, 199b.15
d.-mışlardur 83b.15
d.-mışuz 68b.10
d.-sa 157a.12, 159b.11, 173a.6, 44a.11, 62b.12, 199b.13
d.-saḳ 133a.10
d.-salar 126a.5
d.-ub 100a.14, 118b.6, 121a.13, 121a.4, 129a.9, 131b.14, 131b.15, 133b.11, 135b.10, 139a.17, 148a.13, 153a.10, 165b.5, 165b.6, 175b.13, 180b.15, 196a.6, 28a.14, 28a.2, 29a.17, 30a.1, 30b.15, 47b.2, 51a.15, 59b.11, 5b.13, 61a.15, 62a.15, 79b.2, 87a.1, 91b.13, 92a.11, 95a.16, 97a.17, 99b.13, 9a.3
d.-ubdur 133b.14
d.-ucıdur. 111a.10, 116a.13
d.-uŋ. 163b.12
d.-usın 138b.8
dutul- (T.f.) tutulmak
d.-ur 53b.6
dutun- (T.f.)
d.-ur 138b.7
dutuş- (T.f.) tutuşmak
d.-ub 17a.12
duzaḳ+ (T.is.) tuzak 149a.14, 149b.2, 150a.16
d.+a 141b.2, 142b.6
d.+ı 149a.12
d.+ında 149b.10
d.+ından 114b.12
d.+ınuŋ 149b.1
d.+ıyla 142b.5
dūzaẖ+ (F.is.) cehennem, tamu
d.+a 7b.7
d.+dan 92b.15
dü+ (F.sf.) iki (sayı) 84a.2
d.+-cihāndan 184a.1
düdiş, düdüş- (T.f.) didişmek
d.-di. 77b.15
d.-diler 68a.14, 67b.8
d.-ecek 41a.12
düdük+ (T.is.) düdük 159a.6
dügin+ (T.is.) düğün
d.+in 77a.9
dükel, dükeli (T.zf.) hepsi, bütün 127b.7, 108a.10, 108a.9, 116a.3, 121b.5, 124b.4, 125a.4, 128a.9, 158b.13, 16a.14, 172a.13, 175b.6, 176b.9, 2a.2, 40b.11, 44a.2, 49b.9, 52b.15, 52b.7, 54b.3, 56a.2, 56a.7, 65b.1, 68a.5, 89b.11, 91b.3, 97b.2
d.+nden 107a.4, 95a.16
d.+si 149b.12, 44b.4, 71b.4
d.+sine 159b.10
d.+sini 88b.2
d.+siyle 158a.14
d.+sin 170a.5, 187a.12, 187a.7
düken- (T.f.) tükenmek, bitmek
d.-di. 38b.3
d.-ince 119b.15, 164a.1, 164a.4, 165a.9, 6b.17
d.-mesüz 105a.16
dükkān+ (A.is.) içinde öteberi satılan yer, oda
d.+a 51a.15
d.+ı 49a.12, 50b.11
d.+ına 42a.8, 50b.10
d.+ında 50b.8
d.+ından 96b.6
d.+ınuŋ 149b.13
dün+ (T.is.) dün, bugünden önceki gün 27a.17, 74b.12, 76b.14
dünyā+ (A.is.) dünya, yeryüzü 110b.4, 111b.11, 112a.1, 121a.17, 121b.1, 131b.13, 131b.14, 131b.6, 132a.3, 138b.11, 145a.13, 145a.15, 145a.16, 149a.12, 149b.10, 149b.2, 149b.5, 152b.14, 154b.17, 154b.17, 157b.15, 165a.16, 165b.12, 168b.5, 168b.7, 172a.16, 172b.2, 175b.8, 176a.7, 177b.4, 179b.8, 182a.8, 183a.1, 183a.2, 183b.1, 185a.10, 185b.17, 186a.15, 189a.4, 189b.11, 18b.10, 191b.11, 191b.15, 191b.8, 191b.8, 191b.9, 191b.9, 192a.3, 192a.8, 194a.3, 194a.4, 196a.13, 196a.3, 197a.1, 197a.3, 197b.10, 197b.6, 198b.11, 199a.6, 19a.7, 30b.15, 34b.11, 38b.5, 41a.14, 43a.15, 56a.11, 58b.1, 75b.12, 78a.14, 79b.7, 85a.2, 96a.13
d.+da 179b.9, 184b.2, 26a.12, 34b.5, 61b.7, 82a.11, 84a.6, 89a.13
d.+dan 138b.12, 185a.8, 185a.9, 192a.14, 192a.6, 83b.8, 89b.17
d.+nuŋ 131b.15, 165b.10, 166a.12, 172a.15, 172b.16, 172b.5, 173a.1, 173a.7, 178b.13, 182a.1, 185a.4, 185b.12, 186a.3, 189a.6, 67a.14, 75a.4
d.+sını 165a.7
d.+ya 177b.5, 179a.15, 186b.10, 197a.3, 199b.6, 26a.12, 31b.6, 34a.2, 85a.11
d.+yı 181b.2, 182b.16, 182b.6, 85a.14, 90b.9
dünyevī+ (A.is.) dünya ile ilgili 103b.13, 121b.1, 146b.12, 153a.4, 176b.7, 34a.11, 34b.7, 56a.10, 57b.3
d.+dür 153a.2, 113a.6, 185a.16
d.+yi 45a.4
dür+ (T.ek.) bildirme hali eki 111b.11, 125b.2, 127a.6, 155b.17, 156b.3, 164a.17, 166a.5, 166b.5, 171b.5, 181b.12, 183b.14, 184b.2, 1b.10, 43b.2, 63a.14, 88a.10, 118a.9, 146b.4, 100b.3, 102a.16, 102b.11, 104b.13, 105a.13, 111a.6, 119b.6, 128a.14, 136b.14, 145a.12, 148b.12, 154b.15, 162b.3, 176b.8, 178b.10, 17b.6, 184a.7, 199a.12, 25b.8, 38b.12,

39a.6, 3b.10, 41a.14, 45b.11, 51b.4, 54a.1, 57b.3, 59a.6, 60b.3, 62b.2, 71b.2, 72b.9, 84b.11
dür- (T.f.) dürmek
d.-mek 178b.17
d.-mişlerdür 176a.9
d.-sin 124b.5
dürdāne+ (F.b.is.) inci tanesi, sevgili 124b.5
dürger+ (F.is.) dülger, bir binanın tahta olan kısmını yapan usta 190b.4
d.+e 34a.15
düriş- (T.f.) çalışmak, sebat etmek
d.-diler. 87b.1
d.-e 155b.10, 164b.3, 175b.11, 175b.8, 169b.12, 170b.2, 175a.16, 180a.7, 188a.13, 192b.6
d.-eler. 164a.17
d.-meye 168b.4, 85a.16

dürlü+ (T.is.) türlü, çeşitli 102b.5, 106b.14, 106b.8, 109a.5, 10b.17, 10b.17, 10b.6, 10b.6, 126a.5, 128a.11, 141a.13, 145a.12, 146a.13, 146a.13, 148a.5, 151b.10, 151b.10, 152a.7, 152b.15, 152b.15, 157b.2, 157b.2, 159b.5, 159b.5, 15a.7, 160b.15, 160b.4, 160b.6, 170a.2, 174b.1, 174b.1, 174b.7, 174b.8, 177b.8, 178b.17, 178b.17, 181b.2, 183a.11, 183a.11, 189b.3, 18b.10, 18b.12 , 18b.12 , 18b.9, 18b.9, 195a.3, 195b.10, 195b.10, 196a.5, 197b.7, 19a.10, 19a.10, 19a.9, 21b.13, 21b.14, 22a.13, 30b.4, 30b.4, 33a.3, 33a.3, 33b.17, 33b.17, 34a.11, 49b.8, 49b.8, 50a.11, 50a.11, 61b.8, 66a.1, 66a.13, 66a.13, 67b.7, 67b.7, 68b.10, 72a.10, 72a.10, 77a.1, 78b.11, 80b.17, 87a.14, 87a.14, 87b.17, 87b.17, 88a.5, 91b.3, 91b.3, 94a.13, 94a.13, 146a.8
d.+dür 146a.7, 117b.7, 148b.1, 106b.14, 109a.5, 116a.8, 116a.8, 116b.4, 118a.4, 127b.16, 15a.7, 179b.12, 184a.5, 185a.16, 189b.3, 191b.8, 191b.8, 195a.15, 88a.14, ; 96b.12
dürüst+ (F.sf.) doğru, düzgün, sağlam 139a.6, 161b.14, 42b.14, 43b.7, 44b.17, 45a.1, 86a.16, 89a.17
d.+dür. 135b.7
düş+ (T.is.) düş, rüya, hayal 102b.10, 103a.15, 103a.17, 181a.
d.+de 102b.11, 102b.14, 102b.15, 158a.3
d.+dür 102b.6, 102b.9, 103b.1
d.+i 102b.9, 103a.13
d.+in 158a.5
d.+inde 102b.16, 136b.3, 32b.1
düş- (T.f.) düşmek
d.-di 117b.4, 123b.17, 16b.10, 122a.1, 48a.12, 116a.13, 122a.1, 124a.8, 14b.1, 15b.10, 31a.7, 31a.8, 34a.15, 48a.9, 72b.8, 78a.1, 86b.16
d.-diler. 173a.3, 61a.6, 61b.13, 68a.2
d.-dün 24b.4, 28b.3
d.-e 107a.6, 44a.10, 100a.3, 101b.15, 134b.5, 156b.1, 35b.16, 73a.3, 85b.8, 88b.9
d.-en 122a.7
d.-enin 113a.11
d.-er 125b.7, 55a.16, 76b.4, 166b.10, 60b.4, 73b.1, 96a.3
d.-erdi 44a.11
d.-ersevüz 142b.6
d.-me 141b.2
d.-mekdür. 186a.5
d.-mekligün 185a.7
d.-meye. 176a.15, 85a.9, 90a.11
d.-meyecek 54b.2
d.-meyesüz 142b.13
d.-meyince. 73a.7
d.-mez 183b.13, 165b.11, 98b.2
d.-miş 12b.4, 131a.16, 136a.14, 136b.1, 44a.9, 50b.15, 59b.14
d.-mişdür 128b.5, 14b.6, 183b.8, 37a.10, 51a.7, 64a.9, 71a.15, 72b.13, 85b.10
d.-mişlerdür. 114b.5, 180a.1
d.-se 126b.16, 143b.16, 154b.1, 91a.2
d.-seler 128a.11
d.-üb 115b.5, 134a.11, 136b.1, 179a.3, 188b.5, 199a.13, 199b.6, 27a.17, 29a.14, 33b.3, 87a.6
düşür- (T.f.) düşürmek
d.-eler. 174b.8
dü-şenbe+ (F.is.) pazartesi günü 20b.8

düşman+ (F.sf.) düşman, yagı 170b.2, 176b.15, 187a.13, 192b.5, 24b.16, 25a.16, 29b.16, 30a.1, 30a.2, 95b.4
d.+a 24b.17
d.+dur 58a.17
d.+ı 187a.13, 30a.1
d.+ıdur. 82a.9
d.+lar 168b.9, 174b.15, 57b.2
d.+lardur. 90a.5
d.+ları 170b.1
düşmanlıḳ+ (F.is.) düşmanlık 165b.7
d.+dur. 175b.8
d.+ine 91b.3
düşvār+ (F.sf.) güç, zor 101a.17, 176b.8, 78a.17
d.+dur. 109a.4, 114b.1, 170b.13
düşvārlıġ+ (F.is.) zorluk, güçlük
d.+ından 80a.10
düz+ (T.sf.) düz, üzerinde girinti çıkıntı olmayan; doğru, düzenli 167a.9, 172b.11
düz- (T.f.) tertip etmek, tanzim etmek, hazırlamak, yapmak
d.-di 173a.2, 39a.3, 39a.4
d.-diler 153a.5, 39b.7, 48b.5, 48b.6, 48b.6, 48b.7, 48b.7, 48b.8, 87a.15, 87a.17, 87b.6
d.-e 164a.3
d.-eler. 164b.16
d.-er 117a.16, 173a.8, 184a.12
d.-erler. 153a.8, 36b.1
d.-erlerdi. 45a.4
d.-eydi. 50b.5
d.-icidür 6b.7
d.-mek 82b.14, 94b.7
d.-mişdür. 66a.3
d.-mişem. 25a.12
d.-mişlerdür. 146b.13,149b.12, 87b.10
d.-mişüz. 25a.5
d.-se 185a.15
d.-üb 172b.11, 188a.3, 37b.13
düzül- (T.f.) dizilmek, sıralanmak
d.-miş 181a.17, 196a.1, 23a.10

d.-mişdür 72b.14

E

ebālīs+ (A.is.) iblisler, şeytanlar 10b.5
ebed+ (A.is.) sonu olmayan gelecek zaman 112b.16, 119b.15, 121b.13, 38b.5, 59a.8, 7a.2, 7a.3
e.+dür. 45a.5
e.+e 14a.12, 7a.2
ebedī+ (A.sf.) sonu olmayan, ebed'e mensup 145b.12, 145b.14, 155a.11, 195a.9, 32a.2, 4a.8
ebrişīm+ (F.is.) bükülmüş ipek 95b.7
ebyāt+ (A.is.) iki mısradan meydana gelen manzum sözler 6a.17
e.+tuŋ 150b.13
ecel+ (A.is.) muayyen olan vade, ömrün sonu 167a.3, 167a.9, 168b.8, 198b.3
e.+i 172b.6
ecnebi+ (A.sf.) yabancı 130b.9, 73b.14
ecsād+ (A.is.) vücutlar, tenler, gövdeler 6a.9
ecsām+ (A.is.) gövdeler, bedenler 10a.6
e.+a 64a.1
e.+dan 19a.16
e.+dur. 15a.12
eczā+ (A.is.) parçalar, kısımlar 58b.14
e.+sın 122b.17
e.+sında 58b.15
edā+ (A.is.) borç veya borç gibi olan herhangi bir şeyi ödeme, yerine getirme 162b.3, 166a.5, 188a.13, 80a.14, 90b.14
e.+sını 75b.4
edeb+ (A.is.) iyi terbiye, naziklik, zariflik 135b.9, 98a.10, 26b.8
e.+den 101b.4
e.+dür 91b.7
e.+in 174a.8
e.+ler 183a.3
e.+lerin 86b.9, 98b.11
e.+lerini 155b.4
e.+lerinüŋ 67a.11, 86b.5
edevāt+ (A.is.) bir işi işlemeye vasıta olan şeyler, takımlar, parçalar, aletler
e.+ı 195b.1, 195b.4
e.+-ı nefsānī 194b.1
edviye+ (A.is.) ilaçlar 67b.5, 87a.17, 87b.14
e.+nüŋ 87a.15
e.+-i śāliĥa 79a.3
edyān+ (A.is.) Allah'a inanma ve bağlanma 46b.2
efđal+ (A.sf.) daha faziletli, en faziletli; üstün 95b.4, 126b.1
e.+ı 95a.2
eflāk+ (A.is.) felekler, gökler, zamanlar; bahtlar, talihler 105b.4, 19b.4, 20a.2
e.+uŋ 140a.16
efʿāl+ (A.is.) işler, ameller 195a.17, 195b.3
e.+da 162b.6
e.+ı 195a.15, 195b.16, 196a.4
e.+ından 195b.7
e.+üŋ 195b.6
efvāh+ (A.is.) ağızlar
e.+dan 114b.8
eger+ (F.e.) eğer, şayet 100a.3, 100a.3, 100b.17, 101a.1, 101a.11, 101a.14, 101a.15, 101b.16, 103a.1, 104b.13, 104b.16, 104b.17, 105a.1, 105a.10, 105a.12, 105a.13, 105a.2, 105a.2, 105a.3, 105a.4, 105a.5, 105a.5, 105a.6, 105a.7, 105a.8, 105a.9, 105b.2, 105b.5, 107b.11, 107b.16, 107b.16, 107b.16, 107b.8, 108a.2, 108a.5, 109a.15, 109a.5, 109a.8, 109b.11, 109b.8, 109b.9, 111a.1, 113b.16, 113b.17, 114a.1, 114a.17, 114a.2, 114a.2, 114a.3, 114b.11, 114b.13, 115a.1, 116b.15, 116b.17, 116b.7, 116b.8, 116b.9, 117a.14, 117a.2, 117a.4, 117a.7, 117a.8, 117b.14, 117b.2, 118a.14, 118a.5, 119a.6, 11a.17, 120a.16, 120b.7, 121a.13, 121a.14, 121a.15, 121a.9, 121b.4, 122b.11, 123b.1, 123b.4, 125b.6, 126a.16, 126a.4, 126a.5, 126b.9, 127b.9, 129a.6, 130a.7, 130b.3, 131a.15, 131b.10, 134a.14, 134a.8, 136b.2, 13a.17, 13b.14, 13b.2, 13b.8, 140b.2, 140b.3, 142b.7, 148b.10, 148b.10, 149a.12, 14a.14, 150a.11, 150b.1, 150b.7, 150b.8, 151a.17, 151b.3, 152a.14, 154b.5, 157a.15, 158a.17, 158a.3, 158b.11, 158b.16, 158b.7, 159a.1, 159a.15, 159a.7, 160a.7, 161b.3, 162a.6, 162b.17, 163b.3, 164a.10, 164a.14, 164a.2, 164a.8, 165b.1, 166a.8, 166b.6, 167a.1, 167a.12, 167b.16, 168a.10, 168a.11, 168a.4, 168a.6, 169a.8, 169b.4, 170a.16, 170a.3, 171a.1, 171b.5, 172a.14, 172b.10, 174a.12, 174a.9, 174b.11, 174b.15, 174b.17, 174b.7, 175a.17, 175a.2, 175a.4, 176b.3, 177a.7, 178b.2, 178b.5, 179b.17, 17b.1, 17b.9, 17b.9, 180a.16, 180b.12, 181a.9, 182b.14, 183b.6, 184b.6, 185b.4, 186a.1, 187a.6, 188a.5, 189a.17, 190a.3, 190a.9, 190b.12, 191a.8, 192a.13, 194b.15, 194b.6, 194b.7, 196a.6, 196b.12, 197b.5, 199a.13, 199b.12, 199b.4, 1b.9, 200a.8, 21b.12, 22a.11, 22a.12, 22a.5, 23b.8, 26a.17, 29a.3, 31a.12, 31b.10, 31b.11, 31b.12, 31b.12, 31b.13, 31b.15, 33a.11, 33a.6, 35a.16, 37b.13, 38a.10, 38a.10, 38a.13, 38a.16, 38b.9, 40a.17, 40b.1, 40b.16, 40b.3, 41a.13, 43a.6, 43b.11, 43b.12, 43b.14, 43b.15, 43b.16, 43b.9, 44a.6, 45b.11, 47a.13, 47a.2, 47a.3, 4b.8, 50a.16, 50a.17, 51b.15, 52a.11, 53b.2, 53b.9, 54b.1, 54b.12, 55a.11, 55a.15, 55a.7, 56b.12, 57a.9, 59a.2, 5b.11, 5b.13, 60a.1, 60a.14, 61a.11, 61a.12, 61a.12, 61a.13, 61a.13, 61a.14, 61a.15, 61a.16, 61a.16, 61a.9, 61b.1, 61b.1, 61b.2, 61b.6, 62b.3, 62b.4, 64a.13, 64a.14, 64a.5, 66a.6, 68a.17, 70a.5, 70a.5, 71b.16, 72a.16, 72b.1, 72b.15, 73a.17, 74a.5, 75a.7, 75b.13, 75b.16, 76a.1, 77a.5, 77b.3, 78b.13, 79a.14, 79a.3, 79a.5, 79b.12, 7a.14, 80b.11, 80b.13, 80b.5, 81b.13, 82a.8, 84a.5, 84b.13, 84b.17, 85a.14, 85b.2, 85b.6, 85b.8, 86a.1, 86b.17, 87a.5, 87a.7, 87b.10, 87b.10, 87b.4, 88a.17, 88a.8, 88b.13, 88b.14, 88b.4, 89b.11, 89b.2, 90a.1, 90a.17, 90a.2, 90b.4, 90b.5, 91b.10, 92a.15, 92a.15, 92a.16, 92a.6, 92b.1, 92b.7, 93a.11, 93a.5, 94a.8, 95b.10, 95b.3, 96b.14, 98a.3, 99b.2, 99b.4, 9a.11, 40a.16
egerci, egerçi+ (F.e.) her ne kadar…, ise de 9a.1, 100b.8, 112a.17, 114b.1, 115b.11, 116a.12, 117b.5, 119b.14, 11b.7, 123b.16, 125b.10, 126b.13, 126b.17, 127a.11, 127a.13, 129a.11, 129a.4, 129b.4, 12b.1, 131a.16, 132b.10, 133b.6, 136b.6, 136b.7, 136b.8,

137a.9, 138b.1, 13a.6, 13b.16, 141a.13, 141a.13, 142a.15, 143b.13, 143b.7, 143b.8, 145b.1, 145b.4, 148b.6, 14b.13, 152a.10, 152b.3, 152b.5, 153a.3, 156a.4, 157b.3, 163b.4, 163b.8, 164b.1, 16a.3, 16b.12, 16b.16, 171b.14, 173b.11, 174b.9, 179b.12, 17a.8, 182a.3, 18a.13, 190b.2, 192a.10, 199b.10, 199b.2, 2a.7, 33a.10, 34b.15, 35a.4, 37a.16, 39a.8, 39b.3, 44a.15, 44b.10, 48b.1, 48b.17, 50a.9, 53a.3, 57a.1, 80b.6, 82b.12, 82b.7, 88a.12, 88a.14, 88a.16, 88a.17, 88a.9, 8a.11, 8b.12, 91a.1, 97a.9, 49a.16, 49b.13, 71a.10, 76a.5, 77b.13, 81b.9, 82b.14, 84a.12, 92b.9, 93a.14

egil- (T.f.) eğilmek
e.-di 26b.8
e.-miş 49b.4

egle- (T.f.) eğlemek, vakit geçirmek
e.-rler. 74b.14
e.-yeler 75a.4

eglen- (T.f.) eğlenmek, beklemek, oyalanmak
e.-e. 28a.2, 80a.17
e.-ecek 170a.13
e.-medin 121a.14, 161a.16, 129a.10
e.-mez 32b.11, 141b.13
e.-se 167a.1
e.-üb 161a.9
e.-ür 107b.1, 107b.2, 107b.5

eg- (T.f.) eğmek
e.-meye. 138b.8
e.-mezsin. 29a.4

egri+ (T.sf.) eğri, doğru olmayan 72b.10, 72b.2

ergilik+ (T.is.) eğrilik 191a.4
e.+üŋ 172a.13

ehil, ehl+ (A.sf.) sahip, malik, maharetli 25b.6, 81a.14, 82a.7, 89a.7, 37b.6, 128b.17, 128b.17, 128b.17, 164b.12, 170b.17, 176a.11, 176a.16, 180a.13
e.+e 154b.10
e.+i 110b.7, 125b.15, 125b.16, 125b.16, 125b.17, 126b.11, 129a.7, 129a.8, 129b.14, 148a.11, 149a.9, 155b.4, 161a.1, 161a.2, 165a.17, 169a.13, 171a.3, 173a.13, 177a.2, 181a.16, 191b.5, 196b.1, 198b.10, 33b.5, 75b.1, 90a.10
e.+-i bāzārdan 197a.5
e.+-i beytinden 136b.14
e.+-i beytümüzden 136b.13
e.+-i bidʿatuŋ 84b.16
e.+-i derd 144a.5
e.+-i diller 20a.11
e.+-i dīnden 113a.17
e.+-i dünya 113a.13
e.+-i dünyā 197a.17
e.+-i dünyādur 197a.4
e.+-i dünyāya 85a.11
e.+-i fısḳ 159a.12
e.+-i fısḳ 164b.13
e.+-i fısḳdan 145b.16
e.+-i ġayb 7a.8, 88b.12
e.+-i ḥāle 92a.9
e.+-i ḫayr 169a.13
e.+-i hevā 78b.2
e.+-i hevādan 78b.7
e.+-i ḥikmetüŋ 20a.8
e.+-i ḥirfet 194a.14, 196a.10, 197a.6, 197b.10
e.+-i ıśtıfā 127a.7
e.+-i ibāḥet 91b.1
e.+-i īmān 146a.9
e.+-i İslām 148b.11, 35a.14
e.+-i islāma. 148b.12
e.+-i ḳabūldur. 127a.7, 127a.9
e.+-i ḳalb 129a.16
e.+-i kerem 9a.11
e.+-i ḳıble-i tekfīr 90a.9
e.+-i küfürden 145b.16
e.+-i maʿni 165a.17
e.+-i nāza 160a.12
e.+-i nāzdan 160a.17
e.+-i nāzdur 160a.11
e.+-i niyāz 160a.11
e.+-i ʿayāl 163b.10, 186b.1
e.+-i ʿayāldan 170b.4
e.+-i ʿayālumı 192b.1
e.+-i rūzigāruŋ 199b.6
e.+-i śanāyiʿ 34b.6
e.+-i sülūk 112a.7
e.+-i sülūka 160a.1
e.+-i sülūkuŋ 71b.12
e.+-i sünnet 180b.3
e.+-i sünneti 84b.15
e.+-i sünnet-i cemāʿata 90a.6
e.+-i şeḳāvet 127a.7
e.+-i taśavvufuŋ 110a.4
e.+-i tecellinüŋ 126b.4
e.+-i tecribeden 87b.9
e.+-i teşbīh 78b.2
e.+-i ṭarīḳat 3b.9
e.+-i vecde 92a.9
e.+-i yaḳīnüŋ 147a.16
e.+-i žulm 159a.12
e.+idür 128b.4, 2a.10, 2a.10, 128b.4, 129b.13, 136b.5, 178b.10, 194b.3, 2a.11
e.+inden 127a.12, 146a.12, 164b.4, 7b.6
e.+indendür 146b.8
e.+ine 127b.4, 127b.5, 127b.5, 127b.6, 132b.8, 159a.13, 159a.8, 159a.9, 175b.11, 175b.9, 184a.15, 196b.17
e.+ini 127a.6, 138a.12, 165a.5, 166a.3, 176a.13, 176a.16
e.+inüŋ 125b.15, 126b.4, 153b.5, 171a.16, 184b.15, 4a.1, 58b.11
e.+iyse 73a.17
e.+ler 170b.17
e.+ü 37b.11, 37b.15, 38a.3

ehliyet+ (A.is.) işe yarar halde bulunuş, işi hak edecek durumda bulunuş 136b.12, 141a.6, 167b.17, 170b.14, 59b.15, 60a.10
e.+i 145b.13, 176a.10, 84b.9
e.+ine 176a.9
e.+ini 25b.6
e.+süz 176a.14, 184a.15

ejderhā+ (F.is.) büyük yılan, korkunç ve hayali bir hayvan 27a.8

e.+lar 27a.5
ekber+ (A.sf.) daha büyük, en büyük 148a.14, 158a.1, 158a.4, 56a.12
ek- (T.f.) ekmek, tohum atmak, saçmak
e.-diler. 149b.15
e.-e 191a.12
e.-eler 34b.8, 126b.13, 34a.3
e.-emedi. 77b.16
e.-erdi. 27b.12
e.-erem 189b.15, 189b.11
e.-erler. 128a.2
e.-eydi 77b.16
e.-ib 34b.7
e.-ici 191a.14
e.-mege 77b.14
e.-mesiyle 34a.7
e.-mişdür 77b.14
e.-mişler 49b.5
e.-se 34a.7
e.-seler 33b.17, 50a.17
ekil- (T.f.) ekilmek
e.-di. 78a.1
e.-e. 36a.6
e.-mese 151b.3
ekin+ (T.is.) tahılın tarlaya atılmasından sonra yer üstüne çıkıp aldığı durum
e.+den 190a.1
e.+inden 190a.15
e.+ler 140a.9
e.+lerine 70a.8
ekinci+ (T.is.) ekinle uğraşan kişi 190b.4
e.+ler 189b.5
e.+lerüŋ 189a.11
e.+ligi 189b.15, 190a.13
e.+liginde 189b.10
e.+ligine 189b.10
eklen- (T.f.) eklenmek
e.-e 9a.3
e.-ürdi. 99a.3
ekŝer+ (A.sf.) en çok, daha ziyade 113a.5, 113a.5, 129a.13, 147a.12, 170b.13, 181b.6, 18a.7, 31b.3, 58b.16
e.+i 113a.10, 22b.1, 7a.6
e.+-i ḥalḳ 28b.11
eksil- (T.f.) eksilmek, noksanlaşmak
e.-di. 28b.9
e.-ür. 10b.16, 28b.11, 53b.9
eksük+ (T.is.) eksik 116a.2, 128a.1, 171b.16, 197b.15, 1b.8, 21b.12, 52b.2, 78a.5, 84b.13, 94a.6
eksüklik+ (T.is.) eksiklik
e.+ine 79b.5, 80b.9
ekşilik+ (T.is.) ekşilik, sirke ya da limon tadında olan 152a.12
e.+ile 152b.5
el+ (T.is.) insanın bilekten parmaklara kadar olan organı 115a.8, 121b.3, 123a.2, 142b.17, 159a.14, 160b.3, 167b.13, 171a.3, 175a.15, 191a.11, 199a.13, 2b.8, 68b.13, 69a.9, 92b.14, 95b.10
e.+den 17a.10, 66a.14, 91a.1, 91a.17
e.+e 112a.16, 124b.1, 138b.5, 159b.15, 168b.9, 17a.10, 17a.11, 193b.8, 40b.17, 51a.14
e.+i 146a.2, 165b.5, 170a.16, 198a.2, 4a.11, 69b.12
e.+in 101b.12, 118b.17, 132a.5, 170b.10, 72b.1, 98b.6, 73b.1
e.+inde 118b.10, 165b.6, 166a.4, 170a.17, 172b.14, 180a.16, 182b.11, 187a.2, 187b.17, 41b.1, 41b.1, 49a.10, 49a.5, 49b.4, 74b.13
e.+indedür. 19a.8
e.+inden 119a.12, 122b.11, 146a.3, 150b.1, 156a.7, 162b.17, 170a.4, 195a.9, 2b.11, 49a.3, 65b.1, 65b.3, 70b.12, 77b.14
e.+ine 139a.14, 155a.7, 160b.16, 168b.9, 176a.15, 189a.6, 38a.2, 43a.13, 45a.13, 49a.10, 50b.4, 73a.17, 73a.7, 80b.12, 41b.1
e.+ini 121a.14, 144a.7, 198a.1, 50a.4, 63a.10, 72b.10, 93a.6, 72a.17
e.+iŋ 176a.9, 178b.17
e.+iyle 122b.13, 150a.3, 160a.5, 167a.4, 59a.10, 89b.6
e.+leri 99b.6
e.+lerin 114b.13, 95b.14, 97b.2
e.+lerindekin 189b.7
e.+lerine 145a.17, 51b.3
e.+lerini 142b.3, 92a.11
e.+üm 198a.12
e.+ümde 97a.14
e.+ümi 198b.2
e.+ümüzden 157b.13
e.+üŋ 36b.1
e.+üŋden 142b.17
e.+üŋi 56a.11, 63a.15
e.+üŋüz 163b.12
e.+üŋüze 143b.17
el-āmān+ (A.e.) yardım ve şikayet edatı olarak “aman, medet” manasındadır. İllallah, bıktım gibi anlamlarda da kullanılmaktadır. 110b.9, 110b.9
elbette, elbet+ (A.zf.) mutlaka, nihayet, kat’i olarak 168a.14, 110a.11, 168a.12, 176a.3, 192b.4, 60b.10, 79a.13
el-celāl+ (A.is.) büyüklük, ululuk; hışım, kızgınlık
e.+i 178a.9
el-cemāl+ (A.is.) yüz güzelliği
e.+i 178a.9
eleddār+ (A.sf.) hak kabul etmeyen, inatçı
e.+ın 9a.17
elem+ (A.is.) ağrı, sızı, acı, dert, keder 144a.4
elest+ (A.is.) Allah’ın ruhları yarattıktan sonra, “Elestü bi-rabbiküm= Ben sizin Rabbiniz değil miyim?” dediği zaman; insanların yaradılış başlangıcı 121a.1, 124a.7
e.+den 142a.2
elfāẕ+ (A.is.) lafızlar, sözler
e.+dan 8a.6
el-faẕıl+ (A.sf.) faziletli, fazilet sahibi, erdemli 9a.15
el-ĥaḳḳ+ (A.zf.) hakikaten, doğrusu 104b.6
elĥamdülillah+ (A.cü.) Allah’a hamd olsun, Allah’a şükür 157b.17, 158a.4, 187a.15
elif+ (A.sf.) ülfet olunan, istenilen; alışılmış 77b.9

e.+i 114b.8
el-ḳuds+ (A.is.) temizlik, paklık, arılık
e.+dur. 38b.10
elli+ (T.is.) elli (sayı) 101b.6, 197b.8
el-ʿirfān+ (A.is.) bilme, anlama 9a.15
eltāf+ (A.is.) iyilikler 30b.1
e.+dan 132b.9
e.+ını 183a.12
e.+-ı niʿmeden 197a.11
e.+-ı keremüŋ 29a.17
e.+-ı nesīmleri 76a.14
e.+-ı nūrları 136a.7
e.+-ı rübūbiyyet 42a.17
e.+-ı rübūyetden 30a.11
elvāḥ+ (A.is.) tablolar, portreler 82b.8, 82b.9
elvān+ (A.is.) renkler, çeşitler 107a.2, 19a.17
e.+ı 110a.2
e.+ını 106b.1
em- (T.f.) emmek
e.-er 73b.16, 73b.16
e.-mek 72b.16, 73a.1
emānet+ (A.is.) emniyet edilen kimseye bırakılan şey, eşya ya da kimse 119b.8, 138a.17, 13a.3, 148b.8, 167b.17, 177a.2, 189b.7, 191a.2, 192b.6, 23b.15, 41a.1, 47b.16, 9b.2
e.+de 173a.14
e.+e 9b.5
e.+i 173a.12, 173a.16, 173b.8, 197b.13
e.+ümüz 16a.13
e.+-i diyānet 192b.2
e.+-i maʿrifetdür 12b.8
e.+-i maʿrifet 12b.7
emāre+ (A.is.) alamet, nişan, ipucu 137b.12, 137b.17
emārelik+ (A.is.) nişanlık 132b.10, 137a.4, 137a.6, 137b.11, 137b.16, 137b.2, 163a.5
emek+ (T.is.) emek, zahmet 133b.16
e.+i 188a.15
emel+ (A.is.) ümit, umma, arzu 61a.13, 61a.9, 14a.11
emīn, emün+ (A.is.) emniyet sahibi, korkusuz; kendine güvenilen 105a.13, 115b.8, 157a.12, 169b.11, 170a.4, 185b.5, 193b.15, 37b.10, 37b.15, 37b.16, 38a.17, 69a.11, 70a.11, 9b.1, 34b.4

e.+dür. 118a.7
emīnlik+ (A.is.) korkusuzluk 157a.12, 174a.6
emir, emr, emür+ (A.is.) iş buyurma, buyruk 15b.14, 16a.4, 31b.6, 71a.5, 71a.8, 73b.1, 19b.10, 90a.15, 137b.12, 137b.12, 137b.14, 162a.17, 162b.5, 163a.4, 165b.8, 176b.14, 17a.15, 25b.16
e.+de 100a.15, 135b.12, 137a.6, 54a.15, 67b.1, 97a.12, 43b.16, 47a.13, 68b.12, 72b.17, 77b.4, 78a.8, 105b.15, 106b.11, 106b.7, 10a.14, 110b.9, 115a.14, 117b.9, 120b.15, 138a.14, 2b.12, 2b.9, 47a.12, 48a.17, 4a.5, 79a.3, 79b.8, 83a.5, 86b.17, 89b.11, 98b.17
e.+deki 140a.4
e.+den 137b.12
e.+dür 158b.13
e.+i 137b.13, 156a.9, 61a.1
e.+-i maʿrūf 164b.11, 164b.12, 184a.16, 190b.11
e.+-i maʿrūfı 179b.1, 157a.10
e.+in 190a.14
e.+ine 137b.13, 142a.13, 188a.12, 26a.14, 28b.16, 47a.8, 67a.10
e.+inüŋ 156a.10
e.+iyle 156a.4, 156a.5, 156a.8, 159a.13, 159b.7, 159b.8, 166a.9, 166a.9, 188b.12, 192a.17, 197b.11, 55a.17, 55b.2, 55b.5, 71b.9, 97a.11
e.+lerden 158b.13
e.+lerin 188a.12
emīrü'l-mü'minīn+ (A.is.) mü'minlerin emiri, Hz. Muhammed'in halifesi (ilk olarak Hz. Ömer için kullanılmıştır.) 179a.9
emmāre+ (A.sf.) emreden, emredici 122a.17, 133a.5, 172b.8, 172b.9
e.+dür 138a.1
emmārelik+ (A.is.) emredicilik 138a.7, 58b.3
e.+den 138a.2
e.+dür. 137b.6
emrāż+ (A.is.) illetler, hastalıklar
e.+ı 79a.2
emred+ (A.sf.) yüzünde tüy, kıl bulunmayan genç
e.+lere 85a.9
emzür- (T.f.) emzirmek
e.-ür 72b.4, 73b.2
enbār+ (A.is.) ambar
e.+a 126b.14
enbāz+ (F.sf.) ortak, eş 114b.17
enbiyā+ (A.is.) müstakil şeriat sahibi olmayan peygamberler, yalvaçlar 10b.1, 125b.11, 136a.14, 136a.8, 137a.3, 146b.9, 171b.5, 177b.8, 198b.13, 37b.4, 42a.8, 44b.10, 44b.6, 45b.7, 47b.7, 48a.8, 48b.13, 48b.16, 48b.17, 49a.16, 50b.10, 50b.13, 51a.13, 51a.14, 51a.9, 52b.2, 5a.17, 79a.13, 82a.12, 98b.14
e.+dan 116a.17
e.+dur 42b.5, 54a.5
e.+nuŋ 103a.2, 10a.17, 11b.9, 131b.1, 136b.7, 158b.13, 177b.7, 183b.12, 45a.15, 45a.9, 45b.1, 46b.6, 47b.4, 49a.10, 49a.2, 50b.3, 53a.1, 75b.13
e.+ya 136a.10, 161a.8, 198a.15, 41a.8, 42a.1, 46a.10, 46b.13, 68a.3, 68a.7, 82a.16, 146b.8
e.+yı 197a.8, 54a.5
endīşe+ (F.is.) düşünce; vesvese, kaygı, merak, gam, korku 22a.13, 31a.11, 69b.13, 90b.7, 91a.5
e.+sinden 69b.8
enfās+ (A.is.) nefesler, soluklar
e.+ı 163b.6
e.+-ı ḥalāyıḳdan 7b.12
enfüs+ (A.is.) ruhlar, canlar, yaşayanlar
e.+de 195b.13, 195b.7
enśār+ (A.is.) yardımcılar, muavinler
e.+ından 158a.2
Enśārī+ (A.sf.) ensardan olan kimse 115a.10, 14b.7, 158a.5
envāʿ+ (A.is.) çeşitler, türler 178a.8, 157b.4, 196a.5, 19a.11, 19a.12, 20b.10, 34a.11, 61b.8, 78b.10
e.+ı 149b.14, 177b.17, 178a.1, 195b.8
e.+-ı ʿibādet 106b.16
e.+-ı ʿulūm 179b.14, 82b.5
e.+-ı śıfāt-ı ḥamīde 70a.15

e.+ından 177b.12, 180a.6
e.+-i mevcūdāt 19b.6
e.+-i behāyim 27a.6
e.+-i ġıdālar 72a.13
e.+-i ħalḳ 19a.15
e.+-i ħalḳdan 7b.2
e.+-i ĥavrān 19a.15
e.+-i nebātāt 19a.16
e.+-i nūr 19a.17
e.+-i muħtelif 18b.11
e.+yı 111b.5
envār+ (A.is.) aydınlıklar, parlaklıklar, ışıklar 105a.16, 106b.1, 106b.6, 106b.9, 106b.9, 110b.11, 140a.16, 48a.14
e.+dan 109a.1
e.+ı 103b.16, 105b.5, 107a.9, 110b.15, 110b.16, 110b.9, 111a.12, 111a.14, 54b.6, 95b.16, 98a.1
e.+-ı cemāl 106b.12
e.+-ı ġaybī 105b.12, 106b.5
e.+-ı Ĥaḳḳ 108b.13
e.+-ı maĥallidür. 67a.6
e.+-ı ʿulvī 106b.10
e.+-ı pertevinden 108b.11
e.+-ı śırf 110b.17
e.+-ı muħtelif 112b.5
e.+-ı nuṭḳ-i nažar 84b.7
e.+-ı pertevinden
e.+-ı pertevindendür. 86b.13
e.+-ı rūĥāniyyet 115a.16
e.+-ı tecelli 38b.15
e.+-ı yaḳinden 147a.10
e.+ına 100a.9
e.+ından 107b.12, 10b.2, 10b.4, 10b.4, 26a.11, 6b.15
e.+ındandur. 131a.7
e.+ındur 108a.14
e.+ınuŋ 104a.14, 104b.1, 108a.17, 108b.8, 109b.3, 109b.3, 113b.10, 115a.17, 126a.1, 183a.12
e.+-ı yaḳinden 147a.10
e.+umuzdan 124a.15
e.+uŋ 106b.14, 106b.7, 107a.7, 110a.2
er+ (T.is.) erkek, kişi, koca, yiğit 165b.5, 194a.8, 38a.8, 59a.15
e.+dür 59a.17
e.+inüŋ 183b.17
erlik+ (T.is.) erkeklik, yiğitlik 194a.8, 38a.6, 76a.8
erbāb+ (A.sf.) sahipler, malikler
e.+-ı faż̌l-i nevāl. 141b.5
e.+-ı sülūk 125a.17
erbaʿīn+ (A.sf.) kırk (sayı) 60a.9, 99a.12
e.+üŋ 99a.7, 99b.1
er- (T.f.) ermek
e.-eler. 5b.11
eren+ (T.is.) kahraman, bahadır, yiğit
e.+ler 183b.3, 194a.6, 199a.4
ergilik+ (T.is.) eğrilik 172a.14
erĥamü'r rāĥimīn+ (A.is.) merhametlilerin en merhametlisi, Allah
e.+dendür 82a.15
eri- (T.f.) erimek
e.-di 20b.1
erit(d)- (T.f.) eritmek
e.-ürler. 132a.6
e.-düm 80a.11
erkān+ (A.is.) esaslar, destekler, direkler; reisler 84b.12
e.+ı 58a.11
e.+-ı devlet 167b.9
e.+-ı devletüŋ 167b.2
e.+-ı şerīʿatdan 55b.5
ervāĥ+ (A.i) canlar, ruhlar 11b.6, 121b.1, 125b.10, 15b.10, 15b.2, 15b.7, 15b.9, 16a.4, 16a.7, 19b.13, 59a.13, 59a.7, 59b.17, 71b.2, 7b.10, 8a.11
e.+a 131b.2, 131b.4, 132b.8
e.+da 12b.6, 14a.5
e.+dan 127b.3, 59b.17, 11b.8
e.+ı 11b.14, 11b.9, 125b.11, 125b.15, 128a.13, 128a.15, 128a.17, 132b.7, 13b.10
e.+ıdur. 136a.15, 136a.8
e.+ın 10a.17, 10b.4, 10b.5
e.+ına 131b.1, 151b.16
e.+ından 10b.3, 10b.5, 10b.6
e.+ını 10a.2, 10b.1, 10b.2, 10b.2, 10b.3, 10b.5, 10b.6
e.+ınuŋ 10b.1, 10b.2, 10b.4
e.+um 114b.1, 22a.15, 38a.1, 62b.4, 71b.16
e.+uŋ 11b.5, 136a.12, 14a.7, 15a.2, 19b.13, 20b.13
e.+-ı beşeri 48b.8
e.+-ı beşerīnüŋ 38b.7
e.+-ı cin 15a.9
e.+-ı cinī 19b.15
e.+-ı enbiyā 106b.15, 132b.7, 41b.13, 41b.14, 42a.6
e.+-ı enbiyādur. 59b.12, 59b.13
e.+-ı ĥayvānāt 19b.15
e.+-ı insānī 10a.6, 128a.9
e.+-ı insānīden 19b.14
e.+-ı insānīdür. 19b.14
e.+-ı insānīnüŋ 10a.7
e.+-ı ḳızıl 11b.10
e.+-ı küffār 128a.12, 41b.14
e.+-ı küffārdur. 59b.13
e.+-ı melāīke 13b.6
e.+-ı melegi 48b.8
e.+-ı melek 11b.12
e.+-ı melekūtiyyātuŋ 48b.8
e.+-ı mü'minīn 41b.14
e.+-ı mü'minīndür. 59b.13
e.+-ı nūrānī 12b.4
e.+-ı şeyāṭīn 19b.15
e.+-ı toĥmını 136b.5
erzān+ (F.sf.) layık, uygun; ucuz
e.+ı 124a.15, 155b.1, 17a.14, 24a.7, 99a.6
erzānī+ (F.is.) layık görülme 37b.1, 47b.9
es- (T.f.) esmek
e.-di 130b.8, 73b.13
e.-ib 200a.12
e.-me 130b.9, 73b.14
e.-se 131a.6

esb+ (F.is.) at, beygir 27a.6
esbāb+ (A.is.) vasıtalar 160a.12, 174b.8, 34a.11, 34a.14, 34b.10, 39b.1, 39b.4
e.+dan 190a.12
e.+ı 40b.16
e.+ıdur. 17b.1
e.+ından 190b.10
e.+ını 157b.4, 173a.1
e.+ıyla 158a.13
e.+suz 160a.15
e.+-ı maʾīşet 85b.17
e.+-ı maʾīşetine 196b.13
e.+-ı memleket 9a.8
eŝer+ (A.is.) nişan, iz, alamet; bir kimsenin meydana getirdiği şey 136a.13, 146b.3, 182a.2, 182a.3, 182a.5, 53b.1, 63b.15, 96b.13, 96b.16
e.+i 103a.15, 106b.7, 108a.10, 108a.9, 121a.2, 133a.4, 136a.12, 154b.3, 157a.4, 25a.2, 25b.1, 33a.11, 33a.13, 50a.16, 53b.3, 54a.9, 58b.16, 59a.13, 73a.4
e.+idür. 146b.3
e.+in 195a.2, 95b.2
e.+inden 82a.14, 82a.8
e.+indendür. 82b.3
e.+ini 115b.2, 117b.11
e.+iyle 133a.1, 33a.12
e.+lerin 163a.15
e.+lerini 113b.11
esfel+ (A.sf.) en sefil, en aşağı 137b.6
e.+den 62b.10
e.+ine 24b.15
Esfel-i sāfilīn+ (A.is.) cehennem 10a.1, 10a.1, 10a.3, 31a.7, 33b.7
e.+idür. 137a.12
e.+inden 112a.10, 133a.2
esīr+ (A.sf.) tutsak; kul, köle 120a.16, 120b.13, 139b.10, 140b.3, 164b.6, 165b.9, 170b.4, 171a.2, 62a.4, 63a.6, 90b.4
e.+dür. 166b.17
esīrlik+ (A.is.) tutsaklık 81b.3
eski+ (T.sf.) eski, çoktan beri var olan, yıpranmış 130b.8, 171a.7, 73b.13
eśnāf+ (A.is.) bir sanatla veya dükkancılıkla geçinen kimse; çeşitler, cinsler
e.+-i maħlūḳāt 19b.6
eŝnā+ (A.is.) ara, aralık, vakit
e.+-yı kelāmda 80a.9
esrār+ (A.is.) gizlenilen ve bilinmeyen şeyler, aklın eremeyeceği işler 105b.13, 14b.3, 152b.11, 181a.14, 183a.13, 19b.1, 84b.6
e.+dan 112b.8, 22a.22
e.+ı 112b.7, 114a.8, 196b.7, 56b.12, 66b.17, 7a.5
e.+ına 83a.3
e.+ından 112a.15, 154b.5, 97b.1, 7a.8
e.+ınuŋ 138a.2
e.+-ı ġaybiyye 9b.1
e.+-ı maʾānī 84b.5
e.+-ı ilāhī 154a.7
ester+ (F.is.) katır 27a.6
eşek+ (T.is.) eşek 105a.5
e.+e 177b.6
eşħāś+ (A.is.) adamlar, kişiler, kimseler 48a.4
e.+-ı beşerī 48a.7
eşḳā+ (A.sf.) daha şaki, en şaki, haydut 145a.12, 145b.1, 145b.12, 145a.4
e.+ları 149b.10
eşkāl+ (A.is.) biçimler, suretler, tarzlar 19b.1, 55b.16
e.+-i śūretiyle 55b.14
eşḳıyā+ (A.is.) dağ hırsızları, haydutlar 144b.9, 145a.4, 145b.15, 144b.12
e.+dan 169a.9
eşref+ (A.sf.) daha şerefli, en şerefli
e.+-i mevcūdātdur. 24a.16
eşyā+ (A.is.) nesneler, mevcut olan şeyler
e.+nuŋ 105b.4
et+ (T.is.) et 101b.14, 60a.9
e.+den 101b.13
e.+i 101b.14
e.+leri 145b.10
eteg+ (T.is.) etek
e.+i 16b.13
e.+ine 114b.14
e.+ini 170b.16
etken+ (T.is.) neden, etken 75b.12
e.+e 17a.7
etmek(g)+ (T.is.) ekmek 164a.17, 49a.16, 49a.3, 49a.5, 49a.6, 49b.2, 50b.3, 51a.14
e.+e 166b.17
e.+i 49a.15, 50b.11
e.+ini 50b.8, 50b.9
e.+üŋ 190b.3
etfāl+ (A.is.) çocuklar 122b.2
e.+dan 170b.4
e.+ini 105b.15, 106a.5
etıbbā+ (A.is.) hekimler, doktorlar 87b.8
e.+ya 87b.7
etrāf+ (A.is.) yanlar, uçlar, kıyılar
e.+a 165a.8
e.+ıdur. 57b.10
etvār+ (A.is.) hal ve hareketler, işler, tarzlar 67a.10, 66a.1, 178a.4
e.+-ı beşerīde 5a.15
e.+ından 10b.1
ev+ (T.is.) ev, içinde yaşanılan bina 119b.13, 184b.8, 186b.8, 188b.4, 64b.3, 95b.9, 95b.9
e.+de 188b.4, 190a.2, 98b.4, 99b.5
e.+dendür. 14b.6
e.+dür 27a.1, 27a.4
e.+e 119b.12, 64b.3
e.+i 119b.13, 23a.4, 64b.3
e.+ine 125a.14
e.+ler 87a.15
evli+ (T.is.) evi ya da eşi olan kimse 23b.4, 95b.10, 95b.3
evām+ (F.is.) borç, ödünç
e.+ıdı. 42a.10
e.+ıdın 42a.13
evāmir+ (A.is.) buyruklar 72b.8
evḳāf+ (A.is.) cami, medrese, imaret gibi hayratın idaresine ayrılan arazi 169b.3, 169b.5
e.+da 170a.7, 184a.13

e.+uŋ 169b.10, 169b.11
e.+-ı ʃimāret 170a.3
e.+-ı tebdīl 169a.10
evḳāt+ (A.is.) zamanlar, çağlar
e.+ı 177a.5
e.+ını 180b.3
evlād+ (A.is.) çocuklar
e.+ına 193a.8
e.+umı 169a.17
evliyā+ (A.is.) keramet sahibi olanlar, erenler; Allah'a daha yakın bulunanlar 106b.15, 10b.1, 10b.1, 11b.10, 4a.16, 5a.17, 76a.7, 7b.3, 98b.14
e.+dan 37b.4, 79a.13
e.+dur 198b.13
e.+nuŋ 125b.12, 125b.13
e.+sından 190b.5
e.+ya 103a.17, 136a.10, 136a.16, 190b.5
evrād+ (A.is.) okunması adet olan dinī dualar; her vakit dilde ve ağızda dolaşan sözler 180b.13, 184b.9, 191a.17
e.+ı 177a.4
evvel+ (A.s. zf.) önce, ilk, birinci; eski geçmiş 100a.15, 100b.6, 104b.7, 105b.15, 106b.11, 106b.6, 10a.13, 10a.2, 10a.6, 10b.15, 110b.14, 110b.9, 111a.10, 111b.16, 112a.14, 115a.14, 117b.9, 11b.17, 126b.13, 127b.7, 132b.8, 133b.3, 134b.6, 135b.12, 137a.6, 138a.14, 138b.10, 138b.11, 13b.15, 140a.4, 146a.14, 146a.2, 14b.16, 150b.15, 151a.9, 155b.5, 156b.12, 160a.11, 162a.15, 166b.15, 16b.7, 172a.5, 173b.16, 175a.13, 179b.9, 186a.4, 189b.4, 189b.6, 18a.8, 193a.12, 193a.13, 198a.8, 19b.14, 20a.1, 21b.1, 21b.8, 23b.7, 23b.8, 23b.8, 27b.14, 2b.12, 2b.9, 34a.12, 36a.15, 36b.8, 41b.13, 41b.2, 42a.10, 43b.10, 43b.11, 43b.13, 43b.14, 43b.16, 43b.17, 43b.9, 44b.12, 44b.16, 45a.12, 45b.4, 47a.12, 47a.13, 48a.17, 4a.5, 52b.16, 53a.17, 54a.13, 54a.15, 54a.5, 56a.1, 59a.8, 5a.9, 63b.15, 67b.1, 68b.12, 68b.16, 6b.5, 70b.8, 71b.5, 72a.6, 72b.17, 77b.13, 77b.4, 78a.8, 79a.2, 79b.8, 7b.15, 81a.10, 81a.17, 83a.4, 83a.4, 86b.17, 89b.11, 8a.2, 95b.6, 98b.17, 99b.5
e.+de 100b.8, 11b.8, 152a.14, 152b.1, 152b.8, 160b.15
e.+den 129b.1
e.+i 166b.16, 187a.6, 20b.17, 24b.4, 89b.8
e.+-i ʃālem 19b.13
e.+idür. 20b.6
e.+in 193a.12, 44a.11
e.+inde 150b.13, 20b.5, 5b.7, 81b.16
e.+inden 150a.7
e.+ine 17b.6
e.+ini 187b.1
e.+ki 124b.16, 125b.11, 125b.16, 125b.17, 125b.2, 125b.9, 126b.12, 127b.4, 133a.14, 136a.14, 136a.8, 148a.10, 162a.17, 162b.2, 164a.8, 172a.8, 18b.13, 190a.1, 191a.1, 192a.14, 30b.10, 31b.5, 31b.8, 3b.7, 41b.15, 56a.17, 66b.2, 68b.1, 74a.1, 9b.16
e.+kiden 68a.15
e.+lerinde 112b.13
evveliyyet+ (A.is.) öncelik 43b.9
eyle+ (T.e.) öyle 111b.13, 118a.2, 120b.14, 123a.5, 124b.11, 151a.10, 152b.1, 168a.8, 170a.5, 174a.1, 174b.16, 174b.16, 175b.7, 177a.4, 179b.4, 190a.10, 28a.7, 30a.14, 38b.9, 44b.7, 50a.5, 52b.6, 56b.4, 57b.10, 57b.6, 58a.2, 64b.3, 77a.10, 78a.11, 79a.12, 81b.9, 49b.8, 114a.4, 11a.9, 139a.11, 167b.9, 185a.9, 34b.1, 36b.3, 57b.13, 57b.5, 57b.9, 61b.6, 66a.16, 73a.12, 80b.16, 87b.12, 92a.4
e.+dür 10a.11
eyle- (T.f.) eylemek, yapmak
e.-di 111a.7, 119a.4, 125a.12, 127a.16, 136b.13, 143b.3, 17a.15, 197a.9, 1b.4, 20b.1, 29a.8, 38a.7, 38b.17, 39b.9, 45a.15, 45a.7, 47b.8, 52a.2, 52b.12, 68b.3, 77b.8, 7a.12, 7a.13, 8b.1, 31a.4, 50b.6, 50b.6, 50b.7, 10a.16, 10b.3, 10b.7, 10b.8, 134a.17, 14b.9, 152a.14, 152b.2, 161b.10, 18a.10, 20b.10, 21a.7, 24b.12, 25b.7, 27a.1, 27b.8, 28b.15, 28b.6, 30a.10, 30a.4, 31a.16, 39b.10, 41b.4, 42b.14, 47b.1, 49a.2, 50a.15, 50a.5, 53a.3, 59b.15, 65b.14, 81a.10, 83a.17, 87a.14, 9a.4
e.-diler 114b.9, 160b.17, 161a.1, 188a.3, 30b.17
e.-dim. 43b.7
e.-dügümizle 190b.7
e.-dük 100a.2, 151b.11, 41a.6, 41a.6, 51a.13, 123b.14, 140b.4, 191a.9, 199a.3, 199a.4, 199a.9, 23a.8, 58a.11
e.-düm 161b.5, 169b.1
e.-düŋ. 124a.2, 124a.2
e.-gil 19a.13, 12b.4, 67b.16, 84b.1
e.-me 30a.6, 6a.1, 30a.7
e.-mege 141a.2, 146b.5
e.-megi 5a.2
e.-mek 146b.1, 169b.8, 36b.15, 36b.17, 58b.3, 80b.2
e.-mekde 72a.5
e.-meye 174a.3, 86a.1, 156a.6, 85a.6, 93a.6
e.-miş 27a.9, 29b.1, 8b.11
e.-mişdi. 32b.10
e.-mişdür. 112a.3, 195a.7, 197b.8, 53a.17
e.-mişlerdür. 141b.11, 197a.2, 40b.6
e.-mişüz. 25a.5
e.-r 24a.16, 46b.5, 85a.16, 121a.15, 122b.17, 130b.12, 135a.10, 191a.13, 191a.14, 24a.15, 62a.11, 64a.11, 66a.8
e.-rdi. 21a.4, 30a.5, 33b.4
e.-rsin. 22b.10
e.-rüm. 184b.5
e.-se 101a.15, 108a.3, 117a.12, 154b.8, 159b.10, 159b.8, 170b.4, 61a.12, 71b.17, 80b.8, 83a.7
e.-sin 124b.2
e.-sün. 188a.8, 51b.3
e.-ye 175a.8, 194a.11, 197b.17, 22a.4, 37a.8, 55a.6, 60b.11, 76b.3, 88b.15, 9a.12, 55a.17, 100a.13, 134b.12, 134b.3, 135b.11, 135b.8, 141a.4, 146a.16, 146a.16, 152a.3, 152a.9, 153b.15, 154b.9, 155b.1, 162a.3, 162b.6, 163a.10, 163a.17, 163a.7, 164a.14, 164b.11, 165b.3, 166a.2, 166a.4, 166a.6, 166b.6, 167a.17, 168a.1, 168a.16, 168a.7, 169b.12, 169b.5, 169b.6, 170a.10, 170a.15, 170a.16, 170a.8, 170b.15, 172a.12, 172a.2, 172b.7, 173b.16, 174a.4, 174b.14, 176b.11, 179a.1, 179a.3, 179a.5, 180a.15, 180a.6, 180b.17, 188a.17, 188b.15, 192b.11, 192b.15,

192b.16, 195a.13, 196b.11, 197b.9, 197b.9, 199a.14, 199a.16, 199a.16, 28b.5, 30b.16, 32b.8, 33a.4, 34a.13, 34a.16, 35b.6, 35b.7, 35b.8, 37a.10, 40b.12, 40b.13, 45b.11, 47a.13, 47a.16, 52a.15, 52a.17, 52a.9, 52b.1, 52b.8, 52b.9, 55b.6, 55b.7, 5a.13, 60b.11, 60b.13, 60b.17, 61a.11, 62b.11, 64b.2, 69a.1, 73b.4, 77a.2, 77a.3, 79b.15, 79b.2, 80b.17, 83a.9, 84b.4, 85a.15, 85b.1, 85b.12, 85b.4, 86a.15, 87a.4, 88a.12, 8b.6, 90a.12, 90a.3, 90b.10, 91b.16, 92a.14, 92a.3, 92b.11, 92b.14, 94b.10, 96a.7, 96a.8, 97a.17, 97b.17
e.-yeler. 121b.5, 55a.3
e.-yem. 22b.14, 29b.17
e.-yesin 123b.15
e.-yesiz. 22b.16
e.-yeydi. 8b.3
e.-yib 83b.4
e.-yü 37a.4
e.-yüb 173b.12, 21b.9, 22a.17, 35a.5, 87a.3, 96a.2
eylen- (T.f.) eğlenmek 143b.7
e.-e. 88b.2, 92b.1
eylük+ (T.is.) iyilik 191b.16
eyü+ (T.sf.) iyi, kötü olmayan 102b.8, 102b.9, 168b.7, 174a.2, 174b.4, 23a.4, 98a.12, 98a.14, 98a.14
e.+den 25a.14, 69b.12, 77a.10
e.+si 67b.9
e.+ye 67b.10
eyvāh+ (F.n.) yazık, heyhat193a.14
eyvān+ (F.is.) büyük sofa, salon; yüksek bina 186b.7
eyyām+ (A.is.) günler, gündüzler
e.+ınuŋ 102b.11
eźā+ (A.is.) incinme, incitme, can yakma, eziyet
e.+sına 158b.17
eźān+ (A.is.) Müslümanları ibadete çağırmak için çok defa minareden, muayyen kelimeleri söylemek suretiyle yüksek sesle yapılan davet 191a.8
ezberle- (T.f.) ezberlemek
e.-rler 181a.17
e.-ye. 146a.17
ez- (T.f.) ezmek
e.-e 133b.15
ezel+ (A.is.) başlangıcı olmayan geçmiş zaman, öncesizlik 112b.16, 121b.13, 142b.5, 7a.2, 7a.3, 38b.5
e.+de 122a.4, 142a.2, 194b.4, 194b.4
e.+den 121a.7, 14a.12
e.+e 7a.2
ezelī+ (A.sf.) öncesiz, ezele mensup16b.10, 195a.9
eźkār+ (A.is.) zikirler; anmalar, hatırlamalar, bildirmeler, söylemeler 108a.16

F

fācir+ (A.sf.) kötü huylu, günahkar 179a.12, 179a.8
f.+ler 191b.16, 191b.17
f.+lerini 191b.15
faẖr+ (A.is.) övünme, böbürlenme, fazilet 186a.11, 187b.4, 51b.10, 51b.3
f.+den 91b.14
f.+i 178b.7
faẖşā+ (A.is.) akıl ve mantığın kabul edemeyeceği söz ve iş; zina 162b.1, 162b.6, 164b.9, 166b.3
fāīż+ (A.is.) ödünç verilen paraya karşı alınan kar; bolluk, çokluk 72a.3
faḳīr+ (A.sf.) zengin olmayan, yoksul, parasız 29a.14
f.+i 176a.16
faḳīrlıġ+ (A.is.) yoksulluk, parasızlık
f.+a 61a.15
faḳr+ (A.is.) fakirlik, yoksulluk, muhtaçlık 51b.9
f.+umdur 51b.4
fānī+ (A.sf.) ölümlü; muvakkat, geçici 111a.10, 116a.14, 117a.7, 117b.12, 117b.13, 126b.5, 12a.12, 131b.15, 133b.5, 145a.16, 146b.4, 173a.6, 43b.7, 44a.5, 52b.6, 59b.6, 64a.4, 69b.9, 77a.6, 77a.6, 93b.11, 93b.15, 93b.15
f.+dür. 153a.2
fāʕil+ (A.sf.) işleyen, yapan 195a.13
f.+e 194b.10
fāriġ+ (A.sf.) vazgeçmiş, çekilmiş; rahat 163b.5, 180b.8, 181a.11, 182b.4, 67a.15, 85a.4, 93a.6, 96a.10, 169a.2
f.+ler 196b.14
farīża+ (A.is.) farz, Allah'ın emri; lazım 157b.17, 158a.7
farḳ+ (A.is.) ayrılık, başkalık 102a.15, 102a.9, 104a.12, 107a.17, 115a.4, 115b.16, 115b.9, 123b.1, 139b.9, 139b.9, 140b.8, 141a.2, 145b.1, 154a.3, 63b.12
f.+-ı ilhām 135b.14
f.+ına 24a.14
f.+uŋ 139b.4
farż+ (A.is.) bir netice elde etmek için ihtimalli veya gerçek olarak kabul edilen bir ihtimalde bulunma; Allah'ın işlenmesi kat'i olarak lüzumlu, terki günah olan emirleri 111b.3, 67a.12, 70b.7, 89b.2, 90a.2
f.+ların 188a.13
fāsıḳ+ (A.sf.) Allah'ın emirlerini tanımayan, sapkın, günah işleyen
f.+lara 186b.6
f.+lardur 191b.16
f.+ları 157a.7
faśıl, faśl+ (A.is.) ayrıntı, ayrılma, kesinti, bölüm 102a.9, 106a.17, 111b.5, 114a.12, 120a.1, 124b.15, 124b.16, 132a.14, 136b.17, 144b.9, 154a.11, 162a.10, 171a.15, 177a.11, 181a.16, 184b.15, 189a.11, 18b.2, 24b.6, 2b.16, 30b.9, 3b.8, 5a.13, 5a.6, 5b.2, 5b.4, 8a.8, 9b.15, 191b.5, 194a.14, 33b.14, 41a.8, 42b.9, 53a.12, 58a.14, 71a.3, 77a.15, 81a.4, 86b.9, 93b.4, 95a.8, 96b.9, 98b.10, 63b.7
f.+da 107b.11, 10b.9, 19b.14, 128b.2, 128b.3, 133a.6, 199a.3, 199a.8, 42b.6, 88b.1, 136b.5, 93a.17
f.+larında 181a.12
f.+a 5b.8
f.+-ı ervāẖuŋ 9b.16
f.+-ı evvel 3b.9
f.+-ı muḳaddimede 191a.17
f.+ında 112b.6, 114a.10, 163a.6, 36a.7, 71b.15, 97b.8
f.+uŋ 20b.5, 5b.7
fāsid+ (A.sf.) kötü, fena, yanlış, bozuk 101a.14, 101b.3, 130a.12, 130a.14, 130b.11, 146b.17, 147a.8, 164a.8, 164b.15, 165a.11, 165a.2, 174b.1, 176a.17,

179b.1, 179b.3, 180a.16, 184a.12, 190a.14, 191a.2, 78b.17
fāyide+ (A.is.) fayda, menfaat, kar, kazanç 104b.7, 104b.7, 105b.9, 106a.5, 130a.13, 159b.7, 190b.1, 2b.17, 4a.2, 4b.3, 7b.1, 8a.14, 8a.6, 38b.6, 47b.2, 54b.16, 55b.5, 80b.3, 88b.5, 90b.17, 90b.17, 95a.13
f.+-i külli 96b.4
f.+ler 41b.6
f.+leri 160a.7
f.+lerinden 156b.9, 55a.8
f.+si 179b.11, 191b.1, 191b.9, 193b.13, 3b.10, 55b.3, 74a.16, 82b.8, 92a.7
f.+sicün 191b.11, 191b.9, 191b.9, 192a.9
f.+sicündür. 192a.1
f.+sinden 5b.1
fāyiḳ+ (A.sf.) fevkında bulunan, manevi olarak üstünde bulunan 142a.12
faẓıl+ (A.sf.) faziletli, fazilet sahibi, erdemli 127a.5, 165a.17, 169b.16
faẓīlet+ (A.is.) güzel vasıf, iyi huy 2b.2, 44b.15
f.+i 146a.9, 171a.7, 183a.6
f.+in 185b.1
f.+ler 161a.14
faẓl+ (A.sf.) fazilet, iyilik; fazla, ziyade 6a.16
f.+ı 72a.3, 86b.7
f.+-ı ʃaẓīm 160b.2
f.+-ı ʃināyeti 60a.3
f.+-ı feyżānı 136a.8
f.+-ı Ĥaḳḳ 131a.16, 100b.7
f.+-ı Rabbānī 130b.3, 100b.3
f.+ıdur 158a.11
f.+ın 179a.5, 187b.3
f.+ını 168b.7
f.+umuz 42a.5
f.+uŋda 94a.3
f.+uŋdan 29b.1
fehim, fehm+ (A.is.) anlama, anlayış 110b.16, 111a.4, 114a.4, 40a.14, 8b.13, 109a.5, 110b.17
f.+leri 146b.10
f.+e 111a.8
f.+i 137b.10, 183b.4, 50b.1, 79a.12, 8b.14, 93b.17
f.+ine 8a.6
felāĥ+ (A.is.) kurtuluş, selamet 134a.13
felāsife+ (A.is.) felsefe ile uğraşanlar, filozoflar, alimler; düşüncesiz kaygısız 112a.17, 179b.14, 35b.14, 61b.13, 68a.2, 78b.1
f.+ye 103b.10
felek+ (A.is.) gökyüzü, sema
f.+den 143b.1, 144a.16
f.+-i devvār 165b.4
felsefī+ (A.sf.) felsefeye mensup, felsefeyle ilgili 194b.11, 6a.14
f.+ler 148b.15
f.+lerüŋ 147a.11
fenā+ (A.is.) yok olma, yokluk, geçip gitme; kötü, iyi olmayan 105b.7, 106a.13, 110b.10, 117b.10, 121b.17, 166b.15
f.+dur. 117b.12
f.+nuŋ 117b.11
f.+sına 117b.15
f.+sından 93b.16
f.+ya 117b.15, 74b.10
f.+yı 106a.14, 117b.11
f.+-yı Ĥaḳīḳī 104a.15, 114a.2, 117b.13
f.+-yı Ĥaḳḳ 117b.12
f.+-ül-fenā 111a.9, 118a.5
fenā-fi-llah+ (A.is.) Allah'ın varlığı içinde yok olma 68b.7
ferāġat+ (A.is.) vaz geçme, el çekme163b.6, 167b.4, 187b.17, 197a.7, 197b.4, 34b.4
f.+a 196b.12
f.+dur 187b.16
f.+ına 188a.7
ferāset+ (A.is.) anlayışlılık, çabuk seziş 165b.3, 21a.2
ferāyiş+ (A.is.) döşemeler, yataklar 1b.11
ferāyiż+ (A.is.) farz, Allah'ın emri; borç 162b.3, 166a.5
f.+-i Ĥaḳḳın 90b.14
feric+ (A.is.) aralık, yarık, çatlak
f.+dür. 145a.10
f.+le 145a.11
firişte+ (F.is.) melek
f.+ler 112b.12
fermān+ (F.is.) emir, buyruk 183a.17, 50a.4, 50a.14
f.+a 26b.4
f.+ı 163a.10, 163a.2, 98a.17
f.+ın 145b.3
f.+ına 137b.15, 137b.16, 145a.5, 162a.2, 91b.5
f.+ını 28b.16
f.+ıyla 168a.13, 187a.16, 188b.1, 197b.11, 50a.10
f.+-ı şerīʃat 144b.16
ferş+ (A.is.) döşeme, yayma 110b.4
f.+-i şerīʃat 1b.11
f.+ler 186b.7
feryād+ (F.is.) bağırma, çağırma, sızlanma 130b.16, 131a.8, 141a.8, 29a.16, 30a.4, 32a.10, 32b.2, 38b.10, 73b.8, 75a.1, 76b.3, 76b.5
ferzend+ (F.is.) oğul, çocuk
f.+i 63a.3
fesād+ (A.is.) bozukluk 139b.16, 143b.7, 143b.8, 164b.10, 164b.10, 168a.9, 170b.8, 171a.4, 186a.6, 187a.10, 190b.12, 193a.17, 23a.15, 23b.2, 85a.10
f.+a 127b.13, a 167a.12, a 167a.12, a 193a.16, a 23a.17, 23a.17, a 65b.5
f.+dan 190b.11
f.+ı 159a.12, 65a.6, 65a.6, 68a.15
f.+-ı bāzārı 164b.13
f.+ın 135b.13, 87a.16
f.+ına 104a.9
f.+ında 65a.6
f.+ından 166a.4
f.+ını 133b.17
f.+ınuŋ 50a.16
f.+lar 61b.8
fetā+ (A.sf.) genç, delikanlı, yiğit; cömert 39a.4
feterāt+ (A.is.) iki peygamber veya padişah arasında peygambersiz veya padişahsız geçen zamanlar 78b.11
fetĥ+ (A.is.) açma, açılma 159a.12, 170a.17, 170b.6, 175a.3
f.+-i aʃẓam 150b.1

f.+leri 100a.15
fetret (A.is.) iki peygamber veya padişah arasında peygambersiz veya padişahsız geçen zaman 78b.13
f.+den 104b.8
f.+ine 79b.6
fettāĥ+ (A.sf.) zafer kazanmış, üstün gelmiş; feth eden, açan
f.+dur. 41a.16
fetvā+ (A.is.) müftü tarafından verilen şer'i hüküm ya da karar 178b.10, 178b.12, 180a.15, 180a.15, 180a.7, 90a.13
fevāyid+ (A.is.) menfaatler, faydalar, kazançlar 17a.8, 33b.14
f.+den 112b.2, 56b.13
f.+i 56b.12
f.+inden 179b.6, 55a.16
fevḳ+ (A.is.) üst, üst taraf, yukarı
f.+indedür. 126b.16
fevt+ (A.is.) bir daha ele geçmemek üzere kaybetme, kaçırma 101b.1, 135a.2
feyyil+ (A.sf.) zayıf hüküm
f.+e 39b.7, 39b.9, 40b.12, 40b.5
feyż+ (A.is.) bolluk, çokluk, verimlilik, fazlalık; suyun taşıp akması 100b.3, 53b.6, 64a.1, 64a.13, 64a.8, 64b.7, 68b.14, 4a.1
f.+i 113b.13, 63b.15, 64a.17, 64b.1, 64b.4, 64b.6
f.+-i Rabbānī 54a.6, 132b.8
f.+inden 153b.12, 63b.15
f.+ine 68b.14
f.+ini 100b.7, 113b.12, 63b.17
f.+inüŋ 132b.11, 163a.8
f.+üŋ 132b.8, 53a.17, 54a.9, 64a.3
feyżān+ (A.is.) bolluklar, çokluklar 64a.4
f.+ına 163a.8
f.+ını 113b.10
f.+ınuŋ 131a.16
feyżā+ (A.sf.) feyz ile dolu olan
f.+sını 42a.5
fınduḳ+ (A.is.) fındık 128a.14, 128a.4
fısḳ+ (A.is.) hak yolundan çıkma, Allah'a karşı isyan etme 162b.8, 164b.10
f.+dan 157a.14, 157a.8
f.+-ı fesād 165a.8
f.+ın 179a.13
fıṭrat+ (A.is.) yaradılış, tabiat, mizaç 43b.10
f.+da 43b.9
f.+-ı ervāĥuŋ 5a.14
f.+ında 127a.2
f.+ınuŋ 74a.1
f.+uŋ 24b.4
fī+ (A.zf. ve e.) içinde, -de 14a.4, 9.17, 9b.9, 174b.10, 178a.15, 179b.13, 179b.16, 144a.7
fī'l-cümle+ (A.is.) cümlesinin içinde 152a.12, 170b.14, 174a.13

fidā+ (A.is.) gözden çıkarma uğruna verme 121b.5, 123a.7, 123b.14, 124a.2, 143b.9, 145a.16, 170b.1, 187a.13, 188b.3, 40b.12, 52a.11, 52a.17, 52b.3, 52b.7, 56a.14, 84b.4, 92b.14
f.+dur 44b.6
f.+-yı āteş 52a.11

fiġān+ (F.is.) ızdırap ile bağırıp çağırma, inleme 29b.10, 76b.2
f.+um 76b.15
fikir, fikr (A.is.) fikir, düşünce, anlayış, zihin 167b.11, 17b.16, 9a.13, 9a.6, 31a.11, 96a.2
f.+i 9a.13
f.+ini 146a.17
fikirlü+ (A.is.) düşünceli, anlayışlı 175b.12
fikret+ (A.is.) fikir, düşünce, zihin
f.+i 35b.11
fiʿl, fiʿil+ (A.is.) iş, amel, eylem 194b.12, 194b.16, 194b.6, 194b.9, 194b.9, 35b.9, 64b.10, 64b.4, 64b.5, 64b.5, 64b.9
f.+e 194b.2
f.+inden 101a.8, 177b.10
f.+iyle 188b.11

firāḳ+ (A.is.) ayrılık, ayrılma 118a.17, 17a.12, 27a.13, 30a.8, 180a.14, 51b.7, 70b.3, 76b.7
f.+a 121b.15, 30a.7
f.+ı 126a.10, 30a.10
firāset+ (A.is.) anlayışlılık, çabuk seziş 174b.2
f.+i 174a.10
firişte+ (F.is.) melek
f.+ler 169a.3, 184a.4, 18b.17, 50a.12, 57a.1
f.+leri 18b.14
firʿavn+ (A.is.) eski zamanlarda Mısır hükümdarlarına verilen unvan, Allahlık iddiasında bulunduğu için Hz. Musa'nın savaştığı Mısır hükümdarı 156a.12, 166a.13, 186a.9
f.+uŋ 158b.4
fitne+ (A.is.) bela, sıkıntı, fesat 168a.9, 16b.14, 186b.17, 85a.13
f.+-i dām-ı dāneden 194a.12
f.+ler 175b.3, 181b.11, 65a.4
f.+sinden 85a.6
f.+sine 186b.15
f.+yi 186b.17
fuĥuş+ (A.is.) haddini aşma, kötülük 148b.10
fuḳarā+ (A.sf.) fakirler, yoksullar 113a.5
f.+ya 165a.4, 9a.9
furśat+ (A.is.) uygun zaman, elverişli durum 121a.11, 164b.5, 174a.8
f.+ın 174a.14
fuśūl+ (A.is.) ayrıntı, ayrılma, kesinti, bölüm
f.+-ı erbaʿa 21b.1
f.+-ı ʿuḳāb 9b.14
fużūl+ (A.sf.) lüzumsuz, fazla şey veya sıfat
f.+üŋ 6a.4
fużūlluḳ+ (A.is.) lüzumsuzluk, fazlalık 190b.12, 26a.5, 88b.14
fücūr+ (A.is.) sefillik, günahkarlık 104a.5, 134b.10
f.+ın 134a.2
fülān+ (A.is.) herhangi bir şahıs, belirsiz bir şey 169a.4, 169a.4, 169a.6, 169a.6, 169a.6, 169a.6, 169b.1, 33a.7, 98a.8, 98a.8
f.+ı 182b.12
f.+uŋ 154b.2

fünūn+ (A.is.) ilimler, sanatlar, hünerler; çeşitler
f.+-ı ʿulūma 173b.10
fürḳat+ (A.is.) ayrılık, ayrılış 29a.13
fürūmānde+ (F.b.sf.) aşağıda, geride 32a.1
fütüvvet+ (A.is.) mertlik, yiğitlik, soy temizliği 139a.4, 70a.14
f.+dür. 90b.10

G

ġaffārlıḳ+ (A.is.) kulların günahlarını affeden, Allah 151b.6
ġāfil+ (A.sf.) gaflette bulunan, ihtiyatsız, tembel 105a.13, 134a.12, 150b.10, 170b.2, 170b.8, 186a.13, 186b.11
ġaflet+ (A.is.) gafillik, ihmal, ihtiyatsızlık 169a.11, 171a.1, 24b.4, 4a.17, 6a.11
ġ.+den 172b.13
ġ.+dür 186a.5
gāh+ (F.e., zf.) zaman bildiren edat; bazen, arasıra 102a.15, 102b.15, 102b.2, 103b.14, 107a.9, 107b.14, 107b.17, 108a.12, 108a.15, 108a.17, 109b.2, 109b.6, 110b.17, 114a.16, 115b.1, 115b.2, 115b.3, 115b.4, 118a.7, 118a.8, 121b.16, 131b.17, 139b.17, 140b.12, 140b.12, 140b.13, 140b.13, 140b.14, 140b.14, 140b.14, 140b.16, 140b.16, 140b.17, 140b.6, 141a.1, 181b.10, 181b.6, 27b.17, 27b.17, 41a.5, 70b.16, 78b.17, 81b.11
ġalaṭ+ (A.sf.) yanlış, yanılma 114a.16, 115b.5
ġ.+a 68a.2
ġ.+lar 115b.6
ġalebāt+ (A.sf.) galebeler, üstünlükler
ġ.+ı 103b.15, 75a.6
ġ.+-ı şevḳ 133a.15
ġ.+ından 115a.16
ġalebe+ (A.is.) galip gelme, yenme, üstünlük 101b.15, 101b.8, 107a.10, 110a.7, 115a.17, 118a.11, 118a.14, 28b.8, 32a.10, 61a.6, 61b.13, 76b.4, 78b.17
ġ.+-i şevḳden 139b.12
ġ.+sinden 61b.4
ġ.+sinüŋ 140b.13
ġ.+siyle 196b.2, 96a.11
ġālib+ (A.sf.) üstün gelen, yenen 104b.13, 104b.16, 104b.16, 104b.17, 105a.1, 105a.2, 105a.2, 105a.3, 105a.4, 105a.4, 105a.5, 105a.6, 105a.7, 105a.7, 105a.8, 105a.9, 10a.16, 129a.7, 129b.13, 129b.15, 129b.2, 140b.13, 140b.2, 140b.3, 140b.4, 153a.11, 153a.5, 153a.9, 156a.9, 159a.1, 15b.10, 15b.11, 164b.1, 170b.2, 171a.3, 179a.1, 180b.16, 184a.11, 18a.11, 27b.7, 61a.3, 61b.3, 62a.2, 62a.2, 62a.3, 70b.11, 85a.8, 92a.5
ġ.+dür 61a.5, 61a.5, 104b.15
ġalīẓ+ (A.sf.) kaba, nezaket dışı, terbiye dışı 72b.6
ġam+ (A.is.) keder, tasa, kaygı 122a.11, 144a.4, 159b.16, 160b.14, 172a.14, 190a.10, 22b.4, 4a.12, 70b.6, 77a.9, 3b.17
ġ.+dan 70b.3
ġ.+ġāh 149b.4, 149b.5
ġ.+ı 159b.15, 159b.15, 159b.16
ġ.+ın 159b.16, 171a.2, 175a.14, 184a.17
ġ.+ınuŋ 196b.7
ġ.+-ı dūzaḫ 91a.15
ġ.+larum 132a.10
ġ.+uŋ 112b.11, 196b.7, 74b.3
ġam-güsār+ (A.f.b.sf.) gam ve kederi def eden, teselli veren, arkadaş 160b.13
ġammāz+ (A.sf.) iftira ederek zarar veren, fitneci
ġ.+lar 164b.14
ġamze+ (A.is.) süzgün bakış; çene veya yanak çukurluğu
ġ.+ŋ 120b.13
ġanīmet+ (A.is.) emeksiz kazanç, düşmandan alınan mal 121b.6, 170a.12, 192b.14, 45a.11, 88b.9
ġ.+ler 41b.6
ġarāmet+ (A.is.) borç, diyet gibi şeyleri ödeme 168b.9
ġ.+ini 91b.12
ġaraż+ (A.is.) hedef, gaye, maksat 176a.1, 180a.15, 181b.1, 22a.6, 33a.2, 4a.14, 50b.1
ġ.+ı 178b.16, 179b.8, 92b.16
ġ.+lar 164b.15, 165a.11, 184a.14
ġ.+lardan 56a.10
ġarb+ (A.is.) batı 184b.4
ġarbī+ (A.is.) batı ile ilgili, Avrupa'ya mensup 39a.7
ġarīb+ (A.sf.) kimsesiz, zavallı 121a.12, 183b.8, 199b.6, 1b.3, 29a.14, 8a.5
ġarḳ+ (A.is.) batma, suya batma; boğulma 162b.17, 43b.13
ġ.+a 94a.3
ġ.+dan 163a.1
ġarra+ (A.sf.) alnında beyaz bir lekesi olan at; parlak, güzel, gösterişli 167a.8
gārubān+ (A.f.sf.) garipler 193a.6
ġavġā+ (F.is.) kavga, dövüşme, vuruşma
ġ.+dan 70a.11
ġ.+yı 70a.3
ġayb+ (A.sf.) gizli olan, gözle görünmeyen şey; belirsiz, bilinmeyen şeyler 100a.15, 100a.6, 109b.6, 122b.9, 134a.9, 26b.4, 26b.9, 35a.3, 37a.8, 37a.9, 37b.3, 38a.16, 38a.2, 38b.17, 42a.3, 43a.16, 53a.17, 54a.15, 54b.6, 55a.6, 55a.8, 61b.9, 65a.13, 73a.16, 75a.6, 79b.12, 79b.4
ġ.+a 54b.4, 86a.2
ġ.+da 109b.1, 50a.12
ġ.+daki 113a.11
ġ.+dan 100b.3, 100b.5, 100b.6, 101a.2, 194b.2, 23a.7, 54b.5, 79b.5, 88b.10, 88b.12
ġ.+ı 11b.17, 40b.1
ġ.+-ı şehādet 111b.17, 152b.14
ġ.+u'l-ġayb 105b.5
ġ.+uŋ 7a.7
ġaybī+ (A.sf.) göze görünmeyen şeylere ait 102a.15, 102a.17, 105b.16, 106a.6, 32b.5, 40b.17, 65a.15, 79b.9
ġaybiyye+ (A.sf.) göze görünmeyen şeylere ait
ġ.+den 102a.9
ġ.+yi 82b.6
ġaybet+ (A.is.) arkasından söylenme, çekiştirme; kaybolma 193b.2
ġ.+de 92a.15
ġāyet+ (A.i., zf.) nihayet, uç, son; çok, fazla 105b.10, 10b.14, 114a.4, 117b.9, 11b.17, 122b.7, 137b.12, 153a.10, 153b.6, 154b.16, 161a.7, 165a.16, 179a.15,

189b.2, 193b.14, 197b.7, 199b.14, 27a.10, 27a.4, 27b.6, 28b.16, 38b.13, 39a.7, 39a.9, 6a.17, 1b.1
ġ.+de 39a.2
ġ.+i 156b.2, 34a.9, 35b.17
ġāyib+ (A.sf.) görünmeyen 106a.2, 139a.13, 139a.17, 38a.16, 85b.4, 86b.2
ġayr+ (A.sf.) ayrı, başka, diğer 106a.12, 36b.13, 36b.17
ġ.+a 106a.9, 132b.16, 142a.13, 28a.5
ġ.+dan 121b.14
ġ.+u 172b.4
ġ.+-ı ehl-i dünya 113a.13
ġayret+ (A.is.) çalışma, çabalama 28b.16, 37b.12, 37b.4, 38a.13, 38a.2, 62b.12, 62b.13, 69b.16, 70b.1, 96a.17
ġ.+e 200a.6
ġ.+i 183b.13, 199b.13
ġ.+-i Ĥaḳḳ 96a.17
ġ.+idür 156a.1
ġ.+inden 176a.11, 188a.2, 96a.17
ġayretlü+ (A.T.is.) gayretli, çalışan, çabalayan 170a.14
ġayretsüzlik+ (A.T.is.) gayretsizlik, çaba göstermemek 61b.2
ġayrı+ (A.sf.) ayrı, başka, diğer 104b.14, 109a.2, 111a.15, 113a.12, 11a.17, 141a.2, 151a.3, 156a.15, 16a.16, 174b.12, 178a.12, 189b.13, 195b.11, 39a.16, 48a.11, 69b.9, 81a.16, 82a.3, 82b.12, 94a.9, 94b.6
ġ.+dan 65b.13
ġ.+dur, 47b.12
ġ.+nda 113b.1, 11a.16, 11b.3, 12b.1
ġ.+ndan 78b.8
ġ.+ya 65b.14, 29a.2
ġ.+yla 95a.4
ġayūr+ (A.sf.) gayretli, çok çalışkan 174b.11
ġazā+ (A.is.) din uğruna savaş 157b.13, 169b.6
ġ.+da 170a.16
ġ.+lar 159a.11
ġ.+ya 164b.2
ġażab+ (A.is.) hiddet, öfke, kızgınlık, dargınlık 104b.14, 131a.3, 140b.12, 174a.14, 174b.11, 27a.9, 60b.11, 61a.5, 61b.17, 61b.4, 62b.12, 62b.6, 63a.4, 67b.12
ġ.+a 168a.6, 85b.5
ġ.+dur. 60b.2, 60b.6, 62b.3, 63a.4
ġ.+ı 174b.13, 61b.1, 62a.6
ġ.+uŋ 62b.10
Ġazālī+ İmam-ı Gazālī 66a.3, 106a.1
gec- (T.f.) geçmek 28a.8
g.-di 122a.1, 122a.2, 49a.12, 101a.11, 137a.11, 137a.12, 143a.9, 143b.1, 144a.13, 161b.10, 169a.7, 192a.14, 19b.14, 30a.9
g.-e 139a.6, 161b.7, 168a.6, 32b.12, 85b.7, 138b.15, 112a.12, 112b.5, 127b.7, 168a.5, 180b.15, 60a.10, 68b.17, 80a.5
g.-ebile. 138b.8
g.-emez 125b.3, 106a.11
g.-emezler 126a.11
g.-en 122a.7, 133a.6, 136b.5
g.-er 2b.11, r. 140a.10, r. 140a.12, r. 140a.17, r. 140a.5, r. 140a.8, r. 49a.3
g.-erdi. 161b.2
g.-erken 130b.16
g.-erler 161a.9
g.-ib 125b.4, 136a.8, 186b.3, 31b.13, 33a.3, 56a.16, 63b.1, 6b.12
g.-icek 128b.6, 25b.1
g.-ici 137b.13
g.-mediler. 78b.3
g.-megi 140b.3
g.-mek 106a.7, 113a.12, 125b.1, 125b.2, 140a.11, 140b.5, 60a.9, 80a.1
g.-mekligüŋ 140b.12
g.-meklikle 159a.5
g.-mez. 66b.12
g.-miş 138a.14, 80a.8
g.-mişdür. 107b.11, 145a.3
g.-mişlerdür. 144b.5
g.-se 140b.1, 61a.17, 61a.9
g.-üb 105a.10, 127b.6, 140b.9, 168a.12, 188a.4, 92b.8
gecür- (T.f.) geçirmek
g.-di. 161a.16, 80a.12
g.-diler 155a.11, 161a.12, 161a.2
g.-dük. 80a.16
g.-dün. 68b.6
g.-e. 140b.10, 69b.16
g.-ecek 171a.1
g.-eler. 139b.12
g.-mek 138a.15
g.-mekde 167a.1
g.-meye. 174a.14, 192b.2
g.-üb 120b.2
g.-ür. 56b.9
gece+ (T.is.) gün batımından sabaha kadar geçen süre
g.+nüŋ 25b.12
gedā+ (F.sf.) dilenci, yoksul 150a.17, 154b.5
g.+nuŋ 171a.7
gehi+ (F.zf.) bazen, arasıra 121b.16
gel- (T.f.) gelmek 124a.14, 198a.16, 30a.14, 57b.13, 57b.17, 57b.17
g.-di 106a.3, 123a.5, 124b.10, 138b.4, 39a.15, 44b.14, 49a.9, 62a.17, 65a.4, 65a.4, 74b.12, 76b.3, 98a.9, 106a.3, 10a.7, 117b.4, 118a.12, 11b.10, 11b.15, 12b.14, 12b.2, 133b.13, 13b.11, 156a.11, 158a.5, 16b.14, 16b.8, 182b.11, 18a.1, 20a.5, 20b.4, 26b.12, 31a.3, 36b.5, 36b.6, 41b.5, 49b.16, 52b.8, 55b.6, 56a.1, 56a.7, 56a.8, 61b.17, 63a.3, 71a.14, 83b.12, 84a.8, 9b.5
g.-diler 121a.7, 121a.7, 121a.8, 158a.8, 157b.9, 47b.3, 7a.4, 87a.13
g.-dügi 127b.9, 158b.14, 33b.1, 36a.4
g.-düginden 37b.3
g.-dügine 127b.10
g.-dügiyle 45b.9
g.-dügüm 56b.7
g.-dük 118b.12, 129a.3, 137b.11, 15a.17, 192a.15, 31b.10, 57a.14, 60a.15, 64b.11, 66b.8, 68a.13, 69a.6, 73a.2, 78b.10, 131b.11, 20a.1, 36a.5, 38b.14, 42a.15
g.-dükleri 127b.11
g.-düm 143a.8, 29b.10, 43b.5
g.-düŋ 56b.9, 57a.7, 120a.12

g.-e 31b.8, 42b.6, 54b.13, 95b.16, 107a.2, 107a.6, 109a.12, 109a.7, 111b.8, 120a.13, 120a.13, 128b.15, 163b.17, 170b.17, 32a.16, 32a.17, 32a.7, 48a.7, 73a.10, 84a.16, 97b.8
g.-eceginden 103b.13
g.-ecek 181b.9, 38a.11
g.-eler 50b.11
g.-en 119a.12, 163a.6, 193b.6, 55b.1, 73b.10
g.-ene 190a.7
g.-enler 4a.4
g.-esin 56a.16, 56a.17
g.-eydi. 56b.12
g.-ib 126b.10, 138a.14, 150a.15, 173b.9, 193b.4, 194b.16, 21a.3, 33a.6, 38b.7, 44a.13, 63b.14, 73a.5, 86a.7, 89a.9, 92a.3
g.-ince 33b.3
g.-iser. 114a.10, 114a.15, 13a.11, 36a.7, 98b.1
g.-iserdür 45a.13, 32a.6, 80b.4, 81a.16
g.-medi. 156a.11
g.-medin 16b.5, 55b.15
g.-medügi 101a.2
g.-mege 84b.6
g.-megüz 6b.6
g.-mek 109a.4, 187a.8, 7b.4
g.-mekde 177a.8, 24a.10
g.-mekligi 99a.10
g.-memiş 27b.5, 31b.1
g.-mesinde 86a.3
g.-meye 190a.11, 59a.6, 101a.1, 15a.17, 162b.16, 168a.6, 85b.5, 86a.5, 89a.6, 92a.17
g.-meyecek 90b.13
g.-meyicek 179b.13
g.-mez 122b.11, 122b.12, 156a.7, 157b.13, 162b.17, 194b.8, 31a.11, 36a.1, 70b.12, 182a.4, 13b.8, 140a.2, 17a.9, 17b.1, 189a.3, 194b.9, 34a.9, 68b.2, 77b.14, 79b.8, 84b.12
g.-mezden 151a.17
g.-miş 122b.9, 27b.2, 27b.4, 27b.5, 31b.11, 89b.16, 88b.10
g.-mişdür 10a.8, 113a.17, 11b.8, 157b.8, 183a.5, 18b.16, 197a.9, 20a.14, 38a.5, 60b.4, 75b.3, 99a.9, 117a.5, 11b.12, 11b.6, 127a.7, 130b.1, 13a.4, 16a.1, 16a.8, 17a.14, 181a.4, 182a.6, 18b.13, 19b.8, 19b.9, 32a.8, 41b.7, 50a.7, 71a.16, 73b.5, 89b.13, 97a.3, 99a.3, 95a.5
g.-mişler 129b.8, 33a.12
g.-mişlerdür. 121b.1
g.-se 167a.11, 176b.4, 22a.5, 60a.13, 61b.4, 85b.6, 8a.1, 92a.17, 49b.12
g.-sün 50b.10
g.-üb 138a.15, 166b.14, 23a.4
g.-üŋ 23a.9
g.-üŋüz 23a.3
g.-ür 102a.3, 109a.7, 115a.12, 115b.12, 123a.8, 145b.9, 151a.10, 153b.5, 179b.8, 185b.10, 193a.10, 198a.10, 198a.6, 34a.9, 35a.1, 70a.16, 73b.10, 86a.1, 93a.14, 93b.11, 99a.1, 100a.5, 112a.16, 89a.7, 102b.5, 107a.5, 109a.9, 110a.4, 110b.2, 115a.11, 130a.16, 134b.11, 135a.17, 13b.13, 146b.11, 162b.8, 166b.7, 167a.12, 16b.3, 16b.3, 182a.4, 182a.5, 186b.15, 194b.2, 195a.10, 195a.12, 195a.4, 26a.9, 36a.11, 36a.17, 53a.17, 55b.11, 57b.8, 65b.1, 65b.3, 83a.6, 83b.9, 86a.2, 90b.3, 93a.13, 93b.1
g.-ürdi. 120b.5, 33b.4
g.-ürse 104b.6, 144a.4
g.-ürsiz. 142b.12
g.-ürüz 142a.2, 142a.2, 142a.3, 142a.4, 142a.5
gelin+ (T.is.) gelin
g.+inüŋ 37b.3
g.+leri 38a.16
gemi+ (T.is.) gemi, su taşıtı 92b.4
genc+ (F.is.) define, hazine 138a.16
g.+dür 172b.4
g.+-ħānesi 38b.17
g.+ini 40b.15
g.+inüŋ 155a.10
ger+ (F.e.) eğer 101a.7, 83a.16, 91a.13, 91a.14
gerçi, gerci+ (F.e.) her ne kadar, ise de 173b.10, 173b.12, 200a.2
gerd+ (F.is.) toz, toprak
g.+-i derd 135b.4
gerdān+ (F.sf.) dönücü, dönen 25b.11
gerdiş+ (F.is.) dönüş, dönme, dolanma
g.+-i eflāk 167a.3
g.+-i eflāḳdan 20b.6
gerek+ (T.is.) bir şeyin yapılmasının bağlı olduğu şey 100a.10, 100a.12, 100a.3, 101a.6, 101a.8, 101b.8, 102a.6, 11a.17, 11b.1, 120a.16, 122b.13, 122b.6, 122b.8, 12b.9, 130a.8, 135b.10, 138a.12, 13b.1, 13b.10, 13b.2, 141a.12, 141a.3, 142b.6, 150a.15, 155b.13, 155b.6, 158b.17, 159a.4, 15b.8, 15b.8, 166a.11, 166b.6, 167b.17, 167b.7, 167b.8, 168a.9, 169a.7, 16a.2, 16a.2, 16b.16, 170a.14, 170a.6, 170a.9, 170b.12, 170b.9, 172a.2, 172a.6, 174b.10, 174b.12, 174b.6, 174b.8, 175a.1, 175a.12, 175a.6, 175b.11, 175b.13, 175b.15, 175b.5, 175b.7, 176b.1, 176b.5, 177a.4, 180a.6, 180b.1, 181a.11, 187a.7, 187b.16, 189b.13, 189b.13, 189b.14, 189b.14, 189b.17, 189b.6, 18a.1, 190a.10, 190a.6, 190a.7, 191a.1, 191a.16, 191a.6, 191a.7, 192b.10, 192b.15, 195a.10, 195a.7, 195a.9, 197b.11, 199a.5, 19a.13, 19a.13, 22a.13, 25a.11, 2a.12, 32b.8, 34a.12, 34a.12, 34a.12, 34a.16, 34a.17, 34b.10, 34b.2, 34b.3, 35b.9, 37b.17, 39a.1, 39b.5, 46a.13, 46b.3, 47a.12, 49a.6, 4b.16, 50b.3, 51a.10, 51a.2, 62b.6, 68a.7, 70b.2, 71a.8, 72b.8, 76a.2, 79a.1, 79b.15, 84b.15, 84b.16, 84b.2, 84b.3, 85a.1, 85a.17, 85a.3, 85a.5, 85a.8, 85b.12, 85b.14, 85b.16, 85b.4, 85b.6, 85b.9, 86a.10, 86a.14, 86a.15, 86a.2, 86a.8, 86b.1, 86b.17, 86b.4, 86b.4, 88b.2, 88b.4, 88b.8, 89a.1, 89a.9, 89b.17, 89b.6, 89b.8, 8a.2, 90a.1, 90a.1, 90a.10, 90a.15, 90a.17, 90a.4, 90a.6, 90b.10, 90b.12, 90b.14, 90b.2, 90b.6, 90b.8, 91a.16, 91a.3, 91b.13, 91b.4, 91b.7, 92a.12, 92a.14, 92b.13, 93a.5, 94b.7, 97a.8, 97b.15, 99b.7, 128b.3, 134b.6, 134b.7, 134b.8, 135a.1, 137a.7, 137a.7, 137a.9, 138a.15, 138b.10, 140b.1, 140b.5, 141a.10, 141a.11, 141a.11, 141a.15, 143b.16, 151a.11, 151a.9, 151b.12, 151b.4, 152a.16, 152a.17, 152b.13, 156b.7, 159a.14, 159a.8, 164b.8, 165a.12, 165a.13, 168a.14, 168a.15, 169b.8, 170a.7, 170b.5, 171b.3, 172a.4, 175a.1,

191a.6, 193b.14, 22b.12, 25a.17, 2b.13, 34a.11, 34a.13, 34a.14, 34b.12, 34b.7, 35b.16, 42b.4, 48a.6, 55b.16, 58b.9, 61a.7, 61b.15, 67b.17, 72a.7, 72b.11, 73a.1, 73a.7, 76a.11, 76a.12, 84b.13, 89b.10, 90b.5, 95a.14, 95b.6, 95b.6, 95b.7, 95b.8, 96a.6, 96b.2
g.+dür 195a.5, 196a.4, 40b.11, 48a.5, 60b.16, 62a.16, 78b.12, 81a.15, 88b.5, 151a.7, 159a.15, 167a.16, 167b.1, 25a.10, 25a.4, 2b.14, 2b.8, 35b.7, 40b.2, 57a.10, 60b.10, 60b.13, 69b.8, 72b.17, 79a.16, 80b.4, 88a.10, 91b.7
g.+i 100a.17, 109b.1, 127b.14, 188a.13, 22b.15, 42a.11, 90b.10
g.+lüdür. 188b.3
g.+lüsidür, 99b.2
g.+se 135a.7, 65b.2
gerk+ (F.sf.) uyuz (hayvan)
g.+esi 62a.15
g.+le 62a.14
getür- (T.f.) getirmek 57b.13
g.-ebilür. 32b.6
g.-cek 85a.14
g.-di 130b.8, 44b.13, 73b.13, 10a.14, 10a.17, 10b.1, 10b.4, 10b.5, 10b.8, 138b.5, 46b.3
g.-diler 78a.9, 29a.13, 53a.1
g.-dügi 164a.3
g.-dügin 168b.9
g.-düm 29b.9
g.-e 185b.8, 36a.9, 86a.6, 90b.16, 102a.5, 10a.14, 155b.10, 156a.4, 156b.6, 158a.14, 162a.5, 168a.13, 184b.11, 198b.12, 199b.9, 34a.5, 36a.5, 62a.1, 67a.10, 69b.17, 79b.1, 91a.2, 97a.14, 97b.2
g.-ecek 186a.2
g.-eler 34a.4, 191a.10, 193b.10, 42a.9
g.-elerdi 46a.13
g.-esin. 42a.11
g.-eyim 189b.17
g.-ibilür. 33a.15, 162b.11
g.-imez 72b.3
g.-medüm 29b.8
g.-mek 156b.7, 58b.3, 95a.14, 99a.17
g.-mekde 59b.16, 2a.8
g.-mekden 46a.5
g.-mekdür. 42a.14
g.-memişdi. 84a.7
g.-memişdür. 11b.17
g.-meye. 162b.9
g.-meyeydi 40b.17
g.-mez. 152b.12, 33a.7
g.-mezler 101a.15, 46a.10, 46a.9
g.-miş 193b.8
g.-mişdür 182b.5, 195b.11, 195b.14, 60a.17
g.-mişlerdür 154b.12
g.-se 190a.14, 62a.6
g.-seler 177a.2, 189b.3, 190b.15
g.-üb 135a.10, 139a.7, 147a.14, 163a.7, 191a.13, 93a.16
g.-übile. 32b.8
g.-übilmez. 48a.16
g.-ür 104a.4, 10a.15, 14b.12, 102b.8, 133b.6, 146b.11, 146b.12, 182a.17, 192b.10, 33a.14, 36a.13, 56b.11, 74b.7, 80b.11, 84a.4
g.-ürem 198a.13, 156b.16, 156b.17
g.-ürler 46a.10, 46a.9, 26b.1
g.-ürse 100b.5, 185b.11
g.-ürüz. 17b.8, 46a.8
gevher+ (F.is.) elmas, cevher, inci
g.+e 9a.7
gey- (T.f.) giymek, kuşanmak
g.-dügi 95b.5
g.-e. 95b.5
g.-irürler 128b.10
g.-mekde. 90a.10
g.-mekden 85a.4
g.-miş 114b.8
g.-ürdi. 17a.14
g.-ürdiler 25b.13
g.-ürler 110a.6, 181b.7, 110a.5
g.-ürmeye. 128b.11
g.-ürmeyeler. 128b.12
g.-ürmişler 27b.13
gez- (T.f.) gezmek
g.-di. 29a.16
g.-erken 38a.6
gezdür- (T.f.) gezdirmek
ġ.-diler. 25b.14
ġ.-mekle 27b.17
ġıbṭa+ (A.is.) imrenme, aynı hali şiddetle arzu etme 37b.5
ġıdā+ (A.is.) insanı besleyen şeyler, besin 130a.16, 133b.14, 49b.5, 56a.4, 56a.5, 72a.12
ġ.+dan 56b.17, 57a.6
ġ.+dur 72b.12
ġ.+lar 72b.14, 72b.2, 72b.6
ġ.+laradur 12a.12
ġ.+lardan 72a.10
ġ.+ları 72b.5
ġ.+larıdur. 57a.2
ġ.+sı 49b.6, 50a.9, 57a.3, 57a.3, 72a.9, 88b.11, 88b.12, 105b.16
ġ.+sıdur. 122b.11
ġ.+sını 48b.5, 48b.6, 49b.7, 62b.7
ġ.+sıydı. 50a.10
ġ.+ya 22b.4, 57a.1
ġ.+yı 122b.11, 57a.6, 72b.12, 88b.10
ġ.+-yı ĥayevānī 57a.1
ġ.+-yı Ădemi 48b.6
ġ.+yla 72b.3
ġıll+ (A.is.) gizli kin ve düşmanlık
ġ.+-ı ġışdan 197b.17
ġ.+uŋ. 30b.3
ġılmān+ (A.is.) bıyığı çıkmamış gençler, delikanlılar 19a.16
ġınā+ (A.is.) zenginlik, bolluk; usanç, bıkkınlık 160a.2, 166b.9
ġ.+dur. 160a.1
ġ.+sı 159b.17
ġışş+ (A.is.) karışıklık, hile; hainlik
ġ.+dan 173b.17

ġıyâŝ+ (A.is.) yardım 76b.15
gibi+ (T.e.) gibi, benzer 100a.17, 103a.13, 106b.14, 106b.15, 106b.15, 106b.16, 106b.17, 107a.10, 107b.12, 108a.1, 108a.1, 109a.6, 109b.1, 109b.13, 109b.3, 110a.10, 110a.9, 112a.3, 112a.5, 112b.3, 113a.11, 113a.11, 113a.12, 114b.17, 114b.17, 115b.13, 117a.11, 117b.2, 117b.4, 117b.7, 119a.4, 120a.5, 121a.17, 121b.16, 122b.1, 122b.2, 123b.14, 124b.10, 126a.2, 127b.11, 127b.14, 128b.1, 12a.4, 130a.17, 130a.9, 131b.14, 133a.12, 133b.12, 134a.11, 134b.5, 134b.6, 134b.7, 134b.8, 135b.4, 139b.4, 13a.10, 13b.1, 141a.14, 142b.12, 143a.9, 145a.13, 145b.10, 145b.13, 145b.9, 148a.12, 151b.10, 151b.11, 151b.9, 151b.9, 152a.6, 152b.1, 152b.6, 153a.10, 155a.3, 158a.7, 15a.12, 15a.12, 15a.13, 15a.9, 15b.1, 161b.5, 162a.1, 162b.8, 165a.16, 165b.1, 165b.11, 165b.16, 166a.13, 166a.8, 166b.13, 166b.2, 166b.2, 167a.5, 167b.13, 168b.16, 169a.8, 16a.13, 16b.15, 171a.7, 173b.12, 176b.1, 177a.5, 177a.5, 177b.12, 178b.8, 179b.9, 17b.11, 182a.3, 183a.7, 184a.13, 188a.13, 188b.2, 189a.2, 18b.10, 190b.4, 191b.13, 193a.4, 194b.11, 195b.2, 195b.5, 195b.5, 195b.7, 199b.1, 19b.2, 19b.3, 19b.3, 1b.5, 1b.6, 21a.14, 21a.16, 21a.4, 22a.10, 27a.5, 27a.6, 27a.8, 29b.2, 2b.9, 30b.17, 32b.1, 32b.11, 34b.1, 35a.3, 35a.5, 35a.5, 35b.5, 36a.3, 36b.9, 37b.1, 38b.9, 41b.12, 42a.11, 43a.12, 43a.13, 43b.15, 45b.14, 46a.10, 46a.8, 48a.7, 49a.3, 4a.15, 4a.16, 4b.1, 50a.12, 51b.2, 52b.13, 52b.4, 52b.6, 52b.8, 53b.5, 55a.9, 58a.2, 58b.15, 58b.17, 62a.10, 62a.3, 62a.4, 62b.16, 63a.1, 63a.15, 63a.17, 63a.8, 63a.9, 64a.16, 64b.11, 64b.6, 70b.2, 72a.16, 72b.7, 73a.12, 74a.17, 76a.15, 76b.5, 76b.8, 77a.3, 78a.12, 79a.14, 79a.4, 7a.2, 80a.16, 83a.17, 84b.6, 84b.8, 85b.16, 90a.11, 90b.10, 90b.15, 90b.15, 92a.14, 93a.9, 93b.13, 117a.11, 128a.1, 128a.13, 128a.17, 128a.4, 128a.6, 128a.8, 140a.6, 140a.6, 151a.16, 151a.16, 151b.10, 152a.7, 167b.12, 17b.11, 186a.17, 18b.10, 195b.3, 19a.15, 22b.5, 27a.6, 34a.15, 34a.17, 35a.2, 35b.6, 36a.9, 48a.10, 58a.2, 62a.9, 64b.6, 68a.9, 69a.4
g.+dür 107b.1, 127b.13, 128a.15, 171b.12, 185a.4, 63b.10, 86b.17, 164a.13, 164a.13, 167a.11, 167b.11, 168a.14, 171b.9, 185b.13, 54b.14, 66a.7, 90b.4
gice+ (T.is.) gece 110b.4, 167a.3, 170a.15, 181a.7, 181a.8, 19a.2, 74b.12, 76b.14, 97a.11, 99a.13
g.+de 101b.8
g.+ler 177a.5, 199a.6
g.+nüŋ 180b.15
g.+sinde 81b.17
g.+sine
gicrek+ (T.is.) küçücük, küçükce, daha küçük 95b.9, 99b.8
gid- (T.f.) gitmek
g.-e 120a.10, 120a.8, 129a.15, 17a.10, 180b.3, 85a.4, 88b.14
g.-ecek 85b.3
g.-emez. 62b.3
g.-en 5b.10
g.-ene 190a.7
g.-enler 144b.12
g.-er 120b.4, 127b.12, 143b.1, 7b.7, 21b.13, 107a.17, 62b.1, 7b.8
g.-eydi. 27b.6
g.-ib 173b.14
g.-icek 61b.16
g.-iser 121b.13
g.-üben 104b.5
gider- (T.f.) gidermek
g.-e 3b.17, 61b.13, 96a.13
g.-ecek 186a.1
g.-eler. 185b.15, 67b.11
g.-leyin 69a.17
g.-mek 15a.15, 68a.2, 69b.8
g.-üb 119a.17
gil+ (F.is.) balçık, su ile ıslanmış toprak, kil 79a.7, 99a.12
g.+imümüz 122a.6
g.+üŋ 48b.3
gir- (T.f.) girmek 155b.4, 52b.17, 58a.3, 58a.8, 6a.8
g.-di 118a.15, 26b.9, 21a.6, 107a.12, 26b.17, 4a.5, 50a.14, 51a.14, 51b.3
g.-e 145b.5, 173a.17, 17a.11, 37a.6, 64b.3, 115b.12, 189a.6, 22a.10, 70a.3, 90a.8, 92a.9, 97a.12, 97b.7
g.-ecek 109a.6, 109a.9, 80b.12
g.-erler. 129a.9
g.-esin. 56b.3
g.-eyim 21a.6
g.-medi. 145a.17
g.-mege 22a.14, 75a.4
g.-meye 124b.1
g.-meye 17a.10, 17a.11, 21b.15, 99b.8
g.-mez. 112a.16, 66b.6
g.-miş 26a.5, 26a.9
g.-mişdi. 26b.4
g.-se 4b.13
g.-ür. 107b.2, 72a.16
g.-ürler 60b.9
g.-ürse 159b.15
girici+ (T.is.) giren kişi
g.+lerdür 190b.17
g.+lerine 189b.9
g.+ye 189b.17
giriftār+ (F.sf.) tutulmuş, yakalanmış, düşkün 130a.6, 143b.4, 145a.12, 149b.1, 160b.17, 166a.4, 183b.7, 31a.13, 32a.4, 57b.4, 78b.4, 87a.6
g.+dur. 145b.2
girişme+ (F.is.) naz, işve, cilve 161a.4
girü+ (T.is.) yine, tekrar, bir daha, sonra 101a.17, 101b.9, 103a.4, 103a.5, 104b.5, 106a.15, 107b.2, 109b.14, 115b.12, 118b.14, 119a.8, 11a.8, 11a.9, 123a.1, 124b.6, 126a.11, 126b.12, 127b.10, 127b.17, 127b.9, 129a.6, 129a.9, 12a.9, 133b.4, 134b.10, 134b.2, 138a.15, 138a.15, 138b.7, 138b.8, 138b.8, 139a.15, 139a.8, 141b.13, 141b.14, 150b.9, 151a.15, 151a.6, 153a.8, 153b.14, 156a.17, 159b.16, 15a.14, 161a.12, 164a.4, 169a.16, 16b.2, 172b.13, 175a.12, 17a.11, 17b.6, 185a.5, 185a.7, 187b.5, 192b.4, 196b.14, 198a.5, 19b.11, 22a.14, 23b.1, 25a.11, 27a.3, 27b.14, 27b.2, 27b.4, 28a.15, 28a.17, 29b.11, 29b.3,

33b.1, 41b.6, 43a.13, 43b.2, 44b.13, 45b.7, 55a.16, 55b.15, 56b.11, 56b.4, 56b.7, 57b.15, 64a.1, 64a.9, 69b.13, 69b.7, 70a.12, 70b.8, 71b.7, 74a.1, 74a.9, 75a.13, 76b.11, 79a.1, 7a.9, 80b.1, 83a.15, 83b.3, 84a.6, 84a.6, 84b.10, 85a.16, 88a.17, 89b.2, 93a.13, 93a.14, 93a.14, 94a.12, 31b.8
git- (T.f.) gitmek
g.-di 118b.3, 118b.4, 180a.13, 70b.6, 91a.15, 80a.10
g.-diler. 179b.4, 199a.17, 47a.5
g.-düginden 61b.17
g.-dük 173b.11
g.-mege 69a.16
g.-mek 193a.6
g.-mekde 138a.15, 177a.8
g.-memiş 132b.11, 33a.9
g.-mesinde 86a.4
g.-mesiyle 86a.7
g.-meye 98b.3
g.-meyince 139a.8
g.-mez 116a.6, 98a.7
g.-mişüz.
giy- (T.f.) giyimek
g.-medi 116a.6
g.-ür 19a.5
giyid- (T.f.) giydirmek
g.-ür 17b.13
gizle- (T.f.) gizlemek
g.-dün. 22b.10
g.-meye 192b.8
g.-mişdür. 191a.15, 37b.5
g.-mişler 155a.8, 183b.13
g.-nmişlerdür 141b.6
g.-ye. 149a.4
g.-yüb 92a.4
gizlü+ (T.sf.) gizli 103b.12, 123b.1, 135b.10, 148a.11, 153b.2, 25b.15, 39b.4, 40b.13, 40b.15, 50a.12, 7a.7, 83b.11, 84a.3
g.+dür. 99a.17
g.+sin 165b.15
göbek+ (T.is.) göbek 95b.16
göc- (T.f.) göçmek 193a.6
g.-mişlerdür. 144b.5
g.-se 172b.12
g.-üb 28a.13, 75b.10
gök, gög+ uzay, sema, yer yüzünün üzerini kubbe gibi kaplayan mavi boşluk 105a.14, 110a.4, 110a.5, 173a.13, 21a.8, 66a.10, 66a.6
g.+de 21a.9, 19a.9
g.+deki 182a.17
g.+den 140a.14, 18b.14
g.+e 140a.15, 18b.14, 33b.5, 66b.7
g.+i 119b.5
g.+inde 107b.13
g.+ler 140a.14, 140a.14, 17b.11, 195b.7, 19b.4, 20b.3, 34a.12, 66a.9, 83a.3
g.+lerde 21a.12, 27b.17, 45b.4
g.+lerden 139a.9, 22a.15, 2a.9, 34b.5
g.+lere 137a.10, 15a.6, 33b.5
g.+leri 20b.3, 20b.7, 24a.4, 35a.16, 36b.5
g.+lerin 133a.1, 189b.7
g.+lerün 15a.12, 15a.6
g.+ün 66a.17
gög(ü)s+ (T.is.) göğüs, vücudun boyunla karın arasındaki bölümü
g.+inde 22b.6
g.+inden 72b.16, 72b.16, 73a.1, 73a.1, 73b.15, 73b.16, 88b.12
g.+ini 32b.3
gölge+ (T.is.) gölge 154b.1, 44a.11, 44a.9
g.+lik 161b.14
g.+si 154b.1, 154b.5, 161b.14, 44a.7, 44a.8, 44a.9, 52b.14
g.+sidür 154b.2, 154a.17
g.+sin 111b.3
g.+sinde 154b.3, 178b.7
g.+sinden 52b.15
g.+sine 44a.14
g.+yi 154b.2
gönder, göndür- (T.f.) göndermek, uğurlamak
g.-di 47b.7, 60a.2
g.-diler 122a.15, 25b.8, 55a.16, 120b.4, 144a.7, 149b.17
g.-dügümüz 33b.8
g.-dük 10a.3
g.-düklerine 6a.7
g.-e 170b.7, 86a.3, 170b.1, 96a.13
g.-eler 26b.16
g.-ilmedi. 45a.9
g.-mediler. 35b.13, 37a.17
g.-mek 25a.17
g.-meye 170b.8, 170b.8
g.-miş 193a.4, 193a.5, 86a.6
g.-se 170b.9, 47a.2
g.-seler 137a.9
g.-üb 151a.6, 200a.13, 6a.9
g.-ür 60a.6, 24b.14, 46b.16, 64a.12, 200a.9
g.-ürler. 142a.10, 153b.14
g.-ürsiz. 187b.15
g.-ürüz. 25a.15, 25a.6
göŋül+ (T.is.) gönül, yürek 100a.7, 105a.15, 106b.3, 106b.5, 106b.6, 107b.12, 107b.13, 107b.15, 107b.15, 107b.16, 107b.17, 107b.3, 107b.4, 107b.9, 108a.1, 108a.1, 108a.1, 108a.3, 108a.5, 108b.1, 108b.15, 108b.15, 108b.17, 108b.17, 108b.3, 108b.8, 109b.1, 109b.1, 109b.5, 109b.6, 110a.10, 110a.11, 110a.15, 110a.8, 110a.9, 110b.7, 111b.2, 112b.11, 113b.11, 113b.9, 115a.14, 115a.4, 115b.1, 116a.6, 121b.14, 122a.16, 122b.5, 124b.1, 130a.10, 134b.16, 159b.16, 166b.6, 167a.11, 167a.13, 16b.10, 180b.17, 181a.3, 22b.1, 22b.1, 22b.1, 28a.12, 30b.3, 32a.14, 33b.5, 4a.12, 58a.7, 66a.6, 66a.7, 67a.13, 67a.4, 67b.6, 67b.7, 69a.15, 69a.16, 69b.1, 69b.12, 69b.13, 69b.14, 69b.14, 69b.16, 69b.4, 70a.11, 70a.13, 70a.13, 70a.16, 70a.8, 70b.1, 70b.14, 70b.15, 70b.7, 70b.8, 74a.13, 75b.10, 75b.9, 76b.3, 79a.10, 82b.10, 82b.4, 82b.6, 82b.6, 83a.15, 86b.16, 91a.15, 93a.9, 96a.15, 96a.17, 96b.1, 97a.1, 97b.12, 97b.13, 97b.14, 97b.14, 97b.15, 97b.16, 97b.16, 99b.3
g.+de 100a.5, 107b.9, 108a.16, 108a.4, 109a.3, 136a.5, 196b.7, 22a.17, 31b.10, 43a.5, 54b.5, 54b.8,

57b.7, 69a.15, 69a.16, 69b.1, 69b.7, 69b.7, 96b.13, 96b.16
g.+den 142b.9, 14b.13, 182a.5, 182a.5, 22a.16, 3b.17, 53a.16, 54b.4, 69a.16, 70b.6
g.+dür 109b.5
g.+e 100a.3, 113a.11, 167a.16, 167a.16, 70b.7, 96a.3, 113b.13, 115a.12, 115a.16, 16b.11, 54b.4, 69a.15, 70b.6, 95b.16
g.+i 178b.11
g.+ler 115a.10, 115a.9
g.+lerde 148a.17
g.+lerde 22a.17, 4a.6, 77b.14, 182a.2
g.+lerden 200a.3, 22a.16
g.+lere 19a.3
g.+leri 110b.8, 120b.13, 124a.7, 132b.12, 153a.12, 153a.13, 181b.12, 42a.3
g.+lerin 192a.10, 4b.4
g.+lerinde 128b.8, 147a.14, 178a.15, 31b.8
g.+lerine 92a.9
g.+lerini 89a.13
g.+lü 175b.12, 61a.15
g.+üŋ 108a.14, 14b.13
g.+eŋ 76b.3
g.+i 100a.15, 100b.6, 101b.11, 11a.1, 130a.7, 130b.5, 141b.13, 145b.2, 170a.17, 175b.5, 178b.15, 181b.6, 188a.2, 190a.8, 194a.1, 32a.11, 33a.15, 3b.17, 58a.7, 65b.13, 66a.5, 6b.9, 82b.9, 83a.6, 83a.8, 83a.9, 96a.7, 96a.7, 97a.3
g.+in 102a.2, 102a.4, 102a.6, 163a.2, 163a.6, 186b.10, 188b.15, 95b.14
g.+inde 122a.12, 131a.7, 136a.3, 153a.11, 172b.15, 178b.15, 187b.17, 3b.13, 55b.10, 77b.15, 85a.16, 86a.12, 86b.1, 86b.15, 97b.8
g.+inden 175a.3, 85a.4, 96a.8, 97b.11
g.+ine 100a.16, 100b.5, 104a.5, 22a.14, 33a.13, 53a.16, 96a.6, 98b.17
g.+ini 96a.10
g.+inüŋ 79b.6, 81b.15, 96b.16
g.+iyle 100a.14, 190a.11
g.+üde 96a.2
g.+üm 119a.4, 28a.12, 73b.10, 75b.9, 77a.10, 97a.15
g.+üme 144a.4
g.+ümle 74b.3
g.+ümüz 27a.17, 7a.12
g.+ümüze 114a.8
g.+ün 100a.6
g.+ünden 99a.10
g.+üni 100a.14, 162b.4, 181a.12, 188a.1, 27a.3, 31b.16, 92a.12, 97b.2
g.+üŋ 108b.1, 110a.15, 20a.13, 66a.6, 67b.1
g.+üŋdür. 57b.16
g.+üŋe 101a.6
g.+üŋi 56a.10
gör- (T.f.) görmek 114b.8, 122a.10, 166b.2, 169a.2, 173b.13, 173b.7, 194b.12, 24a.12, 24a.14, 28b.14, 29a.1, 34b.10, 36a.15, 37b.10, 51a.16, 6a.16, 74b.13, 77b.9, 7a.14, 80b.16, 89b.16, 91a.11
g.-di 143a.16, 144a.7, 158a.3, 198a.1, 198a.9, 21a.4, 22a.7, 22a.9, 27a.1, 27a.4, 27a.7, 27a.8, 8b.3, 8b.7, 107b.7, 103a.15, 119b.13, 195a.5, 37b.12
g.-diler 146a.12, 23a.14, 61b.9, 6b.16, 122b.4, 12b.15, 195a.3, 198b.14
g.-dügi 105b.8, 108b.16, 109b.8
g.-düginleyin 113a.7
g.-dügüm 22a.11
g.-dügümleyin 113a.10
g.-dügüŋ 32a.14
g.-dügüŋüz 22b.14
g.-düm 106a.3, 197a.15, 70b.6, 113a.5, 113a.6, 80b.5, 98a.10, ; 22b.6
g.-e 100b.5, 146b.10, 159a.16, 176a.14, 176a.6, 187b.2, 193a.13, 193a.16, 196a.2, 198a.3, 199a.11, 19a.13, 46a.13, 46a.4, 46b.17, 197a.12
g.-ebilsün 78a.8
g.-ebilür 73a.10
g.-ecek 119b.13
g.-elerdi. 13a.1
g.-eli 74a.13, 77a.9
g.-elim. 120a.12
g.-elüm 122b.3
g.-em 198a.7, 44a.5
g.-emedi. 119b.13
g.-ende 110a.1
g.-esin 30a.15, 74a.12
g.-eyin 21a.6
g.-gil 154b.8
g.-icek 110b.7, 130b.9, 73b.14
g.-iser 182b.3
g.-me 4a.1
g.-medi 143a.4
g.-mediler. 68a.3
g.-medük 107a.14, 150b.14
g.-medüm 184b.5
g.-medüŋ. 147a.16
g.-medüŋüzdi. 45b.17
g.-mege 117b.3, 143a.1, 2b.5, 75a.10
g.-mek 110a.14, 112b.14, 134b.14, 21a.13, 36a.3, 36b.9, 39a.17, 65a.11, 66a.14, 78a.4, 92a.1
g.-mekden 166b.13, 69a.9, 99b.9
g.-mekdür. 54b.16
g.-mekligüŋ 66b.9
g.-meklik 191a.11, 7a.14
g.-melüdür 110b.13
g.-memişler 122b.2
g.-mese 185a.14
g.-mesi 53b.9
g.-meye 37b.6, 38a.3, 90a.10
g.-meyeler. 196a.15
g.-meyince 58b.8
g.-mez 111b.10, 138a.8, 141b.14, 143a.1, 154b.4, 156a.12, 35b.14, 52a.10, 61a.4, 82b.6, 8b.1, 108b.17, 37b.17, 55b.2, 99b.12
g.-mezler 38a.13
g.-mezlerdi. 38a.4
g.-mezmisin 125a.13, 77b.14
g.-mezsin 66a.3
g.-mezüz. 23a.6

g.-miş 170a.14
g.-mişdi. 21a.7
g.-se 101a.8, 105a.10, 105a.12, 105a.14, 105a.15, 105a.16, 105a.8, 105a.9, 105a.9, 105b.1, 107b.12, 107b.16, 107b.5, 108a.5, 140b.2, 140b.3, 154b.6, 61b.3, 92b.1
g.-seŋ 44a.6, 44a.6
g.-üb 149a.10, 184a.2, 32b.1, 32b.2, 43b.16, 70a.2, 75b.2, 96b.6, 9b.4, 9b.4
g.-ündi 111b.2, 111b.3, 92b.5
g.-ünmege 81a.8
g.-üŋ 73b.10
g.-ür 135a.6, 140a.6, 140a.6, 140a.7, 166a.8, 172b.14, 65a.15, 113a.7, 55b.2, 103b.3, 103b.6, 103b.7, 107b.14, 107b.15, 108a.2, 108a.2, 109b.1, 109b.2, 113a.7, 130a.2, 136b.3, 140a.10, 140a.11, 140a.14, 140a.15, 140a.17, 140b.10, 140b.2, 166a.9, 166b.5, 166b.5, 172b.14, 26a.16, 83b.13
g.-ürem 113a.15, 113a.10
g.-ürler 20a.12, 181b.5, 103b.4, 179a.13, 179a.14
g.-ürse 181a.6
g.-ürsin. 113a.15, 24a.10
görici, görüci+ (T.is.) görücü, gören kişi 37b.16, 7a.15, 109b.5
g.+ler 38a.15
görin- (T.f.) görünmek
g.-di 139b.8, 108b.12
g.-e 153b.6, 15b.13, 153a.7
g.-en 110a.1
g.-mez 11a.14, 65a.14, 11a.14, 11a.3, 12b.15, 26a.15
g.-se 105b.4, 117a.6
g.-ür 102a.3, 110b.7, 18a.13, 36b.14, 71a.17, 92b.1, 106b.11, 108a.1, 108a.1, 114a.16, 119a.11, 12b.15, 140b.6, 140b.7, 153a.6, 153b.1, 153b.1
g.-ürse 81b.9
görk+ (T.is.) güzellik, yüz güzelliği; meziyet, iyi huy 92a.1
g.+lü 154b.16
g.+lüdür. 199b.10
göster- (T.f.) 120a.11, 38a.8
g.-di 156a.17, 156b.3, 186a.10, 24b.13, 36b.7, 37b.11
g.-diler 146b.10
g.-düb 134a.2
g.-e 168a.17, 181a.14, 90b.1, 118a.5, 119a.13, 159b.17, 163a.16, 166a.7, 173a.14, 174a.12, 176b.4, 179a.5, 183a.4, 188b.2, 196b.10, 199a.9, 69a.2, 86a.4, 86a.9, 88b.3, 93a.4, 96a.9, 97b.10
g.-eler. 164b.15, 164b.16
g.-evüz 142b.6
g.-i 85a.2
g.-melü 37b.12, 38a.12
g.-mesi 109b.8, 195b.16
g.-meye 101b.13, 168a.8, 187b.4, 192b.9, 168a.11, 174a.5, 90a.17
g.-mez. 23a.6
g.-mişler 165a.11
g.-se 94b.10
g.-ür 11b.17, 131b.11, 104b.15, 104b.16, 104b.17, 105a.1, 105a.1, 105a.16, 105a.2, 105a.3, 105a.3, 105a.4, 105a.5, 105a.6, 105a.7, 105b.2, 112a.15, 115a.7, 144b.1, 163a.11, 174a.1, 184a.13, 18a.5, 196a.10, 51b.12, 56a.13, 58a.17, 70a.17, 79b.4, 94b.13
g.-ürler 199b.14, 181b.2
g.-ürlerdi. 38a.12
g.-ürse 131b.10
gösterici+ (T.is.) gösteren kişi 109b.5, 38a.11
götrül, götürül- (T.f.) götürülmek 29a.10
g.-di 120b.14, 118a.9, 51a.12, 51a.14, 82a.1
g.-dügi 112a.14
g.-e 109b.10, 101b.11, 109a.11, 148a.16, 109a.8
g.-ecek 113a.6
g.-eydi. 82b.9
g.-üb 104a.8, 120b.10, 93b.2
g.-ür 55b.5, 116a.3, 118a.17, 118b.1, 140a.7, 107a.3, 151b.14, 74a.8, 112b.16, 51a.12, 73b.7
götür- (T.f.) götürmek 83a.15
g.-di 16a.14, 38b.12, 98b.6, 14b.8, 37b.17, 50a.5
g.-dügi 125a.14
g.-dük. 111b.10
g.-düŋ. 30a.6
g.-e 101b.10, 117b.16, 11a.6, 37a.11, 101b.12, 102a.2, 124b.4, 159a.1, 163b.17, 164a.10, 175a.3, 176b.3, 199b.11, 200a.6, 76b.17, 97b.2
g.-ecek 38a.17
g.-eler 34a.8, 34b.8
g.-eler. 70a.3
g.-elerdi. 7a.16
g.-em. 124a.3
g.-eydi 41a.13, 38b.9
g.-ibileler. 48a.5
g.-ibilür. 72b.15
g.-imedügi 85b.1
g.-imez. 48a.4
g.-mege 32a.1, 60a.14
g.-mek 113a.10, 172a.3
g.-mekde 173a.12, 173a.13, 190a.6
g.-mekligüŋ 13a.3
g.-memişdür. 37b.4
g.-meyüb 87a.1
g.-mez 38b.13, 16a.12, 69b.2
g.-miş 42a.12
g.-se 49b.13
g.-üb 120b.6, 122b.13, 122b.14, 133b.7, 144a.11, 27a.9, 52b.13, 56a.11
g.-übilür. 16b.2
g.-ür 14b.12, 33a.17, 118b.6, 55b.10
g.-ürdi. 118b.17
g.-ürler 125a.16
g.-ürüz 16a.11
götürici+ (T.is.) götüren kişi 174b.10
göz+ (T.is.) göz, görme organı 111b.15, 112a.13, 112a.2, 11a.14, 12b.15, 12b.15, 135a.6, 143a.1, 149a.10, 153a.6, 153a.7, 15b.13, 167b.11, 184a.1, 21b.17, 32a.15, 36b.15, 36b.16, 37b.17, 38a.10, 66a.15, 69a.9, 71a.17, 73a.10, 75b.2, 84a.2

g.+de 21b.16, 21b.16
g.+den 109b.17, 132b.16, 28a.5, 4a.4, 66a.14
g.+e 65a.13
g.+i 111b.15, 112a.14, 112b.16, 119b.13, 12b.15, 161a.4, 168b.11, 183b.13, 21a.2, 21b.17, 26a.16, 37b.5, 43a.17, 6b.9, 70b.2, 74b.12, 75b.14
g.+in 102a.6, 111b.11, 121b.14, 189a.17
g.+inde 172b.15
g.+inden 37b.17
g.+ine 200a.5, 6b.13, 75a.8, 90a.17
g.+ini 10a.9, 183b.8, 196a.13
g.+iyle 119b.12, 142b.11, 155a.9, 165b.10, 166b.10, 166b.12, 166b.9, 179b.5, 187a.16, 188b.12, 189b.9, 21a.4, 24a.15, 26a.15, 26a.6, 65a.14
g.+ler 20a.11
g.+leri 119a.1, 12b.17, 196a.10, 196a.13
g.+lerin 95b.14
g.+lerinüŋ 7a.16
g.+lerüm 119a.4
g.+süzdür 146b.8
g.+süzlerdür. 147a.9
g.+üm 119a.5, 143a.1
g.+üŋ 110a.14, 36a.16
g.+üŋden 143a.1
gözed(t)- (T.f.) gözetmek
g.-e 176a.4, 174a.14, 188b.4
g.-ib 134a.8, 176b.7
g.-üb 190b.8
g.-memekdür. 186b.2
g.-meye. 197b.16
gözedici+ (T.is.) gözetici, gözeten kişi 37b.17
gözgü+ (T.is.) ayna 2b.5
g.+sinde 41a.5
gözsüzlig+ (T.is.) gözsüzlük
g.+ün 6a.17
gözle- (T.f.) gözlemek
g.-dük 41a.5
g.-yecek 37b.14
ġubār+ (A.is.) toz 173b.7
ġurāb+ (A.is.) karga
ġ.+dan 199b.5
ġurbet+ (A.is.) gariplik, yabancılık, yabancı yer 38a.15
ġurūb+ (A.is.) bir gök cisminin batıda görünmez olması, batması 108b.9, 53a.3
ġ.+dan 108b.13, 118a.7
ġurūr+ (A.is.) boş şeylerle böbürlenme, kibir 104a.1, 115b.7, 116a.1, 146b.6, 165b.10, 186b.10, 24b.4, 40b.9
ġ.+dan 79a.17
ġ.+dur 186b.9, 55b.1
ġ.+ı 114b.12, 57b.3
ġ.+ın 5b.14
ġ.+ıyla 188b.16, 88b.8
ġusl, ġusul+ (A.is.) cünüblük, hayız ve nifas hallerinden sonra din gereği yıkanma, arınma 57b.10, 97a.12, 95b.3, 97a.11, 97a.16, 99b.6
ġ.+ı 99b.6
ġ.+ın 97a.14
ġ.+ına 97a.12
ġ.+da 90a.13
ġuśśa+ (A.is.) keder, kaygı, tasa
ġ.+sın 148a.14
ġ.+sında 175a.16, 81b.3
ġuśśalu+ (A.is.) kederli, kaygılı 30a.6
güş+ (F.is.) kulak 112b.12
g.+ına 139b.3
güşe+ (F.is.) köşe, bucak
g.+sine 33b.12
güşe-nişīn+ (F.b.sf.) köşeye çekilen, insanlardan uzaklaşan 142a.4
g.+ler 192b.12
güşiş+ (F.is.) çalışma, çabalama 120a.6
güşmāl+ (F.is.) kulak bükme, yola getirme 16b.17
güc+ (T.is.) güç, kuvvet 138b.14
g.+i 101b.1, 101b.15, 121a.16, 135b.8, 155b.14, 175b.8, 180b.8, 181a.13, 188b.11, 90a.12, 92a.12, 92a.4, 93a.15, 95b.17
g.+leri 114b.2, 182a.1, 191a.1, 4b.17, 5a.1
g.+ümüz 157b.13
güclü+ (T.sf.) güçlü, kuvvetli
g.+si 34b.3
güd- (T.f.) gütmek, riayet etmek, kollamak
g.-mede 94a.4
güher+ (F.is.) elmas, inci, cevher 43b.11
g.+de 154b.9
g.+i 122a.10
g.+inüŋ 66b.2
g.+üŋ 66b.1
gül+ (F.is.) gül, çiçek 28b.3
g.+ler 195b.9
g.+leri 196b.7
g.+üŋi 134b.1
gülcü+ (T.is.) gül satan kişi
g.+ne 44b.8
gülistān+ (F.b.is.) gül bahçesi
g.+ına 183b.2
g.+ınuŋ 74b.17
gülşen+ (F.b.is.) gül bahçesi 70b.3
g.+in 76b.2
gümān+ (F.is.) sanma, sezme, zannetme 143b.5
güm-geşte+ (F.b.sf.) kaybolmuş 6a.15
güm-rāh+ (F.b.sf.) yolunu şaşırmış, doğru yoldan ayrılmış 112b.3, 112b.4, 187a.8, 68a.8
güm-rāhlıġ+ (F.b.is.) yolunu şaşırmışlık, doğru yoldan ayrılmışlık
g.+ı 55a.13
g.+ına 112b.3
gün+ (T.is.) günün sabahtan akşama kadar süren bölümü, gündüz 106a.1, 119b.11, 122a.1, 122a.2, 122a.5, 122a.6, 124a.8, 130a.3, 130a.7, 133b.1, 147a.6, 149a.10, 153a.13, 155b.9, 16a.1, 16a.3, 170a.15, 172b.11, 182b.10, 182b.11, 188b.7, 196b.8, 197b.17, 197b.9, 198a.12, 198a.16, 20b.10, 20b.10, 20b.5, 20b.7, 20b.8, 20b.8, 20b.9, 20b.9, 24a.4, 26a.14, 29a.1, 29a.3, 31a.8, 36a.2, 4b.15, 80a.8, 84a.14, 84b.5, 97a.8, 99a.17, 99a.7, 20b.6
g.+de 118b.11, 80a.16, 80a.16, 89b.17, 91a.5, 93a.11, 97a.8
g.+den 97a.11, 97a.6
g.+dür. 188b.7
g.+e 24a.6, 97a.6

g.+i 119a.6, 165a.12, 26a.10
g.+inde 121b.13, 128b.14, 164b.7, 169b.8, 183a.10, 193a.11, 34a.3, 4b.1, 51a.15, 52b.4, 6a.8, 50b.11, 66a.7
g.+ine 121b.13, 185b.11
g.+leri 31b.7, 31b.8
g.+lerinüŋ 172b.5
g.+lerüŋ 167a.9, 20b.6
gündüz+ (T.is.) gündüz, günün sabahtan akşama kadar süren bölümü 110b.4, 167a.4
g.+de 99a.13
g.+lerin 164b.15
günāh+ (F.is.) Allah'ın emirlerine aykırı olarak görülen iş, dinī suç 127a.13, 168a.6, 193b.7, 89b.13
g.+a 127a.13
g.+dan 186b.14
g.+ı 29b.10
g.+ından 89b.14
g.+ları 118b.12
g.+ların 193b.6
g.+suzlara 164b.17
güneş+ (T.is.) güneş 100b.14, 103a.10, 103a.9, 106b.12, 107b.1, 108a.11, 108a.12, 108a.4, 108a.5, 108a.6, 108a.7, 108a.8, 108b.6, 109a.16, 109b.3, 110a.10, 110a.9, 140a.16, 152a.10, 152a.11, 152a.13, 152a.13, 152a.15, 152a.17, 152a.8, 152a.8, 180b.5, 180b.7, 34a.12, 34b.5, 37b.12, 37b.16, 37b.16, 44a.10, 64b.10, 64b.2, 64b.3, 64b.8, 87a.11, 95b.13, 97a.1
g.+i 115a.6, 30a.10, 38a.13, 44a.15, 53a.3, 53a.4, 66a.7
g.+inüŋ 152b.3, 152b.7
g.+iyle 34a.7, 97a.5
g.+ler 107b.12
g.+üŋ 108a.4, 118b.10, 34a.13, 39a.11, 44a.8
günlük+ (T.is.) günlük 131b.14
güz+ (T.is.) sonbahar 21b.2, 21b.5, 21b.6
g.+üŋ 22a.1
güzāf+ (F.sf.) beyhude, boş 25a.12
güźâr+ (F.is.) geçme, geçiş 140a.14, 141a.4
güźer+ (F.is.) geçme, geçiş 140a.16, 140b.1, 20b.15
güzīde+ (F.sf.) seçkin, seçilmiş, beğenilmiş 134a.17, 29b.15
g.+sidür 51a.6, 38b.5

H

ħabāyiŝ+ (A.is.) kötü şeyler, kötülükler
ħ.+den 173b.17
Ĥabbe+ (A.is.) buğday ve arpa gibi ufak ve yuvarlak olan şeyler, taneler
Ĥ.+ye 194a.11
ħaber+ (A.is.) son ve yeni havadis, bilgi 103b.13, 10a.15, 110a.15, 111b.13, 146b.16, 149a.2, 170a.11, 180a.4, 182b.16, 33a.11, 33a.6, 36a.4, 39b.11, 40a.10, 40a.8, 40b.4, 40b.5, 54a.11, 55b.13, 55b.14, 55b.15, 55b.17, 55b.8, 56a.1, 56a.6, 56a.8, 56b.11, 56b.14, 98a.7, 98b.16
ħ.+dār 104b.7, 112a.15, 112b.8, 147a.9, 168a.2, 170b.16, 25a.14, 40a.10, 41a.6, 6a.5, 79a.16, 84b.17
ħ.+de 154b.12, 181a.4, 197a.8, 38a.4, 60b.4
ħ.+i 104a.14, 10b.16, 110a.15, 155a.6, 40a.9, 56b.16, 64a.6, 6b.10, 80a.12, 93b.17
ħ.+-i Ĥaḳīḳī 40b.5
ħ.+in 146b.11
ħ.+leri 103b.12, 139b.13, 140a.1, 32b.16, 40a.8, 55a.4
ħ.+üŋ 33a.14, 88b.15
Ĥabīb+ (A.sf.) sevgili, seven, dost 173b.7
Ĥ.+üŋ 159b.15
Ĥ.+-i Ħāś-i Ĥażret 44b.6
ħabīr+ (A.sf.) taze, yeni 120a.17
ħabīŝ+ (A.sf.) kötü, alçak, pis, soysuz 147a.7
Ĥabs+ (A.is.) hapis, alıkoyma, bir yere kapama 74b.15, 74b.16
Ĥ.+dan 133a.11
Ĥ.+ında 133a.10
Ĥ.+ından 134a.3
ħabŧ+ (A.is.) iptal etme, bozma 108b.16
ħacālet+ (A.is.) utanma, utangaçlıkla şaşırma 172b.14
Ĥac, Ĥacc+ (A.is.) İslam'ın beş şartından biri olan Kabe'yi ziyaret etmek için yola çıkmak 157b.13, 53b.16, 172b.13, 172b.13, 172b.6, 7b.17, 8a.1, 90b.15
Ĥ.+dur. 57a.15
Ĥ.+ın 193b.5
Ĥ.+u 29b.8
Ĥacer+ (A.is.) taş 57b.16
ĥācet+ (A.is.) ihtiyaç, gereklilik 103a.6, 163b.3, 165a.5, 166a.3, 175b.11, 42b.7, 49b.17, 61a.10, 87a.10
Ĥ.+dür 53a.6
Ĥ.+i 84b.17
Ĥ.+inden 186b.9
Ĥ.+ine 188b.3
Ĥ.+ini 170a.11
Ĥ.+leri 7b.4
Ĥ.+lerin 197b.3
Ĥ.+-mendlerüŋ 170a.10
ĥācı+ (A.sf.) hacca giden kişi
Ĥ.+lar 172b.12
Ĥācib+ (A.is.) kapıcı, perdeci 144a.10, 144a.8, 167b.10, 170a.9, 26a.1
Ĥ.+e 144a.8
Ĥ.+i 144a.7
Ĥ.+lerüŋ 176a.15
Ĥ.+üŋ 144a.7
ħaclet+ (A.is.) utanma, şaşırma 180a.14
Ĥadd+ (A.is.) sınır, kenar, derece 200a.5, 31b.14
Ĥ.+e 50a.13, 10b.11, 28b.15, 79b.8
Ĥ.+en 168a.6, 186b.3, 30a.9, 90a.13
Ĥ.+-ı iʊtidāla 60b.15, 62a.1
Ĥ.+-ı iʊtidālda 61a.3, 61a.7, 60b.13
Ĥ.+-ı iʊtidāldan 61a.9
Ĥ.+i 103b.11, 146b.8, 16b.17, 40a.3, 74a.4
Ĥ.+in 159a.13, 19a.10
Ĥ.+inden 61a.17
Ĥ.+ine 32b.4, 32b.8, 60a.13, 73a.5
Ĥ.+inüŋ 34a.9
Ĥ.+süz 78b.11, 110b.1, 2b.8, 88b.1, 94b.1
ħādim+ (A.sf.) hizmet eden, yarayan 196a.16, 197a.8
ħ.+dür. 197b.12

ẖ.+e 196b.9

ĥadīŝ+ (A.is.) peygamberimizin kutsal sözü, hadisten bahseden ilim 100a.13, 10a.5, 118b.8, 119b.2, 151a.9, 161b.1, 175a.7, 182b.8, 185b.10, 4a.10, 5a.9, 5b.7, 63b.2, 88a.5
ĥ.+de 113a.16, 153b.5, 157b.8, 185a.12, 185b.3, 193a.10, 99a.9
ĥ.+dür. 14a.1
ĥ.+i 118b.12, 120a.12
ĥ.+-i śaĥīĥ 111b.13
ĥ.+-i śaĥīĥde 145b.8, 148b.2
ĥ.+-i śaĥīĥdür 181b.9
ĥ.+ler 148b.11, 161b.5
ĥ.+leri 181b.8
ĥ.+üŋ 181a.14, 4a.4, 4b.1, 84b.8, 84b.8
ĥādiŝe+ (A.is.) vakıa, yeni bir şey 113a.2, 115b.6, 119a.1, 174b.15, 89a.7
ĥāfıḳayn+ (A.is.) doğu ve batı tarafları
ĥ.+da 141b.13
ĥāfıża+ (A.is.) duyulan, okunan sözleri, ezberlenilen yazıları zihinde hıfz eden, saklayan 19b.3, 167b.11
ẖafī+ (A.sf.) gizli, saklı 112a.7, 113b.14, 113b.2, 19b.2, 35a.2, 36b.6, 40a.8, 68a.9
ẖ.+dür. 36b.12, 38b.15, 39a.5
ẖ.+-i Øālemlerin 37a.4
ẖ.+sini 39b.9
ẖafīf+ (A.sf.) ağır olmayan 101b.8
ĥaīf+ (A.sf.) sitem eden, zulmeden 164a.15
ĥ.+ler 164a.9
ẖāk+ (F.is.) toprak 132b.17, 24a.3, 28a.6
ĥaḳāret+ (A.is.) hakirlik, hor görme, incitme 122b.1, 142b.11, 166b.12, 166b.9, 179b.5, 188b.12, 189b.9, 24a.15, 26a.5, 26b.10, 92a.1
ĥaḳāyıḳ 105b.13, 116b.14, 125b.8, 183a.12, 19b.1, 84b.5
ĥ.+ı 81a.10, 81b.6, 114b.1
ĥ.+ınuŋ 58a.11
ĥ.+-ı dīnden 147a.16
ĥaḳīḳat+ (A.is.) bir şeyin aslı, gerçek, doğru 111b.2, 155a.9, 183a.1, 1b.9, 2b.9, 34a.2, 3b.12, 42b.4, 54a.3, 5a.1, 5b.10, 72b.17, 73b.1, 73b.16, 78a.14, 78a.4, 7a.15, 8a.10, 73b.15
ĥ.+da 100a.5, 103a.14, 105b.15, 108b.7, 109a.10, 109b.4, 110b.15, 111b.7, 119a.9, 119b.11, 11a.5, 125a.3, 125a.8, 128b.16, 128b.8, 130b.17, 131b.11, 137a.3, 138a.3, 142b.13, 148b.11, 149b.10, 156a.15, 160b.7, 162b.15, 163a.3, 164a.7, 16b.12, 171b.13, 177b.5, 178b.8, 179a.7, 185b.12, 187b.6, 191a.10, 191a.14, 191a.17, 196a.15, 23b.8, 31a.3, 34b.11, 38b.5, 40b.13, 42a.10, 47b.11, 56a.3, 56b.17, 58a.9, 81b.10, 88b.11, 89a.5, 98a.11
ĥ.+dan 183b.5
ĥ.+dur 66b.6, 72b.11
ĥ.+ı 108a.11, 118b.5, 119b.9, 148a.17, 26b.8, 37b.2, 40b.16
ĥ.+-ı vaĥdete 69a.4
ĥ.+-ı vaĥdetdür. 111a.4
ĥ.+ıdur. 138a.11
ĥ.+ın 19b.6
ĥ.+ına 104a.8, 41a.2, 78b.7, 87b.8
ĥ.+ını 137a.5, 49a.2
ĥaḳīḳī+ (A.sf.) doğru, gerçek 106a.14, 118b.10, 135a.12, 196a.9, 31b.9, 40b.5, 52a.8, 65a.1
ĥ.+ye 40b.14
ĥakīm+ (A.is.) hakim, bilgin 3b.11, 104b.5, 196a.6
ĥākim+ (A.is.) her şeye hükmeden, Tanrı
ĥ.+dür 108b.15
ĥaḳīr+ (A.sf.) itibarsız, değersiz aşağı 154b.14
Ĥaḳḳ+ (A.is.) Allah c.c., Tanrı 100b.9, 102a.5, 103a.4, 103b.7, 104a.3, 104a.4, 105b.7, 106a.13, 107a.13, 107b.9, 109a.5, 109b.3, 109b.3, 109b.5, 109b.8, 10a.13, 10a.15, 10a.17, 10a.2, 110b.10, 110b.11, 113b.14, 113b.2, 114a.14, 115a.11, 115a.6, 115b.14, 115b.14, 116a.1, 116a.12, 116a.3, 116b.13, 117a.13, 117a.2, 117a.5, 118b.13, 119a.14, 119b.11, 119b.4, 119b.5, 120a.1, 120a.3, 123a.12, 125a.12, 125a.7, 127a.10, 127a.6, 128b.3, 129b.16, 12a.17, 130a.17, 130b.2, 131a.5, 132a.12, 132a.17, 132a.4, 132b.1, 132b.11, 132b.6, 132b.7, 132b.9, 134a.1, 134a.16, 134a.9, 134b.10, 135b.11, 135b.13, 136a.2, 136a.3, 136a.7, 137a.4, 137b.1, 137b.13, 137b.15, 137b.16, 137b.8, 138a.15, 138a.4, 138a.6, 138b.3, 138b.4, 139a.16, 13b.12, 141a.5, 144b.3, 145a.5, 145b.11, 145b.2, 145b.5, 146a.4, 146b.11, 146b.4, 147a.11, 149a.1, 149a.12, 149a.5, 149b.5, 14a.1, 14a.17, 150a.4, 150b.16, 151a.12, 151a.16, 151a.7, 151b.10, 151b.6, 152b.10, 152b.14, 152b.3, 152b.7, 152b.9, 153b.12, 153b.8, 154a.16, 154a.17, 154a.2, 154a.4, 154b.17, 154b.4, 154b.6, 155a.2, 155a.5, 155b.11, 155b.16, 155b.2, 155b.6, 156a.10, 156a.17, 156a.4, 156a.8, 156b.15, 156b.2, 156b.3, 156b.9, 157a.13, 157a.15, 157b.15, 158a.10, 158a.13, 158a.14, 158b.12, 158b.8, 159a.10, 159a.13, 159a.13, 159a.14, 159a.17, 159a.2, 159a.3, 159a.5, 159a.6, 159a.7, 159b.11, 159b.17, 159b.8, 15a.4, 15b.14, 160a.11, 160a.16, 160a.8, 160b.3, 161b.10, 161b.12, 161b.7, 162a.1, 162a.16, 162a.2, 162a.5, 162a.6, 162a.8, 162b.11, 162b.13, 163a.10, 163a.3, 163a.7, 163a.8, 163a.9, 163b.5, 165b.14, 165b.14, 165b.15, 165b.17, 166a.10, 166a.8, 166a.8, 166b.10, 166b.7, 168b.10, 168b.3, 168b.7, 169a.15, 169b.13, 16a.10, 16b.7, 170a.7, 171b.3, 172a.12, 172a.13, 172a.14, 172a.5, 172a.8, 172a.8, 173a.1, 173a.10, 173a.15, 173a.17, 173a.7, 173a.9, 174a.13, 175a.10, 175a.3, 176a.12, 176a.5, 176b.16, 176b.17, 176b.9, 177a.14, 177a.15, 177a.17, 177a.17, 177a.3, 177a.6, 177b.5, 178b.16, 179b.5, 17b.8, 180a.4, 180a.8, 180a.9, 181a.5, 181b.13, 181b.15, 181b.16, 181b.17, 182a.1, 182a.15, 182a.3, 182b.14, 182b.2, 182b.2, 182b.4, 183a.11, 183a.4, 183a.8, 183b.13, 184a.9, 184b.11, 185a.10, 185a.11, 185a.6, 185a.6, 185a.7, 186a.13, 186a.7, 186b.12, 186b.16, 186b.16, 186b.4, 187a.13, 187a.16, 187a.16, 187a.16, 188a.1, 188a.12, 188a.12, 188a.17, 188b.1, 188b.1, 188b.12, 188b.13, 188b.14, 188b.2, 188b.3, 188b.6, 188b.8, 189a.15, 189a.7, 189b.1, 189b.12, 189b.14, 189b.15, 189b.16, 18a.1, 18a.10, 18a.13, 18a.14, 18a.15, 18a.3, 18a.9, 18b.9, 190a.11, 190a.5, 190a.6, 190a.9, 190b.15, 190b.5, 190b.5, 191a.10, 191a.13, 191a.16, 191a.5, 191b.13,

191b.16, 191b.2, 192a.1, 192a.10, 192a.14, 192a.17, 192a.17, 192a.4, 192a.5, 192b.1, 192b.17, 192b.4, 193b.14, 193b.4, 194a.1, 194a.1, 194a.5, 194a.6, 194b.13, 194b.3, 194b.4, 195a.13, 195a.14, 195a.7, 195a.7, 195b.16, 196a.1, 196a.11, 196a.15, 196b.15, 197a.10, 197a.11, 197a.15, 197a.2, 197a.9, 197b.2, 197b.6, 198a.7, 198a.7, 198b.16, 198b.16, 198b.4, 199b.13, 19b.6, 1b.14, 20a.17, 20b.5, 20b.7, 23b.5, 24a.13, 24a.4, 24b.11, 24b.15, 24b.3, 26a.11, 26a.12, 26a.14, 26a.14, 27a.10, 28a.16, 28b.13, 28b.15, 28b.16, 2a.17, 2a.5, 30a.16, 30b.1, 30b.14, 31a.16, 31b.3, 32a.3, 33a.17, 33a.8, 34a.6, 34b.13, 34b.15, 35a.13, 35a.13, 35b.8, 37b.10, 38b.13, 38b.16, 39b.11, 39b.16, 40a.10, 40b.3, 41a.1, 41a.10, 41b.1, 41b.13, 41b.15, 42a.15, 46b.9, 47a.15, 47b.16, 49a.2, 4a.6, 4b.7, 50a.10, 50a.11, 50a.3, 50a.5, 50a.8, 52b.2, 53a.15, 53a.9, 53b.11, 54a.7, 56a.13, 56b.16, 56b.17, 57a.12, 57a.12, 57a.14, 57a.6, 58b.13, 58b.5, 59a.10, 59a.6, 59a.8, 59a.9, 59b.17, 59b.9, 60a.3, 62b.11, 63b.17, 64b.16, 64b.17, 64b.4, 64b.6, 65a.15, 65b.13, 65b.16, 65b.6, 66b.14, 66b.17, 67a.10, 67a.15, 67a.6, 68a.12, 68b.13, 69b.8, 6b.11, 70b.13, 70b.14, 71a.12, 71a.14, 71a.6, 71b.3, 74a.4, 74b.16, 75a.9, 76a.14, 77a.4, 77b.1, 77b.14, 79a.14, 80a.11, 80a.6, 80a.7, 81a.11, 81a.7, 81b.10, 81b.14, 81b.16, 82a.3, 82b.15, 82b.17, 82b.9, 83a.1, 83a.7, 84b.10, 84b.10, 85a.14, 85a.15, 86a.2, 86a.6, 86a.7, 86a.7, 86a.8, 86b.13, 86b.14, 86b.15, 86b.16, 87a.13, 87a.7, 87a.9, 88a.4, 89a.11, 89a.12, 89a.15, 89a.16, 8a.2, 8a.4, 8b.14, 90a.2, 90b.13, 92a.2, 92b.14, 94a.12, 94a.14, 94a.14, 94a.6, 94a.8, 94a.9, 94b.3, 94b.6, 95b.8, 96a.15, 96a.4, 96a.9, 98b.7, 99a.6

Ĥ.+a 101a.1, 101a.2, 120a.8, 120a.9, 145b.2, 157b.5, 157b.7, 176b.11, 181a.14, 183a.9, 187a.11, 190a.11, 197a.7, 197b.4, 62b.5, 99a.1

Ĥ.+dan 101a.3, 120a.8, 120a.9, 135b.15, 140b.16, 146b.11, 165b.16, 178b.15, 182a.4, 183b.9, 186a.5, 187a.8, 188a.1, 188b.5, 190a.12, 19a.10, 65b.13, 65b.14, 69a.1, 69b.1, 75a.15, 99b.13

Ĥ.+dandur. 135b.15, 135b.16

Ĥ.+ı 108b.14, 109b.9, 165b.13, 166b.13, 35b.1, 55b.2, 94a.17

Ĥ.+ını 27a.12

Ĥ.+'uŋ 115a.9, 115b.4, 115b.8, 115b.9, 119a.9, 126b.1, 149b.3, 155a.6, 15a.3, 161b.13, 166a.7, 183a.10, 183b.11, 186a.8, 186b.13, 187a.12, 187a.8, 187b.3, 188b.10, 188b.10, 188b.11, 189b.7, 192a.17, 192a.17, 195a.15, 195a.16, 195b.16, 195b.6, 196a.2, 197a.7, 198b.3, 28b.10, 2a.13, 35a.15, 35a.7, 36a.1, 37a.10, 37a.11, 37a.11, 37a.14, 40b.17, 50a.7, 56b.10, 64b.7, 70b.11, 71b.9, 73a.5, 74a.5, 79a.8, 82a.9, 82b.1, 82b.15, 83b.14, 86b.7, 91b.3, 91b.5

Ĥaḳḳ+ (A.is.) doğruluk, bir insana ait olan şey 104b.10, 94a.8, 115b.7, 135a.7, 156a.3, 156a.4, 156a.5, 156a.10, 176a.5, 179a.4, 179a.4, 181a.6, 182a.4, 184a.13, 184b.11

Ĥ.+a 134b.15, 183a.14, 190b.9, 72a.4, 7b.8

Ĥ.+dan 134b.11, 135a.10, 4a.1

Ĥ.+dur. 174a.15, 198a.15

Ĥ.+ı 134b.11, 134b.11, 134b.14, 135a.6, 135a.6, 163b.7, 165a.2, 168a.13, 169b.12, 179a.4, 185b.4, 185b.9, 33b.9, 94a.7, 95b.7

Ĥ.+ın 163b.9, 185b.8, 186a.12, 89b.17

Ĥ.+ına 90b.11

Ĥ.+ında 100a.9, 113b.4, 130b.2, 13a.4, 146a.1, 146a.4, 159b.11, 165a.1, 167a.13, 16a.8, 176b.3, 184a.12, 35a.15, 82b.13, 98b.16

Ĥ.+ından 159a.9

Ĥ.+ını 156b.5, 162b.11, 162b.3, 29b.1, 30a.1, 80a.14, 90b.10, 90b.15

Ĥ.+ıŋ 193b.2

Ĥ.+ıyla 162b.9

Ĥ.+ıyyetine 108b.15

Ĥ.+-i kemāl-i vaĥdāniyyet 94a.6

Ĥ.+icün 157b.5

Ĥ.+uŋ 26b.10, 26b.15

Ĥ.+ları 162b.4, 184a.11

Ĥ.+ların 163b.8, 169b.9, 185b.3

Ĥ.+larını 186a.17

Ĥāl+ (A.is.) suret, keyfiyet, durum 118a.12, 118a.13, 118a.14, 124b.1, 129b.11, 143b.3, 172a.5, 172a.6, 173b.15, 175a.11, 17a.3, 182b.14, 21a.5, 22b.8, 23b.15, 27a.1, 28a.3, 32a.11, 45b.2, 6a.2, 73a.17, 8b.13, 92a.3, 92a.3, 92a.5

Ĥ.+de 165b.14, 194a.4, 197b.13, 198b.3, 102b.4, 103a.3, 104a.6, 111b.16, 112b.17, 113b.16, 130b.10, 133b.12, 133b.7, 134a.11, 134a.2, 135b.6, 162a.16, 163a.13, 163b.9, 166a.11, 166b.10, 166b.3, 167a.4, 20b.7, 31a.11, 46a.4, 52a.15, 60b.16, 74a.4, 83a.17, 90b.17, 92b.10, 95a.2, 166b.17

Ĥ.+dur 38b.2

Ĥ.+e 102a.14, 162b.2, 172a.7

Ĥ.+i 141b.7, 162a.15, 162a.15, 162a.16, 172a.4, 172a.5, 172a.8, 196b.1, 101a.12, 124a.1, 28a.12, 28a.12, 4a.10, 58b.15, 75b.9, 75b.9, 96a.10, 96b.1, 100a.7, 46a.1, 56b.14, 70a.2, 95b.9

Ĥ.+ine 12b.13, 18ab.1

Ĥ.+inde 189a.2

Ĥ.+ini 164b.7

Ĥ.+inde 108b.2, 174b.11

Ĥ.+inden 54a.11

Ĥ.+ine 46b.16, 47a.6

Ĥ.+ini 109a.2, 109a.2, 128b.3, 162a.10, 83b.4

Ĥ.+-ı Ĥayātda. 129b.9

Ĥ.+-i yaḳažetde 103a.4

Ĥ.+-i muḳteżāsınca 47b.1

Ĥ.+-i ŧufūliyyetde 14a.11

Ĥ.+-i vilādetde 73a.6

Ĥ.+uŋ 172a.6, 162b.1

ĥalāl+ (A.is.) dostluk 145a.11

ĥalāś+ (A.is.) kurtulma, kurtuluş 103b.16, 104a.17, 104b.2, 105a.10, 108b.5, 114b.1, 114b.12, 115b.17, 121a.11, 126a.10, 126b.3, 130a.13, 130a.15, 130a.8, 130b.13, 130b.13, 133a.11, 133a.8, 134a.3, 134b.2, 137b.17, 138a.2, 138a.4, 138a.5, 138a.7, 145b.12, 145b.8, 148a.2, 148a.2, 148b.12, 149a.14, 149b.3, 150b.2, 162b.17, 167a.2, 180a.10, 28b.11, 32a.4, 4b.11, 52b.15, 54a.16, 54b.13, 61a.8, 6a.12, 79b.2,

79b.3, 81b.4, 84b.2, 94b.1, 95a.4, 41b.6, 45a.10, 48a.12
Ĥalāvet+ (A.is.) tatlılık, şirinlik, zevk 13a.15
Ĥ.+den 13a.8
Ĥ.+i 136b.6
Ĥ.+-i dīn 180a.13
Ĥ.+-i īmān 65a.17
ħalāyıḳ + (A.is.) mahluklar, yaratıklar 47a.7, 51b.1, 54a.4, 83b.13, 147a.3, 154b.7, 170b.12, 184a.2, 18a.7, 196a.17, 26a.11, 26b.6, 41b.17, 41b.8
Ĥ.+a 45a.9, 47b.7, 190b.2
Ĥ.+ı 26a.10, 34b.3, 47b.8
Ĥ.+uŋ 47a.2, 7b.11, 126b.2, 156b.8, 22b.1
ħalef+ (A.is.) babadan sonra kalan oğul 93b.12
ħ.+i 87a.17, 87b.17, 93b.14
ħ.+idür. 93b.13
ħalel+ (A.is.) boşluk; bozma, bozukluk, eksiklik 129a.12, 129a.15, 148a.5, 170a.3, 170a.5, 170a.6, 176a.7, 176b.7, 65b.8, 68b.1, 84b.14, 85a.10
ħ.+i 148a.8, 168a.12, 176b.5, 79a.5
ħ.+ler 175b.3
ħ.+lerini 148a.15
Ĥālet+ (A.is.) hal, suret, keyfiyet 135b.1, 135b.5, 151a.11, 151a.4, 151a.5, 151a.7, 151a.9, 151b.4, 162b.2, 163a.12, 165b.13, 5a.9, 92a.6
Ĥ.+de 138a.13, 151b.12, 151b.14, 151b.7, 72a.6
Ĥ.+dür 55b.8, 151a.4, 151a.5, 151a.6
Ĥ.+e 117b.16
Ĥ.+i 150b.15, 150b.15, 151a.1, 151b.12, 152b.13, 162a.15
Ĥ.+-i mevtde 19a.5
Ĥ.+-i rūĤ 151a.6
Ĥ.+inde 177b.14
Ĥ.+üŋ 55b.9
ħāliḳ+ (A.i. ve s.) yaratan, yoktan var eden, Allah
ħ.+a 35b.11
ħāliḳlıḳ+ (A.is.) yaratıcılık 117a.11, 117a.14
ħalīfe+ (A.is.) birinin yerine geçen kimse, padişah 155b.5, 156a.5, 156b.16, 157a.1, 161b.14, 161b.15, 191a.17, 22b.13, 22b.15, 71b.12
ħ.+de 161b.15
ħ.+-i Ĥaḳḳ 155a.17
ħ.+mdür 23a.1
ħ.+si 122b.3, 152b.14, 154a.16, 154b.1, 155b.12, 162a.1, 162a.5, 162b.12, 23a.3, 25b.5
ħ.+sidür. 115b.4, 183b.12, 195a.16
ħ.+sine 26b.10
ħ.+siyle 26b.15
ħ.+ye 26a.4
Ĥalīm+ (A.sf.) yumuşak huylu 85b.4
ħāliś+ (A.sf.) hilesiz, katkısız 129b.7, 132a.7, 159b.9, 176b.17, 176b.9, 180a.7, 185b.16, 187a.3, 187a.4, 190a.8
ħāliśe+ (A.sf.) hilesiz, katkısız 157b.5
ħalḳ+ (A.is.) insanlar, ahali, insanlardan bir bölük 110b.8, 111a.7, 14a.17, 156a.6, 159a.3, 15b.14, 165a .8, 168a.17, 173a.9, 173a.9, 174a.4, 175b.12, 178b.17, 181b.1, 184a.11, 184a.9, 186b.5, 187b.4, 189b.16, 197a.1, 19b.10, 20b.4, 20b.9, 34a.16, 34a.17, 34b.14, 34b.4, 35a.17, 45a.13, 49b.3, 71a.7, 7a.6, 90b.12
ħ.+a 118b.9, 120b.4, 146b.13, 146b.14, 165b.12, 166b.10, 166b.12, 170a.8, 171b.11, 172a.12, 175b.12, 178b.12, 180a.8, 181b.9, 182a.15, 183a.7, 194a.2, 21b.9, 22a.4, 44a.10, 44b.9, 58a.2, 75a.15, 90b.13, 90b.
ħ.+dan 166a.2, 181b.7, 185a.14, 196b.3, 90b.14, 95a.16, 98b.14, 98b.17
ħ.+ı 112b.3, 112b.4, 139b.3, 14b.8, 157a.13, 157a.14, 163b.16, 165b.13, 166b.5, 179a.13, 179a.13, 181b.10, 181b.15, 181b.17, 183a.14, 183b.1, 188b.10, 189b.14, 19a.1 52a.4
ħ.+ına 190a.9, 31b.2
ħ.+ından 168b.7
ħ.+ını 113a.5, 113a.5
ħ.+ıyla 91b.3
ħ.+uŋ 103b.12, 146b.12, 158b.17, 165a.10, 166a.3, 167a.10, 179b.16, 182b.4, 183a.17, 184b.12, 199b.6, 24a.3, 30b.8, 41a.8, 56b.10, 64b.12, 66b.11, 75a.14, 7b.4, 85a.5, 91b.2, 91b.2
ħalḳiyyet+ (A.is.) folklor 152a.2, 14a.1, 14a.2, 1b.4
ħ.+i 111a.8, 14a.3
ħalḳlan- (T.f.) halklanmak
ħ.-alar. 47a.7
ħalḳa+ (A.is.) ortası boş, yuvarlak şekil
ħ.+lar 121a.12
ħ.+sında 19a.2
ħalṭ+ (A.is.) karıştırma; fena, münasebetsiz söz söyleme 179b.15
ħalvet+ (A.is.) yalnız kalma, tenhaya çekilme 163b.4, 183b.8, 58a.8, 70a.16, 70a.17, 97b.7, 98b.14
ħ.+de 69a.8
ħ.+den 99b.13
ħ.+e 197a.14, 69a.8, 98b.10, 99a.2, 99a.7
ħ.+gāhıdur 96a.16
ħ.+-ħānesinde 25b.2
ħ.+-ħānesini 99a.4
ħ.+i 98b.17, 99b.6, 99b.7
ħ.+-i ħāśda 31a.9
ħ.+īlerüŋ 197a.16
ħ.+ine 107a.12
ħ.+ü 98b.14
ħ.+üŋ 99b.4
ħām+ (F.sf.) ham, pişmemiş, çiğ 37b.13, 56b.7, 6a.1, 86a.15, 96b.15, 130a.7
Ĥamāyil+ (A.is.) bağ, kayış, kılıç bağı 57b.3, 63a.11
Ĥamd+ (A.is.) Tanrı'ya olan şükran duygularını bildirme 1b.2, 27b.10
Ĥamele-i ØArş+ (A.ta.) Arş'ı ense köklerinde taşıyan; İsrafil, Cebrail, Mikail ve Azrail adlarındaki dört büyük melek 18b.13
ħamır+ (A.is.) hamur 102b.7, 120b.17, 12a.8, 17b.12, 49a.8, 50b.14, 50b.7, 50b.7, 51a.13, 51a.14, 60b.8
ħ.+-ħāneleri 131b.9
Ĥamīde+ (F.sf.) eğilmiş, bükülmüş, kanbur
Ĥ.+ye. 68a.6
Ĥāmile+ (A.sf.) gebe 84b.6
Ĥamiyye, Ĥamiyyet+ (A.is.) milli onur ve haysiyet 168a.10
Ĥ.+de 61b.11

Ĥamiyyetlü+ (A.is.) milli onur ve haysiyet sahibi 170a.14
Ĥamiyyetsüzlik+ (A.is.) hamiyetsizlik, onursuzluk 61b.2, 61b.17
Ĥamle+ (A.is.) atılma, atılış, saldırış, saldırma 27a.7
Ĥ.+sin 111a.9
Ĥ.+sini 16b.16
ħamṣ+ (A.sf.) beş (sayı)
Ĥ.+-i śalavāt. 9b.14
ħamūş+ (F.sf.) susmuş, sessiz 130b.9, 73b.14
ħān+ (F.is.) hükümdar, hakan 49a.14, 9a.16, 9a.
ħ.+ı 44a.5
ħ.+um 76b.14
ħancer+ (A.is.) iki yanı keskin bıçak, hançer
ħ.+in 165b.6
ħāndān+ (F.sf.) gülen, güler, sevinçli
ħ.+ları 164b.11
ħāne+ (F.is.) ev
ħ.+sinde 94a.17
ħ.+sine 97b.7
ħāneḳāh+ (F.b.is.) ev 169b.17, 196a.15, 196b.1
ħ.+da 196b.12, 197a.10, 197a.5
ħ.+ında 197a.1, 197b.10
ħ.+ınuŋ 198b.11
ħ.+ları 184a.14
ħ.+uŋ 196b.1, 197a.2,197b.7
ħ.+uŋda 169a.4
ħār+ (F.is.) diken
ħ.+ı 196b.7, 200a.2
ħ.+-ı ħāşakları 97a.4
ħarāb+ (A.sf.) yıkık, viran 175b.2, 175b.2, 175b.2, 196a.3, 196a.7, 197b.6, 21b.12, 21b.13, 6a.8
ħarābluḳ+ (A.is.) yıkıklık 168a.2
ħarābāt+ (F.is.) harabeler, viraneler
ħ.+ındadur. 142a.6
ħ.+ından 183b.1
ħ.+ını 131b.6
ħ.+-i ervāĤda 75a.12
ħarābe+ (A.sf.) eski binaların yıkıntısı, çok harap ev 167a.4
ħ.+lere 140a.7
ħarāc+ (A.is.) Müslüman olmayan halktan alınan vergi 150a.1
ħ.+lar 164a.9
Ĥarām+ (A.sf.) dince yasak edilmiş şey 145a.10, 145a.11, 179b.2, 180a.16, 181b.7, 181b.7, 188a.11, 188a.11, 197b.15, 56b.8
Ĥ.+a 141b.3
Ĥ.+dan 141b.3, 193b.12
Ĥ.+dur. 92a.11
Ĥ.+ında 57b.12
Ĥarāmī+ (A.sf.) hırsız, haydut
Ĥ.+ler 4b.12, 25a.1, 78a.13
Ĥ.+lerdür. 182a.8, 78a.16
Ĥ.+leri 157a.12, 90b.7
Ĥarāret+ (A.is.) sıcaklık 12a.5, 12a.7, 12b.5, 15a.16, 21b.2, 78b.14
Ĥ.+i 12a.6, 67b.14
Ĥ.+iyle 152a.11, 152a.13, 89a.6
Ĥarb+ (A.is.) dövüş, kavga, savaş
Ĥ.+dan 175a.1
ħarc+ (A.is.) vergi, gider, bir iş için kullanılan madde 112b.1, 145a.14, 157b.15, 176b.15, 185a.11, 186a.15, 186b.8, 188a.16, 188a.17, 188b.10, 198a.14, 198a.14, 49a.14, 90a.3
Ĥarekāt+ (A.is.) sarsıntılar, depremler 72b.1, 72b.9
Ĥ.+ı 62a.7, 91b.4
Ĥ.+-ı ŧabīʘi 55b.4
Ĥareket+ (A.is.) sarsıntı, deprem 108a.10, 133a.16, 133a.6, 135a.15, 135b.1, 15b.6, 163a.11, 27b.9, 28b.6, 31b.10, 31b.15, 73a.9, 85b.4, 85b.6, 86a.17, 91b.5, 92a.3, 92a.5
Ĥ.+de 23a.12
Ĥ.+den 64a.15
Ĥ.+e 135a.17, 31b.8
Ĥ.+-i tekellüf 135b.10
Ĥarf+ (A.is.) alfabeyi meydana getiren işaretlerden her biri 120a.16, 40a.16, 81b.12, 81b.13, 94b.13, 96a.2
Ĥ.+ine 183a.8
Ĥarīś+ (A.sf.) hırslı, tamahkar 157a.9, 175a.2, 85b.1, 86a.4
Ĥarīślıḳ+ (A.is.) hırslılık, tamahkarlık 61a.7
Ĥ.+dan 179a.15
ħarḳ+ (A.is.) yarıp yırtma, yırtılma
ħ.+-ı ʘādet 113a.10, 113a.17
ħ.+-ı ʘādetdendür. 113a.16
ħāś+ (A.sf.) mahsus, özel 113b.2, 113b.6, 118b.14, 14a.2, 162b.10, 162b.15, 162b.9, 163a.1, 176b.15, 179b.5, 184b.11, 188a.1, 188a.2, 25b.7, 34b.8, 49b.7, 56b.17, 82a.3, 82a.5, 82b.10, 83b.2, 91a.2, 91a.3, 96a.16
ħ.+a 124a.5
ħ.+dan 70a.2
ħ.+dur. 82a.4, 83b.7
ħ.+lar 113b.7
ħ.+lara 113b.2
ħ.+lardur. 113b.6
ħ.+ları 199b.13
ħ.+larına 198b.12
ħ.+laruŋ 66b.14
Ĥasad+ (A.is.) biçilmiş ekin 61b.3
Ĥaśar+ (A.is.) zarar, ziyan 84b.12
Ĥased+ (A.is.) kıskançlık, çekememezlik 174b.14, 179a.2, 180a.17, 27a.8
Ĥasenāt+ (A.is.) iyilikler, hayırlı işler
Ĥ.+-ı dīvānında 190a.16
Ĥ.+-ı kefāsında 183a.9
Ĥasene+ (A.is.) iyilik, iyi iş 191b.2
Ĥāśıl+ (A.sf.) türeyen, ortaya çıkan 103b.13, 104a.16, 104b.3, 105a.17, 105a.17, 105b.14, 105b.2, 105b.3, 105b.5, 105b.7, 105b.7, 106a.14, 107a.4, 109b.14, 10a.13, 10b.12, 10b.12, 10b.13, 10b.14, 10b.17, 110a.16, 112b.14, 112b.2, 114a.1, 114a.9, 115a.8, 115b.13, 116b.16, 117a.1, 117a.5, 119b.3, 11b.13, 11b.15, 120b.14, 125a.10, 125a.17, 126a.17, 126b.13, 126b.15, 126b.5, 126b.7, 127a.5, 127b.17, 129a.6, 129b.1, 12a.13, 12a.14, 12b.16, 132b.10, 135a.3, 135a.6, 136a.2, 139a.1, 13b.3, 140a.8, 145b.4, 14a.14, 151a.3, 151a.8, 151b.1, 151b.12, 151b.13, 151b.14, 151b.17, 151b.2, 151b.4, 151b.6, 151b.9, 152a.14,

152a.3, 152a.5, 152a.6, 152b.11, 152b.2, 152b.8, 153b.11, 153b.14, 153b.7, 155a.7, 156b.14, 156b.17, 157b.1, 157b.8, 158b.3, 159b.1, 160a.12, 160a.12, 160a.5, 160b.2, 162b.11, 162b.3, 162b.8, 163a.12, 166a.10, 168b.13, 168b.8, 169a.15, 169b.13, 16a.4, 16b.13, 174b.5, 176a.7, 178a.14, 179b.9, 17a.14, 17b.17, 180a.2, 181a.13, 183a.11, 183a.15, 183a.8, 183b.10, 185b.13, 185b.14, 186a.15, 186a.3, 186b.15, 187a.4, 188a.8, 189a.7, 189b.12, 190a.10, 190a.2, 190a.6, 190b.1, 190b.2, 191b.10, 192b.1, 193a.11, 199a.10, 199a.16, 19a.11, 19a.12, 20b.6, 21b.6, 22a.1, 24a.6, 25b.13, 28b.5, 30b.11, 31a.10, 34a.11, 34b.10, 34b.10, 35a.10, 35a.10, 35a.6, 35a.7, 35a.9, 36a.17, 36b.4, 36b.7, 39b.17, 40b.16, 40b.2, 41b.7, 42a.15, 46a.17, 46a.2, 46a.7, 47a.12, 48a.5, 48a.7, 48b.15, 4a.2, 50b.17, 53b.4, 58a.11, 58a.4, 58b.5, 58b.6, 58b.9, 58b.9, 59a.10, 59a.13, 59a.5, 59b.15, 59b.6, 60a.14, 60b.17, 60b.9, 62b.9, 63a.15, 64b.16, 65a.17, 65b.8, 66a.14, 68b.13, 68b.15, 69a.6, 69a.8, 69b.5, 6b.14, 71a.9, 71b.13, 71b.7, 72a.11, 72a.14, 72a.5, 72b.17, 73a.12, 73a.14, 73a.17, 73a.2, 73b.7, 74a.15, 74b.6, 79a.10, 79a.3, 79b.14, 7b.16, 80b.11, 80b.7, 82a.16, 82b.15, 82b.16, 82b.5, 82b.7, 83a.1, 84b.1, 87a.4, 87b.1, 87b.13, 87b.17, 88a.3, 91b.6, 93b.10, 93b.12, 93b.13, 95a.4, 96b.4, 98a.15, 98a.16, 98a.17, 99b.3, 9b.5

Ĥ.+dur. 14a.1, 157a.2, 39b.17

Ĥ.+ı 101b.8, 191b.11, 92a.12

Ĥ.+ından 150a.1

ħaśim+ (A.is.) iki düşmandan her biri 169b.9

ħ.+ları 193b.4, 193b.6, 193b.6

ħ.+larına 185b.1

ħasīslıġ+ (A.is.) cimrilik, pintilik; alçaklık

ħ.+ındandur 54b.15

ħaślet+ (A.is.) insanın yaradılıştaki tabiatı, huyu, mizacı 148b.4, 173a.11, 174a.17, 174b.10, 174b.6, 175b.13, 175b.15, 176b.1

ħ.+dür 173b.15

ħ.+i 148b.9, 172a.15, 172a.2, 172a.7, 173a.8, 175a.12

ħ.+ine 61a.7

ħ.+ler 148b.7, 81a.16

ħ.+lerden 184b.6

ħaśm+ (A.is.) düşman

ħ.+ı 96b.7

Ĥaśr+ (A.is.) sıkıştırma, dar bir yerin içine alma

Ĥ.+a 79b.8

Ĥ.+ın 19a.10

Ĥasret+ (A.is.) ele geçirilemeyen ya da elden kaçırılan bir nimete üzülüp yanma, iç sıkıntısı, keder 168b.9, 172b.15, 17a.11, 180a.14, 193a.11, 193b.14

Ĥ.+e 30a.7

Ĥ.+i 30a.14

ħāśśa+ (A.is.) bir kimseye ya da bir şeye özel olan nitelik, güç, kuvvet

ħ.+sından 175b.10

Ĥāsse+ (A.is.) bir şeye mahsus olan hal

Ĥ.+-i baśar 21a.13, 36b.14

Ĥ.+-i semØ 21a.13

Ĥ.+-i şemm 21a.13

Ĥ.+-i źevḳ 21a.13

ħāśśiyyet+ (A.is.) kuvvet, te'sir 187a.6, 18b.12, 36a.13, 36a.14, 36a.8, 64a.16, 66a.11, 66a.13, 118b.4, 11a.16, 11a.16, 154b.9, 187a.3, 189a.5

ħ.+i 100a.10, 12a.11, 12a.9, 48b.2, 60b.2, 60b.5, 60b.6, 62a.1, 94b.14, 64a.16, 64a.6, 66a.11, 101a.13, 123a.13, 144b.1, 19a.12, 99a.7, 99a.8

ħ.+idür. 11a.7, 15a.15, 15a.16, 15a.17, 38b.11, 51a.8

ħ.+in 96b.10

ħ.+inden 138b.17, 139a.1, 152a.11, 152b.4

ħ.+ini 100a.2, 110b.14

ħ.+ler 81a.15, 189a.5

ħ.+leridür. 15a.14, 15b.2

ħasta+ (F.sf.) hasta, raharsız, sayrı 88a.8, 88b.6, 88b.6, 88b.6, 89a.17, 120b.13, 130b.5

ħastalıḳ+ (T.f.is.) hastalık 69b.7, 87b.5, 88a.12, 88a.14

ħ.+ı 67b.1, 68a.10, 87b.15

ħ.+ına 87b.12, 94a.16

Ĥ.+dur 166b.5

Ĥasūd+ (A.sf.) kıskanç, çekemeyen

ħ.+lar 85a.7

Ĥāşā+ (A.e.) asla, katiyen, hiçbir vakit 168a.13, 169b.7, 177b.5, 28a.12, 42b.17, 75b.9

Ĥaşem+ (A.is.) maiyet, yanında bulunanlar, aile 175a.12, 175a.13, 175b.13, 175b.15

Ĥaşerāt+ (A.is.) küçük böcekler 21b.15, 27a.4

Ĥaşir, Ĥaşr+ (A.is.) toplama, kıyamet 153b.6, 198b.17, 6a.8, 6a.9

Ĥ.+den 144b.3

ħaşyet+ (A.is.) korku, korkma 134a.1, 177a.16, 177b.1, 177b.2, 177b.3, 178b.11

ħatā+ (A.is.) yanlışlık, yanılma; günah 17b.1, 84b.12, 108b.16, 14a.12, 14a.12, 168a.5

ħ.+sını 83a.16

ħātem+ (A.is.) mühür, üstü mühürlü yüzük

ħ.+i 45b.9

hātif+ (A.sf.) sesi işitilip de kendisi görülmeyen

h.+den 105b.3

ħatim, ħatm+ (A.is.) bitirme 42b.9, 45b.5

ħ.+-i enbiyā 42b.16

ħātūn+ (A.f.is.) kadın

ħ.+lar 113a.5, 17b.16

ħ.+lara 85a.9

ħaṭar+ (A.is.) tehlike 133b.14

ħ.+dadur. 134a.3

ħ.+ı 134b.1

ħāṭır+ (A.is.) zihin, fikir; gönül 100a.3, 100a.5

ħ.+ı 135b.6, 90a.5

ħ.+ına 102a.3, 31a.11, 91b.6

ħ.+ında 33b.2

ħ.+uma 98a.9

Ĥavāle+ (A.is.) üstüne bırakma 103b.4, 20b.2, 24a.6, 40a.3, 81b.14, 92b.1, 93a.1

Ĥ.+sinde 123a.13

Ĥ.+sine 144a.6

Ĥ.+siŋdedür. 123a.15

Ĥavās+ (A.is.) duygular 102b.3, 102b.4, 104a.6, 112a.3, 19a.17, 21a.12, 36b.10, 58a.10, 65a.10, 69a.9,

71a.16, 72a.15, 73a.9, 73b.3, 74a.5, 99b.11, 99b.8, 65a.8, 73a.11, 35a.3, 37a.16, 40a.3, 53b.16, 99b.9
Ĥ.+a 112a.9
Ĥ.+dan 102a.1, 148a.1, 148a.3
ĥ.+uŋ 135a.13, 82a.12
Ĥ.+-ı bātına 19b.2
Ĥ.+-ı bātını 162b.5
Ĥ.+-ı bātınī 112a.8, 35b.5
Ĥ.+-ı bātınīden 112a.5
Ĥ.+-ı bātınīnüŋ 36b.16
Ĥ.+-ı ħamse 167b.10, 195b.5, 65a.10, 36b.9, 39a.17
Ĥ.+-ı selāmet 65b.12
Ĥ.+-ı žāhire 19b.1
Ĥ.+-ı žāhiri 162b.5
Ĥ.+-ı žāhirī 35b.5, 35b.6, 36b.5, 112a.8
Ĥ.+-ı žāhirinüŋ 36b.13
ħavāś+ (A.sf.) muhterem, saygın olanlar 144b.15, 36b.2, 7b.1, 82a.4, 82a.4, 8a.6
ħ.+a 36a.5, 68b.3
ħ.+da 38a.4
ħ.+ı 125b.12, 145a.1, 160a.11, 197a.7, 199b.15, 132b.6, 19b.17
ħ.+-ı ervāĤı. 125b.13
ħ.+-ı ervāĤıydı. 125b.14
ħ.+-ı evliyā 132b.7, 136a.14, 136a.8, 137a.3
ħ.+-ı evliyānuŋ 131b.1, 136b.7
ħ.+-ı nefsidür. 128b.7
ħ.+ına 87a.15
ħ.+ından 148a.3, 97b.1
ħavātır+ (A.is.) hatıralar, fikirler, düşünceler
ħ.+ı 96a.5
ħavf+ (A.is.) korku, korkma 100b.16, 134a.1, 168a.17, 178b.15, 58a.3, 69a.16
ħ.+ını 175a.2
hāviye+ (A.is.) cehennemin yedinci katı 128b.15, 129b.15, 130a.4, 130a.8, 130b.12, 61b.7
h.+den 130a.7
h.+dür 130a.5
h.+ye 130a.2
Ĥavl+ (A.is.) yıl, sene; etraf; güç, kuvvet
Ĥ.+ısında 63a.14, 166b.1
Ĥavśala+ (A.is.) kuş kursağı; mide; akıl, zihin
Ĥ.+sı 100b.5
Ĥ.+sına 146b.10, 72a.12, 88b.10
Ĥ.+sıyla 131a.10
Ĥavvā+ (A.is.) Hz. Adem'in zevcesi 17b.13, 28a.16, 29a.9
Ĥ.+da 28a.17
Ĥ.+ya 41b.4
Ĥ.+yı 17b.13, 28a.15, 41b.3
Ĥavż+ (A.is.) havuz 108a.13
Ĥ.+lar 140a.9
Ĥ.+alar 105a.14
Ĥayā+ (A.is.) utanma, sıkılma; ar, namus 10a.16, 13a.10, 13a.15, 178b.15, 18a.10, 18a.12, 18a.12, 62a.8, 70a.15
Ĥ.+dan 10a.16
Ĥayāsüzlük+ (A.T.is.) utanmazlık, sıkılmazlık, namussuzluk 61b.17
ħayāl+ (A.is.) insanın kafasında tasarlayıp canlandırdığı şey 102a.17, 102b.4, 102b.7, 104a.7, 104a.8, 104b.10, 104b.14, 107a.6, 108a.11, 108a.15, 108a.7, 109b.1, 167b.11, 74a.3
ħ.+i 102b.6
ħ.+-i Ĥicābından 103b.15
ħ.+-i Ĥicābınuŋ 107a.5
ħ.+ler 146b.17
ħ.+üŋ 132b.16, 102b.5, 107a.2, 28a.5
ħayālāt+ (A.is.) hayaller 172b.3
ħ.+dan 102a.3
Ĥayāt+ (A.is.) dirilik, canlılık 173b.11, 194b.6, 64a.13, 64b.7, 66a.8, 71a.14, 71a.14, 71a.15, 73a.9, 74a.12
ħ.+a 19a.6
ħ.+da 129b.11, 163b.11
ħ.+ı 17b.10, 71b.9, 74a.9
ħ.+ına 72a.12
ħ.+ında 189a.2, 45b.2
ħ.+um 71b.8
Ĥayevān, Ĥayvān+ (A.is.) canlılık, dirilik, canlı şey 104b.15, 140b.2, 190a.16, 32b.15, 34b.6, 56b.15, 189b.14, 15b.5
Ĥ.+a 140b.3, 191b.1
Ĥ.+da 15a.10
Ĥ.+dan 19a.13
Ĥ.+lar 195b.10, 54b.16, 22b.5
Ĥ.+lara 140b.2
Ĥ.+lardan 140b.2, 55a.13
Ĥ.+laruŋ 32b.16, 55a.11
Ĥ.+uŋ 57a.8
Ĥayevānāt, Ĥayvānāt+ (A.is.) hayvanlar 48b.6, 48b.6, 55a.11, 59b.4, 10b.6, 15a.9, 17b.10, 27a.6, 2a.10, 56a.7
Ĥ.+ı 20b.10
Ĥ.+uŋ 38b.15, 58b.17, 64b.13, 64b.14, 12a.11, 12b.16
Ĥayevānī, Ĥayvānī+ (A.is.) canlıya ait, hayvanla ilgili 104b.12, 145a.14, 196a.14, 105b.12, 55a.9, 56b.16, 57a.10
Ĥayevāniyyet, Ĥayvāniyyet+ (A.is.) hayvanlık 133a.12, 140a.17, 159b.6, 54b.15, 55a.17, 57a.8, 57b.1, 129b.6, 28b.7, 12b.7, 55a.7, 56a.6, 56b.15
Ĥayevānlıḳ+ (A.T.is.) hayvanlık 137a.11, 56a.8
Ĥayf+ (A.is.) haksızlık, zulüm 161b.17, 161b.17, 170b.12, 170b.17, 174a.4, 189b.17
Ĥayġırmaḳ+ (T.is.) haykırmak, bağırmak 92a.8
Ĥāyil+ (A.sf.) engel, mani 28b.6
ħāyinlıḳ(ġ)+ (A.is.) hıyanet eden, nankörlük eden
ħ.+ı 176a.3
ħ.+dan 192b.6
Ĥāyiż+ (A.sf.) namazsız kadın
Ĥ.+e 17a.1
ħaylī+ (F.s.,zf.) epeyce, oldukça, çokça 24b.16
ħayme+ (A.is.) çadır 171b.13, 176b.1, 17b.5
h.+de 171b.16
h.+nüŋ 171b.11, 171b.12, 171b.13, 171b.15, 176b.1
h.+sinüŋ 171b.17
ħayr, ħayır+ (A.sf.) iyi, faydalı, hayırlı 100a.3, 100a.6, 139b.14, 139b.16, 157a.12, 157a.13, 164b.8, 169a.1,

169a.13, 169b.16, 170a.1, 170a.2, 180b.7, 189a.1, 189a.3, 190b.15, 89a.4, 92b.17
ħ.+a 182b.17
ħ.+dan 190b.13, 96a.3, 86a.9
ħ.+dur. 87b.12
ħ.+ı 189a.3
ħ.+lar 193b.9
ħ.+ları 165a.5
ħ.+larını 169a.9
ħ.+ludur. 89a.1
ħ.+umı 169b.1
ħayrāt+ (A.is.) sevap kazanmak için yapılan hayırlı işler, iyilikler 168b.13, 199a.7
ħ.+a 175a.7, 192b.16
ħ.+da 175b.11
ħ.+ın 165a.6
Ĥayret+ (A.is.) şaşma, şaşırma 118b.14
ħ.+inden 6a.17
Ĥayy+ (A.i.sf.) Allah'ın adlarındandır; diri, canlı 118a.4, 118a.5
Ĥ.+dur 71b.8
Ĥayyiz+ (A.is.) taraf, meydan, mekan
Ĥ.+-i Øibārete 40a.13
haźā+ (A.is.) bu, şu, o 161a.9
Ĥażar+ (A.is.) barış ve güven
Ĥ.+da 192b.15
ħazāyin+ (A.is.) devlet malının, devlet parasının saklandığı yer
ħ.+üŋ 21a.1
Ĥažāyir+ (A.is.) etrafında duvar ve çit bulunan ağıllar, mezarlıklar 31a.17
Ĥaźer+ (A.is.) sakınma, kaçınma, korkma 168a.17
Ĥāźıḳ+ (A.is.) işinin ehli, usta 166b.6, 199b.1, 87a.13
Ĥażım+ (A.sf.) ihtiyatlı, akıllı, gözü açık 21b.9, 72b.6
Ĥāżır+ (A.sf.) huzurda, meydanda, göz önünde olan 118a.10, 126a.6, 135b.9, 193b.3, 20a.13, 66a.5, 86b.1, 95b.14, 97b.3
Ĥ.+lardur 9b.6, 19a.2
hāżime+ (A.is.) midedeki eritici, sindirici kuvvet 21b.9, 21b.8
h.+dür 39a.15
h.+ye 21b.9
Ĥazīn+ (A.sf.) hüzünlü, gamlı, kederli 32a.14
ħazīne+ (A.is.) devlet malının ve parasının saklandığı yer 175b.6, 21a.1, 22b.10, 25a.5, 25a.7, 25b.15
ħ.+ler 175b.4
ħ.+leri 25a.6, 25a.9
ħ.+lerini 155a.8
ħ.+si 165b.2, 9a.7
ħ.+sidür 66b.17, 9b.5
ħ.+sinde 43a.16
ħ.+sinden 9b.1
ħ.+sine 9b.3, 9b.4
ħazīnedār+ (A.f.b.is.) hazinenin idare ve muhafazasına bakan kişi 167b.10, 26a.1
ħ.+larıdur. 19a.8
Ĥažīre+ (A.is.) etrafında duvar ve çit bulunan ağıl ve mezarlık
Ĥ.+sinde 33b.11
hażm+ (A.is.) midedeki yiyecekleri eritme, sindirme 39a.15
Ĥażret+ (A.is.) saygı göstermek üzere büyüklere verilen ünvan 107a.15, 108b.12, 113b.15, 115a.6, 120b.1, 155b.14, 198a.11, 27b.10, 27b.12, 28b.6, 44b.5
Ĥ.+den 82b.12, 82b.14, 82b.6, 82b.7
Ĥ.+dendür 109a.4
Ĥ.+e 176b.10, 44a.11, 44a.11, 44a.12, 55b.11, 62b.13, 62b.14, 62b.15, 71b.10, 71b.12, 75a.6, 96a.7
Ĥ.+inde 62b.11
Ĥ.+inden 75a.8
Ĥ.+üŋ 142b.1
Ĥ.+de 131a.9, 157b.8, 170b.5, 184b.13, 187a.4, 84a.6, 89b.3, 92a.15, 9b.6, 177a.4
Ĥ.+den 105b.13, 109a.3, 121b.1, 151a.14, 162a.16, 28b.9, 31a.15, 81a.13
Ĥ.+den 82b.4, 93a.1
Ĥ.+dendür. 113b.6
Ĥ.+e 100b.2, 120a.6, 156b.10, 157a.16, 159b.2, 169a.16, 23b.1, 23b.15, 29a.17, 47b.8, 65b.16, 7b.11, 7b.6, 80b.16, 157a.17
Ĥ.+edür 125a.5
Ĥ.+i 120b.16
Ĥ.+-i Ĥaḳḳum. 115b.5
Ĥ.+-i İŝbāt 94b.9
Ĥ.+-i nübüvvetden 106a.13, 107b.6
Ĥ.+-i Øİzzet 106b.15, 119a.10, 119a.11, 122a.4, 125b.12, 132b.7, 134a.11, 143b.16, 160a.17, 191a.14, 27a.11, 28a.1, 31b.7, 32a.8, 33a.9, 42b.13, 44a.13, 55b.17, 76b.7, 81b.6, 93b.8
Ĥ.+-i Øİzzetden 152a.1, 163a.12, 169a.3, 171b.5, 183a.13, 33b.8, 72a.11, 73b.4, 77b.6, 92b.17, 126a.16, 142b.10
Ĥ.+-i ØİzzetdendÜr. 191a.11
Ĥ.+-i ØİzzetdÜr. 109b.5, 197b.11
Ĥ.+-i ØİzzeteDÜr. 100a.17, 120a.8, 125a.3, 22b.8, 23b.9, 24a.8, 32a.11, 63a.7, 73b.7, 94b.4, 57a.5, 57a.15, 83a.6
Ĥ.+-i ØİzzetiDÜr. 96a.5
Ĥ.+-i Raĥīme 76b.16
Ĥ.+-i Risālet 17b.15, 197b.11, 42b.9, 43a.14, 45a.17, 48a.11, 49a.1, 49a.17, 49a.9, 50b.7, 56b.1, 58b.15, 58b.2, 60b.4, 67a.12, 77b.15
Ĥ.+-i RisāletdÜr 50b.4
Ĥ.+-i Risālete 45a.5
Ĥ.+-i RisāletüŋDÜr 46a.12, 46a.3
Ĥ.+-i rübūbiyyet 29b.13, 151a.14
Ĥ.+-i şemØlik 63b.4
Ĥ.+-i Şeyĥ 9b.3
Ĥ.+-i ulūhiyyet 126a.1
Ĥ.+-i Źü'l-Celāli 198b.12
Ĥ.+in 144b.4
Ĥ.+inde 160a.17, 164b.14, 165b.1, 169a.15, 173a.7, 174a.17, 174a.7, 174b.4, 176b.16, 177a.1, 183a.8, 189a.7, 198b.16, 47b.11, 80b.13, 80b.5, 80b.7, 80b.8, 91b.8
Ĥ.+inden 197a.15
Ĥ.+indendür. 113b.2

ĥ.+ine 120a.1, 120a.4, 156a.10, 157a.15, 158a.14, 158a.5, 158a.8, 160a.8, 161b.12, 163a.7, 165a.15, 173a.17, 177a.14, 17a.8, 180a.8, 182b.1, 26a.12, 26a.14, 47a.1, 47a.10, 50a.3, 65b.13, 8b.14, 92a.2, 9b.5
ĥ.+inüŋ 120b.9
ĥ.+ümden 142b.12
ĥ.+ümdür 57a.1
ĥ.+üme 22b.13, 25a.11
ĥ.+ümize 25a.13
ĥ.+ümüzde 113b.7, 24b.17
ĥ.+ümüze 120b.8, 142b.14, 42a.6
ĥ.+üŋ 142a.14, 32a.9
ĥ.+üŋde. 23b.4
ĥ.+üŋle 169b.2
ĥažž+ (A.is.) hoşlanma, zevklenme, sevinç
ĥ.+ı 36a.15, 36a.16, 36b.1, 36b.2
ĥ.+ın 183b.5
ĥ.+ını 139b.16, 153b.16, 153b.7, 85b.13
he'yātsuz+ (A.T.is.) heyetsiz 107a.3
heb+ (T.is.) hep, bütün, tam 109b.6, 109b.8, 123a.2, 172b.2, 180b.1
hebāẗ+ (A.is.) boş yere, yok yere, nafile 180b.1
h.+-yı menŝūr 29b.17
heft+ (A.sf.) yedi (sayı) 124b.10, 144a.16
hefte+ (F.is.) hafta, yedi gün 99a.3, 99a.3
h.+de 101b.13
helāk+ (A.is.) mahvolma, ölme 117b.5, 34b.3, 52a.2, 62a.5, 63a.6, 65b.5, 72a.17, 72b.17, 72b.9, 73a.2, 78b.1, 78b.4, 87a.7, 90b.4
h.+ı 63a.5
h.+ını 76b.5
ĥelāl+ (A.is.) haram olmayan şey 163b.5, 164a.17, 185a.13, 189b.13, 45a.11, 45a.15
ĥ.+dan 193b.12
ĥ.+dur. 134b.17
ĥ.+ın 198b.9
hem+ (F.e., zf.) hem; anlamı güçlendirmek amacıyla zaten, özellikle anlamlarında kullanılır 100b.5, 101a.1, 101a.1, 102a.9, 102b.9, 103a.15, 103a.15, 103a.15, 103a.2, 106b.1, 107b.4, 108b.17, 109a.13, 109a.9, 10a.11, 111a.1, 111a.10, 111b.17, 111b.2, 112b.3, 113a.7, 113b.2, 114a.4, 115a.12, 115a.2, 115a.4, 116a.6, 116b.16, 116b.4, 117a.9, 117b.16, 117b.6, 119b.9, 119b.9, 11a.8, 11a.9, 121a.3, 121b.4, 123a.15, 123b.4, 124b.5, 124b.5, 124b.5, 124b.5, 125b.12, 125b.13, 126b.10, 126b.13, 126b.14, 126b.7, 127a.3, 128b.1, 128b.1, 128b.2, 128b.5, 128b.7, 129a.2, 129a.3, 129a.3, 129b.13, 12a.12, 12b.10, 12b.8, 130a.11, 130a.11, 130a.12, 130a.13, 130b.12, 131a.1, 131a.14, 131b.11, 131b.13, 132a.11, 135b.10, 135b.16, 135b.17, 135b.17, 135b.8, 136a.13, 137a.13, 137b.9, 138a.6, 138b.7, 139a.10, 13a.17, 140a.4, 140a.6, 140a.7, 140b.5, 141b.14, 141b.5, 144a.5, 145a.4, 146a.6, 147a.12, 148a.2, 148a.3, 148a.3, 148b.1, 148b.5, 149a.4, 150a.7, 150a.7, 150b.17, 150b.2, 150b.4, 151a.3, 153a.12, 153a.13, 153a.14, 153a.8, 153b.1, 153b.8, 154a.17, 154a.6, 154b.11, 154b.3, 155a.5, 155a.6, 155b.9, 156a.12, 156b.3, 156b.5, 157b.13, 157b.13, 158a.11, 158a.11, 158a.4, 159a.9, 15a.6, 15b.1, 15b.3, 15b.9, 160a.8, 160b.10, 160b.10, 160b.10, 160b.10, 160b.8, 160b.8, 161b.13, 161b.2, 161b.6, 163b.17, 164a.11, 166b.16, 166b.17, 167a.9, 167b.1, 168b.2, 168b.4, 168b.5, 16a.1, 16a.10, 16a.10, 16a.15, 16a.16, 16a.4, 16a.6, 16b.11, 16b.2, 16b.3, 170a.12, 170a.5, 170b.8, 171a.13, 171a.9, 171b.2, 174a.7, 174b.17, 175b.1, 175b.7, 176b.5, 177a.15, 177b.11, 178b.11, 178b.11, 178b.9, 180a.13, 180a.9, 180b.6, 181a.14, 182a.16, 182a.5, 182a.9, 182b.3, 183a.13, 185a.5, 185a.5, 185a.6, 185a.7, 185b.5, 185b.7, 186a.15, 186b.1, 187a.8, 188b.13, 18a.4, 18a.7, 18b.15, 191a.8, 192b.8, 194a.3, 195a.11, 195a.5, 197a.17, 198b.13, 198b.14, 198b.14, 198b.14, 198b.14, 198b.15, 198b.17, 198b.3, 198b.7, 198b.7, 198b.8, 199a.3, 199a.9, 199b.2, 19a.5, 19a.5, 19a.8, 19a.8, 19a.9, 19a.9, 23a.12, 24b.13, 24b.16, 24b.3, 25a.10, 25a.14, 25b.3, 26b.12, 27a.17, 28a.7, 29a.4, 2a.10, 2a.11, 2a.13, 2b.5, 30a.14, 31a.16, 31b.15, 33a.13, 33a.5, 33b.14, 34a.12, 35a.11, 35b.10, 35b.12, 36a.13, 36a.15, 36a.15, 36a.16, 36a.16, 36a.17, 36a.9, 36b.1, 36b.1, 36b.5, 37a.16, 37b.13, 38a.12, 38a.16, 38a.16, 38a.6, 39a.1, 39a.1, 39b.11, 39b.6, 3b.10, 40a.1, 40b.12, 40b.15, 42b.6, 42b.9, 44b.8, 45a.11, 45a.9, 45b.5, 45b.6, 45b.9, 46a.16, 46b.11, 46b.3, 47a.15, 48a.14, 48b.16, 48b.6, 4a.3, 4b.16, 4b.4, 4b.6, 50a.14, 50a.2, 50b.3, 51b.14, 53b.13, 55a.16, 55b.15, 56a.8, 56b.1, 56b.16, 57a.7, 57a.8, 57b.16, 5b.6, 5b.8, 5b.9, 60b.14, 60b.17, 61a.17, 61b.7, 65a.6, 65b.10, 65b.13, 66a.13, 66a.16, 67b.1, 67b.16, 68a.10, 68a.2, 6b.16, 6b.5, 71a.10, 71b.1, 71b.10, 71b.5, 71b.7, 72a.15, 73a.14, 74a.3, 74b.13, 75b.12, 77a.9, 78a.4, 78a.4, 79a.15, 79b.14, 79b.5, 79b.6, 79b.6, 79b.7, 7a.9, 7b.10, 7b.10, 7b.16, 81a.16, 81b.15, 81b.4, 82a.10, 82a.10, 82a.17, 82a.7, 83a.2, 83b.14, 84a.4, 84b.1, 84b.10, 84b.9, 85a.12, 85b.10, 86b.7, 87b.15, 88a.7, 88a.7, 8a.10, 8a.12, 8b.16, 8b.17, 8b.2, 8b.5, 8b.5, 8b.6, 8b.6, 90a.10, 90b.14, 90b.16, 90b.7, 90b.9, 91a.13, 91a.5, 91b.14, 91b.7, 92a.7, 92b.2, 93a.16, 93b.4, 94a.15, 94a.8, 95a.2, 95a.3, 95a.5, 95a.8, 95b.5, 95b.9, 96a.9, 96b.10, 98b.10, 99a.16, 9a.11, 9a.3, 9a.8, 9a.9, 9b.2, 9b.6
hemān+ (F.zf.) hemen, derhal, o anda 100b.8, 109a.1, 109b.13, 116b.7, 119a.13, 11b.12, 120b.9, 124b.11, 127b.10, 127b.17, 128a.10, 128a.2, 12a.14, 136a.15, 13a.16, 13a.5, 141a.16, 143b.1, 143b.14, 146a.2, 153a.4, 172b.15, 173b.15, 175a.12, 179b.4, 188a.14, 189a.2, 189b.1, 194b.10, 2a.14, 2a.2, 36a.15, 56b.11, 59a.1, 64a.7, 73a.9, 75b.4, 48a.14
hem-dem+ (F.b.is.) arkadaş 121a.14, 29b.11

hemīn+ (F.e.zf.) tıpkı bu, çok 12a.14, 180a.14, 184a.2, 198b.4, 32a.15, 65a.5, 65b.6
hemīşe+ (F.zf.) daima, her zaman 121a.3, 142a.6, 148a.11, 27a.12, 98a.7
hem-nişīn+ (F.b.sf.) beraber oturup kalkan, teklifsiz arkadaş
h.+imi 198a.7
h.+üŋdür. 198a.8
hem-rāz+ (F.b.sf.) sırdaş, arkadaş 114b.17, 121b.13, 29b.11

hem-śoĥbet+ (A.f.b.sf.) birbiriyle sohbet eden, arkadaş 121a.16, 136b.12, 136b.14
henüz+ (F.zf.) şimdiye kadar, daha, ancak 107a.15, 108a.6, 122a.4, 123a.10, 133b.13, 140b.4, 141b.15, 143b.17, 143b.4, 22b.13, 22b.7, 23b.4, 24a.10, 31b.1, 32a.8, 32a.9, 33a.9, 38b.10, 46a.13, 49b.2, 51a.16, 66a.4, 69b.7, 80a.2, 81b.2, 81b.5, 89b.15
her+ (F.e.) hep, bütün 100a.3, 100a.5, 100b.17, 100b.3, 101a.13, 101a.16, 101a.2, 101a.8, 101b.14, 101b.7, 102a.13, 102a.2, 102a.3, 102a.5, 104a.1, 104b.10, 104b.14, 105b.8, 106a.11, 106a.16, 106b.13, 106b.17, 106b.17, 106b.8, 107a.1, 107a.7, 109b.9, 110a.2, 110b.16, 111a.13, 111a.5, 111a.8, 111b.15, 111b.3, 112a.12, 112a.16, 112b.12, 112b.7, 114b.8, 115a.7, 115b.7, 117a.4, 118b.10, 119a.10, 119a.11, 119a.11, 119a.14, 11a.11, 11a.15, 11a.9, 11b.2, 11b.2, 120b.10, 120b.2, 120b.7, 122a.1, 122a.1, 122b.12, 123a.13, 123a.13, 125a.17, 125b.5, 126b.12, 126b.15, 126b.5, 126b.7, 127b.1, 127b.3, 127b.4, 127b.4, 127b.6, 128b.16, 128b.2, 128b.2, 12a.2, 12a.3, 12b.10, 130a.3, 131b.8, 132a.1, 133a.14, 133a.16, 133b.1, 133b.1, 133b.10, 134a.5, 134a.5, 134b.10, 134b.9, 135a.7, 135a.8, 135b.11, 135b.11, 135b.4, 136a.11, 136a.12, 136a.14, 136a.3, 136a.9, 136b.1, 137b.10, 138a.16, 138a.6, 138a.7, 138b.17, 138b.6, 138b.8, 139a.10, 139a.15, 139b.16, 139b.3, 13a.10, 13a.12, 13a.12, 13a.16, 13b.10, 13b.13, 13b.17, 140a.1, 140a.2, 140b.1, 140b.10, 140b.5, 140b.7, 140b.8, 141a.10, 141a.12, 141a.5, 141a.9, 141b.13, 141b.3, 142a.7, 143a.15, 144a.4, 144b.12, 144b.13, 145b.16, 146a.6, 146b.7, 146b.9, 148a.3, 149a.3, 149b.10, 149b.11, 149b.17, 149b.8, 14a.5, 14a.6, 14b.6, 150a.1, 150a.1, 150a.16, 150a.17, 151b.11, 152b.4, 154b.10, 154b.14, 154b.14, 156a.7, 156a.8, 157a.12, 157a.15, 157a.17, 157b.17, 157b.6, 157b.7, 158a.7, 159a.16, 15a.2, 15a.4, 15b.10, 15b.11, 15b.8, 161a.16, 161a.9, 161b.13, 161b.17, 161b.4, 162a.10, 162a.16, 162b.1, 162b.5, 163a.11, 163a.3, 163b.12, 163b.16, 163b.17, 164a.1, 164a.4, 164b.5, 164b.6, 165b.6, 166a.9, 166a.9, 166b.13, 167a.10, 167a.2, 167b.17, 167b.7, 168a.5, 168b.10, 168b.11, 169a.2, 169a.2, 169a.7, 169b.15, 169b.7, 169b.9, 16b.10, 16b.3, 170a.13, 170a.15, 170a.17, 170a.2, 170a.6, 170b.15, 170b.15, 170b.3, 171a.10, 172a.11, 172a.6, 172a.7, 172b.10, 174a.2, 174b.11, 174b.4, 175a.6, 176a.11, 176a.11, 176a.13, 176a.15, 176b.13, 176b.15, 176b.16, 176b.7, 176b.9, 177a.2, 177a.3, 177b.1, 177b.4, 178b.4, 179a.1, 17b.11, 17b.16, 17b.7, 17b.7, 17b.9, 181a.4, 181a.6, 181a.8, 183a.6, 183a.7, 183a.7, 183a.8, 183a.8, 183b.12, 183b.4, 183b.5, 184b.11, 184b.11, 184b.12, 184b.12, 185a.13, 187b.2, 188a.14, 188a.8, 188b.1, 188b.13, 188b.14, 188b.16, 189a.1, 189a.2, 189a.3, 189b.12, 189b.15, 189b.3, 18a.11, 18a.12, 18a.14, 18a.2, 18b.11, 18b.11, 18b.14, 18b.17, 190a.15, 190a.15, 190a.15, 190b.1, 190b.13, 190b.15, 190b.15, 190b.16, 192b.10, 192b.12, 192b.13, 192b.13, 192b.15, 193b.1, 194a.1, 194a.5, 194a.7, 194a.8, 195a.4, 196a.7, 196b.13, 196b.9, 197a.16, 197a.16, 197a.4, 197b.1, 197b.10, 197b.12, 197b.13, 197b.7, 198a.12, 198a.16, 198a.3, 198a.4, 199a.10, 199a.16, 199a.17, 199a.4, 199b.2, 199b.2, 19a.12, 1b.16, 1b.9, 200a.4, 20a.11, 20a.8, 20b.15, 21a.10, 21a.12, 21a.14, 21a.7, 22a.16, 22a.17, 22a.5, 22a.6, 22a.7, 22a.8, 23a.15, 23a.5, 25a.12, 25a.4, 25b.14, 26a.1, 26a.15, 26b.15, 27a.7, 27b.12, 28a.6, 28a.8, 28a.9, 29a.7, 29a.7, 2b.6, 30b.17, 31a.3, 32a.1, 32a.10, 32a.16, 32b.5, 33a.14, 33a.15, 33a.5, 33b.5, 34b.12, 34b.2, 34b.5, 35b.10, 35b.14, 35b.8, 36a.13, 36b.13, 36b.17, 37a.10, 37a.10, 37a.7, 37b.11, 37b.13, 37b.15, 37b.5, 37b.6, 38a.15, 38a.3, 38a.4, 39b.17, 39b.17, 39b.17, 40a.1, 40a.14, 40a.15, 40a.3, 40a.4, 40b.4, 41b.7, 42a.11, 42a.14, 43a.16, 43b.7, 44a.12, 44a.13, 44b.10, 44b.11, 44b.16, 44b.9, 45a.1, 45a.13, 45a.9, 45b.12, 45b.12, 45b.14, 45b.2, 46b.12, 46b.12, 46b.16, 46b.16, 46b.17, 46b.3, 47a.16, 47a.17, 47a.17, 47a.5, 47a.5, 47a.5, 47b.1, 47b.12, 48a.2, 48a.3, 48b.17, 49a.17, 49a.3, 49a.7, 4a.1, 4a.10, 4a.11, 4a.12, 4a.12, 4a.8, 4b.15, 50a.17, 50b.1, 50b.17, 50b.5, 50b.6, 50b.9, 51a.10, 51a.2, 51a.8, 52b.3, 53a.17, 53a.6, 54a.17, 55a.17, 55b.5, 56a.13, 56b.13, 56b.8, 57a.1, 57a.2, 57a.4, 58b.10, 59b.13, 59b.9, 5a.12, 5a.13, 5b.1, 5b.7, 5b.9, 60a.4, 60b.16, 61a.1, 61b.3, 62a.1, 62a.3, 62a.3, 62a.6, 62b.6, 63b.4, 64a.10, 64a.11, 64a.12, 64a.2, 64a.3, 64a.8, 64b.16, 64b.17, 65b.2, 65b.3, 65b.4, 65b.4, 65b.7, 65b.8, 66a.11, 66a.13, 66a.15, 66a.2, 66a.5, 66b.1, 66b.3, 67a.11, 67a.5, 67a.8, 67b.8, 68a.6, 69a.1, 69b.15, 69b.2, 6a.13, 6b.16, 6b.17, 6b.17, 70a.7, 71b.4, 73a.13, 73b.2, 73b.4, 73b.5, 73b.6, 74a.3, 74a.5, 74a.8, 75b.2, 76a.10, 76a.14, 78a.1, 78b.3, 78b.7, 78b.7, 79a.4, 79b.14, 79b.5, 7a.1, 7a.6, 7a.7, 7b.1, 7b.13, 7b.14, 7b.5, 7b.7, 81b.8, 83a.15, 84a.12, 84a.13, 85a.6, 85b.4, 85b.4, 86a.1, 86a.14, 86a.17, 86a.3, 86a.3, 86a.6, 87a.16, 87b.10, 87b.15, 87b.16, 88a.1, 88a.11, 88a.12, 88a.4, 88a.4, 88b.1, 88b.1, 88b.1, 89a.10, 89a.11, 89a.14, 89a.16, 89a.17, 89a.2, 89a.6, 89b.12, 89b.14, 8a.1, 8a.2, 8a.4, 90b.10, 91a.1, 92a.15, 92a.17, 92b.10, 92b.16, 92b.2, 92b.6, 93a.12, 93a.9, 93b.17, 94a.11, 94a.14, 94a.5, 96a.3, 96a.6, 97b.14, 98a.13, 98a.4, 98a.8, 99b.16, 99b.4, 99b.4, 1b.1

hergiz+ (F.zf.) asla, katiyen, hiçbir vakit 104a.14, 110a.14, 114b.9, 118a.6, 121a.2, 121b.1, 129b.2, 130b.14, 137b.16, 138b.8, 141b.13, 162b.16, 173a.3, 192b.16, 194a.8, 194b.6, 194b.8, 196b.17, 197b.15, 199b.1, 54b.2, 60a.15, 62b.14, 71b.14, 75a.13, 77a.6, 80a.14, 80b.1, 80b.12, 81b.1, 93a.10, 94a.6, 11a.2, 13b.7, 16a.16, 36b.16, 37a.3, 39b.1, 40a.16, 40b.17, 40b.2
heşt+ (A.sf.) sekiz (sayı) 173a.1, 43b.16, 50a.13, 75b.13, 82a.13
heşt-behişt+ (F.b.sf.) Kur'an'da adı geçen sekiz cennet 49b.14
h.+den 43b.6
h.+i 131a.14
hevā+ (A.is.) heves, istek, arzu; hoşlanma 129b.4, 130a.10, 130a.2, 130b.12, 131a.3, 140a.10, 156a.11, 156a.11, 156a.12, 156a.13, 156a.14, 156a.9, 156a.9, 157b.4, 159b.7, 166a.9, 171a.1, 176b.17, 179a.1, 179a.2, 182a.4, 184a.9, 185a.10, 20a.4, 34a.13,

34a.14, 39a.13, 56a.13, 60b.10, 61a.16, 61a.4, 61a.6, 61a.9, 61b.16, 62b.10, 62b.11, 62b.2, 62b.4, 62b.6, 63a.4, 63a.4, 78a.15
h.+da 105a.17, 124b.2, 18b.16, 88b.1
h.+dan 130a.7, 163a.7
h.+dur 156a.15, 60b.1
h.+larına 147a.1
h.+lıḳ 140a.10
h.+nuŋ 60b.3, 61a.10
h.+sı 115b.13, 183b.17, 188a.3, 69b.17, 84a.1
h.+sın 157b.3, 157b.6
h.+sına 157b.6, 179a.1, 72b.4, 90b.6
h.+sında 121b.16, 143a.4, 144a.11, 160b.6, 188a.4
h.+sını 130a.9
h.+sınuŋ 107b.17, 124a.13, 84a.4
h.+sıyla 87b.11
h.+ya 129b.15, 130a.1, 130a.3, 156a.17, 156a.7, 156a.7, 162a.3, 162a.6, 186a.8, 26a.12, 39a.12
h.+yı 129b.16, 173a.2, 62a.6
h.+-yı ġalebesiyle 61b.3
h.+-yı nefs 184a.7, 145a.5
h.+-yı nefsden 196b.3
h.+-yı peresteler 4a.14
h.+-yı şehevātı 144b.16
heves+ (A.is.) gelip geçici istek 116a.7
h.+-i bendinde 130a.6
h.+-i śaĥrāsına 133a.8
hevl+ (A.is.) korku
h.+a 27b.16
heybet+ (A.is.) korku ve saygı duygularını birden uyandıranhal veya gösteriş 140b.14, 20b.1
h.+de 117b.9
h.+dür. 86b.1
h.+i 111a.9, 86b.1
h.+inden 20b.1, 86b.2
heybetlü+ (A.T.is.) heybetli 100b.16, 102a.3, 172a.2, 54b.17, 86b.1
hezār+ (F.i. ve s.) bülbül, bin (sayı) 173b.9, 56b.8, 77a.1
hezārān+ (F.i. ve s.) bülbüller, binler 155a.15, 29b.10
hezil+ (A.is.) zayıflık, bitkinlik 180b.4
Ĥıḳd+ (A.is.) kin tutma, öç almak için fırsat beklemek 27a.9
Ĥ.+u 104b.13
ħınzīr+ (A.is.) domuz 104b.17, 182b.11, 27a.6
ħ.+dür 182b.12
ħıremān+ (F.sf.) salına salına, naz ve eda ile yürüyen 93a.17
ħırḳa+ (A.is.) kalın kumaştan yapılmış bir tür giyecek
ħ.+lada 5b.16
ħ.+sını 123b.12
ħ.+yı 114b.8
Ĥırlu+ (T.is.) iyi, hayırlı, uğurlu 70a.7
Ĥırmān+ (A.is.) mahrumluk, ümitsizlik 172b.14, 199b.11
Ĥırś+ (A.is.) kızgınlık, öfke; sonu gelmeyen arzu, istek 104b.16, 131a.3, 180a.10, 180a.13, 180a.17, 182a.1, 190a.10, 192b.6, 27a.8, 61a.12, 61a.9, 67b.12
Ĥ.+a 61a.6
Ĥ.+dan 104b.13, 180a.10
Ĥ.+ı 175a.17, 68a.16
Ĥ.+ından 165a.16, 183a.1, 28b.16
Ĥ.+ıyla 101b.10
Ĥırsuz+ (T.is.) hırsız 70a.7
ħısım+ dost, ahbap
ħ.+ları 163a.16
ħışım+ (F.is.) kızgınlık, öfke 174b.13
ħıyānet+ (A.is.) hainlik, vefasızlık 148b.8, 168a.4, 173a.15, 198a.4
ħ.+den 191a.2
ħ.+dür. 174a.6
Ħıżır, Ħıżr+ (A.is.) içenlere ölmezlik veren ab-ı hayatı içmiş olan ve kul sıkıldığı zaman imdadına yetişmekle meşhur olan peygamber 81b.14, 82b.8, 92b.3, 173b.11, 1b.6, 81a.7, 92b.4
ħ.+a 117a.6
ħ.+ 81b.14, 82b.8, 92b.3
ħ.+a 77b.8, 81a.9
ħ.+uŋ 92b.5
hic+ (F.zf.) hiç, yok denecek kadar az olan, ehemmiyetsiz, değersiz 101a.15, 103b.5, 107a.6, 109a.11, 111a.14, 116a.17, 119a.8, 121a.10, 121a.4, 121a.8, 124b.1, 126a.6, 127b.15, 131a.6, 134a.14, 134a.15, 134a.17, 134b.1, 137b.15, 138a.10, 138a.8, 142a.13, 142a.8, 142b.17, 142b.17, 143a.1, 144a.4, 144a.7, 145b.12, 148a.10, 148a.17, 148a.7, 148a.7, 149b.8, 151b.3, 153b.7, 154a.5, 156a.10, 157b.15, 158b.2, 158b.2, 159b.5, 159b.6, 159b.7, 160b.13, 161a.13, 161a.15, 161b.1, 161b.17, 164b.11, 165a.15, 165b.4, 169b.7, 171a.11, 171b.3, 172a.14, 174b.1, 174b.8, 174b.9, 176a.3, 180b.4, 181a.17, 182b.10, 184b.5, 189b.17, 190a.6, 191a.12, 191a.9, 192b.14, 192b.2, 193a.12, 193a.5, 193a.7, 193b.13, 194a.4, 194b.9, 196b.3, 197b.16, 40a.10, 41a.11, 41a.11, 41a.14, 41a.2, 43a.17, 46a.2, 48b.11, 48b.11, 49b.13, 49b.9, 50a.15, 50a.6, 50b.16, 51b.8, 52a.10, 54a.16, 55a.4, 56a.12, 57a.5, 58b.14, 59a.4, 59a.6, 59b.5, 62b.13, 62b.5, 64a.13, 64a.5, 64b.8, 66b.14, 67a.7, 67b.7, 70b.12, 71a.6, 71a.9, 76a.10, 77a.10, 77a.9, 77a.9, 78a.6, 78a.9, 79b.3, 79b.9, 82a.8, 85a.13, 85a.13, 85a.15, 87a.5, 87b.7, 88a.7, 88a.7, 88b.8, 89a.3, 90a.17, 90b.11, 90b.17, 90b.2, 91a.5, 92a.1, 92b.7, 93a.5, 96a.3, 96a.3, 96a.4, 97b.12, 99b.8 , 13b.8, 14a.14, 14b.5, 15a.3, 22b.11, 22b.11, 22b.4, 24b.11, 24b.12, 25a.7, 26b.14, 28a.14, 2a.12, 31a.11, 32a.1, 32a.15, 32b.15, 33a.1, 34a.8, 38a.11, 38a.14, 4a.13, 4b.5, 6a.1, 6b.10, 6b.6, 7b.6
Ĥicāb+ (A.is.) perde 108a.6, 108b.10, 108b.11, 109a.11, 109a.7, 109a.8, 109b.7, 111b.10, 112a.14, 124a.3, 136a.9, 143a.16, 162b.7, 172b.9, 28b.8, 31a.10, 31a.2, 31a.4, 33a.4, 37a.11, 41a.12, 53b.4, 53b.5, 53b.8, 55b.4, 58a.3, 69a.10, 73b.4, 75a.13, 81b.16, 81b.8, 94a.14
Ĥ.+a 107b.2
Ĥ.+dan 107a.2, 111b.8, 6a.12
Ĥ.+dur. 55b.3, 90b.9
Ĥ.+ı 100a.17, 111b.10, 112b.16, 113a.6, 132b.9, 32a.7, 35b.10, 53b.8, 6a.11, 93b.7
Ĥ.+-ı ḳalbī 108b.1
Ĥ.+-ı maØşūḳ 52b.13
Ĥ.+-ı rūĤānī 108b.1, 108b.8, 38b.8

Ĥ.+-ı bendinden 133a.7
Ĥ.+-ı nisyān 94a.15
Ĥ.+-ı nūrānī 38b.10
Ĥ.+ından 102a.17, 107a.6, 45a.9, 81b.8
Ĥ.+ınsuz 110a.17
Ĥ.+ınuŋ 104a.13, 152a.5, 42a.6, 74a.1
Ĥ.+lar 109a.9, 109b.10, 31a.12, 31a.4, 32a.1, 32a.4, 33a.3, 38b.9, 54b.11, 69a.15, 99b.10
Ĥ.+ları 30b.11
Ĥ.+larından 93b.1
Ĥ.+larını 107a.10, 33a.17
Ĥ.+larınuŋ 104a.17, 79b.7
Ĥ.+larıyla 56b.15
Ĥ.+laruŋ 28b.7
Ĥ.+uŋ 112a.12
hicr+ (A.is.) ayrılık 121b.16
h.+inden 123a.5
hicrān+ (A.is.) ayrılık; unutulmaz acı, keder 118b.4, 27a.13
hidāyet+ (A.is.) hak yoluna, doğru yola kılavuzluk etmek 120a.10, 140b.15, 155b.4, 196b.10, 200a.4, 55b.1, 77b.13
h.+dür. 120a.10
h.+i 197b.12, 41b.17
h.+ümüz 138a.11
ħiffet+ (A.is.) hafiflik, hoppalık 140a.7
Ĥikāyet+ (A.is.) anlatma, hikaye, olmuş bir hadise 115a.7, 119a.13, 33b.4, 70a.15, 80a.12
Ĥ.+i 37b.12
Ĥ.+idür. 75b.5
Ĥ.+inden 4b.3
Ĥ.+leri 181b.8
Ĥikmet+ (A.is.) hakimlik, sebep 138a.15, 143b.12, 146b.13, 147a.15, 150b.9, 156b.12, 157a.3, 157b.1, 179b.14, 181b.15, 33b.14, 59b.16, 5b.3, 6a.16, 6a.7, 8a.8, 94b.3, 99a.10, 99a.12, 99a.16
Ĥ.+den 146b.9
Ĥ.+i 112b.7, 151a.8, 38b.16
Ĥ.+-i ķadīmi 84b.4
Ĥ.+ler 190a.11, 22a.5
ħilāf+ (A.is.) karşı, zıd, yalan 125a.17, 148b.8, 35a.14, 50a.3
ħ.+ı 17b.17
ħ.+-ı şerØ 92b.4
ħ.+ın 156a.10, 164a.2, 17b.16
ħ.+ına 188a.17
ħ.+ınca 116a.1, 186b.4, 59a.3, 59b.5, 71a.8
ħ.+ıncadur 15b.1, 15b.13, 18a.3
ħilāfet+ (A.is.) birinin yerini tutma, halifelik 115b.4, 119a.13, 138b.5, 139a.12, 154a.17, 156b.14, 161b.14, 17a.15, 23a.6, 25a.17, 25b.16, 25b.3, 25b.6, 47a.16
ħ.+de 156b.17, 157a.2, 161a.10, 30b.5
ħ.+e 23b.4, 25a.6, 25b.6, 47a.15
ħ.+i 115b.5, 138b.4, 139a.16, 154a.5, 195a.14, 23b.2, 72b.14
ħ.+-i memleketine 26a.6
ħ.+idür 161b.13, 189b.1
ħ.+inde. 138b.3
ħ.+ine 41a.1
ħ.+üŋ 119b.9
Ĥīle+ (A.is.) oyun, aldatma 105a.6, 115b.13, 194a.2, 32b.14
Ĥ.+den 188a.14
Ĥ.+dür 172b.3
Ĥ.+ler 168a.17, 174a.16, 2b.10, 78b.14
Ĥ.+sin 183a.17
Ĥ.+sinden 90b.7
Ĥ.+sinüŋ 58a.17
Ĥilim, Ĥilm+ (A.is.) insanın tabiatında olan yavaşlık, yumuşaklık 159a.1, 159a.2, 159a.2, 159a.2, 62a.8, 67b.12, 13a.14, 13a.9, 168a.11, 176b.4
Ĥ.+dür. 85b.4
Ĥ.+-i śıfatını 158b.16
ħilķat+ (A.is.) yaradılma, yaradılış, tabiat 143b.13
ħ.+da 61a.16
ħ.+ını 120b.3, 9b.16
ħ.+i 16b.13
ħilØat+ (A.is.) süslü elbise, kaftan 143b.12, 25b.13
ħ.+ı 17a.13
ħ.+ını 70a.8
ħ.+ıyla 139a.12, 150b.2
Ĥimāyet+ (A.is.) koruma, korunma 96b.5
Ĥ.+i 80b.8
himmet+ (A.is.) gayret, emek, çalışma 100b.16, 159b.3, 161a.4, 174a.17, 17a.7, 187a.6, 62b.13, 93a.6, 96a.7
h.+de 160a.1
h.+i 100b.17, 159b.11, 159b.11, 160a.13, 172a.15, 176b.2, 178b.6, 199a.15, 29a.12, 30a.14, 32a.1, 49b.11, 49b.9, 72a.12, 75b.12, 75b.14, 87b.5, 89b.6, 92b.13, 97a.1, 101b.2
h.+-i muttaśıl 194a.12
h.+-i kīmyāsınuŋ 83b.6
h.+-i Øālī 85a.11, 9a.9
h.+idür 159b.2
h.+in 160a.3, 173a.6, 175b.13
h.+inde 172a.15
h.+inden 102a.5
h.+ine 159b.17
h.+ini 100b.15, 159b.9, 55a.7, 83b.4, 86a.17
h.+inüŋ 84a.3, 97a.5
h.+ler 139b.4
h.+leri 163b.8, 176a.10
h.+lerin 112a.17, 145a.13, 32b.17, 4a.15
h.+üm 43a.17
himmetsüz+ (A.T.is.) gayretsiz, emeksiz 12a.12
h.+ler 133a.12
himmetsüzlik+ (A.T.is.) gayretsizlik, emeksizlik 61b.16
h.+ 139a.2
Hindüstān+ Hindistan ülkesi
h.+ınuŋ 173a.2
Ĥirā+ (A.h.is.) Mekke civarında bulunan yalçın bir kayalığın adı, Hz. Muhammed'e ilk vahi bu dağda gelmiştir 99a.2, 99a.4
Ĥirfet+ (A.is.) san'at, meslek 194a.16, 197b.2, 198b.10, 7b.6
Ĥ.+e 197b.7, 197b.8
Ĥ.+ler 190b.4, 195a.3, 195b.5, 196a.5, 197b.5, 7b.3

Ĥ.+leri 197b.3, 7b.12
Ĥ.+lerinde 8a.2
ħirmen+ (F.is.) harman 190a.2
ħ.+den 116b.1
ħ.+inde 116a.17
ħ.+inden 119b.16
ħ.+ini 130b.10
ħ.+ler 140a.13
Ĥis+ (A.is.) duyma kuvveti, duygu 108a.10, 109b.2, 137a.17, 54b.10, 54b.11, 54b.15, 112a.4, 82b.5
Ĥ.+i 149b.16, 55a.6, 65a.8, 65a.9, 99b.11
Ĥ.+-i lems 65a.17
Ĥ.+-i müşterek 19b.3, 21a.11
Ĥ.+leri 65a.7, 65b.4, 65b.7
Ĥ.+lerinde 65b.8
Ĥ.+üŋ 54b.16
Ĥisāb+ (A.is.) hesap, sayma 186b.11, 193b.10, 71a.7, 71a.8
Ĥ.+a 22a.5, 36a.1
Ĥ.+ca 102b.13
Ĥ.+ı 199b.7
Ĥ.+ınca 111b.15, 183b.4, 110a.2
Ĥ.+ından 182b.4
Ĥ.+ını 165a.12
Ĥisābsuz+ (A.T.is.) hesapsız 41b.6
Ĥisān+ (A.sf.) güzeller 9a.15
ħisset+ (A.is.) cimrilik, tamahkarlık 12a.11, 61a.13, 61a.9
ħitāb+ (A.is.) bir veya birçok kimseye ağızdan ya da yazı ile söz söyleme 135a.14, 142b.10, 77b.16, 113b.17, 125a.8, 173a.15, 28a.7, 28a.9, 29b.14, 30a.11, 31b.4, 33b.8, 51b.17, 56b.11, 74b.7, 75b.16, 89b.4, 93a.5
ħ.+a 137a.17
ħ.+dur 135b.15, 136a.2, 135b.16, 135b.17, 137b.1
ħ.+ı 137a.17, 137b.3, 60a.14, 62b.9, 71a.13
ħ.+ıyla 71a.10, 71a.9
ħ.+-ı Ĥaḳḳ 31a.5
ħ.+-ı Ǿizzet 22b.12, 27b.9, 119a.9
ħ.+ına 137a.9, 62a.11
ħ.+ını 36a.3, 59b.15
ħ.+ınuŋ 132b.11, 135a.9, 137a.16, 137b.5, 151a.13
ħ.+uŋ 158b.12, 27b.11
ħiźmet+ (A.is.) iş, iş görme, vazife 131b.9, 142b.9, 158a.11, 159a.17, 175b.14, 176a.12, 176a.4, 176a.8, 176b.14, 179a.16, 182b.7, 184a.10, 184a.10, 188a.9, 190a.9, 196b.11, 197a.17, 197a.3, 197a.5, 67a.17, 70a.8, 77b.7, 87b.9, 92a.1
ħ.+den 170b.13
ħ.+e 163a.4, 197b.7, 197b.8, 70b.10
ħ.+i 179b.6, 38a.4, 67a.10, 80b.6, 80b.9, 75b.11
ħ.+-i Ĥaḳḳa 197a.2
ħ.+in 158a.13, 192b.14, 197b.1, 198b.3, 198b.3, 65a.12, 65a.13, 77b.4, 86a.6, 86a.7
ħ.+inde 105b.17, 106a.1, 135b.7, 173b.17, 174b.6, 87b.1, 87b.17, 98a.5
ħ.+inden 101a.16, 126b.2, 89a.2
ħ.+ine 189b.16, 189b.16, 192b.13, 196b.13, 197a.15, 86a.1, 86a.3, 87b.8, 88b.14, 89b.6, 93a.11, 97a.16
ħ.+ini 162a.5, 176b.9
ħ.+ümüzi 58a.1
ħiźmetkār+ (A.f.b.is.) hizmet eden, hizmetçi 197a.4
ħ.+ıdur 196b.1
ħ.+lar 170b.11, 196a.17, 197a.10
ħ.+lardur. 196b.11, 19a.9
ħ.+larıdur 198b.13, 198b.11
Ħoca+ (F.is.) efendi, ağa, muallim 102b.9, 103a.1, 103b.1, 105b.17, 106a.4, 109a.12, 109a.14, 10a.12, 10a.14, 111a.11, 111a.2, 113a.13, 113a.3, 113a.4, 113a.7, 113b.4, 115a.12, 115a.13, 118b.16, 118b .8, 119b.2, 11b.6, 120b.9, 129b.11, 134b.12, 136a.17, 136b.10, 138a.9, 145a.8, 146a.1, 148b.12, 148b.2, 154a.16, 156a.14, 157a.5, 157b.11, 157b.14, 157b.9, 158a.10, 158a.5, 158a.8, 158b.9, 160a.1, 160a.16, 160a.8, 160b.7, 161a.15, 161a.2, 161a.7, 161b.1, 161b.9, 162b.12, 163b.14, 164a.5, 164b.8, 165b.17, 166b.10, 167a.12, 167b.5, 168b.13, 171a.12, 171a.5, 171a.8, 171b.16, 171b.6, 176b.12, 177b.2, 178a.15, 178b.7, 179a.5, 179b.10, 184a.5, 184b.3, 185a.12, 185b.9, 187b.12, 187b.14, 18a.6, 191a.15, 191b.14, 191b.2, 192b.3, 192b.7, 192b.9, 193a.15, 193a.15, 193b.16, 196a.16, 196a.17, 197b.17, 198a.3, 198b.9, 199a.11, 20b.5, 39b.11, 41b.11, 44a.15, 44a.8, 44b.11, 45b.6, 46a.16, 48b.12, 50b.17, 51a.9, 56a.14, 5b.4, 5b.6, 64b.12, 65b.5, 66a.3, 70b.17, 72a.5, 82b.16, 83a.1, 84a.6, 87b.15, 88b.2, 89b.14, 90b.1, 94b.2, 95b.12, 97a.13, 98a.4, 98a.5, 98a.8, 98b.15, 98b.3, 98b.4, 99a.9, 9a.10
ħ.+dan 178b.2, 182a.9, 193a.10, 52a.5
ħ.+nuŋ 102b.11, 118b.12, 145b.13, 158a.5, 163b.11, 177b.14, 177b.9, 180a.3, 181a.7, 20b.12, 20b.15, 42b.13, 44a.7, 44a.9, 51b.16, 54a.10, 81b.15, 82b.9, 87a.11, 98b.17, 99a.4
ħ.+ya 116b.16, 136b.14, 160b.3, 160b.6, 161a.11, 187a.8, 45a.12, 45b.4, 31b.5
ħ.+yı 120b.1
ħ.+lar 179a.16
ħ.+laruŋ 179b.3
ħ.+yam 193a.17
ħod+ (F.zf.) kendi 100b.2, 103b.5, 106a.12, 106a.7, 108a.12, 108b.12, 108b.15, 10a.12, 110a.1, 119a.17, 121a.14, 121b.4, 123b.5, 125a.14, 134a.9, 136b.1, 13b.13, 147a.1, 14b.1, 156a.10, 157a.4, 161a.16, 166a.4, 16a.13, 17a.6, 191b.9, 195a.12, 23a.3, 29a.3, 35b.13, 35b.17, 36a.11, 36a.3, 37b.17, 40a.5, 42b.5, 44a.8, 45b.13, 45b.17, 49b.7, 50b.15, 55a.12, 55b.2, 56a.4, 57a.6, 57a.9, 61b.13, 61b.15, 61b.4, 66b.7, 68a.10, 68a.5, 72b.2, 76a.1, 78a.7, 79b.8, 80a.1, 83a.10, 87a.9, 93b.10, 93b.10, 93b.15, 94a.9
ħod-bīnlik+ (F.T.is.) kendini beğenmişlik, bencillik 7a.15
ħor+ (F.sf.) ehemmiyetsiz, değersiz, bayağı 122b.5, 152a.1, 166b.16, 166b.16, 170a.8, 199a.15, 30a.6, 61a.13
Ħorāsān+ (F.h.is.) İran'ın doğusunda bulunan geniş yerleşim yeri 51b.7
ħ.+da 197a.13, 80a.6
Ħorezim+ (F.h.is.) Amuderya'nın aşağı mecrasının her iki tarafında bulunan ülke, Harezm
ħ.+de 80a.5

ħorla- (T.f.) horlamak
ħ.-maya 192b.8
ħorluḳ, ħorluġ+ (F.T.is.) değersizlik, bayağılık 139a.2, 146a.13, 179a.16
ħ.+ı 180a.10
ħ.+ın 185a.14
ħ.+ından 33b.9
ħoş+ (F.sf.) güzel, iyi, tatlı 123a.17, 130b.8, 146a.17, 150b.8, 162a.4, 163a.6, 163b.12, 166b.14, 167b.2, 16b.3, 170a.17, 174a.1, 175b.6, 181b.6, 181b.9, 187a.8, 190a.8, 22a.3, 28a.8, 32a.17, 34b.5, 36a.17, 41a.6, 44a.5, 49b.8, 54b.16, 54b.17, 55a.1, 57b.8, 61b.3, 73b.13, 73b.5, 83a.6, 90b.13, 90b.3, 91a.11
ħoşluḳ(g)+ (F.T.is.) güzellik, iyilik
ħ.+a 172b.17
ħ.+ına 145a.13
ħ.+ından 159b.6
ħ.+lar 152b.15
ħ.+lardan 152b.17
ħūb+ (F.sf.) güzel, hoş, iyi 155a.3, 16b.3, 170a.9, 174b.6, 190a.8, 50a.13, 6b.8, 85b.9, 85b.9, 86a.16, 91b.13
ħūd+ (F.is.) zırh, başlık, miğfer 102a.4
ħudā+ (F.h.is.) Tanrı 104b.5
ħ.+yı 100a.4
Ħudāvend+ (F.h.is.) Allah, Tanrı
.ħ+e 29a.17, 30a.5
Ĥudūŝ+ (A.is.) sonradan peyda olma 115b.10
Ĥ.+ına 151a.10
Ĥuḳūḳ+ (A.is.) haklar, hakikatler
Ĥ.+ını 166a.7, 86a.17
Ĥ.+-i sābıḳasına 80b.10
Ĥuḳūḳī+ (A.is.) hukukla ilgili 184b.2
ħulāśa+ (A.is.) bir şeyin özü
ħ.+sı 10a.9, 48b.10
ħ.+sıdur. 151b.17, 161b.8, 183b.11, 38b.4
ħ.+sın 161b.10
ħ.+sından 48b.4
ħ.+sını 30b.17
ħulefā+ (A.is.) halifeler 154b.16
ħulḳ+ (A.is.) huy, tabiat 167b.2, 175b.12
ħ.+ım 57a.4
ħ.+lar 85b.9
ħ.+lardan 188a.11
ħ.+ları 56b.16
Ĥ.+uma 123a.5
ħulḳlan- (T.f.) iyi huy sahibi olmak
ħ.-a. 86b.3
ħ.-ıb 57a.4
ħ.-maḳ 158b.12
ħ.-maḳdur. 160b.3, 82b.3
Ĥulle+ (A.is.) iki kısımdan oluşan elbise, cennet elbisesi 29a.10
ħullet+ (A.is.) içten sevgi, hakiki dostluk
ħ.+de 161a.10
ħ.+-i rūĤāniyyet 57b.17
Ĥulūl+ (A.is.) gelip çatma, girme 79a.15
ħumār+ (A.is.) içkiden sonra gelen baş ağrısı, sersemlik 101a.6, 142a.2
ħ.+ı 132a.3
ħūn+ (F.is.) kan, öç 199a.15, 65a.5
ħ.+a 142a.9
ħ.+ı 143b.13
ħ.+ında 130b.2
ħ.+ından 142a.9, 44a.16
ħ.+ları 169a.3
ħurde-vāt+ (F.is.) hırdavat, öteberi 176b.3
Ĥuri+ (F.is.) cennet kızı, sevgili
Ĥ.+ler 29a.10
ħurmā+ (A.is.) hurma ağacının yemişi 117a.13, 128a.16, 128a.6, 133a.6, 136b.5, 98a.11, 98a.11, 98a.11, 98a.12, 98a.14, 98a.14, 98a.9
ħ.+dan 98a.12
ħ.+nuŋ 136b.6, 98a.13, 98b.1
ħ.+ya 98a.13
ħurrem+ (F.sf.) şen, sevinçli, güler yüzlü 93a.10
ħurūc+ (A.is.) çıkış, çıkma 8a.2
ħ.+dur. 7b.15
Ĥurūs+ (F.is.) horoz
Ĥ.+ı 14a.3
Ĥ.+uŋ 84a.14
ħuśūmet+ (A.is.) hasımlık, düşmanlık 148b.10, 91b.17
ħuśūś+ (A.is.) bakım, iş; konu, şekil 79a.2
Ħuśūśā+ (A.zf.) başka, ayrıca 149a.14, 169b.3, 175a.1, 194b.9, 3b.13
ħuśūśiyyet+ (A.is.) hususilik, ilerlemiş olan tanışıklılık
ħ.+i 24a.12, 5b.5
ħ.+ini 81a.12
ħūş+ (F.is.) akıl, fikir 114b.8, 135a.8
ħ.+a 116a.17
ħuşk+ (F.sf.) kuru 23a.14
ħ.+-ı mücāhede 68b.2
ħuṭbe+ (A.is.) Cuma namazından sonra, bayram namazından sonra hatibin minberde halka verdiği dinī öğüt
ħ.+si 45b.5
ħūy+ (F.is.) tabiat, mizaç 192a.16
ħ.+ı 72b.2, 85b.9, 91b.13
ħ.+uŋ 62a.14
Ĥużūr+ (A.is.) hazır bulunma, rahat 101b.9, 180b.16
Ĥ.+dan 55b.17
Ĥ.+-ı cemØ 173b.13
Ĥ.+ına 173b.8
Ĥ.+ında 174a.1, 25b.5, 98a.10,
Ĥ.+ından 174b.8
Ĥ.+uŋ 56b.1
Ĥüccāc+ (A.is.) hacılar 172b.13
Ĥüccet+ (A.is.) senet, vesika, delil 4a.14, 4b.1, 94b.2
Ĥücre+ (A.is.) göz, odacık
Ĥ.+sini 188a.2
hüd-i Süleymān-ı maØrifet-i sīmurġ+ (A.is.) Hz. Süleyman'a haber getirip götüren kuş 8b.8
Ĥükemā+ (A.is.) hakimler, alimler, bilginler 112a.17, 146b.9, 68a.2
Ĥükm, Ĥüküm+ (A.is.) hüküm, emir 108b.15, 155b.3, 156a.2, 156b.7, 168a.8, 184b.11, 188b.14, 83a.16, 91a.13
181b.6, 35b.7

ĥ.+i 108b.17, 137b.13, 137b.13, 137b.14, 5a.9, 90b.15
ĥ.+ince 94b.13
ĥ.+indedür. 18b.16
ĥ.+iyle 183a.17, 42b.5, 4b.17, 55a.17, 94a.17
ĥ.+üni 167b.7
ĥükümet+ (A.is.) bir memleketi idare eden vekiller heyeti, devlet 155b.13, 155b.4
ĥ.+i 156a.3, 156a.4, 184b.9
hümā+ (F.is.) saadet, kutluluk 154b.4
hümām+ (A.sf.) himmetli, azimli 200a.12
hüner+ (F.is.) marifet, bilme; ustalık 141a.14, 176a.16
h.+i 110a.14
h.+in 49a.3
h.+-mendler 165a.17
hüreyre+ (A.is.) kedi yavrusu 178a.17
ĥürmet+ (A.is.) saygı 135b.9, 157a.9, 163a.17, 163b.2, 167b.7, 182b.1, 25b.2, 86a.10, 92a.1
ĥ.+den 187b.3, 95b.7
ĥ.+i 174b.3, 199b.6
ħürmetsüzlik+ (A.T.is.) saygısızlık 26b.15
ĤHüseyn-i Manśūr+ Hz.Hüseyin 68b.2, 117a.9, 123b.11
ĥ.+dur 38a.9
ĥ.+uŋ 38a.5, 123a.10
ĥüsn+ (A.s. ve i.) güzel, iyi; güzellik, iyilik
ĥ.+i 127a.4
ĥ.+-i ħulḳdur 85b.8, 91b.13
ĥ.+-i terbiyet 37b.1
ĥ.+-i tevfīḳe 2b.16, 19b.12
ĥüsn-i Yūsuf+ Hz. Yusuf'un güzelliği 200a.3
ħüsrān+ (A.is.) zarar, ziyan; beklenilenin elde edilmemesi yüzünden duyulan acı 32a.3
ħ.+dan 32a.4
hüşyār+ (F.b.sf.) aklı başında, akıllı 118a.2
hüviyyet+ (A.is.) mahiyet, hakikat, asıl 84a.4, 124a.13
h.+i 144a.11
ĥüzn+ (A.is.) gam, keder, sıkıntı
ĥ.+-i dīvārı 196b.8

I

ıḳlīm+ (A.is.) bir bölgenin ortalama hava şartlarıyla belirlenen hali 170a.15, 175b.3
ı.+den 70a.2
ı.+dür. 66a.9
ı.+e 139a.15
ı.+imi 124b.10
ı.+inde 170a.1, 170a.2, 184b.5
ı.+ine 170b.3
ı.+inüŋ 69b.15
ı.+üŋ 66a.11, 143a.3
ıldıramaḳ+ (T.is.) parlamak 107a.7
ıldır- (T.f.) yıldırmak
ı.-maḳdur 107a.17
ı.-ur. 109a.2
ınanmaḳ+ (T.is.) inanmak 57a.13
ıraḳ+ (T.is.) uzak 101b.1, 106b.9, 117a.3, 129b.4, 142b.13, 165a.5, 171b.11, 173a.3, 174b.8, 185a.7, 186a.5, 188b.5, 190b.11, 28b.10, 29a.10, 45a.17, 7b.17, 80a.4, 90a.9, 90b.13, 91b.14, 91b.17, 93a.12, 99b.9
ıraḳlıḳ+ (T.is.) uzaklık 110b.3, 136a.11, 162b.7, 17a.13
ırmaḳ+ (T.is.) ırmak, büyük akarsu, nehir 108a.13
ı.+lar 21a.15, 21a.17
ı.+ında 145b.10
ısır- (T.f.) ısırmak
ı.-ıb 143b.2
ısmarla- (T.f.) ısmarlamak
ı.-dum 93a.1
ı.-maya. 155b.14, 164b.6
ı.-mış 29b.9
ı.-mışdur. 196b.9
ı.-ŋuz 33b.12
ı.-r 70a.9, 21b.10, 21b.10, 21b.9
ı.-ya. 169b.11
ısrār+ (A.is.) ayak direme 156b.1
ıśtıfa+ (A.is.) bir şeyin temizini seçip alma, seçme 127a.9
ıśtılāĥ+ (A.is.) tabir, terim
ı.+ında 112a.7
Ǿışḳ+ (A.is.) aşk 69b.17
ıtlāǾ+ (A.is.) bildirme, haberli kılma
ı.+yı 87b.8
Itlāḳ+ (A.is.) salıverme, koyuverme 112a.7, 112a.8, 125a.11, 126b.10, 19b.10
Itnāb+ (A.is.) sözü uzatma, lüzumsuz konuşma 81a.2
ıttılāǾ+ (A.is.) öğrenme, bilme, haberli olma 104a.9, 99b.10
ı.+ı 104b.11, 41a.15, 88a.11
ızṭırāb+ (A.is.) acı, azap, elem, sıkıntı 135a.15, 135b.1, 32b.2
ı.+-ı Ǿışḳdan 58a.1
ı.+-ı Ǿacz 76b.9
ızṭırār+ (A.is.) mecburiyet, çaresizlik, ihtiyaç 125a.4, 5a.11

İ

i- (T.f.) imek cevher fiili, ek eylem
i.-di 101b.4, 102b.14, 102b.14, 103a.9, 106a.1, 108b.3, 108b.8, 108b.9, 109a.12, 109a.13, 111a.12, 113a.2, 113a.8, 116a.14, 117a.1, 117a.12, 117a.3, 117a.8, 117b.3, 118a.10, 120b.2, 120b.4, 122a.3, 122a.4, 123b.1, 125a.9, 125b.12, 127a.13, 127b.10, 127b.10, 130b.15, 132a.1, 132a.2, 132b.2, 134a.5, 134b.13, 136a.12, 138a.9, 143a.11, 143b.2, 143b.4, 144a.1, 144a.16, 149b.4, 149b.5, 14a.14, 151a.17, 151b.3, 152a.11, 152b.4, 153a.5, 156b.14, 157b.1, 160a.3, 160a.6, 160b.10, 160b.10, 160b.4, 160b.8, 161a.3, 161b.8, 163b.11, 166b.15, 169b.15, 177b.15, 177b.17, 178a.17, 181a.8, 182b.10, 182b.17, 182b.7, 182b.8, 191b.2, 196b.13, 25b.12, 25b.12, 26a.6, 26a.9, 26b.7, 27b.4, 27b.6, 32a.15, 32a.15, 35a.6, 36a.1, 38a.3, 38b.15, 41a.5, 41a.6, 41b.12, 41b.13, 42a.3, 42a.6, 43a.16, 43a.4, 43a.4, 43a.5, 44a.8, 44a.9, 44b.10, 44b.12, 44b.6, 45a.16, 45a.3, 45a.6, 46a.13, 48b.16, 49b.3, 50a.17, 50b.15, 52a.3, 52a.5, 52b.14, 55b.17, 59b.16, 60a.1, 60a.1, 60a.14, 62b.17, 62b.4, 69b.13, 69b.13, 72a.16, 72a.8, 76b.14, 76b.15, 77b.9, 7b.1, 82b.7, 82b.8, 82b.8, 84a.8, 87b.4, 88a.5, 92b.3, 92b.4, 92b.5, 93b.12, 98a.9, 119b.12, 119b.13, 139a.15, 28b.9, 33a.9, 47a.12, 50a.16, 59a.7, 98a.3, 102b.11, 102b.14, 103a.10, 103a.13, 103a.14,

104a.11, 104a.7, 106a.2, 107a.12, 107a.13, 108b.11, 108b.11, 108b.12, 108b.13, 108b.4, 108b.9, 109a.9, 110a.6, 112b.17, 115b.14, 116a.11, 116a.11, 116a.11, 117a.14, 117a.15, 117a.16, 117a.16, 117a.17, 118a.11, 118a.16, 119b.10, 119b.12, 119b.12, 119b.2, 119b.4, 119b.8, 11b.10, 11b.11, 120b.4, 122a.5, 122b.10, 122b.2, 122b.2, 123a.11, 123a.12, 123b.17, 124a.1, 125a.15, 125a.16, 125a.16, 125b.1, 125b.12, 125b.12, 125b.15, 126a.13, 127a.12, 127a.12, 127b.2, 128a.10, 129a.11, 129a.7, 129b.2, 129b.9, 12a.10, 12b.1, 12b.16, 12b.17, 12b.17, 12b.4, 12b.5, 12b.7, 12b.8, 12b.8, 130a.10, 130a.8, 130b.12, 130b.12, 130b.13, 130b.16, 131a.16, 131b.17, 131b.2, 131b.4, 131b.4, 131b.5, 131b.7, 131b.7, 131b.8, 132a.2, 132a.4, 132b.11, 132b.12, 132b.7, 133a.1, 133a.4, 133b.3, 133b.6, 134a.5, 134a.5, 136a.9, 136b.4, 137a.10, 137a.10, 138a.15, 138b.1, 138b.1, 138b.2, 138b.4, 138b.6, 138b.7, 138b.7, 13a.2, 13a.7, 13b.15, 13b.16, 13b.17, 13b.17, 13b.4, 141a.6, 141a.7, 143b.1, 143b.14, 146b.13, 146b.14, 146b.14, 146b.15, 146b.15, 146b.16, 146b.17, 146b.9, 148a.10, 148a.11, 148a.12, 148a.12, 148a.13, 148a.15, 148a.16, 149a.14, 149b.2, 150a.12, 150a.13, 150b.17, 150b.17, 150b.17, 150b.9, 151a.1, 151b.1, 151b.11, 151b.15, 151b.17, 151b.2, 151b.4, 151b.9, 152a.10, 152a.12, 152a.14, 152a.15, 152a.16, 152a.4, 152a.4, 152a.5, 152a.5, 152a.9, 152b.1, 152b.11, 152b.8, 152b.9, 153a.7, 153b.10, 153b.11, 153b.12, 153b.12, 153b.14, 155a.9, 156b.15, 156b.17, 157b.7, 158a.7, 158b.4, 158b.4, 160a.17, 160a.2, 160a.6, 160b.4, 160b.5, 161a.1, 161a.14, 161a.14, 161a.16, 161a.3, 161a.6, 161a.9, 161b.2, 162a.17, 164a.10, 164a.3, 164a.9, 164a.9, 165a.11, 166b.16, 169a.5, 169b.16, 16b.5, 16b.5, 172b.16, 173a.2, 176a.10, 178b.3, 179b.5, 186a.9, 186a.9, 187b.1, 188b.7, 194a.17, 194b.16, 194b.6, 194b.7, 194b.8, 196a.7, 196b.14, 196b.14, 197a.16, 197a.17, 197b.5, 197b.6, 198a.3, 198b.17, 19a.11, 21a.10, 21a.12, 21a.16, 21a.17, 21a.17, 21a.17, 21a.17, 21b.1, 21b.13, 21b.15, 21b.2, 21b.4, 21b.8, 22a.11, 22a.2, 22a.3, 24a.10, 25b.3, 25b.3, 25b.4, 26a.14, 26a.15, 26a.5, 26a.7, 26a.9, 26b.6, 27a.10, 27a.10, 27a.11, 27a.12, 27a.12, 27b.13, 27b.14, 27b.2, 27b.5, 27b.5, 29a.1, 29a.17, 2a.12, 30b.4, 31a.10, 31a.12, 31a.15, 31a.17, 31b.1, 31b.11, 31b.7, 32b.10, 32b.11, 33a.10, 33a.13, 33a.9, 33b.7, 34b.16, 34b.16, 35a.4, 36a.1, 36a.11, 36a.12, 36a.14, 36a.15, 36a.8, 36a.9, 36b.2, 36b.3, 36b.8, 38a.15, 38a.2, 38a.2, 38a.5, 38a.6, 38b.8, 38b.8, 38b.8, 38b.9, 39a.1, 39a.14, 39a.8, 39a.8, 39b.15, 39b.6, 39b.6, 39b.7, 40b.2, 41b.10, 41b.10, 41b.13, 41b.13, 41b.14, 41b.14, 41b.14, 42a.2, 42b.16, 42b.16, 44a.15, 44a.15, 44a.7, 44a.9, 44b.17, 44b.17, 45a.10, 45a.12, 45a.17, 45a.17, 45b.17, 46b.11, 47a.10, 47a.14, 47a.14, 47a.14, 47a.14, 47a.15, 47b.14, 47b.6, 48b.14, 48b.15, 48b.16, 49a.1, 49a.1, 49a.8, 49b.1, 49b.14, 49b.15, 49b.2, 49b.4, 49b.4, 49b.5, 49b.9, 4b.17, 50a.12, 50a.8, 50b.3, 50b.3, 50b.5, 51a.13, 52a.2, 52a.3, 52b.7, 53b.6, 55b.9, 56b.11, 56b.14, 59a.2, 59a.8, 59b.11, 59b.14, 59b.14, 59b.3, 59b.7, 59b.8, 59b.9, 60a.15, 60b.5, 62b.16, 62b.16, 62b.8, 63a.5, 63a.6, 63a.7, 63a.8, 63a.9, 68b.15, 70a.9, 70b.15, 70b.8, 72a.11, 72a.12, 72a.13, 72a.14, 72a.15, 72a.8, 72a.8, 72b.4, 74a.16, 74a.9, 77b.5, 79a.10, 80a.6, 80a.6, 80a.6, 80a.7, 80a.8, 81b.16, 82a.10, 83b.11, 83b.11, 83b.11, 84a.3, 87b.3, 88a.5, 89b.4, 8a.8, 8b.12, 92b.3, 92b.5, 93b.9, 93b.9, 94a.7, 95b.13, 97a.14, 98a.4, 98b.4, 99a.6

i.-diler 146b.9, 127a.12, 132b.4, 132b.5, 136a.7, 137a.3, 41b.15, 59a.16

i.-dük 136b.5, 142a.3, 27a.17, 50a.15, 111b.10, 133a.6, 23a.3

i.-düm 143a.7, 143b.4, 17a.8, 30a.14, 43b.10, 43b.4, 106a.1, 17a.7, 197a.14, 197a.15, 98a.5

i.-düŋ 29b.9, 33a.7, 55b.15, 124b.3, 17b.16, 29b.1, 29b.2

i.-düŋüz 143b.5, 56b.7, 198b.6

i.-miş 133a.11, 156a.6, 154b.15, 23a.3, 65b.13

ibā+ (A.is.) çekinme, razı olmama; iğrenme 26b.11, 26b.6

ibāĥet+ (A.is.) mübah kılma, helal kılma 114b.5, 78b.2

iblīs+ (A.is.) şeytan 105a.6, 112b.3, 113a.16, 119b.12, 12a.10, 134b.4, 148a.3, 150b.2, 162a.8, 21a.3, 22a.7, 22b.3, 26b.6, 28b.13, 49b.15, 50a.10, 50a.3

i.+dür. 26a.4

i.+e 22a.14, 26b.16

i.+ler 19a.14

i.+üŋ 26b.2, 26b.8

ibn+ (A.is.) oğul 113a.14, 182a.9, 182b.7, 183a.5, 8a.16, 9a.17

İbrahīm+ Hz. İbrahim 102b.15, 103a.2, 103a.6, 108b.2, 109a.15, 117a.17, 117b.2, 159b.9, 161a.10, 51a.3, 65b.14, 68b.3

İbtidā+ (A.is.) başlama, başlangıç 100a.16, 108b.2, 128b.3, 129b.4, 49b.2, 97a.12, 97b.8, 98a.3

i.+da 125a.17, 126a.13, 134b.14, 137a.9

i.+dan 5b.9

i.+sı 134b.10, 134b.9

i.+sında 138b.1

i.+sından 113a.1, 165b.4

i.+-yı ĥālde 98b.14

i.+-yı ĥālinden 98b.16

ibtilā+ (A.is.) düşkünlük, tiryakilik 124a.2, 29a.12, 51b.16, 93a.6

īcād+ (A.is.) vücuda getirme 10b.2, 10b.7, 194b.12, 195a.6, 195a.8, 19b.11, 20b.10

ī.+ını 71b.10, 71b.9

icāzet+ (A.is.) izin, ruhsat, diploma 26b.3, 27b.6, 92a.16, i 154a.7

ic+ (T.is.) iç

i.+i 130a.11, 153b.1, 172b.2, 27a.1

i.+im 166b.17

i.+in 188b.4

i.+inde 102a.15, 105b.4, 107b.11, 108a.13, 108a.13, 108a.13, 108a.13, 108a.14, 109a.10, 111b.16, 112a.3, 114b.4, 118a.17, 121a.12, 121a.9, 123a.13, 132a.2, 133b.6, 133b.6, 134a.17, 140a.5, 140b.7, 144a.4, 144b.5, 145b.12, 146a.14, 146a.4, 146b.1, 148a.11, 149b.1, 150b.8, 160b.13, 161a.15, 162a.4, 164b.10, 166a.7, 167a.1, 167a.11, 167a.11, 168a.17, 168b.5, 169a.12, 169a.2, 170a.14, 173b.14,

173b.7, 175b.3, 175b.7, 176b.7, 178b.5, 179a.11, 179a.7, 181b.1, 186a.6, 192b.6, 196b.17, 197a.15, 198a.2, 198a.7, 19b.9, 22a.4, 22b.3, 24a.3, 24a.5, 26b.15, 30a.15, 30a.8, 32b.2, 32b.2, 35b.13, 37a.7, 38a.5, 38a.6, 38a.9, 39a.2, 39a.4, 41a.14, 44b.9, 48a.1, 49a.11, 4b.4, 4b.9, 52a.6, 64b.15, 64b.9, 72a.4, 75b.4, 76b.7, 76b.9, 79b.4, 87b.15, 92a.4, 86a.15
i.+indedür 152b.13, 39a.4
i.+indeki 31a.8, 39a.12, 39a.13, 39b.10
i.+indekine 197a.3
i.+inden 130a.13, 188a.5
i.+ini 130a.12, 173b.17, 21a.6, 22a.7, 40a.2
i.+ümden 80a.10
ic- (T.f.) içmek 83b.9, 28a.8
i.-di 18a.16
i.-dügi 167a.1, 183b.3, 100b.8
i.-düm 100b.13
i.-en 192b.5
i.-er. 100b.10, 115b.7
i.-erdi 160a.17
i.-erler 121a.8, 131b.17
i.-medüm 118a.2
i.-mek 28b.8, 50a.6
i.-meyeydüm. 17a.12
i.-mişüz. 14a.11
i.-seler 132a.2
i.-üb 90a.15, 173b.11
icür- (T.f.) içirmek
i.-diler. 5a.4
i.-dügi 121a.1
i.-ecek 117b.14
i.-ürlerdi. 131b.1
ichād+ (A.is.) eleme, kedere, sıkıntıya uğratma, uğratılma 133a.12
icerü+ (T.is.) içeri, iç 161a.1, 173a.17, 21a.6, 21a.6, 22a.10, 37a.6, 54a.13, 54a.6, 56b.3, 58a.3, 66b.6
icre+ (T.is.) içeri, içinde, arasında 110b.7, 121b.15, 122a.11, 125b.8, 173b.11, 19a.15, 200a.2, 68b.5, 71b.4, 74a.3, 91a.12
icmāʿ+ (A.is.) toplama
i.+ı 59b.6
ictimāʿ+ (A.is.) toplanma, bir araya gelme 63a.3, 135a.3
ictināb+ (A.is.) sakınma, çekinme, uzaklaşma 95b.2
icün+ (T.e.) için 100a.13, 10b.10, 114b.10, 115b.13, 115b.7, 133b.14, 135a.1, 135a.2, 139a.15, 141a.14, 142b.14, 143a.1, 143a.7, 146b.1, 146b.12, 149b.12, 152b.15, 156a.5, 156a.5, 160a.4, 169b.16, 170a.1, 170a.2, 170a.9, 170b.14, 173a.7, 173a.9, 173a.9, 176b.10, 179a.14, 17a.4, 17b.5, 181b.13, 181b.13, 182b.16, 183a.3, 184b.8, 185b.6, 186a.15, 186b.5, 188a.2, 189b.15, 189b.15, 189b.5, 192a.16, 192a.17, 194a.1, 197a.5, 197a.8, 197b.3, 20a.12, 24a.2, 26b.14, 27b.8, 28b.17, 29b.16, 33b.9, 34b.12, 34b.14, 38a.7, 38b.13, 39a.9, 43a.7, 43b.4, 44b.14, 45b.11, 45b.13, 46b.2, 48a.13, 49a.17, 49b.1, 49b.5, 50a.8, 51b.15, 58a.1, 5b.1, 60b.11, 72b.14, 77b.8, 83a.12, 83a.16, 84a.17, 8b.10, 90a.4, 91a.12, 91b.12, 92b.16, 92b.7, 95a.4, 99b.7, 99b.7, 9a.2, 41b.3, 83b.1
i.+dür. 87b.13
idici+ (T.is.) edici 12a.16, 137b.12, 182a.2, 23b.8, 91b.17
i.+ler. 148a.11
i.+yin. 143b.8
idil- (T.f.) edilmek
i.-ib 198b.16, 78b.4
idin- (T.f.) edinmek
i.-di 2b.5, 165b.5, 37b.13
i.-diler. 156a.14
i.-e. 192a.16
i.-medi. 24b.13
i.-medüŋ. 22b.11
i.-memişdür. 72b.2
i.-üŋ 150a.3
i.-ürler. 197a.11
idrāk+ (A.is.) anlayış, akıl erdirme; yetişme, erişme 102b.1, 102b.6, 107a.6, 109b.2, 110b.17, 111b.8, 111b.9, 112a.3, 112a.4, 112a.6, 112a.8, 112a.9, 112b.17, 113a.2, 152a.4, 18a.4, 35a.4, 35a.5, 36b.10, 36b.11, 36b.12, 36b.13, 36b.13, 36b.14, 36b.15, 36b.15, 36b.16, 36b.17, 36b.17, 37a.2, 37a.4, 37a.8, 37a.9, 37a.9, 38b.16, 40b.1, 55a.6, 65a.11, 65a.14, 71a.16, 80b.17
i.+ına 112b.1
idrār+ (A.is.) sidik
i.+lar 175b.8
i.+ların 165a.3
idviye+ (A.is.) > edviye, ilaçlar
i.+nüŋ 87b.8
ifāde+ (A.is.) anlatma, anlatış
i.+-i ∅ilme 180b.7
i.+sine 8b.7
i.+ye 180b.11
ifnā+ (A.is.) yok etme, tüketme 115b.11, 115b.11
ifrād+ (A.is.) tek olarak söyleme, ayırma 168a.15
ifsād+ (A.is.) fesada uğratma, uğratılma, bozma 143b.9, 144a.12
ifşā+ (A.is.) gizli bir şeyi yayma, ortaya dökme 154a.7, 154a.7
iftirā+ (A.is.) birine aslı olmayan bir suç yükleme 179a.3, 181b.8
i.+dan 90b.13
igde+ (T.is.) iğde ağacı ve yemişi 128a.6
igne+ (T.is.) iğne
i.+müzden 17a.13
iġvā+ (A.is.) azdırma, azdırılma, baştan çıkarma 169b.7
i.+sıdur. 91a.17
ihānet+ (A.is.) haksızlık, hayınlık, kötülük 179a.16
iḥāta+ (A.is.) bir şeyin etrafını çevirme, sarma, kuşatma 9b.6
iḫfā+ (A.is.) gizleme, saklama
i.+ya 95b.17
iḫlāṣ+ (A.is.) halis, temiz; samimiyet, bağlılık 134a.4, 174a.16, 174a.6, 188a.13, 190a.13, 70a.1, 70a.14, 97a.4, 99a.10, 99a.15, 99b.1
i.+ı 107b.4, 163b.6
i.+ın 133a.16
ihmāl+ (A.is.) önemsememe, boşlama, terk etme 176a.4

iĤrāḳ+ (A.is.) yakma, yakılma 52b.6
iĤrām+ (A.is.) hacıların Kabe'yi tavaf için Mekke haricinde örtünmeye mecbur oldukları dikişsiz bürgü 57b.9
i.+ını 57b.11
iĤsān+ (A.is.) iyilik etme, bağış, bağışlama 106b.16, 109a.14, 162a.17, 162b.3, 163a.15, 163b.12, 165b.17, 29b.1, 97a.7
i.+ın 188b.14
iḫtilāf+ (A.is.) ayrılık, anlaşmazlık, aykırılık 20a.12, 35a.13
i.+ı 136a.12
i.+ları 140b.8, 67b.7
iḫtilāṭ+ (A.is.) karışma, katışma 85a.9
i.+ı 97a.10
i.+ından 14a.17
iĤtimāl+ (A.is.) mümkün olma, mümkünlük
i.+i 103b.9
ihtimām+ (A.is.) dikkatle, gayretle çalışma, özenle iş görme 89b.10
iḫtirāʻ+ (A.is.) benzeri görülmemiş bir şey icat etme, vücuda getirme 10b.8
iĤtirāz+ (A.is.) sakınma, çekinme, korkma 162a.3, 172a.12, 174b.14, 180a.6, 183a.1, 188a.12, 191a.3, 197b.17, 55a.2, 92a.4
i.+ı 149a.15
iĤtisāb+ (A.is.) hesap sorma, sorumluluk 184a.16
iḫtiśār+ (A.is.) kısaltma 20a.5, 81a.2
i.+-i źikir 8a.5
iḫtiśāś+ (A.is.) uzmanlık
i.+ı 24a.8, 71a.6, 71a.6, 71b.8, 81b.1
i.+ına 119b.8
i.+ınuŋ 136b.12
iĤtiyāc+ (A.is.) muhtaçlık, gereklilik, yoksulluk 11a.7, 34a.15, 35b.5, 42b.5, 42b.7, 61a.11, 61a.11
i.+ı 154a.5, 168a.3, 42b.6, 77a.15, 78a.1, 78a.2
i.+ın 96b.10
i.+ını 41a.8, 98b.10
i.+umuz 68a.7
iḫtiyār+ (A.is.) seçme, seçilme; katlanma 101b.15, 125a.4, 127a.10, 129b.9, 134b.12, 138b.14, 143b.3, 146a.15, 14b.9, 154b.7, 15b.6, 161b.5, 163b.4, 194b.10, 28b.15, 5a.11, 85b.12, 90a.16, 92a.8
i.+ı 159a.2, 194b.11, 83a.11
iḫtiyārsuz+ (A.T.is.) seçmeden, seçilmeden 138b.14, 62a.4
iĤtiyāṭ+ (A.is.) sakınma, tedbirli, tedarikli bulunma 176a.6, 180a.15, 90a.11, 90a.8
ihtizāz+ (A.is.) titreme, deprenme 96a.11
i.+ı 96a.10
iĤyā+ (A.is.) diriltme, canlandırma 103a.4, 117a.11, 117a.17, 151a.6, 153a.3, 153b.9, 180b.12, 182b.15
iḳāmet+ (A.is.) oturma 139b.9, 157a.11, 184b.12
iḳbāl+ (A.is.) baht, talih 149b.8
i.+i 75a.14
i.+inüŋ 30a.10
i.+üm 28b.4
iḳdām+ (A.is.) gayret ve sebatla çalışma, devamlı çalışma 114b.2, 162b.10, 174b.16, 183a.3, 197b.9, 199a.9, 68a.6, 74a.2, 85a.3, 8b.13, 9a.4
iken+ (T.zf.) esasında, -dığı halde, -dığı zaman 11a.6, 138a.9, 140a.5, 149b.4, 14a.11, 159b.5, 161b.10, 172b.12, 181b.7, 199b.13, 24a.5, 45a.6, 52a.12, 60a.1, 88a.15, 88b.4, 89b.16, 89b.16
iki+ (T.is.) iki (sayı) 101b.14, 101b.16, 101b.7, 102a.15, 102b.5, 103b.5, 103b.9, 111a.5, 111b.16, 112a.1, 112a.3, 114a.5, 114b.9, 116a.8, 116a.8, 116b.16, 116b.4, 116b.4, 117b.6, 117b.7, 118a.4, 119a.5, 119b.6, 119b.8, 119b.9, 121b.14, 126b.4, 126b.5, 126b.8, 127b.1, 129b.1, 129b.8, 12a.15, 12a.17, 12b.14, 12b.2, 12b.6, 132b.3, 137b.17, 139b.11, 144b.12, 144b.15, 145a.4, 147a.5, 148a.16, 148b.1, 148b.9, 14b.8, 151b.13, 151b.5, 152b.15, 154b.11, 154b.17, 155a.17, 157b.10, 15a.11, 15a.13, 15a.17, 15a.7, 15a.8, 15b.12, 160a.10, 160a.11, 161a.3, 161a.5, 163b.15, 167a.1, 169a.6, 16a.12, 177b.8, 178b.11, 178b.2, 179a.12, 179b.12, 180b.10, 180b.9, 183b.9, 184a.6, 185a.16, 18a.11, 18a.13, 18a.13, 18a.14, 191b.7, 191b.8, 192a.2, 195a.15, 195a.17, 196a.17, 196b.9, 197a.1, 198a.13, 198a.14, 198a.14, 19b.13, 19b.9, 20b.1, 21b.16, 23a.15, 2a.15, 35b.8, 39a.7, 39b.8, 45b.15, 53a.10, 54a.4, 55b.13, 56a.10, 57b.17, 58b.16, 59a.15, 59a.16, 59a.5, 59a.9, 59b.12, 60a.17, 60b.1, 60b.12, 60b.13, 60b.15, 60b.2, 60b.7, 60b.8, 60b.9, 61a.7, 61b.2, 62b.15, 62b.2, 62b.7, 63a.3, 63a.5, 63a.9, 63b.16, 64a.7, 70b.15, 70b.16, 72b.11, 73b.15, 74a.15, 74a.16, 76b.2, 77b.6, 80a.10, 80a.15, 80a.16, 80a.17 , 83a.3, 89a.4, 8a.16, 96b.12, 97b.2, 99a.3
i.+den 196b.1, 45b.17, 60b.9
i.+dür 146a.9, 120a.8, 145a.10, 182a.14
i.+leyin 118a.13, 128b.17, 129b.5, 133b.5, 133b.6, 137a.14, 151b.1, 151b.15, 158a.8, 180b.10, 181a.9, 27a.3, 31b.8, 68a.15, 78b.13, 79b.2, 82b.17, 84b.2, 87a.1, 97b.5
i.+nci 102b.9, 103a.7, 104a.2, 105b.9, 107b.11, 125b.13, 125b.16, 125b.16, 127b.5, 128a.13, 129b.4, 131b.2, 131b.4, 132a.14, 132b.2, 132b.8, 134b.7, 135a.2, 136a.13, 136a.7, 136a.9, 136b.5, 140a.8, 151a.1, 151a.11, 152a.2, 155b.17, 155b.7, 157a.3, 162a.10, 162a.15, 163a.12, 172a.5, 173b.15, 174a.17, 175b.13, 178b.14, 178b.4, 179b.13, 181b.12, 186a.5, 187a.10, 190b.6, 191a.10, 191a.16, 191b.9, 192a.8, 193a.15, 197a.4, 20b.8, 21b.8, 35a.10, 41b.13, 59a.6, 66b.8, 78a.12, 81b.6, 83a.4, 84b.16, 85b.11, 89b.17, 90b.14, 93b.4, 95a.15, 95b.5, 95b.6, 95b.9, 99b.14, 10b.12, 10b.9, 14a.4, 14b.14, 184a.8, 33b.14, 5a.10, 5a.6, 7b.16, 81a.10, 9b.14
i.+nüŋ 109a.17, 60b.6
i.+si 125a.11, 13a.3, 14b.6, 153a.6, 153a.6, 153a.7, 153a.9, 191b.14, 20b.17, 33a.12, 52b.4, 61b.2, 61b.6, 62a.5, 94b.8
i.+sin 108a.5
i.+sinde 122a.17
i.+sine 123a.14, 140a.1, 16a.5, 61b.6
i.+sini 193b.10
i.+sinüŋ 102a.15, 63b.12
i.+ye 180b.9
ikilik+ (T.is.) ikilik 118a.9, 118b.1, 119a.17, 120b.14, 120b.6, 120b.9, 16b.12, 74a.8, 93b.8

i.+i 119a.17
ikincilik+ (T.is.) ikincilik 189a.15
ikiz+ (T.is.) ikiz 163b.15
ikindü+ (T.is.) öğle ile ikindi arasındaki süre 180b.5
i.+den 20b.10
i.+ye 180b.11
ikrām+ (A.is.) bir şeyi armağan olarak verme; hürmet, saygı 185b.12, 186b.1, 24b.12, 46b.15
iḳrār+ (A.is.) saklamayıp söyleme 127a.13, 139a.17, 139b.3, 147a.4, 147a.5, 33a.14, 35b.3
iksīr+ (A.is.) ortaçağ kimyacılarının çok etkili olduğuna inandıkları madde
i.+i 185b.13, 45a.12, 45a.3
i.+-i nübüvvet 45a.14
i.+iyle 163a.5
iktifā+ (A.is.) aza kanaat etme, yetinme 161b.11
iḳtiżā+ (A.is.) lazım gelme, gerekme 110b.12, 116b.8, 116b.9, 38b.17
il+ (T.is.) memleket, ülke, yurt 190a.9, 80a.10, 80a.17, 80a.17
i.+de 80a.15
i.+dür 80a.9
i.+inde 142b.9, 17a.16, 25b.1, 6a.1
ilāhī+ (A.n.) ey Allah'ım 97a.14, 182b.13, 198a.7
ilci+ (T.is.) elçi 47b.7, 46b.16, 47a.12, 47a.5, 47a.9
ile+ (T.e.) ile 100a.12, 100a.13, 100a.13, 100b.1, 100b.2, 100b.6, 100b.6, 100b.6, 101a.17, 101a.7, 101b.15, 101b.9, 101b.9, 101b.9, 101b.9, 102a.15, 102a.6, 102b.8, 104a.5, 104b.10, 105a.12, 105b.11, 105b.14, 105b.16, 106a.5, 106a.7, 106b.3, 107a.16, 107b.7, 108a.15, 108a.7, 109a.3, 109b.2, 10a.11, 110a.11, 110a.2, 110b.10, 111b.15, 111b.8, 111b.8, 112a.4, 112a.6, 112b.14, 114b.4, 115b.14, 115b.4, 115b.7, 115b.9, 116a.17, 116b.15, 116b.17, 117b.4, 118b.11, 118b.3, 118b.4, 119a.10, 119a.11, 119a.16, 119a.6, 11a.14, 120a.16, 120b.6, 121a.10, 121a.14, 121a.16, 121a.17, 121a.4, 122b.8, 123a.5, 123b.14, 123b.2, 124a.13, 124b.1, 124b.1, 124b.10, 124b.2, 124b.3, 124b.3, 124b.6, 125b.2, 125b.4, 126b.17, 127a.12, 127a.2, 129b.9, 12b.14, 12b.15, 12b.15, 130a.13, 130a.7, 130b.5, 132b.1, 132b.7, 133a.4, 133b.15, 134a.10, 134a.12, 134a.5, 134a.5, 134a.8, 135a.10, 135a.10, 135a.6, 135a.6, 135b.13, 135b.14, 135b.16, 135b.7, 135b.9, 136a.15, 138a.8, 138b.14, 138b.14, 13a.3, 13b.15, 13b.5, 140b.2, 141b.13, 142a.2, 142a.3, 142a.5, 142a.9, 142b.14, 142b.8, 143a.15, 143a.17, 143b.3, 144a.12, 144a.17, 144b.13, 144b.14, 144b.16, 144b.3, 145a.10, 145b.3, 146a.11, 146a.13, 147a.13, 147a.2, 147a.3, 147a.5, 148b.10, 148b.6, 149a.10, 149a.14, 149a.4, 149b.10, 14b.1, 150a.12, 150b.2, 150b.7, 151a.16, 151b.14, 151b.14, 151b.5, 152a.8, 153a.13, 153a.13, 153a.14, 153a.14, 153a.4, 153a.4, 153a.6, 153a.7, 153b.12, 153b.14, 153b.4, 153b.6, 154a.3, 155a.2, 156a.13 , 156a.3, 156a.3, 156a.3, 156a.4, 157a.16, 157a.7, 157a.7, 157a.7, 157a.9, 157b.4, 158a.11, 158a.12, 158a.12, 158a.17, 158b.11, 158b.12, 158b.15, 158b.16, 158b.7, 159a.6, 159b.15, 159b.2, 159b.2, 15a.2, 15a.4, 15a.4, 15b.13, 15b.4, 15b.5, 15b.6, 15b.7, 160a.3, 160a.4, 160a.6, 160b.15, 160b.4, 160b.5, 160b.6, 161a.4, 161a.7, 161b.4, 162a.11, 162a.11, 162a.16, 162a.6, 162a.6, 162a.6, 163a.12, 163b.2, 164a.12, 164b.10, 164b.15, 164b.9, 165a.11, 165a.8, 165a.9, 165b.10, 165b.15, 165b.15, 165b.6, 165b.8, 166a.14, 166a.14, 167a.10, 167b.8, 169a.15, 16a.11, 16a.16, 16b.1, 16b.12, 170a.11, 170a.14, 171a.1, 171a.11, 172a.13, 172a.5, 172a.5, 172a.6, 172a.7, 172a.8, 173b.10, 173b.13, 173b.13, 173b.15, 173b.15, 173b.16, 173b.17, 173b.8, 173b.9, 174a.13, 174a.16, 174a.17, 174a.17, 174a.8, 174b.15, 174b.17, 174b.5, 174b.8, 174b.9, 175a.1, 175a.11, 175a.5, 175a.9, 175b.12, 175b.12, 175b.12, 175b.12, 175b.4, 176a.17, 176b.15, 176b.15, 176b.17, 177a.16, 177a.16, 177a.2, 177a.8, 177b.4, 178b.12, 179a.16, 179a.16, 179a.17, 179a.2, 179a.8, 179b.1, 179b.15, 179b.15, 179b.5, 17a.5, 17b.16, 17b.8, 180a.15, 180b.13, 180b.13, 180b.17, 180b.17, 181a.14, 181a.3, 181a.3, 181a.4, 181a.4, 181b.1, 181b.15, 181b.15, 181b.3, 181b.3, 181b.3, 181b.6, 182a.1, 182a.2, 182b.1, 182b.1, 182b.11, 182b.17, 182b.3, 182b.6, 183a.1, 184a.1, 184a.14, 184a.14, 184a.15, 184a.9, 184b.11, 184b.2, 184b.2, 184b.9, 185a.10, 185a.13, 185a.8, 185b.16, 185b.3, 187a.17, 187b.5, 188a.10, 188b.9, 189a.16, 189a.16, 189a.5, 189b.1, 189b.16, 18a.1, 190a.13, 190a.13, 190a.13, 190b.11, 191a.13, 191a.16, 191a.17, 191a.9, 192a.2, 192b.2, 192b.3, 192b.5, 192b.6, 193a.14, 193b.16, 193b.8, 194a.1, 194a.7, 194b.4, 194b.5, 195a.6, 195a.8, 195b.14, 195b.14, 198a.11, 198a.12, 198a.4, 198b.1, 198b.1, 198b.17, 20a.5, 20b.10, 20b.3, 21a.2, 21b.16, 22a.17, 22b.5, 24a.13, 24a.13, 25a.17, 25a.2, 26a.7, 27a.9, 27b.16, 27b.17, 28a.14, 28a.2, 28b.10, 28b.6, 29a.7, 29b.11, 2b.9, 30b.5, 31a.1, 31a.16, 31a.9, 31b.14, 31b.4, 31b.4, 32a.17, 32a.4, 32a.8, 32b.12, 32b.14, 32b.17, 32b.3, 32b.3, 32b.4, 32b.5, 32b.9, 33a.1, 33a.1, 34b.14, 34b.3, 35a.3, 35a.4, 35a.5, 36a.16, 36b.10, 36b.13, 36b.14, 36b.15, 36b.15, 36b.15, 36b.16, 36b.17, 37a.2, 37b.11, 37b.14, 38a.11, 38a.12, 38a.12, 38a.7, 39a.14, 39a.4, 39b.2, 3b.17, 40a.14, 40a.15, 40b.10, 41b.13, 42a.1, 42a.17, 43a.4, 43a.5, 43a.8, 45a.16, 45b.15, 46a.12, 46a.12, 46a.17, 46a.3, 47a.1, 47a.1, 47a.1, 47a.2, 47a.3, 47a.6, 47a.6, 47a.7, 48a.6, 49a.16, 49b.2, 49b.9, 4b.9, 50a.6, 51b.11, 51b.14, 51b.17, 51b.8, 51b.9, 53a.8, 54a.1, 54a.1, 54a.1, 54a.4, 55a.5, 55a.6, 55b.8, 56b.11, 57a.4, 57a.4, 57b.6, 57b.7, 59a.13, 59a.16, 59a.5, 59b.2, 5a.11, 5a.11, 5a.9, 60a.9, 60b.12, 60b.9, 63b.17, 64b.1, 64b.10, 64b.17, 64b.2, 64b.3, 64b.4, 64b.4, 64b.5, 64b.7, 64b.9, 64b.9, 64b.9, 65a.11, 65a.4, 66a.15, 66a.16, 67a.11, 67a.17, 67b.11, 67b.12, 67b.13, 67b.15, 67b.4, 68a.9, 68b.14, 68b.17, 69a.15, 69a.8, 6a.2, 6b.10, 6b.15, 70b.16, 70b.9, 71a.11, 71a.17, 71a.17, 71a.7, 71a.7, 71b.7, 72b.13, 72b.15, 73a.10, 73a.10, 73a.12, 73a.15, 73a.16, 73a.8, 73b.3, 73b.3, 73b.5, 74a.12, 74a.13, 74a.13, 74a.7, 74a.7, 74a.9, 74b.14, 74b.7, 75a.2, 75b.2, 76a.5, 76b.14, 76b.7, 77a.10, 77a.2, 77b.11, 78a.4, 78a.8, 78a.8, 78b.1, 79a.2, 79a.5, 79b.11, 79b.12, 79b.3, 7a.12, 7a.13, 7a.15, 7a.16, 7a.3, 80a.8, 81a.16, 81b.17, 81b.8, 82a.4, 82b.16, 82b.3, 82b.5, 82b.5, 82b.5, 83b.5, 84a.2, 84b.12, 85a.15, 85b.1, 85b.4, 85b.4,

86a.1, 86a.1, 86a.10, 86a.11, 86a.17, 86a.17, 86b.15, 86b.2, 86b.3, 87a.1, 87a.1, 87a.14, 87b.13, 88a.12, 88b.12, 88b.6, 89a.14, 8a.2, 8a.3, 8a.4, 90a.12, 90a.13, 90a.17, 90a.5, 90b.12, 90b.13, 90b.2, 90b.3, 90b.6, 91a.14, 91a.2, 91b.11, 91b.13, 91b.6, 91b.9, 91b.9, 92a.1, 92a.1, 92a.1, 92a.1, 92a.1, 92a.8, 92a.9, 92a.9, 92b.13, 92b.14, 92b.5, 93a.13, 93a.16, 93a.4, 93a.4, 93a.6, 93a.6, 93a.6, 93b.16, 93b.8, 94a.10, 94a.17, 94b.6, 95a.5, 95b.15, 95b.16, 95b.3, 95b.4, 95b.7, 96a.1, 96a.2, 96a.6, 96a.7, 96a.8, 96b.12, 96b.16, 97a.1, 97a.1, 97a.10, 97a.14, 97a.2, 97a.5, 97a.8, 97b.16, 97b.3, 97b.4, 97b.5, 98a.1, 98a.5, 98b.4, 98b.5, 99a.14, 99a.15, 99b.1, 99b.12, 99b.12, 99b.14, 99b.16, 9a.8, 9a.8, 9b.14, 125a.4, 125a.4, 125b.5, 158a.11, 162a.16, 16a.14, 172a.7, 32b.12, 44b.16, 91b.15, 97b.4, 97b.5

ilet(d)- (T.f.) iletmek

i.-diler 120b.1

i.-mek 13b.1, 143a.7, 43b.4

i.-mez. 142a.17, 142b.1

i.-e. 62a.4

i.-eler 193b.6, 200a.13, 26a.10, 129a.14, 139b.16, 139b.17, 193b.11, 44b.11

i.-em. 9a.7

i.-ib 49a.4, 9b.2

i.-üb 150b.3

i.-ür 111a.15, 125a.13, 121a.3, 130a.7, 15a.3, 165b.14, 172b.5, 74a.9, 81b.9

i.-ürler 138b.14, 193a.14, 193a.16, 139b.15, 181a.5, 193b.13, 193b.7, 193b.8, 33b.6

i.-ürse 132a.11

ilerü+ (T.is.) ileri 126a.12, 173b.10, 198a.10, 41b.8, 47b.5, 63a.1

iley+ (T.is.) huzur, yön, karşı taraf

i.+inde 104b.11, 112b.16, 115b.5, 121a.15, 147a.13, 161a.6, 168a.8, 174b.12, 175a.6, 198b.5, 22a.9, 31b.14, 49b.10, 49b.14, 52a.6, 75a.4, 90a.3, 92a.14, 33a.17, 76b.17, 93b.1

i.+ümde 161b.3

ilhām+ (A.is.) Allah tarafından insanın gönlüne bir şey doğdurulması 135b.12, 135b.13, 136a.4

i.+ı 135b.14, 134a.1

i.+-ı Rabbānī 104a.5

ilhāmāt+ (A.is.) Allah tarafından insanın gönlüne bir şey doğdurulması 105b.6

i.+-ı ġaybī 134b.2

i.+-ı Ĥaḳḳı 134b.7

i.+-ı Rabbānīdür. 128a.16

i.+-ı źevḳin 134a.9, 134b.10

i.+ına 135b.11

i.+ıyla 132a.17

i.+uŋ 104a.6, 104a.8, 135a.6

ilḳā+ (A.is.) bırakma, bırakılma, terk 19a.3

i.+-ı nefs 102b.6

illā+ (A.e.) …den başka, aksi halde, ille, mutlaka 100a.12, 100a.4, 103b.3, 108a.12, 10a.1, 10a.1, 111a.14, 115b.8, 126a.6, 127b.7, 12b.11, 134a.16, 134b.1, 135b.7, 148a.10, 14b.2, 153a.1, 156a.11, 156a.11, 15a.4, 167b.4, 168b.15, 169b.7, 179a.12, 180a.3, 18a.9, 192a.13, 192b.16, 193a.9, 195a.11, 195a.9, 197b.17, 34a.9, 34b.14, 35b.2, 39b.8, 40a.10, 41a.17, 42a.8, 48b.11, 48b.12, 52a.9, 54b.2, 55b.7, 57a.6, 62b.14, 69a.6, 70b.13, 71b.4, 72b.17, 77b.1, 79b.2, 85a.11, 8a.9, 90b.3, 94b.9, 95b.12, 98a.14, 99a.14, 99a.17, 99b.7, 9a.14, 9a.4

ilticā+ (A.is.) sığınma, barınma 8b.14

iltifāt+ (A.is.) yüzünü çevirip bakmak, dikkat, gönül alma 121a.13, 121b.2, 142a.9, 159b.6, 159b.9, 161a.5, 165b.1, 174b.9, 187a.7, 31a.4, 43a.17, 59b.14, 62b.14, 75a.7, 75b.14, 76a.1, 85a.11, 85a.11, 85a.9, 87b.7

i.+ı 183b.10, 85a.12

iltimās+ (A.is.) kayırma, kayırıcı

i.+lar 174b.2

iltizām+ (A.is.) kendisi için lüzumlu sayma 166a.7, 199a.9, 24b.13, 85a.2, 86a.9

ilzām+ (A.is.) cevap veremez hale getirme, susturma 93a.4

im+ (T.is.) işaret, nişan, don

i.+den 123a.1, 70a.12, 84a.6

imām+ (A.is.) namazda kendisine uyulan kimse 105b.17, 106a.4, 66a.3

īmān+ (A.is.) inanma, inanç, İslam dinini kabul etme 106b.16, 107a.16, 107b.17, 107b.3, 107b.7, 108a.15, 118a.16, 118b.3, 128b.11, 128b.12, 128b.7, 130a.15, 130a.7, 130a.9, 131b.11, 133a.17, 137a.16, 148a.2, 150b.2, 185b.11, 32a.4, 33a.14, 33a.14, 33a.16, 33a.7, 46a.10, 46a.13, 46a.8, 46a.9, 46a.9, 54b.6, 54b.8, 60b.15, 66b.8, 78b.1, 79a.15

i.+a 128b.10, 79a.5

i.+dan 118a.17

i.+dur. 130a.12, 6a.14

i.+ı 128b.9, 130a.14, 130a.17, 130a.6, 137b.2, 145b.2, 146a.10, 150b.3, 46a.14

i.+ına 169a.12

i.+ında 148a.5

i.+ınuŋ 146a.9

i.+-i Ĥaḳīḳī 97a.5

i.+larına 128b.12

i.+um 150b.7

i.+uŋ 177b.12

Ǿimāret+ (A.is.) yoksullara yiyecek dağıtmak için kurulmuş olan hayır evi, bayındırlık

i.+inde 68b.6

imātet+ (A.is.) öldürme, yok etme 117a.11, 117b.2, 117b.7

İmdi+ (T.zf.) şimdi, şu an 100b.9, 106a.12, 108b.10, 109a.1, 109a.5, 10a.7, 10b.16, 10b.9, 111b.11, 115a.3, 116b.3, 117b.5, 118a.9, 118b.12, 11a.14, 11b.4, 121b.16, 122a.7, 122b.6, 124b.15, 124b.3, 125b.10, 127a.2, 128a.11, 128a.9, 128b.4, 129a.13, 129a.3, 129b.1, 12a.17, 12b.11, 12b.14, 131a.16, 131b.11, 132b.1, 134b.15, 136b.15, 136b.6, 137a.3, 137b.11, 138b.10, 139a.3, 13a.11, 13a.4, 13a.6, 13b.15, 140a.4, 140b.4, 141b.5, 144b.1, 145b.1, 146a.11, 147a.6, 148b.11, 149a.4, 149b.15, 149b.8, 14a.7, 14b.4, 14b.6, 150a.17, 150a.4, 150b.14, 152a.16, 152b.17, 153a.7, 154b.14, 154b.16, 156b.12, 157a.17, 158b.1, 158b.10, 159a.11, 159a.6, 159b.1, 159b.3, 15a.10, 15a.14, 15a.17, 15a.2, 15b.13, 15b.17, 161b.9, 163a.13, 164a.15, 166b.13, 169b.1, 16a.11, 16a.9,

172a.4, 172b.16, 173b.12, 173b.13, 177a.4, 177b.2, 179b.11, 179b.16, 17b.6, 181b.11, 182a.16, 183b.11, 185a.11, 185b.12, 186b.14, 187a.6, 188a.4, 188b.9, 189a.4, 189b.15, 189b.2, 18a.8, 18a.9, 192a.10, 192a.13, 192a.15, 193b.17, 194a.8, 195a.7, 196a.13, 196b.9, 197a.1, 197a.17, 197b.6, 198b.10, 198b.4, 199b.1, 199b.13, 19a.10, 19a.12, 19b.12, 19b.13, 20a.1, 20a.5, 20a.6, 20a.8, 20b.11, 21b.3, 22a.6, 28b.12, 28b.14, 29a.1, 2a.3, 2a.9, 2b.8, 30b.8, 31a.1, 31a.10, 31b.10, 32a.6, 32b.9, 33a.2, 34b.14, 34b.8, 35a.10, 35a.3, 35a.8, 35b.13, 35b.16, 36a.3, 36a.5, 36b.9, 37a.15, 37a.8, 37b.16, 37b.17, 38a.10, 38b.14, 38b.4, 38b.6, 39a.7, 39b.5, 39b.8, 3b.8, 40a.10, 40b.15, 41a.17, 42a.13, 42b.4, 43a.7, 44a.8, 45a.2, 45b.14, 45b.17, 45b.7, 46a.3, 46b.2, 47a.15, 47b.14, 48a.16, 48a.5, 48a.9, 48b.3, 49a.16, 49a.6, 49b.11, 49b.13, 49b.3, 50a.8, 50b.6, 51a.1, 51a.7, 52b.1, 53b.11, 53b.13, 54a.1, 54a.16, 54a.4, 54b.14, 55b.11, 56b.9, 57a.14, 57a.7, 58a.11, 58a.9, 58b.10, 58b.14, 58b.17, 58b.9, 59a.15, 59a.16, 59a.5, 59b.1, 59b.12, 59b.16, 59b.6, 60a.10, 60a.15, 60b.1, 60b.2, 60b.7, 60b.9, 61a.1, 61a.10, 61b.12, 61b.5, 62a.16, 62b.5, 62b.6, 63a.4, 63b.14, 64a.4, 64a.6, 64b.11, 64b.13, 65a.10, 65a.6, 66a.5, 66b.14, 66b.2, 66b.8, 67a.8, 67a.9, 67b.3, 67b.6, 68a.10, 68a.13, 68a.17, 68a.9, 68b.15, 68b.7, 69a.2, 69a.6, 69b.13, 71a.14, 71a.16, 71a.7, 71b.1, 71b.11, 72b.4, 73a.14, 73a.3, 73a.7, 73b.2, 74b.14, 76a.1, 77a.11, 77a.4, 77b.7, 78a.2, 78a.3, 78b.10, 79a.14, 79b.8, 7b.12, 80a.2, 80b.12, 80b.3, 81a.10, 81a.14, 81a.17, 81b.7, 82a.2, 82a.4, 82a.6, 82b.16, 82b.2, 83a.10, 83a.4, 83b.10, 84a.12, 84b.1, 84b.14, 87b.12, 88b.10, 88b.13, 89b.8, 8a.4, 97a.8, 99a.12, 99b.1, 9a.14, 9b.8, 13b.3, 34b.10

imtiĥān+ (A.is.) deneme, sınama, sınav 29a.12, 75a.11

imtiyāz+ (A.is.) başkalarından farklı olma, ayrıcalık 118a.17

inābet+ (A.is.) günahlara tövbe edip Hak yoluna girme 57b.10

inbisāṭ+ (A.is.) yayılma, açılma, genişleme 91b.8

i.+ından 14a.15

incid- (T.f.) incitmek

i.-e 179a.3, 165b.13

i.-mege 165b.13

i.-meye. 85b.5

i.-miş 193b.3

incir+ (F.is.) dutgillerden bir ağaç ve bu ağacın yemişi 128a.8, 128b.1

incü+ (T.is.) inci

i.+leri 84b.6

i.+lerüŋ 84b.7

in- (T.f.) inmek

i.-en 22a.3

i.-er. 18b.17

i.-erler. 185a.5

i.-iş 140a.6

i.-işi 171a.10

i.-mez. 125b.4

indür- (T.f.) indirmek

i.-medi. 143a.10

i.-meye. 172a.16, 75b.13

i.-meyeler. 137b.15, 26b.14

i.-mez. 194a.9

i.-mezler. 142a.15

infiśālsuz+ (A.T.is.) ayrılmadan 120a.2

inkār+ (A.is.) reddetme, yaptığını saklama, gizleme 112b.2, 11a.1, 143b.17, 147a.4, 147a.5, 178a.15, 190a.11, 30b.2

i.-a 118b.15

inkisār+ (A.is.) kırılma, gücenme 166a.14

inʕām+ (A.is.) nimet verme, iyilik etme 163b.12, 46b.15, 47a.16

ins+ (A.is.) insan 126a.15, 34b.6, 90b.7

i.+den 4b.13

i.+i 34b.14

inśāf+ (A.is.) merhamete, vicdana veya mantığa dayanan adalet 163a.13, 163b.12, 90b.11

insān+ (A.is.) adam 109b.14, 10b.4, 111b.14, 112a.1, 119a.9, 122b.12, 13a.1, 152b.13, 16a.16, 189b.14, 1b.16, 25b.16, 2a.1, 2a.11, 2a.8, 31a.14, 31a.16, 37a.17, 39a.14, 48a.4, 48a.7, 53a.12, 58b.14, 67b.8, 73a.15

i.+a 151a.7, 2a.7, 54b.10, 5a.9, 73a.14

i.+da 127b.1, 195b.6, 55a.10

i.+dan 19a.13, 2a.3, 2a.6, 48b.11

i.+dur. 12b.11, 39b.8, 47b.17

i.+ı 5b.5, 77a.15, 78a.8

i.+-i muṭlaḳ+ 50b.13

i.+uŋ 10a.2, 111b.15, 112a.3, 112a.5, 12b.13, 13b.9, 141a.4, 149b.15, 150b.16, 159b.1, 34a.6, 54a.3, 55a.12, 56a.15, 5b.9, 68a.1, 68a.17, 71a.5

insānī+ (A.sf.) insana mensup, insanla ilgili 121a.17, 2a.12

i.+den 125a.6

i.+dür. 2a.16

i.+nüŋ 125a.5

insāniyyet+ (A.is.) insanlık, insana yakışır hal 137a.12, 152b.8, 104a.15, 104a.17, 117a.8, 117b.10, 24a.15, 34b.9, 56a.8, 57a.16, 6a.10, 84a.6, 84a.7, 86b.12

inşa Allah+ (A.cü.) Allah isterse, Allah nasip ettiyse 13a.11, 32a.6, 42b.6, 58b.10, 80b.5, 86b.6, 8a.5, 97b.8, 98b.1, 20a.14, 36a.7, 54a.3, 106b.13, 10b.9, 114a.15, 128b.2, 136b.15, 140a.4, 190b.17, 190b.6

intibāh+ (A.is.) uyanma, uyanıklık, göz açıklığı 4a.2

intihā+ (A.is.) sona erme, bitme, tükenme

i.+sına 165b.4

intiḳāl+ (A.is.) bir yerden başka bir yere geçme, göçme 129b.10, 45b.3

intiḳām+ (A.is.) öc alma 159a.4, 168a.10, 191a.6

iʕānet+ (A.is.) yardım 175a.7

iʕlā+ (A.is.) yükselme, yüceltme 14b.5

iʕlām+ (A.is.) elem verme, keder verme 174a.16

iʕrāż+ (A.is.) yüz çevirme, başka tarafa dönme 121a.16, 163a.7, 169a.16, 186a.7, 192a.14, 192a.6, 196b.3, 69a.1

i.+dur 186a.6

iʕtibār+ (A.is.) saygı gösterme, ehemmiyet verme 113a.13, 23a.9, 46a.17

iʕtibārsuz+ (A.T.is.) saygı göstermeden, ehemmiyet vermeden 141b.7

iʿtidāl+ (A.is.) aşırı olmama hali ölçülülük 34a.14, 61a.17
i.+a 62a.6
i.+ı 188a.16, 61a.10
iʿtiḳād+ (A.is.) düğümlenip kalma, bir şeye bağlanma, inanma 134b.3, 146b.7, 147a.11, 147a.15, 147a.17, 148a.14, 170a.10, 172b.7, 176b.10, 192b.2, 194b.12, 195a.13, 57b.7, 92b.14
i.+dur. 84b.15
i.+ı 179b.3, 190a.8, 90a.7, 92b.1
i.+-ı tamām 135b.9
i.+ına 147a.8
i.+ıyla 180b.2
i.+ları 148b.16
i.+larını 148b.17
iʿtikāf+ (A.is.) bir yere kapanıp ibadetle vakit geçirme 20a.11
iʿtimād+ (A.is.) dayanma, güvenme, emniyet 112a.16, 170b.11, 194b.13
i.+a 112a.16
iʿtirāż+ (A.is.) bir fikri, bir hükmü kabul etmeyip çürütmeye kalkışma 101a.8, 174a.9, 85a.13, 86a.10, 92a.17, 92b.10, 92b.6, 92b.8, 92b.9
i.+dan 85a.13
iʿtizāl+ (A.is.) bir tarafa çekilme 90a.9
iʿzāz+ (A.is.) aziz kılma, saygı gösterme 160b.6, 25a.17, 46b.15
i.+umuz 25b.1
ip+ (T.is.) ip 182b.11, 26a.15
i.+iyle 23b.15, 26a.14, 26a.7, 26a.8, 26b.12, 26b.2, 69b.16
iplig+ (T.is.) iplik 40b.10

irādet+ (A.is.) irade, dileme, gönül isteği 100b.1, 112a.10, 117a.2, 136a.16, 16b.7, 16b.7, 16b.7, 183b.6, 44b.5, 84a.4, 85b.6, 86b.11, 86b.15, 86b.5, 88b.11, 88b.9, 89a.2, 89a.6, 89b.6, 92a.1, 97a.3, 86b.12
i.+i 101a.10, 116b.13, 136b.3, 194b.11, 83a.12
i.+inde 78b.13, 93a.12, 95a.15
i.+inden 83a.11, 85a.10
i.+ine 197a.12, 92b.11
i.+süz 194b.8
i.+üŋ 86b.9
irāḥet+ (A.is.) rahat ettirme 194b.10
ir- (T.f.) ermek, ulaşmak
i.-di 100b.14, 180a.14, 30a.11, 65a.5, 108b.6
i.-diler. 53a.9
i.-dügi 69a.10, 8b.14
i.-dükce 146b.10
i.-dükden 84a.14
i.-ecek 121a.14, 130b.4, 162b.16, 173a.4
i.-emezler. 126b.11
i.-en 173b.14
i.-enüŋ 24a.3
i.-erse 200a.12
i.-medi. 13b.7
i.-mediler. 98b.15
i.-memiş 81b.16
i.-memişdür. 133b.13, 96b.15
i.-meycek 120b.8
i.-meyecek 101a.12
i.-mez 142b.17, 7b.17, 93b.17
i.-mezsin 124b.1
i.-se 115a.5, 125b.3, 126b.4, 60a.13, 60a.14, 2a.17
irgürmek+ (T.is.) ergürmek, ulaştırmak, eriştirmek 133b.14
iriş- (T.f.) erişmek, ulaşmak
i.-di 11b.13, 137b.3, 142b.10, 142b.3, 22b.12, 28a.7, 33b.8, 51b.17, 77b.16, 94a.11, 94a.13, 106a.12, 119b.15, 129a.6, 134a.13, 136a.6, 137a.11, 138b.5, 143b.14, 149b.3, 149b.5, 152b.2, 20b.13, 20b.14, 24b.10, 25b.15, 30a.11, 46a.1, 49b.7, 63a.8, 64a.11, 79a.12, 84a.10, 86a.6
i.-diler. 155a.10, 78b.10
i.-düm 143a.7, 43b.4
i.-e 106a.14, 13a.17, 145b.8, 158b.1, 158b.8, 173a.15, 175b.9, 34b.13, 36a.8, 93a.5, 198b.3, 96b.13, 101a.2, 106a.10, 11a.8, 11a.9, 125a.13, 128a.2, 12a.15, 134b.6, 13b.2, 13b.6, 152a.17, 159a.17, 159a.4, 190b.2, 192b.13, 198a.6, 24a.13, 33a.3, 45b.8, 54b.8, 70b.3, 73a.3, 74b.9, 76b.16, 82b.17, 84a.15, 86b.4, 86b.6, 88b.14, 89b.6, 91a.4, 95b.17, 97b.17, 99b.16
i.-ecek 130b.4
i.-eler 146b.1, 114b.14, 125b.9, 148b.17, 5b.13
i.-elerdi. 5a.1
i.-en 152a.5, 80a.3
i.-ib 112b.1, 32b.6
i.-ince 32b.4, 34a.11, 62b.2, 73a.5
i.-medi. 176a.12, 39b.1, 83b.3
i.-mek 101a.17, 125b.1, 158b.11, 77a.17, 8a.10
i.-mekde 2b.15
i.-mekdedür. 159b.1
i.-memiş 152a.16, 152b.9, 161a.13
i.-mese 60a.1
i.-meye 69a.4, 157b.16, 69a.5, 71b.17, 87a.6, 97b.12
i.-meyecek 199b.11
i.-meyeler. 125b.10
i.-meyib 80a.2
i.-mez 151b.2, 188a.6, 146b.5, 125b.16, 125b.17, 125b.4, 125b.7, 137a.4, 137b.11, 4a.11, 7a.6
i.-mezdi. 41a.2, 62b.5, 77b.5
i.-mezler 47a.14, 125b.16
i.-miş 114b.4, 170a.6, 54b.8, 84a.13, 90b.16
i.-mişdür 198a.2, 54b.12, 97a.2
i.-se 126a.4, 134b.1, 154b.5, 172b.13
i.-seler 126a.11
i.-üb 107b.9, 136a.13, 161a.8, 6b.12
i.-ür 100a.16, 100b.6, 125b.6, 131b.4, 136a.9, 137a.8, 141a.5, 147a.6, 152a.10, 197a.16, 32b.8, 54b.4, 54b.4, 93b.2, 97b.11, 68b.1, 100b.5, 104a.5, 109b.7, 126b.13, 135b.16, 151b.16, 159b.2, 159b.5, 165a.10, 190b.16, 191b.1, 22a.12, 32b.14, 32b.7, 33a.13, 54b.4, 62a.9, 64b.1, 64b.4, 64b.5, 64b.6, 69a.15, 6a.10, 70b.8, 76a.15, 92b.17
i.-ürdi 100b.8, 153b.13, 23a.7, 132b.8, 74a.3
i.-ürler 129a.9, 144b.14, 144b.17, 126a.2, 129a.16, 145a.2, 145a.7, 189b.4
i.-ürse 75b.16

irişmeklik+ (T.is.) ulaşmalık, erişmelik 104b.9
i.+üŋ 98b.13
irişdür- eriştirmek, ulaştırmak
i.- 33a.1
i.-di 137b.5, 150a.6, 39a.10, 49a.12, 51a.5
i.-diler 5a.3, 120b.7, 87b.3, 120b.2, 129a.17
i.-e 138a.12, 113b.15, 163a.5, 163b.8, 169b.12, 175b.15, 37a.7
i.-eler 169a.3
i.-imez. 101a.16
i.-megi 163b.7
i.-mek 138a.14, 2b.13
i.-mekde 99a.8
i.-mekdür. 163a.16
i.-meye 63a.16
i.-ür 113b.13, 56b.10, 113b.11, 130a.2, 137b.3, 73b.8
i.-ürdük 30b.6
i.-ürler. 62b.9
irmemeklik+ (T.is.) ermemeklik, ulaşmamaklık
i.+den 104b.9
irkek+ (T.is.) erkek 98a.13
irŝ+ (A.is.) miras
i.+i 187b.13
i.+imüz 187b.14
irşād+ (A.is.) doğru yolu gösterme, uyarma 196b.10, 55b.6
i.+ı 197b.12
İrşādü'l Mürīd+ Kasım bin Mahmud tarafından kaleme alınmış olan dinī, tasavvufī eser, müridlerin irşadı 9b.9
īŝār+ (A.is.) ikram, bahşiş 85b.11, 85b.12
iŝbāt+ (A.is.) şahit ve delil göstererek doğrusunu ortaya çıkarma 94b.5, 116a.16, 117a.9, 119a.17, 120b.6, 126b.7, 136b.11, 136b.13, 146b.2, 155b.3, 173a.8, 194b.10, 35b.17, 65a.1, 81a.10, 81a.11, 81a.12, 81a.13, 81a.14, 81a.7, 81a.9, 94b.5, 94b.8, 96a.6, 96a.6
i.+da 126b.9
i.+dan. 126b.8, 94b.6
i.+ından. 94b.7
ise+ (T.e.) ise 100b.4, 104b.14, 106b.6, 108a.2, 108b.2, 113a.12, 114b.11, 11b.4, 127b.1, 128a.1, 128a.4, 128a.6, 128a.8, 136a.10, 139b.14, 148b.7, 161b.3, 162b.9, 164b.2, 165a.12, 166a.8, 166b.6, 168b.17, 170a.13, 170a.6, 174b.5, 179a.2, 179b.13, 186a.2, 186b.9, 188a.6, 189b.7, 190b.2, 195b.11, 21b.7, 22a.11, 22a.13, 25b.15, 34b.5, 36a.5, 36b.16, 39a.16, 51a.10, 58b.12, 58b.17, 61a.2, 61b.11, 65a.14, 66a.6, 70a.4, 70a.7, 90a.1, 90a.2, 92a.14, 92b.7, 93a.1, 93a.14, 186b.2, 48a.11
i.+k 28b.4, 43b.17
i.+n 150b.14, 81b.3, 83a.15
i.+ŋ 132b.17, 70a.5, 70a.5
İslām+ (A.is.) Hz. Muhammed'in Allah tarafından tebliğine me'mur olduğu din, Müslüman 106b.16, 107a.16, 107b.3, 148a.7, 149a.6, 150b.2, 164a.16, 170a.14, 170b.3, 179a.11, 47b.3, 54a.10, 66b.2, 66b.3, 97a.11, 97a.12
i.+dan 47b.12
i.+dur 47b.11
i.+ı 164b.2
i.+uŋ 47b.10
i.+da 148b.1, 148b.2
i.+-ı ĥaḳīḳī 97a.13
i.+uŋ 5b.3
iŝneyniyyet+ (A.is.) ikilik, ikiden ibaret olma 104a.13, 38a.14
i.+i 104a.17
isrāf+ (A.is.) gereksiz yere harcama 145a.11, 186b.3, 188a.17, 188a.17, 61a.14
i.+a 101b.12, 168b.2
İsrāīl+ (A.is.) Hz. Yakup'un lakabı 156a.13
i.+e 77b.6
issi+ (T.i.sf.) sıcak, sıcaklık, hararet 128b.1, 159b.4, 184b.15, 188a.5, 189a.4, 193b.8, 195b.16, 198a.2, 22b.4, 23a.14
i.+dür. 128a.12, 128a.16, 128b.5
i.+ne 193b.10
i.+nüŋ 186b.15
i.+sinden 146a.4
istāre+ (F.is.) yıldız
i.+-i māh-i ĥurşīd 149b.9
iste- (T.f.) istemek 2b.6
i.-di 27b.5, 12a.10, 157b.7
i.-dükleri 131b.10
i.-me 93a.5
i.-mek 184b.13
i.-meye. 67a.16
i.-mez 96a.4
i.-mezler 163b.4
i.-r 132b.17, 150b.14, 160a.14, 43b.17, 52a.17, 52b.7, 54b.16, 54b.17, 55a.1, 83a.15, 72b.9, 121a.10, 186b.17, 193a.6, 76b.5
i.-rdi 8b.4, 27b.4, 27b.2
i.-rem 51b.7
i.-rseŋ 20a.13, 28a.6
i.-se 157a.10, 158b.12, 67b.15, 67b.15
i.-ye 100a.15, 157b.5, 158a.14, 176a.6, 63b.15, 74a.5, 92a.10, 92a.2, 95b.1
i.-yecek. 130a.13
i.-yedi. 160a.10
i.-yeler 51a.15, 45a.1, 138a.14, 164b.17
i.-yen 8a.10
i.-yesin 51b.15
i.-yü 193b.4, 88b.14, 169a.17
i.-yüb 177b.10, 192b.12
istidlāl+ (A.is.) delil ile anlama 35b.15, 35b.9
i.+-i envāʿ-i maĥlūḳātdan 35b.11
istidrāc+ (A.is.) derece derece ilerleme, kaderi düzgün gitme
i.+a 104a.1
istidrāk+ (A.is.) yetişme, erişme, nail olma 174a.9
istifāde+ (A.is.) faydalanma, bir şey öğrenme 101a.17, 113b.12, 146b.16
i.+-i ʿulūmdan 107b.6
i.+sinden 8a.13
i.+sine 8b.6
i.+ye 180b.7
istifāża+ (A.is.) feyizlenme, feyiz alma 146b.15

istiġfār+ (A.is.) Allah'tan günahın bağışlanmasını isteme, tövbe etme 118b.11, 118b.6, 123b.11, 26a.16, 89b.9, 91b.11
istiġnā+ (A.is.) aza kanaat etme, tok gözlülük 166b.5, 166b.9, 185a.14
istiġrāḳ+ (A.is.) dalma, içine gömülme
i.+ından 199b.7
istiḥḳāḳ+ (A.is.) hakkı olma, hak kazanma 23a.9, 23b.4, 48b.12
i.+ı 133b.17, 176a.10, 183b.10, 80b.6, 9a.1
i.+ına 159a.16, 176a.14, 176a.6, 176a.9
i.+ını 81a.11, 99a.6
i.+ınuŋ 81b.6
istiḫrāc+ (A.is.) çıkarma, çıkarılma 88a.5
istihzā+ (A.is.) biriyle eğlenme, alay etme 149a.1
istiḳāmet+ (A.is.) doğruluk, doğru hareket 180a.1, 42a.9, 54b.6
i.+e 54b.8
istiḳbāl+ (A.is.) gelecek zaman 108b.1, 124a.10, 42a.17, 72a.2, 79b.4
i.+i 75a.15
istikbār+ (A.is.) büyüklenme, kendini büyük görme 26b.11, 26b.6, 26b.7
istiḳlāl+ (A.is.) kendi başına olma, kimseye bağlı olmama 154a.4
istikmāl+ (A.is.) tamamlama, bitirme 26b.9
istilā+ (A.is.) bir yeri kuvvet kullanarak ele geçirme, yayılma 9a.8
istimāʿ+ (A.is.) dinleme, işitme, dinleyip kabul etme 8a.14
i.+-ı kelām-ı Ḥaḳḳ 114a.1
i.+-ı leźźeti 132b.11
i.+ına 151a.13, 74a.1
istimālet+ (A.is.) gönül çekme; teselli etme, avutma 47a.1
istimdād+ (A.is.) meded, yardım isteme 8b.15
istiʿadād+ (A.is.) bir şeyin iadesini isteme 11a.10, 12b.16, 33b.16
i.+ı 12b.17, 34a.6, 50a.17
i.+ında 14a.8
istiʿāźe+ (A.is.) besmele çekerek Allah'a sığınma 179b.10
istiʿdād+ (A.is.) kabiliyet, akıllılık, anlayış 126a.13, 132b.6, 82b.9
i.+dan 127b.7
i.+ı 125b.3, 126b.15, 127b.8, 42a.2, 59a.13, 64a.3, 87b.3
i.+ına 46b.17
i.+ınca 141a.5
i.+ında 127a.2
i.+ını 59a.12
i.+ınuŋ 137a.8
istiʿmāl+ (A.is.) kullanma 128b.10, 128b.9, 137b.2, 162b.6, 194b.1, 89b.12
istirāḥat+ (A.is.) rahat etme, dinlenme 169a.5
istiṭāʿat+ (A.is.) takat, kudret, güç yetme
i.+ı 79a.4
istivā+ (A.is.) düz olma, denk olma
i.+sınuŋ 63b.11, 63b.12
i.+yı 63b.13
iş+ (T.is.) iş, amel 107a.14, 122b.2, 137b.14, 147a.16, 159b.7, 162b.12, 170a.14, 175b.16, 176a.13, 176a.14, 176a.6, 176b.6, 190b.4, 191a.1, 191a.5, 195a.14, 196a.2, 196a.4, 196a.6, 196b.14, 196b.17, 196b.17, 196b.9, 197a.6, 197b.1, 198a.5, 26a.2, 34a.16, 34b.12, 34b.7, 40b.11, 49a.6, 66a.13, 68a.4, 68b.2, 70b.12, 85a.17, 90a.12, 90b.13
i.+de 172a.11, 176b.9, 190a.7, 19a.11, 49a.1, 67b.16, 86a.4, 87b.3, 8a.2
i.+den 102b.3, 173a.10, 54a.17, 69a.9, 85a.7, 93a.5, 93a.6, 99b.11, 99b.9
i.+dür 51b.17, 75a.10, 171b.2, 58b.4
i.+e 102b.4, 141a.15, 189b.1, 191a.6, 196b.3, 197b.10, 54a.17, 63a.17, 85b.1, 86a.14
i.+i 111b.8, 142a.16, 156a.5, 156a.8, 167b.16, 170a.8, 172a.13, 190a.17, 191a.16, 197b.2, 197b.5, 197b.9, 23b.2, 24b.12, 32b.4
i.+imi 93a.1
i.+in 184a.16, 66a.15
i.+inde 132a.3, 173a.8, 62a.7, 90b.1
i.+inden 154a.1, 154a.1, 194a.4, 194a.5, 197b.4, 199b.7
i.+ine 25a.11, 85a.5, 190a.11
i.+ini 164b.11
i.+üm 76b.15
i.+üme 142b.11
i.+ümi 33b.12
i.+ümüz 91a.14
i.+üŋ 44b.7
i.+ler 170b.17, 174a.2, 179a.2, 181b.2, 72b.7, 7b.4, 156a.8, 128b.14, 190b.4, 197b.1, 92b.2
i.+lerde 17b.16, 86a.15
i.+lerden 91a.4
i.+leri 176a.17, 176a.8, 184a.13, 34b.1, 34b.2
i.+lerine 145a.15, 179a.17, 34b.4
i.+lerini 177a.2
īşār+ (A.is.) yazı ile bildirme, haber verme 90b.8, 91a.13, 92a.2
işārāt+ (A.is.) işaretler, alametler
i.+lar 8b.12
işāret+ (A.is.) bir şeyi gösterme; iz alamet, nişan 105b.6, 109a.14, 114a.5, 116b.16, 118b.12, 135b.15, 140b.7, 154a.7, 17b.14, 184b.1, 185a.7, 23a.7, 24b.14, 58b.16, 71a.12, 78b.15
i.+den 155b.8, 187a.15, 79b.13
i.+dür 100a.2, 100a.5, 126a.15, 127a.4, 130a.5, 130b.17, 130b.17, 136b.6, 153b.2, 155b.13, 155b.6, 185a.9, 23b.9, 39b.16, 45a.2, 45a.2, 56a.10, 57a.15, 82b.1, 97b.13, 119b.9, 137a.13, 152b.5, 153a.12, 154b.4, 31b.2, 40a.6, 51a.17, 6a.12, 79b.5, 82b.2, 93b.14, 161a.1
i.+i 111a.2, 144b.1, 70b.13, 71b.5, 84b.10
i.+in 119b.7
i.+inde 90a.16
i.+inden 16b.14
i.+ine 91b.10
i.+ini 8b.13
i.+inüŋ 144b.7, 84b.10
i.+iyle 135b.13, 144b.2, 168a.7, 16a.1, 16a.3, 180b.6, 84b.10, 88b.15

i.+üŋ 111a.8, 135b.14, 137b.11
işbu+ (T.sf.) bu, işte bu 124b.2, 143b.12, 150a.15, 194a.12, 200a.2
i.+dur 67a.9
işit(d)- (T.f.) işitmek, duymak 107a.8, 16a.9, 47b.14
i.-di 50a.7
i.-diler 146a.13, 122b.3, 158a.7
i.-dügi 44a.7
i.-dügini 36a.2
i.-dügüm 182b.6
i.-dügüŋ 47b.13
i.-dük 19a.11
i.-düm 169b.14
i.-düŋ 20b.11
i.-gil 20b.12, 66a.6, 150b.14
i.-medüŋ 75a.3
i.-mege 59b.15
i.-mek 146a.11, 176b.15, 21a.14, 36a.3, 36b.15, 36b.9, 39a.17, 65a.11, 66a.14
i.-mekden 69a.9, 99b.9
i.-mekdür. 54b.17
i.-mez. 40a.16
i.-miş 16a.9
i.-seler 147a.3, 192b.13
i.-e. 43a.9, 4b.16
i.-eler 54b.17, 178a.15
i.-elüm 109a.17
i.-ib 105b.3, 36a.3, 70a.2
i.-ibilür. 73a.10
i.-ibilürdi. 81b.13
i.-icek 43a.13
i.-mek 36b.15
i.-mesi 53b.9
i.-ür 109a.8, 135a.8, 102a.4, 135a.6, 196b.15, 65a.15, 65a.16
i.-ürdi 36a.2, 117a.4, 81b.10
i.-üvir 110b.9
işidici+ (T.is.) işiten, duyan 91b.17
işidil- (T.f.) işitilmek
i.-e 15b.13
i.-ür. 71a.17
işitmeklik+ (T.is.) işitmek, duymak 191a.11
işik(g)+ (T.is.) eşik
i.+de 76a.1, 79b.3
i.+den 75b.11
i.+i 120b.9, 143b.8, 166b.1, 173a.9, 200a.13
i.+-i ŧoprağında 76a.6
i.+idür. 77a.11
i.+inde 139a.17, 76b.7
i.+inden 166a.12, 67a.17
i.+ine 76a.11
i.+inüŋ 120b.7, 37a.12
işle- (T.f.) işlemek, çalışmak, yapmak 103a.1
i.-diler. 68a.4
i.-düŋ 92b.7
i.-mege 72b.7
i.-mek 72b.9
i.-mekde 24b.12
i.-memege 89b.9
i.-meye. 135b.12, 159b.7, 90a.12, 90b.13
i.-mez. 92b.2
i.-miş 165a.11, 176b.15
i.-rler. 145a.11, 191a.1
i.-rlerde 168a.15
i.-rse 188a.14, 92b.2
i.-rüm 196b.17
i.-rüŋ 103b.13
i.-rüz 197b.3
i.-se 164a.4, 189a.16, 198a.5
i.-ye 135b.12, 156a.8, 157b.16, 176b.10, 179a.2, 194a.1, 92a.16, 135b.12, 156a.3, 156a.4, 156a.5, 177b.3, 194a.1, 55b.2, 70b.12, 92a.16
i.-yecek 164a.2
i.-yeler. 137b.14, 197b.11
i.-yem, 92b.6
i.-yemez. 156a.9, 66a.15
i.-yesiz. 157b.14
i.-yü 137a.17, 156b.5
i.-yümezüz 158a.9
işlek+ (T.is.) işlek 17b.16
işlet- (T.f.) işletmek
i.-meyeler 191a.5
işrāḳ+ (A.is.) güneşin doğuşu, doğarak etrafı ışıklandırma 115a.6
iştihā+ (A.is.) iştah 101b.7
iştiyāḳ+ (A.is.) şevklenme, özleme 126a.10
i.+ı 28a.1
it(d)- (T.f.) etmek, yapmak 104b.17, 109a.16, 111b.3, 123a.6, 6a.1, 83a.15, 89b.2, 102b.16
i.-di 114b.3, 115a.13, 116a.16, 119a.5, 125a.8, 128b.3, 130a.3, 130b.8, 135a.4, 143a.16, 148b.2, 149b.8, 149b.9, 158b.6, 165b.8, 182a.10, 182b.14, 185a.12, 185a.7, 191b.3, 193a.17, 196b.7, 22a.8, 29a.8, 2a.4, 47b.10, 47b.6, 57a.7, 71b.10, 73b.13, 81a.10, 81a.13, 81a.14, 92b.8, 97a.16, 10b.2, 116a.12, 117b.4, 119b.6, 123a.13, 151a.3, 156a.12, 156a.12, 156b.11, 161b.9, 170a.5, 182b.2, 182b.6, 1b.4, 20b.9, 28a.16, 28b.8, 49a.8, 53a.1, 81a.12, 81a.7, 87a.7, 8a.17, 92b.8, 94a.12, 35a.17, 81a.11
i.-diler 121b.16, 121b.17, 122a.13, 125a.16, 128b.8, 129a.11, 149a.17, 183a.15, 193a.14, 41b.15, 44b.5, 45a.14, 49a.14, 50b.2, 71b.13, 50b.7, 112b.1, 112b.1, 112b.3, 113a.5, 113a.5, 122b.3, 129b.1, 129b.15, 130a.1, 131b.15, 131b.9, 146a.13, 148a.13, 148a.14, 155a.9, 156a.14, 16b.17, 173a.3, 192a.6, 192a.6, 198b.15, 23a.10, 23a.11, 23a.13, 25b.7, 32b.17, 34b.15, 46a.12, 47a.7, 49b.15, 49b.7, 50b.14, 52a.5, 5a.17, 67b.12, 67b.13, 67b.14, 68a.13, 68a.3, 68a.6, 68a.6, 6b.14, 78a.5, 78b.3, 7a.1, 7a.3, 87a.14, 87a.16, 88a.3, 88a.6, 8a.12
i.-dilerse 47b.8
i.-dü 189b.13
i.-dügi 109b.2, 111a.12, 125b.8, 138b.12, 138b.7, 151a.5, 151a.6, 152a.2, 172b.9, 188a.9, 188b.8, 192b.15, 193a.3, 31b.6, 39a.10, 60b.5, 62a.16, 90a.2, 95b.13, 95b.3
i.-dügicün 128b.10, 173a.10, 18a.16
i.-düginden 190b.1
i.-dügine 102b.17
i.-dügini 158a.9

i.-düginüŋ 119b.10, 185a.12
i.-dügümüz 183a.2, 198b.11
i.-dügün 27b.10
i.-dügünüz 198b.6
i.-dük 127a.10, 13b.11, 13b.9, 144a.16, 173b.13, 178a.13, 36a.5, 41a.5, 91a.13, 93a.17, 10a.2, 127a.3, 181a.12, 186b.14, 46a.13, 81a.2
i.-dükde 109a.14
i.-dükden 166a.5, 45b.3, 59a.4
i.-dükleri 126a.15, 54a.17, 6b.11
i.-düklerinden 129b.10
i.-düm 120b.14, 17b.9, 182b.16, 193a.17, 196b.17, 7a.13, 107a.13, 80a.12, 34b.14
i.-düŋ 56b.3, 77a.10
i.-e 100b.2, 111b.15, 116b.11, 117a.9, 130b.16, 135b.4, 13b.3, 144a.7, 146a.16, 151b.5, 151b.6, 153b.8, 154a.1, 156a.4, 156b.5, 159a.3, 164b.7, 166a.8, 166b.15, 172a.12, 172a.7, 172b.9, 174b.13, 174b.16, 176a.6, 179a.3, 180b.12, 181a.7, 181a.7, 185b.14, 187b.1, 188b.1, 188b.17, 188b.17, 188b.7, 188b.8, 189b.13, 190a.12, 192b.5, 194a.3, 198a.5, 26b.15, 36a.7, 55a.17, 62a.14, 76b.2, 78b.16, 79b.15, 84b.5, 85a.3, 87b.7, 87b.9, 88a.12, 89b.8, 90a.1, 90a.14, 90b.7, 92b.1, 92b.15, 95b.2, 96a.10, 96a.3, 97a.11, 97a.9, 97b.5, 97b.6, 90a.12, 100a.14, 100a.4, 100b.15, 100b.16, 100b.17, 101a.10, 101a.3, 101a.9, 101b.15, 101b.8, 102a.1, 102a.2, 102a.5, 102a.5, 110a.7, 111b.8, 114b.11, 116b.5, 117b.11, 119a.10, 119b.10, 119b.5, 124a.4, 125a.10, 130b.5, 135a.12, 141a.10, 148b.8, 148b.8, 152b.14, 154a.2, 156a.3, 160a.15, 162b.17, 162b.6, 163b.1, 163b.3, 163b.3, 163b.5, 164a.15, 164a.15, 166a.15, 166a.3, 166a.9, 166b.3, 167a.17, 167b.7, 167b.8, 168b.8, 169a.14, 169b.12, 170a.11, 173a.12, 174a.16, 174b.13, 176b.3, 179a.2, 184b.12, 184b.12, 187a.16, 188a.13, 188b.1, 188b.12, 189b.17, 26a.11, 32a.10, 40b.13, 46b.15, 4b.10, 56b.16, 61a.1, 68b.16, 77a.3, 79b.12, 80a.3, 80b.3, 85a.12, 85b.5, 85b.8, 86a.2, 86a.2, 86a.5, 87a.3, 87a.5, 87b.5, 88b.14, 89a.11, 89b.10, 89b.12, 89b.8, 89b.9, 89b.9, 90a.11, 90a.16, 90a.16, 90a.2, 90a.5, 90a.5, 90b.9, 91b.17, 92a.1, 92a.13, 92a.2, 92a.6, 93b.12, 93b.14, 94a.8, 94b.9, 95b.17, 95b.3, 96a.2, 96a.6, 96a.9, 97a.10, 97a.12, 97b.15, 97b.4, 97b.8, 98a.15
i.-ebile. 16b.16, 31a.1, 35a.6
i.-ebileler. 47a.7
i.-ebilelerdi 38b.16, 45a.10
i.-ebilmeye. 72b.9
i.-ebilsün. 78a.8
i.-ebilür. 35a.6
i.-ecek 111a.5, 142b.8, 158b.4, 159a.1, 17b.1, 182b.15, 192a.14, 21a.5, 23b.8, 31a.3, 31b.13, 34b.11, 34b.5, 38a.14, 52a.12, 55a.15, 55a.8, 72b.1, 75a.7, 83b.4, 88b.6, 93a.12, 95b.10, 95b.3, 2a.1
i.-ecekce 90b.14
i.-eler 87a.4, 119a.8, 121b.15, 131a.14, 131a.15, 139b.3, 146b.2, 148a.16, 190b.13, 190b.9, 190b.9, 197a.3, 29b.15, 31b.9, 131b.14, 135b.10, 148a.15, 148a.8, 148a.9, 153b.7, 157a.10, 164b.1, 165a.1, 165a.4, 165a.5, 165a.7, 167b.3, 169b.6, 170a.3, 170a.4, 181b.1, 181b.3, 183a.1, 185b.16, 186b.5, 190b.10, 190b.11, 190b.7, 191a.2, 191a.3, 191a.4, 193b.10, 198b.17, 25b.2, 31b.5, 54b.17, 55a.2, 76b.8, 8a.14, 8a.2, 8a.3
i.-elerdi 38b.10, 37a.3
i.-eli 114a.9
i.-elüm 124a.15, 142b.9, 161b.4, 13a.5, 161b.11, 20a.14, 20b.4, 23a.4, 58b.10, 23a.10
i.-em 169b.17, 17b.5, 21a.2, 50a.3
i.-emedi 26b.5
i.-emeye 72b.1, 72b.9
i.-emeyevüz. 142b.8
i.-emeyeydi 56b.13
i.-emez 109a.11, 110a.14, 140b.8, 60a.15, 94a.7, 100a.17, 109a.2, 109a.5, 110b.17, 115b.11, 115b.8, 11a.1, 121a.13, 121a.4, 122b.7, 127b.6, 135a.15, 143b.15, 14b.4, 18a.4, 191a.12, 37a.1, 62b.14, 66a.3, 82b.6
i.-emezdi. 41a.1, 77b.6, 80a.4
i.-emezem 94a.3
i.-emezler 112a.8, 121a.4, 126b.3, 141a.14
i.-emezsin. 124a.14
i.-en 140a.3, 144a.5, 178a.13, 43b.13, 59b.6, 65a.12, 78b.10, 78b.17
i.-enler 139b.11
i.-enlere 146b.8
i.-enlerün 123b.15
i.-enüŋ 4a.11, 84a.1
i.-er 100a.6, 102a.9, 105b.15, 112b.12, 115b.4, 115b.5, 116b.12, 116b.8, 116b.9, 121b.14, 126a.8, 130b.14, 132a.14, 136a.13, 136b.17, 141a.8, 143b.14, 144b.9, 152b.4, 157a.6, 165a.16, 177a.6, 17a.5, 188b.14, 190b.6, 21a.9, 27b.13, 32a.3, 35b.7, 35b.9, 36b.13, 3b.10, 3b.9, 40a.14, 4a.1, 54b.9, 57a.8, 61b.8, 67a.5, 6b.8, 73b.8, 75a.1, 79a.13, 83b.7, 8a.8, 93a.1, 96b.10, 98a.4, 105a.10, 110b.12, 116b.7, 156a.15, 63b.16, 87a.9, 101b.7, 102a.9, 102b.1, 102b.6, 103b.15, 104b.11, 105a.12, 105b.11, 105b.14, 106b.1, 107a.6, 107b.13, 108a.7, 108b.1, 110a.5, 110b.11, 110b.12, 111a.9, 111b.11, 112a.3, 112a.4, 112a.6, 112a.9, 112b.16, 112b.17, 113a.2, 113b.10, 113b.13, 114a.16, 115a.16, 115a.17, 115a.6, 115b.11, 115b.2, 115b.2, 117b.5, 119a.17, 120a.1, 120b.15, 124a.10, 124b.15, 125a.11, 126a.5, 126a.7, 126b.13, 126b.6, 126b.8, 127b.9, 131a.7, 133b.2, 133b.5, 134a.1, 135a.12, 135a.15, 135a.17, 139a.16, 153a.17, 154a.11, 154a.5, 154a.6, 157a.14, 162a.10, 162b.10, 169a.1, 169b.2, 171a.16, 173a.7, 173b.16, 174b.13, 177a.12, 177b.6, 182a.5, 183b.10, 184a.8, 184a.9, 184a.9, 184b.16, 188b.15, 189a.11, 190a.9, 191b.5, 192b.1, 194a.14, 194b.5, 20a.6, 20b.17, 31a.11, 31b.4, 32b.2, 33a.3, 35a.7, 3b.12, 3b.8, 40b.1, 41a.8, 42b.10, 42b.6, 46b.17, 46b.5, 47a.10, 4b.4, 52a.14, 55b.10, 55b.11, 58a.15, 60b.12, 60b.7, 61b.4, 62b.2, 63b.17, 65a.11, 65a.13, 65a.14, 65a.17, 66a.17, 67b.16, 69b.5, 71a.3, 73b.5, 73b.7, 74a.14, 74a.17, 78b.17, 79b.4, 79b.5, 79b.6, 80b.10, 80b.11, 80b.3, 81a.5, 86a.14, 87a.2, 89b.17, 93b.4, 95a.9, 95b.2, 96a.17, 98b.11, 98b.15
i.-erdi 109a.14, 136b.11, 143b.16, 160b.9, 161a.7, 169b.15, 197a.17, 29a.7, 97a.12, 108b.13, 108b.15,

108b.9, 132a.3, 143a.3, 160b.9, 182b.8, 184b.2, 185b.9, 21a.4, 23a.5, 27a.14, 35a.4, 37a.9, 38a.6, 49a.17, 97a.13, 9a.6
i.-erdüm. 193b.12
i.-erek 7a.6
i.-erem 17b.4, 190a.17, 29b.10, 29b.8, 192a.17, 68b.5, 198a.12, 198a.14, 198a.14, 198a.15, 198b.3
i.-erken 44b.6
i.-erler 112a.7, 124a.9, 125a.16, 126a.14, 127a.13, 131b.7, 133a.4, 139b.10, 142b.2, 146b.14, 146b.14, 146b.16, 147a.17, 147a.3, 148a.7, 153a.3, 158a.11, 160b.4, 177b.15, 179b.4, 181b.8, 181b.9, 197b.2, 33b.7, 35a.15, 36b.12, 36b.14, 38a.3, 74b.15, 88a.5, 115b.8, 125a.11, 130a.16, 135a.2, 139a.12, 139b.17, 142b.3, 144b.13, 145a.11, 145a.2, 147a.1, 147a.13, 148b.15, 157b.13, 169a.12, 178b.12, 178b.12, 178b.12, 178b.14, 179a.16, 179a.17, 179b.2, 179b.6, 181b.1, 181b.10, 181b.10, 181b.15, 181b.2, 183b.5, 184a.2, 188a.8, 19a.3, 19a.4, 19a.5, 19b.10, 27a.7, 27b.16, 28a.9, 30b.1, 32a.17, 35a.13, 70a.2, 74b.16, 75a.3, 84b.11
i.-erlerdi 49b.6, 131b.2, 21a.2, 23a.5, 28a.1, 37a.2, 45a.4, 49b.5
i.-erlerse 157a.16
i.-erse 116b.15, 166a.9, 192a.14, 83a.16
i.-ersin. 22b.8, 51b.10
i.-ersiz. 198b.7
i.-erüz. 115a.3, 127a.6, 180a.2, 25a.7, 50a.13
i.-esin 132a.10, 185a.10, 54a.17, 124a.13, 133a.12, 185a.11, 56a.12, 56a.15
i.-esiz. 46b.4
i.-evem 110b.8
i.-evüz. 148b.14
i.-eydi. 60a.1, 8b.13, 9b.3
i.-eyim 24a.2, 10b.9, 176b.11, 176b.11
i.-eyin 139b.9
i.-eyüm 19b.12
i.-gil 98b.8
i.-ib 100a.11, 100a.12, 103b.11, 103b.11, 105b.14, 105b.5, 106a.5, 107a.10, 107b.2, 109a.15, 109a.2, 112a.17, 112b.3, 113b.13, 115a.7, 115b.6, 116b.14, 116b.16, 117a.6, 117b.10, 117b.15, 117b.8, 118a.12, 118a.14, 118b.5, 118b.9, 119a.13, 120b.17, 121a.16, 121b.5, 122a.7, 122b.15, 123a.12, 126a.5, 127a.11, 127a.5, 129a.11, 129b.10, 131b.6, 131b.8, 133a.7, 133b.7, 134b.12, 134b.15, 135a.14, 135a.15, 135b.1, 136a.10, 136a.16, 137b.2, 138b.5, 138b.6, 142b.11, 142b.12, 143a.2, 143b.14, 143b.6, 143b.7, 143b.9, 144a.8, 144b.14, 144b.17, 145a.7, 145b.3, 146a.13, 146b.16, 148b.14, 149a.1, 152a.1, 155b.10, 156a.3, 157a.12, 157b.13, 157b.6, 159a.1, 159a.11, 159a.5, 159a.8, 161a.4, 162b.4, 163a.13, 163b.12, 163b.2, 164a.10, 164a.10, 164b.17, 164b.17, 164b.6, 165a.4, 165a.4, 168a.11, 168a.5, 16a.2, 172a.3, 172b.13, 173a.14, 174b.9, 176a.16, 179a.17, 17a.16, 180a.8, 180a.9, 180a.9, 181b.2, 182a.15, 182a.16, 182b.2, 182b.3, 182b.8, 183a.11, 183a.14, 183a.4, 185b.1, 186a.10, 186a.11, 186a.17, 188a.12, 189b.8, 18a.15, 190a.5, 192a.1, 193a.17, 193a.5, 193a.6, 193b.11, 193b.3, 193b.7, 194a.4, 194b.12, 194b.13, 194b.13, 196b.4, 197b.1, 197b.12, 198b.4, 28b.15, 28b.17, 29a.2, 29a.4, 29b.10, 2b.10, 2b.15, 32b.2, 39a.15, 39a.15, 40b.6, 42a.17, 43b.1, 45a.15, 49a.7, 4b.14, 59b.15, 62a.4, 64a.12, 70a.13, 70b.1, 71a.8, 72a.3, 76b.4, 77a.15, 77a.4, 78b.6, 79a.2, 79b.11, 80b.17, 82b.3, 83b.7, 85a.9, 85a.9, 85b.12, 85b.7, 87a.4, 87b.1, 87b.3, 87b.9, 88a.1, 88a.3, 88b.14, 89a.13, 90b.1, 90b.8, 91b.11, 92a.17, 92b.7, 93a.11, 94a.11, 96b.16, 70a.13
i.-icek 102b.12, 24a.11, 25a.11, 52b.13, 49b.14
i.-ince 148b.6, 2b.7
i.-inüz 133b.3
i.-iser 167a.9
i.-me 141b.2, 43a.4, 43a.1
i.-medi 111a.7, 156b.11, 161a.5, 129a.7, 134a.16, 156a.11, 165b.9, 65a.1
i.-mediler 13a.1, 114b.2, 13a.6, 176a.11, 176a.12
i.-medin 101a.17, 121b.3, 186b.14, 85a.15, 122b.8
i.-medügi 165b.11
i.-medüginüŋ 92a.7
i.-medügümüz 125a.7
i.-medüm 43a.17, 193a.15
i.-mege 100b.7, 101b.6, 112a.12, 115a.4, 115b.4, 125a.3, 133a.14, 133a.9, 134b.15, 139b.13, 152a.4, 154a.7, 157b.1, 159a.4, 164b.12, 168a.6, 177b.4, 183a.14, 23a.1, 24b.13, 32b.14, 55b.7, 57a.15, 66a.2, 68a.3, 72b.5, 72b.6, 74b.7, 7a.6, 84b.11, 96b.7, 97b.7
i.-megi 147a.15, 155b.13, 170a.12
i.-megük. 3b.12
i.-mek 100a.13, 101a.17, 105b.3, 117a.5, 117a.9, 119b.4, 120b.6, 128b.3, 138a.4, 144a.12, 144b.16, 144b.16, 145b.2, 145b.3, 147a.5, 147a.5, 150a.17, 151b.12, 152b.13, 153a.1, 156b.5, 157a.7, 158b.15, 15b.11, 160a.13, 162a.6, 162b.10, 169a.16, 170a.9, 173a.16, 174b.16, 174b.17, 175a.16, 175a.17, 175b.4, 176a.6, 177b.4, 178b.16, 180a.10, 180a.9, 188b.9, 18a.1, 192a.11, 192b.17, 193b.14, 194b.1, 194b.10, 195a.9, 197b.3, 27b.17, 34b.12, 35b.16, 36b.11, 36b.13, 41b.3, 42a.13, 44b.14, 49a.17, 51a.7, 51b.15, 57a.9, 58b.1, 58b.7, 59a.12, 5b.1, 60b.15, 61a.6, 67b.14, 67b.15, 68a.6, 69a.8, 71a.7, 72a.7, 73a.7, 77a.17, 78a.12, 79a.2, 79b.13, 81a.10, 81b.6, 82a.12, 82a.13, 85b.11, 87b.13, 88a.8, 90b.5, 90b.8, 91a.17, 94a.17, 95a.13, 95b.1, 95b.2, 99b.1
i.-mekcün 149b.16
i.-mekde 104b.7, 105a.12, 114b.1, 122a.14, 133a.16, 133a.3, 145a.5, 146b.1, 148a.8, 151b.8, 155b.4, 159a.17, 159a.9, 163b.16, 164b.3, 166a.10, 166a.7, 169a.10, 170b.2, 173a.15, 176a.4, 178b.16, 180a.7, 186a.15, 188a.13, 188a.13, 188b.10, 188b.2, 190b.10, 194b.12, 198b.16, 199a.6, 199a.7, 19b.11, 2b.15, 32b.15, 48b.17, 51a.8, 5b.5, 62a.10, 77a.16, 85a.2, 86a.8, 8a.11, 100a.11, 186a.15, 32b.15
i.-mekdedür. 159a.12, 159a.12, 159a.14, 71b.11
i.-mekden 103b.10, 103b.11, 103b.15, 118b.10, 157b.15, 159b.9, 162a.3, 176b.17, 185b.5, 188a.12, 4a.14, 61a.15, 92a.4, 93a.11, 100a.7
i.-mekdür 162b.3, 186a.6, 187a.11, 7b.16, 100a.1, 100a.3, 12a.9, 162b.3, 162b.4, 162b.5, 165b.15, 172a.8, 186a.8, 186b.4, 186b.8, 186b.9, 189a.16,

23b.2, 35b.13, 35b.17, 51a.9, 57a.14, 57a.6, 7b.17, 95b.4, 99a.15
i.-mekle 8b.15
i.-mekledür 1b.2
i.-melü. 87b.11
i.-memek 186b.1, 186b.2
i.-memekdür. 128b.9
i.-memiş 111b.9, 193a.13, 88a.7
i.-memişdür. 66a.4
i.-mese 159b.6, 187a.10, 99b.10
i.-meseŋ 150b.7
i.-meseydi 77b.4
i.-meye 101a.10, 101a.8, 101b.13, 101b.8, 146a.15, 156a.7, 168b.2, 168b.2, 169a.11, 189b.12, 190a.11, 86a.14, 88b.4, 90b.16, 91b.5, 116b.6, 135b.10, 156a.3, 156a.5, 163a.14, 166a.9, 166b.2, 168a.12, 168a.15, 169a.10, 170b.3, 170b.8, 173a.15, 174a.10, 174a.13, 174b.1, 174b.16, 175a.1, 175b.12, 175b.14, 175b.17, 176a.3, 176a.4, 177b.4, 179a.2, 180a.16, 180b.4, 187a.7, 187b.4, 188a.17, 190a.1, 190a.9, 192b.3, 194a.2, 197b.16, 55a.17, 72b.11, 72b.15, 75b.14, 85a.11, 85a.13, 85a.7, 85a.9, 86a.10, 86b.15, 88b.9, 90a.10, 90a.11, 90a.13, 90b.11, 90b.3, 92a.1, 92a.3, 92a.8, 92a.8, 93a.5, 96b.6
i.-meyecek 31b.13, 31b.15, 87a.1
i.-meyeler 168a.2, 176a.4, 165a.6, 168a.17, 191a.3, 191a.4, 191a.5, 191a.9, 197b.15, 98a.12
i.-meyeydi 41a.14, 31a.13, 81b.14
i.-meyicek. 127b.9
i.-meyince 139a.7, 152b.11, 153b.9, 180a.4, 67b.3, 98b.15, 137a.5
i.-meyüb 186a.17, 31b.16, 87b.7, 91a.17
i.-mez 164b.2, 33a.7, 116b.7, 126a.6, 142a.9, 165b.11, 165b.12, 182a.3, 184a.9, 192a.12, 197b.8, 51a.17, 62b.14, 80b.11, 89a.4, 90b.17, 96b.14
i.-mezem. 182b.16
i.-mezler 181b.17, 184a.15, 47a.14, 121b.2, 176a.10
i.-mezsin. 51b.9
i.-miş 100b.4, 102b.4, 123b.5, 126b.15, 127b.8, 136b.5, 137b.6, 142a.3, 151b.17, 153b.11, 153b.14, 180b.6, 182a.8, 186a.2, 193a.13, 193b.1, 193b.2, 193b.9, 197a.15, 42a.16, 79a.13, 80a.17 , 99b.6
i.-mişdi 26b.4, 28b.13, 26a.6, 60a.11, 77b.7, 80a.8
i.-mişdür 107b.10, 137b.10, 179b.14, 112a.2, 127a.7, 134a.12, 135a.4, 137b.8, 145b.4, 151b.13, 155b.3, 155b.3, 182b.15, 197a.8, 6b.1, 87a.13
i.-mişem. 80a.10
i.-mişken 193b.7, 193b.8
i.-mişler 102b.10, 127a.12, 26a.14, 42a.3, 188a.7
i.-mişlerdür 183a.16, 122a.6, 145a.14, 163b.4, 177b.11, 179b.15, 183a.11, 183a.13, 192a.2, 35b.15, 4a.15
i.-mişsin 28b.3
i.-mişüz. 125a.10
i.-se 102a.13, 109b.8, 109b.9, 116b.10, 116b.8, 116b.9, 117a.1, 117a.14, 117a.3, 117a.4, 117a.7, 117a.8, 117b.5, 118a.5, 119a.6, 122b.13, 127b.9, 148a.4, 148b.10, 154b.11, 154b.7, 156b.1, 157a.11, 157a.8, 157a.8, 157b.3, 160a.7, 162b.10, 164a.1, 164a.5, 166b.10, 166b.14, 166b.9, 169b.7, 170b.3, 172b.10, 174a.9, 175b.16, 175b.17, 175b.17, 179b.12, 180b.7, 185a.15, 190a.14, 191a.6, 198a.4, 68b.1, 69a.8, 74b.17, 96a.7, 96a.7, 101b.1, 170b.6, 43a.7
i.-se 61a.12, 6a.13
i.-sek 94a.10
i.-seler 121a.9, 126a.17, 126b.10, 177a.3, 179b.17
i.-seŋ 55b.15
i.-seydi, 80b.12
i.-sün 111a.4, 185b.12
i.-üb 106a.1, 108b.9, 11a.1, 12a.14, 130b.11, 13b.8, 14b.15, 15b.14, 169b.17, 16a.1, 20b.13, 21b.9, 23b.1, 24b.3, 26a.5, 26a.5, 26b.3, 26b.9, 27a.14, 27b.11, 27b.9, 29a.10, 29b.14, 2a.13, 2a.17, 31a.2, 33a.14, 33a.2, 35b.3, 37b.12, 39b.9, 45a.16, 45b.10, 52b.9, 55b.11, 57a.9, 5a.1, 61a.6, 63a.10, 6a.7, 6a.8, 6b.1, 74a.17, 74b.17, 76a.15, 77a.1, 87b.11, 87b.7, 88b.15, 8a.10, 8b.13, 8b.13, 8b.3, 8b.4, 92a.9, 96a.5, 96b.5, 9a.2
itmeklik+ (T.is.) yapmaklık 126a.3, 137b.2, 156a.17, 168b.11, 185b.1, 92b.11, 95a.15, 95b.4, 156b.4
i.+e 105a.11, 1b.14
i.+e 99a.11
i.+üŋ 156b.10, 92b.12, 98b.13
itdür- (T.f.) ettirmek
i.-diler. 137a.10, 143a.2, 30b.16
i.-ür 139a.17, 179a.14
ittifāḳ+ (A.is.) birleşme, uyuşma, sözleşme 199a.13, 35a.13, 35a.15, 71b.13
i.+ıdur. 35b.1
i.+ıyla 97b.10
İttiśālsuz+ (A.T.is.) birleşmesiz, kavuşmasız 120a.1
itṯāṻat+ (A.is.) boyun eğme, dinleme 120b.9
itmīnān+ (A.is.) emin olma; birbirine inanma, güvenme 137a.8
iv- (T.f.) acele etmek
i.-mek 21a.5, 76a.1
i.-nüŋ 167a.3
iy+ (A.T.F.n.) > ey nida ve nidaya cevap için kullanılır 101a.6, 107a.14, 112b.11, 118a.12, 118a.13, 118a.14, 118a.2, 118a.2, 119a.4, 120a.12, 120b.13, 123a.14, 123a.8, 123b.16, 124b.1, 130b.9, 131a.8, 139b.3, 139b.4, 141b.4, 143b.12, 147a.9, 149a.9, 149b.9, 159b.16, 172b.2, 179b.17, 17a.1, 17b.4, 182a.7, 200a.12, 27b.1, 28a.7, 28b.17, 28b.3, 28b.4, 29a.10, 29a.10, 29a.9, 29a.9, 29a.9, 29b.14, 31b.4, 32b.14, 40b.9, 44b.6, 49b.8, 51b.9, 57a.16, 57a.17, 57a.17, 58a.7, 67a.4, 67a.5, 68b.11, 73b.14, 74a.12, 75a.11, 75b.1, 75b.16, 76a.12, 80a.11, 83a.15, 89a.16, 91a.14, 94a.3
īźā+ (A.is.) iyiliğe karşı iyilik etme; kedere, mihnete uğratma 185b.5
iżāfet+ (A.is.) iki şey arasındaki bağ, ilgi 137b.10, 137b.8, 71b.10
i.+i 71b.7
i.+inden 17a.13, 25b.13
i.+inüŋ 16a.7
izālet+ (A.is.) giderme, giderilme, yok etme 78b.15
izdivāc+ (A.is.) evlenme, birbirine eş olma 59a.14, 59b.6, 63a.3
i.+dan 59b.7

iẕhār+ (A.is.) gösterme, meydana çıkarma 10b.3, 110b.10, 110b.12, 111a.9, 119b.3, 119b.4, 122a.14, 154b.8, 156a.15, 179a.5, 17b.9, 180a.9, 185b.16, 18a.16, 30b.1, 3b.12, 40b.13, 41b.3, 49a.8, 50b.14, 6b.1, 74b.13, 78b.16

J

jeng+ (F.is.) pas, küf, kir
j.+i 106b.4
j.+inden 108b.4, 115a.15
j.+ini 30b.3
jengār+ (F.is.) pas, kir
j.+ından 70a.11

K

ḳab+ (T.is.) kap, kabuk 178b.2
ḳ.+a 62a.10
ḳ.+dur. 128a.5
ḳ.+ı 128a.12, 128a.14, 128a.16, 128a.2, 128a.3, 128a.4, 128a.5, 128a.6, 128b.1, 128b.1, 130a.12, 83b.8, 130a.11
ḳ.+ıdur. 128a.14
ḳ.+ına 130a.15
ḳ.+ındadur 136b.6
ḳ.+ından 130a.12
ḳ.+ını 130a.13, 130a.16
ḳ.+uŋ 130a.15
ḳābil+ (A.is.) kabul eden; olabilir, mümkün 100a.9, 109b.4, 113b.15, 122b.7, 152b.10, 163a.8, 38b.14, 39a.13, 39b.6, 39b.7, 79a.10, 84b.8, 85b.8
ḳ.+dendür. 111a.3
ḳ.+-i kitāb-i Ĥaḳḳ 48b.11
ḳabīl+ (A.i.,zf.) soy, nevi, sınıf; az önce
ḳ.+-i aʿŕāżdan 195a.11
ḳabīle+ (A.is.) kabile, boy 89a.13, 89b.9
ḳ.+den 163b.17
ḳ.+-sālār 44b.12
ḳ.+sine 185a.15
ḳābiliyyet+ (A.is.) kabiliyet, yetenek, anlayış 33b.16, 83a.17, 106b.6, 108a.3
ḳ.+i 34a.2, 41b.15, 68b.14, 101b.3
ḳabla- (T.f.) kaplamak, örtmek, çevresini kuşatmak
ḳ.-dılar 149b.14
ḳ.-mış 61b.7
ḳablan+ (T.is.) kaplan 105a.3
ḳabūl+ (A.is.) razı olma, alma 100a.6, 100b.7, 108b.13, 113b.10, 113b.13, 11a.1, 123a.6, 126a.3, 126a.5, 126a.6, 126a.6, 129a.7, 137b.2, 13a.1, 144a.8, 145b.2, 147a.1, 147a.3, 148a.6, 169a.11, 183a.16, 187a.5, 188b.14, 33a.7, 35b.16, 46b.3, 47a.14, 57a.14, 59a.12, 63a.14, 63b.16, 63b.17, 76a.11, 81a.10, 81b.6, 82a.12, 82b.6, 83a.15
ḳ.+dan 86a.9
ḳ.+ı 91b.2
ḳabūliyyet+ (A.is.) razı olmak 134b.5

ḳabż+ (A.is.) kavrama, el ile tutma, ölme 101a.2, 27b.7, 85b.2, 85b.3
ḳ.+ını 85b.2
ḳ.+ısını 78b.14
ḳabża+ (A.is.) tutacak, tutamak yeri, sap
ḳ.+-i ḳudretindedür 41a.17
ḳac+ (T.sf.) kaç, ne kadar 129b.5, 134b.17, 148a.13, 152b.6, 179b.2, 42b.6, 5a.13, 84a.14, 84b.5, 31a.8
ḳac- (T.f.) kaçmak
ḳ.-ar. 121a.16
ḳ.-dı 144a.12, 14b.8
ḳ.-ıb 144a.12
ḳ.-maḳ 101a.6
ḳacan+ (T.zf.) ne zaman, her ne zaman, nasıl 104b.5, 10b.16, 110a.1, 119a.12, 125b.17, 131a.3, 131a.5, 131a.5, 134b.1, 135a.2, 148b.7, 148b.8, 148b.8, 154b.1, 157b.14, 168b.15, 170b.5, 170b.6, 171a.11, 177a.2, 179b.12, 180a.13, 188a.14, 189a.16, 189a.4, 189b.12, 189b.3, 44a.5, 45a.11, 45a.16, 45a.16, 48a.13
ḳadar+ (T.e.) ölçüsünde, derecesinde; dek, değin 101b.5, 111b.13, 115b.10, 119a.15, 122a.16, 124a.8, 129a.12, 130a.8, 154a.7, 155b.15, 168a.17, 168b.2, 168b.2, 168b.4, 17b.4, 180b.8, 20a.5, 22b.5, 24a.4, 28b.12, 31a.10, 31a.12, 34a.8, 37a.16, 39b.3, 43a.8, 43a.8, 45a.3, 48a.1, 56b.12, 56b.13, 63b.12, 68b.14, 71b.17, 72a.4, 76b.4, 89a.12, 94a.13, 96b.13
ḳ.+a 81a.2
ḳ.+dur 137b.9, 48a.2, 55a.4
ḳ.+ı 141a.9
Ḳaddes-Allah (A.söz.) Allah mukaddes ve mübarek eylesin 115a.13, 12a.1, 99a.3, 109b.13, 109b.15, 114b.1, 117b.16, 119a.2, 131a.11, 135b.1, 13a.7, 141a.16, 14a.9, 14b.9, 169b.14, 184b.4, 22a.15, 38a.1, 52b.9, 62a.11, 62b.3, 67a.2, 71b.16, 74a.9, 77a.6, 7b.10, 80a.5, 8a.11, 8b.9, 9b.3
ḳadd+ (A.is.) boy
ḳ.+ın 24a.17
ḳ.+ında 126b.10
ḳadeĥ+ (A.is.) bardak, içki bardağı 132a.2, 153b.5
ḳ.+ler 74b.8
ḳ.+lerden 177b.16
ḳ.+leri 75a.12
ḳ.+lerini 131a.17
ḳ.+üŋ 132a.3
ḳadem+ (A.is.) ayak, adım 112a.16, 126b.6, 129b.5, 138b.10, 144b.13, 144b.14, 147a.5, 147a.5, 157a.15, 157a.16, 157a.16, 157b.5, 166a.10, 172a.3, 175b.16, 180b.2, 197b.13, 31b.14, 42a.14, 42a.17, 43b.14, 44b.12, 4b.12, 51b.14, 57b.12, 57b.7, 67b.8, 69a.8, 6a.14, 73a.16, 78a.4, 78a.5, 78a.8, 78b.1, 79b.2, 86a.16, 93a.4, 96b.1
ḳ.+-gāh 114a.9
ḳ.+i 144b.12, 173a.15, 173a.9, 174b.7, 6a.13, 76a.7, 78a.6, 79b.14, 7b.7, 80a.4, 83a.5, 8a.3, 91a.5
ḳ.+-i beşeri 77b.11
ḳ.+in 133b.13, 133b.14, 152a.11, 152b.2, 174b.10, 6a.12, 92b.13
ḳ.+inde 92a.10
ḳ.+ini 63a.1
ḳ.+inüŋ 123b.11
ḳ.+iyle 112a.11, 129b.9, 138b.14, 144b.16, 145a.1, 145a.6, 150a.6, 150a.9, 1b.5

ḳ.+leri 7b.12
ḳ.+lerin 4b.4, 5b.15
ḳ.+üŋ 57b.9
ḳ.+ünde 44b.4
ḳademe+ (A.is.) basamak, derece, sıra
ḳ.+lerin 5b.13
ḳader+ (A.is.) inanılması İslamī iman esaslarından olmak üzere insanların başına gelecek her türlü işlere dair Allah'ın ezeli hüküm ve takdiri 84b.12, 84b.3, 8b.2, 92b.11
ḳ.+-i bidāʿatı 8b.12
ḳ.+in 149a.6
ḳādı+ (A.is.) kadı, yapan, yerine getiren 169b.16, 169b.17, 170a.2, 170a.9, 170b.9
ḳ.+ları 181b.4
ḳ.+nuŋ 43a.7
ḳadīm+ (A.is.) eski, başlangıcı olmayan 14b.2, 14b.3, 195a.11
ḳ.+den 14b.2
ḳ.+dür. 146b.4, 14b.1
ḳ.+ī 60b.3, 60b.7
ḳ.+-i ʿāşıḳ-ı suḥtedür. 70b.1
ḳadīmlıġ+ (A.T.is.) eskilik
ḳ.+ını 151a.11
ḳādir+ (A.is.) kudret sahibi, güçlü, kuvvetli 116b.11, 146b.5, 195a.13, 196a.6, 196a.7, 1b.3, 30a.6, 59b.17, 62a.2, 72b.7, 8a.10
ḳ.+dür. 105a.9
ḳ.+-i Ḥakīmden 35b.9
ḳ.+ini 80a.14, 80b.1, 27a.11, 29b.1, 47a.3
ḳādirlik+ (A.T.is.) güçlülük, kuvvetlilik 151a.16
ḳadir-şinās+ (A.f.b.sf.) kadir bilen, değer bilir 9b.2
ḳāf+ (A.h.is.) masallarda zümrüd-i anka kuşunun yaşadığı rivayet olunan dağ 141a.9
ḳafa+ (A.is.) kafa, baş
ḳ.+śına 143b.4
ḳ.+śını 27b.13
ḳafā-dār+ (A.f.b.is.) kafaca birbirine denk olan arkadaş 44b.14
ḳafes+ (F.is.) kafes, hapishane
ḳ.+i 135a.13, 135a.15, 135a.17
kāfī+ (A.sf.) elveren, yetişen, yeter 171b.3
ḳāfile+ (A.is.) birlikte yolculuk eden topluluk, zümre 87a.11
ḳāfile-sālār+ (A.f.b.is.) kafile başı, kafile reisi
ḳ.+ı 44b.10
kāfir+ (A.is.) Hakkı tanımayan, bilmeyen; Allah'ın varlığına ve birliğine inanmayan 104a.12, 104a.13, 127a.15, 145a.12, 146a.8, 147a.2, 149a.3, 164b.1, 170a.13, 170b.2, 171a.3, 175a.1, 58b.2, 35a.11
ḳ.+e 103a.15, 103b.4, 103b.9, 104a.10, 104b.2, 82a.9
ḳ.+-i muḥaḳḳiḳ 146a.14
ḳ.+-i muḳallid 146a.11
ḳ.+ler 10b.3, 159a.11, 35b.14, 51b.16
ḳ.+lerdür. 164a.16
ḳ.+lere 164a.17
ḳ.+leri 159a.8, 170b.2
ḳ.+lerüŋ 11b.11, 146a.7, 146a.7, 125b.15
ḳ.+üŋ 103b.5, 113b.2, 146a.10, 146a.10, 146a.8, 45a.11, 82a.7
kāhellik+ (A.T.is.) tembellik, gayretsizlik 139a.2
ḳahhār+ (A.sf.) ziyadesiyle kahreden, kahredici 118a.4, 118b.13
ḳahhārlıḳ (A.T.is.) kahredicilik 118b.13, 119a.6
ḳ.+ından 186b.12
ḳahr, ḳahır+ (A.is.) zorlama, zorla iş gördürme, helak etme 100a.11, 12a.14, 140b.14, 61a.6, 105a.10, 111a.12, 117b.4, 122a.1, 14a.4, 14a.6, 154b.11, 159a.8, 165b.6, 170b.2, 26b.5, 90b.8
ḳ.+a 47a.2, 52a.2
ḳ.+ı 110b.11, 111a.5, 150a.11, 155a.1, 155a.2, 155a.5, 159a.14, 159a.7, 162a.8
ḳ.+ınuŋ 150a.8
kāhin+ (A.is.) falcı
ḳ.+üŋ 179b.14
ḳaḳ- (T.f.) yapılan bir iyiliği hatırlatmak, kakmak
ḳ.-ıb 77a.3, 84a.11
ḳ.-ınca 17a.6
ḳ.-sa 43a.6
ḳāl+ (A.is.) söz, laf 3b.10, 124b.1, 148a.16
ḳal- (T.f.) kalmak
ḳ.-a 123a.6, 130a.9, 145b.14, 193b.5, 53a.4, 99b.11, 106a.8, 134a.14, 145b.12, 32a.1, 41b.2, 45b.14, 52a.13, 59a.2, 60b.13, 69a.9, 81b.5, 86a.11, 99b.9
ḳ.-acaḳ 188b.17, 89b.2
ḳ.-an 103b.10, 112b.2, 112b.4, 114a.3, 123b.2, 126b.11, 126b.15, 127a.11, 12a.6, 131b.14, 137b.8, 137b.9, 139a.10, 148a.16, 14a.13, 159b.2, 15b.8, 163b.9, 167b.14, 167b.9, 16a.7, 171b.11, 171b.12, 177a.1, 177a.2, 184a.3, 184a.3, 186b.7, 187b.16, 190b.4, 191a.9, 193a.8, 19a.12, 22b.5, 24a.8, 24a.9, 28b.7, 34a.14, 35b.4, 45a.15, 45a.2, 45a.9, 45b.1, 45b.11, 45b.13, 45b.7, 46a.10, 46b.4, 46b.5, 47b.7, 48a.17, 48a.7, 48b.1, 48b.13, 48b.13, 48b.2, 4b.1, 50b.3, 51a.12, 51a.13, 51a.8, 53a.1, 55a.13, 56a.4, 56a.5, 58b.17, 59a.12, 59a.12, 60b.1, 60b.9, 61a.8, 61b.14, 62a.7, 62b.16, 63b.13, 64a.1, 64b.11, 64b.14, 64b.5, 73b.3, 99a.8
ḳ.-anı 110a.1, 15b.10, 167b.15, 171b.4
ḳ.-anın 11a.11, 161b.10, 190a.4
ḳ.-anında 155b.16
ḳ.-anını 21b.10, 66a.16
ḳ.-anınuŋ 11a.15
ḳ.-anlara 165b.11
ḳ.-anlarından. 136a.16
ḳ.-anlarınuŋ 146b.17
ḳ.-dı 103b.3, 124b.11, 52b.3, 83b.3, 116a.14, 148a.14, 23a.6, 29b.13, 31a.6, 53a.8, 64b.5
ḳ.-dılar 112a.17, 112b.2, 146a.14, 161a.9, 173a.4, 75a.14
ḳ.-duḳ 156b.9, 157b.11
ḳ.-ıcaḳ. 11a.12
ḳ.-ınca 10b.16
ḳ.-ır 4a.13
ḳ.-mayalum 192a.4
ḳ.-maz 161b.2, 197a.17, 97b.12, 107a.7, 196a.3, 64a.5

ḳ.-mazlar. 197a.13, 59a.4
ḳ.-mazsa 187b.10
ḳ.-mış 101a.17, 102b.3, 108a.2, 132b.12, 172b.15, 173b.10, 57b.1
ḳ.-mışdur. 104a.14, 120b.10, 79a.4
ḳ.-mışlardur 38b.1, 178a.14, 4a.17, 6a.15, 76a.7
ḳ.-sa 102a.2, 109b.13, 134a.14, 141a.7, 172b.13, 190a.4, 97b.16
ḳ.-ub 29b.9, 66a.8
ḳ.-ur 110b.2, 110b.3, 110b.3, 110b.3, 110b.3, 110b.4, 110b.4, 165a.9, 187b.10, 187b.11, 110b.4, 64a.15, 64a.4, 99b.5, 10b.14, 119a.1, 11a.12, 125b.3, 188a.15, 33b.2, 47a.4, 53b.5, 53b.6, 55a.15, 55a.16, 55a.8, 57a.10, 64b.6, 69a.13, 75a.8, 79a.1, 79b.13, 7b.4
ḳ.-urdı. 197b.5
ḳ.-urlar 145a.17, 196b.14, 147a.16, 165a.17, 179b.7, 179b.7
ḳ.-ursa 114b.13, 169a.8
ḳ.-ma 167a.8, 63a.14
ḳ.-madı 144a.9, 149b.8, 77a.9, 88a.7, 192a.15, 103b.3, 116a.12, 124b.7, 130b.15, 144a.7, 161a.16, 38b.2, 82a.1
ḳ.-maġıl 166a.17, 76a.5
ḳ.-maḳdur. 186b.11
ḳ.-masa 110a.8
ḳ.-masında 136a.13
ḳ.-maya 192b.17, 86a.15, 89a.3, 69b.9, 101b.9, 107a.2, 117b.11, 117b.16, 148a.17, 188a.1, 193b.5, 194a.5, 197b.4, 32b.14, 90b.16, 91b.3, 93a.14
ḳ.-mayalar. 7b.3, 8a.17
ḳala+ (A.is.) kale, hisar
ḳ.+sıdur. 59a.8
ḳalb+ (A.is.) yürek, gönül 105a.16, 106a.9, 108b.4, 110a.17, 112a.6, 125a.9, 19b.2, 22a.9, 35a.10, 36b.12, 36b.4, 37a.1, 37a.3, 38b.15, 39a.1, 39a.2, 39a.9, 48a.11, 48a.12, 48a.16, 48b.10, 48b.11, 48b.12, 48b.13, 48b.16, 48b.9, 50b.15, 51a.7, 51a.7, 53a.17, 53b.14, 54a.1, 54a.2, 59a.17, 59a.17, 63b.10, 63b.11, 64a.11, 64a.15, 64b.17, 64b.17, 64b.2, 65a.1, 65a.14, 65a.14, 65a .15, 65a.16, 65a.16, 65a.5, 65a.9, 66a.10, 66a.6, 66b.6, 66b.8, 69a.10, 69b.4, 70a.11, 72b.13, 93b.13, 128b.17
ḳ.+de 48a.17, 59b.2
ḳ.+den 105b.9, 53b.1, 53b.4, 64a.10, 64a.13, 65a.1
ḳ.+dur. 58b.12
ḳ.+e 108b.17, 109a.1, 113b.13, 125a.9, 135b.15, 135b.16, 22a.9, 53b.1, 53b.3, 54a.7, 58b.16, 64b.1, 65b.2, 69a.10, 64a.11, 64b.1
ḳ.+edür. 113b.12
ḳ.+i 64b.15, 100b.2, 103b.11, 104b.12, 105a.15, 108b.9, 129b.16, 23a.4, 24a.10, 48a.14, 50a.5, 54a.14, 64a.7, 65b.7, 65b.3, 65b.5, 71b.5, 97b.3
ḳ.+-i ĥaḳīḳī 68a.9
ḳ.+-i ĥisleri 65b.3
ḳ.+-i ħazīnesine 26a.6
ḳ.+-i zücācesi 40a.1
ḳ.+inde 58b.13
ḳ.+inden 100b.4, 95b.2
ḳ.+ine 100a.14, 100b.2, 100b.3, 100b.4, 175a.4, 28a.9
ḳ.+ini 100a.14, 39b.9, 49b.5, 55b.10
ḳ.+inüŋ 53a.12
ḳ.+um 132b.16, 28a.5
ḳ.+umuŋ 40b.9
ḳ.+umuz 114a.9
ḳ.+uŋ 104a.6, 125a.6, 22a.13, 36b.17, 37a.2, 39a.4, 39a.5, 48b.2, 48b.3, 48b.7, 48b.9, 51a.9, 57b.10, 63b.14, 63b.7, 64a.16, 64a.17, 64b.11, 65a.12, 65a.13, 65a.6, 65a.7, 65a.8, 66a.1, 66a.17, 66a.4, 66b.2, 66b.5, 67a.8, 99a.17
ḳaldur- (T.f.) kaldırmak
ḳ.-a 43b.11
ḳ.-avuz 154b.14
ḳ.-maya 75b.11, 166a.12, 67a.17
ḳalem+ (A.is.) kalem, keski 171a.15, 18a.14, 19b.4
ḳ.+dür. 18a.14
ḳ.+e 20a.5
ḳ.+i 18a.13
ḳ.+idür. 18a.9
ḳ.+iyle 1b.3, 30a.4
ḳalender+ (F.sf.) dünyadan elini eteğini çekip başıboş dolaşan 1b.5
ḳalender-sīret+ (A.f.b.sf.) kalender davranışlı 91a.16

ḳālıb+ (A.is.) herhangi bir şeye muayyen bir şekil vermek için kullanılan ve o biçimi taşıyan vasıta; vücut, beden, gövde 10a.2, 10b.13, 11b.12, 12a.4, 13b.5, 151b.17, 152a.1, 152a.5, 152a.6, 153a.14, 153a.2, 153a.4, 153b.14, 196a.3, 22b.3, 30b.15, 41b.5, 53b.16, 53b.2, 53b.7, 54b.12, 65a.1, 94a.12
ḳ.+a 151a.4, 32a.3, 33a.3, 53b.1, 72a.16, 94a.11
ḳ.+da 122b.3, 194b.15, 22a.12, 53b.2, 54a.9, 55b.4, 93b.12
ḳ.+dan 40b.16
ḳ.+dur. 195a.14, 195b.1, 196a.1
ḳ.+ı 153a.7, 153b.6, 73a.8
ḳ.+ına 26a.5, 26b.17
ḳ.+ında 195a.2
ḳ.+ınuŋ 59b.8
ḳ.+nı 195a.2
ḳ.+nuŋ 34b.9
ḳ.+uŋ 194b.17, 22a.7, 55a.15, 74a.8
ḳ.+unı 124a.3
ḳalḳ- (T.f.) kalkmak
ḳ.-a 101b.16, 181a.10, 62a.15, 76b.4
ḳ.-dı 118a.14
ḳallāş+ (A.sf.) kalleş, kancık, dönek, 69b.16
ḳ.+ı 68b.11
ḳalḳan+ (T.is.) kalkan, ok ve kılıçtan korunmak için kullanılan alet
ḳ.+ın 76a.11, 143b.17
kamcı+ (T.is.) kamçı
ḳ.+sı 150a.8
kāmil+ (A.sf.) bütün, tam, eksiksiz; kemale ermiş, olgun 12b.10, 12b.6, 12b.8, 134b.9, 154b.15, 157b.2, 158a.17, 174a.10, 196a.6, 47b.11, 4b.8, 51a.10, 51a.10, 6b.7, 77b.1, 87b.17, 88a.9
k.+dür 48a.2, 48a.3, 83a.7, 92b.2
k.+-i muĥaḳḳiḳlar 3b.14
k.+üŋ 8b.7
kāmillik+ (A.T.is.) olgunluk 51b.14

ḳamu+ (T.sf.) bütün, hep 9a.5, 196b.17, 51b.2, 69b.12
ḳ.+dan 159b.8
ḳ.+sı 131a.5, 177b.13, 17b.11, 34b.7
ḳ.+sın 139a.6
ḳ.+sından 161a.12, 187a.12
ḳ.+sını 24a.10, 47a.10, 69b.2
ḳ.+sınuŋ 164a.1, 45b.9, 69b.9
ḳan+ (T.is.) kan, insan vücudunda bulunan kırmızı sıvı 143b.13, 143b.7, 143b.8, 189a.6, 21b.4, 23b.2, 60a.8, 80a.10, 83a.16
ḳ.+a 10b.15, 199b.12
ḳ.+da 12a.3, 142a.16, 155a.15, 17b.7, 184b.3, 18a.11, 18a.12, 192b.13, 23a.15, 23a.6, 28a.13, 45a.1, 51a.12, 62a.3, 62a.3, 6b.6, 75b.10, 78a.1, 9b.7
ḳ.+dadur 7a.14
ḳ.+dan 104b.3, 10b.11, 10b.17, 11a.2, 136b.14, 136b.15, 17a.2, 17a.2, 17a.5, 17a.5, 43a.15, 6b.6, 9a.4, 107a.15, 43a.15, 107a.15, 184a.4
ḳ.+ı 75a.11
ḳ.+ına 169a.12
ḳ.+ını 119a.4, 170b.8
ḳ.+ıyla 133b.11
ḳ.+lar 171a.4, 80a.11
ḳ.+um 124b.10
ḳ.+umı 143b.8
ḳ.+uŋ 11a.10
ḳanad, ḳanat (T.is.) kanat10b.10, 43a.6, 77a.3, 84a.11, 144a.10
ḳ.+ı 142b.13
ḳ.+ların 144a.8
ḳ.+larına 142b.10
ḳanāʿat+ (A.is.) kısmete razı olma, bir şeyi yeter görüp fazlasını istememe 146a.15, 17a.7, 185a.14, 192b.5, 192b.5, 51a.17, 62a.9
ḳand+ (A.is.) şeker, şeker kamışının donmuş suaresi 11a.6, 11b.4, 13b.3, 74a.15
ḳ.+a 157b.4, 160b.10, 161b.4, 170a.13, 17b.7, 74a.16
ḳ.+da 12a.2, 12b.1, 12b.1, 13a.16, 13a.7, 13b.2, 13b.4, 14a.6
ḳ.+degi 13a.12, 13a.13
ḳ.+ı 13b.16
ḳ.+-ı śāfīnüŋ 11a.5
ḳ.+ında 13b.9
ḳ.+ından 11b.9
ḳ.+larıyla 124a.12
ḳ.+lıġı 11a.6
ḳ.+uŋ 11a.3
ḳandīl+ (A.is.) kandil 107b.8
kāne+ (A.f.) oldu, husule geldi 166a.8, 35b.4
ḳāniʿ+ (A.sf.) kanaat eden, yeter bulup fazlasını istemeyen 167a.5, 172b.17, 181a.11, 190b.11, 4a.17, 62b.17, 90a.4, 174b.2, 122a.10, 187b.10
ḳanḳı+ (T.is.) hangi 107a.8, 120b.15, 150a.12, 165b.7, 165b.8, 165b.8, 165b.8, 169a.12, 186b.17, 2b.2, 35b.16, 4a.3, 4a.7, 78b.8, 78b.8, 9a.7
ḳ.+ŋuz 187b.13
ḳānūn+ (A.is.) kural, devletin yasama kuvveti tarafından herkesçe uyulmak üzere konulan her türlü nizam 164a.3, 164a.4, 54a.11, 5a.17
ḳ.+ı 112a.11, 133a.16, 146b.13, 163a.10, 164a.4, 190a.3, 36a.6, 53a.13, 53b.10, 54a.16, 63b.7
ḳ.+-ı Ḳur’ān’dan 67b.7
ḳ.+-ı şerīʿat 54b.7
ḳ.+-ı şerʿ 68a.14, 32a.5, 37a.6
ḳ.+ına 87a.17, 88a.11
ḳ.+lar 164a.8

Kaʿbe+ (A.h.is.) Hicaz’da Mekke-i Mükerreme’de Harem-i Şerif’in hemen hemen ortasında bulunan kutsal bina, Müslümanların namaza başlarken yöneldikleri taraf, Müslümanların hacı olmak için belirli zamanlarda gidip ziyaret ettikleri yer 7b.13
k.+dür 172b.7
k.+nüŋ 137b.9, 172b.9, 23a.4
k.+si 77b.11
k.+sinden 57a.17
k.+sine 173a.4, 57b.14, 78a.3, 8a.3
k.+sinüŋ 199b.1
k.+ye 119b.11
k.+sinüŋ 126a.11
ḳāʿide+ (A.is.) esas, temel; usul, nizam
ḳ.+si 80b.12
ḳ.+sinde 93a.4
ḳ.+sini 155b.5, 26a.3
ḳap- (T.f.) kapmak
ḳ.-a 122b.9, 138a.12, 142b.8, 168b.8
ḳ.-alar. 139b.12
ḳapu+ (T.is.) kapı 149b.13, 70a.9, 99b.5
ḳ.+da 120a.16, 58a.3, 58a.8
ḳ.+dan 56b.3
ḳ.+ların 42a.3, 54a.6, 54a.8
ḳ.+larına 179a.16
ḳ.+sı 14a.17, 22b.6, 33a.15, 43b.16, 75a.4, 99b.4
ḳ.+sın 58a.8
ḳ.+sına 179a.15, 200a.9, 50b.11, 70a.4
ḳ.+sından 109a.5, 109a.8, 161a.1, 165b.7, 22a.13, 37a.5, 4a.5, 54a.13, 54a.5
ḳ.+sını 190a.7, 91b.8
ḳ.+yı 98b.4, 99b.4
ḳar+ (F.is.) kazanç
ḳ.+ı 198a.13
ḳ.+ınca 104b.16, 117a.3, 165b.13, 79b.16
ḳ.+ınuŋ 33b.10, 43a.8
ḳ.+ların 184a.11
ḳara+ (T.is.) kara, siyah 10b.16, 111a.3, 111a.4, 111a.9, 11a.1, 145b.9, 17b.5, 182b.11, 185b.14, 195b.9, 199b.5, 21b.17, 37b.10, 45a.8, 86b.17, 8a.16
ḳ.+dur. 111a.3
ḳaralıḳ+ (T.is.) karalık 13a.14
ḳ.+dan 13a.8
ḳ.+ın 185b.14
ḳ.+ına 166b.15
ḳarābet+ (A.is.) yakınlık, hısımlık, akrabalık
ḳ.+idür 166a.11
ḳaragü+ (T.is.) kara gün 99b.7
ḳaraŋu- (T.f.) kararmak 140a.6, 27a.4, 95b.9
ḳarār+ (A.is.) durma, rahat, devamlılık, ölçülülük, tam ölçü, tahmin neticeye bağlama 121a.4, 131a.7, 131b.14, 131b.15, 135a.14, 141a.10, 141a.12, 145b.3,

149a.10, 153a.10, 160b.13, 167a.8, 171b.15, 172b.10, 173b.12, 193a.5, 196a.6, 27b.11, 28a.14, 30b.16, 41a.14, 43a.7, 57a.17, 69b.4, 70a.13, 75b.2, 94a.12, 97b.8
ḳ.+ı 94a.3
ḳ.+ında 196a.3, 45b.14
ḳarārsuz+ (A.T.is.) neticeye bağlıyamama 141b.7, 199b.5
ḳarar- (T.f.) kararmak
ḳ.-a. 153a.14
ḳ.-dı. 153a.14
ḳardeş, ḳarındaş+ (T.is.) kardeş, aynı anne ve babanın çocukları
ḳ.+ı 38a.5, 103a.10
ḳ.+lerdür. 163b.16
ḳ.+lere 186a.17
ḳardeşlıḳ+ kardeşlik 186a.12
kārḫāne+ (F.b.is.) iş yeri, iş işlenen yer
k.+sin 196a.1
k.+sine 26a.9, 26b.4, 26b.9
ḳarış- (T.f.) karışmak
ḳ.-dı. 144a.13
ḳ.-madılar. 121b.1
ḳ.-maḳlıḳ 138b.17
ḳ.-maz. 121a.10
ḳ.-mış 115b.3, 182a.2
ḳ.-mışdur. 110a.17
ḳ.-ub 110a.9, 118b.9, 121a.17, 190a.4
ḳ.-ur 121a.16, 110a.3, 60a.7, 74a.7
ḳ.-urlar. 121b.3
ḳarışdur- (T.f.) karışdırmak
ḳ.-dı. 103a.4
ḳ.-maḳ 13b.2
ḳ.-ur. 60a.5
ḳarīn+ (A.sf.) yakın, bir şeye sahip olan 180a.13, 86b.7
ḳar(ı)n+ (T.is.) karın
ḳ.+ında 19a.2
ḳ.+uŋ 68b.6
ḳarşu+ (T.is.) karşı, diğer, başka, -e doğru 101a.1, 101a.2, 139b.10, 142b.12, 156a.10, 190a.11, 89a.6, 92a.17, 99b.5
ḳ.+sında 136b.1, 49b.10
ḳarşula- (T.f.) karşılamak
ḳ.-r 74b.6
kārvān+ (F.is.) kervan, kafile 44b.13
ḳaśaś+ (A.is.) bildirme, anlatma 19a.15
ḳasāvet+ (A.is.) sertlik, katılık; gam, tasa, keder 69a.17
ḳaśd+ (A.is.) niyet, kurma; bile bile yapma 135a.12, 146b.14, 169a.12, 172b.9, 27a.9, 62b.11, 95b.17
ḳ.+ı 121a.3, 60b.3, 62b.14, 85a.14
ḳ.+ın 31b.11, 31b.16
ḳasem+ (A.is.) yemin, and 134a.16, 32a.3
ḳāśid+ (A.sf.) kasdeden, tasarlayan 93b.2, 172b.7
ḳāśır+ (A.sf.) kısa
ḳ.+dur. 114a.5, 8a.13
ḳaśśāb+ (A.is.) kasap 34a.17, 70a.5
ḳat+ (T.is.) üst üste konulmuş şeylerden her biri, tabaka; ön, yan huzur 18b.14, 18b.14, 21a.9, 66a.10
ḳ.+ı 130a.15
ḳ.+ına 147a.12, 200a.13, 49b.8
ḳ.+ında 111a.1, 135b.1, 178b.17, 199b.9, 49b.15, 6a.16, 6b.12, 80b.7, 91b.2
ḳ.+ını 184b.9
ḳ.+umda 198a.16
ḳ.+umuza 146b.11
ḳatarāt+ (A.is.) katreler, damlalar 132a.11
ḳ.+ından 10a.17
ḳatılıġ+ (T.is.) katılık 192b.3
ḳatī+ (A.sf.) kesin, tereddüte mahal bırakmayan 101b.6, 102a.7, 107a.6, 108b.17, 115b.11, 116b.13, 117a.12, 117b.8, 118b.13, 128a.11, 128b.12, 13a.10, 145b.5, 149b.2, 159b.5, 169b.12, 169b.16, 175b.16, 175b.5, 182b.6, 185b.13, 185b.16, 190b.4, 195a.4, 196a.10, 198b.11, 198b.2, 20b.17, 32a.9, 33a.10, 33a.3, 34a.6, 35b.15, 36a.5, 43a.12, 45b.8, 49b.12, 54b.3, 55b.9, 57a.11, 61b.10, 62b.9, 64b.3, 65a.13, 65b.15, 67b.15, 68a.14, 68b.1, 69a.9, 69b.1, 72b.7, 73a.15, 73b.6, 74b.17, 78a.7, 7b.15, 83b.3, 88b.14, 88b.9, 89a.11, 90b.4, 91a.4, 92a.5, 92a.9, 92b.13, 95b.4, 97b.12, 97b.17, 99a.5, 31b.5, 35b.12, 7b.17, 8a.3, 6a.8
ḳatil+ (A.sf.) katleden, öldüren 148a.13, 170b.3
ḳatlan- (T.f.) katlanmak
ḳ.-ub 173a.12
ḳatl+ (A.is.) öldürme
ḳ.+-ı nefs 61b.8
ḳaṭʿ+ (A.is.) kesme, kesilme, biçme, halletme 100a.10, 105b.11, 165a.7, 199a.16, 42a.15, 57b.9, 62a.10, 78a.12, 79b.15, 80a.4, 80a.8, 90a.4, 96a.8, 172b.9, 178b.13
ḳ.+-ı ṭarīḳ 61b.8
ḳaṭʿa+ (A.zf.) hiçbir vakit, asla 173a.17
ḳaṭre+ (A.is.) damla 117b.14, 121b.2, 187b.1, 18b.17, 18b.17, 195b.13, 65a.5, 121a.13, 121a.9
ḳ.+nüŋ 187b.2
ḳav+ (T.is.) hav, kumaştaki ince tüy, yılan derisi 122b.6, 126a.2
ḳaval+ (T.is.) kaval
ḳ.+umuz 43a.5
ḳavāʿid+ (A.is.) kaideler, usuller
ḳ.+ini 25b.4
ḳavış- (T.f.) kavuşmak
ḳ.+dum 143a.8, 43b.5
ḳavī+ (A.sf.) kuvvetli, güçlü, güvenilir, sağlam 163a.14, 171b.6
ḳ.+lere 157a.8
ḳavl, ḳavul+ (A.is.) lakırtı, söz 33a.10, 135a.8
ḳ.+da 194a.1
ḳ.+dan 135a.9
ḳ.+ın 80b.10
ḳ.+ından 177b.10, 81b.1
ḳ.+ıyla 168a.16, 188b.11, 193a.13
ḳ.+uda 193b.15
ḳavm, ḳavum+ (A.is.) insan topluluğu 47b.1, 185a.15, 45b.12, 45b.14, 89a.13
ḳ.+e 46b.16, 47a.17, 47a.6, 4a.4, 193b.13
ḳ.+inüŋ 88a.4
ḳ.+uŋ 121a.2
ḳavseyn+ (A.is.) iki kavis 19b.5, 84a.10
ḳ.+-i medār-ı cine 62a.11

ḳavvāl+ (A.sf.) geveze, çok konuşan; lafı yerinde söyleyen
ḳ.+dan 135a.8
ḳay- (T.f.) kaymak
ḳ.-arlar. 130b.1
ḳayd+ (A.is.) yazma, yazılma
ḳ.+dur. 90b.9
ḳ.+ı 72a.1
ḳ.+ında 183b.7
ḳ.+ıyla 163a.3
ḳayġu+ (T.is.) kaygı, endişe, üzüntü
ḳ.+sında 175b.5
ḳāyide+ (A.is.) esas, temel, usul 199a.10
ḳāyim+ (A.sf.) ayakta duran, ayakta bulunan; birinin yerini tutan 111a.14, 116b.6, 116b.9, 155b.14, 15a.4, 188b.11, 195a.11, 195a.6, 195a.9, 196a.6, 5b.15, 69b.9, 71b.1, 73a.2, 74a.14, 93b.14, 93b.16, 94b.16, 96a.9
ḳ.+dür 195a.6, 15a.2, 15a.4, 163b.7, 171b.14, 39a.14, 71b.2, 71b.2, 71b.3
kāyināt+ (A.is.) var olan şeylerin cümlesi, hepsi 10a.10, 141b.16
ḳ.+a 143a.9, 160b.10
ḳ.+dan 2a.8, 6b.13
ḳ.+ı 143a.2, 39b.3
ḳ.+uŋ 11b.16, 139a.13, 160b.9, 38b.5, 78a.10
ḳayna- (T.f.) kaynamak
ḳ.-ya. 146a.4
ḳaynad- (T.f.) kaynatmak
ḳ.-ur 132a.2, 10b.11, 10b.12, 10b.13, 10b.14
ḳayur- (T.f.) kayırmak
ḳ.-mazuz 23b.17
ḳayyūm+ (A.is.) Allah 118a.4, 118a.5
ḳayyūmlıḳ+ (A.T.is.) Allahlık 114a.2
ḳ.+ı 15a.3, 71a.14, 71b.3
ḳażā+ (A.is.) olacağı ezelden Allah tarafından takdir olunan şeylerin vukua gelmesi170a.12, 184a.8, 197b.3, 92b.11, 184a.7
ḳ.+sına 86a.8
ḳ.+-yı ĥācet 99b.7
ḳazan- (T.f.) kazanmak
ḳ.-duġum 193b.12
ḳāźi+ (A. s.) yapan, yerine getiren 184b.1, 184b.5, 184b.6
ḳ.+dür 184a.17, 184b.2
ḳ.+ler 184a.5, 184a.6, 178b.10
ḳ.+lerden 164b.5
ḳ.+lerüŋ 177a.11
ḳ.+lıḳ 184a.8
ḳażiyye+ (A.is.) iş, husus, mesele 170b.13, 184a.17, 184b.13
ḳ.+ce 72a.1
ḳ.+sin 184a.16
ḳ.+since 108a.17, 122b.14, 83a.5
ḳ.+sinden 122b.2
ḳ.+ce 130a.3, 75b.5, 76b.16, 88b.2
ḳ.+since 124a.9, 129b.3, 133a.3, 144a.9, 155a.17, 175a.7
kec+ (F.sf.) eğri, çarpık 131a.8
kedi+ (T.is.) kedi
ḳ.+ye 89a.1
kefen+ (A.is.) ölünün sarıldığı bez 133b.11, 133b.7
k.+ini 70a.4
kefe+ (A.is.) kefe, terazi gözü
k.+si 128b.15
k.+sine 128b.14
keĥĥāl+ (A.is.) göz hekimi; göze çok sürme süren kimse 199b.10
kej+ (F.sf.) eğri, çarpık 92a.17
kejlig+ (F.T.is.) eğrilik, çarpıklık
k.+i 92a.17
k.+ine 92a.17
keklik+ (T.is.) keklik 143a.4
kelālet+ (A.is.) yorgunluk, gevşeklik
k.+i 102a.1
kelām+ (A.is.) söz, lakırtı 117a.7, 122a.5, 135b.17, 136a.1, 154b.16, 179b.15, 17b.6, 195b.13, 46a.5, 90a.14
k.+a 150b.14
k.+dan 4b.16
k.+ı 116b.13, 174a.11, 74a.6
k.+-ı Ĥaḳḳ 81b.12
k.+-ı Ĥaḳḳ'dur. 45b.13
k.+-ı ḳabīĥ 150b.13
k.+-ı ḳandan 9a.4
k.+ın 65a.15
k.+ına 174a.12, 9a.10, 9a.2
k.+ında 174a.13, 3b.9
k.+ından 8a.17
k.+ını 4a.1, 81b.10, 99a.6
k.+ınuŋ 6b.9
k.+ıyla 135b.14, 9a.3
k.+laruŋ 174a.11
k.+uŋ 16b.14, 4a.2
kelīm+ (A.sf.) söz söyleyen, konuşan 77b.4
k.+i 122a.16
kelimāt+ (A.is.) kelimeler, sözler 174b.13, 95a.3, 97b.1
k.+ı 174b.13
k.+ından 4b.3
k.+ıyla 4b.10
kelime+ (A.is.) bir fikir anlatan, bir veya birkaç heceden meydana gelen ses, söz 126b.9, 145b.7, 149b.2, 55b.7, 94b.4, 94b.4, 95a.3, 97b.14
k.+yi 94b.3
k.+de 94b.5
k.+den 95a.4, 95a.5
k.+-i dīn-i iślā 164b.3
k.+-i şehādet 53b.15
k.+-i iĥlāś 122b.5, 93b.4
k.+-i Ŧayyibe 97b.10
k.+nüŋ 95a.2
k.+sini 174a.13, 182a.2, 98b.5
k.+sinüŋ 145b.12
kellā+ (A.zf.) hiç, asla, katiyen 169b.7, 42b.17
kem+ (F.sf.) az, eksik 123a.16, 93a.12, 97a.10
k.+dür. 79b.16
kemāl+ (A.is.) olgunluk, yetkinlik, tamlık, eksiksizlik 125b.6, 125b.6, 126b.13, 129a.17, 137b.7, 50b.17, 51a.11

k.+de 110a.10, 125b.6, 126b.12, 126b.14, 129a.4, 152b.17, 158b.17, 158b.4, 159a.4
k.+de 159a.9, 159b.17, 160a.9, 160b.3, 63b.1, 84b.2, 85a.2, 85b.17
k.+den 126b.11
k.+e 101a.16, 109b.7, 115a.5, 125a.13, 128a.1, 12a.15, 133b.13, 133b.14, 134b.6, 13a.17, 13b.2, 13b.4, 13b.5, 13b.7, 158b.5, 159a.17, 24a.13, 24b.10, 30b.6, 34a.11, 34b.13, 37a.7, 39b.1, 45b.8, 46b.11, 49a.12, 49a.5, 50b.16, 51a.2, 51a.2, 51a.5, 51a.6, 54b.8, 58b.8, 63a.16, 7b.17, 81b.16, 84a.10, 84a.14, 84a.15, 87b.3, 88a.1, 96b.15, 99a.8
k.+i 13b.1, 34b.17, 5b.9, 63a.16, 73a.3
k.+-i cemāline 183b.13
k.+-i ĥikmetinden 197b.7
k.+-i ḳudretiyle 191a.13
k.+-i mertebe-i śafāya 108b.5
k.+-i śafā 108a.3
k.+-i saʿādeti 58b.4
k.+-i ḳudreti 24b.11
k.+-i noḳśān 92b.15
k.+-i dīn 158b.9, 48a.4
k.+-i dīnden 48b.2
k.+-i dīne 49a.1
k.+-i dīni 48a.16
k.+-i ĥiḳmet 146b.7
k.+-i ĥikmetinden 49a.2
k.+-i ħod 35a.3
k.+-i kereminden 47a.9
k.+-i ḳudretiyle 24b.13
k.+-i maĥabbetinden 17a.12
k.+-i maḳśada 114b.4
k.+-i maḳśūda 90b.16
k.+-i maʿādıdur 136a.6
k.+-i maʿrifet 146b.7, 153b.17
k.+-i merĥametinden 132a.4
k.+-i mertebesi 71b.11
k.+-i mertebesine 152b.9
k.+-i mücerred 50b.13
k.+-i niyāzı 76a.14
k.+-i nūrāniyyete 39a.10
k.+-i nübüvvet 138a.9, 77b.3
k.+-i ʿināyetinden 154b.6
k.+-i taśarrufların 50b.14
k.+-i terbiyeti 50b.15
k.+-i vuśūlda 120b.5
k.+inde 89b.16
k.+inden 24a.15
k.+ine 134b.1, 138b.5, 158b.10, 2a.17, 32b.14, 32b.6, 32b.7, 33a.1, 60a.13, 97b.17
k.+ini 116a.17, 37b.4
k.+iyyeti 50b.16
k.+u 79a.12
kemālāt+ (A.is.) insanın, bilgi ve ahlak güzelliği bakımından olgunluğu 151b.4, 153b.14, 77b.7, 86b.2, 93a.16, 9a.14
k.+a 195a.5, 47a.12
k.+ı 126b.16, 9b.6
k.+-i dīnden 47b.1
k.+-i dīni 46b.7
k.+-i ʿubūdiyyet 47a.11
kemān+ (F.is.) yay, kavis, keman
k.+ından 143b.5
kemend+ (F.is.) uzakta bulunan herhangi bir şeyi tutup çekmek üzere atılan ucu ilmekli uzun ip, geyik ve benzeri hayvanların yuları
k.+i 122a.1, 124a.7, 129b.6, 63a.7, 83a.6
k.+in 69b.16
k.+inden 138a.3, 150a.11
k.+iyle 139b.12, 139b.15, 141b.10
kemer+ (F.is.) bele takılan kuşak, kayış; kapı, pencere, köprü gibi şeylerin oyuğu aşağı bakan kavisli kubbesi, tavanı 165b.16
k.+in 133a.12
k.+in 142b.9
k.+ini 120b.9
kemī+ (A.sf.) yiğit, kahraman, savaşçı
k.+ler 168b.16
kenār+ (F.is.) kıyı, çevre, deniz kıyısı
k.+a 115b.1
k.+ına 124a.11
k.+ında 160a.12, 172b.10, 28a.15, 43a.7
kendöz+ (T.zm.) kendisi, zatı, şahsı 19a.1
k.+lerine 165a.16
k.+üŋ 177a.7
kendü+ (T.zm.) kendi, kendisi 100a.12, 102a.5, 104b.7, 106a.10, 106a.16, 106a.8, 111a.15, 111a.4, 112b.3, 115b.13, 117b.15, 119a.8, 11a.8, 11a.9, 11a.9, 11b.3, 120a.10, 120a.12, 120a.13, 120a.6, 121a.15, 121a.3, 121b.5, 122b.16, 123b.14, 124a.15, 124b.3, 125a.12, 125b.4, 125b.5, 125b.6, 126a.11, 126a.5, 126b.12, 126b.2, 127a.11, 127b.6, 128b.13, 128b.9, 129b.11, 129b.8, 137b.13, 138a.10, 138a.13, 139a.7, 13a.11, 13b.10, 141a.5, 142b.12, 143a.10, 143a.15, 143b.6, 143b.8, 143b.9, 144a.11, 144b.4, 147a.1, 148a.11, 148b.17, 150b.17, 151a.10, 151a.10, 151a.3, 152a.17, 153b.16, 153b.7, 154a.1, 154b.5, 155a.1, 155b.13, 155b.6, 156a.8, 15a.3, 15a.4, 162a.15, 162b.14, 162b.2, 162b.3, 166b.13, 168a.1, 169a.17, 169a.7, 169b.8, 16b.4, 171a.11, 172a.2, 172a.5, 172a.5, 172a.6, 172a.8, 175b.10, 177a.2, 179b.13, 180b.9, 183a.15, 183b.5, 184a.10, 187a.17, 187b.13, 187b.14, 187b.7, 188b.14, 18a.16, 191a.13, 193a.13, 193b.9, 195a.2, 195a.6, 195b.17, 196a.3, 196b.13, 196b.9, 197b.16, 197b.17, 198a.12, 198a.14, 198b.12, 198b.4, 199b.11, 22b.10, 22b.13, 22b.4, 23a.1, 24a.15, 24b.11, 24b.13, 25b.4, 28a.15, 29b.1, 32a.6, 32b.14, 32b.6, 32b.6, 32b.7, 32b.8, 34a.17, 34b.4, 38b.17, 39b.16, 40b.11, 40b.14, 41a.12, 41a.15, 42a.1, 42a.11, 43b.6, 45a.9, 45b.12, 45b.14, 46a.14, 47a.1, 49a.7, 4a.6, 50a.5, 52a.10, 52a.11, 52a.12, 52a.15, 52a.2, 52b.15, 52b.7, 52b.8, 53a.9, 58a.2, 59a.10, 60a.13, 61a.1, 62a.16, 62b.16, 63a.16, 67a.11, 70b.12, 71b.9, 72a.12, 72a.7, 76b.4, 77a.4, 77b.15, 78b.3, 79b.14, 80a.12, 80a.4, 82b.16, 82b.17, 82b.17, 83a.11, 83a.13, 83b.1, 83b.2, 83b.5, 84a.14, 85a.14, 85b.12, 87a.1, 87a.5, 87a.7, 87b.11, 87b.6, 87b.7, 88a.8, 88b.17, 88b.4, 89a.1, 89a.16, 89a.17, 89a.5, 89b.4, 8a.4, 90b.10, 90b.11, 90b.12, 90b.5, 91a.5,

91b.16, 92a.13, 92a.2, 92b.14, 92b.2, 93b.13, 94b.15, 95b.12, 97b.17
k.+de 109b.8, 134b.10, 166b.5, 64a.1, 64a.9, 79a.11, 87b.11
k.+den 120a.13, 134b.2, 138b.7, 140a.7, 144a.12, 161b.17, 187b.7, 188b.17, 193a.8, 60b.11, 73b.6, 76b.9, 78a.9, 80b.3, 91b.15, 92a.13
k.+dür 159b.16
k.+ler 41b.16, 42a.7, 5b.14, 80b.1
k.+lerde 114b.11, 155a.8, 40a.5
k.+lere 184a.2, 75a.14
k.+leri 114b.11, 114b.4, 165a.11, 182a.1, 191a.10, 8a.13
k.+lerin 199b.14
k.+lerüŋ 129a.15, 129a.9, 15a.14, 15b.1, 189b.6, 189b.9, 196a.11, 197b.1, 197b.14, 20a.12, 33a.1, 35b.14, 40a.4, 40b.5, 49b.1, 50a.9, 52b.2, 5b.11, 68a.4, 8a.1
k.+leyin 52b.1
k.+mi 192b.1
k.+nüŋ 100a.14, 101a.10, 104a.3, 104a.9, 105a.7, 109a.1, 11a.7, 125a.17, 125b.2, 126b.12, 129a.17, 133a.7, 133b.12, 133b.17, 135a.15, 137b.6, 137b.7, 138b.2, 139a.11, 143a.10, 150b.17, 151a.10, 154b.8, 155a.3, 165b.14, 166a.13, 174a.12, 179a.5, 180b.3, 187b.1, 188b.10, 188b.3, 18a.9, 193a.4, 195a.2, 195a.6, 199b.13, 24a.17, 25a.10, 2b.7, 46b.14, 49a.3, 49b.7, 4b.10, 50b.5, 60b.13, 65a.7, 65b.12, 67a.10, 67a.15, 67b.3, 6a.17, 70b.8, 76b.10, 76b.5, 81b.2, 83b.4, 84b.2, 84b.4, 85b.13, 88b.9, 8b.2, 91b.16, 92a.17, 92b.10, 94a.8, 96a.12
k.+ŋüze 198b.7
k.+si 119a.5, 170a.11, 30b.1, 44a.9, 52a.17, 60b.11, 70a.12, 77b.14, 80b.11, 80b.7
k.+sicün 165b.17
k.+siyle 195a.9, 62a.7
k.+sü 111a.1
k.+ye 100b.15, 106a.2, 109a.2, 122b.6, 134b.4, 137b.10, 137b.8, 143b.3, 15a.5, 162a.8, 165b.12, 165b.6, 166a.13, 166b.5, 166b.9, 187a.10, 190a.9, 192a.16, 192b.14, 192b.16, 19b.11, 24a.15, 26b.10, 32b.15, 33b.3, 44a.13, 47a.2, 60b.10, 60b.10, 60b.12, 61a.10, 64a.17, 65b.14, 73b.5, 88b.4, 90b.14, 93a.1
k.+yi 100b.1, 101a.9, 119b.5, 122b.6, 133a.13, 133a.9, 133b.14, 140b.2, 140b.3, 150b.17, 154b.15, 155b.10, 162b.17, 165b.16, 169a.8, 169a.9, 170a.8, 172b.12, 172b.6, 174a.1, 174a.1, 174a.5, 174b.2, 187a.12, 187b.1, 188b.10, 188b.12, 191a.16, 193a.14, 193a.17, 52a.11, 55b.2, 62a.5, 63a.10, 68a.10, 72b.9, 74a.8, 77a.1, 80a.3, 80b.8, 83b.3, 84a.14, 84b.5, 86a.2, 86a.5, 87a.2, 87a.7, 87b.9, 88b.14, 91a.2, 91a.4, 92a.13, 92a.3, 92a.6, 92b.14, 94a.8, 97b.3
kendülik, kendülük(g)+ (T.is.) şahsilik, kendilik
k.+den 58a.3
k.+iyle 106a.10
k.+üŋden 56a.15
k.+lerinden 126b.2
k.+leriyle 126a.11
k.+süz 58a.3
k.+süzden 58a.4
kenef+ (A.is.) taraf, yön
k.+inde 162a.4
kerāmāt+ (A.is.) keremler, bağışlar, ikramlar, ağırlamalar 75b.4
k.+ı 75a.14
kerāmet+ (A.is.) kerem, bağış, ikram, ağırlama 113a.11, 113a.17, 119b.6, 127a.3, 127a.5, 169a.3, 171b.6, 17a.14, 187a.5, 190b.16, 191b.2, 24a.4, 2b.2, 67a.7, 75a.12
k.+e 113a.13
k.+i 13a.3, 16a.8, 174b.4
k.+ini 24a.7
k.+iyle 29b.2
k.+ler 24a.12, 75a.6
kerem+ (A.is.) asalet, asillik, cömertlik, elaçıklığı 126a.12, 139a.4, 158b.11, 163a.15, 175b.12, 1b.3
k.+dür. 85b.14
k.+i 175b.9, 85b.14
k.+-i źimmetinde 53a.9
k.+in 175b.14, 187b.3
k.+inden 181b.17, 30b.1, 94a.6
k.+ine 186b.13, 190a.6
k.+iyle 89a.16
keret+ (A.is.) defa, kez 101b.13, 101b.14, 102b.12, 106b.9, 10b.11, 10b.13, 10b.13, 10b.13, 10b.14, 118a.13, 118b.11, 134b.6, 151a.3, 152a.1, 157b.17, 157b.17, 158a.1, 158a.3, 20a.17, 23a.13, 27a.12, 33b.9, 60a.8, 73a.11, 75b.16, 83a.3, 83a.4, 89b.17, 91a.5, 92b.8, 93a.11, 93a.5, 97b.4, 97b.6, 98b.4, 98b.6, 101b.14
kerimlig+ (A.sf.) kerem sahibi, cömert
k.+inüŋ 140b.12
kerkes+ (A.is.) akbaba 62b.6, 62b.6
k.+e 123a.6, 62b.7
k.+ler 62b.6, 62b.7
kerrāt+ (A.is.) kereler, defalar, kezler 7a.3, 7a.12
kerrūbī+ (A.is.) meleklerin büyüğü, büyük melek 18b.13, 25b.16
k.+-i rūĥanīden 14b.5
kes- (T.f.) kesmek
k.-düm 43b.6
k.-e 5a.11, 89a.3, 122b.14, 70a.1, 73b.6, 85a.13, 90b.14
k.-eler 152a.8, 30a.17, 165a.4, 190b.11
k.-er. 26a.17
k.-erdi. 165b.7
k.-ib 89b.6
k.-mek 152a.16, 168a.15
k.-mekde 159a.13
k.-meye. 86a.17
k.-meyecek 26a.17
kesād+ (A.is.) alışverişte durgunluk; yokluk, kıtlık 164b.13
keŝāfet+ (A.is.) sıklık, tokluk, kalabalık 12a.5, 12a.8, 138b.16, 139a.1, 13a.15, 13a.8, 14a.3, 38b.14
k.+i 12a.6, 39a.1
k.+üŋ 12a.3
kesb+ (A.is.) çalışıp kazanma 105b.5, 108a.3, 138b.4, 151b.5, 152a.1, 152a.2, 176b.11, 177b.4, 183a.13,

198b.15, 198b.6, 198b.7, 25b.7, 32b.15, 32b.8, 33a.3, 41b.15, 42a.3, 55a.3, 83a.17, 87a.4, 88a.2
k.+i 183b.10
k.+-i rencinden 198a.5
k.+ini 197b.14
k.+lerüŋ 189a.16, 198b.9
kesbī+ (A.sf.) sonradan edinilmiş olan 198b.9
kesil- (T.f.) kesilmek
k.-ecek 64a.5, 64a.13
k.-ib 75b.10, 98b.17
k.-mek 73b.16
k.-mekdür. 98b.14
k.-mez. 168b.16, 168b.16, 168b.17, 169a.1
k.-miş 81b.5
k.-mişdür 33a.15
k.-se 196a.3, 196a.7
k.-üb 28a.13
k.-ür 107a.17, 178b.3, 74a.3, 105b.12, 168b.15, 183b.10, 69a.14
k.-ürse 64a.14
kesr+ (A.is.) kırma, kırılma
k.+-i nefsde 199a.6
keşān+ (F.is.) çekenler, çekiciler 200a.13, 200a.13
keşf, keşīf+ (A.is.) açma, meydana çıkarma; gizli bir şeyi bulma 100a.12, 102a.14, 103b.12, 104b.7, 105b.1, 105b.6, 111b.16, 111b.8, 111b.8, 112a.13, 112b.16, 112b.5, 113a.1, 113a.7, 113b.17, 113b.17, 114a.1, 114a.2, 114b.1, 120b.15, 125b.8, 131a.15, 131b.6, 139b.13, 181a.14, 196a.12, 196a.9, 20a.6, 67a.1, 79b.11, 16a.2, 19a.16
k.+dür 153a.6
k.+e 106a.15, 112a.15, 113b.16
k.+-i ilāhī 112b.7
k.+-i maØḳūlātdan 112b.4
k.+-i nažarī 112a.15
k.+-i rūĥānī 112b.13
k.+-i rūĥī 113b.1
k.+-i śıfātī 113b.16
k.+-i şühūdī 112b.5
k.+-i vāḳıØadan 105b.9, 106a.6
k.+-i źātī 114a.4
k.+-i žulemātı 52a.12
k.+lerden 183a.11
ketm-i Øadem+ (A.is.) Allah'ın ruh ve cisim alemlerini yaratmayı istediği zaman bütün mahkumların ilki olan cevher-i ahzarın çıktığı yer
k.+de 150b.16
k.+den 44b.12
kevākib+ (A.is.) yıldızlar 19b.4
k.+-i seyyāre 20a.2
kevdenlik+ (F.T.is.) ahmaksızlık, düşüncesizlik 105a.5
kevkeb+ (A.is.) yıldız 107b.14, 107b.15, 107b.16, 108b.3, 108b.4
k.+e 39a.10
k.+-i āsumān 107b.14
kevkebsüz+ (A.T.is.) yıldızsız 107b.15
kevneyn+ (A.is.) cismanī ve ruhanī alem; dünya ve ahiret
k.+den 122a.11
k.+i 141b.13
k.+-i ḳavvāla 135b.5
k.+üŋ 114a.8
keyd+ (A.is.) hile, oyun
k.+inden 115b.8
keyfiyyet+ (A.is.) nitelik
k.+ine 87b.8
k.+i 95b.13
k.+-i seyri 5b.9
k.+in 19a.10
k.+ini 95a.8
keyfiyyetsüz+ (A.T.is.) niteliksiz 107a.3, 110b.1
kez+ (T.is.) defa, kere, sefer 131b.9, 158a.1, 158a.3, 158a.4, 158a.4, 27a.11, 40a.16, 51b.15, 70a.12
k.+den 107a.2, 109a.11, 112b.15, 115b.2, 123b.14, 124a.1, 129a.11, 131b.13, 132a.5, 132b.4, 132b.5, 133b.2, 133b.4, 145a.12, 148a.7, 167a.4, 188b.3, 191b.11, 192a.14, 192a.5, 192a.6, 199b.3, 23b.1, 27a.7, 31a.10, 31a.12, 32b.17, 33a.6, 38b.9, 52a.11, 52b.6, 55a.15, 55a.8, 61b.13, 61b.16, 62b.12, 64a.5, 70b.10, 81b.7, 85a.4, 99b.13
keźźāb+ (A.sf.) çok yalan söyleyen, pek yalancı 199b.14
ḳıble+ (A.is.) namaza başlarken yönelinen taraf, Mekke tarafı 196b.8, 95b.11
ḳ.+ye 119b.11, 180b.15, 180b.17, 97a.17, 97a.17, 99b.5
ḳıl- (T.f.) kılmak, yapmak, etmek 169b.6, 171b.6, 56b.10, 57b.8, 89b.5, 28a.7, 58a.1, 80b.13, 97a.16
ḳ.-a 101b.16, 101b.16, 163a.3, 168b.10, 169a.17, 170a.1, 176b.6, 179a.4, 185a.16, 187a.13, 188a.14, 189a.1, 190a.5, 191b.2, 192a.17, 193a.3, 193a.8, 194a.11, 199b.16, 40a.7, 62a.1, 6b.7, 6b.7, 76b.2, 87b.6, 89a.14, 89b.10, 93a.9, 95b.14, 96a.12, 99a.1, 9a.4, 102a.7, 180b.5, 91b.15, 92a.5, 113a.17, 117a.9, 119b.5, 134b.12, 149a.4, 152b.6, 156a.7, 157b.6, 158b.1, 163a.16, 163a.7, 163a.9, 163b.1, 163b.1, 163b.3, 163b.4, 163b.5, 163b.5, 164b.10, 164b.11, 164b.3, 165b.17, 166a.10, 166b.15, 167b.2, 167b.7, 167b.9, 169b.3, 170a.11, 170b.1, 173b.17, 174a.13, 174a.17, 174a.8, 174a.9, 175a.13, 175a.2, 175a.3, 175a.7, 175b.13, 175b.14, 176a.16, 176b.11, 176b.9, 177b.3, 177b.5, 180b.4, 180b.8, 181a.10, 181a.12, 181a.13, 183a.9, 187a.1, 188a.1, 193a.7, 193a.8, 193b.15, 26b.16, 27b.14, 40b.15, 45b.12, 45b.14, 46b.9, 51b.17, 60b.17, 61a.2, 66b.4, 68b.16, 68b.16, 69b.1, 70b.3, 77a.1, 77a.4, 78b.15, 79a.2, 79b.1, 79b.12, 80b.7, 84b.4, 85a.4, 86a.11, 89a.17, 89b.14, 8b.17, 8b.4, 90b.13, 92b.16, 93a.1, 93a.1, 95b.1, 96b.2
ḳ.-alar 153a.11, 191a.8, 197a.7, 200a.13, 165a.2, 168b.5, 176a.14, 190b.12, 26a.11, 8a.2
ḳ.-alum. 161b.4
ḳ.-am. 25a.13, 29b.15
ḳ.-asın 101a.7, 57b.3, 56a.14, 89a.17
ḳ.-aydı. 138a.16, 148a.11, 52a.4, 80b.14, 9a.2
ḳ.-dı 111a.8, 112b.4, 119b.8, 120b.13, 120b.13, 121b.17, 144b.4, 149b.8, 155b.1, 160b.14, 160b.15, 162b.14, 165b.8, 18a.16, 19b.11, 24a.9, 28a.17, 2b.5, 32a.14, 39b.9, 41a.11, 47b.9, 59a.12, 65b.8, 71b.9, 74b.13, 74b.13, 103a.4, 103b.4, 103b.9

kıldı. 109a.16, 116b.16, 119b.7, 123b.1, 129b.16, 129b.17, 129b.17, 133a.17, 144a.8, 150a.2, 169a.6, 170a.6, 175a.10, 17a.14, 180b.10, 182b.10, 188b.3, 191b.13, 195a.2, 20b.13, 20b.2, 22a.7, 24a.6, 24a.7, 27a.3, 39b.11, 39b.15, 41b.8, 52a.1, 52a.2, 63a.11, 91b.12, 99a.11, 9a.13
ḳ.-dıḳ 155b.5
ḳ.-dıılar 129b.7, 13a.4, 25b.17, 26a.8, 116b.1, 129b.17, 130a.1, 160b.7, 161a.4, 25b.15, 26a.1, 37b.1, 43a.17, 45a.1, 52b.3, 67b.10, 67b.12, 67b.13, 7a.2, 80a.15, 87b.17, 87b.2, 88a.3
ḳ.-duġı 32b.1
ḳ.-duġına 6a.8
ḳ.-duġını 91b.6
ḳ.-duḳ 157a.1, 111b.10, 157a.2
ḳ.-duḳdan 95b.12, 97a.16
ḳ.-dum 14a.12, 169a.17, 97a.15, 182b.16
ḳ.-duŋ 143b.12, 24b.3, 74b.4, 30a.6, 30a.6
ḳ.-ġıl. 57b.15, 57b.16
ḳ.-ıb 25b.2, 31b.5, 43a.9, 44a.14, 45a.7, 59a.14, 75a.9
ḳ.-ırlar 6b.16, 6b.13
ḳ.-ısar 167a.9
ḳ.-ısarlar 99a.6
ḳ.-ma 184a.1, 63a.14, 84a.2, 58a.1
ḳ.-madı. 158b.3, 158b.3, 165b.9, 26a.8
ḳ.-madılar. 129a.11
ḳ.-madın. 186b.14
ḳ.-maduġı 29b.16
ḳ.-maduḳ 25a.7
ḳ.-maġ 186a.15
ḳ.-maġa 122b.10, 141a.4, 84a.11, 26a.4
ḳ.-maġıla 27b.17
ḳ.-maḳ 105b.3, 186b.1, 45a.1
ḳ.-maḳda 159b.1, 163b.16, 165a.5
ḳ.-maḳdan 183a.1, 192a.12
ḳ.-maḳdur. 186a.14, 186b.4, 186b.7
ḳ.-mamışlar 26a.15
ḳ.-masalar 163b.8
ḳ.-maya 142a.13, 156b.7, 174a.10, 174a.5, 176a.17, 90b.7, 155b.11, 163a.14, 168a.16, 168a.6, 169a.10, 169a.8, 173a.9, 173b.17, 174b.10, 174b.2, 175a.7, 177b.4, 181a.11, 183a.3, 185b.5, 34b.4, 60b.17, 72b.10, 78a.10, 86a.17, 86a.17, 86b.17, 90b.12, 91a.5, 92a.12, 92a.3, 92a.4, 92a.5, 92a.8, 92b.15
ḳ.-mayacaḳ 79a.3, 90b.5
ḳ.-mayalar 156b.7, 168a.3, 168a.4, 169b.9, 170b.13, 41b.16
ḳ.-mayasın 2b.6
ḳ.-mayaydı. 40b.16
ḳ.-maz 143a.1, 45a.12, 193a.5, 91a.1, 80a.14
ḳ.-mazdı. 40a.7
ḳ.-mış 170a.5, 187a.9, 193b.3, 46b.13
ḳ.-mışam 99a.5
ḳ.-mışdı. 52b.7, 74a.15, 89a.14, 9b.4
ḳ.-mışdur 53a.16, 165b.5, 26a.12, 46b.12, 53b.12, 9b.6
ḳ.-mışlar 149a.11, 164a.9
ḳ.-mışlardur 142a.8, 141b.15, 145a.16, 145a.16, 196b.4, 23b.10, 26a.13
ḳ.-sa 117a.17, 148b.10, 148b.8, 154b.8, 157a.11, 157a.7, 157a.9, 165b.10, 168a.12, 168a.12, 171a.11, 172b.12, 174b.9, 180b.14, 184b.10, 184b.9, 185b.13, 187a.3, 187a.4, 188b.17, 189a.5, 190a.13, 190b.12, 195b.17, 31b.10, 31b.11, 43a.7, 6a.3, 87a.8, 88b.15, 97a.4, 159b.9
ḳ.-salar 177a.3, 75b.13, 193a.6
ḳ.-sun 188a.6, 51a.11, 1b.15, 68a.11
ḳ.-ub 134b.13, 140b.1, 148b.6, 160a.12, 163a.17, 169a.9, 20b.15, 21b.5, 25a.6, 31a.11, 32a.11, 33b.5, 40b.9, 50b.9, 65b.16, 72b.16, 75a.14, 75b.15, 76b.7, 87a.8, 87b.5, 87b.9
ḳ.-uŋ 29a.10, 143b.7
ḳ.-ur 100b.13, 110b.15, 112b.11, 116b.10, 120b.13, 162a.8, 67a.4, 49a.4, 49a.5, 63b.7, 74a.8, 90b.17, 103b.6, 109b.9, 111b.6, 114a.12, 115b.11, 118b.14, 123a.1, 133a.15, 140a.14, 140a.16, 14b.15, 160a.8, 165a.7, 169b.1, 169b.2, 170b.16, 173a.9, 175b.10, 176b.16, 184a.11, 184a.12, 184a.12, 185b.6, 18b.3, 24b.6, 25b.1, 2a.17, 30b.11, 30b.8, 32a.11, 32b.2, 33a.5, 39b.16, 3b.13, 40a.3, 52a.11, 53a.12, 57a.8, 64b.3, 64b.8, 67b.15, 69b.2, 70a.15, 70a.17, 72b.2, 73a.9, 74a.17, 74a.2, 74a.4, 74a.6, 76b.5, 77a.15, 79a.9, 80b.9, 83a.8, 83b.6, 86b.10, 89b.17, 90b.4, 90b.6, 98b.10, 9b.15, 9b.17
ḳ.-uram. 143b.9
ḳ.-urdı 181a.8, 160a.5, 182b.17, 44a.10, 44b.17
ḳ.-urduŋuz 143b.6
ḳ.-urlar 147a.17, 20a.11, 139a.13, 148b.17, 157b.12, 176b.7, 184a.14, 184a.16, 188a.9, 19a.5, 40a.4, 74a.4, 75b.5
ḳ.-urlardı. 38a.4
ḳ.-ursa 171a.3, 171a.4, 91a.13
ḳ.-ursaŋ 187b.10
ḳ.-uruz. 157b.11
ḳıl+ (T.is.) kıl, insan ve bazı hayvanlarda bulunan tüyler
ḳ.+lar 167b.14
ḳ.+lar 21a.16
ḳ.+larumuŋ 94a.4
ḳılıc+ (T.is.) kılıç, uzun, düz veya eğri, ucu sivri keskin çelikten silah 164a.17
ḳ.+a 157a.6
ḳ.+ı 111a.10
ḳ.+ıdur. 4b.8, 89a.16
ḳ.+ın 143b.17
ḳ.+ını 29a.12
ḳ.+ıyla 69b.17
ḳ.+la 148a.12, 174b.17
ḳındur- (T.f.) tahrik etmek, teşvik etmek
ḳ.-a. 175a.2
ḳ.-urlar. 181b.11
ḳırāȣat+ (A.is.) okuma, devamlı ve düzgün okuma 180a.3
ḳ.+a 180b.5
ḳırḳ+ (T.is.) kırk (sayı) 102b.10, 102b.12, 102b.13, 24a.6, 2b.16, 32b.7, 5b.2, 5b.4, 80a.17 , 80a.9, 99a.10, 99a.13, 99a.14, 99a.15, 99a.15, 99a.16, 99a.17, 99a.7
ḳıs- (T.f.) kısmak
ḳ.-ıb 142b.3

ḳısa+ (T.sf.) az süren, uzun olmayan 21a.17, 95b.8
ḳ.+dur. 29b.3
ḳıśāś+ (A.is.) öldüreni öldürme, yaralayanı yaralama cezası 159a.13, 159a.14, 168a.11, 51b.15
ḳısım, ḳısm+ bölük, parça, takım, çeşit; fasıl 15a.10, 15a.7, 15a.8, 196a.17, 64a.1
ḳ.+dur 19b.13, 139b.11, 15a.7
ḳ.+ı 15a.7
ḳ.+uŋ 15a.10, 15b.2
ḳısḳan- (T.f.) kıskanmak
ḳ.-ur. 52a.15
ḳısmet+ (A.is.) talih, nasip, kader; bölme, pay etme 64a.10, 64a.12, 90a.2
ḳ.+leri 165a.1
ḳıśśa+ (A.is.) fıkra, hikaye, rivayet 3b.17
ḳış+ (T.is.) kış, yılın en soğuk mevsimi 21b.5, 21b.7, 21b.2
ḳıtāl+ (A.is.) vuruşma, birbirini öldürme, savaş
ḳ.+a 174b.16, 175a.2
ḳıtaʿ+ (A.is.) parça, bölük, cüz 121b.6, 6b.1
ḳıtmīr+ (A.is.) Eshab-ı Keyf'in köpeğinin adı 164b.7
ḳ.+den 165a.13
ḳıvām+ (A.is.) durma, duruş, doğrular
ḳ.+ı 15a.3, 1b.2, 21b.13
ḳıyām+ (A.is.) kalkma, ayağa kalkma, ayakta durma 55b.16, 56a.8
ḳ.+da 56a.9
ḳ.+ı 56a.15
ḳ.+-ı ḳıyāmet 26b.13
ḳıyāmet+ (A.is.) dünyanın sonu, bütün ölülerin dirilerek mahşerde toplanacakları zaman 119a.6, 128b.14, 164b.7, 165a.12, 169b.8, 183a.10, 185b.11, 193a.11, 26a.10, 34a.3, 43b.11, 4b.1, 50b.11, 51a.14, 52b.4, 60a.3
ḳ.+de 130a.4, 133b.10, 26a.17, 45a.11
ḳ.+e 23b.14, 45a.13, 53a.4
ḳıyās+ (A.is.) bir şeyi başka bir şeyle karşılaştırma 105b.9, 114a.4, 11a.9, 11b.12, 12a.6, 12b.4, 139a.10, 13a.16, 152b.1, 167b.9, 179b.4, 184a.2, 34b.1, 36b.3, 61b.6, 66a.16, 67b.16, 71a.7, 73a.12, 80b.15, 84b.1, 87b.12
ḳıyāslamaḳ+ (T.is.) kıyaslamak 16a.1, 16a.3, 71a.8
ḳıymet+ (A.is.) kıymet, değer, bedel, itibar 199b.9
ḳıymetsüz+ (A.T.is.) değersiz, itibarsız
ḳ.+dür. 199b.5
ḳız+ (T.is.) kız, dişi çocuk 156a.1, 180b.9, 38a.5, 57b.4, 59a.16
ḳ.+a 186b.17
ḳ.+dur 49a.9, 59a,17
ḳızlıġ+ (T.is.) kız olma durumu
ḳ.+ına 49a.14
ḳızdur- (T.f.) kızdırmak
ḳ.-urlar. 181b.12
ḳızıl+ (T.is.) parlak kırmızı renk, bu renkte olan 10b.12, 110a.7, 111a.2, 11a.15, 12a.5
ḳızıllıḳ+ (T.is.) kızıl olma durumu 185b.15
ki+ (F.e.) ki 100a.10, 100a.15, 100a.16, 100a.16, 100a.17, 100a.3, 100a.3, 100a.4, 100a.5, 100a.5, 100a.7, 100b.13, 100b.14, 100b.17, 100b.4, 100b.5, 100b.6, 100b.7, 100b.8, 100b.9, 101a.10, 101a.13, 101a.16, 101a.2, 101a.2, 101b.11, 101b.12, 101b.15, 101b.17, 101b.2, 101b.3, 101b.4, 101b.5, 101b.5, 101b.8, 101b.9, 102a.1, 102a.12, 102a.14, 102a.15, 102a.17, 102a.2, 102a.3, 102a.3, 102a.6, 102a.6, 102a.7, 102b.11, 102b.14, 102b.14, 102b.15, 102b.16, 102b.17, 102b.2, 102b.3, 102b.3, 102b.5, 102b.6, 102b.7, 102b.9, 102b.9, 103a.11, 103a.12, 103a.13, 103a.14, 103a.17, 103a.17, 103a.2, 103a.3, 103a.3, 103a.5, 103a.6, 103a.7, 103a.8, 103a.9, 103b.1, 103b.10, 103b.11, 103b.12, 103b.14, 103b.14, 103b.2, 103b.3, 103b.4, 103b.6, 103b.8, 103b.8, 103b.9, 104a.11, 104a.13, 104a.15, 104a.2, 104a.4, 104a.7, 104b.1, 104b.10, 104b.11, 104b.11, 104b.13, 104b.15, 104b.7, 104b.7, 105a.10, 105a.10, 105a.11, 105a.12, 105a.12, 105a.15, 105a.8, 105a.9, 105a.9, 105b.11, 105b.13, 105b.15, 105b.2, 105b.8, 105b.9, 106a.11, 106a.11, 106a.14, 106a.15, 106a.3, 106a.6, 106a.8, 106a.9, 106b.13, 106b.17, 106b.17, 106b.3, 106b.5, 106b.9, 107a.1, 107a.14, 107a.17, 107a.17, 107a.4, 107a.5, 107a.5, 107a.6, 107a.8, 107a.9, 107a.9, 107b.1, 107b.10, 107b.11, 107b.12, 107b.14, 107b.14, 107b.17, 107b.5, 107b.5, 107b.6, 107b.7, 107b.8, 107b.9, 108a.1, 108a.10, 108a.12, 108a.14, 108a.14, 108a.15, 108a.15, 108a.17, 108a.4, 108a.5, 108a.6, 108a.7, 108a.8, 108a.9, 108b.10, 108b.10, 108b.11, 108b.12, 108b.12, 108b.13, 108b.14, 108b.14, 108b.15, 108b.17, 108b.17, 108b.3, 108b.5, 108b.6, 108b.8, 108b.9, 109a.1, 109a.10, 109a.10, 109a.11, 109a.12, 109a.13, 109a.14, 109a.15, 109a.16, 109a.17, 109a.2, 109a.3, 109a.3, 109a.4, 109a.5, 109a.6, 109a.7, 109a.7, 109a.8, 109a.8, 109b.11, 109b.12, 109b.13, 109b.2, 109b.2, 109b.3, 109b.4, 109b.6, 10a.10, 10a.11, 10a.14, 10a.15, 10a.15, 10a.2, 10a.2, 10a.3, 10a.5, 10a.6, 10b.10, 10b.10, 10b.11, 10b.11, 10b.17, 10b.6, 110a.11, 110a.11, 110a.14, 110a.15, 110a.16, 110a.2, 110a.3, 110a.5, 110b.10, 110b.10, 110b.11, 110b.12, 110b.13, 110b.14, 110b.15, 110b.15, 110b.17, 110b.17, 110b.2, 110b.4, 110b.7, 110b.8, 111a.1, 111a.10, 111a.10, 111a.12, 111a.12, 111a.13, 111a.14, 111a.2, 111a.3, 111a.3, 111a.4, 111a.4, 111a.5, 111a.7, 111a.7, 111a.8, 111b.10, 111b.11, 111b.11, 111b.13, 111b.13, 111b.15, 111b.16, 111b.17, 111b.7, 111b.8, 111b.8, 111b.8, 112a.12, 112a.13, 112a.16, 112a.16, 112a.2, 112a.2, 112a.3, 112a.5, 112a.7, 112a.8, 112a.9, 112b.12, 112b.17, 112b.17, 112b.2, 112b.3, 112b.4, 112b.5, 112b.7, 112b.8, 113a.1, 113a.10, 113a.10, 113a.13, 113a.14, 113a.14, 113a.15, 113a.15, 113a.16, 113a.17, 113a.17, 113a.6, 113a.6, 113a.7, 113a.8, 113b.1, 113b.1, 113b.10, 113b.12, 113b.13, 113b.13, 113b.14, 113b.16, 113b.2, 113b.3, 113b.4, 113b.6, 113b.6, 113b.7, 113b.8, 113b.9, 113b.9, 114a.14, 114a.14, 114a.16, 114a.17, 114a.4, 114b.10, 114b.11, 114b.13, 114b.3, 114b.8, 115a.11, 115a.12, 115a.13, 115a.14, 115a.16, 115a.2, 115a.4, 115a.6, 115a.7, 115a.7, 115b.1, 115b.10, 115b.10, 115b.11, 115b.12, 115b.12, 115b.14, 115b.14, 115b.16, 115b.16, 115b.2, 115b.3, 115b.4, 115b.4, 115b.5, 115b.6, 115b.9, 116a.1, 116a.10, 116a.15, 116a.16, 116b.1, 116b.10, 116b.11, 116b.11, 116b.12, 116b.13,

116b.15, 116b.16, 116b.16, 116b.17, 116b.5, 116b.8, 116b.9, 117a.1, 117a.1, 117a.10, 117a.12, 117a.12, 117a.12, 117a.14, 117a.17, 117a.2, 117a.3, 117a.3, 117a.6, 117a.7, 117a.7, 117a.8, 117a.9, 117b.1, 117b.10, 117b.11, 117b.12, 117b.15, 117b.16, 117b.16, 117b.3, 117b.3, 117b.4, 117b.4, 117b.7, 117b.8, 118a.12, 118a.13, 118a.14, 118a.15, 118a.16, 118a.2, 118a.3, 118a.6, 118a.6, 118a.7, 118a.8, 118b.11, 118b.13, 118b.15, 118b.5, 118b.6, 118b.7, 118b.7, 118b.7, 118b.8, 119a.10, 119a.11, 119a.12, 119a.12, 119a.13, 119a.14, 119a.14, 119a.15, 119a.4, 119a.6, 119a.9, 119a.9, 119b.10, 119b.13, 119b.15, 119b.16, 119b.2, 119b.4, 119b.5, 119b.6, 119b.6, 119b.7, 119b.8, 119b.8, 119b.9, 11a.1, 11a.1, 11a.10, 11a.13, 11a.17, 11a.2, 11a.5, 11a.6, 11b.13, 11b.2, 11b.3, 11b.4, 11b.4, 120a.11, 120a.13, 120a.13, 120a.16, 120a.17, 120a.3, 120a.4, 120a.6, 120a.6, 120a.8, 120a.8, 120a.8, 120a.9, 120a.9, 120b.1, 120b.10, 120b.10, 120b.13, 120b.15, 120b.16, 120b.16, 120b.17, 120b.2, 120b.3, 120b.5, 120b.5, 120b.7, 120b.8, 120b.9, 121a.12, 121a.2, 121b.1, 121b.15, 121b.3, 122a.1, 122a.1, 122a.10, 122a.11, 122a.13, 122a.15, 122a.16, 122a.17, 122a.17, 122a.2, 122a.3, 122a.4, 122a.5, 122a.6, 122b.1, 122b.11, 122b.12, 122b.12, 122b.14, 122b.15, 122b.16, 122b.4, 122b.5, 122b.8, 122b.8, 122b.9, 122b.9, 123a.1, 123a.11, 123a.13, 123a.13, 123a.13, 123a.13, 123a.14, 123a.15, 123a.15, 123a.17, 123a.5, 123a.7, 123a.9, 123b.1, 123b.10, 123b.12, 123b.14, 123b.15, 123b.16, 123b.4, 123b.4, 123b.5, 123b.9, 124a.11, 124a.14, 124a.15, 124a.2, 124a.3, 124a.4, 124a.5, 124a.7, 124a.9, 124b.16, 124b.3, 124b.6, 125a.10, 125a.11, 125a.12, 125a.13, 125a.13, 125a.3, 125a.5, 125a.5, 125a.6, 125a.7, 125a.8, 125a.8, 125a.9, 125b.1, 125b.10, 125b.10, 125b.11, 125b.12, 125b.17, 125b.2, 125b.3, 125b.3, 125b.5, 125b.8, 125b.9, 126a.12, 126a.13, 126a.14, 126a.15, 126a.16, 126a.2, 126a.8, 126b.1, 126b.11, 126b.13, 126b.16, 126b.2, 126b.7, 126b.8, 126b.9, 127a.13, 127a.16, 127a.17, 127a.17, 127a.2, 127a.3, 127a.4, 127a.4, 127a.5, 127a.6, 127b.10, 127b.13, 127b.14, 127b.15, 127b.16, 127b.17, 127b.4, 127b.7, 127b.7, 127b.8, 127b.9, 128a.1, 128a.10, 128a.11, 128a.12, 128a.13, 128a.14, 128a.15, 128a.15, 128a.16, 128a.17, 128a.2, 128a.2, 128a.3, 128a.4, 128a.5, 128a.5, 128a.6, 128a.7, 128a.8, 128b.1, 128b.10, 128b.11, 128b.12, 128b.13, 128b.14, 128b.16, 128b.16, 128b.3, 128b.4, 128b.5, 128b.6, 128b.7, 128b.7, 129a.10, 129a.10, 129a.12, 129a.15, 129a.16, 129a.17, 129a.4, 129b.1, 129b.1, 129b.10, 129b.12, 129b.14, 129b.16, 129b.17, 129b.4, 129b.7, 129b.8, 12a.1, 12a.10, 12a.10, 12a.11, 12a.12, 12a.13, 12a.13, 12a.16, 12a.17, 12a.2, 12a.3, 12a.7, 12b.10, 12b.14, 12b.14, 12b.16, 12b.17, 12b.4, 12b.5, 12b.5, 12b.8, 12b.9, 130a.1, 130a.1, 130a.10, 130a.10, 130a.14, 130a.15, 130a.15, 130a.3, 130a.3, 130a.4, 130a.5, 130a.9, 130a.9, 130b.1, 130b.12, 130b.13, 130b.14, 130b.15, 130b.15, 130b.16, 130b.17, 130b.17, 130b.2, 131a.1, 131a.10, 131a.4, 131a.5, 131a.7, 131a.8, 131a.8, 131a.9, 131b.12, 131b.13, 131b.14, 131b.4, 131b.7, 132a.1, 132a.1, 132a.12, 132a.15, 132a.17, 132a.17, 132a.4, 132a.5, 132a.7, 132b.16, 132b.2, 132b.2, 132b.3, 132b.4, 132b.5, 132b.6, 132b.8, 133a.1, 133a.10, 133a.11, 133a.16, 133a.17, 133a.4, 133a.5, 133a.6, 133b.10, 133b.12, 133b.14, 133b.14, 133b.15, 133b.16, 133b.17, 133b.2, 133b.2, 133b.3, 133b.5, 133b.7, 134a.10, 134a.12, 134a.12, 134a.17, 134a.2, 134a.3, 134a.4, 134a.4, 134a.5, 134a.7, 134a.7, 134a.7, 134b.10, 134b.11, 134b.11, 134b.13, 134b.17, 134b.2, 134b.6, 134b.6, 134b.7, 134b.7, 134b.8, 134b.8, 134b.9, 135a.12, 135a.13, 135a.14, 135a.15, 135a.15, 135a.2, 135a.3, 135a.4, 135a.5, 135a.6, 135a.6, 135a.8, 135b.11, 135b.14, 135b.15, 135b.15, 135b.16, 135b.16, 135b.6, 135b.7, 135b.8, 135b.9, 136a.1, 136a.14, 136a.14, 136a.17, 136a.2, 136a.2, 136a.3, 136a.4, 136a.4, 136a.5, 136a.7, 136a.7, 136a.8, 136b.1, 136b.11, 136b.13, 136b.3, 136b.4, 136b.4, 136b.5, 136b.7, 136b.8, 136b.9, 137a.10, 137a.10, 137a.12, 137a.14, 137a.15, 137a.16, 137a.16, 137a.17, 137a.3, 137a.4, 137a.8, 137b.1, 137b.10, 137b.10, 137b.12, 137b.14, 137b.15, 137b.17, 137b.17, 137b.4, 137b.5, 137b.5, 137b.6, 137b.7, 137b.8, 137b.9, 137b.9, 138a.11, 138a.12, 138a.13, 138a.13, 138a.14, 138a.15, 138a.16, 138a.17, 138a.17, 138a.3, 138a.4, 138a.6, 138a.6, 138a.7, 138a.8, 138a.9, 138b.12, 138b.13, 138b.14, 138b.3, 138b.4, 138b.5, 138b.8, 138b.8, 139a.14, 139a.15, 139a.7, 139a.8, 139b.12, 139b.15, 139b.16, 139b.17, 139b.17, 139b.3, 139b.3, 139b.8, 13a.10, 13a.12, 13a.13, 13a.16, 13a.17, 13a.17, 13a.6, 13a.8, 13b.1, 13b.11, 13b.12, 13b.12, 13b.13, 13b.14, 13b.15, 13b.17, 13b.17, 13b.2, 13b.3, 13b.3, 13b.4, 13b.5, 13b.7, 13b.8, 13b.9, 13b.9, 140a.1, 140a.1, 140a.3, 140a.4, 140a.6, 140a.7, 140b.1, 140b.10, 140b.11, 140b.12, 140b.12, 140b.13, 140b.14, 140b.14, 140b.14, 140b.15, 140b.15, 140b.16, 140b.16, 140b.16, 140b.16, 140b.17, 140b.4, 140b.5, 140b.6, 141a.1, 141a.1, 141a.10, 141a.11, 141a.12, 141a.15, 141a.15, 141a.3, 141a.3, 141a.5, 141a.6, 141a.8, 141a.8, 141a.9, 141b.13, 141b.14, 141b.14, 141b.4, 141b.6, 141b.8, 142a.17, 142a.17, 142a.7, 142a.8, 142b.1, 142b.10, 142b.10, 142b.11, 142b.12, 142b.13, 142b.13, 142b.2, 142b.3, 142b.4, 142b.6, 142b.6, 142b.8, 143a.15, 143a.16, 143a.17, 143a.3, 143a.4, 143a.7, 143a.8, 143a.9, 143b.1, 143b.12, 143b.14, 143b.16, 143b.2, 143b.2, 143b.3, 143b.4, 143b.4, 143b.5, 143b.6, 144a.1, 144a.1, 144a.10, 144a.10, 144a.11, 144a.12, 144a.7, 144a.9, 144b.1, 144b.13, 144b.13, 144b.14, 144b.15, 144b.17, 144b.2, 144b.4, 144b.9, 145a.12, 145a.17, 145a.2, 145a.5, 145a.8, 145a.9, 145b.1, 145b.11, 145b.12, 145b.13, 145b.13, 145b.14, 145b.16, 145b.5, 145b.5, 145b.8, 145b.9, 146a.1, 146a.11, 146a.11, 146a.12, 146a.14, 146a.17, 146a.3, 146a.5, 146b.1, 146b.11, 146b.13, 146b.13, 146b.2, 146b.3, 146b.4, 146b.7, 146b.7, 146b.8, 146b.9, 146b.9, 147a.1, 147a.12, 147a.15, 147a.16, 147a.17, 147a.2, 147a.3, 147a.4, 147a.5, 147a.6, 147a.7, 147a.8, 147a.9, 148a.11, 148a.14, 148a.15, 148a.16, 148a.4, 148a.6, 148a.8, 148a.9, 148b.12, 148b.13, 148b.14, 148b.16, 148b.17, 148b.2, 148b.2, 148b.5, 148b.6, 148b.7, 148b.7, 148b.9, 149a.1, 149a.10, 149a.11, 149a.12, 149a.14, 149a.17,

149a.2, 149a.4, 149a.5, 149a.9, 149b.1, 149b.10, 149b.11, 149b.12, 149b.13, 149b.14, 149b.14, 149b.2, 149b.2, 149b.4, 149b.5, 149b.8, 149b.9, 14a.1, 14a.13, 14a.13, 14a.14, 14a.2, 14a.3, 14a.4, 14a.5, 14a.5, 14a.6, 14a.6, 14a.7, 14a.7, 14b.16, 14b.17, 14b.2, 14b.3, 14b.4, 14b.4, 14b.5, 14b.5, 150a.1, 150a.17, 150a.3, 150a.4, 150a.5, 150a.9, 150b.1, 150b.10, 150b.10, 150b.14, 150b.2, 151a.10, 151a.15, 151a.7, 151a.9, 151b.11, 151b.13, 151b.14, 151b.16, 151b.17, 151b.2, 151b.2, 151b.5, 151b.9, 152a.10, 152a.11, 152a.13, 152a.14, 152a.17, 152a.2, 152a.2, 152a.3, 152a.4, 152a.5, 152a.6, 152a.7, 152a.8, 152a.9, 152b.1, 152b.11, 152b.13, 152b.13, 152b.15, 152b.2, 152b.2, 152b.4, 152b.6, 152b.8, 152b.8, 153a.1, 153a.11, 153a.11, 153a.12, 153a.13, 153a.15, 153a.2, 153a.3, 153a.3, 153a.5, 153a.5, 153a.6, 153a.7, 153a.8, 153a.9, 153b.1, 153b.1, 153b.10, 153b.13, 153b.14, 153b.2, 153b.5, 153b.7, 153b.8, 153b.9, 153b.9, 154a.1, 154a.15, 154a.3, 154a.4, 154a.7, 154b.10, 154b.11, 154b.12, 154b.14, 154b.14, 154b.15, 154b.16, 154b.17, 154b.4, 154b.5, 154b.5, 154b.8, 155a.11, 155a.14, 155a.14, 155a.16, 155a.3, 155a.5, 155a.7, 155a.8, 155b.1, 155b.10, 155b.11, 155b.11, 155b.12, 155b.13, 155b.14, 155b.15, 155b.5, 155b.6, 155b.7, 155b.7, 155b.8, 155b.9, 156a.11, 156a.12, 156a.13 , 156a.13 , 156a.14, 156a.15, 156a.16, 156a.17, 156a.2, 156a.2, 156a.4, 156a.6, 156a.6, 156a.7, 156a.7, 156a.8, 156a.9, 156b.11, 156b.12, 156b.15, 156b.16, 156b.17, 156b.2, 156b.3, 156b.3, 156b.4, 156b.4, 156b.7, 157a.1, 157a.10, 157a.11, 157a.13, 157a.14, 157a.2, 157a.2, 157a.3, 157a.5, 157a.6, 157a.6, 157a.9, 157b.1, 157b.14, 157b.15, 157b.16, 157b.17, 157b.2, 157b.3, 157b.4, 157b.6, 157b.8, 158a.10, 158a.11, 158a.11, 158a.12, 158a.14, 158a.15, 158a.17, 158a.3, 158a.6, 158a.8, 158b.1, 158b.11, 158b.12, 158b.12, 158b.13, 158b.15, 158b.16, 158b.16, 158b.17, 158b.2, 158b.3, 158b.5, 158b.5, 158b.6, 158b.8, 159a.1, 159a.1, 159a.10, 159a.14, 159a.15, 159a.15, 159a.17, 159a.3, 159a.3, 159a.4, 159a.5, 159a.6, 159a.6, 159a.7, 159a.8, 159b.10, 159b.11, 159b.2, 159b.4, 15a.11, 15a.17, 15a.2, 15a.4, 15a.4, 15a.8, 15a.9, 15b.1, 15b.12, 15b.13, 15b.2, 15b.3, 15b.4, 15b.9, 160a.1, 160a.1, 160a.11, 160a.13, 160a.14, 160a.14, 160a.15, 160a.17, 160a.17, 160a.3, 160a.4, 160a.6, 160a.7, 160a.9, 160a.9, 160b.1, 160b.15, 160b.2, 160b.4, 160b.5, 160b.8, 160b.9, 161a.12, 161a.13, 161a.13, 161a.14, 161a.2, 161a.3, 161a.5, 161a.5, 161a.6, 161a.7, 161a.7, 161a.8, 161b.1, 161b.11, 161b.12, 161b.13, 161b.13, 161b.14, 161b.16, 161b.16, 161b.16, 161b.17, 161b.2, 161b.3, 161b.4, 161b.5, 161b.6, 161b.7, 161b.8, 161b.8, 162a.14, 162a.2, 162a.5, 162a.8, 162b.1, 162b.10, 162b.11, 162b.13, 162b.14, 162b.15, 162b.15, 162b.17, 162b.17, 162b.2, 162b.2, 162b.5, 162b.6, 162b.7, 162b.9, 162b.9, 163a.1, 163a.1, 163a.11, 163a.11, 163a.12, 163a.13, 163a.14, 163a.16, 163a.3, 163a.4, 163a.7, 163b.10, 163b.11, 163b.13, 163b.16, 163b.2, 163b.4, 163b.5, 163b.5, 163b.6, 163b.9, 164a.1, 164a.10, 164a.11, 164a.13, 164a.15, 164a.17, 164a.17, 164a.3, 164a.3, 164a.8, 164a.8, 164a.9, 164a.9, 164b.10, 164b.2, 164b.3, 164b.5, 164b.7, 164b.9, 165a.11, 165a.11, 165a.12, 165a.15, 165a.15, 165a.9, 165b.11, 165b.14, 165b.16, 165b.17, 165b.17, 165b.2, 165b.2, 165b.3, 165b.3, 165b.5, 165b.6, 165b.7, 165b.8, 165b.9, 165b.9, 166a.11, 166a.12, 166a.13, 166a.2, 166a.5, 166a.8, 166a.8, 166a.9, 166a.9, 166b.11, 166b.11, 166b.12, 166b.12, 166b.13, 166b.13, 166b.14, 166b.15, 166b.15, 166b.16, 166b.4, 166b.4, 166b.5, 166b.5, 166b.6, 166b.8, 166b.9, 167a.1, 167a.10, 167a.11, 167a.15, 167a.16, 167a.16, 167a.2, 167a.3, 167a.9, 167b.12, 167b.2, 167b.6, 167b.7, 167b.8, 168a.11, 168a.13, 168a.15, 168a.17, 168a.17, 168a.2, 168a.3, 168a.4, 168a.5, 168a.6, 168a.9, 168b.10, 168b.11, 168b.12, 168b.13, 168b.16, 168b.17, 168b.17, 168b.2, 168b.2, 168b.3, 168b.4, 168b.5, 168b.8, 169a.1, 169a.11, 169a.11, 169a.13, 169a.13, 169a.17, 169a.2, 169a.4, 169a.4, 169b.10, 169b.11, 169b.11, 169b.12, 169b.13, 169b.14, 169b.15, 169b.15, 169b.16, 169b.17, 169b.17, 169b.5, 169b.6, 169b.8, 169b.9, 16a.10, 16a.10, 16a.12, 16a.12, 16a.13, 16a.13, 16a.15, 16a.15, 16a.16, 16a.4, 16a.8, 16a.8, 16b.15, 16b.16, 16b.17, 16b.4, 170a.10, 170a.13, 170a.13, 170a.13, 170a.15, 170a.16, 170a.17, 170a.2, 170a.5, 170a.6, 170a.6, 170a.9, 170a.9, 170b.1, 170b.10, 170b.11, 170b.12, 170b.16, 170b.17, 170b.2, 170b.3, 170b.6, 170b.6, 170b.7, 170b.8, 171a.12, 171a.6, 171a.7, 171a.8, 171a.9, 171b.1, 171b.11, 171b.12, 171b.13, 171b.16, 171b.17, 171b.3, 171b.4, 171b.5, 171b.6, 171b.6, 172a.1, 172a.10, 172a.11, 172a.12, 172a.13, 172a.14, 172a.15, 172a.8, 172b.14, 172b.16, 172b.16, 172b.17, 172b.2, 172b.5, 172b.7, 172b.7, 172b.8, 172b.8, 172b.9, 173a.1, 173a.10, 173a.12, 173a.12, 173a.15, 173a.15, 173a.15, 173a.5, 173a.8, 173b.14, 173b.15, 173b.16, 174a.10, 174a.14, 174a.15, 174a.15, 174a.16, 174a.17, 174a.2, 174a.4, 174a.4, 174a.5, 174a.6, 174a.6, 174a.7, 174b.10, 174b.12, 174b.13, 174b.13, 174b.16, 174b.16, 174b.2, 174b.4, 174b.6, 174b.7, 175a.10, 175a.11, 175a.13, 175a.14, 175a.16, 175a.17, 175a.5, 175a.8, 175b.13, 175b.14, 175b.16, 175b.3, 175b.5, 175b.5, 175b.7, 175b.8, 175b.8, 176a.10, 176a.13, 176a.14, 176a.15, 176a.17, 176a.4, 176a.5, 176a.5, 176a.7, 176a.7, 176a.8, 176a.9, 176b.1, 176b.1, 176b.10, 176b.12, 176b.15, 176b.17, 176b.17, 176b.4, 176b.5, 176b.6, 176b.6, 176b.7, 176b.8, 177a.1, 177a.14, 177a.15, 177a.16, 177a.17, 177a.17, 177a.6, 177a.6, 177a.8, 177b.1, 177b.12, 177b.13, 177b.15, 177b.17, 177b.3, 177b.4, 177b.9, 177b.9, 178a.12, 178a.12, 178a.13, 178a.14, 178a.17, 178b.11, 178b.11, 178b.14, 178b.15, 178b.3, 178b.3, 178b.4, 178b.4, 178b.6, 178b.7, 178b.7, 178b.8, 178b.9, 179a.12, 179a.12, 179a.15, 179a.4, 179a.5, 179a.6, 179a.7, 179a.9, 179b.10, 179b.10, 179b.11, 179b.12, 179b.14, 179b.14, 179b.15, 179b.2, 179b.4, 179b.8, 179b.8, 179b.8, 17a.1, 17a.10, 17a.12, 17a.13, 17a.14, 17a.15, 17a.17, 17a.3, 17a.4, 17a.5, 17a.8, 17b.11, 17b.12, 17b.15, 17b.15, 17b.17, 17b.4, 17b.6, 17b.7, 17b.9, 17b.9, 180a.10, 180a.13, 180a.14, 180a.15, 180a.16, 180a.2, 180a.2, 180a.4, 180a.6, 180a.7, 180b.14, 180b.17, 180b.5, 180b.6, 180b.7, 180b.8, 181a.12, 181a.13, 181a.16, 181a.16, 181a.16,

181a.17, 181a.4, 181a.4, 181a.5, 181a.6, 181a.7, 181a.7, 181a.8, 181a.9, 181a.9, 181b.1, 181b.10, 181b.12, 181b.12, 181b.13, 181b.17, 181b.2, 181b.6, 181b.7, 181b.9, 182a.10, 182a.15, 182a.4, 182a.5, 182a.8, 182b.1, 182b.1, 182b.10, 182b.12, 182b.13, 182b.13, 182b.14, 182b.16, 182b.16, 182b.5, 182b.6, 182b.7, 182b.7, 182b.8, 182b.9, 183a.10, 183a.15, 183a.15, 183a.2, 183a.3, 183a.4, 183a.5, 183a.6, 183a.7, 183a.8, 183b.10, 183b.12, 183b.13, 183b.14, 183b.3, 183b.5, 183b.5, 183b.6, 183b.7, 183b.9, 184a.11, 184a.17, 184a.17, 184a.3, 184a.6, 184a.7, 184a.7, 184a.8, 184b.1, 184b.11, 184b.12, 184b.12, 184b.2, 184b.3, 184b.4, 184b.4, 184b.5, 184b.5, 184b.7, 185a.10, 185a.10, 185a.11, 185a.12, 185a.12, 185a.13, 185a.14, 185a.17, 185a.4, 185a.4, 185a.7, 185a.8, 185a.9, 185a.9, 185b.10, 185b.10, 185b.11, 185b.12, 185b.13, 185b.14, 185b.14, 185b.16, 185b.2, 185b.3, 185b.4, 185b.6, 185b.8, 185b.8, 186a.1, 186a.11, 186a.12, 186a.13, 186a.15, 186a.2, 186a.3, 186a.4, 186a.5, 186a.6, 186a.9, 186b.14, 186b.16, 186b.2, 186b.3, 186b.5, 186b.9, 186b.9, 187a.1, 187a.1, 187a.11, 187a.14, 187a.14, 187a.15, 187a.16, 187a.17, 187a.17, 187a.2, 187a.2, 187a.3, 187a.5, 187a.6, 187a.7, 187a.8, 187a.9, 187b.1, 187b.1, 187b.10, 187b.11, 187b.11, 187b.12, 187b.14, 187b.15, 187b.16, 187b.2, 187b.4, 187b.5, 187b.6, 187b.7, 187b.7, 187b.7, 188a.1, 188a.10, 188a.10, 188a.11, 188a.14, 188a.15, 188a.16, 188a.16, 188a.17, 188a.2, 188a.6, 188a.8, 188b.1, 188b.1, 188b.10, 188b.14, 188b.14, 188b.16, 188b.17, 188b.3, 188b.4, 188b.5, 188b.6, 188b.7, 188b.7, 188b.8, 189a.1, 189a.1, 189a.15, 189a.17, 189a.2, 189a.3, 189a.3, 189a.4, 189a.5, 189a.6, 189b.10, 189b.11, 189b.12, 189b.13, 189b.14, 189b.16, 189b.3, 189b.4, 189b.6, 189b.8, 18a.10, 18a.11, 18a.14, 18a.14, 18a.17, 18a.3, 18a.6, 18a.8, 18a.8, 18b.10, 18b.12 , 18b.14, 18b.16, 18b.17, 18b.17, 18b.3, 18b.9, 190a.10, 190a.15, 190a.17, 190a.17, 190a.5, 190a.6, 190a.6, 190a.7, 190a.9, 190b.1, 190b.13, 190b.13, 190b.14, 190b.15, 190b.17, 190b.3, 190b.5, 190b.7, 191a.10, 191a.12, 191a.15, 191a.15, 191a.16, 191a.16, 191a.17, 191a.5, 191a.6, 191a.8, 191a.9, 191b.1, 191b.1, 191b.11, 191b.15, 191b.15, 191b.16, 191b.17, 191b.2, 191b.3, 191b.9, 191b.9, 192a.1, 192a.1, 192a.11, 192a.11, 192a.13, 192a.14, 192a.16, 192a.16, 192a.17, 192a.3, 192a.3, 192a.4, 192a.4, 192a.8, 192a.9, 192a.9, 192b.1, 192b.10, 192b.13, 192b.14, 192b.15, 192b.17, 192b.4, 192b.5, 192b.7, 192b.9, 192b.9, 193a.11, 193a.11, 193a.12, 193a.13, 193a.14, 193a.15, 193a.16, 193a.17, 193a.17, 193a.3, 193a.4, 193a.4, 193a.6, 193a.7, 193a.8, 193a.9, 193a.9, 193b.1, 193b.11, 193b.12, 193b.13, 193b.14, 193b.14, 193b.15, 193b.5, 193b.5, 193b.7, 193b.8, 194a.1, 194a.1, 194a.12, 194a.16, 194a.16, 194a.17, 194a.2, 194a.3, 194a.5, 194a.7, 194a.7, 194a.8, 194b.11, 194b.11, 194b.12, 194b.14, 194b.16, 194b.16, 194b.17, 194b.17, 194b.2, 194b.3, 194b.5, 194b.7, 194b.8, 194b.9, 195a.14, 195a.15, 195a.16, 195a.17, 195a.5, 195a.5, 195a.6, 195a.8, 195a.8, 195b.1, 195b.13, 195b.13, 195b.14, 195b.16, 195b.17, 195b.3, 195b.5, 195b.6, 195b.7, 195b.7, 195b.8, 196a.1, 196a.10, 196a.10, 196a.13, 196a.14, 196a.15, 196a.17, 196a.2, 196a.3, 196a.3, 196a.4, 196a.4, 196a.5, 196a.7, 196a.8, 196b.1, 196b.11, 196b.11, 196b.13, 196b.14, 196b.17, 196b.2, 196b.9, 197a.1, 197a.11, 197a.13, 197a.15, 197a.17, 197a.2, 197a.3, 197a.3, 197a.4, 197a.6, 197a.7, 197a.9, 197a.9, 197b.1, 197b.11, 197b.12, 197b.14, 197b.15, 197b.17, 197b.2, 197b.3, 197b.4, 197b.9, 198a.10, 198a.15, 198a.3, 198a.4, 198a.5, 198a.6, 198a.7, 198a.7, 198a.8, 198a.9, 198b.11, 198b.11, 198b.13, 198b.2, 198b.3, 198b.5, 198b.6, 198b.7, 198b.8, 199a.10, 199a.10, 199a.11, 199a.13, 199a.13, 199a.14, 199a.16, 199a.2, 199a.4, 199a.4, 199a.8, 199b.1, 199b.11, 199b.14, 199b.15, 199b.16, 199b.4, 199b.5, 199b.8, 19a.1 , 19a.11, 19a.11, 19a.12, 19a.15, 19a.2, 19a.2, 19a.3, 19a.4, 19a.5, 19a.6, 19a.6, 19a.7, 19a.8, 19a.8, 19b.11, 19b.13, 19b.16, 19b.17, 19b.6, 1b.13, 1b.2, 1b.7, 1b.9, 200a.4, 200a.6, 200a.6, 200a.9, 20a.1, 20a.13, 20a.14, 20a.6, 20a.7, 20a.8, 20b.12, 20b.14, 20b.14, 20b.15, 20b.17, 20b.4, 20b.5, 20b.5, 20b.6, 21a.1, 21a.10, 21a.12, 21a.16, 21a.16, 21a.2, 21a.3, 21a.3, 21a.4, 21a.5, 21b.15, 21b.16, 22a.10, 22a.10, 22a.2, 22a.2, 22a.3, 22a.3, 22a.4, 22a.5, 22a.6, 22a.7, 22a.8, 22a.9, 22b.1, 22b.1, 22b.11, 22b.12, 22b.15, 22b.17, 22b.3, 22b.4, 22b.5, 22b.6, 22b.7, 22b.8, 22b.9, 22b.9, 23a.14, 23a.15, 23a.7, 23b.14, 23b.15, 23b.2, 23b.7, 23b.9, 23b.9, 24a.10, 24a.11, 24a.12, 24a.12, 24a.14, 24a.15, 24a.15, 24a.2, 24a.4, 24a.5, 24a.6, 24a.7, 24a.7, 24a.8, 24a.9, 24b.10, 24b.14, 24b.16, 25a.1, 25a.10, 25a.11, 25a.12, 25a.13, 25a.15, 25a.17, 25a.2, 25a.2, 25a.4, 25a.5, 25a.7, 25a.8, 25a.8, 25b.1, 25b.13, 25b.15, 25b.15, 25b.2, 25b.8, 26a.10, 26a.11, 26a.11, 26a.12, 26a.13, 26a.14, 26a.15, 26a.16, 26a.2, 26a.3, 26a.4, 26a.6, 26a.8, 26a.8, 26a.9, 26b.12, 26b.14, 26b.15, 26b.16, 26b.16, 26b.3, 26b.4, 26b.5, 26b.5, 26b.6, 26b.7, 26b.8, 26b.8, 27a.1, 27a.10, 27a.11, 27a.12, 27a.17, 27a.2, 27a.4, 27a.7, 27a.8, 27b.1, 27b.10, 27b.12, 27b.13, 27b.13, 27b.2, 27b.2, 27b.4, 27b.4, 27b.4, 27b.5, 27b.5, 27b.6, 28a.1, 28a.10, 28a.12, 28a.12, 28a.12, 28a.15, 28a.16, 28a.17, 28a.2, 28a.5, 28a.5, 28a.7, 28a.8, 28a.9, 28b.1, 28b.10, 28b.12, 28b.12, 28b.13, 28b.13, 28b.14, 28b.15, 28b.5, 28b.7, 28b.8, 28b.9, 28b.9, 29a.10, 29a.17, 29a.17, 29a.9, 29b.1, 29b.10, 29b.15, 29b.8, 2a.10, 2a.10, 2a.12, 2a.12, 2a.14, 2a.14, 2a.15, 2a.16, 2a.17, 2a.2, 2a.7, 2b.1, 2b.12, 2b.5, 2b.9, 2b.9, 30a.10, 30a.11, 30a.16, 30a.3, 30a.5, 30a.6, 30a.6, 30a.6, 30b.14, 30b.15, 30b.17, 30b.2, 30b.4, 30b.5, 30b.6, 31a.10, 31a.10, 31a.11, 31a.12, 31a.14, 31a.15, 31a.4, 31a.6, 31a.9, 31b.10, 31b.3, 31b.5, 31b.5, 31b.6, 31b.6, 31b.7, 31b.9, 32a.1, 32a.10, 32a.15, 32a.15, 32a.16, 32a.17, 32a.2, 32a.2, 32a.3, 32a.5, 32a.7, 32a.8, 32a.9, 32b.1, 32b.11, 32b.12, 32b.13, 32b.15, 32b.5, 32b.8, 32b.9, 32b.9, 33a.10, 33a.12, 33a.14, 33a.15, 33a.17, 33a.2, 33a.2, 33a.3, 33a.5, 33a.6, 33a.6, 33a.8, 33a.9, 33b.1, 33b.14, 33b.16, 33b.16, 33b.4, 33b.4, 33b.5, 33b.5, 33b.8, 33b.8, 34a.11, 34a.12, 34a.12, 34a.13, 34a.16, 34a.17, 34a.4, 34a.6, 34a.8, 34a.9, 34b.10, 34b.10, 34b.12, 34b.2, 34b.3, 34b.3, 34b.5, 34b.7, 34b.8, 34b.8, 34b.9, 35a.1, 35a.10, 35a.10, 35a.11, 35a.16,

35a.3, 35a.5, 35a.7, 35a.8, 35a.9, 35b.1, 35b.10, 35b.12, 35b.13, 35b.15, 35b.16, 35b.16, 35b.2, 35b.3, 35b.4, 35b.6, 35b.7, 35b.8, 35b.9, 35b.9, 36a.1, 36a.12, 36a.13, 36a.14, 36a.14, 36a.15, 36a.16, 36a.17, 36a.2, 36a.4, 36a.5, 36a.6, 36a.7, 36a.8, 36a.9, 36b.1, 36b.10, 36b.10, 36b.11, 36b.12, 36b.13, 36b.14, 36b.15, 36b.16, 36b.17, 36b.2, 36b.2, 36b.8, 36b.9, 37a.1, 37a.10, 37a.12, 37a.13, 37a.15, 37a.16, 37a.17, 37a.2, 37a.3, 37a.5, 37a.6, 37a.7, 37b.1, 37b.10, 37b.13, 37b.5, 37b.6, 38a.12, 38a.15, 38a.17, 38a.2, 38a.3, 38a.5, 38a.5, 38a.7, 38a.8, 38b.10, 38b.11, 38b.11, 38b.13, 38b.14, 38b.14, 38b.15, 38b.15, 38b.17, 38b.2, 38b.2, 38b.4, 38b.6, 38b.6, 38b.7, 38b.9, 38b.9, 39a.10, 39a.10, 39a.13, 39a.14, 39a.15, 39a.15, 39a.15, 39a.16, 39a.17, 39a.2, 39a.3, 39a.4, 39a.6, 39a.7, 39a.7, 39a.8, 39b.1, 39b.10, 39b.16, 39b.17, 39b.3, 39b.4, 39b.5, 39b.7, 3b.10, 3b.13, 3b.17, 3b.9, 40a.1, 40a.10, 40a.11, 40a.13, 40a.14, 40a.17, 40a.2, 40a.4, 40a.4, 40a.5, 40a.6, 40a.6, 40a.6, 40a.8, 40a.9, 40b.1, 40b.11, 40b.11, 40b.11, 40b.12, 40b.13, 40b.14, 40b.17, 40b.2, 40b.4, 40b.5, 40b.6, 41a.10, 41a.11, 41a.13, 41a.14, 41a.16, 41a.17, 41b.1, 41b.13, 41b.15, 41b.17, 41b.2, 41b.4, 41b.5, 42a.12, 42a.14, 42a.15, 42a.16, 42a.17, 42a.2, 42a.3, 42a.4, 42a.5, 42a.7, 42a.8, 42b.13, 42b.16, 42b.3, 42b.4, 42b.7, 43a.12, 43a.16, 43a.16, 43a.17, 43a.4, 43a.9, 43b.10, 43b.11, 43b.11, 43b.13, 43b.15, 43b.16, 43b.17, 43b.2, 43b.2, 43b.4, 43b.5, 43b.6, 43b.7, 43b.8, 44a.1, 44a.1, 44a.10, 44a.11, 44a.12, 44a.12, 44a.13, 44a.14, 44a.7, 44a.7, 44a.8, 44a.9, 44a.9, 44b.10, 44b.12, 44b.13, 44b.13, 44b.14, 44b.15, 44b.16, 44b.7, 44b.8, 44b.8, 44b.9, 45a.1, 45a.10, 45a.13, 45a.13, 45a.14, 45a.15, 45a.15, 45a.16, 45a.2, 45a.2, 45a.3, 45a.5, 45a.6, 45a.6, 45a.6, 45a.7, 45a.8, 45b.1, 45b.1, 45b.10, 45b.12, 45b.13, 45b.16, 45b.16, 45b.2, 45b.3, 45b.4, 45b.6, 45b.8, 45b.8, 46a.1, 46a.10, 46a.13, 46a.17, 46a.2, 46a.3, 46a.4, 46a.4, 46a.7, 46a.8, 46b.1, 46b.10, 46b.11, 46b.12, 46b.13, 46b.14, 46b.14, 46b.15, 46b.15, 46b.3, 46b.3, 46b.4, 46b.5, 46b.6, 46b.8, 46b.9, 46b.9, 47a.1, 47a.11, 47a.11, 47a.12, 47a.16, 47a.2, 47a.3, 47a.5, 47a.7, 47a.9, 47b.10, 47b.11, 47b.11, 47b.12, 47b.12, 47b.14, 47b.15, 47b.5, 47b.6, 47b.7, 47b.7, 47b.8, 47b.9, 48a.1, 48a.12, 48a.13, 48a.13, 48a.13, 48a.16, 48a.17, 48a.3, 48a.4, 48a.5, 48a.6, 48a.9, 48b.10, 48b.14, 48b.15, 48b.17, 48b.3, 48b.4, 48b.4, 49a.10, 49a.10, 49a.12, 49a.12, 49a.13, 49a.14, 49a.15, 49a.16, 49a.6, 49b.12, 49b.12, 49b.17, 49b.3, 49b.4, 4a.13, 4a.14, 4a.15, 4a.3, 4a.4, 4a.7, 4a.7, 4b.1, 4b.11, 4b.13, 4b.15, 4b.16, 4b.16, 4b.17, 4b.17, 4b.3, 4b.5, 4b.6, 4b.8, 4b.8, 50a.1, 50a.10, 50a.12, 50a.13, 50a.13, 50a.15, 50a.16, 50a.17, 50a.17, 50a.2, 50a.3, 50a.4, 50a.5, 50b.1, 50b.10, 50b.11, 50b.14, 50b.16, 50b.16, 50b.17, 50b.2, 50b.2, 50b.4, 50b.5, 50b.5, 50b.6, 50b.7, 50b.7, 50b.9, 50b.9, 51a.10, 51a.11, 51a.12, 51a.13, 51a.14, 51a.15, 51a.16, 51a.5, 51a.6, 51b.1, 51b.10, 51b.16, 51b.17, 51b.17, 51b.2, 51b.4, 52a.11, 52a.12, 52a.13, 52a.14, 52a.15, 52a.17, 52a.2, 52a.2, 52a.3, 52a.5, 52a.5, 52a.8, 52a.9, 52b.1, 52b.12, 52b.14, 52b.15, 52b.17, 52b.17, 52b.4, 52b.5, 52b.6, 52b.7, 52b.8, 53a.15, 53a.17, 53a.2, 53a.3, 53a.6, 53a.6, 53a.7, 53b.10, 53b.11, 53b.14, 53b.16, 53b.17, 53b.17, 53b.4, 53b.5, 53b.6, 53b.6, 53b.7, 53b.9, 54a.1, 54a.11, 54a.15, 54a.15, 54a.17, 54a.2, 54a.3, 54a.4, 54a.4, 54b.1, 54b.10, 54b.13, 54b.15, 54b.16, 54b.17, 54b.3, 54b.3, 54b.5, 54b.6, 54b.7, 54b.9, 54b.9, 55a.1, 55a.11, 55a.14, 55a.17, 55a.3, 55a.5, 55a.6, 55a.9, 55b.1, 55b.15, 55b.17, 55b.2, 55b.3, 55b.4, 55b.4, 55b.5, 55b.6, 55b.7, 55b.8, 55b.9, 56a.1, 56a.10, 56a.12, 56a.13, 56a.14, 56a.15, 56a.16, 56a.17, 56a.17, 56a.2, 56a.2, 56a.4, 56a.6, 56a.8, 56b.1, 56b.11, 56b.12, 56b.12, 56b.13, 56b.14, 56b.15, 56b.16, 56b.17, 56b.17, 56b.2, 56b.4, 57a.10, 57a.11, 57a.12, 57a.13, 57a.3, 57a.6, 57a.7, 57b.10, 57b.14, 57b.16, 57b.2, 57b.4, 57b.6, 57b.8, 57b.8, 58a.11, 58a.17, 58a.3, 58b.1, 58b.11, 58b.11, 58b.14, 58b.15, 58b.15, 58b.2, 58b.5, 58b.5, 58b.6, 58b.7, 58b.8, 58b.9, 58b.9, 59a.10, 59a.11, 59a.11, 59a.13, 59a.14, 59a.17, 59a.17, 59a.2, 59a.4, 59a.5, 59a.5, 59a.6, 59a.7, 59a.8, 59b.1, 59b.13, 59b.16, 59b.3, 59b.3, 59b.5, 59b.7, 59b.9, 5a.1, 5a.10, 5a.10, 5a.10, 5a.11, 5a.12, 5a.12, 5a.13, 5a.4, 5a.7, 5a.9, 5b.1, 5b.10, 5b.11, 5b.13, 5b.3, 5b.8, 60a.10, 60a.12, 60a.16, 60a.16, 60a.17, 60a.17, 60a.4, 60a.6, 60a.6, 60b.10, 60b.11, 60b.13, 60b.14, 60b.16, 60b.17, 60b.2, 60b.4, 60b.7, 60b.8, 60b.9, 61a.10, 61a.2, 61a.2, 61a.3, 61a.7, 61a.8, 61b.10, 61b.10, 61b.12, 61b.13, 61b.14, 61b.2, 61b.4, 61b.5, 61b.5, 61b.6, 62a.1, 62a.16, 62a.17, 62a.17, 62a.17, 62a.2, 62a.3, 62a.3, 62a.3, 62a.4, 62b.1, 62b.10, 62b.17, 62b.2, 62b.5, 62b.7, 62b.8, 62b.9, 63a.1, 63a.11, 63a.12, 63a.14, 63a.16, 63a.17, 63a.4, 63a.5, 63a.7, 63a.8, 63a.8, 63b.10, 63b.13, 63b.13, 63b.15, 63b.17, 63b.2, 63b.4, 64a.1, 64a.10, 64a.10, 64a.11, 64a.14, 64a.15, 64a.16, 64a.17, 64a.3, 64a.4, 64a.7, 64a.8, 64a.9, 64b.12, 64b.12, 64b.15, 64b.17, 64b.2, 64b.2, 64b.3, 64b.7, 65a.1, 65a.10, 65a.10, 65a.11, 65a.13, 65a.13, 65a.14, 65a.17, 65a.8, 65a.9, 65b.10, 65b.11, 65b.12, 65b.15, 65b.16, 65b.17, 65b.3, 65b.4, 65b.8, 65b.8, 65b.9, 66a.1, 66a.10, 66a.11, 66a.13, 66a.13, 66a.14, 66a.3, 66a.6, 66a.6, 66a.7, 66b.1, 66b.10, 66b.11, 66b.17, 66b.2, 66b.3, 66b.4, 66b.5, 66b.6, 66b.6, 66b.7, 66b.8, 66b.9, 67a.1, 67a.10, 67a.10, 67a.14, 67a.5, 67a.8, 67a.8, 67b.1, 67b.10, 67b.11, 67b.11, 67b.13, 67b.15, 67b.17, 67b.4, 67b.5, 67b.6, 67b.8, 68a.1, 68a.10, 68a.12, 68a.13, 68a.14, 68a.16, 68a.4, 68a.5, 68a.7, 68a.8, 68a.8, 68b.1, 68b.12, 68b.15, 68b.16, 68b.17, 68b.17, 68b.3, 68b.4, 68b.5, 69a.1, 69a.11, 69a.15, 69a.16, 69a.17, 69a.2, 69a.4, 69a.6, 69a.8, 69a.9, 69b.1, 69b.12, 69b.13, 69b.14, 69b.15, 69b.16, 69b.6, 69b.7, 69b.8, 6a.11, 6a.13, 6a.14, 6a.15, 6a.16, 6a.4, 6a.6, 6b.11, 6b.11, 6b.15, 6b.16, 6b.9, 70a.1, 70a.1, 70a.5, 70a.9, 70b.1, 70b.1, 70b.11, 70b.12, 70b.16, 70b.16, 70b.17, 70b.2, 70b.8, 70b.9, 71a.12, 71a.13, 71a.14, 71a.16, 71a.17, 71a.5, 71a.6, 71a.7, 71a.8, 71a.8, 71a.9, 71b.1, 71b.10, 71b.11, 71b.12, 71b.13, 71b.13, 71b.15, 71b.16, 71b.16, 71b.17, 71b.6, 71b.7, 71b.8, 71b.9, 71b.9, 72a.1, 72a.10, 72a.12, 72a.13, 72a.14, 72a.15, 72a.16, 72a.4, 72a.4, 72a.5, 72a.6, 72a.7, 72a.7, 72a.9, 72b.1, 72b.1, 72b.11, 72b.12, 72b.12, 72b.13, 72b.14, 72b.14, 72b.14, 72b.2, 72b.3, 72b.3, 72b.4, 72b.6, 72b.7, 72b.9, 73a.13, 73a.14,

73a.14, 73a.15, 73a.2, 73a.2, 73a.3, 73a.4, 73a.5, 73a.8, 73a.8, 73b.2, 73b.4, 73b.5, 73b.8, 74a.12, 74a.13, 74a.15, 74a.2, 74a.3, 74a.4, 74a.6, 74a.8, 74b.14, 74b.15, 74b.15, 74b.16, 74b.17, 74b.4, 74b.5, 74b.6, 74b.7, 74b.8, 75a.1, 75a.10, 75a.13, 75a.2, 75a.3, 75a.4, 75a.5, 75a.7, 75b.1, 75b.11, 75b.14, 75b.15, 75b.16, 75b.17, 75b.17, 75b.3, 75b.5, 75b.9, 75b.9, 75b.9, 76a.10, 76a.12, 76a.14, 76a.15, 76a.2, 76b.10, 76b.16, 76b.3, 76b.4, 76b.7, 77a.17, 77a.5, 77a.6, 77b.1, 77b.11, 77b.11, 77b.13, 77b.16, 77b.7, 77b.8, 77b.9, 78a.1, 78a.1, 78a.10, 78a.12, 78a.13, 78a.17, 78a.2, 78a.3, 78a.4, 78a.4, 78a.7, 78a.8, 78a.9, 78a.9, 78b.10, 78b.11, 78b.12, 78b.16, 78b.16, 78b.2, 78b.6, 78b.7, 79a.1, 79a.12, 79a.13, 79a.14, 79a.15, 79a.16, 79a.17, 79a.4, 79a.6, 79a.6, 79b.11, 79b.14, 79b.16, 79b.2, 79b.3, 79b.3, 79b.5, 79b.8, 79b.9, 7a.8, 7b.1, 7b.15, 7b.16, 7b.4, 7b.6, 7b.8, 80a.1, 80a.10, 80a.11, 80a.12, 80a.15, 80a.17 , 80a.2, 80a.2, 80a.4, 80a.5, 80a.9, 80b.10, 80b.12, 80b.13, 80b.13, 80b.16, 80b.16, 80b.17, 80b.2, 80b.3, 80b.4, 80b.5, 80b.7, 80b.8, 81a.10, 81a.11, 81a.12, 81a.13, 81a.14, 81a.14, 81a.15, 81a.16, 81a.16, 81a.17, 81a.2, 81a.7, 81a.8, 81b.1, 81b.1, 81b.11, 81b.12, 81b.14, 81b.17, 81b.2, 81b.4, 81b.5, 81b.7, 81b.8, 81b.9, 82a.10, 82a.11, 82a.12, 82a.13, 82a.15, 82a.16, 82a.17, 82a.3, 82a.5, 82a.6, 82a.7, 82a.9, 82b.10, 82b.14, 82b.16, 82b.2, 82b.4, 82b.5, 82b.5, 82b.8, 82b.8, 83a.11, 83a.12, 83a.16, 83a.2, 83a.3, 83a.4, 83a.4, 83a.7, 83a.8, 83a.8, 83b.10, 83b.13, 83b.13, 83b.14, 83b.15, 83b.2, 83b.3, 83b.7, 83b.9, 84a.11, 84a.12, 84a.12, 84a.13, 84a.14, 84a.16, 84a.3, 84a.7, 84a.8, 84a.9, 84b.10, 84b.12, 84b.13, 84b.15, 84b.16, 84b.16, 84b.16, 84b.17, 84b.3, 84b.3, 85a.1, 85a.10, 85a.13, 85a.13, 85a.16, 85a.16, 85a.17, 85a.2, 85a.3, 85a.4, 85a.5, 85a.8, 85a.9, 85b.10, 85b.11, 85b.13, 85b.15, 85b.5, 85b.6, 85b.7, 85b.8, 85b.9, 85b.9, 86a.1, 86a.1, 86a.11, 86a.11, 86a.13, 86a.16, 86a.2, 86a.3, 86a.3, 86a.4, 86a.5, 86a.7, 86a.9, 86b.11, 86b.12, 86b.15, 86b.17, 86b.17, 86b.4, 86b.7, 87a.11, 87a.12, 87a.13, 87a.2, 87a.7, 87a.7, 87a.8, 87b.10, 87b.10, 87b.11, 87b.12, 87b.13, 87b.14, 87b.15, 87b.17, 87b.2, 87b.3, 87b.6, 88a.1, 88a.10, 88a.10, 88a.11, 88a.4, 88a.6, 88a.7, 88a.7, 88a.8, 88b.11, 88b.12, 88b.15, 88b.16, 88b.16, 88b.16, 88b.2, 88b.5, 88b.9, 89a.1, 89a.11, 89a.11, 89a.13, 89a.14, 89a.15, 89a.16, 89a.17, 89a.3, 89a.5, 89b.12, 89b.13, 89b.16, 89b.16, 89b.17, 89b.2, 89b.3, 89b.4, 89b.5, 89b.7, 8a.1, 8a.10, 8a.12, 8a.12, 8a.14, 8a.3, 8a.3, 8a.6, 8a.8, 8b.1, 8b.1, 8b.1, 8b.13, 8b.13, 8b.16, 8b.2, 8b.3, 8b.4, 8b.7, 90a.13, 90a.14, 90a.15, 90a.3, 90b.10, 90b.16, 90b.3, 90b.4, 90b.5, 90b.6, 90b.6, 90b.7, 90b.8, 90b.9, 91a.1, 91a.12, 91a.16, 91a.2, 91a.4, 91b.13, 91b.2, 91b.5, 92a.10, 92a.10, 92a.14, 92a.16, 92a.17, 92a.5, 92a.6, 92a.9, 92b.1, 92b.11, 92b.12, 92b.13, 92b.15, 92b.17, 92b.17, 92b.3, 92b.4, 92b.5, 92b.6, 92b.7, 93a.12, 93a.13, 93a.17, 93a.9, 93b.11, 93b.12, 93b.13, 93b.13, 93b.14, 93b.15, 93b.17, 93b.2, 93b.7, 93b.7, 93b.9, 94a.10, 94a.11, 94a.13, 94a.14, 94a.15, 94a.8, 94a.9, 94b.2, 94b.3, 94b.3, 94b.8, 94b.9, 95a.1, 95a.13, 95a.14, 95a.15, 95a.16, 95a.16, 95a.17, 95a.3, 95a.4, 95b.1, 95b.10, 95b.11, 95b.13, 95b.15, 95b.16, 95b.16, 95b.2, 95b.3, 95b.4, 95b.5, 95b.5, 95b.8, 95b.9, 96a.10, 96a.11, 96a.12, 96a.15, 96a.16, 96a.17, 96a.3, 96a.3, 96a.6, 96a.7, 96b.14, 96b.15, 96b.16, 96b.4, 96b.4, 96b.5, 96b.5, 96b.6, 96b.6, 97a.10, 97a.12, 97a.14, 97a.15, 97a.17, 97a.2, 97a.6, 97a.7, 97a.7, 97a.8, 97a.9, 97b.1, 97b.11, 97b.12, 97b.12, 97b.13, 97b.14, 97b.15, 97b.15, 97b.16, 97b.16, 97b.17, 97b.17, 97b.4, 97b.5, 97b.7, 97b.8, 97b.9, 98a.10, 98a.11, 98a.12, 98a.13, 98a.14, 98a.15, 98a.16, 98a.17, 98a.2, 98a.5, 98a.6, 98a.7, 98a.7, 98a.9, 98a.9, 98b.1, 98b.13, 98b.16, 98b.17, 98b.2, 98b.3, 98b.3, 98b.4, 98b.7, 98b.7, 99a.1, 99a.12, 99a.13, 99a.15, 99a.15, 99a.16, 99a.17, 99a.3, 99a.7, 99a.8, 99a.9, 99b.1, 99b.11, 99b.13, 99b.15, 99b.15, 99b.16, 99b.17, 99b.2, 99b.3, 99b.7, 99b.8, 99b.8, 99b.9, 9a.10, 9a.11, 9a.12, 9a.13, 9a.14, 9a.2, 9a.3, 9a.3, 9a.7, 9a.7, 9b.1, 9b.2, 9b.5, 9b.6, 23b.4, 26b.17, 174b.12, 1b.4, 106a.1, 106a.3, 109a.17, 113a.2, 113a.3, 123a.8, 13a.7, 143b.15, 14b.7, 169b.14, 17b.15, 185b.9, 18a.6,: 1b.10, 23b.1, 26b.9, 28b.17, 29b.14, 2a.5, 2a.8, 30a.5, 31b.1, 33b.6, 34b.14, 35a.17, 39b.12, 43a.14, 46a.16, 46b.4, 49b.16, 51a.1, 5b.4, 67a.13, 75a.1, 76b.8, 77b.2, 80a.14, 80b.5, 82b.13, 97a.14, 98a.4, 98b.5

kibir, kibr+ (A.is.) büyüklük, ululuk, büyüklük taslama 104b.14, 166b.12, 166b.12, 186a.8, 187b.4, 61a.17, 27a.9

- k.+den 176b.17, 95b.8
- k.+dür. 131a.3
- k.+lerden 180a.10

kibrīt+ (A.is.) kırmızı yakut, altın; kükürt, kibrit 87a.1

- k.+ine 87a.2

kibrīt-i aĥmar+ (A.ta.) kırmızı kükürt, simya ilminde toprağı altın yapmaya yarayan müessir madde 199b.4

kibriyā+ (A.is.) büyüklük, ululuk 118b.13, 29b.13, 37b.9, 50a.6

- k.+sı 56a.13
- k.+sınuŋ 4a.11

kifāf+ (A.is.) yaşayacak kadar rızık; kefeler, terazi gözleri 193a.8

kifâyet+ (A.is.) yetişme, el verme, yeterlik 163b.1, 20a.6

- k.+dür. 183a.2
- k.+i 45a.13

ḳīl+ (A.is.) söz 124b.1, 148a.16

- ḳ.+den 27b.13

kilid+ (T.is.) anahtar 53b.14, 99a.14, 99a.16

- k.+dür. 54a.3, 99b.4
- k.+i 53b.12, 54a.13, 54a.14, 54a.6, 54a.7, 54a.8
- k.+idür. 54b.10
- k.+in 155a.7
- k.+inden 42b.3
- k.+inüŋ 54a.15, 54a.16, 55b.12
- k.+le 53b.17
- k.+lerin 161b.3
- k.+üŋ 53b.15, 54b.1, 58a.9

kilim+ (F.is.) kilim 26a.4

- k.+ini 17a.13
- k.+inüŋ 17a.6, 33b.12

kim+ (T.e ve z.) 100a.10, 100a.12, 100a.4, 100b.13, 101a.11, 101a.14, 101a.8, 101b.8, 102a.17, 106a.14, 106a.5, 106a.6, 10a.3, 10b.14, 10b.16, 110b.7, 111a.15, 111a.2, 111b.3, 114b.17, 115a.9, 118a.2, 119a.5, 11a.15, 11a.15, 11a.17, 11a.6, 11b.1, 11b.17, 11b.6, 120b.14, 121b.13, 121b.14, 122b.13, 122b.6, 124b.1, 124b.11, 124b.2, 129a.13, 129a.3, 12a.14, 12b.10, 130a.12, 130a.12, 132b.16, 135b.10, 135b.4, 135b.4, 136a.3, 136a.7, 136b.17, 139b.3, 13a.4, 13b.1, 13b.4, 13b.5, 13b.5, 141b.2, 141b.2, 141b.3, 142a.12, 142a.16, 143a.1, 145b.14, 149a.11, 149a.6, 149a.6, 149b.8, 14b.12, 14b.12, 14b.6, 150a.15, 151a.12, 151a.16, 151a.8, 151b.4, 153b.5, 154b.12, 155b.13, 155b.6, 155b.7, 155b.8, 156a.8, 156b.7, 159a.16, 159a.5, 159b.10, 15a.13, 15b.10, 15b.17, 15b.7, 160b.14, 163b.17, 166a.11, 166b.1, 167b.17, 167b.8, 169a.7, 169b.2, 16a.2, 16a.9, 170a.14, 170b.12, 170b.15, 170b.9, 172a.2, 172a.6, 174b.10, 174b.6, 174b.8, 175a.1, 175a.12, 175a.6, 175b.11, 175b.15, 175b.7, 175b.9, 177a.4, 179a.13, 179a.14, 17b.16, 17b.16, 17b.7, 17b.9, 180b.1, 180b.15, 181a.11, 184a.1, 185b.11, 187b.16, 189b.12, 189b.17, 189b.6, 18a.11, 18a.12, 18a.2, 18a.8, 18b.17, 191a.1, 191a.7, 192b.10, 194b.6, 195a.10, 195a.8, 195a.9, 197b.11, 198a.11, 198b.13, 198b.14, 198b.14, 198b.15, 198b.15, 198b.15, 199a.5, 19a.10, 19a.4, 19a.5, 19b.10, 19b.4, 1b.4, 1b.9, 20a.11, 20a.3, 20b.1, 20b.12, 21a.6, 21a.7, 22a.16, 22a.17, 22a.6, 23a.1, 23a.11, 24a.11, 24a.16, 24a.5, 24a.8, 25a.12, 27a.2, 29a.7, 29b.11, 29b.9, 2a.11, 2b.6, 2b.6, 2b.7, 31a.1, 31a.15, 33b.11, 33b.12, 33b.2, 34a.16, 34a.2, 34a.4, 34a.6, 34b.15, 34b.2, 35a.17, 35a.4, 35b.14, 35b.8, 35b.9, 36a.16, 36a.17, 36b.17, 37a.10, 37a.17, 37b.17, 37b.2, 37b.9, 38a.15, 38b.12, 38b.17, 39a.1, 39a.4, 39a.5, 39a.6, 39b.10, 39b.15, 39b.8, 3b.17, 40a.15, 40a.3, 40b.10, 40b.10, 40b.4, 40b.5, 41b.10, 41b.12, 41b.15, 41b.7, 42b.6, 43a.4, 44a.5, 44a.5, 46a.13, 46a.2, 46a.5, 46b.5, 47a.5, 48a.2, 48a.8, 48b.2, 49a.3, 4a.1, 4a.2, 4a.2, 4a.5, 4a.7, 50b.13, 50b.2, 51a.2, 51b.14, 51b.8, 53a.8, 54b.11, 56b.7, 57a.1, 58a.17, 58b.17, 59a.12, 59b.1, 59b.10, 59b.14, 5a.17, 5b.5, 5b.8, 60a.1, 60a.11, 60a.12, 60a.12, 60a.2, 61b.3, 63a.11, 63b.1, 64a.12, 64b.1, 64b.14, 65b.7, 66a.17, 68a.6, 68a.8, 69a.5, 6a.13, 6a.16, 6a.2, 6a.5, 6a.6, 6a.6, 6b.5, 6b.6, 6b.9, 70a.14, 70b.13, 70b.2, 71b.14, 71b.4, 72b.13, 72b.8, 72b.9, 73a.6, 73b.3, 74a.16, 75a.12, 75b.2, 76a.6, 77a.10, 77b.15, 77b.9, 78a.10, 78a.14, 78b.12, 78b.17, 79b.14, 79b.15, 7a.13, 7a.14, 7b.12, 7b.13, 7b.15, 7b.17, 81b.2, 84a.15, 84a.2, 85a.10, 85a.5, 85b.12, 85b.12, 85b.14, 85b.14, 85b.16, 85b.17, 85b.4, 85b.5, 85b.9, 86a.10, 86a.11, 86a.14, 86a.14, 86a.15, 86a.15, 86a.2, 86a.8, 86b.1, 86b.1, 86b.17, 86b.6, 87a.14, 87a.3, 87a.3, 87a.5, 87b.12, 88a.12, 88a.15, 88b.10, 88b.2, 88b.4, 88b.5, 88b.5, 88b.8, 89a.1, 89a.3, 89a.6, 89a.9, 89b.10, 89b.6, 89b.7, 89b.8, 89b.9, 8a.15, 8a.16, 8a.16, 8a.17, 8a.2, 8a.5, 90a.10, 90a.11, 90a.17, 90a.3, 90a.4, 90a.5, 90a.5, 90a.6, 90b.10, 90b.10, 90b.12, 90b.14, 90b.16, 90b.2, 90b.8, 91a.16, 91a.3, 91b.15, 91b.4, 91b.5, 91b.5, 91b.7, 92a.13, 92a.8, 92b.13, 92b.9, 93a.5, 94a.8, 94b.13, 94b.7, 95a.15, 96a.2, 96b.17, 97a.8, 99b.7, 9a.11, 9a.7, 3b.12, 2a.4, 87a.11, 1b.1

k.+de 148b.5, 148b.5, 33a.14, 33a.15, 48a.2, 61b.5, 61b.6

k.+dür 6a.5, 122b.3, 60a.16

k.+e 117b.4, 122a.1, 122a.1, 138a.6, 138a.7, 154b.11, 154b.5, 185a.13, 51a.10, 65a.9

k.+i 154b.14, 154b.14, 165b.5, 165b.9, 28a.13, 75b.10, 86a.3, 86a.3, 86a.7

k.+üŋ 168b.10, 189a.2, 189a.3, 194a.8, 26a.15, 35b.10, 48a.3, 65b.3, 65b.4, 65b.7, 65b.8

kimse+ (T.zm.) herhangi bir kişi, hiçbir kişi 100a.12, 101a.15, 110b.9, 11b.17, 141b.7, 143a.8, 148b.10, 158b.2, 161a.13, 16b.1, 191a.12, 19a.10, 19b.7, 23a.1, 26a.11, 26b.16, 28a.14, 37b.4, 41a.2, 41a.6, 44a.12, 51b.14, 62b.5, 6b.6, 77b.13, 78a.3, 80a.14, 80b.1, 88b.8, 97a.10

k.+de 156a.2

k.+den 173a.10, 8a.14, 90b.11

k.+müzi 22b.11

k.+nüŋ 110a.11, 148a.10, 14a.14, 157b.15, 164b.12, 16b.15, 190a.13, 191a.3, 197b.6, 26a.3, 41a.15, 77b.14, 90b.11, 92a.12, 92a.2, 95b.6

k.+si 23a.3, 90a.2

k.+ye 102b.8, 116a.17, 120a.12, 155b.14, 156a.3, 161a.14, 165b.4, 174a.3, 188b.12, 188b.13, 24b.11, 41b.16, 43b.5, 50a.6, 57a.9, 87a.8, 92a.1

k.+yi 138a.10, 176a.4, 197b.16, 25a.7, 70b.1

kīmyā+ (A.is.) kimya 185b.13, 185b.14, 93a.12

k.+sı 137a.5, 61b.10

k.+sını 187a.2

k.+sınuŋ 62a.6

k.+sıyla 129b.7

k.+yı 132a.6

k.+-yı saʿādet-i ededī 189a.6

kīmyā-gerlik+ (A.F.T.is.) kimya uzmanlığı 186a.2

k.+i 61b.12, 62a.1

k.+inde 70b.10

kīn+ (F.is.) gizli düşmanlık, garaz 104b.14, 65a.4

kirāmen kātibīn+ (A.is.) işlenilen günah ve sevapları yazmakla görevli bulunan melekler 18b.15

k.++ (A.is.) elbise, hususī kıyafet

k.+i 57b.10

k.+inde 111b.2, 8b.16

k.+inden 79a.7, 8b.15

kişi+ (T.is.) kişi, kimse, şahıs, erkek 101b.7, 105b.17, 109a.15, 10b.16, 112b.17, 113a.17, 117b.4, 127b.9, 131a.4, 136b.11, 13b.8, 140b.8, 141b.14, 144a.4, 145b.13, 146b.7, 147a.8, 148b.12, 148b.6, 149a.10, 154b.1, 154b.2, 155a.4, 155b.16, 156a.7, 158b.11, 158b.15, 160a.14, 160a.16, 160a.7, 162a.1, 162b.17, 163a.1, 164a.4, 169a.2, 169b.11, 172b.10, 172b.14, 172b.17, 173a.6, 176a.5, 177b.4, 178b.5, 179a.12, 181a.4, 182a.15, 182a.17, 182b.10, 182b.11, 182b.13, 182b.3, 182b.6, 182b.7, 183a.8, 183b.5, 185b.13, 187b.16, 188b.13, 189a.2, 189b.15, 190b.3, 192a.15, 193b.5, 194a.8, 197b.7, 198a.3, 198a.4, 198a.8, 198a.9, 24a.14, 26a.16, 26a.3, 28b.11, 33a.14, 33a.6, 37b.13, 38a.9, 47a.2, 47a.3, 49a.3, 49b.12, 50b.5,

50b.9, 52a.8, 57a.17, 68a.17, 71b.16, 75b.2, 77b.11, 80b.11, 80b.5, 81b.5, 82b.16, 83a.3, 86a.6, 87a.5, 88a.8, 92a.6, 97a.12, 189b.2
k.+de 88a.15
k.+den 155b.8, 22a.12, 33a.16
k.+dür 182b.1, 193b.1
k.+lenüb 186a.12
k.+ler 135b.9, 162b.10, 164b.13, 165b.1, 171b.11, 176a.15, 192a.3, 192a.9, 42a.5, 78b.10, 180a.1
k.+lerdür 129a.10, 129a.16, 129a.3
k.+lere 164b.17, 176a.8, 184a.15
k.+lerüŋ 176a.1, 85a.6
k.+leyin 157b.4
k.+nüŋ 120b.7, 136a.12, 136a.16, 137b.10, 155b.16, 156a.9, 157b.16, 157b.3, 176a.3, 182b.9, 183b.13, 185b.4, 188a.8, 193b.2, 197b.15, 199b.9, 26b.15, 39b.16, 40a.8, 41b.1, 49a.3, 50b.1, 7b.7, 85a.12, 85a.6, 90b.10, 92a.10, 93b.17
k.+ye 115a.7, 120a.13, 136a.9, 140a.3, 157a.17, 157b.6, 160a.15, 168b.17, 170a.4, 174a.4, 175b.17, 177a.17, 178a.13, 183b.4, 189a.17, 189a.17, 193a.11, 193a.12, 193b.1, 193b.13, 193b.2, 23b.2, 45a.10, 45b.2, 64b.17, 78b.17, 81b.9, 87b.4
kitāb+ (A.is.) kitap 14b.4, 2b.15, 3b.9, 45b.13, 46b.3, 56b.13, 58b.9, 5a.11, 5a.7, 5b.2, 66a.3, 8a.11, 8a.17, 8a.8, 90b.17, 9b.9, 2b.17
k.+a 9b.8
k.+da 199a.2, 46b.10
k.+ı 146b.11, 46b.8
k.+-ı Ḳur’ān’ı 127a.10
k.+-ı müṫālƟaa 6a.3
k.+-ı pārsī 8b.15
k.+ıdur. 46b.4
k.+ına 82b.9
k.+ında 182b.4, 8b.11
k.+ındaki 46b.7
k.+lar 146a.16, 146b.12, 152b.12, 158b.14, 45b.14, 47b.5, 56b.13, 66a.2, 88a.6
k.+ları 46b.8
k.+larına 46a.8, 87b.5
k.+larında 46b.5, 46b.9, 87a.16, 88a.8
k.+larından 88a.9, 8b.3
k.+laruŋ 8a.13
k.+uŋ 150b.13, 5b.1, 7b.1
kiyāset+ (A.is.) uyanıklık, anlayışlılık 187b.3, 6a.16
ḳo, ḳoy- (T.f.) koymak, bırakmak 187b.11, 58a.8
ḳ.-a 172a.13, 175a.7, 193a.9, 87a.4, 95b.14, 150a.1, 164a.3, 164a.4, 166a.3, 172b.17, 190a.2, 190a.9, 192b.16, 193a.8, 193b.9, 45b.12, 70a.1, 90a.3, 90b.12, 91a.6, 92a.11, 97b.2, 99b.6
ḳ.-acaḳ 29a.3, 31b.14
ḳ.-alar 128b.15, 138b.12, 152a.8, 164b.16, 165a.2
ḳ.-am. 25a.11
ḳ.-arlar 126b.14
ḳ.-asın 150a.15, 185a.11, 89a.9, 90b.4, 42a.14, 42a.17
ḳ.-avuz 154b.14
ḳ.-aydı. 63a.1
ḳ.-dı 164a.11, 39a.2, 123b.12, 123b.3, 28a.15, 49a.13, 50b.8, 8b.16
ḳ.-dılar 120b.17, 161a.6, 59b.11, 129b.5, 149b.16, 161b.3, 177b.9, 20b.8, 21b.15, 21b.16, 22a.2, 22a.3, 26a.2, 26b.13, 52a.6, 161a.1, 54a.13, 54a.6
ḳ.-duġı 139a.11
ḳ.-duġumuz 42a.7
ḳ.-duḳ 142a.5, 14a.7, 29a.1
ḳ.-ġıl 24a.2, 58a.7, 57b.12
ḳ.-ma 30a.8
ḳ.-madı 131b.13, 199b.13
ḳ.-madılar. 127b.7, 133a.1, 37b.1
ḳ.-maġa 175b.1
ḳ.-maḳ 92a.10
ḳ.-mamaḳ 168a.14
ḳ.-mamışsız. 143b.17
ḳ.-maya 51b.14, 145b.7, 164a.15, 101b.15, 170b.2, 170b.9, 189b.13, 22a.3, 91b.16
ḳ.-mayalar 175b.7, 192a.10, 75a.4
ḳ.-maz 135a.14, 25a.2, 49b.12, 78a.13, 61a.3, 70b.1
ḳ.-mazlar 78a.16, 160a.13
ḳ.-mış 133a.6, 197a.14
ḳ.-mışam 25a.8, 25a.8, 25a.8, 43b.9
ḳ.-mışdur 154b.5, 139a.4, 139a.7, 139a.9, 18b.12
ḳ.-mışlar 155a.8, 164a.9, 164a.9, 59a.2
ḳ.-mışlardur. 138a.17, 147a.15, 147a.8, 149a.11, 56a.3
ḳ.-mışuz. 25a.16
ḳ.-r 184a.10, 198b.5, 6a.13
ḳ.-rdı. 38a.7
ḳ.-rlar. 11a.11, 130b.2, 132a.6, 160a.12, 184a.17, 84a.17
ḳ.-rsız 187b.16
ḳ.-rumına 25a.16
ḳ.-sa 170b.5, 83a.5, 92b.14
ḳ.-salar 148b.8
ḳ.-saŋ 121a.15
ḳ.-ub 101b.17, 102a.1, 120b.9, 154a.1, 28b.16, 32b.12, 68b.1, 87b.6
ḳ.-uban 62a.14
ḳ.-uvirdügi 33b.10
ḳoyucı+ (T.is.) koyucu, koyan kişi 145a.10
ḳob- (T.f.) kopmak
ḳ.-dı. 16b.7
ḳoc+ (T.is.) erkek, yiğit 164a.14, 164b.4
ḳodes+ hapishane 33b.11
ḳ.+de 31a.17
ḳoħu, ḳoḳu+ (T.is.) koku 131b.10, 131b.7, 200a.3
ḳ.+lardan 55a.2
ḳ.+ların 65a.16
ḳ.+nda 130b.9
ḳ.+nuŋ 131b.8
ḳ.+ŋ 118b.3
ḳ.+ŋda 73b.14
ḳ.+sı 76b.3, 131b.4
ḳ.+sın 130b.8
ḳ.+sunı 73b.8
ḳ.+yı 131b.10, 131b.12, 131b.12, 131b.6
ḳ.+yla 131b.6
ḳoḳ- (T.f.) kokmak
ḳ.-ar 21b.14, 22a.2

ḳ.-maġa 123a.17
ḳol+ (T.is.) insan vücudunda omuzdan parmak ucuna kadar uzanan bölüm
ḳ.+ı 126b.1, 62a.15
ḳ.+ına 115a.1, 142a.12
ḳ.+ında 141a.12, 183b.11, 43a.9
ḳ.+ından 43a.6
ḳoltuġ+ (T.is.) omuz başının altında kolun gövde ile birleştiği yer
ḳ.+ına 142b.3
ḳon- (T.f.) konmak, konaklamak
ḳ.-sa 183b.6
ḳ.-ub 62a.15
ḳonıl, ḳonul - (T.f.) konulmak
ḳ.-mış 195a.15, 196a.2
ḳ.-mışdur 5a.12, 126a.3, 186a.1
ḳonşı, ḳonşu+ (T.is.) komşu 185b.10
ḳ.+dan 185b.10
ḳ.+lar 185b.8
ḳ.+lardan 185b.10
ḳ.+nuŋ 185b.8
ḳ.+sı 136b.8
ḳ.+sına. 185b.12
ḳ.+ya 186b.1
ḳonuḳla- (T.f.) misafir edip ağırlamak
ḳ.-yub 122b.10
ḳop- (T.f.) kopmak, zuhur etmek, gövdeden ayrılmak
ḳ.-a 73b.10
ḳ.-an 55b.1
ḳ.-ar 106b.17, 108b.17, 131a.8, 106a.11, 106a.12, 138b.16, 149b.14, 182a.3, 61a.16, 72b.1, 96a.11
ḳ.-dı. 161a.2, 16b.14
ḳ.-duġı 106b.14
ḳopar- (T.f.) koparmak, gidermek, ayırmak
ḳ.-a. 58a.3
ḳ.-dı. 124a.2
ḳ.-dılar. 146b.17
ḳ.-masını 147a.1
ḳ.-ub 96a.8
ḳ.-urlar. 181b.11
ḳoparıcı+ (T.is.) koparan kişi 16b.14
ḳorḳ- (T.f.) korkmak
ḳ.-ardum 17a.10
ḳ.-maḳdur. 177a.17
ḳ.-maya 102a.4, 173a.10
ḳ.-sa 140b.4, 175a.2, 61a.15
ḳorḳu+ (T.is.) korku, kaygı, üzüntü 134a.5
k.+dur 133b.15, 134a.10, 148a.16, 79a.15
ḳ.+ları 21a.1
ḳ.+sı 144a.13
ḳ.+sından 85b.17
ḳorḳulu+ (T.is.) korkulu 91a.4
ḳorḳutmaḳ+ (T.is.) korkutmak
ḳ.+da 181b.17
ḳoş- (T.f.) koşmak
ḳ.-sa 172b.11
ḳovıġ+ (T.is.) bir şeyin oyuk durumda bulunan iç bölümü, oyuk
ḳ.+ını 3b.13
ḳoyun+ (T.is.) koyun 105a.4, 164a.13, 164a.13, 164a.14
ḳoz+ (T.is.) ceviz, ceviz ağacı 128a.14, 128a.3, 130a.17
ḳ.+a 130a.11
ḳ.+uŋ 130a.11, 130a.12
kök+ (T.is.) kök, temel
ḳ.+i 36a.12, 97b.12, 97b.12
ḳ.+idür. 56a.3, 56a.5
ḳ.+indin 97b.13
ḳ.+leri 56a.5, 97b.11
ḳ.+leriyle 122b.17
ḳ.+üni 96a.8
kömür+ (T.is.) kömür 145b.9
kömürci+ (T.is.) kömürcü, kömür satan kişi
k.+ye 34a.15
köpri+ (T.is.) köprü
k.+den 169a.6
köpüg+ (T.is.) köpük, sıvıların üzerinde oluşan hava kabarcıkları yığını
k.+inden 20b.3
kör+ (T.is.) gözleri görmeyen kişi, kör 119b.13, 166b.13, 199b.9, 38a.13, 6b.9
k.+dür. 37b.17
körlik+ (T.is.) körlük
k.+den 7a.16
k.+inden 199b.6
köşk+ (T.is.) köşk 22a.9, 22b.6
köy+ (T.is.) köy
k.+de 85a.16
k.+ün
k.+ündi. 152a.15
ḳubbe+ (A.is.) yarım küre veya kümbetimsi yapılan bina damı
k.+lerinüŋ 141b.5, 183b.13, 83b.14
ḳuddūs+ (A.sf.) temiz, pak; Allah adlarındandır 33b.11
ḳudret+ (A.is.) kuvvet, takat, güç 138b.4, 191a.11, 59a.10, 64b.4, 64b.5, 71a.13
ḳ.+i 116b.13, 138b.4, 146b.5, 157b.2, 157b.3, 157b.4, 159a.1, 159a.4, 159a.9, 159b.5, 18a.16, 194a.16, 26a.13, 38b.17, 69a.7, 79a.4
ḳ.+in 119b.5, 41b.3
ḳ.+inden 197b.7
ḳ.+inüŋ 196a.7
ḳ.+iyle 18a.14, 38b.17, 4a.6
ḳ.+ümüz 16a.15
ḳ.+üŋ 97a.15
ḳudretsüz+ (A.T.is.) kuvvetsiz, güçsüz 194b.16
ḳuds+ (A.is.) temizlik, paklık, arılık 141b.4, 183b.2
ḳudūm+ (A.is.) uzak bir yoldan, uzak bir yerden gelme, ayak basma
ḳ.+ına 96b.2
ḳufl+ (A.is.) kilit, sürgü
ḳ.+i 4a.3
ḳuġı+ (T.is.) kuğu 100b.14, 86b.17
kūh+ (F.is.) dağ
ḳ.+-ı ḳāfınuŋ 38a.14
kuḥl+ (A.is.) göze çekilen, sürme, göz ilacı
ḳ.+-i aġbar 199b.9
ḳ.+in 200a.5

ḳul+ (T.is.) kul, Allah'a göre insan 126a.16, 154a.5, 155b.17, 157b.13, 166b.9, 192b.9, 193a.16, 81a.17, 81b.5
ḳ.+a 120a.8, 120a.9, 169a.6
ḳ.+am 29b.10
ḳ.+dan 120a.8, 120a.9
ḳ.+ı 193a.15
ḳ.+lar 127a.11, 33a.17
ḳ.+lara 113b.6, 149a.9, 186b.8, 75b.1
ḳ.+ları 166a.7, 192a.17, 198b.3, 6b.11
ḳ.+ların 188b.11, 198b.4
ḳ.+larına 179b.5, 192b.1
ḳ.+larında 163a.10
ḳ.+larından 182b.2, 188b.13, 197b.2
ḳ.+larınuŋ 191a.15
ḳ.+larumuŋ 182a.8
ḳ.+laruŋ 111b.11
ḳ.+laruŋa 169b.1
ḳ.+laruŋı 169b.1
ḳ.+um 193a.17
ḳ.+un 86b.15
ḳ.+unı 193a.16
ḳ.+uŋ 53a.16, 74b.4
ḳulaḳ(ġ)+ 135a.6, 15b.13, 167b.11, 4a.4, 69a.9, 66a.16, 73a.10
ḳ.+da 21b.15
ḳ.+dan 66a.14
ḳ.+a 21b.15
ḳ.+ıyla 65a.15
ḳulavuz+ (T.is.) kılavuz, rehber 100b.15, 140a.1, 4b.13
ḳ.+ı 112a.12
ḳulavuzsuz+ (T.is.) kılavuzsuz, rehbersiz 77b.12
ḳulle+ (A.is.) dağ tepesi, kule
ḳ.+si 141a.10
ḳulluḳ(ġ)+ (T.is.) kul olma durumu 133a.14, 162a.5, 86a.5, 92b.16, 166a.11, 57b.12
ḳ.+a 139a.17
ḳ.+ına 189b.16
ḳ.+ında 163a.3
ḳ.+ını 47a.7
ḳ.+uŋa 139b.3
ḳulūb+ (A.is.) kalpler, gönüller 79a.3
ḳ.+unı 163b.5
ḳumār-ḫāne+ (A.f.b.is.) kumar oynanılan yer
ḳ.+de 43b.1
ḳumaş+ (A.is.) ipek, yün, keten ve benzeri şeylerden yapılan dokuma
ḳ.+lar 126a.5
Ḳur'ān+ Hz. Muhammed'e inen kutsal kitap 106b.16, 107a.16, 107b.3, 107b.6, 127a.12, 180b.13, 46a.13, 46a.4, 67b.5, 87a.12, 87a.9, 88a.5, 94a.17
ḳ.+a 180b.12
ḳ.+da 128b.5, 134a.16, 18b.15, 47b.6, 65b.12, 65b.6
ḳ.+ı 181a.9, 87b.12
ḳ.+uŋ 16a.10
ḳ.+dan 4b.5
ḳ.+-ı Macīd 46b.4
ḳ.+-ı Macīdde 46b.5
ḳ.+-ı Macīdi 47b.5
ḳur- (T.f.) kurmak
ḳ.-a. 95b.11
ḳ.-maḳ 95b.11
ḳ.-mışuz 142b.5
ḳ.-saḳ 122a.7
ḳuraḳ+ (T.is.) kurak 190a.10
ḳurb+ (A.is.) yakın olma, yakınlık 126b.1, 159b.1, 33b.6, 44b.8
ḳ.+ı 34b.15
ḳ.+ına 197a.11
ḳ.+ından 32a.8
ḳ.+-i civārından 30b.14
ḳ.+inde 24a.13, 33a.9
ḳ.+umuz 57b.12
ḳ.+uŋ 44b.8
ḳurbān+ (A.is.) Allah'ın rızasını kazanmaya vesile olan şey, eti fakirlere parasız olarak dağıtılmak niyetiyle kesilen hayvan, bir gaye uğruna feda olma 102b.16, 57b.13
ḳurbet+ (A.is.) yakınlık, hısımlık, akrabalık; Allah'a yakınlık 138a.12, 152b.2, 153b.17, 157b.8, 158a.15, 163a.11, 166a.10, 169a.15, 173a.7, 175b.10, 177a.4, 180a.8, 183a.8, 184b.12, 187a.4, 190a.16, 198b.16, 27b.12, 31a.5, 31a.6, 34a.8, 41b.6, 42a.15, 47a.11, 47a.14, 62b.11, 73b.7, 74b.6
ḳ.+dür. 34b.10
ḳ.+i 120b.14, 176b.16
ḳ.+-i bī-vāsıṭa 41b.11
ḳ.+-i Ḥaḳḳ 31a.9
ḳ.+in 178b.16
ḳ.+ine 173a.1, 71a.6
ḳ.+ler 189a.7

ḳurd+ (T.is.) kurt 139b.10
ḳ.+ı 164a.16
ḳ.+uŋ 164a.14
ḳurı+ (T.is.) kuru, yaş olmayan 117a.13, 119a.1, 87a.1, 87a.4
ḳurıd- (T.f.) kurutmak
ḳ.-a. 152a.9
ḳurıl- (T.f.) kurulmak
ḳ.-mışdur 149a.14
ḳurtar- (T.f.) kurtarmak
ḳ.-a 163a.1, 78b.13
ḳ.-acaḳ 138a.10
ḳ.-alar. 170a.4
ḳ.-asın. 150b.3
ḳurtıl, ḳurtul- (T.f.) kurtulmak
ḳ.-a. 69a.14
ḳ.-mış 153b.12
ḳuru- (T.f.) kurumak
ḳ.-dı. 152a.13, 139b.9
ḳuśūr+ (A.is.) eksiklik, ayıp, sakatlık, özür 91b.10
ḳuş+ (T.is.) kuş 101a.11, 101a.12, 117a.16, 122a.11, 139b.10, 141a.10, 160a.15, 160a.16, 160b.10, 160b.8, 67a.5, 83b.10, 83b.11, 84a.12, 84a.14, 101a.13
ḳ.+am 143b.4
ḳ.+dur 143b.2, 154b.4
ḳ.+ı 103a.3, 119b.8, 135a.12, 183b.17, 183b.6, 62a.14, 83b.10, 83b.12, 83b.8, 83b.8, 84a.1, 84a.3, 84a.6, 84a.7

ḳ.+ın 154b.4
ḳ.+lar 101a.14, 122a.6, 182a.17
ḳ.+lara 160a.15
ḳ.+ları 124b.2, 142a.15, 188a.4
ḳ.+ların 142b.2
ḳ.+larınuŋ 84a.13
ḳ.+unı 135a.13, 160b.4, 160b.7
ḳ.+uŋ 101a.14, 141a.9, 83b.5
kūşe+ (F.is.) köşe
ḳ.+lerde 163b.4
ḳ.+sin 17a.6
ḳuşluḳ(ġ)+ (T.is.) günün sabahla öğle arasındaki bölümü, kuş olma durumu 80a.3, 83b.6, 83b.7, 84a.12, 84a.12, 101a.12, 101b.2, 180b.8, 80a.2, 83b.2
ḳ.+a 84a.10
ḳ.+ı 84b.2, 84b.4
ḳūt+ (A.is.) yaşamak için yenilen şey, yiyecek 189b.14, 198b.15, 90a.3
ḳ.+-i Ĥayātını 50b.5
kūtāh+ (F.sf.) kısa, boysuz 69b.12
ḳutb+ (A.is.) dönen bir çarkın aksi 178b.6
ḳuvā, ḳuvāy + (A.is.) kuvvetler, güçler, takatler
ḳ.+ı 35b.5, 35b.6, 36b.5
ḳ.+-yı beşerī 195b.2, 112a.9, 21a.10, 39a.14, 73a.11, 73b.3,
ḳ.+-yı beşerīden 112a.5
ḳ.+-yı beşeriyle 40a.2
ḳ.+-yı insānī 19b.3
ḳ.+-yı žāhirī 167b.12
ḳuvve+ (A.is.) kuvvet, güç, niyet, fikir
ḳ.+-i ĥafıža 21a.11
ḳ.+-i müdebbire 21a.11
ḳ.+-i müteĥayyile
ḳuvvet+ (A.is.) güç, kuvvet, takat, sağlamlık 105b.10, 12b.16, 134b.14, 148a.9, 150a.12, 153b.14, 157b.6, 158b.17, 171b.14, 175a.9, 191a.11, 32b.6, 32b.8, 72b.6, 95b.15, 97b.4, 97b.5
ḳ.+de 45a.6
ḳ.+den 187b.2, 194b.2
ḳ.+e 189b.14, 19b.3, 87a.3
ḳ.+i 101b.6, 101b.7, 115b.10, 12b.17, 13a.3, 157a.3, 157b.3, 159a.1, 159a.4, 159a.9, 166a.8, 197b.6, 45a.15, 72b.6, 79b.14, 80a.1, 85a.10, 95b.17, 45b.2
ḳ.+-i Rabbānī 163a.9
ḳ.+-i cāźibedür 39a.15
ḳ.+-i tevekkül 85b.16
ḳ.+ince 164b.5
ḳ.+inden 117b.14
ḳ.+ine 133a.17
ḳ.+iyle 133a.4, 76a.8, 89a.3, 89b.6
ḳ.+ler 39a.14, 55a.9
ḳ.+leri 88a.17
ḳuvvetlen- (T.f.) kuvvetlenmek
ḳ.-e 72b.14
ḳuvvetlü+ (A.T.sf.) güçlü, kuvvetli 106b.9, 170a.17
ḳ.+dür 35b.16, 35b.16
ḳ.+sin 190b.8
ḳuyruġ+ (T.is.) kuyruk
ḳ.+ı 75b.14
ḳ.+ıyla 161a.4, 43a.17
ḳuyu+ (T.is.) kuyu, su çıkarmak için toprakta açılan çukur
ḳ.+lar 140a.6
ḳ.+sından 138a.10
ḳ.+sınuŋ 33b.10
ḳ.+ya 62a.5
ḳuzı+ (T.is.) kuzu, koyun yavrusu
ḳ.+sı 73b.15
küb, küp+ (A.is.) su, yağ, pekmez gibi sıvıları saklamaya yarayan toprak kap
k.+den 131b.8
k.+lerinden 131b.7, 131b.9, 131b.13, 131b.17, 132a.1
kübra+ (A.sf.) daha büyük olan
k.+lar 168b.16
kücük+ (T.is.) küçük107b.16, 133a.10, 101b.10
küdüret+ (A.is.) bulanıklık; gam, tasa, kaygı 11a.12, 11a.13, 11a.14, 11a.2, 11a.5, 11a.7, 12a.2, 12a.3, 12b.3, 12b.3, 12b.5, 138b.17, 13a.15, 13b.13, 13b.9, 14a.3, 14a.6, 153b.7, 154a.17, 53b.3, 69b.7
k.+den 108a.2, 11a.10, 12a.3, 13a.8, 153a.17
k.+dür. 138b.16
k.+i 65a.7
k.+in 185b.15
k.+indedür. 65a.7
k.+inden 115a.5, 152a.2
k.+ine 79b.6
k.+iyle 173b.9
k.+lerden 112b.15
küffār+ (A.sf.) kafirler, hak dinini inkar edenler 164b.2, 170b.3, 35a.15, 45a.16
k.+ı 52a.1
k.+-i śır 45a.17
k.+uŋ 45a.14
küfr, küfür+ (A.is.) Allah'a ve dine ait, şeylere inanmama, dinsizlik, imansızlık 118a.17, 146a.16, 148a.17, 46a.17, 118b.3, 122a.2, 128b.8, 153a.14, 156b.2, 47b.3, 66b.4
k.+de 148a.2, 148b.1, 148b.14
k.+e 147a.15, 147a.4, 156b.1, 194b.12
k.+i 146a.11, 179b.16
k.+in 149a.4
k.+lere 147a.4, 148a.6, 148b.17
k.+leri 146b.6, 147a.13, 148a.6
k.+lerine 103b.17, 35b.15
k.+lerini 148a.11
k.+üŋ 146a.5
küfrān+ (A.is.) iyilik bilmeme, gördüğü insaniyeti unutma 186a.8, 187b.5, 190a.11
küh+ (F.is.) dağ
k.+-ı kāf-ı Ĥaḳīḳat 8b.8
külli+ (A.sf.) umumī, bütün, çok 99b.3, 119b.13
külliyāt+ (A.is.) bir şeyin bütünü, hepsi
k.+ı 138b.1, 138b.2, 35a.5, 37a.9
k.+-ı Ø̈ulvī 35a.4
k.+ın 151b.5
k.+-i Ø̈ulūma 72a.13
k.+-i Ø̈ulūmı 37a.9
külliye+ (A.is.) umumīlik, bütünlük; çokluk, bolluk 32b.13

küm+ (A.is.) tomurcuk 172b.4
kürklü+ (T.sf.) kürklü 192b.15
kürsī+ (A.is.) oturacak yüksekçe yer, taht, makam 105b.4, 19b.4
küstāḥ+ (F.sf.) hayasız, arsız, edepsiz 86a.11
küstāḥlıḳ+ (F.T.is.) edepsizlik, hayasızlık, arsızlık 116a.2, 26b.3
kütüb+ (A.is.) kitaplar 46b.7

L

lā+ (A.e.) olumsuzluk edatıdır 100a.3, 106b.16, 106b.3, 55b.7, 94b.1, 94b.9, 96a.2, 96a.5, 97b.10, 97b.14, 97b.4, 97b.5, 98b.4, 99b.17
lā-cirem+ (A.f.zf.) >la-cerem; şüphesiz, besbelli, elbette 11b.2, 13a.3, 14a.17, 14b.3, 8a.14, 8b.3, 9b .4, 102b.12, 103b.5, 104a.17, 107b.2, 118b.11, 119a.13, 119b.13, 119b.3, 120a.11, 120b.5, 122b.7, 123a.13, 123a.2, 123b.5, 124a.3, 126a.1, 126b.11, 126b.2, 128a.16, 128b.11, 128b.13, 128b.15, 129a.13, 129a.8, 130a.1, 130b.16, 131b.11, 133a.10, 133a.16, 134 a.10, 139b.14, 140b.9, 144a.13, 144a.9, 148a.16, 150a.2, 154a.2, 158a.10, 15b.5, 160b.16, 160b.5, 161a.5, 161b.5, 162a.5, 162b.7, 165b.10, 170b.17, 173a.3, 175b.1, 176a.12, 179a.1, 179a.14, 179b.5, 184a.8, 187a.4, 193a.13, 193a.16, 193b.10, 193b.16, 193b.7 , 195a.5, 196a.8, 200a.5, 22a.15, 23b.1, 25a.17, 25b.7, 26b.12, 26b.2, 26b.5, 27b.6, 28a.15, 30a.2, 31b.2, 33a.1, 34a.13, 37a.4, 37b.15, 38b.16, 39a.12, 39b.7, 40b.2, 41a.16, 41b.11, 42a.9, 42b.5, 43b.7, 45a.10, 46b.8, 48b.10, 49b.2, 50a.11, 50b.10, 50b.15 , 51a.9, 51b.3, 52a.15, 52a.4, 52b.4, 52b.7, 53a.1, 53b.8, 55a.13, 55a.3, 56a.5, 57a.3, 59b.11, 59b.15, 59b.4, 61a.6, 62a.5, 63a.9, 63b.2, 63b.4, 64b.10, 68a.12, 70b.14, 75a.8, 76b.17, 78b.8, 79a.10, 79a.11, 80b.10, 82a.1, 82a.9, 83b.11, 83b.2, 84b.5, 93a.17, 93b.12, 94a.16, 97a.5, 99a.14
lāf+ (F.is.) lakırdı, söz, konuşma 185b.5, 186a.13, 38b.1
    l.+ını 14a.14, 7a.17
    l.+uŋ 14a.15
lafẓ+ (A.is.) söz 12a.16
    l.+ı 137b.12, 43a.5
    l.+-ı nebevī 54b.8
    l.+-ı rūḥ 125a.7
    l.+-ı üm 130a.5
    l.+ıyla 111a.7, 125a.11, 125a.16, 125a.16, 125a.7, 80a.13
laġv+ (A.is.) faydasız, beyhude, boş
    l.+da 180b.4
laḥd+ (A.is.) çukur, mezar, kabir
    l.+ın 99b.6
laḥme+ (A.is.) et parçası 37b.13
laḥẓa+ (A.is.) göz ucu ile bakış 100b.3, 167a.2, 169a.2, 29a.7, 32a.16, 64a.13, 64a.5, 67a.17, 72a.4
laʿīn+ kovulmuş, nefret kazanmış, istenilmeyen 76b.3, 119b.13
lakin+ (A.e.) ama, fakat, ancak 12b.2, 13b.16, 16a.3, 2b.7, 44a.15, 49b.11, 50a.2, 50a.9, 59a.1, 60a.1, 61b.15, 63b.14, 64a.16
laʿl+ (A.is.) kırmızı, al 64b.11
    l.+a 64b.9
    l.+inden 28b.3
    l.+uŋ 119a.4
lāle+ (F.is.) lale
    l.+ler 195b.9
lā-mekān+ (A.sf.) mekansız, yersiz 143b.14, 19b.5
    l.+da 143b.15
laʿnet+ (A.is.) Allah'ın mağfiretinden mahrumluk, beddua; fena, kötü, uğursuz 122a.3, 26b.12
    l.+i 165a.10
    l.+-i ebedī 162a.8
    l.+-i cāyiz 90a.10
lā-şekk+ (A.zf.) şüphesiz, tabii, elbette 195a.7, 9b.6
lā-şey+ (A.sf.) bir şey değil, pek değersiz iş 109b.12, 116a.14, 133b.16, 196a.8
lā-şübhe+ (A.zf.) şüphesiz 9b.6
    l.+ye 195a.7
latīf+ (A.sf.) yumuşak, hoş, güzel, nazik 122b.7, 126a.6, 134a.7, 153a.14, 16a.2, 174a.16, 174a.8, 17b.14, 194b.7, 195a.3, 196a.5, 19a.16, 24b.14, 2b.10, 72b.5, 78b.14
    l.+dür. 153a.7, 159a.9
    l.+i 48b.10
    l.+inden 11b.14, 48b.4, 48b.5, 48b.6, 48b.6, 48b.7, 48b.8, 48b.8, 48b.9
latīfe+ (A.is.) güldürecek tuhaf, güzel söz ve hikaye, şaka 11b.16, 18a.5, 25a.3, 85a.8, 91b.8
        l.+-i Rabbānīdür. 13a.9
    l.+sinden 48b.5
lāyıḳ+ (A.sf.) yakışan, yaraşır, yakışık 100b.7, 109b.6, 111a.8, 137a.9, 142a.12, 143a.4, 150b.14, 151a.13, 152b.10, 162a.5, 162b.7, 163a.8, 168a.6, 169a.14, 183b.11, 22b.13, 23a.2, 23a.6, 24b.4, 40b.2, 41a.1, 44b.7, 52b.9, 61b.6, 62a.11, 71b.12, 72a.7, 72a.9, 74a.1, 75a.10, 77b.5, 80b.6, 89b.7, 8a.6, 9b.3, 9b.4, 9b.5, 75b.6
    l.+dur. 150a.17
lāzım+ (A.is.) gerek 110b.2, 115b.15, 12b.14, 13b.13, 151a.10, 188b.11, 195a.10, 195a.12, 45b.12, 73a.4
    l.+sıdur. 57a.9
lebeb+ (F.is.) deriden örülmüş at başlığı
    l.+üŋ 57b.11
ledün+ (A.is.) Allah yanı
    l.+inden 82b.17
    l.+ine 82b.17
ledünnā+ (A.is.) Allah sırlarına ve bilgisine ait 81a.14
lems+ (A.is.) el ile dokunup duyma, el ile tutma 19b.2, 65b.2
leşker+ (F.is.) asker; yiğit, kahraman 157a.5, 159a.12, 167b.14, 170a.14, 172a.6, 175b.1, 175b.2, 96b.5
    l.+den 164b.4
    l.+e 169b.5, 175b.5
    l.+i 116b.17, 157a.4, 96b.6
    l.+-i bisyār 171b.14
    l.+idür. 4b.7
    l.+ine 164a.16
    l.+ler 41b.12
    l.+üm 155a.15
    l.+üŋ 175b.1, 175b.5, 176b.2, 179b.3
letāfet+ (A.is.) latiflik, güzellik, hoşluk 13a.15, 13a.8, 140a.8, 153a.8, 153b.6
    l.+de 153a.10, 11b.17

l.+dedür. 38b.13
l.+den 122b.7, 153b.6
l.+i 39a.1
letāyif+ (A.is.) latifeler, güldürecek güzel sözler ve hikayeler 105b.13, 19b.1
l.+-i ḳatāīfine 130a.17
levāmiṻ+ (A.is.) parlamalar, parıldayan şeyler, nurlar 106b.7, 107a.16, 107a.17
levāyiḥ+ (A.is.) düşünülen şeylerin yazı haline getirilmesi 106b.7, 107a.15, 107a.16, 107b.1, 107b.3
l.+üŋ 107b.4
levḥ+ (A.is.) yassı, düz, üzerine, resim, yazı gibi şeyler yazılabilen nesne 19b.4
l.+i 82b.4, 82b.6
levn+ (A.is.) renk, boya, sıfat; nevi, çeşit 107a.4
l.+i 107a.1
levvāme+ (A.sf.) levm edici, çekiştirici, başa kakıcı, parlayıcı 128b.4
levvāmelıḳ+ (A.T.is.) başa kakıcılık, parlayıcılık 132a.2, 141a.7, 110a.1, 128a.14
leyl+ (A.is.) gece 149a.9, 75b.1
leźīź+ (A.sf.) lezzetli, tatlı 128a.15, 128a.17, 128a.6, 128a.7
leźźāt+ (A.is.) tatlar, çeşniler
l.+dan 196a.14
l.+ı 157b.5
l.+-ı cismānī 131b.7
l.+-ı nefsānī 55b.11, 141b.10
l.+-ı nefsāniye 121b.2
l.+-ı şehvāniye 4a.15
l.+-ı ḥayevānī 145a.6
leźźet+ (A.is.) tat, çeşni; zevk, haz 97b.15
l.+i 128a.14, 128a.3, 128a.4, 152a.13
l.+-i ṻirfān 65a.17
l.+inden 28b.10
l.+ini 36a.16
l.+iyle 131b.13
l.+lerden 105b.12
l.+lere 145a.14, 157b.2
l.+leri 14b.12
l.+lerin 55a.3
l.+lerinden 69a.4
l.+leriyle 32b.13
leźźetlü+ (A.T.sf.) tatlı, lezzetli
l.+sinde 101b.12
leźźetsüz+ (A.T.sf.) tatsız, lezzetsiz 128a.3, 128a.6

libās+ (A.is.) elbise 90a.4
l.+ı 110a.5
l.+ında 135a.9
l.+ından 74a.2, 79a.7, 94b.14
l.+ıyla 150b.2
līk+ (F.e.) lakin, fakat, ama, ancak 143b.13, 173b.11
līkin+ (F.e.) fakat, ama, ancak, lakin 100b.8, 108b.8, 110b.8, 115a.7, 116a.13, 119b.4, 12b.6, 130a.8, 135b.16, 136b.9, 137a.17, 140a.2, 141a.14, 143b.8, 145b.15, 155a.16, 157b.12, 157b.4, 15a.7, 161b.6, 166a.5, 168a.8, 16b.15, 171b.15, 172a.13, 172a.2, 177a.16, 17a.3, 192a.10, 19b.9, 200a.4, 26b.8, 28b.4, 2b.7, 46a.14, 48a.17, 49a.6, 4a.11, 64b.7, 67b.17, 71b.12, 71b.17, 72a.10, 72a.13, 80b.9, 81b.9, 82b.7, 83b.7, 87a.13, 88a.14, 89b.2, 90a.11, 90a.13, 95b.17, 96b.1, 96b.7
loḳma, loġma+ (T.is.) lokma 106a.3, 145a.10, 160a.5, 166b.17, 180a.17, 190a.15, 190b.3, 190b.5, 198b.15
l.+dan 188a.11
l.+-i şāhīn 115a.1
l.+nuŋ 169a.4
l.+yı 101b.10, 160a.6, 166b.17, 188b.1
luṻb+ (A.is.) oyun, eğlence 24b.4
lutf, lutuf+ (A.is.) hoşluk, güzellik, iyilik 14a.4, 14a.5, 111a.12, 123a.12, 126a.12, 174b.12, 195b.14, 47a.1, 47a.2, 77a.2, 91b.15
l.+a 47a.3
l.+ı 110b.10, 111a.5, 149b.5, 155a.1, 155a.2, 149b.3, 155a.5, 87a.9
l.+ına 186b.13, 190a.6
l.+ından 198b.4
l.+ınuŋ 79a.14
l.+ıyla 102a.5
l.+-i śıfatlarıdur 159a.6
l.+uŋ 123b.14
l.+uŋdan 110a.15, 149b.8, 94a.3
l.+uŋla 132a.10

M

mā+ (A.is.) su 173b.13, 17a.3, 182a.17, 8a.9
m.+-i mehīn 187b.1
mādām+ (A.e.) madem, çünkü 109a.10, 109a.6, 137a.15, 137b.15, 137b.17, 138b.7, 152a.10, 152a.7, 152b.2, 153b.9, 160a.1, 162b.15, 162b.9, 171b.16, 2b.8, 39b.1, 49b.4, 50b.2, 52a.12, 54a.15, 63a.16, 69a.4, 69b.6, 71b.13, 72a.7, 73a.8, 81a.17, 81b.1, 81b.5, 82b.5, 83a.11, 84a.7, 86a.11, 86b.15, 89a.5, 92b.12, 93a.9, 96a.17, 98a.12
mādde+ (A.is.) madde, cisim, asıl, cevher, maya 71a.10
m.+ler 78b.17
m.+si 12b.7, 71a.15, 71a.15, 71a.16, 94b.8
m.+sidür 12b.5
m.+ye 71a.10, 71a.13
mafśıl+ (A.is.) oynak yeri, eklem
m.+lar 167b.13
maġara+ (T.is.) mağara
m.+dur 99a.5
maġbūn+ (A.sf.) şaşkın, şaşırmış; alışverişte aldanmış olan 197b.16, 22b.3, 88b.8
m.+dur. 199b.10
maġlūb+ (A.sf.) galebe edilmiş, yenilmiş, yenilen 102b.4, 104a.6, 105a.9, 153a.7, 153a.9, 15b.11, 61a.16, 61a.3
m.+dur. 105a.8, 61a.5, 61a.6
maġrib+ (A.h.is.) garp, batı tarafta olan memleketler
m.+de 200a.8, 88b.13
m.+e 178b.6, 180b.12, 180b.6
m.+inde 53a.3
maġrifet+ (A.is.) Allah'ın kullarının günahlarını bağışlaması
m.+-i ḥaḳīḳī 180a.2

maġrūr+ (A.sf.) gururlu, kendini beğenmiş, bir şeye güvenen 114a.17, 134b.3, 142b.12, 147a.17, 166a.12, 167a.4, 169b.7, 173a.6, 180a.2, 186b.13, 188b.16, 189b.6, 5b.16, 6b.9, 79a.11, 87a.8, 88b.8
m.+-i siyāh 26a.4
maġşūş+ (A.sf.) katışık, karışık, saf olmayan 198a.4
maĥabbet+ (A.is.) sevgi 122a.6, 122a.7, 12b.10, 13a.13, 13a.9, 13b.4, 13b.4, 13b.5, 140b.16, 14a.13, 14a.13, 14a.14, 14a.17, 14a.7, 14a.7, 14a.8, 14b.2, 14b.5, 16b.7, 16b.7, 17a.15, 188a.9, 196b.2, 1b.6, 31b.15, 31b.8, 3b.13, 49a.9, 50b.7, 51b.10, 62b.12, 65a.17, 66b.11, 82a.6, 14b.6
m.+den 132a.6, 14b.5
m.+e 14b.1
m.+i 136a.16, 136b.2, 14a.17, 16b.3, 182a.8, 30b.5, 51a.7, 52b.3, 66b.15, 85a.16
m.+-i ebediyi 14b.8
m.+-i ervāĥ 14b.1
m.+inden 16b.4, 188a.3, 199a.6, 92b.16
m.+ine 14a.17, 188a.1
m.+ini 133a.15, 69b.6, 96a.9
m.+inüŋ 66b.14, 96a.8
m.+leri 13b.7, 14b.12
m.+üŋ 12a.7, 12b.5, 52b.5
mā-ĥalaḳ+ (A.b.is.) Allah'ın yarattığı her şey, kalabalık 14b.16, 18a.8
maĥall+ (A.is.) yer 100a.8, 109b.3, 114b.10, 48a.13, 48a.14, 48b.11, 5b.11
m.+a 5b.11, 114b.11
m.+dur 56a.4, 111a.1
m.+larında 108a.14
m.+-i ḳasemidür. 132a.12
m.+-ı ĥavādīs 195a.11
m.+-ı işārete 40a.13
m.+-ı keşüf 66b.12
m.+-ı mükāşifāt 66b.16
m.+-ı nažardur. 21b.17
m.+-ı žuhūr 63b.13
m.+-ı žuhūrıdur. 63b.11, 63b.12
m.+ına 73a.14
maĥalle, maĥle+ (A.is.) bir şehir veya kasabanın bölündüğü kısımlardan her biri 133b.11
m.+de 134a.16, 150b.14
m.+ŋde 41a.5
m.+ŋden 28a.13, 75b.10
m.+ŋdür 75b.1, 149a.9
maĥalli+ (A.sf.) bir yere mahsus yerli 66b.5
m.+dür 66b.9, 66b.9
maĥbūb+ (A.sf.) sevilmiş, sevilen, sevgili 131a.9, 132a.7, 134a.5, 147a.15, 159a.5, 174b.3, 75b.10, 96a.4
m.+a 93a.1
m.+ātdan 96a.10
m.+dan 69a.1
m.+-i ezel 45a.5
m.+-i Ĥażret 50b.9
m.+lara 131a.9
m.+uŋ 139b.8, 159b.16
maĥbūblıḳ(ġ)+ (A.T.is.) sevgili olma durumu 51a.10, 89b.15, 96a.5
maĥbūs+ (A.sf.) hapsolunmuş, bir yere kapatılmış 57b.2, 75a.6, 76b.7
maĥcūb+ (A.sf.) kapalı, örtülü, perdeli; utanan, utangaç 188b.5, 28a.13, 56b.15
maĥdūm+ (A.is.) oğul, evlat
m.+lardur 196a.17, 197a.1
maĥfī+ (A.sf.) gizli, saklı 118a.7
maĥfūž+ (A.sf.) saklanmış; korunmuş, gözetilmiş 115b.8, 176b.17, 53a.7, 8a.6
mahir+ (A.sf.) maharetli, hünerli, becerikli 31b.8
maĥlūḳ+ (A.sf.) halk olunmuş, yaratılmış, yaratık 18b.10
m.+uŋ 190a.6, 66b.14
maĥlūḳāt+ (A.sf.) canlılar, yaratıklar 134a.17, 134b.7, 19a.12, 37b.2, 45b.6
m.+a 82a.11
m.+dan 67a.14
m.+uŋ 10a.11, 10a.7, 8b.11
maĥrem+ (A.sf.) haram 141b.3, 143a.8, 14a.12, 22b.11, 43b.5, 93a.9
maĥrūm+ (A.sf.) bahtsız, nasipsiz; dilediğini, istediğini elde edemeyen 112b.2, 134a.14, 145a.17, 155b.11, 156b.9, 165a.17, 166a.3, 169a.17, 169a.8, 169a.8, 169b.2, 171a.3, 178a.14, 179b.7, 186b.1, 188a.1, 199b.10, 24a.15, 31a.6, 33a.5, 40a.11, 40a.15, 47a.4, 55a.12, 55a.15, 55a.16, 55a.8, 57b.1, 66b.4, 6a.15, 72a.11, 72a.15, 75a.8, 79b.13, 86a.11, 89a.3, 89a.4, 22b.3
m.+dur. 115a.10
m.+lardur 126b.11
maĥrūmluḳ(ġ)+ (A.T.is.) bahtsızlık, nasipsizlik 192b.6
m.+uŋ 89b.2
maĥśūś+ (A.sf.) hususileşmiş, başkasında bulunmayan 106b.17, 153a.6, 153a.7, 154b.8, 48b.14, 82a.11, 93b.5, 94b.2, 99a.11
m.+dur 130b.2, 36a.5, 41a.16, 73a.14, 16a.7, 38b.4, 72b.12
maĥsūsāt+ (A.is.) gözle görülür şeyler 35b.6
m.+a 99b.10
maĥv+ (A.is.) yok etme, ortadan kaldırma, perişan etme, yok olma 103b.15, 104b.1, 106b.5, 115b.2, 116a.7, 117a.8, 117b.11, 123b.9, 126b.6, 126b.7, 129a.15, 133b.4, 133b.6, 144a.17, 40b.6, 61b.14, 61b.15, 75a.3, 75a.5, 77a.4, 82b.3, 87a.4, 92a.14, 95b.2, 96a.11, 99b.12
m.+dan 126b.6, 126b.8
maĥzūn+ (A.sf.) hüzünlü, tasalı, kaygılı 76b.3
maḳām+ (A.is.) kıyam edilen, durulan, durulacak yer, durak; me'muriyet 110a.2, 110a.5, 110a.6, 118a.9, 124b.10, 140b.6, 145b.17, 161a.13, 37a.12, 57b.1, 80a.1, 82b.9, 89a.14
m.+a 112a.13, 125b.1, 125b.10, 125b.3, 125b.4, 125b.9, 127b.10, 127b.9, 136a.6, 137a.14, 140b.11, 140b.7, 141a.5, 158b.8, 194a.9, 40b.17, 63a.8, 72a.10, 79a.6, 80a.10, 80a.16, 89b.13
m.+da 102a.13, 109b.13, 110a.2, 112a.17, 113a.11, 113a.7, 114a.17, 118a.16, 118b.16, 118b.17, 11b.16, 126b.10, 133a.13, 133b.17, 134a.9, 134b.1, 134b.12, 134b.17, 134b.8, 134b.9, 135b.12, 135b.6,

140b.10, 140b.10, 154a.4, 161a.15, 161a.9, 161b.1, 199a.17, 22a.12, 35a.2, 41b.10, 44b.17, 54b.12, 5a.13, 62b.13, 63a.16, 63a.17, 70b.14, 70b.8, 72a.12, 73b.15, 74a.14, 75a.2, 75a.7, 75b.11, 76a.13, 76a.7, 77a.4, 79a.16, 79a.4, 80a.17 , 83b.12, 89b.14, 94a.7, 97b.14, 79a.9
m.+dan 106a.10, 125b.1, 126a.11, 140a.2, 57b.13, 57b.17, 6a.14, 79a.13, 80a.12, 80a.16
m.+dasın. 68b.3
m.+dur 126b.9, 37a.15
m.+ı 106a.6, 109b.11, 120b.15, 134b.3, 139b.8, 141a.9, 142a.6, 144b.7, 146a.7, 149a.5, 69b.9, 74a.14, 80b.15, 81a.4, 93b.14, 93b.16, 94b.16
m.+-ı aśli 43b.1
m.+-ı aślīden 31a.1
m.+-ı aślısına 133b.12, 145b.8
m.+-ı İbrahīm'e 57b.17
m.+-ı iĥsān 31b.12
m.+-ı iĥsāndan 107b.9
m.+-ı kemāl 134b.3
m.+-ı ḳurbda 31b.7
m.+-ı maĥśūśuŋ 74b.15
m.+-ı śafāda 64b.15
m.+-ı sidrede 43a.16
m.+-ı tecrīde 102a.17
m.+-ı telkīn 118a.8
m.+-ı telvīnde 108b.10, 108b.12
m.+-ı tevekkül 68b.5
m.+-ı vaĥdetden 104b.2
m.+ıdur 81a.17, 118a.8, 133b.15, 37a.16, 67a.1, 73a.2, 84a.12, 91a.2
m.+ın 109a.14, 161a.16, 183b.10, 96a.9
m.+ına 101b.2, 11a.8, 120b.2, 125b.15, 125b.16, 125b.16, 125b.3, 125b.4, 126b.12, 129a.6, 133a.13, 137a.11, 137a.4, 137a.8, 137b.3, 137b.5, 145a.2, 150a.6, 150a.9, 152a.16, 152a.17, 152b.2, 162b.16, 17a.6, 2b.13, 36a.8, 47a.14, 56a.1, 56b.10, 57b.17, 62b.16, 6b.12, 80a.2, 80a.3, 84a.11, 84a.12, 87a.1, 91a.2, 97a.2
m.+ında 105b.7, 106a.16, 108b.9, 111a.9, 114a.8, 118a.11, 11a.6, 11b.3, 125b.5, 126b.1, 133b.13, 133b.14, 134a.14, 134b.2, 134b.9, 136a.1, 136a.1, 136b.9, 13a.11, 13b.10, 141a.7, 153b.16, 153b.17, 161a.9, 168a.1, 177b.14, 179a.3, 188b.16, 196b.9, 32a.6, 42a.11, 43b.12, 67a.11, 6b.15, 76b.16, 81a.12, 82b.2, 83b.14, 84a.5, 84b.11, 84b.14, 84b.2, 8a.4, 90b.10, 95b.12
m.+ından 125b.2, 125b.4, 125b.9, 127b.6, 127b.7, 127b.8, 133a.9, 137a.4, 137b.6, 139a.6, 163a.5, 194a.8, 29a.13, 56a.6, 56a.8, 58b.4, 61a.8, 62a.9, 72a.14, 83b.2, 82a.2
m.+ını 79b.1
m.+ınuŋ 136a.2, 31a.6, 84b.12, 89b.15
m.+lar 161a.8, 192b.11, 80a.7
m.+lara 139b.12, 141a.4, 159b.1, 173a.7, 185a.5, 188a.5, 188a.7, 62b.8, 79b.1
m.+larda 89b.12, 90b.9
m.+lardan 80a.8
m.+ları 33b.1, 79b.1, 140a.2
m.+larına 129a.16, 129a.9, 129b.11, 129b.8, 151b.8
m.+larında 126b.12
m.+larından 106a.6, 147a.16, 79b.15
m.+larınuŋ 105a.15, 139b.13, 89b.12
m.+laruŋ 160a.1, 34b.16, 69a.5
m.+uŋ 112a.13, 112b.13, 136b.15, 139b.16, 5b.12, 79b.15, 80a.10, 80a.9, 89b.14
maḳāmāt+ (A.is.) makamlar, meclisler, topluluklar 151b.9
m.+da 25a.9
m.+dan 104b.9, 5b.12
m.+ı 114b.10, 36a.1, 62a.10, 69a.3, 98b.13
m.+ından 199a.4, 7b.2
m.+ını 75b.13
maḳasid+ (A.is.) maksatlar, niyetler; arzular, istekler 9b.5
maḳbūl+ (A.sf.) kabul olunmuş, alınmış; beğenilen, hoş karşılanan 103b.17, 149b.8, 154b.11, 164a.11, 165b.2, 174a.15, 174b.3, 177a.1, 178b.17, 181b.1, 188a.15, 22a.17, 22a.17
m.+da 82a.6
m.+dur. 80b.8
m.+lar 126a.12, 128b.16
maḳśad+ (A.is.) kasdedilen, istenilen şey 114b.14, 173a.3, 6a.5
m.+a 53a.8, 5b.13, 86b.4
m.+ı 5a.16
m.+-ı ĥaḳīḳiye 79a.12, 112b.1
m.+-ı śıdḳa 83b.14
m.+ın 8b.6
m.+ına 149b.3
maḳśūd+ (A.sf.) istenilen şey, istek 106a.15, 15b.12, 160b.2, 161b.7, 162a.2, 173a.3, 174b.4, 199b.1, 34a.11, 34b.10, 47b.14, 47b.15, 48a.5, 58a.10, 68a.2, 69a.6, 6a.5, 7b.1, 84b.1, 87a.4, 93a.17, 93b.12, 93b.2, 96a.4
m.+a 114b.14, 114b.4, 53a.8, 5b.13, 86b.4, 98b.15
m.+dur 22b.7, 160b.1
m.+ı 111a.12, 161a.5, 99b.3
m.+-ı aślī 112b.2, 37b.3
m.+-ı aślīsine 70b.8
m.+-ı küllī 58b.9
m.+-ı maƟrifet 2a.6
m.+ın 160a.13, 80b.11, 8b.6
m.+ını 160a.12
m.+ları 146b.4
m.+larını 115b.13
maḳśūdluḳ+ (A.T.is.) istekli olma durumu 96a.5
maḳūlāt+ (A.is.) aklın uygun bulduğu, akıl ile bilinen şeyler 112a.15, 113b.10
m.+ı 37a.2
m.+nda 37a.1
m.+uŋ 112b.1
māl+ (A.is.) mal, değerli ve gerekli şey; servet, para 11b.3, 11b.3, 158a.11, 164b.17, 165a.16, 168b.4, 174b.9, 175a.16, 175a.17, 177b.3, 177b.5, 178b.16, 179b.9, 180a.16, 181b.1, 181b.5, 184a.10, 184b.15, 185a.15, 185a.16, 185a.4, 185a.5, 185b.3, 186a.12, 186a.15, 186a.9, 186b.15, 186b.7, 187a.2, 187a.4, 187b.10, 187b.16, 187b.17, 187b.2, 188a.4, 189a.4,

192a.15, 192b.17, 193a.5, 193b.10, 193b.12, 193b.8, 193b.8, 193b.9, 61a.14, 90a.1
m.+a 17a.16, 186b.16
m.+da 85a.15
m.+dan 185a.8, 186b.15, 188a.11, 198b.6
m.+dur 168b.13, 142a.7
m.+ı 159b.4, 182b.9, 185a.13, 185b.12, 185b.17, 186b.4, 187a.12, 187a.7, 187b.15, 187b.7, 188b.10, 188b.12, 188b.9, 189a.1, 189a.2, 189a.6, 189b.5, 189b.6, 190a.4, 190b.10, 190b.17, 192a.17, 193a.10, 193a.4, 197b.15, 2b.7, 45a.11
m.+-ı Ĥarāmdan 197b.14
m.+-ı manśıb 168b.11
m.+-ı manśıbına 172a.15
m.+-ı mülk 158a.12
m.+ın 188a.7, 188b.17, 188b.6, 192a.13, 193a.5
m.+ına 188b.15, 191a.4
m.+ında 184a.12, 185b.4, 186a.3, 190a.4, 192a.17
m.+ından 178b.13, 185a.10, 187b.13, 190a.15, 190a.3, 193a.7, 85a.13, 187b.14
m.+ını 169b.5, 172b.5, 173a.7, 187a.16, 187b.13, 187b.7, 189a.4, 45a.14
m.+ıŋuz 187b.15
m.+ıyla 185b.8, 188a.6
m.+ların 158b.15, 192a.5
m.+larında 165a.1
m.+laruŋ 198b.9
m.+umı 169a.17
m.+umuzı 187b.14
m.+uŋ 186a.17
mālamāl+ (A.zf.) çok dolu, dopdolu 177b.15
mālik+ (A.is.) sahip, bir şeye sahip, bir şeyi olan 139a.13, 139a.16, 153b.15, 19a.9
m.+ler 150a.17
malžeme+ (A.is.) gereç
m.+den 95b.6
m.+si 170b.4
m.+sini 169a.16
māmūr+ (A.sf.) bayındır, şenlikli 183a.14, 191b.1
m.+dur. 162a.16
māmūre+ (A.is.) insan bulunan, bayındır yer, şehir, kasaba 138a.1, 138a.1
m.+dür. 137b.17
manaØ+ (A.is.) anlam 9a.16
mānend+ (F.is.) eş, benzer
m.+i 9b.7
māniØ+ (A.sf.) alıkoyan, engel olan; engel, özür 28b.6, 190a.10, 194b.11
manśıb+ (A.is.) devlet hizmeti, memuriyet; makam, rütbe, derece 164b.4, 171a.3, 175b.17, 178b.17, 179b.2, 186b.4, 90a.1
m.+a 176a.6
m.+ın 80b.6
m.+ından 178b.13
m.+ları 168a.1, 176a.14, 176a.17, 176a.8
m.+ların 158b.15
m.+larınuŋ 176a.7
manžūr+ (A.sf.) nazar olunan, bakılan, bakılmış; beğenilmiş 33a.8
m.+-ı vücūdı 109b.12
m.+uŋ 109b.14
maØād+ (A.is.) dönüp gidilecek yer, ahiret 145b.17, 5a.11, 5a.16, 125a.3, 13b.3
m.+a 13b.1, 115a.3, 144b.14
m.+dur. 5a.12
m.+ı 130a.4, 136b.7, 144b.14, 144b.7, 146a.7, 149a.4, 199b.8, 5a.16
m.+-ı cine 62a.10
m.+-ı ħāśdur. 137b.7
m.+ın 127a.16, 144b.4, 195b.11, 19a.16, 7a.1
m.+ına 138a.13, 144b.17, 145a.2, 145a.7, 145b.8, 150a.6, 150a.9, 137b.7
m.+ından 2b.10, 2b.13
m.+ını 124b.14, 124b.16, 136b.17, 144b.9
m.+ınuŋ 10b.7, 19b.17
maØān+ (A.is.) mekan
m.+-ı maḳūlı 146b.16

maØānī+ (A.is.) manalar 105b.1, 105b.13, 109a.4, 110b.17, 111a.8, 112a.15, 125b.8, 183a.13, 19b.1
m.+den 5b.13, 65b.12
m.+-i ebkār-i ġaybiyye 8b.16
m.+-i ġaybiyye 135a.3
m.+nüŋ 104b.10, 177b.13
m.+sine 8a.13
m.+yi 7a.6
maØārif+ (A.is.) marifetler, bilimler; bilgi, kültür 72a.14
m.+den 152a.2, 79b.13
m.+-i rūĤāniyyet 72a.13
maØāśī+ (A.is.) asilikler, isyanlar, günahlar
m.+den 166a.5, 95b.1
maØāş+ (A.is.) yaşayış, dirilik 5a.10, 5a.14, 5a.12
m.+ı 85a.1
m.+ın 30b.8
maØcūn+ (A.is.) hamur kıvamında olan şey, hamur kıvamına getirilmiş ilaç 67b.16
m.+ı 94b.5
m.+lar 87b.10, 87b.14, 87b.6
maØden+ (A.is.) maden 64b.9
m.+i 66b.4
m.+-i müşāhede 66b.12
m.+idür 66b.1, 66b.11, 66b.2, 66b.8
m.+inedür. 121a.3
maØdūm+ (A.sf.) yok olan, mevcut olmayan 7a.4, 7a.4, 7a.5, 93b.11
maØīşet+ (A.is.) yaşama, yaşayış, dirlik
m.+i 180b.9
m.+ine 25a.10
maØḳūl+ (A.sf.) akıllıca, akla uygun, mantıklı 112a.15
m.+a 130a.2
maØlūl+ (A.sf.) illetli, hastalıklı, sakat 79a.5
maØlūm+ (A.sf.) bilinen, belli 105b.9, 106b.1, 111b.10, 112a.14, 11b.16, 11b.2, 124a.5, 125b.3, 129a.16, 12a.7, 13a.14, 152b.10, 15a.4, 165b.11, 187a.15, 194b.5, 196a.10, 19a.13, 22a.8, 2a.2, 35b.1, 36a.5, 39b.5, 42b.3, 42b.7, 46a.12, 46a.13, 46a.3, 47b.7, 53a.2, 57a.14, 5a.14, 5a.15, 5b.10, 60a.17, 63b.14, 63b.4, 64a.15, 64a.7, 65b.12, 6a.6, 7a.1, 92b.9, 95a.2, 98b.11, 98b.8, 100a.2

m.+ıdur. 10b.11
maʿlūmāt+ (A.is.) bilinen şeyler,
m.+ından 55a.15
maʿnā+ (A.is.) mana, anlam
m.+sı 40a.6, 79a.9, 95a.2
m.+sını 16a.9
m.+-yı bāṭınını 16a.9
m.+-yı źikri 96a.2
maʿni+ (A.is.) mana, anlam 102a.16, 103b.9, 104a.15, 105b.17, 134b.16, 146b.14, 151b.16, 159a.11, 160b.3, 161b.15, 168a.13, 170b.13, 172a.7, 175a.15, 192a.2, 192a.8, 28b.11, 65b.7, 75a.3, 80a.11, 83b.8, 88b.7, 94b.3
m.+ce 192a.14
m.+de 114a.15, 144b.5, 71b.12
m.+dedür. 146b.7
m.+den 111a.6, 126a.14, 158b.14, 90a.17
m.+dendür 119b.9
m.+dür 101a.2, 83b.14
m.+-i cevgān 142b.8
m.+-i işāretdür. 2a.14
m.+ler 66a.2
m.+lerden 40a.17
m.+leri 169a.11
m.+nüŋ 103b.1, 198b.8, 58a.12
m.+si 10a.2, 140b.11, 144b.7, 162b.2, 2b.1, 89a.15
m.+sidür. 154a.17
m.+sinde 96a.2
m.+sine 119b.3
m.+sinedür. 198b.6
m.+ye 100a.4, 10a.6, 112a.7, 116b.11, 116b.12, 116b.6, 130a.5, 133b.3, 137a.13, 137b.11, 140b.7, 144b.1, 153a.12, 153b.2, 154b.4, 161b.16, 172a.8, 173b.16, 175a.13, 17b.8, 192a.11, 46b.8, 91b.2, 96a.3
m.+yedür 137b.12, 173a.12, 173a.8, 46b.9
m.+yi 135b.10
maʿnidār+ (A.F.sf.) manalı, bir şeye delalet eden, bir şey demek isteyen 154b.14
maʿrifet+ (A.is.) hüner, sanat, herkesin yapamadığı ustalık 109a.1, 115b.13, 115b.17, 118b.15, 122b.4, 140b.16, 151b.5, 151b.8, 152a.5, 152b.11, 152b.2, 152b.8, 153b.10, 1b.7, 34a.8, 34b.12, 34b.14, 34b.9, 35a.1, 35a.8, 35a.8, 35b.2, 36a.5, 36b.6, 37a.17, 38b.4, 38b.7, 40b.2, 47b.17, 48a.1, 48a.3, 57b.11, 5a.3, 64b.7, 73b.2, 93b.9, 97a.15
m.+de 35a.11, 40b.17, 48b.15
m.+den 187b.3, 35b.12, 38b.12, 48a.17, 48a.2, 48a.3, 48b.2, 93b.16
m.+dür 47b.16, 37b.3, 47b.15
m.+e 13b.10
m.+i 104a.5, 107b.10, 117b.12, 136b.2, 137a.17, 140a.2, 151b.1, 34b.16, 38a.11, 48a.16, 58b.5, 60a.16, 64a.17, 87b.8, 88a.11, 93b.15, 93b.9
m.+-i Ḥaḳḳ 180a.2
m.+-i ḥod 58b.6
m.+-i śaḳīḳi 58b.8
m.+-i ʿaḳlī 35a.10
m.+-i delīl 35b.13
m.+-i ḥaḳīḳati 35a.7
m.+-i ḥaḳīḳī 2a.6
m.+-i maḳāmāt 79b.14
m.+-i nażarī 35a.9
m.+-i ʿaḳlīde 35b.4
m.+-i ʿilm 12b.10
m.+-i şuhūdīdür. 37b.2
m.+-i şühūdınuŋ 40a.13
m.+-i şühūdī 38b.11
m.+-i şühūdī 40b.6
m.+-i şühūdīdür. 35a.9
m.+idür 177b.13
m.+in 58a.14
m.+inde 36a.1
m.+inden 196a.8
m.+ine 139b.13, 79b.7
m.+ini 40a.3, 78a.10, 9b.17
m.+inüŋ 58b.10
m.+ler 105b.1, 151b.11, 72a.10
m.+üŋ 1b.4, 48b.10
maʿrifetsüz+ (A.T.is.) hünersiz, beceriksiz 87b.7
maʿrūf+ (A.sf.) herkesçe bilinen, tanınmış, belli; meşhur, ünlü 135a.11, 135a.16
maʿṣiyet+ (A.is.) asilik, itaatsizlik, isyan, günah 127a.11, 128b.10, 128b.11, 129b.15, 129b.2, 145a.6, 166a.4
m.+den 129b.13, 44b.7
m.+e 129a.13, 129a.8
m.+-i ṭāʿatdan 128b.14
m.+in 128b.15
maʿşūḳ+ (A.sf.) sevilen, sevilmiş 16b.1, 16b.12, 16b.2, 16b.3, 43a.5, 44a.1, 74b.7, 16b.5
m.+a 130a.2, 142a.17, 16b.4, 16b.5, 93b.2
m.+uŋ 16b.1, 16b.2, 16b.3, 76a.13, 8b.6, 91a.3
m.+uz. 16a.16
maʿşūḳlıġ+ (A.T.is.) sevilmiş olma durumu
m.+ımız 17b.1
mār+ (F.is.) yılan 101a.7, 130b.11, 142a.3, 167a.9, 173b.13, 89a.11
maraż+ (A.is.) hastalık, dert, bela 88a.13, 88a.13, 88a.15, 88a.16, 88a.17, 88a.17, 88a.7, 88b.3, 88b.4
m.+a 88a.1, 88a.12
m.+dan 101a.3, 166b.7, 65b.15
m.+dur. 67b.11
m.+ı 94b.1, 94b.5
m.+ına 166b.6
m.+lar 78b.17
m.+ları 87a.14, 88a.11
m.+uŋ 87b.8
masḫara+ (A.sf.) maskara, soytarı
m.+ya 149a.1
māsike+ (A.sf.) yapışkan, tutan, zapt eden 21b.10, 21b.8
m.+dür. 39a.16
m.+ye 21b.9
māsivā+ (A.is.) dünya ile ilgili olan şeyler 188a.3
m.+-yı Ḥaḳḳ 81a.17, 94b.10
m.+-yı ḥaḳḳı 94b.9
m.+-yı ḥażret 115a.4
maślaḥat+ (A.is.) iş, emir, ehemmiyetli iş 146b.12, 164b.15, 8b.3
m.+ı 85b.12

m.+ın 85b.8
m.+ına 180b.9, 32b.6
m.+ını 85b.12
m.+ları 167a.17
m.+ların 166a.3
m.+larına 156b.8, 188b.11
maśnūʿ+ (A.sf.) sanatla yapılmış; sahte, düzme, uydurma
m.+a 35b.7
maśrūf+ (A.sf.) sarf olunmuş, harcanılmış 35b.8
maşrıḳ+ (A.is.) Güneşin doğduğu taraf, doğu
m.+a 178b.6
m.+da 200a.8, 88b.13
matlūb+ (A.is.) talep edilen, istenilen, aranılan şey 106a.14, 70a.9
m.+a 93b.2, 200a.9
m.+ı 114a.9, 62b.10
m.+ından 93a.12
m.+um 96a.4
m.+uŋ 200a.9
matʿūn+ (A.sf.) ayıplanmış 181b.8
māye+ (F.is.) maya, asıl ve lüzumlu madde, esas 49a.9
m.+si 120b.17, 8b.2, 60b.8
m.+sidür. 59a.12, 12a.8
m.+sini 51a.15, 17b.12
m.+sinüŋ 49a.7, 50b.14
m.+-yi nefs 102b.7
māyide+ (A.is.) üzerinde yemek bulunan sofra
m.+si 72b.3, 72b.6
m.+sinden 7b.1
māyil+ (A.sf.) eğik, eğri; hevesli, istekli 132b.16, 28a.5
mażarrāt+ (A.is.) zarar, ziyan; zarar verme 31a.1, 96b.6
m.+ından 96b.5
mażbūṭ+ (A.sf.) zapt olunmuş, ele geçirilmiş; yazılmış, kaydedilmiş 91b.4
mażhar+ (A.is.) bir şeyin göründüğü, çıktığı yer; şereflenme 119a.14, 2a.13, 37a.10, 49a.1, 52a.2, 52a.3
m.+ı 155a.5, 48b.10, 70b.14
m.+-ı śıfāt-i Ḥaḳḳ 2a.13
mażleme+ (A.is.) zulüm, can yakma, haksızlık 176a.12
mażlūm+ (A.sf.) zulüm görmüş; sessiz, sakin 169a.13
m.+laruŋ 161b.16, 170a.10
maʿźūr+ (A.sf.) özürlü, özrü olan 144a.1, 30a.7
mebādā+ (F.n.) sakın, olmaya ki 24b.16
mebde+ (A.is.) evvel, başlangıç, ilk unsur 5a.10, 8b.4, 5a.12
m.+-i ervāḥ-i insānī 10a.7
m.+-i girü 10a.11
m.+-i ʿaḳl-ı gül 14b.17
m.+-i rūḥ-i Muḥammedī 10a.8, 14b.17
m.+inden 18b.9
m.+ʿ-i ervāḥdur. 6b.16
mecāl+ (A.is.) güç, kuvvet, takat; fırsat, imkan 24b.11
m.+i 190a.7, 37a.1

mecāzī+ (A.sf.) mecaza ait, mecazla ilgili olan 143a.10, 144a.8, 166a.12, 40b.4, 52a.8, 52a.9, 63a.11
m.+dür. 40a.5
meclis+ (A.is.) oturulacak, toplanılacak yer
m.+inde 118a.10, 131b.1, 141b.4, 37b.9
m.+üŋ 142a.7
mecmūʿ+ (A.sf.) cem olunmuş, toplanmış, bir araya getirilmiş şey
m.+-i dünyādur. 108a.8
m.+-i enbiyā 76a.7
m.+-i maḥcūb 75a.14
m.+in 87a.4
mecmūʿa+ (A.is.) toplanıp biriktirilmiş, tertip ve tanzim edilmiş şeylerin hepsi 12b.11, 12b.9, 21a.3, 39b.7, 39b.8
m.+dur. 125a.9
m.+sı 127a.17, 13a.2, 19b.9
m.+sıdur. 125a.6
m.+sından 112a.2
mecrā+ (A.is.) su yolu, suyun aktığı yatak; bir işin gidiş, oluş yolu
m.+lar 64a.2
mecrūḥ+ (A.sf.) yaralanmış 89a.14
me'cūc+ (A.is.) Kur'an'da adı geçen iki kavimden biri 19a.15
mecūs+ (A.is.) ateşe tapanların bağlı bulundukları din 38b.1
mecźūb+ (A.sf.) deli, divane 83a.8
m.+lar 139b.11, 83a.8, 139b.11
m.+larından 80a.6
medāris+ (A.is.) medreseler 168b.16
meddāḥlıġ+ (A.T.is.) taklitler yaparak, hoş hikayeler anlatarak halkı eğlendirmek 181b.3
meded+ (A.is.) yardım, imdat 100a.15, 100b.6, 101a.12, 102a.5, 133a.17, 136b.3, 149b.5, 15a.17, 163b.5, 170a.16, 175a.8, 175b.5, 185a.16, 186a.17, 188a.6, 189b.15, 192b.15, 196b.10, 4b.7, 55b.7, 64a.13, 64a.4, 64a.8, 72a.12, 85b.4, 87a.1, 87a.14
m.+e 170a.16
m.+i 134a.1, 149b.3, 53a.17, 53b.7, 64a.14, 64a.3, 64a.5, 86a.12, 87a.2, 97a.5, 100b.17
m.+-i feyżi 54a.7
m.+inden 86a.11
m.+inüŋ 97a.1
m.+iyle 151b.8, 188a.8
m.+ler 100b.5
mededsüz+ (A.T.is.) yardımsız 30a.8
medḥ+ (A.is.) övme 177a.6, 179a.16, 181b.3, 91b.2
m.+-i ŝenā 186b.5
medrese+ (A.is.) eskiden içinde dinī dersler okutulan yer
m.+leri 184a.14
m.+ŋde 169a.4
mefhūm+ (A.sf.) anlaşılmış; sözden çıkarılan mana, kavram 95a.2
meflūc+ (A.sf.) oynamaz, kımıldamaz hale gelmiş olan 64a.15
meftūn+ (A.sf.) fitneye düşmüş, sihirlenmiş; gönül vermiş, tutkun
m.+-i maġrūr 77b.11
meger+ (F.e.) meğer, oysa ki, halbuki, ancak 101a.16, 101b.15, 115b.5, 135b.8, 157b.16, 176b.4, 197b.15, 23a.9, 28b.3, 32b.11, 85b.5, 8a.14, 90b.16, 99b.7
mehālik+ (A.is.) helak olacak yerler, tehlikeli yerler veya işler

m.+e 4b.14
mehcūr+ (A.sf.) terk edilmiş, bırakılmış, unutulmuş 32a.11
mehleke+ (A.is.) helak olacak, tehlikeli yer, iş
m.+den 79a.17
m.+leri 157a.12
mekān+ (A.is.) yer, mahal 110b.7, 112b.16, 113a.6, 113a.6, 68b.10, 83b.14, 110b.3
m.+a 143b.15
m.+dan 183b.17, 188a.3, 84a.1
m.+ında 72a.8
mekes+ (A.is.) sinek
m.+lerinden 93a.14
Mekke+ (A.h.is.) Hicaz'da Hz. Muhammed'in doğduğu ve Kabe'nin bulunduğu şehir 161b.4, 49b.5
Mekkī+ (A.sf.) Mekke'ye ait, Mekke ile ilgili, Mekkeli 182b.5
mekr+ (A.is.) hile, düzen 105a.6, 115b.13, 32b.14, 90b.7
m.+i 114b.12, 150a.12
m.+iler 168a.17
m.+in 183a.17
m.+inden 115b.9
m.+ine 32b.16
m.+inüŋ 58a.17
m.+ü 194a.2
mekşūf+ (A.sf.) keşfedilmiş, meydana çıkarılmış 103b.16, 111b.10, 112b.8
mekteb+ (A.is.) yazı yazacak yer, okul
m.+inde 42a.10, 42a.4, 50a.1
melāØ+ (A.is.) cemaat 14b.5
melāīk, melāīke+ (A.is.) melekler 10b.4, 112b.14, 119b.10, 122b.1, 122b.1, 126a.15, 143b.14, 143b.2, 16b.17, 17b.10, 18b.13, 18b.15, 19a.11, 19a.9, 21a.12, 21a.2, 22b.3, 22b.7, 23b.8, 26a.8, 27b.17, 49b.3, 49b.5, 50a.9, 56b.14, 61b.9, 62b.16, 67a.1,38b.9
m.+dür. 2a.10
m.+i 19a.6, 19a.6
m.+-i muḳarrebinden 29b.14
m.+nüŋ 38b.14, 38b.8, 61b.11
m.+ye 25a.17, 27b.17, 29b.15
m.+yi 105b.3
melāl+ (A.is.) usanç, usanma, bıkma, sıkılma 70b.6
melālet+ (A.is.) usanç, usanma, bıkma, sıkılma 174a.14, 176b.5, 27b.7
m.+i 102a.1, 90a.16
m.+inden 102a.2
m.+ini 78b.14
melāmet+ (A.is.) ayıplama, kınama, azarlama 132a.2, 133a.13, 133a.9, 143b.5, 173a.9, 23b.10, 23b.15, 23b.16, 23b.7, 23b.8, 23b.8, 29a.11
m.+dür 23b.13, 91a.16
m.+i 91a.17, 91b.1
m.+inden 38a.17, 85a.5
m.+iyle 85a.7
m.+-śıfat 91a.16
melek+ (A.is.) Allah'ın, halleri diğer canlılara benzemeyecek şekilde nurdan yarattığı varlıklar 15b.12, 18b.12, 18b.17, 19a.6, 21a.12, 2a.7, 34b.6, 41a.11, 49b.17, 56b.15
m.+den 105b.9
m.+ler 44b.5
m.+ünüŋ 5a.14
melekī+ (A.sf.) meleğe mensup, melekle ilgili; temizlik 104b.12, 61b.11
meleklik+ (A.T.is.) melek olma durumu 129a.7, 56b.10
melekūt+ (A.is.) hükümdarlık, saltanat; ruhların ve meleklerin alemi 15a.1, 15b.13, 17a.17, 17b.8, 31a.4, 37a.7, 59a.7, 84a.4, 15b.12
m.+a 105b.3, 113b.9, 44b.6
m.+adur. 113b.9
m.+da 17b.8, 30b.1
m.+dan 18a.15
m.+dur. 111b.17, 17b.9, 19b.13
m.+ı 105b.4, 15a.14, 15a.2, 15a.5, 15a.6, 15a.6, 15b.1, 15b.2, 15b.9
m.+-ı ervāĥdan 53a.15
m.+ına 140a.16, 140a.16, 15b.3, 15b.6, 16a.5, 16a.5
m.+ında 15b.9, 15b.9, 20b.16, 83b.11, 84a.3
m.+ından 83b.12
m.+ınuŋ 15b.10, 15b.8
m.+ıyla 15b.2
m.+uŋ 19b.12, 43a.16
melekūtiyyāt+ (A.is.) ruh ve meleklerin alemine mensup olan 14b.14, 15b.8, 20a.5
m.+ıdur. 20b.14
m.+ına 20b.13, 20b.14
melik+ (A.is.) padişah, hakan, hükümdar 169b.14, 170a.1, 170a.5
m.+i 103a.15
m.+-i İslām 170a.1, 170a.3
m.+-i mıśra 103a.11
m.+inde 153b.15
me'lūf+ (A.sf.) alışmış, alışılmış 135a.11
melūl+ (A.sf.) usanmış, bıkmış 143a.10, 63a.14, 76a.2, 76b.4, 86a.4
melØūn+ (A.sf.) lanetlenmiş, kovulmuş 119b.13
memlaĥat+ (A.is.) tuz çıkan yer
m.+ını 185a.14
memleket+ (A.is.) ülke; şehir, kasaba 114b.4, 154b.6, 157a.3, 157b.1, 158a.13, 158b.6, 159a.15, 159a.7, 159b.4, 160a.4, 160a.9, 160b.16, 161b.12, 165b.15, 167b.5, 168b.8, 172a.1, 175b.6, 25b.4, 25b.5, 26b.15
m.+de 153b.15, 155b.1, 163a.10, 164b.16, 165b.9, 167b.7, 167b.8, 168a.17, 171b.8, 26b.16, 161a.11
m.+den 161b.6, 165b.12
m.+e 25a.15, 46b.15
m.+i 155b.6, 156b.14, 157a.13, 163b.14, 166b.14, 170a.17, 96b.5, 96b.7
m.+-i dünyā 156b.8
m.+in 161a.4
m.+inde 155a.16, 156b.16, 169b.10, 170b.16, 25b.16, 156a.8
m.+ine 152b.14, 166a.13, 25b.8
m.+ini 27a.1, 4a.8
m.+inüŋ 139a.13, 155a.10, 1b.10
m.+lerde 154a.4
m.+lerinüŋ 25b.14

m.+üŋ 160a.7, 166a.6, 171b.2, 171b.8, 176b.2
me'mūrelik+ (A.T.is.) memur olma durumu 163a.5
menǿ+ (A.is.) yasak etme, bırakmama, esirgeme 100a.6, 111b.11, 144a.7, 148a.11, 149a.17, 157a.14, 157a.8, 162b.6, 169b.12, 175a.1, 176a.4, 176b.11, 182b.2, 186a.17, 192a.12, 73b.5
menāfiǿ+ (A.is.) menfaatlar, yararlar, çıkarlar 31a.1, 36b.2
menāsib+ (A.is.) makamlar, rütbeler, dereceler 147a.12
menāzil+ (A.is.) menziller, duraklar 104b.9, 57b.8
m.+i 62a.10
m.+inden 42a.15
menbaǿ+ (A.is.) kaynak, pınar
m.+-i ĥikmetdür. 66b.17
menfaǿat+ (A.is.) fayda, kar, çıkar
m.+ı 179b.11, 92a.7
m.+larından 156b.8
menfaǿatlu+ (A.T.is.) faydalı, karlı
m.+sın 21b.10
menhi+ (A.is.) haram olmuş, yapılması dinen yasaklanmış şey
m.+dür. 162a.16, 95b.11
menhiyyāt+ (A.is.) dinin yasak ettiği şeyler
m.+dan 163a.4
mensūb+ (A.sf.) bir şeyle ilgisi bulunan 168a.9
mensūħ+ (A.sf.) hükümsüz bırakılmış, hükmü kaldırılmış 51a.12, 53a.2
menŝūr+ (A.sf.) saçılmış, dağılmış 180b.1
menşe'+ (A.is.) bir şeyin çıktığı yer, esas, kök
m.+den 106b.17, 107a.8
m.+e 107a.1
m.+i 15a.10, 58b.11, 58b.12
m.+idür. 60a.12
m.+inden 107a.16, 182a.3, 71a.13
m.+lerden 107b.8
m.+yi 106b.14
m.+yidür. 131a.1
menşūr+ (A.sf.) neşrolunmuş, dağıtılmış, yayılmış
m.+ını 4a.12
m.+ıyla 139a.13
menzil+ (A.is.) yollardaki konak yeri, bir günlük, yol, mesafe 114a.8, 121b.15, 42a.15, 74b.14, 77a.11, 78a.16
m.+de 199a.17, 25b.14, 25b.15, 37a.14, 76a.10
m.+i 110b.7, 122a.10, 138b.10
m.+-i insāniyyet 76a.7
m.+idür. 138b.10, 138b.11, 138b.12, 73a.13
m.+inde 57b.1
m.+ine 29a.13
m.+ler 55b.6
m.+lerde 24b.17
m.+lerden 91b.1
m.+lerinüŋ 138b.11, 138b.11
menzile, menzilet+ (A.is.) derece, rütbe; konak yeri, ev 150b.8, 136a.13, 77b.12, 78b.10
m.+sindedür. 163b.10
m.+ini 81a.7
merākib+ (A.is.) binilecek şeyler
m.+-i ten 133b.10
merāşid+ (A.is.) maksada ulaştıran doğru yollar
m.+e 93a.1
merātib+ (A.is.) rütbeler, dereceler 20a.7, 57b.8
m.+e 20b.11
m.+i 11b.16, 189b.2, 19b.14, 20a.1, 20a.13
m.+-i ǿuķūldan 20a.2
m.+idür 19b.16, 19b.15, 19b.16, 19b.17, 20a.1, 20a.2, 20a.3, 20a.3, 20a.5
m.+inden 113a.1, 20a.6, 47b.2
m.+ini 106b.1, 10b.8, 14b.15, 19b.12, 20b.4, 9b.17
m.+inüŋ 24b.15
m.+üŋ 10b.10
m.+idür. 19b.15
merceǿ, merciǿ+ (A.is.) müracaat edilecek, başvurulacak yer, kimse 115a.3, 120b.15, 199b.8
m.+i 130a.4
m.+in 7a.1, 127a.16, 138a.13, 144b.4
m.+ine 138a.13
m.+ni 124b.14
mercimek+ (F.is.) mercimek 128a.1
merdān+ (F.is.) mertler, yiğitler
m.+-ı Ħudā 121a.3
merdāne+ (F.zf.) mertçe, erkekçe 150a.16, 170a.13, 57b.4, 89a.10, 90b.6
m.+ler 194a.6
merdānelik+ (F.T.is.) mertlik, erkeklik 169a.14
merdānlig+ (F.T.is.) mertlik, erkeklik
m.+i 38a.3
merdūd+ (A.sf.) reddolunmuş, kovulmuş, geri çevrilmiş 101a.16, 148a.4, 154b.12, 22a.15, 22a.16, 22a.16
m.+da 82a.6
m.+dur 47b.12
m.+-ı ĥażret 50a.3
m.+lar 127a.15
m.+ları 127a.14
merede+ (A.is.) direnenler, inatçılar 19a.14
merekkeb+ (A.sf.) mürekkep; terkip edilmiş, birleştirilmiş 12b.9
meremmet+ (A.is.) tamir, onarma 169b.6
merĥamet+ (A.is.) şefkat gösterme, acıma 200a.5
mer'iyyāt+ (A.sf.) gözle görülen şeyler
m.+ında 36b.17, 37a.2
merkeb+ (A.is.) binilecek şey, binek; eşek
m.+i 12a.2, 27b.4
m.+idür. 12a.3
m.+ine 25b.7, 27b.5
merkez+ (A.is.) çemberin her noktasından aynı uzaklıkta bulunan nokta
m.+i 20a.4, 20a.4, 20a.4
m.+ine 121a.3
m.+ler 20a.3
mertebe+ (A.is.) derece, basamak, rütbe, mikdar 127a.2, 157b.8, 171a.11, 191b.2, 24a.15, 37a.16, 80b.6, 81a.9
m.+de 128b.5, 140a.14, 140a.15, 140a.17, 140a.8, 162b.3, 163a.15, 191b.14, 36b.8
m.+deki 140a.10, 140a.12
m.+den 198b.12
m.+dür 114a.4
m.+-i ĥayevānīden 56b.9

m.+-i kesb-i yadum 198b.1
m.+-i īmāndur. 31b.11
m.+-i ḳasemi 132b.1
m.+-i vilāyetüŋ 85b.14
m.+lere 51a.16
m.+lerinden. 128b.5
m.+m 150b.8
m.+ŋ 30a.14
m.+si 117a.5, 127b.2, 127b.4, 137a.12, 151b.2, 17a.11, 51a.10, 54b.14, 81a.7
m.+sidür 136a.5, 82b.10, 81b.6, 136a.4, 35a.11, 91a.3
m.+sin 198a.11
m.+sinde 110a.1, 173a.4, 48b.13, 49b.14, 50b.13
m.+sinden 10b.15, 118b.16, 31a.6, 55a.7
m.+sine 11a.8, 125b.6, 125b.7, 129a.17, 12b.4, 137b.7, 142a.15, 154b.7, 160a.2, 163a.5, 45a.8, 54b.11, 56a.7, 56a.8, 58b.4, 62a.9, 68b.17, 68b.7, 6a.10, 80b.10
m.+sinüŋ 138b.5
m.+siyle 149a.17, 156b.4
m.+ye 126b.11, 141a.6, 158b.1, 198b.4, 50b.16, 87a.9, 94a.13
m.+yi 155b.1
Meryem+ (A.h.is.) Hz. İsa'nın annesi 100a.9
m.+e 117a.12
meŝābe+ (A.is.) derece, rütbe; kadar
m.+de 194a.7
m.+sinde 11b.10, 11b.11, 11b.11, 11b.12, 14a.7, 167b.9, 21a.10, 48a.12, 48a.8, 50b.15, 51a.13, 51a.7, 66a.10
m.+sindedür 167a.15, 53a.6, 13a.13, 13a.15, 13b.4, 167b.12, 167b.15, 196a.16, 196a.16, 197a.4, 37a.17
mesācid+ (A.is.) mescitler 137b.9, 168b.16
m.+-i ∅ibād-i raĥmān 45a.7
mesāfet+ (A.is.) ara, uzaklık 78a.4
m.+dür. 24b.16
m.+ini 8a.3, 79b.15
m.+ler 2b.8, 80a.4, 80a.8
m.+leri 7b.17
meśāliĤ+ (A.is.) işler 196b.1
mesāvi+ (A.is.) fenalıklar, kötülükler
m.+sin 174a.3
mescid+ (A.is.) secde edilecek, namaz kılınacak yer, küçük cami 45a.1, 45a.2, 45a.3, 74b.13
m.+de 169a.6
m.+i 44b.16
m.+leri 184a.14
meŝel+ (A.is.) örnek, benzer, numune; dokunaklı ve manalı söz
m.+de 50b.5
m.+dür 85b.11
m.+i 59a.14, 98a.7
m.+idür. 98a.7
m.+ini 177b.5
Meŝelā+ (A.zf.) misal olarak, şunun gibi, söz gelişi 101b.6, 104b.16, 107b.13, 109b.12, 110a.1, 116b.6, 11a.16, 127b.4, 12a.2, 12a.4, 13a.13, 13a.9, 13b.1, 140b.10, 14b.5, 15a.15, 15a.8, 15b.4, 172a.8, 177b.11, 178a.1, 17b.10, 18b.13, 194b.5, 195b.13, 195b.2, 195b.7, 19b.2, 19b.2, 19b.3, 19b.4, 21a.13, 21a.16, 21a.8, 21b.2, 21b.3, 27a.6, 27a.8, 34a.12, 34a.16, 34b.1, 34b.5, 35a.2, 35b.5, 36a.10, 36a.14, 36b.14, 36b.17, 36b.8, 48a.10, 49a.8, 49b.1, 55b.17, 55b.7, 58b.16, 5a.13, 61a.9, 61b.8, 62a.2, 62a.8, 64b.6, 65a.11, 67b.10, 68a.9, 69a.3, 85a.12, 88a.13, 90b.15
mesele+ (A.is.) sorulup karşılığı istenilen şey; çözülmesi istenilen şey, problem
m.+ye 84b.17
mesken+ (A.is.) oturulacak yer, oturulan ev
m.+de 186b.6
meskenet+ (A.is.) miskinlik, yoksulluk, beceriksizlik 56a.16
mesmūǾāt+ (A.is.) işitilen, duyulan, haber alınan şeyler
m.+-ı ġaybī 65a.15
mesǾūd+ (A.sf.) saadetli, bahtlı, bahtiyar 115a.10, 115a.8, 151a.13
mest+ (F.sf.) sarhoş 100b.13, 118a.2, 121a.7, 121b.17, 131b.13, 142a.4, 172b.12, 75a.12, 77a.10
mestāne+ (F.zf. ve s.) sarhoşça, sarhoşçasına 141b.2
mestūr+ (A.sf.) örtülü, kapalı, gizli 83b.11
meşāǾ+ (A.is.) açıklanan, duyulan; bölünmeyip karışık ve müşterek olan 4b.10, 4b.3, 4b.7
meşābe+ (A.sf.) benzer 48b.15
m.+sinde 48b.13
m.+sindedür. 13a.14, 167b.14, 172a.1
meşāir+ (A.is.) hacı olmadan evvel durulması icap eden mühim yerler; duyular
m.+inden 4a.16, 7b.3
meşaḳḳat+ (A.is.) zahmet, sıkıntı, güçlük 146a.15, 160a.16, 176b.14
meşaǾle+ (A.is.) lamba, kandil 106b.10
m.+ler 140a.12
meşāmm+ (A.is.) burun
m.+ını 123b.15
meşārib+ (A.is.) içecek yerler; mizaçlar, tabiatlar, huylar
m.+inden 199a.4
meşāyiĥ+ (A.is.) şeyhler 106b.15, 13a.6, 179b.4, 199b.1, 22a.15, 62b.3, 78b.6, 7b.10, 88b.17, 89a.2, 8a.11, 8b.1, 8b.3, 98b.7, 101a.16, 114b.1
m.+den 80b.4, 101a.15
m.+dür 183a.10, 67b.6
m.+-i kibār 53a.8
m.+müz 71b.16
m.+üŋ 80a.14, 80b.1, 85b.10
meşġūl+ (A.sf.) bir işle uğraşan, iş görmekte olan; işgal edilmiş, doldurulmuş 101b.11, 101b.16, 102a.2, 102a.7, 131b.11, 146a.17, 146a.17, 147a.12, 147a.7, 148a.15, 154a.1, 154a.2, 156b.8, 157a.11, 158a.8, 162a.8, 163b.6, 164b.15, 166a.2, 167b.4, 175a.14, 176b.8, 177a.5, 177a.7, 180b.10, 180b.11, 180b.12, 180b.15, 180b.16, 180b.5, 180b.6, 180b.8, 181a.10, 181a.4, 181a.5, 183a.17, 183a.9, 186a.8, 188a.1, 189b.1, 189b.16, 189b.16, 189b.5, 191a.7, 191a.7, 192a.13, 192a.4, 192a.5, 193a.16, 196b.12, 196b.13, 197a.10, 197b.10, 197b.11, 197b.4, 197b.8, 24b.17, 27b.16, 28a.1, 29a.2, 31b.6, 32a.17, 34b.4, 49b.13, 54a.17, 55a.8, 68a.17, 68b.12, 73b.2, 85a.5, 85b.7,

87b.2, 90b.5, 90b.5, 90b.6, 91a.1, 95b.13, 97a.11, 97a.9, 97b.16, 98a.17, 99a.2, 99b.10
meşġūlluḳ+ (A.T.is.) meşgul olma durumu 186a.14
m.+dur 186a.13
meşhūr+ (A.sf.) şöhretli, şöhret almış, ün kazanmış 165a.9, 168a.10
m.+dur 103a.3, 161b.1, 98a.13, 6a.16
m.+larını 148a.13
meşḏar-ül-ĥarām+ (A.is.) hac zamanında Kabe'de ziyaret edilecek muayyen yer
m.+da 57b.12
meşreb+ (A.is.) içecek yer; yaradılış, tabiat, huy
m.+den 141b.12, 183b.4
m.+i 121a.4, 23b.13, 9a.9
m.+inden 105b.14, 8b.17
meşveret+ (A.is.) danışma 167b.2, 167b.8, 169b.16, 17b.16, 18a.1
m.+de 167b.3
m.+iyle 167a.16
metāḏ+ (A.is.) satılacak mal, eşya; sermaye 192b.7
m.+da 197b.16
m.+ıdur 149b.11
metekellim+ (A.sf.) > mütekellim; tekellüm eden, söyleyen, konuşan
m.+dür. 194b.15
mevāniḏ+ (A.is.) maniler, engeller 111b.10
mevc+ (A.is.) dalga 115a.17
m.+ler 115a.17
mevcūd, mevcūde+ (A.sf.) var olan, hazır olan, bulunan 111b.3, 119b.10, 120a.17, 131a.5, 151a.1, 156b.15, 27a.4, 2b.6, 7a.4, 7a.4, 7a.5, 84b.13, 85b.14, 87b.13, 95a.16, 96a.17
m.+nüŋ 10a.9, 9b.14, 9b.17
m.+dan 93b.10
m.+dur 130b.17, 111b.15
m.+uŋ 6b.17, 71a.6
mevcūdāt+ (A.is.) var olan şeyler, mahlukatlar 112b.17, 119a.6, 24a.9, 47b.14, 89b.2
m.+a 109b.9, 44b.12, 64b.5
m.+dan 7a.1
m.+ı 10a.13, 115b.5, 151a.8, 195a.8, 194a.17
m.+uŋ 10a.7, 119a.7, 137a.12, 20b.13, 24a.8, 38b.4, 41b.5
mevcūdlük+ (A.T.is.) var olma durumu 116b.6, 116b.7
mevḳūf+ (A.sf.) vakfedilmiş 71a.11, 71a.9
mevsim+ (A.is.) yılın dört bölümünden herbiri
m.+i 172b.13
mevśūf+ (A.sf.) vasıflanmış 117b.2, 137a.6, 13b.17, 14b.2, 159a.14, 159a.7, 160a.2, 161a.3, 177a.8, 185b.16, 191a.2, 194a.7, 194b.4, 194b.5, 195a.8, 56b.14, 57a.5, 77a.4, 79b.11, 81a.15, 89b.7, 9a.14
m.+dur. 14a.4, 115b.10, 148b.6, 53b.11, 6b.10, 77b.3
mevt+ (A.is.) ölüm 19a.6
m.+-i idād 144b.3
mevżiḏ+ (A.is.) yer, bir şey konulacak yer 48b.12, 58b.14
mevzūn+ (A.sf.) vezinli, tartılı, tartılmış 135a.9, 181b.8
mey+ (F.is.) şarap 28b.3
m.+dür 153b.5
m.+i 100b.13, 153b.5, 27b.1
m.+-perestler 142a.5
meydān+ (A.is.) geniş, açık, düz yer, alan
m.+da 142b.7, 16b.16
m.+-ı nefs 62b.1
m.+-ı ḏaraśāta 44b.11
m.+ında 124a.14, 38b.1, 43b.9
m.+ınuŋ 22a.9
meyĥāne+ (F.b.is.) içki içilen ve satılan yer
m.+sine 183b.2
m.+ye 74b.12
meyl+ (A.is.) eğilme, eğiklik; akıntı 156a.3, 170b.12, 180a.15, 60b.5, 61a.11, 61a.12, 61b.4, 61b.8, 69a.1
m.+i 129a.13, 129a.8, 12a.12, 193a.4, 200a.4, 49b.11, 49b.9, 61a.12, 61a.13, 61a.13, 61a.14, 62a.3
meźāhib+ (A.is.) mezhepler, tutulan yollar
m.+i 71b.12
mezār+ (A.is.) ziyaret yeri, kabir, ölünün gömüldüğü yer 149a.9, 75b.1
m.+ından 133b.11
m.+lar 192b.11
mezbele+ (A.is.) süprüntülük, aşağılık, kötü durum
m.+dür 172b.2
meźellet+ (A.is.) horluk, hakirlik, alçaklık 134b.5, 165b.8, 166b.9, 29a.12, 56a.17, 75a.11
m.+i 166b.2, 30a.7
meźheb+ (A.is.) gidilen, tutulan yol
m.+i 180b.3, 20a.8, 23b.13, 90a.8
m.+leri 20a.8
meźkūr, meźkūre+ (A.sf.) adı geçmiş, anılmış 95b.2, 115b.3, 151a.3, 8b.5, 94b.16, 9b.6
m.+ı 150b.17
m.+uŋ 115b.2
meźkūrāt+ (A.sf.) zikredilmiş, anılmış, adı geçmiş şeyler
m.+ı 195a.4
meźmūm+ (A.sf.) yerilmiş, beğenilmemiş, ayıp 179b.4, 181b.9, 85b.7
m.+dur 191b.11, 90a.11, 168b.3, 182a.1
mezrūaa+ (A.is.) ziraat olunacak, ekilecek tarla, yer
m.+-i āĥiret 34a.2
mı+ (T.e.) Türkçe soru edatı 115a.6, 121a.8, 125b.1, 125b.1, 118a.12, 118a.13, 118a.14, 87b.6
m.+dur 35b.4, 4b.5, 73b.10
mıśbāĥ+ (A.is.) kandil, çıra, meşale 39a.3, 39a.3, 39a.8, 39b.16, 39b.17, 39b.2, 39b.4, 39b.6, 39b.9
m.+a 39b.10, 39b.17
m.+ı 40a.10, 40a.11, 40a.7
m.+-ı nūrı 40a.8
m.+ları 40a.4
m.+uŋ 40b.4
mıśbāĥlıḳ+ (A.T.is.) kandil konulacak yer 40b.3
Mıśır+ (A.h.is.) Mısır şehri 103a.15, 169b.17, 170a.2, 186a.10
mıśḳal+ (A.is.) cilalayan, parlatan alet
m.+ı 69b.7, 81b.14, 106b.4
mıśrāḏ+ (A.is.) kapı kanadı, manzum bir parçayı meydana getiren satırlardan herbiri 199b.12, 4a.3, 113b.7, 122a.5, 123a.16, 42a.9

mi+ (T.e.) Türkçe soru edetı 121b.6, 24a.4, 28b.17, 75a.3, 87b.11, 87b.7, 87b.9
m.+dür 88b.15
m.+sin 141b.14, 154b.4, 172b.2, 182b.12, 35b.14, 52a.10, 61a.4, 82b.7, 130b.17, 138a.8, 156a.12, 23b.2, 2a.12, 32b.9
m.+siz 30b.4
miftāĥ+ (A.is.) anahtar 4a.3
m.+ı 41a.16, 41b.1
m.+ıdur. 42a.11
mīħ+ (F.is.) mıh, çivi, kazık 171b.16
m.+leri 171b.13
mīħsüz+ (F.T.is.) çivisiz, kazıksız 171b.15
mihān+ (F.sf.) büyükler, ulular 88b.10
m.+uŋ 88b.11
mihmān+ (F.is.) misafir, konuk
m.+-i ġaybı 86b.17
miĥnet+ (A.is.) zahmet, eziyet, gam, keder, sıkıntı 14b.6
m.+den 70b.3
m.+dür. 14b.6
miĥnet-zede+ (A.f.b.sf.) gam, keder, musibete uğramış 160b.14
mihr+ (F.is.) güneş
m.+üŋi 132b.17
mihter+ (F.sf.) daha büyük
m.+leri 1b.10
Mīkāīl+ (A.is.) rızıkların taksimine memur olan dört büyük melekten biri 142b.1, 146b.15
m.+i 26a.1
miḳdār+ (A.is.) parça, kısım, bölüm; kıymet, değer 101a.12, 101b.5, 101b.9, 106b.6, 107b.2, 107b.7, 136a.10, 167b.16, 169b.13, 183a.2, 28b.10, 34a.9, 45a.5, 52a.9, 54b.3, 60a.16, 7b.2, 85b.3, 90a.3, 94a.12, 98a.13
m.+ca 106b.6, 191a.1, 40a.13, 52a.10, 90b.15
m.+dı 45b.2
m.+ı 100a.12, 101b.6, 101b.7, 101b.7, 107b.13, 107b.15, 107b.4, 107b.4, 107b.9, 108b.3, 108b.4, 112a.14, 11a.10, 168a.4, 183b.5, 45a.3, 4b.16, 53b.5, 53b.8, 84b.14, 84b.17, 85a.11, 85b.5, 8b.14, 90b.3, 92a.5, 97a.10
m.+ınca 129a.14, 141a.5, 160a.13, 61a.10
m.+ından 61a.11
miḳdārlu+ (A.T.sf.) kıymetli, değerli; parçalı 7b.2
miḳrāż+ (A.is.) kesecek alet, makas
m.+ı 26a.17
milk+ (A.is.) birinin tasarrufu altında bulunan şey 175b.7
m.+den 190a.1
m.+inde 167a.17, 191a.1
m.+üŋ 166a.3
millet+ (A.is.) din, mezhep; bir dinde veya mezhepte bulunanların tümü
m.+e 120b.6
m.+-i şemsü'd-đüĥā 1b.12
min+ (A.e.) -den beri 16a.7, 81a.10, 81b.1, 9a.16
minā+ (F.is.) şarap şişesi, cam, mine
m.+sına 57b.13
minber+ (A.is.) camilerde hatibin çıkıp hutbe okuduğu merdivenli kürsü 181b.3
minḳār+ (A.is.) yırtıcı kuş gagası
m.+ı 142a.12
m.+ına 143a.4
minnet+ (A.is.) bir iyiliğe, bir iyilik yapana karşı kendini borçlu görme 160b.16, 175a.10, 185b.5, 188b.13, 188b.14, 190a.9
m.+i 190a.9
minnetsüz+ (A.T.is.) kendini borçlu görmeme, mihnetsiz olma durumu 160b.1, 85a.15
mīr+ (F.is.) amir, kumandan, bey 179b.1
miʿrāc+ (A.is.) merdiven, göğe çıkma 81b.17
m.+dan 60b.5
m.+lar 112b.14
mīrāŝ+ (A.is.) ölenin hısımlarına veya kanunen verilmesi gereken kimseye bıraktığı mal, mülk, para 127a.11, 165a.1, 177b.8, 178b.8, 184a.12
m.+ıdur. 177b.7
m.+ını 178b.9
m.+lardan 170b.10
mirṡād+ (A.is.) gözetme yeri 197a.13
mīŝāḳ+ (A.is.) sözleşme, antlaşma
m.+ında 188b.6
miŝāl+ (A.is.) örnek, masal, rüya 12b.4
m.+de 136b.5, 11b.16, 11b.4
m.+i 10b.10, 127b.13, 130a.11, 160a.14, 162b.16, 171b.9, 171b.9, 185a.4, 196a.15, 46b.14, 73a.6, 7b.13, 87a.13, 97b.8
m.+-i ten 167a.11
m.+idür 22a.8
m.+inde 106b.10, 106b.10, 106b.11, 106b.12, 106b.7, 106b.7, 108a.4, 172b.6, 21a.15, 21a.16, 21a.17, 21a.17, 21a.17, 21a.8, 22a.9, 72a.8, 83b.2
m.+indedür 21a.12, 26b.7, 88b.12, 10a.12, 196a.15, 66a.7, 80a.2
m.+indeki 20b.16
m.+ine 97b.9
miŝālsüz+ (A.T.is.) örneksiz 110b.1
miŝḳāl+ (A.is.) yirmi dört kıratlık bir ağırlık ölçüsü 169a.10
miskīn+ (A.sf.) aciz, beceriksiz, zavallı 107a.14, 123a.10, 14b.7, 186b.17, 188a.5
m.+i 164b.5
m.+leri 147a.16
m.+üŋ 148a.5
miŝl+ (A.is.) benzer, kat
m.+i 171b.4
mişkāt+ (A.is.) içine kandil, lamba gibi şeyler koymak için duvarda yapılan oyuk, hücre 107b.8, 39a.2, 39b.10, 39b.16, 39b.6, 39b.9, 40a.2
m.+uŋ 39a.12, 39a.13, 39a.16
mizāc+ (A.is.) huy, tabiat; bir şeyle karıştırılmış olan başka şey 88a.13, 88a.16
m.+ı 101b.7, 47a.2
m.+ın 174a.2, 88a.5
m.+lara 88a.11
m.+ları 88a.14, 88a.17
mizāclıġ+ (A.T.is.) bir şeyle karıştırılmış olma durumu
m.+a 168a.9
morar- (T.f.) morarmak

m.-dı. 182b.10
muǿadelet+ (A.is.) denklik 163b.13
muǿālece+ (A.is.) ilaç yapma, ilaç kullanma 166b.6, 53b.9, 67b.11, 67b.12, 67b.15, 67b.9, 79a.2, 87b.7, 88a.12, 88a.8, 88b.4, 94a.16
m.+ler 67b.4
m.+lerini 199a.14
m.+leriyle 67b.5
m.+sin 87b.16
m.+sinde 67b.7
m.+ye 85b.7, 85b.8, 87b.1, 87b.5
muǿallim+ (A.s ve i.) talim eden, öğreten, öğretmen 27b.17, 49b.17, 49b.17
m.+i 79b.12
m.+inüŋ 178a.13
muǿāmelāt+ (A.is.) dairelerde yapılan kayıt, takip gibi işler
m.+-ı beşeriye 118b.9
m.+-ı śıfāt-ı beşerī 129a.12
m.+ınuŋ 156b.6, 8a.4
muǿāmele, muǿāmelet+ (A.is.) davranma, davranış 170b.1551b.17
m.+inden 126b.2
m.+ini 126a.16
m.+ler 148b.11
m.+leri 80b.17
m.+lerine 138b.4
m.+lerini 129b.7
m.+ŋ 198a.11
m.+si 130b.10, 132a.7, 133a.16, 157a.13, 84b.16
m.+sin 128b.8
m.+sinde 101a.9
m.+sinden 126a.17, 76b.10
m.+sine 126b.4
m.+sinüŋ 192b.16, 28b.5, 90b.12
muǿānid+ (A.sf.) inatçı
m.+ler 85a.7
m.+leri 174b.7
muǿāraża+ (A.is.) kavga, çekişme 91b.17
muǿārıż+ (A.sf.) karşı gelen
m.+ları 174b.7
muǿarrif+ (A.sf.) tarif eden, etraflıca anlatan 109a.12, 109a.7, 109a.8
m.+i 109a.5, 109b.5
m.+-i ġaybiyyeden 152b.5
muǿaṭṭar+ (A.sf.) güzel kokulu 123b.15
muǿāvenet+ (A.is.) yardım, yardım etme 163b.1, 188a.6, 196b.10
m.+i 185a.16
m.+iyle 32a.5
muǿāyene+ (A.is.) gözden geçirme, yoklama 35a.10, 36a.4, 7a.1
muǿayin+ (A.sf.) görülmüş olan, kesin olarak belli olan 4b.7
muǿayyen+ (A.sf.) tayin edilmiş, belli, belirli 146a.6, 44b.16, 78a.4, 80a.7
mubālaġa+ (A.is.) bir şeyi çok büyütme 12a.16, 90a.11
mubārek+ (A.sf.) bereketli, feyizli 80a.13
mūcib+ (A.sf.) icap eden, lazım gelen, gereken
m.+dür 146b.3
m.+-i maǿrifet-i Ĥaḳḳ'dur. 58b.8
m.+-i raĥmetdür 27b.10
mūcid+ (A.sf.) vücut veren, icat eden, yeni bir şey meydana getiren 195a.7
muǿcizāt+ (A.is.) mucizeler
m.+ı 46a.1, 46a.3
m.+ın 45b.17
muǿcize+ (A.is.) dini teyit maksadıyla ve Allah'ın emriyle peygamberler tarafından yapılan ve halkı hayrette bırakan harikulade işler 46a.1
m.+sidür 46a.13, 46a.4
muđill+ (A.sf.) dalalete düşüren, doğru yoldan çıkarıp eğri yola saptıran 179b.17
muġtenem+ (A.sf.) ganimet olarak alınmış 8b.17
muĥabbet+ (A.is.) sevgi
m.+in 69b.2
muĥabir+ (A.sf.) haberci, haber veren kimse 33a.10
muĥaḳḳaḳ+ (A.sf.) hakikati, doğruluğu, gerçekliği belli olmuş, doğru 161b.12, 189a.17, 2a.2, 2b.2, 63b.4, 79a.9, 88b.8, 95a.2
muĥaḳḳiḳ+ (A.sf.) tahkik eden, gerçeği arayıp meydana çıkaran, soruşturucu 146a.10, 146a.7, 146a.8, 146a.9, 148a.1, 63b.2, 146a.9
m.+ler 125a.17, 147a.17, 68b.12
muĥāl+ (A.sf.) mümkün olmayan, olamaz 137a.16, 48a.10, 70b.7
m.+dur. 184b.3, 194b.17
muĥāllıġ+ (A.T.sf.) mümkün olmama durumu
m.+ına 15b.17
muĥālefet+ (A.is.) uygunsuzluk, aykırılık, düşmanlık 144b.15, 145a.5, 156a.10, 157b.6, 188a.12, 23a.17, 26a.14, 26a.4, 26b.4, 35b.15, 95b.2
m.+ine 162a.6
muĥālif+ (A.sf.) muhalefet eden, aykırılık gösteren, uymayan 23a.12, 91b.5, 92b.1, 92b.1, 92b.1, 92b.5
m.+dür. 137b.13, 88a.15
m.+idür 27a.2, 23a.15
m.+iyle 67b.9
Muĥammed+ (A.h.is.) bir çok defalar hamd ü sena olunmuş, tekrar tekrar övülmüş anlamına gelen bir kelime, Peygamberimizin adıdır 100b.9, 116a.14, 119b.15, 14b.14, 1b.12, 31b.7, 33b.13, 33b.3, 35a.16, 42b.15, 42b.17, 42b.7, 45b.10, 50b.10, 51a.6, 51b.9, 52a.3, 52b.6, 66a.3, 84a.9, 8a.7, 9a.17
m.+e 46a.9, 48b.16, 50b.15
m.+i 47b.4
m.+ligüŋ 116a.15
m.+üŋ 46b.1, 52b.14
m.+-i Ādem 43a.1
m.+-i ØArabī'dür. 75b.14
m.+lik 120b.2
muĥannešlik+ (A.T.is.) korkaklık, alçaklık, kalleşlik 61a.16, 61b.16
muĥārebe+ (A.is.) harp etme, savaşma; harb, savaş 95b.4, 95b.4
muĥarrik+ (A.sf.) tahrik eden, kışkırtan 8b.12
muĥāṭab+ (A.sf.) kendisine söz söylenilen 73a.15
muĥāṭabāt+ (A.is.) konuşmalar
m.+-ı źevḳi 132b.9

muĥibb+ (A.sf.) seven, sevgi besleyen, dost 136b.14, 164b.15, 17b.4, 8a.15, 9a.10
m.+lere 136b.11
m.+leridür. 198b.14
muĥiḳḳaḳīn+ (A.is.) hakkı yerine getirenler 8b.1
muĥīṭ+ (A.sf.) etrafını çeviren, kuşatan 20a.4
muĥkem+ (A.sf.) sağlam, kuvvetli, sağlamlaştırılmış 101b.6, 102a.4, 140a.4, 149a.13, 173a.15, 36b.6, 41a.11, 4b.4, 57b.8, 72a.1, 72a.17, 79b.3, 86b.1, 89b.10, 89b.11, 90b.2, 95b.1, 96a.2, 97b.12
muĥliś+ (A.sf.) halis, katkısız 134a.3, 197b.4
m.+den 168a.4
muĥliśe+ (A.sf.) halis, katıksız 157b.5
muĥriḳ+ (A.sf.) ihrak eden, yakan, yakıcı 110b.16, 78b.15
m.+dür 110b.16
muĥriḳlıḳ+ (A.T.is.) yakıcılık 137b.4
muĥsinlik+ (A.T.is.) iyilik etmek, bağışta bulunmak 151b.7
muĥtāc+ (A.sf.) ihtiyacı olan, yoksul, fakir 103a.10, 103a.11, 103a.12, 103a.14, 103a.7, 103a.9, 106a.12, 106a.8, 106a.9, 122a.14, 13b.13, 140b.10, 152a.14, 152b.1, 163b.2, 163b.3, 166b.5, 170a.16, 171b.4, 189b.14, 189b.5, 195a.10, 197b.3, 22b.4, 45b.3, 46a.3, 48a.17, 50b.16, 62b.1, 71a.10, 71a.13, 77b.13, 85a.1, 85a.3, 90a.1, 90b.15, 93b.4
m.+dur 13b.13, 62b.2, 13b.10, 154a.6, 167b.15, 167b.16, 57a.1
m.+lara 198a.14
muĥtār+ (A.sf.) seçilmiş, seçkin 146b.2
muĥtaśar+ (A.sf.) kısa, kısaltma, kısaltılmış 5a.13
m.+da 107a.8, 66a.5
muĥtel+ (A.sf.) ihlal edilmiş, bozulmuş, bozuk 197b.5, 7b.5
muĥtelif+ (A.sf.) türlü, çeşitli; zıt 106b.16, 107a.7, 108a.14, 108a.16, 108b.12, 10b.17, 112a.1, 12a.4, 138a.14, 138b.5, 140b.2, 140b.4, 154a.10, 167b.5, 18b.3, 196a.4, 46b.10, 59b.12, 88a.11
m.+dür. 20a.8, 47a.2, 71b.12, 88a.13, 88a.16, 88b.1
muĥterem+ (A.sf.) saygı değer, saygın
m.+-i ĥākim 171b.8
muĥyī+ (A.sf.) ihya eden, dirilten, canlandıran
m.+dür. 58b.14
muĥżır+ (A.is.) eskiden şeriat mahkemelerinde mübaşir hizmetini gören kimse 170b.12
muØīn+ (A.sf.) yardımcı 170b.12, 72b.16
muḳābele+ (A.is.) karşılık verme, karşılama, karşılaştırma 126a.17
m.+sinde 59b.11, 59b.14, 68a.12, 97a.17, 97b.3
m.+sine 9b.15
muḳābil+ (A.sf.) karşı karşıya gelen, bir şeyin karşısında bulunan 100a.14, 126b.16, 136a.14, 14b.1
m.+inde 192b.14
muḳaddem+ (A.sf.) takdim edilen, sunulan; önde giden 11b.8, 93a.17
m.+dür. 14a.8, 86a.13
muḳadder+ (A.sf.) takdir edilmiş, beğenilmiş 164a.12
muḳaddes+ (A.sf.) mübarek, kutsal, temiz 8b.9, 67a.5
m.+ler 112b.8, 23b.3
muḳaddimāt+ (A.sf.) başlangıçlar, girişler, önsözler 42b.5, 4b.17
muḳallid+ (A.sf.) bir şeyi takan, kuşatan; taklitçi 146a.10, 146a.7, 146a.8, 146a.9, 146a.9
m.+leri 149a.1
muḳarreb+ (A.sf.) takribedilmiş, yaklaşmış, yakın 103b.17, 164b.14, 169a.3, 199a.4, 44b.8, 80b.10, 80b.8, 89b.4
m.+ler 7b.2, 80b.13
m.+lerden 80b.7
muḳarrebīn, muḳarribīn+ (A.sf.) yakınlaşma, yaklaşmış olanlar 44b.5, 143b.2
muḳarrer+ (A.sf.) kararlaşmış; şüphesiz, sağlam, anlatılmış 169b.10, 9a.8
muḳātele+ (A.is.) birbirini öldürme, vuruşma, savaş, kavga 95b.4
muḳāvemet+ (A.is.) karşı durma, dayanma, direnme 90b.6
muḳayyed+ (A.sf.) kayıtlı, bağlı, bağlanmış 163a.3, 68b.13
muḳayyid+ (A.sf.) kaydeden 89a.3
muḳbil+ (A.sf.) ikballi, kutlu, mutlu 114a.9, 149a.9, 154b.11, 75b.1
muḳīm+ (A.sf.) ikamet eden, oturan 122b.10, 141b.4, 57a.17, 72b.12
muḳtaśır+ (A.sf.) iktisar eden, kısa kesen
m.+lar 132a.14
m.+dan 128b.6
muḳtaśırlıḳ+ (A.T.is.) kısa kesme durumu 132b.2
muḳtedā+ (A.sf.) uyulan, örnek tutulan 51b.2, 81a.16, 90b.16
m.+sın 43b.17
m.+-yı ĥalḳ 43b.14
m.+-yı ümmet 45b.2
muḳtedālıḳ+ (AT.is.) uyulma durumu 81a.7
m.+a 139b.14
muḳteśid+ (A.sf.) tutumlu 128a.15
muḳteśir+ (A.sf.) iktisar eden, kısa kesen
m.+lerdür 136a.7
muḳtežâsınca+ (A.T.zf.) gereğince 110a.2, 129b.5, 158b.12, 159b.7, 32b.17, 87a.5, 89a.12
mūnis+ (A.sf.) alışılan, alışılmış; sevimli
m.+üm 76b.14
munśif+ (A.sf.) insaf eden, insaflı
muntažır+ (A.sf.) intizar eden, gözleyen, bekleyen 102a.3, 135b.11, 91b.10, 96b.2
m.+dur. 167a.3, 25a.17
murabbaØ+ (A.sf.) dörtlü, dört şeyden olma, dört köşeli 95b.12, 99b.5
murād+ (A.is.) arzu, istek, dilek 125a.6, 173b.14, 2a.10, 2a.11, 2a.9, 51b.8, 7b.12, 91a.12, 9a.16, 9a.17, 9b.10, 9b.4, 9b.9
m.+a 87a.6, 93b.2
m.+ātından 131b.17, 183b.9
m.+āt-i nefsānī 28b.9
m.+āt-i insānī 141b.11
m.+ı 24a.3
m.+-ı ĥaḳīḳī 93a.17
m.+-ı nefse 55b.4
m.+ın 157b.1

m.+ına 129b.5, 83a.12, 83a.13, 90b.3
m.+ların 186a.15
m.+larına 159b.5
m.+um 51b.3, 51b.7
m.+umuz 27b.7
murāfaḳat+ (A.is.) refakat etme, yol arkadaşlığı, yoldaşlık 198a.11
m.+uŋ 33a.13
murāḳabe+ (A.is.) bakma, gözetme, göz altında bulundurma 100a.14
m.+den 69b.2
m.+-i ḳalbda 199a.7
murāḳıb+ (A.sf.) koruyan, Allah'a bağlanmış 83b.5, 97b.3
m.+a 162b.5
m.+-ı ḳalb 102a.3
murdār+ (F.sf.) kirli, pis 141a.12, 172b.2
Mūsā+ (A.h.is.) Hz. Musa 109a.6, 116a.11, 116a.13, 116a.9, 117a.7, 119b.14, 120a.10, 120a.12, 140b.15, 160b.5, 161a.10, 175a.10, 182b.10, 182b.11, 182b.13, 182b.14, 182b.7, 45b.16, 46a.12, 46a.8, 51a.3, 77b.2, 81a.7, 81b.13, 81b.15, 81b.9, 82a.17, 82b.7, 92b.3, 92b.4, 92b.5, 99a.5
m.+nuŋ 116a.12
m.+ya 182b.7
muśāĥabet+ (A.is.) sohbet etme, konuşma, görüşme 136b.10
musaħħar+ (A.sf.) ele geçirilmiş 105a.9
muśāĥib+ (A.sf.) biriyle sohbet eden, konuşan, arkadaş 151b.13
muśavver+ (A.sf.) tasvirli, resimli; tasarlanmış, düşünülmüş
m.+dür. 168b.12
mūsī+ (A.sf.) vasiyet eden, tavsiye eden 16b.15
muśirr+ (A.sf.) ısrar eden, direnen 145a.6, 194b.13
muśliĥ+ (A.sf.) islah eden, iyileştiren, düzeltici 170b.11
mustaĥaḳ+ (A.sf.) hak etmiş, hak kazanmış, layık
m.+ına 176a.12
mutālaØa + (A.is.) okuma, tetkik, düşünce 111b.15, 138a.16, 155a.9, 37a.15
m.+sı 196a.8
m.+sından 196a.14, 31a.5, 53b.6
m.+ya 180b.11, 180b.14
mutaśarrıf+ (A.sf.) tasarruf eden, kendinde kullanma hakkı bulunan 195a.3, 196a.6
mutāliØ+ (A.sf.) kitap okuyan 6a.4
m.+a 105b.3
muØtedil+ (A.sf.) orta halde bulunan 85a.8
muteśif+ (A.sf.) doğru yoldan ayrılıp azgınlık yoluna sapan, zulmeden 194b.15
m.+dür. 134a.1
muØteḳid+ (A.sf.) itikat eden, inanan, dini bütün 174a.12
mutīØ, mutīØa+ (A.sf.) itaat eden, boyun eğen, bağlı 28b.16, 137b.15, 137b.16, 138a.1, 138a.2, 162a.3, 35b.3, 47b.2, 49b.9
mutlaḳ+ (A.sf.) başı boş bırakılmış, kayıtsız şartsız; yalnız, tek 103a.14, 103b.14, 171b.3, 48a.4, 48a.7
mutlaḳā+ (A.zf.) her halde, ne olursa olsun, illaki 104b.6, 14a.1, 14a.1, 14a.2, 195a.13
mutmaīn+ (A.sf.) gönlü kanmış, içi rahat, şüphesi yok
m.+e+ 62b.9
mutmaīnlik+ (A.T.is.) iç rahatlığı, süphesizlik 62a.9, 137a.4, 141a.7
muttaliØ+ (A.sf.) öğrenmiş, haber almış, bilgili, haberli 119a.15, 25a.7, 37a.3, 78b.7, 83a.3, 87a.15, 87a.17, 8a.13
muttaśıf+ (A.sf.) vasıflanan, kendinde bir vasıf bulunan 158b.8, 179b.5, 184b.8, 57a.8, 93a.16, 159a.15
muttaśıl+ (A.sf.) ulaşan, kavuşan, birleşen 100b.15, 134a.2, 175b.14, 181a.11, 185b.9, 85b.3, 90a.17, 90b.2, 91b.13, 92a.15, 92b.11, 96a.2, 97a.9, 165a.10
muvāfaḳat+ (A.is.) uygunluk, uyma 121a.13, 91b.16
m.+ında 145a.5
m.+ından 129b.4
muvāfıḳ+ (A.is.) uygun, yerinde 115b.7, 129b.5, 137b.14, 67a.11, 72a.10, 95b.8, 72a.16
m.+dur. 137b.13, 147a.1, 55b.4, 64a.12, 67b.17
muvaĥĥid+ (A.sf.) tevhit eden, Allah'ın birliğine inanan 104a.13, 104a.16, 110b.7
m.+e 104a.11
m.+lere 104a.4
m.+lerüŋ 104a.3
muvažžaf+ (A.sf.) vazifelendirilmiş 180b.3
mužaffer+ (A.sf.) zafer, üstünlük kazanmış, üstün 35b.4, 5b.12, 99b.15
mużġa+ (A.is.) bir parça et 60a.8, 64b.12
mūźiyāt+ (A.is.) insanı rahatsız eden küçük şeyler, hayvancıklar 21b.15, 27a.4
müālefet+ (A.is.) alışma, kaynaşma, dostluk, sevgi
m.+den 91b.17
mübāĥī+ (A.sf.) övünen
m.+ler 148b.15
mübālaġa+ (A.is.) işi, bir şeyi çok büyütme, 168a.17, 188b.2
m.+dur 137b.12, 24b.16
m.+larına 104a.1
mübārek+ (A.sf.) bereketli, feyizli 123a.14, 123a.15, 123b.1, 123b.16, 123b.3, 123b.4, 160a.4, 198a.1, 51b.16
m.+dür. 123a.15
m.+lemekden 135a.2
mübāşeret+ (A.is.) bir işe başlama, girişme 118b.10
mübeddel+ (A.sf.) değişmiş, değiştirilmiş 105a.11, 116a.3, 118b.15, 31a.13, 70b.9, 83b.6
mübeşşerāt+ (A.sf.) kendisine müjde verilmişler
m.+-ı mü'mine 103b.4
mübtedī+ (A.sf.) bir şey öğrenmeye yeni başlayan, acemi 8a.6, 8b.6, 79b.8, 80a.1
m.+leri 110a.4
m.+nüŋ 79b.16
m.+nüŋ 85a.10
mübtediØ+ (A.sf.) yeni bir şey peyda eden, bir yenilik ortaya koyan 179a.12
m.+üŋ 164a.5
mübtelā+ (A.sf.) düşkün 131a.4, 131a.4, 131a.5, 132b.10, 147a.17, 149a.11, 161a.1, 169a.12, 76b.8
m.+dur. 28b.11

mücādele+ (A.is.) bir mesele üzerinde çekişme, savaşma, uğraşma 91b.17
mücāhede+ (A.is.) uğraşma, savaş 112a.11, 133a.16, 146a.17, 196b.4, 4b.4, 67b.14, 68a.14, 68b.15, 72a.5, 80a.17, 90b.2
m.+den 181a.11
m.+dür. 90b.2
m.+si 4b.8
m.+sine 90b.5
m.+ye 102a.12
m.+-yi ħuşk 70b.9
mücāleset+ (A.is.) birlikte, beraber oturma 198a.11
mücāvir+ (A.sf.) komşu, mabet veya bir tekke yakınlarına çekilip oturan 44a.15
mücelled+ (A.sf.) ciltlenmiş 66a.3
mücerreb+ (A.sf.) denenmiş, sınanmış 67b.4, 67b.5
mücerred+ (A.sf.) soyulmuş, çıplak, tek, soyut 102b.1, 105b.1, 136b.14, 148a.6, 152a.15, 152a.17, 177a.16, 187a.15, 189b.12, 191b.11, 32a.3, 39b.5, 57b.10, 79a.7, 7a.7, 90a.4
m.+-i śāniʾ 35b.17
mücevvef+ (A.sf.) oyulmuş, içi boş
m.+dür. 22b.4
mücīb+ (A.sf.) icabet eden, teklifi kabul eden, istenileni yapan 119a.8, 119a.9
müdāhane+ (A.is.) karışma, araya girme 179b.1, 175a.7
müdām+ (A.sf.) devam eden, sürekli 3b.17, 4a.1
m.+-ı şühūd 142a.6
müdārā+ (F.is.) yüze gülme, dost gibi görünme 163b.13, 176a.3, 85b.1
müdāvemet+ (A.is.) devam etme, bir işe aralıksız çalışma 69a.8, 94b.10, 95b.1, 96a.9, 97b.17
m.+den 96a.11
müddeʾi+ (A.sf.) iddia eden, davacı 200a.2, 25a.12
m.+ler 114b.3, 199b.14
m.+lere 114b.10
müddet+ (A.is.) zaman, vakit 152a.8, 152b.7, 183a.15, 29a.16, 32b.8, 49a.11, 76b.7, 84b.3
m.+dür 25a.15
m.+i 102b.11, 84b.9
m.+-i āyām 5a.10
m.+-i nübüvvet 49a.11
m.+ini 172b.6
m.+ler 153b.11
müdebbir+ (A.sf.) tedbir alan, tedbirli; düşünceli
m.+e 19b.3
müderris+ (A.s. ve i.) ders veren, ders okutan 147a.12
müdīr, müdīre+ (A.s. ve i.) idare eden, çeviren, bakan 78b.13, 154b.12
müdrikāt+ (A.is.) akıllar 37a.8
m.+a 112a.6
m.+dan 112b.2
m.+dur 37a.6
m.+ı 112a.3, 38b.15, 40b.17
m.+-ı bāṭınī 112a.5
m.+-ı bāṭınīden. 36b.8
m.+-ı žāhirīden 36b.8
mü'eddeb+ (A.sf.) edeplendirilmiş, edepli 86b.2, 86b.5, 91b.7
mü'ellif+ (A.s. ve i.) telif eden, eser yazan, kitap sahibi 197a.13
m.+-i kitāb 66a.4, 71b.15, 80a.5, 125b.7
m.+-i mirśād 13a.7
müeŝŝir+ (A.sf.) tesir yapan, iz bırakan
m.+dür. 146b.3
mü'eyyed+ (A.sf.) teyit edilmiş, kuvvetlendirilmiş, sağlam 79b.9, 102b.2, 103a.17, 163a.8
m.+i 103b.1
müeźźin+ (A.s. ve i.) ezan okuyan
m.+e 33b.4
müfāreḳat+ (A.is.) ayrılma, uzaklaşma 151a.5, 151b.12, 152b.11, 153b.11, 30b.14, 59a.2, 59a.4, 6a.7, 89a.14, 92b.10
m.+ı 32a.10
m.+-i ĥaḳīḳiye 92b.9
müfekkir+ (A.sf.) düşünen, düşündüren
m.+e 19b.3
müfessir+ (A.sf.) tefsir eden, açıklayan
m.+i 10a.5
m.+ler 192a.2
m.+lerüŋ 97b.9
müfevveż+ (A.sf.) ihale ve sipariş olunmuş
m.+dür. 147a.13
müfīd+ (A.sf.) ifade eden, anlatan; faydalı 11b.1, 80b.4
müflis+ (A.sf.) iflas etmiş, parasız, züğürt 193b.5
müfred+ (A.s. ve i.) tek, yalnız, basit 15a.13, 19a.16, 96a.12
m.+i 11b.15, 15a.13
müfredāt+ (A.is.) basit şeyler, toptan bilinen şeylerin ayrıntıları, dökümleri
m.+ın
müfrid+ (A.sf.) tek başına bırakan
m.+ler 129b.12
müfsid+ (A.sf.) bozan
m.+ler 164b.14, 165a.10
m.+lerden 165a.15
müfti+ (A.s. ve i.) fetva veren, müftü 180a.5
m.+ler 178b.10, 178b.10, 183a.3
müheddeb+ (A.sf.) kirpikli, saçakla süslü 91b.7
mühim+ (A.sf.) ehemmiyetli, gerekli 170a.12
mühlik+ (A.sf.) helak eden, öldüren 179b.17
mühmel+ (A.sf.) ihmal edilmiş, boşlanmış 166a.3, 168a.14, 170b.2, 170b.5, 170b.9, 172a.13, 172b.17, 184a.16, 197b.5, 7b.4, 99b.5
mükāleme+ (A.is.) konuşma, antlaşma 151a.14
m.+-i Ĥaḳḳ 151b.2, 77b.4
m.+sine 56b.11
m.+de 161a.10
mükāşefāt, mükāşifāt+ (A.is.) hakikat ehline Allah sırlarının görünmesi; meydana çıkarma 151b.10, 197a.15
m.+ı 111b.5
m.+-ı ħafī 113b.1
m.+-ı ḳalbī 112b.5
m.+-ı ʾulūmları 98a.2
m.+-ı rūĥānī 100a.8
m.+-ı rūĥī 112b.13
m.+-ı sırrı 112b.6

m.+ına 113b.15
mükāşefe+ (A.is.) hakikat ehline Allah sırlarının görünmesi; meydana çıkarma 114a.2, 114a.3, 119b.1
m.+lere 105b.12
m.+si 34b.16
mükāşefesüz+ (A.T.sf.) meydana çıkarmaksızın 119b.1
mükāşif+ (A.sf.) mükaşefede bulunan
m.+e 112a.7
mükedder+ (A.sf.) bulandırılmış, bulanık 115a.10, 41a.6, 92a.8
mükellef+ (A.sf.) bir şeyi yapmaya, bir şeyi ödemeye mecbur olan 73a.15
mükemmel+ (A.sf.) kemale erdirilmiş, kusursuz, eksiksiz
m.+i 45b.10
mükemmil+ (A.sf.) ikmal eden, tamamlayan, tamamlayıcı 195a.5
mükerrem+ (A.sf.) muhterem, aziz, sayın, saygı değer 13a.4, 154b.9, 29b.2
mülāzemet+ (A.is.) bir yere ve bir kimseye sımsıkı bağlanma 100a.3, 101b.6, 148b.14, 163b.12, 166a.15, 183a.4, 49a.7, 69a.8, 69b.1, 89b.5, 93a.11, 94b.10, 97b.10, 98a.17
m.+-i źikri 69a.13
mülevvesî+ (A.sf.) kirli, pis; intizamsız, karışık 127a.12, 129b.3, 130b.14, 182a.1, 182a.3, 4a.17
mülĥid+ (A.sf.) Allah'ı inkar eden, dinsiz, imansız 35a.12
m.+ler 35b.14
mülhimelik+ (A.T.is.) ilham etme durumu 134a.13, 134b.2, 134b.9, 136a.2, 141a.7
m.+i 135b.17
mülk+ (A.is.) ev, dükkan, arazi gibi taşınmaz ve gelir getiren mal, bir devletin ülkesi 111b.17, 156b.11, 15a.1, 15b.13, 161a.16, 17b.7, 17b.8, 18a.14, 30b.1, 37a.7, 43a.16, 5a.14, 75a.4, 17b.9
m.+de 168a.12
m.+e 104b.5, 175a.6, 176b.4
m.+i 139a.16, 155b.8, 187a.12, 187a.7, 187b.17, 189a.1, 189b.5, 190b.10, 190b.17, 43a.8
m.+-i melekūt 102a.13
m.+-i behişt 28b.13, 28b.14
m.+-i ebedīdür. 50a.2
m.+-i fānī 155b.10
m.+-i ĥaḳīḳī 155b.10
m.+-i melekūt 18b.10, 19b.10
m.+-i melekūta 137a.10
m.+-i melekūtda 26a.3
m.+in 112b.11, 188b.17, 4a.12, 67a.4
m.+inden 190a.15
m.+ine 189b.6
m.+ümdür 155a.14
m.+üni 124b.11, 167a.2
mü'min+ (A.s. ve i.) iman etmiş, İslam dinine inanmış, Müslüman 103b.3, 103b.6, 98a.14, 98a.7, 99b.14
m.+e 103a.15, 103a.17, 103b.9, 145b.14, 176b.10
m.+ler 10b.2, 10b.2, 11b.10, 125b.13, 128a.13, 128a.15, 128b.6, 132b.6, 136a.4, 183a.6
m.+lerüŋ 125b.14
m.+üŋ 153a.10, 168b.12, 98a.11, 98b.2
mümītlig+ (A.T.is.) öldürücülük
m.+i 152b.10
mümkin+ (A.sf.) mümkün, olabilir 101a.17, 105b.16, 138a.1, 138a.4, 13b.13, 13b.13, 149a.15, 153a.1, 153a.2, 158b.11, 163a.1, 16a.1, 174b.16, 175b.4, 18a.4, 192a.13, 19b.6, 33a.16, 36b.11, 36b.14, 36b.15, 36b.16, 36b.17, 37a.3, 58b.8, 66a.16, 66a.16, 68a.10, 71a.7, 71b.14, 76a.8, 77a.17, 78a.12, 79b.13, 80b.3, 92b.12, 93b.10, 95a.5, 95b.5, 99a.17, 78a.4
m.+dür 101b.2, 106a.9, 156b.4, 170a.1, 134b.3, 125b.2, 16a.3, 184b.3, 71a.8
mümtāz+ (A.sf.) imtiyazlı, ayrı tutulmuş, seçkin 94a.8
münācāt+ (A.is.) Allah'a dua etme, yalvarma 32a.11
m.+ı 198a.7
m.+ına 56b.11
münādi+ (A.s. ve i.) nida eden, müezzin
m.+ler 50b.9
münāfıḳ+ (A.sf.) nifak sokan, ikiyüzlü 145a.12, 148b.5
m.+dur. 127a.16
m.+lar 10b.3, 146a.4
m.+laruŋ 125b.15, 149a.4
münāfıḳlıġ+ (A.T.is.) ikiyüzlülük
m.+uŋ 148b.5
münāsebet+ (A.is.) münasiplik, uygunluk; ilgi, yakınlık 108a.11, 136a.15, 136a.15, 13a.5, 194b.8
m.+i 109b.2, 128a.10, 59b.14, 73a.7, 98a.11
m.+iyle 126a.13
m.+üŋ 136b.4
münāsib+ (A.sf.) uygun, yerinde, yakışık 102a.14, 102b.7, 104a.7, 104b.10, 108a.7, 113a.12, 115a.1, 11b.2, 129a.2, 140b.11, 140b.6, 140b.7, 145b.17, 154a.11, 15a.5, 15a.6, 15a.6, 171a.10, 171a.13, 172a.7, 192a.11, 31b.3, 32a.16, 34b.16, 46b.16, 47a.6, 53b.2, 57a.2, 57a.6, 5b.4, 72a.12, 72a.9, 85b.8, 18a.9
m.+dür. 107a.1, 112a.13, 162b.2, 5b.8, 88b.10, 89b.13
mündefiØ+ (A.sf.) atlatılmış, savuşturulmuş 168a.4
münderic+ (A.sf.) içinde yer almış, içinde bulunan
m.+dür 111b.16, 19b.9
münevver+ (A.sf.) nurlandırılmış, parlatılmış, aydınlatılmış 107b.7, 108a.10, 108a.6, 108a.8, 153a.13, 153a.13, 39a.12, 39b.16, 40a.3, 40a.9, 44a.10, 54a.10, 64b.11, 64b.2, 64b.3, 66a.8, 72a.5, 99b.16
m.+dür. 168b.11, 40a.1, 40a.11, 40a.4
münezzeh+ (A.sf.) tenzih edilmiş, temiz, arı
m.+dür. 18a.3, 108b.12, 108b.13
münḳaṭıØ+ (A.sf.) kesilen, kesilmiş; aralıklı 43b.7, 64a.14, 94b.9, 94b.12
münker+ (A.sf.) inkar edilmiş, kabul edilmeyen 162b.1, 162b.6, 164b.9, 166b.3, 184a.16, 190b.12, 19a.5
münkir+ (A.sf.) inkar eden, kabul etmeyen 142b.11
münØim+ (A.sf.) nimet veren, yedirip içiren; Allah 75a.8
m.+edür 75b.4
m.+üŋ 75b.5, 75b.5
münØimlik+ (A.T.is.) nimet verme durumu 151b.7
münşī+ (A.s. ve i.) inşa eden, yapan 167b.10

müntehī+ (A.sf.) nihayet bulan, sona eren, biten 8a.6, 8b.6
mürācaʿat+ (A.is.) geri dönme, başvurma 125a.7, 167b.3, 25a.13, 31b.11, 31b.15, 55b.10
m.+da 55b.7
m.+ı 5a.16
mürebbī+ (A.s. ve i.) terbiye eden 176a.9
mürekkeb+ (A.sf.) terkip edilmiş, iki veya daha çok şeyin karıştırılmasından meydana gelen 15a.17, 195b.10, 19a.17, 15a.13
m.+dür 94b.6
m.+i 11b.15
mürekkebāt+ (A.is.) bileşikler 20a.5
m.+dur. 19b.17
m.+ın 10b.8
müretteb+ (A.sf.) tertip olunmuş, dizilmiş, yerli yerine konulmuş 132a.17, 5a.7, 86b.5
mürīd+ (A.s. ve i.) irade eden, emreden, buyuran; bir şeyhe bağlı olan kimse 100a.16, 100b.1, 101a.16, 101b.1, 101b.2, 116b.11, 135b.10, 156a.1, 16b.5, 79b.12, 79b.2, 80a.3, 80b.2, 83a.11, 83a.12, 83a.13, 83a.17, 83b.1, 84a.3, 85a.1, 85a.13, 85a.17, 85a.3, 85a.4, 85a.6, 85a.9, 85b.5, 85b.9, 86a.11, 86a.15, 86b.16, 86b.4, 89a.11, 89a.5, 89b.6, 92b.13, 93b.2, 95a.15, 97a.8, 97b.4, 97b.6, 97b.6, 9b.9
m.+ 93b.4
m.+de 86a.14
m.+den 85b.11, 86a.17
m.+dür. 194b.8
m.+e 4b.15, 4b.3, 79a.2, 85a.13, 85b.1, 85b.14, 86a.16, 86a.9, 97b.1
m.+en 85b.6
m.+i 101a.15, 117b.3, 85a.2, 85a.3, 85b.17, 85b.5, 97b.1
m.+-i śādıḳ 69a.7
m.+-i bidʿata 84b.16
m.+-i ʿāṣıḳ 16b.5
m.+-i śādıḳ 6a.3, 83a.4, 83a.9, 84b.1, 86b.3, 93a.15
m.+-i śādıḳa 134b.17
m.+-i śādıḳuŋ 89a.11
m.+-i śāḥib 135b.6
m.+-i sāliküŋ 78a.2
m.+ler 86a.10, 90a.3
m.+lere 115a.2, 136b.11
m.+leri 86a.8
m.+lerinden 107a.11
m.+lerümüzden 80a.14
m.+lerüŋ 136b.3, 84b.11, 85b.10, 85b.17
m.+üŋ 100a.16, 100b.4, 100b.5, 101b.3, 79b.11, 79b.5, 83a.8, 83b.6, 85a.12, 85b.12, 85b.3, 85b.9, 86a.12, 86a.17, 86b.1, 86b.9, 96b.16, 96b.9, 97a.3, 97b.8, 98b.10
mürīdlik+ (A.T.is.) mürit olma durumu 116b.17, 151a.15, 86b.14, 86b.4
m.+e 81a.8
m.+i 86b.13
m.+üŋ 89b.7
mürsel+ (A.sf.) gönderilmiş, yollanmış
m.+lere 182b.1
mürşid+ (A.sf.) irşadeden, doğru yolu gösteren, kılavuz 199b.2, 45b.4, 78a.17, 90b.17
m.+-i ʿālim 200a.7
mürtefiʿ+ (A.sf.) yükselen, yükselmiş 118b.12
mürüvvet+ (A.is.) insaniyet, mertlik, yiğitlik, cömertlik 163a.15, 163b.14, 167b.2, 170b.7, 175b.12, 187a.5, 62a.8, 70a.14, 9a.11, 139a.4
m.+in 175b.15
müsābaḳat+ (A.is.) yarış, yarışma 129b.10, 43b.9
müsāfir+ (A.is.) misafir, yoldan gelen, yolcu 122b.10
müsaḫḫar+ (A.sf.) elde edilmiş, ele geçirilmiş; boyun eğmiş 9a.8
müsāʿid+ (A.sf.) yardım eden, elverişli, uygun 187a.1
müsāvāt+ (A.is.) eşitlik, aynı halde ve derecede olma
m.+ı 163a.14
müsebbiḥ+ (A.sf.) tesbih eden, subhanallah diyen
m.+ler 23b.3
müsellem+ (A.sf.) teslim edilmiş, verilmiş; doğruluğu, gerçekliği herkesçe kabul edilmiş olan 46b.1, 46b.3, 84a.17
Müslümān+ (A.s. ve i.) İslam dininde olan 35a.11
m.+a 164b.1
m.+lar 147a.6, 184b.9
m.+lardan 164b.1, 190a.17
m.+ları 170b.3, 171a.4
Müslümānlıḳ+ (A.T.is.) İslam dininde olma durumu 148a.17, 166a.6, 170b.16
müŝmirlig+ (A.T.is.) yemişlik, yemiş verme
m.+i 36a.8
müstaġraḳ+ (A.sf.) batmış 109b.12, 119a.1, 27a.12, 94b.15
müstaḥaḳ+ (A.sf.) hak etmiş, hak kazanmış, layık
m.+lar 171a.3
müstaḥiḳ+ (A.sf.) hak etmiş, hak kazanmış, layık 104a.2, 126a.1, 128b.15, 130a.10, 141a.6, 160a.2, 169a.13, 184b.1, 61b.5, 61b.7, 75b.6, 47a.13, 47a.15, 52b.9, 72a.7
m.+e 169b.12
m.+dür. 47a.2, 47a.3
m.+lerden 165a.7
m.+lere 185b.4, 190a.3, 85a.15
m.+leri 169b.8
m.+lerinden 165a.2
m.+lerine 169b.10, 176a.8
müstaʿidd+ (A.sf.) kabiliyetli, akıllı, anlayışlı 47a.12, 77b.5, 96b.16, 148a.6
müstaʿir+ (A.sf.) istiare eden, ödünç alan 3b.12
müstaḳīm+ (A.sf.) doğru, düz, dik 172a.9, 9a.9
müstedām+ (A.sf.) devamı istenilen, devamlı, sürekli
m.+-ı niʿmet 150b.4
müstehlek+ (A.sf.) istihlak edilmiş, tüketilmiş 94b.16
müstemend+ (F.sf.) üzüntülü, kederli, mutsuz
m.+ler 8b.10
müsterāḥ+ (A.is.) rahat edecek yer
m.+a 85a.12
müstevcib+ (A.sf.) layık; icap eden, gereken
m.+dür. 184b.1
müstevī+ (A.sf.) düz, her tarafı bir 105a.8
müstevlī+ (A.sf.) istila eden, ele geçiren 171a.2, 184a.11

müsülmān+ (A.is.) Müslüman, İslam dininde olan
m.+am 148b.7
m.+laruŋ 148b.16
m.+uŋ 113b.2, 82a.7
m.+uz 148b.16
müsülmānlıḳ+ (A.T.is.) Müslüman olma durumu 149a.4
m.+uŋ 95a.3
müşāhedāt+ (A.is.) gözle görülen şeyler 112b.6
m.+ı 178a.8
m.+-i ġaybī 100a.7
müşāhede+ (A.is.) bir şeyi gözle görme; Allah alemini görme 105b.3, 105b.5, 106b.10, 106b.11, 106b.6, 107a.11, 107a.13, 107a.4, 107a.8, 108a.14, 108a.16, 108a.4, 108a.6, 108b.14, 108b.14, 108b.17, 108b.2, 108b.4, 108b.5, 108b.6, 108b.7, 109a.1, 109a.16, 109b.10, 109b.12, 109b.9, 110a.10, 110a.11, 110a.16, 110a.16, 110a.17, 110a.2, 110b.10, 114a.1, 117a.5, 117b.10, 119a.15, 119a.16, 119a.16, 119b.1, 119b.3, 125b.8, 127a.5, 134a.1, 141a.1, 151b.9, 165b.10, 195a.2, 195b.17, 25b.1, 28a.17, 2a.17, 38a.4, 6b.16, 74a.6, 83a.9, 85b.11, 91b.12, 93b.10, 93b.10, 93b.13, 98a.1, 174b.3
m.+den 93b.10
m.+ler 140b.6
m.+leri 109b.1
m.+lerine 105b.13
m.+si 34b.16
m.+sinde 131b.2
m.+sinden 104a.14, 111b.11, 199b.10, 31a.5
m.+sine 153b.8
m.+sinüŋ 106b.1
m.+ye 106a.15
müşāhedesüz+ (A.T.sf.) bir şeyi görmeden 119a.16, 119b.1
müşebbih+ (A.sf.) benzetilen
m.+lere 148b.17
müşerref+ (A.sf.) şereflendirilmiş, şerefli 113b.16, 116b.1, 132a.17, 13a.3, 154b.9, 199a.14, 29b.2, 47a.17, 82a.2
müşevviḳ+ (A.sf.) şevk ve gayrete getiren, arzusunu, isteğini arttıran 115a.2, 8b.12
müşfiḳ+ (A.sf.) şefkatli, merhametli, acıyan 169b.11, 171b.3, 175a.14
müşīr+ (A.sf.) emir ve işaret eden
m.+e 171b.4
müşkil+ (A.s. ve i.) güç, zor, çetin; güçlük, zorluk 21a.5, 22a.11, 22b.17, 22b.7, 28a.12, 75b.9
m.+leri 22b.8
müşrif+ (A.sf.) yükselen, çıkan 167b.10
müşriḳ+ (A.sf.) Allah'a ortak koşan 110b.16
m.+dür 110b.16
müştaġil+ (A.sf.) iştigal eden, bir işle meşgul olan 168b.10
müştāḳ+ (A.sf.) özleyen, can atan 47a.8, 79b.1
m.+dur. 31a.15, 93a.13
m.+laruŋ 43b.17
müştaʿil+ (A.sf.) yanan, tutuşan 27a.13, 32b.11
müştāḳān+ (A.sf.) özleyenler, can atanlar 1b.12
müştehiyāt+ (A.sf.) iştahlılar, istekliler
m.+-i ĥayvānīdür. 24a.17
müştemil+ (A.sf.) kavrayan, salan, içine alan
m.+dür. 124b.15, 154a.11, 9b.15
müşterek+ (A.sf.) ortak, ortaklaşa, birlik
m.+dür. 35a.12
müşviḳ+ (A.is.) dikenli ağaç 78b.15
mütāʿ+ (A.is.) muvakkat kazanç
m.+lar 186b.7
mütābaʿat+ (A.is.) birbirine tabi olma, arkasından gitme, uyma 112a.12, 119b.16, 129b.15, 129b.17, 130a.1, 130a.1, 130a.3, 134b.12, 134b.15, 136a.10, 146a.13, 156a.17, 156a.7, 156a.7, 159b.8, 162a.3, 162a.6, 176b.17, 180a.3, 180b.2, 187a.9, 26b.16, 41b.16, 42a.14, 45b.12, 45b.14, 46b.12, 46b.13, 51a.11, 54a.15, 6b.11, 75b.15, 77b.8, 82a.13
m.+ı 42a.8, 68a.3
m.+ından 129b.4
m.+-i Resūl 75a.8
m.+-i sünnet 144b.16
mütālaʿa+ (A.is.) okuma, tetkik, düşünce 87b.5
m.+sında 6b.14
müteʿāḳıb+ (A.sf.) takip eden, birbiri ardından gelen 107a.17
müteʿalliḳ+ (A.sf.) asılı, bağlı; ilgili, ilişkili 60a.10, 72a.15
müteberrik+ (A.sf.) mübarek sayılan, uğurlu 192b.11
mütecelli+ (A.sf.) tecelli eden, görünen, ortaya çıkan 118b.14, 119b.11
mütee'ssîr+ (A.sf.) hüzünlü, kederli, üzüntülü 64b.10
mütefekkir+ (A.sf.) tefekkür eden, düşünen
m.+e 21a.11
müteferriḳ+ (A.sf.) dağınık, ayrı ayrı 102a.7, 46b.9, 47b.5
müteĥaliḳ+ (A.sf.) kendini tehlikeye düşürecek kadar acele ile bir işe koşan 105b.7, 158b.8, 56b.16
müteĥarrik+ (A.sf.) hareket eden, oynayan, kımıldayan 195a.3
müteḳaddim+ (A.sf.) önde bulunan, öne geçen
m.+lere 190b.16
müteĥayyir+ (A.sf.) hayrette kalan, şaşmış, şaşırmış 29a.14, 76a.7, 76b.11
mütekebbir+ (A.sf.) kibirlenen, kibirli 118b.13
m.+-i ʿaẓīm 118a.4
mütekellim+ (A.sf.) söyleyen, konuşan 122a.5, 35b.10
mütekellimlik+ (A.T.is.) konuşma durumu 151a.15
mütelāşī+ (A.sf.) acele eden, aceleci 133b.17
mütemeyyiz+ (A.sf.) seçilen, seçkin 170b.7
mütemkin+ (A.sf.) temkinli 153a.9
m.+dür. 153a.11
mütemmim+ (A.sf.) tamamlayan, bitiren
m.+i 46b.11
mütenāhi+ (A.sf.) biten, sona eren 195a.12
mütenebbih+ (A.sf.) uyanan uyanık, aklını başına toplayan 40a.15
müteneffir+ (A.sf.) nefret eden, iğrenen 69b.5, 95a.16
müteveccih+ (A.sf.) teveccüh eden, bir tarafa dönen, birine karşı sevgisi ve iyi düşünceleri olan 100b.2, 163a.7, 67a.15, 93a.7
mütevehhim+ (A.sf.) vehimlenen, kuruntulu 19b.3
m.+e 21a.11

mütevellid+ (A.sf.) doğan, dünyaya gelen 133a.17
mütimm+ (A.sf.) tamamlayan, tamamlayıcı 48a.16
müttaḳi+ (A.sf.) sakınan, çekinen
m.+ler 148a.14
müvekkel+ (A.sf.) vekil tayin edilen kimse
m.+dür. 18b.17, 19a.1, 19a.3
müyesser+ (A.sf.) kolayı bulup yapılan, kolay gelen 104a.17, 105b.7, 106a.7, 109b.11, 118b.6, 134b.16, 138a.5, 158b.16, 159b.4, 161b.7, 161b.9, 170a.17, 26a.7, 37a.3, 53b.17, 71b.14, 71b.8, 77b.1, 81b.7, 82b.4, 88a.9, 8a.1, 92b.13, 99b.1
müžahir+ (A.sf.) zahir olan, arka çıkan, koruyan 119a.14
müzāraʿat+ (A.is.) ekincilik üzerine yapılan işler
m.+a 189b.5
müẓekker+ (A.s. ve i.) erkek, er 183a.2
m.+ler 181a.16
müzekkī+ (A.sf.) temizleyen aklayan 71b.17
müẓekkir+ (A.sf.) zikrettiren, hatıra getiren, andıran; zikreden, ibadet eden 55b.6
m.+e 21a.11
m.+ler 178b.10
müzeyyen+ (A.sf.) süslenmiş, süslü 132a.17, 191b.1, 41b.8

N

nā-āḥir+ (A.F.b.sf.) sonsuz, sonu olmayan 6b.5
nā-bedīd+(F.b.sf.) görünmez, belirsiz 130b.12
nābit+ (A.sf.) yerden biten, yerden çıkıp büyüyen 145a.5
nācār, nāçār+ (F.b.sf.) çaresiz zavallı 76a.5, 62a.4, 140b.9, 159a.2
n.+ı 143b.16, 2b.8, 49b.11, 83b.4
nā-devlet+ (A.F.b.sf.) devletsiz 24a.14
nādir+ (A.sf.) seyrek, az, ender bulunur
n.+dür. 118a.10
n.+e 118a.15
n.+lerdendür. 118a.16, 118a.16
nādirlıġ+ (A.T.is.) seyreklik, azlık
n.+ile 199b.4
nā-ehil, nā-ehl+ (F.A.b.sf.) ehil olmayan, ehliyetsiz 37b.11, 37b.6, 38a.3
n.+lere 176a.17
n.+e 154b.10, 176a.12
n.+üŋ 37b.15
nafaḳa+ (A.is.) yiyecek parası, geçimlik; birinin kanunen geçindirmek mecburiyetinde bulunduğu kimselere mahkeme kararıyla bağlanan aylık 163a.17, 186b.6, 188b.1, 188b.12, 188b.2, 192b.16, 198b.6, 198b.6, 198b.7, 61a.15
n.+da 186b.3
n.+sına 198a.14
n.+yı 186b.2
nāfiʿ+ (A.sf.) menfaatli, karlı, faydalı 177b.9, 179b.10, 179b.12, 179b.13, 179b.13
nāfile+ (A.sf.) gerekli değilken yapılan iş; farzların dışında kılınan namaz; faydasız, işe yaramaz 166a.2
nāfiẕ+ (A.sf.) delen, delip geçen; içeriye işleyen, tesir yapan 167b.7
nāgāh+ (F.b.s. ve zf.) vakitsiz; ansızın, birdenbire 49b.15, 115a.11, 172b.13, 182b.11
nā-ġarbī+ (F.A.b.is.) güneşin batmaması
n.+dür. 39a.6
naġme+ (A.is.) ahenk, ezgi, güzel ses
n.+yi 112b.12
nā-ĥaḳḳ+ (F.A.b.sf.) haksız, beyhude, boş 165a.1, 171a.4, 184a.13
naĥīf+ (A.sf.) zayıf 9a.1
nā-ĥikāyet+ (F.A.b.is.) hikayesiz
n.+dür. 29a.11
naʿīm+ (A.is.) bollukta yaşayış, cennetin bir kısmı 121b.3, 57b.3
n.+i 145a.16
naḳd+ (A.is.) akçe, para, servet
n.+ı 29b.9
n.+-ı muʿāmelesini 132a.6
n.+ın 43b.1
n.+ına 4a.16
nāḳıṣ+ (A.sf.) noksan, eksik, tam olmayan, kusurlu 108a.2, 116a.2, 119b.13, 54b.15, 61a.16, 61b.1, 61b.15, 88b.15, 99b.3
n.+ları 99a.8
n.+uŋ 8b.6
nāḳīb+ (A.s. ve i.) bir kavim veya kabilenin reisi veya vekili
n.+ler 167b.13
naḳīr+ (A.is.) hurma çekirdeğinin arkasındaki beyaz çukur; çok küçük, ehemmiyetsiz 164b.7
n.+den 165a.12
naḳḳāş+ (A.is.) nakış yapan kimse, süsleme sanatkârı
n.+-i ĥaḳīḳat 1b.11
naḳl, naḳil+ (A.is.) bir şeyi başka bir yere götürme, taşıma 181b.10, 181b.14, 182b.8
27b.16
n.+idür 98b.3
naḳṣ+ (A.is.) noksan, eksik 93a.5
naḳş, naḳış+ (A.is.) resim, süsleme sanatı 102b.8, 100a.6, 104a.7, 104b.10, 104b.15, 108a.11, 108a.15, 108a.7, 119a.7, 30a.4, 38b.14
n.+ı 116a.7
n.+-ı iblīs 122a.2
n.+ına 106b.6, 166b.14
n.+ını 119a.7
n.+ların 100a.6
n.+larına 100a.8
n.+larından 100a.7
nā-maĥrem+ (F.A.b.sf.) mahrem olmayan, nikah düşmeyen, yabancı 37b.5
n.+ler 199b.15
namāz+ (F.is.) namaz 101b.16, 107a.15, 107b.2, 107b.6, 148b.6, 157b.11, 157b.17, 169a.6, 180b.10, 181a.10, 181a.8, 191a.7, 192a.12, 45a.1, 53b.15, 90b.15, 9b.15
n.+a 102a.6, 163b.11, 191a.7
n.+dur. 55b.13
n.+ı 180b.10, 191a.9, 44b.17
n.+-ı rūza 166a.2
n.+ın 180b.14, 180b.5, 180b.8, 193b.4, 95b.12, 97a.16

n.+ından 180b.5
n.+uŋ 158a.7, 4a.17, 55b.16, 56b.12, 56b.9
nāme+ (F.is.) mektup; sevgiye ve aşka dair yazılmış mektup, kitap
n.+sine 2b.5
n.+sinüŋ 154a.2
nā-menžūr+ (F.A.b.sf.) saçılmamış, dağılmamış
n.+-i raĥmān 45a.6
nā-merd+ (F.b.sf.) mert olmayan, alçak, korkak
n.+lere 56b.8
nā-meşġūl+ (F.A.b.is.) meşgul olmayan, boş 34b.1, 34b.2
nā-murādlıḳ+ (F.T.b.is.) muradına erememe durumu
n.+da 51b.3
nā-müdārā+ (F.b.is.) yüze gülmeyen, dost gibi görünmeyen 163a.16, 139b.4
nā-müdāvemet+ (F.A.b.is.) devamsızlık, devam etmeme 99b.17
nā-nisbet+ (F.A.b.is.) bağlı olmama, kıyaslamama
n.+i 42b.17
nār+ (A.is.) ateş, od, cehennem 143a.17, 39b.4
n.+ı 123b.9, 39b.10
n.+-ı ehli 39b.3
n.+-ı pür 131a.15
n.+ından 40a.7
n.+iyyeti 40b.6
n.+iyyet-i ĥaḳīḳī 40b.13
n.+iyyetinden 40b.4
n.+-śıfat 87a.2
n.+uŋ 39b.6, 39b.7
naʿre+ (A.is.) nara, yüksek sesle bağırma 107a.12, 117b.4, 118a.15, 92a.8
nā-resīde+ (F.b.sf.) olmamış, ham 50a.14
nās+ (A.is.) insanlar, halk, herkes
n.+dur. 31b.3
naśārā+ (A.is.) hıristiyanlar 46a.10, 46a.11
naśb+ (A.is.) dikme, saplama 139a.12, 168a.1, 170a.10, 170a.15, 175b.17, 176a.6, 197a.15, 197a.8, 197b.8, 84b.11
naśīb+ (A.is.) pay, hisse; birinin elde ettiği şey; Allah'ın kısmet ettiği şey 11a.6, 121b.4, 132b.9, 185a.13, 197a.12, 198a.6, 198b.13, 38b.12, 48b.1, 52a.11, 52a.8, 5b.1, 82a.3
n.+i 116a.11, 116a.11, 116b.1, 130b.15, 152b.17, 163b.7, 168a.3, 179b.8, 36a.14, 36a.15, 36a.17, 38b.7, 48a.2, 48a.2, 48a.3, 48b.2, 52a.10, 82a.12, 82a.15, 82a.5, 93b.16
n.+idür. 51b.1
n.+im 51b.3
n.+in 183b.5
n.+inden 197a.16
n.+ine 92a.3
n.+ini 11a.8, 11a.9, 126a.16, 190a.1, 85b.13, 92a.2, 157b.10
n.+leri 173a.5, 199a.5, 49a.17, 55a.5
n.+lerin 11a.11
n.+ni 64a.12
n.+üm 51b.1
n.+üŋ 185a.10
n.+üŋdür. 185a.9
naśīblü+ (A.T.sf.) kısmetli 64a.12
nāśiĥ+ (A.sf.) nasihat, öğüt veren 183a.2, 46b.8, 46b.8
naśīĥat+ (A.is.) öğüt 165a.17, 181b.15, 183a.7, 85b.7, 91b.17, 91b.17
n.+dur. 181a.16
naśś+ (A.is.) açıklık, kat'ilik 20b.11
nā-şarḳī+ (F.A.b.is.) şarkla, doğuyla ilgili olmayan
n.+dür 39a.6
nā-vācib+ (F.A.b.is.) vacip olmayan 184a.13
nā-vefā+ (F.A.b.is.) vefasız, sözünde durmayan 165b.5
nāyib+ (A.s. ve i.) vekil, birinin yerine geçen 156b.16, 22b.13
n.+i 154a.16, 162b.11, 183b.11, 196a.2, 23a.3
n.+ler 167b.13, 171b.12, 177a.1
n.+lerden 164b.4
n.+lerinüŋ 155b.14
n.+lerüŋ 171a.16, 176a.15
nāyim+ (A.sf.) uyuyan, uykuda
n.+idür. 194b.1
nāz+ (F.is.) kendini beğendirmek için takınılan yapmacıklık, cilve, işve 134b.1, 160b.4, 161a.4, 165b.6, 16a.16, 17b.4, 6a.1, 91a.1, 91a.3
n.+dan 161a.3
n.+ı 76a.13
n.+ları 80b.16
n.+-ı niyāz 74b.7
nažar+ (A.is.) bakma, göz atma, düşünme 109a.8, 109b.8, 109b.9, 10a.16, 111a.4, 117b.4, 117b.4, 121b.14, 122b.3, 132a.10, 142a.13, 142b.12, 154b.11, 159b.10, 165a.14, 165b.3, 166b.10, 166b.14, 166b.15, 166b.3, 166b.9, 176a.10, 176b.3, 178b.10, 179b.6, 184a.1, 187b.1, 189b.1, 18a.10, 194a.11, 20b.1, 21a.4, 21b.17, 23a.10, 23a.11, 23a.13, 23a.5, 23a.8, 23b.8, 24a.15, 26a.6, 27a.3, 28a.16, 31a.3, 33b.5, 34b.11, 35b.6, 35b.7, 35b.8, 41b.10, 50a.5, 54b.17, 59b.15, 60a.1, 60a.11, 65b.14, 6a.13, 6a.13, 74b.17, 7a.2, 80b.10, 84a.2, 88b.6, 92a.1, 96a.6, 96a.7, 99b.10
n.+a 107a.5, 112a.16, 114b.3
n.+dan 37b.10
n.+ı 100b.17, 102b.2, 104a.6, 104a.6, 104a.8, 110a.12, 110a.14, 125b.8, 149a.12, 152a.8, 152b.7, 154b.15, 166a.8, 166b.10, 23a.10, 33a.17, 35b.10, 36a.5, 37b.14, 50a.12, 88b.5, 88b.5, 92a.17, 92b.2, 94a.11
n.+-ı ĥisābınca 20a.8
n.+-ı maĥabbet 18a.10
n.+-ı şomından 37b.15
n.+ın 142b.11, 152a.10, 152b.3, 173a.6, 174b.1, 174b.3, 189a.17, 25b.3, 41b.15, 43a.17, 75b.14, 76a.2, 90b.14
n.+ına 102b.5, 102b.8, 104a.3, 108b.7, 112a.13, 113a.1, 147a.14, 196a.12, 200a.7, 32a.16, 79b.1, 92a.17
n.+ında 152a.8, 26b.8
n.+ından 103a.16, 109b.10, 114b.2, 199b.15, 25a.12, 3b.14
n.+ıyla 122b.1, 134b.4, 141a.4, 152a.15, 152a.17, 153b.11, 154b.10, 154b.11, 159b.10, 166a.13, 176b.3,

187a.8, 199a.14, 26b.10, 26b.10, 52a.4, 61b.9, 68a.6, 87b.7, 88a.9, 88b.4, 92b.2, 97a.15, 20b.1
n.+lar 42a.2, 88a.4
n.+ları 189b.10, 75b.4
n.+ların 178b.13
n.+larına 103b.16
n.+larınuŋ 152b.9
n.+uŋdan 111b.9
nažarī+ (A.sf.) nazara, bakışa ait, bakışla ilgili 101a.10, 62b.14, 68a.12, 9a.9
n.+ye 141a.15
nāzenin+ (F.sf.) cilveli, oynak, şımarık 199a.17
nāẓır+ (A.sf.) nazar eden, bakan, gözeten 109b.12, 167b.10
n.+a 109b.14
nāzil+ (A.sf.) yukarıdan aşağı inen, bir yere konan, bir yerde konaklayan 114a.8
nažīr+ (A.sf.) benzer, eş 28b.3
n.+i 171b.4
ne+ (T.s. ve z.) ne, hangi, hangi şey 100b.4, 101a.13, 101a.13, 101a.8, 104b.14, 106b.6, 108b.2, 110b.2, 110b.2, 110b.2, 110b.2, 110b.2, 110b.3, 110b.3, 110b.3, 110b.3, 110b.3, 110b.3, 110b.3, 110b.3, 110b.4, 110b.4, 110b.4, 110b.4, 110b.4, 111a.15, 111b.3, 112a.16, 113a.12, 113a.15, 114b.8, 117a.2, 120a.11, 120b.2, 121a.15, 121a.16, 122a.10, 122b.15, 123a.9, 123b.10, 127b.1, 127b.10, 127b.10, 127b.16, 127b.16, 128a.1, 128a.12, 128a.13, 128a.2, 128a.2, 128a.4, 128a.6, 128a.8, 12b.1, 12b.1, 12b.1, 131a.11, 132b.16, 132b.16, 132b.4, 132b.5, 136a.9, 138a.9, 139a.15, 139b.14, 139b.3, 13a.5, 13b.1, 142a.14, 142a.16, 142a.7, 143b.2, 144a.16, 146b.13, 146b.9, 149a.10, 14a.5, 14a.6, 150a.10, 150a.11, 150b.9, 153b.5, 154a.1, 154a.1, 154b.8, 161a.1, 161b.3, 162b.9, 165a.11, 166a.9, 167b.8, 168b.17, 169b.13, 170b.17, 172a.1, 172b.14, 174b.12, 174b.12, 174b.4, 176a.15, 177b.12, 179a.1, 17a.4, 17a.5, 17b.16, 17b.5, 181b.3, 182b.10, 185b.13, 186b.2, 187b.2, 188b.16, 189b.7, 18a.14, 18a.3, 190b.13, 195b.11, 199b.12, 199b.9, 19a.12, 19a.5, 21a.7, 21b.7, 22a.7, 22b.11, 22b.6, 22b.6, 22b.6, 22b.9, 24a.12, 25a.8, 25b.15, 27a.17, 27b.1, 28a.5, 28a.5, 28a.8, 28b.10, 28b.4, 29b.1, 29b.1, 2b.6, 30b.4, 31b.14, 31b.15, 33b.14, 33b.3, 34b.10, 34b.12, 34b.5, 35b.15, 36b.17, 37a.7, 37b.17, 38a.7, 39a.16, 3b.17, 40b.4, 41a.12, 41a.15, 42b.15, 42b.15, 43a.16, 43a.8, 45a.2, 45b.10, 45b.11, 45b.13, 45b.16, 46b.2, 48a.1, 48a.11, 4a.7, 50a.1, 51b.7, 51b.7, 51b.9, 52a.5, 53a.5, 54b.5, 57a.1, 58a.12, 58a.12, 58b.12, 58b.14, 58b.17, 5a.7, 5a.7, 61a.2, 61b.11, 63a.17, 65a.13, 68a.10, 68a.4, 68b.3, 68b.7, 6a.5, 6a.5, 6b.5, 70a.15, 70a.3, 70a.7, 71b.4, 73a.10, 73a.10, 74a.3, 75b.16, 75b.17, 75b.2, 78a.8, 78a.8, 7a.5, 7a.5, 80b.16, 80b.17, 80b.2, 82a.3, 83a.15, 83a.16, 86a.3, 86a.4, 87a.10, 87a.4, 87a.4, 87b.8, 87b.8, 89a.6, 8a.8, 91a.11, 91b.12, 92b.7, 98a.7
n.+dür 143b.12, 166b.12, 172b.2, 198a.11, 198a.2, 50a.1, 70a.15, 13a.5, 21a.3, 33b.14, 3b.10, 4b.3, 52a.13, 58b.14, 63a.17, 6a.7, 6a.8, 6a.9, 93b.5, 13b.3
n.+ler 74b.13
n.+nüŋ 63a.17, 69b.2
n.+ye 100b.5, 130b.17, 136a.3, 162b.5, 18a.2, 199a.10, 31a.4, 6a.13, 6a.5, 74a.5, 94a.11, 96a.7
n.+yi 135b.11, 136b.11, 156a.8, 188a.14, 194a.1, 65b.2, 89a.16, 92b.2, 92b.6
nebāt+ (A.is.) topraktan biten, çıkan her türlü şey; bitki 10b.11, 10b.12, 11a.12, 11a.17, 11b.1, 12b.4, 15b.1, 34b.6, 15a.17
n.+da 12b.1, 12b.3, 15a.9, 15b.3
n.+dan 12a.6
n.+ı 11b.14
n.+lar 11b.14, 56a.2
n.+-şeker 11b.9, 12a.4
n.+uŋ 11a.15, 15b.3, 56a.3, 56a.4
nebātāt+ (A.is.) nebatlar, bitkiler 17b.11
n.+a 19b.16
n.+ı 20b.9
n.+uŋ 10b.7, 48b.5, 48b.5
nebātlıḳ+ (A.T.is.) bitki olma durumu, bitki ekilen yer 56a.1, 56a.6
n.+ı 11a.8
nebi+ (A.is.) haberci, peygamber 103b.6, 157a.2, 53a.6
n.+ye 103a.17, 46b.12
necāset+ (A.sf.) pislik, murdarlık
n.+den 95b.6
necāt+ (A.is.) kurtulma, kurtuluş 129a.8, 129b.13, 148a.1, 150a.12, 35b.4, 47b.3, 65b.7, 73b.17, 78b.9, 95a.5
n.+dan 178b.13
necis+ (A.sf.) pis, murdar 45a.11, 45a.14, 49a.4, 49a.4, 49a.4, 49a.5, 49a.5
n.+e 114b.17
nedāmet+ (A.is.) pişmanlık 130b.10, 130b.11, 168b.9, 172b.15, 193a.11
neden+ (T.zf.) neden, niçin 166b.15, 182b.14, 192a.15, 199b.6, 28b.3, 2a.11, 38a.13, 45b.11, 63a.17
n.+dür 80b.1
nedīm+ (A.is.) meclis arkadaşı, sohbet arkadaşı 141b.4
nefeĥāt+ (A.is.) üfürmeler, esintiler, yayılan güzel kokular
n.+a 42a.13
n.+-ı ilāhī 130b.4
n.+-i elṭāf-i Rabbānī 100a.15
nefes+ (A.is.) soluk, soluk alacak kadar geçen zaman, an 130b.4, 169a.2, 180b.4, 7b.13
n.+de 130b.11, 130b.14
n.+-i mübārek 9a.4
n.+üŋ 59a.5
nefĥ+ (A.is.) güzel kokunun yayılması, rüzgar esmesi 24b.13
nefĥa+ (A.is.) üfürük 119b.6, 24b.14, 27b.5
n.+-ı Ĥaḳḳ 62a.17
n.+muz 25a.2
n.+sı 73a.5
nefīr+ (A.is.) cemaat, topluluk 120b.13
nefs, nefis+ (A.is.) ruh, can, asıl, cevher 105a.14, 137a.7, 137a.7, 172b.8, 182b.17, 49b.9, 57b.9, 58b.7, 7b.11, 101b.10, 103a.16, 106a.9, 107b.17, 110a.1, 110a.3, 115b.15, 115b.6, 118b.10, 122b.3, 125a.10,

125a.12, 125a.16, 125a.17, 125a.7, 128b.5, 129b.3, 129b.4, 131b.16, 132a.2, 133a.5, 133b.12, 134a.9, 134b.15, 134b.17, 134b.3, 134b.5, 137b.16, 137b.5, 141a.5, 146b.6, 147a.1, 157b.1, 158a.11, 158a.12, 158b.1, 173b.9, 17b.12, 180a.15, 182a.3, 183b.9, 187a.10, 196a.13, 2a.12, 2a.16, 35a.2, 36b.4, 4b.11, 54a.2, 54a.8, 56a.13, 58a.17, 58b.10, 58b.11, 59a.1, 59a.11, 59a.17, 59b.2, 59b.7, 5b.14, 60a.16, 60b.14, 60b.17, 62a.10, 62a.15, 62b.1, 62b.13, 62b.5, 62b.9, 63a.16, 63a.3, 63a.7, 63a.9, 72b.10, 76b.2, 78a.15, 87a.8, 88b.14, 88b.8, 90b.2, 90b.3, 90b.6, 93b.12, 125a.9, 59a.17

n.+de 110a.8, 147a.4, 59b.2, 60b.10, 62a.6, 62a.8

n.+den 127b.4, 53a.16, 53b.1, 53b.3, 63a.3

n.+dür. 132b.6

n.+e 105b.10, 113b.11, 115b.12, 125a.9, 134a.12, 135a.5, 137b.11, 144b.15, 147a.5, 53a.16, 53b.1, 53b.3, 179b.13

n.+i 103b.10, 125a.11, 133a.5, 137a.4, 138a.13, 138b.12, 141a.7, 147a.17, 157b.3, 158a.17, 158b.3, 158b.7, 163a.4, 172b.9, 17b.11, 180a.10, 188b.10, 188b.9, 195b.17, 45a.10, 45a.11, 49b.15, 57b.13, 58b.3, 58b.5, 58b.5, 59b.11, 60a.13, 60b.15, 61b.7, 63b.4, 69b.16, 71b.17, 86b.2, 22b.1, 28b.5, 52b.4, 52b.4

n.+-i emmārelik 62a.9

n.+-i emmārenüŋ 199a.15

n.+-i ħalḳdan 105b.11

n.+-i ĥayevānī 195b.2

n.+-i hevāsınuŋ 183b.8

n.+-i insānī 59b.4

n.+-i insānīnüŋ 58a.14, 59a.9

n.+-i nāmiye 195b.2

n.+-i şeytān 188b.16

n.+-i ṭabīʕi 195b.2

n.+-i emmāre 127b.3, 127b.6, 128a.12, 27a.8

n.+-i emmāredür. 144b.9

n.+-i emmārenüŋ 131a.1

n.+-i insānī 2b.15, 125a.15, 125a.3, 2a.14, 2b.7

n.+-i insānīden 134a.17

n.+-i insānīdür. 122b.8

n.+-i insānīnüŋ 123a.7

n.+-i levvāme 127b.3, 127b.5, 128a.13, 128b.3, 128b.5, 129b.12, 131a.16, 132a.12, 133a.13

n.+-i levvāmedür. 124b.16

n.+-i levvāmenüŋ 130a.6

n.+-i levvāmeye 142a.7

n.+-i mutmaīn 137a.2

n.+-i mutmaīndür. 136b.17

n.+-i mutmaīne 127b.3, 127b.5, 142a.8

n.+-i mutmaīnenüŋ 144b.6

n.+-i mutmaīni 143a.2

n.+-i müdrikeye 146b.16

n.+-i mülhime 127b.3, 127b.5, 128a.15, 132a.17

n.+-i mülhimedür. 132a.15

n.+-i mülhimeye 142a.8

n.+-i nāmiye 15b.3, 15b.7

n.+-i nāṭıḳaya 146b.16

n.+-i şekāvete 145b.2

n.+-i tamām 71b.17

n.+-i žālime 124b.16

n.+idür. 128b.7

n.+in 163a.2, 188b.6

n.+inde 59b.7, 85a.8

n.+inden 148a.4, 148a.4, 28a.15

n.+ine 128b.13, 137a.3, 188b.15, 83a.6, 140b.4, 162b.3

n.+ini 132a.14, 181a.11

n.+inüŋ 104a.9, 157b.6

n.+iyle 116b.6, 155b.13, 162b.2, 162b.4, 188b.11, 91b.4, 162a.15

n.+leri 148a.6, 45a.9, 59a.1

n.+lerin 192a.5

n.+lerine 127a.11, 183a.15

n.+lü 147a.7

n.+ümden 169a.17

n.+üme 68b.4

n.+üŋ 102b.8, 110a.4, 110a.6, 114b.12, 115b.8, 122a.17, 125a.6, 127b.2, 134b.1, 134b.9, 135b.17, 137a.17, 137b.2, 159b.5, 183a.17, 58b.5, 60a.15, 60a.17, 60b.3, 60b.7, 62a.14, 62a.3, 63a.16, 63a.5, 70a.1, 70b.9, 79b.6

nefsānī+ (A.sf.) canlılığın uyandırdığı arzularla ilgili 101a.1, 102b.7, 104b.11, 105b.12, 134a.10, 145a.14, 173a.2, 195b.4, 196a.14, 55a.11, 56b.9

n.+de 55a.14

neft+ (F.is.) neft yağı 130a.9, 99b.16

nefy+ (A.is.) sürme, sürgün etme 100a.4, 146b.1, 94b.5, 94b.6, 94b.8, 94b.9, 96a.3, 96a.5, 96a.6, 96a.8

n.+i 118b.11, 94b.5, 96a.2

n.+-i ġayreti 70b.1

n.+-i ħavātır 69a.13

n.+-i māsivā 69b.8

n.+-i ħātıra 100a.5

n.+-i ħavātır 99b.12

n.+-i ħavātıra 100a.2

n.+inden 94b.7

nehār+ (A.is.) gündüz 149a.9, 75b.1

nehy+ (A.is.) yasak etme 162b.1, 162b.6, 174a.9, 176b.14, 28b.13, 54a.17, 73b.1, 90a.15, 190b.12

n.+-i münker 164b.11

n.+-i münkiri 157a.10, 179b.1

n.+-i hevā 156a.9

nekebāt+ (A.is.) talihsizlikler, bahtsızlıklar, düşkünlükler

n.+dur. 78b.12

nekes+ (F.sf.) cimri, eli sıkı 97a.4

nemā+ (A.is.) artma, çoğalma; büyüme, uzanma 15a.17, 15b.4

Nemrūd+ (A.h.is.) Babil'in kurucusu denilen hükümdar olup Hz. İbrahim'i ateşe attırmıştır. 62b.5

n.+-ı nefs 62b.7, 62b.8

neng+ (F.is.) ayıp, utanma 91b.2

nerdübān+ (F.b.is.) merdiven 185a.4

n.+dan 56b.4, 92b.12

n.+ıdur. 92b.12

nerm+ (F.sf.) yumuşak 23a.14

neseb+ (A.is.) nesil, soy 43b.7

n.+i 90a.4

nesħ+ (A.is.) kaldırma, hükümsüz bırakma 42b.9, 45b.11, 46b.4, 46b.5

nesīm+ (A.is.) hafif rüzgar
n.+i 131a.6
n.+leri 100a.15
n.+lerinden 130b.4, 42a.12
nesl+ (A.is.) nesil, kuşak
n.+i 32b.5, 32b.7, 41b.2
n.+ini 41b.3
nesne+ (T.is.) nesne, şey, cansız şey veya madde 100a.13, 101a.2, 102a.3, 102b.1, 102b.5, 103b.3, 105b.16, 106a.7, 108b.10, 109a.2, 109a.3, 111b.10, 111b.8, 112b.17, 112b.7, 113a.1, 114b.11, 117a.2, 124b.7, 12b.14, 134a.8, 138a.3, 138a.8, 138b.6, 138b.7, 141b.13, 145a.10, 151b.14, 151b.14, 151b.2, 154b.5, 156a.10, 156a.15, 157b.14, 158b.11, 158b.16, 159a.17, 15b.6, 162a.16, 165b.2, 168a.11, 168a.5, 168b.10, 169a.14, 174a.15, 174a.7, 174b.9, 178a.15, 179a.17, 179a.8, 17b.11, 17b.9, 181a.12, 182a.16, 182a.16, 182a.5, 182b.3, 182b.3, 185a.8, 185a.9, 188b.3, 190a.1, 190a.4, 192b.14, 193a.8, 194b.5, 19a.3, 20b.12, 20b.14, 20b.4, 22a.12, 22a.6, 22b.5, 23a.16, 23a.6, 25a.10, 25a.11, 28a.2, 31a.11, 31a.9, 36b.14, 36b.15, 42b.4, 44b.16, 46b.10, 46b.5, 46b.6, 47b.12, 47b.15, 47b.16, 48a.17, 51a.5, 55a.1, 55b.13, 56a.13, 57a.9, 61b.4, 64a.11, 64a.9, 66a.13, 67a.16, 69b.9, 6b.16, 73b.5, 73b.5, 79b.4, 81b.7, 81b.8, 82a.3, 85a.10, 86a.9, 89a.11, 89a.12, 89a.2, 90a.17, 92a.17, 92b.17, 94b.6, 96a.3, 96a.3, 96a.4
n.+de 108b.16, 176b.4, 21b.3
n.+den 162a.17, 168b.15, 169a.15, 190b.1, 28b.13, 58b.10, 66a.5, 69b.5, 97b.2
n.+dür 15a.2, 22b.6, 122b.7, 22b.9, 68a.10, 13a.5
n.+ler 140a.10, 140a.11, 140a.13, 140a.15, 140a.17, 153b.2, 159a.14, 169b.7, 172a.4, 174b.17, 175b.9, 17a.17, 183a.15, 184a.17, 27b.16, 31a.1, 32a.16, 35a.1, 36a.9, 65a.14
n.+lerde 106a.9
n.+lerden 105b.11, 163a.6, 27a.10, 83a.6
n.+lere 103b.12
n.+leri 175a.6, 32b.15, 60b.10, 61a.10, 67b.3, 68a.9
n.+lerüŋ 94a.13
n.+ni 24b.13
n.+nüŋ 111a.13, 111a.14, 122b.10, 12a.2, 133b.16, 161b.13, 22a.8, 32b.5, 40a.3, 57a.2, 57a.5, 64a.5, 69b.6
n.+si 153a.16, 193b.5, 61b.3
n.+ye 134a.15, 138b.17, 174b.1, 54b.16, 61a.13, 61a.14, 62b.14, 69a.1, 69b.12, 85a.3, 92a.16
n.+yi 109b.2, 111b.8, 128b.9, 192b.8, 22a.3, 36b.13, 36b.13, 60b.11, 90b.3
n.+-yi ǿazīz 56a.12
nesrīn+ (F.is.) yaban gülü, ağustos gülü
n.+ler 195b.9
neşr+ (A.is.) yayma, dağıtma, herkese duyurma 178b.16180a.8
neşter+ (F.is.) hekim bıçağı
n.+i 65a.5
neşv+ (A.is.) canlının büyümesi, boy atması; yeniden peyda olup hayata gelme 15a.17
netāyic+ (A.is.) neticeler 19b.1
netīce+ (A.is.) sonuç, son
n.+-i nūr-i īmāndur. 46a.2, 46a.7
n.+si 142a.3 , 166b.4, 1b.2, 38b.11
n.+sidür 136b.4, 194a.16, 195a.1, 195b.17, 195b.6
n.+sinden 17b.12, 195a.2, 196a.4, 46a.15
n.+sindendür. 82a.8
nevǿ+ (A.is.) çeşit, tür, cins 103a.5, 103b.5, 103b.9, 106a.15, 116b.4, 118a.4, 127a.7, 127b.3, 129b.4, 140b.2, 140b.6, 147a.13, 15b.10, 178a.14, 179b.16, 18b.13, 18b.13, 18b.15, 197b.7, 19a.1 , 19a.1 , 19a.1 , 19a.2, 19a.3, 19a.3, 19a.4, 19a.4, 19a.5, 19a.5, 19a.6, 19a.6, 19a.6, 19a.7, 19a.8, 19a.8, 19a.9, 35a.2, 35b.13, 35b.2, 35b.8, 38b.6, 47b.2, 51a.8, 54a.5, 54a.5, 61b.15, 66a.13, 67a.7, 70b.15, 85b.4, 88a.13, 18b.13
n.+den 128a.9, 59a.9, 193b.1
n.+dür 18b.14, 117b.6, 15a.17, 129b.1, 15a.11, 15a.13, 15a.8, 15b.12, 18b.16, 195a.17, 19a.6, 35a.8, 54a.4
n.+i 118a.4, 18b.12
n.+-i taśarruf 110b.10
n.+inde 66a.4
n.+inden 105b.8
n.+ini 66a.4
n.+üŋ 6b.17
nevā+ (F.is.) ses, seda, makam
n.+laruŋ 7a.5
nevābit+ (A.sf.) yerden bitenler, yerden çıkıp büyüyenler 20a.3
nevāhī+ (A.is.) yasak şeyler 42a.10, 72b.8
n.+sin 42a.14
nevāle+ (A.is.) vergi, bağış; nasip, talih, kısmet 49a.5
n.+sin 142a.10
nevāzil+ (A.is.) hadiseler, belalar 19b.5
nevbet+ (A.is.) sıra, sıra ile görülen iş 44b.17, 45a.12, 45a.4, 45b.4, 50b.14
nevm+ (A.is.) uyku 103b.13
nevmīd+ (F.sf.) ümitsiz 149b.8, 181b.17, 22a.13, 31a.6, 4a.17, 76b.10
n.+-i dermān 4a.13
nevvār+ (A.sf.) nurlu, aydın 114b.3, 8b.9
nice, niçe+ (T.zf.) nasıl; çok, hayli; ne; ne kadar; hangi 105a.11, 108a.4, 109b.17, 110a.15, 110a.15, 110b.17, 111a.2, 111a.2, 111a.3, 111a.4, 114b.17, 114b.3, 114b.8, 127b.16, 128a.2, 128a.5, 128a.7, 129b.5, 130a.14, 130b.11, 133b.16, 139a.3, 139a.8, 139b.10, 139b.9, 140b.10, 140b.5, 140b.6, 142b.6, 146a.16, 146b.17, 147a.4, 147a.7, 147a.9, 148a.13, 149a.14, 150b.1, 151b.11, 153b.11, 157a.16, 162a.1, 163a.1, 165b.5, 170a.1, 170a.2, 176b.3, 179b.17, 181b.5, 184b.4, 185b.17, 191a.13, 192a.15, 192a.3, 192a.9, 193a.10, 194b.13, 195a.3, 195b.7, 195b.9, 198b.2, 25a.8, 2b.7, 42a.2, 49a.3, 50a.13, 52b.13, 56b.13, 57b.1, 59a.5, 60a.12, 64a.10, 66a.2, 68a.11, 68a.5, 68b.15, 71b.13, 75a.11, 79b.15, 79b.8, 80a.11, 87a.13, 87b.5, 89b.17, 91a.11, 93b.11, 94a.13, 95b.4, 96b.7, 97b.1, 106b.9, 10b.17, 10b.17, 110b.8, 110b.8, 120a.17, 121a.12, 169a.13, 173b.13, 181a.16, 183a.15, 18a.8, 18b.12 , 19a.9, 21a.2, 21a.6, 22a.10, 22a.5, 22b.10, 22b.9, 23b.6, 25a.15, 25b.2, 25b.5, 26b.11, 27a.10, 27a.4, 27b.4, 27b.5, 28a.7, 29a.16, 29a.2, 2b.10, 31a.11, 31a.9, 32b.14, 32b.8, 33a.10, 33a.4, 34a.16, 34a.17, 34b.2, 36a.1, 36a.11, 36b.2,

36b.7, 38b.8, 40a.16, 49a.15, 4a.4, 53b.7, 61b.15, 67a.1, 67a.16, 6b.17, 72b.12, 77b.15, 78a.3, 7a.12, 7b.2, 80a.4, 80a.7, 84b.3, 8a.17, 9a.13
n.+dür 60a.16
n.+ler 114a.17
n.+leri 74b.15
n.+si 131a.14, 18b.3, 18b.3, 194a.12, 61a.3, 61a.3, 67b.8, 70b.6
n.+sin 142a.4
n.+sinüŋ 145b.17, 40a.10, 40a.11
n.+ye 124a.12
nicün+ (T.zf.) niçin 6b.7, 6b.8, 133a.11, 160a.9, 165b.13, 182b.16, 198a.3
n.+dür 32b.9
nidā+ (A.is.) çağırma, bağırma, seslenme 123a.8, 126a.8, 143b.16, 29a.10, 50b.9, 81b.11, 81b.13
n.+dan 81b.12
n.+sını 119a.8, 17a.17, 30a.17
n.+-yı sırrı 104b.6
niddsüz+ (A.T.is.) eşsiz, benzersiz 110b.1
nide- (T.b.f.) nede, ne ede
n.-m 123b.10
n.-yüm 17a.12
nifāḳ+ (A.is.) münafıklık, iki yüzlülük, ara bozukluğu 148b.1, 148b.1, 148b.14, 148b.2, 159a.8, 173b.17, 148b.1
n.+dan 148b.9
n.+dur 174a.6
n.+ındandur. 148b.11
n.+uŋ 146a.6
nigāĥ+ (F.is.) bakış, bakma
n.+lara 184a.10
nigār+ (F.is.) resim, sevgili 173b.9
nigin+ (F.is.) yüzük
n.+i 2a.8
nigū-nām+ (F.b.sf.) iyi, güzel nam
n.+ı 114b.9
nihād+ (F.is.) tabiat, huy, yaradılış
n.+ı 85b.9
n.+ında 111b.15, 119b.6, 120b.17, 126a.3, 130b.10, 175a.17
n.+ını 21a.7
nihān+ (F.sf.) gizli, saklı 118a.17
n.+a 156b.7
nihāyet+ (A.is.) son 112b.15, 31b.16, 34a.5
n.+de 134b.14, 135b.14, 136a.2
n.+dür. 151b.3
n.+i 136a.2, 137a.8, 189b.2, 35b.17, 58a.17
n.+-i ĥaḳīḳata 80a.15
n.+-i maʿādına 8b.11, 8b.5
n.+idür. 158b.1, 158b.9
n.+ine 147a.5, 18b.9
n.+ini 7a.1
nihāyetsüz+ (A.T.sf.) sonsuz 105a.16, 110b.1, 140a.2, 94b.15
nik+ (F.sf.) iyi, hoş, güzel 164b.16
niḳāb+ (A.is.) peçe, yüz örtüsü
n.+ın 124a.3
n.+ını 37a.11, 37b.4
niḳābsuz+ (A.T.sf.) peçesiz 37b.11
nikāĥ+ (A.is.) nikah, kanunī evlenme töreni
n.+dan 135a.4
nīm+ (F.sf.) yarı, yarım 101b.11, 52b.3
niʿmet+ (A.is.) iyilik, lütuf, ihsan, bahşiş 159b.4, 185a.5, 187b.2, 187b.5, 75b.4
n.+e 30a.7, 75b.4
n.+i 185a.4, 185b.12, 185b.17, 187b.5, 49b.14
n.+-i İslām 150b.8
n.+-i viśāl 27a.12
n.+idür. 142a.7, 160a.4
n.+in 187b.4
n.+ine 186a.8, 70b.4, 75b.13, 75b.6
n.+lere 75a.7
n.+leri 131b.15, 30a.1, 49b.14, 82a.14
n.+leridür 127a.4
n.+lerin 47b.9, 82a.13
n.+lerinden 94a.6
n.+lerini 157b.10
n.+üŋ 149a.6, 75b.4
nīreng+ (F.is.) hile, düzen, büyü 143a.17
niśāb+ (A.is.) asıl, esas 190a.2
n.+a 4b.17
niŝār+ (A.is.) saçma, serpme 139b.4
nisbet+ (A.is.) bağlılık, ilgi, kıyaslama 157a.6, 168b.5, 24a.11, 49b.14, 80b.8
n.+ce 136b.2
n.+i 17b.12, 17b.13, 73a.6
n.+in 42b.14
n.+inde 133a.6
n.+ini 42b.14, 43b.6
n.+üm 43b.7
n.+ümi 43b.6
nisyān+ (A.is.) unutma 149b.1, 31b.16, 94b.11, 94b.5, 94b.6, 94b.8
n.+a 93b.7
n.+dan 93b.7
n.+uŋ 94b.1
niṣā+ (F.is.) nişasta 139b.4
Niṣabur+ Nişabur şehri
n.+da 33b.3
niṣān+ (F.is.) iz, işaret, belirti 88b.13
n.+ı 122a.10, 130b.9, 140b.12, 140b.12, 140b.13, 140b.13, 177b.3, 73b.14, 78a.6, 98b.2
n.+ındandur. 110a.5
n.+ını 167a.3
n.+larda 20a.12
n.+ların 79a.8, 82b.3
n.+larında 140a.3
nite+ (T.zf.) nice, hayli, çok 120a.17, 124b.2, 150a.12, 157b.11, 161b.6, 167a.4, 167a.5, 39b.3, 6b.17
n.+si 121b.15
niteki+ (T.e.) nitekim, nasıl ki 100a.1, 100a.11, 100a.9, 101a.11, 102b.15, 103a.11, 103a.11, 103a.15, 103a.6, 103a.8, 104a.10, 104a.9, 105b.17, 108a.8, 108b.16, 108b.2, 109a.12, 109a.9, 109b.14, 109b.4, 109b.9, 10a.3, 10a.8, 10b.8, 110b.11, 111a.16, 111a.6, 111b.14, 111b.9, 112b.6, 113a.13, 113a.2, 113a.7, 113b.3, 113b.8, 114a.15, 114b.14, 114b.5, 115a.10, 116b.11, 116b.12, 116b.14, 117a.15, 117a.17, 117a.5, 117b.12, 118a.10, 118b.1, 119a.1, 119b.11, 119b.4,

11b.3, 11b.5, 121a.9, 125a.10, 125a.4, 125a.4, 125b.3, 126b.17, 127a.15, 127a.7, 127b.12, 127b.8, 128a.12, 128b.11, 128b.17, 128b.2, 128b.3, 129b.11, 12a.5, 12b.11, 130a.11, 130a.16, 131a.2, 131b.15, 132b.1, 134a.15, 134b.16, 135a.7, 135b.1, 136a.11, 136a.17, 137a.13, 137a.15, 137a.5, 137b.3, 137b.7, 138a.5, 13a.14, 13a.7, 140b.15, 141a.16, 143a.4, 145a.3, 145a.7, 145b.15, 145b.7, 146a.1, 146a.9, 148b.15, 149a.15, 149b.13, 14a.8, 14b.16, 14b.9, 150a.1, 150b.15, 151a.1, 151a.4, 151a.5, 151a.6, 152b.15, 153a.16, 155b.1, 155b.15, 156b.13, 158b.14, 158b.9, 159b.3, 159b.9, 15a.3, 15a.5, 15b.14, 161a.14, 161a.17, 161a.9, 162b.12, 164a.5, 164b.8, 166b.7, 167a.12, 167a.16, 167b.15, 168b.5, 16a.5, 16b.2, 16b.6, 171a.10, 171b.10, 171b.15, 172a.10, 172a.3, 172a.9, 172a.9, 173a.13, 174a.1, 175a.10, 175a.3, 176a.1, 176b.11, 177b.1, 177b.17, 177b.2, 177b.6, 178a.15, 179a.8, 179b.10, 17b.13, 17b.7, 180a.4, 181b.16, 184a.5, 185a.17, 185a.7, 185b.6, 186a.8, 186b.16, 188b.6, 189a.8, 18a.4, 18b.12 , 191b.10, 191b.13, 191b.2, 192a.6, 192b.3, 193a.10, 193b.16, 195b.11, 195b.14, 195b.4, 196a.12, 196a.17, 196b.15, 197a.10, 197a.8, 198b.17, 198b.9, 199a.11, 19b.10, 19b.14, 19b.7, 20a.7, 20a.9, 20b.17, 21a.11, 21a.15, 21a.9, 21b.1, 21b.11, 21b.13, 22b.16, 23a.16, 24b.11, 25a.1, 25b.4, 26b.1, 27b.15, 2a.4, 2b.14, 2b.2, 31a.15, 31a.17, 31b.17, 31b.4, 32a.5, 33a.16, 33b.3, 34a.1, 34a.10, 34a.5, 35a.15, 35a.7, 36a.3, 36b.12, 37a.13, 37b.3, 38a.4, 38b.8, 39a.11, 39a.3, 39a.8, 39b.11, 40a.15, 40a.16, 40b.13, 41a.15, 41a.2, 41b.11, 41b.7, 42b.15, 43a.1, 46a.11, 46a.15, 46a.5, 47a.4, 47b.10, 47b.16, 47b.17, 48a.5, 49b.10, 50a.7, 50b.11, 51a.2, 52b.9, 53a.10, 53a.4, 53a.9, 54a.10, 54b.8, 57a.11, 57a.16, 58b.13, 59b.8, 5b.3, 5b.4, 5b.5, 60a.11, 60a.7, 60b.3, 61b.16, 62a.11, 62b.3, 63b.10, 64b.16, 64b.2, 64b.8, 65a.17, 65a.8, 65a.9, 65b.14, 65b.15, 65b.5, 66a.11, 66a.17, 66a.9, 66b.13, 66b.15, 67a.1, 67a.12, 67b.14, 67b.5, 68a.11, 68a.15, 68a.5, 68a.6, 68b.2, 68b.8, 69a.11, 69b.5, 71a.11, 71b.8, 72a.5, 72b.16, 74a.9, 75b.6, 77a.6, 77b.1, 78a.14, 78a.2, 79b.10, 7a.8, 7b.14, 7b.3, 7b.9, 80b.14, 80b.17, 81b.9, 82a.16, 82b.11, 82b.13, 82b.15, 83a.1, 83b.5, 84a.13, 85a.12, 86b.5, 88b.17, 89b.14, 92b.3, 96a.1, 96a.13, 96b.14, 96b.7, 97b.9, 98a.4, 98b.15, 99a.11, 99a.8, 9b.3

Nitekim+ (T.e.) nitekim, nasıl ki 104a.2, 146a.8, 78a.13, 86b.13, 87a.10, 89b.13, 90a.6, 90b.1, 94a.7, 95a.5, 97a.12

Niteliksüz+ (T.sf.) niteliksiz 105a.17

niyābet+ (A.is.) naiblik, vekalet, vekillik 139a.12, 191a.16, 25b.4
- n.+e 47a.15
- n.+i 139a.16, 154a.5, 163a.9, 195a.14
- n.+ine 41a.1
- n.+ini 74a.14

niyāz+ (F.is.) yalvarma, yakarma, dua 116a.2, 135b.9, 160b.15, 16a.16, 29b.8, 30a.4, 91a.2, 91a.2, 92a.9, 97b.3
- n.+dan 161a.1
- n.+ı 30a.9, 91a.1

niyyet+ (A.is.) niyet, meram, kurma 124a.1, 124a.2, 156a.6, 158b.3, 158b.4, 189b.17, 190a.13, 192a.17, 56a.16, 74b.17, 97a.12, 152b.4, 189b.12, 197b.2
- n.+e 189b.11
- n.+i 107b.3, 154a.8, 178b.16, 180a.8, 189b.13, 190a.17, 190a.8, 32a.1, 57b.7, 194a.1
- n.+-i cemāʿat 191a.8
- n.+in 180a.6, 188a.13
- n.+ine 101b.10, 99b.6
- n.+ini 176b.9

nižām+ (A.is.) dizi, sıra; düzen, usul, tertip, yol
- n.+-ı ʿālem 197b.5

no'l- (T.f.) ne olmak, nasıl olmak
- n.+a 44b.7

noḫud+ (F.is.) nohut 128a.1

noḫudluḳ+ (F.T.is.) nohutluk 125b.4

noḳṣān+ (A.i. ve s.) eksiklik azalma; kusurlu 125b.6, 129a.12, 129a.14, 129a.15, 148a.5, 167b.17, 176a.7, 37b.15, 50b.17, 65b.8, 84b.14, 84b.14
- n.+dan 104b.8
- n.+dur. 191b.12, 61b.13
- n.+ı 129a.7, 145b.5, 171b.16, 39a.11, 39a.11, 5b.9, 60b.14
- n.+ına 104a.9, 60b.14, 60b.15

noḳta+ (A.is.) nokta, benek, leke
- n.+dur. 20b.17
- n.+-i nübüvvetden 1b.9
- n.+sı 38b.6
- n.+sına 173b.14, 91a.12
- n.+sını 30b.5

Nūḥ+ (A.h.is.) Nuh peygamber 161a.10, 51a.3, 51b.17, 52a.2

nuḳl+ (A.is.) meze, çerez
- n.+ı 142a.7

nuḳūş+ (A.is.) nakışlar, resimler
- n.+dan 82b.5

nūr+ (A.is.) aydınlık, parıltı, parlaklık 106b.17, 107a.1, 107a.12, 107a.14, 107a.9, 107b.10, 107b.5, 107b.7, 110a.1, 110a.10, 110a.10, 110a.14, 110a.4, 110a.7, 110a.8, 110a.9, 111a.5, 111a.9, 111b.16, 133a.17, 136a.9, 139b.8, 13b.15, 143a.17, 14a.1, 153a.13, 173b.9, 26a.11, 39a.8, 39b.15, 40a.14, 52b.14, 55b.1, 63b.2, 64b.3, 69a.15, 6b.14, 6b.15, 86b.17, 99b.16, 107a.15
- n.+a 62b.17
- n.+dan 117b.10, 37b.13, 40a.11, 40a.15
- n.+dur 107b.5, 110b.7
- n.+ı 106b.17, 107a.9, 107a.9, 107b.1, 107b.14, 108a.12, 108a.5, 109a.1, 110a.10, 110a.3, 110a.3, 110a.7, 110a.8, 110a.9, 110b.17, 111a.6, 115a.16, 117b.8, 131a.7, 133a.5, 136a.3, 136a.5, 137a.16, 138a.11, 138a.6, 13a.2, 145b.13, 153a.11, 20b.9, 35a.4, 39b.17, 39b.2, 59b.17, 66a.8, 69a.16, 77a.5, 99b.15, 10a.9
- n.+-ı āḫadiyyetde 14a.3
- n.+-ı bāśıra 22a.1
- n.+-ı ehlinüŋ 39b.10
- n.+-ı ḥafī 40a.4
- n.+-ı Ḥaḳḳ 108b.4, 110a.16, 110a.17
- n.+-ı İlāhī 102b.2, 103a.16, 103a.17, 168b.11

n.+-ı ilāhiden 120b.17
n.+-ı īmān 131b.12, 131b.12, 137a.4, 153a.13, 35b.3, 46a.14, 54a.10, 54b.5
n.+-ı īmāsuz 46a.17
n.+-ı maĥabbetden 64b.15
n.+-ı maȯrifet 107b.10
n.+-ı mıśbāĥ 39b.14
n.+-ı Muĥammed 52b.16
n.+-ı Muĥammede 10a.16
n.+-ı Muĥammedi 10a.14
n.+-ı muĥriḳ 110b.14
n.+-ı mutlaḳ 107a.4
n.+-ı ȯaḳıl 46a.14
n.+-ı pertevindendür. 44a.11
n.+-ı rūĥ 110a.6
n.+ıdur 107b.8, 107a.14, 107b.15
n.+ın 66a.8
n.+ına 108a.3, 128b.11, 39b.15, 52b.15
n.+ında 13b.12, 96a.11
n.+ından 107a.16, 107b.2, 107b.3, 107b.7, 10b.2, 179b.7, 25b.12, 39b.14, 42b.17, 66b.3
n.+ınuŋ 107b.16, 108a.5, 110a.16, 113b.10, 20b.15, 33a.11, 39b.2, 39b.4, 40a.7, 66b.9, 86b.15
n.+ıyla 101b.11, 104a.16, 107b.17, 107b.17, 108a.8, 108a.9, 115b.2, 135b.12, 136a.3, 138a.5, 165b.3, 174b.3, 195b.16, 39b.16, 40a.1, 97a.15
n.+lar 122a.12
n.+ları 108a.16, 147a.10
n.+um 42a.2
n.+uŋ 110b.15, 118a.6, 121a.3, 149b.9, 87a.2
nūrānī+ (A.sf.) nurlu, ışıklı 153a.15, 31a.3, 37b.14, 41a.13, 52a.12
n.+dür. 111a.1, 111a.4
nūrānīlıḳ+ (A.T.is.) nurlu, ışıklı olma durumu 153a.3
nūrāniyyet+ (A.is.) nurluluk, parlaklık 139a.5, 13a.13, 13a.9, 40a.5, 64b.10, 64b.8
n.+de 39a.8, 39a.9
n.+den 14a.5, 39a.12, 40a.1
n.+i 107b.4, 107b.9, 40b.6, 53b.4
n.+-i rūĥānī 12b.8
n.+inden 40b.4
n.+ine 39b.6, 39b.7, 47b.4
n.+inüŋ 39a.13
n.+üŋ 39a.11, 40a.2
nuśret+ (A.is.) yardım, Allah'ın yardımı; başarı, üstünlük
n.+i 175a.3
nūş+ (F.is.) tatlı, bal; içki 119a.4, 131b.2, 87b.10
nuṭfe+ (A.is.) döl suyu, sperma; saf su 60a.8
nübüvvet+ (A.is.) nebilik, peygamberlik 156b.11, 156b.13, 156b.6, 157a.6, 177b.15, 42b.14, 42b.9, 45a.3, 45b.5, 51b.11, 72b.17, 73a.17, 84a.9
n.+de 48b.16
n.+den 103b.1, 103b.4, 103b.5
n.+e 35b.3
n.+i 102b.11, 45b.11, 45b.2, 46b.1, 49a.1
n.+-i Ħoca 106b.15
n.+-i ħuṭbesi 45b.4
n.+-i iksīri 45a.5
n.+ini 46a.12, 46a.12, 46b.2
n.+inüŋ 81b.16
n.+leri 45a.12
n.+üŋ 102b.13
nücūm+ (A.is.) yıldızlar 179b.13
nüfūs+ (A.is.) ruhlar, canlar 104a.3, 121a.16, 125a.5, 125a.6, 125b.8, 137a.6, 15b.2, 15b.7, 15b.9, 15b.9, 16a.5, 19b.13
n.+a 20a.1
n.+ı 141a.4, 15a.11, 15a.12, 15a.12
n.+-ı eşḳıyānuŋ 124b.14, 5a.16
n.+-ı eşḳıyāya 125a.4
n.+-ı ĥayevānāt 59a.3
n.+-ı nāmiye 19b.16
n.+-ı nuḳūşın 1b.3
n.+-ı suȯadā 124b.14, 5a.16
n.+-ı suȯadāya 125a.4
n.+ını 10b.7
n.+ınuŋ 136b.17, 144b.9, 20a.3, 20a.5, 59b.5, 59b.7
n.+uŋ 20a.1, 20b.14, 59a.12
nükte+ (A.is.) herkesin anlayamadığı ince mana
n.+de 14b.3
n.+sinden 23b.16
nümū-dār+ (F.s. ve i.) görünen, görünücü; örnek
n.+ıdur 22a.8
nüsħa+ (A.is.) yazılı, yazılmış şey, yazılı bir şeyden çıkarılan suret 2b.5
nüvāħt+ (F.is.) çalgı çalma 160b.4
nüve+ (A.is.) çekirdek, bir şeyin esası, özü 49a.10
nüzūl+ (A.is.) aşağı inme, konağa inme, konaklama 25a.5
n.+ları 25a.6

O

od+ (T.is.) ateş 113a.12, 121a.14, 121a.15, 121a.16, 122b.14, 122b.15, 122b.17, 122b.17, 122b.9, 123a.1, 123a.10, 123a.14, 123a.16, 123a.17, 123a.17, 123a.2, 123b.1, 123b.16, 123b.2, 123b.3, 123b.4, 124a.4, 126a.2, 126a.3, 126a.6, 12a.7, 12a.7, 130a.16, 130a.9, 132a.11, 137b.3, 137b.4, 139a.8, 140a.13, 146a.2, 146a.3, 153a.10, 153a.8, 15a.13, 23b.5, 40b.10, 40b.14, 52a.13, 52a.15, 52a.17, 52b.1, 52b.7, 52b.7, 52b.8, 86b.17, 87a.3, 153a.5, 153a.6, 23a.11, 60b.2, 20b.2
o.+a 123b.4, 124a.1, 124a.14, 130a.16, 39a.8, 40b.10, 43a.12, 52a.11, 52a.17, 87a.3
o.+am. 123a.9
o.+da 2b.10
o.+dan 12a.10, 140a.13, 52a.10, 52a.11, 52a.14
o.+ı 111a.4, 122a.12, 122b.6, 123b.16, 130b.10, 130b.12, 140b.10, 140b.14, 140b.14, 140b.14, 140b.15, 140b.16, 140b.16, 140b.17, 140b.17, 141a.1, 141b.2, 172b.15, 20b.2, 23a.12, 27a.13, 28a.1, 32a.15, 52a.15, 89a.14
o.+ın 168b.9, 174b.13, 181b.12, 37b.9
o.+ına 122b.14, 123b.14, 17a.11, 1b.6, 52b.12, 52b.3, 63a.15
o.+ında 124a.2, 126a.10, 130b.11
o.+ından 190b.6

o.+ınuŋ 121b.4, 122a.17, 122b.5, 126a.8, 179b.9, 3b.13, 52a.10
o.+ıyla 132a.2, 132a.6, 144a.9, 49a.9, 52b.5
o.+lar 106b.10, 141a.2
o.+uŋ 121a.15, 123a.13, 123b.15, 12a.13, 12a.9, 137b.3, 146a.4, 20a.3, 23a.14, 40b.14, 52a.12
odluḳ+ (T.is.) ateşlik 140a.12, 140b.11
o.+ı 122b.16
odun+ (T.is.) odun 198a.12, 198a.9, 52a.14, 52a.15, 52a.17, 52a.17, 52b.7
o.+lar 87a.1
o.+larını 52b.2
o.+luġı 122b.15
o.+luġına 52a.14
oġlan+ (T.is.) kız ya da erkek çocuk; erkek çocuk; yavru 32a.7, 50a.14, 60a.12, 72a.6, 88a.15, 92b.4
o.+a 88a.13, 88a.17
o.+cuḳları 19a.4, 27b.15
o.+lar 7a.9
oġlanlıġ+ (T.is.) çocukluk
o.+ı 67b.1
oġ(u)l+ (T.is.) erkek evlat, yavru 156a.1, 180b.9, 186b.17, 57b.4
o.+ı 102b.17, 17a.2, 46a.11
o.+uŋı 102b.16
oḳ+ (T.is.) ok 160a.14, 160a.15, 160b.5, 96b.5, 96b.6
o.+ların 143b.5
oḳcı+ (T.is.) okçu, ok atan kimse 96b.6
oḳı, oḳu- (T.f.) okumak 120b.13, 57b.5, 58a.4
o.-dı 165b.7
o.-dılar. 63a.7
o.-mışlardur 177b.11
o.-r 47a.1, 47a.11, 103b.7
o.-rlar. 181b.16, 183b.3
o.-sa 47a.3
o.-ya 180b.17, 181a.9, 103b.8
o.-yacaḳ 38b.12
o.-yub 133b.16, 141b.16, 191a.8
o.-yuvirib 40a.16
oḳın- (T.f.) okunmak
o.-dı 45b.4
ol+ (T.s. ve z.) 100a.17, 100a.4, 100a.6, 100b.14, 100b.4, 101a.12, 101a.14, 101a.17, 101a.2, 101b.5, 101b.5, 101b.9, 102a.14, 102a.17, 102b.1, 102b.11, 102b.16, 102b.2, 102b.3, 102b.4, 102b.5, 102b.5, 102b.9, 102b.9, 103a.13, 103a.16, 103a.17, 103a.17, 103b.14, 103b.14, 103b.3, 103b.7, 104a.17, 104a.6, 104a.8, 104b.15, 105a.8, 105b.11, 105b.12, 105b.8, 106a.10, 106a.10, 106a.11, 106a.13, 106a.5, 106a.6, 106b.17, 106b.5, 106b.6, 106b.7, 107a.1, 107a.1, 107a.14, 107a.2, 107a.7, 107a.8, 107b.1, 107b.10, 107b.12, 107b.16, 107b.5, 107b.5, 107b.7, 107b.7, 107b.8, 108a.16, 108a.3, 108b.12, 108b.13, 108b.13, 108b.17, 108b.9, 109a.1, 109a.1, 109a.15, 109a.3, 109b.11, 109b.2, 109b.5, 109b.7, 109b.9, 10a.11, 10a.12, 10a.17, 10a.3, 10a.6, 10b.11, 10b.14, 10b.14, 10b.15, 110a.16, 110a.17, 110a.2, 110a.3, 110b.10, 110b.11, 110b.12, 110b.15, 111a.1, 111b.10, 111b.10, 111b.11, 111b.13, 111b.15, 111b.15, 111b.8, 112a.12, 112a.13, 112a.13, 112a.15, 112a.4, 112a.6, 112a.7, 112b.13, 112b.16, 112b.8, 113a.1, 113a.15, 113a.16, 113a.17, 113a.17, 113a.6, 113b.1, 113b.12, 113b.13, 113b.13, 113b.15, 113b.6, 113b.9, 114b.3, 115a.12, 115a.16, 115a.5, 115a.9, 115b.10, 115b.14, 115b.16, 115b.3, 115b.4, 115b.7, 116a.1, 116a.10, 116a.6, 116a.6, 116b.1, 116b.12, 116b.3, 117b.11, 117b.12, 117b.13, 117b.13, 117b.14, 117b.6, 117b.7, 117b.9, 118a.15, 118a.16, 118a.16, 118a.2, 118a.6, 118b.11, 118b.14, 118b.6, 118b.8, 119a.10, 119a.11, 119a.12, 119a.14, 119b.12, 119b.2, 119b.2, 119b.6, 119b.8, 11a.13, 11a.16, 11a.16, 11a.17, 11a.2, 11a.7, 11b.1, 11b.3, 11b.4, 11b.5, 120a.10, 120a.12, 120a.4, 120a.6, 120a.9, 120a.9, 120a.9, 120b.17, 120b.4, 120b.4, 120b.6, 121a.10, 121a.10, 121a.12, 121a.15, 121a.17, 121a.2, 121a.3, 121a.3, 121a.4, 121a.9, 121b.13, 121b.3, 122a.1, 122a.11, 122a.12, 122a.14, 122a.16, 122a.17, 122a.2, 122a.3, 122a.6, 122a.8, 122b.11, 122b.14, 122b.15, 122b.16, 122b.17, 122b.17, 122b.4, 122b.4, 122b.7, 122b.8, 122b.8, 122b.9, 123a.5, 123a.7, 123b.17, 124a.10, 124a.2, 124a.6, 124a.8, 124b.1, 124b.11, 124b.11, 124b.15, 124b.2, 125a.10, 125a.5, 125a.9, 125b.10, 126a.10, 126a.11, 126a.12, 126a.13, 126a.6, 126a.6, 126b.16, 126b.16, 126b.6, 126b.8, 127a.2, 127a.4, 127b.10, 127b.13, 127b.15, 127b.17, 127b.3, 127b.7, 127b.9, 128a.10, 128a.11, 128a.14, 128a.16, 128a.2, 128a.2, 128a.5, 128b.12, 128b.6, 128b.7, 129a.10, 129a.10, 129a.14, 129a.15, 129a.16, 129a.2, 129a.3, 129a.6, 129a.9, 129b.4, 129b.7, 129b.8, 12a.1, 12a.10, 12b.11, 12b.15, 12b.17, 12b.6, 12b.8, 130a.12, 130a.12, 130a.15, 130a.15, 130a.17, 130a.5, 130a.8, 130a.9, 130b.1, 130b.11, 130b.12, 130b.13, 130b.14, 130b.14, 130b.2, 130b.4, 130b.5, 130b.8, 130b.9, 131a.1, 131a.1, 131a.16, 131a.2, 131a.2, 131b.10, 131b.10, 131b.12, 131b.12, 131b.15, 131b.4, 131b.6, 131b.6, 131b.7, 131b.8, 132a.15, 132a.2, 132a.3, 132a.7, 132b.1, 132b.3, 132b.3, 132b.5, 132b.6, 132b.6, 132b.8, 132b.9, 133a.1, 133a.10, 133a.15, 133a.3, 133a.5, 133a.6, 133a.6, 133a.8, 133b.1, 133b.13, 133b.16, 133b.17, 133b.17, 133b.5, 134a.1, 134b.17, 134b.4, 134b.6, 134b.7, 134b.8, 135a.10, 135a.11, 135a.13, 135a.15, 135a.9, 135b.1, 135b.15, 135b.4, 135b.7, 135b.8, 136a.10, 136a.15, 136a.16, 136a.16, 136a.3, 136a.4, 136a.4, 136b.1, 136b.17, 136b.2, 137a.10, 137a.14, 137a.17, 137a.17, 137b.1, 137b.11, 137b.5, 137b.6, 137b.6, 137b.9, 138a.11, 138a.14, 138a.15, 138a.2, 138b.10, 138b.5, 139a.15, 139a.16, 139a.7, 13a.16, 13a.17, 13a.6, 13b.1, 13b.2, 13b.3, 13b.7, 140b.1, 140b.11, 140b.2, 140b.3, 140b.4, 140b.4, 140b.7, 141a.5, 141a.6, 141b.8, 141b.9, 142a.14, 142a.16, 142a.7, 142a.9, 142b.1, 142b.10, 142b.14, 143a.17, 143a.8, 143b.1, 143b.12, 143b.14, 143b.15, 143b.3, 143b.4, 143b.7, 144a.1, 144a.10, 144a.11, 144a.13, 144a.13, 144a.8, 144b.13, 144b.14, 144b.14, 144b.14, 144b.15, 144b.2, 144b.5, 144b.9, 145a.13, 145a.16, 146a.11, 146b.12, 146b.2, 146b.3, 147a.13, 147a.13, 147a.14, 147a.14, 147a.15, 147a.16, 147a.5, 148a.10, 148a.4, 148a.5, 148a.6, 148a.6, 148b.1, 148b.10, 148b.16, 148b.5, 148b.6, 148b.7, 149a.10, 149a.10, 149a.12, 149a.6, 149b.14, 149b.16, 149b.16,

149b.4, 149b.9, 14a.8, 14b.1, 14b.6, 14b.8, 14b.8, 150a.3, 150a.4, 150b.10, 151a.10, 151a.15, 151a.17, 151b.13, 151b.14, 151b.14, 151b.17, 151b.3, 151b.3, 151b.5, 152a.1, 152a.11, 152a.2, 152a.3, 152a.4, 152a.4, 152a.8, 152a.9, 152a.9, 152b.13, 152b.17, 153a.1, 153a.1, 153a.11, 153a.13, 153a.14, 153a.15, 153a.2, 153a.3, 153a.4, 153a.4, 153a.4, 153b.14, 153b.15, 153b.2, 154a.11, 154a.17, 154a.4, 154b.1, 154b.10, 154b.10, 154b.2, 154b.2, 154b.4, 154b.9, 155b.11, 155b.15, 155b.7, 156a.13 , 156a.8, 156b.1, 157a.13, 157a.14, 157a.3, 157a.6, 157b.14, 157b.16, 157b.2, 157b.3, 157b.4, 157b.6, 158a.15, 158a.5, 158a.9, 158b.15, 159a.10, 159a.17, 159a.2, 159b.1, 15a.10, 15a.11, 15a.13, 15a.2, 15a.2, 15a.2, 15a.8, 15a.8, 15b.10, 15b.11, 15b.4, 160a.11, 160a.6, 160a.9, 160b.1, 160b.10, 160b.10, 160b.10, 160b.10, 160b.2, 160b.7, 161a.1, 161a.2, 161a.4, 161a.5, 161a.7, 161a.8, 161b.14, 161b.14, 161b.15, 161b.8, 161b.8, 162a.16, 162a.2, 162a.4, 162a.8, 162b.1, 162b.11, 162b.12, 162b.2, 163b.14, 163b.17, 164a.1, 164a.11, 164a.12, 164a.17, 164a.4, 164a.4, 164a.4, 164a.5, 164a.5, 164b.3, 164b.4, 165a.10, 166a.1, 166a.8, 166b.10, 166b.14, 166b.15, 166b.15, 166b.17, 166b.17, 166b.2, 166b.3, 166b.4, 166b.6, 166b.9, 167a.1, 167b.16, 168a.14, 168a.15, 168a.16, 168b.12, 168b.13, 168b.16, 168b.17, 168b.2, 168b.2, 168b.3, 168b.4, 168b.8, 169a.1, 169a.16, 169a.4, 169a.5, 169b.1, 169b.13, 169b.13, 169b.15, 169b.15, 16a.1, 16a.10, 16a.13, 16a.14, 16a.16, 16a.3, 16b.11, 16b.4, 170a.3, 170b.1, 170b.5, 171a.12, 171a.5, 171b.11, 171b.12, 171b.13, 172a.7, 172a.9, 172b.10, 172b.12, 172b.14, 172b.14, 172b.16, 172b.8, 173a.10, 173a.11, 173a.16, 173a.8, 173a.9, 173b.15, 173b.16, 174a.15, 174a.5, 174a.7, 174a.7, 174b.13, 174b.13, 175a.12, 175a.13, 175a.15, 175a.2, 175b.7, 176b.1, 176b.16, 176b.2, 176b.4, 177a.16, 177a.17, 177b.10, 177b.16, 177b.3, 177b.5, 177b.9, 178a.13, 178b.11, 178b.14, 178b.3, 178b.4, 178b.4, 178b.6, 178b.7, 178b.7, 179a.12, 179a.12, 179a.7, 179b.11, 179b.13, 179b.16, 179b.9, 17a.13, 17a.14, 17a.15, 17a.17, 17b.15, 17b.4, 180b.8, 181a.10, 181a.12, 181a.16, 181a.16, 181a.8, 181b.1, 181b.11, 181b.17, 182a.14, 182a.17, 182a.5, 182a.7, 182b.1, 182b.10, 182b.12, 182b.12, 182b.15, 182b.16, 182b.17, 182b.2, 182b.3, 182b.9, 183a.3, 183a.3, 183b.10, 183b.3, 183b.7, 184a.16, 184a.17, 184a.8, 184b.1, 184b.2, 184b.7, 184b.8, 184b.9, 185a.10, 185a.15, 185a.8, 185a.9, 185b.3, 186a.1, 186b.17, 187a.11, 187a.2, 187a.3, 187a.4, 187a.6, 187b.7, 188a.3, 188a.4, 188a.6, 188a.8, 188b.3, 188b.9, 189a.17, 189a.2, 189a.4, 189a.5, 189a.5, 189a.6, 189b.11, 189b.2, 18a.10, 18a.3, 18a.5, 18a.8, 18a.8, 18a.9, 18b.12 , 18b.15, 18b.15, 18b.17, 18b.17, 18b.2, 190a.7, 190b.5, 190b.5, 190b.5, 191a.17, 191b.10, 191b.11, 191b.17, 191b.8, 191b.9, 192a.1, 192a.12, 192a.13, 192a.15, 192a.16, 192a.3, 192b.1, 193a.11, 193a.6, 193a.6, 193a.7, 193b.10, 193b.5, 193b.9, 193b.9, 194a.12, 194a.5, 194a.8, 194a.8, 194b.2, 195a.16, 195a.16, 195a.17, 195a.6, 195a.7, 195a.9, 195b.1, 195b.13, 195b.3, 195b.3, 195b.3, 195b.6, 195b.6, 195b.8, 196a.12, 196a.7, 196b.7, 197a.1, 197a.11, 197a.16, 197a.17, 197b.15, 197b.2, 197b.8, 197b.8, 197b.9, 198a.12, 198a.13, 198b.12, 198b.13, 198b.15, 198b.6, 199a.8, 199b.14, 199b.4, 199b.5, 199b.5, 19a.6, 19a.7, 19a.8, 19b.13, 19b.4, 1b.3, 1b.5, 1b.6, 1b.8, 200a.3, 200a.6, 20b.12, 20b.14, 20b.15, 20b.2, 20b.4, 20b.4, 20b.5, 20b.7, 21a.1, 21a.1, 21a.16, 21a.3, 21a.4, 21a.7, 21b.6, 22a.17, 22a.2, 22a.2, 22a.3, 22b.1, 22b.15, 22b.4, 22b.6, 22b.7, 24a.10, 24a.14, 24a.15, 24a.16, 24a.7, 24b.17, 25a.10, 25a.10, 25a.11, 25a.11, 25a.17, 25a.2, 25a.5, 25a.6, 25a.7, 25b.13, 25b.13, 25b.15, 26a.1, 26a.14, 26a.15, 26a.16, 26a.4, 26a.5, 26a.8, 26a.8, 26a.8, 26b.11, 26b.2, 26b.3, 26b.5, 26b.7, 26b.8, 27a.11, 27a.12, 27a.17, 27b.12, 27b.13, 27b.2, 27b.2, 27b.4, 27b.4, 27b.4, 27b.8, 28a.1, 28a.17, 28a.2, 28a.2, 28a.7, 28a.9, 28b.10, 28b.11, 28b.12, 28b.15, 28b.5, 28b.8, 29a.13, 29a.13, 29a.7, 29b.10, 2a.13, 2a.16, 2b.12, 2b.5, 2b.7, 2b.8, 30a.10, 30b.16, 30b.17, 30b.4, 30b.5, 30b.9, 31a.10, 31a.10, 31a.11, 31a.12, 31a.15, 31a.15, 31a.9, 31b.10, 31b.10, 31b.11, 31b.11, 31b.12, 31b.13, 31b.14, 31b.15, 31b.16, 31b.2, 31b.3, 31b.5, 31b.7, 31b.7, 31b.8, 32a.11, 32a.14, 32a.15, 32a.15, 32a.16, 32a.16, 32a.17, 32a.2, 32a.7, 32a.8, 32a.9, 32b.1, 32b.11, 32b.12, 32b.12, 32b.13, 32b.16, 32b.3, 32b.4, 32b.5, 32b.9, 33a.1, 33a.10, 33a.11, 33a.13, 33a.13, 33a.14, 33a.14, 33a.15, 33a.16, 33a.5, 33a.6, 33a.8, 33a.8, 33b.1, 33b.16, 33b.16, 33b.4, 33b.5, 33b.8, 33b.9, 34a.6, 34a.8, 34b.16, 34b.17, 34b.8, 34b.9, 34b.9, 35a.1, 35a.10, 35a.10, 35a.5, 35a.5, 35a.6, 35a.9, 35b.16, 35b.9, 36a.11, 36a.11, 36a.12, 36a.13, 36a.15, 36a.16, 36a.4, 36a.6, 36a.8, 36a.9, 36b.10, 36b.13, 36b.14, 37a.11, 37a.15, 37a.15, 37a.5, 37a.8, 37b.10, 37b.10, 37b.14, 37b.17, 37b.17, 37b.2, 37b.2, 38a.10, 38a.15, 38a.17, 38a.8, 38a.9, 39a.11, 39a.12, 39a.13, 39a.14, 39a.16, 39a.2, 39a.2, 39a.3, 39a.4, 39a.4, 39a.5, 39a.6, 39b.10, 39b.11, 39b.15, 39b.4, 39b.7, 39b.8, 3b.13, 3b.17, 40a.1, 40a.10, 40a.11, 40a.13, 40a.14, 40a.14, 40a.15, 40a.2, 40a.5, 40a.5, 40a.7, 40a.8, 40a.9, 40b.10, 41a.12, 41a.14, 41b.1, 41b.1, 41b.10, 41b.12, 42a.11, 42a.12, 42a.15, 42a.2, 42a.5, 42a.7, 42b.6, 43a.4, 43a.8, 43a.8, 43a.9, 43b.1, 43b.12, 43b.5, 43b.6, 44a.11, 44a.11, 44a.5, 44a.6, 44b.13, 44b.16, 44b.5, 44b.9, 45a.16, 45a.3, 45a.5, 45a.8, 45b.13, 45b.2, 45b.7, 45b.7, 46a.17, 46a.2, 46b.1, 46b.10, 46b.3, 46b.6, 46b.8, 46b.9, 47a.10, 47a.11, 47a.11, 47a.3, 47a.3, 47b.10, 47b.15, 47b.16, 47b.5, 47b.8, 48a.17, 48a.2, 48a.5, 48a.8, 48b.3, 48b.4, 49a.10, 49a.11, 49a.15, 49a.16, 49a.4, 49b.11, 49b.14, 49b.2, 49b.3, 49b.7, 49b.8, 49b.8, 4a.7, 4b.9, 50a.1, 50a.16, 50a.17, 50b.15, 50b.2, 50b.4, 50b.8, 51a.16, 51a.5, 51a.7, 51b.16, 52a.13, 52a.15, 52a.17, 52a.3, 52a.8, 52a.9, 52a.9, 52b.12, 52b.14, 52b.5, 53a.8, 53b.1, 53b.3, 53b.5, 53b.6, 53b.7, 53b.8, 54a.1, 54a.2, 54a.9, 54b.16, 54b.2, 54b.4, 54b.9, 55a.14, 55a.5, 55b.13, 55b.17, 55b.2, 55b.3, 55b.5, 55b.6, 55b.7, 55b.8, 55b.9, 55b.9, 56a.1, 56a.17, 56a.4, 56b.11, 56b.12, 56b.14, 56b.3, 56b.7, 57a.10, 57a.15, 57b.10, 57b.11, 57b.13, 57b.13, 57b.16, 57b.2, 57b.8, 58a.12, 58a.7, 58a.8, 58b.11, 58b.14, 58b.7, 59a.10, 59a.13, 59a.13, 59a.17, 59a.5, 59a.6, 59b.14, 59b.14,

59b.15, 59b.17, 59b.6, 5a.10, 5a.12, 5a.3, 5b.1, 5b.11, 5b.8, 60a.11, 60a.11, 60a.12, 60a.2, 60a.3, 60a.4, 60a.5, 60b.1, 60b.4, 60b.6, 61a.12, 61a.4, 61b.12, 61b.15, 61b.4, 62a.16, 62a.17, 62a.2, 62b.1, 62b.1, 62b.15, 62b.2, 62b.8, 63a.1, 63a.11, 63a.12, 63a.14, 63a.17, 63b.17, 63b.17, 64a.12, 64a.15, 64a.16, 64a.17, 64a.3, 64a.3, 64a.4, 64a.5, 64a.9, 64a.9, 64b.11, 64b.13, 64b.14, 64b.16, 64b.3, 64b.3, 64b.5, 64b.7, 64b.8, 65a.12, 65a.9, 65b.15, 65b.7, 65b.9, 66a.11, 66a.13, 66a.13, 66a.8, 66b.11, 66b.12, 66b.14, 66b.14, 66b.16, 66b.2, 66b.5, 66b.8, 67a.6, 67b.10, 67b.11, 67b.17, 67b.5, 67b.9, 68a.13, 68a.16, 68a.5, 68a.7, 68a.8, 68b.1, 68b.11, 68b.14, 68b.14, 68b.15, 68b.16, 68b.17, 68b.3, 69a.11, 69a.15, 69b.13, 69b.14, 69b.16, 69b.4, 6a.12, 6a.12, 6a.2, 6a.4, 6a.5, 6a.9, 6a.9, 6b.15, 6b.5, 6b.9, 6b.9, 70a.1, 70a.14, 70b.2, 70b.8, 70b.9, 71a.12, 71a.14, 71a.15, 71a.16, 71a.17, 71a.7, 71b.10, 71b.12, 71b.7, 71b.8, 72a.10, 72a.10, 72a.12, 72a.13, 72a.14, 72a.15, 72a.2, 72a.4, 72b.12, 72b.12, 72b.2, 72b.4, 72b.8, 73a.13, 73a.13, 73a.14, 73a.16, 73a.16, 73a.17, 73a.3, 73a.5, 73a.7, 73b.13, 73b.14, 73b.5, 74a.15, 74a.16, 74a.2, 74a.6, 74b.16, 74b.5, 74b.6, 74b.7, 74b.8, 74b.9, 74b.9, 75a.12, 75a.14, 75a.2, 75a.3, 75b.14, 75b.2, 75b.3, 76b.10, 76b.16, 76b.4, 77a.5, 77b.11, 77b.13, 77b.4, 77b.7, 78a.1, 78a.10, 78a.5, 78b.6, 78b.8, 78b.9, 79a.8, 79b.1, 79b.1, 79b.11, 79b.13, 79b.13, 79b.9, 7a.14, 7b.16, 7b.16, 7b.17, 7b.8, 80a.2, 80a.4, 80b.11, 80b.12, 80b.13, 80b.15, 80b.16, 80b.3, 80b.8, 80b.9, 81b.1, 81b.15, 81b.5, 81b.7, 82a.10, 82a.8, 82b.15, 82b.2, 82b.4, 82b.4, 82b.6, 83a.3, 83a.7, 83a.8, 83b.10, 83b.11, 83b.11, 83b.13, 83b.14, 83b.2, 83b.6, 83b.9, 84a.13, 84a.16, 84a.16, 84b.10, 84b.10, 84b.11, 84b.14, 84b.14, 84b.17, 84b.2, 84b.7, 84b.7, 84b.9, 85b.1, 86a.5, 86a.9, 86b.17, 86b.17, 87a.1, 87a.12, 87a.2, 87a.3, 87b.1, 87b.6, 87b.8, 87b.9, 87b.9, 88a.13, 88a.4, 88b.10, 88b.11, 89a.12, 89a.13, 89a.16, 89a.17, 89b.13, 89b.14, 89b.3, 89b.7, 89b.8, 89b.8, 8a.12, 8a.13, 8a.14, 8a.16, 8b.10, 8b.13, 8b.16, 8b.7, 90a.11, 90a.3, 90b.17, 90b.5, 91a.17, 91b.1, 91b.6, 92a.10, 92a.14, 92a.5, 92a.6, 92b.4, 92b.5, 93a.13, 93a.16, 93a.16, 93b.12, 93b.13, 93b.9, 94a.12, 94a.13, 94a.17, 94a.6, 94a.7, 94b.13, 94b.16, 95a.13, 96a.3, 96a.9, 96b.1, 96b.12, 96b.13, 96b.13, 96b.13, 96b.15, 96b.16, 96b.17, 96b.17, 96b.2, 96b.4, 96b.5, 96b.6, 97a.13, 97a.17, 97a.2, 97a.6, 97b.12, 97b.14, 97b.16, 97b.8, 98a.1, 98a.11, 98a.17, 98a.3, 98a.7, 98a.9, 98a.9, 99a.14, 99a.14, 99a.17, 99a.5, 99a.8, 99b.10, 99b.12, 99b.16, 99b.16, 9a.4, 9a.7, 9b.15, 9b.2, 9b.6, 9b.6, 198a.16, 29a.10, 1b.1

o.+dur 101b.8, 102b.17, 102b.5, 103a.11, 103a.14, 103a.5, 103a.7, 103b.1, 103b.6, 103b.8, 103b.9, 104a.13, 104a.2, 104b.7, 105b.9, 106a.6, 107a.17, 107a.4, 108b.10, 108b.10, 108b.11, 10a.2, 111b.8, 113b.1, 115b.10, 116b.11, 116b.5, 120a.8, 120a.8, 123a.13, 125a.14, 125b.8, 127b.17, 128a.2, 128a.5, 128a.7, 128b.10, 128b.11, 129b.1, 132a.17, 132b.2, 134a.17, 134b.10, 135a.5, 135b.14, 136a.2, 138b.14, 145b.1, 145b.12, 146a.11, 146a.14, 146a.3, 146b.4, 148b.2, 148b.7, 152a.2, 154a.4, 155b.5, 156a.2, 156a.4, 156b.12, 158b.15, 15a.17, 15b.13, 161b.7, 163a.1, 163a.13, 164b.10, 165a.14, 165b.17, 165b.3, 166b.12, 166b.13, 16a.15, 174a.6, 176a.13, 177b.3, 182b.6, 184a.7, 184a.8, 185a.10, 185a.12, 185b.14, 187a.16, 187b.15, 187b.15, 187b.17, 187b.7, 187b.7, 188a.11, 188a.16, 188a.17, 188b.1, 188b.6, 190b.7, 192a.1, 192a.16, 192a.8, 193b.17, 194a.2, 195b.7, 22a.6, 22b.15, 25a.8, 28b.12, 33a.2, 40b.5, 44a.6, 45b.16, 48a.9, 50b.2, 52a.13, 59a.6, 59a.7, 5b.3, 61a.10, 62a.1, 64b.12, 64b.2, 67a.14, 69a.1, 69a.6, 73b.2, 75b.11, 78a.17, 78a.3, 78b.10, 78b.16, 79b.14, 79b.3, 83a.4, 83a.4, 87a.11, 87a.2, 89b.9, 91a.1, 93b.7, 94b.2, 94b.3, 95a.15, 95a.15, 95a.16, 95b.1, 95b.11, 95b.13, 95b.3, 95b.5, 95b.9, 96a.11, 96b.15, 97a.8, 98a.16, 98b.1, 98b.2, 99a.12, 111a.15, 137a.8, 172a.10, 17b.17, 49a.4, 53b.14, 86b.7

o.+durur 93a.1

o.+ar 155a.1, 182a.8, 184a.1, 184a.5, 198b.13

o.+ara 184a.1, 84a.2

o.+ardan 105b.10

o.+ardur 181b.6

ol- (T.f.) olmak, bulunmak, kalmak

o.-a 100a.10, 101b.5, 102a.3, 104b.5, 104b.5, 106b.5, 109b.5, 114a.1, 114a.15, 117a.6, 117a.7, 117b.10, 117b.11, 117b.3, 118a.6, 119a.9, 120a.17, 123a.13, 123a.14, 123b.4, 124a.5, 125b.10, 128b.16, 130a.10, 131a.15, 132a.11, 132a.11, 132b.16, 132b.16, 133b.17, 134b.4, 135b.6, 135b.7, 135b.7, 135b.7, 137a.16, 139b.17, 139b.17, 140a.4, 142a.12, 142a.12, 142a.13, 143a.15, 144a.5, 145b.11, 145b.14, 150a.16, 150b.10, 151a.8, 152a.7, 153b.2, 154b.10, 155a.15, 157a.11, 159a.5, 159b.15, 162a.5, 163a.8, 163b.13, 169a.12, 170a.2, 170a.3, 170b.10, 170b.16, 172a.10, 172a.11, 172a.15, 175b.2, 175b.3, 175b.6, 176b.1, 176b.8, 177a.1, 177a.5, 177a.8, 177b.9, 180a.10, 180b.11, 180b.12, 180b.7, 182a.2, 183a.4, 184b.5, 184b.6, 186b.9, 187a.1, 187a.5, 187a.9, 188b.10, 188b.15, 189b.10, 190a.8, 190b.3, 191a.7, 192a.10, 192b.3, 193a.12, 193a.16, 193a.9, 193b.1, 193b.2, 193b.2, 193b.4, 193b.8, 193b.9, 194a.12, 194a.5, 195a.11, 196b.8, 199a.14, 23a.2, 24b.17, 28a.12, 28a.12, 28a.5, 28b.10, 2a.2, 33b.9, 34a.4, 37a.12, 39a.1, 41b.1, 42a.17, 42b.7, 43a.4, 45b.8, 47b.7, 49b.9, 4b.1, 53b.17, 54a.10, 54a.17, 54a.3, 54a.9, 56b.17, 56b.8, 56b.8, 59a.3, 62a.15, 63a.15, 68a.8, 75a.5, 75b.9, 75b.9, 86a.2, 86a.4, 86b.5, 86b.7, 88a.7, 88b.3, 88b.5, 89a.10, 90a.10, 90b.10, 90b.9, 91b.2, 91b.5, 92a.14, 92b.9, 95b.5, 99a.15, 14a.4, 156a.5, 175b.16, 176a.16, 178b.15, 193a.9, 59a.6, 65a.9, 79a.16, 83a.13, 83a.8, 85a.12, 100b.17, 101a.17, 101b.11, 101b.16, 101b.5, 101b.6, 101b.8, 102a.17, 102a.17, 102a.3, 102b.4, 103a.11, 103a.15, 103a.15, 103a.17, 103a.17, 103b.10, 103b.8, 103b.8, 105b.9, 106a.16, 106a.9, 106b.9, 107a.4, 107b.11, 108a.2, 108a.4, 108b.17, 109a.9, 109b.1, 109b.11, 109b.6, 10a.11, 110a.16, 110a.17, 110a.6, 110a.7, 111a.14, 111b.9, 113a.17, 113b.1, 113b.15, 113b.16, 114a.2, 115a.12, 115a.12, 115a.15, 115a.2, 115a.3, 115a.8, 117a.5, 117b.12, 117b.12, 117b.13, 117b.2, 117b.3, 118a.15, 119a.14, 119a.16, 119a.6, 119b.10, 119b.15, 11a.17, 11a.6, 11b.1, 120a.5, 120a.6, 120b.8, 122a.17, 122b.15, 122b.6, 123a.14, 123b.16, 124a.4,

125b.5, 126b.1, 126b.2, 127a.2, 127b.4, 127b.5, 127b.5, 127b.5, 127b.6, 12b.10, 12b.9, 132a.17, 132a.17, 134a.11, 134b.9, 135b.11, 135b.6, 135b.8, 136a.14, 136a.15, 136a.3, 136a.4, 136a.5, 137a.16, 137b.12, 138a.17, 13b.1, 140a.1, 141a.13, 141a.3, 143a.4, 145b.10, 145b.15, 146a.17, 146a.17, 146a.2, 146a.3, 147a.4, 148a.17, 14a.5, 14a.6, 151a.10, 151a.10, 151a.11, 151a.13, 151a.13, 152a.7, 152b.17, 153a.15, 155b.14, 155b.7, 156b.13, 157b.15, 158b.17, 158b.8, 158b.8, 159a.1, 159a.15, 159a.16, 159a.4, 159a.7, 159a.9, 161b.16, 161b.17, 161b.6, 161b.7, 162a.3, 163a.1, 163a.12, 163a.8, 163b.17, 164b.13, 164b.13, 165b.16, 166a.10, 166a.2, 166a.4, 166a.8, 166b.13, 167a.5, 167a.5, 167b.1, 167b.2, 167b.8, 168a.10, 168a.10, 168a.2, 168a.4, 168a.9, 169b.11, 169b.3, 169b.4, 170a.10, 170a.14, 170a.16, 170a.17, 170a.17, 170a.5, 170a.5, 170a.7, 170b.16, 170b.7, 170b.8, 171b.11, 171b.13, 171b.14, 171b.16, 171b.6, 172a.1, 172a.12, 172a.13, 172a.15, 172a.9, 172b.17, 173a.15, 173a.8, 173a.9, 174a.15, 174a.17, 174a.7, 174b.11, 174b.11, 174b.7, 175a.14, 175a.14, 175a.9, 175b.5, 175b.5, 176b.16, 176b.17, 176b.17, 177a.16, 177a.8, 177b.1, 177b.2, 177b.2, 178b.11, 178b.15, 178b.17, 179a.1, 179a.12, 179a.12, 179b.8, 179b.9, 179b.9, 180a.8, 180a.8, 180a.9, 180a.9, 180b.1, 180b.10, 180b.13, 180b.15, 180b.16, 180b.2, 180b.3, 180b.5, 180b.6, 180b.8, 181a.10, 181a.14, 181a.4, 181a.6, 181a.6, 181a.9, 182a.8, 183a.10, 183a.8, 183a.9, 184b.10, 184b.14, 184b.6, 185b.5, 186a.3, 187a.1, 187a.10, 187a.17, 187a.4, 188b.12, 190a.12, 191b.11, 191b.9, 191b.9, 192a.13, 192a.16, 192a.9, 193a.11, 193a.13, 193a.4, 193a.4, 193b.10, 193b.14, 193b.2, 193b.3, 193b.3, 194a.1, 194a.2, 194a.3, 195a.11, 195a.8, 195a.9, 195a.9, 196a.4, 199a.5, 19a.13, 200a.8, 20a.7, 22a.4, 22b.1, 23a.15, 23a.2, 23a.3, 23a.9, 24a.12, 24a.13, 24a.14, 25a.14, 25a.14, 25a.2, 25a.3, 28a.2, 28a.2, 28b.10, 2a.6, 32a.5, 32a.9, 32b.13, 33b.10, 34a.11, 34a.3, 34b.10, 34b.10, 35a.10, 35a.10, 35a.10, 35b.10, 35b.10, 35b.3, 35b.9, 36a.8, 36b.16, 37b.15, 38a.17, 38b.11, 38b.7, 39a.2, 3b.14, 40a.9, 40a.9, 40b.2, 41b.16, 42b.7, 45a.2, 45a.2, 45b.4, 45b.8, 46a.17, 46b.14, 48a.10, 48a.14, 48a.14, 48a.6, 48a.7, 49a.6, 4a.14, 4a.2, 4b.12, 50b.10, 50b.11, 50b.17, 52a.12, 53b.7, 54a.1, 54b.6, 55a.5, 55b.5, 55b.6, 57a.11, 58b.9, 5a.5, 5b.11, 5b.4, 5b.8, 60a.10, 61b.4, 62a.2, 62a.3, 62a.3, 64b.17, 65b.3, 67a.15, 67a.9, 67b.17, 68a.8, 68b.13, 69b.9, 69b.9, 71b.12, 72a.7, 72b.16, 73a.15, 73a.8, 75a.10, 78b.12, 79a.15, 79b.11, 79b.12, 79b.9, 79b.9, 80a.17 , 80b.16, 80b.17, 80b.4, 81a.15, 81b.2, 81b.8, 82b.5, 82b.6, 83a.1, 84a.13, 84a.16, 84b.10, 84b.15, 84b.17, 84b.3, 84b.7, 84b.9, 85a.11, 85a.17, 85a.2, 85a.3, 85a.8, 85a.8, 85b.12, 85b.14, 85b.17, 85b.4, 85b.6, 85b.7, 85b.9, 86a.10, 86a.12, 86a.14, 86a.16, 86a.16, 86a.16, 86a.8, 86b.1, 86b.1, 86b.2, 86b.2, 86b.5, 87a.6, 87a.7, 88a.10, 88a.11, 88a.11, 88b.17, 88b.5, 89a.15, 89a.2, 89b.2, 89b.7, 8a.6, 8a.7, 8b.1, 8b.5, 8b.5, 8b.7, 90a.15, 90a.4, 90a.4, 90a.7, 90a.7, 90a.9, 90a.9, 90b.10, 90b.13, 90b.14, 90b.16, 90b.17, 90b.6, 90b.8, 91a.16, 91a.4, 91b.10, 91b.13, 91b.14, 91b.17, 91b.17, 91b.2, 91b.4, 91b.4, 91b.7, 91b.8, 91b.9, 92a.6, 92b.17, 93a.4, 93a.7, 93b.13, 94b.8, 94b.9, 95a.15, 95a.16, 95b.10, 95b.10, 95b.4, 95b.5, 95b.8, 95b.8, 95b.9, 96a.12, 96a.17, 96b.6, 96b.7, 97a.11, 97a.9, 97a.9, 97b.16, 97b.16, 98a.16, 98a.17, 98a.17, 99b.6, 99b.8, 99b.9, 9a.10, 9a.10, 9a.11, 9a.7, 9a.8, 9a.8, 9a.9, 9b.5, 23a.17, 87b.11

o.-acaġın 113a.2

o.-acaġum. 198b.1

o.-acaḳ 123a.16, 146b.4, 153a.15, 43a.8, 53b.3, 72a.12, 88b.4, 91b.11

o.-acaḳdur 22b.5, 6b.17

o.-acaḳlayın 67a.7

o.-acaḳsın. 198a.17

o.-alar 131a.14, 163b.6, 170b.17, 177a.6, 186a.2, 46b.12, 46b.13, 131b.13, 135b.9, 145b.9, 146b.2, 157a.9, 163b.2, 164b.14, 168a.17, 175a.15, 181b.1, 190b.11, 191a.7, 191a.8, 193a.13, 197b.10, 197b.14, 198b.17, 34a.16, 34b.4, 35b.3, 40b.11, 42a.8, 47a.8, 49a.6, 5b.1, 65a.13, 8b.17

o.-alardı. 7a.17

o.-alı 148a.9

o.-alıdan 7a.12

o.-am 118a.2, 118a.2, 118a.3, 139b.10, 143a.17, 161b.5, 29b.14, 43a.15, 43b.11, 43b.13, 43b.15, 44a.1, 44a.5, 161b.5, 25a.9, 50a.3

o.-an 103a.13, 103b.1, 103b.12, 105b.10, 107a.15, 107a.9, 109a.3, 109a.6, 115b.15, 125b.1, 126a.17, 127b.17, 128b.4, 12a.13, 12a.14, 168b.13, 195a.17, 30b.11, 31b.4, 36b.15, 49a.1, 53b.14, 57a.1, 8a.16, 94b.11, 94b.11

o.-andan 126a.17

o.-anları 116a.17

o.-anlaruŋ 80b.15

o.-ası 50b.3

o.-asın 101a.7, 114b.17, 114b.17, 115a.1, 115a.1, 120a.16, 120a.16, 120a.17, 133a.11, 29b.11, 133a.13, 16a.9, 198a.16, 49b.17, 57b.2, 57b.4

o.-avuz 142a.4, 23b.3, 91a.13, 23b.4, 52b.6

o.-aydı, 50a.17, 129a.5, 134a.6, 151b.2, 2a.13, 39b.3

o.-dı 100b.13, 100b.14, 102b.16, 103a.12, 103a.3, 103a.4, 103a.8, 108b.5, 108b.6, 109b.17, 10a.10, 10a.16, 110a.1, 116a.7, 116b.15, 116b.16, 117b.1, 118b.3, 118b.4, 120b.5, 122b.8, 123a.7, 123b.1, 123b.9, 128b.7, 129a.12, 129b.9, 132b.3, 132b.4, 132b.5, 133b.12, 134a.4, 135a.6, 138a.15, 138a.7, 138b.3, 139b.8, 140b.15, 143a.16, 144a.17, 147a.5, 149b.1, 14b.3, 150b.8, 154a.3, 158b.5, 160b.14, 161b.12, 162b.7, 16a.4, 173a.5, 180a.13, 183a.15, 191a.15, 193b.13, 19a.9, 20a.12, 20b.2, 22b.17, 23b.9, 24a.3, 25b.11, 27a.17, 28b.12, 2a.8, 31a.10, 35b.1, 36a.4, 37b.16, 42b.3, 45b.12, 48b.14, 48b.15, 50a.16, 51b.2, 51b.8, 52b.4, 53a.2, 53a.7, 56b.11, 59a.10, 59a.13, 59a.5, 5a.12, 63a.4, 63b.2, 64a.15, 65a.4, 65b.12, 6b.8, 70b.11, 71a.9, 71b.6, 74a.13, 74b.13, 74b.3, 84a.11, 84a.9, 91a.14, 92b.3, 93b.16, 94a.14, 94a.8, 94a.8, 99a.16, 9a.6, 23b.7, 65b.7, 93b.8, 101b.11, 102b.12, 102b.13, 103a.10, 103a.16, 103a.7, 105b.8, 106a.12, 106a.2, 107a.12, 108a.12, 108b.4, 10a.10, 10a.11, 110b.11, 111a.2, 111a.3,

111a.3, 112b.6, 116a.13, 116a.9, 117b.7, 118a.9, 118b.12, 119b.13, 119b.14, 119b.3, 11b.14, 11b.15, 11b.16, 123a.2, 123b.17, 123b.2, 123b.3, 125a.10, 127a.17, 127b.3, 128b.13, 129a.6, 133a.5, 133b.4, 134a.3, 134a.3, 135a.1, 135a.5, 136b.4, 137b.14, 138a.1, 138a.2, 139a.15, 13b.14, 148a.9, 149b.17, 149b.2, 149b.4, 149b.4, 149b.4, 149b.5, 14a.14, 14a.15, 14a.17, 14a.8, 14b.17, 14b.2, 150a.10, 150a.11, 151a.4, 152a.13, 152a.13, 153a.13, 156b.14, 15b.11, 162b.6, 167b.9, 16a.3, 176a.13, 180b.8, 182b.11, 187a.3, 18a.11, 18a.11, 18a.11, 18a.13, 190a.2, 190a.2, 191b.14, 198a.2, 19a.11, 20b.1, 20b.16, 20b.2, 20b.4, 20b.7, 22a.1, 22a.15, 22a.2, 23b.6, 23b.7, 23b.8, 27a.13, 27b.12, 27b.6, 27b.7, 28b.16, 28b.7, 28b.8, 2a.12, 2a.14, 31a.4, 36b.4, 36b.5, 36b.7, 37b.12, 38a.13, 39a.12, 39a.13, 39b.5, 40a.14, 40a.7, 42b.5, 44b.14, 44b.14, 45a.9, 45b.10, 45b.5, 46a.2, 46a.4, 46a.7, 46b.10, 46b.11, 46b.2, 46b.8, 48a.17, 48a.7, 48b.10, 48b.10, 48b.11, 48b.13, 49a.9, 49b.6, 49b.9, 50b.17, 51a.10, 51a.12, 52b.3, 53a.7, 55b.12, 55b.3, 56a.6, 57a.3, 59a.14, 59a.15, 59a.17, 59a.7, 59b.15, 59b.4, 5a.7, 5b.2, 5b.3, 5b.3, 5b.8, 61b.17, 62b.1, 62b.5, 62b.6, 63a.2, 63a.6, 63b.1, 64a.16, 65b.17, 65b.5, 67a.12, 70a.11, 70a.11, 71a.10, 71a.11, 71a.9, 71b.15, 71b.5, 71b.7, 71b.7, 71b.8, 82a.14, 82a.16, 82a.2, 82b.14, 83a.17, 83b.2, 84a.6, 88a.15, 88a.16, 88a.16, 88b.8, 93b.11, 93b.8, 94a.16, 94a.16, 95a.3, 97b.6, 99a.16

o.-dığı 115b.7

o.-dılar 121b.15, 125b.11, 129b.17, 130a.1, 130a.1, 48a.8, 128b.10, 128b.8, 129b.4, 131b.11, 131b.14, 131b.15, 144b.3, 144b.3, 158a.8, 192a.5, 194b.13, 33a.8, 47b.2, 48b.13, 48b.16, 59a.14, 59b.6, 78b.4, 78b.4, 78b.7, 7a.4, 7a.5, 7a.5, 87a.15, 87b.1, 87b.2

o.-dılarsa 55a.12

o.-dısa 121b.13

o.-dıysa 162b.6, 39b.5, 45b.11, 57a.14, 64a.7, 77a.6

o.-du 119a.4, 149a.5

o.-duğı 102b.1, 102b.4, 103a.2, 104a.6, 111b.16, 115b.11, 122a.12, 189a.2, 39a.9, 49a.17, 54b.15, 60a.6, 82a.9, 85a.3, 90b.15, 93b.15, 9a.2

o.-duğın 194b.4

o.-duğına 5b.3, 5b.4, 6a.9, 93b.5, 94b.2

o.-duğından 133a.10, 199b.14, 61b.15

o.-duğını 33b.3, 42b.9, 42b.9

o.-duğınlayın. 137b.9

o.-duğınuŋ 3b.10

o.-duġicün 150b.13

o.-duğunı 194b.5, 93b.4

o.-duḳ 91a.11, 91a.11

o.-duḳdan 104a.16, 113b.1, 152a.3, 168a.1

o.-dum 100b.13, 139b.8, 74b.3

o.-duŋ 124b.4, 131a.9, 124b.4

o.-ġıl 198a.17

o.-ıcaḳ 119b.11, 127b.1, 132b.17, 137b.15, 14a.5, 153a.10, 176b.8, 28a.6, 30a.15, 32b.14, 35b.7, 36b.7, 44b.8, 64b.4, 6b.8, 7b.5, 88b.13, 8a.15, 117a.2, 119a.7, 154b.6, 22b.15, 22b.16, 42b.7, 52b.16, 55a.13, 75a.6, 80b.12, 80b.15

o.-ımaz. 100a.8, 100a.9, 138a.1, 142a.7

o.-ınca 180b.10, 181a.10, 182b.4, 26b.13, 2b.11, 34b.10, 49a.3, 50b.4, 60a.3, 76b.15

o.-ısar 10a.4, 120b.16, 130a.4, 136b.8, 139b.8, 10b.9, 128b.2, 136b.12, 136b.15, 136b.7, 166b.16, 52b.5, 54a.2, 5a.14, 5a.16, 5a.17, 5b.10, 63b.14, 89b.11, 89b.12, 8a.5, 86b.5, 96b.8

o.-ısardı. 34b.17

o.-ısardur. 22b.4, 26b.2

o.-ısaruz. 147a.17

o.-ma. 169b.7

o.-madı 138a.8, 61b.15, 77a.9, 65b.5, 103a.11, 116a.14, 119b.4, 149b.1, 152b.10, 196b.17, 24a.6, 28a.14, 33a.1, 38b.14, 39b.2, 39b.7, 48b.11, 50b.13, 52a.1, 52b.14, 67a.7, 83a.3, 95a.4

o.-madılar. 117a.7, 129b.3, 132b.10, 192a.4

o.-madın 122a.4, 177b.13, 181b.6, 23b.5, 43a.5, 43a.5, 71a.10, 71a.10, 71a.13, 71b.14, 85a.14, 87a.6

o.-madıysa 129a.7

o.-maduḳ 179a.17, 192b.8, 46a.3

o.-madum 118a.2

o.-maġ 114b.10, 176b.10, 189b.15, 197a.8, 71a.11, 93b.16

o.-maġa 102a.14, 140a.1, 145b.2, 162a.5, 175b.6, 61a.3, 71b.12, 72a.3, 75a.6, 79a.11, 81a.16, 57a.16

o.-maġicün 141b.4

o.-maġuŋ 81a.15

o.-maḳ 105b.7, 111a.12, 118a.6, 136b.14, 136b.14, 138a.1, 13b.13, 151b.11, 172a.3, 172a.4, 175b.5, 177a.5, 178b.17, 184b.13, 185b.16, 194b.17, 195a.12, 23a.6, 34b.12, 34b.7, 57a.5, 61b.15, 76a.8, 84b.13, 88b.16, 89a.1, 89a.4, 91a.17, 96b.2

o.-maḳda 106a.8, 152b.1, 155b.4, 65b.13, 17a.8

o.-maḳdan 151b.13, 162b.17, 199b.7, 89a.1

o.-maḳdur 115b.15, 140b.4, 155b.12, 186b.14, 105b.5, 115b.15, 162b.12, 186a.13, 186b.11, 186b.13, 2b.7, 65a.8, 99b.14

o.-mamaḳ 194b.10

o.-mamış 143b.4, 160a.2, 194a.17, 26a.7, 45b.8, 47a.12, 62a.7, 81b.2, 96b.14

o.-mamışdur. 101b.3, 130a.6, 179a.8, 32a.8

o.-masa 101b.17, 123b.1, 142b.17, 151a.17, 152a.15, 167b.16, 188a.14, 190a.10, 194a.7, 4b.8, 62b.4, 6a.4, 80b.6, 80b.7, 85b.8, 98a.14

o.-masaydı 194b.15, 196a.6, 197b.5, 39b.2, 40b.1, 47a.13

o.-masun 105a.13, 105a.13

o.-maya 145b.13, 153b.8, 166a.12, 175a.17, 179b.10, 185b.6, 193b.14, 197b.14, 26b.15, 2b.9, 51b.15, 62a.3, 72b.14, 80b.3, 85a.10, 86a.11, 86b.16, 90a.5, 91a.16, 92a.10, 83a.11, 85a.8, 88a.9, 92b.12, 101a.17, 102a.7, 106a.10, 109a.10, 118b.7, 126b.4, 134a.12, 137b.16, 145b.13, 145b.15, 146a.3, 147a.9, 14a.4, 152b.8, 156a.5, 161b.11, 162b.7, 163b.9, 164b.12, 168a.5, 168a.7, 168b.10, 168b.5, 170b.17, 170b.3, 171b.8, 174a.12, 175b.12, 177a.16, 178b.15, 178b.16, 179b.11, 181a.11, 181a.15, 181a.17, 187a.8, 188b.16, 188b.5, 190a.11, 192b.17, 193a.12, 194a.3, 195b.6, 26a.4, 32a.2, 37b.6, 40b.5, 61a.2, 62a.2, 71b.13, 71b.17, 78a.12, 7b.7, 81a.17, 81a.3, 83a.13, 83a.8, 84b.15, 85a.12, 85b.17, 85b.4, 86b.16, 88b.9,

89a.3, 90a.14, 91a.1, 91b.13, 91b.6, 92b.13, 92b.16, 93a.12, 94a.10, 94a.6, 95a.5, 95b.4, 95b.7, 95b.7

o.-mayacaḳ 134a.8, 149a.12, 174b.17, 21b.11, 73a.2, 79a.6, 89b.11

o.-mayadı 31a.13

o.-mayalar 189b.6, 189b.9, 137b.15, 5b.16, 7b.3

o.-mayanlaruŋ 144a.5

o.-mayayın 93a.10

o.-mayıcaḳ 79a.15, 51b.14, 95a.4

o.-mayınca 100a.7, 134b.16, 73a.4, 81b.7, 158b.2, 159b.4, 73a.14, 78a.17

o.-mayısar. 27a.3

o.-mayub 112b.4, 159a.1, 22b.13

o.-maz 115b.10, 115b.3, 123b.1, 125b.1, 125b.5, 151b.1, 151b.4, 151b.9, 152a.15, 152b.11, 159a.2, 166b.6, 193a.7, 194b.16, 194b.6, 196a.7, 197b.5, 36b.16, 40b.2, 4a.2, 58b.9, 68b.15, 77b.5, 93a.14, 94a.4, 46a.17, 81b.7, 102b.8, 103a.17, 103a.6, 103b.17, 103b.17, 103b.4, 104a.14, 104a.17, 106a.7, 10b.17, 112a.16, 113a.13, 118a.12, 118a.13, 118a.14, 118a.7, 119a.12, 119a.15, 119b.1, 119b.11, 11b.2, 122b.6, 128a.1, 128a.17, 128a.4, 134b.16, 135b.17, 136a.1, 136b.9, 137a.17, 139b.13, 139b.14, 141a.10, 152b.11, 153a.10, 155a.3, 158b.16, 159a.2, 159b.4, 162b.10, 162b.11, 164a.11, 165b.1, 165b.2, 16a.1, 171b.8, 173a.6, 175b.4, 179b.12, 179b.13, 180a.3, 188a.15, 189b.2, 190b.17, 23a.16, 23a.9, 35b.2, 39a.11, 39b.17, 40a.10, 44a.8, 48a.6, 62b.11, 64a.5, 64b.11, 64b.16, 68a.1, 69a.6, 71a.17, 71b.14, 72b.17, 72b.7, 73a.10, 73a.13, 73a.2, 73a.4, 73a.4, 76a.1, 77a.6, 79a.4, 79b.13, 79b.14, 7b.4, 80a.1, 83a.12, 83a.12, 83b.13, 89a.7, 99b.3

o.-mazdan 144b.2, 144b.3, 176b.8, 60a.15, 99a.2

o.-mazdı. 37a.3, 41a.1, 41a.2, 45a.11, 70b.9, 72a.5

o.-mazlar 47a.15, 196b.1, 68b.13, 8a.14, 93b.15

o.-mazsa 114a.17, 126b.17, 79b.12

o.-mış 102b.14, 107b.9, 108b.2, 109a.9, 112b.17, 117a.1, 117a.12, 117a.15, 117a.17, 117a.3, 117a.8, 117b.3, 11a.6, 122a.5, 126a.13, 127b.2, 129b.2, 130a.10, 130a.7, 130b.12, 131a.4, 131a.5, 132a.17, 132b.2, 133b.3, 133b.6, 135b.8, 136b.4, 138a.4, 141a.6, 156b.13, 156b.14, 164a.12, 170a.3, 171b.11, 179b.17, 186a.9, 19a.13, 24a.14, 26b.7, 35b.3, 36b.3, 38a.17, 40a.9, 52b.14, 52b.7, 57a.17, 59b.11, 59b.8, 62b.16, 62b.17, 68b.14, 6b.9, 76b.14, 82b.7, 83b.11, 98a.3

o.-mışam 24a.2

o.-mışdı 103a.6, 117a.6, 12b.1, 59b.8

o.-mışdur 11b.8, 132b.3, 134a.2, 139b.4, 147a.7, 149b.13, 158a.11, 15b.4, 40a.15, 87b.14, 100b.3, 101a.13, 102b.7, 107b.7, 108a.10, 108a.6, 108a.8, 10a.7, 113b.12, 113b.9, 11a.11, 11a.3, 11b.13, 122a.17, 122b.4, 125a.15, 128b.6, 12a.2, 12a.2, 130a.6, 134a.10, 137a.13, 138a.16, 139a.9, 13a.14, 13a.9, 13b.12, 13b.9, 14b.17, 150b.13, 15a.1, 162a.17, 162b.1, 162b.6, 163a.4, 163a.6, 179a.8, 17a.6, 17b.17, 183a.3, 184b.8, 191b.1, 20a.2, 21b.3, 32a.4, 37a.11, 39b.14, 48a.1, 4b.14, 54b.11, 57b.5, 64b.16, 70b.2, 71a.15, 73b.4, 73b.6, 80b.10, 86a.9, 88b.6, 92b.17, 40a.11

o.-mışlar 127a.12, 128a.10, 179b.5, 199b.3, 48b.16

o.-mışlara 43b.13

o.-mışlardı 50b.13

o.-mışlardur 163b.10, 114b.3, 115b.8, 145a.6, 147a.7, 169a.12, 183a.14, 183b.1, 31b.6, 38a.16, 4a.17, 75a.12, 79a.5

o.-mıyacaḳ 53b.9

o.-sa 100b.16, 101a.1, 101a.14, 101b.1, 104b.13, 104b.16, 104b.16, 104b.17, 105a.1, 105a.17, 105a.17, 105a.2, 105a.2, 105a.3, 105a.4, 105a.4, 105a.5, 105a.6, 105a.7, 105b.1, 105b.2, 105b.3, 105b.4, 105b.5, 105b.6, 105b.7, 107b.8, 109b.12, 10b.17, 110a.9, 112b.15, 114a.2, 114a.3, 116b.14, 117b.8, 118a.15, 118b.14, 119a.10, 119a.12, 11b.1, 126a.4, 126a.6, 126b.13, 126b.15, 131a.4, 131a.5, 133b.10, 135a.2, 136b.1, 136b.1, 13b.10, 148b.5, 148b.5, 151a.10, 156a.9, 157a.3, 158a.15, 162a.8, 164a.14, 165a.12, 167b.4, 167b.7, 168a.11, 168a.14, 168a.5, 168a.6, 168b.15, 171a.5, 175a.1, 175a.17, 176a.3, 180a.16, 180a.17, 180b.16, 183b.7, 184b.6, 184b.8, 185a.13, 185b.14, 185b.16, 185b.4, 187a.7, 189b.12, 189b.2, 18a.12, 190a.10, 190a.17, 190b.5, 193a.5, 194a.7, 194a.8, 195a.13, 196a.11, 196b.13, 200a.8, 200a.8, 22a.13, 22a.16, 22a.17, 22b.11, 2a.12, 39a.1, 45a.11, 45a.16, 45a.17, 50b.3, 57a.12, 61a.13, 61a.13, 61a.14, 61a.14, 61a.16, 61b.1, 61b.5, 61b.6, 61b.6, 62b.3, 62b.9, 62b.9, 64b.3, 68a.17, 69a.10, 6a.4, 6a.4, 78a.12, 78a.7, 80b.8, 85a.1, 85b.7, 86a.1, 87b.5, 87b.5, 88a.13, 88a.17, 88a.8, 89b.10, 92a.15, 92a.3, 92a.5, 93a.16, 93a.17, 94a.4, 96b.14, 97a.4, 97a.7, 97b.12, 9a.12, 110a.1, 62b.7, 78b.13, 164a.15, 7b.16

o.-salar 101a.14, 163b.3, 165b.1, 170a.16, 193b.16, 61b.3

o.-sun 110b.17, 123a.15, 137a.7, 15a.4, 19a.13, 53a.2, 60a.17, 68a.6, 98b.7, 15b.8, 16a.2, 75b.17, 90a.1, 12a.7, 131a.11, 137a.7, 150b.1, 161b.4, 16a.2, 1b.12, 1b.9, 41a.15, 90a.1

o.-ub 101a.12, 101a.3, 103b.12, 103b.17, 104a.16, 104b.15, 104b.2, 104b.6, 104b.7, 105b.7, 108a.1, 109b.12, 109b.7, 110a.17, 111a.11, 111b.3, 112a.13, 112b.14, 114a.1, 114a.17, 115a.8, 115b.8, 116a.14, 116a.2, 116a.2, 116b.15, 118a.17, 118a.5, 119a.1, 119a.14, 119a.5, 120b.13, 120b.8, 121b.1, 121b.6, 122b.7, 125a.16, 125b.6, 126b.14, 126b.15, 127b.16, 128a.11, 129a.15, 12a.12, 12b.2, 130b.10, 132b.17, 132b.4, 132b.5, 133a.17, 133a.7, 133b.6, 134b.3, 134b.8, 135a.17, 136b.12, 136b.14, 139a.16, 13b.3, 140a.4, 140a.5, 140b.7, 142a.2, 142a.2, 142a.3, 142a.4, 142a.5, 143a.11, 143b.1, 145a.5, 147a.17, 148a.6, 148a.9, 150a.1, 150a.7, 151a.9, 152a.17, 152b.14, 152b.17, 153b.15, 153b.9, 154b.6, 155a.11, 155a.17, 155b.4, 156b.4, 157b.15, 15b.3, 160b.13, 161b.10, 164b.1, 167a.8, 167b.5, 169b.9, 16b.10, 16b.13, 170b.2, 171a.4, 173b.10, 173b.11, 173b.12, 173b.13, 173b.14, 173b.7, 173b.7, 173b.8, 173b.9, 174b.6, 179a.1, 17a.2, 180a.2, 186a.8, 186b.15, 190b.11, 191a.2, 191b.10, 194b.5, 194b.9, 195a.10, 196a.7, 196a.9, 196b.13, 197b.11, 197b.8, 199b.2, 1b.15, 200a.8, 22a.13, 23a.3, 24a.15, 26b.12, 27b.5, 28a.6, 29a.2, 29a.8, 2b.2, 31a.3, 31a.6, 32a.7, 32b.13, 36b.7, 37a.3, 37a.4, 38a.13, 38a.3, 40b.5, 41b.4, 43b.14, 43b.7, 44b.11, 44b.12, 44b.14, 45b.2, 45b.9,

46b.1, 47b.4, 49b.6, 4a.16, 4a.17, 4a.17, 51a.12, 51a.17, 52a.1, 55b.10, 57a.11, 5b.12, 61a.16, 64a.1, 64a.10, 64b.10, 69b.4, 6a.15, 71a.13, 72a.16, 72a.3, 72b.12, 73a.2, 73a.7, 74a.1, 76a.2, 76b.11, 76b.4, 76b.8, 77b.5, 77b.6, 78b.1, 79a.1, 79a.12, 79a.7, 7a.4, 7a.4, 81a.16, 83b.3, 86a.16, 86a.4, 87a.17, 88b.8, 89a.2, 89b.8, 89b.9, 8a.13, 8b.17, 90a.16, 90b.11, 93b.11, 94a.12, 94a.14, 94a.8, 97a.3, 97a.5, 97b.3, 99a.10, 99b.10, 99b.16

o.-uban 20a.11

o.-ubanı 142a.13

o.-ubdur 114a.9

o.-ubdurur. 135a.3, 2a.7

o.-ubile. 63b.14

o.-ubileler. 34b.1, 34b.2

o.-ubilür. 82b.13

o.-ur 100b.7, 101a.13, 102a.14, 102a.15, 102a.17, 102b.2, 102b.3, 102b.3, 103b.14, 104a.11, 104b.1, 105b.11, 107a.5, 107a.9, 107a.9, 107a.9, 107b.14, 107b.14, 107b.16, 107b.17, 107b.6, 108a.11, 108a.12, 108a.15, 108a.17, 108a.5, 108a.6, 109a.6, 109b.13, 109b.2, 109b.6, 110a.11, 110a.16, 110b.14, 110b.17, 110b.2, 110b.7, 111a.10, 112a.13, 112b.17, 112b.8, 113a.7, 114a.16, 114a.8, 115a.14, 115a.16, 115a.6, 115b.1, 115b.12, 115b.2, 115b.3, 115b.4, 115b.6, 116b.16, 117a.1, 117a.12, 117a.14, 117a.17, 117a.2, 117a.3, 117b.13, 118a.12, 118a.13, 118a.14, 118a.17, 118a.8, 118b.6, 119b.1, 11b.2, 125a.4, 125a.4, 125b.1, 125b.7, 127b.14, 127b.15, 127b.16, 128a.3, 128a.5, 128b.13, 129b.9, 132a.12, 132a.7, 133a.17, 133b.2, 133b.5, 136a.1, 136a.16, 136a.2, 136b.3, 137b.6, 140b.11, 140b.12, 140b.12, 140b.13, 140b.13, 140b.14, 140b.14, 140b.14, 140b.16, 140b.16, 140b.16, 140b.17, 140b.17, 140b.6, 141a.1, 141a.1, 141b.3, 142b.7, 148b.17, 150b.2, 151b.16, 152a.5, 152a.9, 152b.8, 153a.9, 153a.9, 157a.16, 157b.4, 164a.17, 165b.11, 16b.11, 170b.11, 175a.10, 175b.3, 176a.7, 177a.4, 178b.11, 181b.10, 181b.6, 182a.2, 187a.15, 188a.10, 189a.17, 189a.6, 18a.8, 192a.13, 194a.7, 195b.1, 196a.10, 196a.3, 196a.5, 196a.8, 19a.6, 23b.8, 28a.12, 2a.15, 31b.15, 32a.2, 32a.5, 32b.1, 33a.17, 33a.5, 33b.2, 35b.2, 36a.10, 36a.17, 40a.8, 40a.9, 42a.15, 44a.5, 52b.5, 53b.17, 53b.4, 54b.5, 54b.7, 55b.4, 58b.5, 58b.6, 59b.2, 59b.2, 62b.14, 64a.1, 64a.9, 64b.11, 64b.13, 64b.3, 66a.13, 66b.4, 66b.5, 67a.1, 67b.4, 68b.15, 69a.16, 69a.17, 69b.12, 69b.12, 6a.5, 6b.17, 6b.8, 70b.16, 70b.16, 72a.5, 72b.7, 75a.7, 75b.9, 77a.5, 77b.1, 78b.17, 79a.4, 79a.9, 82b.16, 82b.4, 84a.2, 87b.13, 95a.3, 95b.13, 96b.4, 97a.7, 98a.2, 99b.1, 100a.6, 103a.17, 110a.4, 113a.7, 119a.12, 135b.17, 189a.3, 192b.1, 62a.7, 71b.4, 72b.17, 74b.6, 82a.3, 98b.2, 100b.4, 101a.13, 101a.16, 102a.13, 102a.14, 102a.15, 102b.12, 102b.2, 102b.2, 102b.4, 102b.5, 103a.15, 103a.16, 103a.16, 103a.6, 103a.7, 103a.8, 103b.12, 103b.13, 103b.14, 103b.14, 103b.15, 103b.17, 103b.7, 103b.7, 103b.9, 103b.9, 104a.1, 104a.16, 104a.5, 104a.7, 104a.8, 104b.10, 104b.3, 104b.8, 105a.11, 105b.10, 106a.14, 106b.10, 106b.11, 106b.12, 106b.12, 106b.6, 106b.7, 106b.9, 107a.11, 107a.11, 107a.16, 107a.17, 107a.4, 107a.7, 107a.8, 107b.13, 107b.14, 107b.17, 107b.3, 107b.7, 107b.9, 108a.14, 108a.14, 108a.16, 108a.16, 108a.4, 108a.6, 108b.2, 109a.1, 109a.1, 109a.1, 109a.3, 109b.14, 109b.6, 109b.7, 109b.8, 109b.8, 109b.9, 10a.13, 10b.12, 10b.12, 10b.13, 10b.14, 10b.15, 110a.1, 110a.10, 110a.2, 110a.3, 110a.7, 110a.8, 110a.8, 110a.9, 110b.10, 110b.11, 110b.17, 111a.11, 112a.1, 112a.14, 112a.15, 112a.8, 112b.13, 112b.14, 112b.14, 112b.16, 112b.2, 112b.5, 112b.6, 112b.7, 113a.1, 113a.11, 113a.12, 113a.13, 113b.17, 114a.15, 114a.2, 114a.3, 114a.3, 115a.10, 115a.16, 115b.1, 115b.13, 115b.17, 115b.3, 115b.3, 116a.1, 116a.2, 116a.3, 116a.4, 116b.14, 116b.3, 117b.9, 118a.17, 118b.11, 118b.12, 118b.15, 118b.17, 118b.5, 119a.11, 119a.12, 119a.16, 119a.16, 119a.16, 11a.12, 11a.13, 11a.13, 121a.14, 121a.16, 123a.1, 123b.6, 125a.12, 125a.14, 125a.15, 125b.7, 126b.14, 126b.17, 126b.5, 126b.6, 126b.8, 126b.9, 127b.15, 127b.16, 127b.17, 128a.15, 128a.3, 128a.4, 128a.5, 128a.6, 128a.7, 128b.11, 129a.13, 129a.13, 129a.8, 129b.13, 129b.15, 129b.15, 12a.15, 12a.16, 12a.5, 12a.6, 12a.9, 12b.16, 131a.4, 131a.5, 133a.17, 134a.8, 135a.11, 135a.7, 135b.17, 136a.11, 136a.13, 136b.2, 137a.9, 137b.13, 138a.5, 139a.1, 139a.1, 139a.16, 139a.2, 13a.11, 140a.8, 140b.10, 140b.11, 140b.12, 140b.12, 140b.13, 140b.13, 140b.14, 140b.14, 140b.14, 140b.15, 140b.16, 140b.7, 141a.2, 145b.17, 145b.17, 146a.1, 146a.6, 146a.6, 146a.8, 147a.4, 148a.5, 148b.5, 148b.6, 149a.4, 151b.12, 151b.15, 152a.2, 152a.2, 152a.6, 153a.10, 153a.13, 153a.2, 153a.9, 153b.1, 154b.1, 154b.11, 154b.12, 154b.14, 154b.3, 154b.6, 155a.2, 155a.3, 155a.4, 155a.6, 155a.7, 156a.9, 156b.13, 157a.15, 157a.15, 157a.4, 157a.4, 157a.5, 157b.8, 158a.15, 158a.2, 159a.2, 159a.2, 15a.10, 15a.13, 15a.5, 15a.6, 15a.6, 15b.9, 161b.13, 161b.14, 162a.8, 162a.8, 162b.2, 162b.8, 163b.14, 164a.11, 165a.9, 166b.4, 166b.5, 167b.5, 169a.15, 169b.13, 170b.5, 171a.10, 171a.13, 171a.5, 171b.11, 171b.15, 171b.16, 172a.2, 174a.10, 174b.3, 174b.4, 174b.5, 175b.1, 175b.2, 175b.2, 175b.3, 175b.6, 175b.8, 178a.14, 178a.15, 178b.5, 178b.6, 179b.17, 179b.3, 17a.14, 17b.17, 180a.17, 182a.3, 183b.11, 184b.11, 184b.11, 184b.13, 185a.7, 185b.17, 185b.17, 186b.16, 187a.11, 189a.1, 189a.8, 189b.5, 18a.12, 18a.4, 190a.17, 190a.4, 190b.17, 191b.10, 194b.10, 195a.11, 195a.11, 195a.4, 195b.1, 195b.13, 195b.3, 195b.3, 195b.4, 195b.5, 195b.5, 195b.7, 196a.12, 196a.5, 199a.10, 199b.3, 19a.15, 20a.6, 20b.17, 20b.6, 20b.7, 21b.12, 21b.13, 21b.16, 21b.6, 22a.16, 22a.17, 22b.5, 25a.11, 25b.13, 25b.6, 26a.16, 31b.12, 31b.13, 31b.14, 31b.15, 31b.16, 31b.17, 31b.3, 32b.11, 33b.17, 34a.14, 35a.1, 35a.3, 35b.11, 35b.11, 35b.12, 35b.12, 35b.5, 36a.11, 36b.10, 36b.15, 36b.17, 36b.2, 37a.15, 39a.11, 3b.8, 40a.15, 41b.7, 42a.12, 43b.7, 46a.17, 47a.12, 48a.17, 49b.13, 4a.4, 50b.1, 50b.1, 50b.17, 52a.17, 53b.2, 53b.8, 54b.8, 55a.14, 55a.14, 55a.9, 55b.13, 55b.4, 57a.3, 58a.11, 58a.4, 58b.16, 5a.9, 60a.14, 60a.8, 60a.8, 60a.9, 60a.9, 60b.9, 61a.10, 61a.12, 61a.12, 61a.13, 61a.13, 61a.14, 61a.14, 61a.15, 61a.8, 61b.1, 61b.1, 61b.11, 61b.2, 61b.3, 61b.6, 61b.6, 61b.7, 61b.7, 61b.8, 61b.8, 62a.5, 62a.7, 62a.8, 62b.11,

62b.12, 62b.13, 63b.16, 63b.4, 64a.10, 64a.13, 64a.14, 64a.15, 64a.4, 64a.5, 64a.6, 64b.11, 64b.2, 65b.4, 65b.4, 66a.14, 66a.15, 66b.14, 67b.5, 68a.15, 68a.16, 68b.14, 68b.2, 69a.11, 69a.7, 69b.5, 70a.12, 70b.15, 70b.16, 70b.16, 70b.17, 71b.4, 72a.11, 72a.17, 73a.11, 73a.12, 73a.14, 73a.15, 73a.17, 73a.8, 73a.9, 73b.15, 73b.17, 73b.2, 74a.14, 74a.15, 74a.8, 76a.14, 76b.10, 78b.11, 78b.17, 79a.10, 79a.11, 79a.3, 79a.7, 79b.13, 7b.5, 80a.1, 81b.2, 81b.9, 82b.15, 82b.5, 83a.1, 83a.10, 83b.10, 83b.14, 83b.5, 83b.5, 84a.17, 84b.1, 84b.14, 84b.14, 85a.10, 85a.12, 85b.11, 85b.11, 85b.16, 86a.12, 88a.13, 8a.1, 90b.4, 93a.14, 93b.10, 93b.10, 93b.11, 93b.7, 94b.12, 94b.15, 94b.16, 94b.16, 94b.16, 94b.6, 95a.1, 95a.2, 95a.3, 96b.13, 97a.7, 97b.14, 99b.12, 99b.13, 99b.15, 99b.16, 115a.6

o.-uram 143a.15, 123b.5, 189b.16

o.-urdı 102b.15, 102b.15, 131b.16, 131b.17, 132a.5, 29a.7, 81b.10, 81b.11, 81b.11, 81b.12, 81b.17, 102b.15, 102b.15, 108b.14, 108b.7, 108b.8, 123a.11, 132b.10, 154b.16, 160b.2, 197b.6, 44a.10, 72a.14, 72a.15, 99a.2

o.-urlar 128b.13, 129b.14, 12a.12, 131b.5, 137a.7, 148b.16, 186a.2, 98a.13, 59a.4, 103b.12, 104a.2, 126a.1, 128b.17, 129a.8, 129a.8, 136b.10, 145a.12, 146a.14, 147a.12, 164a.12, 178b.7, 189b.6, 18b.16, 193b.16, 197a.10, 197b.3, 35b.4, 68b.12, 75b.6, 93b.15

o.-urlardı 45b.2, 63a.6, 45b.3, 47a.13

o.-urlarsa 121b.5, 186a.1, 5b.14

o.-ursa 101a.12, 109a.6, 109a.9, 117b.14, 119a.13, 120b.8, 121a.14, 122b.11, 130b.4, 130b.5, 134a.9, 142b.7, 142b.8, 142b.8, 149a.12, 150b.2, 158a.17, 159a.2, 164a.2, 168a.10, 169b.5, 171a.1, 171a.2, 171a.2, 171a.2, 171a.3, 172a.14, 174b.16, 174b.17, 174b.17, 178b.5, 192a.14, 199a.13, 199b.11, 200a.12, 21b.12, 22a.11, 26a.17, 31b.13, 31b.13, 31b.14, 31b.15, 31b.16, 38a.11, 38a.14, 38a.17, 38b.12, 41a.12, 43a.8, 52a.12, 53b.10, 53b.3, 54b.13, 54b.2, 55a.15, 55a.8, 57a.10, 64a.13, 64a.5, 72b.1, 73a.2, 75a.7, 75a.9, 76a.2, 79a.15, 79a.3, 83b.4, 84b.14, 85a.14, 85b.3, 87a.1, 88b.4, 89b.11, 90a.17, 91b.11, 93a.12, 95b.10, 95b.3, 99b.3, 99b.5, 37b.14, 79a.6, 88a.9

o.-ursak 31a.3, 40a.16

o.-ursam 123b.4, 17b.1

o.-ursaŋ 111a.5, 182b.15, 34b.11, 34b.5, 89b.2, 90b.5

o.-ursavuz 29a.3

o.-ursın 42a.16

o.-uruz 6b.5

olduġınlayın+ (T.e.) olduğu gibi 137b.9

olın- (T.f.) meydana getirilmek, yapılmak, olunmak

o.-dı. 122a.14, 18b.15

o.-duġına 8a.8

o.-madı. 50b.16

o.-sa 113b.17, 113b.17, 114a.1, 114a.2

olmaḳlıḳ (ġ)+ (T.is.) olmuş olma durumu 187b.5, 189b.16, 105b.2, 116b.7, 120a.4

o.+a 199b.2

o.+ı 160a.8

o.+ıdur. 151a.1

o.+ıla 156b.8

o.+ına 104a.5

o.+ında 163b.14

o.+un 177a.14, 140b.13, 156b.10, 157a.15

o.+dur 154a.16

on+ (T.is.) on (sayı) 102a.9, 103a.10, 103a.9, 106a.17, 111b.12, 111b.5, 114a.11, 134a.12, 145b.10, 149b.16, 155b.3, 180b.9, 181a.8, 187a.2, 187a.6, 189a.4, 19b.8, 32b.7, 34a.3, 66a.4, 77b.5, 85b.11, 85b.14, 85b.16, 85b.8, 86a.10, 86a.13, 86a.15, 86a.2, 86a.8, 86b.9, 88a.17, 90b.12, 90b.14, 91a.1, 91a.16, 91a.3, 91b.12, 91b.4, 91b.7, 92a.12, 93b.4, 96b.9, 98b.10

o.+dur 186a.4

o.+ıncı 188b.5, 81a.4, 80b.5

o.+uncı 90b.10, 156b.3, 186b.9, 85b.6

oraġ+ (T.is.) orak, ekin biçmeye yarayan alet

o.+ıyla 97a.4

ora+ (T.is.) o yer

o.+sın 135b.4

orta+ (T.is.) orta, ara

o.+da 123b.12, 152b.7

o.+dan 118b.6, 148a.16

o.+sı 180b.10

o.+sında 181a.7, 39a.3

o.+ya 123b.3, 74b.6

orıc, oruc+ (T.is.) oruç, sabah ezanından, akşam ezanına kadar geçen sürede yemek yememek ve su içmemek suretiyle yapılan ibadet 100a.10, 148b.6, 157b.12, 90b.15, 97a.8

o.+uŋ 100a.10, 4a.17, 97a.10, 193b.4

otlaġ+ (T.is.) otlak

o.+ına 135a.11

o.+ında 54b.15, 55a.17, 55a.7

o.+ından 129b.6

ot+ (T.is.) ot

o.+lar 195b.10, 21a.15, 21a.17, 64b.6

otlayıcılıḳ+ (T.is.) otlayıcılık, otlayıcı olma durumu

o.+dan 140b.1

otluḳ+ (T.is.) otlayacak yer 137a.11

otır, otur- (T.f.) oturmak

o.-a 180b.16, 54b.1, 54b.3, 55b.12, 58a.10, 97a.17, 97a.9, 97b.2

o.-acaḳ 43a.8

o.-dı. 118a.13

o.-maġ 188b.4

o.-maġa 101b.17, 183b.11

o.-maḳ 73a.12

o.-maḳda 177a.8

o.-maḳdur. 99b.5

o.-mış 98a.5, 98b.4

o.-mışdur. 54b.3

o.-mışlardur. 144b.5

o.-sa 97a.9

o.-ub 54b.2, 63a.14

o.-urdı. 95b.13

otuz+ (T.is.) otuz (sayı) 117a.1, 157b.17, 157b.17, 158a.1, 184b.5, 68b.4

ova+ (T.is.) ova

o.+larında 112b.3

oyluġ+ (T.is.) uyluk, kalçadan dize kadar olan bacak kısmı
o.+ı 95b.14, 97b.2, 99b.6
oyna- (T.f.) oynamak 123b.10
o.-mayam 123b.10
oynamaḳlıḳ+ (T.is.) oynanacak şey 155b.7

Ö

öde- (T.f.) ödemek
ö.-mekdür. 163b.10
ö.-ye. 185b.3, 185b.4
ö.-yü 149a.6, 90b.11
ödünc+ (T.is.) ödünç, borç 138b.6, 139a.15, 139a.3
ög- (T.f.) övmek
ö.-erler. 179a.17, 181b.4
ö.-meye 192b.8
ögred(t)- (T.f.) öğretmek
ö.-di. 169a.1
ö.-diler. 129b.10
ö.-düm 42a.1
ö.-evüz 42a.4
ö.-eyim. 157b.14
ö.-ürler 87b.4
örgen, örgen- (T.f.) öğrenmek
ö.-diler. 42a.10, 87a.17, 88a.1
ö.-düklerinden 158a.2
ö.-e 85b.9
ö.-e. 72b.5
ö.-eler 41b.17
ö.-mege 157a.9
ö.-mek 77b.8
ö.-mekdür. 82b.12, 82b.4
ö.-miş 105b.11, 25b.4
ö.-mişdür. 100a.17, 143b.15
ö.-mişem 50a.1, 30a.7, 30a.7
ö.-mişlerdür 177b.11
ö.-üb 178b.15
ö.-ür. 25b.6
ögretmeklik+ (T.is.) öğretmenlik 81a.13
ögüd- (T.f.) öğütmek
ö.-ür, 49a.4
ögün- (T.f.) övünmek
ö.-mekdür 186a.11
ögürd- (T.f.) böğürtmek, bağırtmak
ö.-ecek 142b.7
öküş+ (T.is.) çok 58b.9, 66a.2, 78b.17
ö.+dür 51a.1, 14b.4, 25a.1, 35b.14, 4b.12, 78a.13, 7a.6
öküz+ (T.is.) öküz 19a.7
öl- (T.f.) ölmek
ö.-di. 117b.4
ö.-düginden 165a.10
ö.-dükden 189a.3, 193a.9
ö.-iserdür. 113a.16
ö.-iserler 148a.1, 148a.3, 148a.3
ö.-iserüz. 148a.1
ö.-mek 142b.11, 142b.12
ö.-mezden 130b.4
ö.-miş 109a.12, 109a.9, 148a.4
ö.-ür 93a.10
ö.-ürseŋ
ö.-ürüsem 150b.8
öldür- (T.f.) öldürmek
ö.-dükden 150b.9
ö.-mek 117a.11, 117b.5
ö.-mekde 150b.9
ö.-üb 103a.4, 113a.17
ö.-ür 105a.10, 133b.4
öldürüci+ (T.is.) öldürücü, öldüren kişi 111a.10
ölü+ (T.is.) ölü 117b.2, 133b.3, 196a.3, 92a.14
ö.+dür 189a.3
ölüm+ (T.is.) ölüm
ö.+den 186b.11, 199b.7
ö.+i 91a.14
Øömr, Øömür+ (A.is.) ömür, yaşama, yaşayış, hayat 109a.13, 180a.14, 184b.15
ö.+i 167a.3, 72a.5
ö.+-i Øazīzinden 180b.4
ö.+-i ebed 132a.10
ö.+in 171a.1, 186a.14
ö.+inde 180a.17, 33b.9
ö.+ini 71b.16
ö.+ler 70b.9, 87a.14
ö.+lerde 161a.8
ö.+lerin 68a.13, 68a.3
ö.+üŋi 68b.6
ö.+ 172b.5
ö.+ler 146a.16
ö.+ler 67b.17
ö.+lerde 80a.4
ö.+lerin 112b.1
önce+ (T.zf.) önce 191a.3
öŋ+ (T.is.) ön, yüz tarafı, ileri 110b.2, 111b.9, 113a.9, 144b.3, 164a.3, 36a.1
ö.+ince 25b.11
ö.+inde 129b.17
ö.+inden 113a.7
ö.+ine 99b.8
ö.+ümdedür 33b.5
ö.+ümden 113a.10
öŋdin, öŋdün+ (T.zf.) önce, ilk öne, önceden, daha evvel 134a.4, 144b.2, 144b.3, 151a.12, 151a.17, 152a.9, 152b.8, 168b.8, 176b.8, 4a.4, 4a.4, 60a.14, 99a.2
ö.+dür. 14a.13, 16b.4
ö.+gi 19b.14
ö.+ki 47a.9
ö.+kilere 47a.11
ör- (T.f.) örmek
ö.-erdi. 160a.5
ört- (T.f.) örtmek
ö.-diler. 114b.2
ö.-e 188b.4
ö.-mezdüm. 38a.10
ö.-mezsin. 38a.8
ö.-üb 38a.7
örtü+ (T.is.) örtü
ö.+dür 106a.8, 125a.7, 12a.9, 32b.5, 32b.9, 39a.10, 99b.3, 12a.11, 135a.3, 158b.14, 40a.17

Øöşür+ (A.is.) öşür, onda bir, onda biri alınan vergi 150a.1
öte+ (T.is.) öte, yan, diğer 143b.1, 184a.1, 84a.2
ötrü+ (T.is.) dolayı, sebebiyle 103b.4, 111a.6, 115a.2, 118a.12, 118a.13, 118a.14, 121a.3, 122b.5, 126a.14, 128b.7, 129b.9, 12a.16, 12b.16, 12b.7, 134a.12, 13a.1, 143a.2, 145a.11, 152b.13, 156b.11, 157a.5, 165b.12, 165b.13, 165b.16, 170b.14, 174a.4, 178b.13, 178b.13, 183b.7, 184b.3, 185b.10, 190a.17, 194a.4, 197b.2, 199b.14, 25a.12, 29b.15, 29b.16, 2a.1, 2a.11, 2a.12, 2b.2, 31b.4, 33b.7, 33b.9, 35b.13, 36a.4, 37a.17, 37b.11, 38a.3, 43a.6, 46b.5, 49b.3, 50a.10, 50b.2, 51b.10, 54b.10, 57b.3, 61b.12, 63a.17, 71a.9, 73a.9, 73a.9, 82a.15, 83b.9, 86a.1, 89a.17, 92a.10, 92b.15, 93a.13, 99b.17, 133a.10
ö.+dür 15b.3
öz+ (T.is.) kendine ait, hususi 150a.15, 150a.16, 5b.12
ö.+de 139b.9, 143a.16, 2b.11
ö.+imi 143a.17
ö.+üŋden 150a.15
özge+ (T.is.) başka, gayrı 105b.16, 105b.16, 106a.7, 111a.8, 112b.2, 116b.6, 122a.10, 122b.10, 124b.1, 127b.8, 12a.1, 12b.14, 138a.3, 142b.1, 142b.13, 142b.17, 142b.17, 143a.1, 146b.14, 151a.16, 155b.14, 156a.2, 158b.11, 158b.16, 160b.14, 168b.10, 179a.8, 183b.17, 184a.1, 194a.9, 19a.10, 19b.7, 36a.1, 37b.4, 42b.3, 44b.17, 44b.7, 47b.16, 68b.10, 68b.10, 69a.1, 69b.2, 76a.12, 81a.2, 84a.1, 84a.2, 85a.14, 95a.5, 9b.1, 111a.8, 140b.8, 96a.5
ö.+de 2a.6
ö.+den 131a.14, 65b.16
ö.+dür. 19a.9, 68b.7, 68b.8
ö.+sinüŋ 66a.15
ö.+ye 103a.17, 116b.7, 131a.14
ö.+yi 140b.16
Øöźr, Øöźür+ (A.is.) bir kusur veya suçun hoş görülmesini gerektiren sebep; engel, kusur, eksiklik 101a.17
ö.+i 164a.11
ö.+in 91b.12
ö.+ini 30b.1
ö.+üm 29b.3
ö.+ 156b.7, 164a.10
ö.+ler 101b.1

P

pā+ (F.is.) ayak 121a.7, 142a.4
pā-bend+ (F.b.is.) ayak bağı; mani, engel 89a.2
pādişāh+ (F.b.is.) padişah, hükümdar 1b.1, 139a.15, 154b.6, 155a.11, 155a.17, 155b.13, 155b.17, 155b.6, 157a.16, 157a.6, 158b.2, 159b.4, 162a.2, 162b.14, 162b.9, 163a.12, 164a.1, 164a.12, 164a.3, 164b.14, 164b.6, 164b.9, 167a.10, 167a.11, 167a.12, 167b.15, 167b.17, 167b.4, 167b.8, 168a.9, 170a.11, 170a.5, 170a.9, 170b.14, 170b.4, 171a.5, 172a.5, 173b.15, 173b.16, 174a.17, 174a.2, 174a.5, 174a.9, 174b.11, 174b.16, 174b.2, 174b.6, 174b.8, 175a.16, 175a.2, 183b.11, 22b.15, 25b.5, 46b.14, 47a.8, 80b.7, 80b.7, 80b.8, 80b.9
p.+uŋ 47a.7, 47a.8, 70a.3
p.+a 163b.10, 164b.14, 164b.2, 165a.6, 167a.17, 169a.7, 169b.13, 170a.11, 170b.5, 171b.2, 174a.16, 174b.14, 175b.6, 175b.8, 80b.9
p.+dan 163b.13, 163b.17, 164b.8, 80b.11
p.+ı 154b.17, 174a.10, 175a.1, 175a.2
p.+-ı ĥaḳīḳīdür. 80b.12
p.+-ı muḳbil 165a.14
p.+-ı Øādil 34b.3
p.+-ı Øādilüŋ 164a.8
p.+-ı Øāḳıl 165b.2
p.+-ı śūrı 80b.12
p.+ıdur. 154b.17
p.+ından 25b.4
p.+lar 141a.12, 150a.17, 154b.16, 17a.8, 22a.10
p.+lara 148a.15, 155b.3, 155b.7, 156b.7, 164a.16, 176a.13
p.+lardan 154b.12, 197a.5
p.+ları 148a.12
p.+larıdur. 174a.11
p.+larınuŋ 80b.5
p.+laruŋ 174a.10, 174a.11
p.+uŋ 148a.7, 155b.15, 162a.15, 162b.2, 164a.2, 165a.6, 165a.7, 165b.14, 165b.2, 166a.1, 166a.5, 166b.3, 167a.10, 167a.15, 169b.9, 170a.12, 170a.4, 170a.6, 171a.7, 171b.13, 174a.7, 174a.14, 174b.7, 175a.17, 175a.9, 176a.12, 176b.9, 179b.3, 25b.5, 25b.7, 43a.6, 9a.7
pādişāhlıḳ+ (F.T.is.) padişah olma durumu 154a.16, 155b.11, 155b.4, 156b.13, 156b.9, 157b.1, 158a.16, 158b.10, 158b.17, 161b.12, 161b.6, 161b.7, 161b.9, 162a.4, 162b.10, 162b.11, 162b.15, 162b.16, 163a.1, 163b.15, 167b.16, 171b.3, 175b.6, 25a.15
p.+a 162b.10, 163a.9
p.+dan 160b.1, 171a.11
p.+ı 162b.9, 156b.3
p.+ın 161a.4
p.+ına 166a.12
p.+ıyla 186a.10
p.+uŋ 159a.8, 160a.7, 171b.9
pāk+ (F.sf.) temiz, arık, pak 107a.4, 112b.15, 128b.12, 130b.14, 167b.1, 184b.6, 187a.3, 188a.14, 188a.14, 188a.3, 189a.5, 29b.9, 45a.12, 45a.4, 49a.4, 57a.11, 57b.7, 70a.11, 82b.5, 85a.8, 90a.7, 95b.5, 95b.6, 95b.6, 95b.7, 95b.8, 95b.9, 97a.15, 97a.16, 97a.4, 9a.9
p.+-i ṭāhir 45a.15, 45a.7
p.+lar 23b.3
pāre+ (F.is.) parça 103b.16, 107b.1, 115b.15, 115b.15, 116a.12, 116a.13, 116b.16, 133a.7, 188a.2, 18a.11, 20b.1, 27b.11, 28a.1, 49b.10, 52a.14, 60a.9
pārs+ (F.is.) pars 105a.3
pāy+ (F.is.) ayak 190b.4
pehlü+ (F.is.) vücudun iki yanından biri, yan 58b.16
p.+de 64b.13
p.+si 180b.17
p.+sinden 17b.13, 17b.14, 18a.1
p.+sini 101b.15
penāh+ (F.is.) sığınma, sığınacak yer 100b.16, 126a.13, 44a.14
p.+ı 161b.16
p.+ında 112a.12, 162a.3, 178b.6, 199a.15, 78b.6

p.+ınuŋ 78b.9
p.+-i devletine 44a.12, 95a.17
penc-şenbe+ (F.b.is.) perşembe 20b.10
per ü bāl+ 124a.13, 124a.15, 124b.2, 143a.16, 176a.12
b.+ı 124a.14, 142b.13, 144a.9, 160b.10, 80a.3, 83b.1, 84a.9
b.+ınuŋ 166b.14
b.+ıyla 124a.8
b.+suzlardur 141b.7
b.+umuz 124b.3, 142b.14
b.+uŋ 124b.3
b.+uŋuza 142b.12
perde+ (F.is.) kapı, pencere gibi yerlere asılan örtü 53b.4, 99b.8
p.+-i ĥaḳīḳī 81b.17
p.+ledügi 150a.4
p.+ler 186b.7
p.+lerin 38a.17
p.+lerini 76b.17
p.+lerinüŋ 124a.13, 124a.8, 144a.6, 23b.5
p.+sin 200a.6
perest+ (F.sf.) tapan, tapınan, taparcasına seven anlamlarında birleşik kelimeler yapar 121a.8
p.+ler 35a.17
pergār+ (F.is.) pergel 20b.16, 91a.12
perhīz+ (F.is.) perhiz, dince yasak edilen şeylerden tamamen uzak kalma 134b.12, 135b.8, 90a.10
p.+-gār 187a.10
peri+ (F.is.) cinlerin çok güzel ve alımlı olarak farz edilen dişilerine verilen bir ad 197a.6, 74a.12
p.+nüŋ 123a.5
perişān+ (F.sf.) dağınık, karışık 180a.17, 30a.7
perr+ (F.is.) kanat, yelek 124a.13, 124a.14, 124a.15, 124b.2, 124b.3, 124b.3, 142b.14, 160b.9, 166b.14, 80a.3, 83b.1, 84a.9
pertev+ (F.is.) ışık, parlaklık 107a.10, 39a.16, 79a.8
p.+den 108b.17
p.+e 62b.17
p.+i 108a.17, 108b.8, 132b.8
p.+in 28a.17
p.+inde 59b.17, 126a.1
p.+inden 10a.14, 13b.11, 13b.16, 179b.7, 17b.9, 20b.13, 42a.2
p.+indendür 111a.13, 20b.15, 110b.15, 111a.14, 17b.10
p.+inüŋ 109b.4, 38b.11
p.+ler 133a.6
pervā+ (F.is.) korku, çekingenlik; ilgi, bağ 16b.10
p.+ları 196b.3
p.+sı 144a.7
pervāne+ (F.is.) geceleri ışığın etrafında dönen küçük kelebek; fırıldak 100b.14, 124a.6, 141a.11, 141a.15, 141b.2, 142a.17, 143a.16, 143a.17, 143a.9, 144a.1, 43a.12, 52b.13, 52b.6, 63a.15, 63a.9, 74b.3, 76b.8, 77a.3, 144a.7, 160b.11
p.+-i divāne 124b.3
p.+-i şemʾ-i celālī 144a.6
p.+si 74a.15
p.+ye 142a.16, 142a.16, 144a.6
pervānelik+ (F.T.is.) pervane olma durumu 63b.1, 63b.4
p.+dür. 63a.11
p.+i 124a.12
pervār+ (F.sf.) besili, beslenmiş 31b.9
pervāz+ (F.is.) uçma, uçuş; hücre; ayna; dolap 121b.16, 124a.9, 124b.2, 135a.12, 143a.2, 160b.9, 166b.14, 27b.14, 43a.6, 43a.9, 43b.1, 62a.14, 77a.3, 7a.12, 84a.11
pervāze+ (F.is.) kır gezintisi için hazırlanan yemek; gece eğlentisinin ışığı
p.+sinden 78a.9
perver+ (F.sf.) besleyen, besleyici 75a.8
p.+de 100b.3, 44a.15
p.+i 53a.4
perveriş+ (F.is.) besleyiş, besleme; terbiye etme, yetiştirme 100b.6, 125b.17, 126a.3, 127b.15, 127b.17, 129a.17, 134a.13, 152a.17, 153b.10, 158a.16, 158b.11, 158b.16, 158b.16, 158b.3, 158b.7, 159b.3, 160a.10, 160a.3, 183b.9, 189a.5, 2b.10, 2b.13, 30b.5, 33b.17, 34a.7, 49b.4, 60b.12, 84a.10, 84a.17, 84b.9, 87a.5, 97b.10, 158b.15
p.+i 126b.12, 127b.14, 159b.17, 37a.6, 72a.16
p.+in 84a.9
p.+inde 78a.1
p.+iyle 36a.7
Pes+ (F. zf.) öyle ise, sonuç olarak 100b.15, 101a.6, 101b.8, 102b.1, 102b.16, 102b.4, 103a.4, 103b.4, 103b.9, 104b.6, 105b.10, 105b.8, 106a.12, 106a.12, 106b.13, 107a.16, 107a.3, 107a.7, 108a.11, 108a.16, 109a.3, 109b.8, 10a.11, 10a.13, 10a.14, 10a.2, 10b.12, 110a.1, 110a.4, 110b.10, 110b.2, 111a.4, 112a.9, 113a.15, 114b.10, 115a.3, 115b.1, 116b.7, 118a.15, 118a.16, 118b.12, 119b.10, 119b.7, 11b.1, 11b.14, 11b.9, 121a.1, 121b.16, 122a.14, 122b.17, 123a.17, 123b.12, 123b.2, 123b.3, 124a.4, 124b.11, 125b.15, 126a.8, 126b.7, 127a.6, 127b.1, 127b.10, 127b.13, 128a.9, 128b.14, 128b.8, 129b.17, 129b.9, 12a.15, 12a.17, 12a.5, 12b.13, 12b.5, 12b.6, 12b.9, 130a.12, 130a.16, 131a.10, 131b.10, 132a.5, 132b.9, 133a.1, 133a.13, 133a.9, 133b.1, 133b.4, 133b.7, 134a.11, 134a.8, 134b.3, 134b.8, 135a.11, 135a.15, 135a.17, 135a.4, 135a.8, 135b.14, 135b.5, 136a.12, 136a.9, 136b.3, 137a.13, 137a.6, 137b.13, 137b.5, 138a.11, 138a.15, 138a.2, 138b.2, 139a.6, 139b.12, 139b.9, 13a.1, 13a.17, 13a.2, 13b.1, 13b.11, 13b.12, 13b.14, 13b.2, 13b.5, 13b.6, 13b.7, 140b.9, 141a.15, 141a.2, 142b.3, 142b.5, 142b.7, 143a.16, 143b.14, 144b.1, 145b.13, 147a.4, 148b.13, 149a.6, 14a.15, 14a.3, 14a.4, 14b.1, 150a.11, 150a.16, 151a.9, 152a.16, 152b.17, 152b.9, 153a.14, 153a.2, 153b.14, 153b.6, 154b.6, 155a.7, 155b.9, 156b.15, 156b.6, 157b.11, 157b.14, 157b.16, 158a.11, 158a.5, 158b.15, 158b.6, 159a.14, 159a.2, 159a.7, 159b.17, 15b.11, 15b.5, 15b.7, 160a.3, 160a.8, 161a.15, 161b.11, 162b.6, 163a.7, 163b.12, 163b.14, 164b.6, 165a.14, 165b.11, 166a.9, 166b.16, 167a.15, 167a.4, 167b.17, 169a.7, 169b.9, 16a.14, 16b.1, 170a.5, 170a.7, 170b.5, 171b.3, 172a.1, 172b.10, 173a.14, 173a.16, 173a.6, 174a.11, 174a.6, 175b.4, 176a.13, 176b.13, 176b.2, 176b.5, 178b.17, 180a.5, 180a.7, 180b.14, 181a.10, 181a.3, 181a.7, 182a.8, 182b.14, 182b.17, 182b.3,

184a.17, 184b.6, 185a.5, 185b.1, 186b.17, 187a.15, 188a.17, 189b.10, 189b.14, 18a.1, 18a.10, 18a.15, 191a.14, 191a.16, 191b.14, 192a.15, 192a.5, 193a.14, 193a.17, 193a.3, 193b.11, 193b.14, 194b.2, 195a.12, 195a.4, 195b.1, 195b.15, 196a.10, 196a.3, 196b.12, 197a.12, 197a.2, 197b.1, 197b.3, 197b.6, 198a.10, 198a.13, 198a.3, 198a.7, 198b.12, 198b.17, 198b.2, 199a.16, 199a.5, 199b.10, 199b.9, 19a.10, 200a.7, 20a.1, 20a.12, 20a.17, 20b.3, 21a.2, 21a.5, 22a.1, 22a.10, 22a.7, 22b.15, 22b.17, 22b.5, 22b.8, 23a.15, 23a.17, 23a.4, 23b.4, 24a.11, 24b.10, 24b.4, 25a.13, 25a.17, 25a.8, 25b.2, 26a.10, 26a.11, 26a.15, 26a.4, 26a.7, 26b.11, 26b.2, 27a.13, 27a.3, 27a.9, 27b.15, 27b.6, 27b.7, 28a.17, 28b.12, 28b.6, 28b.8, 28b.8, 29a.16, 2b.10, 2b.12, 30a.15, 30a.16, 30a.3, 30b.16, 30b.2, 31a.1, 31a.4, 31b.17, 32a.16, 32a.8, 32b.10, 32b.17, 32b.2, 33a.13, 33a.4, 34a.10, 34a.15, 34a.2, 34a.5, 34b.8, 34b.9, 35a.17, 35a.6, 35a.6, 35b.1, 35b.10, 35b.9, 36a.11, 36a.4, 36a.6, 36b.11, 36b.15, 36b.3, 36b.7, 37a.1, 37a.11, 37a.7, 37b.14, 38a.7, 38b.12, 38b.13, 39a.11, 39a.12, 39b.4, 39b.7, 40a.13, 40a.17, 40a.7, 40b.1, 40b.13, 40b.5, 41a.14, 41b.1, 41b.12, 41b.14, 41b.16, 41b.7, 42a.14, 42a.6, 42b.4, 43a.8, 44a.10, 44a.13, 44b.14, 45b.14, 45b.9, 46a.11, 46b.11, 46b.17, 47a.10, 47a.17, 47a.5, 48a.14, 48a.16, 48a.2, 48a.7, 48a.8, 48b.13, 48b.9, 49a.16, 49b.7, 4a.17, 4b.17, 4b.3, 4b.8, 50a.10, 50a.6, 50b.12, 50b.4, 50b.8, 51a.6, 51b.2, 52a.13, 52a.17, 52b.14, 52b.8, 53a.6, 53b.16, 54a.3, 54a.6, 54b.5, 55a.11, 55a.16, 55a.2, 55a.5, 55b.11, 55b.3, 56a.12, 56a.4, 56b.10, 56b.16, 57a.10, 57b.11, 58a.9, 58b.3, 59a.11, 59a.17, 59a.7, 59a.8, 59b.14, 59b.3, 59b.6, 59b.9, 5a.1, 5a.11, 5b.12, 5b.2, 60a.10, 60a.17, 60a.4, 60b.16, 60b.7, 61a.7, 61b.11, 61b.15, 61b.17, 61b.9, 62a.15, 62a.5, 62a.9, 62b.10, 62b.14, 62b.5, 62b.8, 63a.15, 63a.9, 63b.1, 64a.11, 64a.13, 64a.15, 64b.1, 64b.10, 64b.17, 64b.5, 64b.9, 65b.12, 65b.14, 65b.16, 65b.3, 65b.8, 66a.13, 66a.8, 66b.4, 67b.4, 68a.6, 68b.12, 68b.13, 68b.2, 68b.3, 68b.7, 69a.14, 69b.12, 6a.9, 6b.8, 6b.9, 70a.7, 70b.1, 70b.12, 70b.15, 70b.7, 71b.4, 72a.11, 72a.17, 72b.13, 72b.3, 72b.4, 72b.7, 72b.8, 73a.1, 73a.13, 73a.4, 74a.16, 75a.12, 75a.2, 75a.5, 75a.9, 75b.3, 76a.11, 76b.10, 76b.3, 78a.11, 78b.12, 78b.15, 78b.4, 79a.1, 79a.11, 79a.16, 79a.9, 79b.12, 7b.16, 7b.5, 80a.13, 80b.1, 80b.4, 81a.15, 81b.16, 81b.3, 82a.14, 82a.7, 82b.14, 82b.8, 83a.12, 83a.17, 83b.10, 83b.13, 84a.10, 84a.3, 84b.7, 85a.4, 86b.2, 87a.2, 87a.9, 88a.10, 88b.1, 89a.10, 89b.12, 89b.14, 89b.5, 8a.1, 8a.14, 8a.17, 8b.14, 8b.4, 8b.7, 90b.4, 91b.6, 92a.11, 92b.10, 93a.3, 93b.16, 93b.9, 94a.15, 94b.16, 94b.7, 95a.5, 96a.5, 97a.13, 97b.14, 97b.16, 97b.5, 98a.14, 98a.15, 98b.7, 99b.12, 9a.13, 9a.6, 9b.3, 172b.15

peşmān+ (F.sf.) pişman 89b.9

peydā+ (F.is.) meydanda, açıkta 6b.5

peyġāmber+ (F.b.is.) peygamber, Allah'ın emirlerini insanlara haber veren 108b.2, 120a.10, 156b.14, 156b.17, 161b.5, 181b.4, 198a.6, 2a.4, 45b.10, 51a.2, 68a.7, 75a.3, 78a.5, 81b.9, 82a.16, 82a.17, 82b.13, 83a.2, 92b.4, 92b.5, 98a.10, 99a.5

p.+e 42b.7, 46a.8, 57a.7, 77b.3, 79b.10

p.+den 73a.1

p.+dür 87a.8

p.+e 102b.15, 103a.6, 103a.8, 106a.7, 109a.6, 116a.9, 117a.14, 117a.17, 117a.7, 117b.1, 136a.16, 140b.15, 155b.1, 156b.13, 157a.1, 157a.3, 175a.10, 197a.9, 45b.3, 46b.12, 53a.5, 77b.13, 78a.1, 81a.7, 82b.7, 92b.4

p.+i 45b.12, 81a.8, 106a.3

p.+ler 102b.13, 45a.2, 45b.13, 45b.16

p.+lere 46a.8

p.+lerine 46a.14

p.+lerüŋ 178b.8, 49a.7

p.+üŋ 155b.17, 44b.16, 45b.12, 46b.5

peyġāmberlıḳ+ (F.T.is.) peygamber olma durumu 156b.3

p.+a 162b.12

p.+dan 103b.2

p.+uŋ 102b.10

peymāne+ (F.is.) büyük kadeh, şarap bardağı 100b.13

p.+sinden 74b.8

pīl+ (F.is.) fil

p.+-i Hindu 32b.1

pīr+ (F.sf.) yaşlı, ihtiyar 74b.12, 88a.16

p.+de 88a.14

p.+-i fāsıḳ 74b.13

piş+ (F.is.) ön, ileri 176b.4, 197b.13

pīşrev+ (F.b.sf.) önden giden

p.+e 22a.4

pīşvā+ (F.is.) reis, başkan 43b.14, 44b.12, 77b.6

p.+dur 44b.5

p.+sı 44b.11

p.+-yı Ḫāṣıḳān 1b.11

pīşvālıḳ+ (F.T.is.) başkanlık, reislik 51b.1, 51b.11

p.+a 51b.9

piyāde+ (F.is.) yaya 155a.14, 173b.10, 27b.5

post+ (F.is.) tüylü hayvan derisi 111b.2

p.+da 36a.13

p.+ı 36a.12

p.+ıdur. 161b.9

puḫte+ (F.sf.) pişmiş, pişkin, olgun 21b.6

pür+ (F.sf.) dolu; çok fazla; sahip 69b.13

p.+-ġam 27a.17

p.+-ḥūn 76b.14

R

Rabb+ (A.is.) efendi, sahip; Allah 120b.14

r.+uŋ 109a.11

Rabbānī+ (A.sf.) Rabb ile ilgili 7a.15

rafż+ (A.is.) bırakma

r.+dan 90a.9

raġabāt+ (A.is.) istekle karşılamalar

r.+-ı źevḳ 133a.15

raġbet+ (A.is.) istekle karşılama; istek, arzu 157a.10, 179a.13

r.+leri 129a.13

raġ+ (F.is.) dağ eteği; çayırlık, çimenlik

r.+ı 160a.1

r.+ın 94b.2

rāġıb+ (A.sf.) isteyen, istekli, rağbet eden 9a.10

rāĥat+ (A.is.) üzüntüsüz, tasasız, kedersiz 163b.16, 175a.15, 177a.3, 190b.9
rāĥatlıḳ+ (A.T.is.) tasasızlık, kedersizlik 157a.13, 176b.10, 190b.15, 198a.6
raĥim+ (A.sf.) merhametli, esirgeyen, koruyan, acıyan 185a.15, 185b.1, 82a.12, 82a.14, 94a.5
r.+de 60a.12, 60a.7, 72b.4, 73a.8
r.+den 60a.4, 72a.16, 73a.10
r.+e 19a.3, 60a.4
r.+lerinde 60a.3
raĥim+ (A.is.) döl yatağı; akrabalık
r.+inde 72a.9, 73a.16, 73a.5, 72a.8
r.+inden 130a.10, 83a.4, 84a.5, 130a.15, 130b.13, 134a.7, 32a.7, 163b.14
r.+ine 33b.3, 60a.5
raĥimlıḳ+ (A.T.is.) merhametli olma durumu 151b.6
raĥmān+ (A.is.) dünyada her canlıya, herkese merhamet eden Allah 20b.1, 28b.15
r.+ı 79b.8
raĥmānī+ (A.sf.) Allah'a mensup, Allah'tan gelen ve hayırlı olan 104b.12
r.+dür. 105b.8
raĥmāniyyet+ (A.sf.) Allah'a mensup 82a.5, 82a.8
raĥmānlıḳ+ (A.T.is.) merhametli olma durumu 151b.6
raĥmet+ (A.is.) acıma, koruma, esirgeme 120b.5, 123b.15, 139a.5, 156a.2, 159a.15, 159a.16, 169a.2, 176b.3, 197a.13, 33b.3, 38a.9, 68b.3, 82a.7, 85b.15, 91b.15
r.+i 155b.16, 82a.11, 82a.3, 82a.4
r.+-i ĥāś 81a.11, 82a.2
r.+in 187b.4, 82a.8
r.+inden 168b.10
r.+ine 186b.13, 82b.1
r.+inüŋ 138a.7
Raĥmetullah+ (A.is.) Allah'ın rahmeti 105b.17, 107a.11, 115a.10, 118a.10, 120a.7
rāĥt+ (F.is.) at takımı, yol levazımı
r.+dan 101a.3
r.+ın 117b.16
r.+ların 70a.2
raʿiyyet+ (A.is.) sürü, bir hükümdar idaresinde bulunan ve vergi veren halk 175a.6, 156a.1, 157a.7, 158a.12, 162a.11, 163a.13, 163b.10, 164a.13, 164b.9, 167b.14, 167b.5, 168a.2, 171a.2, 172a.6, 175a.12, 175a.13, 175b.1, 175b.13, 175b.15, 175b.2, 190b.7
r.+den 164b.5, 190b.12
r.+e 164a.9, 176b.3, 190b.13
r.+i 164b.6
r.+ler 155b.13, 159a.16, 163a.14
r.+lere 163a.15, 165a.3, 190b.16
r.+leri 156b.5, 157a.11, 162a.3, 163b.16, 166a.4, 177a.3, 190b.9
r.+leridür. 163a.3
r.+leriyle 162a.15
r.+lerüŋ 163b.9
r.+üŋ 155b.14, 164b.7, 170b.8, 170b.8, 175b.4, 176b.2, 176b.9, 190b.10
raḳś+ (A.is.) sıçrayarak oynama, dans etme 135a.17, 135b.1, 135b.4, 135b.5
rām+ (F.sf.) itaat eden, boyun eğen; insanın bütün varlığıyla Allah'a bağlanması 22a.4
rāst+ (F.sf.) doğru 103a.14, 103b.6, 103b.7, 103b.7, 103b.8, 103b.8, 126b.10, 165b.15, 172a.10, 172a.13, 172a.9, 190a.5, 193b.15, 193b.15, 22b.14, 34a.16, 35b.10, 50a.15, 54b.1, 54b.2, 54b.2, 54b.3, 54b.3, 54b.3, 55b.12, 58a.10, 89b.10
r.+dur 167a.9, 44a.7, 18a.7
rāstlıḳ+ (F.T.is.) doğruluk 193b.17, 194a.1, 54b.4
r.+ı 90b.13
ravżа+ (A.is.) ağacı, çayırı, çimeni bol olan yer, bahçe
r.+-i uĥrevī 45a.4
rāy+ (A.is.) rey, fikir, oy
r.+ı 174a.7
rāyiĥa+ (A.is.) koku 123b.6
r.+sından 131b.4
r.+sını 123b.1
rāz+ (F.is.) sır 7a.13
r.+um 143a.8, 43b.5
rāżı+ (A.sf.) rıza gösteren, kabul eden, boyun eğen 101a.3, 104b.6, 109a.13, 112b.4, 126b.4, 131b.15, 133a.13, 164a.12, 17a.6, 182a.9, 188b.15, 190a.12, 4a.16, 51a.17, 52a.14, 62b.16, 80a.13, 86a.10, 86a.8, 92b.17, 98a.4, 98b.15
r.+dur 110b.8, 167a.1
rāzıḳ+ (A.sf.) rızık veren 187a.1, 191a.17
rāzıḳlıḳ+ (A.T.is.) rızık verme durumu 117a.11, 117a.12, 151b.6
reʿāyā+ (A.is.) bir hükümdar idaresinde bulunan ve vergi veren halk, bütün halk
r.+ya 46b.15
recā+ (A.is.) ümit, umma
r.+da 161a.10
red, redd+ (A.is.) geri döndürme, geri çevirme 101a.15, 101a.17, 139a.7, 173a.16, 174a.13, 22a.14, 29b.17, 85a.6, 80b.11, 86a.1, 93a.11
r.+en 86a.9
r.+i 101b.3, 91b.2
refāhiyyet+ (A.is.) bolluk, rahatlık 167b.4
refiʿ+ (A.sf.) yüksek, yüce 81b.16
refīḳ+ (A.is.) arkadaş, yoldaş 149b.1, 149b.2, 159b.15, 198a.16, 63a.6, 83b.3
r.+üm 198a.17
rehber+ (F.b.sf.) yol gösterici, kılavuz 45b.2, 77b.1
r.+i 25a.9
rehn, rehin+ (A.sf.) rehin edilmiş, bir şeye garanti olarak tutulmuş 139a.4, 139a.9
r.+leri 139a.11
reh-nümā+ (F.b.sf.) yol gösteren, kılavuz
r.+dur 44b.9
reīs+ (A.sf.) baş, başkan
r.+lere 190b.16
r.+lerlerdür 190b.6
rekʿat+ (A.is.) namazda bir kıyam, bir rüku ve iki sücuttan ibaret hareket 101b.16, 169a.6, 181a.8, 57b.17
r.+dan 180b.9
rekīklik+ (A.T.is.) kekemelik, kusurluluk 174a.17

remz+ (A.is.) işaret, işaretle anlatma, gizli kapalı bir şekilde söyleme 114a.5, 135b.16, 140a.3, 146b.13, 56b.13, 79b.6
r.+-i müfīd 66a.5
r.+ini 58a.11
renc+ (F.is.) ağrı, sızı; zahmet, eziyet, sıkıntı 101a.3, 133b.16, 146a.15, 160a.16, 168a.15, 168b.8, 172b.4, 176b.14, 180b.1, 198b.14, 91b.5, 91b.6
r.+i 168a.14
r.+inden 32a.10
r.+inden 67a.9
r.+ler 87a.14
r.+leri 94b.11
r.+lerin 159a.1
rencīde+ (F.sf.) incinmiş, kırılmış 90a.5, 92a.12, 92a.8
rencūr+ (F.sf.) sıkıntılı, incinmiş, dertli 32a.11
reng+ (F.is.) renk 110a.2, 110a.3, 131a.14, 133b.1, 149b.9, 153b.1, 165b.15, 64b.10, 91b.3
r.+i 118a.17
r.+inde 110a.6
r.+ini 122a.6
r.+iyle 153a.3
r.+leri 91b.3
rengsüz+ (F.T.sf.) renksiz 105a.17, 107a.3, 107a.7, 110b.1
rengīn+ (F.sf.) renkli, parlak renkli, boyalı 27b.15
resīde+ (F.sf.) erişmiş, yetişmiş, olgunlaşmış 96b.14, 98a.3
resm, resim+ (A.is.) yazma, çizme, desen; iz, işaret; suret 5b.2
r.+e 13a.8, 156a.2, 169b.3, 183a.16, 194b.12, 196a.6, 21b.7, 25b.6, 28a.9, 34b.1, 80b.16, 83b.6
r.+edür. 68a.17
r.+-i rüsūm-ı mübhem 111a.11
r.+lerini 156b.6, 25b.4
resūl+ (A.is.) elçi, peygamber 157a.2, 47a.10, 47a.17, 8a.9
r.+ı 162b.14, 77b.2
Resūlallah+ (A.h.is.) Hz. Muhammed 157b.16, 157b.9, 158a.8, 166b.11, 198a.2
revā+ (F.sf.) yakışır, uygun, yerinde 104b.6, 169b.7, 181b.5, 195a.12, 50a.6, 80b.14
r.+dur 132b.16, 135b.10, 28a.5
revāĥ+ (A.is.) bir şeyi elde etmeden doğan neşe; güneş battıktan sonra gece oluncaya kadar geçen zaman 10a.1
revān+ (F.sf.) yürüyen, akan, giden 118b.3, 161b.4, 164b.13, 25a.6, 25b.15, 76b.3
revāyiĥ+ (A.is.) kokular
r.+-i ġaybī 65a.16
revnaḳ+ (A.is.) parlaklık, tazelik, güzellik
r.+ı 50a.14
reyb+ (A.is.) şüphe 115b.17
rezzāḳlıḳ+ (A.T.is.) bütün canlıların rızkını verme durumu 189b.1
rıfḳ+ (A.is.) yumuşaklık, tatlılık, yavaşlık 85b.1
rıżā+ (A.is.) hoşnutluk, memnunluk 174a.12
r.+dur 188b.5, 86a.8
r.+muzda 29a.7
r.+ŋ 169a.17
r.+sı 189b.15
r.+sıcün 176b.9
r.+sına 91b.5
r.+sını 28b.15, 83a.15
r.+sınuŋ 186b.4, 188a.17
r.+sıyla 188b.1
r.+-yı Ĥaḳḳ'dur. 47b.10
rızḳ, rızıḳ+ (A.is.) azık, yiyecek-içecek şey, Allah'ın herkese bahşettiği nimet 86a.1
r.+ı 190a.12, 190b.5, 85b.17
r.+lar 153b.13
r.+ların 191a.15
riØāyet+ (A.is.) gözetme; sayma, saygı; ağırlama 134a.8, 135b.9, 155b.4, 156b.4, 156b.5, 162b.4, 163b.13, 166a.7, 167a.17, 172a.12, 175a.13, 177a.3, 184b.2, 44b.14, 52a.4, 61a.1, 68b.5, 85b.8, 88b.2, 89b.17, 91a.17
ribĥ+ (A.is.) kar, kazanç, faiz 192b.1
r.+ini 192b.16
rifØat+ (A.is.) yükseklik, yücelik 163a.12, 166a.10, 177a.4 184b.13, 187a.5
r.+ı 176b.16
riḳḳat+ (A.is.) yufkalık, incelik, merhamet 139a.5
rind+ (F.sf.) kalender, dünya işlerini hoş gören kimse, aldırışsız 121a.8
r.+i 68b.11
risālet+ (A.is.) elçilik, peygamberlik 118b.9, 42b.14, 84a.9
r.+de 138a.9
rişvet+ (A.is.) rüşvet 176a.4, 176a.9, 179b.2
r.+ler 184a.15
r.+lerden 170b.11
rivāyet+ (A.is.) söylenti, haber 115a.13, 180a.3, 181b.8, 182a.10, 182b.6, 98a.4, 98b.15
r.+de 10a.15, 10a.9, 111b.12, 111b.12, 111b.12, 148b.9, 179b.7, 182a.6, 183a.5, 18b.16, 198a.6, 19b.8, 19b.8, 19b.8, 20a.14, 23b.4, 26a.9, 26b.17, 29b.12, 99a.1, 99a.3
riyā+ (A.is.) ikiyüzlülük 162b.8, 180a.17, 185b.4
r.+dan 188a.14
riyāset+ (A.is.) reislik, başkanlık
r.+den 91b.14
riyāżet+ (A.is.) nefsi kırma, dünya lezzetlerinden ve rahatından sakınma, kanaatle yaşama 103b.10, 103b.14, 112a.11, 135b.6, 196b.4, 4b.4, 68a.14, 68b.15, 68b.4
r.+e 146a.17
r.+i 35b.11
r.+-i nefse 102a.12
rubØ+ (A.sf.) dörtte bir, çeyrek
r.+dan 45b.1
r.+ı 180b.15
rubūde+ (F.sf.) kapılmış, kapılan 200a.8
rūĥ+ (A.is.) can, nefes; canlılık, duygu 100b.13, 102a.17, 103a.16, 103b.15, 105b.2, 106a.9, 107b.14, 107b.15, 108a.12, 108a.3, 108a.5, 108a.6, 108a.9, 110a.16, 110a.17, 110a.3, 110a.7, 110a.8, 112a.7, 112b.15, 113b.1, 113b.10, 113b.11, 113b.12, 115a.17, 115b.1, 115b.2, 122b.6, 125a.16, 125a.9, 135a.13, 135a.14, 136a.14, 138b.12, 13a.4, 13a.8, 13b.6, 14b.9, 151a.4, 151a.5, 151b.12, 151b.13, 152b.11, 152b.12,

154a.1, 18a.13, 194b.14, 194b.17, 194b.4, 195a.5, 195b.1, 195b.3, 19b.2, 24a.13, 24b.12, 24b.6, 25b.6, 28b.6, 31a.1, 31a.3, 31a.4, 31a.6, 31b.2, 33b.14, 33b.2, 34b.17, 35b.17, 36a.6, 36a.7, 36b.12, 37a.4, 37a.8, 38b.13, 38b.6, 38b.9, 39b.15, 39b.17, 40a.17, 40a.5, 40b.12, 40b.16, 40b.2, 41b.12, 54a.1, 54a.2, 59a.13, 59b.2, 5a.10, 60a.10, 60a.10, 63a.2, 63a.6, 63a.8, 64b.15, 68a.9, 6a.7, 71b.7, 71b.8, 72a.6, 72a.7, 72b.10, 72b.12, 72b.17, 72b.7, 73a.15, 73a.3, 73a.5, 73b.15, 73b.3, 73b.5, 74a.12, 74a.13, 74a.14, 74a.2, 74a.7, 74a.7, 74a.7, 74a.8, 74a.9, 74b.17, 74b.9, 75a.5, 76b.4, 77a.3, 82b.5, 93b.10, 93b.12, 93b.15, 93b.8, 93b.8, 94a.10, 94a.6, 99b.9

r.+a 109b.13, 109b.15, 113b.12, 114b., 117b.16, 119a.2, 131a.11, 135a.17, 135b.1, 136a.14, 13a.7, 141a.16, 14a.13, 14a.9, 14b.2, 153a.15, 15a.16, 169b.14, 17b.12, 25a.3, 31a.15, 36b.7, 40b.1, 40b.2, 52b.9, 53a.17, 53b.4, 53b.8, 62a.12, 62a.16, 62b.15, 67a.2, 71b.15, 73b.4, 74b.6, 77a.6, 80a.5, 93b.13, 99a.4, 99b.11, 9b.3

r.+adur, 113b.12

r.+da 13a.12, 13a.16, 13b.4, 14a.13, 14a.7

r.+dadur. 13a.13

r.+dan 105b.9, 113b.13, 53b.1, 64a.17

r.+dur 113b.2, 59a.17, 15a.2

r.+-hümāyı 115a.13

r.+ı 103b.11, 137a.9, 151b.8, 152b.1, 152b.6, 153b.10, 154a.1, 17b.10, 17b.9, 194b.5, 194b.7, 195a.13, 195a.6, 196a.1, 20b.12, 20b.16, 24b.13, 24b.14, 25a.14, 26b.17, 33a.5, 48b.3, 48b.4, 48b.7, 59b.6, 62a.10, 64b.14, 71a.5, 71b.5, 74b.14, 74b.16, 76b.7, 79a.7, 94b.16

r.+-ı bedene 35b.12, 6a.9

r.+-ı ḥayevānī 58b.12

r.+-ı ḥayevānīdür. 58b.13

r.+-ı ḥayvānı 11b.14

r.+-ı insān 33a.2, 41a.10

r.+-ı insānī 16a.7, 30b.14, 30b.16, 31a.1, 32a.3, 71b.2, 71b.2

r.+-ı insānīnüŋ 30b.10

r.+-ı insāniye 41b.5

r.+-ı miskīn 41a.13

r.+-ı Muḥammedī 11b.9, 13b.11, 13b.16, 13b.9

r.+-ı Muḥammedīdür 15a.10, 18a.9

r.+-ı Muḥammedī'ye 18a.10

r.+-ı nāmiye 15b.3, 15b.6

r.+-ı nāmiyedür 15a.9

r.+-ı nefḥ 119b.6

r.+-ı nūrānī 113b.6

r.+-ı pāk 133b.10, 25b.2, 27a.10, 31a.9, 6a.6

r.+-ı pāk-i Muḥammed 11b.5

r.+-ı Pāk-ı Muḥammedī 13b.14

r.+ıdur. 65a.1

r.+ından 8b.15

r.+ını 181a.5, 39b.9, 48b.9

r.+ınuŋ 65a.1

r.+ī 104b.12, 16a.7, 17b.10, 37a.16

r.+laruŋ 74a.13

r.+um 11b.8, 33b.4

r.+un 18a.1, 195a.1

r.+uŋ 102b.2, 104a.6, 107a.5, 107a.9, 108a.11, 110a.3, 114a.15, 114a.16, 115b.5, 125a.6, 137b.1, 138b.11, 151b.4, 153b.8, 17b.14, 194a.16, 194a.17, 195a.4, 195b.1, 196a.2, 24a.11, 25a.9, 25b.11, 34b.15, 35a.3, 35a.3, 39a.9, 42a.12, 53b.4, 53b.5, 53b.9, 59b.13, 59b.3, 62a.14, 62b.15, 64b.1, 71b.11, 72a.11, 72a.12, 72b.13, 73a.11, 73a.12, 73a.13, 73a.8, 73a.8, 73b.5, 74a.14, 74a.14, 74a.9, 74b.8, 75b.11, 76a.15, 77a.11, 77a.5, 8b.4, 93b.13, 93b.15, 93b.16, 93b.9, 94b.10, 94b.15, 99b.12

rūḥānī+ (A.sf.) ruha ait, ruhla ilgili; gözle görünmeyen, cismi olmayan 105b.12, 105b.2, 111b.17, 122b.17, 153a.1, 18b.13, 25a.4, 25b.14, 33b.1, 35a.4, 58a.10, 61b.11, 64b.14

r.+den 18b.11, 25b.17, 53b.11

r.+-i muṭlaḳ 102b.1

rūḥāniyyāt+ (A.sf.) gözle görünmeyenler, cismi olmayanlar

r.+ına 96a.13

rūḥāniyyet+ (A.is.) ruhanilik, ruhtan ibaret olanın hali 103b.15, 103b.16, 106a.10, 107b.12, 108a.14, 113b.14, 113b.15, 115a.17, 115b.12, 120b.7, 121b.4, 122b.6, 126a.2, 129a.10, 129a.17, 129b.2, 12b.15, 12b.15, 13a.2, 151b.1, 151b.15, 34a.6, 39b.5, 72b.10, 81b.8, 99a.16, 112a.6, 113b.10, 12b.17, 34b.8

r.+den 107a.11, 54a.9, 59b.5

r.+e 107a.6, 112a.5, 59b.4, 64a.9

r.+i 120b.17, 129a.4, 129a.9, 133a.1, 135a.11, 54a.6, 99a.13

r.+-i sālik 106b.14

r.+üŋ 138b.1

rūhbān+ (A.is.) evlenmeyen papazlar

r.+lara 103b.10

ruḫṣat+ (A.is.) izin, müsaade 169b.5, 61a.2, 90a.12

rumuz+ (A.is.) rumuzlar, işaretler, manası gizli olan sözler 13a.5

r.+uŋ 114a.10

ruḿūnet+ (A.is.) sünepelik, insana ağır gelecek hallerde bulunma 95b.7

rūşen+ (F.sf.) aydın, parlak; belli, meydanda 123a.1, 40a.6, 95a.3

rūy+ (F.is.) yüz, çehre

r.+ı 122b.8

rūzigār+ (F.is.) zaman, devir; dünya; yel 160b.14, 191a.13, 32b.5, 87b.4

r.+da 170b.13, 199b.3, 91b.5

r.+ın 191a.17

r.+lar 32b.12

rübūbiyyet+ (A.is.) efendilik, tanrılık 116a.12, 116a.13, 158b.8, 72a.3

r.+i 123a.12

rücūḿ+ (A.is.) dönme, geri dönme; sözünden dönme, cayma 125a.10, 125a.3, 137b.6, 138b.12, 138b.7, 23b.1, 25a.11, 55b.15, 55b.7, 57a.15, 62a.16, 87a.2, 87b.9

r.+ı 125a.5, 129b.8

rücūliyyet+ (A.is.) geri dönme, sözünden cayma 168a.10, 38b.1

rükn, rükün+ (A.is.) bir şeyin en sağlam tarafı, temel direği; kolon, direk 106a.7, 55b.5

r.+dür 81a.14
r.+i 54b.10
r.+-i aʊžamdur. 171b.2
r.+idür. 58a.9
r.+ine 5b.4
r.+üŋ 55b.13, 57a.15
rükūʊ+ (A.is.) öne doğru eğilme; namazda dizlere tutunarak vücudun belden yukarısı yere mütevazi gelecek şekşlde eğilme hareketi 55b.16 , 56a.6, 56a.7
r.+dan 113a.9
r.+-ı ĥayevāniye 56a.16
rüsvā+ (F.sf.) rezil, itibarsız, haysiyetsiz 121a.8
rüşvet+ (A.is.) vazifeli bir kimsenin elindeki imkanları para veya mal karşılığında kötüye kullanması, bu şekilde alınıp verilen para veya mal 175b.14, 184a.10, 190b.8
r.+ler 184a.11
rütūbet+ (A.is.) yaşlık, nem 15a.15, 15a.16, 21b.3
rü'yā+ (A.is.) düş 102a.10, 102b.3, 103a.16
r.+yı 103b.5
r.+-yı śādıḳ 103b.7, 103b.6
r.+-yı Śāliĥ 102a.14, 102b.13, 102b.9, 103a.14, 103a.17, 103a.5, 103b.6
rü'yet+ (A.is.) görme, bakma, görülme 114a.1, 127a.5
r.+dür. 66b.13

S

saʊādet+ (A.is.) mutluluk 115a.8, 116b.3, 119b.16, 155a.16, 17a.13, 180b.13, 187a.1, 200a.4, 24a.14, 41b.10, 73a.17, 73b.7, 86b.16
s.+de 123b.14
s.+den 169a.8, 178a.14
s.+dür. 157a.17
s.+i 81b.2
s.+-i ebedī 186a.2
s.+-i ebediye 172b.16
s.+-i sermedī 199a.16
s.+ine 77b.5, 86b.6
s.+iyle 145b.2, 151a.13
s.+le 115a.9
s.+ler 78b.6
s.+lerden 169a.8
s.+lerüŋ 34b.17, 58b.6, 83a.10
s.+lü 31b.8
s.+nüŋ 4a.3
s.+üŋ 116a.17, 129a.8
sāʊat+ (A.is.) saat, vakit, zaman 101b.17, 102a.2, 106a.2, 118a.12, 149b.3, 180b.15, 181a.7, 22b.12, 32a.10, 32b.2
s.+da 104a.1, 106a.3, 121a.11, 20b.11
s.+larını 180b.3
s.+leri 31b.8
śabāĥ+ (A.is.) sabah 180b.4, 99a.10, 99a.15, 99a.16
ś.+da 177a.5
sābıḳ+ (A.sf.) geçici, geçen, geçmiş
ś.+dan 128b.6
ś.+lar 128a.17, 129a.3, 129b.11, 129b.9, 130a.1, 132b.3, 132b.4, 136b.17
ś.+lardur. 129a.16, 129b.12
śābit+ (A.sf.) hareketsiz, kımıldamayan, yerinde duran 163b.14, 172a.3, 173a.9, 174b.10, 174b.7, 175b.15, 180b.2, 185b.15, 196a.6, 197b.13, 33b.2, 46b.1, 4b.12, 5a.9, 82b.6, 86a.16, 93a.4
śabr, śābır, śabur+ (A.is.) sabır, dayanma, katlanma 173a.14, 174b.15, 176b.13, 188b.15, 62a.9, 174b.11, 90a.15, 121b.15, 90b.1
ś.+dur. 90a.15
sac- (T.f.) saçmak, üzerine serpmek 21a.16
s.-alar. 127b.13, 34a.12, 34b.9
s.-ar. 66a.8
s.-dı. 133a.6
s.-salar 96b.14
sac+ (T.is.) saç, baş derisini kaplayan kıllar
s.+ından 37b.10
śad+ (F.is.) yüz (sayı) 155a.15
śadaḳa+ (A.is.) sadaka, zekat 157b.12, 163a.17, 168b.16, 174a.2, 179b.1, 185b.6, 186a.17, 198b.6, 198b.7
ś.+lar 175b.9, 193b.9
śadaḳāt+ (A.is.) sadakalar; dostluk, içten bağlılık
ś.+da 199a.8
ś.+ın 165a.6
śadā+ (A.is.) ses
ś.+sın 43a.13
śadef+ (A.is.) sedef, inci kabuğu 84b.6, 9a.7
ś.+inden 43b.11
śademāt+ (A.is.) çarpmalar, tokuşmalar; başa gelen belalar 45b.1
śādıḳ+ (A.sf.) doğru, gerçek; içten bağlılığı olan 115a.2, 199a.17, 43b.17, 95a.15
ś.+lara 8a.11
ś.+laruŋ 84b.8
ś.+ü'l-ḳavl 46b.3
ś.+ü'l-ḳavldur. 108b.15
śādıḳān+ (A.sf.) doğru kimseler; sadakatli, içten bağlılığı olan kimseler
ś.+a 57b.4
śādır+ (A.sf.) çıkan 194b.10, 194b.16, 194b.6, 194b.9, 35b.9, 3b.14, 43b.15, 66b.2, 109b.9
ś.+dur. 66b.5
śaf+ (A.is.) dizi, sıra 125b.11, 125b.11, 125b.13, 125b.13, 125b.14, 125b.15, 125b.15, 125b.16, 125b.16, 125b.16, 125b.16, 125b.17, 126b.16, 127a.12, 127a.6, 127b.2, 127b.4, 127b.5, 127b.5, 127b.6, 128a.10, 128b.4, 129b.13, 132b.8, 136b.5, 20a.11, 20a.11, 41b.12, 41b.12, 41b.13, 41b.13, 41b.14, 41b.14, 41b.14, 59b.12
ś.+da 129a.2, 131a.16, 132b.2, 132b.5, 136a.11, 136a.14, 136a.7, 136a.9, 41b.15
ś.+dadı. 127b.4
ś.+daki 131b.2, 131b.4, 132b.8
ś.+dan 136a.14
ś.+-ı evvel 59b.12
ś.+-ı evvelde 131b.1, 132b.4, 137a.3
ś.+lar 126b.11, 59b.12, 59b.12
ś.+lardan 129b.8
ś.+larınuŋ 128b.16
ś.+uŋ 126b.15, 126b.16

śafā+ (A.is.) saflık, berraklık; gönül şenliği, kedersizlik 106b.4, 107b.4, 108b.3, 110a.10, 112a.14, 112b.15, 114b.9, 115a.12, 115a.7, 11a.12, 126b.15, 129a.2, 12b.2, 12b.3, 12b.8, 131b.4, 136a.8, 139a.5, 13a.14, 13a.8, 150b.7, 39a.7, 69a.14, 79a.10, 79b.6, 9a.1
ś.+dan 11a.10
ś.+sı 107b.15, 108a.4, 108b.2, 109b.6, 115a.5, 171b.8, 32b.10, 65a.7, 67a.8
ś.+sına 151b.16, 151b.2
ś.+sında 107b.17, 115b.1
ś.+sını 100a.6, 27b.12
ś.+sıyla 110a.8
ś.+yı 32b.12
ś.+-yı aślī 70b.8
ś.+-yı ʿilm-i ʿamel 180a.13
ś.+-yı vaḳtda 199a.7
śafĥa+ (A.is.) bir şeyin düz yüzü; bir cismin görünen tarafları
ś.+sına 30a.4
śāfī+ (A.sf.) duru, temiz, katıksız 105a.13, 105a.15, 108a.1, 108a.2, 109b.1, 110a.11, 110a.9, 115a.15, 115a.9, 119a.10, 119a.12, 11a.2, 11b.4, 153a.17, 173b.17, 195b.9, 35b.10, 57a.9, 8b.17, 9a.9
śāfīlıḳ+ (A.T.is.) duruluk, temizlik 10b.15, 11a.13, 11a.14, 185b.15
śafrā+ (A.is.) safra, öd 21b.3
ś.+sınuŋ 94b.8
śafvet+ (A.is.) saflık, halislik, temizlik, paklık 161a.9, 51a.2
śaġ+ (T.is.) sağ, sol karşıtı 110b.2, 129a.8, 129b.16, 65b.3, 7b.8
saġar+ (F.is.) kadeh, içki bardağı
s.+lar 7a.13
saġış+ (T.is.) sayı, adet, miktar, hesap
s.+a 140a.2
s.+ınca 157b.6
s.+ıncadur. 7b.11
śaġlıḳ+ (T.is.) sıhhat, esenlik 136a.11
saġraḳ+ (T.is.) kadeh, bardak, sürahi, tas 131b.17
saĥā+ (A.is.) meydan, alan, avlu 70a.14
s.+ya 67b.11
śaĥābe+ (A.is.) sahipler, sahip çıkanlar, tutanlar 158a.3, 187b.13
s.+den 88a.2
s.+nüŋ 157b.8, 98a.8
s.+sine 44b.9
s.+ye 187b.12, 98b.5
saĥāvet+ (A.is.) cömertlik, el açıklığı 186b.4, 187b.7, 62a.8
s.+de 168b.2
s.+dür 187b.6, 85a.3
saĥī+ (A.sf.) cömert, eli açık 85a.3
śāĥib+ (A.s. ve i.) sahip, bir vasfı olan, koruyan 114b.13, 141a.3, 141a.3, 149b.17, 154b.6, 155a.16, 165a.14, 169b.11, 175b.17, 176a.1, 186b.17, 200a.4, 20a.7, 37a.5, 42b.4, 42b.4, 43b.15, 49a.16, 75b.3, 77b.1, 78a.16, 78b.6, 78b.8, 78b.9, 88a.10
ś.+i 128a.13
ś.+-i himmet 167b.1
ś.+-i māl 193b.11
ś.+-i ʿamel 170b.15
ś.+-i ʿilm 170b.15
ś.+-i rāy 167b.1, 171b.2
ś.+-i rāydur. 171b.9
ś.+-i saʿādet 165b.3
ś.+-i sebel 199b.10
ś.+-i devlete 4a.7
ś.+-i saʿādetüŋ 120b.15
ś.+-i taśarruf 78b.12, 96b.4
ś.+-i vilāyet 96b.15, 96b.17
ś.+-i vilāyetüŋ 96b.17, 101b.3
ś.+üm 198a.17
śaĥīfe+ (A.is.) üzerine yazı yazılan veya basılan bir kağıt yaprağının iki yüzünden her biri, kağıt yaprağı
ś.+sinüŋ 1b.3
śaĥīĥ+ (A.sf.) gerçek, doğru; halis, kusursuz 157b.8, 88b.5
sāĥil+ (A.is.) deniz, nehir, göl kenarı
s.+i 69a.5
śaĥrā+ (A.is.) kır, ova, çöl
ś.+sına 44b.13, 6b.16, 81b.4, 84a.4
ś.+sında 124a.13, 143a.3, 43b.11
ś.+sından 200a.5, 76a.14
ś.+ya 143a.7, 43b.4
saʿīd+ (A.sf.) mutlu, uğurlu; ahiretini hazırlamış 116b.9, 118a.15, 4b.15, 94a.5, 118a.10
s.+e 118a.11
s.+üŋ 107a.11
śaʿīḳa+ (A.sf.) sevk eden, süren, götüren 116a.11, 117b.16
sāīl+ (A.sf.) sual eden, soran 132b.17, 28a.6
s.+i 186b.1
sāīr+ (A.sf.) seyreden, harekette olan, yürüyen; bir şeyden kalan başka şey
s.+-i enbiyānuŋ 44b.16
s.+-i enbiyaya 46a.9
saḳın- (T.f.) sakınmak
s.-a 192b.7, 188a.12, 92a.10
saḳınıcı+ (T.is.) sakınan kişi 180b.1
sāḳi+ (A.sf.) su veren, su dağıtan; kadeh, içki sunan; insan ruhuna Allah sevgisi, Allah nuru saçan kimse 121b.17, 63a.15
s.+si 117b.13
s.+sidür. 100b.10
s.+sinüŋ 131a.17, 183b.3
sākin+ (A.sf.) hareketsiz olan, uslu, yavaş 27b.11, 28a.2, 28a.7, 69b.4, 70b.2, 92a.5
sākit+ (A.sf.) susan, ses çıkarmayan 17a.2
saḳla- (T.f.) saklamak, gizlemek
s.-duḳdan 174a.8
s.-maġa 61a.14
s.-maḳ 60b.13, 91b.7
s.-maḳda 155b.5, 168b.4
s.-maḳdur. 162b.5
s.-maḳlıġa 96b.7
s.-nmış 199b.16
s.-nsa 127b.15
s.-r 148a.12, 21b.17, 21b.17, 21b.17, 96b.5, 53a.10, 60a.3, 61a.3, 72b.2
s.-ra 103a.16

s.-rlar. 19a.1, 19a.4
s.-ya 174a.2, 175a.12, 185a.14, 163a.14, 164a.13, 172a.7, 188a.16, 192b.3, 197b.16, 34b.3, 67a.11, 75b.15
s.-yanlar 19a.2, 190b.8, 197b.14
śal- (T.f.) salmak, bırakmak
ś.-a 135b.13, 74b.9, 123a.17, 161b.9, 69b.1, 96a.8
s.-ar 68a.15
ś.-alar. 165a.3
ś.-dı. 133b.8
ś.-dılar. 132a.7, 29a.14
ś.-ıb 38a.14
ś.-mış 17a.7
śalāĥ+ (A.is.) düzelme, iyileşme, iyilik, rahatlık 139b.16, 164b.12, 174a.15, 190b.11, 190b.15, 68b.11
ś.+a 167a.11, 167a.12, 170b.17, 58b.3, 193a.16
ś.+dur. 169a.13
ś.+ı 104a.9, 65a.6, 65a.6, 92b.7
ś.+ın 135b.13, 87a.16
ś.+ına 174a.7
ś.+ından 166a.3
ś.+ını 133b.17
śalāĥiyyet+ (A.is.) yetki, bir işi yapmaya yetkili olma
ś.+de 157a.10, 65b.4
ś.+e 101a.15
sālār+ (F.is.) baş, kumandan, başbuğ 70a.12
s.+ı 87a.11
śalat+ (A.is.) namaz 118b.4
śalavāt+ (A.is.) namazlar; Hz. Muhammed'e ve onun soyundan gelenlere okunan dua 182a.16, 44b.9
ś.+-ı bā-ĥad 1b.8
ś.+-ı Ĥażretüŋe 44b.8
śalġun+ (T.sf.) salgın
ś.+lar 165a.3
śāliĥ+ (A.sf.) yarar, elverişli, iyi, yakışır 103b.6, 169a.1, 170b.10
ś.+ler 189b.4

sālik+ (A.sf.) bir yola giren, bir yolda giden 102a.12, 104a.9, 104b.2, 106a.8, 106b.6, 115b.7, 117b.14, 118b.14, 118b.17, 134a.12, 139a.3, 139a.6, 140b.10, 140b.5, 140b.8, 4b.13, 75a.7, 79a.11, 79a.6, 79b.14, 80a.5, 83a.8
s.+den 106a.11
s.+e 104b.7, 114a.16, 79b.3
s.+-i kāmil 119a.15
s.+-i mübtedī 78a.7
s.+-i śādıḳ 112a.9, 75a.11
s.+ler 139b.15, 4b.17, 79a.4
s.+lerdür 139b.11
s.+lere 114a.16, 20a.6
s.+lerüŋ 93b.7
s.+üŋ 104a.5, 104b.11, 104b.11, 118b.13, 126b.9, 140a.4
salīm+ (A.sf.) sağ, sağlam, eksiksiz 65a.13, 65a.9, 65b.3
ŝāliŝ+ (A.sf.) üçüncü 46a.11
saltanat+ (A.is.) sultanlık, padişahlık, hükümdarlık; bolluk, zenginlik 157a.3, 158a.13, 158b.6, 160a.4, 161b.13, 163a.10, 163b.13, 165b.15, 166b.4, 167b.4, 171b.14, 174a.8, 25b.5, 69b.14
s.+a 166b.2, 169a.14, 171b.2
s.+ı 162a.4, 165b.16, 165b.17, 166b.13, 175b.10, 118b.5, 9b.1
s.+-ı dünyevīden 160b.1
s.+ında 139a.12
śālūsluḳ+ (F.sf.) riyakar, ikiyüzlü 181b.2
śaman+ (T.is.) saman 49b.14
ś.+a 49b.13
ś.+ı 49b.10, 49b.11
śanāØat+ (A.is.) sanatlar, ustalıklar, hünerler 194a.16, 197b.10
ś.+dur. 197a.6
ś.+uŋ 194a.14, 196a.10
śan- (T.f.) sanmak, zannetmek
ś.-dı 50a.5
ś.-dılar 114a.17, 61b.14, 68a.5, 114b.4
ś.-dum 185b.10
ś.-ma 109b.17, 115a.7, 42b.16, 74a.12, 84a.13
ś.-maŋuz 33b.8
ś.-maya. 92a.6
ś.-salar 91a.14
ś.-ur 77b.11, 79a.12
ś.-urdı 84b.17
ś.-urlar 26b.6, 40a.4, 22b.1, 7a.7
śāniØ+ (A.sf.) yapan, işleyen, yapıcı195a.13, 196a.4, 35b.7, 89a.2, 146b.1
ś.-+i nāḳśı 146b.2
ś.+inüŋ 151a.11
ś.+lıġı 196a.11, 196a.12
ś.+ligine 194b.3
śanØat+ (A.is.) sanat, ustalık, hüner 181b.2, 198b.10, 200a.2, 7b.6, 8a.1
ś.+a 197b.9, 49a.17
ś.+dan 1b.3
ś.+ı 49a.4, 7a.15, 82b.14
ś.+ın 49a.3
ś.+ında 197b.16
ś.+lar 194b.7, 195a.3, 195b.5, 196a.5
ś.+lardan 7b.3
ś.+larıdur 7b.12
ś.+ların 49a.8
ś.+larında 197b.2
ś.+laruŋ 189a.16
saŋa+ (T.zm.) sen zamirinin yönelme hali 10b.9, 111b.10, 120b.14, 123a.15, 124a.15, 142b.17, 143b.12, 149a.9, 149b.8, 155b.8, 155b.8, 166b.1, 169b.6, 170a.3, 172a.9, 179b.11, 182b.16, 185a.8, 198a.15, 198a.16, 200a.12, 200a.12, 200a.13, 24b.4, 27b.11, 28b.4, 29b.15, 29b.16, 29b.8, 29b.9, 2a.2, 33b.10, 42a.17, 44b.5, 44b.6, 44b.6, 44b.7, 6a.2, 6a.2, 75b.1, 76a.6, 89b.5
sar- (T.f.) sarmak
s.-arlar. 130a.17
s.-mışdum. 17a.7
śarıl- (T.f.) sarılmak
s.-dı. 134a.7
śarun- (T.f.) sarınmak
s.-ur 110a.7
śarf+ (A.is.) harcama, masraf, gider 112b.1, 159b.8, 161b.10, 161b.8, 169b.5, 169b.8, 180b.4, 185a.10,

185a.12, 186b.9, 187a.16, 192b.1, 192b.16, 198a.15, 24a.16, 32b.17, 68a.13, 68a.3, 71b.17, 83b.4, 85a.15
śarīḥ+ (A.is.) açık, meydanda, belli 103a.6, 103b.8, 135b.17, 135b.17, 136a.2, 194b.12, 97b.14
sarmaş- (T.f.) sıkıca sarılmak
s.-alar. 121b.5
s.-ur. 121a.17, 33a.12, 74a.7
śarrāf+ (A.s. ve i.) sarf eden; anlayan, değer veren; sarraf
s.+lar 9b.2, 9b.6
śat- (T.f.) satmak
s.-anı 32b.1
ś.-aram. 198a.13
ś.-arlar 179a.15
ś.-duġı 192b.8
ś.-ıb 23b.16
ś.-maḳda 192b.2
ś.-maya 192b.9
ś.-ub 188b.7
śatun al- (T.f.) satın almak182a.16, 182b.3, 182b.6, 91a.14
satevāt+ (A.is.) birinin üzerine şiddetle sıçramalar; ezici kuvvetler, zorluluklar
s.+-ı ħavfdan 45a.17
śatr+ (A.is.) yazı sırası
ś.+a 160b.16
satve+ (A.is.) birinin üzerine şiddetle sıçrama, ezici kuvvet, zorluluk
s.+si 117b.15
s.+sinden 111a.11, 150a.7
s.+sine 30a.2

śavāb+ (A.is.) doğruluk, dürüstlük, doğru hareket 115a.2, 174a.15, 174a.7, 199a.14, 87b.16, 93a.1
ś.+-ı ʔilāc 88b.6
ś.+-ı ṭarīḳ 5b.15
savaş+ (T.is.) savaş, harp
s.+da 105a.12
śavm+ (A.is.) oruç 53b.15, 56b.14, 57a.6
ś.+uŋ 57a.4
śavmaʔa+ (A.is.) ibadet yeri, tekke
ś.+da 142a.4
śavt+ (A.is.) ses, seda; bağırma, çığlık 135a.10, 135a.8, 81b.11, 81b.12, 81b.13, 94b.14
ś.+ı 116b.13
saʔy+ (A.is.) çalışma, çabalama, emek 123b.15, 165a.5, 169a.10, 176b.13, 178b.12, 188a.13, 198a.5, 85a.14
s.+ı 136a.10, 163a.11, 190b.10, 191a.4
s.+-ı belīġ 193b.14, 87a.14
s.+-ı žāyiʔ 68b.1, 89b.11
s.+ından 136a.13
śay- (T.f.) tutmak, addetmek
ś.+a 192b.14, 170a.12
ś.+alar. 121b.6
ś.+ılur. 15b.5
s.-mışdur 148b.9
śaymaḳlıḳ+ (T.is.) tutmaklık 178a.12
śayd+ (A.is.) av, avlanma 160a.15, 160b.8
ś.+anda 142a.17
ś.+umuz 160b.14
śayḳal+ (A.is.) cilacı; parlak, cilalı 69b.8
ś.+ı 106b.6
śayru+ (T.is.) hasta 65a.8, 65b.15, 68a.11
ś.+ya 68a.11
śayyād+ (A.is.) avcı160b.8
ś.+dan 113a.14
sāz+ (F.is.) çalgı, silah, sıra, düzen, kuvvet 142a.2
ŝebāt+ (A.is.) yerinde durma, kımıldamama, sözünden vazgeçmeme 176b.14, 61a.17
ŝ.+dur. 174b.6, 175b.15, 86a.15
ŝebātsuzlıġ+ (A.T.is.) sözünden vazgeçmek, yerinde durmama
ŝ.+ın 185b.15
sebeb+ (A.is.) sebep, neden 104a.1, 104a.5, 127b.10, 14a.17, 163b.14, 186b.15, 188a.7, 43a.8, 6a.8, 6a.9, 93b.5, 93b.7, 94a.16
s.+den 152b.13
s.+dür 60b.15, 25a.10, 60b.14, 92b.9
s.+i 117b.12, 170b.14, 33a.4, 3b.10, 50a.8, 53b.4, 54b.11, 64a.14
s.+-i istidrāc 104a.10
s.+-i kerāmāt 104a.11
s.+-i necāt 103b.17, 35b.2, 84b.16
s.+-i tesmiye 128b.10, 128b.13
s.+iyle 101b.2, 11a.16, 127a.12, 144a.11, 145b.13, 149b.2, 151b.17, 156a.11, 156a.12, 156a.14, 157a.5, 164b.7, 176a.4, 176b.6, 179a.8, 189a.1, 31a.4, 34a.14, 85b.17, 93a.1, 37b.16, 38b.16
sebel+ (A.is.) göze inen perde, bulanık görme hastalığı
s.+in 199b.11
seblet+ (A.is.) bıyık 83b.13
sebuʔī+ (A.sf.) yırtıcıya mensup, canavarla ilgili 104b.12, 61b.11, 62a.14
sebuʔīyyet+ (A.i) yırtıcılık 140a.17, 159b.6
sebze+ (F.is.) yeşillik, çimen 133b.3, 21b.5, 36a.17
s.+ler 140a.8
s.+si 119b.14, 97a.5, 98a.7, 98b.3
seccāde+ (A.is.) seccade, üzerinde namaz kılınan küçük kilim
s.+yi 142a.5
secde+ (A.is.) namazda alını, el ayalarını, dizleri ve ayak parmaklarını yere dayamaktan ibaret ibadet vaziyeti 119b.10, 119b.11, 119b.11, 139b.10, 150a.2, 23a.1, 25b.1, 25b.17, 26a.11, 26a.8, 26b.11, 26b.5, 26b.6, 29b.15, 29b.16, 67a.12, 67a.14, 92a.10
s.+dedür 56a.2
s.+-i ʔubūdiyyet 142b.9
s.+ye 23a.2, 23a.6, 26a.12, 26a.13
sec- (T.f.) seçmek
s.-e. 134b.11
s.-erler 125a.15
s.-mege 139b.14
s.-mişdür. 4a.6
s.-mişler 41b.10
s.-se 190a.13
s.-üŋ 150a.3
secil- (T.f.) seçilmek
s.-e 55a.7
sedd+ (A.is.) kapama, tıkama, engel olma

s.+-i bünyād 169b.6
sefer+ (A.is.) yolculuk, savaşa gitme, savaş 101b.1, 172b.11, 193a.3, 193a.6, 193a.7, 20b.13, 33a.2, 56a.15, 6a.1
s.+de 192b.15, 41b.7, 62b.2
s.+e 147a.10
s.+i 62b.3
sefīh+ (A.sf.) zevk ve eğlenceye düşkün, parasını israf eden, akılsız
s.+lere 186b.5
segird- (T.f.) yürütmek, koşturmak
s.-ib 107a.13
s.-im 123a.17, 170b.3
sehl+ (A.is.) kolay 134a.8, 148a.9, 192b.3, 22a.11, 22b.5, 32b.5, 33a.1, 85a.10, 86b.3, 90a.17, 93b.1, 161a.12, 168a.4
s.+-i rüzgārda 7a.15
sekiz+ (T.is.) sekiz (sayı) 101b.4, 111b.12, 131a.10, 142a.7, 143a.3, 143b.1, 144a.16, 144b.5, 153b.7, 154a.11, 195a.1, 195a.8, 199a.3, 199a.3, 19b.8, 34b.11, 99b.2, 99b.3, 99b.4
s.+inci 111b.5, 156a.16, 186a.15, 188a.10, 71a.2, 79b.14, 85a.17, 86a.13, 90b.6, 91b.12, 194a.13
selām+ (A.is.) barış, rahatlık; sonu iyi olma; gelip geçici olmama; selam 137b.4, 198a.10
selāmet+ (A.is.) korku ve endişeden uzak olma, kurtulma 29a.11, 37b.14, 60b.17, 65a.10, 65a.7, 65a.9, 65b.4, 65b.7, 67a.8, 69a.10, 78b.9
s.+dür 23b.13
s.+i 23b.16
s.+inden 50a.5
s.+inüŋ 67a.9
selb+ (A.is.) zorla alma, kaldırma 52a.5
selef+ (A.is.) bir yerde, bir işte başka birinden önce bulunan kişi 114b.1, 13a.6, 90a.8
s.+-i śāliĥ 180b.2, 184b.10p
s.+üŋ 177b.10
selīmlik+ (A.T.is.) sağlamlık, kusursuzluk, doğruluk 50a.6
selvet+ (A.is.) gönül rahatlığı, iç huzuru
s.+leri 14b.13
semŏ+ (A.is.) işitme, kulak verme 109a.5, 195b.13, 19b.2, 71a.17
s.+i 116b.13
s.+inde 132b.12
s.+ine 96b.13
s.+üm 112b.12, 67a.5
semāŏ+ (A.is.) işitme, duyma 134b.17, 135a.1, 135a.2, 92a.3
s.+da 135b.10
s.+-yı sünnet 135a.4
semāvī+ (A.sf.) semaya mensup, sema ile ilgili; Allah'tan olan 15a.11
semen+ (F.is.) yasemin
s.+den 200a.2
ŝemerāt+ (A.is.) yemişler, meyvalar; faydalar, verimler; neticeler 151b.4, 34a.4, 34b.7, 34b.9
ŝ.+ı 151b.2
ŝ.+ını 34a.8
ŝ.+-ı ĥāśıl 98a.2
ŝemere+ (A.is.) meyva, yemiş; fayda, verim, netice 199a.10, 48a.5, 48a.7
ŝ.+dür. 48a.5
ŝ.+-i dīndür. 48a.17
semīŏ+ (A.sf.) işiten, işitme kuvveti olan 194b.15, 35b.10
s.+dür. 116b.12
semīŏlik+ (A.T.is.) işitme kuvvetinin var olma durumu 113b.17, 117a.2, 151a.15
sen+ (T.zm.) sen 101a.7, 104b.5, 107a.15, 110a.1, 115a.1, 120a.12, 124a.1, 124b.2, 124b.4, 124b.6, 131a.8, 132a.10, 132b.17, 138a.10, 13b.8, 141b.2, 141b.2, 141b.3, 144a.17, 144a.17, 150a.15, 167a.8, 16b.12, 16b.13, 16b.13, 182b.14, 184a.1, 187b.11, 22b.8, 22b.9, 24b.4, 28b.3, 28b.3, 29a.1, 29a.3, 29b.11, 2b.6, 30a.1, 33a.7, 34b.4, 37b.9, 38a.8, 40b.10, 40b.9, 42b.16, 43a.4, 44b.7, 49b.17, 4a.1, 50a.1, 51a.16, 52b.5, 55b.15, 55b.15, 58a.7, 58a.7, 58a.8, 68b.3, 68b.6, 74a.12, 74a.13, 74b.4, 81b.3, 84a.2, 89a.16, 89a.9, 90b.5, 92b.6, 97a.16, 23b.8, 28a.8
s.+de 120a.17, 130b.17, 2b.6
s.+den 110a.15, 124b.6, 149a.10, 155b.9, 169b.3, 182b.13, 200a.2, 27b.6, 28a.13, 29b.15, 67a.16, 75b.10, 75b.2
s.+i 110a.14, 155b.5, 157a.1, 17b.4, 200a.13, 20a.11, 25a.16, 27b.8, 28b.17, 29a.1, 29b.14, 41a.5, 51b.15, 70b.6, 90b.4, 90b.5
s.+sin. 30a.6
s.+süz 28a.12, 75b.9
s.+üŋ 107a.14, 111b.9, 120a.17, 122a.12, 123a.15, 123b.14, 123b.16, 124a.3, 124b.6, 124b.7, 130b.9, 131a.15, 142b.17, 143a.1, 143a.1, 144a.17, 161b.4, 169a.17, 169a.4, 169a.5, 169b.1, 169b.1, 169b.2, 17b.4, 185a.10, 185a.9, 198a.10, 198a.8, 27b.1, 27b.10, 29a.17, 29b.16, 41a.5, 44b.7, 57b.15, 57b.16, 73b.14, 75b.1, 89b.2, 97a.15
s.+üŋdür. 75b.17
s.+üŋle 198b.1
senlik+ (T.is.) senlik 104b.2
s.+üŋ 120a.17, 144a.17
ŝenā+ (A.is.) övme, övüş, meth etme 179a.17, 185b.5, 19b.11, 1b.2, 27b.10
ser+ (F.is.) baş, kafa; başkan 100b.14, 100b.14, 120a.9, 120a.9
s.+-i āĥir 17b.5
s.+-i ķalem 18a.15
serāb+ (A.is.) ılgım, öteki dünya
s.+ını 101a.6
serāy+ (F.is.) saray, büyük konak
s.+ı 166b.1, 22a.10, 22b.14, 31a.13
s.+ına 29a.13, 30b.15, 70a.16
s.+ında 37b.5, 57a.17
s.+-ı ĥavlısında 76a.6
serāyende+ (F.b.sf.) şarkı söyleyen
s.+sinde 37b.5
ser-bend+ (F.b.is.) başa sarılan veya bağlanan şey 37b.13
ser-be-ser+ (F.zf.) baş başa, baştan başa, büsbütün 194a.11

ser-ceşme+ (F.b.is.) çeşme başı, pınar
s.+sine 1b.7, 99a.17
s.+sinden 5a.3
ser-gerdān+ (F.b.sf.) başı dönen, sersem, şaşkın 29a.16, 29b.12, 132a.3
s.+dur.
s.+-ı yārdan 29a.14
ser-gerdānlıḳ+ (F.T.b.sf.) sersemlik, şaşkınlık 29a.17
s.+den 132a.3
ser-ĥadd+ (F.A.b.is.) hudut, sınır
s.+e 30a.9
s.+i 62b.1
s.+-i ebedi 52b.17
s.+-i vücūdı 52b.16
s.+-i ʃirfān 31b.13
s.+idür. 37a.13, 77a.11
s.+ine 106a.10, 126a.11, 143b.14, 74a.1
serhenglig+ (F.is.) çavuş, kavas, yasakçı
s.+ini 70a.8
serīret+ (A.is.) gizli şey, sır 184b.8
serkeşlik+ (F.b.sf.) dik başlılık, inatçılık 12a.9
serkeşte+ (F.b.sf.) dik başlı, inatçı, baş kaldıran 160b.13, 179b.17, 6a.15, 6b.9
s.+ye 150b.10
ser-kūçe+ (F.b.is.) sokak başı
s.+-i faḳrı 75b.15
sermāye+ (F.b.is.) ana mal 17a.10
s.+si 68b.11, 83a.10, 8b.2
s.+sidür 149b.13
s.+yi 193a.3
sermedī+ (F.sf.) daimi, sürekli 4a.8
sermest+ (F.b.sf.) sarhoş 74a.17, 131b.5, 141b.15
server+ (F.is.) baş, başkan, reis 1b.9, 51b.2
s.+i 43b.17
s.+leri 80b.16
serverlik+ (F.T.is.) başkanlık, reislik 51b.11
s.+e 51b.9
setr+ (A.is.) örtme, kapama, gizleme 118a.7, 118a.9, 9a.12
settārlıḳ+ (A.T.is.) örtme durumu 151b.7
ŝevāb+ (A.is.) Allah tarafından mükafatlandırılan hareket, hayırlı hareket 157b.10, 157b.3, 169b.13, 169b.13, 186b.12, 190b.2, 193b.10
ŝ.+ı 164a.1, 169a.1, 170a.4, 180a.8, 181b.13, 193a.9, 199b.8
ŝ.+-ı cezīlden 155b.11
ŝ.+ıdur 169a.4, 169a.7, 169a.5
ŝ.+ın 191a.8
ŝ.+ından 168b.17
ŝ.+ını 178b.16, 185b.6, 188a.8
ŝ.+ınuŋ 189b.2
ŝ.+lar 189a.7
ŝ.+uŋ 199a.11
sevād+ (A.is.) karalık, siyahlık, karartı 153a.14
s.+uŋ 11a.2
sevdā+ (F.is.) aşk, sevgi; istek, heves 116a.7, 21b.4, 57b.16
s.+sı 150a.17
s.+sından 4a.10
s.+sıyla 196b.3
s.+yı 16b.11, 6a.1
sev- (T.f.) sevmek
s.-er 187b.13
s.-erse 136b.11
s.-erüz. 187b.14
s.-meye 187b.16
sevgü+ (T.is.) sevgi 74b.6
s.+si 66b.11
sevgülü+ (T.is.) sevgili, sevilen kişi 193a.7
sevdür- (T.f.) sevdirmek
s.-diler. 98b.17
s.-üb 41b.4
seyl+ (A.is.) sel, şiddetle gelen şey
s.+i 167a.3
seyr+ (A.is.) yürüme, yürüyüş, gitme, yolculuk, gezme 126b.3, 126b.6, 137a.10, 138b.6, 139b.11, 140a.3, 143b.15, 144b.13, 144b.14, 144b.17, 145a.2, 145a.6, 183a.11, 1b.6, 20b.13, 21a.9, 31a.2, 44b.6, 5a.1, 62b.2, 66a.17, 77b.11, 78a.5, 78a.8, 78b.17, 80a.1, 80a.9, 8a.10, 8b.11
s.+den 93a.6
s.+i 106a.8, 140a.5, 161a.15, 161a.7, 79b.14, 79b.3
s.+-i sülūkından 194a.3
s.+-i sülūk 157a.16
s.+-i sülūkı 5a.15
s.+inden 79b.16
s.+ine 121b.17, 79b.6
seyrān+ (A.is.) gezinme, bakıp seyretme 144a.16, 37a.2, 76b.2
seyyār+ (A.sf.) gezici, gezen, dolaşan 91a.11
seyyārāt+ (A.is.) gezegenler; kervanlar, kafileler 19b.5
seyyāre+ (A.is.) gezegen; kervan, kafile 21a.10
s.+den 144a.16
seyyid+ (A.is.) efendi, bey, ağa, başkan
s.+-i evvelin 6b.11
s.+lerüŋ 165a.3
seyyid-i kevneyn+ (A.ta.) (iki cihanın efendisi) Hz. Muhammed 58b.2
sezā+ (F.sf.) münasip, uygun, yaraşır
s.+dur 44b.8
śı- (T.f.) kırmak, bozmak
ś.-dı 116b.17, 179a.12
ś.-dılar. 51b.16
ś.-madı. 179a.12
ś.-ya. 135a.15
ś.-yasın 89a.16
ś.-yıb 50a.15
sıbṯ+ (A.is.) torun 77b.6
sıcan+ (T.is.) sıçan, fare 104b.16
sıcra- (T.f.) sıçramak
s.-maya. 85b.6
śıddīḳ+ (A.sf.) pek doğru, sözünün eri 199a.17
ś.+ına 197a.12
ś.+ler 3b.13, 189b.4, 193b.16
ś.+üŋ 75a.10
śıdḳ+ (A.is.) doğruluk, gerçeklik; yürek temizliği 112a.11, 114b.9, 122b.13, 139a.5, 181a.6, 191b.16, 1b.5, 42a.17, 70a.14, 8a.2, 90b.12, 91b.9, 92b.13, 93a.4, 93a.6

ś.+dur. 90b.12
ś.+ı 33a.11
ś.+-ı teveccüh 57b.6
śıfāt+ (A.is.) hal, keyfiyet, şekil, varlık, nişan, alamet 104b.15, 110a.6, 111a.13, 111b.8, 119a.10, 119a.11, 119b.10, 122a.12, 122a.16, 122a.16, 124a.6, 126a.8, 129b.7, 12a.15, 12a.17, 12b.6, 130b.12, 130b.2, 132a.7, 137b.17, 139a.3, 13a.16, 13a.17, 13a.7, 13a.9, 13b.17, 13b.2, 140b.1, 140b.4, 143a.17, 143a.17, 143b.1, 144b.2, 148b.6, 14b.2, 153a.4, 15b.5, 15b.8, 178a.10, 178a.9, 187a.4, 194a.7, 194b.15, 194b.4, 194b.4, 195a.10, 195a.8, 199a.3, 19a.17, 21a.3, 23a.9, 51a.8, 60b.12, 60b.7, 60b.7, 60b.9, 61a.2, 61b.11, 61b.2, 62b.5, 63a.5, 63a.9, 64b.1, 64b.1, 64b.9, 67b.17, 67b.8, 70b.11, 70b.12, 70b.15, 73a.13, 73a.14, 73a.14, 73a.16, 74a.12, 79b.11, 82a.6, 83b.7, 84b.13, 86b.15, 86b.3, 89b.7, 90b.13, 93a.16
ś.+a 160a.10, 62b.2, 68a.5, 68b.1, 68b.1
ś.+dadur, 35a.14
ś.+dan 101a.8, 12b.14, 14a.8, 18a.2, 60b.1, 84b.14
ś.+dur 147a.2, 133a.5, 13b.13, 13b.17, 187a.2, 1b.5, 60b.8, 74b.14
ś.+ı 104b.16, 104b.17, 105a.1, 105a.2, 105a.4, 105a.5, 105a.6, 114a.3, 117a.11, 118a.6, 119a.10, 129a.7, 129b.2, 131a.7, 137b.4, 138b.15, 13a.14, 13b.1, 13b.4, 13b.5, 140b.12, 14a.13, 14a.8, 14b.2, 14b.2, 152b.10, 155a.6, 158b.8, 15a.3, 15b.10, 173a.10, 195a.1, 19a.12, 51a.1, 57a.10, 57a.12, 57a.9, 60b.13, 60b.15, 61a.16, 61a.5, 61a.5, 61a.7, 61b.16, 63a.7, 64b.2, 67b.10, 67b.9, 6b.10, 79a.8, 85b.13, 89a.15
ś.+-ı aĥadiyyet 104a.14, 104b.1
ś.+-ı bātılası 115b.15
ś.+-ı behīmī 105a.4
ś.+-ı belādet 105a.5
ś.+-ı beşerī 107a.10, 115b.12, 115b.2, 129a.5, 1b.5, 73b.17
ś.+-ı beşerīnüŋ 122b.12
ś.+-ı beşerīyi 115b.11
ś.+-ı beşeriyle 123a.7
ś.+-ı ceberūt 117b.7, 117b.8
ś.+-ı celāl 110b.16, 111a.9, 114a.2, 117b.6, 118a.7
ś.+-ı celāldan 119a.16
ś.+-ı celāldür 118a.8
ś.+-ı celāle 117b.5
ś.+-ı cemāl 110b.15
ś.+-ı cemālüŋ 110b.9
ś.+-ı daőveti 51a.3
ś.+-ı fiől 117b.6, 117b.6
ś.+-ı fiőlī 117a.10
ś.+-ı fiőlīdendür. 117b.5
ś.+-ı fiőlīdür. 116b.4
ś.+-ı ġażab 105a.3, 61a.16, 61a.5, 61b.1, 61b.14
ś.+-ı Ĥaḳḳ 108a.17, 108b.11
ś.+-ı ĥamīde 134b.16, 135a.3, 139a.9, 184b.7, 186a.1, 62a.8, 70a.17
ś.+-ı ĥamīdede 158b.7
ś.+-ı ĥamīde-i rūĥānī-i ő̈ulvī 59b.1
ś.+-ı ĥamīdenüŋ 158b.9, 59b.3
ś.+-ı ĥamīdesini 79b.6
ś.+-ı ĥamīdeye 158a.16, 70b.10
ś.+-ı ĥayevānī 103b.15, 130a.9
ś.+-ı ĥayevāniyi 100a.11
ś.+-ı hevā 61b.14
ś.+-ı ĥudûs 13b.16
ś.+-ı ħulleti 51a.3
ś.+-ı ḳahr 111a.14, 70b.15, 70b.16
ś.+-ı kemāldur. 195a.8
ś.+-ı kibir 105a.2
ś.+-ı ḳudret 116b.15
ś.+-ı lutf 70b.15, 70b.16
ś.+-ı lutfa 52a.3
ś.+-ı lutf-ı envār 111a.13
ś.+-ı maĥabbetdür. 51a.6
ś.+-ı maőnevī 116b.10
ś.+-ı maőnevīdür. 116b.5
ś.+-ı melegi 105b.4
ś.+-ı muĥabbeti 51a.9
ś.+-ı mükālemeti 51a.3
ś.+-ı münācātı 55b.14, 56b.9
ś.+-ı nefs 70a.7
ś.+-ı nefsī 116b.5, 116b.5
ś.+-ı noḳsaniden 1b.15
ś.+-ı ő̈ālemiyle 113b.14
ś.+-ı ő̈ažamūt. 117b.8, 118a.4
ś.+-ı pertevinden 14a.5, 14a.6, 108b.14
ś.+-ı Rabbānī 117a.9, 2b.16
ś.+-ı raĥmān 63b.15
ś.+-ı raĥmāniyyet 63b.11, 63b.11
ś.+-ı raĥmet 120b.3
ś.+-ı recāyı 51a.5
ś.+-ı rūĥāniyyetüŋ 115a.15
ś.+-ı rübūbiyyet 108b.7, 71b.11
ś.+-ı rübūbiyyetden 38b.7
ś.+-ı śabrı 51a.3
ś.+-ı śıdḳı 51a.4
ś.+-ı süflī 59b.2
ś.+-ı şeytanat 105a.5, 140b.13
ś.+-ı şükri 51a.4
ś.+-ı tilāveti 51a.4
ś.+-ı ulūhiyet 40b.2
ś.+-ı ulūhiyye 126a.2
ś.+-ı Ulūhiyyesi 37a.14, 38b.13
ś.+-ı ulūhiyyet 38b.11, 105b.6
ś.+-ı ulūhiyyeti 114a.14, 119a.8
ś.+-ı vaĥdāniyyet 114a.3
ś.+-ı źāt 117b.6, 117b.7
ś.+-ı źātısı 60a.17
ś.+-ı źātısın 195a.1
ś.+-ı źātıyla 114a.16
ś.+-ı źātī 116b.4, 116b.4
ś.+-ı źemīme 131a.2, 139a.8, 162b.8, 58b.12, 60b.1, 61b.14, 61b.16
ś.+-ı źemīmede 158a.17
ś.+-ı źemīmeden 134b.15, 135a.1, 70a.4
ś.+-ı źemīme-i şeytānī 57b.1
ś.+-ı źemīmenüŋ 158b.1
ś.+-ı źemīmesi 70b.9
ś.+-ı źemīmesidür 131a.1
ś.+-ı źemīmeye 61b.10, 158a.16
ś.+-ı źemīmeyi 139a.3

ś.+ıdur 144b.2, 145a.12, 14a.1, 14a.2, 159a.10, 57a.13, 64b.7, 118a.4, 118a.5, 12a.7, 12a.8, 158b.12, 159a.2, 159a.3, 159a.3, 15b.5, 15b.7, 177a.15, 28b.7, 56b.15, 56b.15, 56b.16, 57a.14, 59b.3, 61a.4, 73a.15, 86b.14
ś.+ın 115a.7, 119b.4, 154b.8, 158b.11, 176b.4, 18a.2, 35a.7, 38b.16, 40b.3, 82b.15
ś.+ına 119a.14, 132b.10, 140a.14, 140a.5, 140b.11, 159b.3, 23a.11, 23a.9, 2a.13, 37a.10, 51a.2
ś.+ında 107a.17, 11b.9, 121b.1, 189b.1, 23a.11, 66b.6, 94b.7, 39a.1, 75b.3
ś.+ındadur. 72a.7
ś.+ından 115a.15, 12a.13, 12a.14, 137b.16, 137b.2, 138b.15, 14a.3, 15b.8, 82a.3, 86b.13, 57a.8
ś.+ındandur. 71b.10, 82a.12, 82a.6
ś.+ını 117b.10, 126a.5, 153b.8, 158b.3, 158b.4, 159a.3, 2a.4, 50a.7, 51a.2, 52a.6, 67b.11, 67b.12, 67b.12, 67b.13, 67b.13
ś.+ınuŋ 111a.12, 111a.5, 113b.15, 152b.5, 154b.2, 155a.5, 2a.17, 36b.4, 36b.4, 56b.15, 58b.16, 70b.14, 82a.14, 82a.8, 86b.13
ś.+ınuŋdur. 110b.11
ś.+ıyla 113b.17, 113b.17, 114a.1, 114a.2, 115b.1, 115b.10, 116b.14, 116b.17, 116b.7, 116b.8, 116b.9, 117a.12, 117a.14, 117a.17, 117a.3, 117a.4, 117a.6, 117a.7, 117a.8, 117b.2, 117b.3, 118a.5, 118b.13, 119b.3, 119b.9, 132a.2, 137a.6, 138b.6, 151b.6, 151b.7, 159a.14, 159a.15, 159a.5, 159a.7, 160a.2, 161a.3, 18a.4, 191a.2, 53b.11, 56b.14, 57a.12, 57a.8, 60b.10, 60b.11, 63b.4, 64b.10, 71a.14, 71b.3, 77a.4, 14a.4, 64b.4, 64b.9
ś.+lar 105a.8, 107a.6, 119a.11, 119a.6, 139a.7, 13a.11, 13a.12, 13b.12, 140b.3, 151a.15, 151a.16, 151b.17, 159b.2, 179b.5, 185b.16, 185b.17, 186a.3, 194b.2, 61a.8, 61b.5, 62a.2, 62a.3, 63a.17, 68a.1, 68b.14, 73b.3
ś.+lara 13b.10, 63b.13, 155a.6
ś.+larda 159a.17
ś.+lardan 105a.10, 13b.14, 148b.12, 14a.13, 54b.13, 84b.13
ś.+ları 105a.11, 126a.1, 152a.1, 186a.1, 61b.13, 68a.17, 68a.2, 68a.3, 61b.9
ś.+ların 185b.16, 81a.4, 86b.9, 72b.10
ś.+larına 140a.10, 140a.12, 140a.17, 140a.8, 72b.10
ś.+larında 106a.9
ś.+larından 102b.1, 122b.10, 161b.15, 28b.9, 67b.9
ś.+larındandur 105b.2
ś.+larını 87a.3, 131a.6
ś.+larınuŋ 105a.15, 106b.4, 155a.1, 172b.8, 72b.10, 81b.15, 81b.8
ś.+larıyla 86b.4
ś.+laruŋ 105a.9, 13a.10, 13a.12, 151b.1, 60b.14, 62a.1
ś.+um 57a.4
ś.+umuz 113b.7
ś.+umuza 127a.5
ś.+uŋ 12b.2, 13a.17, 155a.8, 195a.2, 195a.2, 60b.1, 60b.6, 61a.1, 63a.9, 68a.17, 70b.16, 73a.13
śıfatlan- (T.f.) sıfatlanmak
ś.-a. 81a.16, 159a.5
ś.-dı. 159a.7
ś.-maz. 64b.10
ś.-mış 64b.3
ś.-sa 184b.7
ś.-ub 86b.3
ś.-ur 138b.6, 64b.8, 57a.12
sıflī+ (A.sf.) alçak, adi, terbiyesiz 15a.12, 15a.9, 23a.12, 6a.6, 15b.8, 15a.11, 15a.8
sıġ- (T.f.) sığmak
s.-ar. 40a.13
s.-maġa 131a.10
s.-maz. 137b.11, 16b.1, 34a.9, 58a.12, 66b.15
s.-sun. 160b.10
sıġın- (T.f.) sığınmak
s.-a 102a.4, 95a.17, 92a.15
s.-dı 52b.15, 144a.12
s.-uram 179b.11
s.-urdı 44a.12
śıĥĥat+ (A.is.) sahihlik, doğruluk; gerçeklik, sağlamlık 101a.3, 65a.10, 65b.15, 87b.5, 88b.3
s.+ı 94b.12
s.+-ı nübüvvetdür 46a.1
ŝıḳl, ŝıḳıl+ (A.is.) ağırlık, yük 140a.7
s.+-ı ħāśiyetinden 139a.1
ŝıḳlet+ (A.is.) ağırlık, yük; sıkıntı
ŝ.+dür. 138b.16
śıla+ (A.is.) memleketine gitme, arkadaşına ulaşma
ś.+-yı raĥim 186b.1
śınıf+ (A.is.) sınıf 127a.7, 128b.17
ś.+da 127a.6
sınuḳ+ (T.is.) kırık, mağlup 120b.6
ś.+ı 89a.16
sır, sırr+ (A.is.) gizli tutulan, kimseye söylenmeyen şey 112a.7, 112b.12, 113b.11, 137b.1, 138a.17, 19b.2, 24a.9, 35a.2, 36b.12, 36b.6, 37a.3, 38b.15, 5b.5, 67a.5, 68a.9, 69a.7, 6a.8, 72b.2, 76b.2, 17b.5, 54a.1, 6b.12
ś.+a 24a.10
s.+dan 106a.8, 2b.2
s.+dur 137b.10, 39a.4, 40b.11, 50b.1, 51b.9, 52b.1, 7a.7, 93b.17, 154b.3, 39b.10, 39b.17, 86a.12
ś.+ı 110b.8, 110b.8, 119a.14, 119b.10, 119b.7, 134a.17, 13b.6, 154a.7, 18a.12, 196a.9, 39b.2, 39b.4, 58b.6, 63b.3, 67a.7, 67b.4, 69a.2, 7a.13, 92b.5
ś.+ıdur. 138a.7
ś.+ına 126a.8, 137b.1, 137b.3, 143b.16
ś.+ını 13a.1, 39b.9, 42a.4, 6b.17
s.+lar 89a.10, 150a.16
s.+lardı. 45a.16
ś.+umda 17b.5
śırāt+ (A.is.) yol 43b.14
ś.+ı 199b.8
ś.+-ı berḳ-i ħātıf 43b.14
ś.+-ı cevāz 43b.15
ś.+-ı Ĥaḳḳ 172a.11
śırāt-ı müstaḳīm+ (A.ta.) doğru yol 5b.13, 7b.7, 172a.10
ś.+e 114b.12
sırça+ (T.is.) cam, billur 153b.4
s.+nuŋ 153a.17

sırçacı+ (T.is.) camcı 153a.16
śırf+ (A.s ve zf.) sade, yalnız, ancak, büsbütün 100a.17, 102a.17, 102b.2, 107a.6, 118a.9, 123a.1, 92b.16
sıyru+ (T.is.) kazıntı, sıyrıntı
s.+su 200a.2
sibāʿ+ (A.is.) yırtıcı hayvanlar, canavarlar 55a.10, 61a.5, 61a.6
sidre+ (A.is.) en yüksek makam
s.+sine 120b.7
sidretü'l-müntehā+ (A.ta.) arşın sağ yanında ötesine hiçbir mahlukun geçemediği bir ağaçtır 19b.5
sifle, sifil+ (A.sf.) adi, alçak, terbiyesiz 63a.5
s.+den 104b.10
sikencübīn+ (A.is.) bal ile sirkenin karıştırılmasından meydana gelen bir şerbet 94b.7
Sikender+ Makedonya kralı, Büyük İskender 1b.5
Silâḥ+ (A.is.) silah 95b.4
sil- (T.f.) silmek
s.-eydi. 81b.15
silk+ (A.is.) iplik; sıra, dizi; yol, meslek
s.+de 162b.14
s.+e 127a.14
silk- (T.f.) süpürmek
s.-dükce 117a.14
silsile+ (A.is.) zincir, zincirleme olan şey; soy sop 9a.8
s.+si 16b.11
sīmā+ (F.is.) yüz, çehre 139b.10
sīmurġ+ (F.is.) anka kuşu, masal kuşu 141a.10
s.+-ı vaḳt 38a.15
sīne+ (F.is.) göğüs, yürek 22a.9, 142b.6, 157b.14, 1b.14, 1b.15, 21a.2
s.+dür. 70b.2
s.+-yi vezīr 70b.2
sin+ (T.zm.)
s.+i 167a.9, 29b.14, 2b.5, 30a.2
s.+üŋ 112b.11, 131a.14, 149a.9, 149b.9, 190b.5, 67a.4
siŋir, siŋür- (T.f.) sindirmek, hazm etmek
s.-ler 167b.14
s.-mege. 72b.3
s.-meyince 72b.7
sīr+ (F.sf.) tok, doymuş 101b.11, 104b.8
sirāyet+ (A.is.) geçme, bulaşma, yayılma 122b.15, 168a.15
sīret+ (A.is.) bir kimsenin içi, hali, tavrı, gidişi 165a.9
s.+i 167a.10
s.+ine 194a.11
s.+ini 162a.10
s.+iyle 180b.2
s.+ü 184b.7
sirke+ (F.is.) sirke
s.+si 94b.8
si-şenbe+ (F.is.) salı günü 20b.9
siyādet+ (A.is.) beylik, efendilik, sahiplik 139a.12, 51a.17, 51b.11
siyāh+ (F.sf.) kara 13b.3, 27b.13
siyāset+ (A.is.) memleket idaresi, politika 157a.14, 163b.13, 168a.9, 170b.7, 26b.14
s.+de 168a.16
s.+-gāhına 69b.17
s.+i 162a.4, 168a.6
s.+-i sulṭānīyi 70a.2
s.+-i sulṭānī 26a.2
s.+iyle 163a.4
sīyer+ (A.is.) ahlak ve yüksek vasıflar
s.+-i śuleḥā 181b.14
siyīrbāz+ (A.F.b.sf.) sihirbaz, büyü yapan, büyücü 142a.15
siz+ (T.zm.) siz 133b.3, 143b.5, 143b.7, 17a.3, 17a.4, 21a.5, 22b.14, 33b.8, 45b.16, 45b.17, 98b.5
s.+den 187b.13, 42b.15
s.+i 113a.10, 98b.7
s.+üŋ 133b.11, 157b.15, 157b.16, 187b.15, 42b.15
sofra+ (T.is.) sofra 106a.2
śoḥbet+ (A.is.) görüşüp konuşma, arkadaşlık 148a.4
ś.+de 135b.7, 135b.9, 92a.12
ś.+i 179b.6
ś.+idür 156a.1
ś.+in 192b.14
ś.+inde 153b.10
ś.+inden 135b.8, 165a.17, 165a.17, 86a.7
ś.+ine 81b.14, 86a.6, 89b.7
ś.+inüŋ 82b.8
ś.+üŋ 96a.9
śol+ (T.is.) sol, sağın karşıtı 129a.14, 129b.16, 17b.13, 17b.14, 18a.1, 64b.13, 7b.8, 110b.2
śollıḳ+ (T.is.) sol olma durumu 136a.11
śol- (T.f.) solmak
ś.-ub 134a.14
śoŋ+ (T.is.) son, bitim, nihayet 110b.3, 150b.7
ś.+ında 157b.17, 158a.7
śoŋra+ (T.zf.) sonra, müteakiben, daha ileriki bir zamanda 104a.16, 104b.2, 105b.14, 106a.5, 106b.10, 106b.12, 106b.12, 10a.6, 10b.1, 10b.3, 10b.7, 10b.8, 112b.13, 112b.6, 113b.1, 117b.13, 118b.16, 122a.17, 123a.8, 127b.14, 129a.10, 129a.15, 129a.16, 130b.1, 133a.14, 134b.11, 136a.5, 137a.7, 137a.8, 137b.4, 137b.7, 140a.8, 149b.17, 150b.9, 150b.9, 151b.17, 152a.3, 153b.10, 155a.9, 156a.2, 158a.1, 158a.2, 158a.6, 158b.17, 160b.16, 161b.7, 163a.8, 165a.10, 165b.9, 166a.6, 168a.1, 16b.7, 170a.15, 174a.8, 175b.4, 176b.7, 17a.16, 180a.17, 180b.11, 180b.15, 180b.5, 180b.9, 183a.14, 187b.16, 188b.17, 189a.3, 18a.14, 190a.4, 191a.12, 191a.13, 192a.11, 193a.8, 193a.9, 193b.6, 196a.13, 19b.14, 19b.15, 19b.16, 19b.16, 19b.17, 20a.2, 20a.2, 20a.3, 20a.5, 20b.10, 21a.15, 25b.13, 25b.15, 25b.6, 26a.2, 26b.14, 27a.7, 28b.7, 2b.1, 30a.17, 30b.2, 31b.12, 31b.14, 32b.14, 34a.10, 34a.14, 34b.15, 34b.17, 34b.3, 35a.7, 35b.4, 36b.6, 39a.2, 39a.4, 41b.17, 41b.3, 41b.3, 45b.3, 45b.6, 45b.9, 46b.12, 47a.8, 47b.4, 48a.4, 48b.1, 52a.4, 53a.5, 54a.14, 54a.8, 55b.13, 56a.6, 56b.14, 57b.14, 58a.4, 59a.4, 59a.7, 5b.7, 60a.13, 64b.14, 66b.13, 69a.2, 6a.1, 6b.14, 70b.11, 72a.10, 72b.11, 72b.2, 72b.5, 73a.17, 73b.17, 74b.14, 77a.11, 77b.8, 82a.2, 82b.3, 83a.1, 84a.14, 87a.17, 87a.4, 88a.16, 88a.16, 88a.16, 92b.8, 94a.10, 94a.10, 95b.12, 97a.11, 97a.16, 98b.6
śor- (T.f.) sormak
ś.-a. 176a.16, 192b.11, 86a.3

ś.-alar. 176b.7
ś.-am 182b.14
ś.-dı 113a.14, 165b.17, 182b.12, 198a.10, 74b.12
s.-dılar 86a.7, 166b.11
ś.-duġuŋ 182b.13
ś.-ısarlardur 190b.14
ś.-ma 92b.7, 182a.8
ś.-mayınca 91b.9
s.-mış 86a.7
ś.-sa 170a.7, 191a.6
ś.-salar 164b.8, 165a.13
ś.-saŋ 35a.16
sovuḳ, sovuġ+ (T.sf.) soğuk 133b.15, 134a.5, 134a.10, 23a.14
ś.+dur 34a.13
śoy- (T.f.) soymak
ś.-ub 120b.3
soyın, soyun- (T.f.) soyunmak
s.-a. 40a.9
s.-dugından. 40a.9
s.-durub 131a.6
s.-mış 40a.7
sög- (T.f.) sövmek
s.-miş 193b.2
söküg+ (T.is.) sökük
s.+i 153b.6
s.+ümden 28a.6
sön- (T.f.) sönmek
s.-medi 32a.15
sönüg+ (T.is.) sönük
s.+ümde 132b.17
söyle- (T.f.) söylemek, demek, konuşmak
s.-di 98a.8
s.-diler. 47a.6
s.-dügi 91b.9
s.-mek 66a.14, 66a.16
s.-mekden 99b.9
s.-memege 98a.10
s.-mesi 53b.9
s.-meye 180b.14, 100a.12, 91b.9
s.-r 118a.11
s.-rdi 80a.9
s.-rler. 181b.13
s.-se 148b.7
s.-ye 179a.4, 148b.10, 148b.8, 91b.9, 97a.10
s.-yü 16b.15
söylen- (T.f.) söylenmek
s.-ür. 66a.6
söyleşmeklik+ (T.is.) söyleşmiş olma durumu 112b.14
söz+ (T.is.) söz, kelime, sözcük; bir düşünceyi eksiksiz olarak anlatan kelime dizisi 100a.12, 118a.11, 142a.2, 148b.7, 14a.12, 154b.14, 154b.14, 180b.14, 182a.2, 182a.3, 182a.3, 22a.5, 23b.5, 26b.4, 46b.1, 47a.6, 4b.13, 4b.13, 80a.9, 91b.9, 97a.10
s.+dür 132b.16, 142a.14, 28a.5
s.+e 45b.17, 179a.4
s.+i 146b.10, 174a.15, 181b.13, 194a.2, 3b.12, 50a.2, 66a.6, 85a.6, 95a.1, 46b.17
s.+ın 7a.9
s.+inde 175b.16
s.+ine 174a.12, 174a.9
s.+ini 179a.3
s.+iyle 85a.7, 169b.7
s.+ler 181b.5, 181b.5
s.+lerdür. 181a.17
s.+leri 141b.7, 165b.1, 4b.7
s.+leridür. 146b.12
s.+lerine 179a.17
s.+üni 176a.1
su+ (T.is.) su 107b.1, 113a.11, 113a.15, 121a.16, 124a.4, 133a.4, 139a.8, 14a.11, 153a.10, 153a.5, 153a.9, 15a.14, 199b.13, 20b.1, 21b.13, 21b.14, 22a.2, 22a.3, 33b.10, 33b.10, 51a.12, 82a.9, 97a.1, 97a.14, 97a.14, 97a.5, 153a.5, 23a.11, 60b.2
s.+da 2b.10, 59a.11, 62a.3
s.+dan 195b.13
s.+nuŋ 15a.15, 20a.4, 23a.14, 59a.12, 60b.5
s.+ya 121a.10, 166b.17, 17a.11, 20b.2
s.+yı 166b.17, 172b.15, 174b.5, 21b.16, 23a.12, 57b.10, 60a.5, 99a.17, 99b.16
s.+yına 121a.17, 121b.1
s.+yını 99a.16
s.+yıyla 34a.7, 60a.5
s.+yu 121a.10
s.+yun 173b.11
s.+yunı 185a.13
sūāl+ (A.is.) sorma, sorulma, soruşturma 109a.15, 127b.9, 13b.8, 2a.4, 60a.1, 68b.3, 160a.7, 38a.7, 45b.10
s.+e 45b.15, 13b.15
śubḥ+ (A.is.) sabah, sabah vakti 180b.5, 181a.9, 76b.15, 95b.12
ś.+a 97a.11
ś.+-ı şām 200a.12
ś.+-ı saʿādet 30a.11
suclu+ (T.sf.) suç işleyen, suçlu
s.+lara 159a.13
s.+lardan 159a.4
śūfī+ (A.i. ve s.) tasavvuf ehli, sofu 126b.8
ś.+lerüŋ 135a.2
ś.+ye 126b.5
śūfīyāne+ (A.F.b.zf.) mutasavvıflara yakışan yolda, tasavvufla ilgili 123b.11
sūḫte+ (F.sf.) yanmış, tutuşmuş, yanık 122b.8, 126a.8, 16b.11, 52b.3, 76b.16, 8b.10
ś.+ler 126a.10
ś.+lere 5a.4
ś.+ye 136b.12
ś.+yi 126a.6
śula- (T.f.) sulamak
s.-r 105a.13, 195b.9
śulb+ (A.is.) omurga kemiği, bel kemiği, döl
ś.+ından 59b.10, 84a.4
śuleḥā+ (A.sf.) Salih, iyi, yarar, günah işlemeyen kimseler 157a.9
ś.+dur 181b.13
ś.+ya 163b.2, 165a.4
ś.+yı 186b.2
śulḥ+ (A.is.) barış, barışma, uzlaşma 91b.3, 174b.15
śulıḳ+ (T.is.) su koyulacak şey 140a.8

sulṭān+ (A.sf.) padişah, hükümdar 136b.12, 166b.2, 70a.5, 96b.2, 96b.5, 9a.16, 9a.16, 9a.16
s.+uŋ 47a.14
s.+a 58a.8
s.+ı 154a.17, 69b.1, 69b.14, 69b.4, 70a.12
s.+-ı ĥaḳīḳat 80a.12
s.+-ı ĥaḳīḳī 70a.16
s.+-ı ṓışḳ 70a.7, 188a.2
s.+ınuŋ 69b.17
s.+ları 181b.3
s.+um 9b.5
sulṭānlıḳ+ (A.T.is.) padişahlık, hükümdarlık 154a.15, 158a.16
sulu+ (T.sf.) sulu 108a.13
sun- (T.f.) sunmak
s.-a 22a.4
ś.-dı 50a.4, 106a.4
śunṓi+ (A.sf.) yapma, takma 143b.12, 196a.11, 196a.11
ś.+ne 194b.3
śurāĥ+ (F.is.) delik, gedik
ś.+-ı virdi 74b.12
śūret+ (A.is.) biçim, görünüş, kılık; tarz yol, gidiş 102a.16, 102a.16, 153a.4, 54a.16, 67b.14, 6b.8, 6b.8, 78a.13, 78a.3, 80a.11, 80b.5, 83b.10, 83b.13, 83b.7, 84a.13, 94b.2, 95a.5
ś.+de 111b.3, 136b.2, 144b.4, 172a.12, 92b.10, 128b.8
ś.+den 108b.12
ś.+e 144b.2, 153b.9, 179b.13, 189b.16, 23a.9
ś.+i 105a.15, 100b.1, 105b.16, 162a.8, 192a.10, 48b.3, 55b.16, 57a.5, 64b.11, 6a.8, 84b.10, 71b.15
ś.+-i muĥtelife 108a.16
ś.+-i namāz 55b.14
ś.+-i şerṓ 54a.13, 58a.11
ś.+-i ṭılsımını 53b.14
ś.+-i dildār 111b.2
ś.+-i dünyāya 83b.12
ś.+-i ibā 26b.7
ś.+-i ḳālıba 6a.6
ś.+-i kitābet 82b.11
ś.+-i raĥmeti 120b.4
ś.+-i telbīs 49b.16
ś.+idür. 138a.6, 155a.1, 79a.14
ś.+in 184a.2
ś.+inde 101a.11, 102a.14, 104b.15, 104b.16, 104b.17, 104b.17, 105a.1, 105a.2, 105a.3, 105a.3, 105a.4, 105a.5, 105a.6, 105a.7, 106b.11, 107a.11, 107a.15, 107a.8, 107b.12, 107b.5, 107b.8, 108a.7, 108b.5, 108b.6, 126a.12, 133b.5, 135a.9, 137b.1, 153a.11, 160b.8, 164b.15, 179a.4, 184a.13, 190a.14, 192a.10, 53b.2, 53b.7, 54a.9
ś.+inden 138b.15
ś.+ine 104a.7, 156b.8, 181a.11, 23a.8, 4a.17, 53a.17
ś.+ini 108a.11, 48b.3, 48b.7
ś.+inüŋ 30a.4, 53b.16, 54b.7, 71b.6
ś.+lere 105a.11
ś.+leri 105a.11
ś.+leridür 105a.15
ś.+lerinden 155a.1
ś.+lerine 108b.12
ś.+üm 11b.8, 53a.3
ś.+üŋ 155a.7
śüretsüz+ (A.T.is.) biçimsiz, kılıksız 107a.3
susa- (T.f.) susamak
s.-mış 5a.3
susuzluḳ+ (T.is.) susuzluk 116a.4
s.+dan 119a.1
śuṓūd+ (A.is.) yukarı çıkma, yükselme 92b.12
suvar- (T.f.) su vermek
s.-ub 133a.4
sūz+ (F.is.) yanma, tutuşma, sıcaklık
s.+ı 116a.6
sübbūĥ+ (A.is.) Allah 33b.11
sübĥān+ (A.h.is.) Allah
s.+a 154a.4
sübĥānallah+ (A.is.) “Allah’ı her türlü kusur, ayıp ve eksikliklerden tenzih ederim” manasındaki söz 157b.17, 158a.3
śübūr+ (A.is.) azap, sıkıntı, mahvolma 165b.10
süci+ (T.is.) şarap, içki içme
s.+sinden 183b.1
sücūd+ (A.is.) secde etme, namazda alnı, el ayalarını, dizleri ve ayak parmaklarını yere getirerek alınan vaziyet 150a.1, 22b.16, 26a.12, 26a.13, 26a.14, 27b.17, 55b.16, 56a.1, 56a.3
s.+a 17a.16, 115b.5
s.+dan 113a.9
s.+ı 67a.14
s.+-ı nebātına 56a.17
s.+ını 29b.17
süd+ (T.is.) süt 32b.3, 32b.3, 72b.13
s.+de 64a.14
s.+dür. 72b.4
s.+i 72b.16
s.+in 72b.11, 72b.17, 73b.16, 73b.16, 73b.2
s.+inden 105b.16
südde+ (A.is.) kapı, eşik
s.+sinden 120b.7
süṓedā+ (A.sf.) kutlu, uğurlu kimseler 144b.12, 144b.15, 151b.16
sükūn+ (A.is.) durma, kımıldamama, hareketsizlik 91b.8
sükūnet+ (A.is.) durgunluk, dinginlik, dinme; rahat 139b.15, 174b.12, 174b.15, 23a.11, 86a.14, 91b.9
s.+dür. 86a.13
sükūt+ (A.is.) susma, söz söylememe
s.+dur. 100a.11
Süleymān+ (A.is.) Hz. Süleyman 156b.11, 158a.11, 160a.3, 160b.15, 161a.11, 4a.12, 51a.4
s.+a 117a.3, 160a.9
s.+dan 182b.7
sülūk+ (A.is.) bir yola girme, bir yol tutma 102a.13, 105b.4, 112a.12, 129b.9, 138b.14, 150a.17, 156b.5, 156b.9, 166a.10, 173a.15, 178a.13, 183a.11, 188a.7, 198b.16, 2b.15, 2b.9, 3b.12, 52a.2, 53a.8, 5a.17, 6a.12, 77a.16, 77a.17, 78b.10, 78b.6, 80b.2, 86a.15, 89b.12, 89b.8, 8a.11, 8b.1, 8b.3, 8b.5, 95a.15, 98b.13
s.+a 79a.4, 79b.2
s.+dan 79a.1, 106a.14
s.+ı 106a.9, 157a.16

s.+-ı şerĥini 199a.3
s.+-ı beyān 3b.10, 4a.14
s.+-ı ʿale'l 7b.5
s.+ın 154a.11, 177a.11, 184b.15, 189a.11, 191b.5, 194a.14, 5a.17, 171a.16, 8b.11
s.+ını 80a.15
s.+uŋ 114b.10
sümʿa+ (A.is.) görsünler, işitsinler diye yapılan göstermecilik
s.+dan 188a.14
sünnet+ (A.is.) iyi ahlak, iyi tabiat 135a.5, 180b.14, 180b.2, 181b.15, 184b.9, 5b.8, 90b.17, 95b.5, 97a.13
s.+den 98b.8
s.+dür. 181a.1
s.+e 95b.8
s.+i 166a.5
s.+-i ĥasene 163b.16, 164a.1
s.+-i kirām 177b.16
s.+idür. 181a.8
sünük+ (T.is.) kemik
s.+ler 21a.17
sür- (T.f.) sürmek, kovmak, uzaklaştırmak; gidermek, yürütmek
s.-di 150a.5, 50a.10, 150a.8
s.-digünüŋ 50a.8
s.-e. 163a.11
s.-eler. 165a.5
s.-em. 29b.17
s.-me 6b.13
s.-medi 157b.7, 165b.7
s.-mege 157b.3, 157b.4, 157b.7, 191a.6
s.-mek 93a.13
s.-mekdedür. 159a.13
s.-seler 93a.12
sürʿat+ (A.is.) çabukluk, hız 161a.15, 161a.7
s.+-i deverān 37b.12
sürfe+ (A.is.) kurtçuk 92a.2
sürü+ (T.is.) sürü
s.+de 164a.14
s.+sini 164a.13
s.+sinüŋ 164a.16
süst+ (F.sf.) gevşek, tembel, değersiz 168a.9
s.+iyle174b.1
süstlük+ (F.T.is.) tembellik, gevşeklik 86a.4
s.+den 104b.8
süvār+ (F.is.) ata binmiş, binici 141a.13, 25b.7, 27b.5, 133b.10, 155a.14, 173b.10, 62b.7
s.+-ı ʿāḳıl 63a.8
süveydā+ (A.is.) kalbin ortasında bulunduğu sanılan kara benek, kalpteki gizli günah 66b.16

Ş

şād+ (F.sf.) sevinçli 29a.8, 30a.6
şādi+ (F.is.) memnunluk, sevinçlilik 77a.9
şādilıġ+ (F.T.is.) memnunluk, sevinçlilik
ş.+a 70b.3
ş.+ı 172b.3
ş.+ına 196b.8
şāfī+ (A.sf.) şefaat eden, kabahatli kimsenin affı için araya girip, yalvaran 9a.1
şāh+ (F.is.) padişah 115a.1, 141a.12, 141a.14, 142a.12, 143b.12, 149b.9, 43a.13, 43a.4, 94a.3
ş.+a 4a.8, 110a.1
ş.+ın 43a.13, 114b.17
ş.+um 74a.13
ş.+uŋ 43a.12, 43a.13, 43a.9, 43b.4, 62a.15
şāhid+ (A.s) şahit, tanık 142a.3
şāhin+ (F.is.) doğan kuşu 141a.12, 143a.7
ş.+leridür 142b.1
şaĥne+ (A.is.) emniyet memuru 70a.12, 170b.6
ş.+si 69b.15
şaħṣ, şaħıṣ+ (A.is.) şahıs, kişi, kimse 78a.13, 22b.3, 33b.9, 40a.14, 65b.9, 6a.9
ş.+a 23a.9, 39b.17, 68a.7
ş.+da 61b.3
ş.+-ı biʿaynihi 136b.2
ş.+-ı insānī 127a.17, 127b.2, 167b.15, 195a.15, 195b.6
ş.+-ı insānīde 48b.13, 50b.14, 51a.7, 50b.15
ş.+-ı žarīf 195b.13
ş.+uŋ 23a.8, 40a.1, 7a.6
şāhsüvār+ (F.b.sf.) ata iyi binen 142a.13, 155a.15
şaḳī+ (A.sf.) bahtsız, fena, haylaz, haydut 145a.4, 145b.1
ş.+leri 149b.10
ş.+nüŋ 145b.1
şākir+ (A.sf.) şükreden, gördüğü iyiliğe karşı dua eden 187a.17
şākird+ (F.is.) talebe, çırak 42a.8, 87a.5
ş.+e 189b.17
ş.+ler 189b.5, 190b.17, 87a.17
ş.+lere 87b.4
ş.+leridür 87b.17
ş.+lerine 189b.9
şaḳḳ+ (A.is.) yarma, yarılma, çatlama 18a.13, 18a.14
şaḳḳī+ (A.is.) yarılmayla ilgili 18a.11
şām+ (F.is.) akşam
ş.+da 169b.14
şāmil+ (A.sf.) içine alan, kaplayan, çevreleyen 8b.7
ş.+dür. 16a.5, 82a.11
şāmme+ (A.is.) koklama
ş.+si 65a.16
şān+ (A.is.) şan, şöhret, ün
ş.+ında 10a.10, 130b.1, 54b.13, 89b.16
şarḳ+ (A.is.) doğu 184b.4
şarḳī+ (A.sf.) şarkla, doğu ile ilgili 39a.6
şart+ (A.is.) şart, koşul, hal; yemin 101a.10, 134a.8, 135b.7, 176b.17, 177a.16, 22a.17, 7b.15, 7b.17, 8a.1, 92b.13, 95b.6, 99b.14, 99b.5
ş.+dur 7b.15, 97a.17, 99b.2
ş.+ı 185a.12, 68b.15, 7a.16, 7b.16, 84b.12, 97a.8, 99b.4, 99b.5
ş.+ını 67a.11
ş.+ıyla 169b.10, 68b.13, 86b.5
ş.+lar 183a.3
ş.+lardan 99b.2
ş.+ları 190b.14, 198b.11
ş.+ların 81a.4, 86b.9, 98b.10
ş.+larını 156b.6, 95a.9
şaşıl- (T.f.) şaşılmak

ş.-a 150a.13
şaṭ+ (A.is.) büyük nehir
ş.+ınuŋ 172b.10
şāyed+ (F.e.) eğer, olur ki, olabilir ki 133b.15, 31b.5
şāyiØ+ (A.sf.) duyulmuş, herkesçe bilinmiş; taksim olunmamış müşterek hisse; bir şeyin her noktasıyla ilgili bulunan 148a.9
şāyiste+ (F.sf.) yakışır, yaraşır, uygun 167b.7
şebih+ (F.sf.) benzeyen, benzeyici
ş.+i 171b.4
şebnem+ (F.b.is.) çiğ 65a.4
şecāØat+ (A.is.) yiğitlik, yüreklilik 62a.8, 70a.15
ş.+dur. 85a.5, 90b.6
şecer+ (A.is.) ağaç 123a.1
ş.+-i insānīnüŋ 122b.16
şecere+ (A.is.) küçük ağaç, bir tek ağaç 122b.17, 134a.3, 39a.7, 48a.7, 81b.11, 97b.17, 98a.3
ş.+-i ḫuluddur. 50a.2
ş.+-i insānī 123b.13, 36a.8, 37b.1
ş.+-i mübāreke 39a.6
ş.+-i mübārekeden 39a.5
ş.+nüŋ 123a.1, 45b.7, 97b.12
ş.+si 36b.4, 97a.7, 97a.7
ş.+sinde 37a.17
ş.+sinden 122b.12
ş.+sine 123b.16
ş.+sini 124a.1
ş.+sinüŋ 45b.6, 96b.17
ş.+ye 97b.10
şefāØat+ (A.is.) birinin suçundan geçilmesi veya dileğinin yerine getirilmesi için edilen aracılık 43b.12, 43b.13, 44b.7, 45a.10, 45a.12, 51a.15
ş.+ı 145b.7
ş.+ına 145b.13
şefeḳat, şefḳat+ (A.is.) şefkat, acıyarak ve esirgeyerek sevme 52a.3, 66b.11, 82a.6, 91b.15, 139a.5, 155b.15, 156a.2, 159a.15, 159a.16, 170a.8, 184b.11, 200a.5
ş.+dur. 85a.17
ş.+ı 155b.15, 197b.13, 167a.10, 176b.2
ş.+ıdur 155b.17
ş.+ların 191a.3
şefeḳatlu+ (A.T.is.) şefkatli 72a.17, 85a.17
şeffāf+ (A.sf.) saydam, içinden bakışın ve ışığın geçmesine mani olmayan cisim 109b.7, 153a.17
şefḳatsüzlik+ (A.T.is.) şefkatsizlik 139a.1
şeftālu+ (F.b.is.) şeftali 128a.8
şeġāf+ (A.is.) kalp zarı 66b.10, 66b.11
şeh+ (F.is.) padişah, hükümdar 9b.4
ş.+-i ĥaḳīḳī 83b.13
ş.+lere 114b.17
şehā+ (F.n.) ey şah, ey padişah 121a.7, 131a.14, 114a.8
şehādet+ (A.is.) şahitlik, tanıklık 139a.13, 139a.17, 61b.9, 71b.4, 74a.3, 109b.6
ş.+de 109b.2, 37a.9
ş.+den 91a.4
ş.+e 194b.2
ş.+i 40b.1, 65a.11
şehādī+ (A.is.) şahitliğe mensup
ş.+dür. 40b.17
şehbāz+ (F.b.i. ve s.) bir cins iri ve beyaz doğan; yiğit, şanlı, gösterişli 115a.1, 43a.6, 43a.8, 62a.15
ş.+ı 183b.7
ş.+-i ĥażret 75b.14
şehevāt+ (A.is.) şehvetler, nefis düşkünlükleri, aşırı istekler 131a.2, 145a.11, 172b.11, 183b.1
ş.+dan 149b.14, 196a.14
ş.+ı 131b.13, 157b.5, 199a.7
ş.+-ı behīmī 55a.3
ş.+-ı dünyevī 132a.1
ş.+-ı ĥayevānī 141b.10
ş.+-ı ĥayevānīye 173a.2
ş.+-ı nefsānī 131b.7, 145a.6
ş.+ınuŋ 121a.17
şehīd+ (A.s. ve i.) din veya yüksek bir ülkü uğrunda ölen kimse
ş.+ler 189b.4
şehr, şehir, şeher (F.is.) şehir, il, büyük kent 146a.12
ş.+de 192b.12, 192b.15, 193a.5, 70a.3, 46b.16, 169b.15
ş.+den 198a.8, 198a.9
ş.+e 170b.9, 192b.10, 198a.13, 70a.3
ş.+i 169b.15, 170b.6, 70a.11, 70a.2
ş.+in 159a.11, 91a.15
ş.+inde 57a.16
ş.+ine 69b.14
ş.+ini 70a.13
ş.+lerin 164b.2
şehvānī+ (A.sf.) şehvete mensup, şehvetle ilgili 55a.9
şehvet+ (A.sf.) aşırı istek, nefis 101b.11, 131a.3, 149b.17, 171a.1, 180a.17, 22b.4, 27a.8, 28b.6, 28b.7, 61a.14, 61a.9, 61b.14, 67b.13, 73a.15, 73a.15, 85a.8
ş.+den 104b.14, 145a.11
ş.+-i ĥayvānī 28b.9
ş.+lere 145a.14, 157b.2
ş.+leri 32b.17, 55a.11
ş.+lerinüŋ 121b.1
ş.+üŋ 149b.15
şek+ (A.is.) şüphe, tereddüt 115b.17, 148a.5, 14a.7, 35b.2, 87a.11, 87b.11
şeḳāvet+ (A.is.) bedbahtlık, mutsuzluk 26a.13, 26a.7, 26a.8, 26b.12
ş.+i 26b.8, 81b.2
ş.+üŋ 129a.14
şeker+ (F.is.) şeker 10b.11, 10b.12, 10b.12, 10b.13, 10b.13, 11a.17, 11b.10, 11b.11, 11b.12, 141a.14
ş.+de 11a.13
ş.+inüŋ 13b.16
ş.+üŋ 11a.15, 12a.5
şekerci+ (F.T.is.) şekerci, şeker satan kişi 10b.10
şekerlig+ (F.T.is.) şekerlik
ş.+i 11a.8
şekl, şekil+ (A.is.) şekil, biçim, kılık 107a.4, 123b.9
ş.+i 92a.10
ş.+idür. 56a.16, 56a.16, 56a.17
ş.+inde 56a.3, 56a.7, 64b.13
şekilsüz+ (A.T.is.) şekilsiz, biçimsiz 107a.3, 107a.7
şemØ+ (A.is.) mum 106b.10, 107b.5, 107b.7, 121b.16, 141a.10, 143a.16, 144a.12, 160b.10, 40b.9, 63a.10, 63a.11

ş.+e 143a.16, 143a.17, 16b.10
ş.+i 77a.3
ş.+-i celāl-i aĥadiyyete 52b.6
ş.+inden 62b.16
ş.+ine 63a.10, 74b.3
ş.+inüŋ 124a.8, 143a.9, 74a.15, 77a.3
ş.+ler 140a.12
ş.+üŋ 100b.14, 124a.10, 144a.10, 144a.10, 63a.14, 63a.14
şemʾlik+ (A.T.is.) mumluk 63b.1
ş.+dür. 63a.12
şemme+ (A.is.) bir kere koklama 151b.11
şems+ (A.is.) güneş
ş.+dür 110b.7
şenbe+ (F.is.) gün 20b.5, 20b.8
şenīʾ+ (A.sf.) fena, kötü, ayıp 51b.2
şer, şerr (A.s. ve i.) fena, fenalık eden adam 139b.14, 139b.16, 92b.17, 100a.3
ş.+den 190b.13, 86a.9, 96a.3
ş.+e 104b.13, 104b.16
ş.+in 164b.1
ş.+e 169a.13
ş.+in 58a.17
ş.+inden 164b.8
ş.+ini 164a.14
şerʾ+ (A.is.) Allah'ın emri, ayet ve hadis üzerine kurulmuş din kaideleri 146b.12, 147a.4, 156b.6, 163a.4, 168a.12, 190a.3, 42b.4, 42b.5, 55b.5, 60a.13, 60a.14, 61a.1, 72a.1
ş.+de 184b.12
ş.+den 60b.16
ş.+e 137b.15, 137b.16, 138a.2, 35b.3, 67b.16, 92b.1
ş.+i 137b.2, 149b.17, 180a.9, 91a.16, 91a.17
ş.+üŋ 190a.14, 42a.10, 42a.13, 55b.3, 90a.15
şerāb+ (A.is.) içilecek şey, şarap 118a.2, 131b.17
ş.+dur 100b.8
ş.+ı 121a.8, 141b.15, 56b.8
ş.+-ı şühūddur 75a.2
ş.+-ı ṭāhūr 183b.2, 75a.2
ş.+-ı ṭahūrı 100b.10
ş.+-ı ṭahūr-ı eŝerinden 131a.17
ş.+ından 172b.12
ş.+ınuŋ 100b.9
ş.+ıyla 121b.17, 142a.6
ş.+uŋ 117b.15, 74b.9, 75a.12
şerāyiʾ+ (A.is.) şeriatlar, şeriat hükümleri 42a.10
şerāyif+ (A.is.) mutlular, kutlular
ş.+inde 46b.10, 46b.6, 46b.7
şerāyiṭ+ (A.is.) şartlar 93a.4, 191a.9
ş.+i 189b.3, 189b.6, 190b.7, 192a.16, 85a.2, 93a.16, 95a.14, 99b.1, 101b.4
ş.+-i ĥalvet 97b.7
ş.+-i źikrüŋ 95a.14
ş.+idür. 89b.7
ş.+iyle 126b.14, 191a.2
ş.+üŋ 89b.8
şerāyiṭsüz+ (A.T.sf.) şartsız 95a.13
şerbet+ (A.is.) şerbet, içilecek tatlı şey 5a.4, 87b.10
ş.+i 69b.8, 94a.17, 94b.7
ş.+-i cām-ı elestden 121a.7
ş.+-i ġayr-ı semm 144a.5
ş.+-i mīŝāḳ 121a.1
ş.+-i ʾışḳ-ı nūş 144a.5
ş.+in 115b.7, 117b.14
ş.+iyle 94b.11
ş.+ler 67b.15, 87a.15, 87b.14
ş.+lerini 90a.15
şeref+ (A.is.) büyüklük, yükseklik, ululuk, övünme 24a.4, 44a.6, 44a.6
ş.+i 137b.9, 137b.9, 16a.8
ş.+inden 31a.6
ş.+ine 16a.7, 77b.4
ş.+ini 132b.6, 136b.10, 31a.9, 81a.13
ş.+iyle 113b.16, 149a.16, 47a.17, 82a.1
şerer+ (A.is.) kıvılcımlar 132a.11
şerĥ+ (A.is.) açma, ayırma, açıklama 100a.2, 10b.9, 125a.10, 127b.8, 128b.2, 128b.3, 137a.13, 14b.15, 14b.17, 15b.11, 163a.6, 170a.11, 181a.12, 183a.3, 184b.8, 191a.17, 19b.12, 20a.7, 51a.12, 56b.7, 5b.3, 66a.2, 71b.15
ş.+i 106b.13, 112b.6, 114a.15, 136b.15, 13a.11, 145a.3, 19b.6, 32a.6, 40a.13, 54a.2, 58a.12, 58a.12, 5a.14, 5b.10, 69a.5, 80b.4, 86b.6, 8a.4, 96b.7, 97b.7, 98b.1
ş.+-i tecelliye 115a.3
ş.+inden 110b.12
ş.+ine 152b.12
şerĥa+ (A.is.) dilim, kesilmiş, dilimlenmiş şey, parça
ş.+sında 171b.13
şerīʾat+ (A.is.) doğru yol, Allah'ın emri 112a.11, 129b.6, 133a.5, 137a.5, 137a.7, 138a.2, 138a.3, 138a.6, 150a.3, 155a.7, 156a.5, 157a.9, 159b.8, 163a.2, 163a.4, 172a.10, 173a.12, 181b.15, 184b.7, 187a.1, 197b.13, 1b.10, 2b.9, 34a.7, 36a.6, 42b.3, 47b.4, 53a.12, 53b.10, 54a.15, 54a.16, 54a.8, 55a.17, 55b.12, 61b.10, 61b.12, 61b.17, 62a.6, 62a.7, 72b.8, 73b.1
ş.+a 162b.7, 42b.4
ş.+da 138a.4, 42a.14, 46b.10, 85b.7
ş.+dan 183b.4, 55b.1
ş.+dur 88a.6, 60b.16
ş.+ı 42a.10, 53b.12, 55a.16
ş.+ında 46b.6
ş.+ındaki 46b.7
ş.+ları 158b.13
ş.+uŋ 112a.10, 133a.3, 53b.13, 54a.1, 54b.10, 58a.9, 67b.4
şerīf+ (A.sf.) şerefli, kutsal, mübarek; soylu, temiz 105a.14, 116a.17, 134a.17, 177a.14, 24b.14
ş.+dür 37a.16
şerīk+ (A.s. ve i.) ortak; ders, mektep arkadaşı 2a.7, 198b.17
ş.+i 23a.2
şerʾiyyāt+ (A.is.) Allah'ın emirleri
ş.+da 90a.8
şermesār+ (F.b.sf.) utangaç 176b.7
şevāʾib+ (A.is.) lekeler, kusurlar, noksanlar; izler; şüpheler
ş.+inden 115b.17

şevḳ+ (A.is.) şiddetli arzu, keyif, neşe, sevinç 105b.10, 105b.11, 106b.8, 126a.8, 132a.6, 133a.1, 135a.10, 140b.14, 150b.7, 196b.2, 32a.10, 5a.4, 69b.15, 76b.4, 78b.15
ş.+den 104b.8
ş.+e 97b.2
ş.+inüŋ 75a.6
ş.+i 55b.9, 183b.4
ş.+-i źevk 6a.13
ş.+ini 133a.15
ş.+leri 5a.4
şevket+ (A.is.) büyüklük, heybet 158b.17
ş.+den 187b.2
ş.+i 157a.3, 45a.16
şey+ (A.is.) şey, nesne 109b.12, 120a.5, 13b.17, 15a.2, 15a.3, 35b.8
ş.+e 120a.5
ş.+üŋ 15a.2, 15a.5
şeyātīn+ (A.is.) şeytanlar 11b.13, 105a.6, 10b.5, 15a.9, 17b.10, 19a.14, 2a.10, 4b.12, 78a.16
ş.+-i ĥarāmīleri 70a.1
şeyḫ+ (A.is.) yaşlı adam, ihtiyar; bir tekke veya zaviyede reislik yapan ve müritleri bulunan kimse 100a.14, 100a.14, 100b.16, 100b.2, 100b.4, 100b.4, 101a.15, 101a.16, 101a.8, 101b.1, 106a.1, 106a.13, 107a.11, 107a.13, 107b.5, 109b.14, 114a.5, 114b.2, 115a.10, 115a.12, 117b.16, 118a.10, 118a.10, 118a.11, 118a.11, 118a.12, 118a.13, 118a.14, 118b.1, 119a.1, 120a.7, 121b.6, 123a.2, 125b.7, 12a.1, 131a.11, 135b.1, 135b.7, 141a.16, 141a.2, 142b.15, 143a.4, 14a.9, 14b.6, 14b.9, 156a.1, 169b.14, 16b.6, 182b.4, 184b.4, 196b.9, 197a.13, 197b.11, 200a.13, 2b.2, 33b.3, 33b.4, 41a.2, 43a.1, 4b.15, 4b.8, 52b.9, 62a.11, 67a.2, 74a.9, 75b.6, 77a.6, 77b.1, 78b.12, 80a.13, 80a.3, 80a.5, 80a.6, 80a.8, 81a.15, 81a.16, 83a.7, 83b.1, 83b.12, 83b.13, 83b.4, 84a.3, 85b.15, 86b.2, 89b.6, 89b.7, 8b.8, 90a.3, 90a.3, 90a.3, 91b.9, 92a.15, 92b.1, 92b.11, 93a.11, 93a.16, 94a.5, 96a.7, 97a.11, 97a.17, 97a.5, 97a.8, 97b.3, 97b.5, 97b.5, 97b.6, 99a.3
ş.+den 73a.2, 96b.10
ş.+dür. 80a.3
ş.+e 42b.6, 42b.7, 77a.15, 100b.2, 101a.17, 101b.1, 101b.2, 106a.7, 140b.9, 77b.13, 78a.1, 78a.2, 87a.9, 97b.3, 101a.1
ş.+i 196a.16, 80a.7, 80b.1, 85b.11
ş.+-i kāmil 199a.13, 79a.16, 87a.2, 88b.13, 88b.15, 96b.4
ş.+-i kāmilden 140b.8
ş.+-i kāmilüŋ 114a.17
ş.+-i śāĥib 98a.16
ş.+idür. 197a.2
ş.+inden 91b.10
ş.+iyle 100a.12
ş.+üme 80a.12
ş.+üŋ 100a.15, 100b.1, 100b.15, 100b.16, 100b.2, 100b.3, 101a.9, 102a.4, 102a.4, 80a.4, 83a.11, 83a.12, 83a.12, 83a.17, 83a.9, 83b.4, 83b.6, 84b.1, 84b.10, 85b.9, 86a.11, 86a.13, 8b.15, 8b.17, 90a.16, 91b.10, 91b.5, 91b.6, 91b.8, 92a.13, 92a.16, 92a.16, 93a.11, 97a.16, 97a.17, 97b.3, 98a.17
şeyĥlıḳ+ (A.T.is.) şeyhlik 81a.4, 81a.7, 84b.11, 84b.12, 84b.14, 85a.2
ş.+a 81a.14, 83a.9, 84a.13
ş.+ı 139b.14
şeyĥsüz+ (A.T.sf.) şeyhsizlik 78b.2
şeytān+ (A.is.) şeytan 102b.7, 134b.4, 142b.12, 146b.6, 28b.16, 32b.16, 4b.11, 4b.8, 58b.1, 5b.14, 87a.8, 88b.8, 91a.17
ş.+a 150b.3, 99b.16
ş.+ı 19a.4
ş.+uŋ 114b.11, 56b.10, 57b.3, 66b.4, 66b.7, 90b.7, 99b.14
şeytānī+ (A.sf.) şeytana ait, şeytanla ilgili 100b.17, 102b.6, 104b.12, 61b.11
ş.+dür. 130a.9
şiʿār+ (A.is.) kıllar
ş.+ın 57b.13
şīʿa+ (A.is.) taraflılar, yanlılar
ş.+sınca 83a.7
şiddet+ (A.is.) sertlik, katılık; fazlalık
ş.+inden 70b.4
şifā+ (A.is.) hastalıktan kurtulma, iyi olma 87b.13, 9a.1
şikār+ (F.is.) av 142b.2, 142b.3, 142b.8, 160b.14, 167a.9, 43a.6
ş.+a 160a.14
ş.+-cāndur. 142a.16
ş.+ını 160b.6
şikāyet+ (A.is.) sızlanma, yakınma 174a.3
şikence+ (F.is.) işkence 76b.7
şikeste+ (F.sf.) kırık, kırılmış; yenilmiş 130b.5, 160a.5, 27b.6, 29b.9, 86b.2, 8a.15
şikestelik+ (F.T.is.) kırıklık, kırılmışlık 56a.17
ş.+e 91b.15
ş.+ine 89a.15
ş.+dür 27b.7
şimāl+ (A.is.) sol, sol taraf; kuzey 128b.17
şimdi+ (T.zf.) şimdi, şu an 111a.3, 120b.14, 124b.11, 124b.4, 131a.8, 134a.7, 139a.16, 143b.7, 147a.12, 152a.6, 152b.6, 153a.10, 194a.17, 194b.15, 198a.17, 29a.8, 29b.10, 36a.15, 37a.9, 38a.15, 38b.1, 51a.14, 52b.17, 87b.4
ş.+ki 106a.3, 148a.14, 152a.12
ş.+ye 111b.10, 118b.14, 123a.1, 124b.3, 173b.11, 194a.17, 22a.10, 27a.11, 46a.5, 47b.13, 74a.8, 84a.5, 88a.3
şiʿr+ (A.is.) anlama; şiir 135a.10, 135a.9
şirā+ (A.is.) satın alma 192a.9
ş.+da. 192b.3
ş.+dur. 192a.4
şīrīn+ (F.sf.) tatlı, sevimli, cana yakın 87b.10
şirk+ (A.is.) müşriklik, Allah'a şerik, ortak koşma
ş.+-i maʿnevīden 95a.4
ş.+inden 104b.2, 95a.5
şirket+ (A.is.) ortaklık 104a.13, 104a.16, 35a.12, 94a.10
şirketsüz+ (A.is.) ortaksız 94a.7, 94b.17
şīşe+ (F.is.) şişe, sırça
ş.+sine 29a.11
şīve+ (F.is.) naz, eda

ş.+si 16b.3
ş.+since 160b.17, 184b.10, 74b.7
şol+ (T.sf.) şu 100b.13, 102b.6, 107a.10, 109a.6, 10b.16, 110a.9, 11b.9, 121a.17, 122b.1, 126a.2, 127b.13, 12a.12, 133a.12, 133b.7, 13a.12, 13a.13, 13a.17, 143a.9, 145b.9, 14a.7, 152a.6, 155a.3, 15a.9, 163a.6, 165b.16, 168a.13, 176b.1, 17b.13, 185b.13, 189a.1, 193a.4, 194b.10, 199b.4, 20a.6, 20b.16, 28b.13, 2b.9, 32b.1, 36a.9, 40a.3, 40b.10, 41a.11, 41b.12, 46b.5, 47a.2, 49a.13, 49a.2, 4a.14, 4a.15, 50a.13, 51a.13, 52a.10, 52b.3, 53b.5, 54b.14, 55a.10, 55a.8, 58a.2, 58b.15, 59b.3, 59b.9, 5a.17, 60a.10, 60b.11, 62a.2, 62a.4, 63a.9, 71b.15, 72b.1, 72b.3, 72b.9, 76b.8, 79a.4, 82b.5, 83a.17, 84b.6, 84b.8, 90b.3, 92a.14, 94a.13
şöhret+ (A.is.) ün, san 185b.6, 186b.5, 38a.13, 38b.1
şöyle+ (T.s. ve zf.) şunun gibi, şuna benzer 8a.5, 101a.11, 101b.17, 102a.17, 103a.5, 103b.12, 104a.7, 104b.13, 107a.8, 108a.1, 108a.10, 108a.15, 109a.5, 109b.12, 10a.5, 10b.10, 110b.12, 110b.15, 111a.10, 113a.7, 113b.8, 113b.9, 115a.7, 117a.6, 117b.15, 118b.11, 118b.5, 118b.7, 119b.15, 11a.13, 11a.15, 11a.17, 11b.17, 11b.4, 11b.6, 120a.5, 121b.13, 123a.1, 123a.16, 126b.8, 127a.17, 127b.16, 128a.14, 12a.7, 12b.10, 130b.12, 130b.14, 133b.16, 133b.5, 134b.11, 136a.7, 137a.4, 140a.1, 140a.4, 144b.1, 146b.10, 147a.17, 14b.17, 14b.4, 14b.4, 152a.14, 153b.1, 153b.5, 154a.1, 154b.16, 155b.11, 155b.8, 15b.17, 15b.9, 161b.4, 163a.16, 165b.16, 165b.16, 166a.7, 167a.10, 168a.3, 169b.14, 16a.2, 175a.14, 175b.14, 178b.3, 180b.4, 185b.10, 185b.12, 185b.4, 18a.8, 18b.3, 193a.3, 193a.8, 193b.15, 194b.3, 195a.15, 197a.11, 197a.15, 197b.10, 197b.14, 197b.2, 198a.5, 19b.12, 1b.9, 20a.1, 20a.3, 20a.8, 20b.1, 20b.12, 25a.11, 26a.16, 26b.13, 26b.6, 29b.12, 32a.17, 32a.6, 32b.15, 34b.15, 34b.3, 35a.4, 35a.8, 35b.12, 35b.4, 35b.6, 35b.9, 36a.16, 37a.10, 38a.5, 38a.7, 38b.17, 38b.3, 38b.6, 39a.1, 39a.6, 39b.8, 40a.4, 40a.6, 41a.13, 42b.16, 43a.4, 45b.6, 47b.14, 48a.4, 4a.5, 4b.8, 50b.16, 53a.2, 53b.6, 54a.17, 54a.4, 54b.11, 55b.15, 58a.11, 59a.4, 59a.5, 59a.7, 59b.11, 59b.7, 5b.11, 5b.8, 60a.12, 60a.17, 60a.17, 61a.2, 61b.14, 62a.1, 62a.3, 62b.5, 63b.14, 64a.12, 64a.2, 64a.7, 65a.14, 66a.1, 66a.11, 66a.14, 66a.6, 67a.8, 67b.1, 67b.5, 6a.13, 6a.4, 71a.6, 71b.1, 71b.11, 71b.16, 72b.14, 73a.4, 74a.16, 75a.13, 77b.11, 78a.2, 79a.12, 79b.3, 79b.5, 7a.8, 7b.13, 80b.17, 82a.16, 83a.8, 84a.12, 84b.13, 84b.17, 85b.8, 86a.1, 86a.2, 86b.1, 86b.12, 86b.16, 86b.4, 87a.3, 88a.11, 88a.15, 88a.4, 88a.7, 88a.8, 88b.4, 89a.1, 8a.12, 90b.10, 90b.9, 91a.16, 92b.1, 95b.16, 96a.2, 97b.11, 97b.7, 98a.17, 98a.7, 98b.8, 99b.15, 99b.2, 99b.7, 9a.7
ş.+dür 11a.5, 12a.13, 137a.15, 15b.7, 160a.14, 162b.15, 23b.4, 26b.17, 36a.6, 46b.14, 72a.4, 72a.6, 81b.1
şu+ (T.zm.) şu 121b.14, 135b.4, 142a.12, 29b.9, 63a.15, 74b.4
ş.+nuŋ 151b.9, 30b.17, 80a.16
ş.+ŋa 11b.13, 162b.17, 32b.13, 33a.6, 45b.8, 72b.13
şuʓāʓ+ (A.is.) ışın 110a.11
ş.+-yı ḳuvvetinden 110a.11
şular+ (T.zm.) şunlar 121b.15
şuncılayın+ (T.e.) şunun gibi 116b.15, 117a.1, 117a.3, 117a.7, 117a.12, 117a.14, 117a.17, 117b.3, 163a.5
şufa+ (A.is.) şifa, hastalıktan kurtulma 33b.7
şuġl+ (A.is.) iş, uğraşacak meşgul olacak şey; dert
ş.+a 176a.5
şuʓle+ (A.is.) alev, ateş alevi 107b.5, 126a.4
ş.+ler 123b.17
ş.+leri 123b.17, 140a.13
ş.+lerinden 124a.10
ş.+si 123a.11
ş.+sinden 123a.12
ş.+siydi. 144a.10
ş.+-i ĥācīb 144a.6
ş.+-i mübāşeret 87b.1
şūm+ (F.sf.) şom, uğursuz
ş.+ından 147a.11, 184a.8, 188a.5, 190a.10, 32a.4
ş.+ıyla 179b.3
şurıb+ (A.is.) şurup, çok kaynatılarak koyulaştırılmış şerbet
ş.+ına 115b.7
şuʓūr+ (A.is.) anlama, anlayış, hissetme 119b.3
şübhāt+ (A.is.) şüpheler, kuşkular
ş.+uŋ 78b.7
şübhe+ (A.is.) şüphe, kuşku
ş.+den 197b.14
ş.+ler 146b.17, 78a.17
ş.+leri 147a.14
ş.+ye 78b.4
ş.+yile 4b.9
şübhelü+ (A.T.sf.) şüpheli, kuşkulu 146b.1, 188a.11, 190a.4
şübühāt+ (A.is.) şüpheler, kuşkular
ş.+ı 147a.2
şühūd+ (A.is.) şahitler, tanıklar 55b.17, 56b.1, 93b.11, 93b.11
ş.+-ı źevḳ 110a.16
şühūdī+ (A.sf.) şühud ile ilgili 151a.12, 38b.4
şükr, şükür+ (A.is.) görülen iyiliğe karşı gösterilen memnunluk, minnettarlık 187a.15, 62a.9, 92b.11
ş.+dür 187a.14
ş.+-i ĥaḳīḳī 187a.15
ş.+inüŋ 75b.4
ş.+üm 94a.4
ş.+üni 149a.6
şükrān+ (A.is.) teşekkür etme, iyilik bilme
ş.+a 58a.7
ş.+asına 123b.3
şümār+ (F.is.) hesap, sayı
ş.+a 17a.9
ş.+ı 94a.3
ş.+uŋ 24b.4
şürb+ (A.is.) içme, içilme 105b.15, 58b.17
şürūʓ+ (A.is.) başlama 102a.13, 102b.4, 115a.3, 13a.6, 163a.9, 68b.1, 74b.7, 78b.3, 86a.14, 97b.5

T

tā+ (F.e.) kadar, dek, değin 100b.14, 100b.17, 100b.5, 100b.6, 101b.11, 101b.12, 101b.8, 102a.1, 102a.3, 102a.4, 102a.5, 103a.17, 103b.11, 104b.11, 106a.14, 106a.8, 10b.16, 110a.3, 111a.2, 111a.3, 112b.17,

113a.16, 113b.14, 113b.16, 113b.7, 113b.9, 114b.11, 114b.17, 115b.12, 116a.15, 117a.7, 117b.11, 118a.3, 119a.11, 119b.10, 119b.15, 119b.15, 11a.11, 11a.6, 11b.13, 120a.9, 120b.8, 121a.11, 122b.14, 122b.16, 122b.8, 123a.6, 123b.16, 123b.4, 124a.12, 124a.14, 124a.4, 125a.13, 125b.5, 127b.3, 127b.7, 127b.8, 129a.15, 129a.4, 129b.1, 12a.3, 12b.10, 12b.17, 130a.15, 130b.15, 132a.4, 133a.4, 133b.2, 134a.12, 134a.12, 134b.6, 134b.7, 134b.8, 135a.15, 135b.11, 136a.3, 136a.4, 136b.4, 137a.10, 137a.10, 137a.17, 137a.4, 138a.12, 139a.6, 139b.16, 139b.3, 139b.3, 13b.3, 13b.5, 140a.1, 140a.3, 140b.10, 140b.16, 141a.10, 141a.11, 141a.13, 141a.15, 141a.3, 142b.12, 142b.6, 143a.17, 143b.1, 143b.14, 144a.10, 144a.7, 144a.9, 145b.13, 146a.17, 146b.1, 146b.8, 147a.8, 148a.13, 148a.14, 148a.15, 148b.6, 149b.16, 14a.12, 150a.1, 150a.16, 150b.10, 151a.12, 151a.7, 151a.9, 151b.2, 151b.4, 152a.17, 152a.8, 153b.1, 153b.14, 153b.5, 153b.7, 154b.15, 156a.6, 156b.7, 157a.10, 157a.11, 157a.9, 157b.2, 159a.1, 159a.14, 159a.15, 159a.16, 159a.5, 159a.8, 159b.4, 160a.13, 160a.15, 160a.17, 160a.9, 161b.11, 161b.16, 162b.5, 163a.11, 163a.14, 163a.7, 163b.17, 163b.5, 163b.9, 164a.4, 165a.9, 165b.4, 166a.9, 167a.16, 167b.2, 168a.15, 168a.17, 168a.2, 168a.4, 169b.11, 169b.8, 16b.17, 170a.10, 170a.16, 170a.5, 170b.1, 170b.12, 170b.16, 170b.2, 172b.8, 173a.15, 174a.14, 174a.16, 174a.4, 174b.7, 175a.7, 176a.14, 176b.10, 176b.17, 177a.5, 179b.15, 179b.2, 17b.9, 180a.15, 180a.7, 180b.10, 180b.11, 180b.12, 180b.15, 180b.5, 180b.6, 181a.10, 181a.13, 181a.4, 181a.5, 181a.9, 181b.2, 182b.1, 182b.13, 182b.4, 182b.9, 183b.5, 184a.11, 185b.10, 186b.5, 187a.1, 187a.17, 187a.6, 187a.8, 187b.4, 188a.1, 188a.14, 188a.16, 188a.8, 188b.16, 188b.4, 188b.7, 189b.16, 18b.14, 18b.16, 18b.17, 18b.9, 190a.17, 190b.3, 191a.12, 191a.15, 191b.1, 192a.4, 193a.4, 193b.14, 193b.5, 194a.5, 195a.8, 196a.4, 196b.11, 196b.11, 196b.9, 197a.7, 197b.4, 198a.3, 198b.3, 199b.15, 200a.6, 20b.13, 20b.16, 21a.3, 21b.15, 22a.2, 22a.3, 22a.4, 22b.12, 24a.7, 25a.12, 25a.13, 25b.1, 26a.3, 26a.8, 26b.13, 26b.14, 26b.5, 28a.1, 28a.15, 28a.2, 29a.17, 2b.11, 30b.15, 31a.2, 32a.17, 32b.12, 32b.13, 32b.4, 33a.6, 34a.1, 34a.11, 34a.12, 34a.12, 34a.16, 34a.16, 34a.17, 34a.3, 34a.3, 34b.10, 34b.12, 34b.2, 34b.3, 34b.7, 35b.3, 37b.1, 37b.13, 37b.5, 38a.2, 38b.15, 40a.3, 40b.11, 40b.12, 40b.14, 40b.15, 40b.2, 40b.6, 41b.4, 42b.6, 44a.12, 44b.11, 45a.10, 45b.3, 46b.11, 47a.7, 47b.7, 48a.6, 49a.13, 49a.17, 49a.6, 4a.14, 4b.1, 4b.11, 4b.17, 50a.13, 50a.3, 50b.10, 50b.14, 50b.3, 50b.5, 50b.9, 52a.6, 52b.8, 53a.17, 53a.4, 53b.9, 54a.10, 54a.15, 54a.3, 54a.9, 54b.1, 55a.17, 56a.17, 56b.13, 56b.16, 56b.7, 57a.10, 58b.7, 58b.9, 59a.2, 59a.4, 59a.8, 5a.13, 5a.4, 5b.1, 5b.10, 5b.8, 5b.9, 60a.2, 60a.4, 60a.4, 60a.6, 60b.10, 60b.13, 60b.17, 61a.3, 61a.7, 62a.3, 62b.10, 63a.11, 63a.15, 63b.13, 64a.4, 64b.2, 67b.10, 67b.11, 67b.17, 67b.3, 68b.17, 69a.8, 69b.12, 69b.14, 69b.16, 69b.17, 69b.8, 6a.15, 6b.17, 70a.1, 71b.12, 72a.7, 72a.9, 72b.1, 72b.13, 72b.5, 72b.9, 72b.9, 73a.13, 74a.4, 75a.4, 75b.5, 77b.15, 78a.16, 78a.9, 78b.12, 79a.17, 79b.11, 79b.2, 79b.9, 80a.10, 80a.11, 80a.15, 80b.4, 80b.7, 81a.16, 81a.2, 81b.14, 81b.7, 82a.12, 84a.12, 84a.15, 84b.16, 85a.13, 85a.2, 85a.4, 85a.5, 85a.9, 85b.12, 85b.14, 85b.17, 85b.4, 85b.5, 85b.5, 85b.8, 85b.9, 86a.11, 86a.15, 86a.16, 86b.6, 87a.14, 87a.3, 87b.4, 88a.12, 88a.3, 88b.2, 88b.5, 89a.3, 89b.7, 8a.3, 8a.6, 8b.1, 8b.11, 8b.16, 8b.5, 90a.11, 90a.13, 90a.3, 90a.5, 90a.7, 90b.6, 91a.4, 91b.5, 92a.10, 92a.8, 92b.7, 92b.9, 94a.10, 94a.13, 94b.8, 95a.14, 95a.16, 95b.10, 95b.13, 95b.8, 96a.10, 96b.13, 96b.6, 97a.2, 97a.7, 97b.1, 97b.11, 97b.15, 97b.16, 97b.17, 98a.12, 98a.14, 98a.15, 98b.17, 99b.8, 99b.8, 99b.9, 9a.11, 9b.5, 1b.1

taǾaccüb+ (A.is.) şaşa kalma 106a.1

TaǾālā+ (A.cüm.) yüksek olsun manasına gelen bir söz. Allah adıyla birlikte kullanılır 102a.5, 103a.4, 104a.3, 107a.13, 107b.9, 10a.13, 10a.15, 10a.17, 10a.2, 10b.9, 113b.2, 114a.15, 116a.12, 116b.14, 117a.13, 117a.2, 118b.13, 119b.11, 119b.4, 119b.5, 120a.1, 120a.3, 125a.12, 125a.7, 127a.10, 127a.6, 128b.3, 129b.16, 12a.17, 130b.2, 132b.7, 134a.16, 136b.15, 137b.8, 138a.15, 13a.11, 13b.13, 144b.3, 145b.5, 146a.4, 146b.4, 149a.1, 149a.5, 151a.16, 152b.9, 154a.4, 154b.5, 154b.6, 155b.2, 156a.10, 156a.8, 156b.15, 156b.2, 156b.3, 156b.9, 157a.13, 157a.15, 158b.12, 158b.8, 159b.11, 15a.4, 15b.14, 160a.17, 161b.8, 162a.16, 162b.13, 163a.7, 165b.14, 165b.14, 166a.8, 166a.8, 166b.7, 168b.3, 169a.15, 169b.13, 16a.10, 170a.7, 172a.12, 172a.8, 173a.9, 175a.10, 176b.16, 176b.17, 177a.14, 177a.17, 177a.3, 177a.6, 177b.5, 17b.8, 180a.4, 181a.5, 181b.16, 182a.15, 182b.14, 182b.2, 182b.4, 183a.4, 185a.11, 185a.7, 186b.16, 186b.16, 188b.13, 188b.14, 188b.8, 189a.15, 189b.12, 18a.10, 18a.15, 18a.3, 18a.9, 18b.9, 190a.9, 190b.15, 190b.17, 190b.5, 190b.5, 191a.13, 191a.5, 191b.13, 191b.16, 191b.2, 192a.1, 192b.17, 192b.5, 193b.15, 194a.5, 194a.6, 194b.4, 195a.7, 195b.16, 196a.15, 196b.15, 197a.11, 197a.11, 197a.15, 197a.2, 197a.9, 197b.7, 198a.7, 198b.4, 199b.13, 1b.14, 20a.14, 20a.17, 20b.5, 20b.7, 24a.13, 24a.4, 24b.11, 24b.15, 24b.3, 26a.11, 26a.14, 28b.13, 28b.16, 2a.5, 30a.16, 30b.1, 31a.16, 31b.3, 32a.3, 32a.6, 33a.17, 34a.6, 34b.13, 39b.11, 39b.16, 3b.10, 40a.10, 41a.10, 41b.13, 41b.2, 42b.6, 47a.15, 47b.16, 4a.6, 50a.10, 50a.5, 50a.8, 53a.15, 53a.9, 53b.11, 56b.16, 57a.6, 58b.10, 58b.13, 59a.10, 59a.6, 59a.8, 59a.9, 59b.17, 59b.9, 60a.3, 64b.16, 65b.6, 66b.14, 68a.12, 70b.13, 71a.12, 74b.16, 77b.14, 77b.2, 80a.11, 80b.5, 81a.7, 81b.14, 83a.7, 85a.14, 86a.2, 86b.15, 86b.6, 87a.7, 88a.4, 89a.12, 8b.14, 90a.2, 92a.2, 94a.12, 94a.14, 94a.14, 94a.9, 94b.3, 95b.8, 97b.8, 98b.1, 98b.7, 106b.13, 128b.2, 140a.4, 190b.6, 54a.3, 8a.5

t.+dan 175a.3, 177a.17, 185a.7, 186a.13, 186a.7, 192a.4, 19b.7, 96a.4

t.+dur. 195a.7

t.+nuŋ 100a.4,105b.7, 106a.13, 110b.10, 110b.11, 113b.14, 114a.14, 115a.11, 115a.6, 119a.14, 130a.17, 131a.6, 132a.12, 132a.17, 132a.4, 132b.9, 134a.1, 134a.9, 134b.10, 135b.11, 135b.13, 136a.2, 136a.7,

137a.4, 138b.4, 139a.16, 141a.5, 145b.11, 147a.11, 149a.12, 14a.1, 150a.4, 151a.12, 151a.8, 152b.10, 152b.14, 152b.3, 152b.7, 153b.8, 154a.16, 154a.17, 154a.2, 155a.1, 155a.2, 155a.5, 155b.12, 155b.16, 155b.6, 158a.10, 158a.13, 159a.10, 159a.13, 159a.6, 159a.7, 159b.17, 160a.11, 160b.3, 161b.12, 162a.1, 162a.2, 162a.5, 162a.6, 162a.8, 162b.11, 163a.9, 166b.10, 168b.7, 173a.1, 179b.5, 181b.17, 183a.12, 183b.13, 184b.11, 186b.12, 188a.12, 189b.1, 189b.14, 18a.13, 18a.14, 18a.2, 190a.6, 191a.16, 194b.3, 195a.14, 196a.1, 196a.11, 197b.2, 23b.5, 28a.16, 2a.4, 30b.14, 33a.8, 34b.15, 35a.13, 35a.13, 35b.8, 38b.13, 38b.16, 40b.3, 41a.1, 41b.15, 4b.7, 50a.11, 52b.2, 54a.7, 57a.12, 58b.5, 63b.17, 64b.4, 64b.6, 66b.17, 68b.13, 6b.11, 71a.14, 71b.3, 74a.4, 75a.9, 76a.14, 77a.4, 80a.6, 80a.7, 81b.16, 82a.3, 86a.8, 86b.13, 87a.9, 89a.15, 96a.15

t.+nuŋdur. 171b.3

t.+ya 151b.11, 159a.17, 163b.6, 181b.15, 185a.6, 188b.6, 190a.5, 194b.13, 198a.7

t.+yı 117a.5, 151b.6, 165b.17, 191a.10, 195a.13

taʕalluḳ+ (A.is.) asılı olma, asılma; ilgisi olma, sevme; ait olma 106a.16, 112a.4, 117b.5, 125a.9, 129a.4, 134a.5, 137a.10, 138b.11, 138b.17, 13b.5, 13b.6, 13b.7, 151a.4, 151b.4, 188a.5, 192a.3, 192a.8, 19b. 16, 24b.12, 24b.6, 30b.10, 30b.15, 31a.8, 32a.3, 33b.14, 33b.2, 34b.17, 35b.17, 38b.6, 40a.17, 40a.17, 58a.12, 72a.8, 73a.16, 73b.3, 93b.12

t.+dur. 112a.6

t.+ı 55a.2, 59b.4, 73a.11, 73a.11, 73a.12, 73a.13, 73a.8, 73a.9, 73a.9, 75a.5, 81a.17, 90a.1

t.+ın 5a.10

t.+ından 107a.5

t.+ını 6a.8, 96a.8

taʕalluḳāt+ (A.is.) hısımlar, akrabalar; ilgiler, ilişkiler 57b.6, 73b.6

t.+dan 73b.16

t.+ından 94b.11

t.+-i beşeriyi 100a.10

t.+-i cismānī 73b.17

taʕallüm+ (A.is.) öğrenme, öğrenilme 157a.12

taʕām+ (A.is.) yemek, aş 101b.14, 101b.7, 101b.9, 101b.9, 106a.2, 49b.9, 97a.10

t.+a 22a.4

t.+dan 101b.12

t.+ı 21b.8

t.+ıyla 183b.9

t.+ları 72b.6

t.+uŋ 101b.12

taʕarruż+ (A.is.) ilişme, sataşma, takılma; düşmana saldırma 42a.13

taʕarrüf+ (A.is.) bir şeyi araştırarak öğrenme 166a.7

taʕaśśub+ (A.is.) birine taraftarlık etme; kendi dinini çok üstün tutarak başka dinden olanlara düşman olma 181b.11

t.+dan 90a.9

t.+lar 181b.10

ṭāʕat+ (A.is.) Allah'ın emirlerini yerine getirme, ibadet 106b.17, 108a.15, 115a.16, 128b.15, 129a.7, 129b.13, 131b.9, 144b.16, 157b.3, 186b.14, 189a.1, 189a.3, 190b.15, 193a.17, 98b.2, 193b.7

t.+a 129a.13, 131b.11, 157a.11, 183a.9, 196b.12, 197b.6, 99a.2

t.+dan 129b.15

t.+ı 157b.15, 189a.2, 189a.3, 193b.1

t.+-ı evrādda 199a.5

t.+-ı rūḥānī 131b.17

t.+ın 128b.14

t.+ına 181a.5

t.+ını 162b.14

t.+ıyla 162b.14, 162b.14

t.+lara 166a.2

t.+larda 57a.5

t.+uŋ 57a.4

t.+uŋuza 157b.16

ṭabʕ+ (A.is.) tabiat, huy, yaradılış 166a.9

ṭabaḳ+ (A.is.) kap, tabak

t.+ları 169a.3

ṭabaḳa+ (A.is.) kat, katman, tabaka 21a.8, 68a.8, 7b.2

t.+dur. 66a.9

t.+larına 130a.17

t.+sı 66a.17

t.+sında 21a.9

ṭabaḳāt+ (A.is.) tabakalar

t.+ı 22a.2

ṭabanca+ (T.is.) tabanca

t.+sıyla

ṭabāyiʕ+ (A.is.) tabiatlar 19a.17, 19b.17, 20a.1, 6a.14

t.+ler 148b.15

t.+yi 78b.2

ṭābiʕ+ (A.sf.) birinin arkası sıra giden, uyan, boyun eğen 2a.1, 11b.8, 135a.17, 179a.1, 188b.13, 191b.10, 24a.10, 48b.16, 48b.16

t.+dür. 162b.12, 38b.5

t.+in 88a.3, 177b.10

t.+inden 88a.3

t.+lerdür. 112a.9

t.+-i fısḳa 61b.7

t.+-i selīm 9a.9

ṭabīb+ (A.is.) hekim, doktor 11b.1, 166b.6, 88b.5, 88b.6

t.+i 67b.14

t.+-i ḥāźıḳ 199b.14, 88a.10, 88b.2

t.+-i ḥāźıḳa 88b.4

t.+-i ḥāźıḳdur. 199a.13, 87b.15

t.+-i śādıḳ 200a.6, 79a.1

t.+ler 87a.13

t.+lerdür. 199b.2

t.+leri 67b.6

ṭabīblıġ+ (A.T.is.) hekimlik, doktorluk

t.+a 87b.2

ṭabīʕat+ (A.is.) tabiat, yaradılış, huy, mizaç 108b.4, 115a.15, 129b.5, 135b.12, 138a.10, 138a.12, 138a.3, 139a.2, 156a.4, 159b.7, 172b.10, 173b.9, 174b.1, 21b.2, 47b.3, 55a.17, 55b.2, 68b.17, 70a.11, 106b.4, 138a.5, 97a.4

t.+a 163a.6, 57b.8

t.+dan 102a.1, 55b.1, 72b.1

t.+ı 15a.16, 34a.13, 105b.11

ṭ.+-ı ĥayevānī 57a.17, 72b.9
ṭ.+-ı süstligini 78b.14
ṭ.+ıdur. 15a.15, 15a.16
ṭ.+ın 91b.13
ṭ.+ına 137b.13, 137b.14, 176b.5, 32a.16
ṭ.+ını 23a.13
ṭ.+ları 12a.11, 15a.14, 15b.1
ṭ.+larınuŋ 129b.7
ṭ.+uŋ 112a.10, 133a.2, 137b.6, 138a.10, 31a.7
taʿbīr+ (A.is.) ifade, anlatma; bir manası olan söz, terim; rüya yorumu
ṭ.+e 103a.5
ṭ.+i 102b.8
taʿbiye+ (A.is.) yerli yerine koyup hazırlama, tertip etme 1b.4, 101a.13, 119b.14, 119b.6, 11a.11, 11a.3, 11a.6, 121a.9, 122a.13, 122a.17, 122b.4, 126a.13, 12a.2, 12b.1, 138a.16, 138a.4, 13a.7, 13a.9, 13b.12, 13b.9, 14a.8, 154b.9, 21b.3, 22a.12, 24a.9, 36b.3, 37a.11, 48a.1, 59a.12, 59b.11, 59b.8, 83b.10
ṭ.+leri 50a.11
ṭabl+ (A.is.) davul
ṭ.+ınuŋ 43a.9
tāc+ (A.is.) hükümdarların başlarına giydikleri cevahirli başlık 6a.1, 29a.9
ṭ.+ını 17a.15
taʿcīl+ (A.is.) acele ettirme, çabuklaştırma 139b.12, 86a.14
ṭaġ+ (T.is.) dağ 116a.10, 116a.10, 116a.12, 64b.8
ṭ.+a 64b.8
ṭ.+ı 141a.10, 187a.8
ṭ.+ında 16b.17, 99a.2, 99a.4
ṭ.+lar 105a.14, 21a.15, 21a.17, 64b.6
ṭ.+lara 140a.7
ṭ.+lardan 2a.11
ṭ.+ları 20b.8
ṭ.+ların 161b.4
ṭ.+laruŋ 19a.7
ṭ.+uŋ 116a.11, 116a.12, 99a.5
taġayyür+ (A.is.) değişme, başkalaşma 79a.1, 83b.5
taġyīr+ (A.is.) başkalaşma, değişme; bozma 169a.10, 175b.17
ṭ.+-i śıfât 5a.15
taĥammül+ (A.is.) yüklenme, bir yükü üstüne alma; dayanma, katlanma 122b.7, 14b.4, 158b.17, 159a.1, 172a.3, 173a.12, 176b.13, 176b.4, 41a.1, 60a.15, 90a.15, 91b.16
ṭ.+dür. 173a.11, 174b.10, 176b.1
ṭahāret+ (A.is.) temizlik, temizlenme 95b.3
ṭ.+de 90a.13
ṭ.+inde 95b.6
taĥassür+ (A.is.) hasret çekme; çok istenilen ve ele geçirilemeyen şeye üzülme
ṭ.+leri 33a.1
taĥayyül+ (A.is.) hayale getirme, canlandırma, hayale dalma 27b.13
taĥayyür+ (A.is.) hayran olma, hayrete düşme 143b.2
taĥfīf+ (A.is.) hafifletilme, yükünü azaltma 163b.16, 164a.10
ṭāhir+ (A.sf.) temiz 45a.4, 45a.12
taĥḳīḳ+ (A.is.) doğru olup olmadığını araştırma; doğru olup olmadığını meydana çıkarma 13b.11, 159b.16, 19a.15, 30a.5, 76b.10, 78b.7
taĥḳīḳī+ (A.is.) tahkikle ilgili 96b.15
ṭ.+dür. 96b.12
taĥliye+ (A.is.) boşaltma, boş bırakma, serbest bırakma 71b.11, 72a.7
ṭ.+-i rūĥ 199a.8, 71a.3, 71b.13, 71b.14
ṭ.+-i rūĥa 71b.17, 72a.1
ṭ.+si 75a.9
taĥmīr+ (A.is.) yuğurma, yuğurulma; mayalandırılma
ṭ.+i 71b.6
taĥrīż+ (A.is.) kışkırtma, kışkırtılma 163b.1
taĥśīl+ (A.is.) hasıl etme, ele geçme, geçirilme 146a.16
ṭ.+i 90b.17
ṭ.+-i Øilme 163b.1
ṭ.+ine 147a.7, 178b.12, 87b.3
ṭ.+ini 147a.15
taħt+ (F.is.) hükümdarların oturduğu büyük koltuk, hükümdarlık makamı 115b.5, 22b.15
ṭ.+a 155a.11
ṭ.+ı 155a.11, 17a.15, 22b.16, 25b.1, 25b.16, 25b.17
ṭ.+ına 25a.17
ṭ.+ında 22b.15, 70a.13, 90a.16
ṭ.+ından 168b.8
ṭ.+-ı salṭanat 9a.8
ṭ.+-ı taśarrufında 35b.8, 49a.2
ṭ.+umuz 17a.16, 139b.9
taħtgāh+ (F.b.is.) taht yeri
ṭ.+ıdur. 22b.14
taħta+ (F.is.) tahta
ṭ.+sında 77b.9
taħvīf+ (A.is.) korkutma, korkuya düşürme 168a.11
ṭāḳ+ (A.is.) bina kemeri, kubbe 51b.8, 139b.3
taḳaddüm+ (A.is.) önce gelme, önce davranma; ileri geçme
ṭ.+i 146b.3
ṭ.+-i źātī 146b.3
taḳarrüb+ (A.is.) yaklaşma, yanaşma 157b.7, 158a.14, 160a.9, 161b.12, 176b.11, 185a.6, 92a.9
ṭ.+-i esbāb 158a.15
ṭāḳat+ (A.is.) güç, kuvvet 100b.5, 152b.12, 32b.6, 32b.8, 72b.3, 76a.10
ṭ.+ı 101b.17, 159a.4, 199a.9, 60a.14, 8b.4, 90a.9, 90b.11
ṭ.+ları 38a.1
ṭ.+um 51b.8
taḳavvī+ (A.is.) kuvvetlenme
ṭ.+nüŋ 104a.5
taḳdīr+ (A.is.) beğenme, değer biçme, değer verme 15b.17, 16a.2, 71a.7, 86a.9, 92b.17
ṭ.+ce 62a.7
taḳdīs+ (A.is.) kutsallaştırma, kutsal bilme; Allah'a şükretme 142b.2, 57a.2, 57a.3
taḳlīd+ (A.is.) takma, asma, kuşatma 146a.13, 146a.15, 146b.8, 146b.8, 148a.6, 46a.17
ṭ.+en 148a.1, 148a.2
ṭ.+i 96b.12, 96b.13

t.+inden 148a.2
t.+indendür. 46a.14
taḳlīl+ (A.is.) azaltma, indirme
t.+-i ṭaḥāmdur. 101b.5
taḳrīr+ (A.is.) yerleştirme, yerleştirilme; sağlamlaştırma 80b.17
t.+i 107b.11
taḳṣīr+ (A.is.) kısaltma, bir işi eksik yapma 125b.6, 168b.2, 30a.4
t.+i 176a.15
taḳvā+ (A.is.) Allah'tan korkma, Allah korkusuyla dinin yasak ettiği şeylerden kaçınma 134b.10, 178b.12, 188a.11, 191b.16, 57a.13, 61a.2, 68b.11, 90a.12
t.+dur 188a.10, 90a.10
t.+sın 134a.2
t.+ya 181b.16
t.+yı 192a.16, 61a.1
taḳviyet+ (A.is.) kuvvetlendirme 133a.4, 157a.8, 163a.16, 175a.5, 180a.9, 184a.15, 190b.9, 4b.4, 72b.15
ṭalaḳ+ (A.is.) boşama, nikahlı kadını bırakma 48a.10
ṭ.+ı 75b.12
ṭaldur- (T.f.) daldırmak
ṭ.-alar. 145b.10
ṭaleb+ (A.is.) isteme, dileme, istek 100b.17, 102a.5, 105b.14, 114b.13, 116a.2, 116a.3, 124a.8, 12a.9, 146a.16, 156b.11, 156b.11, 160b.15, 163b.4, 163b.5, 163b.8, 169b.9, 176a.13, 176a.16, 177b.16, 181a.12, 182b.17, 183a.1, 183a.3, 185a.9, 185b.5, 188b.17, 196b.11, 200a.4, 35b.13, 3b.12, 4b.5, 52a.14, 5a.3, 5a.5, 5b.15, 69b.16, 74a.8, 77b.13, 7a.14, 80b.11, 83a.5, 8a.17, 90b.11, 90b.16, 92b.13, 93a.6, 95a.15, 96a.7, 4a.12
ṭ.+i 136a.11, 140b.12, 147a.10, 160b.16, 196b.3, 4b.8
ṭ.+-i ʿilmi 163b.1
ṭ.+inde 186b.4, 186b.5, 61a.2, 78b.13, 79a.1, 89a.16, 93a.4
ṭ.+inden 136a.13, 43a.6
ṭ.+ine 145a.13, 191a.15
ṭ.+leri 5a.5
ṭ.+lerine 4b.4
ṭālib+ (A.sf.) isteyen, istekli 105b.16, 146a.1, 146a.2, 147a.9, 182b.4, 194a.5, 84b.7, 8a.11, 91b.14, 93b.2, 9a.10
ṭ.+üŋ 77b.15
ṭ.+i 200a.9
ṭ.+-i dermān 4a.13
ṭ.+-i ʿāṣıḳ 6a.3, 75a.11, 86b.3
ṭ.+-i śādıḳ 200a.8
ṭ.+-i sūḥtelere 8b.16
ṭ.+ler 196b.13, 196b.2, 8a.12, 8a.16
ṭ.+lerden 9a.3
ṭ.+lerdür. 196b.12
ṭ.+lere 115a.2, 197a.10, 197a.11, 4b.7
ṭ.+leri 1b.5
ṭ.+lerüŋ 3b.13, 8b.1
ṭālīḳ+ (A.sf.) güler yüzlü, düzgün söz söyleyen
ṭ.+a 110a.5
taʿlīm+ (A.is.) öğrenme, öğretme, öğretilme 21a.2, 79b.12
ṭ.+i 108b.14, 82b.15
ṭ.+-i Ḳur'ān 82b.10
ṭ.+iyle 178a.14
ṭ.+ler 132b.4
tam+ (T.is.) eksik olmayan, tam 188b.1
t.+dur 48a.16
ṭamaʿ+ (A.is.) doymazlık; çok isteme; aç gözlülük 143a.1, 165a.4, 168a.3, 168a.4, 170b.13, 180a.13, 180a.14, 182a.1, 182a.16, 182a.2, 182b.3, 185a.14, 190b.11, 46b.17, 92a.3
ṭ.+dadur 180a.11
ṭ.+dan 174a.4, 180a.10
ṭ.+ın 175b.14
ṭ.+lar 174b.1, 176a.17, 179b.1
ṭ.+nı 85a.12
ṭamaġ+ (T.is.) damak
ṭ.+ına 32b.3
tamām+ (A.is.) tamam, tam, eksiksiz 101b.17, 103a.11, 108a.2, 108a.2, 108b.5, 110a.11, 110a.9, 115b.17, 118b.6, 119a.6, 123a.11, 123b.17, 123b.4, 124b.10, 133b.2, 134b.8, 145a.16, 148b.5, 150b.3, 151b.1, 153b.10, 153b.13, 153b.7, 153b.8, 155b.15, 156b.10, 156b.13, 156b.14, 157b.2, 157b.2, 158b.5, 159a.4, 159a.8, 159b.3, 168a.3, 170a.14, 171b.15, 175b.5, 177a.8, 180a.15, 188b.2, 190a.1, 190a.2, 194a.8, 200a.13, 20b.16, 21b.10, 21b.6, 22b.13, 22b.14, 22b.15, 23b.5, 24a.3, 25a.17, 29a.3, 32a.8, 32b.6, 38a.8, 38a.8, 38a.9, 47a.13, 47b.9, 48b.1, 49b.6, 49b.6, 52a.17, 52a.8, 54b.2, 54b.3, 56b.7, 60a.10, 60a.14, 62b.15, 67a.8, 71b.16, 73a.13, 73a.16, 73a.17, 73a.3, 76a.13, 7b.17, 80a.15, 82a.1, 84a.10, 84a.16, 84b.9, 86a.14, 8a.1, 90a.13, 95b.14, 95b.15, 95b.3, 97b.3, 97b.4, 97b.4, 97b.5, 97b.6, 98a.3, 9a.6, 37a.8, 80b.3
ṭ.+ı 114a.10, 34b.17, 73a.7
ṭ.+ını 177a.7
ṭamar+ (T.is.) damar 64a.10
ṭ.+da 64a.14
ṭ.+ınuŋ 65a.5
ṭ.+lar 167b.14, 21a.17, 64a.2
ṭ.+larda 124b.10
ṭ.+lardan 64a.3
ṭ.+ları 19a.7
ṭamaʿsuz+ (A.T.sf.) aç gözlü olmayan çok istemeyen 182a.2
ṭamġa+ (T.is.) damga 164b.16
ṭamu+ (T.is.) cehennem 105b.4, 110b.15, 144a.13, 144a.16, 145a.7, 145b.12, 149b.11, 34b.11, 58a.1
ṭ.+da 145b.14, 145b.16, 146a.3, 147a.6
ṭ.+dan 68b.10, 145b.9
ṭ.+nuŋ 131a.15, 146a.14, 146a.2
ṭ.+śına 128b.15, 61b.7
ṭ.+sındadur 191b.17
ṭ.+ya 129a.14, 132a.11, 145a.10, 145b.5, 193b.13, 193b.7, 60b.9, 149b.13
ṭ.+yı 111a.2
ṭamuluḳ+ (T.is.) cehennemlik 150a.11
taʿn+ (A.is.) sövme, yerme, ayıplama 143b.12, 165a.4, 16b.17, 30b.2
ṭ.+ı 37b.11

tan+ (T.is.) tan vakti 66a.7, 66a.8, 66a.8, 66a.9, 200a.8
tanı- (T.f.) tanımak
t.-masa 140b.9
t.-maz 140b.8
t.-r. 65a.16
t.-ya. 134b.11
Taŋrı+ (T.is.) Tanrı, Allah 156a.13, 184b.10
t.+nuŋ 146b.11, 46a.11
t.+cün 156a.8
Taŋrılık+ (T.is.) Tanrılık 156a.11, 156a.12, 156a.15, 158b.1, 158b.2
tanuḳsuz+ (T.sf.) şahitsiz 176a.1
tanz+ (A.is.) alay etme, eğlenme 165a.4
tap- (T.f.) tapmak
t.-dılar. 156a.13 , 156a.13 , 75a.14
tār, tār+ (F.sf.) karanlık 101a.7, 130b.10, 142a.3, 167a.9, 173b.13, 89a.11, 175b.12, 175b.12, 99b.8
tārāc+ (F.is.) yağma, yağma etme, çapul, talan 117b.15
taraf+ (A.is.) yan, yön, bölge; yer, memleket, ülke
t.+a 193a.6, 47a.5
t.+da 171b.16
t.+dan 20a.11, 27a.7, 7b.14, 7b.8
t.+ın 177a.3
t.+ına 135a.7, 150a.5, 67a.15, 95b.11
t.+ında 129a.8, 172a.14, 36b.4, 36b.4, 74b.16, 74b.17
t.+ından 103b.7, 120a.6, 129a.14, 132b.8, 16b.7, 174b.15, 187a.16, 187a.17, 65b.16
t.+ındandur. 199b.11
t.+ını 172a.12, 172a.13, 184a.9
t.+ınuŋ 184a.9
t.+umuzdan 27b.11
tarāvet+ (A.is.) tazelik, taze olma 133b.1
taṙrīf+ (A.is.) etrafıyla anlatma, bildirme, bildirilme 109a.2, 109a.2
t.+inden 109a.11
tarīḳ+ (A.is.) yol 144b.14, 179b.4, 198b.2, 29a.16, 2b.11, 36b.3, 38a.1, 39b.1, 42a.16, 47a.15, 5a.7, 67b.16, 71b.15, 84b.5, 97b.16, 149b.14
t.+e 77a.15
t.+i 174a.16, 42a.14, 52a.3, 68b.12, 68b.7, 87b.2
t.+-i ḥaḳīḳat 71a.3
t.+-i t.+at 38a.5
t.+ince 124a.15, 144b.17, 145a.2, 145a.6, 150a.6, 177b.16, 181b.15, 52a.2
t.+inde 172a.10, 180b.2, 184b.7
t.+inden 174b.10
t.+indendür. 88a.5
t.+ine 115a.2, 92b.11
t.+ini 90a.8, 95a.8
t.+iyle 159b.9
t.+leri 144b.13
tarīḳat+ (A.is.) Allah'a ulaşmak arzusuyla tutulan yol 105b.15, 106a.5, 133a.4, 155a.7, 187a.2, 194a.3, 22a.15, 2b.9, 36a.7, 3b.12, 4b.17, 54a.1, 54a.14, 54a.3, 54a.7, 58b.11, 5b.10, 63b.7, 67b.4, 72b.11, 72b.17, 73b.1, 73b.15, 73b.15, 7a.15, 8a.10, 97a.4
t.+da 85b.7
taśaddī+ (A.is.) bir işe girişme, başlama 9a.2
taśarruf+ (A.is.) sahip olma; idare ile kullanma, tutum 101a.10, 106a.11, 106a.11, 119a.11, 139a.16, 144a.8, 152b.14, 153a.1, 153b.15, 154a.5, 154a.6, 155b.1, 163a.10, 167a.17, 180a.16, 191a.12, 192a.17, 22b.10, 24b.11, 55a.17, 60b.10, 61a.11, 78b.12, 84a.14, 84b.9, 86a.15, 87b.11, 87b.6
t.+a 37a.1
t.+ı 101b.2, 104a.8, 107a.2, 114a.17, 152a.12, 165a.1, 184a.12, 190a.14, 196a.2, 196a.7, 36b.14, 52a.5, 54a.17, 62a.7, 70b.17, 83a.11, 83b.1, 83b.5, 83b.6, 84a.15, 84a.15, 84a.17, 84a.3, 84a.9, 84b.8
t.+ına 106a.12, 152b.10, 169b.8, 83a.12, 87b.9
t.+ında 101a.12, 152b.7, 88b.16, 88b.17, 89a.1, 89a.1
t.+ından 106a.7, 106b.4, 10b.16, 126a.3, 150b.2
t.+ınuŋ 157a.4, 87a.2
t.+ıyla 101b.4, 119b.6, 122a.16, 126b.3, 126b.6, 126b.7, 129a.12, 129a.5, 137b.5, 138a.13, 153a.16, 41a.12, 42a.3, 50b.16, 62a.6, 73a.5, 79a.17, 83b.12, 84b.9, 85b.2, 87a.7, 91b.4, 91b.6, 96a.9, 98a.17, 99b.12
t.+lar 30b.4
t.+lardan 191a.3
t.+ları 184a.13, 72a.3
t.+unı 54a.15
taśarrufāt+ (A.is.) tasarruflar
t.+ı 151b.10, 90a.15
t.+-ı ceźebāt-ı ulūhiyedür. 120a.7
t.+-ı Ĥaḳḳ'a. 84b.5
t.+-ı vilāyet-i şeyḫ 79a.14
t.+ına 101a.9, 84b.3, 84b.4, 88b.14
t.+ını 92a.13
taśdīḳ+ (A.is.) doğrulama, onaylama, gerçek olduğunu söyleme 57a.13
t.+-i ḳalb 46a.2, 46a.7
taśfiye+ (A.is.) saf kılma, saflaştırma; temizleme 103b.11, 72b.11
t.+-i ḳalb 199a.8, 65b.12, 68b.13, 69a.6, 71b.15
t.+-i ḳalbdan 181a.13
t.+-i ḳalbe 102a.12, 68b.12, 69a.8, 72a.1
t.+-i ḳalbuŋ 68b.15
t.+-i nefse 146a.17
taśīb+ (A.is.) güçleştirme, zorlaştırma 47b.2
taśnīf+ (A.is.) sınıflandırma 179b.14, 88a.6
t.+ler 87a.16
taş+ (T.is.) taş; dış 15b.1, 22b.3
t.+da 57b.9, 59b.16
t.+dan 122a.14
t.+ı 153b.1, 23b.10, 126a.4
t.+ına 122a.16, 29a.12
t.+ında 198a.3
t.+ından 122b.5
t.+ını 29a.11, 40a.2
t.+ıyla 51b.16
t.+lar 64b.11
taşra+ (T.is.) dışarı, dış 102a.17, 104a.15, 107a.13, 107a.2, 107a.6, 111b.8, 128a.9, 130a.13, 130a.15, 133a.7, 133b.2, 133b.6, 138b.10, 153a.17, 165b.7, 169b.2, 174a.3, 194b.3, 196a.11, 198a.8, 198a.9,

38a.11, 39a.17, 6a.10, 78a.9, 7b.4, 83b.9, 84b.7, 85b.6, 94b.14
t.+dan 69a.10, 153b.6
tatlu+ (T.sf.) tatlı 21b.14
tatvīl+ (A.is.) uzatma, uzatılma 81a.3
tavāf+ (A.is.) etrafını dolaşma, hacı olmak üzere zamanında ve muayyen usul dahilinde Kabe'nin etrafını dolaşarak ziyaret etme 122a.7, 124a.13, 131b.6, 131b.9, 143a.2, 160b.9, 176a.11, 184b.5, 21a.4, 21a.7, 22a.7, 23a.4, 23a.4, 27a.1, 30b.16, 57b.15, 74a.17, 7a.3, 94a.11
tavāīf+ (A.is.) tayfalar, bölükler
t.+-i muḥtelife 5a.17
tavar+ (T.is.) binek hayvanı, dört ayaklı çiftlik hayvanı
t.+lara 186b.8
tavr+ (A.is.) hal, eda, gidiş, davranış; gösteriş, büyüklük 67a.13, 67a.17
t.+dur. 66a.10, 67a.13
t.+ı 115b.15, 66a.17, 66b.1
t.+ına 66b.10, 66b.12, 66b.13, 66b.16, 66b.2, 66b.8, 67a.6
t.+ında 66a.2
tavşan+ (T.is.) tavşan 105a.7
tavus+ (A.is.) tavus kuşu 141a.13, 166b.13
t.+larından 93a.14
tayerān+ (A.is.) uçma 124a.14
tayın- (T.f.) kaymak, sürçmek
t.-ub 156a.17
tāyib+ (A.sf.) tövbe eden 131a.8
tāyif+ (A.sf.) tavaf eden etrafını dolaşan, dönen; Arabistan'da Mekke civarında bir şehir 49b.5, 149b.12
tāyife+ (A.sf.) tavaf edenler, dolaşanlar, dönenler 102a.15, 114b.3, 126b.12, 127a.9, 136b.4, 144b.2, 150a.10, 150a.11, 162a.11, 167a.10, 178b.14, 178b.9, 181b.13, 183a.10, 183b.11, 189b.2, 190b.17, 190b.6, 197a.4, 33a.8, 40a.3, 53a.10, 5b.1, 68a.13, 71b.13, 71b.14, 7b.1, 7b.6, 8a.1
t.+de 38a.4
t.+den 148a.10, 40a.10
t.+dür 129b.4, 144b.15, 144b.12, 145a.4, 154b.17, 160a.11, 178b.11, 178b.3, 181a.16, 197a.1, 82a.4
t.+lerüŋ 154a.11
t.+nüŋ 129a.13, 129b.8, 136a.6, 136b.7, 144b.12, 164b.6, 170b.15, 191a.2, 33a.13, 40a.7, 7a.1, 7b.5, 8a.4
t.+ye 127a.10, 129a.7, 130b.2, 145b.16, 159a.16, 188a.6, 193b.14, 197a.3, 34b.2, 46b.17, 47a.4, 9a.2
t.+-i ʿizzet-i müteʿāli 150a.7
t.+yi 150a.4, 196b.9, 78b.7
taẓarruʿ+ (A.is.) kendini alçaltarak yalvarma 169b.3, 29b.12
tāze+ (F.sf.) taze, körpe, genç, yıpranmamış 101b.16, 134a.7, 170b.1, 57b.16
taʿẓīm+ (A.is.) büyükleme, ululama, saygı gösterme 91b.8, 95b.14
t.+i 86a.13
t.+inden 86a.13
tebdīl+ (A.is.) değiştirme, değiştirilme 105a.11, 105a.12, 126a.5, 137a.5, 169a.14, 175b.17, 67b.17, 68a.1, 68a.3, 68a.5, 68b.14, 72b.10, 83b.7
t.+-i aḥlāḳ 5a.5, 69a.6
t.+-i aḥlāḳa 68b.12
t.+-i aḥlāḳda 68a.13
t.+ine 68a.17
teberrük+ (A.is.) mübarek sayma, uğur sayma 157a.9, 163b.2
teblīġ+ (A.is.) yetiştirme, eriştirme; götürme, taşıma 118b.9
tebrük+ (A.is.) kutlama 184b.13, 192b.13
tebzīr+ (A.is.) tohumu saçıp dağıtma; har vurup harman savurma 186b.3
t.+dür 186b.3
t.+e 168b.2
tecāvüz+ (A.is.) ötesine geçme, sınırı aşma, saldırma 122b.13, 127b.6, 127b.8, 127b.9, 60b.16, 79a.13, 90a.13
tecdīd+ (A.is.) yenileme, yenilenme
t.+-i vużū 181a.10
tecellā+ (A.is.) görünme, belirme
t.+sı 116a.1
t.+sına 115b.15
tecelli+ (A.is.) görünme, belirme; kader, talih 106a.15, 114a.14, 114a.16, 115a.16, 115a.8, 115b.1, 115b.2, 115b.4, 116a.12, 116b.10, 116b.14, 116b.15, 116b.8, 116b.9, 117a.1, 117a.12, 117a.14, 117a.17, 117a.2, 117a.3, 117a.4, 117a.6, 117a.7, 117a.8, 117b.14, 117b.3, 117b.8, 118a.11, 118a.5, 118a.8, 118b.4, 118b.5, 119a.10, 119a.12, 119a.15, 119a.16, 119a.6, 119b.1, 119b.14, 119b.2, 119b.3, 119b.7, 119b.9, 126a.16, 26a.11, 2a.13, 39b.10, 39b.15, 52b.13, 56b.13, 77a.10, 77a.3, 82b.2, 86b.15
t.+den 116a.11, 126a.17
t.+-i ḳalb 103b.16
t.+-i rūḥânîyet 105b.2
t.+-i celāl-i Ḥaḳḳ 121b.4
t.+-i Ḥaḳḳ 114a.16, 114a.17
t.+-i Ḥicāba 115b.11
t.+-i Rabbānī 115a.4, 115b.9, 116a.8
t.+-i rūḥ 79a.10, 79a.10
t.+-i rūḥânī 115b.10, 115b.9
t.+-i rūḥânîden 115b.16, 116a.1
t.+-i rūḥânîyle 115a.4
t.+-i rübūbiyyet 116a.9, 116a.9
t.+-i śıfāt 116b.3, 116a.8, 183a.12
t.+-i śıfatı 114a.12
t.+-i śıfāt-ı celāl 119a.17
t.+-i ulūhiyet 116a.14
t.+-i ulūhiyetdür. 116a.9
t.+-i źāt 116a.8, 116a.8
t.+-i źātı 114a.12
t.+lerinden106a.13
t.+nüŋ 39b.11
t.+si 114a.15, 115a.11, 115b.2, 38b.11
t.+sinde 104b.1, 115b.14, 118a.7, 94b.14
t.+sinden 115b.13, 116a.3, 116b.3
t.+sine 40b.3
t.+sinüŋ 115b.3, 119a.7, 38b.14, 67a.6, 96b.2
tecellisüz+ (A.T.sf.) görünmeden, belirmeden 119a.15, 119b.1
tecelliyāt+ (A.is.) tecelliler
t.+ı 151b.10

t.+-i śıfāt-i Rabbānī 100a.8
t.+-ı śıfāt-ı rübūbiyyet 105b.6
tecessüs+ (A.is.) yoklama, araştırma 21a.2
tecribe+ (A.is.) tecrübe, deneme, sınama 141a.3, 49b.7, 88a.10, 93a.6
t.+ler 78b.11, 87b.1, 87b.6, 88a.1, 88a.3
tecribesüz+ (A.is.) tecrübesiz, denemesiz 87b.7
tecrīd+ (A.is.) soyma, soyulma; ayırma, bir tarafta tutma 112a.17, 199a.6
t.+dür. 90a.4
t.+-i śūrı 68b.16, 69a.7
tedārüg+ tedarik, hazırlama; araştırıp bulma, ele geçirme
t.+i 176b.5, 176b.8
t.+ine 176b.8
tedbīr+ (A.is.) bir şeyi temin edecek veya önleyecek yol, çare 174b.15, 67b.13
te'dīb+ (A.is.) edeplendirme, terbiye etme 168a.11
tedrīc+ (A.is.) derece derece, basamak basamak ilerleme 100b.6, 106b.3, 147a.13, 151b.14, 153b.12, 181a.14, 2b.9, 32b.12, 32b.3, 47a.6, 73a.12, 73a.8, 79b.12, 83b.5, 97a.2, 98a.1
t.+le 121a.9, 35b.7
tefāḫür+ (A.is.) övünme 185b.5, 51b.2, 51b.9, 61a.17
t.+idür 166b.4
tefāvüt+ (A.is.) iki şeyin birbirinden ayrı olması, iki şey arasındaki fark 109a.17, 11a.15, 11a.16, 145b.17, 35b.14, 88b.1
t.+i 136a.11, 146a.6
t.+-i mizāc 88a.15
teferrüc+ (A.is.) açılma, ferahlama, gezinti 143b.7
t.+e 141a.15, 141a.16
tefrīd+ (A.is.) dünyadan geçip yalnız Allah ile meşgul olma, kendini Allah'a adama
t.+-i bāṭınī 68b.17, 69a.7
tefriḳa+ (A.is.) ayrılma, ayrılık, bozuşma 138b.17
tefrīṭ+ (A.is.) ortalamanın çok altında kalma 168a.16
tefsīr+ (A.is.) yorum; Kur'an-ı Kerim'in anlam bakımından izahı 7b.5, 102b.10, 192a.11, 192a.2, 34b.14
t.+den 181b.14
t.+inde 161b.15
teftīş+ (A.is.) gereği gibi sorup araştırma, bir şeyin doğrusunu bulmak için her tarafı arayıp tarama 163b.3, 164b.7, 166a.6, 170b.15, 176a.16
tefvīż+ (A.is.) ihale, sipariş etme; dağıtma 175b.17
t.+dür. 92b.13
tehdīd+ (A.is.) birinin gözünü korkutma, göz dağı 46b.16
t.+de 148b.12
teheccüd+ (A.is.) gece uyanıp namaz kılma, gece namazı 181a.7
teḥessür+ (A.is.) hasret çekme, çok istenilen ve ele geçirilemeyen şeye üzülme 33b.7
tek+ (T.is.) tek 30a.14
tekāsül+ (A.is.) üşenme, tembellik, ilgisizlik 61b.2
tekāsür+ (A.is.) çoğalma, çok övünme 186a.12
t.+dür 186a.12
teḳāża+ (A.is.) alacaklının borçluyu sıkıştırması, sıkıştırarak söz söyleme, başa kakma 116b.10, 117a.9, 119a.17
tekbīr+ (A.is.) Allahu ekber demek
t.+i 56a.11
tekbīrat+ (A.is.) tekbirler 55b.16, 56a.9
tekebbür+ (A.is.) kibir gösterme, büyüklük satma 158b.3, 158b.4, 166b.14, 175b.12, 185b.5, 186a.10, 56a.15, 60b.7
t.+den 91b.14
t.+i 166b.3
tekellüf+ (A.is.) külfetli, zahmetli iş görme; özenme, bir işi gösterişli bir hale koymak için uğraşma 101b.13, 8a.5, 90a.17, 91a.2, 96a.7
tekellüfsüz+ (A.T.sf.) külfetsiz, zahmetsiz 160a.5
teklīf+ (A.is.) birinden eziyetli ama başkası için faydalı bir iş isteme, önerge 173b.13, 92a.6
t.+inüŋ 60a.13
teklīfāt+ (A.is.) teklifler, öneriler
t.+-ı şerʾiyyeye 60a.15
t.+ınuŋ 173a.12
tekmīl+ (A.is.) kemale erdirme, bitirme, tamamlama 52b.8
tekrār+ (A.i. ve zf.) bir şeyi iki veya daha çok defa yapma; yine, bir daha, yeniden 130b.5, 180b.14, 27a.14, 74a.17
t.+ını 150b.13
tekye+ (A.is.) dayanma; güvenme; tekke 143b.6, 166b.2, 76a.11
telaḳḳī+ (A.is.) alma, kabul etme; şahsi anlayış 77b.6
telbīs+ (A.is.) ayıbını, kusurunu örterek bir şeyi sahtelendirme; hile, oyun 26b.2
telef+ (A.is.) yok etme, öldürme, boş yere harcama 186b.7
televvüŝ+ (A.is.) kirlenme, pislenme 151b.13, 188a.5
t.+den 57a.10
t.+i 129a.15
t.+inde 57a.10
t.+inden 57b.6, 128b.13
t.+lerden 153b.12
telḫ+ (F.sf.) acı 87b.10
te'līf+ (A.is.) uzlaştırma, barıştırma 43a.5, 8a.11
telḳīḥ+ (A.is.) aşı yapma, aşılama
t.+ü 98a.12, 98a.15
telḳīn+ (A.is.) (fikir) aşılama, kulağına koyma 146b.14, 98a.16
t.+-i taśarruf 96b.15
t.+-i kelime 97a.13
t.+-i meşāyiḫ 80b.3
t.+-i źikir 80b.4
t.+-i źikre 96b.10
t.+-i źikri 98b.7
t.+inden 96b.4, 97a.1
t.+ine 98a.16
t.+üŋ 97a.8, 97b.1
telvīn+ (A.is.) renk verme, boyama 108b.9, 110b.2, 118a.8
temāşā+ (F.is.) bakıp seyretme, gezme 143b.7
temelluḳ+ (A.is.) yaltaklanma, dalkavukluk 174b.12
temennā+ (A.is.) dileme, dilek, istek

t.+sınuŋ 4a.10, 150a.17
temennī+ (A.is.) dileme, dilek, istek 4a.11, 6a.4
temessük+ (A.is.) tutunma, sarılma 158b.6, 88b.14
t.+-i kitāb 5b.8
temettuʿ+ (A.is.) kar etme, kazanma; kar, fayda
t.+-ı nefsāniye 55a.7
temettuʿāt+ (A.is.) karlar, faydalar, kazançlar
t.+a 145a.14
t.+-ı ḥayevānī 55a.11
t.+-ı ḥayevāniyi 55a.15
t.+-ı ḥayvānīde 55a.14
t.+-ı ḥayvānīsi 55a.12
t.+-ı ḥayvāniye 4a.15
t.+-ı nefsānī 28b.17, 55a.13, 62b.11
t.+-ı rūḥānīden 55a.12
temiz+ (T.sf.) temiz, saf, arı 141a.4
t.+i 104b.10
temkīn+ (A.is.) ağırbaşlılık; ihtiyat, tedbir 110b.2
temre+ (A.is.) bir tek hurma 133b.13, 158b.5, 127b.16
t.+sidür 77b.7, 127a.4, 45b.6
temŝīl+ (A.is.) benzetme, bir şeyin aynını yapma, örnek söz 107b.10, 10b.9, 136b.5, 177b.6
t.+i 11b.4
temyiz+ (A.is.) ayırma, ayrılma, seçme, seçilme 115b.7
ten+ (F.is.) insan vücudunun dış yüzü; gövde, vücut, beden 36b.3
t.+de 21a.16
t.+deki 21a.17
t.+den 89a.9
t.+i 111b.2, 65b.5
t.+üm 28b.4, 97a.14
t.+ümde 44a.5
tenaʿum+ (A.is.) nimet içinde, bolluk içinde bulunarak rahat etme
t.+larun 152b.17
t.+uŋ 145a.16
tenaʿumāt+ (A.is.) nimetler, nimet içinde, bolluk içinde bulunarak rahat etme
t.+a 159b.5
t.+ından 153b.7
t.+-ı rūḥānīden 153b.16
tenāsüḫī+ (A.sf.) ruh göçümüyle ilgili, ruh göçümüne ait
t.+ler 148b.15
tenbīh+ (A.is.) uyandırma, uyarma, uyarı 155b.3
teng+ (F.sf.) dar, sıkıntılı, küçük 131a.14, 91b.13
tenhā+ (F.sf.) yalnız, ıssız, boş; tek 58a.8
tennūr+ (A.is.) fırın, tandır
t.+da 49a.11, 49a.5
t.+ın 49a.9
t.+ında 50b.8
t.+-ı maḥabbetden 49a.12
tenzīh+ (A.is.) kusur kondurmama, kabahat ve kusuru yok etme; Allah'ın her türlü eksik ve noksandan uzak bulunduğuna ve insan vasfında olmadığına inanma 142b.2
ter+ (F.sf.) yaş, ıslak, rütubetli 32b.15
teraḳḳi+ (A.is.) yukarı kalkma, yükselme 104a.9, 125b.2, 125b.9, 133b.2, 138a.4, 1b.14, 31b.13, 60b.17, 63b.13, 79b.13
terāzū+ (F.is.) terazi 186b.11
t.+dur. 61a.2
t.+nuŋ 128b.14
t.+sı 60b.16
t.+yı 199b.7
terbiyet+ (A.is.) besleyip büyütme; eğitim, görgü 103b.11, 106a.5, 125b.10, 125b.2, 125b.4, 125b.5, 125b.9, 129a.4, 133a.11, 133a.3, 13b.5, 149b.16, 151b.8, 152a.10, 152a.8, 152b.7, 153b.12, 157a.8, 158a.16, 158a.17, 158b.4, 159a.3, 160a.10, 175b.16, 183a.14, 189a.5, 24a.13, 26b.11, 27a.10, 2a.17, 2b.15, 30b.5, 32b.5, 34a.13, 34b.12, 34b.7, 34b.9, 36a.7, 48b.17, 49a.10, 49a.2, 49b.5, 49b.6, 4a.7, 50a.13, 50a.9, 51a.7, 51a.8, 51a.9, 58b.3, 58b.7, 5b.5, 60a.12, 60a.14, 60b.12, 60b.15, 67b.3, 72a.7, 72b.5, 73a.1, 77a.15, 83b.1, 84b.11, 85a.2, 86a.8, 87b.3, 95a.14, 96b.14, 97a.2, 97a.5, 97a.7, 97b.17, 97b.7, 30b.5, 33a.1
t.+de 125b.6, 41a.8, 50b.2
t.+den 134a.14
t.+e 73b.2
t.+i 125b.5, 126b.13, 50b.13, 54b.7, 5a.15, 60a.16, 67b.3, 73b.2, 77a.11, 80a.4, 90a.16, 63b.7
t.+-i ḳalb 65b.13
t.+-i nefsi 58b.8
t.+-i taśarrufında 101a.14
t.+-i taśarrufları 50b.3
t.+in 138b.2, 152a.13, 152a.14, 58a.14
t.+inden 55a.16, 58b.5
t.+ini 53a.12
t.+üŋ 133a.4
tercīḥ+ (A.is.) üstün tutma, daha çok beğenme 184a.9, 194a.4, 85b.12
tercümān+ (A.is.) tercüman, çevirici 109a.11
t.+ı 79b.12
tercüme+ (A.is.) tercüme, çevirme 8b.4, 9a.2
t.+de
t.+-i mirśād 9a.6
t.+si 150b.13
t.+sidür 6b.9
t.+yi 9b.9
tereffuʿ+ (A.is.) yükselme, yukarı kalkma 12a.10
t.+ı 166b.3
tereffüh+ (A.is.) refah bulma, geçimde bolluğa kavuşma 60b.7
terk+ (A.is.) bırakma, koyuverme, vazgeçme 101b.13, 121a.4, 134b.15, 144b.16, 148b.6, 157b.5, 158b.15, 168b.11, 179b.2, 191a.9, 192a.14, 196b.17, 197b.8, 197b.9, 199a.7, 28b.15, 29a.4, 55a.15, 55b.11, 56b.16, 57a.6, 63a.10, 89a.13, 89b.9, 90b.10, 91a.17, 92a.16
t.+-i dünyā 67b.12, 68b.16
t.+-i leźźāt 67b.13
t.+-i ʾitirāżdur. 101a.1
t.+-i nefs 57a.8
terkeş+ (F.is.) sadak, ok çantası
t.+inde 76a.10
t.+inden 96b.6
terkīb+ (A.is.) birleştirme, birkaç şeyi birleştirip karışık bir şey meydana getirme 43a.5, 6b.7

terḳīḳ+ (A.is.) inceltme, yumuşatma 23a.10
tersā+ (F.is.) hıristiyan 35a.12, 93a.1
t.+lar 45b.10
tertīb+ (A.is.) dizme, sıralama, hazırlama; düzen, sıra 5a.7, 20b.3, 96a.9
t.+iyle 137a.7
tesbīĥ+ (A.is.) "Sübhanallah" kelimesini söyleyerek Allah'a tazim etmek 57a.2, 57a.3
t.+i 142a.5
tesbīĥāt+ (A.is.) "Sübhanallah" diyerek Allah'ı kutsallaştırmalar 108a.15
teselli+ (A.is.) avutma, avundurma 52b.12
teselsül+ (A.is.) zincirleme, zincirleme gitme 195a.10
te'şīr+ (A.is.) alamet, nişan bırakma; içe işleme, dokunma 64b.9
t.+i 133a.14, 74b.9
teskīn+ (A.is.) sakin kılma, yatıştırma 174b.13, 92a.6
teslīm+ (A.is.) bir emaneti yerine verme, bir şeyi yeni sahibine verme, kendini Allah'ın kaderine bırakma 101a.3, 101a.9, 145b.3, 170a.4, 17a.7, 188b.16, 188b.17, 188b.5, 188b.6, 188b.7, 188b.7, 188b.8, 188b.8, 188b.9, 190a.12, 70a.4, 7a.16, 80a.3, 83a.12, 83b.3, 84a.15, 84b.3, 84b.5, 86a.2, 86a.5, 87a.3, 87b.9, 88b.14, 88b.5, 90a.16, 92a.13, 92b.11, 92b.11, 92b.11
t.+dür. 86a.2, 92a.12
t.+i 84b.2
t.+-i vilāyet-i şeyĥdür. 101a.11
teslīmlig+ (A.T.is.) teslim olma durumu
t.+e 92b.12
tesviye+ (A.is.) beraber etme, düz etme, düzleme
t.+-i ḳalb 24b.10
teşbīĥ+ (A.is.) benzetme, benzetilme 29a.10, 39a.10, 90a.9
teşehhüd+ (A.is.) namazda oturarak "ettehiyyatü" duasını okuma 55b.17
t.+ine 56b.1
teşĥīś+ (A.is.) ayırma, seçme, fark etme, tanıma 88a.12
te'şīr+ (A.is.) gedik etme 83b.7
teşne+ (F.sf.) susamış 119a.4, 119a.5
t.+dür 119a.5
teşnīʿ+ (A.is.) çok ayıp ve çirkin bulma, ayıplama 49b.3, 50b.2
t.+sin 200a.3
teşnīʿat+ (A.is.) çirkin bulmalar, ayıplamalar
t.+ı 49b.3
teşrīf+ (A.is.) şereflendirme, şeref verme 170a.17
t.+i 24a.6, 71b.7
t.+-i ḳurb 48b.14
t.+idür 24a.11
t.+ler 24a.12
teşvīş+ (A.is.) karıştırma, karmakarışık etme 85a.4, 85a.6, 97b.15
t.+dür 86a.5
tetebbuʿ+ (A.is.) bir şeyi etraflıca tetkik etme, etraflıca inceleme 8b.4, 179a.1
tevābit+ (A.is.) tabutlar, sandıklar 19b.5
tevācüd+ (A.is.) vecd içinde olabilmek için gayret sarf etme
t.+-i nefsde 92a.7
tevaḳḳuʿ+ (A.is.) bekleme, umma, isteme 31b.13
tevaḳḳuf+ (A.is.) durma, eğlenme, bekleme 107b.2, 121b.3, 122b.8, 133a.11, 167b.8, 62b.14, 97b.15, 43a.9
tevātür+ (A.is.) bir haberin ağızdan ağza dolaşarak yayılması 46a.12, 46a.12, 46a.3
t.+-i ĥaber 46a.1
tevāżuʿ+ (A.is.) alçak gönüllülük gösterme 176b.14, 187b.1, 56a.16, 62a.8, 91b.14, 92a.9
t.+dan 92a.10
t.+dur 187a.17
t.+uŋ 12b.5
tevbe+ (A.is.) tövbe, işlenmiş bir günah veya suçun bir daha işlenmeyeceğine dair verilen söz 131a.7, 132a.6, 183a.9, 186b.14, 190b.13, 26a.16, 70a.8, 89b.14, 89b.17
t.+dür. 89b.8
t.+-i cümle 89b.12
t.+-i naśūĥ 130b.14, 89b.8, 95b.1
t.+nüŋ 89b.17
t.+ye 181b.16
tevcīh+ (A.is.) çevirme, yöneltme, döndürme 179a.3
teveccuʿ+ (A.is.) ağrıma 7b.16, 31b.5
teveccüh+ (A.is.) çevirme, yönelme, doğrulma; bir yere doğru hareket etme; güler yüz gösterme, yakınlık duyma 100b.4, 105b.14, 55b.11, 65b.16, 68b.13, 69a.7, 83a.7, 93a.6, 99a.1, 187a.11
t.+i 100a.17, 100b.2, 100b.4, 135a.11, 8a.2
t.+-i ḳalb 70b.10
t.+-i ʿubūdiyyetden 196b.14
tevekkül+ (A.is.) işi Allah'a bırakıp kadere razı olma 70a.14
t.+dür. 85b.16
t.+in 190a.5
tevessül+ (A.is.) sarılma, inanma, başvurma, girişme 158a.14
tevfīḳ+ (A.is.) uydurma, uydurulma, uygunlaştırma 134b.14, 149b.2, 159b.15, 187a.1, 187a.16, 1b.14, 63a.6, 83b.3
t.+i 149a.17
t.+-i yezdānī 115a.3
t.+ini 4a.7
tevĥīd+ (A.is.) bir etme, bir kılma, birleştirme; Allah'ın birliğine inanma 139a.17, 162b.3, 40b.17, 69a.2
t.+-i iĥsānī 69a.3
t.+-i īḳānī 69a.3
t.+-i īmānī 69a.3
t.+-i ʿayānī 69a.3
t.+-i ʿaynī 69a.4
t.+üŋ 69a.2
te'vīl+ (A.is.) sözü çevirme, söze ayrı mana vermeye kalkışma
t.+e 103a.10, 103a.11, 103a.12, 103a.14, 103a.5, 103a.7, 103a.9
t.+i 103a.15, 103b.7, 103b.8
Tevrāt+ (A.h.is.) dört mukaddes kitaptan Hz. Musa'ya ineni
t.+ı 77b.6
tevsīʿ+ (A.is.) genişletme, genişletilme 186b.2

tevvābluḳ+ (A.T.is.) kulların tövbesini kabul eden Allahlık; çok tövbe etme durumu 131a.7, 151b.7
teyemmüm+ (A.is.) su bulunmayan yerlerde niyet ederek abdest veya gusül yerine kaim olarak (kum, toprak, tuğla vs.) arz cinsinden bir şeye iki defa ellerin iç kısmını sürerek fazla tozu silkeledikten sonra birinci defasında yüzü, ikinci defasında sol elin içiyle sağ kolu, sağ elin içiyle de sol kolu sıvama 51a.12
teyemmün+ (A.is.) uğur olarak sayma, uğur olarak kabul etme 157a.9, 163b.3
te'yīd+ (A.is.) kuvvetlendirme, sağlamlaştırma, doğrulama
t.+i 103a.16
t.+-i āsumānī 163a.9
t.+-i ilāhī 163a.8
t.+-i āsmānī 130b.3
te'yīdsüz+ (A.T.sf.) kuvvetlendirmeden, doğrulamadan 103a.16
tezkiye+ (A.is.) temiz etme, temize çıkarma, aklama 103b.11, 108a.1, 133a.11
t.+i 60a.16
t.+-i nefs 163a.5, 199a.8, 71b.13, 71b.14, 71b.16, 72a.4
t.+-i nefsde 133a.3
t.+-i nefsden 181a.12
tezvīr+ (A.is.) yalan dolan, arabozuculuk
t.+ler 184a.12
tezvīrāt+ (A.is.) tezvirler, yalan dolan şeyler
t.+ından 56b.10
ṭıbāʾ+ (a.is.) tabiatlar, yaradılışlar 19a.17
ṭıbb+ (A.is.) hekimlik, tabiplik, doktorluk 87a.16, 87a.16
t.+ı 88a.11
t.+ındaki 88a.6
ṭıfıl, ṭıfl+ (A.is.) küçük çocuk 73b.15, 130a.6, 32a.7, 72a.16, 72a.8, 72b.16, 72b.7, 73a.3, 73a.6, 88b.12
t.+a 73a.5
t.+dur 134a.7
t.+ı 130a.9, 32a.16
t.+-ı nāresīde 27b.15
t.+uŋ 72a.9, 73a.8
ṭılsım, ṭılısım+ (A.is.) tılsım, esrarlı bir kuvvet taşıdığına inanılan şey; büyü, sihir 155a.7, 41a.12, 42a.1, 42a.4, 53b.13, 54b.2, 55b.12, 99a.14
t.+a 41a.11, 99a.14
t.+dan 42a.12
t.+dur 53b.11
t.+ı 150a.12, 41b.17, 42a.7, 53b.12, 54a.4
t.+-ı aʿžam 42a.11
t.+-ı aʿžamı 41a.14
t.+-ı aʿžamını 41b.5
t.+-ı ʿažam-ı şikest 111a.11
t.+ın 54a.3
t.+ından 54a.16
t.+ını 41a.10, 41b.16, 53b.16, 99a.13
t.+ınuŋ 42b.3
t.+lar 25a.12
t.+ları 54b.12, 58a.10
t.+ların 54a.14, 54a.14, 54a.8
t.+nuŋ 54b.10
t.+uŋ 41a.17, 54b.1
ṭın- (T.f.) 65a.4 ses çıkarmak, söz söylemek
ticāret+ (A.is.) ticaret, alım-satım 191b.10, 191b.17, 191b.7, 192a.12, 192a.16, 192a.9
t.+i 191b.13, 191b.8, 191b.8, 191b.8
t.+-i dünyevīye 192a.13
t.+ine 192a.3, 192a.4, 192a.5, 192a.8
t.+inüŋ 192a.9
tīġ+ (F.is.) kılıç 37b.13, 37b.17
t.+ini 168a.13
t.+ler 37b.14, 37b.16
t.+leri 37b.16
tilāvet+ (A.is.) Kur'an'ı güzel sesle ve usulüne göre okuma
t.+e 180b.12
t.+-i Ḳur'ān 166a.2
tīmār+ (F.is.) yara bakımı, ağaç bakımı 67b.12, 67b.4, 68a.11, 79a.6
tiryāḳ+ (A.is.) zehirlenmeye ve bazı hastalıklara karşı kullanılan macun, panzehir 89a.15
tīz+ (F.sf.) tez, çabuk, keskin 85b.4, 72a.17, 107a.17
tizirek+ (T.is.) derhal, çarçabuk 170b.17
tīzlik+ (F.T.is.) tezlik, çabukluk 61a.17, 174b.11
ṭoġ- (T.f.) doğmak
t.-a 82b.17, 130a.10, 73a.6, 83a.4
t.-an 142a.12, 142a.15, 142a.17
t.-anuŋ 142a.16
t.-ar 130b.13, 118b.10, 60b.1, 66a.7
t.-dı. 134a.7, 134b.7
t.-duġı 134b.6
t.-duḳdan 72a.10
t.-ınca 95b.13, 180b.5
t.-madı. 83a.4, 130a.8
t.-maġıla 82b.17
t.-maḳ 110b.2, 134b.6, 134b.7, 134b.8, 83a.4
t.-mış 59b.3
t.-mışdur. 88b.12, 134a.8
t.-ub 130a.6, 130a.7, 130b.13, 34a.12, 59b.5, 61a.8, 73a.16
ṭoġur- (T.f.) doğurmak
t.-ur. 84a.5
ṭoġru+ (T.is.) doğru, düz, düzgün 50a.1, 172a.12, 17b.16, 17b.17, 194a.1, 194a.2, 6b.6
ṭoġruluḳ, ṭoġrulıġ+ (T.is.) doğruluk 156a.3, 172a.3, 172a.8, 174a.16, 174a.6, 176b.14, 8a.3
t.+dur 173b.16, 175a.13
toḫm, toḫım, toḫum+ (F.is.) tohum, çekirdek 127b.13, 127b.13, 127b.14, 127b.15, 127b.16, 127b.17, 127b.17, 128a.11, 128a.2, 128a.2, 128a.5, 128a.7, 133a.6, 191a.12, 26b.11, 34a.12, 34b.9, 36a.11, 36a.14, 96b.14, 97a.2, 36a.9, 125a.14, 125a.14, 129a.5, 78a.1
t.+da 127b.7, 191a.12, 36a.12, 36a.8, 36a.9, 36b.2, 129a.13
t.+dan 36a.15, 129a.6
t.+dur 128a.2
t.+ı 119b.14, 125a.13, 125b.4, 125b.5, 126b.13, 128a.7, 129a.10, 129a.11, 129a.4, 133a.3, 133a.6, 149b.16, 189b.10, 189b.12, 190a.13, 34a.11, 34a.13,

34b.12, 34b.7, 36a.6, 77b.13, 77b.15, 86b.16, 88b.9, 96b.17, 98a.3 , 14a.7
t.+-ı rūĥa 37a.6
t.+-ı rūĥānīnūŋ 125a.15
t.+-ı rūĥı 36b.3
t.+ıdur 128a.12, 128a.13, 128a.15, 128a.17, 45b.7, 86b.12
t.+ın 189b.11
t.+ına 129a.17
t.+ında 133a.1, 133a.5
t.+ını 149b.15, 150a.3, 34a.6, 41b.10, 97b.7
t.+ınuŋ 127a.4
t.+lar 127b.16, 151b.3
t.+ları 33b.17
t.+laruŋ 151b.3
t.+unı 34a.3
t.+unı 34b.8
t.+uŋ 119b.8, 128a.12, 149b.17
toĥumluġ+ (F.T.is.) tohumluk
t.+ı 129a.6
toḳ+ (T.is.) tok, karnı doymuş 126b.14
toḳuz+ (T.is.) dokuz (sayı) 72b.3
t.+ıncı 114a.11, 77a.15, 80b.2, 86a.15
t.+uncı 188a.15, 85b.4, 92a.12, 186b.2, 90b.8
toldur- (T.f.) doldurmak
t.-dı 124b.10
t.-dılar. 87a.15
t.-dum. 178b.2
tolınmaḳ+ (T.is.) dolunmak, bedir haline gelmek 110b.2
tolu, tolı+ (T.sf.) dolu, içi boş olmayan 8b.7, 148a.17, 27a.1, 74b.8
ton+ (T.is.) elbise, giysi, giyecek 110a.5, 126b.10, 27b.13, 95b.5
t.+ı 95b.8, 120b.2
t.+uŋ 16b.13
tonluġ+ (T.is.) elbiselik
t.+ı 175b.1
topraḳ, topraġ+ (T.is.) toprak, kara, yer 116b.17, 12a.8, 153a.9, 166b.16, 166b.16, 17a.2, 17a.5
t.+da 138b.12, 22b.9, 59a.11
t.+dan 12a.8, 139a.3, 153a.17, 199b.5, 29b.14, 41b.2
t.+dandur. 12a.13
t.+dur. 153a.5, 15a.14, 23a.11, 60b.2
t.+lıḳ 138b.10, 138b.15, 139a.6, 140a.5, 17a.11, 17a.6
t.+a 195b.9, 29b.1, 47a.16
t.+ı 134b.5, 172b.15, 23a.11, 45a.8
t.+ıla 153a.5, 63a.2
t.+ına 75a.11
t.+ında 166b.1, 59b.8
t.+ını 75a.8, 132a.11
t.+ınuŋ 59b.10
t.+uŋ 12a.11, 12a.14, 138b.15, 15a.15, 20a.4, 23a.13, 59a.12, 60b.5
top+ (T.is.) top
t.+unı 142b.8, 38b.1, 43b.9
tosun+ (T.is.) haşarı, semiz 62a.4, 63a.7, 63a.9
t.+unı 90b.2
tosunlıġ+ (T.is.) haşarılık, semizlik
t.+a 68a.15
toy- (T.f.) doymak
t.+alar. 49a.16
t.+asın 89a.9, 150a.15
t.+dı. 101b.12
t.+maġa 89b.4, 89b.5
t.+ub 143a.11, 187a.7, 76b.5, 89a.6
toyur- (T.f.) doyurmak
t.+ursan 90b.4
töhmet+ (A.is.) işlenildiği sanılan fakat gerçekliği henüz meydana çıkmamış olan suç 162b.8, 164b.17, 192b.10, 26a.4, 26a.7, 29b.15, 85a.9
tub+ (A.is.) tuğla, kiremit
t.+da 49b.10
tudġı+ (T.is.) tutku
t.+yla 32a.3
tūfān+ (A.h.is.) Hz. Nuh zamanında yoldan çıkmışları tedip etmek için Allah tarafından hem gökten yağdırılan hem de yerden kaynayarak bütün dünyayı kaplayan su 52a.1
tufeyli+ (A.sf.) dalkavuk 116a.10
t.+n 43a.1, 43a.1
t.+ydi. 116a.10
tuĥfe+ (A.is.) hediye, armağan, güzel şey 9a.7, 9b.4, 142a.17
tuġyān+ (A.is.) taşma, taşkınlık; azgınlık 166b.7, 186a.4
t.+dur 186a.4
tūl+ (A.is.) uzunluk, boy; zaman çokluğu
t.+ı 45a.3
t.+-ı dırāz 69a.5
t.+-ı dırāzdur. 15b.12
t.+-ı divāzdur. 178a.12
t.+-ı Øarżıyla 131a.10
tulūØ+ (A.is.) doğma, doğuş 131a.17, 107b.13, 108a.7, 118a.7, 180b.7, 30a.10, 38a.14, 53a.1
tur+ (A.is.) dağ 16b.17
turfe+ (A.sf.) görülmemiş, yeni, tuhaf, şaşılacak şey 119a.5
t.+dür 44a.1
tur- (T.f.) durmak
t.-sın 135b.5
tut- (T.f.) tutmak
t.-ub 187a.2, 69b.16
tutıya+ (A.is.) çinko, kadınların gözlerine çektikleri sürme 200a.3
tūti+ (F.is.) papağan cinsinden taklit yapan bir kuş
t.+nüŋ 141a.14
tutruġ+ (T.is.) ateş tutuşturacak çer çöp
t.+ı 179b.9
tutuḳ+ (T.is.)
t.+ı 93b.1
t.+ın 199b.15
t.+ından 70a.16
tuy- (T.f.) duymak
t.+asın 89a.10, 150a.16
t.+mışdur 52a.14
tuyūr+ (A.is.) kuşlar
t.+da 55a.10
t.+dan 158a.12

ŧuz+ (T.is.) tuz 21b.16
ŧ.+lu 21b.14, 21b.15
ŧuzaḳ+ (T.is.) tuzak 89a.10
ŧ.+a 122a.7
ŧ.+ına 183b.6
ŧ.+ından 85b.6
tüccār+ (A.is.) tacirler, satıcılar 34b.6
t.+uŋ 191b.5
Türkce+ (T.is.)Türk milletinin dili 85b.11
Türkī+ (T.A.is.) Türklere ait, Türklere mensup 8a.8, 8a.17, 8b.15
Türkiye+ (T.is.) Türk milletinin yaşadığı coğrafya 8b.4
türs+ (A.is.) kalkan
t.+üni 25b.5
tütün+ (T.is.) tütün, birleşiminde nikotin bulunan otsu bir bitki 52a.13, 52a.13, 52b.4
t.+i 124a.2, 27a.13, 52b.4
t.+inden 124a.1
tütünsüz+ (T.sf.) tütünsüz 124a.4

U

u+ (A.e.) atıf bağlacı 101a.3, 101a.7, 102b.5, 110a.6, 114b.14, 114b.9, 118a.4, 118a.5, 11b.4, 121a.16, 122b.8, 125a.5, 125a.6, 126a.12, 129b.11, 130b.10, 134a.10, 134a.11, 139b.10, 139b.14, 139b.16, 139b.9, 13a.7, 141b.4, 142a.2, 142a.2, 142a.3, 148a.13, 14b.13, 158a.1, 158a.12, 158a.4, 163b.13, 164b.10, 164b.8, 167a.9, 168a.17, 168b.13, 169a.10, 16a.16, 172b.3, 172b.3, 172b.5, 173a.7, 173b.13, 184b.4, 1b.12, 1b.8, 23a.15, 24b.4, 27b.13, 27b.16, 27b.7, 29b.8, 29b.9, 30a.15, 30b.1, 33a.5, 34b.6, 35a.11, 37a.9, 43a.5, 43b.17, 44a.6, 44b.6, 45b.2, 48b.3, 49a.14, 51a.10, 51b.7, 55b.17, 56a.9, 56b.1, 56b.10, 58a.12, 58a.3, 60b.15, 61b.9, 62a.4, 65a.4, 65b.3, 6a.16, 6a.5, 70a.16, 70a.3, 70b.7, 71b.4, 73b.15, 74a.3, 75b.4, 79a.7, 79b.3, 7b.10, 81b.11, 81b.12, 81b.13, 82b.6, 86b.3, 89a.11, 8a.1, 8a.6, 90a.3, 91a.4, 93a.6, 94b.13, 97a.12, 99a.12, 9a.10
ʓubūdiyyet+ (A.is.) kulluk, kölelik, aşırı bağlılık 12b.10, 131b.9, 133a.8, 133b.1, 133b.12, 134a.11, 150a.3, 197a.7, 1b.15, 2a.7, 47b.2, 57b.11, 67a.11, 93a.4, 99a.15
ʓu.+e 131b.11, 196b.12, 47a.13
ʓu.+i 51a.8, 58a.1, 99a.15
ʓu.+üŋ 129b.7, 133a.2
ʓubūr+ (A.is.) bir suyun öte yakasına geçme, bir başka tarafa geçme 24b.3, 25a.4, 79a.17
ʓu.+ı 102a.13
uc+ (T.is.) uç, kenar 56b.17, 75b.12
u.+ı 16b.11
u.+ına 133b.13, 155a.10, 4a.11, 65a.5, 75b.12, 78b.7, 7b.7
u.+ında 134a.4, 134b.5
u.+ından 14b.8, 190a.10, 190b.16, 193b.12, 24a.2, 63a.9, 74a.3
u.+ıyla 18a.15
uc- (T.f.) uçmak
u.-a. 135a.14, 144a.9
u.-ar 124b.2
u.-arduŋ. 124b.3
u.-arsın 124b.3
u.-duġı 142b.14
u.-maġ 159b.2
u.-maġa 80a.1
u.-maġıla 80a.1
u.-maġınuŋ 99b.4
u.-maḳ 105a.17, 105b.3, 127a.4, 130a.17, 131a.10, 140a.11, 142a.7, 143a.3, 144a.13, 144a.16, 144b.17, 185a.5, 188b.7, 188b.8, 34b.11
u.-maḳda 198a.11, 198a.17, 198a.7, 49b.8, 59a.2
u.-maḳdan 143b.1, 144b.5, 68b.10
u.-maḳdur. 145b.8
u.-maḳlıḳ 150a.10
u.-maḳuŋ 136b.7, 153b.7
u.-mışdur. 183b.6
u.-ub 80a.5, 140a.11, 143b.4, 160b.8
u.-abile. 80a.2
ʓucb+ (A.is.) kendini beğenmişlik 131a.3, 134a.10, 134b.4, 186a.10, 61a.17
ʓu.+dan 91b.14
ʓu.+dur. 186a.8
ʓūd+ (A.is.) ağaç, odun 123a.16, 123a.17, 123b.14, 123b.2, 123b.3, 123b.5
ʓu.+a 123a.17, 123b.3
ʓu.+uŋ 123b.2
ufūl+ (A.is.) batma, kaybolma, görünmez olma 108b.13, 108b.13, 108b.9
uġra- (T.f.) uğramak
u.-duġuŋ 198a.8
u.-duŋ. 30a.2
u.-mayan 80b.2
u.-mışlardur. 49a.14
u.-r 138b.6, 140a.7
u.-sa 140b.9
u.-ya. 134a.14
u.-yacaḳ 138b.10
u.-yub 130b.16, 136a.8, 137a.11, 138a.14, 138a.15, 140a.10, 140a.12, 140a.17, 140a.5, 140a.8, 140b.11, 140b.5, 143a.9, 161b.2, 24b.3, 31a.2, 33b.1
uġrad(t)- (T.f.) uğratmak
u.-maḳdur. 145b.15
u.-ub 139b.12, 161a.2
u.-urlardı. 33b.5
uġur+ (T.is.) uğur
u.+dan 89a.3, 92b.14, 94a.14
ʓuhde+ (A.is.) söz verme, bir işi üzerine alma, vazife
ʓu.+sinden 85a.1, 92b.2
uħrevī+ (A.sf.) ahirete ait, ahiretle ilgili
u.+dür 113a.6
ʓuḳūl+ (A.is.) akıllar, zihinler, uslar 8a.10, 10b.10
ulaş- (T.f.) ulaşmak, kavuşmak
u.-a. 44a.12, 70b.4
u.-alı 77a.9
u.-dı 62a.17, 138b.2, 144a.12, 14b.3, 84a.10
u.-dılar. 131b.6, 132b.10, 61a.7
u.-madı. 14b.2
u.-maġa. 62b.15
u.-mazdan 151a.12
u.-mış 64a.11, 64a.2
u.-sa 101b.2

u.-ur. 60a.4, 141a.6
u.-urdı. 132b.9
ulaşdur- (T.f.) ulaşdırmak, kavuşturmak
u.-a. 190a.3
u.-dı. 100b.2
u.-ur. 130a.3
ʻulemā+ (A.is.) alimler, ilim sahipleri, bilginler 34b.6
ʻu.+dan 184a.3
ʻu.+-i dīn 53a.4, 183a.1
ʻu.+nuŋ 183a.6
ʻu.+sı 182a.14
ʻu.+yı 186b.2
ulu+ (T.sf.) yüce, çok büyük 101a.10, 134a.2, 137b.10, 154b.3, 155a.16, 156b.10, 157a.17, 160a.1, 161b.12, 161b.6, 162b.12, 170a.12, 170a.8, 171b.10, 171b.10, 177a.14, 180b.13, 50b.1, 52b.1, 56a.13, 58b.4, 61a.14, 68b.11, 7a.7, 7b.15, 88b.9, 90b.8, 90b.9, 91b.15, 93b.17, 94b.2, 99b.6
u.+sı 28b.7
u.+sıdur 86b.12

ulūhiyyet+ (A.is.) Allahlık sıfatı, Tanrılık sıfatı 118b.5, 126b.3, 111a.9, 124a.7, 126b.6, 129b.6
u.+dür. 187a.6
ʻulūm+ (A.is.) ilimler, bilgiler 105b.1, 116b.14, 67a.1, 81a.12, 82b.12, 82b.4, 82b.6, 86a.12
ʻu.+dan 147a.13
ʻu.+ı 87a.17, 88a.2
ʻu.+-ı ledünnī 66b.16, 84b.6, 113b.17, 183a.12
ʻu.+ında 147a.9
ʻu.+uŋ 87b.2, 147a.7
ʻulüvv+ (A.is.) yükseklik, yücelik, büyüklük
ʻu.+-i himmet 139a.4
ʻu.+-i himmetdür. 85a.10
ʻulvī+ (A.is.) yüksek, yüce 104b.9, 15a.11, 15a.11, 15a.8, 15a.8, 15b.8, 23a.12
ʻu.+den 55a.5
ʻu.+-i nürānīdür. 6a.6
ʻulvīyyāt+ (A.is.) manevi yükseklikler, yücelikler 107b.11
umucı+ (T.is.) ümit eden, uman 4a.13
un+ (T.is.) un 50b.7, 50b.7
ʻunf+ (A.is.) şiddet, sertlik, kabalık 47a.1, 47a.3
unıd(t)- (T.f.) unutmak
u.-a. 24b.17, 32a.17
u.-dı 29a.8, 31a.10, 94a.15, 31b.2, 94a.12
u.-dılar. 94a.14
u.-duġuŋdan 94a.10
u.-duŋ 29a.2
u.-ıcılar 31b.4
u.-ma 185a.9
u.-maḳdan 156b.2, 199b.8
u.-maḳdur. 32b.5, 186b.12
u.-maḳlıḳ 156b.2
u.-maḳlıḳdur. 186a.12
u.-mayaydı. 31a.12
u.-mışlardur 31b.6
u.-ub 32b.12
u.-ur. 32b.4, 33a.6
u.-ursın. 29a.3
ʻunṡūr+ (A.is.) madde, esas, kök 139a.8, 139b.10
u.+dan 23a.10
u.+-ı fütüvvetdendür. 1b.9
ur- (T.f.) vurmak, göstermek, sürmek 57b.7, 74b.4, 57b.11
u.-a 37b.10, 91a.5, 89a.11
u.-abileydi. 14a.15
u.-alar 122a.17, 131a.15, 114b.11, 114b.14, 119a.8, 133b.16, 164a.17, 30a.17, 70a.5
u.-alardı. 7a.17
u.-dı 117a.10, 25b.11, 144a.11, 17a.16, 17a.17, 198a.1, 37b.13, 63a.10
u.-dılar 50a.11, 129b.5, 22a.15, 49b.3, 78b.1, 99a.14
u.-duḳ 144a.16
u.-madı 6b.6
u.-maġa 115a.17, 115b.1
u.-maḳ 135a.1, 135a.1, 76a.12
u.-maḳdur. 186a.13
u.-maya. 38a.12, 175a.15
u.-maz 112a.16, 51b.14, 14b.5
u.-mış 141b.14, 193b.3, 198a.10
u.-mışlardur. 141b.16
u.-ub 107a.13, 117b.4, 118a.15, 143b.12, 154b.3, 16b.17, 185b.6, 190b.4, 198a.12, 37b.14, 43a.13, 4b.9, 69b.8, 76a.6, 78a.5
u.-ulmış 122a.4
u.-ur 62a.5, 108b.1, 126b.16
u.-uram 143b.13
u.-urdı. 27a.7
u.-urlar. 130a.14, 182a.9, 183b.8
u.-urlardı. 38b.1
u.-uruz 91a.12, 29a.11, 76a.1
ʻurs+ (A.is.) düğün yemeği
ʻu.+ın 135a.1
ʻu.+u 135a.2
ʻurūc+ (A.is.) yukarı çıkma, yükselme 56b.4
uṡūl+ (A.is.) esas, başlangıç, bilgi; yol, yöntem 147a.15, 179b.15
u.+ine 6a.4, 109a.14
uş+ (T.e. ve zf.) işte, şimdi; çünkü, ancak 106b.14, 109b.17, 109b.3, 110a.14, 111b.2, 112b.11, 117a.11, 117b.7, 119a.4, 123a.5, 124b.10, 139b.8, 13b.1, 140b.10, 142a.2, 142a.3, 144a.17, 149a.10, 160b.13, 173b.12, 173b.8, 173b.9, 177b.12, 17b.11, 182b.12, 29b.9, 36a.7, 36b.9, 41a.6, 63b.14, 67a.4, 75b.2, 77a.6
u.+da 74b.3
ʻuşāġ+ (A.is.) aşıklar
ʻu.+uŋ 121a.7
uşanmaḳ+ (T.is.) kırılmak, parçalanmak, dağılmak, ufanmak 116a.11
uşbu+ (T.is.) şöyle şöyle, şu şu 89a.9
uvad- (T.f.) ufatmak
u.-urlar. 130a.13
uvaḳ+ (T.is.) küçük, ufak 106b.11, 125b.7
uyan- (T.f.) uyanmak
u.-dı. 28b.6
u.-sa 101b.16
uyanuḳluḳ+ (T.is.) uyanıklık
u.+da 102b.15

uyḳu, uyḥu+ (T.is.) uyku 101b.8, 180b.16
u.+da 103b.3
u.+dur. 181a.6
u.+sı 32b.2, 103a.2
u.+sın 102a.1
u.+ya 181a.4
uyḳusuzluḳ+ (T.is.) uykusuzluk 101b.15
uy- (T.f.) uymak, tabi olmak
u.-maġa 68a.7
u.-mışdur. 46b.12
u.-muş 46b.13
uyu- (T.f.) uyumak
u.-makdur. 28b.8
u.-mamakda 199a.6
u.-maya 170a.15
u.-rdı 28b.5
u.-sa 181a.5
u.-şmış 60a.8
u.-ya 169a.2, 181a.9, 181a.9
uzad(t)- (T.f.) uzatmak
u.-acaḳ 171a.3
u.-dılar 17a.1
u.-urlar 146b.9
ʻuzlet+ (A.is.) bir yana çekilip kendi kendine tenhada yaşama, yalnızlık köşesine çekilme 98b.15
ʻu.+i 98b.17
ʻu.+-i iḥtiyār 68b.16
ʻu.+ü 98b.14
uzun+ (T.sf.) uzun 112b.1, 130b.11, 161a.8, 181a.9, 67b.17, 87a.14
u.+dur. 21a.16, 106b.13
ʻużv+ (A.is.) organ, vücudun müstakil parçası; bir topluluğu, bir bütünü meydana getiren üyelerden her biri 64a.15, 67a.12, 70b.12, 73a.13
ʻu.+a 150a.1, 64a.10, 64a.12, 64a.12, 73a.13
ʻu.+da 66a.13
ʻu.+dan 64a.14
ʻu.+dur. 66a.10, 67a.12
ʻu.+ı 146a.3
ʻu.+ında 66a.13
ʻu.+ī 54a.17, 73a.6
ʻu.+uŋ 150a.2

Ü

ü+ (A.e.) atıf bağlacı 104b.5, 105a.6, 106a.7, 113a.14, 115b.13, 118b.4, 118b.4, 120b.16, 121a.7, 121a.7, 121a.8, 124a.13, 124a.14, 124a.15, 124a.8, 124b.1, 124b.2, 124b.3, 124b.3, 125b.8, 12b.16, 141b.7, 142a.4, 142b.12, 142b.13, 142b.14, 143a.16, 144a.1, 144a.9, 148a.16, 149a.9, 150b.7, 152a.5, 154b.11, 154b.11, 154b.12, 155b.11, 159a.8, 159b.15, 15a.17, 15b.4, 160b.9, 165b.9, 166b.14, 169a.11, 16a.13, 16b.7, 172b.12, 173b.9, 180a.14, 18a.14, 18a.8, 190b.4, 1b.2, 1b.6, 200a.12, 200a.12, 200a.4, 24a.4, 24b.4, 27b.10, 27b.10, 29b.11, 29b.13, 30b.1, 31b.8, 32b.14, 34b.9, 40b.17, 43a.16, 44a.11, 45a.12, 45a.4, 45a.4, 46b.14, 46b.7, 47b.2, 51b.10, 52b.17, 55b.1, 55b.16, 55b.5, 57a.2, 57a.3, 57b.16, 58a.12, 64a.13, 68b.11, 69a.7, 6a.8, 70a.3, 73b.1, 75a.11, 75a.12, 75a.4, 75b.1, 78b.1, 7a.3, 80a.11, 80a.3, 80b.13, 82a.6, 82a.7, 83b.1, 83b.13, 83b.3, 84a.9, 84b.7, 85a.16, 85b.12, 8a.11, 8a.15, 8a.15, 8a.7, 8b.10, 8b.10, 8b.11, 90b.7, 90b.7, 92a.6, 98a.4, 9a.1, 9b.9
üc+ (T.is.) üç (sayı) 102b.11, 102b.12, 103a.5, 104b.7, 108b.10, 111b.12, 127a.10, 127a.7, 127a.9, 128b.17, 138a.16, 139a.8, 148b.4, 148b.5, 157b.17, 157b.17, 158a.1, 162a.15, 162a.16, 162a.17, 168b.15, 172a.4, 172a.6, 178b.3, 178b.9, 181a.16, 181a.8, 184a.5, 184a.6, 189b.3, 190b.3, 199a.8, 49a.11, 60a.9, 60a.9, 82a.4, 92b.8, 97a.11, 97a.8, 97a.8, 97b.5, 98b.4, 98b.6, 13b.15, 19b.9, 25a.3, 35a.8, 37a.7, 3b.8, 5a.11, 5a.9, 8a.1
ü.+i 18a.7, 18a.7, 148b.5
ü.+ünci 103a.11, 106a.5, 118a.13, 125b.13, 125b.15, 125b.16, 127a.12, 127b.5, 128a.15, 128b.4, 128b.5, 128b.5, 129b.12, 131a.16, 131b.4, 132b.5, 134b.6, 134b.8, 135a.5, 136b.17, 140a.10, 14a.6, 21b.8, 35a.10, 59b.13, 10b.12, 10b.9, 18b.2, 30b.8, 5a.10, 7b.17, 8a.8, 151a.4, 151b.4, 155b.11, 155b.17, 157a.6, 162a.15, 165b.13, 171a.15, 172a.5, 174b.5, 175a.11, 175b.15, 178b.4, 183a.10, 186a.6, 187a.11, 190b.17, 193b.1, 41a.8, 41b.14, 66b.10, 78a.17, 81a.11, 82a.2, 85a.1, 85b.14, 90a.4, 91a.1, 95a.16, 95a.8, 95b.7, 99b.17
ücret+ (A.is.) hizmet karşılığı verilen para veya mal
ü.+ini 190a.1
ücün+ (T.e.) için 82a.9
ülfet+ (A.is.) alışma, kaynaşma; görüşme, konuşma 121a.10, 121a.4, i 135a.3, i 136b.2
ülki+ (T.is.) ülkü 99b.2
ümerā+ (A.is.) beyler, emirler 34b.6
ümīd+ (F.is.) umut, umma 118b.4, 29b.11, 5b.12, 91a.15
ü.+i 144a.13, 175a.3
ü.+in 190a.6
ü.+ine 131b.8
ümmet+ (A.is.) bir peygambere inanıp bağlanan cemaat, taife 145a.4, 155b.17, 179a.7, 46b.12, 46b.13, 49a.15
ü.+dür. 54a.5
ü.+e 120b.6, 44b.14, 45a.9
ü.+i 52b.8, 54a.13
ü.+-i reh-nümāyı 1b.11
ü.+in 45a.14
ü.+ini 52b.8
ü.+lerinüŋ 49b.1
ü.+üm 45a.1, 198a.4
ü.+ümden 198a.5
ü.+ümi 145a.10
ü.+üŋ 182a.14, 44b.10, 44b.11
ün+ (T.is.) şan, şöhret, ün
ü.+ini 117a.3
üns+ (A.is.) alışıklık, alışkanlık, alışma 105b.14, 131b.1, 13a.10, 13a.15, 141b.4, 151b.14, 183b.10, 183b.2, 28a.14, 28a.15, 28a.2, 28a.8, 28b.5, 28b.9, 29a.13, 29a.2, 31a.12, 32a.17, 32b.10, 32b.12, 32b.13, 32b.17, 32b.3, 32b.4, 33a.15, 49b.9, 63a.2, 64b.17, 68b.17, 69b.4, 73b.5, 73b.8, 95a.16, 9a.3
ü.+den 31a.15

ü.+i 105b.11, 28b.12, 28b.15, 31b.2, 31b.4, 31b.5, 32a.9, 32b.4, 33a.11, 33a.14, 33a.8, 99b.13
ü.+-i firāḳ-i od 32b.11
ü.+-i gönlinden 28b.10
ü.+inüŋ 27a.11, 28b.6
ü.+ü 27b.12
ü.+ümüz
ürk- (T.f.) ürkmek, tedirgin olmak
ü.-di. 27a.11
ü.-diler. 122b.4
ü.-meye 85b.5
üstād+ (F.is.) muallim, öğretmen, usta, sanatkar 6a.2
ü.+a 87a.5
ü.+-ı cihān-gir 50b.4
ü.+ları 87b.2
ü.+larınuŋ 87b.1
ü.+uŋ 2b.11, 10b.16
üst+ (T.is.) üst, bir şeyin yukarı doğru olan bölümü
ü.+inde 44a.6
ü.+inden 140a.11
ü.+ine 97b.2
ü.+ünde 141a.11
üşen- (T.f.) üşenmek
ü.-meye. 91a.5
üzer+ (T.is.) üst, yukarı
ü.+e 12a.6, 139b.4, 145b.17, 173b.14, 62a.15, 74b.4, 82a.7, 91a.12, 105b.9, 112a.11, 114a.4, 11b.12, 12b.11, 12b.4, 13a.16, 190a.3, 198b.2, 20b.4, 22b.15, 23b.10, 26a.2, 29a.16, 32a.5, 35b.12, 36b.3, 37a.6, 38a.1, 39b.1, 40b.11, 42a.14, 42a.17, 47a.15, 4b.12, 4b.12, 53a.13, 53b.10, 54a.11, 54a.16, 54b.8, 5a.11, 5a.17, 5a.2, 5a.7, 5b.13, 5b.15, 5b.2, 67a.12, 6a.12, 71a.3, 71b.15, 82b.6, 84b.5, 90a.2, 96a.9, 97a.13, 9a.8, 63b.7, 68a.14
ü.+edür 27a.2, 30b.9, 103a.5, 116b.4, 196a.17, 51a.8
ü.+imize 148b.14
ü.+inde 106a.2, 113a.15, 124a.4, 133a.14, 139b.14, 139b.17, 140a.10, 140a.14, 146a.2, 146a.3, 149b.16, 149b.17, 152a.10, 152a.11, 152a.15, 152a.16, 152a.6, 152a.7, 152b.3, 154b.1, 155a.11, 155b.16, 165b.6, 17b.7, 181b.3, 187b.2, 1b.4, 25b.16, 26b.13, 33b.10, 37b.1, 43b.14, 81b.5, 92a.11, 92a.2, 95b.14, 97b.2, 98a.1, 99b.6
ü.+indedür. 19a.7, 197a.6
ü.+inden 113a.11, 113a.12, 60a.10, 60a.9, 7a.16, 84a.16
ü.+ine 101a.8, 101b.17, 101b.8, 102a.1, 102a.13, 103b.6, 105a.7, 105a.8, 105a.9, 107b.14, 108a.11, 10a.16, 110a.16, 110a.7, 115a.17, 116b.11, 116b.12, 119a.6, 120b.9, 121a.11, 123b.11, 129b.10, 129b.13, 129b.14, 129b.2, 131a.6, 132a.7, 133a.16, 133a.5, 133b.16, 134b.5, 136a.15, 137b.14, 137b.8, 137b.9, 139a.10, 139a.13, 140b.3, 141b.16, 144b.14, 146a.10, 146a.5, 146a.6, 146b.13, 146b.3, 146b.7, 147a.4, 14a.14, 150a.2, 153a.5, 153a.9, 156a.9, 156b.1, 160a.13, 161a.11, 161b.16, 163a.11, 164a.11, 164a.8, 164b.10, 165a.9, 167a.10, 168a.2, 169b.10, 169b.9, 170a.12, 170b.12, 170b.4, 171a.7, 174a.5, 175a.15, 175b.16, 176a.13, 177b.16, 179a.1, 179a.2, 179b.4, 180b.17, 180b.3, 181b.11, 181b.7, 182a.15, 182a.16, 182b.2, 183a.6, 184a.11, 184a.9, 184b.9, 185b.9, 186a.11, 186b.2, 188b.12, 188b.14, 18a.11, 190b.15, 190b.3, 190b.8, 191a.17, 191b.1, 194a.2, 194a.4, 195a.12, 195a.14, 196a.2, 196a.4, 196b.10, 199a.3, 199b.13, 1b.12, 1b.9, 27b.7, 34a.16, 34b.12, 34b.7, 44b.16, 49a.6, 49a.7, 4a.15, 50b.14, 50b.17, 57b.5, 5a.4, 5a.4, 5a.5, 61a.4, 61a.5, 61b.6, 62a.2, 67a.14, 67b.16, 70b.11, 71b.13, 85a.17, 85a.17, 85b.12, 87b.2, 89b.10, 90a.7, 90a.8, 90b.12, 91b.16, 92b.10, 94a.6, 95a.3, 95a.3, 95b.5, 97b.17, 99b.15, 99b.15, 136a.12, 143b.8, 146a.10, 146a.16, 155b.17, 155b.17, 156a.1, 156a.1, 156a.2, 187b.4
ü.+inedür 68b.12, 81a.15
ü.+lerinde 5b.12
ü.+ünde 124b.7
üzüm+ (T.is.) üzüm 128a.8, 152a.14, 152a.15, 152a.15, 152a.7
ü.+de 152a.12
ü.+i 152a.9, 152a.16

V

vācib+ (A.sf.) terki caiz olmayan; yapılması şerʿan lüzumlu olan 150a.2, 160a.8, 162a.8, 163b.8, 164a.16, 168a.11, 168a.12, 170a.12, 175b.10, 176a.13, 176b.16, 181b.7, 184b.13, 185a.16, 68a.3, 90b.15
v.+dür 148b.14, 164a.13, 164a.8, 164b.2, 169b.9, 170a.13, 170b.6, 176a.5, 7b.16, 176b.5, 179b.10, 184a.17, 185b.1, 67a.14, 91b.7
v.+i 158b.13
v.+lerin 188a.13
vaḳde+ (A.is.) bir iş için önceden belirlenen zaman 46b.17, 148b.8
v.+nüŋ 94b.13
v.+ye 148b.8
vāfir+ (A.sf.) çok bol 12b.3
vaḥdāniyyet+ (A.is.) birlik, Allah'ın bir oluşu 69a.4, 104a.16
v.+e 139b.1
v.+i 37a.14
vaḥdet+ (A.is.) yalnızlık, teklik, birlik; Allah'a yakınlık, Allah'a ulaşma 114a.3, 119a.17, 38a.13
v.+i 30a.15, 118a.9
vāḥid+ (A.sf.) tek, bir 182b.6
vāḥidlik+ (A.T.is.) teklik, birlik 116b.6, 116b.8
vahşet+ (A.is.) vahşilik, yabanilik; ıssızlık, tenhalık 118b.14, 28a.2, 29a.13, 69b.5, 95a.16, 99b.13, 27a.1
v.+den 27b.2
v.+e 31a.13
v.+i 28a.14
vaḥy+ (A.is.) bir fikrin veya bir emrin Allah tarafından bir peygambere bildirilmesi 102b.12, 102b.14, 102b.16, 102b.17, 103a.1, 103a.3, 103a.4, 182b.14, 197a.9, 57a.7, 81b.16, 99a.2
v.+dür. 103a.2
v.+leri 102b.14
vaʿīd+ (A.is.) birini iyiliğe sevk ve kötülükten uzaklaştırmak için korkutma; yıldırma 148b.11, 183a.2
vāʿiẓ+ (A.s. ve i.) dini öğütlerde bulunan 184a.3

v.+lerden 184a.3
v.+lerüŋ 177a.11
vaḳār+ (A.is.) ağır başlılık, temkinlilik 86a.10
v.+dur. 86a.10
v.+ı 86a.12
vaḳāyiʿ+ (A.is.) vakalar, hadiseler, olaylar 102a.9, 104b.7, 106a.13, 79b.8
v.+den 106a.15
v.+e 104b.11

vaḳf, vāḳıf+ (A.is.) durdurma, alıkoyma; duruş, durma, kımıldamama; bir malı satılmamak kaydıyla bir hayır kurumuna bağışlama 103b.12, 104b.7, 169b.10, 170a.6, 193a.9, 169b.1, 180a.16, 188b.17
v.+ı 169b.8, 169b.9
v.+ına 169b.13
v.+lardan 170b.10
vaḳfe+ (A.is.) durak, durulacak yer; hacıların Arafat'ta durmaları
v.+-i ʿarafāt 172b.6
vāḳıʿa+ (A.is.) vuku bulmuş, olmuş iş, gerçek 102a.10, 102a.15, 102a.16, 103a.3, 103a.7, 103a.8, 103b.13, 103b.14, 104a.2, 104b.3, 109a.4, 140b.6, 140b.8, 167b.8, 172b.16, 174b.14, 21a.5, 92b.3
v.+dan 79a.16
v.+lar 102a.14, 105b.10, 105b.17, 106a.6, 140b.6
v.+lar 79b.4
v.+ların 79b.11
v.+laruŋ 105b.16, 105b.8
v.+nuŋ 169b.2
v.+sında 103b.3, 136b.3, 92b.3
v.+sını 100a.12, 4b.10
v.+sınuŋ 104a.13
v.+sıyla 104a.13
v.+ya 22b.11, 140b.9
v.+yı 103b.9
v.+-yı Rabbānī 102b.2
vāḳiʿ+ (A.sf.) vuku bulan, olan 103a.12, 103a.13, 103a.16, 103a.8, 103b.10, 103b.14, 103b.4, 103b.8, 104a.7, 104a.8, 113a.12, 115b.6, 122a.5, 140a.5, 140a.6, 148a.9, 168a.5, 176a.16, 176b.8, 176b.8, 42b.5, 78b.13, 78b.17, 87b.5, 90a.17, 104b.11, 174b.15, 114a.16, 20a.12, 35b.5, 9a.12
v.+de 159b.16
vaḳt+ (A.is.) vakit, zaman, saat, süre 102a.14, 102a.2, 102a.5, 102b.1, 102b.15, 102b.2, 102b.4, 104a.17, 106a.10, 106b.5, 107a.12, 107a.2, 107a.9, 107b.14, 108a.4, 109b.11, 109b.7, 110a.17, 110a.6, 115a.5, 115b.11, 115b.12, 117b.11, 117b.12, 117b.13, 118a.10, 118a.11, 118a.14, 118b.6, 120b.4, 120b.5, 121a.1, 122a.12, 122b.12, 125a.10, 125a.14, 125a.14, 125b.11, 128b.12, 130b.13, 131b.16, 132a.1, 134b.4, 135b.6, 137b.6, 138a.17, 138a.2, 138b.5, 138b.7, 139a.15, 139b.17, 140b.11, 152a.9, 152b.4, 161b.14, 161b.17, 164a.17, 166b.13, 166b.9, 169b.14, 169b.14, 170b.3, 172b.14, 175a.15, 181a.10, 187a.11, 187b.12, 188b.16, 188b.8, 18a.10, 192a.13, 192b.8, 192b.8, 193a.6, 193a.7, 196a.7, 197a.13, 197a.13, 24a.6, 25a.5, 26a.8, 26a.8, 26b.3, 26b.7, 27b.12, 31b.11, 31b.12, 31b.13, 31b.14, 31b.16, 32a.2, 32a.7, 32b.1, 33b.1, 33b.4, 37a.8, 38b.17, 40a.8, 40a.9, 43a.9, 43b.6, 44a.11, 44b.13, 49b.3, 4b.10, 50b.3, 50b.4, 55b.2, 59a.13, 60a.4, 60a.7, 62a.16, 62a.17, 62a.17, 62b.6, 65a.9, 65a.9, 66b.3, 68a.16, 68b.2, 68b.7, 69a.11, 69b.4, 6a.12, 6a.9, 70b.15, 71b.7, 72a.15, 72a.2, 73a.16, 73a.17, 73a.5, 74a.8, 74b.5, 76a.14, 76b.10, 80a.5, 81b.10, 82b.4, 82b.6, 83a.7, 84a.16, 84a.17, 84b.10, 88a.4, 8a.14, 8b.8, 90b.17, 90b.9, 91b.9, 92a.4, 93b.15, 94b.13, 94b.17, 95b.14, 95b.15, 95b.3, 96a.6, 96b.16, 96b.2, 96b.4, 96b.5, 97a.10, 97a.14, 97b.12, 97b.14, 97b.16, 98a.17, 98b.3, 9b.15
v.+a 87b.4
v.+da 119b.6, 136a.4, 138b.12, 148a.14, 150a.4, 162a.8, 178b.5, 178b.6, 193a.3, 199b.2, 24b.12, 33a.7, 33b.2, 59a.10, 59b.9, 62a.6, 69b.14, 88a.4, 88a.8, 91a.1, 93b.13
v.+dadur 73a.3
v.+dan 136a.4, 137b.5, 193a.7, 49a.17, 56b.14
v.+ı 181a.10, 188b.7, 191a.7, 4b.13, 11b.4, 7b.17, 93b.10
v.+-ı iḥtiyācdan 61a.12
v.+-ı mü'ellif-i mirśādan 12a.1
v.+ın 44a.5, 174a.14
v.+ına 49a.7, 181a.9
v.+ında 125a.7, 138b.11, 174a.14, 174a.15, 174a.8, 174b.11, 188a.17, 26b.11, 26b.6, 50b.17, 61a.11, 25a.13, 49a.8, 94a.16, 95b.12
v.+larda 164a.8
v.+ların 5b.11
v.+larını 92a.8
v.+um 44a.5
v.+uŋ 4a.16, 150a.7
var+ (T.is.) var, mevcut olan 102b.14, 102b.14, 103b.9, 104b.14, 108a.14, 111a.8, 111b.3, 113a.12, 114a.8, 115a.9, 122a.10, 122a.10, 122a.11, 123a.6, 127b.1, 128a.1, 128a.12, 128a.16, 128a.2, 128a.4, 128a.6, 128a.8, 129a.11, 129a.12, 12b.17, 12b.5, 130a.11, 130a.12, 130b.9, 136a.12, 139b.14, 139b.3, 140b.5, 144b.13, 144b.13, 144b.14, 148a.5, 150b.1, 150b.17, 152a.10, 152a.12, 157b.7, 158b.4, 161b.3, 162b.10, 162b.9, 168b.17, 169b.16, 16a.10, 16a.10, 170a.13, 170a.2, 170a.6, 173b.11, 175a.3, 176a.10, 17b.4, 182b.7, 186b.2, 186b.9, 189b.7, 190a.12, 191a.14, 195b.11, 21a.12, 21b.1, 21b.13, 21b.15, 21b.2, 21b.4, 21b.7, 21b.8, 22a.11, 22b.5, 23a.3, 24b.3, 25b.15, 28b.4, 2b.6, 32b.10, 34b.16, 34b.16, 34b.5, 35a.4, 36a.1, 36a.8, 37a.16, 37a.7, 38a.5, 38b.8, 38b.8, 39a.16, 39b.6, 43a.16, 43a.5, 44b.17, 47a.10, 47b.6, 48a.11, 48b.2, 49b.1, 4b.5, 50a.12, 50a.17, 55b.17, 56b.8, 58a.7, 58b.12, 58b.17, 59b.14, 61a.2, 61b.11, 64b.12, 65a.14, 66a.6, 70a.4, 70a.7, 70b.8, 71b.17, 72a.12, 73b.14, 78a.1, 80b.15, 87b.3, 87b.8, 90a.1, 92b.7, 93b.9, 111a.15, 111a.5, 128a.14, 22b.6, 104b.7, 108b.10, 109b.3, 111a.13, 113b.2, 116b.13, 116b.13, 128b.1, 134b.9, 141a.14, 141a.14, 14b.5, 15b.10, 15b.5, 15b.9, 174a.16, 17b.10, 17b.11, 17b.8, 193a.15, 1b.16, 27a.5, 27a.8, 28a.7, 29b.3, 53b.13, 53b.13, 55a.13, 7a.14, 87b.8, 89b.5, 91a.4, 94b.5, 95b.6

v.+dur 106a.6, 107a.1, 111b.15, 11a.15, 11b.3, 125b.9, 14a.6, 151a.16, 162b.2, 178a.12, 183a.6, 189b.3, 192a.3, 192a.9, 19a.9, 22a.5, 24a.12, 24a.8, 24b.14, 2a.16, 36a.13, 36a.14, 36a.16, 36a.17, 36b.2, 47a.5, 55a.11, 56b.12, 64a.16, 64b.17, 65a.6, 68a.8, 68b.10, 6b.11, 79b.8, 80a.1, 80a.15, 80b.13, 84b.12, 98a.6, 48b.3, 57a.1, 61b.2, 64a.11, 106b.17, 10b.6, 11a.14, 11a.16, 121a.13, 125a.17, 127b.8, 128b.8, 12a.4, 12b.6, 134b.2, 13a.12, 13b.2, 141b.13, 145b.5, 146a.7, 146a.9, 148b.5, 14a.3, 14a.5, 14a.7, 150b.15, 152a.7, 155b.15, 155b.16, 156b.12, 160a.8, 162a.15, 163b.7, 169b.10, 16a.16, 171a.7, 172a.4, 172a.4, 17b.14, 17b.7, 17b.7, 17b.7, 185b.9, 186a.4, 18a.14, 192a.3, 197b.15, 198a.13, 19a.12, 20a.9, 21a.9, 21b.16, 22a.11, 22a.6, 22a.7, 35a.14, 35b.8, 36a.16, 36b.1, 36b.2, 37a.10, 38a.9, 39b.3, 42b.17, 45b.13, 46b.10, 46b.5, 46b.6, 46b.6, 48a.2, 48b.2, 48b.3, 49b.12, 53b.15, 55a.10, 55a.10, 58b.15, 59b.1, 59b.2, 59b.4, 5b.5, 60a.17, 60a.2, 61a.8, 62a.4, 63b.14, 63b.16, 64a.10, 64a.14, 64a.17, 64a.2, 64a.2, 64a.8, 64b.11, 64b.13, 64b.14, 64b.14, 64b.15, 64b.15, 65a.12, 65a.6, 65a.8, 65a.8, 65b.1, 65b.8, 66a.1, 66a.11, 66a.13, 66a.17, 67b.1, 67b.1, 67b.7, 67b.9, 68a.10, 68a.4, 68a.7, 69a.15, 69a.3, 71a.6, 72a.9, 72a.9, 74a.3, 74b.7, 76a.10, 81a.2, 82a.7, 82a.7, 92a.7, 99a.8, 99b.15, 99b.4

v.+ını 121a.12, 143a.16, 67a.15

varlıḳ(ġ)+ (T.is.) var olma durumu, mevcudiyet 106a.11, 116a.1, 116a.3, 117b.10, 123a.6, 17a.6, 2a.2, 44a.2, 51b.11, 64b.7, 8a.3

v.+da 144a.13, 75b.17

v.+dan 118a.3

v.+ı 111a.15, 116a.12, 188b.2, 29a.11, 52a.6, 64a.4, 96a.11, 74b.9

v.+ımuŋ 116a.7

v.+ın 188b.3

v.+ına 143a.10, 83a.1, 35a.15

v.+ından 104a.15, 52a.11, 52a.13, 52a.8, 52b.12, 76b.4, 82b.17

v.+ını 116a.15, 117a.8, 151a.10, 77a.4

v.+ıyla 121b.5, 52a.8

v.+na 144a.12

v.+nı 144a.11

v.+um 44a.2, 51b.4

v.+uŋ 57b.15

var- (T.f.) varmak, ulaşmak

v.-a 164b.2, 26a.12, 62a.15, 7b.8, 120a.8, 120a.9, 26a.3, 27b.2, 28b.12

v.-alum 23a.4

v.-am 56b.7, 155a.15

v.-anuŋ 6b.5

v.-asın 58a.8

v.-dı 120a.11, 182a.15, 198a.1, 198a.10, 13a.3, 182b.1, 21a.16, 41b.4, 65b.5

v.-dıḳca 116a.7

v.-dılar. 7a.3

v.-duġı 23a.17, 193a.6

v.-dum 94a.3

v.-ıb 42a.8, 147a.12

v.-ıcaḳ. 23a.17, 127b.9, 192b.11

v.-ımadılar 114b.9

v.-ımaz. 78a.4

v.-ımazsın 76a.5

v.-ınca 180b.9, 181a.4, 18b.17, 24b.16

v.-ıncaya 73a.6

v.-ısar 6a.5, 28a.13, 75b.10

v.-ma 49b.8

v.-maġa 101b.1, 193a.4

v.-masun 49b.11

v.-maz 142b.17

v.-mazlar. 127b.11

v.-sa 34b.12, 43a.7, 70b.7

v.-sun 120b.8

v.-ur. 127b.11, 7b.14, 94b.17

v.-uram 155a.14

v.-urlar 127b.10, 126a.12, 147a.10, 170b.14, 179a.15

v.-ursam 141a.9

v.-uruz 173b.10, 173b.11, 173b.12, 173b.13, 173b.14, 173b.7, 173b.7, 173b.8, 173b.9

v.-ub 176a.11, 179a.16, 192b.11

vārid+ (A.sf.) gelen, hasıl olan, erişen

v.+lerdür 106a.5

vāridāt+ (A.is.) gelir, kazanç; hatıra gelen, içe doğan şeyler

v.+-ı ġaybī 73b.16

vārîs+ (A.is.) mirasçı, kendine miras düşen

v.+e 193b.10

v.+i 183b.12

v.+ler 193b.9

v.+lere 193b.9

v.+leriŋüz 187b.15

varṭa+ (A.is.) kuyu gibi oyuk ve derin yer, uçurum; tehlike

v.+da 79a.14

v.+dan 114a.17

v.+sından 138a.7

v.+-yı helāka 87a.6

vasaṭ+ (A.is.) orta, iki şeyin arası

v.+da 135b.13

vaśf+ (A.is.) nitelik, bir kimsenin veya bir şeyin taşıdığı hal, sıfat 31b.14

vāśıl+ (A.sf.) erişen, ulaşan, kavuşan 120a.4, 120a.6, 120b.8, 146b.2, 151b.11, 160b.4, 160b.7, 57a.16, 83a.1, 83a.7, 93b.7

v.+a 78a.3

vāsıṭa+ (A.is.) iki şeyi birbirine birleştiren üçüncü; aracı, arada bulunan, araya giren 100b.6, 109a.7, 109a.9, 109b.2, 113b.11, 113b.9, 125b.12, 125b.17, 132b.7, 152b.8, 15b.4, 16a.3, 177b.13, 195a.16, 24b.13, 41b.13, 42a.6, 50a.2, 55b.9, 71b.4, 81b.11, 81b.11, 81b.17, 81b.8, 81b.9, 82a.1, 82a.5

v.+dur. 113b.14

v.+sı 104a.8, 109b.1, 113b.7, 123b.2, 153b.15, 155b.10, 177a.15, 195b.4, 65b.2

vāsıṭāsı 71a.11, 72a.15, 80b.2, 94b.12

v.+sıyla 102b.6, 104a.1, 137a.14, 153a.2, 154a.6, 159b.2, 183a.9, 186a.9, 18a.15, 194b.1, 195b.1, 195b.3, 195b.4, 195b.6, 199b.15, 22a.1, 24a.9, 35a.6, 38b.8, 40b.1, 41a.11, 41b.17, 48b.1, 53a.7, 53a.8,

54b.15, 55a.12, 55b.4, 62b.13, 65a.14, 73b.3, 77b.1, 81b.13, 82a.12, 82b.8, 53a.4
v.+sıyladur 195a.16, 195b.2
vāsıṭasuz+ (A.T.sf.) aracısız 100b.10, 100b.7, 109a.12, 109a.8, 109b.11, 151a.12, 151a.14, 31a.9, 36a.2, 41b.10, 41b.15, 42a.1, 42a.6, 54a.7, 71b.5, 71b.6, 71b.8, 81a.14, 81b.13, 82a.4, 82b.1, 82b.12, 82b.12, 82b.14, 82b.15, 82b.4, 81b.7
v.+dur. 195a.16, 81b.9, 82a.16
vāsıṭasuzluḳ+ (A.T.is.) aracısızlık 153b.15
vaśiyyet+ (A.is.) bir kimsenin öldükten sonra yapılmasını istediği şey 185b.9, 97a.17, 97a.8
v.+i 163b.11
vaśl+ (A.is.) ulaştırma, birleşme; ulaşma, birleşme 51b.7
v.+um 101a.6
v.+umuz 43a.4
v.+uŋ 123a.5
vaślet+ (i.) bir çeşit elbise 101a.7, 105b.7, 28b.5, 29a.13
v.+e 124b.1
vatan+ (A.is.) yurt 133b.10
v.+-ı aśl-ı maĥabbeti 31b.10
v.+-ı aślısına 135a.12, 139a.11
v.+-ı aślıdan 31b.12
v.+-ı aślıya 31b.12
v.+ına 31b.9, 135a.11
vāz+ (F.is.) bırakma, terk etme 150a.15, 163a.7, 29b.10, 62a.14, 89a.6, 89a.9
vaẕ̋ž+ (A.is.) bir kimseye kalbini yumuşatacak, kendisini iyiliğe sevk edecek surette söz söyleme; dini öğüt 181b.15, 183a.15, 183a.7
v.+ı 121a.8, 183a.16, 183a.8
vaż̋ø+ (A.is.) koyma, konulma 3b.9, 8a.8
vażīfe+ (A.is.) ödev, görev, bir kimsenin yapmak zorunda olduğu iş
v.+si 75b.11
v.+sidür. 86a.6
v.+sini 67a.10
v.+yi 198b.5
ve+ (A.e.) dahi, de, hem, ile, ve 100a.11, 100a.13, 100a.15, 100a.17, 100a.2, 100a.3, 100a.6, 100a.8, 100a.8, 100a.8, 100b.1, 100b.15, 100b.15, 100b.16, 100b.17, 100b.2, 100b.3, 100b.4, 100b.5, 100b.6, 100b.8, 101a.1, 101a.1, 101a.11, 101a.13, 101a.16, 101a.17, 101a.17, 101a.3, 101a.3, 101a.3, 101a.8, 101a.8, 101a.8, 101a.8, 101a.9, 101a.9, 101a.9, 101b.10, 101b.10, 101b.10, 101b.11, 101b.12, 101b.13, 101b.13, 101b.14, 101b.16, 101b.16, 101b.16, 101b.4, 101b.5, 101b.7, 101b.9, 101b.9, 101b.9, 102a.1, 102a.10, 102a.12, 102a.12, 102a.13, 102a.13, 102a.15, 102a.17, 102a.2, 102a.3, 102a.3, 102a.3, 102a.4, 102a.4, 102a.5, 102a.5, 102a.6, 102a.6, 102a.6, 102a.7, 102a.9, 102b.13, 102b.14, 102b.15, 102b.2, 102b.3, 102b.4, 102b.7, 102b.7, 102b.7, 102b.8, 102b.8, 102b.9, 102b.9, 103a.1, 103a.10, 103a.10, 103a.13, 103a.15, 103a.15, 103a.17, 103a.2, 103a.5, 103a.5, 103a.7, 103a.9, 103a.9, 103b.1, 103b.10, 103b.10, 103b.10, 103b.10, 103b.11, 103b.11, 103b.13, 103b.13, 103b.14, 103b.14, 103b.15, 103b.15, 103b.15, 103b.16, 103b.17, 103b.17, 103b.3, 103b.5, 103b.6, 103b.6, 103b.7, 103b.7, 103b.7, 103b.8, 103b.8, 103b.9, 103b.9, 104a.1, 104a.1, 104a.1, 104a.10, 104a.11, 104a.11, 104a.13, 104a.14, 104a.16, 104a.3, 104a.4, 104a.5, 104a.5, 104a.9, 104a.9, 104a.9, 104b.10, 104b.10, 104b.10, 104b.12, 104b.12, 104b.12, 104b.12, 104b.12, 104b.12, 104b.12, 104b.13, 104b.13, 104b.13, 104b.14, 104b.14, 104b.14, 104b.14, 104b.14, 104b.16, 104b.16, 104b.17, 104b.17, 104b.2, 104b.7, 104b.8, 104b.8, 104b.8, 104b.8, 104b.8, 104b.8, 104b.8, 104b.9, 104b.9, 104b.9, 104b.9, 104b.9, 104b.9, 104b.9, 105a.1, 105a.10, 105a.10, 105a.12, 105a.12, 105a.12, 105a.13, 105a.13, 105a.14, 105a.14, 105a.14, 105a.14, 105a.14, 105a.14, 105a.14, 105a.15, 105a.16, 105a.16, 105a.17, 105a.17, 105a.17, 105a.17, 105a.17, 105a.17, 105a.2, 105a.3, 105a.4, 105a.5, 105a.5, 105a.6, 105a.6, 105a.7, 105a.7, 105a.8, 105a.8, 105a.8, 105a.9, 105a.9, 105a.9, 105b.1, 105b.1, 105b.1, 105b.1, 105b.10, 105b.10, 105b.11, 105b.12, 105b.12, 105b.12, 105b.13, 105b.13, 105b.13, 105b.13, 105b.14, 105b.14, 105b.15, 105b.16, 105b.17, 105b.2, 105b.2, 105b.3, 105b.3, 105b.3, 105b.4, 105b.4, 105b.4, 105b.4, 105b.4, 105b.5, 105b.5, 105b.6, 105b.6, 105b.6, 105b.6, 105b.7, 105b.7, 105b.9, 105b.9, 106a.11, 106a.15, 106a.15, 106a.15, 106a.15, 106a.3, 106a.7, 106a.7, 106a.8, 106a.9, 106a.9, 106a.9, 106b.1, 106b.1, 106b.10, 106b.10, 106b.10, 106b.10, 106b.11, 106b.11, 106b.12, 106b.12, 106b.12, 106b.14, 106b.15, 106b.15, 106b.15, 106b.15, 106b.15, 106b.16, 106b.16, 106b.16, 106b.16, 106b.16, 106b.16, 106b.16, 106b.17, 106b.17, 106b.4, 106b.4, 106b.6, 106b.7, 106b.7, 106b.8, 106b.9, 106b.9, 107a.1, 107a.1, 107a.13, 107a.16, 107a.16, 107a.17, 107a.2, 107a.3, 107a.3, 107a.3, 107a.4, 107a.4, 107a.4, 107a.4, 107a.6, 107a.6, 107a.6, 107a.7, 107a.8, 107a.9, 107b.1, 107b.11, 107b.12, 107b.12, 107b.14, 107b.15, 107b.16, 107b.16, 107b.16, 107b.17, 107b.2, 107b.3, 107b.4, 107b.4, 107b.5, 107b.5, 107b.5, 107b.5, 107b.7, 107b.7, 107b.8, 107b.8, 107b.9, 108a.1, 108a.1, 108a.10, 108a.10, 108a.12, 108a.12, 108a.12, 108a.12, 108a.13, 108a.13, 108a.15, 108a.15, 108a.15, 108a.16, 108a.16, 108a.2, 108a.3, 108a.4, 108a.5, 108a.5, 108a.6, 108a.9, 108b.1, 108b.1, 108b.10, 108b.11, 108b.12, 108b.12, 108b.13, 108b.13, 108b.13, 108b.14, 108b.15, 108b.15, 108b.17, 108b.17, 108b.17, 108b.4, 108b.5, 108b.7, 108b.8, 108b.9, 108b.9, 109a.1, 109a.11, 109a.13, 109a.14, 109a.15, 109a.16, 109a.16, 109a.4, 109a.4, 109a.6, 109a.7, 109a.8, 109a.9, 109b.10, 109b.10, 109b.11, 109b.2, 109b.3, 109b.3, 109b.3, 109b.5, 109b.5, 109b.6, 109b.6, 109b.6, 109b.7, 109b.9, 10a.10, 10a.12, 10a.13, 10a.15, 10a.16, 10a.7, 10a.7, 10a.8, 10a.9, 10b.1, 10b.12, 10b.15, 10b.15, 10b.15, 10b.16, 10b.2, 10b.3, 10b.3, 10b.4, 10b.5, 10b.5, 10b.7, 10b.7, 10b.8, 10b.9, 110a.10, 110a.10, 110a.16, 110a.17, 110a.17, 110a.2, 110a.3, 110a.4, 110a.5, 110a.6, 110a.6, 110a.7, 110a.8, 110a.8, 110a.9, 110b.1, 110b.1, 110b.1, 110b.1, 110b.1, 110b.1, 110b.13, 110b.16, 110b.16, 110b.16, 110b.17,

110b.2, 110b.2, 110b.3, 110b.3, 110b.3, 110b.4, 110b.4, 110b.4, 110b.8, 111a.1, 111a.1, 111a.10, 111a.10, 111a.10, 111a.12, 111a.13, 111a.14, 111a.15, 111a.15, 111a.2, 111a.3, 111a.3, 111a.4, 111a.5, 111a.5, 111a.6, 111a.6, 111a.8, 111a.8, 111b.10, 111b.10, 111b.11, 111b.12, 111b.12, 111b.14, 111b.16, 111b.17, 111b.17, 111b.17, 111b.17, 112a.15, 112a.15, 112a.16, 112a.16, 112a.17, 112a.17, 112a.2, 112a.4, 112a.4, 112a.5, 112a.6, 112a.6, 112a.6, 112a.7, 112a.7, 112a.7, 112b.1, 112b.1, 112b.13, 112b.14, 112b.14, 112b.14, 112b.15, 112b.16, 112b.2, 112b.2, 112b.3, 112b.4, 112b.5, 112b.6, 112b.7, 112b.7, 112b.7, 113a.1, 113a.1, 113a.11, 113a.11, 113a.12, 113a.12, 113a.12, 113a.13, 113a.16, 113a.17, 113a.3, 113a.5, 113a.7, 113a.9, 113b.1, 113b.10, 113b.10, 113b.10, 113b.11, 113b.12, 113b.13, 113b.14, 113b.14, 113b.15, 113b.16, 113b.17, 113b.2, 113b.3, 113b.4, 113b.8, 113b.9, 114a.1, 114a.1, 114a.12, 114a.14, 114a.15, 114a.15, 114a.16, 114a.17, 114a.17, 114a.2, 114a.2, 114a.3, 114a.4, 114a.5, 114b.10, 114b.12, 114b.12, 114b.13, 114b.2, 114b.4, 114b.4, 114b.4, 114b.5, 114b.5, 115a.12, 115a.14, 115a.15, 115a.15, 115a.16, 115a.16, 115a.17, 115a.2, 115a.2, 115a.2, 115a.3, 115a.3, 115a.4, 115a.5, 115a.6, 115a.7, 115a.7, 115a.7, 115b.1, 115b.11, 115b.13, 115b.13, 115b.13, 115b.14, 115b.14, 115b.15, 115b.16, 115b.17, 115b.17, 115b.17, 115b.2, 115b.2, 115b.3, 115b.4, 115b.4, 115b.6, 115b.7, 115b.9, 115b.9, 116a.1, 116a.1, 116a.1, 116a.10, 116a.11, 116a.12, 116a.12, 116a.13, 116a.13, 116a.13, 116a.15, 116a.2, 116a.2, 116a.2, 116a.2, 116a.3, 116a.3, 116a.4, 116a.8, 116a.8, 116a.8, 116a.9, 116b.1, 116b.10, 116b.11, 116b.11, 116b.12, 116b.13, 116b.13, 116b.13, 116b.13, 116b.13, 116b.13, 116b.13, 116b.13, 116b.13, 116b.14, 116b.14, 116b.15, 116b.16, 116b.17, 116b.3, 116b.4, 116b.4, 116b.5, 116b.6, 116b.6, 116b.8, 116b.9, 117a.11, 117a.11, 117a.11, 117a.11, 117a.12, 117a.14, 117a.16, 117a.17, 117a.2, 117a.4, 117a.6, 117a.7, 117a.8, 117a.9, 117b.1, 117b.13, 117b.15, 117b.2, 117b.2, 117b.4, 117b.6, 117b.6, 117b.8, 117b.8, 117b.9, 118a.14, 118a.15, 118a.17, 118a.17, 118a.17, 118a.4, 118a.4, 118a.6, 118a.7, 118a.9, 118b.10, 118b.13, 118b.13, 118b.13, 118b.13, 118b.13, 118b.14, 118b.14, 118b.15, 118b.15, 118b.15, 118b.8, 118b.9, 119a.1, 119a.10, 119a.11, 119a.14, 119a.14, 119a.15, 119a.16, 119a.16, 119a.17, 119a.6, 119a.8, 119a.8, 119a.9, 119b.1, 119b.1, 119b.1, 119b.1, 119b.11, 119b.15, 119b.3, 119b.4, 119b.5, 119b.5, 119b.7, 119b.8, 119b.9, 119b.9, 11a.1, 11a.10, 11a.10, 11a.10, 11a.11, 11a.12, 11a.12, 11a.13, 11a.13, 11a.14, 11a.15, 11a.15, 11a.5, 11a.5, 11a.7, 11a.8, 11b.1, 11b.10, 11b.10, 11b.11, 11b.11, 11b.12, 11b.13, 11b.14, 11b.14, 11b.15, 11b.16, 11b.16, 11b.2, 11b.5, 120a.5, 120a.8, 120a.9, 120b.16, 120b.2, 120b.3, 120b.4, 120b.4, 120b.6, 121a.10, 121a.11, 121a.11, 121a.12, 121a.12, 121a.13, 121a.14, 121a.15, 121a.16, 121a.2, 121a.3, 121a.3, 121a.4, 121b.1, 121b.3, 121b.4, 121b.5, 122a.1, 122a.16, 122a.3, 122a.7, 122b.12, 122b.15, 122b.17, 122b.5, 122b.6, 122b.6, 122b.7, 122b.9, 123a.13, 123a.15, 123b.11, 123b.17, 123b.6, 124a.2, 124a.3, 124a.5, 124b.14, 124b.14, 125a.10, 125a.12, 125a.14, 125a.14, 125a.16, 125a.17, 125a.4, 125a.5, 125a.6, 125a.6, 125a.6, 125a.8, 125a.9, 125a.9, 125b.1, 125b.12, 125b.13, 125b.14, 125b.15, 125b.16, 125b.16, 125b.2, 125b.4, 125b.5, 125b.6, 125b.8, 125b.9, 125b.9, 126a.13, 126a.15, 126a.15, 126a.16, 126a.16, 126a.2, 126a.3, 126a.6, 126b.1, 126b.11, 126b.13, 126b.14, 126b.2, 126b.3, 126b.4, 126b.6, 126b.7, 126b.8, 126b.8, 127a.14, 127a.15, 127a.16, 127a.17, 127a.17, 127a.2, 127a.3, 127a.5, 127a.5, 127a.7, 127a.7, 127b.11, 127b.14, 127b.15, 127b.16, 127b.16, 127b.3, 127b.3, 127b.3, 127b.5, 127b.6, 128a.1, 128a.1, 128a.11, 128a.13, 128a.13, 128a.14, 128a.14, 128a.17, 128a.2, 128a.2, 128a.4, 128a.4, 128a.5, 128a.5, 128a.5, 128a.6, 128a.6, 128a.7, 128a.7, 128a.7, 128a.7, 128a.8, 128a.8, 128a.8, 128a.8, 128a.8, 128b.1, 128b.1, 128b.10, 128b.11, 128b.12, 128b.13, 128b.15, 128b.16, 128b.17, 128b.17, 128b.2, 128b.4, 128b.6, 128b.6, 128b.7, 129a.10, 129a.11, 129a.12, 129a.15, 129a.2, 129a.3, 129a.3, 129a.4, 129a.5, 129a.6, 129a.8, 129a.9, 129b.1, 129b.13, 129b.13, 129b.14, 129b.16, 129b.17, 129b.17, 129b.4, 129b.4, 129b.5, 129b.6, 129b.6, 129b.6, 12a.1, 12a.10, 12a.11, 12a.12, 12a.12, 12a.13, 12a.14, 12a.15, 12a.15, 12a.16, 12a.17, 12a.2, 12a.3, 12a.4, 12a.5, 12a.6, 12a.7, 12a.7, 12a.7, 12a.8, 12a.8, 12b.1, 12b.1, 12b.10, 12b.13, 12b.16, 12b.17, 12b.2, 12b.3, 12b.3, 12b.3, 12b.3, 12b.3, 12b.5, 12b.6, 12b.7, 12b.8, 12b.9, 130a.1, 130a.12, 130a.17, 130a.17, 130a.2, 130a.2, 130a.4, 130a.6, 130a.8, 130a.9, 130b.12, 130b.12, 130b.14, 130b.3, 130b.3, 130b.4, 130b.5, 131a.1, 131a.3, 131a.3, 131a.3, 131a.3, 131a.3, 131a.3, 131a.5, 131a.5, 131a.7, 131a.9, 131b.1, 131b.1, 131b.10, 131b.11, 131b.12, 131b.13, 131b.15, 131b.17, 131b.4, 131b.7, 131b.7, 131b.9, 132a.17, 132a.17, 132a.3, 132a.6, 132a.6, 132b.11, 132b.4, 132b.5, 132b.5, 132b.6, 132b.6, 132b.7, 132b.9, 133a.11, 133a.12, 133a.15, 133a.15, 133a.15, 133a.15, 133a.17, 133a.2, 133a.2, 133a.3, 133a.4, 133a.5, 133a.6, 133a.7, 133a.8, 133a.8, 133a.9, 133b.1, 133b.1, 133b.1, 133b.14, 133b.16, 133b.17, 133b.17, 134a.1, 134a.1, 134a.1, 134a.12, 134a.14, 134a.15, 134a.17, 134a.2, 134a.3, 134a.3, 134a.5, 134a.7, 134a.9, 134b.1, 134b.1, 134b.10, 134b.11, 134b.12, 134b.14, 134b.14, 134b.14, 134b.14, 134b.15, 134b.16, 134b.17, 134b.2, 134b.4, 134b.5, 134b.7, 134b.9, 135a.10, 135a.10, 135a.11, 135a.11, 135a.12, 135a.12, 135a.3, 135a.3, 135a.6, 135a.6, 135b.1, 135b.10, 135b.11, 135b.12, 135b.13, 135b.13, 135b.14, 135b.15, 135b.16, 135b.16, 135b.17, 135b.17, 135b.17, 135b.6, 135b.7, 135b.8, 135b.9, 135b.9, 135b.9, 136a.10, 136a.11, 136a.11, 136a.11, 136a.11, 136a.11, 136a.13, 136a.13, 136a.13, 136a.13, 136a.14, 136a.15, 136a.2, 136a.8, 136a.8, 136b.11, 136b.13, 136b.14, 136b.15, 136b.2, 136b.2, 136b.2, 136b.3, 136b.4, 136b.6, 136b.6, 136b.7, 136b.7, 136b.9, 137a.10, 137a.11, 137a.11, 137a.11, 137a.11, 137a.12, 137a.13, 137a.14, 137a.17, 137a.17, 137a.3, 137a.5, 137b.10, 137b.11, 137b.12, 137b.13, 137b.13, 137b.13, 137b.13, 137b.15, 137b.15, 137b.16, 137b.17, 137b.2, 137b.2, 138a.1, 138a.12, 138a.13, 138a.13, 138a.16, 138a.17,

138a.5, 138a.6, 138a.6, 138a.7, 138a.9, 138b.1, 138b.10, 138b.11, 138b.14, 138b.16, 138b.16, 138b.16, 138b.16, 138b.17, 138b.17, 138b.17, 138b.2, 138b.3, 138b.4, 138b.4, 138b.5, 138b.5, 138b.6, 138b.7, 138b.8, 139a.1, 139a.1, 139a.1, 139a.10, 139a.11, 139a.11, 139a.12, 139a.13, 139a.16, 139a.16, 139a.16, 139a.2, 139a.2, 139a.2, 139a.2, 139a.2, 139a.4, 139a.4, 139a.4, 139a.4, 139a.5, 139a.5, 139a.5, 139a.5, 139a.5, 139a.5, 139a.5, 139a.6, 139a.7, 139a.8, 139a.8, 139a.9, 139a.9, 139a.9, 139b.11, 139b.12, 139b.13, 139b.13, 139b.15, 139b.15, 139b.16, 139b.16, 139b.16, 139b.16, 139b.17, 13a.10, 13a.10, 13a.10, 13a.10, 13a.13, 13a.14, 13a.14, 13a.15, 13a.15, 13a.15, 13a.16, 13a.2, 13a.2, 13a.3, 13a.4, 13a.5, 13a.8, 13a.8, 13a.8, 13a.8, 13a.8, 13a.9, 13a.9, 13a.9, 13b.11, 13b.13, 13b.13, 13b.14, 13b.17, 13b.4, 13b.7, 13b.8, 13b.9, 13b.9, 140a.1, 140a.11, 140a.11, 140a.11, 140a.11, 140a.11, 140a.12, 140a.12, 140a.13, 140a.13, 140a.13, 140a.13, 140a.13, 140a.14, 140a.14, 140a.15, 140a.16, 140a.16, 140a.16, 140a.16, 140a.16, 140a.17, 140a.2, 140a.2, 140a.2, 140a.3, 140a.3, 140a.3, 140a.5, 140a.6, 140a.6, 140a.6, 140a.7, 140a.7, 140a.7, 140a.7, 140a.7, 140a.8, 140a.9, 140a.9, 140a.9, 140a.9, 140a.9, 140b.1, 140b.10, 140b.12, 140b.12, 140b.13, 140b.13, 140b.14, 140b.14, 140b.14, 140b.16, 140b.16, 140b.17, 140b.3, 140b.5, 140b.6, 140b.6, 140b.7, 140b.8, 140b.8, 140b.8, 141a.1, 141a.10, 141a.12, 141a.13, 141a.14, 141a.14, 141a.15, 141a.2, 141a.3, 141a.3, 141a.5, 141a.6, 141a.7, 141a.7, 141a.8, 141b.10, 141b.10, 141b.11, 141b.11, 141b.13, 141b.4, 141b.5, 141b.7, 141b.7, 142a.5, 142a.5, 142a.6, 142a.7, 142a.8, 142a.9, 142b.12, 142b.13, 142b.2, 142b.3, 142b.5, 142b.7, 142b.8, 142b.9, 143a.10, 143a.11, 143a.3, 143a.9, 143b.1, 143b.14, 143b.16, 143b.17, 143b.3, 143b.6, 143b.7, 143b.8, 144a.1, 144a.11, 144a.13, 144a.13, 144b.12, 144b.12, 144b.13, 144b.13, 144b.15, 144b.16, 144b.16, 144b.17, 144b.4, 144b.4, 144b.5, 144b.5, 144b.7, 145a.1, 145a.10, 145a.11, 145a.11, 145a.11, 145a.12, 145a.12, 145a.13, 145a.13, 145a.14, 145a.14, 145a.14, 145a.15, 145a.15, 145a.15, 145a.15, 145a.16, 145a.17, 145a.4, 145a.4, 145a.5, 145a.6, 145a.6, 145a.7, 145a.8, 145a.8, 145b.1, 145b.10, 145b.10, 145b.12, 145b.15, 145b.16, 145b.16, 145b.17, 145b.17, 145b.2, 145b.2, 145b.5, 145b.5, 145b.7, 145b.8, 145b.8, 145b.9, 146a.12, 146a.13, 146a.13, 146a.14, 146a.16, 146a.16, 146a.17, 146a.17, 146a.17, 146a.2, 146a.3, 146a.4, 146a.6, 146a.6, 146a.6, 146a.7, 146a.7, 146a.9, 146b.10, 146b.11, 146b.11, 146b.11, 146b.12, 146b.12, 146b.13, 146b.14, 146b.14, 146b.15, 146b.16, 146b.16, 146b.16, 146b.17, 146b.17, 146b.2, 146b.3, 146b.3, 146b.3, 146b.4, 146b.4, 146b.5, 146b.6, 146b.6, 146b.7, 146b.7, 146b.8, 146b.9, 146b.9, 147a.1, 147a.11, 147a.11, 147a.13, 147a.14, 147a.14, 147a.15, 147a.15, 147a.15, 147a.16, 147a.16, 147a.17, 147a.2, 147a.4, 147a.5, 147a.8, 148a.1, 148a.1, 148a.10, 148a.11, 148a.12, 148a.12, 148a.13, 148a.15, 148a.2, 148a.3, 148a.3, 148a.3, 148a.4, 148a.5, 148a.5, 148a.5, 148a.7, 148a.7, 148a.9, 148a.9, 148b.1, 148b.10, 148b.12, 148b.14, 148b.15, 148b.15, 148b.15, 148b.15, 148b.15, 148b.16, 148b.17, 148b.5, 148b.7, 148b.7, 148b.8, 148b.8, 148b.9, 149a.1, 149a.11, 149a.16, 149a.3, 149a.4, 149a.5, 149a.6, 149b.1, 149b.10, 149b.10, 149b.10, 149b.11, 149b.14, 149b.16, 149b.2, 149b.5, 14a.1, 14a.2, 14a.3, 14a.3, 14a.3, 14a.6, 14a.6, 14a.8, 14b.1, 14b.13, 14b.14, 14b.17, 14b.17, 14b.3, 14b.6, 14b.8, 14b.8, 150a.1, 150a.11, 150a.12, 150a.12, 150a.17, 150a.3, 150a.6, 150a.7, 150a.9, 150b.17, 150b.17, 150b.2, 150b.4, 150b.9, 151a.10, 151a.11, 151a.15, 151a.15, 151a.15, 151a.15, 151a.16, 151a.16, 151a.16, 151a.17, 151a.3, 151a.3, 151a.3, 151a.7, 151b.1, 151b.10, 151b.10, 151b.10, 151b.10, 151b.11, 151b.14, 151b.15, 151b.17, 151b.5, 151b.6, 151b.6, 151b.6, 151b.6, 151b.7, 151b.7, 151b.7, 151b.7, 151b.7, 151b.8, 151b.9, 152a.12, 152a.13, 152a.15, 152a.17, 152a.2, 152a.4, 152a.7, 152a.7, 152a.8, 152a.9, 152b.10, 152b.10, 152b.11, 152b.12, 152b.14, 152b.14, 152b.17, 152b.2, 152b.5, 152b.5, 152b.6, 152b.6, 152b.8, 153a.1, 153a.10, 153a.12, 153a.13, 153a.17, 153a.17, 153a.17, 153a.2, 153a.3, 153a.6, 153a.6, 153a.6, 153a.8, 153a.9, 153a.9, 153a.9, 153b.1, 153b.10, 153b.10, 153b.11, 153b.12, 153b.12, 153b.13, 153b.15, 153b.17, 153b.17, 153b.6, 153b.7, 153b.8, 154a.1, 154a.16, 154a.16, 154a.16, 154a.4, 154a.5, 154a.5, 154a.5, 154a.5, 154a.6, 154b.1, 154b.10, 154b.10, 154b.11, 154b.14, 154b.17, 154b.2, 154b.2, 154b.2, 154b.3, 154b.3, 154b.8, 154b.8, 154b.9, 154b.9, 155a.1, 155a.16, 155a.16, 155a.2, 155a.2, 155a.5, 155a.5, 155a.6, 155a.7, 155a.8, 155a.8, 155a.8, 155b.10, 155b.11, 155b.14, 155b.17, 155b.3, 155b.4, 155b.4, 155b.6, 156a.10, 156a.11, 156a.12, 156a.13 , 156a.14, 156a.15, 156a.2, 156a.3, 156a.3, 156a.5, 156a.8, 156a.9, 156b.1, 156b.1, 156b.10, 156b.11, 156b.13, 156b.14, 156b.16, 156b.2, 156b.5, 156b.5, 156b.6, 156b.6, 156b.7, 156b.8, 156b.9, 157a.10, 157a.10, 157a.10, 157a.11, 157a.11, 157a.12, 157a.12, 157a.13, 157a.14, 157a.14, 157a.14, 157a.3, 157a.3, 157a.4, 157a.4, 157a.6, 157a.7, 157a.7, 157a.8, 157a.8, 157a.8, 157a.9, 157a.9, 157b.12, 157b.12, 157b.12, 157b.13, 157b.13, 157b.13, 157b.13, 157b.13, 157b.15, 157b.2, 157b.2, 157b.3, 157b.4, 157b.5, 157b.5, 157b.6, 157b.7, 157b.7, 157b.8, 158a.1, 158a.11, 158a.12, 158a.12, 158a.13, 158a.13, 158a.13, 158a.14, 158a.14, 158a.15, 158a.16, 158a.16, 158a.16, 158a.3, 158a.4, 158a.4, 158a.9, 158b.1, 158b.11, 158b.12, 158b.14, 158b.15, 158b.16, 158b.17, 158b.17, 158b.3, 158b.4, 158b.6, 158b.8, 158b.9, 158b.9, 159a.1, 159a.12, 159a.12, 159a.13, 159a.13, 159a.15, 159a.15, 159a.16, 159a.16, 159a.17, 159a.2, 159a.3, 159a.3, 159a.4, 159a.7, 159a.8, 159a.8, 159a.9, 159a.9, 159b.1, 159b.1, 159b.1, 159b.10, 159b.11, 159b.11, 159b.2, 159b.4, 159b.5, 159b.5, 159b.6, 159b.6, 159b.6, 159b.7, 159b.7, 159b.8, 159b.8, 159b.9, 15a.1, 15a.1, 15a.1, 15a.10, 15a.10, 15a.10, 15a.11, 15a.12, 15a.12, 15a.13, 15a.14, 15a.14, 15a.14, 15a.15, 15a.15, 15a.15, 15a.16, 15a.16, 15a.16, 15a.16, 15a.2, 15a.3, 15a.4, 15a.6, 15a.7, 15a.8, 15a.9, 15a.9, 15a.9, 15b.1, 15b.11, 15b.12, 15b.13, 15b.13, 15b.14, 15b.14, 15b.17, 15b.2, 15b.2, 15b.2, 15b.3, 15b.6, 15b.6, 15b.6, 15b.7, 15b.7, 15b.9, 160a.10, 160a.10,

160a.10, 160a.11, 160a.12, 160a.15, 160a.16, 160a.4, 160a.5, 160a.5, 160a.6, 160a.7, 160b.1, 160b.1, 160b.16, 160b.17, 160b.3, 160b.4, 160b.8, 161a.10, 161a.10, 161a.10, 161a.10, 161a.11, 161a.11, 161a.12, 161a.13, 161a.14, 161a.2, 161a.2, 161a.4, 161a.4, 161a.6, 161a.9, 161b.12, 161b.14, 161b.17, 161b.17, 161b.17, 161b.5, 161b.6, 161b.6, 161b.7, 161b.8, 161b.8, 161b.8, 162a.16, 162a.16, 162a.17, 162a.17, 162a.3, 162a.3, 162a.4, 162a.4, 162a.4, 162a.6, 162a.6, 162a.6, 162a.8, 162b.1, 162b.1, 162b.1, 162b.1, 162b.12, 162b.12, 162b.12, 162b.14, 162b.3, 162b.3, 162b.4, 162b.4, 162b.4, 162b.5, 162b.5, 162b.6, 162b.6, 162b.7, 162b.7, 162b.7, 162b.8, 162b.8, 162b.8, 162b.8, 162b.8, 162b.8, 162b.8, 162b.9, 163a.10, 163a.11, 163a.11, 163a.11, 163a.12, 163a.13, 163a.14, 163a.14, 163a.15, 163a.15, 163a.16, 163a.17, 163a.17, 163a.17, 163a.17, 163a.2, 163a.2, 163a.2, 163a.2, 163a.3, 163a.4, 163a.4, 163a.6, 163a.8, 163a.8, 163a.9, 163a.9, 163b.1, 163b.1, 163b.12, 163b.12, 163b.13, 163b.13, 163b.13, 163b.13, 163b.14, 163b.15, 163b.16, 163b.17, 163b.2, 163b.2, 163b.2, 163b.3, 163b.3, 163b.4, 163b.5, 163b.6, 163b.6, 163b.7, 163b.7, 163b.8, 163b.9, 163b.9, 164a.12, 164a.14, 164a.14, 164a.15, 164a.16, 164a.16, 164a.16, 164a.2, 164a.3, 164a.4, 164a.5, 164a.7, 164a.9, 164a.9, 164b.1, 164b.1, 164b.10, 164b.11, 164b.11, 164b.11, 164b.11, 164b.12, 164b.12, 164b.12, 164b.13, 164b.13, 164b.13, 164b.14, 164b.14, 164b.14, 164b.14, 164b.14, 164b.15, 164b.15, 164b.16, 164b.16, 164b.16, 164b.17, 164b.17, 164b.2, 164b.2, 164b.3, 164b.3, 164b.4, 164b.4, 164b.4, 164b.5, 164b.5, 164b.7, 164b.7, 164b.9, 164b.9, 164b.9, 165a.1, 165a.1, 165a.1, 165a.10, 165a.10, 165a.10, 165a.12, 165a.14, 165a.15, 165a.16, 165a.17, 165a.17, 165a.17, 165a.17, 165a.2, 165a.2, 165a.2, 165a.3, 165a.3, 165a.3, 165a.3, 165a.4, 165a.4, 165a.4, 165a.4, 165a.5, 165a.6, 165a.6, 165a.7, 165a.8, 165a.8, 165a.8, 165a.9, 165a.9, 165b.1, 165b.1, 165b.11, 165b.12, 165b.12, 165b.13, 165b.14, 165b.15, 165b.15, 165b.15, 165b.16, 165b.17, 165b.17, 165b.3, 165b.4, 165b.6, 165b.8, 166a.1, 166a.10, 166a.10, 166a.12, 166a.13, 166a.13, 166a.14, 166a.14, 166a.2, 166a.3, 166a.3, 166a.3, 166a.3, 166a.4, 166a.5, 166a.5, 166a.6, 166a.6, 166a.7, 166a.8, 166a.8, 166a.9, 166a.9, 166b.13, 166b.14, 166b.14, 166b.15, 166b.16, 166b.17, 166b.17, 166b.17, 166b.17, 166b.2, 166b.3, 166b.3, 166b.3, 166b.4, 166b.4, 166b.5, 166b.5, 166b.6, 166b.7, 166b.8, 166b.9, 166b.9, 166b.9, 166b.9, 167a.1, 167a.10, 167a.12, 167a.14, 167a.17, 167a.3, 167a.5, 167b.1, 167b.1, 167b.1, 167b.10, 167b.10, 167b.10, 167b.10, 167b.11, 167b.11, 167b.11, 167b.11, 167b.11, 167b.11, 167b.11, 167b.11, 167b.11, 167b.11, 167b.12, 167b.12, 167b.12, 167b.13, 167b.13, 167b.13, 167b.13, 167b.13, 167b.13, 167b.13, 167b.14, 167b.14, 167b.14, 167b.14, 167b.14, 167b.15, 167b.15, 167b.16, 167b.17, 167b.2, 167b.2, 167b.2, 167b.3, 167b.4, 167b.4, 167b.5, 167b.7, 168a.1, 168a.1, 168a.10, 168a.10, 168a.10, 168a.11, 168a.11, 168a.15, 168a.16, 168a.17, 168a.2, 168a.3, 168a.3, 168a.4, 168a.4, 168a.5, 168a.6, 168a.6, 168a.8, 168a.9, 168a.9, 168b.13, 168b.16, 168b.16, 168b.16, 168b.2, 168b.2, 168b.4, 168b.4, 168b.5, 168b.5, 168b.7, 168b.7, 168b.9, 168b.9, 168b.9, 169a.10, 169a.10, 169a.11, 169a.11, 169a.11, 169a.12, 169a.12, 169a.13, 169a.14, 169a.15, 169a.17, 169a.17, 169a.2, 169a.3, 169a.5, 169a.9, 169a.9, 169b.1, 169b.10, 169b.11, 169b.12, 169b.12, 169b.12, 169b.12, 169b.16, 169b.2, 169b.3, 169b.7, 16a.1, 16a.1, 16a.11, 16a.12, 16a.16, 16a.5, 16a.6, 16a.8, 16a.9, 16b.12, 16b.12, 16b.13, 16b.14, 16b.15, 16b.2, 16b.7, 170a.10, 170a.11, 170a.12, 170a.12, 170a.12, 170a.13, 170a.14, 170a.14, 170a.14, 170a.15, 170a.15, 170a.16, 170a.16, 170a.17, 170a.17, 170a.17, 170a.3, 170a.4, 170a.5, 170a.6, 170a.8, 170a.8, 170a.9, 170b.1, 170b.1, 170b.10, 170b.10, 170b.10, 170b.10, 170b.11, 170b.12, 170b.12, 170b.13, 170b.13, 170b.15, 170b.15, 170b.16, 170b.17, 170b.17, 170b.2, 170b.2, 170b.3, 170b.4, 170b.5, 170b.7, 170b.7, 170b.7, 170b.7, 170b.8, 170b.9
171a.1, 171a.1, 171a.1, 171a.15, 171a.16, 171a.2, 171a.2, 171a.3, 171a.3, 171a.3, 171a.4, 171a.4, 171a.9, 171b.10, 171b.10, 171b.11, 171b.11, 171b.12, 171b.12, 171b.13, 171b.14, 171b.14, 171b.15, 171b.17, 171b.2, 171b.2, 171b.4, 171b.4, 171b.4, 171b.6, 171b.8, 171b.9, 171b.9, 172a.11, 172a.12, 172a.12, 172a.13, 172a.14, 172a.14, 172a.15, 172a.15, 172a.16, 172a.2, 172a.2, 172a.3, 172a.3, 172a.3, 172a.6, 172a.7, 172b.10, 172b.11, 172b.11, 172b.14, 172b.15, 172b.15, 172b.17, 172b.17, 172b.5, 172b.6, 172b.6, 172b.7, 172b.7, 173a.1, 173a.10, 173a.11, 173a.11, 173a.2, 173a.2, 173a.3, 173a.3, 173a.6, 173a.7, 173a.7, 173a.8, 173a.9, 173a.9, 173a.9, 173b.16, 173b.16, 173b.17, 173b.17, 174a.10, 174a.10, 174a.12, 174a.12, 174a.14, 174a.15, 174a.15, 174a.15, 174a.16, 174a.17, 174a.2, 174a.2, 174a.2, 174a.2, 174a.3, 174a.3, 174a.5, 174a.6, 174a.6, 174a.6, 174a.7, 174a.8, 174b.1, 174b.1, 174b.1, 174b.10, 174b.11, 174b.11, 174b.11, 174b.11, 174b.12, 174b.12, 174b.13, 174b.13, 174b.14, 174b.14, 174b.15, 174b.15, 174b.15, 174b.16, 174b.17, 174b.2, 174b.2, 174b.3, 174b.4, 174b.4, 174b.4, 174b.5, 174b.6, 174b.7, 174b.9, 175a.12, 175a.13, 175a.13, 175a.14, 175a.15, 175a.15, 175a.16, 175a.17, 175a.2, 175a.2, 175a.3, 175a.4, 175a.6, 175a.6, 175a.7, 175a.7, 175a.7, 175a.8, 175a.9, 175a.9, 175b.1, 175b.1, 175b.10, 175b.10, 175b.11, 175b.12, 175b.12, 175b.12, 175b.12, 175b.12, 175b.13, 175b.14, 175b.14, 175b.15, 175b.15, 175b.16, 175b.17, 175b.17, 175b.2, 175b.3, 175b.3, 175b.3, 175b.4, 175b.5, 175b.5, 175b.6, 175b.6, 175b.7, 175b.8, 175b.9, 175b.9, 175b.9, 175b.9, 175b.9, 176a.1, 176a.10, 176a.10, 176a.10, 176a.11, 176a.11, 176a.12, 176a.12, 176a.14, 176a.15, 176a.15, 176a.16, 176a.16, 176a.16, 176a.17, 176a.3, 176a.3, 176a.3, 176a.4, 176a.4, 176a.5, 176a.6, 176a.7, 176a.8, 176a.9, 176a.9, 176b.10, 176b.11, 176b.13, 176b.13, 176b.14, 176b.14, 176b.14, 176b.14, 176b.14, 176b.14, 176b.14, 176b.14, 176b.14, 176b.14, 176b.15, 176b.15, 176b.15, 176b.15, 176b.16, 176b.16, 176b.17, 176b.2, 176b.2, 176b.2, 176b.3, 176b.3, 176b.4, 176b.4, 176b.5, 176b.5, 176b.5, 176b.7, 176b.9, 176b.9, 177a.11, 177a.14, 177a.15, 177a.15,

177a.16, 177a.16, 177a.17, 177a.2, 177a.2, 177a.2, 177a.3, 177a.3, 177a.4, 177a.4, 177a.5, 177a.5, 177a.5, 177a.7, 177a.8, 177a.8, 177a.8, 177a.8, 177b.1, 177b.1, 177b.10, 177b.10, 177b.10, 177b.11, 177b.11, 177b.11, 177b.12, 177b.12, 177b.12, 177b.13, 177b.15, 177b.17, 177b.3, 177b.4, 177b.4, 177b.4, 177b.4, 177b.5, 177b.5, 177b.7, 177b.9, 178a.1, 178a.1, 178a.10, 178a.10, 178a.10, 178a.10, 178a.10, 178a.11, 178a.11, 178a.11, 178a.11, 178a.11, 178a.11, 178a.12, 178a.17, 178a.2, 178a.2, 178a.2, 178a.2, 178a.2, 178a.2, 178a.2, 178a.3, 178a.3, 178a.3, 178a.3, 178a.3, 178a.4, 178a.4, 178a.4, 178a.4, 178a.4, 178a.8, 178a.8, 178a.8, 178a.8, 178a.9, 178a.9, 178a.9, 178a.9, 178a.9, 178b.10, 178b.10, 178b.10, 178b.10, 178b.10, 178b.11, 178b.11, 178b.12, 178b.12, 178b.12, 178b.13, 178b.13, 178b.13, 178b.15, 178b.15, 178b.16, 178b.16, 178b.17, 178b.17, 178b.3, 178b.4, 178b.4, 178b.6, 178b.6, 178b.7, 178b.8, 178b.8, 178b.9, 179a.1, 179a.12, 179a.14, 179a.15, 179a.16, 179a.16, 179a.17, 179a.17, 179a.17, 179a.2, 179a.2, 179a.2, 179a.3, 179a.3, 179a.3, 179a.4, 179a.4, 179a.5, 179a.7, 179a.7, 179a.8, 179b.1, 179b.1, 179b.11, 179b.14, 179b.14, 179b.14, 179b.15, 179b.16, 179b.17, 179b.17, 179b.17, 179b.3, 179b.3, 179b.3, 179b.4, 179b.4, 179b.4, 179b.6, 179b.6, 179b.6, 179b.7, 179b.7, 179b.9, 179b.9, 17a.12, 17a.13, 17a.14, 17a.15, 17a.15, 17a.17, 17a.2, 17a.2, 17a.3, 17a.3, 17a.5, 17a.7, 17b.10, 17b.10, 17b.10, 17b.11, 17b.11, 17b.11, 17b.11, 17b.12, 17b.15, 17b.16, 17b.17, 17b.6, 17b.9, 180a.1, 180a.10, 180a.10, 180a.10, 180a.11, 180a.15, 180a.15, 180a.16, 180a.16, 180a.17, 180a.17, 180a.17, 180a.2, 180a.2, 180a.3, 180a.3, 180a.5, 180a.5, 180a.6, 180a.6, 180a.7, 180a.7, 180a.8, 180a.8, 180a.9, 180a.9, 180b.1, 180b.10, 180b.12, 180b.12, 180b.12, 180b.13, 180b.13, 180b.13, 180b.13, 180b.16, 180b.16, 180b.16, 180b.17, 180b.17, 180b.2, 180b.2, 180b.2, 180b.2, 180b.3, 180b.3, 180b.3, 180b.3, 180b.4, 180b.4, 180b.5, 180b.5, 180b.7, 180b.7, 180b.7, 180b.8, 180b.8, 180b.9, 181a.10, 181a.11, 181a.11, 181a.12, 181a.12, 181a.13, 181a.13, 181a.14, 181a.14, 181a.17, 181a.3, 181a.5, 181a.6, 181a.6, 181a.7, 181a.8, 181b.10, 181b.10, 181b.10, 181b.11, 181b.11, 181b.12, 181b.13, 181b.13, 181b.14, 181b.14, 181b.14, 181b.14, 181b.14, 181b.15, 181b.15, 181b.15, 181b.15, 181b.16, 181b.16, 181b.16, 181b.17, 181b.2, 181b.2, 181b.3, 181b.3, 181b.3, 181b.3, 181b.4, 181b.4, 181b.4, 181b.5, 181b.5, 181b.6, 181b.6, 181b.7, 181b.7, 181b.8, 181b.8, 181b.9, 181b.9, 182a.1, 182a.1, 182a.16, 182a.17, 182a.17, 182a.17, 182a.3, 182a.9, 182b.1, 182b.1, 182b.11, 182b.15, 182b.3, 182b.4, 183a.1, 183a.11, 183a.11, 183a.12, 183a.13, 183a.13, 183a.13, 183a.13, 183a.14, 183a.17, 183a.17, 183a.17, 183a.2, 183a.3, 183a.3, 183a.7, 183a.8, 183a.8, 183a.9, 183a.9, 183b.1, 183b.1, 183b.1, 183b.10, 183b.10, 183b.11, 183b.12, 183b.12, 183b.12, 183b.2, 183b.2, 183b.3, 183b.4, 183b.4, 183b.4, 183b.4, 183b.5, 183b.5, 183b.6, 183b.8, 183b.9, 184a.10, 184a.10, 184a.10, 184a.10, 184a.10, 184a.11, 184a.11, 184a.12, 184a.12, 184a.12, 184a.13, 184a.13, 184a.14, 184a.14, 184a.14, 184a.14, 184a.14, 184a.15, 184a.15, 184a.16, 184a.16, 184a.16, 184a.16, 184a.3, 184a.3, 184a.4, 184a.6, 184a.7, 184a.9, 184a.9, 184b.1, 184b.10, 184b.11, 184b.11, 184b.11, 184b.12, 184b.12, 184b.13, 184b.13, 184b.13, 184b.13, 184b.15, 184b.6, 184b.7, 184b.7, 184b.8, 184b.8, 184b.9, 185a.13, 185a.14, 185a.14, 185a.14, 185a.15, 185a.16, 185a.17, 185a.4, 185a.5, 185a.5, 185a.6, 185a.6, 185a.6, 185a.8, 185a.9, 185b.1, 185b.11, 185b.12, 185b.13, 185b.14, 185b.15, 185b.15, 185b.15, 185b.15, 185b.15, 185b.15, 185b.16, 185b.17, 185b.2, 185b.3, 185b.4, 185b.5, 185b.5, 185b.5, 185b.5, 185b.5, 185b.5, 185b.6, 185b.7, 186a.1, 186a.11, 186a.12, 186a.13, 186a.15, 186a.17, 186a.17, 186a.3, 186a.3, 186a.4, 186a.5, 186a.6, 186a.8, 186a.8, 186a.9, 186b.1, 186b.1, 186b.1, 186b.1, 186b.11, 186b.11, 186b.11, 186b.11, 186b.11, 186b.12, 186b.12, 186b.12, 186b.12, 186b.12, 186b.13, 186b.13, 186b.13, 186b.13, 186b.14, 186b.15, 186b.15, 186b.17, 186b.2, 186b.2, 186b.4, 186b.4, 186b.4, 186b.5, 186b.5, 186b.6, 186b.6, 186b.6, 186b.6, 186b.6, 186b.6, 186b.7, 186b.7, 186b.7, 186b.7, 186b.7, 186b.7, 186b.7, 186b.8, 186b.8, 186b.8, 186b.8, 187a.1, 187a.1, 187a.10, 187a.10, 187a.12, 187a.12, 187a.12, 187a.13, 187a.13, 187a.13, 187a.16, 187a.17, 187a.3, 187a.3, 187a.4, 187a.5, 187a.5, 187a.5, 187a.5, 187a.5, 187a.7, 187a.7, 187a.8, 187a.8, 187a.8, 187a.8, 187a.8, 187b.13, 187b.14, 187b.15, 187b.17, 187b.2, 187b.2, 187b.2, 187b.2, 187b.3, 187b.3, 187b.3, 187b.3, 187b.3, 187b.3, 187b.3, 187b.4, 187b.4, 187b.4, 187b.4, 187b.6, 187b.6, 187b.7, 188a.1, 188a.1, 188a.10, 188a.11, 188a.11, 188a.11, 188a.12, 188a.12, 188a.13, 188a.13, 188a.13, 188a.14, 188a.14, 188a.17, 188a.2, 188a.3, 188a.4, 188a.5, 188a.5, 188a.6, 188a.6, 188a.7, 188a.7, 188a.7, 188a.9, 188a.9, 188b.1, 188b.1, 188b.10, 188b.10, 188b.10, 188b.11, 188b.11, 188b.11, 188b.12, 188b.12, 188b.12, 188b.12, 188b.13, 188b.13, 188b.13, 188b.14, 188b.15, 188b.15, 188b.15, 188b.16, 188b.16, 188b.17, 188b.17, 188b.3, 188b.4, 188b.4, 188b.4, 188b.4, 188b.5, 188b.6, 188b.9, 189a.1, 189a.1, 189a.11, 189a.11, 189a.15, 189a.16, 189a.16, 189a.17, 189a.17, 189a.2, 189a.3, 189a.3, 189a.3, 189a.4, 189a.4, 189a.5, 189a.5, 189a.6, 189a.6, 189a.7, 189a.7, 189a.7, 189a.7, 189b.1, 189b.12, 189b.17, 189b.2, 189b.2, 189b.3, 189b.3, 189b.4, 189b.4, 189b.5, 189b.5, 189b.5, 189b.5, 189b.6, 189b.7, 189b.7, 189b.7, 189b.7, 189b.8, 189b.8, 189b.9, 189b.9, 189b.9, 18a.12, 18a.13, 18a.16, 18a.2, 18a.2, 18a.2, 18a.3, 18a.3, 18a.5, 18a.5, 18a.7, 18b.10, 18b.10, 18b.10, 18b.11, 18b.11, 18b.13, 18b.13, 18b.13, 18b.15, 18b.16, 18b.16, 18b.17, 18b.3, 190a.1, 190a.1, 190a.1, 190a.1, 190a.1, 190a.10, 190a.11, 190a.11, 190a.11, 190a.12, 190a.12, 190a.13, 190a.13, 190a.13, 190a.14, 190a.14, 190a.14, 190a.15, 190a.15, 190a.15, 190a.15, 190a.15, 190a.16, 190a.16, 190a.2, 190a.2, 190a.3, 190a.3, 190a.6, 190a.7, 190a.7, 190a.7, 190a.8, 190a.8, 190a.8, 190a.8, 190a.8, 190a.9, 190b.1, 190b.10, 190b.10, 190b.11, 190b.11, 190b.11, 190b.12, 190b.12, 190b.12, 190b.13, 190b.13, 190b.15, 190b.15, 190b.15, 190b.16, 190b.16,

190b.17, 190b.17, 190b.3, 190b.4, 190b.4, 190b.4, 190b.4, 190b.4, 190b.6, 190b.7, 190b.8, 190b.8, 190b.9, 190b.9, 190b.9, 190b.9, 191a.10, 191a.11, 191a.11, 191a.11, 191a.11, 191a.11, 191a.11, 191a.12, 191a.12, 191a.17, 191a.17, 191a.17, 191a.2, 191a.2, 191a.3, 191a.3, 191a.3, 191a.4, 191a.4, 191a.4, 191a.5, 191a.5, 191a.6, 191a.6, 191a.6, 191a.7, 191a.9, 191a.9, 191b.1, 191b.1, 191b.1, 191b.11, 191b.11, 191b.12, 191b.13, 191b.14, 191b.15, 191b.16, 191b.16, 191b.16, 191b.17, 191b.2, 191b.2, 191b.2, 191b.8, 192a.10, 192a.12, 192a.13, 192a.14, 192a.17, 192a.17, 192a.2, 192a.4, 192a.5, 192a.6, 192b.1, 192b.1, 192b.1, 192b.10, 192b.10, 192b.11, 192b.11, 192b.11, 192b.12, 192b.12, 192b.12, 192b.13, 192b.14, 192b.14, 192b.15, 192b.15, 192b.15, 192b.16, 192b.16, 192b.17, 192b.2, 192b.2, 192b.3, 192b.5, 192b.6, 192b.6, 192b.6, 192b.7, 192b.8, 192b.8, 192b.8, 192b.9, 193a.11, 193a.13, 193a.14, 193a.15, 193a.16, 193a.17, 193a.17, 193a.3, 193a.7, 193a.8, 193a.9, 193b.10, 193b.11, 193b.12, 193b.13, 193b.15, 193b.15, 193b.2, 193b.2, 193b.2, 193b.3, 193b.3, 193b.3, 193b.4, 193b.5, 193b.5, 193b.7, 193b.9, 193b.9, 194a.1, 194a.1, 194a.1, 194a.16, 194a.16, 194a.2, 194a.2, 194a.2, 194a.2, 194a.3, 194a.3, 194a.4, 194a.5, 194a.5, 194a.6, 194a.7, 194a.8, 194b.1, 194b.1, 194b.10, 194b.11, 194b.11, 194b.12, 194b.13, 194b.14, 194b.15, 194b.15, 194b.16, 194b.17, 194b.2, 194b.3, 194b.7, 194b.8, 194b.9, 195a.1, 195a.10, 195a.11, 195a.11, 195a.11, 195a.12, 195a.13, 195a.13, 195a.13, 195a.14, 195a.15, 195a.16, 195a.17, 195a.2, 195a.3, 195a.4, 195a.5, 195a.7, 195a.7, 195a.9, 195a.9, 195a.9, 195a.9, 195b.1, 195b.1, 195b.10, 195b.10, 195b.10, 195b.10, 195b.10, 195b.10, 195b.11, 195b.13, 195b.14, 195b.14, 195b.16, 195b.2, 195b.2, 195b.2, 195b.4, 195b.4, 195b.4, 195b.5, 195b.5, 195b.5, 195b.5, 195b.6, 195b.7, 195b.8, 195b.9, 195b.9, 195b.9, 196a.1, 196a.1, 196a.10, 196a.11, 196a.11, 196a.14, 196a.14, 196a.15, 196a.15, 196a.16, 196a.17, 196a.2, 196a.5, 196a.5, 196a.5, 196a.6, 196a.6, 196a.7, 196b.10, 196b.10, 196b.10, 196b.10, 196b.10, 196b.12, 196b.12, 196b.13, 196b.14, 196b.2, 196b.2, 196b.3, 196b.3, 197a.10, 197a.10, 197a.12, 197a.14, 197a.2, 197a.2, 197a.3, 197a.5, 197a.5, 197a.6, 197a.6, 197b.11, 197b.12, 197b.12, 197b.13, 197b.13, 197b.14, 197b.15, 197b.15, 197b.16, 197b.16, 197b.16, 197b.17, 197b.4, 197b.5, 197b.5, 197b.6, 197b.6, 197b.6, 197b.7, 197b.7, 197b.8, 197b.8, 197b.9, 197b.9, 198a.10, 198a.11, 198a.12, 198a.13, 198a.14, 198a.14, 198a.15, 198a.16, 198a.17, 198a.4, 198a.5, 198a.6, 198b.1, 198b.11, 198b.12, 198b.14, 198b.14, 198b.14, 198b.14, 198b.15, 198b.16, 198b.16, 198b.17, 198b.2, 198b.3, 198b.3, 198b.4, 198b.7, 198b.7, 198b.9, 198b.9, 198b.9, 199a.10, 199a.13, 199a.15, 199a.15, 199a.16, 199a.17, 199a.2, 199a.3, 199a.4, 199a.5, 199a.5, 199a.6, 199a.6, 199a.6, 199a.6, 199a.7, 199a.7, 199a.7, 199a.7, 199a.8, 199a.8, 199a.8, 199a.8, 199a.9, 199a.9, 199b.1, 199b.10, 199b.2, 199b.2, 199b.3, 199b.3, 199b.4, 199b.5, 199b.5, 199b.6, 199b.7, 199b.7, 199b.7, 199b.7, 199b.7, 199b.8, 199b.8, 199b.8, 199b.9, 19a.1 , 19a.1 , 19a.10, 19a.10, 19a.12, 19a.13, 19a.14, 19a.14, 19a.14, 19a.14, 19a.14, 19a.14, 19a.14, 19a.15, 19a.15, 19a.15, 19a.16, 19a.16, 19a.16, 19a.16, 19a.16, 19a.16, 19a.16, 19a.16, 19a.17, 19a.17, 19a.17, 19a.17, 19a.17, 19a.17, 19a.17, 19a.17, 19a.17, 19a.17, 19a.2, 19a.2, 19a.3, 19a.4, 19a.4, 19a.5, 19a.5, 19a.5, 19a.6, 19a.6, 19a.6, 19a.6, 19a.7, 19a.7, 19a.7, 19a.8, 19a.8, 19a.9, 19a.9, 19a.9, 19b.1, 19b.1, 19b.1, 19b.1, 19b.1, 19b.1, 19b.1, 19b.1, 19b.1, 19b.10, 19b.10, 19b.11, 19b.12, 19b.13, 19b.13, 19b.14, 19b.15, 19b.16, 19b.16, 19b.17, 19b.2, 19b.2, 19b.2, 19b.2, 19b.2, 19b.2, 19b.2, 19b.3, 19b.3, 19b.3, 19b.3, 19b.3, 19b.3, 19b.4, 19b.4, 19b.4, 19b.4, 19b.4, 19b.4, 19b.4, 19b.4, 19b.5, 19b.5, 19b.5, 19b.5, 19b.5, 19b.5, 19b.6, 19b.6, 19b.8, 19b.8, 19b.9, 1b.10, 1b.11, 1b.12, 1b.12, 1b.15, 1b.15, 1b.16, 1b.4, 1b.8, 1b.9, 200a.4, 200a.7, 200a.8, 200a.8, 20a.1, 20a.2, 20a.2, 20a.3, 20a.3, 20a.4, 20a.4, 20a.4, 20a.4, 20a.7, 20b.10, 20b.10, 20b.14, 20b.17, 20b.17, 20b.2, 20b.3, 20b.3, 20b.4, 20b.5, 20b.6, 20b.7, 20b.8, 20b.8, 20b.9, 20b.9, 20b.9, 20b.9, 21a.11, 21a.11, 21a.11, 21a.13, 21a.13, 21a.13, 21a.14, 21a.14, 21a.14, 21a.15, 21a.15, 21a.15, 21a.16, 21a.17, 21a.17, 21b.1, 21b.1, 21b.1, 21b.13, 21b.14, 21b.14, 21b.14, 21b.15, 21b.15, 21b.16, 21b.16, 21b.17, 21b.17, 21b.17, 21b.17, 21b.2, 21b.2, 21b.3, 21b.3, 21b.4, 21b.4, 21b.4, 21b.4, 21b.4, 21b.5, 21b.5, 21b.6, 21b.6, 21b.7, 22a.11, 22a.12, 22a.17, 22a.2, 22a.3, 22a.4, 22a.4, 22a.5, 22a.8, 22b.10, 22b.11, 22b.13, 22b.14, 22b.15, 22b.4, 22b.9, 23a.11, 23a.12, 23a.12, 23a.12, 23a.13, 23a.14, 23a.14, 23a.14, 23a.15, 23a.17, 23a.2, 23a.2, 23a.4, 23a.5, 23b.3, 23b.3, 23b.8, 24a.12, 24a.13, 24a.13, 24a.17, 24a.4, 24a.7, 24a.8, 24b.11, 24b.14, 24b.16, 24b.16, 24b.17, 24b.17, 24b.17, 25a.10, 25a.11, 25a.14, 25a.14, 25a.15, 25a.16, 25a.16, 25a.3, 25a.4, 25a.4, 25a.5, 25a.6, 25a.7, 25a.8, 25a.9, 25a.9, 25b.14, 25b.14, 25b.17, 25b.3, 25b.3, 25b.4, 25b.4, 25b.5, 26a.1, 26a.1, 26a.12, 26a.12, 26a.12, 26a.14, 26a.16, 26a.16, 26a.17, 26a.3, 26a.5, 26a.6, 26a.7, 26b.10, 26b.11, 26b.13, 26b.15, 26b.16, 26b.4, 26b.6, 26b.6, 26b.7, 26b.8, 26b.9, 26b.9, 27a.1, 27a.12, 27a.12, 27a.13, 27a.13, 27a.2, 27a.2, 27a.4, 27a.5, 27a.5, 27a.5, 27a.6, 27a.6, 27a.6, 27a.7, 27a.8, 27a.8, 27a.9, 27a.9, 27a.9, 27a.9, 27b.12, 27b.12, 27b.16, 27b.16, 27b.17, 27b.17, 27b.4, 27b.9, 28a.14, 28a.2, 28a.7, 28a.8, 28b.10, 28b.11, 28b.11, 28b.15, 28b.5, 28b.6, 28b.8, 28b.8, 28b.9, 29a.10, 29a.10, 29a.12, 29a.13, 29a.14, 29a.2, 29a.3, 29a.9, 29a.9, 29b.1, 29b.12, 29b.13, 29b.13, 29b.14, 29b.15, 29b.17, 29b.2, 2a.10, 2a.10, 2a.10, 2a.11, 2a.15, 2a.2, 2a.4, 2a.7, 2a.7, 2b.10, 2b.13, 2b.15, 2b.15, 2b.16, 2b.16, 2b.16, 2b.2, 2b.7, 2b.8, 2b.8, 2b.9, 2b.9, 30a.1, 30a.1, 30a.1, 30a.11, 30a.2, 30a.2, 30a.5, 30a.5, 30a.6, 30a.7, 30a.7, 30a.9, 30b.1, 30b.11, 30b.17, 30b.17, 30b.2, 30b.4, 30b.5, 31a.1, 31a.12, 31a.13, 31a.13, 31a.14, 31a.16, 31a.3, 31a.3, 31a.5, 31a.5, 31a.5, 31b.1, 31b.11, 31b.12, 31b.12, 31b.13, 31b.15, 31b.15, 31b.15, 31b.16, 31b.3, 31b.5, 31b.8, 31b.8, 31b.9, 32a.1, 32a.1, 32a.10, 32a.11, 32a.16, 32a.17, 32a.4, 32a.4, 32a.4, 32a.6, 32a.9, 32a.9, 32b.10, 32b.15, 32b.16, 32b.17, 32b.4, 32b.5, 32b.6, 32b.8, 32b.8, 33a.10, 33a.12, 33a.14, 33a.15, 33a.15, 33a.3, 33a.5, 33a.6,

33a.7, 33a.8, 33a.9, 33b.1, 33b.1, 33b.13, 33b.13, 33b.14, 33b.16, 33b.17, 33b.17, 33b.5, 33b.6, 34a.11, 34a.12, 34a.12, 34a.13, 34a.13, 34a.15, 34a.15, 34a.15, 34a.15, 34a.15, 34a.16, 34a.17, 34a.17, 34a.17, 34a.17, 34a.17, 34a.4, 34a.4, 34a.6, 34a.7, 34a.7, 34a.8, 34a.9, 34b.1, 34b.1, 34b.10, 34b.11, 34b.11, 34b.11, 34b.14, 34b.16, 34b.16, 34b.16, 34b.17, 34b.3, 34b.4, 34b.4, 34b.5, 34b.5, 34b.6, 34b.6, 34b.6, 34b.6, 34b.6, 34b.6, 34b.6, 34b.6, 34b.6, 34b.6, 34b.7, 35a.1, 35a.1, 35a.11, 35a.12, 35a.13, 35a.14, 35a.16, 35a.17, 35a.2, 35a.2, 35a.2, 35a.2, 35a.5, 35a.5, 35a.5, 35a.6, 35a.7, 35a.9, 35a.9, 35b.10, 35b.10, 35b.10, 35b.10, 35b.11, 35b.11, 35b.12, 35b.14, 35b.14, 35b.15, 35b.17, 35b.2, 35b.4, 35b.5, 35b.5, 35b.6, 36a.10, 36a.10, 36a.10, 36a.10, 36a.11, 36a.12, 36a.12, 36a.12, 36a.12, 36a.13, 36a.13, 36a.14, 36a.15, 36a.15, 36a.16, 36a.17, 36a.5, 36a.5, 36a.6, 36a.7, 36a.8, 36a.9, 36b.1, 36b.1, 36b.10, 36b.12, 36b.12, 36b.12, 36b.12, 36b.12, 36b.14, 36b.14, 36b.15, 36b.2, 36b.4, 36b.5, 36b.5, 36b.6, 36b.6, 36b.6, 36b.8, 36b.9, 36b.9, 36b.9, 36b.9, 37a.1, 37a.1, 37a.10, 37a.11, 37a.11, 37a.14, 37a.16, 37a.16, 37a.3, 37a.4, 37a.4, 37a.5, 37a.6, 37a.6, 37a.7, 37a.8, 37a.9, 37b.1, 37b.13, 37b.15, 37b.16, 37b.17, 37b.2, 37b.4, 37b.4, 37b.4, 37b.5, 37b.5, 37b.6, 38a.13, 38a.16, 38a.2, 38a.4, 38a.6, 38a.7, 38b.15, 38b.15, 38b.15, 38b.15, 38b.16, 38b.5, 38b.5, 38b.5, 39a.1, 39a.11, 39a.15, 39a.16, 39a.16, 39a.17, 39a.17, 39a.17, 39a.17, 39a.6, 39b.1, 39b.11, 39b.16, 39b.6, 39b.7, 39b.7, 39b.9, 39b.9, 39b.9, 3b.10, 3b.10, 3b.12, 3b.12, 3b.13, 3b.14, 40a.1, 40a.10, 40a.11, 40a.13, 40a.15, 40a.15, 40a.2, 40a.3, 40a.9, 40b.1, 40b.11, 40b.11, 40b.13, 40b.15, 40b.16, 40b.16, 40b.17, 40b.17, 40b.3, 40b.3, 40b.5, 40b.6, 41a.1, 41a.1, 41a.1, 41a.1, 41a.11, 41a.11, 41a.13, 41a.2, 41b.15, 41b.5, 41b.6, 41b.6, 41b.8, 42a.10, 42a.12, 42a.14, 42a.2, 42a.4, 42a.7, 42a.8, 42b.14, 42b.15, 42b.16, 42b.17, 42b.7, 42b.8, 42b.9, 43a.12, 43b.11, 43b.12, 43b.14, 43b.14, 43b.15, 43b.16, 43b.17, 43b.6, 43b.7, 44a.11, 44a.13, 44a.2, 44a.8, 44b.15, 45a.1, 45a.11, 45a.13, 45a.14, 45a.15, 45a.16, 45a.16, 45a.4, 45a.5, 45a.6, 45a.8, 45a.8, 45a.9, 45b.1, 45b.1, 45b.10, 45b.11, 45b.14, 45b.16, 45b.17, 45b.5, 45b.6, 45b.7, 45b.8, 45b.8, 45b.8, 45b.9, 46a.1, 46a.10, 46a.10, 46a.10, 46a.11, 46a.11, 46a.12, 46a.14, 46a.14, 46a.14, 46a.16, 46a.17, 46a.4, 46a.4, 46a.7, 46a.8, 46a.9, 46a.9, 46b.10, 46b.10, 46b.10, 46b.12, 46b.13, 46b.15, 46b.15, 46b.15, 46b.16, 46b.16, 46b.17, 46b.17, 46b.6, 46b.7, 47a.1, 47a.1, 47a.1, 47a.10, 47a.13, 47a.13, 47a.14, 47a.15, 47a.15, 47a.16, 47a.2, 47a.3, 47a.4, 47a.9, 47b.12, 47b.15, 47b.17, 47b.9, 48a.1, 48a.10, 48a.10, 48a.10, 48a.10, 48a.14, 48a.17, 48a.2, 48a.3, 48a.7, 48b.10, 48b.11, 48b.14, 48b.2, 48b.3, 48b.4, 48b.6, 48b.6, 48b.9, 48b.9, 49a.3, 49a.3, 49a.4, 49a.4, 49a.5, 49a.5, 49a.8, 49b.1, 49b.10, 49b.11, 49b.12, 49b.5, 49b.9, 4a.11, 4a.14, 4a.14, 4a.15, 4a.16, 4a.17, 4a.3, 4a.8, 4b.10, 4b.11, 4b.13, 4b.16, 4b.16, 4b.3, 4b.4, 4b.4, 4b.4, 4b.6, 4b.8, 50a.11, 50a.2, 50a.2, 50a.6, 50a.7, 50b.13, 50b.16, 50b.17, 50b.7, 51a.10, 51a.13, 51a.14, 51a.17, 51a.3, 51a.3, 51a.3, 51a.3, 51a.4, 51a.4, 51a.4, 51a.4, 51a.5, 51a.6, 51a.9, 51b.1, 51b.11, 51b.11, 51b.11, 51b.2, 51b.2, 51b.3, 51b.4, 51b.4, 51b.9, 52a.4, 52b.7, 52b.9, 53a.16, 53a.16, 53a.7, 53a.8, 53a.8, 53a.9, 53b.1, 53b.1, 53b.1, 53b.12, 53b.12, 53b.13, 53b.13, 53b.14, 53b.15, 53b.15, 53b.15, 53b.16, 53b.2, 53b.2, 53b.3, 53b.4, 53b.6, 53b.9, 53b.9, 53b.9, 54a.1, 54a.1, 54a.1, 54a.10, 54a.17, 54a.2, 54a.2, 54a.5, 54a.6, 54a.9, 54b.1, 54b.11, 54b.12, 54b.13, 54b.17, 54b.17, 54b.2, 54b.3, 54b.4, 54b.4, 54b.5, 54b.7, 55a.1, 55a.1, 55a.10, 55a.10, 55a.10, 55a.10, 55a.14, 55a.14, 55a.15, 55a.16, 55a.2, 55a.4, 55a.5, 55a.6, 55a.7, 55a.9, 55b.1, 55b.1, 55b.10, 55b.10, 55b.14, 55b.15, 55b.16, 55b.16, 55b.16, 55b.16, 55b.3, 55b.4, 55b.5, 55b.5, 55b.7, 55b.8, 55b.9, 55b.9, 56a.1, 56a.11, 56a.11, 56a.11, 56a.13, 56a.13, 56a.15, 56a.15, 56a.15, 56a.16, 56a.17, 56a.8, 56a.9, 56b.1, 56b.10, 56b.10, 56b.11, 56b.11, 56b.12, 56b.12, 56b.15, 56b.15, 56b.16, 56b.9, 57a.11, 57a.13, 57a.14, 57a.15, 57a.17, 57a.17, 57a.2, 57a.4, 57a.6, 57a.8, 57b.1, 57b.10, 57b.11, 57b.12, 57b.13, 57b.16, 57b.2, 57b.3, 57b.4, 57b.4, 57b.5, 57b.6, 57b.7, 57b.8, 57b.8, 58a.10, 58a.14, 58a.17, 58a.2, 58a.3, 58b.1, 58b.1, 58b.12, 58b.14, 58b.17, 58b.17, 58b.2, 58b.3, 58b.3, 58b.7, 58b.8, 59a.11, 59a.12, 59a.16, 59a.17, 59a.17, 59a.7, 59a.7, 59b.11, 59b.2, 59b.6, 59b.6, 5a.1, 5a.12, 5a.14, 5a.14, 5a.15, 5a.15, 5a.15, 5a.15, 5a.16, 5a.16, 5a.16, 5a.16, 5a.17, 5a.2, 5a.3, 5a.4, 5a.5, 5a.7, 5a.9, 5b.1, 5b.10, 5b.10, 5b.11, 5b.13, 5b.13, 5b.15, 5b.15, 5b.2, 5b.6, 5b.7, 5b.7, 5b.9, 5b.9, 5b.9, 5b.9, 60a.16, 60a.4, 60a.5, 60a.5, 60a.8, 60b.1, 60b.11, 60b.12, 60b.14, 60b.14, 60b.16, 60b.17, 60b.17, 60b.2, 60b.3, 60b.4, 60b.5, 60b.6, 60b.6, 60b.6, 60b.7, 60b.8, 60b.9, 61a.10, 61a.12, 61a.13, 61a.14, 61a.15, 61a.16, 61a.16, 61a.17, 61a.17, 61a.17, 61a.17, 61a.17, 61a.17, 61a.3, 61a.4, 61a.5, 61a.6, 61a.6, 61a.7, 61a.8, 61a.9, 61a.9, 61a.9, 61a.9, 61b.1, 61b.10, 61b.11, 61b.14, 61b.14, 61b.15, 61b.16, 61b.17, 61b.17, 61b.2, 61b.2, 61b.2, 61b.2, 61b.4, 61b.6, 61b.7, 61b.7, 61b.8, 61b.8, 61b.9, 62a.1, 62a.10, 62a.10, 62a.10, 62a.2, 62a.2, 62a.5, 62a.6, 62a.7, 62a.8, 62a.8, 62a.8, 62a.8, 62a.8, 62a.9, 62a.9, 62a.9, 62b.12, 62b.12, 62b.13, 62b.13, 62b.14, 62b.14, 62b.17, 62b.17, 62b.2, 62b.3, 62b.6, 62b.9, 62b.9, 63a.16, 63a.2, 63a.4, 63a.4, 63a.5, 63a.7, 63b.13, 63b.16, 63b.3, 63b.4, 64a.13, 64a.16, 64a.17, 64a.8, 64a.8, 64a.8, 64b.1, 64b.1, 64b.13, 64b.2, 64b.2, 64b.3, 64b.4, 64b.5, 64b.6, 64b.6, 64b.7, 64b.7, 64b.7, 64b.9, 65a.1, 65a.11, 65a.11, 65a.11, 65a.11, 65a.13, 65a.15, 65a.15, 65a.16, 65a.16, 65a.17, 65a.17, 65a.6, 65a.6, 65a.7, 65a.8, 65a.9, 65b.10, 65b.11, 65b.13, 65b.13, 65b.15, 65b.3, 65b.4, 65b.4, 65b.5, 65b.6, 65b.8, 65b.8, 66a.1, 66a.10, 66a.13, 66a.13, 66a.14, 66a.14, 66a.14, 66a.15, 66a.16, 66a.17, 66a.2, 66a.2, 66a.6, 66a.7, 66a.9, 66a.9, 66b.11, 66b.11, 66b.11, 66b.12, 66b.12, 66b.16, 66b.17, 66b.17, 66b.2, 66b.3, 66b.4, 66b.4, 66b.8, 66b.9, 66b.9, 67a.1, 67a.11, 67a.15, 67a.16, 67a.6, 67b.1, 67b.14, 67b.15, 67b.16, 67b.17, 68a.10, 68a.12, 68a.14, 68a.14, 68a.7, 68a.9, 68a.9, 68a.9, 68b.1, 68b.11, 68b.15, 68b.16, 69a.10, 69a.13, 69a.13, 69a.3, 69a.3, 69a.3, 69a.4, 69a.5, 69a.7, 69a.7, 69a.8, 69a.9, 69a.9, 69a.9, 69b.1, 69b.15, 69b.7, 69b.8, 69b.9, 6a.11, 6a.15, 6a.16, 6a.17, 6a.3, 6a.5,

6a.5, 6a.5, 6a.5, 6a.6, 6a.7, 6b.13, 6b.16, 6b.17, 6b.17, 6b.17, 6b.7, 6b.9, 6b.9, 70a.11, 70a.14, 70a.14, 70a.14, 70a.14, 70a.14, 70a.14, 70a.14, 70a.15, 70a.15, 70a.16, 70a.2, 70a.2, 70a.7, 70a.9, 70b.11, 70b.12, 70b.16, 70b.3, 70b.3, 71a.10, 71a.11, 71a.15, 71a.15, 71a.15, 71a.16, 71a.16, 71a.17, 71a.17, 71a.8, 71b.1, 71b.1, 71b.12, 71b.14, 71b.17, 71b.2, 71b.2, 71b.2, 71b.5, 71b.7, 72a.1, 72a.10, 72a.10, 72a.12, 72a.13, 72a.13, 72a.15, 72a.17, 72a.9, 72a.9, 72b.11, 72b.15, 72b.16, 72b.17, 72b.17, 72b.8, 73a.10, 73a.12, 73a.12, 73a.14, 73a.15, 73a.15, 73a.15, 73a.4, 73a.6, 73b.1, 73b.15, 73b.16, 73b.17, 73b.2, 73b.3, 73b.3, 73b.5, 73b.6, 73b.7, 73b.7, 74a.1, 74a.1, 74a.14, 74a.15, 74a.3, 74a.7, 74b.17, 74b.17, 74b.6, 75a.1, 75a.11, 75a.11, 75a.14, 75a.14, 75a.15, 75a.15, 75a.5, 75a.6, 75b.11, 75b.12, 75b.12, 75b.13, 75b.13, 76a.13, 76a.14, 76a.15, 76a.7, 76a.8, 76b.10, 76b.4, 76b.9, 77a.1, 77a.11, 77a.17, 77a.3, 77b.1, 77b.12, 77b.13, 77b.3, 77b.4, 77b.5, 77b.6, 78a.13, 78a.14, 78a.15, 78a.15, 78a.16, 78a.17, 78a.17, 78a.4, 78a.4, 78a.7, 78a.8, 78a.8, 78b.11, 78b.12, 78b.14, 78b.14, 78b.14, 78b.15, 78b.17, 78b.17, 78b.2, 78b.2, 78b.2, 78b.2, 78b.2, 78b.3, 78b.4, 78b.7, 78b.7, 78b.7, 78b.8, 78b.8, 79a.12, 79a.13, 79a.15, 79a.17, 79a.4, 79a.5, 79a.8, 79b.1, 79b.12, 79b.12, 79b.13, 79b.13, 79b.14, 79b.2, 79b.3, 79b.5, 79b.5, 79b.6, 79b.6, 79b.6, 79b.7, 79b.7, 79b.7, 79b.8, 79b.8, 79b.8, 79b.9, 7a.1, 7a.1, 7a.16, 7a.17, 7a.2, 7a.2, 7a.2, 7a.3, 7a.3, 7a.4, 7a.5, 7a.5, 7a.6, 7a.6, 7a.6, 7a.7, 7a.7, 7b.1, 7b.1, 7b.10, 7b.12, 7b.12, 7b.13, 7b.14, 7b.15, 7b.3, 7b.3, 7b.4, 7b.4, 7b.6, 7b.6, 7b.8, 7b.8, 80a.11, 80a.13, 80a.14, 80a.7, 80a.8, 80b.10, 80b.16, 80b.17, 80b.8, 80b.9, 80b.9, 81a.2, 81a.3, 81a.4, 81a.4, 81a.7, 81a.7, 81a.8, 81b.1, 81b.11, 81b.15, 81b.2, 81b.4, 81b.8, 82a.10, 82a.13, 82a.15, 82a.17, 82a.4, 82a.4, 82a.6, 82a.8, 82b.15, 82b.15, 82b.17, 82b.3, 82b.5, 82b.5, 83a.11, 83a.12, 83a.2, 83a.5, 83a.6, 83a.7, 83b.14, 83b.3, 84a.10, 84a.15, 84a.16, 84a.4, 84a.4, 84a.9, 84b.1, 84b.10, 84b.12, 84b.15, 84b.2, 84b.3, 84b.4, 84b.4, 84b.5, 84b.6, 84b.9, 85a.10, 85a.11, 85a.12, 85a.13, 85a.15, 85a.16, 85a.16, 85a.17, 85a.4, 85a.5, 85a.6, 85a.6, 85a.6, 85a.7, 85a.7, 85a.9, 85b.1, 85b.1, 85b.10, 85b.10, 85b.11, 85b.13, 85b.16, 85b.17, 85b.2, 85b.4, 85b.5, 85b.5, 85b.7, 85b.7, 86a.1, 86a., 86a.16, 86a.17, 86a.17, 86a.3, 86a.4, 86a.5, 86a.6, 86a.7, 86a.9, 86b.1, 86b.12, 86b.16, 86b.2, 86b.2, 86b.3, 86b.3, 86b.4, 86b.5, 86b.5, 86b.7, 86b.9, 86b.9, 87a.12, 87a.13, 87a.13, 87a.15, 87a.15, 87a.15, 87a.16, 87a.16, 87a.17, 87a.5, 87a.5, 87a.7, 87a.7, 87a.8, 87a.9, 87a.9, 87b.1, 87b.10, 87b.13, 87b.14, 87b.14, 87b.14, 87b.15, 87b.16, 87b.17, 87b.2, 87b.6, 87b.7, 87b.8, 87b.9, 88a.11, 88a.11, 88a.11, 88a.12, 88a.14, 88a.16, 88a.17, 88a.17, 88a.3, 88a.4, 88a.5, 88a.5, 88a.7, 88a.7, 88b.1, 88b.1, 88b.1, 88b.14, 88b.14, 88b.16, 88b.17, 88b.3, 88b.5, 88b.8, 88b.9, 88b.9, 89a.1, 89a.11, 89a.13, 89a.13, 89a.14, 89a.15, 89a.17, 89a.3, 89a.6, 89b.10, 89b.11, 89b.16, 89b.2, 89b.6, 89b.6, 89b.7, 8a.12, 8a.12, 8a.2, 8a.3, 8a.5, 8a.6, 8a.6, 8a.9, 8b.12, 8b.13, 8b.15, 8b.17, 8b.2, 8b.5, 8b.5, 8b.5, 8b.6, 8b.6, 8b.6, 8b.9, 90a.1, 90a.1, 90a.10, 90a.10, 90a.13, 90a.13, 90a.16, 90a.17, 90a.2, 90a.3, 90a.4, 90a.7, 90a.8, 90a.8, 90a.9, 90a.9, 90a.9, 90a.9, 90a.9, 90b.11, 90b.12, 90b.13, 90b.14, 90b.15, 90b.15, 90b.15, 90b.15, 90b.16, 90b.17, 90b.3, 90b.4, 90b.4, 90b.7, 90b.9, 90b.9, 90b.9, 90b.9, 91a.1, 91a.16, 91a.3, 91a.5, 91b.1, 91b.1, 91b.10, 91b.10, 91b.10, 91b.11, 91b.12, 91b.13, 91b.14, 91b.14, 91b.14, 91b.14, 91b.14, 91b.15, 91b.15, 91b.15, 91b.15, 91b.17, 91b.17, 91b.17, 91b.17, 91b.2, 91b.2, 91b.2, 91b.2, 91b.2, 91b.3, 91b.3, 91b.5, 91b.7, 91b.7, 91b.8, 91b.8, 91b.8, 91b.9, 92a.1, 92a.1, 92a.12, 92a.13, 92a.13, 92a.15, 92a.16, 92a.16, 92a.17, 92a.2, 92a.5, 92a.5, 92a.6, 92a.6, 92a.8, 92a.8, 92a.9, 92a.9, 92a.9, 92b.11, 92b.13, 92b.14, 92b.14, 92b.16, 92b.16, 92b.17, 92b.3, 92b.4, 92b.5, 93a.11, 93a.12, 93a.16, 93a.16, 93a.16, 93a.17, 93a.5, 93a.5, 93a.6, 93a.6, 93b.1, 93b.10, 93b.13, 93b.14, 93b.16, 93b.2, 93b.2, 93b.2, 93b.4, 93b.7, 94a.10, 94a.12, 94a.14, 94a.8, 94a.9, 94b.1, 94b.10, 94b.11, 94b.12, 94b.13, 94b.14, 94b.15, 94b.16, 94b.16, 94b.3, 94b.4, 94b.5, 94b.5, 94b.6, 94b.7, 94b.8, 95a.1, 95a.13, 95a.14, 95a.17, 95a.2, 95a.2, 95a.3, 95a.8, 95a.9, 95a.9, 95b.10, 95b.14, 95b.14, 95b.14, 95b.15, 95b.16, 95b.16, 95b.2, 95b.3, 95b.4, 95b.4, 95b.4, 95b.5, 95b.5, 95b.8, 95b.9, 95b.9, 96a.10, 96a.10, 96a.11, 96a.12, 96a.12, 96a.13, 96a.15, 96a.2, 96a.3, 96a.3, 96a.3, 96a.4, 96a.4, 96a.5, 96a.5, 96a.6, 96a.6, 96a.6, 96a.8, 96b.1, 96b.10, 96b.12, 96b.14, 96b.15, 96b.4, 96b.4, 97a.1, 97a.1, 97a.1, 97a.10, 97a.10, 97a.10, 97a.11, 97a.11, 97a.14, 97a.15, 97a.15, 97a.17, 97a.17, 97a.2, 97a.3, 97a.4, 97a.4, 97a.4, 97a.5, 97a.6, 97a.7, 97a.9, 97a.9, 97b.1, 97b.1, 97b.12, 97b.14, 97b.15, 97b.16, 97b.17, 97b.17, 97b.2, 97b.2, 97b.3, 97b.4, 97b.5, 97b.6, 97b.6, 97b.7, 97b.9, 98a.1, 98a.11, 98a.12, 98a.13, 98a.14, 98a.9, 98b.1, 98b.10, 98b.11, 98b.13, 98b.14, 98b.14, 98b.14, 98b.15, 98b.16, 98b.17, 98b.2, 98b.3, 98b.4, 98b.5, 99a.1, 99a.13, 99a.16, 99a.2, 99a.3, 99a.3, 99a.5, 99a.7, 99a.9, 99b.10, 99b.10, 99b.11, 99b.12, 99b.13, 99b.16, 99b.2, 99b.3, 99b.4, 99b.6, 99b.6, 99b.7, 99b.7, 99b.8, 99b.8, 99b.8, 99b.8, 99b.9, 99b.9, 9a.1, 9a.1, 9a.10, 9a.10, 9a.11, 9a.11, 9a.15, 9a.15, 9a.3, 9a.4, 9a.4, 9a.6, 9a.8, 9a.8, 9a.9, 9a.9, 9a.9, 9a.9, 9a.9, 9b.15, 9b.17, 9b.17, 9b.2, 9b.6, 9b.6, 9b.6, 21a.14, 51a.17, 8a.5

vebāl+ (A.is.) şiddet, ağırlık, azap; günah 164a.11

v.+i 164a.11, 171a.5

v.+inden 170a.8

vecd+ (A.is.) kendinden geçecek derecede dalgınlık; kendini kaybedercesine ilahi aşka dalma 104b.8, 92a.5, 92a.6

v.+e 92a.3

v.+en 134b.17, 151b.13, 160a.10

vech+ (A.is.) yüz, surat, çehre; üst, satıh 102a.15, 108a.15, 10a.11, 111b.8, 13b.15, 14a.4, 152a.2, 15b.5, 15b.7, 160a.3, 171a.11, 181b.3, 184b.2, 184b.2, 188b.9, 189a.16, 190a.13, 191a.9, 20a.5, 42b.6, 45b.15, 59a.5, 78a.12, 78a.17, 78b.10, 78b.16, 79a.6, 79b.14, 79b.3, 79b.3, 80b.2, 80b.5, 85a.15, 90b.3, 95b.16, 95b.7, 96a.1

v.+den 132b.3, 176a.7, 59b.4, 82a.10

v.+-i bevvel 78a.3

v.+-i kemāl 84b.13
v.+-i maʻḳūl 45b.15, 47b.13, 45b.15
v.+-i münāsib 98b.1
v.+-i taĥḳīḳ. 45b.15
v.+-i taĥḳīḳi 47b.14
v.+inden 77a.1
v.+ler 181b.9
v.+lerden 163b.5
vechsüz+ (A.T.is.) yüzsüz, suratsız 176b.6
vediāʻ+ (A.is.) emanet 57b.5
vefā+ (A.is.) sözünde durma, sözünü yerine getirme; dostluğunu devam ettirme 165b.11, 165b.11, 29a.7, 66a.3
vefādār+ (A.F.b.sf.) vefalı, sözünde duran 174b.6, 44b.14, 86a.16
vehhāblıḳ+ (A.T.is.) hibe etme, fazla bağışlama durumu 151b.7
vehm+ (A.is.) kuruntu, yersiz korku; şüphe, tereddüt 20a.6, 167b.11
v.+ine 34a.8
vekil+ (A.is.) birinin, işini görmesi için yerine bıraktığı veya yetki verdiği kimse 93a.1
v.+in 188b.10
veled+ (A.is.) çocuk, erkek evlat, oğul 169a.1, 59a.15, 59a.16, 63a.3
veli+ (F.e.) velakin, amma, fakat 103b.6, 110b.9, 111b.2, 137a.7, 200a.2, 74b.3
ver- (T.f.) vermek 198a.15
v.-diler 68a.3, 160b.16
v.-e 146a.16, 17a.11, 97a.17, 160a.14, 165a.15, 192b.14
v.-ib 109a.17, 127b.13
v.-ibile. 49b.12
v.-ir 185b.10
v.-mezler. 170b.14
v.-ür. 7b.8, 167a.12
verici+ (T.is.) verici, veren kişi 138b.14
vesāvis+ (A.is.) vesveseler, kuruntular
v.+i 66b.5
vesāyir+ (A.c.) ve başkaları, ve bunun gibiler 42b.14
v.+-i erkān 90b.15
v.+-i ĥalḳa 43b.8
vesīle, vesīlet+ (A.is.) yol, vasıta; bahane, sebep 172b.16, 173a.1, 173a.3, 173a.8, 177b.4, 197a.11, 80b.10, 177b.3, 177b.5
v.+dür 62b.15, 161b.12
v.+si 157a.15, 185a.6, 185a.7
v.+sidür. 156b.10, 177a.14
vesvese+ (A.is.) şüphe, kuruntu 66b.6, 87a.8, 90a.13
v.+-i şeytānī 69a.13
v.+-i şeytānīye 134a.10
v.+leri 102b.6
v.+nüŋ 66b.5
v.+sin 5b.14
v.+sinden 4b.11
v.+siyle 134b.4
v.+ye 90a.11
veya+ (T.e.) ya da, yahut 28b.3, 167b.1, 169a.6, 100a.6
vezīr+ (A.is.) valilik, vekillik gibi yüksek rütbelerde bulunan, “paşa” ünvanını taşıyan kişi 165b.9, 167a.16, 167b.3, 167b.7, 167b.8, 167b.9, 171b.5, 171b.6, 172a.2, 173b.15, 175a.11, 175a.16, 175a.8, 175b.10, 176b.1, 70a.13
v.+e 171b.4, 175a.1, 175b.7, 176a.5, 177a.4
v.+i 167a.15, 169b.16
v.+-i kāmil 171b.8
v.+-i śāliĥ 171b.2
v.+-i salṭanat 171b.17
v.+idür 194b.1
v.+ler 171b.14, 179a.16
v.+lerüŋ 171a.15, 176a.15
v.+üŋ 172a.4, 176a.13
vezīrlik+ (A.T.is.) valilik, vekillik, paşalık 171b.1
vilādet+ (A.is.) doğma, doğurma 73a.17
vilāyet+ (A.is.) bir şeyi kudretle elde etme, dostluk; il 140b.17, 141a.3, 141a.3, 156b.6, 175b.2, 73a.1, 78a.16, 78b.9, 79a.17, 84a.4, 85b.14, 85b.2, 97a.2, 97a.7, 98a.15, 98a.16, 98a.3, 77b.1
v.+den 33a.12
v.+e 170b.9
v.+i 100b.17, 118b.5, 170b.6, 179b.7, 53a.1, 78b.12, 85b.10, 86a.11, 96b.17
v.+-i cemāline 83a.11
v.+-i meşāyiĥ 88b.11
v.+-i meşāyiĥden 183a.13
v.+-i şeyĥ 100b.8, 106b.14, 97a.1
v.+-i taśarrufına 83a.17, 83b.4
v.+inde 101a.16, 119b.14, 119b.15, 69b.4
v.+inden 106a.13, 107b.5, 177b.15, 80a.6, 86a.12, 96a.7
v.+ine 100b.16, 102a.4, 118b.13, 69b.1, 84b.1, 92a.13
v.+ini 117b.15
v.+inüŋ 45a.2, 78b.6, 80a.3, 83b.12, 92a.15
v.+üŋ 175a.16, 175b.4, 80b.6
vildān+ (A.is.) yeni doğmuş çocuklar; kullar, köleler 19a.16
vir- (T.f.) vermek 169b.5, 187b.11, 58a.7
v.-di 130b.5, 142a.5, 160a.9, 68b.4, 116a.15, 117a.13, 158a.5, 182a.15, 182b.2, 198a.10, 47b.5, 92b.9, 93b.17
v.-diler 161a.14, 172b.8, 31b.3, 33b.16, 34a.2, 44b.16, 45a.13, 49a.10, 55a.6, 70b.11, 78b.1, 13b.5, 161a.11, 198b.15, 199b.1, 49a.15, 55a.6
v.-dügi 197a.11, 198b.12, 77b.9
v.-dük. 127a.11, 155b.8, 30b.5
v.-dükden 190a.4
v.-e 117b.15, 139a.11, 155b.9, 158b.12, 175a.5, 185b.4, 189b.11, 36a.4, 37a.6, 41b.6, 75b.17, 88b.10, 68b.13, 85b.3, 115a.8, 122b.6, 158b.17, 159b.17, 167a.2, 167a.4, 168b.9, 169b.14, 170a.15, 185b.4, 187b.7, 189b.11, 190a.1, 191b.2, 197b.17, 40b.4, 40b.5, 55b.9, 79a.17, 84a.15, 84b.2, 84b.9, 85a.15, 85b.2, 88b.5, 89a.13, 89a.17, 90b.11, 91a.17, 95b.10, 97b.1, 98a.14
v.-ecek 158a.17, 158b.3, 199a.13
v.-edi. 160a.10
v.-eler 176a.8, 179b.2, 190b.13, 193b.11, 34b.7, 47a.8
v.-em 150b.7

v.-eyim 182b.16, 198a.16
v.-ib 127b.10, 15b.11, 166b.1, 2a.5, 35a.17, 46b.2
v.-ibdür 67a.4, 112b.11
v.-ibidi. 47a.17, 81a.8
v.-ibilmezlerdi. 60a.2
v.-ir 69b.14
v.-iserler 50b.5
v.-medi 160a.9, 76a.6, 27a.3, 24b.11
v.-mediler. 116a.17, 22a.14
v.-mege. 157b.13
v.-mek 139a.15, 159a.14, 159b.4, 15a.17, 160a.4, 192a.13, 57a.10, 72b.11, 83b.1, 84a.17
v.-mekde 180a.15, 97b.10
v.-mekden 192a.12
v.-mekdür. 186b.6
v.-mekligüŋ 158a.17
v.-memek 87b.11
v.-memekdür 186a.17, 57a.9
v.-memişdi, 47a.11
v.-memişler 161a.14
v.-mese 90b.3
v.-meseler 72a.17
v.-mesinden 81a.11
v.-mesinden 81b.7
v.-meye 165a.15, 176b.6, 137b.16, 138b.8, 179a.4, 180a.15, 197b.15, 91a.1, 97b.15
v.-meyecek 57a.10
v.-meyeler 138b.8, 176a.8, 54a.16
v.-meyesin. 150b.3
v.-meyeydi. 31a.13, 82a.9
v.-mez. 116a.1, 153a.15, 2b.8, 80b.4, 95a.13, 98a.12, 98a.14
v.-mezler 120a.13, 38a.2, 47a.14, 157a.17, 4a.8
v.-mezüz. 113b.7
v.-miş 160b.3, 41b.1
v.-mişdür. 155b.8
v.-mişler 161a.16
v.-mişlerdi. 30b.15
v.-mişlerdür 34a.6, 179b.15, 4a.7
v.-mişüz. 185a.8
v.-se 121b.3, 157a.8, 158b.7, 167a.12, 170b.5, 189a.6, 189b.11
v.-seler 33b.17, 88b.13, 34a.8
v.-sevüz 25a.4
v.-sün. 192a.15, 1b.14
v.-üb 129a.17, 169b.5, 190b.2
v.-üŋ 198b.7, 98a.7, 198b.7
v.-ür 10a.15, 117a.16, 146b.7, 149a.2, 175a.16, 180a.4, 198b.14, 23b.2, 54a.11, 55b.15, 56a.1, 56a.6, 56a.8, 56b.12, 6a.2, 98b.16, 111b.13, 115a.9, 122b.16, 123a.2, 128a.7, 146b.6, 164b.6, 166b.1, 191a.14, 32b.3, 39b.11, 46b.17, 47a.11, 55b.13, 55b.14, 55b.17, 55b.8, 56b.14, 56b.16, 70a.8, 74b.6, 90a.3, 40a.10
v.-ürdi. 36a.3
v.-ürem 44b.8, 44b.9,68b.5
v.-ürler 113b.2, 120a.13, 139a.14, 146b.17, 87b.10, 103b.13, 128a.11, 157b.12, 160a.13, 165a.17, 183b.9, 184a.15, 2b.10, 60a.12, 84b.12, 85b.16
v.-ürlerdi. 49b.4, 50a.9
v.-ürse 33a.11, 33a.6
v.-ürüz 113b.6, 160a.10, 13b.15, 45b.15
virici+ (T.f.) verici, veren kişi 106a.13, 134a.13
v.+likdür 63b.2
vird+ (A.is.) belli zamanlarda okunması adet olan dualar 27a.14, 148b.14
viśāl+ (A.is.) ulaşma, bitişme; sevgiliye kavuşma 118a.17, 121b.16, 124a.11, 126a.11, 173a.4, 30a.11, 43b.17, 58a.3, 70b.4, 77b.11, 8a.3
v.+e 30a.7
v.+i 185b.1
v.+-i ĥaḳīḳī 123a.2
v.+-i odına 143a.10
v.+ine 116a.6
v.+inüŋ 63a.10
v.+iyle 121b.15
v.+ümüz 57a.17, 57b.14, 58a.2
v.+üŋ 17b.5, 77a.9
v.+üŋe 24a.3
vitir+ (A.sf.) tek, yalnız, tenha
v.+le 181a.8
vuĥūş+ (A.sf.) yabani 158a.12, 2a.11, 55a.10
vuḳūf+ (A.is.) durma, duruş, bir halde olduğu gibi kalma
v.+u 104b.8
vuśūl+ (A.is.) ulaşma, gelme, varma, erişme 63a.15, 178a.11
v.+a 106a.15
vü+ (F.e.) ve 106b.4, 115a.12, 116a.7, 11a.12, 12b.2, 12b.3, 12b.8, 13a.8, 13b.12, 150a.17, 150b.7, 16b.11, 29a.7, 29b.13, 39a.7, 57a.14, 62b.10, 68b.11, 68b.11, 6a.14, 70a.12, 77a.9, 87a.9
vücūd+ (A.is.) bulunma, var olma, varlık; insan veya hayvan gövdesi 106a.11, 117b.16, 118b.10, 118b.12, 118b.7, 123b.9, 126b.5, 133a.10, 142a.6, 143b.12, 143b.13, 151a.11, 151a.2, 151a.9, 194b.8, 44b.13, 52a.8, 6b.16, 74b.10, 1b.2
v.+a 10a.14, 10b.1, 10b.5, 10b.8, 110a.4, 12b.2, 13b.8, 162b.8, 163b.17, 166b.7, 16a.1, 16b.5, 176b.3, 17a.14, 186b.15, 18b.13, 191a.13, 194b.16, 194b.9, 195a.4, 26b.12, 2a.1, 31a.3, 32a.7, 35a.1, 36a.11, 36b.5, 37b.2, 38b.7, 39a.14, 41b.4, 48a.7, 60a.12, 61b.17, 63a.3, 65a.4, 71a.14, 7a.4, 84a.16, 84a.7, 84a.8, 84b.6, 93b.1, 93b.11, 97a.3
v.+an 7a.3
v.+ı 101b.3, 109b.12, 111a.13, 115a.5, 116a.14, 118b.11, 118b.17, 118b.6, 123a.1, 123a.10, 124a.4, 126b.9, 126b.9, 133a.8, 151a.17, 195a.6, 2a.1, 2a.2, 40b.13, 52a.10, 52a.12, 52b.7, 59b.10, 60b.13, 63a.11, 64a.5, 75b.5, 84b.11, 84b.2, 93b.8, 94a.8, 98b.2
v.+-ı baḳıyyesini 75a.3
v.+-ı beşerī 123b.11, 131a.8, 52b.2
v.+-ı eczāsına 74b.9, 123a.17
v.+-ı eczāsından 11a.3, 11a.5
v.+-ı ĥaḳīḳatı 111a.14
v.+-ı ĥaḳīḳī 111a.15, 121b.6, 52a.9
v.+-ı ĥaḳīḳiye 40b.12, 63a.11
v.+-ı insānī 2b.11, 42b.3, 71b.4
v.+-ı insānīde. 48a.12, 48a.8
v.+-ı insānīden 47b.15

v.+-ı insānīdür. 47b.15
v.+-ı insānīnüŋ 48a.12
v.+-ı mecāzīden 121b.6
v.+-ı mecāzīsini 40b.12, 40b.14
v.+-ı mecāziyi 63a.10
v.+-ı ʔalāyiḳınüŋ 96a.12
v.+-ı ʔilmisi 150b.16
v.+-ı ʔivażını 116a.15
v.+-ı rūĥuŋ 71b.9
v.+-ı şecerede. 133b.5
v.+-ı yiksān 123a.6
v.+-ı yimişünüŋ 43b.10
v.+ıdur. 1b.16
v.+ın 116a.16, 52a.15, 52a.17, 52a.9, 52b.13, 52b.7
v.+ına 117b.15, 121a.15, 121b.5, 1b.2, 2a.1, 35a.13, 38b.5, 83b.6, 83b.7, 93b.14, 118b.7
v.+ında 106a.8, 122b.15, 35b.2, 83b.7, 84a.14
v.+ından 117b.11, 120b.3, 122a.3, 122b.15, 122b.16, 143a.10, 16b.4, 76b.5, 82b.17, 83b.5, 89a.6, 92b.14, 93b.8, 94a.8
v.+ını 121a.15, 123b.13, 123b.3, 150b.17, 151a.3, 151a.3, 40b.12, 83b.6, 84b.4, 93b.13
v.+ınuŋ 112b.7, 122b.17, 84a.3, 94b.15
v.+ıyla 195a.6
v.+ları 59b.8
v.+ların 40b.5, 84b.8
v.+larını 121b.5
v.+um 124b.11, 143a.15, 43b.1
v.+umda 123b.5
v.+umdan 116a.7, 143a.15
v.+umı 123b.4, 143b.9
v.+umuz 52b.5
v.+uŋ 123b.16, 124a.1, 52a.8, 93b.11
vücūh+ (A.is.) yüzler, suratlar, çehreler 78a.3, 81a.2
v.+ların 6b.13
vürūd+ (A.is.) geliş, gelme, varma; yetişme 145b.14
vüsʔat+ (A.is.) genişlik, bolluk; fırsat
v.+ın 27b.13

Y

yā+ (A.n.) ya, ey, hey 100a.6, 100b.15, 102a.3, 120b.14, 125a.3, 125a.4, 15a.17, 15a.17, 182b.14, 31b.7, 33b.11, 33b.11, 35a.16, 64b.11, 72b.17, 72b.2, 73a.1, 76b.15, 80b.6, 88b.15
ya+ (F.e.) ya birinden birinin olacağı sanılan iki iş için kullanılır 101b.1, 101b.13, 102a.6, 103a.17, 103a.17, 103b.6, 103b.6, 104a.6, 106a.13, 106a.13, 107a.16, 107a.16, 107a.9, 107b.3, 107b.3, 107b.3, 107b.6, 107b.6, 107b.6, 107b.7, 108a.13, 108a.13, 108a.13, 108a.13, 111a.13, 111b.3, 111b.3, 118b.3, 120a.4, 120a.4, 120a.5, 120a.5, 125b.1, 125b.7, 125b.7, 125b.7, 127b.15, 132b.16, 135a.9, 136a.16, 136b.1, 136b.1, 136b.3, 137a.16, 139b.10, 140b.3, 148a.8, 155a.17, 156b.10, 156b.17, 156b.17, 157a.2, 157a.2, 157b.16, 157b.9, 158a.8, 164a.3, 164a.3, 164a.9, 166b.11, 167a.8, 169a.4, 169a.6, 170a.11, 170a.11, 170a.9, 170b.3, 170b.6, 170b.6, 170b.9, 174a.14, 174a.4, 174a.9, 174b.14, 174b.4, 175b.16, 175b.17, 176a.5, 176a.6, 179b.2, 179b.2, 17b.5, 180b.11, 180b.11, 180b.14, 185a.11, 185b.17, 190a.10, 190a.16, 191a.14, 193a.8, 196a.17, 196a.17, 196b.1, 196b.2, 197a.3, 197b.9, 198a.2, 198a.4, 200a.13, 200a.13, 200a.8, 28a.5, 46a.1, 62b.3, 70b.15, 70b.15, 71a.7, 72b.1, 72b.1, 72b.16
yabān+ (F.is.) çöl, sahra; yabancı; yabanī
y.+a 161b.10, 161b.9, 96a.8
yab, yap- (T.f.) yapmak
y.-amaz. 141a.11
y.-dılar. 98b.4, 188a.4
yabraḳ, yapraḳ+ (T.is.) yaprak 21b.5, 133a.7, 36a.10, 45b.8, 45b.9, 48a.6
y.+ı 36a.12, 98b.1
y.+ları 36b.5
y.+larıdur. 45b.7
yād+ (F.is.) hatırlama, hatır, gönül 14b.6, 28b.4, 32a.3, 47a.13
y.+u 25a.16
y.+lıġa 29a.4
y.+lıġından 47b.3
y.+lıḳ 16b.12
yaġ+ (T.is.) yağ, bitkisel ve hayvansal madde 121a.13, 121a.9, 121b.1, 21b.16, 21b.16, 39a.7, 39b.15, 39b.7, 39b.9, 40b.14, 40b.5, 58b.15
y.+a 93a.9, 34a.12
y.+ı 121a.9, 39a.9, 39b.15, 39b.6, 40b.11
y.+ından 121b.3, 41b.5
y.+ını 29a.12, 39a.5
y.+ınuŋ 39b.17, 40a.5
y.+uŋ 21b.16, 40b.14
yaġma+ (F.is.) çapul, zorla mal kapma 69b.2
y.+ya 112b.11, 116a.15, 67a.4, 89a.7, 190a.5
yaġmur+ (T.is.) yağmur 198a.2, 34a.12, 93a.9
y.+lar 18b.16
yāĥūd+ (F.e.) veya, isterseniz, iyisi 101b.1, 101b.17, 101b.6, 101b.7, 101b.9, 103b.3, 103b.7, 107b.1, 107b.17, 107b.6, 109a.16, 111a.14, 111a.15, 112a.9, 126a.4, 134a.5, 135b.7, 146b.2, 147a.9, 168a.12, 169a.5, 169b.4, 174a.3, 176b.11, 181b.1, 200a.9, 23a.2, 41b.1, 46a.11, 46a.2, 4b.9, 59a.3, 5a.11, 62a.5, 63a.17, 72b.16, 72b.9, 73a.1, 73a.2, 73b.10, 78a.1, 80a.16, 80b.6, 80b.6, 84b.17, 86a.1, 87b.8, 88b.13
yaḳ- (T.f.) yakmak 37b.9, 124a.14
y.-a 130b.16, 52b.1, 52b.8, 130a.9
y.-ar. 130b.11, 140b.16
y.-aram 43a.12
y.-ayım. 123b.4, 143a.17
y.-dı 100b.14, 16b.10, 144a.9, 23b.6
y.-dılar 111a.2, 111a.3, 111a.3
y.-ıb 130b.12, 52b.12
y.-maġa 143a.16
y.-masun 52b.13, 123a.15
y.-mayacaḳ 123b.4
yaḳcılıḳ+ (T.is.) yakıcılık
y.+dur. 137b.4
yaḳa+ (T.is.) yaka
y.+sı 16b.13, 110a.15
y.+sını 37b.14
yaḳın+ (T.i. ve s.) yakın, benzeyen; uzak olmayan 10b.17, 141a.9, 160a.8, 163a.16, 177a.14, 17a.8,

184b.13, 184b.5, 190b.13, 193a.8, 195a.4, 40b.9, 49b.12
y.+a 2b.15
y.+dağını 45a.16
y.+dur 14a.13
yaḳınlıḳ+ (T.is.) yakın olma durumu 136a.11, 157b.5, 92a.2, 110b.3
yaḳīn+ (A.is.) sağlam bilgi, iyi olarak bilme 139b.8, 156b.10, 157a.15, 165b.11, 166a.8, 166b.9, 170a.6, 172b.7, 176b.10, 199a.9, 44a.6, 70a.14, 88b.16, 96b.4
y.+dür. 200a.7
y.+-i dürüst 173a.8
yaḳīniyye+ (A.sf.) şüphe edilmeyecek bilgiye ait, onunla ilgili
y.+ye 98b.13
yalan+ (T.is.) yalan, gerçek olmayan 108b.17, 148b.7, 162b.8, 181b.5, 181b.8, 192b.4, 50a.6
y.+dan 90b.13
yalın+ (T.is.) sade, yalın 80b.15
yaluŋuz+ (T.sf.) yalnız, tek, yanında başkaları bulunmayan 48a.6, 48a.16
yamalu+ (T.sf.) yamalı 171a.7
yan, yaŋ+ (T.sf.) yan, yön, taraf 29b.12, 30a.5, 63a.15
y.+a 102a.6, 133a.9, 135a.10, 193a.7, 31b.5, 97b.13, 99b.13
y.+adın 7b.8
y.+ına 129b.16, 70a.13
y.+ında 129b.16, 136b.1
y.+ını 101b.17
yan- (T.f.) yanmak
y.-a 123b.6
y.-acaḳ. 130b.11
y.-ar 32a.15
y.-aram 141a.9
y.-dı 123b.9
y.-duġuŋa 40b.9
y.-dura 12a.14
y.-ısarlar 123a.12
y.-madın 123a.11
y.-maḳlar 140a.13
y.-mamış 123b.17
y.-mış 106b.10, 133b.11, 177b.16
y.-mışları 1b.6
yanuḳ+ (T.sf.) yanık 120b.6
yanlış+ (T.is.) yanlış, doğru olmayan 108b.17
Yaʿḳūb+ (A.h.is.) Hz. Yusuf'un babası, Hz. Yakup 51a.4, 70b.1, 76a.15, 76b.3
yaʿni+ (A.e.) yani, demek, şu demek, sözün kısası 100a.3, 101a.1, 101b.12, 101b.5, 102a.17, 102a.9, 103a.1, 103a.2, 103b.2, 103b.4, 104b.17, 105a.16, 105a.4, 105a.5, 106a.17, 106a.4, 106b.14, 107b.10, 108a.8, 10a.1, 10a.2, 10b.10, 111b.17, 111b.5, 111b.9, 113a.15, 113a.4, 113a.9, 113b.6, 114a.11, 115a.11, 115a.12, 115a.6, 116a.11, 117a.11, 117b.11, 117b.2, 118b.9, 11b.14, 11b.7, 120a.1, 120a.11, 122a.6, 124b.14, 124b.16, 125a.13, 127a.10, 127a.2, 128b.9, 12a.16, 130a.5, 132a.14, 133b.3, 133b.4, 133b.5, 134a.13, 134a.14, 134a.3, 136b.11, 136b.13, 136b.17, 137b.12, 138a.1, 138a.1, 138a.10, 141a.9, 144b.8, 145a.9, 145b.11, 146a.2, 146b.15, 148b.10, 148b.4, 149b.4, 14a.17, 14b.14, 150a.10, 150b.16, 151a.2, 153a.12, 153a.9, 154a.10, 154b.13, 155a.6, 155b.5, 156a.3, 156a.7, 156b.15, 157a.1, 157b.10, 158a.10, 15a.12, 161b.3, 162a.10, 163b.11, 163b.15, 166b.12, 168b.15, 16b.6, 171a.15, 171b.5, 172a.10, 172a.15, 174a.11, 177a.11, 178b.2, 179a.11, 179b.11, 17a.1, 17a.4, 17b.15, 17b.8, 182a.7, 182b.5, 184a.4, 184b.10, 184b.15, 185a.13, 185a.15, 185a.8, 185b.11, 185b.3, 185b.8, 186a.11, 187a.10, 187a.6, 187b.13, 189a.11, 189b.12, 18a.15, 18b.2, 191b.17, 191b.5, 192a.12, 192a.3, 192a.9, 194a.13, 194a.7, 198a.4, 198b.6, 199a.11, 199b.12, 20a.17, 21a.13, 23b.2, 24b.6, 27b.10, 30b.10, 30b.8, 31a.17, 31b.3, 31b.4, 31b.6, 32a.2, 33a.17, 33b.14, 34b.13, 35a.16, 35a.9, 39a.14, 39a.7, 39b.14, 39b.16, 39b.2, 3b.9, 41a.8, 42a.1, 42a.15, 42b.15, 42b.9, 44b.15, 4b.7, 50b.6, 51a.17, 52b.5, 53a.12, 54b.14, 56a.12, 56b.17, 57a.16, 57b.15, 57b.17, 58a.1, 58a.14, 5a.6, 60a.8, 60a.9, 60b.4, 62b.4, 63b.4, 63b.7, 64a.17, 64a.2, 64b.12, 64b.17, 68b.16, 68b.4, 68b.6, 69a.15, 71a.12, 71a.2, 71b.6, 71b.8, 72b.10, 77a.15, 7a.9, 7b.11, 81a.4, 81b.3, 81b.5, 82a.11, 82b.17, 83a.3, 83b.11, 85a.11, 85a.8, 85b.15, 86b.14, 86b.9, 8a.8, 90a.12, 92b.6, 93a.13, 93b.4, 94a.9, 94b.4, 94b.6, 94b.8, 95b.6, 95b.7, 95b.8, 96a.4, 96b.9, 98a.10, 98a.12, 98a.15, 98a.6, 98b.10, 98b.17, 99a.15, 99a.2, 9b.14, 9b.16
yapış- (T.f.) yapışmak
y.-alar. 193b.4
y.-maḳ 138b.17
yapışdur- (T.f.) yapıştırmak
y.-dı. 49a.11
yār+ (F.is.) dost, sevgili, ahbap 101a.6, 112b.11, 116a.6, 118a.2, 124b.10, 157a.3, 172a.2, 172b.2, 177a.16, 17b.4, 200a.12, 29a.7, 91a.11, 91a.13, 91a.15, 94a.12
y.+e 121b.13, 27a.17, 64b.12, 67a.16
y.+uŋ 121b.14
yāren+ (F.is.) dostlar
y.+ler 130b.1, 135b.8, 91b.13, 91b.15, 91b.16
y.+lere 91b.16, 92a.1, 92a.4
y.+leri 92a.8
y.+lerine 148b.17
yara- (T.f.) yaramak, yararlı olmak
y.-dı. 70a.12
y.-maya. 134a.15
y.-mayıcaḳ. 131a.10
y.-maz 184b.6, 188a.11, 45b.13, 55a.1, 61b.13, 67b.8, 68a.17, 68b.14, 112a.17, 11a.17, 165a.9, 25a.11, 83a.9
y.-mazdan 70a.7
y.-mazın 32b.15
y.-mazlar. 139b.15
y.-r 14a.3, 175a.6, 32b.15, 60b.10, 61a.10, 141a.16, 199b.2, 96b.7
y.-rlar. 141a.15
y.-rmış 63a.17
y.-sun. 96b.7
y.-sa 126b.10
y.-ya 143a.3, 141a.15, 174a.7, 81a.17, 84a.13
y.-yalar. 140a.1

yarad(t)- (T.f.) yaratmak
y.-a. 20a.17
y.-dı 119b.5, 119b.5, 20a.17, 20b.11, 24a.5, 41b.2, 41b.3, 10b.3, 10b.6, 129b.16, 20b.10, 20b.3, 20b.3, 20b.5, 20b.7, 20b.8, 20b.9, 28a.15, 59a.8, 35a.17
y.-dılar 17b.13, 141b.4, 83b.8, 63a.17
y.-duġı 24a.6, 60a.4
y.-dum 28b.17
y.-duŋ 22b.10
y.-ıb 10a.17
y.-madum 34b.14
y.-maġa 146b.5
y.-maḳda 151a.8, 24a.9, 41b.4
y.-mış 29b.14
y.-mışdur 18b.10, 18b.11, 18b.11
y.-mışlar 83b.9
y.-uram. 22b.13
yaradıl- (T.f.) yaratılmak
y.-dı. 10a.6, 50a.9
y.-dığınuŋ 112b.17
y.-duġı 125b.11, 150a.7
y.-duġından 47b.14
y.-ışuŋ 151b.16
y.-mış 139b.4, 15b.12
y.-mışa 67a.7
y.-mışdur. 68a.1
y.-mışuŋ 112b.7, 183b.11, 34a.8
yaraġ+ (T.is.) hazırlık, techizat, silah
y.+ın 172b.5, 186b.1
yaraḳla- (T.f.) hazırlamak, silahlandırmak
y.-mışlardur. 152b.15
yardım+ (T.is.) yardım 190b.9
y.+ıyla 137a.14
yarı, yaru+ (T.is.) yarı, bir bütünü oluşturan iki eşit parçadan her biri 101b.12, 187a.1
y.+dur. 60b.3
y.+sı 20b.1, 20b.2
y.+sını 38a.10, 38a.6, 38a.7
yarım+ (T.is.) yarım, bütün bir şeyin ayrıldığı iki eşit parçadan her biri 142a.2, 29a.1, 38a.9
yarın+ (T.is.) ahiret günü 130a.4, 130a.8, 149a.10, 153a.14, 165a.12, 169b.8, 183a.10, 188b.7, 191a.5, 198a.8, 26a.17, 75b.2, 93a.10
yarındası+ (T.zf.) ertesi gün 198a.9
yarlıġa- (T.f.) affetmek, bağışlamak; buyurmak
y.-dı. 98b.7
yas+ (T.is.) yas 77a.9
yasduḳ+ (T.is.) yastık
y.+ı 165b.6
yaş+ (T.sf.) ıslak, nemli 119a.1, 152a.7, 152a.8, 198a.2, 87a.4
y.+ı 32a.15
y.+ını 198a.3
y.+ıyla 74b.12
yaşlıḳ+ (T.is.) yaş olma durumu 152a.12
y.+ıyla 152b.6
yaşıl+ (T.is.) yeşil 110a.9, 133a.7, 36a.10, 98b.2
yat- (T.f.) yatmak
y.-a 180b.17, 181a.9
y.-ana 18a.16
yatur- (T.f.) yatırmak
y.-ınca 92a.14
yatlu+ (T.is.) kötü, şom, adi, fena
y.+dan 25a.14
yatsu+ (T.is.) yatsı, güneşin batımından bir buçuk, iki saat sonraki zaman 180b.13, 97a.16
yavaş+ (T.is.) yavaş, hızlının zıddı 62a.2
yāver+ (F.is.) yardımcı
y.+i 6b.7
yavuḳlu+ (T.is.) nişanlı, adaklı, namzet
y.+dum. 43b.1
yavuz+ (T.is.) kötü, fena 61a.15, 61a.17
yay+ (T.is.) yaz, sıcak mevsim 160a.14, 160b.5, 21b.1, 21b.4, 21b.6
y.+ından 76a.10
yay- (T.f.) yaymak
y.-aydum 178b.2
y.-dı. 182a.15
y.-dum. 178b.2
y.-maġa 178b.12
y.-maḳ 180a.9
yayaḳ+ (T.is.) yaya, yayan, piyade 62a.16
yaz- (T.f.) yazmak
y.-ar. 157a.14, 46b.16, 46b.17, 47a.9
y.-ardı. 18a.15
y.-arlar. 188a.9, 190a.16
y.-maḳ 58b.9
yazı+ (T.is.) yazı, yazılmış olan şey 77b.9
yazıl- (T.f.) yazılmak
y.-mış 145b.11
y.-ur. 164a.2, 164a.5, 189a.1
ye'cūc+ (A.h.is.) Kur'an'da adı geçen iki kavimden biri, kısa boylu kavim, çinliler 19a.14
yedi+ (T.is.) yedi (sayı) 38b.17
yegle- (T.f.) üstün tutmak, tercih etmek
y.-meye. 194a.4
yel+ (T.is.) yel, rüzgar
y.+iŋi 77a.4
yemīn+ (A.is.) yemin, ant 128b.17, 57b.16
yeŋe+ (T.zf.) yine, tekrar 27b.14
yer+ (T.is.) yer, mahal, mekan
y.+de 7a.5, 19a.13
yeşer- (T.f.) yeşermek
y.-miş 123a.7
yetīm+ (A.sf.) yalnız, tek, eşsiz 184a.12
y.+ler 165a.1
y.+lerden 170b.10
Yezīd+ (A.h.is.) Emevi devletinin kurucusu, Muaviye'nin oğlu 116b.10, 117b.4
yıġ- (T.f.) yığmak, biriktirmek
y.-a 163a.4, 187b.7
y.-alar. 165a.3
y.-arlar. 84a.16
y.-asın. 54b.1
y.-dum. 169a.17
y.-ıb 192b.17
y.-maḳ 189b.8
y.-uŋ 181a.14
yıġlın- (T.f.) çekinmek, kaçınmak, nefsini men etmek
y.-maḳ 149a.17

y.-urlar. 157a.14
yıl+ (T.is.) yıl, sene 102b.11, 111a.2, 111a.3, 111a.3, 168b.8, 193a.10, 193b.12, 197b.8, 197b.8, 21b.4, 21b.7, 24a.13, 24b.3, 25b.2, 27a.10, 27a.4, 29b.12, 31a.2, 31a.2, 31a.9, 33b.11, 75a.4, 76a.1
y.+a 149b.16, 184b.5
y.+da 32b.7, 32b.7, 98a.13
y.+dan 21b.11
y.+dur 117a.1, 49a.11, 50a.13
y.+ı 102b.12, 21b.4, 21b.4, 21b.5, 21b.5, 21b.6, 21b.6, 21b.7, 21b.5
y.+lar 130b.11, 42a.2, 61b.15, 68b.15
yılan+ (T.is.) yılan 105a.2
ı.+lar 27a.5
yıldırım+ (T.is.) yıldırım 107a.11, 107a.17, 107a.8
ı.+lar 140a.13
yılduz+ (T.is.) yıldız 103a.9, 105a.14, 106b.11, 106b.11, 107b.13, 109a.16, 109b.3, 140a.16, 21a.9, 60b.4, 68b.4
ı.+lar 107b.12, 108a.13, 140a.16, 17b.11, 195b.8
ı.+lara 137a.10
ı.+lardan 139a.10, 34b.5
ı.+ları 53a.1
ı.+laruŋ 15a.12, 195b.8
ı.+uŋ 66a.17
yıllıḳ+ (T.is.) yıllık, senelik 29b.17, 183a.7
yırt- (T.f.) yırtmak
y.-ar. 107a.10
y.-ılur. 107a.10
yırtıcı+ (T.is.) yırtıcı 27a.5, 105a.1
y.+lar 61a.4
yırtıcılıḳ+ (T.is.) yırtıcı olma durumu 61a.7, 105a.1
y.+dan 140b.1
yidi+ (T.is.) yedi (sayı) 110b.15, 121a.10, 121a.9, 126b.14, 127b.15, 129a.5, 129b.1, 131a.10, 131a.4, 131a.5, 13a.7, 13a.9, 143a.3, 143b.1, 149b.11, 149b.13, 149b.14, 149b.15, 149b.15, 149b.4, 150a.2, 150a.2, 155a.14, 185b.17, 189a.7, 191a.14, 21a.10, 21a.8, 21a.9, 21a.9, 21a.9, 22a.2, 27a.8, 27a.9, 29b.17, 33b.14, 34a.1, 34a.3, 34b.11, 66a.10, 66a.10, 66a.17, 66a.17, 66a.9, 66a.9, 66a.9, 67a.10, 67a.12, 67a.12, 67a.13, 67a.13, 67a.17, 49b.2, 50a.10, 50b.6, 50b.6
y.+dür. 131a.3
y.+nci 100a.14, 156a.6, 186a.13, 187b.16, 67a.6, 79b.3, 85a.10, 86a.10, 90b.2, 91b.7, 106a.17, 140a.17, 191b.5, 63b.7, 18b.14
y.+nen 34a.3
y.+si 61b.6
yi- (T.f.) yemek; yeme eylemi
y.-diler. 33a.13, 50b.7, 50b.7
y.-dügi 133b.16, 50a.8, 72b.4, 97a.10
y.-düklerin 33a.10
y.-düŋ 29a.3
y.-mege 101b.14, 175a.14
y.-megil 172b.4
y.-megüz 22b.4
y.-mek 101b.9, 101b.9, 104b.17, 185b.10, 28b.8, 51a.14, 56b.15
y.-mekde 145a.11, 186b.6, 188b.4, 199a.6, 90a.10
y.-mekden 85a.3
y.-mekdür. 67b.13
y.-meklik 184a.17
y.-memek 56b.15
y.-memekdür. 186b.1
y.-memiş 96b.14
y.-mesi 67a.15
y.-meye 101b.5, 172a.14, 190a.10, 50a.16, 101b.10, 193b.9, 85a.6, 97a.11
y.-meyecek 122b.11, 171a.2
y.-mez 67b.3
y.-mezler. 57a.2
y.-rler 106a.2, 140a.6, 17b.11, 181b.7, 20b.3, 83a.3, 128a.3, 145a.10
y.-rlerdi 51a.13, 49b.1
y.-se 189b.13, 190a.16, 72b.15
y.-sün 49b.10
y.-ye 101b.10, 101b.5, 101b.5, 101b.10, 101b.14, 101b.7, 101b.9, 50b.9
y.-yeler 119b.16, 148a.14, 193a.10
y.-yicek 50b.1
y.-yüb 122b.17, 167a.1, 91b.6
yigirmi+ (T.is.) yirmi (sayı) 102b.11, 102b.11, 102b.12, 158a.3, 158a.3, 158a.4, 158a.4, 1b.8, 52b.1, 78a.5, 84b.13, 84b.14, 89b.7
y.+nci 86b.1, 92b.13, 120a.1
yigit+ (T.is.) yiğit, mert, genç, delikanlı 88a.16
y.+de 88a.14
yigrek+ (T.is.) daha iyi, efdal, üstün 126b.2, 157b.15, 181a.9, 193a.7, 33b.10, 87b.11
y.+dür. 68a.9, 88b.16
y.+i 25a.8
y.+idür. 159a.17, 189a.16
y.+in 198b.9
yik+ (F.sf.) bir (sayı) 153b.1, 165b.15, 32a.8, 32b.13, 55a.14, 88b.12, 91b.3
yik-çeşm+ (F.b.sf.) tek gözlü 119b.12
yikle- (T.f.) yeğlemek
y.-meyeler 190b.8
yik-reng+ (F.b.sf.) tek renkte olan 143a.15
yik-şenbe+ (F.b.is.) Pazar günü
y.+dür. 20b.8
yil+ (T.is.) yel, rüzgar 113a.12, 130b.8, 130b.9, 132a.11, 134a.5, 139a.8, 153a.6, 153a.8, 15a.14, 23a.11, 60b.2, 73b.13, 73b.14, 77b.4, 153a.5
y.+den 200a.3
y.+e 199b.1
y.+i 172b.14, 200a.12, 23a.12, 73b.8
y.+iyle 134b.5
y.+ler 18b.16
y.+üŋ 15a.16, 20a.4, 23a.14
yimiş+ (T.is.) yemiş, yiyecek şey 125a.14, 125a.15, 125a.16, 128a.11, 128a.7, 129a.6, 134b.8, 13b.7, 152a.6, 152b.1, 152b.6, 190a.15, 190b.1, 26b.7, 45b.8, 45b.8, 45b.9, 97a.3
y.+de 125a.14, 36a.16, 36a.8
y.+den 36a.15
y.+di. 49a.10
y.+dür. 97a.2
y.+i 10a.10, 119b.15, 119b.16, 125a.15, 128a.5, 128a.7, 128a.8, 149b.17

y.+idür 96b.17, 10a.12
y.+inden 98a.3
y.+ine 134a.13
y.+inüŋ 152b.9
y.+ler 128a.9, 195b.10
y.+leri 21b.6, 21b.6
y.+lerini 150a.3
y.+ne 136b.5
y.+üŋ 10a.12
yimişlik+ (T.is.) yemişlik, yiyecek şeyin bulunduğu yer 37b.2, 133b.14
y.+i 152b.1
yin- (T.f.) yenmek, yiyilmek
y.-mese 61b.1
y.-mez. 128a.7
y.-miş 126a.10
y.-ür 128a.16, 128b.2, 128a.9
yine+ (T.zf.) yeniden, yine, tekrar 119a.5, 130b.8, 143a.8, 144a.5, 20b.17, 29b.11, 32a.14, 43b.5, 73b.13
yir+ (T.is.) yer, mekan, mahal 101b.17, 106b.14, 120b.14, 127b.14, 154a.16, 154b.2, 155b.12, 156b.15, 15a.12, 160a.6, 170a.13, 173a.13, 175b.4, 191a.15, 19a.1, 19a.6, 20b.4, 21a.15, 21a.5, 22a.17, 22b.12, 32b.10, 34a.12, 43b.11, 45a.1, 45a.2, 45a.6, 45b.5, 4a.6, 4b.7, 66a.7, 66a.9, 72b.4, 85a.16, 92a.11, 9b.1, 130a.16, 49b.11
y.+de 113b.3, 11a.17, 11a.17, 11b.1, 134a.15, 140b.7, 145a.9, 161b.3, 166b.8, 173b.12, 185a.17, 185b.3, 191a.13, 198b.8, 199b.4, 19a.9, 21a.15, 22a.13, 31b.1, 57b.13, 65b.10, 88b.11
y.+deki 182a.17
y.+den 140a.6, 2a.10, 66a.11, 6a.5
y.+di. 44a.16, 72b.13
y.+dür. 20a.4, 21a.6
y.+e 101b.15, 107b.2, 127b.13, 154b.1, 165a.1, 169b.5, 171a.4, 184a.14, 192b.4, 193a.5, 193a.6, 21b.7, 25a.12, 50a.6, 57b.9, 6a.5, 86a.4, 92a.11, 96b.14, 99b.16, 126a.16
y.+i 119b.5, 129b.15, 20b.5, 35a.16, 40b.13, 56a.5, 58b.13, 66b.5, 99a.17, 39b.4, 69a.6
y.+idür. 66b.14, 66b.16
y.+inde 10a.4, 128b.9, 128b.9, 129a.5, 142b.5, 150a.3, 180a.14, 181b.4, 190a.14, 36a.6, 48a.9, 4a.6, 61a.1, 61a.11, 72b.13, 80b.4, 96b.16, 97a.1, 97b.12
y.+indedür 13a.12, 13a.15, 13a.17, 142b.1, 21a.14, 26b.8, 65b.2
y.+ine 118b.15, 11b.2, 122b.16, 129a.4, 139a.3, 154b.15, 156a.4, 156b.6, 156b.7, 158a.14, 162a.5, 162b.11, 162b.9, 168a.13, 177a.2, 184b.11, 185b.8, 186a.1, 187a.4, 189b.17, 189b.17, 189b.3, 18b.17, 190a.14, 190b.15, 191a.9, 198b.12, 29a.12, 30a.17, 34b.9, 42a.14, 42a.9, 57b.13, 66a.8, 67a.10, 80b.11, 86a.6, 89b.3, 8a.1, 90b.16, 93a.16, 95a.14, 97a.14
y.+inedür. 13a.14
y.+lere 15a.6
y.+leri 20b.3, 24a.4
y.+lerüŋ 15a.6
y.+lü 61a.11
y.+ne 139a.9
y.+üŋ 19a.7, 34a.13
yiŋilen- (T.f.) yenilenmek
y.-üb 73b.13, 130b.8
yit- (T.f.) yetmek, kafi gelmek
y.-diler. 78b.8
y.-dügi 191a.1, 191a.1
y.-dükce 101b.15, 114b.2, 121a.16, 135b.8, 155b.14, 175b.8, 181a.13, 182a.1, 188b.11, 199a.9, 38a.1, 69a.7, 8b.4, 90a.12, 90a.9, 90b.11, 92a.12, 92a.4, 93a.15, 95b.17
y.-ecek 192b.16
y.-er 150b.8, 30a.14, 30a.14, 154a.7, 180b.9, 6a.2
y.-mese 101b.1
y.-meye. 26a.13
y.-mez 4b.17, 24a.4, 157b.13
yitür- (T.f.) yettimek
y.-di 150a.9
yitiş- (T.f.) yetişmek
y.-cek 74a.2
y.-di 116b.1, 118b.3, 129a.4, 149b.9, 182b.14, 27b.10, 28b.15, 46b.11, 50a.13, 89b.4, 22a.9, 137a.12, 144a.6, 151a.2, 169a.6, 182b.1, 20b.15, 27b.11, 30b.17, 31b.2, 32b.10, 44b.17, 54a.7, 56a.2, 63b.2, 72a.16, 94a.11, 9a.14
y.-diler. 47b.4, 78b.7, 80a.16
y.-dügi 120a.5, 125b.8
y.-dükce 46b.17
y.-düm 143a.7, 43b.4, 43b.2, 80a.10
y.-düŋ 57b.14
y.-e 168b.3, 77b.12, 168b.8, 120a.4, 120a.5, 135a.16, 139a.12, 13b.4, 157b.4, 167a.3, 168b.2, 176b.10, 179b.2, 20b.17, 59b.17, 68b.17, 70b.3
y.-ecek. 6a.2, 22a.11
y.-eler 8a.3, 177a.15
y.-emez. 32b.16
y.-en 64a.17
y.-esin 56b.1, 57b.9
y.-ib 37b.15
y.-ince 31a.2, 33a.3
y.-mediler 112b.12, 67a.5, 199b.1
y.-mek 63b.15
y.-mekde. 175a.3
y.-mekligi 120a.1
y.-memiş 39a.8
y.-mesi 120a.6
y.-meye. 101b.12, 157b.3, 99b.8
y.-mez 158b.2, 197b.6, 98a.4, 50b.1, 76a.11, 80a.2
y.-mezdi. 40b.17
y.-miş 133b.12, 136a.10
y.-se 174b.14, 31b.12, 85b.2
y.-üb 195b.9
y.-ür 107a.5, 123b.6, 136b.3, 137b.7, 142a.16, 16b.11, 178b.6, 190b.13, 33a.6, 53b.10, 56a.5, 64a.3, 79a.6, 105b.13, 108a.10, 108a.9, 135b.15, 137b.1, 140a.5, 142b.14, 157b.2, 159b.2, 18a.2, 194b.2, 32b.3, 48b.1, 49a.6, 53a.17, 53b.1, 53b.1, 53b.2, 53b.3, 53b.4, 53b.7, 53b.8, 56a.4, 60a.13, 72b.7, 79a.8, 85a.10, 86b.17
y.-ürdi 50a.12, 197a.17, 99b.11
y.-ürdüm. 33b.5

y.-ürler 103b.11, 37b.2, 129b.11
y.-ürsin. 68b.7
yitişdür- (T.f.) yetişdirmek
y.-di 158b.5, 45a.8, 50b.16, 51a.2, 51a.6
y.-diler 161a.13, 88a.1
y.-e 79a.17, 193a.9, 41b.6, 46b.15, 51a.2, 22a.4
y.-mek 58b.4
y.-mekdür 60b.15
y.-miş 29b.2
y.-üb 25b.14
y.-ür 197a.12, 21b.9, 156b.1, 165a.8, 200a.9, 37a.5, 79a.5, 62a.11
y.-ürdi. 63a.5
y.-ürler 33b.7, 129a.15
yitişil- (T.f.) yetişilmek
y.-ür. 151b.8
yitmiş+ (T.is.) yetmiş (sayı) 111b.12, 111b.13, 111b.14, 111b.16, 112a.12, 112a.2, 112a.2, 118b.11, 19b.8, 31a.2, 41a.12
yiyüci+ (T.is.) yiyici, yiyen 141a.12
yoġ, yoḳ+ (T.is.) yok, bulunmayan, mevcut olmayan 110b.9, 115b.14, 118a.9, 127b.14, 142a.14, 142a.14, 146b.5, 14a.12, 14a.12, 160b.13, 160b.13, 160b.14, 160b.7, 160b.7, 191a.13, 59a.7, 64a.5, 93b.9, 154a.5, 125b.1, 125b.12, 12b.16, 134a.5, 138b.4, 13b.15, 13b.17, 148a.10, 14a.14, 152a.4, 152a.5, 152a.9, 152b.8, 164a.3, 166a.8, 27b.6, 35a.6, 36a.12, 36a.14, 36b.2, 36b.8, 38b.15, 39b.7, 41a.5, 41b.13, 43a.4, 44a.7, 44a.9, 55b.9, 59a.8, 62b.16, 80a.7, 8b.12, 90a.2
y.+dı 125b.17, 8b.2, 125b.3, 127a.3, 32b.16, 63a.1, 9b.2
y.+dan 24b.3
y.+dı. 123a.10
y.+dur 109a.17, 111a.14, 142b.13, 154a.7, 155b.15, 16b.15, 171b.4, 197b.9, 38b.14, 55a.5, 66b.7, 6b.11, 7b.6, 87a.11, 48a.3, 100b.1, 103b.5, 11a.16, 11b.3, 128a.14, 134b.1, 134b.1, 147a.10, 156a.2, 15b.6, 162b.12, 16a.17, 16b.12, 171a.11, 189a.2, 18a.12, 18a.12, 190a.7, 192b.15, 194b.11, 196b.3, 199b.6, 24a.8, 35b.2, 36a.13, 36b.14, 37a.1, 37a.1, 38a.14, 40a.8, 46b.8, 48a.3, 48b.3, 52a.10, 55a.11, 55a.4, 58a.17, 59a.13, 59b.6, 63b.13, 64a.16, 64a.6, 64b.14, 66a.11, 66a.13, 68a.7, 71a.6, 76a.12, 85a.14, 89b.5, 89b.5, 99a.8
yoĥsa+ (T.e.) yoksa 59b.17
yoĥsul+ (T.is.) yoksul, fakir
y.+a 163a.15
y.+lardan 181b.6
yoḳluḳ+ (T.is.) yokluk, bulunmama durumu 51b.11, 52a.6, 52a.6, 59a.6, 106a.12
y.+a 74b.9, 116a.3
y.+dadur. 51b.4
y.+dan 76a.1, 118a.3
y.+ı 123a.6, 144a.13
yoḳış+ (T.is.) yokuş
y.+uŋ 171a.10
yol+ (T.is.) yol, gidilen güzergah 108b.16, 113b.7, 120a.10, 120a.8, 120a.9, 120a.9, 124b.1, 127a.5, 138b.8, 139a.7, 139b.13, 139b.17, 140b.9, 161b.17, 165a.15, 165a.17, 172b.5, 173a.17, 176b.6, 183b.17, 22a.10, 22a.14, 22b.6, 25a.13, 25a.13, 26a.7, 27b.2, 30b.15, 37b.9, 42a.7, 44a.1, 4b.12, 53a.16, 53a.16, 53a.17, 54a.15, 54a.4, 70b.6, 74b.6, 78a.14, 78b.11, 79a.16, 79b.15, 7b.11, 7b.14, 7b.7, 7b.8, 7b.8, 84a.1, 91a.15, 94b.4
y.+a 139b.11, 140a.3, 178a.13, 4b.13, 57b.7, 78b.1, 78b.10, 78b.16, 78b.3, 79b.2, 80b.2, 89b.8
y.+ca 139b.17, 143a.8, 43b.5, 53b.1
y.+da 100b.15, 114b.4, 123b.5, 150a.15, 150a.16, 163a.11, 25a.1, 25a.12, 51b.15, 76a.1, 77b.1, 78a.17, 78a.5, 79a.6, 89a.10, 89a.11, 89a.9, 90b.7, 91a.3
y.+daki 31b.11
y.+dan 117a.3, 166a.17, 176a.4, 45a.17, 4b.14, 4b.9, 51b.14, 68a.14, 76a.5, 78b.4, 83b.9, 90b.16
y.+dur 7b.8, 183a.7
y.+ı 106a.12, 140a.3, 146a.6, 27b.4, 51b.10, 53b.6, 56b.7, 5a.2, 68b.8, 76a.5, 78a.4, 78a.7, 79b.4, 7b.6, 7b.6, 7b.7, 87a.12, 87a.9
y.+ıdur 78a.14, 51b.10, 78a.5
y.+ın 114b.9, 129a.9, 182a.9, 200a.5, 4b.9, 89a.11, 92b.10, 99b.15
y.+ına 144b.12, 145a.16, 145a.16, 150a.15, 156b.5, 157b.15, 159b.8, 161b.10, 161b.15, 166a.10, 16b.10, 170b.1, 173a.15, 181b.15, 185a.11, 187a.13, 188b.3, 192a.14, 192a.6, 198b.16, 3b.12, 44a.5, 4b.17, 56a.14, 58a.7, 5a.1, 77a.17, 7b.13, 83a.5, 84b.4, 85a.15, 89a.9, 8a.10, 91a.13, 92b.13, 92b.14, 98b.13
y.+ınca 150a.8
y.+ında 149a.11, 161b.8, 185a.10, 187a.16, 188b.2, 197b.13, 52a.9, 5b.15, 78a.13, 89a.11
y.+ından 120a.10, 120a.13, 120b.1, 126a.12, 156a.17, 173a.3, 180a.1, 23a.9, 42a.3, 82b.11, 83b.8, 92b.16, 94b.2, 94b.3, 102a.16
y.+ındandur, 82b.11
y.+ını 78a.3
y.+ınuŋ 122a.10
y.+larda 157a.11, 165a.2
y.+umda 123b.10
y.+umuz 51b.10
y.+uŋ 106a.6, 139b.13, 140a.1, 78a.10, 80a.15, 87a.11, 87a.8
y.+uŋa 109b.17
y.+uŋdan 120a.12
yoldaş+ (T.is.) yol arkadaşı, dost 191b.13, 198a.17, 198b.1, 199a.14, 30b.17
y.+dur. 192b.5, 192b.6
y.+ıdur 60b.8
y.+larıdur. 70a.1
yolsuz+ (T.sf.) yolsuz, yolu olmayan 139b.17
yorul- (T.f.) yorulmak
y.-sa 101b.17
yönel- (T.f.) yönelmek, yüzünü dönmek
y.-diler. 72a.1
yöneld- (T.f.) yöneltmek
y.-e 112a.11
y.-mekdedür. 65b.13
yu- (T.f.) yıkamak, temizlemek 182b.10, 30b.3, 6b.13
y.-ya 92b.14
yuyucı+ (T.is.) yıkayıcı, temizleyici

y.+nuŋ 92a.14
yuġur- (T.f.) yuğurmak
y.-dı 59a.11
y.-duġı 38b.17
y.-maḳda 24b.11
y.-ur 49a.5
yuḳaru+ (T.is.) yukarı, bir şeyin üst bölümü 110b.3, 122b.13, 68a.8, 79b.1
y.+dur. 118b.15
yular+ (T.is.) yular
y.+ını 160b.16
yum- (T.f.) yummak
y.-a 95b.14
yumşaḳlıḳ+ (T.is.) yumuşak olma durumu 90b.2
yumurda+ (T.is.) yumurta 101a.11, 101a.11, 101a.13, 101a.14, 83a.17, 83b.1, 83b.6, 84a.13, 84a.14, 84a.15, 84a.16, 84a.16, 84a.8
y.+da 101a.13, 83b.10, 83b.5
y.+lar 84a.16, 84b.8
y.+larda 84a.17, 84b.9
y.+ları 84b.6
y.+larını 84b.11
y.+lıġı 83b.5
y.+lıġında 83b.2
y.+lıġından 84a.10
y.+nuŋ 83b.11, 83b.12, 83b.8
y.+sından 84b.2
y.+sınuŋ 84a.3, 101b.3
y.+sıydı. 84a.7
y.+sıysa 84a.6
y.+yı 101a.15
yurt+ (T.is.) yurt, vatan 131a.11, 141a.11
y.+dan 144a.13, 144b.5
Yūsuf+ (A.h.is.) Hz. Yusuf 103a.8, 106a.4, 51a.4, 70b.2, 70b.3, 75a.3, 79b.10
y.+ı 76b.2, 105b.17
yut- (T.f.) yutmak
y.-dum 80a.11
yuva+ (T.is.) yuva, torba 141a.11
y.+dağı 32b.1
y.+dan 143b.4
y.+lar 188a.4
y.+sına 31b.9, 135a.12
y.+sında 139b.10, 30b.16
y.+sından 160b.8, 183b.6, 27b.14
yübūset+ (A.is.) kuruluk, kuraklık 21b.3
yüce+ (T.sf.) yüksek, büyük, ulu 172a.15, 174a.17, 175b.13, 185a.4, 189b.2, 62a.15, 62b.8
y.+lere 140a.11
y.+ye 62b.12
yücelik+ (T.is.) büyüklük, ululuk 172a.15, 172a.3
y.+dür. 174a.17, 175b.13
y.+idür. 187a.6
y.+inden 163b.8, 176a.10
y.+ine 138a.12
y.+ini 51a.16
yücel- (T.f.) yücelmek
y.-mege 97b.17
y.-mekdür 60b.6
y.-ür. 154b.14
yücelt- (T.f.) yüceltmek
y.-mişdür. 195b.8
yük+ (T.is.) yük 14b.8, 163a.15, 172a.3, 174b.10, 175a.15, 191a.5, 85b.4
y.+den 14b.8
y.+dür 12b.14
y.+i 12b.10, 12b.14, 12b.8, 13a.3, 16a.13, 16a.14, 17a.16, 198a.12, 198b.2, 48a.5, 85b.1, 91b.16, 13a.1
y.+in 14b.5, 16a.15, 173a.12, 23b.15
y.+ine 41a.1
y.+üni 12b.7, 16b.1, 173b.8, 176b.1, 176b.2, 47b.17, 48a.4, 60a.14, 72b.15, 84b.3, 91b.16, 96a.12
y.+üŋ 13a.1
yükle- (T.f.) yüklemek
y.-meye. 163a.15
yüklet- (T.f.) yükletmek
y.-meye. 188b.13, 85b.1
y.-meyeler. 191a.5
yüklü+ (T.sf.) yüklü, yükü olan 21b.5
yüksüz+ (T.sf.) yüksüz, yükü olmayan 96a.13
yükseg+ (T.is.) yüksek
y.+e 62b.3, 62b.7
yürek+ (T.is.) kalp, yürek 48a.10
y.+leri 120b.6
yüri- (T.f.) yürümek, ilerlemek 37b.9, 58a.7
y.-mek 105a.17, 140a.10, 140a.14, 66a.15, 73a.12
y.-mez. 62a.16
y.-rler. 144b.13
y.-rüz 160b.13
y.-yişi 79b.16
y.-yü 159b.2
y.-yübile. 77b.12
yüz+ (T.is.) yüz (sayı) 101b.6, 101b.6, 101b.7, 111b.12, 112a.15, 118a.5, 11b.17, 126b.14, 127b.15, 127b.15, 129a.5, 129a.5, 129b.1, 129b.1, 131b.10, 132a.10, 138a.16, 144b.1, 158a.2, 159b.17, 181a.14, 181b.2, 183a.6, 183a.7, 185b.17, 189a.7, 189a.7, 18a.5, 190b.3, 191a.14, 196a.9, 197b.8, 199a.17, 19b.9, 1b.8, 22b.8, 23a.6, 25a.3, 29b.12, 29b.17, 33b.17, 36b.7, 37a.7, 40b.3, 44a.10, 44a.11, 51b.12, 52b.1, 61a.15, 65b.14, 69a.2, 70a.4, 75a.10, 75a.4, 76a.2, 78a.5, 79b.4, 88b.3, 89b.17, 93a.10, 93a.11, 94b.13, 97b.17
yüz+ (T.is.) yüz, çehre, surat
y.+dendür 98a.11
y.+e 191a.14, 34a.1, 34a.3
y.+i 113b.12, 113b.12, 113b.12, 113b.9, 113b.9, 174b.5, 185a.13, 190a.8, 199b.15, 37b.10, 45a.2, 45a.6, 63a.5, 63b.16, 63b.16, 63b.16, 63b.17, 64a.7, 64a.8, 64a.8, 64a.9, 99b.5
y.+in 101a.3, 121a.13, 137a.14, 149a.9, 159b.7, 166a.6, 173a.10, 173a.17, 180b.15, 180b.17, 183a.9, 186a.7, 187a.12, 187a.13, 29a.17, 58a.17, 62a.15, 62b.10, 62b.12, 62b.13, 70a.16, 72a.1, 74b.9, 75b.1, 75b.2, 79b.2, 85a.7, 93a.1, 95a.17, 95b.11, 97a.17, 97b.7, 99b.13
y.+inde 154b.2, 156.16, 15a.13, 19a.1 , 20b.4, 22b.13, 45b.5, 4b.7, 56a.3, 88b.9, 92a.11, 154a.16, 155b.12
y.+indeki 175b.4

y.+inden 102a.16, 105b.17, 106a.11, 163b.6, 182a.4, 184a.7, 37a.11, 37b.4, 50a.3, 6a.4, 7a.13, 102a.16, 80a.11
y.+ine 128a.11, 22a.15, 28b.3, 37b.10, 99a.13
y.+ini 67a.14, 83a.6
y.+inüŋ 38a.6
y.+iyle 113b.10, 113b.9
y.+leri 145b.10, 153a.13, 153a.14
y.+lerin 114b.12, 129b.6, 132a.4, 133a.2, 145a.13, 179b.6, 196b.4, 197a.1, 20a.12, 51a.15, 62b.8, 75a.13, 75a.15
y.+lerinden 38a.17
y.+lerine 38a.2
y.+ümi 38a.8
y.+ümüŋ 38a.10
y.+ümüz 110a.1
y.+ümüze 196b.8
y.+üne 119a.4
y.+üni 112a.10, 137b.2, 137b.4, 137b.5, 143a.9, 149a.10, 45a.1, 87a.1, 92a.11
y.+üŋ 110a.1, 118b.3, 143a.1, 149a.10, 57b.14, 57b.5, 75b.2
y.+üŋde 20a.12
y.+üŋi 143a.1, 38a.8, 70b.6
yüzmek+ (T.is.) yüzmek 162b.17

Z

żabṭ+ (A.is.) sıkı tutma, idaresi altına alma, kendine mal etme; anlama 92a.3
zād+ (F.sf.) doğma, doğmuş
z.+ı 16a.12
żaʕf+ (A.is.) zayıflık, kuvvetsizlik 16a.14, 143b.3
z.+ları 88b.1
žafer+ (A.is.) bir çok emek neticesinde maksada ulaşma, başarma; düşmanı yenme 194a.12
zāġ+ (F.is.) karga 114b.17
zāhid+ (A.sf.) aşırı sofu 179a.8
z.+ler 68b.7, 148a.12, 179a.14
z.+lere 165a.4
z.+üŋ 23b.13
žāhir+ (A.sf.) görünen, görünücü, açık, belli, meydanda 100a.6, 100b.16, 101a.9, 102a.13, 103a.10, 103a.15, 103a.6, 103b.15, 104a.5, 105b.10, 106b.11, 106b.12, 106b.7, 107a.11, 107a.12, 107a.15, 107a.16, 107a.7, 107a.9, 107b.13, 107b.14, 107b.17, 107b.3, 107b.6, 107b.7, 107b.8, 107b.9, 108a.10, 108b.8, 109a.10, 109a.3, 109a.3, 109a.6, 109b.2, 109b.6, 109b.8, 110a.1, 110a.3, 110a.4, 110a.7, 110a.7, 110a.8, 110a.9, 110b.11, 110b.14, 111a.10, 111a.12, 112b.13, 112b.14, 112b.5, 112b.7, 112b.7, 113a.11, 113b.1, 113b.17, 113b.17, 114a.1, 114a.15, 114a.2, 114a.3, 114a.3, 114b.3, 115b.1, 115b.11, 115b.17, 115b.3, 116a.2, 116b.14, 116b.14, 116b.15, 117a.2, 117b.12, 117b.13, 117b.8, 117b.9, 118a.5, 118a.6, 118a.6, 118b.11, 118b.5, 119a.11, 119a.12, 119a.6, 119a.7, 119b.14, 122a.17, 122a.4, 122b.15, 122b.5, 123a.11, 123b.17, 123b.2, 124a.4, 126a.4, 129a.12, 12a.8, 12b.1, 12b.2, 130b.10, 133a.17, 133a.5, 133b.2, 133b.3, 134a.4, 135a.11, 135a.4, 136a.1, 136a.1, 136a.11, 136a.13, 136a.4, 136b.2, 136b.4, 137a.16, 138b.17, 139a.2, 13a.11, 13b.1, 13b.14, 140b.7, 147a.7, 148a.5, 148a.9, 149b.17, 14a.15, 150b.1, 151a.10, 152a.13, 152a.15, 152b.1, 153a.15, 153b.2, 154b.3, 155a.6, 158b.5, 161b.17, 163b.13, 166b.4, 168a.14, 16a.3, 16a.9, 170a.3, 170a.7, 171b.16, 175a.17, 175b.3, 176a.3, 178a.15, 179a.8, 179a.8, 180a.17, 192a.10, 194a.17, 194b.16, 195b.13, 195b.5, 195b.7, 196a.5, 20b.2, 20b.6, 20b.7, 23a.16, 23b.6, 26a.15, 26b.12, 26b.2, 26b.7, 28b.12, 2a.15, 31a.3, 31a.4, 32a.7, 34a.14, 35a.3, 36a.10, 36a.11, 36a.8, 36b.7, 38b.11, 38b.7, 39b.3, 41b.4, 45b.11, 45b.8, 45b.8, 48a.17, 48a.6, 50a.16, 51a.11, 52a.1, 52b.5, 53b.14, 53b.2, 53b.3, 54a.9, 54b.11, 54b.5, 55b.10, 55b.4, 59a.15, 59a.16, 61a.10, 61a.12, 61a.12, 61a.13, 61a.13, 61a.14, 61a.14, 61a.8, 61b.1, 61b.1, 61b.16, 61b.2, 61b.3, 61b.8, 62a.8, 63a.4, 63b.1, 64a.6, 66a.13, 66a.15, 69a.16, 69a.17, 69a.9, 6b.17, 70b.16, 70b.16, 71a.10, 71a.13, 71b.4, 71b.4, 71b.5, 72a.16, 72a.3, 73a.10, 73a.11, 73a.13, 73a.14, 73a.15, 73a.4, 73a.7, 73a.8, 74a.8, 75a.7, 76a.14, 78a.3, 78a.4, 79a.11, 81b.8, 83b.10, 83b.13, 83b.5, 84a.15, 85a.10, 86b.15, 88a.15, 89b.11, 91b.11, 93b.8, 93b.8, 94a.13, 94a.16, 95a.1, 97a.3, 97a.5, 99a.10, 99b.13
ž.+de 28b.4, 91b.10, 91b.11, 92a.13, 92a.17
ž.+den 20b.11, 35a.1
ž.+e 35a.3, 65a.4
ž.+i 153b.1, 16a.10, 36b.8, 53b.13, 53b.13
ž.+ī 37a.8, 53a.7, 53a.7
ž.+in 163a.2, 165b.14, 173b.16
ž.+inden 153b.1
ž.+ine 15a.1, 180a.3
źahīre+ (A.is.) gerektiği zaman harcanmak üzere ambarda saklanan hububat, yiyecek 190a.5, 192b.17
zaħm+ (F.is.) yara 27a.7, 38a.12
z.+ından 105a.13
zaĥmet+ (A.is.) sıkıntı, eziyet, rahatsızlık; zor, güç 152b.4, 153a.15, 153a.15, 153b.8, 164b.1, 164b.6, 190b.1, 193a.10, 193b.12, 193b.8, 198b.14, 199a.10, 70a.3, 80a.17 , 86a.5, 92a.4
z.+i 152b.7, 82b.9, 90a.16, 96a.17
z.+inden 94b.1, 96b.1
z.+ine 160b.16, 199a.11
z.+ini 160a.13
z.+insüz 152a.1, 152a.6, 152a.14
z.+ler 147a.10
z.+leri 20b.9
zaĥmetsüz+ (A.T.sf.) zahmetsiz, sıkıntısız 153b.16, 160b.2
żaʕīf+ (A.sf.) zayıf, güçsüz, kuvvetsiz 101b.5, 103b.5, 114b.2, 126b.13, 142b.10, 154b.4, 184b.4, 197a.14, 4b.10, 65a.8, 79b.16, 80a.12, 80a.8, 8a.15, 99a.4, 9a.1, 9a.13, 9b.4, 9a.6, 199a.5
ż.+e 163a.14
ż.+-i muħtelife 199a.2
ż.+ini 34b.3
ż.+ler 190b.8
ż.+lere 157a.8, 163a.16, 192b.15
ż.+üŋ 8b.12
źāīḳa+ (A.is.) tatma, tadım, tat duyurucu kuvvet
ź.+sı 65a.16

ź̄akir+ (A.sf.) zikreden, zikredici, anan 13b.12, 150b.17, 151a.3, 194a.5, 94a.8, 94b.16
ź.+e 167b.12
ź.+i 96a.12
ź.+üŋ 96a.11
ź̄akirlig+ (A.T.is.) zikredicilik, zikreden olma, durumu
ź.+inüŋ 94b.16
ź.+iyle 94b.15
žalālet+ (A.is.) dalalet, doğru yoldan sapma 166b.7
ž.+den 90a.7
žālim, žalūm+ (A.sf.) zulmeden, haksızlık eden 128a.13, 128b.10, 128b.11, 128b.13, 128b.4, 128b.8, 163b.9, 164a.5, 169b.1, 170b.8, 171a.5, 63a.4, 63a.5, 12a.15
ž.+den. 161b.17
ž.+dür. 128b.6
ž.+i 176b.11
ž.+ler 132b.5, 164b.14, 166a.4, 171a.2
ž.+lerden 181b.5
ž.+lerdür. 164b.4
ž.+lere 186b.6
ž.+leri 157a.7, 169b.12
žālimlıḳ, žālimlıġ+ (A.T.is.) zalimlik, zalim olma durumu 128b.7, 12b.13, 14b.7, 165a.8
ž.+ını 63a.16
żam+ (A.is.) katma, ekleme 46b.11, 55a.13
zamān+ (A.is.) zaman, vakit, çağ, devir 110b.3, 110b.7, 112b.16, 113a.6, 135b.4, 143a.15, 143b.12, 154b.13, 154b.15, 195a.4, 25b.5, 26b.11, 68a.14, 68a.17, 72b.12, 87b.6, 20b.6, 113a.6
z.+a 71a.11, 71a.9
z.+da 161a.12, 194b.10, 194b.9, 199b.14, 199b.2, 41b.7, 47a.17, 68b.14, 86b.3, 93b.1
z.+dan 20b.6, 188a.3
z.+dur 148a.9, 184b.4, 22b.9
z.+e 165b.3
z.+ı 45b.13, 49a.1
z.+-ı māżīde 31a.16, 112b.17
z.+ında 182b.7, 49a.8, 49b.2, 51a.13
z.+ından 46a.5, 49a.6
z.+ıydı 50b.2
zamānī+ (A.is.) zamana ait, zamanla ilgili 146b.4
žan+ (A.is.) sanma, sezme, şüphe 115b.5, 17b.4, 43a.1, 43a.4
zār+ (F.sf.) ağlayan, inleyen 142a.2, 142a.2
z.+ı 32a.10, 32b.1, 32b.2
z.+ısı 30a.9
z.+lar 186b.7
z.+umı 7a.13
żarar+ (A.is.) bir menfaatin bozulması veya kaybolması; ziyan, eksiklik 72b.15
zāriⱷ+ (A.sf.) ekin eken, çiftçi 191a.17
žarīf+ (A.sf.) zarafetli, güzel, şık; nazik, ince, yakışıklı 195a.3, 196a.5
żarūret+ (A.is.) çaresizlik, muhtaçlık 100a.12, 85a.11, 85b.5, 92a.5, 92b.16, 97a.10
żarūrī+ (A.sf.) mecburi, zorunlu 151a.7, 163b.2, 168a.3, 175a.17, 192a.3, 195a.5, 39b.5, 79a.16, 7b.4, 85a.4, 88a.10, 90b.3
ź̄āt+ (A.i. ve s.) sahip, malik; kendi 125a.11, 178a.10
ź.+da 35a.14
ź.+dan 18a.2, 116b.6
ź.+ı 114a.14, 119a.9, 14a.4, 15a.4, 15a.4, 179b.17, 195a.11, 195a.12, 37a.14
ź.+-ı aĥadiyyet 17a.4, 14a.4, 77a.1
ź.+-ı bāriye 116b.5, 116b.7
ź.+-ı insāniyedür 125a.8
ź.+-ı pāk-ı aĥadiyyet 17a.2
ź.+-ı rūĥ 115b.3
ź.+-ı şerīfde 154b.10
ź.+-ı ulūhiyyet 116a.15, 116b.3
ź.+ın 115a.7, 119b.4, 154b.8, 154b.9, 18a.2, 35a.7, 40b.3, 82b.15
ź.+ına 119a.14
ź.+ında 35a.14, 179b.13
ź.+ını 125a.12, 18a.4, 2a.4
ź.+ınuŋ 154b.2, 18a.3, 86b.14
ź.+ıyla 111a.15, 119b.2, 119b.9, 195a.10
ź.+uŋ 116b.11, 116b.12
ź̄ātī+ (A.sf.) kendiyle ilgili, kendiye ait 151b.1
ź.+dür. 111a.13, 151a.15
żavⱷ+ (A.is.) aydınlık, ışık
ż.+ından 110a.4
żāyiⱷ+ (A.sf.) elden çıkan, kaybolan, zarar, ziyan 127b.16, 129a.11, 167b.5, 169a.9, 172b.17, 176a.17, 184a.17, 186a.14, 186b.4, 86a.17, 86b.17, 91b.6
zāyid+ (A.sf.) artan, lüzumsuz, gereksiz
z.+dür. 116b.11, 116b.12
zāyil+ (A.sf.) sona eren, devamlı olmayan, geçen 115b.11, 115b.15, 132b.16, 151b.15, 152a.13, 152a.3, 152b.6, 168b.10, 174b.10, 25a.3, 28a.14, 28a.2, 28a.5, 79a.15, 79a.3, 88b.3, 94b.11
zāyir+ (A.sf.) ziyaret eden, görmeye giden 172b.7
zeber+ (F.is.) üst 134a.11, 165b.9, 80b.13
zecr+ (A.is.) önleme, yasak etme, zorlama 47a.1
zehre+ (F.is.) öd, safra; yiğitlik, cesaret
z.+si 148a.10, 164b.12, 197b.9, 26a.3, 26b.15, 62b.17, 66b.7
zeket+ (A.is.) zekat, İslam'ın beş şartından biri, malın kırkta birinin yoksullara dağıtılması 29b.8, 90b.15, 157b.12, 181b.7, 181b.7, 185b.4, 185b.6, 186a.17, 190a.3, 192a.12, 192a.13, 192a.15
z.+in 193b.5
zekevet+ (A.is.) zekatlar 53b.15, 57a.10, 57a.7
z.+in 190a.2, 190a.4
zelīĥā+ (A.h.is.) Hz. Yusuf'un refikası
z.+sı 76b.2
zellet+ (A.is.) sürçüp kayma 29b.11
zelzele+ (A.is.) sarsma, sarsıntı, deprem 175b.3
źem+ (A.is.) yerme, kınama, ayıplama 91b.2
źemīme+ (A.sf.) kötü, beğenilmeyen hal, davranış 131a.6, 185b.17, 186a.3, 61a.8
ź.+dür. 68a.5
ź.+-i insānī 104b.13
ź.+sini 79b.7
zemīn+ (F.is.) yer yüzü 105a.17, 45a.4, 58a.12
z.+-i dünyāya 33b.16
źenb+ (A.is.) günah, suç, kabahat
ź.+den 118b.6
ź.+dür 118b.7

zenbīl+ (A.is.) zenbil 160a.5
zencīr+ (F.is.) zincir 149b.10, 73b.6, 73b.7
z.+i 122a.1, 26b.5, 74b.4
z.+inden 150a.12
z.+ler 26a.17
zendeḳa+ (A.is.) kafirlik, dinsizlik
z.+ya 37a.4
zerdālū+ (F.b.is.) sarı erik 128a.8, 128b.1, 152a.7, 36a.1036a.9
z.+da 152a.12
z.+nuŋ 36a.12
z.+sı 36b.7
z.+yı 152a.9
źerrāt+ (A.is.) zerreler
ź.+ı 60a.3
ź.+-ı taȻbiye 59b.7
ź.+ında 74a.4
ź.+ından 37a.10
źerre+ (A.is.) pek ufak parça 132a.6, 149b.8, 169a.10, 37a.10, 60a.12, 93a.5, 97b.12
ź.+de 109b.9, 117a.5, 59b.15
ź.+lere 59b.17
ź.+leri 59b.16, 60a.2
ź.+lerüŋ 60a.5
ź.+nüŋ 37a.11
ź.+si 59b.10, 59b.11
ź.+sinde 59b.10
ź.+ye 149b.9, 59b.14, 59b.14, 60a.11
zevāl+ (A.is.) yerinden ayrılıp gitme; sona erme
z.+-i īmān 87a.6
źevāt+ (A.is.) kişiler, şahıslar, kimseler 125a.6
zevāya+ (A.is.) zaviyeler; köşeler, bucaklar
z.+da 20a.11
źevḳ+ (A.is.) tatma, tat; hoşa giden hal, haz; eğlence 105b.10, 105b.11, 109a.10, 109a.3, 109a.3, 109a.5, 121a.2, 121a.3, 150b.7, 152a.3, 152a.5, 152a.6, 152b.5, 152b.8, 183b.4, 19b.2, 25a.3, 36a.14, 36a.16, 52a.14, 56b.11, 92a.7, 69a.14
ź.+i 107a.1, 107b.4, 109b.6, 115b.3, 132b.11, 136b.6, 152a.3, 152a.4, 152a.7, 183b.4, 27b.11, 28b.10, 28b.15, 28b.3, 32a.9, 32b.10, 32b.3, 33a.9, 34b.15, 55b.9, 62b.9, 79a.11
ź.+idür 109a.4
ź.+in 108b.15, 134b.2, 135a.14, 135a.6, 153b.17
ź.+inden 31a.5, 40b.6
ź.+ini 115b.17, 131b.8, 135a.9, 137a.16, 151a.12, 27b.12, 28a.17, 28b.5, 32b.12, 40a.9, 40b.3, 75a.13
ź.+iyle 141b.15
ź.+üŋ 109a.14
źevḳlü+ (A.T.sf.) zevkli, eğlenceli 105b.10, 135b.15, 135b.16, 135b.17
zeyn+ (A.is.) süs, bezek
z.+i 171b.8
zeytün+ (A.is.) zeytin 128a.6, 128a.17
żıdd+ (A.is.) bır şeyin karşılığı, aksi 23a.15
ż.+ı 23a.15, 27a.2, 93b.11
ż.+ıdur 184b.7, 137b.17, 187a.3
ż.+ına 15b.17
ż.+uŋ 112a.2
żıddiyet+ (O.is.) zıtlık, karşıtlık 23a.17
żıddsuz+ (A.T.sf.) aksi olmayan 110b.1
żıl+ (A.is.) gölge 44a.6, 44a.6
zībā+ (F.sf.) süslü; yakışıklı, güzel 6b.7, 139b.9
z.+nı 171a.13
zihi+ (A.e.) ne güzel, ne hoş, aferin 160b.14, 169a.1, 180a.14, 180a.14, 180a.14
źikir+ (A.is.) anma, anılma; bildirme 102a.2, 106b.16, 107a.9, 110a.3, 111a.7, 111a.7, 112b.6, 115a.16, 117b.7, 125a.11, 125a.12, 125a.16, 125a.16, 125a.7, 125a.8, 128b.3, 128b.6, 134a.16, 134a.16, 150b.13, 151b.11, 178a.12, 180b.13, 183a.2, 186b.14, 187a.2, 18b.15, 190b.7, 191a.7, 191a.9, 198b.11, 199a.3, 199a.5, 19a.15, 19a.2, 31a.16, 3b.8, 5b.1, 5b.8, 69a.14, 69a.15, 69a.16, 69b.1, 69b.17, 69b.4, 69b.7, 69b.9, 80b.3, 94a.10, 94a.7, 94b.12, 94b.13, 94b.16, 95a.13, 95a.14, 95b.12, 95b.13, 95b.16, 95b.3, 95b.4, 96a.11, 96a.11, 96a.12, 96a.6, 96b.12, 96b.12, 96b.13, 96b.15, 97a.3, 97b.13, 97b.17, 97b.7, 97b.8, 98a.3, 98b.2, 99b.11
ź.+de 97b.16
ź.+den 100a.13, 101b.9, 192a.4, 97b.15, 97b.16
ź.+le 180b.16, 181a.5, 69b.4, 95a.16, 97a.9
ź.+ler 106b.16
ź.+lere 158a.8
ź.+leri 158a.6, 158a.9
ź.+lerüŋ 94b.2
źikr+ (A.is.) anma, anılma, bildirme 101b.11, 101b.9, 110b.11, 155b.11, 181a.4, 94a.17
ź.+den 69a.14
ź.+e 100a.2, 101b.11, 101b.16, 101b.6, 102a.2, 102a.7, 177a.5, 180b.11, 180b.16, 180b.5, 181a.10, 181a.4, 69a.15, 69a.8, 69b.1, 93b.4, 95b.1, 95b.13, 97a.11, 97a.9, 97b.15, 97b.16
ź.+i 80b.2, 80b.4, 94a.11, 94a.13, 94b.1, 94b.15, 96a.2, 96b.15, 96b.17, 96b.4, 97b.14
ź.+inden 192a.10, 94a.12
ź.+ine 177a.7, 188a.1
ź.+ini 94a.14
ź.+inüŋ 94b.6, 94b.7
ź.+iyle 127a.9, 141b.14
ź.+üm 94a.10
ź.+üŋ 100a.2, 70b.9, 95a.17, 95a.8, 95b.13, 95b.2, 95b.2, 95b.9, 96a.10, 97b.1
źillet+ (A.is.) hakirlik, horluk, alçaklık
ź.+üŋ 85b.17
zimām+ (A.is.) kendi kendini koruma, gözetme 28a.9
z.+ını 139a.13
z.+ıyla 150a.5
zindān+ (F.is.) karanlık, yer altı hapishanesi 103a.13, 149b.4
z.+da 31a.13
z.+ına 26b.16
z.+ından 133a.8, 73b.17, 81b.4
z.+ınuŋ 41a.14, 41b.5
zinde+ (F.sf.) diri, yaşayan, canlı 114b.5
zindigānī, zindegānī+ (F.is.) dirilik, hayat, yaşayış 175b.13, 193a.3, 157a.7, 164b.10, 173b.17, 174a.17, 175b.14, 86a.11, 91b.15
zīnetlü+ (A.T.is.) süslü, bezekli 172a.1

zinhār+ (F.e.) sakın, asla 111b.2, 130b.9, 142b.10, 167a.8, 169a.9, 169a.9, 169b.4, 172b.3, 73b.14, 76a.5, 166a.17
zīr+ (F.is.) alt, aşağı 134a.11, 165b.9, 80b.13
z.+leri 181b.4
zīrā+ (F.e.) çünkü, şundan dolayı ki, zira 100a.16, 100a.17, 100a.7, 101b.3, 103b.4, 104a.15, 104b.10, 106a.11, 108a.7, 108b.12, 108b.14, 109a.17, 109a.2, 109b.4, 10a.11, 110a.5, 110b.13, 110b.8, 112a.16, 113a.13, 113b.1, 115b.14, 118a.8, 118b.7, 119a.12, 119a.16, 119a.6, 119b.10, 119b.13, 121b.3, 122b.6, 124b.6, 125a.11, 125a.9, 126b.1, 126b.6, 127a.9, 127b.6, 128b.14, 128b.5, 128b.6, 128b.8, 129b.10, 129b.16, 12a.10, 12a.13, 12a.16, 12b.14, 133a.13, 133b.15, 134a.3, 134b.2, 134b.9, 135a.3, 136b.9, 137b.1, 137b.9, 138a.4, 138b.15, 138b.3, 13b.10, 13b.13, 13b.17, 141a.15, 141a.9, 142a.15, 147a.1, 147a.12, 148a.11, 148b.12, 14a.12, 14a.13, 14b.2, 14b.5, 150a.17, 151b.2, 152a.13, 152a.4, 152a.5, 152b.11, 152b.8, 153a.15, 153a.4, 154a.17, 155b.14, 156a.9, 156b.1, 156b.4, 157a.2, 158a.14, 158a.17, 158b.16, 158b.2, 158b.3, 159a.1, 159b.4, 15b.4, 161b.13, 162b.11, 163b.10, 164a.12, 165b.2, 168a.13, 16a.13, 16a.15, 16b.4, 170b.13, 171a.7, 171b.4, 173a.12, 174a.6, 177a.17, 17b.17, 18a.3, 190a.6, 192a.11, 192a.15, 194b.15, 194b.16, 194b.17, 194b.6, 194b.7, 194b.8, 196b.14, 197b.5, 199a.16, 20b.6, 21b.16, 22b.1, 25a.1, 26a.13, 26a.5, 26a.8, 27b.4, 27b.5, 28b.7, 28b.9, 2a.7, 31a.6, 32a.8, 32b.7, 33a.12, 34a.13, 34b.17, 35a.11, 35a.12, 35a.15, 35a.3, 35b.13, 36b.1, 36b.2, 37a.3, 38a.12, 38a.14, 38a.17, 38b.14, 38b.7, 40a.6, 40a.8, 40b.5, 41a.12, 42a.2, 44a.10, 44a.7, 44a.9, 47a.1, 47b.11, 48a.12, 48b.5, 48b.8, 49a.1, 4a.7, 4b.12, 50a.8, 50b.16, 51a.12, 51a.6, 52a.14, 52a.2, 52a.8, 52b.14, 53b.16, 54a.4, 55a.14, 55a.9, 55b.1, 55b.16, 56a.2, 56a.4, 56a.7, 56a.8, 56b.15, 57a.12, 57a.5, 57a.8, 58b.1, 58b.5, 60b.14, 61a.2, 61a.3, 61b.3, 62a.16, 64a.1, 64a.10, 64b.1, 65a.8, 65b.1, 65b.2, 66a.7, 66b.6, 67b.11, 68a.1, 68b.13, 69a.10, 70b.1, 71b.5, 72a.7, 72b.12, 72b.3, 73a.4, 73b.4, 74a.13, 75b.17, 77b.13, 78b.11, 79b.15, 79b.9, 7b.4, 7b.6, 80a.2, 81b.13, 81b.8, 82a.3, 82a.5, 82a.6, 82a.9, 82b.14, 83a.10, 83a.8, 83b.1, 83b.13, 83b.8, 83b.9, 85a.13, 87a.7, 88a.9, 88b.11, 88b.5, 89a.15, 89b.12, 90a.11, 90b.5, 90b.8, 91a.2, 92b.11, 93b.15, 93b.9, 94a.7, 94b.5, 94b.9, 95b.12, 95b.4, 96b.14, 96b.16, 96b.5, 99b.15, 9a.10, 9b.5
zirāǿat+ (A.is.) ekincilik, çiftçilik, tarım 191b.1
z.+da 85a.16, 191a.4
zīrek+ (F.sf.) anlayışlı, uyanık
z.+ler 200a.2
ziy+ (A.is.) dış görünüş, kılık-kıyafet
z.+-i devlet 159b.15
ziyāde+ (A.i. ve s.) artma, çoğalma; artan, fazla, bol 158a.15, 103b.17, 104b.8, 106b.9, 107b.2, 108a.4, 108a.5, 110a.7, 112a.16, 116a.4, 116b.6, 127a.5, 129a.6, 133a.15, 136a.16, 139b.14, 13a.6, 147a.10, 147a.4, 147a.4, 157a.10, 158a.15, 166a.5, 168a.5, 174a.13, 174a.16, 174b.4, 175b.6, 177b.1, 177b.2, 185b.17, 189a.7, 191a.14, 195a.4, 197b.14, 22a.5, 22b.17, 28b.10, 28b.8, 30a.14, 33a.4, 35b.11, 4b.4, 50b.17, 53b.7, 53b.8, 54b.6, 5a.5, 68a.16, 75a.6, 85b.2, 86a.12, 86a.3, 90b.16, 92a.5
z.+dür 146a.10, 178a.1
z.+-i īmān 104a.11
z.+-i küfr 104a.11
z.+si 60b.14, 191b.11
ziyān+ (F.is.) zarar, kayıp 129a.11, 150a.11, 162b.10, 168b.5, 199b.11, 199b.12, 60b.11, 72b.15, 90b.17
z.+a 134a.14
z.+ı 89b.11, 176b.4
z.+ları 90a.5
ziyāret+ (A.is.) görmeye gitme, görüşmeye gitme 99a.4, 192b.11
žuhūr+ (A.is.) görünme, meydana çıkma, türeme 24b.3, 40b.10, 89b.17, 118a.8
ž.+a 10a.14, 10a.17, 10a.6, 10b.4, 11b.10, 11b.15, 16b.7, 18a.1, 195b.11, 195b.14, 20b.4, 24a.9
ž.+dur. 118a.9
ž.+ına 109b.3, 39b.2, 39b.4, 48a.14
ž.+ını 18b.3
žulemāt+ (A.is.) karanlık
ž.+ı 6a.7 110b.17, 27a.1, 44a.6
ž.+ında 1b.4, 1b.6
ž.+ınuŋ 74b.17
žulm+ (A.is.) bir şeyi kendi yerinden başka bir yere koyma; zulüm, haksızlık, eziyet 162a.6
ž.+ı 143b.3, 164a.12, 190b.10
ž.+-ı fesādı 164b.14
ž.+ından 157a.7, 176b.11
ž.+ınuŋ 128b.10
žulmānī+ (A.sf.) zulmetli, karanlığa mensup, karanlıkla ilgili 31a.3
ž.+dür. 41a.13
žulmāt+ (A.is.) karanlıklar 55b.3
ž.+ı 110b.17
ž.+-ı ǿamel 53b.7
ž.+ından 47b.3
žulmet+ (A.is.) karanlık 110a.7, 110a.8, 111a.5, 111b.17, 11a.12, 11a.13, 11a.14, 11a.5, 11a.7, 12a.1, 12a.17, 12b.3, 12b.3, 138b.15, 13b.1, 13b.13, 13b.3, 13b.4, 13b.5, 13b.9, 14a.2, 14a.3, 14a.6, 162b.7, 173b.11, 19a.17, 33a.5, 55b.1, 55b.5, 66b.4
ž.+de 122b.4
ž.+den 11a.10, 11a.15, 122b.4, 12a.3, 23a.15
ž.+e 110b.8
ž.+i 14a.1, 101b.11, 110a.6, 111a.6, 133a.5, 14a.6, 25b.12
ž.+-i eşeri 53b.7
ž.+-i Ĥarāretüŋ
ž.+in 122b.4, 128b.10, 128b.11
ž.+inden 110a.4, 135b.12, 138a.5, 138b.16
ž.+ine 122b.1
ž.+iyle 110a.3
ž.+leri 54a.8
ž.+üŋ 13b.3, 53b.3
žulüm+ (A.is.) zulüm, haksızlık, eziyet 127a.11, 128b.11, 128b.12, 128b.9, 128b.9, 12a.16, 156a.3, 161b.16, 161b.17, 162b.8, 163a.13, 163a.14, 164a.3, 165a.8, 165b.12, 168a.5, 170b.13, 170b.17, 175a.17, 186a.6, 187a.10, 191a.5, 193b.2, 74a.15, 78a.8

ž.+de 145a.12
ž.+den 157a.14
ž.+dür 12a.14
ž.+ler 164a.9
žulümāt+ (A.is.) zulümler, haksızlıklar
ž.+ı 106b.4
ž.+ından 104a.17
źübāb+ (A.is.) sinek 93a.13
zübān+ (F.is.) dil, lisan 68b.10
zübde+ (A.is.) bir şeyin en seçkin parçası, öz
z.+si 51a.6
z.+sini 30b.17
zücāce+ (A.is.) sırça, cam, şişe 39a.1, 39a.13, 39b.9
z.+den 39a.11
z.+sinde 39a.5
z.+sini 39a.9
z.+sinüŋ 39a.2
zühd+ (A.is.) her türlü zevke karşı koyarak kendini ibadete verme 68b.11
z.+e 181b.16
źühhād+ (A.sf.) zahidler, çok aşırı sofular
ź.+a 163b.2, 175b.9
ź.+dan 192b.11
zülāl+ (A.is.) saf, hafif, soğuk, güzel, tatlı su
z.+ine 116a.6
zülf+ (F.is.) yüzün iki yanından sarkan saç lülesi; sevgilinin saçı
z.+i 130b.8
z.+inden 25b.12
z.+üŋ 120b.13
z.+üŋden 74b.4
z.+üŋe 142b.17
z.+üŋüŋ 16b.11
zünnār+ (A.is.) papazların bellerine bağladıkları uçları sarkık, ipten örme kuşak
z.+ını 75a.15
źürriyet+ (A.is.) nesil, kuşak, soy 41b.4, 59b.10
ź.+i 182b.15

ÖZ GEÇMİŞ

1980 yılında Elazığ'da doğmuşum. İlk, orta ve lise tahsilimi Elazığ'da tamamladıktan sonra 2000 yılında Fırat Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümünü kazandım. 2004 yılında mezun oldum. 2005 yılında Fırat Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümü Yeni Türk Dili Anabilim Dalında yüksek lisansa başladım.